

36277

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

MÜ'MİN bin MUKBİL
MİFTÂHÜ'N-NÛR ve HAZÂİNÜ'S-SÜRÛR
(Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)

T-36277

I.Cilt
Dil Özellikleri-Metin

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

DOKTORA TEZİ
MEHMET ÜNAL ŞAHİN

MALATYA

1994

44302

T 36277
Cilt. 1

MÜ'MİN bin MUKBİL
MİFTÂHÜ'N-NÛR ve HAZÂİNÜ'S-SÜRÛR
(Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)

I.Cilt
Dil Özellikleri-Metin

DOKTORA TEZİ
Hazırlayan: MEHMET ÜNAL ŞAHİN
Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. GÜRER GÜLSEVİN

MALATYA-1994

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:.....
Üye :.....
Üye :.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen Öğretim Üyelerine ait olduğunu onaylarım

...../...../1994

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖNSÖZ.....	VI
Kısaltmalar ve İşaretler.....	XI
GİRİŞ.....	1
14. ve 15. Yüzyıl'da Anadolu'da Yazılmış Olan Tıp	
Eserleri.....	3
Mü'min bin Mukbil Sinobî.....	5
Eserleri.....	7
Miftâhü'n-Nûr ve Hazainü's-Sürûr.....	9
Miftâhü'n-Nûr'un Nûshaları.....	12
DİL ÖZELLİKLERİ.....	13
İmlâ Özellikleri.....	14
A. Ünlüler.....	15
a. Ünlüsü.....	15
e. Ünlüsü.....	18
ı. Ünlüsü.....	19
i. Ünlüsü.....	22
o. Ünlüsü.....	25
ö. Ünlüsü.....	27
u. Ünlüsü.....	29
ü. Ünlüsü.....	32
B. ÜNSÜZLER.....	35
ç. Ünsüzü.....	35
p. Ünsüzü.....	37
t. Ünsüzü.....	38

s. Ünsüzü.....	41
ŋ Ünsüzü.....	43
g. Ünsüzü.....	46
AYRI YAZILAN EKLER.....	46
BİTİŞİK YAZILAN KELİMELEER.....	48
DİĞER İMLÂ ÖZELLİKLERİ.....	52
FARSÇA İSİM TAMLAMALARININ YAZILIŞI.....	54
SES BİLGİSİ (FONETİK).....	55
I. Ünlüler.....	55
İlk hece i'leri.....	55
İlk hece e'leri.....	56
Ünlü Uyumu.....	57
Damak Uyumu.....	57
Dudak Uyumu.....	58
Uyuma Aykırı haller.....	59
II. Ünsüzler.....	60
Ötümlüleşme.....	60
Sızıcılaşma.....	84
Yutulma.....	86
Erime.....	87
İkizleşme.....	89
Aynılaşma.....	89
Türeme.....	89
Konson Kaynaşması.....	90
Göçüşme.....	91
Hece tekleşmesi.....	91

Benzetme.....	91
ŞEKİL BİLGİSİ (MORFOLOJİ).....	92
YAPIM EKLERİ	
İsimden İsim Yapan Ekler.....	92
İsimden Fiil Yapan Ekler.....	96
Fiilden İsim Yapan Ekler.....	98
Fiilden Fiil Yapan Ekler.....	101
FİİLİMSİLER.....	106
GERUNDİUMLAR.....	109
ÇEKİM EKLERİ.....	114
İsim Çekim Ekleri.....	114
Çokluk Eki.....	114
İyelik Eki.....	115
İsmin Hal Ekleri.....	117
Yalın Hal.....	117
Accuzative Hali.....	118
Dative Hali.....	119
Locative Hali.....	119
Ablative Hali.....	120
Equative Hali.....	122
Directive Hali.....	122
İnstrumental.....	123
Genetive (eki).....	124
Fiil Çekim Ekleri.....	124
I.Basit Çekim.....	125
Haber Kipleri.....	125

Geniş Zaman.....	125
Şimdiki Zaman.....	127
Gelecek Zaman.....	128
Görülen Geçmiş Zaman.....	130
Anlatılan Geçmiş Zaman.....	131
Dilek Kipleri.....	132
Gereklilik.....	132
İstek.....	134
Emir.....	135
II. Birleşik Çekim.....	135
a. Hikâye	
Anlatılan Geçmiş Zaman.....	135
Görülen Geçmiş Zaman.....	136
Geniş Zaman.....	136
b. Rivâyet	
Geniş Zaman.....	137
Anlatılan Geniş Zaman.....	138
CEVHERİ FİİL.....	138
Anlatılan Geçmiş Zaman.....	138
Görülen Geçmiş Zaman.....	139
Geniş Zaman.....	139
Cevheri Fiille Yapılan Birleşik Ekler.....	140
KELİME GRUPLARI.....	142
İsim.....	142
Zamir.....	143
Sıfat.....	148

Zarf.....	151
Edat.....	154
İkilemeler ve Tekrarlar.....	159
İkilemeler.....	159
Tekrarlar.....	160
FiİL.....	162
Tasviri Fiiller.....	162
Yardımcı Fiiller.....	163
SONUÇ.....	180
BİBLİYOGRAFYA.....	184
TRANSKRİPSİYONLU METİN.....	189
ORİJİNAL METNİN FOTOKOPİSİ.....	491
SÖZ DİZİNİ.....	704
Söz Dizininin Hazırlanmasında Uyulan Esaslar.....	705
Mânâsı Tesbit Edilemeyen Kelimeler.....	

ÖNSÖZ

Anadolu coğrafyasında XIII. yüzyıldan XV. yüzyılın ikinci yarısına kadar yazılı eserleriyle takip edebildiğimiz EAT., Oğuzcanın kaynaklık ettiği ilk yazı dilidir.

Daha önceleri bu döneme Eski Osmanlıca (Altosmanische) adı verilmiş ancak EAT. dönemi Osmanlılardan daha eski dönemleri de içine aldığı için, bugün bundan vazgeçilmiştir. Batı Oğuzcası Anadolu coğrafyasının dışındaki bölgelerde yazılmış olan eserleri de kapsadığı için, bu sahada çalışanlar, bunun yerine Eski Türkiye Türkçesi terimini kullanırlar

EAT., Eski Doğu Türkçesi (Eski Türkçe)'nin devamı olarak XI. yüzyıldan itibaren teşekkül etmeye başlayan Orta Türkçe devresinin şiveleri arasında özel bir yer işgal eder. EAT.'nin dil konusunda çalışma yapan araştırmacılar için Türkiye Türkçesine kaynaklık etmesi bakımından önemi daha da artmaktadır. Günümüz Türkçesinde karşılaştığımız fonetik ve morfolojik meselelere ait açıklanamayan hususlar, EAT. metinlerinin geniş çaplı ve organize bir çalışmayla incelenmesi sonucu, belki de aydınlığa kavuşabilecektir. Bu çalışmalar sadece bir sahada sıkışıp kalmamalı, bir dönemin dil yapısının bütün özelliklerini ortaya çıkarmak için, o döneme ait kültür eserlerinin tamamı incelenmelidir. Çünkü edebi eserlerde müellifler,

eserlerindeki ifadelere ayrı bir itina göstermekte, bu da sun'iliğe yol açmakta ve dilin gerçek yapısını yansıtamamaktadır. İlim dilinde yazılmış eserler, anlatmaya ve öğretmeye yönelik olarak kaleme alındıklarından, dilin dönemine ait standart yapısını nisbeten daha tabii bir şekilde göstermektedirler.

EAT., döneminde yazılmış olan tıp eserleri, kültür tarihimiz bakımından önemli bir yer işgal eder. Günümüze kadar ulaşabilen yazmaların incelenmesi hem tıp, hem de dil tarihimiz açısından faydalı olacak, her iki ilim dalının günümüze uzanabilecek bilgi unsurları, eski ile yeni arasında kültür köprüsünün kurulmasını sağlayabilecektir. Bu fayda prensibini göz önünde tutarak, hocam Prof.Dr. Osman Nedim Tuna'nın tavsiyeleriyle göz hastalıklarıyla ilgili bir ihtisas metni olan Sinoplu Mü'min bin Mukbil tarafından kaleme alınmış bulunan **Miftāhü'n-Nūr ve Hazāinü's-Sürur** adlı eseri doktora tezime konu olarak seçtim

Mü'min bin Mukbil'in eseri, bazı kaynaklara göre kendinden önce yazılmış olan tıp eserlerinden alınan bilgileri ihtiva etmekteyse de, onun tercüme eser olduğunu isbatlayacak her hangi bir delil yoktur. Eseri değerlendiren tıp tarihiyle ilgilenen ilim adamlarımız, **Miftāhü'n-Nūr**'un telif eser olduğu kanaatindedirler.

Eserin dili, devrinin diğer tıp eserlerine paralel olarak öğretmeye ve faydaya yönelik bir anlatım ihtiva

ettiğinden ağır ve karmaşık bir yapıda değildir. Ancak bir ihtisas metni olması, bazı hastalık ve ilaç isimlerinin devrinin literatürüne uygunluk gösterme zarûretini doğurmuş; bu durum, bu isimleri ifade eden kelimelerin Arap ve Fars dillerinin kelime ve terkiplerinden alınmasına yol açmıştır. Bazı kısımlarda, birtakım isimlere karşılık olarak, Yunanca ifadeler de kullanılmıştır. Müellif, bunların bir çoğunun ya Türkçe karşılıklarını vermiş veyahut tariflerini ve özelliklerini izah etmeye çalışmıştır.

Eserin hacimli olması, özellikle söz dizini bölümündeki çalışmaların bir hayli uzamasına ve yorucu olmasına yol açmıştır. Bu çalışmamızda, mümkün olduğu kadar metindeki kelime ve terkiplerin tam karşılıkları, verilmeye çalışılmış, şüpheli görülenlerin ve manası tesbit edilemeyenlerin karşılıklarına soru işareti (?) konmuştur.

EAT., metinleri incelenirken genellikle birden çok metin kullanılır, karşılaştırmalar yapılır ve yeni bir metin karma yoluna gidilir. Bu dil incelemeleri için çok doğru sonuçlara götürecek bir yöntem değildir. Çünkü nüshaların birkaçında aynı, sadece birinde farklı olarak görülebilecek kelime veya şeklin hangisinin doğru olduğuna karar verebilmek zordur. Verilen karar, her zaman gerçeği yansıtmayabilir.

Bu çalışmada imlâ birliğinden yararlanabilmek ve ağız özelliklerinin dil incelemesinde birliği bozabileceği

düşüncesinden hareketle, asıl nüsha olarak Nuruosmaniye Kütüphanesi'nde 3585 numarada kayıtlı yazma nüsha seçilmiştir. Kontrol nüshası olarak ise Fatih Millet Kütüphanesi Ali emiri bölümünde 255 numarada kayıtlı olan nesih hatlı yazma kullanılmıştır. Kontrol esnasında, yeni bir metin ihya etmek gibi bir düşünceden hareket edilmemiş, müstensih hatalarından doğabilecek bazı kelime eksikliklerinin tamamlanmasına çalışılmıştır. Bu hususlar, gerekli olduğu yerlerde parantez içinde gösterilmiştir.

Asıl nüsha olarak seçilen NO.nun 58b. numaralı varakından itibaren bir vrâk^aın mikrofilmden çıkarılan fotokopide eksik olduğunun sonradan farkına varılmıştır. Bu eksiklik, bilâhare asıl nüshadan çekilen fotokopiyle giderilmiş; orijinal ve transkripsiyonlu metne (58b(1) ve 59a(1) numaralarıyla eklenmiştir.

Çalışmada Takip Edilen Yol

Çalışmada mümkün olduğu kadar metinde yer alan bütün konular tesbit edilmeye çalışılmış ve bunların çözülmesine gayret edilmiştir. Bunlar yapılırken daha önce yapılan çalışmalar dikkate alınmış, özel durumların dışında, bu çalışmalarla paralellik sağlanmaya çalışılmıştır. Çözüme ulaştırılabilen meseleler misalleriyle gösterilmiş, çözümlenemeyen konularda ise genel prensiplere sadık kalınmıştır. En çok kullanılan şekiller ve çözümler tercih edilmiştir.

Çalışma:

I.CİLT

GİRİŞ

DİL İNCELEMESİ

İmlâ

Fonetik

Morfoloji

Sonuç

METNİN TRANSKRİPSİYONU ORJİNAL METNİN FOTOKOPİSİ

II.CİLT

SÖZ DİZİNİ

Bölümlerinden oluşmaktadır.

Bölümlerin hangi esas ve ölçülere uyularak hazırlandığı, gerekli görülen yerlerde açıklanmış; sonuç bölümünde ise çalışma tümüyle karakterize edilmeye çalışılmıştır.

Sözlerimi bitirirken, ilerlemiş yaşıma rağmen, Üniversitede akademik çalışmaya teşvik eden, bu yolda bana ışık olan aziz ve muhterem hocam Prof.Dr. Osman Nedim Tuha'ya minnet ve şükran duygularımı arz etmek istiyorum. Hocamın emekliliğinden sonra tez danışmanlığını üstlenen, sabırla çalışmayı yönlendiren Yrd.Doç.Dr. Gürer Gülsevin'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Ayrıca metnin kontrolünde ve Arapça-Farsça unsurların anlamlarının tesbitinde Arapça-Farsça Okutmanı Süleyman Çaldak, muhterem dostum Mehmet Alptekin, ve çalışmamız sırasında teşvik ve yardımlarını gördüğümüz Yrd.Doç.Dr. Şerif Ali Bozkaplan. ve Yrd.Doç.Dr.Hasan Kavruk ve tezin daktilosunda büyük emeği geçen Nilüfer Sürücü'ye teşekkürlerimi sunarım.

Kısaltmalar ve İşaretler

a.g.e	:Adı geçen eser
Bak.	:Bakanlığı
Bkz.	:Bakınız
DTCF	:Dil ve Tarih-Çoğrafya Fakültesi Dergisi
EAT	:Eski Anadolu Türkçesi
E Tk.	: Eski Türkçe
NO .	:Nuruosmaniye
C	: Cilt
S	:Sayı
s	:Sahife
TDAY	:Türk Dili Araştırmaları Yıllı Belleten
TDK	:Türk Dil Kurumu
TTK	:Türk Tarih Kurumu
H	:Hicri
M	:Miladi
Grnd.	:Gerundium
Yay.	:Yayını
K	:Ünsüz (konson)
V	:Ünlü (Vokal)
K (fonetik olarak)	:k,g
K (" ")	:k,g
A	:a,e
I	:ı,i,u,ü
Ç	:ç,c
T	:t,d

- ø :Ekin, şekil olarak bulunmadığı halde fonksiyon olarak bulunduğunu gösterir.
- # :Harf veya kelimenin sol tarafında ise kelime başını, sağ tarafında ise kelime sonunu gösterir
- > < :Kelimenin fonetik ve morfolojik gelişme seyrini gösterir.
- >> << :Kelimenin son durumu ile ilk durumu arasında birden çok fonetik ve morfolojik hadiseyi gösterir.
- ~ :Kelime veya sesin birden fazla şeklinin bulunduğunu gösterir.
- + :İsimlere bağlanmayı gösterir
- :Fiillere bağlanmayı gösterir

GİRİŞ

Miftāhü'n-Nur ve Hazāinu's-Sürūr adlı özellikle göz hastalıklarıyla ilgili tıp eseri, onbeşinci asrın son çeyreğinde kaleme alınmış olmalıdır. Çünkü müellif Mü'min bin Mukbil, eseri Sultan Bayezid Han (1448-1512) adına yazdığını beyan etmektedir: "e's-sultan ibni's-sultān Sultān Murad bin Muhammed bin Bāyezid han hullidet devletuhu ve ebeddet memleketuhu"¹

Türk Tabābeti Tarihi adlı eserin yazarı Dr. Osman Şevki Uludağ², A. Adnan Adıvar³, Bursalı Mehmet Tahir Efendi⁴, Prof. Dr. Bedii Şahsuvaroğlu⁵, Prof. Dr. Esin Kâhya⁶ müellifimizi onbeşinci yüzyılda II. Murat Han zamanında yetişmiş, çok büyük bir tıp alimi diye tanıtırılar.

Bugünkü Türkiye Türkçesinin temelini oluşturan Eski Anadolu Türkçesi, 13, 14, ve 15. Yüzyıllarda edebi ve ilmi eserlerin çokça görüldüğü bir dönemdir. Bu dönemlerde ilmi eserler arasında tıp eserlerinin sayısı ve muhtevası,

¹ Mü'min bin Mukbil, Miftāhü'n-Nūr ve Hazāinü's-Sürur, 1b.10-11

² Uludağ, Dr. Osman Şevki, Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi Kültür Bak. Yay. Ankara 1991, s.33

³ Adıvar, A. Adnan, Osmanlı Türklerinde İlim, İstanbul 1970, s.22

⁴ Bursalı Mehmet Tahir Efendi, Osmanlı Müellifleri, C.III, İstanbul 1975, s.222

⁵ Şahsuvaroğlu, Prof. Dr. Bedii, Türk Tıp Tarihi, Bursa 1984, s.46-47

⁶ Kâhya, Prof. Dr. Esin, Onbeşinci Yüzyılda Yaşamış, Bir Hekimimiz Mümin B. Mukbil, I. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri, 17-19 Şubat, İstanbul 1988, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1992, s.93

fevkalâde iyi durumdadır. Anadolu Selçuklu devleti bir çok sahada olduğu gibi, tıp sahasında da yaygın hizmetlerin başlatıcısı olmuştur. Esas olarak, Selçuklu tabâbeti ile Osmanlı tabâbeti arasında bir kesinti de söz konusu değildir⁷ Osmanlı Beyliğinin diğer beyliklerden kalan vakfiye kadrolarını ve hekimleri vazife olarak aynen tasdik etmesi, tıp sahasında bir boşluğun doğmasına mani olmuş, sistem aynen devam etmiştir⁸.

İstanbul'un fethine kadar Bursa, Manisa ve Edirne gibi merkezlerde önemli tıp müesseseleri kurulmuş, fetihle birlikte bir çok sahada olduğu gibi tıpta da çok önemli hizmetler başlatılmıştır. Bunun en güzel misali de Fatih Sultan Mehmet ilk üniversiteyi kurarken (1470) hemen yanına Darüşşifa inşa ettirmesidir. Bu müessese, Kanunî Sultan Süleyman'ın 1556 yılında kuracağı ilk Tıp Fakültesine ilim ve kadro olarak hazırlık olacaktır⁹.

Müellifimiz Mukbilzade Mümin, çok kuvvetli bir tıp çevresinde yetişmiştir. Onun için eseri Miftahü'n-Nûr hakkında daha etraflı bir kanaat hasıl olması bakımından 14 ve 15. yüzyıl tıp eserlerine ve müelliflerine bir göz gezdirilmesinde fayda mülâhaza ediyorum.

⁷ Ünver, Ord. Prof. Dr. A. Süheyl, Tıp Tarihi Yıllığı II, İstanbul 1983, s.10

⁸ a.g.e., s.10

⁹ a.g.e., s.17

14. Ve 15. YÜZYIL'DA ANADOLU'DA YAZILMIŞ OLAN TIP ESERLERİ

Anadoluda bilinen ilk tıp eseri, ünlü botanik bilgini İbnü'l-Baytar'ın (ölm. 1248) *Kitab-ül-cami' fi'l-edviyet-ül-müfrede* adlı eseriden *Müfredat-ı İbn Baytar* adıyla kısaltılarak yapılan tercümesidir. Aydınöğlu Umur Bey'in emriyle yapılan tercümeyi kimin yaptığı belli değildir¹⁰.

İlk Osmanlı Tıp eserlerinden biri de İshak bin Murad'ın 1390 yılında yazdığı *Edviye-i Müfrede* diğer adıyla *Havass'ül-Edviye* adlı eserdir¹¹.

Bu asırda görülen başka bir tıp eseri Ali Çelebi bin Şerif tarafından yazılmış olan *Yadigâr-ı İbn-i Şerif* adlı kitaptır¹². Bu kitabın yazılış tarihi belli değildir. Ancak 1460 yılında Eşref bin Muhammed tarafından yazılmış olan *Hazâinü's-Sa'adat* adlı eserde, *Yadigârdan* bazı alıntılar yapılmıştır.

Bu yüzyılın içerisinde yazılmış başka bir eser de, Ali bin abbas bin el-Mecûsi (ölm, 994 H.) adlı müellifin *Kamilü's-Sına'atü't -Tıbbiye* veya *Kitabu'l-Melik* adıyla bilinen eserinden yapılmış olan tercümedir¹³.

Aydınöğullarından Bahaddin Umur Paşa (ölm. 1349), Arap hekimlerinden Malagalı İbnü'l Baytar'ın *Câmiü'l-*

¹⁰ Adıvar, A. Adnan, *Osmanlı Türklerinde de ilim*, İstanbul 1970, s.13

¹¹ Uludağ, Dr. Osman Şevki, *Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi*, Ankara 1991, s.24

¹² Önler, Zafer, Celalüddin Hızır (Hacı Paşa), *Müntehab-ı Şifa:I*, TDK, Ankara 1990. s.2

¹³ Adıvar, A.Adnan, *Osmanlı Türklerinde ilim*, İstanbul-1982, s.20

Müfredatü'l-Edviye ve Ağdiye adlı eserini, adını bilmediğimiz bir Türk hekimine, muhtasar ve mufassal olmak üzere iki tercümesini yaptırmıştır¹⁴.

Ondördüncü yüzyılda yaşamış olan diğer bir tıp alimi Cemaleddin Mehmed Aksarayî'dir (ölm. 1388). Kendisi ünlü bir şeriat alimi olduğu halde **Şerhu-Mücezû'l-Kanunü'l-Müsemma-icillü'l-Mücez** ile **Hilâl el-Mücez** adında tıp konusunda eserleri vardır¹⁵.

Yine bu yüzyılda Sinan Şeyhi¹⁶, Fazlu'llah Paşa-i Atik¹⁷ Kutbuddin¹⁸, Kaymusizâde Bedreddin¹⁹ adlı alimler tıp konusunda önemli çalışmalar yapmışlardır.

Ondördüncü yüzyılın ikinci yarısı ile onbeşinci yüzyılın başları arasında yaşayan devrinin en meşhur alimi Hacı Paşa, diğer adıyla Celâleddin Hızır'dır²⁰. Hacı Paşa'nın Türkçe tıp eserleri, **Müntehab-ı Şifa ihtilâc-name**, **Bevasir** ve **Teshil**'dir.

Onbeşinci yüzyılın başında Karamanoğulları devrinde şöhret bularak Fatih devrinde yaşamış olan Konyalı hekimlerden Beşir Çelebi, **Mecmuatü'l-fevaid** adlı otuz

¹⁴ Ünver, A. Süheyl, **Tıp Tarihi Yıllığı-II**, İstanbul 1983, s.14

¹⁵ Uludağ, Dr. Osman Şevki, **Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi**, Ankara 1992, s.179

¹⁶ a.g.e., s.186

¹⁷ a.g.e., s.194

¹⁸ a.g.e., s.194

¹⁹ a.g.e., s.195

²⁰ Turan, Zikri, **Teshil, Dil özellikleri-Metin-Söz Dizini**, Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1992, s.4

bablık kitabını Karamanoğlu İbrahim Bey'e ithaf etmiştir²¹.

Bu asrın en meşhur alimlerinden biri, Şerafeddin bin Ali (Sabuncuoğlu) 1471'de **Mücerrebname** adlı meşhur tıp kitabını yazmıştır. **Cerrahiyetü'l-Haniye** veya **Cerrahiye-i İlhaniye** adlı diğer bir kitabından da bahsedilmektedir²².

Onbeşinci yüzyılın önde gelen tıp alimlerinden biri de Ali Ahmed Çelebi'dir. 1507 yılında hekimbaşı olmuştur. On bölümden oluşan mesane taşlarıyla ilgili **Risāle-i Hassatü'l-kisve'l-Mesāne** adlı eseri vardır²³.

Bu yüzyılın önde gelen diğer tıp alimleri: Ak Şemseddin²⁴, Altuncuzade²⁵, Şükrullah Amasyavi²⁶; Şükrullah Şirvani²⁷ ve Molla Hekim Mehmed²⁸ adındaki zatlardır.

MÜMIN bin MUKBİL SİNOBİ

Onbeşinci yüzyılın çok meşhur tabiplerinden biri olduğu halde, müellifimizin hayatı hakkında taradığım çeşitli kaynaklarda her hangi bir bilgiye rastlamak mümkün

²¹ Ünver, A. Süheyl, **Tıp Tarihi Yıllığı-II**, İstanbul 1983, s.14

²² a.g.e., s.14

²³ Uludağ, Dr. Osman Şevki, **Beşbuçuk Asırlık Türk Tabebeti Tarihi**, Ankara 1991, s.176

²⁴ a.g.e., s.172

²⁵ a.g.e., s.173

²⁶ a.g.e., s.190

²⁷ a.g.e., 190

²⁸ a.g.e., s.202

olmadı. Kaynaklarda verilen bilgiler, müellifin eserinin başında kendi adını vermesi ve eseri kimin adına yazdığını belirtmesinden ibarettir. Gerek hayatı, gerekse eserlerinin yazılış ve istinsah tarihleri hakkında da bir bilgi yoktur. Yaşadığı devri, müellifin eserlerini devrinin padişahlarından bahsetmesinden, eserlerini onların adına yazdığını belirtmesinden anlıyoruz.

Dr. Osman Şevki Uludağ, onbeşinci yüzyılda en mükemmel tıp kitabının Mümin bin Mukbil tarafından, tahminen 1437 yılında, Sultan ikinci Murat (1421-1451) adına yazıldığını ifade eder.²⁹ Eserlerinde bilgiyi hep ön plânda tutmuş, tababetteki maksadı izah etmeye çalışmıştır. Bilgiden muhrum insanların, iptidaiî metodlarla insanları tedaviye çalışmalarının, oldukça zararlı sonuçlar verdiğini ifade eder. Tababetle uğraşanların bilgili olmaları gerektiğini, **Tabîb dahi gerekdür kim üstad ve akil vezir-i dana olsa, çok kitablara okuyup bimarhanelerde çok döşenmiş ola...** sözleriyle belirterek, tıbbın aynı zamanda gözleme dayanması gerektiğini şart koşmuştur.

Kaynaklarda kuvvetli bir Arapça ve Farsça bilgisine sahip olduğu, kolaylıkla devrindeki ilmi eserleri takip edebildiği belirtilir. Arapça ve Farsçadaki üstün bilgisine rağmen³⁰ bilinen eserlerini Türkçe yazmayı tercih etmiştir³¹.

²⁹ a.g.e., s.33

³⁰ Şahsuvaroğlu, Prof. Dr. Bedii, **Türk Tıp Tarihi (I)**, Bursa 1984, s.46-47

³¹ Kâhya, Prof. Dr. Esin, **Onbeşinci Yüzyılda Yaşamış Bir Hekimimiz**, I. Türk Tıp Tarihi Kongresi, Bildiriler, Ankara 1992, s.94

ESERLERİ

Dr. Osman Şevki Uludağ, Mümin bin Mukbil'in üç eserinin varlığından bahseder. Bunlar: **Zahire-i Muradiye**, **Miftāhü'n-Nūr** ve **Hazāinü's-Sürūr** ve **Kitāb-ı Tıbb** adlı eserlerdir³². Ancak diğer kaynaklarda özellikle üçüncü eserin, **Kitāb-ı Tıbb**'ın adı hiç verilmemiştir. Kâtip Çelebi sadece **Miftah'ün-Nūr**'un adını verir³³. Prof. Dr. Bedii Şahsuvaroğlu³⁴, A. Adnan Adıvar³⁵, Bursalı Mehmet Tahir Efendi³⁶ ve Prof. Dr. Esin Kahya³⁷ **Zahire-i Muradiye** ve **Miftahü'n-Nūr** ve **Hazinü's-Sürūr** adlı eserlerden bahsederler. Biz burada her üç eser hakkında da derleyebildiğimiz bilgileri vermeye çalışacağız.

I. Zahire-i Muradiye Fi't-Tıb

Bu eserin yazma nüshalarından birisi Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiye Kısmı 5507 numaradadır. Diğer bir nüshası ise Antalya Tekelioğlu kısmı 682 numarada bulunur. Eser, 841 hicri (M. 1437) yılında Sultan İkinci Murat adına yazılmıştır. Bazı Tıp tarihçileri bu eserin Arapça ve

³² Uludağ, Dr. Osman Şevki, **Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi**, Ankara 1991, s.33-34 ve 203

³³ Kâtip Çelebi, **Keşf-el-Zünun**, C.II, İstanbul 1972, s.1771

³⁴ Şahsuvaroğlu, Prof. Dr. Bedii, **Türk Tıp Tarihi**, Bursa 1984, s.46-47

³⁵ Adıvar, A. Adnan, **Osmanlı Türklerinde İlim**, İstanbul 1970, s.22-23

³⁶ Bursalı Mehmet Tahir Efendi, **Osmanlı Müellifleri**, C.III, İstanbul 1975, s.222-223

³⁷ Kahya, Prof. Dr. Esin, **Onbeşinci Yüzyılda Yaşamış Bir Hekimimiz**, I, Türk Tıp Tarihi Kongresi, Bildiriler, Ankara 1992, s.94-95

Farsça kitaplardan bir derleme olduğu ve önemli bir kısmının onikinci yüzyıl tıp alimlerinden Zeyneddin bin İsmail-ul-Cürcani'nin (ölm.1135) **Zahire-i Harzemşahi** adlı eserinden alındığını söylerler. İki eser arasında benzerlikler olmasına rağmen, **Zahire-i Muradiye'nin** farklı bir plânda yazılmış olması, bu ihtimali zayıflatmaktadır³⁸. Her şeye rağmen Mümin b. Mukbil, eserin başında hicretin sekizyüz kırk birinde Arap, Acem kitaplarından derleyerek, Türkçe olarak kaleme aldığını, böylece özel kişilere yararlı olduğu gibi halka da yararlı olacağını, ifade edip, paşidaha dualar edilmesini ister³⁹. Bu sözler, müellifimizin fikir namusuna sahip olduğunun en güzel ifadesidir.

Eser, üç kitap halinde tertip edilmiştir. Birinci kitap onüç makaleden meydana gelmiş olup baş, göğüş, boğaz, kulak ve özellikle göz hastalıklarından bahseder. Çünkü Mukbilzade aslında bir kehhal (göz hekimi)' dir.

Zahire-i Muradiye'nin ikinci kitabı altı makaleden müteşekkil olup karaciğer, dalak, bağırsak vb. hastalıklarıyla çeşitli ağrılardan ve yaralardan bahseder.

Eserin üçüncü kitabı iki makaledir. Bu makalelerde halk sağlığı ile kan alma gibi genel tedavi yöntemleri hakkında bilgiler verilir.

II. Kitāb-ı Tıbb

Daha önce de belirttiğimiz gibi bu eserden sadece Dr. Osman Şevki Uludağ bahsetmektedir. Eserin Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emiri No. 255 bulunduğuuna dair İlter

³⁸ a.g.e., s.95

³⁹ a.g.e., s.95

Uzel'in dipnotu vardır.

İlk anatomi kitabımız olması bakımından önemi büyüktür. Ancak cesede dayalı inceleme yapılamadığından, bazı hatalar vardır. Kemik yapısı ile ilgili bilgiler mükemmeldir. Yine bu kitabın da en güzel ve doğru kısmı, göz ile ilgili olanıdır. Müellif gözü, doğruya yakın olarak, yedi tabakaya ayırır ve bunlar hakkında bilgiler verir⁴⁰.

A. Adnan Adıvar, bu eserin Miftāhü'n-Nūr ile aynı eser olduğunu öne sürmüştür⁴¹.

III. Miftāhü'n-Nūr ve Hazāinü's-Sürūr

Mümin bin Mukbil'in özellikle göz hastalıkları üzerine çalıştığını, kendisinin kehhal (göz hekimi) olduğunu daha önce belirtmiştik. Tezimize konu olan bu eser, büyük ölçüde göz hastalıkları üzerinde durmakta ve adı da konusunu yansıtmaktadır. Eserin adı **nurun anahtarı ve mutluluğun, sevincin hazineleri** şeklinde bugünkü dilde ifade edilebilir.

Eserin giriş kısmında yazar, kitabını Sultan İkinci Bayezid Han adına yazdığını beyan eder. Sultan Bâyezid, 1481-1512 yılları arasında Saltanat sürmüştür. Her ne kadar, müellifimiz Mukbilzâde'nin doğum ve ölüm tarihleri belli olmasa da, bu eserini ömrünün sonuna doğru kaleme almış olmalıdır. Çünkü daha önce belirttiğimiz gibi Zahir-i Muradiye adlı eserinin telif tarihi 1437'dir. Arada elli yıl dolaylarında bir zaman aralığı vardır. Bundan,

⁴⁰ Uludağ, Dr. Osman Şevki, **Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi**, Ankara 1991, s.35

⁴¹ A. Adnan Adıvar, **Osmanlı Türklerinde İlim**, İstanbul 1970, s.23

Mukbilzade'nin uzun bir ömür sürdüğü ve Miftāhü'n-Nūr'u onbeşinci yüzyılın son çeyreğinde yazmış olduğu ihtimali çıkar.

Mümin bin Mukbil bu eserini, daha önce göz konusunda yazılmış eserlerden istifade ederek hazırlamakla birlikte, kendi çalışmalarını ve bilgilerini de ilâve etmiştir. Kendinden yazılmış olan Hüneyn b. İshak'ın Kitab el-Aşar Makalat fi'l-Ayn, Ali b. İsa'nın Tezkirat, İbn-i Sina'nın el-Kanun adlı eserlerinin yazarımız üzerinde tesiri vardır. Her şeye rağmen, sayıca onlardan daha çok göz hastalığından bahsetmiştir. Ancak ayrıntıya fazla girmemiştir. O, daha çok, göz kapağı ve gözün etrafındaki hastalıkları derinliğine incelemiş ve tedavi yollarını göstermiştir⁴².

Mukbilzāde, eserinde göz hastalıkları ve onların tedavileri hakkında bilgi verirken, gerektiğinde cerrahî müdahaleler teklif etmekte ve bunun yollarını, usûllerini ilaçlarıyla birlikte tavsiye etmektedir. Müstensihi ve istinsah tarihi belli olmayan eser, çeşitli bölümlerden meydana gelmiştir

Müellif, eserin başında aslında uzun yazmak istediğini, ancak okuyanlara sıkıntı gelmesin diye kısa yazmaya gayret ettiğini söyler. Yirmi bir türlü baş ağrısını ve göz hastalıklarını ilâçları ve tedavi usulleriyle sekiz makale ve yüzon bir bab üzerine yazmak ve tamamlamak arzusunda olduğunu söyler⁴³.

İlk altı varak, esere giriş mahiyetindedir. Birinci makale, sekiz bab üzerine kurulmuş olup, genel olarak

⁴² Kahya, Prof. Dr. Esin, Onbeşinci Yüzyılda Yaşamış Bir Hekimimiz. Mümin B. Mukbil, I, Türk Tıp Tarihi Kongresi, Ankara 1992, s.99-100

⁴³ Mümin bin Mukbil, Miftahü'n-Nūr, 2b.2,3,4

insanın yaratılışını, vücut yapısını (kemik, beyin, baş v.s.) konu edinir⁴⁴.

İkinci makale yirmi bir babdan müteşekkil olup, her türlü baş ağrılarını, sebeplerini, tedavi yollarını ve ilâçlarını açıklayıcı mahiyettedir⁴⁵.

Üçüncü makale, on bab üzerine kurulmuştur. Göz hekimlerine, gözün tabakalarını, bunların bazı hastalıklarıyla ilâçlarını izah etmek maksadıyla kaleme alınmıştır⁴⁶.

Dördüncü makale, otuz iki babdan müteşekkil olup, göz kapağında ve köşesinde meydana gelen otuz iki türlü hastalığı açıklayarak, bunların ilâçları hakkında bilgi verir⁴⁷.

Beşinci makale, gözün birinci tabakasında (tabaka-i mültehime) beliren hastalıklar ve bunlara tatbik edilmesi gereken ilaçları on üç bab halinde işlemekte ve aydınlatıcı bilgiler vermektedir⁴⁸.

Altıncı makale, gözün ikinci tabakasının örtüsünde (hicāb-ı karniyye) meydana gelen hastalıklar ve ilâçlarını on bab halinde işler⁴⁹.

Yedinci makale, beş babdan meydana gelmekte ve gözün üçüncü tabakasındaki (tabaka-i inebiyeye) hastalıklar ve

⁴⁴ a.g.e., 6a.13

⁴⁵ a.g.e., 32b.10

⁴⁶ a.g.e., 61a.2

⁴⁷ a.g.e., 90b.2

⁴⁸ a.g.e., 125b.5

⁴⁹ a.g.e., 156 a.11

ilâçları hakkında bilgiler ihtiva etmektedir⁵⁰.

Sekizinci makale, on bir babdan meydana gelmiştir. Müellif bu makalede gözün çeşitli kısımlarında husule gelen hastalıkları, bunların ilâçlarını, tedavilerini ve tedbirlerini izah etmektedir⁵¹.

MİFTAHÜ'N-NÜR'un NÜSHALARI

İncelememize esas olan metin, Nuruosmaniye kütüphanesinde 3585 numarada kayıtlı bulunmaktadır. 212 varaktan oluşmakta, her varakta karşılıklı on üç satır bulunmaktadır. Nesih hatlı, harekeli yazma nüshadır.

İncelememizde kontrol yapmak üzere kullandığımız ikinci nüsha, Fatih Millet Kütüphanesi 255 numarada kayıtlıdır. Bu nüsha 139 varaktan müteşekkil olup, her varakta karşılıklı on beş satır bulunmaktadır. Nesih hatlı, harekeli bir yazmadır.

Eserin diğer bir nüshası da aynı kütüphanenin aynı kısmında 279 numarada kayıtlıdır. 166 varaktır, düz, nesih harekeli hatta sahiptir.

Süleymaniye Kütüphanesinin Hamidiye bölümündeki eser, dört müellifin eserlerinin birleştirilmesiyle vücuda getirilmiştir. Miftahü'n-Nur bunların dördüncüsüdür. Eser bu kütüphanenin 1034/4 numarasında 23 satır bulunmakta ve nesih hatla yazılmıştır.

Manisa Muradiye Kütüphanesindeki nüsha 1857 numarada kayıtlı olup 66 varaktan meydana gelmiş ve sülüs hatla yazılmıştır.

Antalya Tekelioğlu Kütüphanesindeki nüsha ise 685 numarada kayıtlı bulunmaktadır.

⁵⁰ a.g.e., 170 a.4

⁵¹ a.g.e., 191a.9

DİL ÖZELLİKLERİ

İMLÂ ÖZELLİKLERİ

Anadolu'da Oğuzcaya dayalı bir dönem olarak XI. yüzyıldan XV. yüzyılın sonlarına kadar yazılı eserleriyle takip edebildiğimiz EAT'de imla birliğinden bahsetmek, biraz zordur. Özellikle manzum eserlerde vezin zorlamaları sonucu, bir çok farklı imlayla karşılaşmak mümkündür. Ayrıca, bu dönemde kullanılan Arap alfabesi, Türkçedeki her esi (p,ç,g,n gibi) karşılayamamakta; metnin okunması, fonetik ve morfolojik yapısının incelenmesi imlâ özelliklerinin dikkatli bir şekilde incelenmesine bağlı olmaktadır.

Elimizdeki metin düzgün, temiz ve harekeli bir nesih hatla yazılmıştır. Ancak, harekelendirmenin çok dikkatli bir şekilde yapıldığı söylenemez. Metnin mensur olması, vezin mecburiyetinden doğabilecek bazı problemlerin doğmasına engel olmuştur.

İncelememize esas olan metinde bazı imlâ farklılıklarının, müstensihin bilgisi veya dikkatiyle de alakalı olması ihtimali mevcuttur. Özellikle "b", "c", "ç", "p", seslerinin yazılışında bu farklar daha açık görülebilmektedir.

Arapça ve Farsça kelimelerde de nisbet ekinin (ﺏ) harfi ile yazılması genel kural haline gelmişken bazan hareke (kesre) ile gösterilmesi de söz konusudur. Ayrıca, vokalle biten isimlere gelen-yI eki, bazan hemze (ﺥ), bazan kesre (ﺏ), bazan da (ﺥ) ile gösterilmektedir.

Türkçe kelimelerde uzun vokaller bir iki misalde medli elifle (ﺕ) gösterilmiş, uzun vokal beklenen diğer misallerde normal üstünlü elif karşımıza çıkmaktadır.

Metnimizdeki genel imlâ özellikleriyle farklılıkları görebilmek için seçtiğimiz misaller, eser hakkında genel bir kanaat uyandırabilecek ve bazı sonuçlara götürebilecektir.

ÜNLÜLER

A ÜNLÜSÜ

A. Ünlüsü kelime başında, ortasında ve sonunda değişik yazılışlarla görülür.

başta

medli elif

(آ):

ad	آد	17a.11
al-	آز-	21b.8
alın	آلذ-	25b.3
arı	آرى	118a.3
arıT-	آرد-	147b.3

üstünlü elif

(أ):

acı	أجى	35b.12
ağ	أغ	65a.4
ağac	أغاب	51a.12
ara	أرا	7b.8
az	أز	19a.2

ortada

ilk hecede

üstünlü elif

(أ):

bakmak	بأفق	127b.8
bal	بال	92a.9
balık	بالف	16a.11
çağır-	جأغر-	21a.1
kan	قان	10b.8

üstün (أ):

bağ	بغ	8b.12
balgam	بلغم	16a.2

çapak	چِبَاقْ	127a.2
kangı	قَنْغِي	126b.8
yağlarda	يَغْلَرْ دَه	39b.12

hem üstünlü elif, hem üstün ile (أ ~ ا)

bağlanup	بَاغْلَنْبُ	23b.3
bağlaya	بَاغْلِيَه	73b.10
katı	قَاتْ	53b.9
katı	قَاتِي	67b.1
kaynanmış	قَيْنَانْمِي	57b.9
kaynanmış	قَاينَنْمِي	60a.8
yağ	يَاغْ	115a.5
yağlarda	يَغْلَرْ دَه	39b.12

ilk heceden sonra (tabanlarda)

üstünlü elif ile (أ):

bınarına	بِكَارِنَه	83b.1
çıban	چِيَان	110a.5
ıraq	اَرَاقْ	14a.1
karanju	قَرَاكُو	21a.4
toprakda	طَبْرَاقْدَه	21a.13

üstün ile (ا):

alalar	اَلِي	55b.1
balgam	بَلْغَمْ	46a.11
boğaz	بُوْغَزْ	36a.10
çanak	چَنْقْ	17a.8
kanadı	قَنْدَر	138a.5

hem üstünlü elif, hem üstün ile (-) :

ayağı	اِيْغِي	57b.7
ayağı	اِيَاغِي	57b.8

çıkarur	يُخَارُرُ	10a.13
çıkarurlar	يُخَارِرُونَ	47a.4
karanulıkda	قَرَأَ الْوَلَدُ	21a.3
karanulıktan	قَرَأَ الْوَلَدُ	19b.13
ulaşa	أُولِيَا	156a.5
ulaşmış	أُولِيَا	24 bb.12
uvacık	أَوْجِفَ	65a.8
uvacuk	أَوْجِفَ	16a.11

sonda

üstünlü elif ile

(f):

aşa	أَشَا	71a.1
arpa	أَرَا	36a.9
aşağa	أَشَا	149a.11
kata	قَتَا	111b.6
yumşana	يُمَشْنَا	93a.11

üstünlü he ile

(ه، ا، و):

araya	أَرَايَه	30a.7
ardınca	أَرْدِنْجَه	5a.11
sonra	صُكْرَه	42a.8
tañla	طَلَه	45b.2

hem üstünlü elif, hem üstünlü he ile (أ، ا، و)

arğa	أَرْقَا	89a.13
arğa	أَرْقَه	203b.6
arpa	أَرْيَا	36a.9
arpa	أَرْيَه	188a.1
kara	قَرَا	86a.10
kara	قَرَه	209b.4
tañla	طَكَلَا	39b.4
tañla	طَكَلَه	45b.2

E. ÜNLÜSÜ

başta

üstünlü elif ile (ا):

egil -	اِغْلَ -	98b.2
eglen -	اِغْلَنَ -	158b.1
egri	اِغْرِي	25a.7
ek -	اِزْ -	56a.13
eksükrek	اِكْسُكْرَكْ	46a.1
el	اِلْ	19b.2

içte

ilk hecede

üstün ile (اَ):

benze	بَازَ	61b.10
çek -	حَكْ -	42a.4
degirmi	دَگِرْمِ	21b.3
gereklü	كَرْكَلُ	12a.1
ye -	يَ -	56a.6

ilk heceden sonra (tabanlarda):

üstün ile (اَ):

gereklü	كَرْكَلُ	112a.1
gidermek	كَدَرْمَكْ	140b.2
içreki	اِغْرَكِي	18a.2
kesmek	كَسَمَكْ	99a.12
yeylemek	يَيْلَمَكْ	22a.6

üstünlü he ile (اُ , أُ):

nesneler	نَسْنَعْلَرْ	133b.8
nicedür	نِجْدُرْ	61a.12

nitekim	نَتَّه كَيْمَ	2a.12
sürmedür	سُرْمَةُ دُرٍّ	76a.3

sonda

üstünlü elif ile (ا):		
bitmeye	بَتْمِيَا	178b.1
yüce	يُجَا	33b.10

üstünlü he ile (ه , ا):		
bile	بِلَهْ	53a.4
derinçe	دِرْكِيَهْ	44b.9
eyse	اَكْهْ	34b.7
eyle	اَيْلَهْ	67a.10
niçe	نِيَهْ	6b.5

hem üstünlü elif, hem üstün ile (ا , اِ):		
bitmeye	بِتْمِيَهْ	80b.5
bitmeye	بِتْمِيَا	178b.1
elma	اَلْمَا	50a.12
elma	اَلْمَهْ	35b.7

I. ÜNLÜSÜ

başıta

kesreli elif-ye ile (اِ):		
ısıcağıla	اِسْجَقْلَهْ	43b.10

kesreli elif ile (ا):		
ırak	اِرَاكْ	68b.5
ırğala-	اِرْغَلَا-	168a.8
ısıcağ	اِسْجَقْ	93b.3
ısırgan	اِسْرَغْنْ	8b.5

ısıtma

اِسْتِمَا

13b.2

hem kesreli elif, hem kesreli elif-ye ile(

) : (اِپ ~ اِ)

ısıcağıla

اِسْجِقْلَهْ

43b.10

ısıcağıla

اِسْجِقْلَهْ

48b.11

içte

ilk hecede

kesreli ye ile (ِ) :

yıl

يِلْ

54a.5

kesre ile

(ِ) :

bıçak

بِجَاقْ

170b.12

bınar

بِنَارْ

83b.1

çıkmağ

چِکْمَاقْ

41a.12

şıgır

شِغَرْ

154b.6

yığ-

يِغْ-

130b.3

hem kesreli y, hem kesre ile (ِ , ِ) :

yıl

يِلْ

54a.5

yıl

يِلْ

11b.12

ilk heceden sonra (tabanlarda)

kesre ile (ِ) :

adım

اِدِمْ

17a.2

ağır

اِغَرْ

40a.3

balık

بَالِکْ

16a.1

çağıрмаğ

چَاغَرْمَاقْ

129b.3

tağıl-

طَاغِلْ-

114b.3

kesreli y ile (يـ):

sarıl-	سَارِيلَ	38b.2
sayıl-	صَيِلَ	182b.4
yakın	يَقِينُ	4a.12

hem kesreli y, hem kesre ile (يـ ~ ـ)

yakın	يَقِينُ	4a.12
yakın	يَاقِنُ	34b.6

sonda

kesreli y ile (يـ)

acı	أَجِي	35b.12
arı	أَرِي	43a.7
dahı	دَافِي	1b.3
kağı	قَنَافِي	15a.6
yavri	يَاوَرِي	44b.11

kesre ile (ـ)

acı	أَغْرِي	101a.2
altı	أَلْتِي	21b.10
kağı	قَنَقِي	127b.1
katı	قَتِي	54b.11
toğrı	طَغْرِي	22a.11

hem kesreli y, hem kesre ile (يـ ~ ـ):

acı	أَغْرِي	101a.2
acı	أَغْرِي	56b.11
kankı	قَنَقِي	127b.1
kankı	قَنَقِي	58b.1
katı	قَتِي	54b.11
katı	قَتِي	58b.7

İ ÜNLÜSÜ

başıta

kesreli elif-ye ile (اِی):

iç	اِیْ	2a.8
iç-	اِیْ-	16b.13
iriş-	اِیْرِشْ-	25b.11
it	اِیْتْ	36b.8
iT-	اِیْتْ-	76b.2

kesreli elif ile (اِ):

içreki	اِیْرِکِی	18a.2
igne	اِیْغْنَه	95b.2
iki	اِیْکِی	11a.4
ilet-	اِیْلِتْ-	178a.7
ilik	اِیْلِکْ	50a.4

hem kesreli elif-ye, hem kesreli elif ile (اِیْ - اِ)

içmek	اِیْیِچْمَکْ	71b.2
içmek	اِیْیِچْمَکْ	89b.7
içür-	اِیْیِچْرْ-	60b.7
içür-	اِیْیِچْرْ-	189b.5
in-	اِیْیِنْ-	72b.12
in-	اِیْیِنْ-	22b.1
iT-	اِیْیِتْ-	76b.2
iT-	اِیْیِتْ-	56b.10

içte

ilk hecede kesreli ye ile (اِیْ)

bişer	بِیْشَرْ	116a.7
giderici	کِیْدَرِجِی	76b.2

gin	گین	171a.1
gir-	گیر	47b.5
yir	یر	92b.3

kesre ile (َ):

bil-	بیل-	3a.1
bir	بر	11b.9
çig	چیک	204a.2
diş	دیش	40a.7
yimek	یمک	33b.11

hem kesreli ye, hem kesre ile (ِ ~ َ):

biş	بی‌ش	106b.1
biş	بیش	33b.7
gic	گیج	89b.6
gic	گیج	73b.1
gir-	گیر-	49a.5
gir-	گیر-	57b.11
nice	نیج	6.5
nice	نیج	88b.3

ilk heceden sonra (tabanlarda):

kesreli ye ile (ِ)

ikiz	اگیر	18a.3
irin	ارین	76b.12
semiz	سحیر	44b.13

kesre ile (ِ)

degirmi	دگیرم	21b.3
deniz	دین	90a.9

derince	درینجه	44b.9
giciş	گجیش	135a.3
ilık	الیک	50a.4

hem kesreli ye, hem kesre ile (ٲ ~ ٲ):

irin	ارینک	76b.12
irin	ارینک	121b.12

sonda

kesreli ye ile (ٲ):

deri	دری	19b.3
diri	دری	20a.11
dükeli	دوکلی	23b.3
eski	انگی	106b.4
issi	اسی	77b.1

kesre ile (ٲ)

degirmi	دگرم	103b.4
deri	دری	22b.10
dişi	دی	13b.12
gibi	گب	4a.9
yigirmi	یکرم	38a.1

hem kesreli ye, hem kesre ile (ٲ ~ ٲ)

deri	دری	19b.3
deri	دری	115b.9

Bazı kelime sonlarında y'nin (ٲ) şeklinde işaretlendiği görülmektedir.

beşinci	بشینی	41b.5
döndüncü	دزدنچی	35b.13

gici

گی

67a.11

İ. ünlüsü kelime sonunda bazan kesreli hemze ile de kullanılır. Özellikle yabancı kelimelerde görülen bu özellik iki ünlünün yanyana gelmesi gibi görülüyor. Eğer kelime ünlü ile bitiyor ve yükleme hali ekini alması gerekiyorsa bu durum ortaya çıkıyor. Araya ye ünsüzü girmiyor.

benefşei

بَنْفَشَیْ

136b.5

būrei

بُورَیْ

36b.6

edviyei

اَدْوِیَیْ

3b.2

fāyidei

فَايْدَیْ

134a.3

hikkei

حِکَّیْ

78b.1

Türkçeye Farsçadan geçmiş olan ki bağlama edatının son sesi kesreli (۰) ile gösteriliyor.

budur ki

بُدُرْ کِیْ

125a.6

gerekdür ki

گِرَکْدُرْ کِیْ

209b.1

her ki

هَرْ کِیْ

3a.2

ola ki

اَدْلَهْ کِیْ

126a.9

oldur ki

اَوْلَدُرْ کِیْ

143b.6

zirāki

زِرَا کِیْ

5b.2

İmlâsı klişeleşmiş bazı yabancı kelimelerin sonunda da, kesreli h(۰) ile gösterilmektedir.

belki

بَلْکَیْ

34b.12

eğerçi

اِکْرَچَیْ

171a.6

her çiki

هَرْ چَکَیْ

8a.9

O ÜNLÜSÜ

başta

ötreli elif-vav ile (او):

ocaK	اُجَاغُ	123b.7
od	اُودُ	33b.9
oğul	اُغُلُ	163a.7
oğumak	اُغُمُ	203b.5
ol	اُولُ	11b.4
oturmak	اُتُرُمُ	89b.9
oynaT-	اُدُنْدُ -	141b.4

ötrelî elif ile (اُ):

oğlak	اُغْلَقُ	16a.11
oğlan	اُغْلَانُ	18b.11
ok	اُكُ	156a.1
otuz	اُتُوزُ	20a.3
ovmak	اُوْمُ	57b.8

hem ötreli elif-vav, hem ötreli elif ile (اُو ~ اُ):

oğul	اُغُلُ	163a.7
oğul	اُغُلُ	203b.11
ok	اُوْكُ	5b.6
ok	اُفُ	156a.1

içte

ilk hecede

ötrelî vav ile (وُ):

bogaz	بُغَزُ	36a.10
boy	بُؤُ	136b.13
şor-	صُورُ	96b.13
şovuklık	صُوقُلُقُ	40b.10
şol	شُولُ	45b.1

ötre ile	(ـَ):	
boncuK	بُنْجُكْ	207b.1
çok	حَقْ	73b.4
dokunmak	دُقْنُفْ	170b.3
sol-	سُلْ-	66a.12
sonra	سُكْرَهْ	40a.11
yoğur-	يُخْرْ-	42b.4

hem ötreli, vav, hem ötre ile ($\text{ـَ} \sim \text{ـُ} \text{ـِ}$):

çok	حُوفْ	72b.4
çok	حُفْ	73b.4
yoğun	يُغْنْ	124b.4
yoğun	يُغْنْ	102b.9
yoğurt	يُغْرُتْ	120b.5
yoğurt	يُخْرُتْ	16a.1

sonda: bulunmaz

Ö. ÜNLÜSÜ

başta

ötreli elif-vav ile	($\text{أُ} \text{ـَ}$):	
öd	أُودْ	98a.3
ög	أُوكْ	25b.13
öl-	أُولْ-	12a.5
öñ	أُوكْ	26b.3
öz	أُوزْ	44b.9

ötreli elif ile (أُ):

ögül-	أُكُلْ-	69b.6
öksürmek	أُكْسُرْ-	189b.2
öküş	أُكُشْ	24b.3
ördek	أُرْدَكْ	52a.2
örtmek	أُرْتَكْ	132a.4

hem ötreli vav, hem ötre ile (ا ~ او):

ön	أَوَّلُ	26b.3
ön	أَكْ	65b.6
öndin	أَوَّلُكَ	174b.7
öndin	أَوَّلُكَ	70b.8
ört-	أَوْرَدَ -	85b.9
ört-	أُرْتُ -	61b.7
örümcek	أَوْرَجُكَ	65a.6
örümcek	أُرْجُكَ	92a.8

içte

ilk hecede

ötreli vav ile (و):

bögürtlen	بَوْرُتْلَنَ	152a.11
çörek	جَوْرُكْ	43b.7
dög	دَوْرُكْ -	
kök	كَوْرُكْ	11b.11
söz	سَوْرُزْ	179b.12

ötre ile

(و):

bögrek	بَكْرُكْ	10b.6
bögrülce	بَكْرُكْ وَجْهْ	45a.10
dögmek	دَكْلُكْ	86a.9
sögüd	سَكْدُكْ	52b.4
şöyle	شَكْلُكْ	12b.2

hem ötreli vav, hem ötre ile (و ~ و):

çörek	جَوْرُكْ	47b.5
çörek	جَوْرُكْ	112a.4
dört	دَوْرُتْ	4b.3
dört	دَوْرُتْ	4b.2

gökcek	كُوكَا	80b.10
gökcek	كُوكَا	57b.6
gör-	كُور-	68b.6
gör-	كُز-	25b.13
göyündürici	كُيُنْدُرُجِي	75b.9
göyündürücü	كُيُنْدُرُجِي	112b.10
sonda: bulunmaz		

U ÜNLÜSÜ

başta

ötreli elif-vav ile (اَو)

uc	اَوُج	123b.6
ulaş -	اَوُش-	23b.8
un	اَوُن	101b.4
urmak	اَوُرْمَق	41a.1
uykulu	اَوُيْقُلُو	94b.5

ötreli elif ile (ا):

uğunmak	اَغُونَمَق	40a.3
ulaş-	اَلَش-	64b.10
ulu	اَلُو	64a.6
uvağ	اَوَاغ	64a.6
uyğu	اَلِيغُو	11a.10

hem ötreli elif-vav, hem, ötreli elif ile (اَو ~ ا)

ulaş-	اَوُش-	23b.8
ulaş-	اَلَش-	64b.10
ulu	اَوُلو	175b.13
ulu	اَلُو	70b.3
ur-	اَوُر-	36b.9
ur-	اَر-	122b.7

uzan-	اُزُزْ -	154b.12
uzan-	اُزُزْ -	150b.2

içte

ilk hecede

ötreli vav ile (و):

bu	بُوْ	3b.4
bulanuğ	بُولُنُغْ	179b.4
kul	قُولْ	2a.4
kulağ	قُولُغْ	43b.11
şu	شُوْ	16b.13
ötre ile (—):	—	
buyur-	بُيُورْ -	148b.8
çukur	چُقُرْ	61b.3
kurbağa	قُرْبَاغَا	97b.10
kuru	قُرُوْ	75b.12
kusmak	قُسْمَاقْ	39b.2

hem ötreli vav, hem ötre ile (و ~ ع):

dut -	دُوْزْ -	59b.10
dut-	دُتْ -	60a.3
kulağ	قُولُغْ	43b.111
kulağ	قُلُغْ	47b.6
kuzı	قُوْزُیْ	51a.2
kuzı	قُزُیْ	16a.11
yum-	يُدُمْ -	180a.5
yum	يُومْ -	179b.8

ilk heceden sonra (tabanlarda)

ötreli vav ile (ع):

aftun	اَلْتُونْ	164a.7
-------	-----------	--------

arturıcı	آرتورجی	49b.2
buyur-	بیور-	49b.4
koyurak	قیدورق	130b.1

ötre ile (	۹	
açuk	اچق	74a.1
aşur T-	اشرد-	70a.3
buçuk	بچق	42b.2
bulanuk	بولنق	67a.5
dutul-	دتل-	13b.7

hem ötreli vav, hem ötre ile (۹ ~ ۱۰):

arturıcı	آرتورجی	49b.2
arturıcı	آرترجی	202b.2
bulut	بلود	157a.5
bulut	بولت	146a.4
burun	برون	146a.4
burun	برن	27b.12
tokuz	طقوز	20b.8
tokuz	طقز	21a.4
uzun	اوزون	22a.8
uzun	اوزن	128b.10

sonda

ötreli vav ile (	۱۰	) :
agu	اغر	186b.5
ayru	ایر۹	87b.13
bu	بو۹	2b.7
şamu	قمو۹	2b.10
karşu	قر۹شو	55b.4

hem ötreli, vav ötre ile (و ~ ؤ)

yağu	يَا قُوْ	34b.5
yağu	يَقُوْ	73b.1

Ü ÜNLÜSÜ

başta

ötreli eliv-vav ile (ا و):

uç	اَوْج	12b.11
üst	اَوْسُ	21a.11
üşendür	اَوْشَنْدُرْ -	184a.6
üzer	اِزْزُ	23b.2
üzüm	اَوْزُومْ	16b.10

ötreli elif ile (ا):

üzerlik	اِزْزُ لِكْ	59b.2
---------	-------------	-------

içte

ilk hecede

ötreli vav ile (و):

bürüncek	بُورُ بِنَكْ	189b.11
büyük	بُؤْيُكْ	56b.7
dükeli	دُؤْكَلِي	66b.9
düşmek	دُؤْشَمَكْ	170b.3
küçük	كُؤْچُكْ	117b.9

ötre ile (ء):

büyü-	بُيْدُ -	112b.11
çürük	چُؤْرُكْ	121b.12
dürlü	دُؤْرُلُ	17b.6
gündüz	كُنْدُؤْزْ	199b.3
sürme	سُؤْرْمَهْ	85bb.3

hem ötreli vav, hem ötre ile (و ~ ؤ) :

büyük	بُيُوكْ	30b.5
büyük	بُيُوكْ	56b.6
güneş	كُونُشْ	33b.8
güneşe	كُونُشْ	38b.10
sür-	سُورْ-	45b.5
sür -	سُورْ-	120b.12

İlk heceden sonra (tabanlarda):

ötreli vav ile (و)

bitür-	بِتُورْ-	115b.11
büyü mek	بُيُوكْ	192a.1
dütüzdür-	دُتُوزْدُورْ-	147b.10
getür-	كُتُورْ-	28b.11
köpük	كُيُوكْ	142b.1

ötre ile (ؤ) :

bildür-	بِلْدُورْ-	6b.2
bişür-	بِشُورْ-	37b.13
bögrülce	بُكَرْ دُجْهْ	8a.12
çürük	چُورُوكْ	121b.12
dütün	دُتُونْ	127b.7

hem ötreli vav, hem ötre ile (و ~ ؤ)

delük	دَلُوكْ	25a.10
delük	دَلُوكْ	119b.13
sünük	سُونُوكْ	121b.12
sünük	سُونُوكْ	26b.2

sonda

ötreli vav ile (و):

dürlü	دُورْلُو	17b.6
eyü	اَيُّو	8a.5
gendü	كَنْدُو	195b.8
girü	كِرُو	9b.2
incü	اِنْجُو	144b.13

8. ÜNSÜZLER

Birçok eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi bizim metnimizde de ünsüzlülerin yazılışında bazı farklılıklar görülmektedir. Bu farklılıklar daha çok c-ç, b-p, g-k gibi seslede görülmektedir. Eski harflerle yazılı metinlerde fonetik yapıyı tam doğrulukla ortaya çıkarmak biraz zordur. Türkçenin blinen fonetik yapısına uygun olarak, en doğru tesbitleri yapmaya çalıştık.

ç. ÜNSÜZÜ

başta

ç çe ile (چ):

çapak	حَبَقْ	127a.7
çağırmaç	چَاغِرْمَاقْ	129b.3
çegzin-	چَكِرَزْ-	47b.1
çek -	چَكْ-	8b.3
çokrak	چَوَقْرَاقْ	67b.1

ce ile (چ):

çegzin-	چَكِرَزْ-	188a.7
---------	-----------	--------

hem ç, hem c ile (چ ~ چ)

çegzin-	چَكِرَزْ-	47b.1
çegzin-	چَكِرَزْ-	188a.7

içte

ünlüler arasında (VçV) çe ile (چ):

aça	اچَا	47b.11
bıçak	بِچَاقْ	170b.12
buçuk	بُچُقْ	42b.3

giçi	كجی	192a.1
içerü	ایچرؤ	49b.1

(Vcv) c ile (ج)		
açuk	أجف	180b.4
içinün	اجنك	147b.5

(kç çk) çe ile (ك ~ چ)		
açmak	أجف	41a.6
ağça	أج	123a.2
balçığ	بلیج	119b.13
geçmişdür	گچمد	28b.8
gerçek	کرهك	133b.7
içreki	اچرکی	23b.9

c ile (ج)		
alçaq	أجف	158b.2
geçmiş	أجلین	46a.12
qulunc	قوچ	37b.7

sonda

ç = çe ile (چ):		
birkaç	برکچ	39b.4
iç	ایچ	62b.1
saç	ساج	59a.13

ce ile (چ):

aç	آج	47b.4
avuç	اوج	45b.4
geç	کچ	7a.8
genç	کنج	164b.10

hem çe, hem ce ile (# ج # ح):

giç	كَيْج	21a.13
giç	كَيْج	159a.2
iç	اَيْج	27b.7
iç	اَيْج	99b.11
üç	اَوْج	12b.11
üç	اَوْج	97b.2

P ÜNSÜZÜ

başta

#p p ile (پ):		
padişah	پادشاه	5b.3
pak	پاك	7b.7
pambuk	پامبوت	36b.6
pas	پاس	164a.1
pul	پول	133a.3

#p b. ile (پ):		
panbuk	پنبوت	124a.13

içte

ünlüler arasında (vpv) (پ)		
depe	دِپِه	137a.3
kepek	كَيْك	113a.10
koparmak	قَدِرْمَز	140b.9
köpük	كَيْوُك	102a.1
topalak	طوپالَك	59a.(1).11

kp pk p ile (پ):		
depren-	دِپِرَنز	57a.2
epsem	اَيْسَم	122b.11

girpük	كِرْپُكْ	61b.7
iplik	اِبْلِكْ	175b.4
toprak	طَيْرَاقْ	8b.8

sonda

p # p ile (	(پ)	
sap	سَاقْ	65b9
sep	سَپْ	120a.3

p # b ile (	(ب)	
dip	دِپْ	98b.11
kap	قَبْ	85b.7
kıp-kızıl	قَبْ كِزِلْ	137b.12

-(y) Up gerundium eki Arap imlasının tesiriyle sonda b# ile

(ب) yazılır

alup	اَلُوبْ	98b.9
anlayu.p	اَنْلَايُوبْ	174b5
ayırup	اَيُرُوبْ	115a13
döküp	دُوكُوبْ	44a.4
girüp	كِرُوبْ	44a.4

T ÜNSÜZÜ

başta

t () ile kalın sıradan kelimelerde)

tağ	طَاغْ	120a.12
tağıl-	طَاغِلْ-	114b.3
tağla-	طَاغْلَا-	44b.6
tal	طَلْ	34a.13
tamak	طَمَاقْ	32b.2

tonuḳ	طَنُفْ	96b.4
# t (ت) ile (kalın sırada kelimelerde)		
ta	تَا	15b.13
tavuk	تَاوُفْ	138b.12
toz	تَوُزْ	85b.10
tut	تَوُتْ	110b.3

Kalın sıradan olup bazen d, bazen t ile işaretlenen kelimeler

# t ~ #d		
taḡ (it-)	طَاغْ	98b.5
dag(it-)	دَاغْ	98a.13
ṭamzur-	طَمْزُرْ-	36b.13
damzur-	دَمْزُرْ-	86a.11
ṭoḳınmaḳ	طَوُفْ قَنُفْ	177b.4
doḳunmaḳ	دَوُفْ قَنُفْ	170b.3

içte

vttv kalın sıradan kelimelerde

ata	اَتَا	18b.11
atıl-	اَتِلْ-	183b.13
bata	بَتَا	99a.9
dutul-	دُتُلْ-	13b.7
ḳatı	قَتِي	177b.5
yaturmak	يَا تَوُفْ	189a.2

ince sıradan kelimelerde

bitür-	بِتُرْ-	115b.11
bütünle	بُؤْتُلْه	120a.8
çetük	چَتُكْ	164b.13
dütün	دُؤْتُنْ	127b.7

dütüzdür	دُتُوزْدُرْ -	138b.7
yetiş	يَتِشْ -	6a.11

bir ünsüzle birlikte Kt, tK (kalan sıradan)

altı	أَلْتِ	21b.10
altun	أَلْتُون	97b.6
batman	بَتْمَن	37b.9
dutmak	دُتْمَكْ	85a.8
yatmak	يَتْمَكْ	89b.6

Kt, tK (ince sıradan)

etmek	أَتْمَكْ	39b.4
gitmek	كَتْمَكْ	99a.9
göster-	كَتْرْ -	160a.9
itdür-	أَتْدُرْ -	172a.7
üstin	أُسْتِينْ	99a.1

sonda

t# (kalın sıradan kelimelerde)

at	أَتْ	141a.7
bulut	بُولُتْ	165b.9
dut	دُوتْ	119b.10
kat	كَاتْ	62a.3
yat-	يَتْ -	58a.11

ince sıradan kelimelerde

bit	بِتْ	117b.6
dört	دُورْتْ	19b.4
et	أَتْ	19a.9
üst	أُسْتْ	99a.11

S ÜNSÜZÜ

başta

s sad (ص) ile (kalın sıradan kelimelerde)

sağ	صَاغ	187b.10
sağmak	صَغَفَ	172a.13
sakın-	صَقْنُ-	62b.7
saklamak	صَقَلَمَتْ	88a.10
saru	صَرُو	35b.12
sor -	صَدْر-	96b.13

s sin (س) ile (kalın sıradan kelimelerde)

saç	سَاچ	59a.13
sag-	سَاغْ-	37a.2
sakız	سَاكِزْ	92a.10
sakla-	سَاكْلَا-	15b.2
sancu	سَانْجُو	58b.5

s sin (س) ile (ince sıradan kelimelerde)

sekiz	سَاكِزْ	38b.4
sen	سَنْ	3b.11
sep-	سَيْدْ-	120a.3
sevindür-	سُونْدُرْ-	188a.3
süci	سُجِي	146b.10

s hem sin (س) ile, hem sad (ص) ile
kalın sıradan kelimelerde

sakın-	سَاكِنْ-	99b.2
sakın-	صَقْنُ-	62b.7
sakla-	سَاكْلَا-	15b.2
sakla-	صَقْلَا-	61b.8
sarımsak-	سَرَفَقْ	41a.3

sarımsak	صُرْمِسَقْ	146b.9
saruca	سُرُوْجَه	90a.2
saruca	صُرُوْجَه	103.2

içte

sad (ص) ile (kalın sıradan kelimelerde)

asıl-	أَصِلْ -	141b.13
basmak	بَضَمَقْ	188b.7
ışlat-	أَصْلَدْ -	34b.4
yaşşılık	يَصْلَقْ	29a.1

sin (س) ile (kalın sıradan kelimelerde)

ısıcak	أَسْجَقْ	43b.10
ısır-	أَسِرْ -	7b.2
ısıtma	أَسْتَمَا	54a.3
kusmak	قُسَقْ	39b.2
yastuk	يَأْسُدُقْ	158b.1

sin (س) ile (ince sıradan kelimelerde)

es-	أَسْ -	203b.6
eski	أَسْكِي	77b.1
göster-	كُسْرَه -	67b.3
issi	أَسْبِي	40a.1
kesmek	كُسَا	99a.12

sonda

gög (ü)s	كُوكْسِي	36a.10
gündüs	كُنْدُسِي	44a.3
ters	تَرْسِي	138b.7

EKLERDE

S ünsüzü bulunan ekler kalın ve ince sıradan kelimelerde sin (س) ile işaretlenmişlerdir.

alsalar	الْسَالَر	163a.9
artarsa	اَزْتَارْسَا	181b.10
bilesüz	بِلَهْ سَزْ	183b.2
göyündürmesi	كُوَيْنْدُرْ مَسِي	84a.5
itseler	اِتْسَلَر	170b.13

ŋ ünsüzü

kök veya tabanlarda

aŋaru	اَكْرُو	11b.9
aŋıl-	اِكِلْ-	72a.7
aŋla-	اَكْلَا-	6a.6
beŋ(i)z	بِكْز	35b.12
beŋizeyici	بِكْزِيْجِي	70a.11
bıŋar	بِيْكَار	83b.1
deŋiz	دِكْز	90a.9
yeŋi	يِكِي	87b.13

sonda n#

giŋ	كِيْكَ	64a.3
kıraŋ	كِرَاْكَ	119b.13
şoŋ	صُوْكَ	1b.6
toŋ-	طُوْكَ	92a.5
yüŋ	يُوْكَ	36b.6

EKLERDE

anuŋ	اَنْدُكْ	3b.5
barmakun	بَرْمَكَكْ	103b.13
birinün	بِرْنُكْ	13b.10

dönmeğün	دَوْنَمَغُونُ	20b.2
marazların	مَرَاذِلَرُ	201a.5
yanının	يَانِينُ	53b.13
yumurdanun	يُمُرْدَه نَكْ	50a.2

K ÜNSÜZÜ

başta

kaf (ق) ile # k		
kab	قَبْ	85b.4
kabak	قَبَقْ	93b.5
kabık	قَبِيْخْ	107.8
kaç	قَاجْ	66b.13
kal-	قَالَ	46b.9
kan	قَانْ	8b.2

kef (ك) ile # k		
keklik	كَكْلَاكْ	16b.11
keler	كَلَرْ	163a.3
kene	كَنَهْ	48b.6
kerkes	كِرْهَكْسْ	171b.13
kes-	كَسْ	153b.12
kimse	كِمْسَهْ	14b.8
kirlü	كِرْلَهْ	157b.12

içte

kaf (ق) ile		
ağça	اَقْچَا	123a.2
ağsur-	اَقْسُرْ-	146a.5
bağ-	بَقْ-	187b.3
bulanıklık	بُولَنَقْ لُقْ	74a.4
yakın	يَاَقِنْ	34b.6

yaqu

يَا قُرْ

34b.5

kef (ك) ile

bükül-

بُكُلْ

203a.1

çekil-

جُكِلْ

194b.9

çekirdek

جُكِرْدَكْ

163a.6

çirkin

جُرْكِنْ

50a.10

diken

دُكِنْ

8b.5

ekşi

اَكْشِي

35a.7

sonda

kaf (ق) ile

açuk

اُجُقْ

66a.6

ak

اُكْ

15a.1

alçak

اَلْجُقْ

158b.2

bakmak

بُكُقْ

89b.6

bulanıklık

بُولُقْ لُقْ

74a.4

çanak

چُنُقْ

117a.8

yaruk

يَا رُقْ

107b.8

kef (ك) ile

bilmek

بِلْمَكْ

14a.4

bögrek

بُكْرَكْ

10b.6

bürüncük

بُزْرُنْجَكْ

189b.13

büyük

بُزْيُكْ

30b.5

kesmek

كَيْمَكْ

148b.4

yemek

يَمَكْ

57a.8

yüzük

يُزْرُكْ

93a.13

g ünsüzü

başıta

geç-	كجـ	57b.13
geçür	كجـو	86a.13
gel-	كلـ	3b.3
genşek	كلـشك	94b.13
gibi	كيبـ	5b.1
gice	كيجـه	50b.7
gin	كبكـ	64a.3

içte

degin	دكـن	4a.10
degirmen	دكـرمن	81a.13
degül	دكـل	140b.12
degür-	دكـر-	162a.2
gögercin	كوكـرجن	121b.7
gögüs	كوكـش	36a.10
igne	اكـنه	95b.2
yigid	يكدـ	52a.10
yigirmi	يكرـمى	38a.1

sonda

çig	چكـ	204a.2
deg-	دكـ	178b.2
dög-	دوكـ	34b.1
yeg	يكدـ	88b.5

AYRI YAZILAN EKLER

Eserde bazı ekler, kendilerinden önce gelen harflerle birleşebileceği halde ayrı yazılmışlardır. Ancak bu durum, kaide değildir. Metinde birleşik

yazılan misaller daha çoktur.

+ dUr

açuk- dur	أُجُفْ دُرْ	187a.12
aķ- dur	أَقْ دُرْ	62a.2
arıtmaķ-dur	أَرِثْمَقْ دُرْ	69b.8
batından-dur	بَطِنْدُنْ دُرْ	25b.5
cerāhat-dur	جَرَاهَتْ دُرْ	156b.13
kızıl-dur	قِزِيلْ دُرْ	64a.8
şavab-dur	صَبَابْ دُرْ	116b.2
sünük-dür	سُنُكْ دُرْ	28a.9

+LIK

bulanık-luk	بُولْنِيقْ لُقْ	74a.4
giçi-lik	كِي لِكْ	181b.8
hasta-lık	هَسْتَهْ لُقْ	12b.6
kābız-lık	قَابِضْ لُقْ	55a.11
kesmek-lik	كَسْمَكْ لِكْ	148b.4
za'if-lık	ضَعِيفْ لُقْ	10b.4

+(n) Un

beyni-nün	بَيْنِي نُنْ	24b.5
edviye-nün	أَدْوِيَهْ نُنْ	11b.8

+(s) I (n)

ġalebe-si	غَالِبَهْ سِي	113a.3
halka-sı	حَلَقَهْ سِي	98b.13
humā-sı	حُمِّي سِي	54b.7
köşe-si	كُوشَهْ سِي	93b.6
yaka-sın	يَاقَهْ سِينْ	158b.6

+süz

mādde-süz

33b.7

maẓarrat-suzdur

140b.2-3

yaş-suz

169b.4

مَادَّ سُز
مَضَرَّاتُ سُز دُر
يَا شَرَّ سُز

+(y)A

madde-ye

71a.2

taşra-ya

99a.7

مَادَّ يَ
طَشْرَه يَ

+(y)Ila

edviye-yile

179a.12

mādde-yile

71a.2

ẓufre-yile

141a.5

اِدْوِيَه يِلَه
مَادَّه يِلَه
ظَفْرَه يِلَه

Birleşik sayı adları, genellikle metinde ayrı yazılmıştır:

dört buçuk

131a.11

dört yüz

164a.7

on bir

181a.1

on biş

105a.8

on iki

168b.5

yetmiş iki

168b.5

yigirmi bir

142b.4

yigirmi dört

168b.10

دُرْت بُوْجُك
دُرْت يُوْز
اَوْن بِيْر
اَوْن بِيْش
اَوْن اِكِي
يُتْمِش اِكِي
يِكْرِم بِيْر
يِكْرِم دُرْت

BİTİŞİK YAZILAN KELİMELE

Eserde bazı kelimeler ve ekler, kendilerinden önce gelen kelimelere bitişik yazılmıştır

+ ç Ün

anunçün

أَنُوحُ
أَنُوحُ
سَبَّحُونَ

23b.6

anunçünkim

18b.3

sebebçün

160b.3

+ dahi

oldahı

أُولَدُ

24a.8

+degin

dirhemdegin

دِرْهَمْدِكُنْ

46b.11

+içün

garaziçün

غَرَايِ

17b.6

güniçünkim

كُونِ

4b.6

mekāniçün

مَكَانِ

21a.5

olmağičün

أُولَمَاجُونْ

27b.4

şaqlamağičün

شَاكْلَامَاغُونْ

3a.8

tenāsüliçün

تَنَاسُلِ

17b.10

vechiçün

وَحْيِ

187b.6

i- fiilinin birleşik durumları:**+dI**

değüldi

دَغُولْدِي

18b.5

olaydı

أُولَيْدِي

28b.1

olmuşdı

أُولَمِشْدِي

17a.10

virmişdi

دِرْمِشْدِي

10a.6

+IdI

didügidi

دِدُغِدِي

63b.111

eyledügidi

أَيْلِدُغِدِي

134b.5

geregidi

كِرْغِدِي

12b.1

itdügidi

أَتْدُغِدِي

144b.2

		50
olacağıdı	أَوْ لَجُودِي	28a.13
yoğıdı	يُودِي	20b.4
+ iken		
olmışken	أُولِيكُنْ	2a.5
yoğiken	يُودِيكُنْ	188b.10
+Imİş		
gerekimiş	كَرَّ لِمِشْ	11a.13
olımiş	أُولِيْمِشْ	62a.13
+İsA		
degüliise	دَكُولِيْ	87a.10
kaldıysa	قَلْدِيْ	149b.2
yoğısa	يُودِيْ	182a.6
+İlA		
ağıla	أَقِيلْ	169b.4
arkunlığıla	أَرْقُنْلِيْ	88b.5
'avratıla	عَوْرَتْلْ	18a.7
balıla	بَالْلْ	82b.2
çapğıla	جَيْقْلْ	124b.11
dilile	دِيلْلْ	162b.7

"kadar" edadı da kendinden önce gelen "ne, ol, şol" sıfatlarıyla genellikle birleşik yazılmıştır.

nekadar	نَقْدَرْ	19a.7
o/kadar	أُولَقْدَرْ	20b.4
şol/kadar	شُولَقْدَرْ	32b.7

"leyin" eki iki kelimesiyle birleşik yazılmış tır.

	51	
ikileyin	اِكْلِيْن	85b.10
+ki		
bildümki	بِلْدُؤْمَكِي	3a.1
edviyelerdenki	اَدْوِيْلَرْدَنْكِي	129b.11
hikmetki	هِكْمَتَكِي	24a.6
+kim		
anañçünkim	اَنُوْچُونَكِيْم	18b.5
diledümkim	دِلْدُونَكِيْم	2b.4
olkim	اُولَكِيْم	13b.10
olsunkim	اُولْسُونَكِيْم	1b.6
öndümkim	اَوْنْدُونَكِيْم	70b.8
sebebdenkim	سَبَبْدَنْكِيْم	2b.5
vaçtkim	وَقْتَكِيْم	16b.5
+mI		
degülmi	دَغُولْمِي	140b.12
eylemekmi	اَيْلَمَكْمِي	3b.9
issimidür	اِسْمِيْدُر	126b.3
şovukmıdur	شَوُوكْمِيْدُر	126b.3
şuyılamıdur	شُوْیْلَامِيْدُر	126b.13
yokmı	یُوْکْمِي	70b.9

Bazı müstakil kelimeler de , birleşik yazılmışlardır:

işbunlardur	اِشْبُونْلَرْدُر	186b.7
imdikihalde	اِمْدِكِيْهَالْدِه	6a.3

DİĞER İMLÂ ÖZELLİKLERİ

"Bi" edatı, bazan kesre (ـِ) ile, bazan ye (ی) ile yazılmıştır. Kesre (ـِ) ile yazıldığında kendinden sonraki kelimeye bağlanmış, ye (ی) ile yazıldığında ise bağlanmada müstakil olarak yazılmıştır.

kesre ile (ـِ)

bi-avnillah	بِعَوْنِ اللَّهِ	212a.13
bi-ğayrı	بِغَيْرِ	200b.2
bi-ḥaseb-i zalik	بِحَسَبِ ذَلِكَ	201b.13
bi-iznillahi	بِإِذْنِ اللَّهِ	209b.1
bi-nefsihi	بِنَفْسِهِ	179a.1

ye ile (ی)

bî-derd	بِیْ دَرْدِ	143b.9
bî-elem	بِیْ اِلْمِ	128a.11
bî-ḥaber	بِیْ خَبَرِ	73b.13
bî-kaşd	بِیْ قَصْدِ	188b.9
bî-tertib	بِیْ تَرْتِیبِ	100a.9

Şeddenin yazılışı ;

Şeddenin yazılışı, Arapça kelimelerde genellikle düzenlidir:

akkal	اَكَّال	7a.1
Allaha	اِلَلَّه	3b.6
amma	اَمَّا	7a.6
bağıyye	بَغِيَّة	75b.13
beyziyye	بَيْضِيَّة	179a.9
büssed	بُسْد	207a.2
eṭibbā	اَطْبَا	24b.1
hassas	خَسَّاسِ	61b.2

	عَلَّتْ	53
illet		14b.9
kuvvet	قُوَّةٌ	11a.4

Bazı kelimeler hem şeddeli, hem şeddesiz yazılmışlar; bazıları ise eksiz halde şeddesiz, ekleşme halinde şeddeli yazılmışlardır.

bağıllā	بَاغِلًا	77a.10
bağılā	بَاغِلًا	189b.2
cüllāb	جُلَّاب	38a.8
cülāb	جُلَّاب	189b.2
şeker	شَكْرَه	36a.6
şekker	شَكْرَه	36b.2
his	حِسِي	22a.7
hissi	حِسِي	61b.10
hab	حَبَب	43a.4
habbını	حَبَبِي	147a.4

Türkçe kelimelerin ses tekrarını gerektiren bazılarında da, şedde kullanılmıştır.

elli	الْبِي	59a.6
issi	اِسِّي	18b.4
issilik	اِسْلِلِي	74b.13
issirek	اِسِيرَكْ	88a.13
kızıllığı	قِزَالِغِي	71b.6
uşşuñ	اُصْدُكْ	25b.10
yaşşılıkda	يَصْلَقْدَه	29a.1

FARSÇA İSİM TAMLAMALARININ YAZILIŞI

Farsça isim tamlamalarının yazılışında aşağıdaki farklı şekiller görülmektedir:

kesre ile (ـ)

'alāmet-i yubūset	عَلَامَتِ يُبُوسَت	172b.13
'aṣab-ı mücevvēt	عَصَبِ مُجَوِّف	26a.9
bāb-ı evvel	بَابِ اَوَّل	6b.1
cüzv-i aḥer	قُبْزَمِ آخِر	30b.4
dār-ı fülful	دَارِ قُلْفُل	78b.5
ef'āl-i edviye	اَفْعَالِ اَدْوِيَةِ	11a.6
ehl-i ḥikmet	اَهْلِ حِكْمَت	17a.6
faṣl-ı tābistān	فَصْلِ تَابِستَان	52a.9
ḥaṣıl-ı kelām	حَاصِلِ كَلَام	190a.13
ḳuvvet-i bāşıra	قُوْوَتِ اَبْصَر	82b.3
menāṣıb-ı 'ilm	مَنَاصِبِ عِلْم	2b.7
nūr-ı bāşıra	نُورِ اَبْصَر	65a.13
ṣabr-ı mūr	صَبْرِ مُر	44a.8
ṭarık-ı edviye	طَرِيقِ اَدْوِيَةِ	6a.9

kesreli ye ile (ی)

da'vā-yı tıḅ	دَعْوَايِ طِبِّ	6a.7
edviye-yi müfred	اَدْوِيَّيِ مُفْرَد	75b.11
gıṣā-yı meṣīmi	غِصَايِ مِصْبِي	30b.5
ibtitā-yı āb	اِبْتِدَايِ آب	79b.12
tūtiyā-yı perverde	تُوتِيَايِ پَرُورْدَه	132b.13

hemze altıda kesre ile (هُ)

'amme-i acem	عَامَّةٔ اَعْجَم	110a.4
edviye-i laṭif	اَدْوِيَّةٔ لَطِيف	11b.9
nūṣḥa-i dīger	نُصْحَةُ دِيْكَرِه	171b.9
sürme-i ısfıhanī	سُرْمَةُ اِصْفَهَانِي	147b.7
ṭabaka-i ḳaraniyye	طَبَقَةُ قَرَانِيَّة	160a.6
tūtiyā-yı perverde	تُوتِيَايِ پَرُورْدَه	132b.13

FONETİK
(SES BİLGİSİ)

I. ÜNLÜLER

Eserimizde tesbit edilen ünlüler şunlardır: a, e ı, i, o, ö, u, ü

Eser, tıp metni olduğundan tıbbi terimlerin çokluğu göze çarpmaktadır. Türkçe kelimelerde uzun ünlülerin tesbiti oldukça zordur. Birkaç kelimeye görülen kelime başı uzun ünlüleri, birçok EAT metinlerinde görülebilecek misallerdir.⁽¹⁾ (bkz.. İmla özellikleri.

a. ilk hece i'leri

i.		
iç	"iç, iç kısım"	27b.7
içerü	"iç, iç taraf"	27b.7
içmek	"içmek"	18a.3
içreki	"içindeki, içerideki"	18a.2
igne	"iğne"	95b.2
ilet-	"iletmek, götürmek"	178a.7
ince	"ince"	68b.5
iste-	"arzu etmek"	17b.6
iş	"iş, amel"	41b.8
it	"köpek"	97b.11

içte (İ)

bil-	"bilmek, tanımak"	6a.8
bile	"dahi, hatta"	53a.4

¹ Bu konuda Gürer Gülsevin, Miftahun'n-Cenne (1989), Osman Yıldız, Miftahü'l-Ferec (1993), Zikri Turan, Teshil (1992) basılmamış doktora tezlerine bakılabilir

bir	"bir sayısı"	12b.4
diken	"diken, bitkilerin sert sivri ucu"	
dil	"dil organı"	162b.7
diş	"diş"	40a.7
giç	"geç, sonra"	21a.13
ilik	"kemik özü"	50a.4
kirpük	"kirpik"	94b.3
sinir	"sinir"	19a.8
yigid	"sağlam, er kişi"	52a.10

Eserde beş" beş sayısı" üstünlü olarak birçok misalde görülmekte ve yine birçok misalde de biş () şeklinde kesreli olarak görülebilmektedir. Ayrıcı gece (): gice, (); geç (), giç (); ye- (), yi- () misalleri de alternans halinde görülmektedir. (bkz. imlâ özellikleri)

b.ilk hece e' leri

e

egri	"eğri, bükük"	25a.7
eksil-	"eksilmek, azalmak"	129b.13
el	"el organı"	19b.2
emek	"emek, çaba"	190b.8
enmek	"inmek"	178b.6
eñse	"ense"	34b.7
er	"er, yiğit"	18a.7
eski	"eski, yıpranmış"	89a.5
et	"et"	10a.4
etmek	"etmek"	39b.4

içte (e)

ben "I.teklik şh. zamiri"	104b.1
beniz "beniz, çehre"	35b.12
çeyne-"çignemek"	189b.4
degirmi "yuvarlak"	21b.3
delük "delik"	119b.13
demür "demir"	18a.8
deniz "deniz"	90a.9
geçmek "eskimek, geçmek"	71b.10
kesmek "kesmek, yarmak"	99a.12
yemiş "yemiş, meyve"	16b.9

C. ÜNLÜ UYUMU

c.a Damak Uyumu (kalınlık-İnelik Uyumu)

Türkçe kelimelerin ilk hecesinde kalın ünlü varsa, yani kalın ünlü ile başlıyorsa, takip eden diğer hecelerin ünlüleri de kalın olur. İlk hecenin ünlüsü ince ise, takip eden hecelerin ünlüleri de ince sıradan olma kuralı vardır.

Misaller:

a-ı

ağrı	(14a.3)
altı	(21b.10)
aylık	(20a.12)
balık	(16a.1)
kalın	(103b.10)

o-u

oğlancuk	(208a.3)
oğul	(163a.7)
oldur	(5b.1)
otuz	(11b.12)
yoğurt	(16a.1)

e - i

beniz	(35b.12)
beyni	(19a.7)

ö - ü

bögrülce	(8a.12)
döndür -	(92b.9)

çegzinmek (47b.1)	gögüs (36a.10)
deniz (102a.1)	öküş (24b.3)
yeñi (87b.13)	ölü (20b.13)

c.b Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Türkçe kelimelerin ilk hecesinde düz ünlü varsa, takip eden diğer hecelerin ünlüleri de düz olur. İlk hecenin ünlüsü yuvarlak ise, takip eden diğer hecelerin ünlüleri ya geniş-düz ya da dar-yuvarlak olur.

a-a; a-ı	ı-a; ı-ı
ayağ (21a.11)	bınar (83b.1)
acı (35b.12)	çıkmağ (41a.12)
arı (43a.7)	ısır- (7b.2)
balçık (119b.13)	ışığı (146a.2)

e-e; e-i; e-ü	i-e; i-i; i-ü
çekmek (61a.12)	bilmek (27b.8)
delmek (124a.6)	diken (8b.5)
degirmilik (174a.10)	irilik (104b.7)
degül (170b.11)	kirpük (94b.3)

o-a, o;u,	u-a, u; u
boğaz (36a.10)	dutmak (85a.8)
boşan- (141a.4)	kulağ (39a.8)
koku (27b.12)	kurşun (44a.12)
koyun (14b.13)	şulu (52b.11)

ö-e, ö;ü	ü-e, ü;ü
bögrek (106b.6)	bürüncek (189b.13)
çöngel- (203b.9)	büyükrek (25b.3)

görün-	(66b.2)	büyük	(30b.5)
kömür	(139b.12)	sünük	(21a.12)

Bu misallerde görüldüğü gibi eski Anadolu Türkçesinde dudak uyumu çok düzenli değildir. Bununsebebi ise eski Anadolu Türkçesinin yuvarlaklaşma meylinde olmasıdır.

c.c Uyuma Aykırı Haller

c.c a Damak uyumunun dışında kalan ekler:

Bir çok Eski Anadolu metninde görülen (iken ve +lik) eklerindeki damak uyumsuzluğu, Miftahü'n-nür'da bir kaç örnekte görülmektedir.

1. iken (zarf- fiil eki)
yoğiken (188b.10)
2. + lik (isimden isim yapma eki)
'acizlik (113 b.13)

c.c b. Dudak uyumunun dışında kalan kelimeler:

1. yuvarlaklaşma

1. 1 eskiden gelen yuvarlaklıklar

ağu	أَغُو	186b.5
altun	الْتُون	97b.6
artuk	أَرْتُق	25b.8
ayru	أَيْرُ	27b.1
eyü	أَيْدُ	8a.5
gendü	كَنْدُو	3a.12
girü	كِرُو	9b.2
şamu	قَحْمُ	2b.10
şayğı	قَيْغُو	41a.13
şanuklık	طَانُقْلُقْ	46a.12
yılduz	يِلْدُز	181a.7

1.2 sonradan oluşan yuvarlaklıklar

demür	دُمُرْ	18a.8	temir
içün	اِچْدُنْ	4a.13	üçün
kalun	قَالُكْ	66b.9	kalın
karşu	قَرَشُو	55b.4	karşı
şaru	صَرُو	35b.12	sarıg
yavuz	يَاوُزْ	8a.7	yabız

2. Düz ünlülü kelimeler

durış-	دُورِشْ -	4b.13
dürtin-	دُورْتِنْ -	37a.10
görin-	گُورِنْ -	66b.2
götir-	گُوتِرْ -	181b.2
gümiş	گُشْ	97a.8
oķı-	اَوَقِیْ -	2b.4
şovı-	صُودْ	93a.10
süriş-	سُورِشْ -	176a.2
toğrı	طُغْرَیْ	22a.11
tutıl-	طُوتِلْ -	202a.10

Eserinde eklerde de düzleşme ve yuvarlaklaşma hadiseleri görülmektedir. Bu konu, morfoloji kısmında ekler bahsinde incelenecek ve bilgi verilecektir.

II. ÜNSÜZLER*

Ötümlüleşme: Ötümsüz olan bir ünsüz sesin gerekli şartlar oluştuğunda, tonlulaşması hadisesine ötümlüleşme denir.

* Bu bölümdeki fonetik hadiselerin hepsi, Prof. Dr.Osman Nedim Tuna'nın Türk Dilbilgisi adlı ders notları esas alınarak incelenmiştir.

1. # T

Başta: #t > # d (ince sıradan kelimelerde)

Eski Türkçe #>#d

de	دە	25b.1
degin	دەگىن	11b.13
degirmen	دەگىر مەن	81a.13
degül	دەگۈل	140b.12
degür-	دەگۈر -	162a.2
delmek	دەلەك	124a.6
delük	دەلۈك	119b.13
demür	دەمۈر	18a.8
deniz	دەنیز	90a.9
depreş-	دەپرەش -	167a.4
deri	دەرى	19b.3
derin	دەرىك	68a.6
di -	دە -	3b.11
dik-	دەك -	99b.1
diken	دەگىن	8b.5
dil	دەل	162b.7
diri	دەرى	20a.11
dögmek	دەگمەك	11a.7
dökmek	دەكمەك	45a.5
dört	دەرت	4b.2
döşek	دەشەك	129b.5
dügme	دەگمە	210b.3
dükeli	دەگەلى	3a.8
dürlü	دەرلۈ	2b.2
dürt-	دەرت -	49a.4
dütün	دەتۈن	127b.7
düzülmek	دەزۈلمەك	40a.13

Ötümsüzlüğün Korunması:

Eski Türkçe # t: #t

ten	تَنْ	8a.11
ter	تَر	126b.4
türk	تُرْك	111b.10
tütün	تُوتُن	128b.4

Eski Türkçe # t>#d (kalın sıradan kelimelerde)

dağ	دَاغ	46a.2
dağlamak	دَاغْلَمَقْ	123b.5
dahı	دَاغِي	4b.12
dırnağ	دَرْنَقْ	139b.12
doğunmak	دُونْمَقْ	170b.3
doğuz	دُونُز	207b.11
dutmak	دُتْمَقْ	85a.8

Yukarıda verdiğimiz misallerden de anlaşılacağı gibi Es. Tk. #t>#d hadisesi, ince sıradan kelimelerde daha yaygın ve ileri bir durumdadır.

Ötümsüzlüğün Korunması:

Eski Türkçe # t] # t (kalın sıradan kelimeler)

tağ	طَاغ	120a.12
tağıT-	طَاغِدْ	144b.3
tağlamak	طَاغْلَمَقْ	97a.3
tal	طَل	34a.13
talak	طَلَقْ	19a.9
taamak	طَاَمَقْ	32b.2
tamar	طَامَر	27b.6
taula	طَاُولَا	39b.4
toğ-	طُوغْ-	18a.13

		63
toğrı	طُغْرِي	22a.11
tokuz	طُكُوز	20a.6
tolu	طُلُو	40a.5
toy	طُوي	185b.5
tuman	طُمان	165a.10
türmak	طُورْمَقْ	85b.8
turna	طُورْنَه	171b.6
tuz	طُوز	54a.13

Kalın sıradan olmakla birlikte te (ت) ile yazılan misaller de vardır.

tavuk	تَاوُكْ	138b.12
toz	تُوز	85b.10

Eski Türkçe # t> #d

Her iki sesin de alternans halinde bulunduğu misaller: (kalın sıradan kelimelerde)

dağ	دَاغْ	26a.2	tag	طَاغْ	98b.5
dokunmak	دُكُنْمَقْ	170b.3	tokınmak	طُوكُنْمَقْ	77b.4
dur-	-دُورْ	47b.6	tur-	-طُورْ	35b.3
dut-	-دُوتْ	60a.3	tut-	-طُوتْ	30b.11

2. k

Başta: Eski Türkçe #k: #k (kalın sıradan kelimelerde)

kabak	قَابَقْ	35a.3
kaç	قَاچْ	66b.13
kaçan	قَاچَنْ	22b.9
kakı-	-قَاقْ	28a.6
kalmağ	قَالْمَقْ	66b.9
kamış	قَامِشْ	123a.1
kamu	قَمُو	2b.10

kan	قَان	8b.2
karanu	قَرَانُو	129b.5
kazımağ	قَزَمَقْ	105b.4
kıl	قَلْ	80b.5
kıl-	قَلْ-	61a.11
kılıc	قَلِجْ	5b.7
kırk	قَرَقْ	19a.13
kış	قَشْ	114a.8
koparmağ	قَدِيرْ قَفْ	140b.9
koy-	قَوِيْ	23b.9
koyu	قَوِيُو	41b.10
koyun	قَوِيْن	14b.13
kul	قَوْلْ	2a.4
kulağ	قَلَاقْ	39a.8
kurt	قُرْتْ	56b.10
kuru	قُرُو	109b.7
kuyu	قُيُو	157b.5
kuzı	قُوْزْ	51a.2

Eski Türkçe, #k> g (ince sıradan kelimelerde)

Metinde kelime başında ve kelime içinde 'k' ve 'g' yi ayırabilecek herhangi bir imlâ özelliği yoktur. Her iki, ses için de, bütün EAT. metinlerinde olduğu gibi kef (ك) harfi kullanılır. Tercih, biraz da aratırıcının kararına bırakılmıştır.

Fakat bazı eserlerde kefin üstüne üç nokta konularak (كْ) 'g' sesi ayırılmıştır. Kıyas yoluyla ve diğer nüshadan seçilen misallerle karşılaştırmalar yapılmış; EAT'.de k>g ötümlüleşmesinin karakteristik bir özellik olmasından yararlanılmış, Türkçe karşılıkları da gözönünde bulundurularak ayırım yapılmaya çalışılmıştır.

Muhakkak ki, bazı telâffuz farkları, bu standardın dışındadır. Yapmaya çalıştığımız bu ayırimda bazı karşılıkların olması tabii'dir.

geç-	كَيْ-	134a.8
gel-	كَل-	63b.1
gendü	كَنْدُ	9a.9
gendüzin	كَنْدُزِنْ	15a.11
genşek	كَنْشَكْ	94b.13
gerek	كِرَاكْ	3b.5
gibi	كَيْبْ	4a.9
giçi	كَيْجْ	192a.1
giğ	كَيْكْ	64a.3
gir	كَيْرْ-	47b.5
girü	كَيْرُ	9b.2
gögecin	كُورُجِنْ	121b.7
göğüs	كُورُكْشْ	36a.10
gök	كُورُكْ	68a.12
gölge	كُورُكْ	173a.4
gönül	كُورُكْ	16b.1
göz	كُورُ	19b.2
güç	كُورُ	145a.7
gümiş	كُورُ	106b.6
gün	كُورُ	45b.7
gündüz	كُورُ	199b.3
güneş	كُورُ	88a.11

Eski Türkçe, # k: #k

keçi	كَيْجْ	16a.4
keklik	كَيْكْ	16b.11
kes-	كَيْ-	153b.12
kim	كَيْمْ	30b.2

		66
kirpi	کِرْپِی	98a.2
kirpük	کِرْپُکْ	94b.3
kök	کُؤکْ	48b.7
kömür	کُؤمُورْ	139b.12
kül	کُلْ	8b.9

3. # ç

Eski Türkçe, #ç: # ç (kalın sıradan kelimelerde)

çağır-	چَاغِرْ	28a.6
çanağ	چَنَاقْ	117a.8
çıkmağ	چِکْمَاقْ	41a.12
çok	چُوقْ	4b.13

Eski Türkçe, #ç: (ine sıradan kelimelerde)

çek-	چَکْ	8b.5
çetük	چَتُکْ	164b.13
çevür-	چَوُورْ	124a.9
çiçek	چَیچَکْ	114a.13
çök-	چَوُکْ	182b.8
çörek	چَوُرَکْ	43b.7

içte:

Tabanlarda

1. VTV (ince sıradan kelimelerde)

VtV > VdV

gider	گِیدِرْ	81b.4
ider	اِیدِرْ	7b.9
yedi	یَدِی	19a.4

VtV :VtV

biti	بِتِي	79b.1
bitür-	بِتِيرْ-	115b.11
bütünle	بُتُنْلَه	120a.8
çetük	چَتُكْ	164b.13
dütün	دُتُون	139b.2
getür-	گَتِيرْ-	99a.2
götür-	گُتِيرْ-	88b.13
tütün	تُتُون	128b.4
yetiş	يَتِشْ-	115b.8

kalın sıradan kelimelerde

VtV > VdV

odıla	اودِيلَه	37b.10
-------	----------	--------

VtV > VtV

ata	اَتَه	18b.11
dutul-	دُتُولْ-	13b.7
katı	قَاتِي	59b.11
katıl-	قَاتِلْ-	90a.1
otur-	اوتُرْ-	88b.12
otuz	اوتُزْ	38b.10
şatun	صَتُون	164a.7
yatur-	يَاتُرْ-	99a.11

Eserde tesbit ettiğimiz misallerde de görüldüğü gibi t'nin ünlüler arasında yaygın olarak korunduğu anlaşıyor. Yani, ince ve kalın sıradan ünlüler arasında t ünsüzünün ötümlüleşmesi az görülen bir hadisedir.

2. Vkv (ince sıradan kelimelerde) :

Vkv > VgV		
sögüd	سُكْدُ	52b.4
Vkv > Vku		
bükül-	بُكُلْ-	203a.1
çekil-	يُكَلْ-	129a.5
diken	كُنْ	8b.5
dökülmek	دُكُلْ	167a.5
dükeli	دُكَلِي	16b.1
iki	اِكِي	26b.5
ikileyin	اِكْلِيْن	85b.10
öküş	اِكْشُ	24b.3
sekiz	سَكْز	20a.11

kalın sıradan kelimelerde

Vkv > VgV		
ağar-	اَغْرْ-	131b.1
Vkv > Vkv		
bakır	بَاقِرْ	86b.11
çıkmak	يُكْرُفْ	7b.13
çukur	يُكْرُ	61b.3
kağımak	عَاكُفْ	36a.2
koku	كُفْ	27b.12
oğl-	اَوْدُ	2b.4
sağın-	صَاغِنْ	62b.7
sağız	سَاغْز	92a.10
yağın	يَاغِنْ	30b.13
yağ	يَاغُ	34b.5
yuğaru	يُؤْغَرُ	19b.12

k ünsüzü, iki ünlü arasında, ince ve kalın sıradan kelimelerde ekseriyetle korunmaktadır.

3. VçV (ince sıradan kelimelerde)

VcV > VcV

gice	كِيْه	38a.13
gici-	كِيْ-	127a.10
süci	سُجِيْ	146b.10
yüce	يُجَا	33b.10

VçV : VçV

çiçek	حِيْكَ	114a.13
geçür-	جُور-	86a.13
giçi	جِيْ	192a.1
içür-	اِيْجُور-	38b.3
keçi	كِيْجِيْ	16a.4
üçünci	اُوْجُفِيْ	22a.6
hem 'ç' hem 'c' ile		
nice	نِيْجِه	6b.5
niçe	نِيْجِه	2a.10

kalın sıradan kelimelerde

VçV > VcV

acı	اُجِيْ	35b.12
ocak	اُوْجَاذ	123b.7

VçV : VçV

açıl-	اُجِل-	74b.4
bıçak	بِيْجَاك	170b.12
kaçan	كِيْجَان	22b.9
sıçan	سِيْجَان	206a.9

Eserimizde kalın sıradan ünlüler arasında ç'nin ötümlüleşmesi, ince sıradan ünlüler arasındaki ç'ye göre daha az görülmektedir.

4. VpV

VpV > VbV

gibi

كِبِ

4a.9

VpV: VpV (ince sıradan kelimelerde)

depe

دِپِه

137a.3

kepek

كِبِكْ

113a.10

köpük

كِبُوكْ

90a.9

kalın sıradan kelimelerde

kopar-

قُودِرْ

80b.5

topalağ

طُودِلَاغْ

59a(1).11

yapış-

يَايِشْ

76a.1

Metnimizde iki ünlü arasında az miktarda görülen 'p' ünsüzü, genellikle korunmaktadır.

1. VtK (ünlüden sonra, ünsüzden önce) ince sıradan kelimelerde

VtK : VtK

bitmek

بِتْمَكْ

124b.6

etmek

اِتْمَكْ

39b.4

gitmek

گِتْمَكْ

99a.8

itmek

اِتْمَكْ

148a.9

yetmiş

يَتْمِشْ

38a.3

kalın sıradan kelimelerde

VtK : Vtk

batman

بَتْمَنْ

37b.10

dutmağ

دُتْمَاغْ

85a.8

kaþran
otruþ-
tatlu
tutmaþ
yatmaþ

قَطْرَان
اُتْرُشْ -
طُتْلُو
طُتْمَقْ
يُتْمَقْ

71
83b.4
31a.12
90a.2
200a.6
89b.6

t' ünsüzü, ünlü-ünsüz komþuluğunda misallerde de görüldüğü gibi korunmaktadır.

2.Vkk: Vkk

çekmek
dikmek
dökmek
eksil-
eksük
ekþi
keklik
yüksek

جَلَمَكْ
دِكَمَكْ
دُكَمَكْ
اَكْسِلْ-
اَكْسُكْ
اَكْشِي
كَكْلِكْ
يُكْسَكْ

61a.12
98b.9
45a.5
59a.7
56b.13
35a.10
44b.12
61b.4

kalın sıradan kelimelerde:

Vkk :Vkk

aķça
aķlık
aķmaķ
baķmaķ
çoklık
çokraķ
saķlamak
soķmaķ
yaķmaķ

اَكْچَا
اَكْلِكْ
اَكْمَقْ
بَاكْمَقْ
چُكْلِكْ
چُكْرَاكْ
صَاكْلَامَاكْ
صَاكْمَاكْ
يَاكْمَاكْ

123a.2
65b.2
136a.6
89b .6
172a.5
72b.9
88a.10
122a.2
44a.2

k ünsüzü, ünlü-ünsüz arasında korunmakta, ötümsüzleşmektedir.

3. VçK

Vçk: Vçk

ince sıradan kelimelerde:

geçmek	كَجَلَدٌ	71b.10
geçrek	كَزَزْ	133b.7
içmek	اِبْجَلَدْ	41a.8
içreki	اِبْرَكِي	18a.2

kalın sıradan kelimelerde

VçK : VçK

açlık	اَجَلَقْ	170b.7
açmak	اَهَقْ	88b.3

4. VpK

VpK: VpK (ince sıradan kelimelerde)

depren-	دُپْرَنْزْ -	56a.4
depreş-	دُپْرَشْ -	167a.4
iplik	اِبْلَكْ	175b.4

kalın sıradan kelimelerde

arpa	اِرْبَهْ	59a.5
toprak	طِبْرَقْ	8b.8
yaprak	يَبْرَقْ	11b.10

P ünsüzü ince ve kalın sıradan ünlülerin arasında korunmakta, ötümsüzleşmemektedir.

1. KtV (ünsüz-ünlü arasında)

KtV > KdV

ince sıradan kelimelerde

kentü > gendü	کَنتُؤْ	7b.9
gendüzin	کَنتُؤْزَين	15a.11
küntüz > gündüz	کَنتُؤْز	198a.12
gündüzin	کَنتُؤْزَين	133a.6

kalın sıradan kelimelerde

yıltuz > yılduz	يِلْدُؤْز	181a.7
KtV : KtV		

ince sıradan kelimelerde:

dürtün-	دُؤْرتُؤْ-	44a.5
göster-	گُؤْستُؤْ-	67b.3
irtesi	اِرتُؤْسى	149b.7
örtül-	اؤْرتُؤْ-	28b.13

kalın sıradan kelimelerde:

altı	اَلتِ	23b.4
altun	اَلتُون	164a.7
artuk	اَرْتُكْ	25b.8
arturıcı	اَرْتُؤْرى	49b.2
kırtıl-	قُؤْرتُؤْ-	66b.5
orta	اؤْرتُؤْ	31a.5
yastuk	يَا سَتُؤْكْ	158b.1

Misallerde de görüldüğü gibi 't'sesi özellikle kalın sıradan kelimelerde korunmaktadır.

2. KkV

KkV: KkV

İnce sıradan kelimelerde:

berkiT-	بُرْكِيْ	119b.13
bürke	بُرْكَة	27b.3
çirkin	مُحْرَكِيْن	50a.10

kalın sıradan kelimelerde:

KkV :KkV

arğa	اَرْغَا	89a.13
arkun	اَرْغُنْ	37b.10
ķankı	قَنْقِي	127b.1
ķorku	قَوْرُقْ	160a.12

Yukarıda verdiğimiz misallerde de görüldüğü gibi, kalın sıradan kelimelerde ünsüz ile ünlü arasındaki k korunmuştur.

3. KçV

KçV > KcV (ince sıradan kelimelerde)

bürüncek	بُرُؤْنَجْكَ	199b.11
dördünci	دُرْدُونْجِي	6b.4
encir	اَرْنَجِيْر	104b.9
gökcek	كَانْجْكَ	57b.12
gözci	كُؤْرْجِي	24a.6
ince	اَرْنَجَة	68b.5
inciT-	اَرْنَجْ-	89b.9
incü	اَرْنَجُو	139a.4

KçV > KcV

kalın sıradan kelimelerde:

ancağ	أَنْجَبَ	131b.3
ancılayın	أَنْجَلِينَ	69b.11
karcaş-	قَرْجَشْ-	127b.7
karınca	قَرْجَنَة	174a.7
kızılca	قَرْزِيلَة	25b.2

Metnimizde bir ünsüzle bir ünlü arasındaki ç sesi genellikle ötümlüleşmiştir.

sonda: T

1. t# > d

kalın sıradan kelimelerde:

ad	أَد	117b.8
od	أُود	33b.9

t# : t#

ince sıradan kelimelerde:

bit	بِتْ	117b.6
bit-	بِتْ-	96b.2
dört	دُرْتْ	4b.2
dürt-	أُتْ	49a.4
et		10a.4

kalın sıradan kelimelerde:

alt	أَلْتْ	27b.3
at	أْتْ	14a.7
bat-	بِتْ-	99a.9
bulut	بُولُتْ	179b.5
kat	فَاتْ	62a.3

ķurt	قُرْتُ	56b.10
ot	اوتُت	61a.12
yat-	يَاتُ	42b.1

Kelime sonunda t sesi özellikle ince sıradan kelimelerde korunmaktadır. Birkaç kalın sıradan kelime de ötümlüleşme görölmektedir.

2. k#

k# >g#

ince sıradan kelimelerde:

çig	چِگْ	204a.2
deg-	دُكْ	178b.2
dög-	دُوكْ-	34b.1
ög	اؤكْ	25b.13
yeg	يُكْ	88b.5

k# : k#

bilmek	بِلْمُكْ	14a.4
bögrek	بُكْرُكْ	19a.10
büyük	بُيُكْ	30b.5
çiçek	چِيكْ	114a.13
çürük	چُرُكْ	74a.4
delük	دَلُكْ	119b.13
dericik	دِرِيكْ	185b.5
eskük	اَكْئُكْ	56b.13
erkek	اَرُكْ	18a.5
gök	كُوكْ	68a.12
irilik	اِرِلِيكْ	74a.6
keklik	كُكْلِيكْ	16b.11
yemek	يُكْلِيكْ	57a.8

k # > ğ #

açılmaķlıĝ	اِچْلَمَاقْلِيكْ	31b.9
baĝlanmaķlıĝ	بَاĝْلانماقْلِيكْ	31b.9

k # : k#

ağrımak	أَغْرِمْتُ	38b.11
ayak	أَيْقَ	19b.2
bıçak	بِجَاقَ	170b.12
çağak	جَنَاقَ	109a.12
çapak	جَبَاقَ	117a.8
çok	قَوَّاقَ	40a.3
dırnak	دَرَنَاقَ	139b.12
ırak	ارَاقَ	68b.5
ısıcak	إِسْجَاقَ	43b.10
kapak	قَبَاقَ	93b.5
katılık	تَبَلَقَ	118b.6
yaruk	يَارَقَ	107b.8

Kelime sonundaki k ünsüzü, ince ve kalın sıradan kelimelerde genellikle korunmaktadır. Aynı özellikteki kelimelerin birkaçında ötümlüleşme misali de görülmektedir.

3. ç #**ç #: ç# ince sıradan kelimelerde**

birinç	بِرِنْجَ	204b.6
giç	كِيْجَ	21a.13
iç	إِجَ	27b.7
uç	أَوْجَ	40b.4

kalın sıradan kelimelerde:

aç-	أَجَ -	47.b11
ağaç	أَخْجَ	51a.5
birkaç	بِرْجَ	23b.13

Kalın ve ince sıradan kelimelerin sonunda korunmaktadır. Bazı misallerde görülen c'ler tamamen

Arap imlâsının tesiridir.

4. p#

p# : p# (ince sıradan kelimelerde)

çeküp	جَكُوبُ	176a.12
çekilüp	جَكِيلُوبُ	170b.13
dip	دُوبُ	98b.11
dürtüp	دُوتُوبُ	40b.9

kalın sıradan kelimelerde:

dutup	دُتُوبُ	42a.9
kap	قُوبُ	85b.4

Kelime sonundaki p ünsüzü, ç ünsüzünde olduğu gibi korunmaktadır. Ancak aynı şekilde Arapçanın tesiriyle "be" sesiyle yazılmaktadır.

Ekleşmede

1. Vt + V

1. Vt + V > Vdv

ince sıradan kelimelerde:

tek hecelilerde:		
dördüncü	دُورْدُوبُ	6b.4
eydür	اِيدُورْ	2b.12
gide	كِيدُورْ	38a.2
ider	لَادُورْ	7b.9

çok hecelilerde:

depredeler	دِيرْدُورْ	45b.7
eksöldici	اِكْسُلْدُورْ	11b.9
giderici	كِيدُورْ	76b.2
görmekdür	لَوْرْمُكْدُورْ	40a.6
iledeler	اِلْدُورْ	75b.4

iledibil-
yiyledeler

الذي يل-
يئلدالر

180a.11
37a.2

Kalın sıradan kelimelerde:

tek hecelilerde:

ardına
kurdun
oda
yuda

أردنة
قردك
أودة
بوده

26b.3
56b.11
86b.11
189a.5

çok heceli kelimelerde:

aksurdıcı
arıda
başdukları
ışladalar
karışdur-
kaynadalar
kazıdalar
kısdur-
oylada
yapışdur-

أقسطر جي
أردده
بصد ثلري
أصلدالر
قشدر-
قندالر
قزدالر
قندر-
أؤندة
يايصدر-

42a.10
93a.12
143b.4
36b.6
34a.6
37b.1
60a.11
99b.6
141b.4
99b.4

VtV: VtV

ince sıradan kelimelerde

tek hecelilerde

bitür-
eti
örte
yetiş-

بئور-
أيت
أرتة
يئشي-

115b.11
75b.13
61b.7
60a.11

çok hecelilerde

çetük
dütüzdür-

جتل
دؤتؤزدور-

164b.13
147b.10

Kalın sıradan kelimelerde:**tek hecelilerde:**

bata	بَتَا	99a.9
duta	دُتَا	27b.4
katup	قَتْبُ	37b.11
otı	اوتُ	88b.4
yata	يَتَا	149b.7

çok hecelilerde:

dutılup	دُوتُلُوبُ	122b.3
---------	------------	--------

t# ünsüzü, ünlüile başlayan bir ek aldığıında
ötümlüleşme temayülü göstermektedir.

2. b.Vk + V

$$V_k + V_{\#} > V_g V$$

ince sıradan kelimelerde:**tek hecelilerde:**

gögi	گُوی	117a.12
öginde	اؤگنده	25b.13

çok hecelilerde:

bilindüğinden	بِلِندُگِنْدِن	12b.10
çürügi	چُورُگِ	122b.3
delügi	دِلْگِ	65b.11
dürüstligile	دُرُؤْست لَکْله	115b.1
eksükligi	اِکْطَلْگِ	161a.3
etmegi	اِتْمِگِ	35b.2
giciyigi	گِجِیگِ	204b.4
günligi	گُؤنْلیگِ	138b.7
issiliği	اِیْسِلیگِ	11b.3
yüregi	یُورْگِ	19a.10

Kalın sıradan kelimelerde:**tek hecelilerde:**

ağı	أَغِي	69b.4
yoğıdı	يُورَغْدِي	20b.4

çok hecelilerde:

açılacağıla	أَرْجُلُجُلَا	180a.4
ağırlığını	أَغْرُلُغْنِي	28b.11
oldurmağa	أَلْدُرْمُغَا	54a.6
arıtmağa	أَرْتُمُغَا	135a.10
ayağı	أَيْغِي	57b.7
balçığıla	بَالْجِيغِيلَا	86a.1
bırağalar	بِرْغَلَرُ	38a.9
çoklığının	كُفْلُغْنُكْ	100b.13
dutulduğunun	دُتْلُغْنُكْ	13b.7
kısılmaklığı	كَيْسْلُغْلُغْنِي	94b.2
koparmağa	قُورْمُغَا	140b.9
olmaklığı	أُولُغْلُغْنِي	20a.5
yaprağı	يُورَاغِي	51a.5
yumşaklığı	يُغْمُشْقُلُغْنِي	27a.7

VkV: Vkv**ince sıradan kelemelerde:****tek hecelerde:**

bükül-	بُؤْكُلْ-	203a.1
çeke	چَكْه	8b.3
çöker	چُؤْكُرْ	182b.8
dike	دُكْه	99b.1
döke	دُؤْكْه	17b.7
ekeler	اَكْلَرْ	56a.13

çok hecelilerde:

misal yok

kalın sıradan kelimelerde**tek hecelilerde**

aķar	اَکَر	100b.11
baķıcaķ	بَاکِحَق	66b.1
ķıķa	کِکَا	23b.11
ķalkar	کَالْقَار	161ab.2
ķorķarlarsa	کُرُورْکَرَسَا	93b.1
yaķar	يَاکَر	160b.13

çok hecelilerde

barmaķıla	بَرْمَقِلَه	121a.2
ķapaķıla	کِپَقِلَه	124b.11
sarmsaķıla	سَرْمَقِلَه	41b.2
yarıķınınun	يَارِکِنُنْ	174b.7

Çok heceli kelimelerin sonundaki k'ler ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında genellikle ötümlüleşmektedir. Birkaç misalde ötümsüzlüğün korunduğu da görülmektedir. Tek heceli kelimelerde ise sonraki k'ler genellikle korunmaktadır.

3. Vc + V**Vç+V>VcV****ince sıradan kelimelerde:****tek hecelilerde:**

gücile	کِلَه	18a.8
--------	-------	-------

çok hecelilerde:

dericik	دِرِکِک	185b.5
giderici	کِیدِرِکِ	76b.2
incecük	اِنَجْک	22b.9

sıjirici

سجری

58b.(1).13

kalın sıradan kelimelerde:**tek hecelilerde:**

ucından

اوجندن

42a.1

çok hecelilerde:

ağacı

آغاجی

51a.5

Vç +V: VçV**ince sıradan kelimelerde:****tek hecelilerde:**

geçer

گچر

19b.4

giçil-

گیل-

178a.1

içe

ایچه

120a.3

içi

ایچی

38b.2

üçi

اوچی

14a.7

çok hecelilerde:

misali yok

kalın sıradan kelimelerde:**tek hecelilerde:**

aça

اچا

47b.11

kaçar

کچار

115a.3

çok hecelilerde:

misali yok

İnce ve kalın sıradan kelimelerin sonundaki
ç'ler ekleşme halinde tek hecelilerde genellikle
korunmaktadır.

4. $Vp \bar{+} V$

$$Vp \bar{+} > VbV$$

ince sıradan kelimelerde:

tek hecelilerde:

dibi

دِی

98b.11

çok hecelilerde:

misali yok

kalın sıradan kelimelerde:

tek ve çok hecelilerde misali yok

 $Vp \bar{+} V : VpV$

ince sıradan kelimelerde:

tek hecelilerde:

sepeler

سِیَلَر

120a.3

sepilmiş

سِیَلِمِش

59a(1).2

çok hecelilerde:

misali yok.

kalın sıradan kelimelerde:

tek hecelilerde

kopa

کُپَا

123b.13

kopar

کُپَر

72b.2

sapını

سَپِی

65b .9

yapış-

یَپِشْ-

76a.1

çok hecelilerde:

misali yok

Kelime sonunda bulunan p'ler, ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında genellikle korunmuşlardır.

b. Sızıcılışma

1. #b> #v

var

وَار

70b.9 < bar

var-

وَارْ-

115b.6 < bar-

vir	بِرْ -	3b.6	< bir-
#b.>> 0			
ol-	اُولْ -	2a.7	< bol-
b/ > v /			
ev	اَوْ	189a.10	<eb
kavış-	قَوِشْ -	5a.3	<kabış-
sevin-	سَوِزْ -	118a.3	<sebin-
yavşan	يَوْشَانْ	43b.2	<yabçan
yavuz	يَاوُزْ	8a.7	<yabız

b/> v >0

şu	صُوْ	7b.8	<sub
şuşa-	صُوْصَا -	35b.12	<suvsa-

d/ > y/

ayak	اَيِّقْ	19b.2	<adak
ayruk	اَيْرُقْ	19a.9	<adruk
eyü	اَيُّوْ	8a5	<edgü
gey-	كَيْ -	199b.11	<ked-
kaygu	قَيِّغُوْ	41a.13	<kadgu
koy-	قَوِيْرْ -	23b.9	<kod-
kuyruk	قَوِيْرُوْ	29a.13	<kudruk
kuyu	قَيُّوْ	157b.5	<kudug
uyku	اَيِّقُوْ	14b.2	<udıku
uyu-	اَوِيْرْ	94b.3	<udı-

3. G # >> 0

b. Erime

1. Kelimelerde:

azu	اَزُوْ	207b.11	<azıg
kamu	قَمُوْ	2b.10	< kamağ

2. eklerde:

(I) G

acı

arı

diri

giçi

katı

kuru

kuyu

saçı

şaru

آجی
آری
دیری
گیچی
قاتی
قورو
قویو
ساجی
صرو

I4

35b.12 <açıĝ

43a.7 <arı ĝ

20a.11 <tiriĝ

192a.1 <kiçiĝ

28a.6 <katıĝ

109b.7 <kurug

157b.5 <kudug

59a.13 <saçıĝ

35b.12 <sarıĝ

+IIG> IU

ağrılı

ayaĝlu

baĝlu

dürlü

gözlü

ulu

اغرلو
ایغللو
باغللو
دورلو
کوزلو
اولو

146a.6 < ağrılıĝ

118a.1 < adaĝlıĝ

31a.11 < baĝlıĝ

2b.2 < türölüĝ

199b.4 < közlüĝ

70b.3 < ulug

+IG > I

adı

aĝrı

ادی
اگری

29b.9 < adıĝ

14a.3 < aĝrıĝ

bb. Yutulma (apsorption) Bir ünsüzden sonra gelen g'lerin her hangi bir iz bırakmadan kaybolmasıdır.

belür-

emek

gerek

göğercin

ilerü

ince

بلور-
امک
کرک
کوکورچین
الرور
انچ

181b.13 < belgür-

190b.8 < emgek

3b.5 < kergek

121b.7 < kögürçgen

27a.8 < ilgerü

68b.5 < yinçge < yinçke

kapak	قَبَقْ	93b.5 < kapgak
kısa	قَسْ	94b.6 < kısga
kulak	قَوْلْ	39a.8 < kulgak
yaprağı	يَپْرَغْ	51a.5 < yapırgak

4. k > h

a. Vkv > VhV

dağı

دَاغْ

3b.10 < tağı

b. vkk > Uhk

ağşam

اَغْشَامْ

17a.2 < akşam

c. Diğer fonetik değişmeler:

c.a. Düşme (elision): Bir kelimenin içerisinde, bir veya birden çok sesin kaybolması hadisesidir. Kelime başında, kelime ortasında ve kelime sonunda olmak üzere üç tipi vardır:

1. Önde düşme (apherese):

1.a. Ünlülerde:

şimdiki

شِمْدِکِی

6a.3 < uş+imdi

şol

شَوْلْ

4b.6 < uş+ol

şöyle

شَوْلْ

5b.10 < uş+öyle

1. b. Ünsüzlerde:

ağaç

اَغْچْ

51a.5 < yığaç

ağla-

اَغْلَا-

21a.1 < yığla-

ırağ

اِرَاغْ

68b.5 < yırağ

ince

اِنْجْ

68b.5 < yinçke

incü

اِنْجُ

139a.4 < yinçü

iplik

اِیْلِکْ

175b.4 < yiplik

2. İçte düşme (syncope):

2. a. Ünlülerde:

ağça

اَغْچَا

123a.2 < ağ1+ça

benzer

بَنْزِرْ

13b.1 < benize-

gölge	كِرْ نَكْه	173a.4 < kölige
keklik	كِكْلِكْ	16b.11 < kekelik
kuyruk	قُدُرُوكْ	29a.13 < kuduruk
oğlan	اَغْلَانْ	10b.4 < oğul+an

2. b. Ünsüzlerde:

bile	بِلْه	53a.4 < birle
getür-	گِتُورْ-	187b.13 < ketür-
otur-	اوتُورْ-	88b.12 < oltur-

2.c. Grup halinde

direk	دِرْکْ	21a.10 < diregü
eyü	اَيُوءْ	14b.7 < edgü
kurşun	قُرُشُونْ	44a.12 < kurguşun
tatlu	طَاتْلُوْ	90a.2 < tağılıg
yapraK	يَپْرَاغْ	39b.3 < yapırgaK

3. Sonda düşme (apocope)

3. . Ünlü:

tavuk	تَاوُقْ	138b.12 < tağıgu
-------	---------	------------------

3.b. Ünsüz

şu	صُوْ	37b.1 < sub
----	------	-------------

c.b Geçişme (Crassis): Ünlü ile biten bir kelimeyle ünlü ile başlayan bir kelimenin birleşmesidir.

böyle	بُوَيْلْه	85b.11 < bu+ile
-------	-----------	-----------------

c.c. Birleşme: Birlikte kullanılan kelimelerin belli şartlarda birleşmesidir.

degül	دَکُلْ	140b.12 < dag+ol
gendüzin	گَنْدُوزِنْ	15a.11 < gendü+özi
işbu	اِشْبُوْ	22a.9 < uşbu
nesne	نَشْنَه	21a.2 < ne+erse+ne

şol

شول

4a.8 < uş+ol

c.d. İkizleşme (Gemination): Kaybolmuş bir sesin yerine korunmuş olan sesin türemesi hadisesidir.

1. Türkçe kelimelerde:

issi

ايسى

13b.11 < 1s1g

2. Yabancı kelimelerde:

şekker

شكر

36b.2 < şeker

c.e Dudaklılaşma (labialisation)

G / V/

kavuğa

قوغة

13b.6 < kağuk

kavur-

قور

12a.1 < kağur-

şovuk

صوف

10b.10 < soğuk

tavuk

تادق

138b.12 < tağıu

c.f Aynılaşma: anlamları ve şekilleri ayrı olan kelimelerin, zamanla şekillerinin birleşmesi, anlamlarının ise bazan birleşip bazan birleşmemesidir.

arı (temiz)

آرى

43a.7 < arıg

aru (uçucu hayvan)

آرو

112a.1 < arı

ilik (kemik özü)

الك

50a.4 < yilik

c.g. Türeme (anopt yexe): Bir kelime de ünlü veya ünsüz bir sesin ortaya çıkmasıdır.

1. Başta türeme:

2a. Ünlülerde:

ışmarla-

اشمرل-

123a.4 < şmarla-

2. İçte türeme:

aşıl

اصيل

7b.11 < aşı

'ayıbına

عينه

5a.6 < 'ayb

hayır

خير

24b.8 < hayr

lafız

لفظ

139b.11 < lafz

2b. Ünsüzlerde:

Bünyesinde hemze bulunan Arapça kelimeler, Türkçeye geçince hemzeler 'y' olmuştur.

dāyim

دَائِم

41b.9 < dā'im

dāyire

دَائِرَة

23a.4 < dā'ire

2.c I/A, içün edatları ve -î-fiili, ünlü ile biten kelimelere eklendiğinde ortaya koruyucu 'y' ünsüzü çıkmaktadır.

+İla

agrıyıla

اِغْرِيْلَا

158a.2

benefşeyile

بَنْفَشَيْلَا

129a.8

biribiriyile

بِرْبِرِيْلَا

156b.1

+içün

fāyideyiçün

فَايْدِيْچُون

23b.13

i-

gereklüyümiş

كَرْكَلُوْیْمِشْ

4b.4

3. Sonda türeme:

üçünci

اَوْچُنْجِي

23b.10 < üçünç

c.h. Konson Kaynaşması (synaleph consonantique)

Çıkış yerleri bakımından birbirine yakın olan iki sesin birleşmesi hadisesidir.

baña

بَاْ

3b.6 < ben+ge

çık-

چِکْ-

23b.11 < taşık-

kızıl

كِزِلْ

40a.4 < kız +sıl

süci

سُجِي

146b.10 < süt+sig

yaṇak	يَكَافْ	146a.9 < yangak
yaşıl	يَاْشِلْ	55a.3 < yaş+sıl

c.l. konson ayrışması (de composition consonantique)

göyün-	كُوَيْدْ-	86a.9 << kōñ
koyun	قُوَيْنْ	14b.13 << kōñ
toynaK	طَيْنَاْ	98a.6 < toñak

c.g. Göçüşme (metathese):

çök-	خَوْكْ	X 182b.8 < köç-
şarmısaK	صَرْمِيفْ	200a.2 < şarımsak

c.k. Hece tekleşmesi (haplologie): Ses bakımından birbirine benzeyen hecelerden birinin söyleyişten kalkmasıdır.

içindedür	اِيْچِنْدَهْ دُرْ	29b.3 < turur
var	وَارْ	70b.9 << bar-ır

c.l Benzetme (assimilation): Bir ünlü veya ünsüzün, kendisinden önce veya sonra gelen ünlü veya ünsüze, kendi vasıflarını geçirmesidir.

akça	اَكْچَا	123a.2 < agı+ça
benüm	بَنْمُ	3b.6 < benin
yavşan	يَوْشَانْ	43b.2 << yapçan

ŞEKİL BİLGİSİ (MORFOLOJİ)

I. EKLER

A. YAPIM EKLERİ

A. İsimden İsim Yapan Ekler

- + AcIK (أَجِقْ): küçültme isimleri yapar
azacuk 2a.5 taracık 202a.10
- + AlAK (نَلَخ): topalağ 59a(1).11.
- + Ak (نَق): kapak 93b.5
tamak 32b.2
yarak 146a.9
- +An (أَنْ): Kategori eki olarak çokluk yapar.
oğlan 10b.4
- +Ar: (ر): Belirli bir zamanı gösterir (ömür, yaş, yıl, gibi)
yaşar 207b.11
- +ArI (أَرُو): yön gösteren zarf yapar
ağaru 6b.5 ilerü 27a.12
yukaru 19b.12
- +cAk (حَق): küçültme isimleri yapar.
arkuncak 94a.2
gökcek 57b.12
ısıcak 43b.10
küçücek 173a.5
tayancak 178b.1 yakıncak 123a.2
- +cılayın (حَلَيْن) Benzerlik isimleri yapar.
ancılayın 69b.11
- +cIK (حَقْ، حَقْ، حَقْ) Küçültmelik ekidir.
dericik 185b.5 oğlancık 104a.3
kısacık 31a.12 oğlancuk 208a.3
tamarcuk 25b.2 perdecik 123a.2
yufaııcık 108a.7 taıılacuk 111a.13

+cin (جِن) Genellikle kuş ismi yapar

gögercin 121b.7

+cugaz (جَغَز): küçültme isimleri yapar.

kurtcugaz 31a.6

+ÇA (جَا، يَا)

a. Dil isimleri yapar.

Arapça 22b.10 Türkçe 114b.12

b. Renk isimleri yapar

akça 123a.2 karaca 44b.12

yaşılca 185b.5

c. Durum bildiren isimler yapar.

derince 44b.9

yalunuzca 125a.10

+çI (چِ) Meslek isimleri yapar

gözci 24a.5 şişeci 86a.2

+dAsI (دِهَاسِي): ileri, ertesi bir zamanı gösteren isimler yapar.

yarındası 45a.12

+ dAş (دَاش) Ortaklık ve beraberlik bildiren isimler yapar

kardaş 116a.9 yoldaş 29b.11

+dIn (دِن) Aslında ablative ekidir. Belirli kelimeleri zarflaştırır

öndin 60b.9

+dÜ (دُ): (DI l,n,r'den sonra) Yansıma kelimelerinden yeni isimler yapar.

güvüldüsile 57a.2

+düz (دُز) zaman zarfı yapar

gündüz 198a.12

+Iç: (يِچ)

balçık 86a.1 (< balık +1ç)

+ In (**بِن**) : İsimlerden zarf yapar

gündüzün

133a.6

kışın

135b.7

yağın

30b.13

+ (I)ncI (**نَجِي**) : Bu ekin birinci ünlüsü, uyuma tabidir, ikincisi ise sadece damak uyumuna girer. Sayı isimlerinden sıralama sayı sıfatları türetir.

altıncı

6b.6

onuncı

33a.7

beşinci

6b.5

sekizinci

6b.8

birinci

91a.5

toğuzuncı

33a.6

dördüncü

6b.4

yedinci

6b.7

+ kan (**قَن ، غَن**)

ağırgan

157b.9

ağırkan

143b.3

+(I)z (**ز**) : İkilik ifade eden isimler yapar

boynuz

111b.12

iki+z

18a.3

+KI (**بَنِي ، كِي**) +ki ilgi ekidir. Birkaç misalde yapım eki durumundadır.

andağı

64a.3

kanğı

15a.6

evvelki

29a.3

sonrağı

29a.7

ilerügi

27a.8

+lA (**لَ ، لَ**) Zaman zarflarına eklenerek anlamı pekiştirir.

öyle

170b.7

tanla

39b.4

+lAyIn (**لَيْن**) Zarf yapar

belürdügünleyin

144a.2

ikileyin

85b.10

+lIK (**لِك ، لِك ، لِك**) : Genellikle düz ünlülü olarak kullanılmıştır.

a. İsimlerden ve sıfatlardan soyut isimler yapar.

açlık

170b.7

aşüftelik

127b.6

dürüstlik

115b.1

düzenlik

17a.11

erlik

74b.7

nağıslığ

94b.7

nazûklik	31b.13	sağlık	1b.5
tagayyürlîğ	200b.5	taķsirlik	113b.3

b. İlgili kelimelerin sonuna gelerek meslek isimleri yapar.

resûllik	1b.5	tabîblik	6a.4
----------	------	----------	------

c. Nesne isimleri yapar

yemeklik	77b.6
----------	-------

d. Hareket isimlerinin sonuna gelerek, o isimlerle ilgili soyut isimler türetir.

açılmaklığ	31b.9	almaklığ	
anlamaklığ	69a.3	göyündürmeklik	5b.13
saklamaklığ	14.10	şişmeklik	143b.11

e. En önemli vasfı sıfat yapmasıdır.

çoklığ	172a.5	giçilik	181b.8
katılık	118b.6	kızillik	42a.4
kuruluk	37a.1	süstlik	31b.10
yassılık	64a.5	yaşlılık	78b.8

f. Durum belirten sıfat isimleri yapar.

acizlik	113b.13	ahvellik	202b.10
ğalizlik	193b.6	tendürüstlik	4b.9
tizlik	87a.10	yaramazlık	40b.6

+1U (٩) İsimlerden sıfat yapan en işlek ek olup, eserde kurallı olarak ünlüsü yuvarlak yazılmıştır.

ağrılı	145a.6	ayaķlu	118a.1
çiriklü	158a.3	gizlü	116b.8
ķablu	98a.6	levnlü	68a.8
nezlelü	104a.3	tatlu	90a.2
uyķulu	94b.5	yaşlu	127a.2

+mİş (^۰میش) : Sayı isimleri üzerinde kalıplaşmış halde görülür.

altmış 11b.13 yetmiş 20a.5

+rA (^۰را) : yön gösteren zarflar yapar.

içreki 18a.2 sonra 2a.5
taşra 7b.2 üzere 2b.3

+rAk (^۰راک) Üstünlük (superlative) gösteren sıfat ev zarflar yapar. Metinde işlek olarak kullanılmıştır.

azrak 34a.11 çokrak 67b.1
galizrak 16b.12 ırakrak 160a.9
issirek 88a.13 şavblurak 69b.13
tararak 72b.10 yakınrak 5b.6
yumşakrak 74a.10

+rık (^۰راک) : 'rak' ekinin düz vokalli şekli olup, harekelendirmede kesre ile gösterilmiştir.

azrık 86b.11 yüksekrik 187a.5

+sagU (^۰سغو) : Belirli renklere yakınlık isimleri yapar.

karasağı 46a.10

+ suz (^۰سوز) : Yokluk bildiren sıfatlar yapar.

taşsirsuzluk 12b.3 uykusuz 34a.1

yaşsuz 169b.4

+ (ş)er (^۰شیر) : sayı isimlerinden dağıtma sayı isimleri yapar.

dörder 103a.13 ikişer 90a.9

b. İsimden Fiil Yapan Ekler:

+A-(^۰ا) Geçişli ve geçişsiz fiiller yapabilir.

ben(i)z+e- 93a.3 dil+e- 2b.4

gen(i)ş+e- 95b.8 kana-

oyna- 47a.10

+(a)r- (- ر) : Hem geçişli, hem de geizsiz fiiller türetir.

ağar- 131b.1 karar- 108b.2
yaşar- 207b.11

+l-(- ل) :

agrı- 88b.13 kağı- 28a.6

+(I)k- (- ك) : sıfatın sonuna gelerek geçişsiz fiil yapmıştır.

açuk 66a.6

+(1)l-(- ل) : Sıfatlardan fiil yapar

devril- 94b.2 giçil- 183a.7
diril- 20b.3 tarılt- 101a.6
uğun- 40a.3

+lA- (- ل) : İsimlerden geçişli ve geçişsiz fiiller yapan işlek bir ektir.

ğla- 6a.6 ağıla- 6a.6
bağla- 62b.1 başla- 184a.7
boğazla- 12a.4 dağıla- 123b.5
ırğala- 19a.8 koğula- 96b.13
ofla- 184a.1 tağıla- 93b.11

+lAn-(- ن) : +lA- ekinin -n-çatısı ile genişletilmiş şeklidir. Geçişsiz fiiller yapar.

agır+lan- 143b.5 gıdalan- 19b.9
irinlen- 93b.1 köpüklen- 199a.5

+sa- (- س) : Bir şeye ihtiyacı olmak anlamı taşıyan geçişsiz fiiller yapar.

şusamak 35b.12

+te- (- ت) : Geçişli ve geçişsiz fiiller türetebilen

bir ektir.

iste- 17b.6 (< iz+de-)

c. Fiilden İsim Yapan Ekler:

-A(-'): Bir misalde geçer

yara 93a.13

- (A)k (ك , نَف , اَن) : Metinde alet, hastalık ev soyut isimler yapmıştır.

bıçağ	170b.12	direk	21a.10
döşek	129b.5	ırak	68b.5
konak	62a.11	tanuk	46a.12
yatağ	62a.11	yumşak	19b.1

- An (اَن) Nesne ve soyut isim yapar.

diken 9b.5 düzenlik 17a.11

-cAk(ك) : Bir misalde organ ismi, digerinde sıfat yapmıştır.

emcek 138a.4 sıyrıncağ 128b.3

-dü (د) : Ses taklidi (onamatope) nden isim yapmıştır.

güvüldü 57a.2 süründü 117a.8

-g (گ) : Eski Türkçedeki -(I)G ekinin ünsüzü EAT'de eriyip kaybolmuş, bu ekle türeyen şekiller G'siz kalmıştır. Tek ünlüden ibaret olan bir fiil üzerinde saklanmıştır.

öginde 25b.13 (<ö-g)

-GU (غ) : sıfat ve alet ismi yapmıştır.

kaygu 41a.13 taglagu 44b.7

-GIn () : sıfat yapmıştır.

kızgın 123b.10

-I <- (I)G (ي , و) : Eski Türkçede hem

ünlü, hem ünsüzle gösterilen bu ek, fonetik değişmeler sonucu $-I_4$ ve $\emptyset$ şekilleriyle gösterilmiştir. Soyut isimler ve sıfat yapan işlek bir ektir.

acı 3b.12 (<<aç-1g) ayru 27b.1 (<<adır-1g)

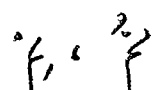
gir-ü	9b.2	kat-1	28a.6
koğu	27b.12	koğu	160a.12
ölü	20b.13	sancu	58b.5
tolu	40a.5	uzadu	135b.8
yağu	34b.5	yarı	24a.10
yazu	22b.2		

- IcI () Vasıf bildiren isimler yapar.

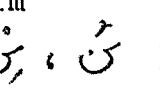
açıcı	73b.12	aşurdıcı	42a.10
benizeyici	70a.11	bişürici	74b.1
eksöldici	116b.9	eritici	83a.7

-(I)K () : sıfat veya nesne isimleri yapan bir ektir.

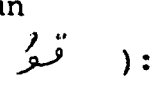
artuğ	25b.8	ayruğ	19a.9
büyük	35b.5	çürük	74a.10
delük	119b.13	eksük	56b.13
gıcık	146a.1	öksürük	186b.10
şovuğ	10b.10	ulaşuğ	104a.9
yarık	17b.9	yaruğ	107b.8

-(I)m () : Durum bildiren isimler yapar.

adım	17a.2	ölüm	4a.2
yarım	23a.4	yarum	37b.5

-(I)n () : Bu ek de durum bildiren ekler yapar.

degin	4a.10	dütün	127b.7
satun	164a.7	yoğun	124a.2

-ku () : bir misali vardır.

uyku	14b.2
------	-------

-kIn (كُنْ): bir misalde görülür.

arkun 37b.10

-l (لْ): işlek olmayan bir ektir.

dükeli 4a.8 (<düke-l)

-mA (مَا): Esas olarak isim-fiil ekidir. Değişik isimler yapar.

düğmesi 210b.3 ısıtma 13b.2

sağılma 87b.11 sürme 70a.9

-mAk (مَكْ): Aslında mastar eki olup bazan, kalıcı isimler ve nesne isimleri yapar.

agrımak 89a.11 etmek 39b.4

yimek 57b.13

-men (مِنْ): Alet ismi yaptığı bir misali vardır.

degirmen 81a.13

-mi (مِ): Fiilin manasını şeklen gösteren isim yapmıştır.

degirmi 21b.3

-mİş (مِشْ): kalıcı isim yapan bir partisip eki misalidir.

yemiş 16b.9

-mur (مَرْ): Geçişsiz fiile gelen işlek olmayan bir ektir.

yağmur 87b.6

-sagu (سَاغْ): sıfat ismi yapan

unutsağı 41b.9

-salıK (صَالِقْ): sıfat ismi yapmıştır. bir misali vardır.

şuşalık 34a.2

-t (تْ): Geçişli fiillere gelerek isim yapar.

ard 26b.3 (<ar-t:ar- dolaşmak)

yoğurt 16a.1

d. Fiilden Fiil Yapan Ekler:

da. Çatı Ekleri:

Çatı ekleri, fiilin çatısını ettirgenlik, edilgenlik, dönüşlülük ve isteşlik yönünden değiştirirler.

Geçişli Ettirgenlik (Factative- Causativi)

Bu ekler, geçişsiz fiile eklendikleri takdirde, fiili geçişli yaparlar. Ancak ettirgen hale getirmezler. Eklendikleri fiili ettirgen hale getirebilmeleri için, eklendikleri kök veya tabanın geçişli olması gerekir.

Geçişli-ettirgen eklerin hangi şartlarda, hangi fiillere gelebileceği hususu, O. Nedim Tuna'nın bir araştırması ile ⁽¹⁾ aydınlığa kavuşmuştur. Bu araştırma, meseleyi sıralı kurallarla çözmüştür. Bu bölümde, adıgeçen makaledeki metod uygulanmaya çalışılacaktır.

I. Anlama göre iki şekilli ettirgenler:

git- (93b.2): 1. bir yerden başka bir yere geçmek, hareket etmek, ayrılmak

gönder- 19b.10

(2) (bir şey) yok olmak, izi silinmek, tesirini azaltmak

gider- 37b.7

II. Şekilleri birbirinden farklı veya ilgileri açık olmayan köklerden yapılan ettirgenler:

gel-	63b.1	/	getür-	99a.2
git-	163b.9	/	gönder-	19b.10
gör-	25b.13	/	göster-	160a.9

¹ O. Nedim Tuna, Türkçede trastive-causative geçişli-ettirgen fiiller, bunlarla ilgili morfoloji ve öğretim meselelerinin çözümü, TDED XXIV-XXV 1980-1986, İstanbul 1986, s.381-428

götür-	80b.4 /	gönder-	128a.4
görün-	139b.4 /	göster-	67b.3
kal-	44b.9 /	bırak-	167b.5

III. Değişmelikler:

a.1.k..... dur	kalğ 94a.3 / kaldur-	99a.13
2.n..... k	yan- 165a.4 / yak-	55b.8
b.1.n..... t	arın-57a.13 / arıt-	93a.12

IV. Ekler

a. İşlek Olmayanlar

1.-ıt-	eyit-	31b.5
	kazıt-	59a.13
	tağıt-	144b.3
2.-Ar-	çıkar-	178b.9
	gider-	37b.6
	kopar-	65b.10
3.-Ur-	bişür-	74b.1
	bit-ür-	115b.11
	düşür-	70b.5
	geçür-	188a.1
	içür-	38b.3
	yoğur-	42b.4
4.-Uz-	dütüz-	147b.10
5.-zur-	damzur-	86a.11

b. İşlek olanlar:

1.-t- Ünlü, l,r'den biri ile biten çok heceli fiillere getirilir.

Ünlü ile bitenlerde:

ayrıt-	132b.8
çürüt-	78b.4
depret-	183a.6
erit-	116a.7

incit-	89b.9
ķaynat-	37b.1
ķurut-	124a.1
oynat-	141b.4
ķovut-	9b.1
uzat-	26b.3
yumŗat-	75b.5

r ile bitenlerde:

aksırt -	146a.5
belürt -	87b.8
kızart -	200a.3

l ile bitenlerde:

Metnimizde misali yok

2.- dur-kalan fiillere getirilir:

aldur-	54a.6
bildür-	6b.1
döndür-	92b.9
göyündür-	76b.5
gücendür-	117a.5
ıldur-	129b.2
indür-	107b.11
iriŗdür-	141a.3
ķariŗdur-	34a.6
öldür-	81b.9
sevindür-	188a.3
yidür-	51a.1

Not: Misallerden de görüldüğü gibi, O. Nedim Tuna'nın Türkiye Türkçesi için verdiği sıralı kurallar, Miftahü'n-nür için de geçerlidir. Adı geçen makalede bulunmayan, fakat metnimizde gördüğümüz geçişli-ettirgen

ek şudur:

-der-	dönder-	129b.11
	gönder-	19b.10

Edilgen (Meçhul, Passif)

-Il- : Esas edilgenlik ekidir. I ve U ünlüleri ile kullanılmıştır.

açıl-	74b.4
ağıl-	72a.7
aşıl-	141b.13
bükül-	103a.1
çegil-	194b.9
dögül-	88a.4
dökül-	156a.10
egil-	156a.10
içil-	58a.5
sayıl-	182b.4
tutul-	202a.10
yaratıl-	21a.12
yazıl-	88a.1
yoğurul-	184b.6

-(I)n- : Ünlü ile veya 'l' ile biten fiillere geldiğinde, bu ek edilgenlik görevi üstlenebilmektedir.

Ünlü ile bitenlerde:

- elile demür işlendiği vaktin 148b.6
- kızınmış dögülmüş on dirdem 38b.4

l ile bitenlerde:

-kefi alınmış ola	163b.2
-hakikat bilindi kim	25b.7
-muhtac olunduğu vakt	4b.9

Dönüslülük (Mutavaat, Reflechi)

-(I)n- Esas dönüslülük ekidir.

delin-	121a.3
depren-	184a.3
döşen-	140a.1
dürtün-	44a.5
eglen-	158b.1
elen-	88a.1
göyün-	86a.9
ıslan-	123a.4
irinlen-	93b.1
işlen-	148b.6
kaynan-	49b.5
kazın-	118b.8
örtin-	37a.6
uzan-	93a.12
yumşan-	93a.11

-(I)l: Bazı misallerde bir işin, failin kendi kendisince yapıldığını gösterir.

- kapağın kenarları dürülmeye	148b.6
- kavrulmuş ola	44b.13
- nāgāh bile yarıla	104a.8
- açılup yumulacak olursa	183a.8

-(I)ş-: Fonksiyonu yukarıdaki ekin aynı olup aslında işteştik ekidir.

- kirpük birbirine yapışa	98a.12
- baş ağrısı depreşüp	167a.4
- bimarhānelerde çok dürişmiş ola	4b.13

İşteşlik (Müşareket, Reciprocal, Cooperative)

-(I)ş- : Fiilin yapılışında "karşılıklılık" ve beraberlik fonksiyonu vardır.

bulaş-	119a.11
iriş-	165a.8

karış-	126b.11
oturuş-	85b.8
talas-	30b.8
ulaş-	23b.8
yetiş-	6a.11

c.b Fiilden Fiil Yapan Diğer Ekler:

- ir-: sinir- 57b.5
- mA- Fiillerin olumsuz halini yapar
- komaya 131b.11
- y- Kuvvetlendirme ekidir. Eski Türkçedeki d/'nin devamıdır.
- koyalar 35b.4

FiİLİMSİLER

Bu bölümün misalleri Mastarlar, partisiler ve gerundiumlardan oluşmaktadır. Bu bölümdeki dil birlikleri, cümle içerisinde aldıkları yere göre vazife yaparlar¹. Bundan dolayı, misaller diğer kelimelerle birlikte verildi.

a. Mastarlar

- dUk (دُك) çok işlek bir partisip eki olan bu ek, bazı misaller de - mA+ mastar ekinin fonksiyonunda kullanılmıştır.

- göze su inmege başladuğına fayide ider

- batduğı gicidügi yandugı sancusı ziyade ola
127a.8-9

-mA (اَلْ , اَلْ) daha çok fiilden isim yapma eki durumundadır. Bazan isim-fiil eki vazifesini yapar.

- ağılamadan ihtiyarsuz muttaşıl gözinün yaşı

¹ Bu konuda geniş bilgi için bkz. Saadet Çağatay, Eski Osmanlıcada fiil müstacatları, DTCD. C.IV, S.1-2, 1947 (3 seri)

revān olur. 150b.8

- **söyünmedük** kirec iki cüz kıalya (100a.4)

-mAk (مَك , مَك , مَك) En işlek mastar ekidir. Bir misalde nesne ismi yapmıştır.

ilmek 88b.1

dikmek ilmek asan olur 88b.1

- ağırsı ve acıتماğı maddenün artuqlığı ve eksüklığı mikdarınca olur. 161a.2-3

- kimsenün maq'adında yanmak ve ağrımak, olsa 38b.1

- edviyenün haricden ahvālī dahı vardur dögmek gibi bişürmek gibi göyündürmek gibi yumak gibi

11a.7-8

-mAklik (مَكْلِك , مَكْلِك , مَكْلِك) - mAk mastarı ile aynı fonksiyonda kullanılır. Bu ekin daha çok isimleşmiş halidir. Metnimizde çok sayıda misali vardır.

- velikin buyurmaklık istifragdan sonra gerekdür 74a.5

- i'tidāle getürmeklikde fazileti vardur 52b.8

Partisipler (isim-Fiil sıfat-fiil ortaç)

Fiillerin zamana bağılı isim ve sıfat şekilleri olan partisipler, isimler gibi çokluk, iyelik ve hal eklerini alırlar. Bu ekler, yarı yapım eki, yarı işletme fonksiyonnu ifâ ederler. Bazan kalıcı isimler yapar, bazan da fiilleri isim halinde ifade ederler. Her şeye rağmen, fiilden isim yapan ekler sınıfında incelemek daha doğru olacaktır.

Öğrenilen (anlatılan) geçmiş zaman Partisipi

-mİş (مِش) : işlek bir partisip ekidir.

- yunmış şāzenic-i'adesi ekeler 156a.7

- asılmış tut şeklinde olur 110b.3

- şol düzülmüş incü dānesi gibi 150a.9

- ğarbeyi balıla ıslanmış süngerile yuyalar 123ab4
- kızıl zernih göyünmüş saru zac 97a.9
- mAdUk (مَدُك): yalnızca olumsuz taban üzerinde -DUk partisip ekinin- mİş anlamında kullanıldığını görüyoruz.
- delinmedük inci 90a.9

Görülen geçmiş zaman partisipi

- Duk (دُك , دُغ , دُف): En işlek partisip eklerindendir. Fiilin gösterdiği hali ifade eder.
- beden arınduğundan sonra her şabaḥ aç karna ḥammāma gire 47b.4

- edviye-i latif didüğümüz çiçeklerdür 11b.9
- göze su inmege başladuğına faiyede ider 80a.1
- âdem gördügi ve işitdügi nesneleri öginde tutmak 25b.13
- ğarbe didüğümüz 'illete açılup işledüğinden sonra bu edviyeler fayide ide 121b.9

Gelecek Zaman Partisipi

- (y) AcAk (يَجُز , يَجُف , يَجَلُك): Gelecek zamanın işlek partisip ekidir.
- ruṭubetler enecek maḥaldür 119a.9
- hic vechile ceyneyecek nesne yedürmeyeler 189b.4
- müşhil virecek vakt istifrāğ eyleyecek edviye virmeye

- yatacak vakt yudalar yatalar 42b.1
- (y) AsI (سِي): Bir misalde görülür.
- şol nev'iledür kim zıkr olasıdur 22a.13

Geniş zaman partisipi

- mAz (مَزْ): Olumsuz geniş zaman partisipidir.
- yaramaz tiz ḥıltı bedenün taşrasına çeke 8b.4

- haşşa kim yaramaz gıdaları yemiş ola 11b.5
- dimâğında yaramaz koğu eksük olmaya 56b.13
- (y) An (يَنْ , يَنْ) : Geniş kullanış sahası olan işlek bir partisip ekidir.

- gözi ağrıyan gişiler 129b.2
- uykudan sonra 'arız olan baş ağrısın bildür- 34.8
- şıhhat-ı beden isteyen gişi 16b.6
- hareket iden 'aşablar kuvvetlü gerekdür 27a.12
- eger yarılan yir büyük olacak olursa 92b.3

Not:(y)ICI ekinin zaman fonksiyonu olmadığından, doğrudan doğruya fiilden isim yapan ekler bahsinde verildi.

GERUNDİUMLAR (Zarf-Fiil Ulaç)¹

Gerundiumlar, cümlemin yüklemine niteleyen, şahsa, zamana, şekle bağlı olmayan fiil çekim şekilleridir. Türkiye Türkçesini konu alan bir çok gramer kitaplarında, şu tarifler yer almaktadır:

"Gerundiumlar hareket hali ifade eden fiil şekilleridir. Bunlar ne fiil çekimleri gibi şekle, zamana ve şahsa bağlanmış bir hareket ne partisipler gibi nesne ifade ederler Gerundiumlar şahsa ve zamana bağlanmayan mücerret bir hareket hali karşılarlar..., şu halde fiillerin zarf şekilleridir... İsim zarfları vasıf mahiyetinde bir hal, fiil zarfları olan gerundiumlar ise hareket şeklinde bir hal ifade ederler².

"Kurduğu önermeyi başka bir önermeye bağlayan

¹ F. Kadri Timurtaş, Eski Türkiye Türkçesi, İstanbul 1981, s.137

² Muharrem Ergin, Türk Dilbilgisi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay. İstanbul, 1962. s.319-320

eylemsidir"³

T. Nejat Gencan, mektense (s.406) şeklinde verdiği gerundium ekini, "Eylemlilikler,-den durum takısını aldıktan sonra ise,-se ekleriyle birleşince ulaç (gerundium) görevine geçmektedir. Bu birleşmede eki kuran -mek, ten, -se parçalarından her üçü de anlamlarından sıyrılmış..."⁴ ifadeleriyle, partisip+şahıs+dative' yapısındaki gerundiumlarda 'şahıs' olabileceğini kabul etmiş gözükmektedir.

Tahsin Banguoğlu ise: "Zarfiiller (gerundiumlar) fiilin zarf işleyişine girmek üzere aldığı şekillerdir. Bunlar tümü ile zamana bağlı değildir" Zarffiillerin sıfatfiiller (partisipler) gibi iyelik eki alanları (vardığımızda, yazmayacağım) ve almayanları (oturak, duracakken) vardır."⁵

Bu durumda Tahsin Banguoğlu da, gerundiumlar için "şahıs eki almazlar, şahsa bağlı değildir" iddiasında değildir.

Yukarıdaki tanımlardan hareketle, Gürer Gülsevin, Müftehu'l-Cenne konulu tezinde -sA ekini "kipler" bahsinden çıkarıp "Gerundiumlar" başlığı altında incelemiştir⁶

Burada da -sA'yı gerundiumlar kategorisinde vereceğiz.

³ T. Nejat Gencan, Dilbilgisi, TDK. Ankara 1979 (4. Baskı) s.390

⁴ Nejat Gencan, a.g.e., s.406

⁵ Banguoğlu, Türkçenin grameri, İstanbul 1974, s.427-428

⁶ Gürer Gülsevin, Ahmed-i Da'i Miftahü'l-Cenne Metin-Dil Özellikleri-Söz Dizini, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (basılmamış doktora tezi) Malatya 1989, s.278

A. Gerçek Zarf fiiller:

(y)A (أ) Ünlü gerundiumu olup, eklendiği kelimelerde tekrar şekilleriyle zarf-fiil yapar

- işbu tarîka ine ine şu muhkem olup gözün görmekliğini batıl ider (181a.8)

-gün toğa dururken ine dururken (3b.8)

- sidük yolını yaka yaka çıkar (69a.2)

-y (I) (يـ) Tasviri fillerle birlikte kullanılır.

- inkıbazun hareketile def' idi bile (131b.12)

- aşab-ı mücevvefe iledi bileler (180a.11)

- hiss anı mahalline getüri virür (30a.2)

- maddeleri def' ide göze viri bir (72b.4)

-(y)U (يـ) gerçek vokal gerundium ekidir.

- işbu menfâtları dahı kim virdü diyü hitâb eyledi (3b.11)

- göz ağrısı müşkil ve uzadı olur (135b.8)

-(y)Up (يـ) En önemli bağlama gerundium ekidir. Birinci fiilden sonra gelen fiilin yapıldığını veya yapılacağını belirtir. Yüklem in oluşunu biçim ve yöntem olarak anlatır.

Grnd.genellikle yuvarlak vokallidir. Bir yerde düz vokalli misali vardır.

- hâzîneler ve silahhâneler toldurup saklayalar (4b.6)

- şişleri zâyil idüp süst eyler yumşadur (7b.5)

- şamg-ı arabî sekiz dirhem dögüp elleyüp yağmur suyla yoğurup şiyâflar ideler (130b.9)

- mültehimenü üzerine kazıyıp zahmet itmeye (140b.11)

- gendüzini temiz tutmayup mütevâtir hammâma girmeyecek olursa (117b.7)

c.b ikinci dereceden zarf- filler (guasi

gerundium)

cba. birden fazla ekin birleşmesiyle oluşan zarf-fiil ekleri:

dUgInA (> غِنَه)

-ārtuk kıl bitdüğine dirler (96b.1)

- ruṭūbet olduğına sebep oldur (66b.10)

dUgInCA (> غِنِيَه) -dığa kadar manasını verir.

- sebelün tamarlarını kese kesdüğince altına mil ucını havale ide (149a.7)

- cerāḥat olup varduğınca ziyāde olup yenmege başlar (115b.6)

+(I)-ken (> كِنَ) : İ-fiili ile kullanılan bir gerundiumdur. Ünlü uyumuna tabi olmaz.

- şuyı arıdurken 'inebiyye didüğümüz tabaḳayı kazıyup çizmeye (178a.11)

- ḡam u endūhıla ḡark olmışken muṭṭali' eyledi (2a.5)

- gün toḡa dururken ine dururken ve tolanurken bunlar cemi' göze ziyān ider (203b.8)

- lezzetlü ta'am yirken ḥikāyete laṭīfeye meşḡul olmaya (16b.2)

-(y)IcAK (> يَكُ) işlek bir gerundium eki olup ikinci fiili şarta bağlar.

-taşradan içeri bakıcak ne varısa görünür (66b.1)

- ḥammāmdan çıkıcak bir sa'at geçmeyince yimek yimeye (57b.13)

- ısıtma dutıcak zayıll olur (59b.10)

- lîkin intihāya irışicek şiyāf-ı ahmer-i leyyin çekeler (165b.6)

- tolıcak gibi yumru olur (92a.5)

-(,) InCA (> يَمَا) zaman ve hal fonksiyonuna sahip bir ektir.

- gözün tabaḳasında irilik olmayınca olmaz (159a.1)

- bir zaman ovmayınca yahud gözinden yaş gelmeyince dahı çok olur (109a.11)

-mAdIn (مَدِن) Bugün kullanılmakta olan- mAdAn ekinin fonksiyonuna sahiptir. Esas fiilin yapıldığı zamanda, gerundium ekinin geldiği fiilin yapılmamış olması gerektiği şartını koyar.

- tubālī rasuḥti dögülmedin gāyet yuyalar (86a.6)

- cezb eylemedin taḥlīl ider (77b.7)

- bu şartları yerine getürmedin göz 'ilācına meşğūl olalar (72a.8)

- istifrāg itmedin bu edviyeleri isti'māl itseler (73a.10)

- eger istifrāg itdürmedin (72a.7)

- cerāḥat olmadın sākin olup içine irin kalmış ola (168a.3)

-mak ve -dan ekinin birleşmesinden meydana gelir. Fiilin ne durumda olacağını gösterir.

-līkin kusmakdan aksırmakdan yaḳasın düğmelemekden yastuḳın alçaḳ komakdan ihtirāz ideler (58b.1-2)

- burun ḳoḳu almakdan ḳalur (27b.12)

- bedeni arıtmakdan gāfil olmamak gerekdür (51b.1)

Şart Gerundiumları

-sA+kişi (سأ) Esas fiilin yapılmasını, gerundium eki alan fiilin yapılması şartına bağlar.

- şol gişinūḡ kim gözi ağrısa ruṭūbeti fīlḥāl şeyden olup aḳmaḡa başlasa inhīṭaṭ geçer (13a.5-6)

- göz açılsa olmaz ne vakt kim teşennūc 'ārīz olsa anda dahı kapak ḳalkmaz (95a.6)

- ba'zısına bir āfet 'ārīz olsa cümle ḥarāb olmaya (23b.7)

- imdi sen cehd eyle muālece itdür kim şifā dahı

bulasın didi (3b.11)

- e|ile tutsan meyli şovukrak olur (50b.4)

- yaprağı şuyıla perverde iderlerse ğāyet fāyide
ide (174b.13)

3. Çekim Ekleri

a.İsim çekim ekleri:

aa. Çokluk eki:

Türk dilinde çokluk şekli +lAr ekiyle yapılmaktadır. Bu ek, daima iyelik ve hal eklerinden önce kullanılmaktadır. Eserde, belli bir kategoriye gösteren ve eski bir çokluk, hatta ikizlik eki olarak kabul edilen +an; oğlan (10b.4), +Z; diz (187a.3), göz (62b.2) ekleri bazı kelimelerde kalıplaşmış olarak görülürler.

+lAr ():

ādemler (104a.1)

etler (123b.8)

buḥarlar (21b.12)

gözler (68b.2)

cerāḥatlar (8b.4)

‘ilācler (71b.13)

çiçeklerdür (11b.9)

kaşlarında (146a.9)

dizlerini (187a.3)

oğlancuklar (208a.3)

Arapça çokluk halinde olup da, tekrar +lAr çokluk ekinin ilave edildiği misallere de rastlanmaktadır.

edviyeler (11a.11,11 edviyelerdür (9b.11)

edviyelerile (70a.3), edviyelerün (73b.6)

çokluk eki +lAr, bazan özel mānāda belirli bir grubu ifade etmek için de kullanılır. "... çeşitten, benzer" manalarını kazanır.

-yumşak dögeler bezr-i ḳatūna lu‘ābıla yoğurup
hablar ideler (= hab haline getireler)

- her birinden bir denk dögeler eleyeler hablar
ideler (46b.5)

Çekimli fiillerden sonra gelerek, hareketi belirli bir topluluğun üzerine yöneltir.

- yumşak dögeler yiyleyüp aqsursalar fayide ide (44a.4)

- anı yiyledeler... kara erügi alalar (37a.12)

- yumurda kabın bir dirhem alsalar bir dirhem nebat şekeri katup yumşak dögüp göze bıraqsalar (163a.9-10)

- şaruca şarcugazlar olur gül suyıla bişüreler (103a.3)

- anı yandursalar balıla göze çekseler gözi rüşen ider (85a.3)

- kabak tohımı içini tuhmekānıla dögüp yiseler fāyide ide (35b.8)

a.b iyelik ekleri:

Metrimizdeki iyelik ekleri, dudak uyumunun dışında kalmıştır. I. ve II. teklik ve çokluk şahıs ekleri, düz ünlülü kelimelerden sonra gelse bile ünlüleri yuvarlaktır. Farklı olarak III. şahıs iyelik ekleri ise, yuvarlak ünlülü kelimelerden sonra da düz ünlülerden oluşmuştur.

Metinde dikkati çeken diğer bir husus da I. ve II. teklik, özellikle çokluk şekli misallerinin azlığıdır. Çünkü müellif, ilmi olarak yapılması gerekenleri, tavsiye ve izahları üçüncü şahıs adına yapıyor.

Teklik

I. şahıs	+(U)m
II. şahıs	+(U)ñ
III. şahıs	+(s)l(n)+

Misaller:

I. şahıs:
bizüm 2b6

Çokluk

+(U)muz
+(U)ñuz
+{ArI(n)+

Çokluk:

üstādlarımız 124a.2

hikmetümi 3b.9

katumda 98a.9

ümizüm 2a.12

II. Şahıs:

Teklik:

burnundur 22a.6

dilündür 22a.7

elündür 22a.7

kulağundur 22a.6

Çokluk:

bedenünüzde 4a.1

cisminüze 3b.5

III. Şahıs

Çokluk:

ayağından 148a.6

dizlerini 187a.3

dānesini 90a.2

eczāları 13a.3

dürlüsine 108a.3

ellerini 187a.3

elini 189b.3

emekleri 190b.8

eti 75b.13

zahmetlerinden 28a.10

III. teklik şahıs eki (s) I (n) şeklinin bünyesindeki s ve n ünsüzleri, ihtiyaç duyulduğu zaman kullanılır. Ünlü ile biten kelimelerde bu ekin kullanıldığı durumlarda s ünsüzü ortaya çıkmaktadır. Yine herhangi bir isme III teklik şahıs eki getirilir ve bundan sonra da bir hal eki gelirse, bu durumda n ünsüzü ortaya çıkar. III. teklik şahıs iyelik ekinde sonra bir hal eki kullanıldığında ortaya çıkan (n) sesini bazı Türkologlar çarpık durum (oblique case) olarak değerlendirmektedirler.

Ancak bu (n) sesini, III. teklik şahıs iyelik ekinin bünyesinde kabul etmek daha doğru bir sonuçtur. Bu ses, işaret zamirleri de hal eki aldıklarında ortaya çıkar.*

* Bkz. Osman Nedim Tuna, Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfoloji) Türk Dili ve Ed. Eğt. Böl. Derş Notları, Malatya 1986

III. Tk. şahıs istisna olarak bir misalde, iyelik ekinden sonra hal eki geldiği halde (n) sesi ortaya çıkmamıştır. Biri+si+den 201b.3

İyelik Eki Yığılması

Türkçede III. teklik şahıs iyelik eki almış kelimelerde bazan, bu ekin fonksiyonu kaybolur. Bu durumda kelime kalıplaşarak taban haline gelir. Bu durumlarda kelimenin üzerine tekrar bir III. teklik şahıs iyelik eki geldiği görülür. Metnimizde buna benzer kullanışlar vardır:

baʿz+1+sı	15b.7
bir+i+si	46a.2
cemʿ+i+si	179a.11
dükel+i+si	179a.11
kim+i+si	100a.9

a.c İsmi hal ekleri:

1. Yalın Hal (Nominative): Nominative hal, ismin hal eki almamış şeklidir. İsim yalın halde cümle içerisinde özne vazifesi görür. İsim nominative halinde iyelik eki aldığı da aynı vazifeyi yüklenir*.

- kâhī 'alāmet dirler 14a.4
- adını insān eyledi 17a.11
- yüz sünüğinden yüksek eylemişdür 61b.4
- kīrpügi göze perde itmişdür 61b.7
- zebedüi'l-bahr harr-i yābisdür 79a..5
- hatun gişiler sūdile ezeler 47b.10
- bağıyye nesne kalmaya 111a.2

* Hal eklerinin birbirinin yerine kullanılması için bkz. Gürer Gülsevin, Eski Anadolu Türkçesinde İsim Çekim Eklerinin Fonksiyonları ve Kullanışları, yüksek lisans tezi, Malatya 1987

Accusative eki yerine:

- üzerine benefşe kaynadup yaķu ideler 109b.7

2. Accuzative (yükleme) hali+(y)I, '0 (-+ 1 s+, s+)

İsim bu eki aldıķında, cümle içerisinde belirtili nesne vazifesini yüklenir.

- aķzı açılır 18a.7
- aķrıyı sākin ide 43b.6
- ahlatı perakende eyler 7a.13
- 'alāmetini ve ilacını bildürür 32b.10
- beyāzı giderür 81a.6
- kapaķun üzerindeki deriyi iki barmakla tuta

99b.4

- eti bitürür 75b.13
- ķıdāyı dönderür 8a.1
- gözün kapaķı yarılır 100b.11

Diğer hal eklerinde olduğu gibi isim accusative durumunda da, diğer hal eklerinin fonksiyonunu yüklenebilir.

+∅ şekli: İsim bu halde, belirtisiz nesne durumuna girer. accusative hali, hem ek olmayan (çokluk eki hariç) hem de III. şahıs iyelik eki alan isimlerde görülür.

İsmin yalın halinde: +0

- ne hōd mūshil+∅ içmek gerekdür 162b.1
- tabīb sebeb+∅ zayıl eylemek gerekdür 14a.9
- kabak kalyası hıyar için+∅ vireler 35a.9
- her şerbete bir dirhem dōğulmiş kesira+∅ katup

vireler 38b.12

- cemi' alem+∅ bunlarınla tōldurdı 17a.11

III. Şahıs iyelik ekinden sonra:

- yumurdanun sarusın+∅ giderüp aķın+∅ yedüreler

49b.8

- azacuk belesan yağın+Ø katalar 119b.7
- üzerine şovuk kettān bezin+Ø örteler 123b.10
- bunlar edviyenün kuvvetin+Ø arturur 87b.6
- dükelin+Ø dögeler 43a.13

3. Yönelme hali (Dative): +y(A) (أ. ل. ٥. ٦)

Dative eki genellikle yönelme, fiilin gösterdiği harekete yaklaşma fonksiyonundadır.

- mīlile girü yerine ilemeler 19a.3
- azacuk aklığa māyil olur 157a.11
- alına tılā eyleseler 78a.5
- şekli anu arpaya benzer 95b.13
- mecmu'ını gıdāya muhtāc eyledi 17a.13
- ol havāya ihtimāl ideyidi 20b.5
- beze bağlayup bile kaynadalar 55b.3
- cerebe sebele sūlağa gūmmeye fāyide ider 106a.13

Bazan üçüncü şahıs iyelik ekinin fonksiyonunu da yüklenir:

- suyu düşvarlığıla gendüye kabūl ider 188b.2

Dative şekil, meşgūl ol- fiili ile kullanıldığında, instrumental halin görevini üstlenir.

- ol sebebün men'ine meşgūl ola 73a.1

Bazan da dative eki instrumental görevinde kullanılabilir.

- şıhhat-ı beden isteyen gişi bir lezzetlü ta'am yirken hikāyete latifeye meşgul olmaya 16b.3

4. Bulunma hali (Locative) +dA (أ. ٦. ٥. ٦)

Bu ek metinde ünsüz uyumuna tabi değildir. Eklendiği kelimenin son ünlüsü ister ötümlü, isterse ötümsüz olsun bu ekin ünsüzü daima "d" dir. Bu ekin esas fonksiyonu bulunma ifade etmesidir.

- ādem oğlanı 'ālemdē mevcuddur 4a.11
- anda ziyāde ruṭūbet vardur 11a.3
- bedende olan yaramaz tiz hıltı bedenün taşrasına çeke 8b.4
- boğazında göğsinde huşūneti olmaya 38b.13
- ba'zı gözlerde ekhal ve ba'zı gözlerde āsūmanī olur. 67b.4

inṣtrumental eki yerine +leyin eki gibi kullanılmıştır.

- tañlada ve aḥşamda ziyāde ola 170b.8
- ablatif eki yerine:
- eger şiyāf-ı aḥmerile ve şiyāf-ı aḥzarıla kazımaḳda fāyide belürmeyecek olursa 108a.6
- gıdālarda tuzlu ve tiz ta'āmlardan perhīz eyleye 145b.10
- accuzative eki yerine:
- bağlanmaḳlıḡ açılmaḳlıḡ tecvīfün ol hareketlerde muhkem ve tamām ola 31b.9

5. Çıkma hali (Ablative): +dAn (أَنْ) ve +dIn (إِنْ)
Metinde kullanılan esas ablatif eki +dAn'dır. Nadiren +dIn şekli de vardır. Bu ekin esas fonksiyonu çıkma, ayrılma ve uzaklaşma ifade etmesidir.

Ayrılma ve çıkma:

- beyni āfetlerden ırak eyleye 24b.13
- dimāğdan ṭabaḳa-i şebekiyyeye gelür 64a.11
- buḥarlar ma'deden başa yetişür 21b.12
- anasından cüdā olur 19b.12
- ol hıltıdan bedeni arıdalar 51a.10
- aşabdan gözün ṭabaḳalarına irişür 67a.4
- faẓlaları bedenden ḥāric eyleyüp taşra dōke 17b.6
- sinirler bu derzlerden taşra çıka 23b.11

8. Vasıta Hali (Instrumental):

Bu halin ekleri metnimizde: +(y)IlA, +(I)n ve +lAyIn şeklindedir. Ayrıca bile ve birle edatı da kullanılır.

+(y)IlA: Bu ek vasıta, beraberlik, hal, tarz ifade eder.

- göze şu inse açılacağıla açılmayacağınıñ 'alāmeti vardur 180a.4

- bir āfetile nākıs olsa hastalık olur 13a.6

- anuñ sıhḥati ol 'ādetile maḥfūz ola 15b.11

- yumurda ağıla gül yağıla sirkeyile yuğurular 44a.13

- kapağun üzerindeki deriyi iki barmağıla tuta 99b.4

- göze hiç nev'ile ḥatunlar sūdinden artuḵ nesne isti'māl itmeyeler 101b.8

- bakıyyesi gözile kaşile başile müşterekdür 90b.7-8

+(I)n eki: ()

Zaman bildiren kelimelerde kalıplaşmış olarak görülür.

- gözi ağıryan gişiler gündüzün uyumayalar 133a.6

- ma'lūm ola kim kışın şovuk mizāclarda ve şovuk şehirlerde göz ağrısı müşkil ve uzadı olur 135b.7

- gice idügi vaktın gözi birbirine yapışur 127b.3

+lAyIn eki (,)

"gibi, birlik te" manalarını verir.

- evvel belürdüqinleyin hiç veḥile mu'ālece itmemek gerekdür 144a.2

- anı ekileyin dögeler 8ab.10

- beze bağlayup bile kaynadalar 55b.4

- ruṭūbet rakik birle ya kan ya şafra ile amih̄te olursa 71a.7

6. Eşitlik hali (Equative) +ca ()

Eklendiği kelimeye "gibi, göre, kadar, miktarınca...." gibi manalar kazandırır. Bazı kelimelerde yapım eki durumuna girmiş, kalıplaşmıştır.

- ıslağa getürmek ardınca ola 5a.11
- boy tohumu beraberince kettân tohumın alalar

209a.9

- ba'dehu derince taşlayalar 44b.9
- müşhil içmekden eyüce tedbir yokdur 14b.7
- bu takdirce eger temîz dahı olacak olursa

179a.5

- keremid üzerinde uzunınca dike kıya 130b.11

Aşağıdaki misallerde kalıplaşmış durumdadır ve yapım eki niteliğini kazanmıştır:

- içinde kızılca tamarcuqlar vardur 25b.2
- toy cigeri içinde kim yaşılca dericik olur

185b.5

- 'inebiyyenün himlinde milile nicesi yatururlar 178b.4

Şu misalde de +ile instrumental eki yerine kullanılmıştır.

- arab dilince ana..... dirler 12b.12

7. Yön Gösterme Hali (Directive)+ Aru ()+ra ()

Bu ek metinde kalıplaşmış, yapım eki durumuna girmiştir. +Aru ve +ra birlikte kullanılmıştır.

- bir yıldan anaru geçmez 11b.9
- bu iki perdenün biri içerü ve biri taşradur

24b.11

- dördünci gözleri gâyet içerü girmekdür 49b.1
- içerüsine derin gitmiş olur 157b.6
- oğlanın başı aşağı ayakları yukaru olur 19b.12
- lifî sinirler bu derzlerden taşra çıka 23b.11
- vakt geçdüğinden sonra yiyeler 33b.12

8. Vasıta Hali (Instrumental):

Bu halin ekleri metnimizde: +(y)IlA, +(I)n ve +lAyIn şeklindedir. Ayrıca bile ve birle edatı da kullanılır.

+(y)IlA: Bu ek vasıta, beraberlik, hal, tarz ifade eder.

- göze şu inse açılacağıla açılmayacağını 'alâmeti vardır 180a.4

- bir âfetile nâkıs olsa hastalık olur 13a.6

- anın sıhhati ol âdetile mahfûz ola 15b.11

- yumurda ağıla gül yağıla sirkeyile yuğurular 44a.13

- kapağın üzerindeki deriyi iki barmakıla tuta 99b.4

- göze hiç nev'ile hatunlar südinden artuk nesne isti'mâl itmeyeler 101b.8

- bakıyyesi gözile kaşile başile müşterekdür 90b.7-8

+(I)n eki: (ۛ)

Zaman bildiren kelimelerde kalıplaşmış olarak görülür.

- gözi ağrıyan gişiler gündüzün uyumayalar 133a.6

- ma'lûm ola kim kışın şovuk mizâclarda ve şovuk şehirlerde göz ağrısı müşkil ve uzadu olur 135b.7

- gice idügi vaktın gözi birbirine yapışur 127b.3

+lAyIn eki (ۛ , ۛ)

"gibi, birlik te" manalarını verir.

- evvel belürdüğünleyn hiç veçhile mu'âlece itmemek gerekdür 144a.2

- anı ekileyn dögeler 8ab.10

- beze bağlayup bile kaynadalar 55b.4

- rutûbet rakîk birle ya kan ya şafra ile amîhte olursa 71a.7

a-d ilgi (Genetive) Eki: +(n)Un: (اِ, اُنْ)

Genetive eki diğer hal eklerine göre farklılık arz eder. Birçok gramer kitabında bu ek, hal eklerinin arasında gösterilir. Ancak genetive eki, temel fonksiyon olarak ismi isme bağlar. Buna karşılık, diğer bütün hal ekleri ismi fiile bağlarlar.*

Bu sebepten dolayı metindeki genetive eki misallerini ayrı bir bölüm halinde vermeyi uygun buldum.

+(n) Un Şekli

- gözün görmekliğinin ma'denidür 25b.4
- başun alnun ıssılığı ve tamarların rutûbeti 71b.7

- kirpiklerin iriliginin tahtıl ider 81b.4
- ol maddenin bakıyyesini def' idemez 114b.2
- gözün kapağının üzerinde beşereler olur 100b.10

+ ۛ şekli:

- od+ۛ katunda çok oturmağdan olur 33b.9
- muhaqqıklar+ۛ katında bunu dürüst tutmazlar 178b.12
- dimağ+ۛ hissinün kuvvetinden.... 50b.9

b. Fiil Çekim Ekleri

Metnin konusu, öğretmeye ve faydaya yönelik olduğu için birinci ve ikinci şahıs çekim ekleri çok az kullanılmış; buna mukabil müellif, muhatap olarak üçüncü şahsı almış ve fillerin çekimi buna göre yapılmıştır. Gerek ilâçların kullanımı, gerekse tedavi yolları hep üçüncü şahsa yönelik olarak anlatılmıştır.

Fiil çekimleri iki ana başlık altında

* Bu konuda bkz. Gürer Gülsevin, Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde İsim Çekimi Eklerinin Fonksiyonları ve kullanışları, yüksek lisans tezi, Malatya 1987

incelenecektir.

I. Basit çekim

II. Birleşik çekim

I. Basit çekim:

A. Haber Kipleri

1. Geniş Zaman

Olumlu şekiller:

a.- (,- -(V)r:

I. Şahıs teklik

Çokluk:

II. Şahıs -----

+ (U) Z

II. " +sIn

III. " -(V)r

-(V)r+lAr

I. Çokluk Şahıs:+(U) Z

-şöyle kim görürüz 176b.2

II. Teklik Şahıs:+sIn

-kuruyiken görürsin kim anuñ delükleri geñsek olup

şışer 172b.8

III. Teklik Şahıs: -(V)r

- oğlan toğar çağırur aqlar 21a.1

- gözün ruṭūbetini az ider 82b.4

- maddeleri gözden girü yığar 82b.10

- ğalīz ḥılṭları bişürür öldürür 76b.11

III. Çokluk Şahıs: -(V)r+lAr

- gerek kim göze bırağurlar 134a.1

-ba'zı ṭabibler cerebün arasını balıla

bulaşdururlar 106a.5

- velīkin da'vā-yı ṭıḇ kılurlar 6a.7

b. -(y)a ()

teklik:

çokluk:

I. Şahıs -----

II. " -----

III. " -(y)A

III. Teklik Şahıs: -(y)A

- hatun gişiler südile ezeler buruna tamzurular yelleri taḥlīl ide süddeleri aça 47b.11

- muḥammir şol edviyedür kim bedenī issi ide her ḳan kim laṭīfdür anı bedenüñ zāhirine ceke 8b.2-3

- iltisak şol 'illete dirler kim iki ḳapak birbirine yapışa 93b.5

- cerāḥatüñ kenarlarını usturayıla keseler kim gec bite maddeler cıka gide 93b.2

Olumsuz Şekiller:

a. -mAz+ ():

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk:</u>
I. Şahıs	-----	-----
II. "	-----	-----
III. "	-mAz	-mAzlar

III. Teklik Şahıs: -mAz

- her giz birbirinden ayrılmaz 21b.11

- ḳılūñ dibini uyuşdurur şovuk ider ḳıl bitürmez 98a.8

- ol sebebden göz hareket idüp dönmez 145a.8

- şu gdlīz olur ruṭūbet-i beyziyyeyi gendüye çekmez 190a.13

- tabibler buna zūkau'l-ḥiss dirler ḥastalıḳdan sayılmaz 182b.4

III. Çokluk Şahıs: -mAzlar:

-ḳanūn-ı 'ilāc ne nesnedür bilmezler teşḫis nedür fark itmezler 6a.5

-ağdiye ve eşribe ne maḥalde olacaḳdur taşarruf itmezler ḳarūre ve rūsūb anlamazlar 6a.6

b.-mAyA ()

	<u>Teklik:</u>	<u>Çokluk:</u>
I. Şahıs	-----	-----
II. "	-----	-----
III. " -mAyA	-----	-----
III. <u>Teklik Şahıs:</u> -mAyA		

- ruṭūbeti az ola ve hem ziyāde yubūset arturmaya

70a.9

- lezic şol edviyedür kim kâbil-i imtidād ola cüzleri birbirinden ayırmaya 7a.10

- nāgāh kapaḳ kısacık olup kirpük dibleri yoğun olmaya 15b.10

2. Şimdiki Zaman

a.- (V)r ()

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk:</u>
I. Şahıs	-----	-----
II. "	-(V)rsIn	-----
III. "	-(V)r	-----

II. Teklik Şahıs: (V)r+sIn

-yā Musa benüm hikmetümi bātıl eylemek mi dilersin

3b.9

III. Teklik Şahıs:- (V)r

- şol gözi kim katı ağrır ola 88b.13

- her bābda bunca fev̄yidler bildürür 6b.1

- calinus eydür sancuyıla olan baş ağrısı dimağın veremlerinden 'ārız olur dir 58b.4-5

III. Çokluk Şahıs: (V)r+lar

- ba'zılar karniyyenün altından yararlar şuyı taşra çıkarurlar 190a.11

- bu sebebdan anıların gözleri zâ'if olup ırakdan görmez olur ve anı kim yakında görürler 199b.9

Olumsuz şekil:

III. Teklik Şahıs: -mAz

- sünügi uvağı panbuğıla bile çıkar mı yahud bile çıkmaz mı 124b.4

3. Gelecek Zaman

a.-(y)AcAk ()

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs:	-----	-----
II. "	-----	-----
III. "	-(y)AcAk+	-(y)Acaklar

III. Teklik Şahıs:-(y) Acak+dUr

- issi şiş 'ārız olacak olursa remed ve şiş 'ilācına meşgūl olalar 150a.

-eger bir rahimden iki oğlan vücūda gelecek olursa her birisinin gıdası ayrı ayrı ola 18a.5

- ağdiye ve eşribe ne maħalde olacakdur taşarruf itmezler 6a.6

III. Çokluk Şahıs: -(y)AcAkAr

- şol gişiler kim olgūn şarab içeceklerdür 59a(1).3

Olumsuz Şekil

III. Teklik Şahıs:-mAyAcAk

- kazımağda fāyide belürmeyecek olursa deniz köpügile kazıyalar 108a.7

b.- IsAr (+dUr) ()

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs	-----	-----
II. "	-----	-----
III. "	-IsAr(+dUr)	-IsAr+lAr(+dUr)

III. Teklik Şahıs:-IsAr

- yirlü yirince zıkr olısar 70b.7

- şol 'ilācları ideler kim sebel bābında zıkr olıсарdur 71b.12

III. Çokluk Şahıs: IsAr+lAr (+dUr)

-bu dört zıddı birbirine niye muhālefet idiserlerdür 4b.3

C. -AsI

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs	-----	-----
II.Şahıs	-----	-----
III.Şahıs	-AsI	-----

III. Teklik Şahıs:

- ol derzlerün şekilleri şol nev'iledür kim zıkr olasıdur 22a.13

d. -(y)A

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I.Şahıs	(y)AVüz	-----
II.Şahıs	-----	-----
III.Şahıs	-----	-----

I. Çokluk Şahıs:

- cümlesinün şıfatını göz faşlında beyān eyleyevüz inşaallahu ta'ālā 26a.9

4. Görülen Geçmiş Zaman: -d

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk:</u>
I. Şahıs	-dUm	-dUk
II. "	-----	-----
III. "	-dI	dIlAr

I. Teklik Şahıs: -dUm (دُم):

- dört yüz altuna şatun aldum 164a.7

- ibn-i baytar müfredatında eyitmiş tecribe eyledüm 143a.6

-dükeline birbirine katup mersin şuyıla yoğurdum
'ilāc eyledüm 104b.4

I. Çokluk Şahıs: -dUk (دُك):

- anı ikileyin dögeler bu tarika yuyalar kim beyān itdük 85b.11

- bu rivāyet itdüdügümüz hayvānlar ki adın eyitdük
117b.8

- velikin biz on bāb eyledük 156a.13

III. Teklik Şahıs: -dI

- evvel sünük kim yaradıldı ve bağlandı 21a.12

- bu ' illetün hüdāvendini gendü öjinde buyurdı
başını iki elile tutdı depredüp ırgaladı 169a.78

- bunlara düzenlik virdi adını insan eyledi 17a.11

III. Çokluk Şahıs: - dIlAr

- bu maražun ibtidasında tecribe eylediler 186b.3

- Musa peygamber 'aleyhisselām bir gün hasta oldu eyitdiler yā nebiyyellāh... 3b.4

Olumsuz Şekil

III. Çokluk Şahıs: -mAdIlAr

- anlar bu sözi gendülerden söylemediler 180a.2

5. Anlatılan Geçmiş Zaman:-mİş(+dUr)

Bu ekin ünlüsü daima düz olarak kullanılmıştır.

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs	-mİşAm	-----
II. "	-----	-----
III. "	-mİş(+dUr)	-mİşlAr

I. Teklik şahıs: -mİşAm

- her derde bunca devālar virmişem 4a.2

III. Teklik Şahıs: -mİş (+dUr)

- anuñ kim kanı aķmıř olsa kanını arıdalar 156a.6

- fuzūnī kıl taşraya cıķmıř ola 99a.7

- cerāhat kapağa yahud tabakaya yapışmış ola 93b.10

- şol sebel kim eskimişdür aña kesmekden artuķ tedbır yokdur 148b.3

- kapak mültehimeye yapışmışdır 149b.9

III. Çokluk Şahıs: -mİşlAr

- 'illet sebebile gözi kesmişler yine dikmişler ola 94b.9

- nitekim eyitmişlerdür 2a.12

- şöyle tecribe bulmışlardur 18b.8

Olumsuz Şekil

III. Teklik Şahıs: -mAmİş

- anuñ sebebi muķkem olmamış ola 203a.10

- kapak mültehimeye yapışmışdır yahud yapışmamışdur 149b.10

- tamām nużc ve hażm bulmamıř ola 113b.13

III Çokluk Şahıs:

- tuzıla kemnūn çeyneyüp şuyını tamzuralar yiri tağlasuñ diyü anı itmemişler ola 93b.11

-mİş deġül: Anlatılan geçmiş zaman olumsuzu için kullanılan birleşik bir yapıdır. EAT.'de sık sık

kullanılmıştır*

-hiç nesneye ulaşmış degüldür 24b.13

B. Dilek Kipleri

1. Gereklilik

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs	-----	-----
II. "	-----	-----
III. "	-A gerek	-AlAr gerek

III. Teklik Şahıs: -A gerek (٥ كَرْدُ)

- insan olana gerekdür kim gıdāy-ı vāhid aḥz eylemege idmān eylemeye 15b.12

- ol zahmūn sebeble şiş tevellüd ide diyü yaḥud tevellüd itmiş ola gerekdür kim evvel kıyfāldan ḳan alduralar 138a.1

b.-mAk gerek (٥ كَرْدُ ، مَقَّ كَرْدُ)

Bu ekin muhatabı, birinci şahsın dışında, bütün şahıslardır. Çünkü bu kalıpta müellif, kişilere çeşitli konularda yol göstermektedir.

- ol yapışan yirleri açmak gerek 94a.6

- tuzıla kemnūn çeyneyüp suyunı sıkmaḳ gerek kim ol kesilen yirler taḡlana 94a.7

- göze aḳ düşmeginün 'ilācında ne ḳan aldurmak gerek ne ḥod müshil içmek gerekdür 162a.13-162b.1

b. mAk gerekdür (٥ كَرْدُ ، مَقَّ كَرْدُ)

- bunlara benzer ne varısa vermek gerekdür 36a.8

- burun ucından ḳan ölmak gerekdür 104a.6

* Bkz. Gürer Gülsevin, Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde birleştirilmiş özel şekiller, Türk Dili, S.489, Eylül 1992

Olumsuz şekil

- bu soğuk yakuları itmek gerekir 34b.12
- hic vechile göze ot çekmemek gerekir 102b.5
- bu 'ameli işlememek gerekir 106a.6
- mAk yokdur: Bir yerde -memek gerekir kalıbıyla aynı manada olumsuz şekil olarak kullanılmıştır.
- şol gişinüñ kim göz ağrısıyla katı baş ağrısı ola anun gözine el urmak yokdur 72a.4

C.-(y) A ()

	<u>Teklik</u>	<u>Cokluk:</u>
I. Şahıs:	-----	-----
II. "	-(y)A+sIn	-----
III. "	-(y)A+	-(y)A+lAr

II. Teklik Şahıs: -(y)A+sIn

- anuñ kuvveti tiz olmaya isfidāc gibi anuñ mikdārın arturasın 87b.1

III. Teklik Şahıs: -(y)A

- dördünci vechē oldur ki buyuralar sahib-marāz gözini aça 183b.12

- tabīb gözünüñ kapağını aşığa yukaru urup hareket virüp deprede ba'dehu gözini aça 183a.6

-edviye gözde gic eriye seyelān itmeye 73b.1-2

III. Cokluk Şahıs: -(y)AlAr

- baş ağrısının maddesi balğamdan olursa kanı ol mevzi'den çekeler 42a.4

- ğıdādan ihtirāz ideler latīf tedbīrler buyuralar
- eger harāret olacaq olursa evvel faşd ideler ba'dehu ishāl ideler 117a.6

Olumsuz Şekil

-mAyA

- maddeyi burun delüğünden aşığu çekmeye

- madde az ola tabakayı delmeye mu'ālece eyleseler tahlilile def' ola 161b.4

- gözün içinde ve iki kaşın ortasında yanmaçlık bedid olup mütevâtır aşıra güneşe bakmaya 146a.5

2. İstek: -(y) A (ا , ي , ه)

Teklik

Çokluk:

I. Şahıs +yAm -(y)Alım

II. " -(y)A+sIn -----

III. " -(y)A -(y)A+lAr

I. Teklik Şahıs: -yAm (ا)

-ya'ni milile göz açmak tedbirini beyân eyleyem 186b.8

- her birisinin esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını zikr eyleyem 2a.10

I. Çokluk Şahıs: -(y) Alım (ا)

- ne resme gerekdür beyân idelüm 46a.2

II. Teklik Şahıs: -(y) AsIn (ا)

- imdi sen cehd eyle mu'ālece itdür kim şifâ dahı bulasın didi 3b.11

III. Teklik Şahıs: -(y)A (ا , ي , ه)

- sıhhat-ı beden isteyen gişi bir lezzetlü ta'âm yirken hikâyete laţifeye meşgûl olmaya 16b.3

- eger baş ağrısıyla humma olmayacak olursa ha mmâmda sirkeyile marul viye yağlardan bâbūnec yağın dürtine 37a.9-10

III. Çokluk Şahıs -y(A)'lAr (ا)

- gözün köşesi tamarını açalar 70a.4

- baş ağrısından hic nev'ile haţar olmaya haız-ı mağsûl vireler 35b.1

- korusu suyla bir kaç kez ısladup perverde idüp 'amele getüreler 103b.9

3. Emir

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs:	-----	-----
II. "	-----	
III. "	-sUn	-----

III. Teklik Şahıs: -sUn (سُن):

- tuzıla kemnūn çeyneyüp şuyını tāmzuralar yiri tağlasun diyü 93b.11

-eger bu ihtiyat olmayaydı mīlūn ucını tīz iderlerdi fi'lhāl göze girsün diyü 178a.13

Ayrıca bu kipte II. çokluk şahıs-(y) Asiz şekli de bir yerde olumlu, bir yerde de olumsuz olarak geçmektedir.

- anuñ maşlaḥatına eyleyesiz anuñ ıslaḥıçün gerekse isfidācı artuğraq idesiz 87a.8-9

- anuñ kuvvetin bir nesneyile daḥı za'if eylemeyesiz 87a.12

II. BİRLEŞİK ÇEKİM

a. Hikaye: -d

1. Anlatılan Geçmiş Zaman: -mİş(ı)dI

I. Teklik şahıs:

-nitekim eyitmişdüm kitābuñ evvelinde ṭabībe gerekdür maraḫların evvel sebeblerini bile 12a.8

- andan sonra mu'āleceye meşgūl ola dimişdüm 12a.9

III. Teklik Şahıs:

-rāmil bir edviyedür kim cilā virür cildün eczālarına kim fesāda virmişdi 10a.6

- anuñ levninde 'alāmeti gözde zahir olmışıdı 196a.12

- ḥaḫ tebārek ve ta'ālā mecmū'ı maḥlūkatuñ yaradıcısıdur henüz ḥarf-i kāf nūna muttaşıl olmamışıdı 17a.9

2. Görülen Geçmiş Zaman: -d+kişi+(1)dI

I. Teklik Şahıs:

- şöyle kim evvel zıkr eyledümidi 88b.10

III. Teklik Şahıs:

- ğıdāyı şol nev'a düzeler kim yukaru babda zıkr oldıdı 39a.10

- evvel şiyāf-ı ebyāz çekeler kim remed bābında zıkr oldıdı 150b.1

3. Geniş Zaman: -(V)r+kişi+dI

III. Teklik Şahıs:

- tabīb şuyı karargāhına iletdügi vakt rutūbet-i beyziyye seyelān olup mīl güzer eyledügi yirden taşra dökilürdi 178a.8

- tevālūd ve tenasül olaydı anuñcün kim meni muharrik olup göyünürdi 18b.6

- eger taşrağı tabaķasını kimse iķerü tabaķasından ayırsa bir raķimde iki raķm olurdi 18a.3

III. Çokluk şahıs:

- şol edviyelerle mu'ālece ideler göze su indüğine fāyide isti'māl iderlerdi 169a.3

4. İstek: -(y)AydI

III. Teklik Şahıs:

- eger ol rutubet tiz ve göyündürici olaydı kılun cemi'sini döküp bātıll ideydi mümkün olmayaydı kim kıl biteydi 96b.6-7

- ya'ni göz açıcak mīl tabaka-i 'inebiyyeye güzer eyleyeydi rutūbet-i beyziyyeye irişürdi 178a.6

b. Şart: -sA

1. Görülen Geçmiş Zaman: -dI(y)sA

III. Teklik Şahıs

- mültehimenün üzerine eger bakıyye kaldıysa mîl ol bakıyyeye irişür eger kālmadısa fi'lhāl yirine tuzıla kemnün çeyneyüp şuyını tamzuralar 149b.2

2. Anlatılan Geçmiş Zaman: -mİşİsa

III.Teklik Şahıs:

- bir bezün içine koyalar ovalar şöyle kim içreki kabından nesne kalmışısıa gide 132b.9

3. Geniş Zaman: -(V)rsa(+kişi)

II. Teklik Şahıs:

- zîrā bu ruṭūbeti āyine gibidür nice bakarsa eyle görünür 57a.10

III. Teklik Şahıs:

- eger er oğlan sekiz ayda toğarsa her giz diri olmaya 20a.11

- baş ağrısının maddesi balğamdan olursa kanı ol mevzi'den çekeler 42a.3

- arta mı eksülür mi eger artarsa gāh gāh eksilürse ma'lūm ola ki anuṣ sebebi ma'denün buharındandur 181b.10

III.Çokluk Şahıs:

-anı dahı istiskayıla görmezler ne kadar kim bakarlarsa ğalibā cemi' nesnenün levni anların gözine aklığa māyil görünür 199b.10

- derdümend gözlerün maṣarratını az bulurlarsa anda isti'māl ideler 75a.10

b. Rivayet: -mİş

1. Geniş Zaman -(V)rmİş

III. Teklik Şahıs

- ma'lūm oldı kim rūh-ı başıranuṣ kılletile

za'ifliğinden olurmuş 197a.3

d. Gerundium (+i)ken

1. Anlatılan Geçmiş Zaman:-mişken

- günah bahrine gām u endühıla gark olmuşken muṭṭali' eyledi 2a.5

2. Geniş Zaman: -(V)rken

- ṭabīb zūfre götürürken gözün köşesindeki etden dīle götürür 125a.7

- bir lezzetlü ṭa'am yirken hikāyete laṭīfeye meşgūl olmaya 16b.2

- gün toğa dururken ine dururken ve tolanurken bunlar cemi' göze ziyān ider 203b.8

CEVHERİ FİİL

Metnimizde isimler, +i-, ol-ve +dUr <+ dUrUr (tur-ur) filleri ile yüklem haline getirilir. Birleşik kip olarak bilinen rivayet ve hikāye çekimlerinin metnimizdeki misalleri oldukça azdır. Şart eki ise gerundium fonksiyonunda kullanılmış ve misalleri bu bölümde verilmişti.

A. Anlatılan Geçmiş Zaman: 'i- [<er-]

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs	-----	-----
II. "	-----	-----
III. "	-(I/y)mİş	-----

III. Teklik Şahıs: +(y) (I)mİş

-pes eyle olsa ma'lūm oldu kim ṭıb her gişiye gereklüyümiş 4b.4

- pes gerekmiş kim maḥmūdeyi ḥāl ideler 11a.13

-nışfı celīdiyyeye yedinci tabakaya sulbiyye dirler sebebi olmuş kim cemi' tabakalarda bundan katırak tabaka yokdur 62a.13

- şunun mevzi'i çün kim karniyyeyile 'inebiyyenün
ortasımış 178b.4

-Bir misalde (i-) fiilî orijinal şekli ile kullanılmıştır.

-'ilm taleb öğrenmek halka farîza imış 3a.8

B. Görülen Geçmiş Zaman [+i-]

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I.Şahıs	-----	-----
II. "	-----	-----
III. "	+(I/y)dI	-----

III. Teklik Şahıs: +(y) (I)dI

-eger ikisi dağı issi olaydı mümkün degüldi kim
tevālūd ve tenāsül olaydı 18b.5

- ol 'adedde ol endāzade ol şekilde kim geregidi
peyveste olsa ol kim birbirinden ırakdur 12b.1

, , tabi'atda ol kadar kuvveti yoğıdı kim ana
rahminden taşra geldüğü vaqt ol havāya ihtimāl ideyidi
20b.4

C. Geniş Zaman

Bu zamanda isimlerin fiil gibi çekilmelerini ve yüklem olarak kullanılmalarını sağlayan, isimlere doğrudan doğruya eklenerek şahıs eki görünüşü kazanan kalıplaşmış +dUr (<durur) şekli ile ol- fiilidir. Bu şekillerin, metnimizde sadece üçüncü teklik şahıs için misalleri vardır.

III. Teklik Şahıs:

A+dUrUr

- huşūsā meliklere ve sultānlara et'tıbbu
l'ilmüluki zenbdürür ve hem pādışāhlara 'ādet ve resm
şöyledür 4b.5

-ba'zılar eydürler kim mevādd-i reddiye

çıkmağlığıla dürûr 80b.12

b.+dUr

-velîkin şol kim akdur rakîkdür anuñ 'ilâcı sehdür
ve ol kim şulbdur kıızıldur anuñ 'ilâcı müşkildür
140a.6-7

- ba'dehu dimağın delügi bir egri delükdür 25a.7

- ma'lûm ola kim gözün rengi dörtdür 67a.1

- bu delüklerin altında bir süñük dağı vardur

25a.3

- ol kim birbirinden ıraqdur 12b.2

c. +ola

Müstakil bir kelime olduğu için daima ayrı yazılır.

- yegrek oldur kim laţîf rayihâlu ola ğâyet kıızıl
ola ta'mı laţîf ola 78a.10

- ikinci derecede yigreki oldur kim şaru ola
yaşıllığa mâyildür 78b.8

- harîrden geçüreler ğubar gibi ola 86a.13

d.+olur

- sovuğlığı ve kuruluğı sebebile gök olur 68a.12

- levni gül gibi kıızıl olur 100b.7

- farkı oldur kim züfre ak olur katı olur 141a.6

D. Cevheri Fiille Yapılan Birleşik Ekler

a. i- fiili ile yapılanlar:

İken,+(i)-ken gerundiumu

isimlerden sonra:

- eger bî-kaşd tabîbün irâdeti yoğiken kan 'arız
olacak olursa ğam yimeye 188b.10

- şöyle kim bir ğâlbir ısladalar kuruyiken
görürsin kim anuñ delükleri gençek olup şişer 172b.9

Cekimli fiillerden sonra:

- şuyı arıdurken 'inebiyye didüğümüz tabakayı kazıyup çizmeye 178a.11
- tabīb zufre götürürken gözün köşesindeki etden bile götürür 125a.7
- günah baħrine ğam u endūhıla ğark olmışken muṭṭalī' eyledi 2a.5

ise, +[(y)I]-SA gerundiumu: isimlerden sonra:

- ne kim bunlara benzer varısa 193a.2
- gördüğü levn kara ise ol şol zulūmat dütün gibi görür eger kızıl ısa ya şaru ise şol halde göre 193a.4-5
- eger yoğısa ma'de buħarınun hayāllerinün sebebیدür 182a.6

Cekimli fiillerden sonra:

- eger koz içini ğarbenün içine korlarsa hem fāyide ide 122a.1
- şöyle kim içreki kabından nesne kalmıssısa gide 132b.9
- mülteħimenün üzerine eger baķıyye kölduysa mil ol baķıyyeye ilişür 149b.2

b. ol-fiili ile yapılanlar:

olsa: ise gerundiumu:

- geñsek olsa anların hareketinün kuvveti bāṭıl olur 95a.5
- eger mizāc-ı ğarībi issi olsa anın edviyeleri..... 69a.12

-mİş olsa: mİşSA gerundiumu:

- ğudde sebebile olmış olsa yar artuk et bitmiş olsa şol ṭariķa kim... 95a.12

- mİş olursa: -mİşSA gerundiumu:

- eti bi'l-küllıye nakıs olmuş olursa ana çare

yokdur 125b.5

2. KELİME GRUPLARI

A. İSİM

İsimler cümle içerisinde bulundukları yere ve kullanılışlarına göre sıfat, zamir, zarf ve edat özelliğini kazanırlar. Cümle içerisindeki vazifelerini ya müstakil olarak veya tamlama durumunda ifa ederler.

Metnimizdeki tamlamalar, Türkçe kurallarla ve Türkçenin dışındaki dillerin kurallarıyla yapılmıştır.

Türkçe tamlama kurallarıyla iki şekil ortaya çıkar:

a. Belirtili isim tamlaması:

Tamlayan ve tamlananın ekli durumda bulunduğu tamlamadır. Tamlayan genetive, tamlanan iyelik eki alır. Misalleri oldukça çoktur.

- âdemün 'aklı zâyil olur 25b.11
- bir bezün içine koyalar 132b.8
- kapagun kenârından nesne kesilmeye 148b.10
- 'adedi edviyenün altıdur 167b.5
- gözün tamarları ğalîz ve mümteli ola 152b.11
- Bazan tamlayan kelime sayısı birden fazla olur;
- yüzün gözün kıızıllığı ve başun alnun issiliği

71b.6-7

b. Belirtisiz isim tamlaması:

Tamlamanın birinci ögesi tamlayan her hangi bir ek almaz, tamlanan iyelik eki alır.

- buğday kılçığı ya arpa kılçığı kapak altına ya gözün ağına düşmüş olsa 139b.7

- anun edviyeleri süd ve bâdem yağı ve yumurda ağı ve buna benzer nesnelerdür 69b.3-4

- ayva çekirdeği lu'âbı 132b.1

- raziyâne dibi kabı- kerefüs dibi kabı-edhir kökü... 48b.6-7

- çörek otı dört dirhem 43b.7

Türkçenin dışındaki tamlamalar, Arap ve Fars dillerinin kurallarıyla yapılmıştır.

a. Arapça

- kuruhu'l-ernebiyye 96b.4
- habbu'l-gar 186a.6
- dau's-sa'leb 118b.4
- e'l-habisü'd-dem 10b.12
- e'l-hasıl 49b.4

b. Farsça

- dar-ı fena'da 2a.7
- da'va-yı tıb 6a.7
- edviye-i laṭīf 11b.9
- ehl-i tecrîbe 18b.7
- cehl-i nādān... 6a.3

B. ZAMİR

a. Şahıs Zamirleri:

Miftahü'n-Nūr'da birinci ve ikinci şahıs zamirleri çok az kullanılmıştır. Müellif, eserde devamlı olarak tarif ve tavsiyede bulunduğu üçüncü şahıs zamiri daha çok kullanılmıştır. Bu bakımdan, birinci ve ikinci şahıs zamirlerinin çekim ekleriyle kullanılan misalleri azdır,

	<u>Teklik</u>	<u>Çokluk</u>
I. Şahıs	ben (104b.1)	biz (156a.13)
II "	sen (3b.11)	-----
III "	ol (4b.2) / O (186b.13)	anlar (73b.8) / Onlar (199b.8)

Şahıs eklerinin çekim ekleriyle kullanımı:

I. Teklik ŞahısI. Çokluk Şahıs

Yönelme başa 53b.6)

bize (18b.11)

İlgi benüm (98a.9)

bizüm (2b.6)

Metnimizde ikinci şahsın (teklik-çokluk) çekimle şekli geçmemektedir.

III. Teklik ŞahısIII. Çoklukşahıs:

yönelme aña (12b.2)

anlara (45b.12)

bulunma anda (11a.3)

çıkma andan (12a.3)

a n l a r d a n

(16a.13)

yükleme anı (16b.4)

anları (99b.3)

ilgi anuñ (rb.13)

anlaruñ (24b.2)

b. İşaret ZamirleriTeklik: bu(n)+

şu(n)+

Ol/an+

Çokluk: bunlar

şunlar

.....

İşaret zamirleri ek alınca bir "n" ünsüzüyle birlikte kullanılırlar. Bu ses, III. teklik şahıs iyelik ekindeki [(s)I(n)] "n" gibi zamirin asli sesidir.¹ İşaret zamirleri çekim eklerinin dışında bildirme eklerini de alabilir ve yüklem fonksiyonunu da üstlenebilirler.

bu(n): 1b.2

buna (14a.2) bunda (13b.10) bundan (12b.5)

bunuñ (5b.7) bunca (6b.1) buncılayın (19a.2)

budur (4a.7) bunu (24a.3) bunlara (14b.12)

bunlarda (31b.7) bunlardan (31b.7)

¹ Osman Nedim Tuna, Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfoloji) Türk Dili ve Edebi Eğ. Böl. Ders Notları, Malatya-1986. Bu konuda bkz. Bergamalı Kadri, Müyessiretü'l-'Ulum (Topkî basım-Çevriyazılı metin ve dizin) Yay. Besim Atalay, İstanbul 1946, s.47-48

bunların (23b.6) bunlarınla (17a.11)

şu(n): 183b.2

şuna (12a.10) şunda (106a.6) şundan (2a.5)

şunun (21a.3)

şunlar (6b.10)

ol, anı

- ol üç karanlıktan kurtulup cüda helâş olur

19b.13

oldur (5b.1)

ondan (186b.13)

ağa (8a.5)

onların (199b.8)

anda (11a.3)

andan (10a.7)

anı (8b.3)

anın (2a.8)

anları (6a.10)

anların (14b.4)

İlgi haliyle edatlarla birleşik kullanılır.

anınçün (2a.2)

anınçündür (11b.4)

anınla (23b.1)

c. Dönüşlülük Zamirleri

gendü (3a.8)

gendüzi(n) (<kentü+özi)

gendüden (17b.3)

gendüzine (15a.11)

gendülerine (2b.9)

gendüzini (31a.7)

gendüsü (15a.13)

d. Belirsizlik Zamirleri:

ayruk:

- ayruk pärelerden şulbrağdur 23b.12

benzer:

- ne kim bunlara benzer varısa 57a.5

dükeli:

- zîrâ bu haller dükeli göñüli hasta idicidür

16b.1

fi'l-cümle:

- hareket altmış günde fi'l-cümle yüz yetmiş günde tamâm olur 20a.3

her bir:

- zīrā herbir nev'ün tedbīri bir dürlüdür 85b.1

- her biri:

- kuml kamkam ve kırdan herbiri bir nev'dür 117b.9

her birisi: ğıdayı ol tabakanuñ tamarlarından bulur
66b.11-12

her kim:

- ortasında dağı her kim dilerse bedeninde sahih
ve mu'tedil kan mütevellid ola 16a.10

her neyi kim

- her neyi kim hisden alur 29b.13

her kağı:

- her kağısı hazır olursa haftada bir kez yiye
49a.2

kimse:

- şol kimseye kim bu mu'aleceden fāyide olmaya
44b.4

kimis .:

- kimisi gözün içine egülür 100a.9

gişi:

- bir gişi ola kim tabi'atına muvāfık ola 15a.8

ne kim:

- ne kim bunlara benzer varısa 41b.2

nesne:

- göze nesne tokunsa..... 84b.12

- şeffāf nesneler anda mu'tedil olur 65b.4

e. Soru zamirleri:

ķanda:

- her ķanda madde çok olsa 160b.10

kim:

- işbu menfa'atları dağı kim virdi diyü hitāb
eyledi 3b.11

ne

keyfiyyeti ne endazededür 87a.7

f. İyelik Zamirleri

- İçindeki renk ter olmuş olur 67a.9

g. İlgi Zamirleri

ki:

- pes hikmet ki vācib oldu 24a.6
- ḥassās ki görmeklik 'āletidür 61b.2

kim:

- sebep ol kim ādem nefesin çekdüğü vakt 25a.5
- ol iki sünük kim kâide-i dimāğdur 26b.2
- sınırlar kim ana muttaşıl esbāblardan...27a.6

C. SIFAT

Metinde geçen sıfatlardan seçilen misaller aşağıya çıkarılmıştır.

1. Niteleme Sıfatları:

acı: acı badem yağıla karışduralar 43b.9

ak: ak harbak içine korlar 47a.3

arı: arı tonlar giyeler 118a.3

büyük: iki büyük tamar vardur 30b.5

eski: incerek mīle eski panbuk tolایup... 124a.12

hoş: hoş rayihālu ta'm-ı şarāblardur 15a.2

issi: issi kandan olan baş ağrısın... 32b.13

kızıl: kızıl gül bir denk 38b.7

kuru: kuru encir on beş dane 54b.4

sovuk: sovuk suyla gusl eylemek... 52a.10

tatlu: tatlu su tamzurular 139b.3

yaş: yaş kişnic suyla ezüp tamzurular 139a.8

yaşıl: yaşıl toprak içinde bulunur 138a.7-8

yüce: yüce avāzıla resne okumağdan... 33b.10

2. Belirtme Sıfatları:

Bu sıfatlar, nesnelerin dış vasıflarını belirtirler. Tamlayan tamlananı dış özellikleri bakımından sınırlar. Bu sınırlama işaret, sayı, yer ve belirsizlik bakımlarından biriyle olur.

a. İşaret sıfatları:

bu: bu perdeden... 25a.1 bu nesneler...15a.9

bu şan'atun... 6a.12 bu kitāb 2a.6

işbu: işbu bu resmdür 22a.9

işbu tılayıla timar eyledüm 104b.2

ol: ol suyıla yuyalar 39b.9-10

ol ruṭūbet olduğına 66a.10

şol: şol gişilere kim... 56b.6

şol aḡ resminde 65a.4

b. sayı sıfatları:

ba. asıl sayı sıfatları:

beş: her birinden beş dirhem 48a.7

bir: bir batman...55a.6

dört: bunun 'alāmeti dört dürlüdür 49a.9

iki: garikun iki denk 46b.3

otuz: her birinden otuz dirhem 54b.13

bb. Kesir sayı sıfatları:

bir buçuk: bir buçuk batman su... 54a.9

buçuk: şeb buçuk dirhem 92a.13

üçde bir: üçde birün yaḡ eyleyeler 34a.11

b.c sıra sayı sıfatları:

altıncı: altıncı bevl aḡ ve koyu olmaḡdur 41b.10

bişinci: bişinci tabakanun koyu olmaḡdur 62b.11

on birinci: on birinci bāb 155a.5

otuz birinci: otuz birinci bāb 91b.12

evvel derecede: evvel derecede gözün dükeli eczāsına kuvvet

virür 76a.9

b.c Üleştirme sayı sıfatları:

birer: bunlar dağı birer dirhem 107b.13

ikişer: her birinden ikişer dirhem 90a.9

dörder: her birinden ikişer dirhem dörder denk 103b.8

c. Belirsizlik Sıfatları:

Bu sıfatlar nesneleri belirsiz olarak nitelerler, sınırları belirsizdir.

ba'zı: ba'zı nüshalarda.... 111b.6

bir: bir gişi ola kimin 15a.8

bir kaç: bir kaç lokma etmek 39b.4

cümle: cümle bedenün sinirleri... 26a.3

fi'l-cümle: fi'lcümle yüz yetmiş günde tamām olur 20a.3

gāyet: gāyet uzun üç gün olur 128b.10

her: her ğıdā kim hażm olmaya 69b.6

her bir: her bir kıtının bir tabī'atı bir mizācı vardır
62a.3

her kangı: fi'lcümle her kangı yağ hazır olursa

d. Soru Sıfatları

kaç: gözün kaç dürlü rengi vardır 66b.13

kangı: kangı kuvvetin mahallidür 30a.5

ne: kânūn-ı 'ilācı ne nesnedür bilmezler 6a.5

c. Pekiştirme sıfatları:

incerek: incerek mīle eski panbuķ tolayup.. 124a.12

katıraq: bundan katıraq tabāka yokdur 62a.13

kıpkızıl: kıpkızıl kan zāhir olur 137b.12

D. ZARF

Zarflar cümle içerisinde yer, hal, miktar ve zaman bildirirler. Tek başlarına, cümle içerisinde isim vazifesinde olurlar. İsimlerin zarf olabilmesi için kelime grupları içerisinde sıfatın, yüklem veya başka bir zarfın manasına tesir etmesi ve değiştirmesi lâzımdır. Daha çok fiillerle kullanılırlar.

a. Yer zarfları: yer ve yön ifade ederler.

aşağa: yukarıdan aşağa iner 22b.9

girü: ağzını girü yumar 18a.8

içerü: havâyı içerü çeker 29a.4

taşra: bu delükden taşra gelür 65b.11

yağa: dimagdan yağa getürü 35a.3

yukaru: oğlanın başı aşağa ayakları yukaru olur 19b.12

b. Miktar zarfları:

artuk: anın mikdârınca artuk idesiz 87a.11

az: gıdâyı az vireler 41a.11

az az: erük suyunı az az tamzuralar 38a.7

biraz: kapağı biraz çekeler 98b.5

çok: mürettip gıdâlar çok yise... 16a.2

çokrak: maddeler çokrak gelür 72b.9

eksük: gözün yaşı dâim eksük olmaz 103b.11

eksükrek: baş ağrısından eksükrek ola 46a.11

kalun: kapak kalun olur 103b.10

c. Zaman zarfları:

- ağşam: şekker katalar sabah ağşam iki dirhem 36b.2
- dāyim: gözün nūrını dāyim saklaya 62b.9
- derhāl: derhāl kıyfāldan kan alduralar 54a.5
- evvel: 'ilācı oldur kim evvel göreler 58b.8
- geç: usturayıla keseler geç bite 93b.2
- gece: iki mişkāl ola ki gece yudalar 43a.1
- gündüz: her kaçan kim gündüz ola 199b.3
- gündüzin: gözi ağrıyan gişiler gündüzin uyumayalar 133a.6
- henüz: henüz harf-i kâf nūna muttaşıl olmamışdı 17a.9
- öndin: öndin çıkmış sevdā 'illette fāyide ider 85a.7
- şabāh: her şabāh aç kārna hammāma gire 47b.4
- sonra: üç günden sonra turbı yaralar 47a.4

d. Hal zarfları:

- arğun: igneyi arğun çeke 99a.3
- arğuncağ: arğuncağ kapağı yukaru kalduralar 94a.2
- ayru ayru: her birisinin gıdāsı ayru ayru ola 18a.5
- becid: elile becid ovalar 153a.13
- bile: bu yaglardan bile dürteler 49b.13
- biribiri ardınca: biribiri ardınca çekmeyeler 89a.3
- böyle: edviyeyi böyle yumaqlığa 'arab dilince taşvīl dirler 85b.111
- çekili çekili: katı olur çekili çekili gelür 114a.10
- dem-be-dem: dem-be-dem üzerine komak eyüdü 96a.7
- eski: mür-i sürh kim eski ola 175b.2

eyle: nice bakarsan eyle görünür 67a.10

eyüce: müşhil içmekden eyüce tedbîr yokdur 14b.7

gîñ: tamarları gîñ olmaz 68a.4

katı: ağırı ğāyet katı ola 43b.11

kat katı: zeytun yağının dürdile katı katı süreler ovalar
112a.4

nice: gözün edviyelerini nice müdebber ideler 85a.11

tamām: tamām hażm ola 14b.5

tîz: kuvvetini tîz virür 11a.10

tizcek: âfetler tizcek eser eylemeye 21b.2

tîzrek: kıl bitecek olsa tîzrek bitürür 77a.8

yalunuzca: yalunuzca ol eti yemiş ola 125a.10

yirlü yirince: yirlü yirince zıkr olısar 70b.7

Sıfat tamlamalarının bünyesinde niteleme sıfatı olarak yer alan isimler, çekimli fiillerden önce tek başlarına bulundukları takdirde hal zarfı olurlar.

- dimağ issi ve za'îf ola 44a.12

- rebi' faşlının ahirinde hava issirek olur 88a.13

- mîlün ucu ne kadar büyükrek gerekdür kim anı ziyāde
götüre 86b.13

E . EDAT

Edatlar, tek başlarına m̄nā taşımazlar. Cümle içerisinde m̄nālī kelimelerle birlikte kullanılarak onlara yer, zaman, tarz, karşılaştırma gibi kavramlar verirler. Yani cümle içerisinde isimleri desteklerler. M̄nāya yardımcı olurken, bir dereceye kadar, kendisi de bir ifade kazanır. Edatlar, cümle içerisinde yer alan diğer unsurlara m̄nā itibariyle destek vererek yardımcı olurken, çeşitli gruplar halinde değişik fonksiyon ifā ederler.

a. Bağlama edatları: Cümle içindeki kelimeleri veya kelime gruplarını birbirine bağlarlar.

amma: edviye-i laṭīf didüğümüz çiçeklerdür ve yapraqlardur
amma şunlar kim yağlu yemişlerdür 11b.10

belki: hiç nesneye ulaşmış değildir belki cümcümeden
 cüdādur 24b.13

belkim: sırnaḡ kapağın derisinden ayrı değildir belkim
 ulaşuḡdur 104a.9

cün: bu deriye Arapça kışır diriler cün bu ḡadde irişür
 22b.10

cünkim: şol ḡan kim ḡāmīle hatunların oḡlancuḡlarının
 ḡıdāsıdur nāḡıs eyler cünkim oḡlana ḡıdā irişmez
 10b.4

dahı: andan büyükrek iki baṭn dahı vardur 25b.4

eger: eger baş ağrısıla ḡummā olmayacak olursa ḡummāmda
 sirkeyile mārūl yiye 37a.9

egerçi: egerçi 'ilm ve şanaâtda üstād ve kāmīl olacaķ olursa

hekim kim sebük-dest olmaya 5a.12

gerek kim: ammā otlar kim çekeler gerek kim tīz ola 97a.4

hergiz: suyu mīlile bir kez yaturāğ^Mıla hergiz e_{seri}

belürmez 188b.3

kaçan: derz-i sehmi her kaçan yukarudan aşığa iner 22b.9

kaçan kim: tokuz ay mekân dutup karar eyleye kaçan kim ol

kararı vatandaşdan ayrıla 21a.4

ki: iki mişkāl ola ki gece yudalar 43a.1

kim: boynun iki tarafında girü tamarlarınınun üzerinde

tağlayalar kim 'azīm fāyide ide 44b.6

- vakt olur kim ısıtma zāyil olur 59b.12

līkin: boy suyu dağı yumşak idicirek ve yuyıcırağdur līkin

bişüricüdür 74a.10

mādām kim: şol helvālardur kim gişinün gendü mizācına

muva^fıķ ola mādām kim i^tidālıla isti^māl ideler

15a.3

meger: nīm germ yağlardan dürteler meger şol gişilere kim

şūride ola 56b.7

meger kim: şusalık gālebe ide şovuk su içile meger kim

ma^desi zaⁱf ola 58a.5

meselā: bu illetün hudāvendi büyük nesneleri bir kēz nażar

itmegile tamam görmez meselā şöyledür kim büyük

cüsseli cānaverlerün endāmları ayru ayru görür 192b.10

nitekim: bu dağı gözi iç yanından ribatlarıyla bağlamışdur

nitekim taş yağıdan mülteħime bağlamışdur 62b.1

pes: cemi' mu'āleceñüñ ahiri dağlamakdur pes eyle olsa dağ

dahı ne resme gerekdür 46a.1

söyle kim: her birinden bir avuç dükelin kaynadalar söyle

kim şuyı kızıl olup edviyenüñ kuvvetini ala 45b.5

tā: balıla ma'cun olmuş ola üç dirhem miqdārı tā üç mişkle

degin yedüreler 45a.13

tā kim: ba'dehu tatlu şuyıla yuyalar tākim tuzu arına 132

b.8

u: faşd u ishāl şavabludur 162b.3

ve: et ve tamarlar ve sinir ve endāmlar zahir olur 19b.2

vü: dimāğun cevheri nerm vü nazükdür 28a.9

ve hem: kantariyun suyun balıla isti'māl ideler kim

mücellādur ve hem çok olur 162b.6

veyā: kapağun kenārlarına mīlile ruşināya veyā silikun

çekeler 119a.4

veyāhud: gözlerininüñ ağırları galiz balğamdan veyāhud

yelden mütevellid olmuş olsa.. 134b.4

ya: her vakt kim katı çağırsalar ya kaçısalar hareket-i

inbisat ziyāde olur 28a.6

yāhud: alın tamarından yāhud burun tamarından kan alduralar

60b.6

ya'ni: 'acemce hab-ı harkuş dirler ya'ni tavşan uykuşu demek

olur 94b.5

zira: nūr-ı başıra anda cem' ola renklerde zira andan

mu'tedil renk yokdur 65b.1

b. Çekim edatları:

andan: azacuḳ kuru kişnic yiye kettān tohımıla andan fi'l-
cümle mümkündür kim işbu tedbirlerle buharlar başdan
men' ola 49a.6

andan sonra: yüni ısladalar götürerler andan sonra kim
istifrāğ eyleyeler 36b.7

degin: dimāğ başuñ öñinde ardına degin uzadur 26b.3

gibi: bir nesne 'ārız olur cerāhat gibi ve baş beret gibi
27b.11

içün, +(y) İçün: iki vech içün biri şahib-maražuñ şabrını
sınamağ içün kim ağrıya ve zahmete takat getirür
187b.6

- ğaraz iki nesneyiçündür 129a.4

ķadar: ħarāb olmış sünügi şol ķadar kazıyalar 123b.4

ķarşu: güneşe ķarşu oturup başını güneşe açmak fāyide ider
41a.6

c. Kuvvetlendirme Edatları

aşla: burunları aşla rāyiha bilmez 27b.10

dahı: gözün kuvvetini za'if ider vaķt olur kim tebāh dahı
eyler 75b.8

de: issi suyıla eli ayağı ovmak gayet de müfiddür 57b.9

elbetde: celidiyye inkısār olmış olsa göz elbetde
dimāğı rutubetleri taħlīli sebeBILE dahı yubūset
sebeBILE azraḳ ola 195a.3

fi'l-cümle: azacuḳ kuru kişnic yiye kettān tohımıla andan
fi'l-cümle mümkündür kim işbu tedbirlerle

buḥarlar baṣdan men' ola 49a.6

fi'l-hāl: bu 'illetlū ādemler gün ışıǵına baǵmaz fi'l-hāl
gözi yaṣarur 104a.2

ǵalibā: göz selāmet olup kurtılur ǵaliba su indüginüñ
ḫavfından emīn olur 181b.5

ǵāyet de: ḫatmi biṣürüp žamādlar ideler kim ǵāyet de fāyide
ide 60a.12

hemīše: dem'a peyveste olup ḫapaḫ hemīše ter ola 151b.12

hiç: baṣ aǵrısından hiç nev'ile ḫatar olmaya 35b.1

hiç vechile: fi'l-cümle hiç vechile istifrāğdan evvel göze
el urmayalar 71a.10

ḫuṣusā: bu ma'deni edviyelerüñ mülakatına tākāt getürmeye
ḫuṣusā derdümend daḫı ola 73b.7

illā: gözün üzerine hammām daḫı fāyide ider ve illā ṣol göz
aǵrısının kim aḫlaṭı sevdāvī ola 134b.13

kim: Bu baǵlama edatı, bazan ekiṣtirme vazifesi yapar
- anuñ tecvifleridür her ne kim tecvifler varısa oldur
26a.13

d. Tekerrür edatları:

gine: haḫikata tabāka-i mülteḫimenüñ ṣiṣidür gine dirler
tabāka-i mülteḫime didügümüz gözün aḫıdur 126a.10

girü: anuñ bedelin girü aña yetiṣdürmeye 166a.3

karṣu: kil-i ermeni ve ṣeb-i yemeni beze baǵlayup bile
kaynadalar karṣu ovalar bezi ısladup baṣa yaḫı ideler
55b.4

yarındası: maṣṭaḫı ḫatup yedüreler eger yarındası ayarıc-

feykara kim balıla maṭun olmış ola 45a.13

yine: az az bir renklü kaba yāhud çanağa koyalar yine
üzerine şu koyalar 85b.5

e. Karşılaştırma edatları:

dahı... dahı: bir sebeble olur hastalıklara dahı araźlara
dahı sebep olur 13a.12

hem... hem: tābistānuḡ gıdāları gerekdür kim şovuk ve ter
ola hem fi'lile hem kuvvetile 16a.7

yā....yā: eger madde ruṭūbet raḳīḳ birle yā kan yā şafra
ile amīḥte olursa evvel kan almak buyuralar 71a. 7-8

f. Soru edatı:

mI,: Bu edat, ek gibi kullanılmıştır. Ancak cümleye tam bir
soru kavramı katmaktadır. Bazan, önden ve sondan
bitişik yazılmıştır.

-ṭabaka-i mülteḥimeye yapışmıdur yāhud

degülmi eger yapışmış olursa āsāndur 140b.12

- bu ḥayālat iki gözinde bilemi görünür yāhud bir
gözinde mi görünür 181b.7

İkilemeler ve Tekrarlar

a. ikilemeler:

az çok: üzerine buyuralar kaçan kim az çok zāhir ola
58b.(1).1

bir kaç: edviyeleri oldur kim edviyeleri birkaç kez ol
şularla ısladalar 87b.7

biş on: elli dirhem şu kalınca süzeler şafî ideler ba'dehu

biş on ayvayı yeni beze sarup oda gömeler 59a/1).6

dört biş: fi'l-cümle dört-biş kerret bu tarîka idüp

şiyâflar idüp göze tamzuralar 164b.4-5

ekşi tatlu: koruk suyından ve ekşi tatlu enâr suyundan...

35a.10-11

kız oğlan: kız oğlan şol yanında olur 18a.6

üç dört: dördünci fark oldur ki üç dört aydan sonra nazâr

ideler 182a.4

yimek içmek: yimek içmek dahı şol tarîka virmek gerekdür

40a.4

yüz göz: dördünci yüz göz kızıl olup tamarlar tolu olmakdur

40a.4

b. Tekrarlar:

Tekrarlar, cümlede anlamı pekiştirir ve çekimli fiillerden önce gelirler. Bu fiilleri tasvir edici nitelikte oldukları için zarf olarak kullanılırlar.

ayru ayru: adedi edviyenün yigirmi bişdür herbirini ayru

ayru döğeler 97b.2

az az: ba'dehu şuya koyalar arğunlığıla az az bir renklü

kaba yahud çanağa koyalar 85b.4

azacuk azacuk: azacuk azacuk şu tamzurup karışdurup

yoğurmağ gerekdür 88a.9

çekili çekili: ol kim sevdâvidür katı olur çekili çekili

gelür 114a.10

dürlü dürlü: kehhâllar 'adet şiyâfları dürlü dürlü ideler

103b.3

gāh gāh: ince naķışlara nażar itmekden iħtirāz ideler gāh

gāh riyāzet mūcibince arķa üzerine yatmaķdan 89a.13

ķat ķat: ba‘dehu ķaşına ķat ķat sūrse ķılı bitüre 120b.12

ķatı ķatı: zeytun yağının dūrdile ķatı ķatı süreler 112a.4

yumru yumru: yumru yum ru olur 92a.5

bātıl olur 11a.13	beste olur 172b.12
beyān olsa 90b.6;	bī-derd ola 143b.9
bī-elem olmaya 128a.12	bī-tertīb olur 100a.9
bī-ziyān ola 7a.7;	cārī olur 202a.1
cem' ola 65a.13;	cerāhat olur 100b.9
cüdā olur 19b.12	çāre olmaya 35a.4
daķıķ olursa 81b.5;	dāyim ola 60b.13
def' ola 123b.7;	delīl olmaa 21a.6
demevī olsa 112a.13;	derdnāk olmışlardır 2b.10
durışmış ola 4b.13;	dürüst ola 116a.10
düşvār olur 187a.9;	ekhel olur 67a.5
emīn ola 22a.3;	eş'al olur 67b.11
eşedd olup 212a.13;	eşhel olur 67b.11
eyü ola 170b.8;	fāsīd olmış 106a.11
fāyide ola 45b.1;	füsürde olur 92b.13
ġalīb olsa 40b.10;	ġalibrak olsa 127b.2
ġalīz ola 18b.8	ġalizrak olur 192a.11
ġarķ olmışken 2a.5;	ġeşsek olur 94b.13
ġiçirek ola 56a.10	ġiņ ola 170b.12
ġiriftār olmayalar 14b.6;	ġöyünmiş ola 56a.7
ġüşāde olur 31b.7;	ġaberdar olup 5a.1
hācet ola 36a.12;	hādīs olur 114a.4
hāķīķat oldu 66a.8	hāl ola 87a.1
hālī olmaya 182b.11	hāmīle olan 19a.2
hārāb olup 121a.10;	hārāret olan 19a.2
hāric olup 177a.12	hāşıl ola 16b.4;

h̄asta ola 12b.5	h̄aṭar olmaya 35b.1;
h̄aṭarnāk olur 160b.3	hatm ola 54a.1;
h̄ayat-baḥş olup 5.8	h̄āyil ola 64b.3;
h̄azır olmaya 38a.4	haẓm ola 14b.5;
h̄elāş olur 19b.13	hem-reng olup 174a.12
hemvar ola 185b.12	h̄icāb olur 176b.11
h̄ıyre olup 196a.8	h̄oş olur 59a.2;
h̄uşk ola 36b.4	ıraḫ ola 12b.2;
ıraḫraḫ olur 36b.4	idḫal olmaya 16b.6;
iḫtiyat olmayaydı 178a.12	‘illet olur 172b.5;
imtilā ola 69b.8	inḫısār olmuş 95a.3;
isti‘dād olup 117b.5	isti‘māl olan 162a.6;
işirḫa ola 202a.7	iştiḫā olursa 16b.12
ḫābız ola 159b.8	ḫaḫf olur 28a.7;
kāmīl ola 64a.6	ḫatı ola 38a.7
ḫavī ola 35a.5	ḫavīrak ola 72b.3;
kemrek olur 170b.10	keşād olup 2b.10;
kifāyet olmazsa 95b.2	laṭīf ola 59a.1;
lāyık ola 96b.8	lāzum olur 58b.7;
lezc olur 188b.1	maḫfūẓ ola 15b.11;
maḫlūṭ olursa 201a.4	maḫv olur 8b10;
maḫlūb olur 19b.11	mālīḫ olsa 112a.13
ma‘lūm ola 8a.4	māni‘ olur 110b.6;
marāẓ olur 201b.3	māyil ola 96b.10;
mecrūḫ olur 18b.3	melūl olmayalar 135b.9;
men‘ ola 49a.7	menfez olur 32a.10;

mergūb olup 2a.2	mestūr ola 2a.12
meşgūl ola 12a.9;	mevcūd ola 130a.7
miyāne olur 8a.6;	muḥarra ola 152b.7
muḥarrik olup 18b.5;	muḥkem ola 152b.7
muḥrik olacak 158b.4;	muḥtāc olmayalar 4b.1
muḫaṣṣer ola 105a.7;	muḥtelif olmuş 13b.3
muḥterik olmuş 111b.11	muḫarrer ola 148b.6
muḫaṣṣer ola 105a.7	munṣab olur 118b.10
munṣam ola 17a.5;	muṣ allat olur 16a.3
mutaṣarrıf ola 15a.5;	mutavassıṭ olacak 201b.13
muṭtedil olur 65b.5;	muṭṭalīṭ olsa 5a.6
muṣaffer olur 5b.9	muṣḡa olur 19a.13
müctemiṭ olur 96a.1;	müdevver olduğına 21b.6
müfīd ola 39b.7;	müfred olsa 201a.3
mükedder olur 195b.3;	mükelles olmuş 163a.8
mülākat olacağıdı 28a.13;	müleyyin olsa 135b.1;
mülteḥim olmuşdur 62a.12	mümkin ola 161b.3
mümted ola 151b.9	mümteli ola 116a.3
mümtezic olur 114a.6	münṭakid olur 196a.9
münbāsıṭ olur 167b.13	münṭakid olur 19a.9
münfaṭil olup 27a.1	münḡalib olmuş 100a.12
münḡatiṭ ola 156a.9;	müntehā olur 188b.12;
mürekkeb ola 127b.1	müreṭṭib olur 200b.6
mürevvak ola 58a.10	müseddes olsa 21a.6
müstaḡim olduğu 15b.2	müstehil olmuş 168a.6
müstevli ola 4a.13	müṣṭaḡil olmaya 27a.1

müştemil olmaya 17a.1	müşterek ola 105b.3
müte'affin olmuş 96b.4	müte'azzir ola 101a.9
mütehaqqın olmuşdır 155a.9;	müteğayyir olur 8a.4
mütehayyir olurlar 136b.11;	mütekarrih olur 118b.7
mütekâşif olduğunun 197b.5;	mütekebbir olmaya 5a.9
mütekerric olur 177a.8;	mütemekkin olup 27a.8
müterekkib olur 126b.6;	mütesâ'id ola 41a.9
mütevâtır ola 45b.2;	müteveccih olur 42a.2
mütevellid ola 16a.10	müttesi' olur 118b.8
müzmin ola 161b.12;	nâfi' ola 95b.11
nâkış olur 27b.13;	na-mümkin olur 145a.5
nâzil olan 78a.5;	neşf olur 170b.11
nevbet olduğu 60b.3;	nużc olur 133a.8
pāk ola 108a.12;	pejmürde olur 66a.12
penhân olur 178b.9	perākende olur 32a.2
perverde olmuş 89b.12;	peydā ola 67a.7
peyveste ola 153a.3;	pinhân olur 66a.2
puhte olur 30a.13	rāhat ola 133a.7
raķik ola 40b.7	rāz'ı olmadılar 104b.1
renc olsa 13b.4	renci olur 13b.4
revā ola 73a.11	revān ola 124a.10
şadıku'l-kavl olup 5a.2	şāfī ola 67b.7
şafravī olursa 101a.3;	saḥih olup 2a.10
saḥihü'l-mizāc olup 14a.11;	sākıt ola 5b.8
sākin ola 48b.2	şavāb ola 57b.3
sehl ola 131b.2	selāmet ola 61b.1

seriü'l-haẓm ola 7a.7	sevdāvi olursa 165b.1
seyelān ola 161b.3	şovuk olur 68a.5
şulb olsa 140b.6	süst olur 6a.2
şāhid ola	şifā ola 41b.5
şikeste olup 27a.3	şiyāf ola 88a.10
ta'allük olan 194b.12	ṭābi' ola 48a.13
ta'biye olmuştur 27a.13	tağayyür ola 196a.5
taḥlīl olur 21b.13	taḥkīk olmuştur 140b.1
ṭarīka olursa 192b.9	ṭārrak olur 72b.10
taşarruf olur 22a.2	taşvil olmuş 150b.5
tebāh ola 123b.1;	tekerrüc olduğunun 177b.1
telyin ola 41a.2	tendürüst olmaz 4b.2
ter ola 16a.7	teşennüc ola 202a.5
teskin olmasa 133b.3	tevcīh olursa 15b.6
tevellüd olmuş 74a.7	tīre ola 143b.10
tīz olur 59b.12	'ufūnet ola 13b.2
'ufūnet-peẓīr olduğu 117b.4	'usr olursa 59a.13
'usru'l-bevl oldu 13b.10;	üstüvār olup 66b.10
uzadu olur 135b.8	vācib ola 12b.4
vāḫi ola 151b.7	vaḫt ola 145a.7
vāsi' olup 31a.1;	yābis ola 193b.2
yaḫın ola 149a.2	yegrek ola 15a.13
yeksān ola 12a.11	yeyni olur 49a.12
yoğun olur 188b.3	yubūset ola 52b.5
yumru yumru olur 92a.5	yunmış ola 108a.9
zāhir ola 14a.5	zaḫm olmuş 117a.4

zahmet olsa 36b.10

zarūret olmayınca 75b.8

zāyil ola 35a.1

zıkr ola 151a.4;

olın-kesb olına 18b.7

olun-:

beyān oluna 30b.8

ihtiyāc olunur 15b.8

muhtāc olunduğı 4b.9

zıkr oluna 12a.6

tur-:öñine tura 66a.4

ur-: şovuk urmağdan 41a.10

vir-: cila virür 7b.11

fesāde virür 9b.10

kuvvet virür 9b.1

tanıklık virür 71b.10

za'if ola 58a.6

zayi' olur 190b.8

zebūn olur 42a.1

ziyāde ola 28a.6

idrāk olunur 29b.5

isti'māl olunur 82b.5

taqrir olundu 24a.12

üzerinde turur 23b.9

nefes urup 188a.9

dem virüp 183b.13

hareket virüp 183a.6

nefes virüp

uc virür 137b.11

S O N U Ç

Onbeşinci yüzyıl tıp otoritelerinden Mü'min bin Mukbil tarafından kaleme alınan **Miftāhü'n-Nūr ve Hazāinü's-Sürūr** adlı tıbbi eserin çeviriyazı, söz dizini ve dil incelemesini ihtiva eden bu çalışmamızda, ortaya çıkartılan önemli özelliklerle ulaşılan sonuçlar şunlardır:

GİRİŞ

Mü'min bin Mukbil'in hayatı hakkında kaynaklara dayalı sağlam bir bilgiye rastlamak mümkün olmamıştır. Müellifin onbeşinci yüzyılda yaşadığını, eserlerini ithaf ettiği devrin padişahlarının isimlerinden anlıyoruz. Zamanının tıp ilmine vakıf olduğunu Arapça ve Farsçaya hakimiyetini yazmış olduğu **Zahire-i Muradiye** ve **Miftahü'n Nur ve Hazainü's-Sürur** adlı eserleri açıkça göstermekte ve kaynaklar da bu hususu, teyit etmektedirler.

Miftahü'n-Nur'un en önemli özelliği, bir ihtisas kitabı olmasıdır. Tıp tarihinden bahseden çeşitli kaynaklar, eserin yazıldığı döneme kadar Anadolu sahasında kadar göz hastalıklarından ve bunların tedavi usullerinden bahseden en kapsamlı kitabın Mümin bin Mukbil'e ait olduğunu belirtirler.

DİL ÖZELLİKLERİ

1. İmlâ:

a. Eserin imlasının, özellikle ünlüler bakımından, tutarlılık gösterdiğini söylemek zordur. Harekeler, dikkatlice yerlerine konmadığı ve şekilleri açıkça belli olmadığı için ünlüleri değerlendirmede bazı zorluklarla karşılaşılmıştır.

b. Eserde Türkçenin asli uzunluklarına delalet edebilecek medli elifli () misaller çok az kullanılmıştır. Yine uzunluğu gösterebilecek bazı eklerin yazılışında da bir standart yoktur. Bu durum, bizi asli uzunluklar konusunda kesin yargılara gitmekten alıkoymuştur.

c. Kelime içeresindeki 'a' ve 'e' ünlüleri birbirlerinden ayrılmıştır. Bunlardan 'a' ünlüsü hem elif (), hem de hareke (-) ile gösterilmiş; 'e' ünlüsü ise sadece hareke () ile gösterilmiştir.

d. Metinde bazı eklerin kelimelerden bazan ayrı yazılması, Eski Uygur Türkçesi yazı geleneğinin bir devamı niteliğinde gözükken bir özellik sayılabilir

e. Bazı kekilmelerde hem 'e' hem 'i' ünlüsü bulunduran şekiller vardır:

geç, giç; gece, gice; ye-, yi-; gibi. Bu durum esere bazı ağız özelliklerinin karıştığı ihtimaini doğurmaktadır. Aynı zamanda kapalı 'e' vokalinin harekelenmesinde standardın sağlanamadığı anlaşılmaktadır.

f. Eserde 'ç' ünsüzü kelime başında bir istisnanın dışında çim () ile gösterilmiştir. Ancak kelime içi ve sonunda cimli () şekiller, () çimle birlikte kullanılmıştır.

g. b ve p ünsüzlerinin yazılmasında tam bir uyumun varlığından söz etmek zordur. Bu sesler için hem 'b' () hem pe () işaretleri kullanılmıştır. Ancak - (y) Up gerundiumu standart olarak 'b' () ile gösterilmiştir.

2. Fonetik:

a. Miftahü'n-Nur'da kelime başı ötümlüleşmesi Türkiye Türkçesine göre oldukça ileri bir durumdadır. Çok heceli kelimelerde ister kalın, ister ince ünlü bulunsun,

ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında, sondaki ötümsüz konson ötümlüleşmektedir.

"tagıdur, kapagı" gibi...

b. Ekleşme halinde kelime sonu ötümsüz ünsüzünün, ötümsüzlüğünü koruduğunu bir kaç misalde görmek mümkündür; "barmakıla, çapakıla, yarıkınun" gibi..

c. EAT. metinlerinin bir çoğunda görülen k>h sızıcılılaşması eserde bir kaç misalde görülür: "dahı, hatun, kohu" gibi..

d. Eserde "iken" gerundiumu ile tasviri fiiller kalınlık incelik uyumunu bazan bozmaktadır.

e. Diğer EAT, metinlerine paralel olarak metinde dudak uyumu yoktur. Bu durumu doğuran en önemli sebep, yuvarlaklaşma ve bunun tersi olan düzleşme hadisesidir.

3. Morfoloji:

a. Diğer EAT. metinlerinde görüldüğü gibi ismin hal ekleri günümüz Türkiye Türkçesine göre farklı fonksiyonları ihtiva edebilmektedir. Yani hal ekleri EAT'deki özel kullanışları yansıtır.

b. Gereklilik, Emir ve İstek şeklinde ayrı ayrı verilen ekler, esas fonksiyon itibariyle Dilek başlığı altında verilmelidir.

c. -sA eki her durumda gerundium eki olarak kullanılmıştır. Bu eki bir kip eki olarak değil, şart gerundiumu olarak değerlendirmek gerekir.

d. Müstakil gerundium eklerinin dışında -(y) A ve -(y) U gibi cümle içerisinde diğer unsurlarla birlikte kullandıklarında gerundium değeri kazanan ekler vardır.

e. +i- cevheri fiilinin yanında, ol- fiili de bazı misallerde cevheri fiil olarak kullanılmıştır.

f. Bildirme eki eserde -dUr (bir misalde -dürür) ve

-ola şekilleriyle yer alır.

g.Yüklemlerin büyük bir bölümü, dilek kipiyle ve geniş zamanlı çekimlerle bildirme ekinin ifade ettiği şekillerden oluşmuştur.

h. Fiil zaman çekimi için kullanılan müstakil eklerin dışında, birden çok unsurun meydana getirdiği şekillere de rastlanır:

-mamış ola: mAmIştIr

-miş degül: mAmIştIr

4. Söz Dizini:

Miftahü'n-Nur'un altmış bin dolayında fişten yararlanarak hazırladığımız söz dizini, EAT'ye ve dolayısıyla Türkiye Türkçesine "sözlük" yönünden katkıda bulunmaktadır.

Eserin ilmi ve ihtisas metni olması; Arapça, Farsça ve Yunanca kelime ve terkiplerinin bolca kullanılmasına yol açmıştır. Bütün uğraşmalarımıza rağmen, bu şekillerin anlamları bazan tam aydınlatılamamış, lügatlerdeki karşılıklarının yanında metinde kazandıkları anlamlarla verilmeye çalışılmıştır.

Bazı kelimelerde, fonetik ve morfolojik olarak farklar bulunmakta, birden fazla şekille metinde yer almaktadır.

Onbeşince yüzyılın ilim diliyle kaleme alınan eser, ihtiva ettiği deyim, tamlama ve birleşik yapılarıyla, dilimizin 'ifade gücünü' göstermekte, söz varlığımızı ihtisas kavramlarıyla zenginleştirmektedir.

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- Adıvar, A.Adnan, **Osmanlı Türklerinde İlim**, İstanbul 1970
- Akalın, Mehmet, **Tarihi Türk Şiveleri**, Atatürk Üniversitesi Yay., Ankara 1979
- Atalay, Besim, **Divanü Lügati't-Türk Tercümesi**, TDK Yay., I, II, III (2.baskı), Ankara 1985-1986.
- Atalay, Besim, **Divanü Lügati't Türk Dizini (IV. Cilt)**, TDK Yay., Ankara 1986
- Banguoğlu, Tahsin, **Türkçenin Grameri**, İstanbul 1974
- Bayrakdar, Mehmet, **İslamda Bilim ve Teknoloji Tarihi**, Ankara 1985
- Bergamalı Kadri, **Müeyyiretü'l-Ulum**, (Tıpkıbasım, Çevri yazılı metin ve dizin) TDK Yay., İstanbul 1946
- Berkem, Ali Rıza, **Lavoisier'e Kadar Kimya Tarihine Bir Bakış**, İstanbul 1983
- Bilgegil, M. Kaya, **Türkçe Dilbilgisi**, İstanbul 1982 (2. baskı)
- Bozkaplan, Şerif Ali, Abdi Musa, **Camasb-Name, Dil Özellikleri-Kısmi Transkripsiyon**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1989
- Bursalı Mehmet Tahir, **Osmanlı Müellifleri**, III. cilt, İstanbul 1975
- Caferoğlu, Ahmet, **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü**, TDK Yay., İstanbul 1968
- Clauson, Sir Gerard, **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**, OXFORD 1972
- Cubran, Mes'ud, **Raid**, Beyrut 1976
- Çağatay, Saadet, **Türkçede n g Sesine Dair**, TDAY Belleten 1954, TDK Yay., Ankara 1988

- Çağatay, Saadet, **Eski Osmanlıca Fiil Müştakları**, DTCFD. I/3, Ankara 1943
- Çağatay, Saadet, **Türk Lehçeleri Örnekleri**, DTCF Yay., Ankara 1963
- Çeneli, İlhan, **Türkmen Türkçesi Sözlüğü**, TDAY Belleten 1982-1983, Ankara 1986
- Derleme Sözlüğü**, C.I-XII, TDK. Yay., Ankara 1963-1982.
- Devellioğlu, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Ankara 1962
- Doğan, D.Mehmet, **Büyük Türkçe Sözlük**, Ankara 1981
- Eckmann, Janos, **Türkçede -rak, -rek Ekine Dair**, TDAY-Belleten 1953, Ankara 1988 (2. baskı)
- Ergin, Muharrem, **Orhun Abideleri, 1000 Temel Eser**, İstanbul 1970
- Ergin Muharrem, **Türk Dilbilgisi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1962
- Gabain, A. Von, **Eski Türkçenin Grameri**, TDK Yay., Ankara 1988
- Gencan, Tahir Nejat, **Dilbilgisi**, TDK Yay., Ankara 1979 (4. baskı)
- Gülsevin, Gürer, **Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde İsim Çekimi Eklerinin Fonksiyonları ve Kullanılışları**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1989
- Gülsevin, Gürer, **Miftahu'l-Cenne, Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1989
- Gülsevin, Gürer, **Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı**, Türk Dili

Sayı:466, Ankara 1990

Gülsevin, Gürer, Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde
Birleştirilmiş Özel Şekiller, Türk
Dili Dergisi -Sayı: 489, Ankara 1992

Hacıeminoğlu, Necmettin, Türk Dilinde Yapı Bakımından
Filler, Kültür Bakanlığı Yay.: 1348, Ankara
1991

Hacıeminoğlu, Necmettin, Türk Dilinde Edatlar, MEB
Basımevi, İstanbul 1984

İbnü'l Kayyim, Zadu'l-Mead, Çev. Muzaffer Can, İstanbul
1991

Karakaş, Mahmut, Müsbet İlimde Müslüman Alimler, Ankara
1991

Kahya, Esin, Onbeşinci Yüzyılda Yaşamış Bir Hekimimiz Mümin
Bin Mukbil, I. Türk Tıp Kongresi, Kongreye
Sunulan Bildiriler, İstanbul 1988

Katip Çelebi, Keşfü'z-Zünun, Cilt II, İstanbul 1972

Karahan, Leyla, Türkçede Söz Dizini-Cümle Tahlilleri,
Ankara 1991

Korkmaz, Zeynep, Sadru'd-din Şeyhoğlu, Marzuban-name
Tercümesi, (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkı
basım) DTCF. Yay., Ankara 1973

Korkmaz, Zeynep, Türkiye Türkçesi, Türk Ansiklopedisi
XXXII. Cilt, Ankara 1983

Korkmaz, Zeynep, Türkçede İsimden fiil türe ten +r-, +ar-/
ter- ekinin Yapısı üzerine, DTCF. Atatürk'ün
100. Doğum Yılına Dergisi, DTCF. Yay, Ankara
1982

Lügat-ı Osmaniye, İstanbul H.1303

Müncid, Beyrut 1973 (26. baskı)

Mütercim Asım, Tercümetü'l-Kamus, İstanbul 1304

- Olgun, İbrahim, Drahşan Cemşid, **Farsça Türkçe Sözlük**,
Tahran H. 1343
- Önler, Zafer, **Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri**,
TDAY, Belleten 1985, Ankara 1989
- Önler, Zafer, **Celalüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntehab-ı Şifa: I Giriş-Metin**, TDK. Yay.: 559, Ankara 1990
- Özçelik, Sadettin, Nidayi, **Menafiü'n-nas (Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1990
- Redhousa, Sir James W., **Turkish and English Lexicon**, Çağrı Yay, Lügatler Dizisi, İstanbul 1992
- Seyyid Muhammed Nail, **Ahteri-i Kebir**, İstanbul H.1271
- Steingass, F., **Persian-English Dictionar**, London 1957
- Şehsuvaroğlu, N. Bedii, **Anadolu'da Dokuz Asırlık Türk Tıp Tarihi**, İstanbul 1957
- Şehsuvaroğlu, N. Bedii, **Anadolu'da Türkleşme Akımı ve İlk Türkçe Tıp Eserleri, I, Milletlerarası Türkoloji Kongresi**, İstanbul 1979
- Şehsuvaroğlu, N.Beddii, **Türk Tıp Tarihi**, Bursa 1984
- Şemseddin Sami, **Kamus-ı Türki**, Çağrı Yay, Lügatler Dizisi, İstanbul 1987
- Şevki, Osman, **Beşbuçuk Asırlık Türk Tababeti Tarihi** (Sadeleştiren: İlder Uzel) Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 1991
- Şükun, Ziya, **Farsça-Türkçe Lügat (Gencine-i Güftar)**, İstanbul 1984
- TDK Tarama Sözlüğü, I- VIII**, Ankara 1963-1977
- Temel Türkçe Sözlük, (Kamus-ı Türki)**, Tercüman Gazetesi/Yapı Kredi Bankası Yay., İstanbul 1985

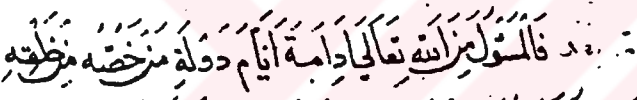
- Tıp Tarihi Araştırmaları**, Editörler: Prof. Dr. Nil Sarı,
Prof. Dr. Hüsrev Hatemi, İstanbul 1989
- Tuna, Osman Nedim, **Türk Dilbilgisi (Fonetik-Morfoloji, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü Ders Notları**, Malatya 1986
- Tuna, Osman Nedim, **Malatya'da Bir Yazma Tıp Kitabı ve Türk Bitki Adlarının Kaynakları**, İnönü Üniversitesi II. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler, Malatya 1987
- Tuna, Osman Nedim, **Türkçede Transitive-Causative "Geçişli-Ettirgen" Fiiller ve Bunlarla İlgili Morfoloji ve Öğretim Meselelerinin Çözümü**, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XIXIV-XXV.'den Ayrı Basım, İstanbul 1986
- Turan, Zikri, **Teshil (Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)** İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi Malatya 1992
- Türkçe Sözlük**, TDK Yay.: 403, Ankara 1982
- Türkiye Kütüphaneleri İslami Tıp Yazmaları (Arapça, Türkçe ve Farsça) Kataloğu**, İstanbul 1984
- Ünver, Süheyl, **Genel Tıp Tarihi I**, İstanbul 1938
- Ünver- Süheyl, **Tıp Tarihi Yıllığı I**, İstanbul 1966
- Yeğin, Abdullah Badıllı, Abdulkadir-Hekimoğlu
- İsmail-Çalım, İlhan, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat**, İstanbul 1981
- Yeni Tarama Sözlüğü**, TDK. Yay.: 503, Ankara 1983
- Yıldız, Osman, **Cemal-İ Karamani, Miftahü'l-Ferec (Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)** İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1992

TRANSKRİPSİYONLU
METİN

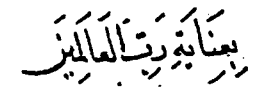
1 (b)

Kitābu Miftāhü'n-Nûr ve Hazâinü's-Sürûr

1. şükr-i bî-ḥad ol ḥālik-i bî-niyāza kim vācibdür kıdemî ve ḥamd-ı bî-ʿad (2) ol mevcūd-ı kadīme kim mümteniʿdür ʿademî bir şükr eylemek kim mukteʿidür (3) anuñ ḥamdine dañı şalavāt peygamberî üzerine ve dostlarınuñ üzerine (4) olsun ḥuşûşâ efzâl-ı enbiyâ üzerine kim ol muḥammed bin ʿabdullahdur (5) şādıkdur resullığa kullı ve peygāberidür allahuñ dahı aşḥāb u (6) ʿulemâsı üzerine olsun kim keşf idicilerdür ḥak yolları öñde ve sonḡa (7)

8.

9.

10. e's-sultān ibni's-sultān
sultān murad bin muḥammed 11 bin bāyezid ḡan ḡullidet
devletuhu ve ebeddet memleketuhu ilā yevmiddin ol bir
āfitāb

2 (a)

1. saltānatlu pādīshahdur kim mecmūʿi ḡüner elhinüñ raḡbet devlet bisāṭında (2) merḡūb olup kıymet tutmıḡdur anuñçünkü mübārek vücūdlarınuñ cevherleri (3) daḡıḡ naẓarlarıla her ḡüner ehlinüñ ḡünerlerine te'sīr eyleyicidür pes za'īf (4) naḡīf kul kim ḡekīm mü'min ibn-i muḡbil sinobīdür ḡünāḡ baḡrine ḡam u endūhıla (5) ḡarḡ

olmuşken muṭṭali' eyledi azacuk kelimāta şundan sonra kim sāde ve şāfidūm (6) taşavvuratdan ve taşdikātdan himmet eyleyüp bu kitāb te'lif eyledüm ol (7) padişahın sa'ādetlü sāyesinde şöyle kim bir tezkere ola bu dār-ı fenāda ki (8) anın içinde envā'ı fevāyidler buluna ağırlarından ve gözün elvān-ı muhtelif (9) marāzlarından kim insāna vaki' olur her birisinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını (10) zikr eyleyem şöyle kim saķīmler şaḥiḥ olup niçe zulmat baḥrinde ğark olmuşları (11) necāt elile ümid yakasından dutup ziyā sevāḥiline yetüşdüre ol sebebeden (12) ümizüm vardur ki mekşūf 'ayıblarum mestūr ola nitekim eyitmişlerdür 13..

أَلْجَمُ وَالْمَالُ يُتْرَانِ كُلُّ عَيْبٍ وَالْفَقْرُ وَالْجَمَالُ يُلْتَبَانِ كُلُّ غَيْبٍ

2(b)

(1) ma'a -hazā bu sebebeden kaşd eyledüm bu muhtaşar-ı münid kim adı miftāhü'n-nūr (2) ve ḥāzainü's sūrūr dur mecmu'ı mu'ālece-sile ekḥāl ve eşyāfıla yigirmibir dürlü baş (3) ağırlarının 'ilācıla sekiz maḳālāt üzerine yüzonbir bāb üzerine tamām (4) eyleyem inşaallah-u ta'āla ve hem diledüm kim muṭavvel eyleyem tā okıyanlara melālet (5) ḥāşıl olmaya zīrā ehl-i taḥşilün himmeti mayıldür muhtaşara şol sebebeden kim (6) ehl-i 'ilmün erkānı bizüm zamanumuzda aşāğa konulmuşdur bünyādları müteḥalḥıldür daḥı (7) bu 'ilmün eşḥābı ve ihvānı żayi' olmuşlardur 'amīler taşaddur idüp menāşıb-ı (8) 'ilme ğaşb idüp ğalebe itmişlerdür 'ulemānün vilāyetine meyl eylemişdür cühhalün (9) tertibine fażl issi ğişilerün gendülerine ednā ğişileri taḳdīm eyledükleri

(10) sebebdan 'ilm ehli kamu derdnāk olmışlardur 'ilm kesād olup talebesi az (11) olduğına ednā gişiler a'lā mertebeye irişüp ziyāde rağbet bulduğına (12) nitekim şā'ir eydür

أَنَا كَرِ دَرِینِ زَمَانِهٖ یَعُونُ کَاوُ غُرْنَدَهٗ بِاِنْجَحْتِ یَا اَبَا سَ
بِاسْمِ وَزَرَنْدِهٖ وَ اَنَا نَکَرِ بِحِکْمَتِ زِ فَلَکِ دَرِ کُزْدَنْدِ رُخْسِنِ شَنْدِ کِه (13)
یَعُونُ شَبَّ

(1) 3(a) آید چه خورند

fi'l-cümle bildüm ki vedī'at komaklık 'ilm müsteħikına kurbet (2) ve t̄ā'itdür elhāletü hazihi bu muhtaşar-ı müfīdi her ki mütāla'a eylese müşkilātını (3) bulup 'ukdelerine muṭṭali' olduklarından sonra ümīddür kim sehvinı ıslah (4) eyleyeler sögmege meşgūl olmayalar ne'uzubillāh min istila'-i 'l-kuvveti' l-gazabiyyeti (5) dūr ve daḡı haḡ ta'ala şol gişilerün maṭlūbını müyesser eylesün kim bu şerīf (6) şan'atun 'ilminde ve 'amelinde terakki eylemegi taleb eyleye zīrā bu şan'atun şerefi (7) vardur ġayrı şanā'atlar üzerine eyle olsa 'ilm taleb öğrenmek cemī' (8) halka farīza imiş her gişi gendü bedeninin şıḡhatını şaklamağıçün zīrā dükeli (9) 'ulūmun efzālidür nitekim resūl ḡazreti buyurur şallallahu 'aleyhi ve sellem (10) ve hem ādem oğlanlarınınun (11) ten dürüst-ligün kıvāmı daḡı tıbbıla dur zīrā haḡ ta'alā'azze şānuhu insāndan (12) şerīf nesne yaratmamışdur nitekim kelām-ı kādeminde insānun şıfatını gendü (13) 'azametile sitāyiş eyler

أَخْبِنِ الْإِلَهِينِ daḡı bir yerde eydür

3(b)

(1) وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ pes ma'lûm oldu bu ayetden

kim insânun emrâz-ı (2) muhtelifesine mümkünmiş ki mu'alece eyleyeler zîrâ ki edviyeyi dağı haq tebarek (3) ve t 'âlânun ilhâmıladur celle ve 'alâ nitekim haber de gelmişdür mûsâ peygâmbir (4) 'aleyhisselâm bir gün hasta oldu eyitdiler yâ nebiyyellâh bu 'illet kim mûbârek (5) cismünûze ârız odı anun def'ine mu'alece gerek didiler mûsâ eyitdi hâşâ (6) vekellâ Allaha benüm ümîzüm ve tevekkülüm şöyledür ol kimse kim bağı bu hastalığı virdi (7) şifâ dağı ol virür melik-i ta'alâ celle celâluhu vahy eyledi kim yâ

mûsâ (8) اٰتٰنٰلْهٰكُم مِّنْ ذٰلِكَ عَلٰى مَ اَدْعٰهُ هٰذَا الْمَافِعُ فِي هٰذَا اِلْغَاوَرِي

(9) ya'ni demek olur kim yâ mûsâ benüm hikmetümi bâtıl eylemek mi dilersin bağı tevekkül (10) eylemegile imdi bu 'ağākırlara işbu menfa'atları dağı kim virdü diyü (11) hitâb eyledi imdi sen cehd eyle mu'alece itdür kim şifâ dağı bulasın didi (12) ve hem peygâmbir eyitdi 'aleyhi's-selâm

(13) rivâyet-i ahar

ya'ni demek

4(a)

(1) olur kim bedenünüzde olan 'illetlere dermân eyley kim her derde bunca (2) devâlar virmişem velâkin ölüme yokdur pes dağı bir yirde eydür (3) ya'ni demek olur kim haq

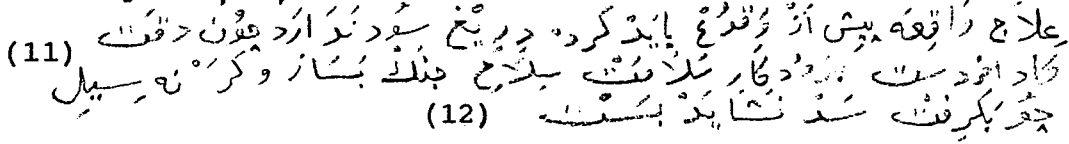
ta'ālā her derdi kim virmişdür (4) anuñçün bir edviye dağı yaratmışdur kaçan ol derde ol ediye irişse (5) haq ta'ālā fermānıla şıhhat dağı irişür nitekim 'abdu'llah bin 'abbas'dan rivāyetdür (6) radiya'llahu 'anhu

(7) ma'nisi budur kim 'ilm-i tıb şifādur (8) ve dermāndur dükeli dertlere nitekim kūr'an-ı mecīd şifādur dermāndur şol nesneler kim (9) sīnede tırılmışdur şübheler ve gümānlar gibi ve hem meşhūrdur kim 'ilmi-i tıb silsiledür (10) zamān-ı kādīmden işbu deme degin belkim kıyāmete degin mādām ki adem oğlanı 'ālemdə (11) mevcūddur eyle olsa vacībdür kim pādişāhlar ve ekābirler m'utemed dānā hekīm (12) gendülerinden cūdā eylemeyeler sa'ādetleri sayesinde yakın idüp izzetle saklayalar (13) şol vaqt içün kim nāgāh bir 'illet müstevlī ola bir ğayrı memleketden hekīm istemege

4(b)

(1) muhtāc olmayalar zīrā kim insānuñ bedeni hemīşe bir karara turup tendürüst (2) olmaz sebep ol kim hak ta'ālā dört zıddı birbirine müvekkel eyleyüp ādemi (3) yaradupdur imdi lābuddur kim bu dört zıddı birbirine niye muhālefet idiserlerdür (4) pes eyle olsa ma'lūm oldı kim her gişiye gereklüyimiş huşūşa (5) meliklere ve şulţānlara zīrā eţţıbbu li'l-mülūki zenbdürür ve hem pādişāhlara ādet (6) ve resm şöyledür kim hāzīneler ve silahhāneler toldurup saklayalar şol günüçün kim nāgāh (7) memlekete bir düşmen

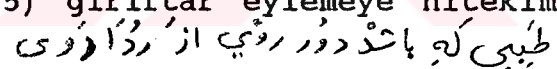
belürüp kaşd eyleye hazineyi açup silāhhaneleri (8) kısmet idüp evvel gerekdür kim düşmene cevāb vireler imdi vācibdür kim (9) tabibleri tendürüstlik vaktında saklayalar muhtāc olunduğı vakt hāzır (10) buluna nitekim şā'ir eydür şī'r

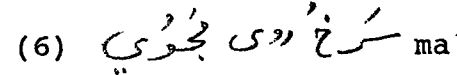
(11) (12)

ammā tabib dağı gerekdür kim üstād (13) ve 'aķıl ve ziyrek ve dānā ola çok kitāblar okuyup bīmārḥānelerde çok dūrişmiş ola

5(a)

(1) hastaların envā'ı marāzlarından haberdār olup çok tecribeler itmiş ola nāşih (2) ve rāst-gūy ve ḥande-rūy ola pākize-ḥūy ola şadiku'l-kavl olup (3) şāḥihü'l-mizāc ola gendü cismine emrāz-ı muhtelifeden bir'illet müstevlī olsa (4) gerekdür kim 'ilācıla şalahiyyete getüre mu'ālecesinden

'āciz olup bedenini rence (5) giriftār eylemeye nitekim şā'ir eydür şī'r

(6) ma'ahazā mu'ālece bābında kimselerün 'aybına muṭṭalīf olsa (7) sebükserlik idüp ğayrı yerlerde rivāyet eylmeye lūtf u ḥulḳusöylediğı (8) vakt 'isā-nefes gibi ḥayat-baḥş olup rūḥ-efzāy ola nazūk ṭab' (9) ve ḥafīf rūḥ ola kāhel ve mütekebbir olmaya şol kimseler kim derviş ola anlardan (10) dūnyavī cihete ṭama' eylemeye sa'y eyleyüp şāḥib-maraż mu'ālecesile (11) ıslaḥa getürmek ardınca ola mestūr, sebük-dest ve mübārek-ḳadem ola (12) girān-dest şūm-ḳadem olmaya egerçi 'ilm ve şana'atda üstād ve kāmīl olacak (13) olursa dağı ḥekīm kim sebük-dest

fi'lcümle şunlar kim ḥaseb-i zātdur (11) laṭīf keṣīf cāmīd
sayıl lezc hişş çāšnī ve rāyihdür (12) ve ol nesneler kim
ḥaseb-i ef'āldür müfettiḥ mullaṭīf muḥallīl mukatṭī'
müsekkin (13) mücellā ḡassāl muḥaṣṣin cāzib hāzım münzic
müneffih ṭaridü'r-riyāh

7(a)

(1) lādiḡ muḥammir muḥakkik muḥarriḥ muḥarrik akkāḷ ḡāvī
mu'affin mükeṣṣif (2) mümellis müzellik müferriḥ muḡayyik
müseddid muṣallib 'āşır dāfi'rādi' (3) muḡaddir müfeccic
muḡavvi ḡāṭil zehr tiryāk bāzehr müleḡḡim müvessiḡ (4)
munaḡḡi dü yananda dāmīl ḡāşir müsehhil muḡayyi müdirr-i
bevl, müdirr-i 'arak (5) müdirrü'd-dem müneffis musaḡḡit
müfettetü'l-hazā zāyidü'lleben katı'u'lleben (6) 'āḡıl
ḡābis māsikü'l-bevl müvellidü'l menidür ammā laṭīf oldur
kim harāret-i (7) ḡarizi gibi bedene fi'l-ḡāl eṣer ide
seriü'l-hazm ola hażmı daḡı [bi]-ziyān ola (8) keṣif laṭīfüḡ
'aksidür ya'ni gec hażm olur sāyil bir ḡāyet sehlü'l-ḡareke
(9) edviyedür her vaż'ıla kim ola cāmīd sayilüḡ 'aksidür
lezic şol (10) edviyedür her ḡābil-i imtidād ola cüzleri
birbirinden ayırmaya, ḡoş bir (11) edviyedür kim ḡābil-i
imtidād olacüzvleri birbirinden ayırmaḡa sehelce sebebile
(12) mulaṭṭif şol edviyedür kim ḡıltuḡ ḡıvāmını rakik
eyleye bābūnec zūfā (13) ve ḡāşā gibi muḡallil bir
edviyedür kim aḡlatı perākende eyler cem' olduḡı

7(b)

(1) yirden taşra çıkarur cüz'i ba'd ez-cüz' eski zeytun yağı gibi turb yağı (2) gibi mukatti' bir tiz edviyedür kim ısırur gibi bedeni acıdur her hılt taşra (3) çeker çıkarmayınca komaz muhl-i cündiyi deşer gibi müfettiş şol edviyedür kim (4) maddeyi hareketi getürür feçera sālīyun gibi müleyyin her edviyedür kim a'zāda (5) ki şişleri zāyil idüp süst eyler yumşadur cālī^{bir} edviyedür kim (6) endāmlarun saḥından aḥlaṭı arıdur mesāmelerün ağızını galiz ruṭubetden (7) pāk eyler ḡassāl şol edviyedür kim ruṭubetleri seyyāl ve revān (8) idicidür mesāmelerün ağızından şu gibi daḥī cālile ḡassāl arasında fark (9) oldur kim cālī her ne kim iderse gendü kuvvet-i fa'ilile ider ḡassāl her ne kim (10) iderse kuvvet-i münfa'ilile ider muḥaṣṣin bir edviyedür kim 'uẓvı muḥtelif (11) eczāya dönderür yahūd cilā virür 'uẓvun saḥına kim aşılta ayrıyıldı (12) cāzib şol edviyedür kim hıltı tahrīk eyler taşra biraḡup a'zānun (13) saḥına kim ol hılt taşra çıkarmak anun ḥāsiyyet'idür müşk-tara mişī' gibi

8(a)

(1) hāzım şol edviyedür kim ḡidāyı dönderür laṭif eyler şol resme hılt kim (2) bedenün cüzvi ola munzic her edviyedür kim hıltun kıvāmını mu'tedil ider (3) eger galiz olursa rakik eyler eger rakik olursa galiz eyler ve hem (4) ma'lūm ola kim hılt müteḡayyir olur üç nev'ile biri oldur kim müteḡayyir (5) eyler ḡāyet eyü şöyle kim gerekdür aḡa

tağayyür-ü hażm dirler ikinci müteğayyir eyler (6) ve lîkin yaramazrak aña tağayyür-ü 'ufūnet dirler miyāne olur eyü müteğayyir ile (7) yavuz müteğayyir arasında kim aña nużc dirler üçünci nużc şol edviyedür kim (8) harāret-i ğarīzi men' eyler ħal olmağdan boy toħmı ve kettān toħmı gibi (9) her çiki issidür nużc anuñ zātıludur ve her çiki şovukdur nużc 'arażıludur (10) müneffih bir edviyedür kim anuñ cevherinde galīz ruṭūbet vardur (11) kaçan kim tendeki harāret-i ğarīzi aña eßer eyleye yel olur ol yel ħal (12) olmaz mercimek ve böğrölce gibi taridü'r-riyāh şol edviyedür kim ħarāret-i (13) ğarīzi gendü ef'ālinde taḫsīrlık eyleye anuñ tedārükünde sezāb gibi

8(b)

(1) lādıĝ bir edviyedür kim muttaşıl mütefārik eyler'adedi çokdur vaz'ı (2) müteḫāribdür muḫammir şol edviyedür kim bedeni issi ide her ḳānkim laṭīfdür (3) anı bedenüñ zāhirine çeke ol sebebden ol a'zā kıp-kızıl olur (4) muḫakkik her edviyedür kim bedende olan yaramaz tiz ḫıltı bedenüñ taşrasına (5) çeke giciyik ḫāşıl ide ısırgan dikenini gibimuḫarriḫ bir edviyedür şol (6) ruṭūbetleri fāni eyler kim endāmlarun cüzvilerünün ortasında olur (7) ol sebebden cerāhatlar ve karḫalar ḫāşıl olur belādür gibi muḫarriḫ şol (8) edviyedür kim tīz aḫlaṭı ħal eyleye toprağa ve küle benzede şol sebebile (9) kim ḫıltuñ ruṭūbeti gidicek ḫuşk olup kül gibi olur ferfiyun gibi (10) akkālı bir edviyedür kim etüñ cevherini şöyle taḫlīl eyler kim maḫv olur (11)

zencār gibi kādī şol edviyedür kim derileri göyündürür huşk
 (12) eyler ol mevzi'a ruṭūbet gelecek yolu bağlar zāc gibi
 mu'aḳḳin (13) muḳarriḥ ikisi birdür velikin ruṭūbeti fenā
 itmekde muḳarriḥ gibi degüldür

9(a)

(1) zernīḥ gibi mukeṣṣif şol edviyedür kim ḥıltuḡ kıvāmını
 ḡalīz ve ter (2) eyleye şöyle kim gerekdür muḡarri bir
 edviyedür kim meḳārelerün aḡzını (3) bağlaya mümellis bir
 edviyedür kim döşenilmiş olur a'zānuḡ üzerinde (4) ol
 edviyenüḡ sebebinden ol 'uṣva bir ḡarīb şūret zāhir olur
 (5) muzliḳ şol edviyedür kim a'zānuḡ yubūsetini tertīb eyler
 eger (6) aḡlatdan baḳıyye kalmış yubūset bulunursa muḳḳabiz
 bir edviyedür kim (7) a'zānun eczālarını tekāṣūfi
 ictima'ḳıla muḡabbıḳ şol edviyedür kim (8) ṭamarların
 aḡzını cem' idüp ṭar eyleye aḡlat revān olacak (9) yerleri
 gendü ḳabızlıḡından müseddid daḡı mu'arra gibidür muṣallib
 bir edviyedür kim (10) maddeyimen' eyleye ḡal olmakdan
 anuḡcün kim mūncemid eyler buz gibi 'āşır (11) her edviyedür
 kim ṭamarların aḡzını cem' eyler ḡāyet ḳabzından kim (12)
 gendü ṭabī'atında vardur ruṭūbetleri ḳurudur dāfi' bir
 edviyedür kim (13) maddeleri zāyil eyler zāhirden bāṭına
 bedef'-i ḳavī radi' şol

9(b)

(1) edviyedür kim endāmı sovudur daḡı ḳuvvet virür maddeyi
 ol a'zādan (2) girü döndürmege muḡaddir her edviyedür kim

a'zānuḡ ḡissini bāṭıl eyleye (3) ḡāyet burūdetinden benc ve afyon gibi müfeḡḡih bir edviyedür kim nuẓc ve haẓmı (4) men' eyler ḡāyet savuklığından muḡavvī şol edviyedür kim mütedil ider (5) āzāyı ziyāde ider rūh-ı hayvānī ol ziyādeliḡı sebebinden gendü (6) fi'linden ḡavidür āfetleri daḡı ol ḡuvvetüḡ sebebile gendüye ḡabūl (7) eylemez tiryāḡ gibi ḡattāl bir edviyedür kim mizācı i'tidālden çıkarur (8) mūse yetiřdürür şol vech üzerine kim mizācı i'tidālden ḡāyet ırāḡ (9) düşer mizāc-ı fāsıd, sū-i mizāc sū-i mizacü'l mizāc sū-i mizāc (10) mizāc-ı fāsıd sem şol edviyedür kim rūḡun mizācını fesāde virür ol edviye ki (11) ruḡuḡ ḡāyet ırāḡlığından tiryāḡ-ı bā-zehr şol edviyelerdür kim (12) ḡuvvet-i ḡarīzi şaḡlar rūḡuḡ sebebi sıhhatiçün ve hem zehrün (13) maẓarratlarını def' eyleyicidür mülḡim bir edviyedür kim cerāhatüḡ aḡzını

10(a)

(1) birbirine getürür bitürür müvessih şol edviyelerdür kim cerāhatüḡ çirkini (2) ziyāde ider cerahati ḡomaz kurumaḡa men' eyler münakḡı her edviyedür kim (3) cerāhati çirkden ḡurudur pāk ider münbitü'l-laḡm şol edviyedür kim (4) her ḡānı kim cerāhata gelür şāfī eyler şonra ol ḡanı ḡurudur et eyler (5) rāmīl bir edviyedür kim cilā virür cildüḡ eczālarına kim fesāda (6) virmişdi barşa behaḡ sebebile müshil şol edviyedür kim aḡlaṭı cezḡ (7) eyler ma'deye getürür andan şonra baḡırsaḡa getürür def' eyler muḡayyi (8) bir dārudur kim aḡlaṭı çeker ma'deye getürür baḡırsaḡa inmeḡe ḡomaz (9) yuḡarusına def' eyler istifrāḡ itdürür

gendüsüne kencūd gibi (10) müdirrū'l-bevl her edviyedür kim bögregi issi eyler kuvvetlendirür bevl (11) çekilmekçün müdirrū'd-dem bir edviyedür kim kanı laṭīf eyler gıdānuṅ ve (12) bevlüṅ yollarını açar müdirrū'l-'araḵ şol edviyedür kim aẓālaruṅ (13) içinde olan ruṭūbeteri çeker bedenüṅ taşrasına çıkarur

10(b)

(1) mesāmeleri açar müneffis bir edviyedür kim göğsinde cem' olan (2) aḥlaṭı taşra getürür göksini pāk eyler müsfiz her dārudur kim (3) şol kan kim hāmile hatunlaruṅ oḡlancuḡlarınuṅ gıdāsıdur nāḡıs eyler (4) çünkim oḡlana gıdā irişmez oḡlan za'īf olur ol za'īflıḡ (5) sebebile oḡlan sāḡıt olur müseffetit-haṣṣa şol edviyedür kim (6) aḥlaṭı ta'dīl eyler giderür eger ol hılt ḡalīz dahı olursa bögrekden (7) arıdur pāk ider müdirrū'l-leben her dārudur kim issilik eyler velīkin (8) i'tidālıla ol issilige sebep oldur kim balḡamı kan eyleye kanı sed (9) eyleye kaṭ'u'l-leben şol edviyelerdür kim hem kuruducıdur (10) hem şovuk eyleyüp mūncemid eyleyicidür 'āḡıl bir edviyedür kim (11) aẓālardan keṣāfet peydā eyler ictimā'ıla ol keṣāfet men' eyler aḥlaṭı (12) def' olmaḡından e'lḡābisü'd-dem bir edviyedür kim kanuṅ yollarını (13) taracuḡ eyler yahud kanı ḡalīz eyler ol sebebdan kan revān olmaḡından

11(a)

(1) men'eyler māsikū'l-bevl her edviyedür kim bevl tutmaqlığa kuvvet virür (2) kuvvet-i māsikeye mütāba'at eyler müvellidü'l-menī şol edviyedür kim (3) anda ziyāde ruṭūbet vardur ḥarāret daḥı vardur ol ruṭūbet (4) ḥal eylemege bu muḥtelif iki kuvvet yil ḥādīs olmaqlığının sebedür (5) ḳātı'u'l-menī her dārūdur kim issi eyler ḳuruluğa dönderür sezāb gibi (6) ef'āl-i edviye kim zıkr olundı iş bunlardur ammā bilmek gerek kim (7) edviyenün ḥāricden aḥvālī daḥı vardur dögmek gibi bişürmek (8) gibi göyündürmek gibi yumaḳ gibi līkin şol edviye kim keşīfdür (9) gendü kuvvetini virmez ḡāyet ḳaynamayınca zerāvendi ṭavīl gibidür ruḡanas (10) gibi şol edviyenün kim cirmi laṭīfdür kuvvetini tiz virür benefşe (11) ve aftimūn gibi daḥı edviyeler vardur kim dögmegile kuvveti gider (12) maḥmūde gibi zīrā dögmegile ḥarāreti kesb eyler ol ḥarāret sebebile (13) kuvveti bāṭıl olur pes gerek imiş kim maḥmūdeyi ḥal ideler şaḡlar ḥalli daḥı bu resmedür

11(b)

(1) ve hem bilmek gerekdür kim menfeātı insanunḡ bedeninde zātılamıdur 'arazıla mudur (2) meşelā maḥmūde issidür ḳaçan kim ishālī şafra eylese ādem oḡlanınunḡ (3) bedeninde sovuḳluk ḥaşıll olur görmez misin ki issi su issiligi vaktında (4) issilik eyler ol anuḡcūndür kim ḥarāret-i ḡarīzi ḥaşr eyler ḥal (5) olmaḳdan men'eyler pes eyitmege

itmege yaramaz kim mahmûde sovuğdur sovuqluk eyler (6)
 belkim ishâli şafrâ eyleyüp şafrânun ħarâretini teskin
 eyler giderür (7) şafrâ ishâlile eksilmesi sebeble bedene
 ruṭûbet müstevlî olur (8) ve dahı bilmek gerekdür kim her
 edviyenün kim laṭîfdür kuvveti tîz (9) bâṭıl olur bir
 yıldan anaru geçmez edviye-i laṭîf didüğümüz çiçeklerdür
 (10) ve yapraklardur ammâ şunlar kim yağlu yemişlerdür ve
 tohumlardur eşilmegile (11) bâṭıl olmaz dahı şunlar kim
 köklerdür eyyâmlarıla ħarâb olmaz şol (12) vechile kim
 cirmi keşîfdür vehem tabîbler eydürler dâr-ı çîni otuz yıla
 (13) degin ħarâb olmaz dahı şamğların kuvveti altmış yıla
 degin tagyîr olmaz

12(a)

(1) meger kim kavuralar velîkin şöyle bilesiz edviyeleri
 ġâyet intihâsında (2) cem' eyleyeler kim 'ufûnet kesb
 eylemeye ammâ şunlar kim ma'denilerdür (3) pāk ideler andan
 sonra isti'mal ideler şunlar kim ħayvânilerdür (4) gerekdür
 kim saḥîhü'l-mizâc ola boğazlayalar andan isti'mal ideler
 gendü (5) ölmüş rencür ħayvânlardan ictinâb ideler bâķî her
 edviyenün ıslâhı (6) isti'mâl olduğı yerlerde zıkr oluna
 inşaallahu ta'âla ikinci bâb (7) ħastalığun ve tendürüst-
 lüğün ve anun cinsini bildürür nitekim (8) eyitmişdüm
 kitābun evvelinde tabîbe gerekdür dir marâzların evvel
 sebeblerini (9) bile andan sonra mu'âleceye meşğûl ola
 dimişdüm fi'lcümle bilmek (10) gerekdür kim mutlak
 tendürüstlük şuna dirler kim endâmlarda her (11) endāmun

mizācı yeksān ola hāşsa kim her birinün gendü i'tidāli vardır (12) dağı gerekdür kim mürekkeb endāmlarun tertibi dürüst olup gendü (13) endāmında ola ol 'adedde ol endāzede ol şekilde kim

12(b)

(1) gerekidi ol endām kim birbirine peyveste gerekidi peyveste olsa (2) ol kim birbirinden ırakdur ırak ola şöyle kim cemi'endāmlarun fi'li (3) ve menfa'at afetsüz ve takşirsuzluk ola çün biline kim tendürüsti mutlak (4) budur vācib ola kim tendürüsti mutlak bir cins ola her mizāc (5) her tertib bundan geçse yā hasta ola yā bir halde ol kim hastalar (6) hāline benzeve amma hastalık bir hāldür kim tabi'atdan hāricdür (7) insānun bedeninde ol hāl şöyledür kim endāmlarun kuvvetlerinden (8) bir kuvvetün fi'line evvel bir āfet vācib olmuş olur biz-zāt ol (9) hāl didüğümüz yā mizācı yā tabi'idür yā terkibi nā-tabi'idür çün ma'lūm (10) ola kim mutlak hastalıkdur mutlak hastalık olduğu bilindüğinden sonra (11) bilesiz kim hastalık dağı üç cins ola biri oldur kim cemi' endām (12) larun mizācı mu'tedil olmaya 'arab dilince ana suu'l-mizācu'l a'zai'l (13) basīta dirler ikinci oldur kim mürekkeb endāmlarun terkibi

13(a)

(1) tabi'atda ve şekilde ve 'adedde ve hendāmde dürüst ve şahih olmaya 'arab (2) ıstılahında ana su-'il-hey'etil-azai'lāliyye dirler üçünci oldur kim (3) şol endāmlarun kim

eczāları peyveste gerekidi peyveste (4) olmaya ezilmiş ola
 'arab dilince aña tüferriku'l-ittışāl dirler bu cümleyile
 (5) her kaçan kim işbu üç cinsün fi'l ve menfa'at
 endāmlardan (6) bir âfetile nākış olsa hastalık olur ammā
 sebeb didüğümüz bir nesne (7). dūr kim evvel ol olur ol
 olmaklığıla âdem oğlanının bedeninde (8) bir yeni hāl zāhir
 olur ve 'araz didüğümüz dağı bir hāldür nā-tabī'idür (9) kim
 hastalıktan mütevellid olur sebebe tabī' olur maraz ve 'araz
 (10) ikisi iki yeni hāldür ğarīb kim âdem oğlanının
 bedeninde zāhir olur (11) velīkin her hāl-i cedīd kim zāhir
 olur sebebsüz olmaz bir sebebile (12) olur hastalıklara
 dağı 'arazlara dağı sebeb olur ammā hastalıkların (13)
 sebepleri çokdur velīkin 'araz ve sebeb mutlak hastalıkdur

13(b)

(1) anuñcün kim 'araz hastlığın tabī'idür şuna benzer kim
 bir kimsenün (2) bedeninde 'ufūnet ola ol 'ufūnetden ısıtma
 tevellüd itmiş olsa (3) ısıtmadan nabz muhtelif olmuş olur
 nabz muhtelif olsa ısıtma (4) renci olur tamām renc olsa
 buna maraz-ı mizaci dirler 'ufūnet sebebinden (5) olur 'araz
 didüğümüz dağı nabz muhtelif olmakdan olur şuna (6) benzer
 kim ne vakt bir gişünün kavuğında taş olsa sidüğünün yolu
 (7) tutalar 'usru'l-bevl olur eyle olsa hastalık sidügi yolu
 dutulduğunun (8) sebebinden olur buña bimāri endām-ı
 mürekkeb dirler ya'ni mürekkeb (9) endāmların hastalığı
 dirler taş olduğunun sebebinden pes ma'lūm (10) ol kim
 ğaraz bunda usru'l-bevl oldu misāl-i diğeri ne vaktin kim

(11) bir issi ve tîz hîlt bir a'zâdan haşîl olsa ol hîltuñ mevzi'i (12) şişer nużc bulur dişiler işler cerāhat olur etüñ derinüñ (13) birbirine ulaşmaklığı ayırılur tamarları çekilür eczaları

14(a)

(1) birbirinden ırak olur ol sebebdan ağırlar zahmetler vāki' olur (2) eyle olsa buna tüferrikul'l-lttisāl dirler sebep hîlt oldu ğaraż (3) ağırı oldu imdi bilesiz kim ğarażları bilmekle ğarażları (4) dağı bilmek olur ğaraża tabībler dağı ğaraż dirler kâhî ālāmet (5) dirler ol yirde kim bir hastalığıla tābi* olup zāhir ola aña ğaraż (6) ol yirde kim tabīb aña nażar ide anuñ hastalığını bile aña halāmet (7) dirler fi'l-cümle ğaraż maraż sebep üçü dağı nā-tabī'idür hemişe (8) tabībün kışdı ve muradı oldur kim ol hastalığı zāyil eyleye (9) şol vechile kim tabīb sebep zāyil eylemek gerekdür sebep zayil olsa (10) maraż dağı zāyil olur üçüncü bāb bedenüñ tendürüstliğini saklamaklığı bildürür (11) şol gişiler kim dileyeler şahihü'l-mizāc olup emrāz-ı muhtelifeden emîn (12) olalar gerekdür kim mümteli olmayalar evkat-ı riyāzeti mer'î eyleyüp (13) tuhme olmağdan ictināb eyleyeler zirā tuhmeden fażālat haşîl olur

14(b)

(1) ol fażlalar mu'cib-i ihdās-ı maraż olur hāşşa kim yaramaz ğıdāları (2) yemiş ola ne gerekdür imdi tevaḳḳu' şerbete tutmak gerekdür amma uyķı dağı (3) ğıdāyı hażm ider tuhmeliğı ve hümariligi zāyil ider fi'l-cümle şol gişiler

(4) dileyeler kim anların bedenleri dāyima şihhatda ola
 gerekdür kim (5) ğıdā-yı mahmûde yiyeler ve b'adehu şabr
 eyleyeler kim tamām haẓm ola (6) eger bu hāl üzerine
 müdāvemmet eyleyeler her giz marāza giriftār olmayalar (7)
 daḥı bir kimseye tuḥmelik mütevātır olsa ol kimseye müshil
 içmekden eyüce (8) tedbīr yokdur ve daḥı her kimse kim
 ṭabī'atı telyin idici ediyeleri (9) isti'māl 'ādet eylese
 şöyledür kim anın şihhatına 'illet mütebā'at (10) eylemeye
 hāşşa kim ol ğıdāyı isti'māl itmekde evkātını mu'ayyen
 eyleye (11) tağyīr eylemeye daḥı terk-i fevākihi buḳūl
 eyleye y'ani yemişleri sebzeleri (12) tere gibi terḥūn gibi
 mārūl gibi nekim bunlara beḡzer varısa terk itmek (13)
 cismün şihhatını şaklayıcıdır ammā ğıdā-yı mahmûde ve
 mu'tedil-kim zikr eyledümidir koyun

15(a)

(1) etidür ve oğlaḳ etidür semīz tavuḳ etidür laṭīf buğday
 ve (2) ḥūb rāyiḥalu ḥoş ṭa'm-ı şarāblardur daḥı
 helvālardan şol (3) helvalardur kim gişinün gendü mizācına
 muvāfıḳ ola ma'lūmolakim i'tidālıla (4) isti'māl ideler
 bunlar gerekdür kim bedenün şihhatını şaklaya daḥı insan
 (5) didüğümüz şoldur kim himmeti mutaşarrıf ola aḡdiyeleri
 isti'māl eylemekde (6) fehm eyleye bile kim ḳanḡı ğıdā kim
 gendüye nāfi'dür ve ḳanḡı sı muẓırdur (7) zīrā ğıdā ile
 beden ortasında münāferetile müdāvemmet vardur şöyledür kim
 (8) ğıdā-yı vāḥid bir gişi ola kim ṭabī'atına muvāfıḳ ol
 gişi ola kim muvāfıḳ (9) olmaya bu nesneler tecribeyile
 ma'lūm olur zira eṭibbā daḥı bu ḥāletün (10)
 ma'rifetinden 'ācizdür ammā her kimsenün kim

insāniyyeti kāmīl ola her ğıdānuñ (11) menfa'atını ve maẓarratını tecribeyile gendüzine ma'lūm ider nitekim eyitmişlerdür (12) elākıl-u tabīb-u nefsehi kaçan-kim insān bu ḥālet-i zabt eyleye gendü bedeniniñ (13) ahvālını şekk degüldür kim tabībden gendüsi yegrek ola bile daḥı insāna

15(b)

(1) gerekdür kim yemeginde içmeginde 'ādetini terk eylemeye anuñçün anuñ (2) bedeni sıhḥat üzerine müstaķīm olduğı ol adet-i saķladuğıdur (3) bu sebebden vācibdür kim tağyīri 'ādet eylemeye zīrā 'ādet daḥı ikinci tabīa'tdur (4) eger kimse dilerse tağyīri 'ādet kıla gerekdür kim az az tedricile ide zīrā (5) bir zıddan bir zıdda def'aten vāḥideten intikāl itmek beğāyet muzırdur (6) kaḡı vech üzerine tevcīh olursa eyle olsa yaramaz ğıdāları (7) daḥı yek-bāregi terk eylememek gerekdür zīrā ba'zı vaqtlarda aña daḥı (8) ihtiyāc olunur ammā zararınıñ tedārükini yerine getüreler nitekim hażret-i (9) risālet buyurur 'aleyhissalavatü ves-selām el-mi'ditü beytü'd-da (10) re'süddeva-i ve 'aviddü külle bedenin bima-l 'tadehu ğatadehu pes her ki mu'tādise (11) bir 'ādeti kim anuñ sıhḥati ol 'ādetile maḥfuẓ ola ol 'ādetden (12) naķl itmeye daḥı insān olana gerekdür kim ğıda-yı vāḥid aḡz eylemege (13) idmān eylemeye tā şol aḡlaṭ kim ol ğıdādan mütevellid olur bedene

16(a)

(1) musallaṭ olmaya meṣelā şöyle kim bir kimse yoğurt ve balık ve müreṭṭib ğıdālar (2) çok yise andan balğam mütvellid olur kaçan kim ziyāde olsa bedene musallaṭ (3) olur yāhūd bir kimse kuru et ve eski peynir ve tuzlu balık ve bādincān (4) ve keçi eti çok yise bedene sevdāvi aḥlaṭ müstevlī olur imdi (5) gerekdür kim her faşluṅ aḡdiyesini ve eşribesini her gişi gendü mizācına (6) muvāfıkını bulup isti'mal eyleye şöyle kim tābistānuṅ ğıdāları (7) gerekdür kim sovuḡ ve ter ola hem fi'lile hem kuvvetile bahāruṅ ve pāyizüṅ (8) ğıdāları mu'tedil gerekdür tābistānıla zimistān ğıdālarının ortasında (9) fi'l-cümle efzāl-i ğıdā hıfz-ı şıḥḥatiçün ğıdāyı mutavassıṭdur letāfetile ğalīz (10) ortasında daḡı her kim dilerse bedeninde şaḥiḥ ve mu'tedil ḡan mütevellid ola (11) anuṅ ğıdāsı kuzı eti oḡlak eti ferūc eti uvacuḡ yaş balık nīm ü (12) birşit yumurda ve noḡūd āb isti'māl ide daḡı şol nesneler kim bedeni (13) fesāde virür gerekdür kim anlardan iḥtirāz ideler bedeni fesāda viren

16(b)

(1) gaḡabdur melāletdür ḡüzündür zīrā bu ḡaller dükeli göṅülü ḡasta idicidür (2) daḡı şıḥḥat-ı beden isteyen gişi bir lezzetlü ta'am yirken hikāyete laṭīfeye (3) meşḡul olmaya sebep oldur kim vācib olan miḡdārdan şāyed ki (4) ziyāde yiye taḡiā't anı hażm itmege iḥtimāl itmeye tuḡmalık ḡaşıl ola (5) daḡı ne vaḡtkim ta'am yiyeler ol

ta'ām ma'deden nüzūl itmeyince bir ta'ām (6) daḥı yimeyeler kim idhāl olmaya nitekim şeyḥ ibn-i sīnā eydür şīr tavaḳḳi izā (7) mā şıyyete idhālu maṭ'imi 'alā mut'amin min ḳabli f'il-i elhavażım ve küllü ta'amin (8) yu'cuzüssinne mużuḡuh felā teblu 'annehu vehuve şerru'l meta'imi daḥı gerekdür kim (9) ta'ām ale't-tertib yiyeler evvel seri'ül-haẓm sebzeler yaş yemişler yiyeler (10) erük armud ḳarpuz üzüm gibi nekim bunlara benzer varısa andan seri'ü'l-haẓm (11) ta'āmlar yiyeler ferārec eti dürrāc eti keklik eti oḡlaḳ eti gibi andan (12) sonra eger iştihā olursa bunlardan ḡalīẓrak nesneler yiyeler dükelinden sonra (13) ḥalvālar yiyeler ta'āmdan sonra azacuḳ şu içeler ḥareket itmeyeler ta'āma

17(a)

(1)müştemil olmaya haẓm eyleye andan sonra yatalar uyuyalar rāḥat olalar daḥı (2) her kimse kim ta'āmı aḥşām namāzından sonra yise gerekdür kim altmış adım yer yürüye (3) ḥareket ide ta'ām ma'de aḡzından ma'denün ḳarına nuzūl ide uyḳusuz (4) luḳdan ictināb ide kim uyḳusuzluk haẓmı fesāde virür müfsidi (5) haẓmdur ḥāşşa kim eger uyḳusuzlığa fikr ve endişeler munẓam ola dördünci bāb (6)bilmek gerekdür kim ehl-i ḥikmet ve felāsife arasında ḥilāf yoḳdur kim (7) insānuḡ bedeni dört 'unşurdan mürekkebdür āb vü ateş bad vü ḥāk (8) elḥamdu lillahi i'tiḳādumuz şöyledür kim ḥaḳ tebārek ve ta'ālā mecmū'ı maḥlūḳatuḡ (9) yaradıcısıdur henüz ḥarf-i kāf nūna muttaşıl olmamışdı kim iki cihān (10) yaradulup ḥāşıl olmuşıdı ve ba'de gendünüḡ luṭf-ı ḥikmetile

bunlara (11) düzenlik vird i adını insān eyledi cemi‘
 ‘ālem bunlarınla taldı (12) nizam virdi bunlardan ğayrı
 elvān-ı muhtelif hayvānlar yaratdı (13) mecmū‘ını ğıdāya
 muhtāc eyledi her birisinin ğıdāsını gendü fazlıla

17(b)

(1) vücūda getürdi kim yiyeler ol ğıdādan hāşıl olan laţif
 (2) hılţıla bedene neşvünümü hāşıl ola herçikim ğıdānun
 keşifidür anı faẓla (3) diyeler anı tabi‘at gendüden
 def‘eyleye ba‘zısını şıǵlıla ba‘zısını (4) aǵzı şuyıla
 ba‘zısını menile zirā ol dağı faẓlaldandır her vakt kim
 meni ğalebe (5) idüp ziyāde olsa ādem oǵlanının tabi‘atı
 anı istifrāğ itmek (6) ister iki dürlü ğaraziçün biri olkim
 cem‘ olan faẓlaları bedenden (7) hāric eyleyüp taşra döke
 ikinci olkim andan bir hayvān dağı (8) vücūda gele nesl
 kesilmeye haq ta‘ālā-nun fermānıla zirā bu istifrāğ (9)
 meni haq ta‘ālā celle celāluhu ‘avratlar rahminde nutfe
 eyler tevālüd ve (10) tenasülüçün ve hem bilesiz kim
 endāmlarda hic endāmın terkib i (11) hatunlar rahimi
 acāyib degüdür ve dağı ma‘lūm ola kim rahim āferinişde (12)
 mesāne mişālindedür anın dağı cirmi vardır mesāne cirmi
 gibi menba‘ı (13) mesāne altındadır boynı vardır er adam
 zekeri gibi şöyle ucı

18(a)

(1) ‘avret fercine peyvestedür aǵzı vardır balık gibi dağı
 iki (2) tabakadır içreki tabakası iki kısımdır şöyle kim eger

taşrağı tabaçasını (3) kimse içerü tabaçasından ayırsa bir
rahimde iki rahm olurdu biri sağ (4) yaña bir şol yaña
bunda hikmet oldur kim eger bir rahimde iki oğlan vücūda
(5) gelecek olursa her birişinün ğıdāsı ayru ayru ola ammā
erkek oğlan (6) ekser rahmün sağ yanında olur kız oğlan sol
yanında olur şol (7) vaktkim er 'avratıla şoĥbet eylese
rahmün ağızı açılur er adamun menisini (8) içine olur ağızını
girü yumar şöyle kim ol sâ'atde gücile kimse demür (9) mīli
içine şokamaz ol nuṭfenün şuyı rahmün içinde kalur (10)
'avrat şuyıla amīhte olur daĥı cima' vaktında nuṭfenün
kuvvet-i meyli (11) sağ yaña olacak olursa vücūda gelen
ekser evkatda er oğlan ola (12) eger sol yaña olursa kız
oğlan ola eger nuṭfe çok olup (13) iki yaña berāber olacak
ikiz toĥa ikisi daĥı oğlan ola

18(b)

(1) el'ilm ü'indellahi vehuve'l 'unkudn'l-'ilme bu ayetile
kim ve ya'lemu mafi'l erham i daĥı avret (2) şuyı er şuyına
karışdugının menf'atı oldur 'avret şuyının (3) ğıdāsı er
şuyıdur anuñçün kim erün şehveti ğalīzdür tabī'atda issidür
(4) 'avratun raķīkdür tabī'atda şovukdur eger ikisi daĥı
issi olaydı (5) mümkün degüldi kim tevālūd ve tenāsül
olaydı anuñçün kim meni muĥarriķ olup (6) göyünürdi pes bu
sebebdendür kim er şuyı 'avrata 'avrat şuyı ere (7) muṭtācdur
tā kim ol ikisinden i'tidal kesb olına daĥı ehl-i tecribe
(8) şöyle bulmuşlardur kim eger erün şehveti issi ve ğalīz
ola er oğlan (9) vücūda gele eger raķīk olup burūdete māyil

olursa kız oğlan (10) vücūda gele dağı er menīsi çok olup kuvvetlü olursa 'avrat (11) menīsinden her oğlan kim toğa atasına benzeye eger 'avrat menīsi ğalib (12) olursa anasına benzeye eger ikisi dağı birbirinden ğalib olmayacak (13) olursa her oğlan kim vücūda ne atasına ne anasına vehem ab-

1

19(a)

(1) nuṭfenün ṭabī'at 1. oldur kim raḥimde ḥayz kanından ne kim bulursa bağlar (2) anuṅçündür kim ḥāmīle olan 'avratlar 'adet görmezler eger ol nuṭfe az (3) dağı olursa peynir māye gibi sūd dağı bulursa bağlar ammā şol (4) kankim raḥimde nuṭfeyle bağlanur aña 'alaḳa dirler ve ba'dehu yedi gün dehaḳ (5) ta'ālā gendü kudretile ol ṭabī'atun kuvvetini anda vücūde getürüp (6) ol nuṭfeyle bağlanmış ḥayz kanını naḳş-ı şūret-i insān düzedür (7) şöyle kim endāmlarda ne kadar aḳ renklü nesneler olursa sūnük ve beyni (8) ve siḡir gibi ve nekim bunlara benzer varısa cümlesini nuṭfe şuyından (9) yaradur ayruḳ endāmlarda aḳ renklü nesne yokdur et ve ciger ve ṭalak (10) ve bögrekdür bunları ḥayz kanından yaradur meger kim yüregi zīrā anuṅ (11) māyesi şiryān kanındandır bu şıfat, kim zıkr olundı buna ehl-i (12) ḥikmet kuvvet-i muşavvire dirler evvel kim insānda yaradılır yürekdür beynidür (13) cigerdür çünkim bunun üzerine kırk gün geçer ol 'aleḳa muḡga olur

19(b)

(1) ya'ni yumşak et pāresi gibi müddetile bunlar sūnüklere bağlanur et (2) ve ṭamarlar ve siḡir ve endāmlar zāhir olur

göz ve ağız ve el ve ayak (3) ve girü kalan endāmlar gibi
 dahı deri bu endāmları örter çün bu (4) mezkûrdan dört ay
 on gün geçer cān gelür bedene girür şöyle kim (5) hak
 ta'ālā kelām-ı kadīminde buyurur velekad halekna ilā insan-
 i min sülāletın min tīnin (6) sümme ce'alnāhu nuṭfeten fi-
 karārın mekīnin sümme haleknān-nutfete 'alekaten feḥalaḥna
 (7) el'alakete muḥgaten fe ḥalaḥna'l-muḥgate 'iḫāmen fe
 kesevna'l-iḫane laḥmen sümme enṣe'nāhu (8) ḥalḫan aḥere
 fetebarekellahu eḥsane'l ḥalīkīn ḫaḫan kim cān bedene girür
 (9) toḡıncaya deḡin ḥayḫ kanını ḡıdalanur ol ḡıdaları kim
 ana yir çeker anı (10) ḫan eyler raḥme gönderür oḡlan ol
 ḫanı ḡıdalanur toḡacak vaḫte deḡin (11) çünkim vilādet vaḫt
 iriṣür ananūḡ raḥmi döner maḫlūb olur (12) oḡlanūḡ başı
 aṣaḡa ayakları yukaru olur anasından cūda olur (13) ol üç
 karaḡulıḫdan ḫurtılup ḫelāṣ ya'ni meṣime ve raḥme

20(a)

(1) ve ṣikem emr-i bāri-i ta'ālā beşinci bāb müddet-i
 zamān-i şūret-i ferzend ve ḥareket-i tamām (2) olmaḫlıḫda
 ihtilāf kim vardur anı bildürür ḫaḫan kim er oḡlan yedi
 ayda (3) toḡa şūret i otuz günde olur ḫareket atmış günde
 fi'l-cümle yüz yetmiş (4) günde tamām olur eger kız oḡlan
 olursa şūret otuz biş günde (5) tamām olur ḫareket yetmiş
 günde tamām olmaḫlıḡı yüz on günde olur (6) eger er oḡlan
 toḡuz ayda toḡacak olursa şūreti kırk günde olur (7) eger
 kız toḡarsa sureti kırk beş günde olur eger er oḡlan on (8)
 ayda toḡarsa şūreti kırk beş günde olur ḫareketi toḡsan

günde (9) tamām olmaklığı iki yüz yetmiş günde olur eger kız olursa şūreti (10) elli günde olur hareketi yüz günde tamām olmaklığı üçyüz günde olur (11) eger er oğlan sekiz ayda toğarsa her giz diri olmaya sebebi oldur kim (12) çün oğlan ana karnında yedi aylık olur hareket eyler deprenür taşra (13) gelmek ister eger kuvvetlü olursa toğar diri dahı olur zīrā kim

20(b)

(1) bu yedi seyyāre-i mütehayyire anuñ üzerine devr itmiş olur eger (2) za'if olursa taşra çıkmaz pes bu dönmeğün hareketiile rencūr (3) ve za'if olur çün sekizinci ayda toğar dirilmez zīrā ki hasta (4) toğdı tabi'atda ol kadar kuvveti yoğdı kim anā rahminde taşra (5) geldügi vakt ol havāya ihtimāl ideyidi ve dahı anuñçün kim (6) sekizinci ay devrinuñ sāhibi zuhaldür zuhal naḥsdur ḥakīdür (7) dahı sekizinci ay nücūm hesabında beytü'l-mevtdür ammā oğlan (8) tokuz ayda toğar olursa dirilür sebeb ol kim bu iki ayda (9) ne kadar renc ve süstliği varısa zāyil olup teni kuvvetlü olur (10) dahı bu anuñ hüdāvendi müşteridür eger oğlan toğacak vakt bu oğlanuñ (11) sāhibi tāli'i mevt burcunda bulunursa yā tāli'i burca ḥāki olursa (12) yāḥūd ki sitārenuñ nuḥūset içinde bulursa kim toğar (13) ölü toğar bu sebebler ile kim zıkr eyledüm dahı şol vakt kim

21(a)

(1) oğlan toğar çağırur ağlar ehl-i hikmet dimişlerdür kim gen dü (2) vaṭanından ayrıldığıyçün velīkin bu nesne ḥaḳ tebāreke ve ta'ālanuñ (3) kudretini bilmekçündür kim şunuñ gibi

karanlıkda ve tarlıkda (4) toktuz ay mekân dutup karâr eyleye kaçan kim ol karanu (5) vatandaşdan ayrıla döne girü ol mekâniçün ağlaya pes (6) bundan yegrek delîl olmaya kim hudâvendi tebârek ve ta'âla (7) kâdirdür kudreti neye gerekse irişür inne'llaha 'alâkulli şey'in (8) kadir altıncı bâb âdem oğlanının süñüklerinin terkîbini beyân eyler (9) bunda acâyib ve garâyib hikmetler vardır bilesiz kim âdem (10) oğlının bedenindeki süñükler bünyâdların diregi gibidür eger (11) süñükler olmasaydı mañlûkat ayak üstine turup yürimezdi (12) ammâ evvel süñük kim yaradıldı ve bağlandı kafa süñügidü vehem (13) dükeli süñüklerden ol muhkemdür ve kuvvetlüdür toprakda giç çürür

21(b)

(1) haq-ta'âla anı muhkim yaratduğunun sebep oldur kim begâyet (2) şerîf endâmdur şöyle kim ol endâma âfetler tîzcek eğer (3) eylemeye dahı şekilde degirmi yaradılmışdur anuçün müdevverdür kim (4) müdevver nesneler âfet-pezir olmaz eger müseddes yâ murabbâ yâ müselles (5) olaydı âfeti gendüye tîzcek kabûl eylerdi dahı müdevver (6) olduğına sebep oldur kim iki nesne olsa ikisinin dahı (7) endâze şekli berâber olsa yâ çihâr sū yâ müseddes olsa (8) ol müdevver nesneye kim koyarsan mecmû'ından ziyâde olur (9) ya'ni beyni anda çok sığar demek olur dahı bir hikmet (10) oldur kim alt 1 pâredür cemi' bir yire ulâşmışdur şöyle kim (11) her giz birbirinden ayrılmaz bu peyvendlerden üç nesne hâşıl (12) olmağıçün biri oldur kim laţîf buhârlar

ma'deden başa (13) yetişür bu peyvendlerün altından taḥlīl olur eger ḡalīz buḥār olup

22(a)

(1) lezic faẓlalar olacaq olursa dimaḡdan burun delüklerinden taṣarruf (2) olur tā kim ādem oḡlanı enva'-ı marāzlardan emīn ola ikinci (3) oldur kim ādemün alını sünügi kafa sünüginden yumşaq olur zīrāki (4) bir sünükde biraz katı biraz yumşaq olmak mümkün degüldür daḡı bu havāss-ı (5) ḡamse kim vardur dördi başda olur ḡiss-i evvel görmeklikdür (6) ikinci işitmeklikdür kulaḡundur üçünci yeylemek burnundur dördünci çāšnīdür (7) dilündür ol bir ḡis kim ḡalur elündür dutmaḡlıkdur daḡı başun degirmilini kim (8) didük igen degirmi degüldür igen uzun daḡı degüldür bu şekle ekser (9) maskat dirler başun şekli kim ṭabi'īdür işbu resmdür (ā) daḡı (10) şekiller olur başda līkin ṭabi'ī degüldür amma ol kim ṭabi'īdür (11) anda beş derz olur bu derzlerün üçü toḡrıdur ikisi şol (12) derze benzer kim derz-i kışridür daḡı ol derzlerün şekilleri (13) şol nev'ile, dür kim zıkr olasıdur bir derz başun ileyindedür şol

22(b)

(1) mevzi'de kim börgün kırāḡı ol yire iner derz-i ikilīli dirler (2) resme olur eṡsede olur 'arab yazusunda dāla benzer (3) yunaniler yazusunda lāma-elife benzer şekli budur ṭabībler (4) aḡa derz-i lāyı dirler bir derzi daḡı

vardur derz-i iklîlün ortasından (5) başun ortasına çıkar
 ta derz-i lâminün dibine degin ana sehmi dirler (6) ve
 süfûdi dağı dirler işbu resme olur ve dağı her (7) sünügün
 serhaddi vardur ve lîkin bu süfûdi sünügün (8) bir haddi
 derz-i eklîlilün öginden yañadur derz-i lâminün ardınadur
 (9) derz-i sehmi her kaçan yukarudan aşağı iner inceçük
 olur deri gibi (10) bu deriye arabça kışr dirler çün bu
 hadde irişür sünük kim (11) anun altındadur ana ulaşur
 andan bir derz hâşıl olur ana derz-i (12) kışri dirler
 bu derzi kulagun dibinden geçer derz-i sehminün altında
 (13) işbu resme olur şeyh ebû 'alî sînâ
 eydür buna derz-i

23(a)

(1) kışri dirler bu derz i sünügün içine geçmiş degüldür
 lîkin eger eylemişdür (2) sünügün üzerine bu iki päre sünük
 dağı vardur dört (3) tarafa yakındur dört päre sünük dağı
 vardur dört divâr (4) gibi bir elin sünügüdür anun şekli
 yarım dâyre gibidür anun haddi derzi-i (5) iklîlinün
 yukaru yanınadur aşağı yanı bir derzdür kaşun (6) içinden
 geçer derz-i iklîlinün iki kenârına ulaşur sağdan ve (7)
 soldan iki päre sünük dağı vardur kim kulağun delükleri ol
 (8) sünükler içinde bu iki päre dükeli pärelerden katırak-
 dur bu (9) sebebdan ol ikisine el'uzman-i el-hacer yan
 dirler her biri derz-i kışrinün (10) üzerinden derz-i
 lâminün altına gelür derz-i iklîlnün kenârına (11) ulaşur
 iki päre dağı kim kulak deligi içindedür müsellesrekdür

dördinci (12) pāre kim eñseden yañadur anuñ ħaddi derz-i lāmiye gelür ol bir (13) kenāra dañı ulaşur bu şol derzi dūr kim başuñ ħaddi vetedi

23(b)

(1) sünükden anuñıla peydā olur dañı vetedi sünügün didegümüz şol (2) sünükdür kim қа'ide-i dimāğ dirler ya'ni dimāğ anuñ üzerinde qarār (3) eylemişdür başuñ dükeli sünükleri anuñ üzerine konılmışdur bağlanup (4) berkinmişdür pes ma'lūm oldı kim başuñ ħāşşa sünükleri altı pāredür (5) amma azm-ı vetedi kim yedincisidür başuñ ħammālıdur velikin ħağ tebarek ve ta'ālā (6) ādem oğlanının başını bu kadar pāreden anuñün yaratmışdur kim bunların (7) ba'zısına bir āfet ārıñ olsa cümle ħarāb olmaya ikinci dimağın (8) ğışāları bu derzlerün içinden taşra çıkup ayruğ ğışālara ulaşs kim (9) baş çenākının üzerinde тұrur içreki ğışāları mu'lallak-aşa qoya kim (10) beyniye toqunmaya anuñ ağırlığından beyni zahmet çekmeye üçünci budur kim (11) līfi siñirler bu derzlerden taşra çıka başuñ derisine perākende (12) ola dañı azm-ı vetedi kim қа'ide-i dimāğdur ayruğ pārelerden (13) şulbrakdür bir kaç fayideyiçün biri oldur kim yük götürüci bünyād

24(a)

(1) muħkem gerekdür ikinc i şol yolkim tamağdan başa iner bu sünük üzerinden (2) iner fazlalar kim dimāğa müstevlī

olur bu yoldan gelür hikmet-i ilāhī (3) şöyledür kim bu şulbraķ olaydı faẓlalar bunu helāk eylemeyeydi üçünci (4) oldur kim eger bir kimseye ol ıarafdan bir āfet zarar gelse göz (5) anuñ gözcisidür göre gözde ol āfet andan def' inde enşeden (6) yaña ol gözci yoķdur pes hikmet ki vācib old ı kim bu sünük şulb (7) ola bu faẓlalar anı tebāh itmeye ve dah şaķikaların iki yanında iki (8) sünük vardur ol dağı şulbdür ya'ni katıdur ol 'aşab kim (9) dimāğdan ıaşra gelmişdür şaķikasınuñ 'aẓalasına ulaşıp örtmişdür (10) ve yaru konulmuşur bir ucu elin sünügine ulaşmışdur bir ucu kaş (11) ucına ulaşmışdur bu iki pāre sünüge zevc dirler şaķaķuñ kilāligi (12) dūr ammā bu sünükler kim takrīr olundu 'aded onbirdür ve's-selām (13) yedinci bāb beyninüñ terkibin bildürür vehem bilesiz kim haķ tebārek

24(b)

(1)ve ta'ālā insānuñ bedeninde üç aẓa yaratmışdur aña etibbā re'siye-i (2) a'ẓā dirler anuñcün kim anların ef'ālī mu'teberdür menfe'atları (3) bedene öküşdür biri yürekdür bedenüñ pādişāhıdur ikinci beynidür yüregüñ (4) vezīridür

tabî'atı (10) şovukdur terdür cümcümenün içinde iki perdenün ortasında durur (11) şöyle kim bu iki perdenün biri içerü ve biri taşradur ammā taşrağı (12) perde cümcümenün altında olur hiç nesneye ulaşmış degüldür belki (13) cümcümede cüdādur tā kim beyni āfetlerden ırak eyleye velikin

25(a)

(1) bu perdeden burun delüğine degin muşabbak çok delükler vardır (2) palüne delükleri gibi ya'ni süzek gibi bu delüklerin altında bir (3) süñük dahı vardır anda hem delükler vardır palüne gibi (4) velikin bu delüklerin kimi rāstdur kimi egridür bu delükler (5) beyinden ırakdur sebab ol kim ādem nefesin çekdüğü vakt (6) şovuk havā beyniye mazarrat irişdürmeye ve ba'dehu dimāğın (7) delüğü bir egri delükdür dimāğın ardında batnın altında (8) beyninün yarusına degin irişmişdür ol süñük kim pālüne (9) misālindedür aña uluşmışdur menfā'atı oldur kim ādem oğlanı (10) ağzını yumsa nefesini ol egri delükden virür alur uykuda (11)veyā uyanukda dahı 'uruk-ı zāvārib ki beyniye muttaşıldur bu perdeden (12)hāricdür ol ikinci perde kim vardır ol perdenün içindedür (13) dahı şöyle bilesiz beyni üç bahşdur ammā birbirine muhkem bendelerle

25(b)

(1) bağlanmışdur ehl-i hikmet butün-i dimāğ der bu batnların içinde (2) kızılca tamarcuklar vardır kimi

müteharrik kimi arāmidē şöyle kim (3) zikr olundı ammā batn-ı evvel alından yañadur andan büyükrek iki (4) batn dahı vardur ol gözün görmekliginün ma'denidür gözün (5) rüşenliginün karanulığının sebebi bu batndan-dur 'asab-ı mücevvef kim (6) vardur göze bu batndan muttaşıl olmışdur gözün nūrı göze (7) bu 'aşab-ı mücevvefün içinden gelür haqıkat bilindi kim ādemün (8) bedeninde bu iki 'aşab-ı mücevvefden artuğ içi mücevvef sinir yoğdur (9) kaçan kim bu batn-ı evvele bir āfet irişe gözün görmekligi bātıl (10) olur ammā ikinci batnkim bu batna peyvestedür aqlun ve uşşun (11) ma'denidür her gāh kim bu batna āfet irişe ādemün aklı (12) zāyil olur sekte ve lağva 'arız olur ammā üçünci batn ma'den-i (13) hıfzıdur ādem gördüğü ve işitdüğü nesneleri öginde tutmak

26(a)

(1) ve unutmak bu batn-ı şalığdedür bu batın cemi' sinirlerün ortasında (2) olur ol batın ol iki batndan giçirekdür kim zikr olundı (3) her kaçan kim bu batna āfet irişe cümle bedenün sinirleri (4) za'if ve süst olur dahı nisyān 'arız olur şöyle kim (5) gişi gendü adını unudur envā'ı marağlar dahı hāşıl olur fālic (6) ve ra'şē gibi anuñçün bu 'illetler cemi' emrāz-ı dimağıyedür velīkin (7) her birisi bir batna mağşūşdur şöyle kim üç batn diyü zikr (8) oldıdı bākī başun şeklini ve kısmetini ve perdelerini bu 'aşab-ı (9) mücevvef kim zikr itdük cümlesinün şıfatını göz faşlında beyān eyleyevüz (10) inşaallahu ta'ālā

sekizinci bāb başuñ eczālarını ve ğışālarını ve
tecvîflerini bildürür (11) bilesiz kim başuñ eczā-yı zātı
kıldur deridür etdür qahf-ı (12) dimāğdur ğışā-yı şulbdür
ğışā-yı rakîkdür aña meşîmi dirler (13) gevher-i dimāğdur
dahı anuñ tecvîfleridür her ne kim tecvîflerde

26(b)

(1) varısa oldur dahı ol ğışā kim vardur dimağın altındadır
(2) pes şöyledür andan ol iki sünük kim qā'ide-i dimāğdur
fi'l-cümle (3) ma'lûm olmışdur kim dimāğ başuñ öñinde
ardına degin uzadur (4) iki bahşdur her bahşuñ ğışāları ve
tecvîfleri ayru ayrudur (5) her iki bahşuñ mümāssi
biribiriyledür her birinüñ ayrulığı dimağın (6) öñinden
zāhir olur ammā iki bahş olduğının menfa'atı oldur kim (7)
eger bir bahşına süddelerden yā āfetlerden bir āfet 'arız
olsa (8) bilesiz kim dimağın tabi'atı sovuğdur ve terdür
sovuqlığı anuñcün (10) dūr kim aşabların hareketi
sebebinden kim dimāğa muttaşıl olur harāret-i (11) füzūni
mütevellid olup aña eser itmeye dahı havassî maḥall-i
maḥşuşat (12) eser-pezir-i harāret olup münfa'il olmaya
dahı kuvvet-i maḥall-i muḥayyele (13) ve müfekkiye ve
müzekkire peyveste hareketdedür peyveste hareket sebeble

27(a)

(1)münfa'il olup hareketden muḥterik ve müştāgil olmaya
dahı meded-i rūḥ kim (2) yürece peyvestedür yürek kim

ma'den-i harâretdür harâret dimâğa (3) yetişmeye ol iki
 tamaradan harâret şikeste olup i'tidâli kisb (4) ide ammâ
 terligi anuñçündür kim hareketlerün sebebile yubûset (5)
 kesb itmeye dahı çerbdür yumşakdur çerbligı anuñcün-dür kim
 (6) sinirler kim aña muttaşıl esbâblardan birisile şikeste
 olup üzölmeye (7) yumşaklığı anuñcündür kim maḥsûsat fi'l-
 hâl idrâk ide her (8) nesnenün anda eḡeri mütemekkin olup
 karar ide dahı dimâğun ilerügi (9) cüz'i nerm ve terdür
 sebebi oldur kim ḥissün'aşabları ekser aña (10) ulaşmışdur
 ḥuşuşa kulağun ardındağı ve öñindeki cüz'i şulbi (11)
 terdür anuñcün kim müteḥarrik sinirleri mebd'e'i nâçâr şulb
 geregi (12) zîrâ hareket iden'aşablar kuvvetlü gerekdür dahı
 dimâğun (13) ardındağı cüzvinün ortasında bir laṭîf ḥicâb
 ta'biye olmuşdur

27(b)

(1) yumşak cüzv-i şulb didüğümüzden ayrudur ol tamarlar kim
 (2) dimâğdan aşağı iner ḥicâba i'timâd eyler dahı dimâğun
 âḡer cüzvinün (3) altı mâ'saradür bu ma'sara tecvîfdür
 bürke resminde evridelerden (4) kan gelüb dimâğda cem'
 olmağıçün kim dimâğun mizâcın duta dahı (5) şâḡlar vardur
 kim evrideler kanı ol şâḡlardan geçürüp (6) dimâğa
 perâkende eyler dimâğun cevherine benzerdür ve dahı anda
 iki tamar (7) cem' olur dimâğun ileyinde burnun yukaru
 ucunun iç yanında emcek (8) ucına benzer sarkmışdur ṭabîb-
 ler aña ḥalemetân dirler râyiḡa bilmek (9) ḡâssesi bu
 ḥalemetân didüğümüzle olur dahı maḥlûkatda kimseler olur

(10) burunları aşla rāyiha bilmez sebep oldur kim esbāblardan bir nesne 'arız (11) olur cerāhat gibi ve baş beret gibi ol halemetān didüğümüze āfet (12) irişür burun koku almakdan kalur yāhūd aşılarda ol halemetān nākış (13) olur burun koku bilmez ana mu'ālece dağı fāyide eylemez ammā ol ğışā kim

28(a)

(1) dimāguñ cümlesini örtmişdür biri daķıķdūr terdür mümāssi dimāğdur (2) biri safıķdūr terdür mümāssi kaķfdūr sebep ol kim dimāguñ (3) cirm 1 ortasında kaķf sünügine hicāb ola zīrā kim dimāguñ (4) hareketinüñ inbisātı vardır elbetde gerekdür kim bu inbisātun (5) hālinde mümāssi kaķf ola her gāh kim dimāguñ cevheri ziyāde (6) ola zīrā her vaķt kim katı çağırsalar ya kaķısalar hareket-i inbisāt ziyāde (7) olur eyle dimāguñ cevherinüñ mümāssi kaķf olur pes melik-i (8) tebārek ve ta'āla bu iki ğışāyı hicāb eyledi anuñcün kim dimāguñ (9) cevheri nerm vü nāzūkdūr ve terdür kaķf kim sünūkdūr şulbdūr huşkdūr (10) mümāssi kalmaya tā kim dimāğ sünügüñ zahmetlerinden ba'īd ola dağı iki (11) ğışā anuñcündür kim bir ğışā hem dimāguñ cevherine mülāķat olup (12) hem kaķfe mülāķat olmak mümkün degüldür bunda hikmet-i ilāhī şöyle iķtiżā (13) eyledi kim ol bir ğışā kaķfe mülāķat olacağıdı şulb olaydı

28 (b)

(1) olki dimāğun cevherine mülâkat olırsardı raķik olaydı
 (2) ammā bu iki ġābā kim vardur vekā-yı dimāğdur bir tekye-
 ġāh gibi azacuk (3) temessüki ve ta'allukı vardur lîkin
 şerāyin kim dimāğa gelmişdür ikisi daħı (4) meşîme gibidür
 kim tamarları gendü nihādında rāst tutalar daħı ol (5)
 şulb-ı ġışā kim kaħfun mümāssidür ġışā-yı raķik anuñ
 altında konulmuşdur (6) üftāde degüldür anuñ ağırlığı anuñ
 degüldür andan ayrudur (7) daħı dimāğda tamarlar vardur kaħ
 fun derzi yolından aşāğa (8) aşāğa inmişdür ol iki ġışādan
 geçmişdür iki ġışā birbirine (9) ulaşmaķlığı bu mevzi'lerde
 tamarlardan-dur ve hem şafik ġışādan (10) uvacuk şaħlara
 ulaşmışdur kaħfun ġışāyla temessüki ol şaħlardandur (11)
 tā kim anuñ ağırlığını ayruķ ġışālara getüreler velîkin
 bâķi şaħlara (12) kaħfun derzinden taşra gelmişdür ol
 ġışādan geçmişdür kaħfe (13) örtölmişdür daħı dimāğun
 uzunlığında üç tecvîf vardur

29 (a)

(1) tabîbler aña bütün-i. dimāğ dirler her birisi
 yassıllıkda iki baħşdur (2) anuñcün kim dimāğun cevheri
 uzunluğınca iki baħşdur (3) nitekim zikr olundı evvelki
 tecvîfle müşterekdür şol vaķt kim (4) âdem burun delüğinden
 havâyı içerü çeker dimāğun fazlasını aķsırmağıla (5) andan
 def' ider ve daħı rûh-ı hassāsa a'zāya andan baħş (6) olur
 her uzvun kısmeti a'zaya andan irişür kuvvet-i muşavvirenün
 (7) işleri anda zāhir olur şonrağı tecvîf giçirekdür andan

(8) sonrağı baḥşun hareketlerinin mebdē'idür rūḥ-ı muḥarrike ayruḳ (9) a'zālara andan baḥş olur her uzvun kısmeti ol uzva (10) andan irişür kuvvet-i hafızanın dağı işleri anda zāhir olur (11) ve ba'de dimāğın ilerügi cüz'i büyükdür ortadağı cüzvi giçidür (12) sonrağı cüzvi ikisinden giçirekdür tedricile ammā şöyle şanasın kim (13) beyni ana muttaşıldur anın kıyruğı gibidür velikin ortadağı tecvif.

29(b)

(1) menfezdür evvelki tecvifden sonrağı tecvife varur dehliz (2) gibidür ikisinin arası şol havaya kim tecviflerdedür tabibler (3) rūḥ dirler eczā-yı rūḥ kim evvelki tecvifün içinde dūr (4) dağı şol eczā-yı rūḥla kim sonrağı tecvifün içindedür (5) anınla ulaşmışdur cümle-i maḥsusat kim idrāk olunur cüzv-i (6) evvelden cüz-i āhere irişür anda kalur her nesnenün şūreti kim (7) gişinün yādına gelür sonrağı cüzvilerden evvelki cüzve gelür (8) bu sebebdendür kim üç tecvif birbirine açılmışdur likin ortadağı (9) tecvifün adı lezecedür şekli müdevverdür mecma'u'l-baḥreyn dağı (10) dirler zirā ki maḥall-i idrāk-i maḥsusat evvelki cüz'dedür (11) dimāğdan yaddaştılığın maḥalli pesindür şūret-i (12) maḥsusatı külli evvelki tecvifden āhere irişür bu sebebdendür kim (13) orta tecvif şāyeste-i maḥall-i tefekkürdür her neyikim hisden alur

30(a)

(1) temîz eyler hıfz hazînesine ışmarlar zıkr idicek vaktın andan (2) yine ister hiss anı maḥalline getürivirür bu sebebdendür kim (3) eczâ-yı dimâğun cüzvilerinün bir cüzvilerine âfet irişe ol (4) cüzvün meřālihine ḥalel irişür ba tarîķıla bilindi kim her cüzv (5) kağı kuvvetün maḥallidür daḥı her cüzvün işi nedür ammâ gışâ-yı raķîķ (6) kim mümâssi dimâğdur her dimâğ üstine düşmiş degüldür andan (7) azâdedür dimâğun cümlesine gılâf gibidür tâ şol araya degin kim (8) âḥir-i dimâğdur derz-i lâmun yakınına degin her cüzv tedricile (9) şulbdür velîkin şalâbet gışâdan müstağnididür daḥı şikenler kim (10) dimâğun cirminde peydâdur cevşen mişâlinde pâre pâredür berhem (11) kañılup biri birine tolaşmışdur tabîbler ana tezrîd dirler bu tezrîd (12) anuñçündür kim rûh-ı nefsanî şöyle kim tevcîflere güzer eyler puḥte (13) olur bu tezrîd daḥı güzer bulup bunlara müstehil olur dimâğun

30(b)

(1) mizâcın tutar şöyle kim keylûs cigerün tamarlarına perâkene olup (2) müstehil olur cigerün rengini tutar daḥı bilesiz dimâğun cüzv-i evvel'i (3) cüzv-i evsaḥdan cüzv-i âherden büyükdür daḥı cüzv-i evvel suḥûrdur (4) cüzv-i evsaḥıla cüzv-i âḥer ortasında iki baḥřgâhun altında (5) iki büyük tamar vardur řaḥlar olur gışâ-yı meşîmi ikisinin (6) řaḥlarına bâftdür dimâğun altında bu iki tamar oldur kim ma'şara (7) dimişdüm ekşeri anda kim suḥen-i ma'şara-

dur iki tamaru şerh-i beyân (8) oluna zirâ kim bu şâhlara tekyegâh gerekdür kim i'timâd eyleyeler tekye (9) gâh didüğümüz bir pâre et pâresi gibi ğuded cinsinde şaḥların (10) ortasında konmuşdur her ne yire kim hâli ola ol ğudedlerden (11) bir pâresi anı tuta şaḥlar ana i'timâd eyleye kim tâ kim gendü nihâdında (12) kalmayalar dahı bu ğuddelerün nihâdı şaḥların nihâdı şeklindedür (13) çün kim şaḥların aşlı bu iki tamardur biribirine yakın konulmuşdur

31(a)

(1) şaḥlara tokunmuşdur tedricile şaḥlardan vâsi' olup (2) perâkende olur açılup perâkende olmağınun şekli bu şaḥlara (3) nâçâr şanevber gibidür başı anuḡ bu tamarların dibine yakındur (4) fa'idesi andadur kim şaḥların nihâyeti ve meşîmenün niyetidür (5) dimâğın eczâsı kim orta tevcîfün dört yanına tolanmışdur (6) kirm şeklindedür ya'ni kurtcuğaz şeklindedür anuḡ şarulığı (7) uzundur tâ anuḡ ortasına degin kim ol dūdeye gendüzini (8) uzun ide gâhi birbirine otruşa fi'l-cümle dimâğın (9) eczâları bu iki hareket i' eyley bu sebebden aḡa dūdiye dirler her (10) kaçan kim bu dūdiyye gendüzini uzun ide anuḡ tecvîfi uzun (11) olur bağılu olur buḡa hareket-i inkıbâz dirler kaçan kim birbirine (12) otruşa tecvîf açılur kısacuk olur buḡa hareket-i inbisât dirler (13) amma tecvîfün içinde buḡâneler vardur saḡfda ğışâdan

31(b)

(1) dimāğun buṭānelaridür şöyle kim dimāğun aher cüzvinün haddine (2) degin bu tecvîfün menfe'atı iki ka'ide üzerine konılmışdır dimāğun (3) cirminde oyruk şeklinde şeklinün ma'nisi bunda oldur kim gāh (4) ikisi biribirine bir yere gelür yökışur ana mümāss dirler gāh birbirinden (5) gāh birbirinden yine ayrılır her gāh kim dūde hareketi inkıbāz (6) tecvîf beste olur her gāh kim hareket-i inbisat ide tecvîf gūşāde (7) olur līkin bu ayluklara ṭabībler 'atebetān dirler bunlarda tezrīd (8) yokdur bir pāredür anuñçündür kim hareket-i inkıbāz ve inbisat kavī (9) olup bağlanmaqlıg açılmaqlıg tecvîfün ol hareketlerde muhkem ve tamām (10) ola ol süstlık kim tezrīdden 'arız olur bu iki harekete düşmeye (11) sebep ol kim dimāğun kuvvet-i dāfi'ası fazlaları inkıbāzun (12) hareketile def' idi bile pes hūdā-yı tebārek ve ta'ālā dimāğun (13) nāzūkliginün yumşaklığınınuñ sebebini ol hareketlerde bu ihtiyat-ı erzānī

32(a)

(1) kıllup yaratdı kim dimāğun kuvvet-i dāfi'ası fazlaları dimāğdan (2) def' ide dağı dimāğda fazlalar taşra gelmeginün sebebi üç (3) mücriledür biri dimāğun evveli cüzvine şol kadar yakındur kim (4) müsterek olmışdır cüzv-i evvelün ortası cüzv-i vustānıla (5) ikinci cüzv-i vustānınınuñ cüzv-i āherile mücrisi zāhir degüldür (6) iki sebebile biri ol kim anuñ cirm-i giçirekdür ana cüzv-i vustāniye (7) cirm-i vāhid kifāyet ider ikinci oldur kim

anun faẓlasının (8) ba'zısı nūha'dan yaṇa def' olur ki mücri anda kim iki (9) tecvīfden ibtidādur ikisi daḡı dimāḡun cürmine geçer anda kim (10) ḡışā-yı raḡīkdür kim birbirine ulaşur bir menfez olur bu menfezün (11) ibtidāsı iki mecriden mütevellid olur ḡinrekdür eczāsı tarraqdur (12) kama' şeklinde bu sebebdan ana kama' dirler müstekāni' daḡı dirler bu menfezler (13) ḡışā-yı şulb içinde ṭamaḡun mecrāsı ortasında konılmışdur

32(b)

(1) mūhrenün her tarafı hiç ḡālī degüldür bu mūhreden geçer müṣāṣī (2) süḡüḡine kim müṣāfat dirler ya'ni yakineye irer ṭamak yolından (3) ṭaşra çıkar üçünci mecrā ol iki füzūnidür kim dimāḡun ileyinden (4) ṭaşra gelmişdür emcek ucu gibi ṭabībler aḡa ḡalemetān dirler anun (5) altında bir süḡük vardır pālūne resminde menfezi buruna açılmışdur (6) bu süḡüḡe müṣāfat dirler dimāḡun ba'zı faẓlaları bu yoldan (7) aṣaḡa iner ve's-selām bu teṣrīḡ bu kadar beyān itdüḡümüzden maḡsūd (8) oldur kim ṭabīb eger keḡḡāl gerekdür kim emrāzların esbābını ḡāyet (9) bile andan ṣonra mu'āleceye meṣūl ola va'llahü-a'lem bi's-ṣevāb (10) ikinci maḡāle yigirm(i) bir bābdur enva'ı baş aḡrıların esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (11) bāb-ı evvel issiden olan baş aḡrısının esbābını ve 'alāmetin ve 'ilācın bildürür (12) ikinci bāb safravī issi baş aḡrısının esbābını ve 'alāmetin ve 'ilācın bildürür (13) üçüncü bāb issi ḡandan olan baş aḡrısının ilācın bildürür

33 (a)

(1)dördüncü bāb şovukdan olan baş ağrısını bildirür ki māddesüz ola (2) beşinci bāb şovuk balgāmī baş ağrılarınun ‘alāmetini ve ‘ilācın bildirür (3) altıncı bāb sevdāvi baş ağrılarınun ‘alāmetini ve ‘ilācın bildirür (4) yedinci bāb galīz yelden mütevellid olan baş ağrıların bildirür (5) sekizinci bāb yubūsetden olan baş ağrıların bildirür (6) tokuzuncı bāb ma‘de ağzının za‘fından olan baş ağrısını bildirür (7) onuncı bāb dimāğ hissinün kuvvetinden olan baş ağrısını bildirür (8) onbirinci bāb uykudan sonra ‘ārız olan baş ağrısını bildirür (9) onikinci bāb cima‘dan sonra ‘ārız olan baş ağrısını bildirür (10) onüçüncü bāb rāyihalardan buhārlardan ‘ārız olan baş ağrısını bildirür (11) ondördüncü bāb taşradağı yellerden olan baş ağrıların bildirür (12) onbeşinci bāb zahmdan cerāhatdan olan baş ağrısını bildirür (13) onaltıncı bāb cümcümenün içinde mütevellid olan kurtçaz sebeble olan baş ağrısını bildirür

33 (b)

(1) onyedinci bāb humārlıktan olan baş ağrısını bildirür (2) onsekizinci bāb sancuyıla olan baş ağrılarını bildirür (4) yigirminci bāb ısıtmadan olan baş ağrısını bildirür (5) yigirmibirinci bāb yarum baş ağrısını bildirür şakīka dirler (6) bāb-ı evvel issiden olan baş ağrılarını bildirür kim māddesüz ola (7) issiden olan baş ağrısı kim māddesüz ola biş nev‘dür. biri (8) güneşde çok тұрмақdan olur yāhūd issi hāmmānda yāhūd (9) od katında çok oturmaқdan olur ikinci çok söylemekden (10) yüce āvāzıla nesne okumaқdan olur

üçüncü kaķmakdan olur (11) dördüncü issi nesneleri yemekden ve yiyilmekten olur beşinci ta'ām yimek (12) 'ādetinüñ vaktın geçürmekden olur kim vakt geçdüğinden sonra yiyeler (13) eyle olsa 'alāmetleri dahı beş nev' dür biri şovuk havā ve şovuk

34(a)

(1) şudan rāḥat olmaķdur ikinci uykusuz dahı göz burun yābis (2) olmaķdur üçüncü şuşalık ğalebe itmekdür dördüncü baş ağrısı sākīl (3) olmamaķdur beşinci bevl rakīķ olmaķdur 'ilāc oldur kim şandal (4) gülāb kāfūr nilüfer benefşe ne kim bunlara benzer varısa yiyleyeler (5) gül yağını benefşe yağını nilüfer yağını ya söğüd yağını her (6) kağısı ḥāzır olursa gülābıla yā sirkeyile kaşıdıralar şovukıla (7) başuñ öñine kim dimāğun mevzi'idür dürteler velikin her birinüñ (8) miķdār işbu kadar ola şıfatı yağ on dirhem gülāb on dirhem (9) sirke iki dirhem anuñ kim yubūseti ziyāde ola sirkeyi gül (10) yağından ziyāde ideler ana kim miyāne gerekdür sirkeyi berāber ideler (11) ana kim azrak gerekdür üçde birün yağ eyleyeler yā dörtde bir (12) ideler 'alā kadri'l-ḥāceti eger söğüd yaprağı yā alma ya ayva yaprağı tuhmeķān (13) talı ya mārūl yaprağı yā inebu's-sa'leb yā koruk yā bağ yaprağı

34(b)

(1) yā yaş kaķış kağısı ḥāzır bulunursa dögeler bu gülābıla sirkeyile (2) gül yağıla zamād eyleyeler eger

harāret gāyet kavī olacak olursa (3) arpa kabın bezr-i katunayıla gül şuyıla koruk sөгүd şuyıla (4) ne kim bunlara benzer varısa ısladalar başa uralar ne vakt kim (5) başa uralar yaķu issi ola getüreler bir ayruk yaķu daķı olur (6) ammā bu yaķuları kim başa urarlar enseyeye yaķın urmayalar sebep (7) ol kim enşe'aşabların mebd'e'idür bu şovuk yaķular 'aşabelere (8) ziyān ider daķı issiden olan baş ağrısına gül suyu (9) gāyet fāyide ider şol vakt kim gül şuyın çok isti'māl eyleyeler (10) baş ağrısını arturur sebep oldur kim harāretün buķarı kim başa (11) müteşā'id olur tamām teskīn olmamış olur kaçan kim baş ağrısı inhītāt'da (12) ola bu şovuk yaķuları itmemek gerekdür belki bābūnec yağın karışduralar (13) şöyle kim ne şovuk ziyān eyleye ne issisi daķı issiden olan baş

35(a)

(1) ağrısını tıyup ale't-ta'cīl 'ilāc eyleseler tīzcek zāyil ola eger (2) mu'āleceye tekāsül ideler müşkil ola sebep ol kim buķarları tahrīk (3) eyleyüp dimāğdan yaņa getürür daķı şol hıltlara gümān iderler kim (4) ziyāde istifrāğ itmegile 'ilāc eyleyeler çāre olmaya belki āfet kavī (5)ola gül yağıla ķatun gişiler südini şovukla burnına tamzurular (6)fāyide eyleye ağdiye ve eşribe arpa kabıla şeker vireler yāķud cevāv (7)vireler şekerile bezr-i ķatūna ekşi ve taķlu enār şuyıla müzevvere koruk (8)şuyı kara erik müzevveresi temr-ihindi müzevveresi kıızıl mercimek (9)tafşıl kabak kalyası hıyār için vireler daķı şovuklar yedüreler (10)kim tuķmekān yapağından cuğdat olmış ola

koruk şuyından ve ekşi (11) tatlu enar şuyından eger tabî'at huşk olacak olursa bu bevâridleri (12) ya'ni bu şovukları erük şuyıla tut şuyıla düzeler uvacuk yaş (13) balık kim sirkeyle bişmiş ola fâyide ider ammâ şol kimse kim bu nev'a

35(b)

(1) baş ağrısından hiç nev'ile haţar olmaya habz-ı mağsûl vireler (2) şıfat 1 habzı mağsûl etmegi şovuk şuya toğrayalar bir sâ'at (3) tura ol şuyı dökeler tâze şovuk su koyalar bir sâ'at yine (4) tura andan sonra ol etmegi ekşi ayran içine koyalar yâhūd (5) ekş i enar şuyına koyalar yâ sirkeye yâ koruk şuyına fi'l-cümle (6) kağısı mevcûd olursa koyalar yiyeler dağı şovuk yemişler fâyide idicidür (7) armud elma ayva ekşi enâr turunc limon kim bunlara benzer varısa (8) eger hıyâr tohumı içini tatlu kabak tohumı içini tohmekânıla döğüp yiseler fâyide (9) ide yâhūd arpa kabını şekerile virseler hem fâyide eyler ve'sselam (10) ikinci bâb şafrâvî issi baş ağrısının esbâbını ve 'alâmetini (11) ve 'ilâcını bildürür ammâ şâfradan olan baş ağrısının 'alâmeti yedi (12)nev'dür biri benzi şaru olmağdur ikinci şuşamak ağzı acı olup (13) dili iri olmak üçünci baş issi olupyanmak dördüci uykusızlık

36(a)

(1) dağı göz burun kuru olmak beşinci nabz seri' olmak altıncı şaru (2) renklü hayaller göze görünmek yedinci sehl

nesneye tîzcek kaķımaķ (3) 'ilācı evvel budur kim istifrag eylemegile şafranuñ harāretini teskin (4) ideler eger hararet ğayet kavî olacaķ olursa şarāb-ı benefşeyle (5) yā sufūf-ı benefşeyle yā erūk şarābıla yā yemişler şuyıla temr-i hindile (6) yā ekşi ve tatlu enār şuyıla ve şîr-hıştile ishāl ideler şol vaķt (7) kim harāret ifrātıla olmaya matbūh helīleyile nuķu'-ı şabrıla daķı (8) bunlara benzer ne varısa vermek gerekdür harāreti sikencübinile ķoruķ (9) şarābıla tohumlar şuyıla arpa ķabıla şekkerile teskin eylemek gerekdür (10) ol vaķt boğaz ve göğüs iri ola benefşe şarābıla erūk (11) şarābıla arpa cevāvıla bezr-i kâtūna lu'ābıla teskin eylemek gerekdür (12) ol vaķt kim buķarı dimāğdan men' eylemek hācet ola harāreti (13) teskin eylemege bezr-i ķatūnadan muvāfıķ nesne yokdur ķuru kişnic

36(b)

(1) benefşeyile kıızıl gülile döğeler şöyle kim vezn berāber ola üçinün (2) miķdarınca şekker ķatalar şabāh aķşam iki dirhem yā üç dirhem (3) miķdarınca şovuk şuyıla sufūf eyleseler buķarı men' idüp harāret (4) sākin eyleye anuñ kim tabi'atı huşķ ola ķanında yeli ola ķurķur (5) eyleye incine şiyāf ideler şābundan kim tabi'atı telyîn eyleye (6) yāhūd būreyi tuzıla şuyıla yā pambuķı ya yünji ısladalar götüreler (7) andan sonra kim istifrag eyleyeler benefşe şuyını nilüfer şuyını (8) söğüd şuyını mārūl şuyını gülşuyını it üzümü şuyını başa (9) uralar şöyle kim zıkr olundı daķı şunun kim uyķusuzlıķdan kurul uķdan (10) zaķmet

olsa bu şuları benefşe yağıla nîlüfer yağıla isti'mâl
 (11) eyleyeler eger istifrâğ itmiş olursa hatun gişiler
 südini tatlu (12) kabak yağıla yâhūd hıyār çekirdegi yağıla
 yā nîlüfer yağıla buruna (13) tamzuralar yâhūd mārûl şuyını
 tamzuralar fâyide ide ammā aña kim

37(a)

(1) kurulık gāyet galebe itmiş olsa hatun gişiler südini
 başınun (2) üzerine sağalar dağı eşek südini sağalar eger
 kuvveti za'îf olacak (3) olursa südin 'ivażını benefşe ve
 nîlüfer ve hatm ve hāşhāş (4) ve ak gül ve arpa cevāvı ve
 azacuk bābūnacşuda bişüreler benefşe yağıla (5) azacuk bu
 şuyı karışdur-alar başını bu şuyun bu hārına tuta bir
 destārıla (6) örtine şöyle kim buhar(1) başa perākende ola
 her gāh kim bu tedbîrleri (7) eyleyeler üstine bir hafta
 geçe baş ağrısı zāyil olmaya tahtlîl (8) eylemek gerekdür
 zamādlarla bābunc ve ve hatmîle eger baş ağrısıyla hummā
 (9) olmayacak olursa hammāda sirkeyile mārûl yiye yağlardan
 bābūnec (10) yağın dürtine ammā anun kim ısıtması ola bu
 yağları bu zamadları (11) isti'mâl itmeyeler sirkeyile gül
 şuyı kâfūr şandal ve benefşe nigehe bunlara (12) benzer
 nesne varısa anı yiyledeler şıfat-ı şarāb-ı alū kara erügi
 alalar (13) yuyalar şöyle kim tuzı arına ne kadar hācet
 olursa anı bir nesne

37(b)

(1) içine koyalar şu üç barmağ üzerine gele ba'dehu
 kaynadalar bişince (2) elile ovalar şuyını süzeler şāfî

ideler erük suyu miqdārınca (3) ya gül suyu katalar ya şovuk su anuñ yarusına şeker koyalar kıvāma (4) getüreler hācet vaktında isti'māl ideler tabī'at ı telyīn eylese (5) çok dürlü marāzlara dañ fāyide ide eger yarum denk saqmūniyā'ivaż (6) ideler ishālī kāmīl ola sıfat-ı cūllāb kim tabī'atı telyīn eyleye boğazuñ (7) ve gögsün iriligin gidere kulunc ve laqvası issi olana fāyide ide eger (8) harāretten incinürlerse şuya karışduralar māü'l-asel mevzi'inde (9) ola şekker-i tabarzed bir batman didüğümüz yüz kırk dört dirhemdür (10) şu üç batman şekkerile karışduralar arğun odıla kaynadalar kefin alup (11) kıvāma getüreler şovuk su katup içeler eger harāret gāyet kavī (12) olacak olursa her bir batman şekkere bir batman bezr-i katūna lu'ābıla üç (13) batman su katup gül suyuyla bişürüp kıvāma getüreler sıfat-ı matbūh-helile

38(a)

(1) şafrāyı kuvvetile ishāl ide şaru helile kabı yigirm i dirhem bir batman (2) suyuyla kaynadalar iki bahşı gide bir bahşı kala elile ovup süzeler (3) yigirmi dirhem sirhişt katalar yetmiş dirhem bu matbūhdan hāşıl olan (4) şuya hal ideler içeler eger sirhişt hāzır olmaya otuz dirhem (5) terencübin katalar fāyide ide sıfatı nuku'-ı helile şaru helile kabı (6) onbeş dirhem kara erük suyu yüz otuz dirhem helile dögeler (7) taş havān içinde erük suyunı az az tamzurular ezeler şöyle kim şu (8) helilenüñ kuvvetini ala ba'dehu süzeler şāfī ideler otuz dirhem cūllāb (9) otuz

dirhem terengübin bırağalar yine süzeler içeler şıfat-ı nushā-i aḥer (10) şaru helīle ve temr-i hindi çekürdegi çıkmış kıızıl üzüm 'unnāb ve sibistān (11) her birinden otuz mişkāl hıyār şenber ve kuru benefşe her birinden on (12) iki mişkāl kara erük altmış dāne cümlesin onüç bātman şuyıla (13) ısladalar bir gün bir gice her şabāḥ yetmiş dirhem bu şudan süzeler

38(b)

(1) yigirmi dirhem terengübin yā şeker katup içeler şıfat-ı müshil-i laṭīf (2) tatlu enār şuyı kim içi sarıla döğülmiş ola sıkalar yüz dirhem dıllalar otuz dirhem şekerile ya şir-hiştile içürelere şıfat-ı matbūḥ-ı benefşe (4) 'unnāb sekiz dane būyan dibi kazınmış döğülmiş on dirhem (5) kuru benefşe yedi dirhem cümlesin kaynadalar süzeler yigirmi dirhem şeker (6) yigirmi dirhem terengübin yigirmi dirhem şenber katalar yine süzeler içeler (7) şıfat-ı ḥabb-i benefşe bir dirhem kıızıl gül bir denk maḥmūde bir denk yumşak (8) döğeler bezr-i kaṭūna lu'ābıla yoğurup ḥablar ideler şıfat-ı (9) nuḳu'-ı kāsni şuyın bir batman şabr-ı usḳutūrī yigirmi dirhem (10) ikisini şişeye koyalar güneşe aşalar ḥācet vaktında yigirmi dirhem yā otuz (11) dirhem isti'māl ideler daḥı kimsenüḡ mak'adında yanmak yā ağrımaḡ olsa (12) her şerbete bir dirhem döğülmiş keşirā katup vireler anuḡ kim harāreti (13) kaṭı ola boğazında göğsinde ḥuşūneti olmaya sehelce sirke katup

39 (a)

(1) ısıcağ suyuyla içüreler tabî'atı telyîn idüp şafrâyı ishāl ide (2) şıfat-ı zımād kim baş ağrısına fāyide ide mārūl içi şiyāf-ı (3) māmīşā kıızıl şandal aq şandal fūfel her birinden bir cüzv afyon yarım (4) cüzv dükeline döğeler karışduralar sirkeyile gül suyuyla ısladalar başa (5) uralar fāyide ide ammā anuñ kim baş ağrısı ğāyet katı olup harāret (6) 'azīm olsa afyon kāsni suyuyla hāl ideler başa dürteler eger sâkin (7) olmayacak olursa bir tasbūh kâfurıla bir tasbūh afyon benefşe yağıla (8) yā söğüd yağıla hāl idüp buruna kulağa tamzurular bu dükeline istifrāğdan (9) yā söğüd yağıla hāl idüp buruna kulağa tamzurular bu dükeline istifrāğdan (9) sonra isti'māl eylemek gerekdür dağı ğıdāyı şol nev'a düzeler kim (10) yukaru bābda zıkr oldıdı dağı şol gişilerün kim şafra ma'desinde (11) ola baş ağrısı ma'de müşāreketile ola ve tevellüd ide 'alāmet i oldur kim (12) baş ağrısıyla göñüli döne ta'ām iştiḥāsı sâkıṭ ola ğıdāyı az (13) hażm ide aç olup ma'de ta'āmdan olduğı baş ağrısı ziyāde

39 (b)

(1) ola şusalık ğalebe idüp ağzı acı ola 'ilācı oldur kim (2) evvel kúsmak tedbîrin ide sikencübinile issi suyuyla eger evvel yaş balık (3) yiyüp üzerine issi suyuyla sikencübin içerse hıyār yaprağını üzerine (4) çeynerse istifrāğ kāmil ola her tañla bir kaç loğma etmek koruk (5) suyuyla yā enār şarābia ya limon şarābıla yerse ğāyet fāyide ider (6) dağı

sirkeyile gül şuyını gül yağıla qarışdurup başa dürtelerse (7) müfīd ola ammā ishālile şafrā icābet eylerse anuñ tedbīrini (8) bu bābda şöyle kim zikr eyledük ol tārīka mu'ālece ideler istifrāğdan (9) sonra bābūnec mersin yaprağı kızıl gül şuyıla kaynadup başı ol (10) şuyıla yuyalar bābūnec yağınımersin yağıla qarışduralar serv şamığını (11) anların içinde ezeler başa tılā ideler tā kim dimāğı kuvvetlendüre eger (12) serv yaprağın bu yağlarda kaynadup dürtelerse fāyide ide dahı (13) istifrāğ kim ider şaru helile ayārıc feyķara yoğurup virürlerse

40(a)

(1) ğayet muvāfık ola üçünci bāb issi kandan olan baş (2) ağrısını bildürür ammā kan ğalebenüñ 'alāmeti beşer nev'dür biri baş göz (3) ağır olmak endāmlar süst olmakdur ikinci uğunmak çok girinmek istemekdür (4) üçünci ağır tatlu olmakdur dördünci yüz göz kızıl olup tamarlar (5) tolu olmakdur beşinci ağızda kabarcuqlar beşereler zāhir olmakdur (6) dahı döşinde kızıl renklü nesneler görmekdür baş tamarları hacāmat (7) yerleri geçişüp burun kanamakdur diş dipleri kanamak mak'addan (8) kan gelmekdür 'ilācı oldur kim evvel kıyfāldan kan alalar yāhūd (9) ekhāldan eger kuvveti 'ömr ve faşl müsā'ade iderse kanı hācet (10) miqdārınca gidereler eger kuvvet za'īf olacak olursa eger hacāmat (11) ideler kasd eyledüğinden sonra matbūh helīle yāhūd ğayr ı müşhil lerile (12) tabī'atı telyīn ideler kim yuk^aru bābda zikr olundı şerbet ğidā nuṭul (13) zamād

dükeli ol nev'a düzülmek gerekdür eger bu cemi' tedbîrleri

40(b)

(1) itdüğinden sonra baş ağrısından bakıyye kalmış olursa burun ucundan (2) kan olmak gerekdür yâhûd alnı tamarından yâhûd sâkklarından hacâmet (3) itmek gerekdür dördünci bâb şovukdan olan baş ağrısın bildürür kim (4) mâddesüz ola hâşşa 'alâmetleri üç dürlüdür biri oldur kim başda (5) ve gözde harâret ve ağırlık olmaya burundan rutûbet gelmeye ikinci (6) fâsid endişeleri çok ide mecmû'ı yaramazlık bâbında üçüncü bevl ak ve (7) rakîk ola 'ilâc câlinüs eydür hastalık ve ağrı kim mâddesüz ola (8) eger issi eger şovuk müşkil degüldür dahı şovuk baş ağrısı kim mâddesüz (9) ola sezâb yağını başa dürtüp sürmek kifâyet ider (10) ammâ şol baş ağrısında kim şovukluk begâyet gâlib olsa sezâb (11) yağın ferfiyûn'ivaż ideler kim fâyidesi tîz zâhir ola fi'l-cümle süsen yağı (12) kûst yağı yâsemîn yağı merzencûş yağı bân yağı habbû'l-gâr (13) yağı mecmû'ı fâyide idicidür dahı yumşak tuzı kavurup

41(a)

(1) başa urmak yâhûd taruyı kavurup başa urmak fâyide (2) ider turağ otını bâbûnecle şuda kaynadup ol şuyıla başı (3) yumak 'azîm fâyide ider dahı sarımsak yimek müşk yiylemek sirkeyi (4) issi küle döküp ol issi külile başı ovmaq şovukdan olan (5) baş ağrısına fâyide ider eger bedende yaramaz hılt olmayacak olursa (6) güneşe karşı oturup

başını güneşe açmak fāyide ider dahı (7) üzüm şarābına rāziyāne tohmı anison zīre ve kerefus tohmı koyup (8) kaynadup içmek fāyide ider eger ma'desinde yaramaz hılt olmayacak (9) olursa buhār dimāğa müteşa'id ola ol baş ağrısı kim (10) şovuk yelden yā katı şovuk urmağdan olmuş ola gerekdür kim (11) ğıdāyı az vireler dahı müşhil vireler şöyle kim tabi'at telyin (12) ola ammā şovuk su içmekden şovuk yire çıkmakdan cemi' nefsāni (13) hareketlerden endişe ve kaygı ve cima' gibi nesnelerden perhiz ideler

41(b)

(1) ğıdā nohūd āb yiyeler zeyt yağıla kenedi le sezābıla hardalıla (2) zīre ile sa'ter ile kerevviyāyla fūfūlile şarımsakıla nekim bunlara benzer (3) varısa eger tabi'at yābis olacak olursa hardalıla çükündür (4) vireler dahı mā-ü'l'aselile kuru enciri ısladup vireler şifā (5) ola beşinci bāb şovuk balğamı baş ağrılarınun esbabını (6) ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür ammā balğamı baş ağrılarınun 'alāmeti (7) yedi nev'dür biri baş göz ağır olmakdur ikinci tenbel olup (8) iş sevmemekdür üçünci çok uyumak dahı katı ağır uyumakdur (9) dördünci unutsağı olmakdur beşinci göz dāyim yaşarup ağızdan (10) burundan ruṭūbet olmakdur (11) yedinci nabz baṭi ve mütefāvit olmakdur dahı şöyledür kim (12) balgam i baş ağrılarınun hūdāvendini yüzünün gözinün levninden (13) bilmek olur sebeb olkim maraḫlu a'zālar derdümendliği

42(a)

(1)ucundan zebūn olur daḥı aḥlat çekülir ol tarafa müteveccih (2) olur ol a'za ol ḥıltı def' eyleyimez bu sebebden mümkündür kim (3) baş ağrısının mādresi balğamdan olursa kan ol mevzi'den (4) çekeler kim ağrırdı gözün yüzün rengi kıızıllığa māyil olur elile (5) tutsa issi olur'ilāc oldur kim evvel balğamı istifrāğ itmek (6) tedbīrini ideler ḥabb-ı ıstamḥikūnıla ve ḥabb-ı kūkıyā ve ḥabb-ı şibyār (7) ve ayāric feykarā ve şaḥm-ı ḥanḫalıla eger mümkün olursa tiz ḥukne ideler (8) şöyle kim yukaru bāblarda zıkr oldıdı istifrāğdan sonra (9) gargaralar ideler başa issi yağlar dutup buruna kulağa ḫamzuralar (10) muvāfık nutūllar ideler aḫsurdıcı otlar yiyledeler buḥurlar idüp (11) başa ve boyuna muvāfık tılālar ideler şıfat-ı ḥabbü-şabr-ı şabr üşkutūri (12) on iki dirhem kabilī dört dirhem maştakī üç dirhem (13) kıızıl gül ve anison ve za'ferān her birinden bir dirhem keşīra iki dirhem

42(b)

(1) dögeler eleyeler şerbeti iki dirhem ola yatacak vakt yutalar yatalar (2) ḥabbu's şabr bir nev' daḥı şabr bir dirhem türbūd buçuk dirhem şaḥm-ı (3) ḥanḫal bir buçuk denk sakmūniya buçuk denk muḫl ve keşīra birer denk (4) dögeler eleyeler rāziyāne şuyıla yoğuralar bu cümle bir şerbetdür (5) şıfat-ı ayāric-ı mürekkeb ayāricı feykarā bir dirhem şaḥm-ı ḥanḫal bir buçuk (6) denk afitimūn iki denk anison bir buçuk denk muḫl keşīrā birer (7) denk dögeler eleyeler bu cümle bir şerbetdür eger ḥācet olursa (8) ayārec-i rūfes ve ayārec-i cālīnūs ve luğaziya vireler şıfat-ı (9) ḥab kim yūḥāna ibn-i māsūya terkib eylemişdür ayāric-ı feykarā yedi (10) dirhem kabilī dört dirhem milḥ-i

hindî üç dirhem kerefüs tohmı (11) üç dirhem gârikûn
 besfâyc ferâsiyûn üçer dirhem türbûd (12) on dirhem
 ısırgan tohmı biş dirhem afitimûn dört dirhem dükeli (13)
 dögeler eleyeler her biri fûlfül kadarı hablar ideler
 şerbeti iki dirhemden

43(a)

(1) iki mişkâl ola ki gece yudalar yatalar şıfat-ı habb-ı
 ayâric ayâric feykarâ (2) bir dirhem şahm-i hançal ve milh-
 i hindi her birinden iki denk saqmûniyâ (3) ve anison ve
 'ud-hâm her birinden bir denk muql bir denk şöyle kim (4)
 resmdür hablar ideler ammâ şol kimselere kim bu hablar
 fâyide itmeye (5) dört dirhem ayâric ez-kiğânis yedi dirhem
 aftimun yigirmi dirhem (6) çekirdegi çıkmış kızıl üzüm bir
 batman suyla kaynadalar yarusı (7) kalınca bir dirhem arı
 tozıla ayaric şunun (suyunun) içine katalar içeler (8) 'azîm
 fâyide ide şıfat-ı gârgara kim baş agrısına fâyide ayâric
 (9) feykarâ 'âkır-kaḥâyıla dögeler sikencübînile karışdurup
 gârgara ideler (10) şıfat-ı gârgara-i âḥer 'âkır-kaḥave
 sa'ter ve hardal ve gebere dibi kabı (11) dükeli berâber
 dögeler balıla yoğuralar başal-ı 'unşul sirkesile ḥal ideler
 (12) gârgara ideler şıfat-ı gârgara-i aḥer merzencûş ve
 sa'ter ve ekşi enâr (13) bir denk şabr her birinden beş
 dirhem dükelin dögeler sikencübîn-i 'aseli

43(b)

(1) içinde ḥal idüp gârgara ideler şıfat-ı nuṭul kim baş

ağrısına (2) fāyide ide yaban. na'nāsı ve versime yavuşan
 bâbūnec iklîl-i melik (3) sa'ter merzencûş kaysum turak otı
 defne yaprağı dūkelini (4) kaynadalar başı anuñ buhārına
 tutalar sonra ol şuyıla başı yuyalar (5) sıfat-ı tılā
 ferfiyūn yāsemīn yağıla karışdurup merhem idüp (6) başa tılā
 ideler ağrıyı sâkin ide sıfat-ı şu'uta kim buruna
 tamzuralar (7) çörek otı dört dirhem nūşādur türbūd her
 birinden birer (8) dirhem ba'zı nüshalarda türbūd yerine
 būre itmişler dūkelin dögeler (9) yāsemīn yağıla yā acı
 bādem yağıla karışdurular burnuñ içine tamzuralar (10) ve
 dağı yağı bâbūnec yağı her kanğısı hazır olursa ısıcaqla
 buruna (11) kulağa tamzurmak fāyide ider ammā anda kim ağrı
 ğāyet katı ola (12) buçuk denk cündibīdeste buçuk denk
 ferifiyun süsen yağıla karışdurup (13) buruna tamzursalar
 müfīd ola dağı merzençūş versime bâbūnec

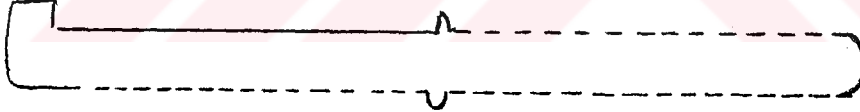
44(a)

(1) ve nesrīn yiylemek dūkeli fāyide idicidür ve hem ud-
 hindi ve (2) senderus ve ilgun ağacın bu 'illetlü gışinūñ
 öñinde yakmak fāyide (3) ider ve dağı fūlfül ve gündüs ve
 cündibīdeste yumşak dögeler yiyleyüp (4) aqsursalar fāyide
 ide hāmmāma girüp başına issi su döküp issi (5) yağlar
 dürtünse 'azīm fāyide ide sıfat-ı tılā kim şovukdan olan (6)
 baş ağrısını gidere muhammed bin zekeriyyānuñdur
 cündibīdeste ferfiyun (7) hardal ola sâbit-i kurra eydür
 şabr-ı mür ferfiyūn herbirinden iki dirhem (9) şamğ-ı 'arabī
 za'ferān her birinden bir buçuk dirhem cündibī dester (10)

bir dirhem kışt iki dirhem günlük üç dirhem anzerüt bir buçuk (11) dirhem afyon bir dirhem müselles şarābıla ezeler tılā ideler velikin (12) koyu ezeler üzerine kurşun koyalar ammā şunlar kim dimāğ issi (13) ve za'if ola bu terkib yumurda ağıla gül yağıla sirkeyile yoğuralar

44(b)

(1) anuñ kim şovuk baş agrısıyla uykusı dahı ğalebe ide turañ (2) otı yağını aşı dürteler burnına tamzuralar yāhūd turañ (3) otını süsen kökile şuda kaynadalar olşuyı başına koyalar (4) fāyide ide şol kimseye kim bu mu'āleceden fāyide olmaya sed eylemek gerekdür (5) eger sed bağlayup sākin olmayacak olursa ikisinün altında boynun (6) iki tarafında girü tamarlarının üzerinde tağlayalar kim 'aẓīm fāyide ide (7) mücerrebdür işbu şıfatlu tağlağuyıla sıfat ı budur

(8)

(9) evvel neşterile özini açalar ba'dehu derinçe tağlayalar ğıda nohūd āb (10) vireler zeyt yağıla yāhūd şir-i rūğanıla ve dahı zire kereviyyā (11) darçini sa'ter kalya kendene serçe eti gögerçin eti kim yavru (12) ola biryān keklik eti dürrāc eti süñilün eti ve kalye ve etün karacası (13) kim semiz etden çıkmış ola zeyt yağıla kavrulmuş ola bunları

45(a)

(1) yedürelər aña kim harāret i artuğrañ hācet kaz yağıla kavurup (2) yedürelər dahı bal helvāsın yedürler kim şekeri

helvādan muvāfıkrakdur (3) daḥı ta‘ām çok vākı‘ olur kim az yimekten baş ağrısının zahmeti (4) ziyāde olursa avāzı bātıl olursa ol ḥāletde başına issi su (5) dökmek gerekdür issi yağla neftile kulağına tamzurmak gerekdür ammā (6) şunun kim balgamı māddeinde ola baş ağrısı ma‘denün müşārekte (7) tevellüd itmiş olur ‘alāmeti oldur kim baş ağrısıyla gönül dönmek (8) ḥāşıl olur eger istifrāğ eylese ekşi şūr balgam gelüp ağız (9) tolosu olur ‘ilācı oldur kim evvel istifrāğ itdüreler (10) torak otı şuyıla kıızıl bögrölce şuyıla turb tohmıla balıla tuzıla (11) şöyle kim ‘ādetdür istifrağdan sonra azcuğ gül-engübin ile (12) anison zīre ve maştakī katup yedüreler eger yarındası ayārıcfeykarā (13) kim balıla ma‘cün olmuş ola üç dirhem miqdārı tā üç mişkāle

45 (b)

(1) degin yedüreler ‘azim fāyide ola ammā şol gişinün kim baş ağrısı (2) mütevātır ola her taḡla nūku‘-ı şabr virerler sıfat-ı nūku‘-ı şabr su‘d (3) sünbül afsentin fikāh-ı idḥir kerefüs tohmı nān-ḥāh rāziyane tohmı zīre (4) her birinden bir avuc dükelin kaynadalar şöyle kim şuyı kıızıl olup (5) edviyenün kuvvetini ala süreler şāfi ideler yetmiş dirhem bu sudan (6) alalar içine on dirhem şabr-ı üşkutūri katup bir şişe içine (7) koyalar güneşe aşalar üç gün tura her sâ‘at şişeyi depredeler (8) üç günden sonra her taḡla on dirhem miqdārı bu sudan (9) alalar üç dirhem genehe yağın yā acı badem yağın katup içeler daḥı (10) şol ḥablardan kim

zıkr olmuşdur vireler muvāfıķ tılālar isti'māl (11) ideler
ammā şol kimselere kim bu tedbīr fāyide itmeye 'illet dahı
(12) zāyil olmaya anlara dağ eylemekden yegrek mu'ālece
yokdur nitekim (13) hazret-i resūl sallalaḥu aleyhi vesellem
buyurur

ان آخر الطب الكى

46(a)

(1) ya'ni demek olur kim cemi' mu'āleceñ aḥiri dağlamakdur
pes eyle (2) olsa dağ dahı ne resme gerekdür beyān idelüm
dağñ birisi (3) başñ ortasında gerekdür ikisi iki
şakīkalarında birisi (4) ensesinde gerekdür yimek içmek dahı
şol tarīķa virmek (5) gerekdür kim zıkr oldıdı ta'āmdan sonra
hurma şeker kamış (6) zeytūn yimek muvāfıķdur altıncı bāb
sevdādan olan (7) baş ağrısının esbābını 'alāmetini ve 'ilācını
bildürür sevdādan (8) baş ağrısının 'alāmeti beş nev'dür biri
vesvās-i fāsıd (9) ve tebāh endişelerdür ikinci uykusuzlıķdur
üçünci benzñ (10) reng i tağyīr olmak ya'ni karasağı
olmaķdur dördüncü başñ (11) ağrısı balğam baş ağrısından
eksükrek ola beşinci mizāc (12) ve ol geķmiş tedbīrlər 'ömr ve
yaş çoklığının tanuķlığından (13) zāhir ola ammā 'ilāc ı
budur kim sevdāyı ishāl ideler matbūḥ-ı

46(b)

(1) eftimonıla dahı şol ḥablarıla kim sevdāyı ishāl ḥabb-ı
(2) la üverd ve ḥabb-ı eftimūn gibi şıfat-ı ḥabb-ı eftimūn
kara helīle dört (3) dirhem eftimūn buçuk dirhem ğariķun iki
denk kara tuz besfāyic (4) yunmış hacet-i ermeni kara

harbak her birinden bir denk dögeler eleyeler (5) hablar ideler cümlesi bir şerbetdür şıfat-ı nuķu'-ı şabr kara helile (6) emlec rāziyāne dibi kerefüs dibi kabı edhır köki süsen köki (7) her birinden on dirhem sünbül kaşabu'z zerire her birinden (8) üç dirhem şükā-'ah bād-averd her birinden beşer dirhem iki buçuk (9) batman şuyıla kaynadalar buçuk batman şuyıla kala on dirhem dögölmiş (10) şabr katalar güneşe aşalar hācet vaktında on dirhemden yigirmi (11) dirheme degin isti'mal ideler ammā anuķ kim sevdāvi mādresi (12) ma'desinde ola başı ağrısı daķı ma'de müşāreketile tevellüd (13) itmiş ola 'alāmeti daķı mizācında olur mālīhulya 'alāmetleri

47(a)

(1) gibi 'ilācı oldur evvel yukarudan istifrāğ itdüreler (2) ammā şol gişilere ki istifrāğ eyleyecek edviyeler kuvvetlü olmak (3) dileseler turbı yaralar aķ harbak içine qorlar üçgün tırur (4) üç günden sonra turbı yaralar harbakı çıkarurlar turaķ otıla (5) kıızıl bögrölceyile kaynadalar süzeler sikencübin-'aseli karışdurup içeler (6) yedinci bāb galiz yellerden mütevellid olan baş ağrısının (7) esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür ammā bilesiz kim galiz (8) yellerden ve buhārlardan 'arız olan baş ağrılarınuķ 'alāmeti (9) beş nev'dür biri katı ağrıdur kim şıķleti olmaya ikinci temeddüd ya'ni (10) çekilmeklikdür kim göz diblerinde zāhir olur üçünci 'illet oynayup (11) hareket eyleyüp intikāl itmek bir yerden bir yere dördünci devā ve tanin

kim (12) kulak güvüldemekdür beşinci eger buḥārlar çok olacak olursa başuṅ (13) tamarları sançmak göze ḥayālat ʿarīz olmakdur dahı vakt

47(b)

(1) olur kim seder-devvār yaʿni baş çekzinmek göz kararmak ʿarīz olur (2) ʿilāc bu ʿilletde tedbīr-i şavāb oldur kim maʿdeyi ve bedeni fāsīd (3) mādde kim yeller ve buḥārlar koparur pāk ideler ḥabb-i ayāric ve ḥabb-i kūkīya (4) ve nukuʿ-ı şabrıla fiʿl-cümle beden-i arınuḡından sonra her sabah aç karna (5) hammāma gire çörek otı merzencūş cündibi-deste ve müşk yiyleye (6) rāziyāne toḥmın burnına dütüze dura acı bādem yaḡın burnına kulaḡına (7) tamzuralar dürlü dürlü suʿutlar eyleye sıfat-ı suʿūd kim burna tamzuralar (8) ayāric-feykara bir dirhem cāvşīr cündibi destere afyon her birinden (9) buçuk dirhem bir denek şeker edviye kararınca iki ola dükeli edviyeleri (10) yumşak dögeler bir denek mikdārı burına uralar yāḡud ḡutun gişiler (11) südile ezeler buruna tamzuralar yelleri taḡlīl ide süddeleri aç (12) eski baş aḡrıları kim buḡardan ve ḡalīz yellerden mütevellid olmış ola (13) fāyide ide ammā şāḡib marāz gerekdür kim buḡar-engiz taʿāmlardan

48(a)

(1) iḡtirāz ide sıfat-ı suʿūt kim yelleri taḡlīl ide mūmiyā ve cündi (2) bideste ve müşk ve ferfiyūn dükeli berāber dögeler merzencūş (3) şuyıla yoḡuralar uvacık ḡablar ideler

zanbağ yağıla ezeler buruna tanzuralar (4) sıfat-ı su'ut-ı nev'-i aher müşk ve cündibi-deste ikisin dögeler zanbağ (5) yağıla azacuk ezeler su'ut ideler sıfat-ı habb-i ayāric kim şovukdan (6) ve yelden olan baş ağrılarına fāyide ide ayāric-feykarā ve türbūd her (7) birinden on dirhem şaru helile kâbili helile her birinden beş dirhem (8) rāziyāne suyıla yā kerefūs suyıla yoğurup hablar ideler şerbeti iki buçuk (10) dirhemden üç dirheme degindür eger mādde sevdāvi olacağ olursa (11) beş dirhem af timūn 'ivaż ideler kim 'azim fāyide ide ammā anuñ kim rihi (12) ma'dede mütevellid olmuş olup ma'deden başa gele 'alemet,i bu zıkr (13) eyledüğünden oldur kim baş ağrısı ma'de ağrısıyla tabi' ola her

48(b)

(1)vakt kim bād-engiz ve buhār-engiz ta'āmlar yese baş ağrısı ziyāde ola (2) kaçankim ta'ām hażm olsa sākın ola dahı şöyledür kim baş ağrısı (3) başuñ ortasında āğāz ide 'ilāc oldur kim evvel ma'deyi istifrāğıla (4) fażlalardan arıdalar bade^{hu} ayāric-feykarā vireler ayārecden sonra (5) acı bādem yağıla māu'l-üşul vireler eger hācet olursa nukū'-ı şabr (6) vireler kene hırva' yağıla sıfat-ı māu'l-üşul rāziyāne dibi kabı (7) kerefūs dibi idhir köki anison ve maştaki ve nānhāh ve kardamāne (8) ve aftimūn ve seliha ve yarpuz ve üstühudus ve ğarikūn her birinden (9) beşer dirhem dükelin kaynadalar süzeler her sabah otuz dirhem bu sudan (10) alalar yedi dirhem gülengübün dört dirhem acı

bādem yağın katup (11) ısıcaqla içeler eger bu maü'l-uşûle on dirhem şabr katup üç gün (12) güneşe korlarsa üç günden sonra her gün on dirhemine yâhud (13) on beş dirhemine iki mişkāl kenç yağın tamzurup içeler müfîd ola

49(a)

(1) dahı macûnlardan devâü'l-miski'l-mürr ve deva-ü'l-miskil-hulv (2) ve tiryâk-ı fârûk ve mesrûditus ve suhriniyâ her kanğısı (3) hâzır olursa haftada bir kez yiye dahı her şabâh mâdesine (4) maştakî yağın dürte hammâma gire içdügi şuya maştakiyi (5) bırağa gülbeşeker yiye zireyile maştakiyile dahı azacuk kuru (6) kişniç yiye kettân tohumıla andan fi'l-cümle mümkündür kim işbu (7) tedbirlerle buhârlar başdan men' ola sekizinci bâb (8) şol baş ağrılarını bildürür kim yubüsetden hâşıl ola bilesiz kim (9) yubüsetden olan baş ağrısı bunun 'alâmeti dört dürlüdür (10) biri uykusuzlıkdur ikinci burun ve göz huşk olmaqdur (11) üçünci baş gâyet yeyni olmaqdur dahı çok vâki' olur kim (12) baş şöyle yeyni olur kim her sâ'at sahib-maraż başını depretse (13) şöyle şanur kim anuñ hâşşeleri gendü işlerinden kalmışdur

49(b)

(1) dördünci gözleri gâyet içerü girmekdür 'ilâcı cemî' dürlü (2) sinüñ oldur kim ruṭubet arturıcı gıdalar isti'mâl (3) ideler dahı göreler kim tabi'atuñ meyli burûdete mâyl midür (4) yâhud harârete ve el-hâşıl mizâca muvâfık

tedbirler buyurular (5) kaynanmış cüllâb içürüp nîm-birşit yumurda yedüreler (6) et şuyın içirüp semîz tavuk şorbasın içüreler (7) ammâ şol gişiler kim maḥrūr-ı mizâc ola aḡa nîm birşit (8) yumurdanun şarusın giderüp aḡın yedüreler et şuyına (9) gül şuyın katup içüreler elma şuyı mārûl şuyı kabak (10) şuyın vireler şorbasına mārûl yapraḡın azacuk kişnicle (11) katup virmek gerekdür daḡı isfinaḡ ve kabak şorbasın (12) yedüreler burnına kulaḡına kabak yaḡın benefşe yaḡın tamzurular (13) ayāsına göbeḡine maḡ'adına bu yaḡlardan bile dürteler lîkin şovuk

50(a)

(1) mizâclulara et şuyını eski şarâbıla ve balıla darçînile (2) vireler yumurdanun aḡını giderüp şarusın vireler benefşe (3) yaḡını turaḡ otı yaḡına karışdurup isti'mâl etmek gerekdür (4) kuş yaḡıla oḡlak iligini tere yaḡıla nîm-germ başa dürtüp (5) kulaḡa tamzurular fāyide ide tokuzuncı bāb ma'de aḡzınun (6) zâ'ifliğından'arız olan baş aḡrısının esbābını (7) ve'alāmetini ve'ilācını bildürür ma'de aḡzınun zâ'ifliğından (8) olan baş aḡrısının'alāmeti oldur kim ta'amı'ādetden (9) artuḡrak yise yā şabāḡ gün toḡarken nesne yise baş aḡrısı (10) ziyāde ola daḡı çirkin rāyiyatı nesne burnına irişse başı (11) çegzünüp gönli dönüp aḡrı hareket ide'ilācı oldur kim (12) şabāḡ buḡday kabını enār şuyıla yedüreler daḡı elma ayva armud (13) yedüreler fāyide ide fi'l-cümle ekser hallerde bu

50(b)

(1) sudā'ı ilācī şafradan olan baş ağrılarınun (2) 'ilācī gibidür kim ma'de ağzınun müşāreketile ola ammā şol (3) baş ağrısı kim ma'de ağzınun za'ifliğından ola elile (4) tutsan meyli sovuakra olur güleğübün ve anison ve maştakī (5) ve şarāb-ı sūnbūl müafıkdur bākī ilācī budur kim tabi'atı (6) telyin ideler ayāric-faykara ile eger her hafta bir (7) mişkāl maştakī iki mişkāl şekerile döğüp gice yiyüp yatsa (8) ma'deyi dēmāğı arıdup tabi'atı(1) telyin ide ma'de ağzını (9) kuvvetlendüre onuncı bāb dimāğ hissinun kuvvetinde 'ārız (10) olan baş ağrısının 'alāmetin bildürür 'alāmeti (11) oldur kim her dürlü avāzdan ve her dürlü rāyihadan zahmet (12) çeke avāzları kokuuları ne kadar az olursa fi'l-hāl tuya (13) ve līkin dimāğın cemi' ef'āli selāmet olup burnının

51(a)

(1) mecrāsı pāk ola 'ilācī oldur kim gālīz ta'āmlar yidüreler (2) kuzu başı ve pāyiçe gibi buğdayıla oğlak eti herise gibi (3) zirā bu gıdalardan dimāğ gālīz olup hiss girü i'tidāle gelür (4) ammā anun kim harāreti kuvvetlü ola anun gıdāsına mārūl (5) köki ve yaprağı ve tuhmekān ağacı ve yaş kişnic katarlar şarāb-ı (6) haşhāş vireler taze balık yedüreler kim gāyet muvafıkdur (7) on birinci bāb şol baş ağrısını bildürür kim uykudan (8) sonra 'ārız olur uykudan sonra 'ārız olan baş (9) ağrısının 'ilācī oldur kim göreler bedende kangı hılt gālībdür (10) ol hıltıdan bedeni arıdalar

şol edviyelerle kim mizāca (11) muvāfıkdur dağı sirkeyile kül ısladup alnına uralar iki (12) şakağlarına bile amma kül dağı gerekdür kim encir ağacı küli ola (13) eger fi'l-hal harāret müstevli olacak olursa nesne yiye baş

51(b)

(1) ağrısı sākin ola velikin füzūni hıltan bedeni arıtmakdan (2) gāfil olmamak gerekdür onikinci bāb cima'dan sonra 'arız (3) olan baş ağrısının esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (4) cima'dan sonra 'arız olan baş ağrısının esbāb(1) (5) iki nev'dür biri kurulıkdur kim çok cimā' eylemekden olur (6) ikinci bedende fāsıd hılt olur cimā' hareketile kim mürekkebdür (7) nefsānī ve bedeni hareketile olur ol hıltlardan buhārılar (8) kopar dimāğa müteşa'id olur 'ilācı şol gişilere kim kurulıkdur (9) 'alāmeti zāhir olsa anuñ 'ilācı kurulıkdan olan (10) baş ağrısının 'ilācıdur dağı huğneler itmek gerekdür gıda (11) nīm birşit ymurda şarusun yedürmekdür tāze yaş balık (12) kuru etmegi tennürda göyündürüp cüllābıla ısladup yedürmekdür (13) badam içini ve fıstıkdur ve köknar içini ve habbetü'l hazra

52(a)

(1) içini döğüp etmegile cüllābıla yoğurup azacuk rāziyāne tohmıla (2) yedürmekdür dağı semüz tavuk şorbası-nı semiz ördek tiridi (3) ve oğlak et'i nekim bunlara benzer varısa fayide eyleyicidür amma şol (4) kimselere kim imtilā eseri zāhir ola gerekdür kim bedeni füzūni (5) ahlattan arıdalar

eger kaşđ hācet olsa kaşdıla ishāl (6) hācet olursa ishālıla dağı dimāğı gül yağıla yā mersin yağıla (7) takviye ideler mersin yaprağını gül yaprağını şuyıla kaynadup (8) başına tamzuralar dağı ta'am kim yiye hażm olmayınca cima'a (9) meşgūl olmaya eger faşl-ı tābistān olursa bedeni arı olup (10) yigid gişi olsa şovuk şuyıla gūsl eylemek kifāyet ider burnuna (11) gül yağını tamzurup yatup uyumak müfiddür on üçünci bāb (12) şol baş ağrılarını bildürür kim rāyihālar ve buhārılar mütevellid olup (13) taşradan dimāğa irişe anuñ kim baş ağrısı buhārlardan

52(b)

(1) ve issi rāyihālardan tevellūd ide müşk ve za'ferān ve kāsni ve (2) cündibi-deste gibi dağı şol ma'den buhārlardan kükürd ve (3) zernih gibi nekim bunlara benzer varısa 'ilācı oldur kim kāfūr (4) şandal gülāb benefşe nilüfer söğüd şuyı ve kuru yemişler (5) şuyıla mu'ālece ideler eger harāret yubūset ola kāfūrı (6) kabak yağıla benefşe yağıla nilüfer yağıla buruna tamzuralar (7) dağı söğüd yağı dimāğun mizācına kuvvet virüp i'tidāle (8) getürmeklikde fāzileti vardur ayruñ yağlardan amma anuñ kim (9) başı ağrısı kuru nesnenün koñularından olur kāfūr (10) koñusu gibi dağı ma'denler buhārı gibi anlara müşk ve za'ferānıla (11) ve issi nesnelerle 'ilāc ideler dağı gāyet issi şulu hammāmda (12) istihmām itdüreler ondördünci bāb taşra yellerden mütevellid (13) olan baş ağrılarını

bildürür şol gişilere kim baş ağrısı

53(a)

(1) katı şovuk yellerden 'arız olmuş ola bilmek gerekdür kim dīmāğa (2) katı şovuk yellerden 'arız olmuş ola bilmek gerekdür kim dīmāğa (3) burun delüğinden irişmişdür yāhūd kulak delüğinden mi (4) yāhūd eñseden bile irişmişdür fi'l-cümle 'ilācı müşterekdür (5) müşkile cündibi-deste turak otı yağıla hıyri yağıla (6) yāsemin yağıla kankısı mevcūd olursa hal idüp nīm germ (7) kulağa buruna tamzurmak gerekdür dağı müşk cündibi-deste (8) kāsni sarımsak nekim bunlara benzer varısa fāyide idicüdür (9) taḥlil idici issi zāmādlar kim yukaru bāblarda zikr olmuşdur (10) fāyide ider amma şunun kim başı ağrısı issi yellerden müstevlī (11) olmuş ola turak otı yağını gül yağıla karışdurup burnına (12) kulağına tamzuralar dağı mu'tedil nuṭūllar ideler mu'tedil ḥammāma (13) gireler fi'l-cümle bu iki nev' baş ağrısı kim zikr olundu

53(b)

(1) neffāḥ ve buḥar engiz ta'amlardan ihtirāz ideler dağı tabiātı (2) müleyyin ideler on beşinci bāb zaḥumdan cerāhatdan mütevellid (3) olan baş ağrılarını bildürür zaḥumdan cerāhatdan 'arız (4) olan baş ağrısının 'ilācı oldur kim evvel şol tedbirleri (5) ideler kim dīmāğın zahmeti ağrısı sākin ola cerāhate gül yağını (6) dürtler kim ağrısını sākin eyleyüp dīmāğı kuvvetledüre eger (7) ağrı

beğāyet müşkil olacak olursa gül yağıla azacuk sirke (8)
 karışdurup isti'māl ideler eger ağırı hadden taşra gāyet (9)
 katı olacak olursa sirke ziyān ider sebebi olkim sirke (10)
 başuñ derisini dahı sıñirleri süst eyler mādde ol sebebeden
 (11) ol mevzide kulağ ağırsızıyāde olursa eger cerahat (12)
 tizcek bitecek olursa cerahat tedbīrin ideler şöyledür kim
 (13) evvel cerāhatuñ dört yanınuñ mizācını i'tidālıla
 getüreler kim

54(a)

(1) cerāhat tizcek hatm ola eger cerāhatuñ dört
 tarafı mu'tedil (2) olmayacak olursa bilmek gerekdür kim
 cerāhat dürüst olmaz dahı (3) şol gişilere kim cerāhat
 sonına ısıtma 'arız olup 'aql dahı müşevveş (4) olsa dimāguñ
 gışāsında şiş olmak 'alāmetidür eger faşl (5) yıl 'ömr kuvvet
 ve mizāc müsā'ade idecek olursa derhāl kıyfāldan (6) kan
 alduralar ya ekhaldan eger kan aldurmağa nesne māni' olacak
 (7) olursa hacāmat ideler dahı tabiā'tı telyīn ideler
 hıñne-i leyyine ile (8) şıfat-ı hıñne-i leyyine kabı
 soyulmuş arpa kuru benefşe ve hatmi kim (9) kettān bezine
 bağlanmış ola her birinden yigirmi dirhem üçini bir (10)
 buçuk batman şuyıla kim iki jüz kırk altı dirhem olur
 kaynadalar (11) buçuk batman kalınca süzeler şāfī ideler on
 dirhem gül yağın (12) on dirhem benefşe yağın on iki dirhem
 fānid buçuk dirhem (13) büre yātuz hal idüp ısıcaqla hıñne
 ideler şıfat-ı hıñne-i aher

54(b)

(1) çükündür yaprağın kaynadalar şuyından yetmiş dirhem miqdārı alalar (2) süzeler on dirhem hıyār-şenber on dirhem benefşe yağın katup (3) isti'māl ideler şıfat-ı hıḳne-i kavī bābūnec turaḳ otı her birinden (4) on dirhem kuru encir on beş dāne benefşe ve hatmi her birinden (5) her birinden on dirhem dūkelini kaynadalar süzeler bir dirhem (6) tuz bir dirhem büre on dirhem bal katup isti'māl ideler ana kim (7) hıḳne mümkün olmaya hummāsı daḥı olmaya ḥabb-ı kūḳıyāyla ishāl (8) ideler eger ḥarāret kavī olacaḳ olursa kim hummāsı olmaya (9) ḥabb-ı kūḳıyadan çāre yoḳdur līkin hummāsı olana faşd ideler (10) faşddan sonra kāsni şuyın yā 'inebu's-sa'leb şuyın vireler (11) biş dirhem miqdārı hıyār-şenber ile ammā anuḡ kim ısıtması katı (12) issi olmaya kakūnc şuyın vireler 'inebüs-sa'leb şuyıla her birinden (13) otuz dirhem hıyār-şenber içile iki dirhem şabr bir buçuk denk

55(a)

(1) za'ferānı ḥal idüp içüreler anuḡ kim şişi ola ısıtması daḥı (2) ola zamād ideler şıfat-ı zamād kuralı şıfat-ı

(8) şıfat-ı zamād-ı āher mersin yaprağı enār kabı gül nar içini sirkeyile (9) kaynadalar azacuk sukk ve 'ūd-ı hām ve kaşabu'z-zerire döğüp (10) eski şarābıla yoğurup başa yaķu ideler aña kim hayli müddet (11) geŗmiş olsa mu'tedil zamād isti'māl ideler şöyle kim kabızlık (12) kuvvet i dahı ola taħlīl idici kuvvet dahı ola şıfat-ı zamād-ı mu'tedil (13) mersin yaprağı tāze serv yaprağı söğüd yaprağı ħatmi

55(b)

(1) eklīl-i melik dūkelin döğeler kaynadalar şuyı alalar bu şuya (2) süsen yağın katup eski şarābıla karışdurup azacuk kaynadalar (3) azacuk mür ve kaşabu'z-zerire ve kil-i ermeni ve şeb-i yemeni beze (4) bağlayup bile kaynadalar karşu ovalar bezi ısladup başa yaķu ideler (5) şıfat-ı zamād-ı muħallil mür bir dirhem şabr üç dirhem günlük bir dirhem (6) mürde-seng bir dirhem mūm biş dirhem gül yağı yigirmi dirhem (7) mūmı gül yağıla arıdalar otları yumşak döğeler azacuk ovup ısladalar (8) mūmıla yağa karışdurup merhem ideler kettān bezine yakup issile (9) başa yaķu ideler ammā aña kim taħlīl ziyāde ħācet ola sirke (10) yerine şarāb ideler gül yağı yerine süsen yağı ideler yāħūd (11) tāze şīr-rūġan ideler aña kim baş ağrısıyla uykusuzlık (12) 'arız ola gül yağıla benefşe yağın karışdurup başa dürteler (13) aña kim ağrı ziyāde 'arız olsa gül yağını benefşe

56(a)

(1) yağından ziyāde ideler anuñçün kim gül yağı ağırları sâkin (2) idicidür benefşe yağı uyku getürücidür velîkin ğıdā cevāv vireler (3) erük kabak müzevveresin yedüreler bādam içile ammā şunun kim dimāğ (4) deprene hareket eyleye iki dirhem üstühdūs döğüp cüllābıla (5) içüreler ğıdā tavuk beynisin oğlak beynisin yedüreler bunları (6) yedüğinden sonra ekşi ve tatlı enār şuyın içüreler aña kim kan (7) çok kan göyünmiş ola ısıtması olmaya nīm birşit yumurda şarusın (8) yedüreler tavuk etile rāyiḥalarda alma ve şandal ve ayva kıızıl gül (9) benefşe mersin yaprağın yiyledeler azacuk kâfūrıla anuñkim (10) cerāhat giçirek ola mersin yaprağın döğeler mürile karışduralar (11) cerāḥata uralar anuñ kim cerāhat büyük ola velîkin (12) süñüğe irmemiş ola cerāḥatini gül yağıla ovalar döğeler üzerine (13) zurûri iksirin ekeler şıfat-ı zurûr iksirin şabr anzerut

56(b)

(1) günlük her birinden on dirhem demü'l-aḥeveyn ve mür her birinden (2) biş dirhem dükelin döğeler yumurda ağıla yoğuralar tavşan tüyile (3) karışdurup cerāḥata uralar eger cerāḥatūñ üzerine kurula (4) ekererse daḥı revādur ve daḥı cerāḥatūñ dört yanına (5) mezkūr zamādlerden yaḳu ideler nīm-germ yağlardan dürteler meger (6) şol gişilere kim 'aklı şūrīde ola cerāḥat beğāyet büyük ola (7) anlara büyük cerāḥat tedbīrin ideler şifā ola on altıncı bāb (8) baş çanağının içinde mütevellid olan kurtcuğaz sebeble olan

baş (9) ağrısını bildürür ma'lûm ola kim bu nev'a baş ağrısının sebebine (10) hindüstânlar da'vâ iderler kim cimcimenün içinde kırt mütevellid olur (11) ol kırdun hareketinden başa 'azîm ağrı 'arîz olur diyü (12) 'alâmeti olmuş kim baş ağrısı lâzım ola dâyim 'alîlün (13) burnından dimâğından yaramaz koku eksük olmaya yakınında yaramaz koku

57(a)

(1) gerek olsun gerek olmasun dahı baş ağrısı kim olur kulağ (2) vü güldüsile bile olur ne kadar hareket idüp deprense baş ağrısı (3) ziyâde olur 'ilâcî oldur kim evvel bedeni dimâğ ı yaramaz maddelerden (4) arıdalar habb-ı kûkîyâ ve habb-ı istamhıyûn ve ayâric-feykara ile dahı (5) nekim bunlara benzer varısa ve hem ayâric-feykarayı ezüp burnına (6) tamzursalar fâyide ide seftalu yaprağın döğüp sıkup şuy' ını (7) buruna tamzursalar fâyide ide tut kökinün şuyını şabrıla (8) karışdurup yemek buruna tamzurmak ve akşurmak fâyide ider (9) on yedinci bâb humârlıktan 'arîz olan baş ağrısını (10) bildürür humârlıktan 'arîz olan baş ağrısının 'ilâcî (11) oldur kim evvel kUSDuralar sikencübünile issi şuyıla eger tarak (12) otını turb tohmını suda kaynadup sikencübünü ol şuyıla ezüp (13) içeler istifrâğ ideler şöyle kim ma'de tamâm arına eger mümkün

57(b)

(1) olmayacak olursa bir dirhem ayâric-feykarâ buçuk denk yâhûd (2) bir denk mahmûdeyle içeler ekşi ve tatlu enâr

şuyıla içerse (3) mahmude şavāb ola matbūh-ı helile daḥı
 kifāyet ider eger (4) istifrāġ māni' olacaq olursa uyumak
 gerekdür kim uyku (5) daḥı ma'de daġı şarāb ı haẓm ider
 sinirür sindüginüñ (6) 'alāmeti oldur kim bevl evvelki
 ḥālinden bir ḥāle daḥı döner (7) rengi taġyir olur evvel
 evvel ayaġı tuzıla benefşe yaġıla (8) ovşalar şavāb ola
 daḥı issi şuyıla eli ayaġı ovmak (9) ğayet de müfiddür
 ḥaṣṣa eger benefşe ve bābūnec kaynanmış su (10) olacaq
 olursa yegrek ola velikin kaçan uykudan turalar (11)
 ḥammāma gireler başa issi şu dökeler sebebi olkım şarābdan
 (12) başa baġiyye qalmış nesne varısa taḥlil ide gökcek
 uyku (13) getüre ammā ḥammāndan çıkıçak bir sâ'at
 geçmeyince yimek yimeye yedügi

58(a)

(1) ḥāletde harāret arturıcı nesne yimege tāze yaş balık
 yiye sirkeyile (2) mārūl yapraġın yiye kasni yiye şol
 kimseye kim ziyāde ğıdā yimek (3) ḥācet olursa nīm birşit
 yumurda yiye tavuġ eti dürrāc eti oġlaġ (4) etin yiye qoruk
 şuyıla zirişkile şummākıla ne kim bunlara benzer varısa (5)
 ana kim şusalık ğalebe ide şovuk su içile meger kim mādesi
 (6) za'if ola şovuk şunuñ maẓarratından ihtirāz ide ekşi
 enār (7) şuyın elma şarābın şuyıla qarışdurup içeler eger
 şusuz daḥı (8) içerse devādur ve hem bilesiz kim mahmūde
 içüreler şovuk şuyıla (9) vireler eger kimse bu şarāblardan
 içmeyecek olursa üzüm şarābının (10) akını kim raķik ve
 mürevvak ola şuyıla memnūc idüp içüreler (11) gece yatacak

vakt azacuk kuru kişnic şekerile ağzında tuta yata (12) başına gül yağın dürte eger bu tedbîrler ile baş agrısı men' (13) olmayacak olursa ikinci gün yine hammâm ve şarâb ve ta'am bu tertib

58b(1)

(1) üzerine buyurular kaçan kim azacuk fâyide zâhir ola tedricile (2) ta'am yidürelər ta'âmdan sonra üç sa'ât geçmeyince hareket (3) İtdürmeyeler fi'l-cümle bu tertib cemî' baş ağrılarına gerekdür (4) ammâ humâr gişeler sirkeden ihtirâz ideler sebebi oldur kim (5) sinirlere ziyân ider şıfat-ı süfuf kim humârlığı zâyil eyleye (6) kâsnî tohumı kelem tohumı zirişk sumak kabı soyulmuş mercimek kıızıl (7) gül tabâşir her birinden bi dirhem dükelin döğeler karışduralar (8) üç dirhem miqdârı bu otlardan alalar iki çekirdek kâfur (9) katup yâ koruk şuyıla yâhûd ekşi ve tatlu enâr şuyıla içürelər (10) dahı ol fuka' kim arpa şuyından ve sünbülден düzülmüş ola (11) muvâfıkdur ma'deyi şarâbuñ bakıyyesinden ya vak ider hâşşa (12) eger sehelce tuz katacak olursa müfid ola eger bu fuka' (13) koruk şuyından düzerlerse hoş ve sinirici ola dahı

59a(1)

(1) rayihalarda şandal ve gülâb ve kâfur ve reyhan kim üstine (2) sirke sepilmiş ola gâyet de fâyide ide dahı şol gişiler kim (3) ol gün şarâb içeceklerdür şabah bir şerbet-i şarâb-ı efsentin (4) içse her giz humâr olmaya şıfat-ı şarâb-ı

efsentin yüz dirhem (5) dört yüz elli şuyıla
 kaynadalar iki yüz elli dirhem (6) şu kalınca sözeler şāfī
 ideler ba'dehu biş on ayva yeni beze (7) şarup oda gömeler
 pişe sıkalar şuyından elli dirhem alalar (8) yüz dirhem şeker
 katup kaynadup kıvāma getüreler hācet vaktında (9) on biş
 dirhemini isti'māl ideler kim şarābī ta'amı hażm (10) idüp
 humarlığı men' ide dahı havāşşlar da getürmişlerdür kim (11)
 her kimse kim biş dāne topalakı döğse yise ol gün ne kadar
 (12) içerse ol gün humār olmaya ve hem acı bādem yimek
 humārlığı (13) men' eyler muhammed bin zekerıyyā eydür çok
 söylemek nesne okumak humārlığı

58(b)

(1) giderür ve dahı şığır yağı şarābuñ tirya ıdur dirler (2)
 vechile kim şarābuñ hiddetini mādeden dimāğdan men' ider (3)
 on sekizinfibāb sancuyıla olan baş ağrısını bildürür (4)
 calinūs eydür sancuyıla olan baş ağrısı dimāğın veremlerinden
 (5) 'arız olur dir sebep olkim her kanda sancu olsa tamarlar
 (6) mümteli olur tevellüd eyler katı ağrı ve sancu ana tabi'
 olur (8) 'ilācı oldur kim evvel göreler bu imtilā kankı
 ahlatdan 'arız (9) olmuşdur eger hılt gālız ve şovuk olacak
 balgāmī (10) ve sevdāvi baş ağrılarınun 'alēmeti zāhir ola
 istifrāğı (11) ayāric mukavviyile ideler istifrāğdan sonra
 māu'l-uşul (12) vireler kine yağıla acı bādem yağıla gālīye
 müşk merzencüş (13) cündibidester yiyledüp laţif gıdalar
 yedüreler şöyle kim madde

59(a)

(1) laṭīf ola ayāric-feyḳarā yıla ğarğara ideler eger mādē issi (2) ve laṭīf olursa anuñ yatacaḳ yeri yābis havālu hoş olur (3) gerekdür daḡı baldırdan hacāmat itdürüp başına sovuḳ zamād (4) urmak gerekdür şıfat-ı zamād benefşe aḳ gül nilüfer her birinden iki (5) mişkāl babūnec iki mişkāl iklīl-i melik bir dirhem döğülmiş arpa (6) on dirhem dükeliñi döğeler elli dirhem (7) tatlu şuyıla ḳaynadalar şöyle kim şunuñ çoḳı eksile bu otları aña (8)ḳatalar yine ḳaynadalar pālūze gibi ola nīm-germ idüp başa yaḳalar (9) ve daḡı bezi nīm-germ idüp başuñ dört yanına tolayup benefşe (10) yaḡın nilüfer yaḡın alnına ve şaḳaḳlarına dürteler eger bu tedbilerile (11) zayıl olsa burun tamarından ḳan ālalar on toḳuncı bāb müzmin (12) ve lāzım baş aḡrıların bildürür müzmin ve lāzım baş aḡrılarınuñ 'ilācı (13) oldur kim mādde ğalīz ve 'usr olursa evvel saçı ḳazıdup

59(b)

(1) zamād eylemek gerekdür şıfat-ı zamād ferfiyun iki mişkāl būre ve yaban (2) sezābı ve üzerlik toḡmı her birinden bir mişkāl döğeler merzencūş (3) şuyıla yoḡuralar yaḳu ideler eger keseler kim bu yaḳudan harāret (4) müstevlī olmaya edviyeleri yumurda aḡıla gül yaḡı la azacuḳ sirkeyile (5) yoḡuralar şıfat-ı zamād-ı aḡer ferfiyūn on dirhem şaru mūm otuz dirhem (6) zeyt yaḡı yüz yigirmi dirhem mūmı zeyt yaḡıla arıdalar ferfiyūnı (7) yumşaq döğüp

mūmıla yağıla arışdurup merhem idüp başa yau ideler (8) yigirminci bāb ısıtmadan 'ārīz olan baş arıların bildürür (9) baş arısı kim ısıtmadan 'ārīz ola vat olur kim ısıtmanın (10) nevbetinde zāhir olur ısıtma dutıca zāyil olur vat olurkim (11) arı başı āyet atı tutdığından arar ılmaz ısıtma daı issi (12) ve tīz olur vat olur kim ısıtma zāyil olur velikin baş arısı (13) zāyil olmaz 'alāmeti baş arısının i nev'dür biri oldur kim

60(a)

(1) ısıtmanın ıssiligile tizliginden bevl a ve raı olur ikinci (2) oldur kim bevl kim ıar sidük yolını yaa yaa ıar 'alāmeti (3) oldur kim başı arısı dutacadur vat olur kim baş arısı (4) zāyil olmak 'alāmeti olur şöyle kim mādde talīl-pezīr olmışdur (5) 'ilācı anu kim baş arısının sebebi issi ve tīz hıltдан ve issi (6) ısıtmadan ola lalaalar eyleyeler ul şuyıla sirkeyile ul yağıla (7) başa uralar eger fal-ı zimistān olaca olursa ısıtma daı issi (8) olaca olursa şovukla uralar ayağını aynanmış benefşe nilüfer (9) ve bābūnec şuyına şoalar bezr-i atūna benefşe şarābıla sūkker uru (10) kişnīc benefşe ızıl ul arpa abın ezüp içüreler kim buarı dimāğdan (11) men'ide daı nūṭūllar idüp başı mütevātir azıdalar benefşe bābūnec (12) ve hātmi bişürüp zamādlar ideler kim āyet ve fāyide ide ammā şol kimselerde kim (13) baş arısının sebebi ok hıltдан ola istifrā tedbīrin ideler

60(b)

(1) yigirmi birinci bāb yarum baş ağrısını bildürür kim 'arab ıstılahında (2) şakīka dirler bu 'illet şöyle dūr ba'zı gişilere [kaç] gün 'arız olur (3) yine sākin olur nevbet olduğu vakt yine tutar bilesiz kim (4) bu marazun mādresi ekşer şakakun 'azalasında olur 'ilācı (5) oldur kim anun 'alāmeti kan galebesinden ola alın tamarından (6) yāhūd burun tamarından kan alduralar anun kim ma'desinde (7) safrāvi mādresi olsa nukū'-ı şabr içürelər kāsni şuyıla (8) fi'l-cümle ayāric-feykāra şakī kanun dükeli nev'ine fāyide ider ammā (9) aña kim yarum baş ağrısı nevbetile gele nevbetden öndin istifrāğ (10) itdürüp 'illetün mādresini bedenden arıtmak gerekdür şol hablarla kim (11) yukaru bāblarda zikr oldıdı dahı zamād ve nütüller isti'māl (12) ideler za'ferān ve mürekkebi tılā eylemek fāyide ider veli şol (13) kimselerde kim şakīka dāyim ola gözde dahı zarar yetiştürmeğe başlaya tızcek

61(a)

(1) sellini bağlamak gerekdür kim göze 'illet intişār tevellüd itmeye vallahü a'lem (2) üçünci makāle müstemil omışdur on bāb üzerine her bābda şol (3) nesneleri bildürür kim göze mu'alece iden kehhāle bilmek vācibdür (4) evvelki bāb gözün nihādını ve tabālarını bildürür ikinci (5) bāb gözün teşrihini ve her tabākanun gıdāsı kandandır anı bildürür (6) üçünci bāb gözün mizācını ve ol haller kim aña ta'allukı vardır anı bildürür (7) dördüncü bāb gözün hastalıklar

‘ilācı uşulını bildürür (8) beşinci bāb gözün hastalıklar sebeblerini kim māddeyiledür anı bildürür (9) altıncı bāb göz otlarının fi‘lini ve kuvvetini bilmekliği bildürür (10) yedinci bāb edviye-i müfredeyi bildürür kim gözün dükeli mevzi‘inde mezkûrdur (11) sekizinci bāb göz otların nice müdebber ideler ne dürlü kılalar anı bildürür (12) toğuzuncı bāb gözi nice açup ot çekmek nicedür anı bildürür (13) onuncı bāb gözi saklamağın tedbîrini bildürür kim hasta olmaya

61(b)

(1) dāyim selāmet ola evvelki bāb evvel gözün nihādını bildürür (2) bilesiz kim bu göz bir‘użv-ı şerīfdür hasās ki görmeklik alet i dūr (3) evvel sebebden dūr kim haq̃ tebārek ve ta‘ālā gözün mevzi‘ini çukurda (4) eylemişdür ve dahı alın süñüğini yüz süñüğinden yüksek eylemişdür sebebi (5) ol kim gözün nigihbānı ola her ne āret kim taşradan vāki‘ ola (6) anı men‘ ide ve dahı kaşı aya hādım eylemişdür her vaqt kim dileye gözi (7) kapagıla örte kīrpügi göze perde itmişdür kim tozdan toprağdan yelden (8) şaklaya ve dahı melik-i ta‘ālā celle celāluhu gözi yedi tabākadan üç (9) ruṭūbetden mürekkeb itmişdür nitekim eydür e'l-‘ayn u merekkebbetün min süb a‘ti (10) tabaḳatin feseleseti ruṭūbatın şöyle kim bunların hissi birbirine benzemez (11) inneke ālā külli şey’in ḳadīr ammā bu yedi tabaḳa zīkr eyedük her birinün adı (12) ve nisbeti ve fi‘li ve hāşiiyyeti ve levni vardur ba‘dehu ma‘lūm ola (13) evvel

tabaka kim zahir tabakadur ana tabibler tabaka -i multhehime dirler

62(a)

(1) gözün kenarlarını cümle tutmuşdur yukadur katıdur akdur ikinci tabakaya (2) karniyye dirler akdur safıdır keşifdir katudur inebiyenün (3) altındadır dört katdur her bir katının bir tabiatı bir mizacı vardır (4) üçüncü tabakaya inebiyeye dirler üzüm danesine benzer taşra yanından (5) emlesdür ruṭubet-i beyziyenün ileyindedür dördüncü tabakaya ankebūtiyye (6) dirler ömücek ağına benzer yukadur ak ve safıdır ruṭubet-i (7) celidiyyenün ileyindedür yarum tabakası beşinci tabakaya şebekiyye (8) dirler çoklar karışur aşab-ı mücevvefe andan sonra birbirine tolaşır (9) balık ağı gibi müşebbek bir tabaka olur zücāciyyeyile celidiyyenün (10) ortasında işbu tarika altıncı tabakaya meşimiyye dirler sebeb (11) ol kim oğlan yatağına benzer bu tabakanun nısfı şebekiyyeye multhehim (12) olmuşdur nısfı celidiyyeye yedinci tabakaya şulbiyye dirler sebebi (13) olmış kim cemi tabakalarda bundan katırak tabaka yokdur levni okdur

62(b)

(1) bu daḥı gözi iç yanından ribātlarla bağlamıdır nitekim taş yaḡadan (2) multhehime bağlamışdur ammā bu tabakalar kim zikr eyledük her birinden bir dürlü (3) menfa'atı mevcüddur anı daḥı bilmek gerekdür evvel menfa'atı tabakanun (4) olur

kim ruṭūbet-i celidiyye kim üç ruṭūbetün birisidür göz etinün (5) dāyiresini muḥkem tutmuşdur şöyle kim göz gendü mekânından taşra çıkmaya (6) ikinci ṭabaḳanın menfa'atı oldur kim ruṭūbet-i celidiyyeyi āfetlerden (7) ve zaḥmetlerden şaḳına üçüncü ṭabaḳanın menfa'atı oldur kim ikinci ṭabaḳaya (8) ğidā vireler anuṅ katılığının āfetini ruṭūbet-i celidiyyeden def' eyleye (9) gözün nūrını dāyim şaklaya dördüncü ṭabaḳanın menfa'at-ı oldur kim (10) ruṭūbet-i celidiyyeye ne kadar ğidā müstevli olursa evvel anı (11) def' ide beşinci ṭabaḳanın menfa'atı oldur kim ruṭūbet-i celidiyyeye (12) şiryān ṭamarlarının ḥarāretinden kim ṭabaḳa-i şebekiyye de dūr şaklaya altıncı (13) ṭabaḳanın menfa'atı oldur kim şebekiyyede olan ruṭūbeti celidiyye kim

63(a)

(1) şebekiyyeyile müşterek-dür anı şaklaya yedinci ṭabaḳanın menfa'atı oldur (2) süñügün katılığının āfetini gözün mecmū'ı ṭabaḳalarından men'idüp (3) gözi gendü kararında şaklaya ammā ol üç ruṭūbet kim zikr eyledük (4) evvelki ruṭūbetecelidiyye dirler anuṅcün kim buz gibidür dāyim ter tutar (5) ikinci ruṭūbete zücāciyye dirler anuṅ daḥı terligi vardur velīkin (6) erimiş sırça gibidür üçüncü ruṭūbete beyziyye dirler gözün bebeginün (7) ortasında olur şol bir nokta resminde kim perkārın dāyiresinün (8) ortasında ola rūşen ve şefāfdur ^ḥsebeb olkim nazar(ı) bir nesneye (9) düşe fi'lḥāl idrāk ol ruṭūbetün ğidāsı

ruṭūbeti-i zūcaciyyedendür (10) anuṇçün kim ruṭūbet-i beyẓiyye ruṭūbet-i celidiyyenüñ ardındadır şöyle kim (11) anı ter tuta havānuñ yubūsetini andan men'ide daḥı ma'lūm ola kim (12) bu yedi ṭabaḳa kim zıkr eyledüm üç ṭabaḳası ruṭūbet-i celidiyyeyile ruṭūbet-i (13) beyẓiyyenüñ ileyindedür gözünñ bebegi üçünci ṭabakanuñ ortasında olur

63(b)

(1) daḥı ol iki aşab-ı mücevvef kim baṭn-ı evvelden göze gelmişdür rüşinalık (2) getürür ruṭūbet-i celidiyyeye ruṭūbet-i celideyyeden sonra göze yetişdürür (3) ikinci bāb gözünñ teşrihini beyān ider bilesiz kim gözünñ eczāları (4) ğışādur 'aşabdur ṭabaḳatdur ruṭūbātdur 'aḫalatdur evridedür (5) şerāyin-dür ammā 'aşab ı ikidür biri hissiçündür aḡa 'aşab-ı mücevvef (6) dirler biri hareket içün-dür mecma' a'nnūr dirler şekl bu resmedür (7) biri sağ gözden sol göze geçmişdür biri sol gözden sağ (8) göze geçmişdür cālinusuñ kavlidür saḫīḥ ğışā daḥı ikidür biri ğışa-yı (9) şulbdur biri ğışā-yı raḳīkdür daḥı her 'aşabkim dimāğdan beyniye (10) ulaşmışdur bu iki ğışaya örtülmişdür ğışa-yı şulb sūñüğe örtülmişdür (11) ğışa-yı raḳīk sinire örtülmişdür daḥı ruṭūbeti üç didügidi zūcāciyye-i (12) celidiyye-i beyẓiyye velikin ṭabaḳalardan muḫālefet vardur ammā cālinūs (13) kavlında ṭabaḳa yedidür mülteḫime ḳarniyye 'inebiyye anḳabutıyye şebekiyye

64 (a)

(1) meşîmiyye şulbiyyedür bilesiz 'ažalât dağı toğuzdur lîkin 'aşab-ı (2) mücevvef dimâğdan kim gözün sinjürcesine iner ğalîz olur yukarusı (3) ğiñ olur şöyle kim gözün ruṭûbetlerinün dāyiresini tutar velî andağı (4) ruṭûbete celîdiyye ol sebebdendirler kim rûşen ve şāfîdür buz gibidür (5) berdiyye dağı dirler şekli degirmidür azacuk yassılığa mayıldür sebebi ol kim (6) uvağ nesneleri görmeklikde naşîbi kâmil ola lîkin bu ruṭûbet-i (7) celîdiyyenün ardında bir ruṭûbet dağı vardır kıvâmı ğalîzdür erimiş (8) sırça gibidür aña ruṭûbet-i zücâciyye dirler levni kızıldur şāfîdür (9) şāfiligi anuñçün-dür kim ruṭûbet-i celîdiyyenün ğıdāsı andandur kızılılığı (10) anuñçün dür kim kañ gevherindendür ruṭûbet-i celîdiyyenün arundadur (11) anuñçündür kim şol ğıdā kim dimâğdan tabaka-i şebekiyyeye gelür ol (12) ğıdāya müşterek olur ve hem ruṭûbet-i celîdiyyenün ileyinde bir ruṭûbeti (13) dağı vardır yumurda ağı gibi dür bu sebebdendir aña ruṭûbet-i beyziyye

64 (b)

(1) dirler ruṭûbet-i celîdiyyenün ileyinde anuñçün-dür kim güneşün (2) şu'lesinden ve harâtinden rûşen nesnelerden yekparegi harâb olmaya (3) bunlara ḥayil ola şöyle kim bunun gibi nesnelerin 'aksi tedricile (4) bunlara irişe fi'l-cümle gözün ruṭûbetleri bunlardır ba'dehu geldük (5) tabakalara evvelki tabaka bir tabakadur kim ğışā-yı şulbun

kenārına (6) irişüp tabaka-i meşîmiyyenün dāyiresine inmişdür bu tabakaya tabaka-i (7) şulbiyye dirler tabaka-i şafîka dağı dirler bâzılar bunu tabakadan (8) şaymazlar ğışā dirler bu sebebden ğışā dirler kim gözün tabakası altıdır (9) diyü ikinci tabakaya meşîmiyye dirler ğışā-yı rakîkūn kenārına ulaşmışdır (10) bu ğışānūn cürmi meşîmenün içindeki tamarlara bâfte ulaşmışdır (11) bu dağı şöyle yatur üçüncü tabakaya şekebiyye dirler bu tabaka şöyledür kim (12) balık ağı gibi bunun dāyiresini almışdır bu tabakanın ortasındadır (13) bu tabaka ğıdāyı şebekiyyeye irişdürür şebeke ol ğıdādan gendü

65(a)

(1) naşîbini alır bağıyyesini şāf yortar ider celîdiyyeye irişdürür 'asab-ı (2) mücevvefenün kenārına ulaşmışdır ruṭûbet-i zücâciyyenün dāyiresine (3) gelmişdür taşra yanadan şol araya deĝin kim zücâciyyenün nihāyetidür (4) haddi müşterekdür zücâciyyeyile beyziyye ortasında şol ağı resminde (5) zücâciyyeyile beyziyye ortasında olmışdır dördüncü tabaka şebekiyye kenārına (6) ulaşmışdır şahları ğayet incedür şol örümcek ağı gibi birbirine (7) tolaşmışdır laṭîf[şıfâkdan] tevellüd olmışdır bu sebebden aña (8) ^{'ankebûtiyye} dirler uvacık şahlar tabaka-i meşîmiyyeden 'ankebûtiyyeye karışmışdır bu (9) 'ankebûtiyye hâcizdür ruṭûbet-i celîdiyyeyile beyziyyenün ortasında bu (10) tabaka anuñçün laṭîfidür kim gözün nurına hicâb eylemege beşinci (11) tabaka meşîmenün kenārına ulaşmışdır gözün

önünden yanadur andan (12) bir ğalîz sıfâk tevellüd ider
asumânî renginde asūmanî olduğunun (13) iki sebebi vardur
biri oldur kim nūr-ı başıra anda cem' ola

65(b)

(1) renklerde zîrā andan mu'tedil renk yokdur dağı nūr-ı
başıraya andan (2) muvâfıkrak mekân yokdur sebab olkim
aklık gözün rengini künd ider (3) karanlık göze eyüdü hem
kuvvet eyler ammā asumânî bî-şek mu'tedildür (4) nūr-ı
başırâyı i'tidāle cem' ider ikinci oldur kim şefāf nesneler
(5) anda mu'tedil olur ve dağı ğalîz olduğu anuñçün dür kim
miyāncı (6) gibi ola ruṭūbetlerle tabakalar ortasında kim
anuñ öñindedür kim (7) ol tabaka-i karniyyedür bu karniyye
ğıdā-yı bu sıfâkda asumāniden (8) bulur bu sıfâka tabaka-i
'inebiyye anuñçün dirler kim anuñ ortasında gözün (9)
mevzi'i berāberinde bir delükdür şol üzüm dānesi delügi
gibi kim sapını (10) kıparalar ta nūr-ı başır 'aşab-ı
mücevvef den ruṭūbet-i celidiyyeye geçüp (11) bu delükden
taşra gelür ne vakt kim bu şakabe beste olsa görmeklik (12)
bāṭıl olur ve dağı bu tabakanuñ içinde himiller vardur
yumşak uç (13) nesneyi çün biri budur kim ruṭūbet-i
beyziyyenün mümāssidür ikinci kımaz kim

66(a)

(1) kımaz kim ruṭūbet-i beyziyye seyelān ide üçüncü şı kim
göze iner (2) mīlile şuyı kadh itdükleri vakt ol himlün
altında pinhān olur (3) bu himl kımaz kim ol şuyına

yukarusına teveccüh ide 'inebiyyenün öñine (4) tura bunun taşra yüzi tabaka-i şulbiyyedür şakabenün dāyiresidür (5) iki nesneyi çün biri oldur kim tabaka-i karaniyyenün mümāssidür ikinci (6) oldur kim şakabenün kenārlarını rāst tuta tā kim şakabe açık (7) süst ve yumşak olaydı şakabe gendü halinde kalaydı açılmayaydı (8) imdi haqīkat oldı kim bu iki katdur bir katı içerdendür nermü terdür (9) himlile biledür. bir katı taşradandur şulb terdür ve ba'dehu inebiyenün (10) delüğinde bir rutūbet vardur ol rutūbet olduğına sebep oldur (11) kaçan kim adamın eceli yetiše ol rutūbet mahv olur gider şakabenün (12) mevzi'i gül yaprağı ne resme şolarsa şöyle pejmürde olur altıncı (13) tabaka bir tabaka dur kim gışā-yı şulbun kenārına ulaşmışdur kim evvelki

66(b)

(1) tabaka anın ardından yanadur şeffāfdur kim taşradan içerü bakıcağ (2) ne varısa görünür şulbdur şāfdur ve şeffāf anınçün dür kim (3) gözün nūrına hicāb itmeye şulb anınçün dür kim gözün cümle eczāsını (4) tuta 'inebiyyenün deliginün mevzi'ini örtmişdür dört katdur. şol (5) vechile kim eger bir katına āfet irişse girü kalan selāmet kurtıla (6) yedinci tabaka bir tabakadur kim cerb ak etden gözün müteharrik (7) azalelerine amīhte olmuş ana mülteħime dirler bu tabakanın ulaşmaklığının (8) evveli uvacuk şahlardandur gışā-yı şulb didüğümüze dahı ulaşmışdur (9) gözün ileyinde kalın olmuşdur gözün dükeli eczālarını

örtmüşdür (10) tabaka-i karaniyyeyile üstüvār olup lihām kabul eylemişdür bu sebebden (11) aña mülteḥime dirler bu tabakalar kim celīdiyyenün ileyindedür her (12) birisi gıdāyı ol tabakanun tamarlarından bulur kim aña ulaşmışdur (13) va‘llahü a‘lem ve daḡı keḡḡāle gerekdür kim gözün kaç dürlü rengi vardur

67(a)

(1) anı daḡı bile ma‘lūm ola kim gözün rengi dördür ekḡeldür (2) azrakdur eşheldür eş‘aldur ammā esbāb yedi dürlüdür evvelki (3) ikinci rūḡ-ı başıradur rūḡ-ı başırā ol nūra dirler kim nūr bu (4) ‘aşabdan gözün tabakalarına irişür tolu nūr ider vakt kim (5) bū nūr azola yā bulanuk ola gözün rengi ekḡel olur sebebi (6) ol kim nūr şol kadar yetişmez kim gözün tabakalarını taldura ol (7) rengün üzerine ḡalebe ide tabaka-i ‘inebiyyenün rengi peydā ola ammā (8) tabaka-i ‘inebiyye nūrun üstine ol daḡı ekḡel gösterür üçünci (9) ve dürdüncü sebebi ol kim celīdiyyenün giciliginden olur yā içindeki renk (10) ter olmuş olur zīrā bu ruṡūbeti āyine gibidür nice bakarsan eyle (11) görünür ve vakt kim giḡi ola ya içi ter ola gözün şafāsı kem (12) olur ve hem ekḡel olur beşinci altıncı sebep oldur kim yā ruṡūbet-i (13) beyziyyenün çoklığından oluryā anun bulanuklığından olur onun çün kim

67(b)

(1) bu ruṡūbeti celīdiyyenün ileyindedür her vakt kim çokrak ola yā katı (2) şāfī olmaya ruṡūbet-i celīdiyyenün

şafâsını ve rûşenliğini başar ekhel (3) gösterür yedinci sebebi tabaka-i 'inebiyyenün karalığından olur zîrâ (4) tabaka ba'zı gözlerde ekhel ve ba'zı gözlerde âşumâni olur fi'l-cümle (5) her gözün kim 'inebiyyesi kara ola ekhel olur her gâh kim bu dükeli (6) sebebler cem' ola göz siyâh olur ammâ azrak olduğunun sebebi (7) bu sebeblerün zıddı dur her gâh kim rûh-ı bâsıra tamâm şâfî ola (8) ruṭûbet-i celîdiyye büyük olur terlige mâyil ruṭûbet-i beyziyye (9) şafî olur göz daḥı endâzeyile azrak olur her gâh kim ba'zı (10) sebeblerile ekhel ol göz eşhel olur her gâh kim ekhellilik esbâbı (11) ziyâde ola eş'al olur üçüncü bâb gözün mizâcını ve ol (12) hâller kim ana ta'allukı vardır anı bildürür ammâ gözün ḥâşşa mizâcı (13) issidür terdür issiligine sebep oldur kim şiryânlar ve çok tamarlar

68(a)

(1) ana uluşmuşdur harâret irişdürürler terligine sebep oldur kim tabakaların (2) ve ruṭûbetlerin kopacak yeri dimâğdur issiligine bir nişân daḥı oldur kim (3) hareketi çok ve tîzdür tamarları zâhir meyli kızıllıḡadur elile tutmakda (4) issidür terligine nişân oldur kim tamarları gîḡ olmaz ve zâhir (5) olmaz ve hareket tîz ve yeyni olmaz ve tutmakda şovuk olur ve kuruluḡa (6) nişân oldur kim içeri derin gitmiş olur tutmakda şulb olur (7) ve yaş döker hareketleri yeyni olur ammâ gök gözün issiligi ve terligi (8) ayruk levnü gözlerin issiliginden ve terliginden eksürekl olur sebep (9) ol kim gice ḥavâsinin şovukluḡıla

azacuk rutubet kesb ider eyle (10) olsa gice olıcağ ayruğ
levnlü gözlerden yegrek görür anların (11) ikliminün havâsı
şovukdur ve pîrlerinün dağı gözlerinin mizâcı şovuklığı (12)
ve kuruluğı sebeble gök olur ammâ kara gözün ıssılığı ve
terliği (13) ayruğ levnlü gözlerden artuğrak olur bu
sebebdendir kim kara göze

68(b)

(1) şu inmek 'illet ve dağı 'illetler kim buhâr çoklığından
hâşıl olur anda (2) ziyâde olur elâ gözler ve şehlä gözler
mu'tedil olur f'l-cümle gözün (3) şeklinün hublığı
i'tidâline ve kuvvetine delîldür yaramaz şekl gözün (4)
za'îfine ve mizâcın i'tidâlden hâric olduğına delîldür ve
dağı (5) her gâh kim göz ince ve uvağ hağ ve ırak yakın
nesneleri asân (6) göre rûşen ve şeffâf nesnelerden kaçmaya
kuvvetinün ve i'tidâlinün (7) 'alâmetidür ve ol göz kim
bunun hilâfınca olur za'if-lığının (8) ve i'tidâlden hâric
olduğunun 'alâmetidür ve dağı şol göz kim (9) ırakdan düşvâr
ve yakından asân göre anın rûh-ı başırası (10) laţîf şâfî
olur sebep oldur kim anın gözi hareketile kim ol (11)
mesâfete düşer nûrı tağılur perâkende olur ve ol kim
yakından düşvâr (12) ve ırakdan asân göre anın başırası çok
olur ve laţîf (13) şâfî olmaz hareketinün kuvveti ol
mesâfete kim düşer nûr cem' olur

69(a)

(1) ve laţîf olur ve ol kim ırakdan ve yakından asân görmez

rūḥ-ı başırası (2) az olur ve bulanık olur dördüncü bāb gözün hastalıklarının 'ilācı (3) uşûlının anlamaklığını bildürür ma'lûm olakim gözün hastalığı dört (4) cinsdür biri suu'l-mizāc sadedür ikinci suu'l-mizāc bā maddedür (5) üçüncü teferriku'l-ittisāl cerāhatlar ve şişler gibi dördüncü ter kim (6) hastalıklar ya'ni āfetler kim göz eczāları ter kibine düşer bir nesneyi (7) iki görmek ve taşra kalmak ve aña benzer nesneler gibi fi'l-cümle (8) bu dört cinsün 'ilācının birisi mizāc-ı sādeyi döndermekdür (9) ikinci māddeyi istifrāğ itmekdür üçüncü tüferriku'l-ittisāl dördüncü (10) gözün heyetin şalāḥa getürüp ve eczāsı ter kibine āfetler ki düşer (11) zāyil itmekdür ammā mizāc-ı ğaribi issi olsa anuñ edviyyeleri (13) 'inebü's-sa'leb ve kāsni ve şuyı mārul şuyı ve 'gül şuyı ve yumurda

69(b)

(1) aķı ve aña benzer nesnelerdür ve eger zıdd-ı mizāc şovuk olacaķ olursa (2) anuñ edviyyeleri müşk ve māmıran ve egir ve fülful ve buña[benzer]nesnelerdür (3) ve eger zıdd-ı mizāc ter olursa anuñ edviyyeleri süd ve bādem yağı (4) ve yumurda ağı ve bezr-i kaṭūna lu'ābı ve buña benzer nesnelerdür daḥı māddeyi (5) gözden kim istifrāğ iderler yedi veche üzerinedür dirler biri (6) ta'ām ve şarāb azraķ ve yeynırek ve laṭıf ve ögölmişdür ve her ğıdā kim (7) hażm olmaya buḡar ide andan ihtirāz itmekdür ikinci eger bedende imtilā (8) ola evvel bedeni aḡlaṭdan arıtmakdur üçüncü dimāğ su'utlarıla ve (9) 'aṭuslarıla ḡablarıla ğarġaralarıla

şumūmlarıla pāk itmekdür ve dahı (10) hacāmat idüp kıyfāl tamarından kan almak ve tamarlar kim başdadur (11) açmak cemi'i bu bābda fayidelüdüdür ancılayın kim yirlü yirince zıkr eyledük (12) dördünci ol kim māddeyi burun yolından aşağı çekeler şöyle kim gözden (13) arına zîrā yakınrağ yol budur ve şavablurağdur ammā beyni evvel pāk

70 (a)

(1) ideler kim mādde qarār ide bu tarīkıla mu'āleceye andan meşgūl (2) olalar dahı māddeyi burun delüğinden aşağı çekmeye tarīk budur kim (3) aḡsurdalar şol edviyeler ile ki laḡve 'ilācında ve ġayrı yerlerde zıkr (4) olmışdur beşinci gözün köşesi tamarını açalar altıncı şol (5) edviyelerile kim yaş getüre māddeyi gözden aşağı süzeler yedinci (6) ol kim māddeyi şol 'uẗvdan kim göze gelür ol 'uẗvı ol māddeden (7) pāk idüp ol 'uẗvu tedbīrine meşgūl olalar ammā 'ilācı tüferriḡu'(8) l-ittisāl şol edviyelerile olur kim ruṡūbeti az ola ve hem ziyāde (9) yubūset arturmaya ve göyündürici olmaya sürme ve za'ferān ve tūtiyā (10) ve isfidāc ve şādenc-i 'adesi gibi zîrā her edviyenün kim mizāc ı. (11) göz mizācına benzeyici ola göze ziyānı vardur ve her nesne kim (12) aḡa muḡālifdür aḡa fāyide lüdüdür sebebi ol kim gözün mizācı issi ve terdür (13) ekser ḡāllerde kim mürettib edviyeler artursalar göze ziyānı vardur ve her

70 (b)

(1) edviyenün ruṡūbet i azrağ ola ve göyündürücü olmaya

göze kuvvet (2) virür ve her a'za ki kuvvet bulur hastalık maddesini gendüye (3) kabûl eylemez def' ider selâmet kurtulur bu ma'ni ulu aşldur gözün (4) ekser 'ilâclarında kim gözün hey'etini şalâha getürmek tedbîrinde olup (5) âfetleriyle gözün eczâsı terkîbine düşürmek gerek ba'zı kan (6) almaqlığa ve ba'zı kumağıla ve ba'zı dürlü dürlü hîleleriyle kim (7) yirlü yirince zıkr olısar ammâ bilmek gerekdür kim gözün 'ilâcı kanûnı (8) şöyledür kim tabîb andan öndin kim göze 'ilâc itmege başlaya göre kim (9) göz ağrısıyla şiş veya bir şuda varmı yokmı eger şiş olacak (10) olursa teşhîş eyleye göre kim şişün maddesi kanğı ahlâf (11) dan ve kanğı hıltun 'alâmeti zâhirdür tayin ide göre kim maddde (12) cemi' a'zâda mıdur yâhûd başda mıdur eger cemi' bedende olacak olursa (13) istifrag-ı külli idüp bedeni ol maddeden arıdalar badehu dimâğı

71(a)

(1) istifragına kim ana tenkiye-i dimâğ dirler ana meşgûl olalar eger (2) galiz rutûbet maddesini yellü maddeyle bulacak olursa maddeye (3) muvafık müşhil şerbetler vireler habb-ı şabr ve habb-ı ayârec ve habb-ı kûkıyâ (4) dahı buna benzer nesnelerile dimâğı arıdup bakişini yukarudan aşığa (5) çekmege meşgûl olalar ve ba'dehu gözi boy şuyıla ve taze südile (6) yuyalar göreler kim bedeni arıdup maddde eksildi mi göze edviye çekmege (7) meşgûl olalar ve hammâm buyuralar eger madde rutûbet rakîk birle yâ (8) kan ya safra ile amihte olursa evvel kan almak buyuralar ba'dehu

(9) müşhil vireler māddeyi başdan aşağı çekeler ba'dehu 'ilācına āheng (10) ideler fi'l-cümle hiç vechile istifrāğdan evvel göze el urmayalar (11) edviye çekmege meyl itmeyeler kim kânun-ı 'ilāc degüldür hâşşa edviye-i (12) muhallil ve anuñ kim māddesi rihi ola hammām ve her nesneler kim muhallildür (13) fāyide ider ammā anuñ kim māddesi kandan ola gözün tamarları

71(b)

(1) galiz olur faşd itmek gerekdür hammām ve hammāmdan sonra latif (2) ta'am yiyüp sehelce şarābı sırf içmek gerekdür kim dimāğı germ ide (3) ve bendleri açā kanı latif ve şāfi ide lakin ayārec-i feykara ve habb-i (4) küküyā virmek şiyāf-ı ahmer-i leyyin çekmek ve muhallil zamādlar itmek bākisini (5) zāyil ider anuñ kim şişi zāhir olmaya anı dahı görmek gerekdür ammā (6) māddeyi kaḥf taşrasına gelürse gözün yüzün kızıllığı ve başun (7) alnuñ ıssiligi ve tamarların rutūbeti aña tanuklık virüp baştamarların (8) açmak ve şiryān sellin sad' itmek ve dağ komak ve kavī idici zamādlar (9) isti'māl itmek fāyidelüdür ve eger kaḥf içinden gelürse burnun (10) dağdağası ve çok aksırmak ve gözün burnun gözün burnun geçmegi aña tanukluk virür (11) 'ilācı oldur kim kan alduralar ba'dehu ishāl idüp dimāğı arıdalar (12) dahı şol 'ilācları ideler kim sebel bābında zikr olısardur cemi' (13) müfiddür ammā şol kimselere kim şavablu 'ilāclar oluna ve göz ağrısı

72(a)

(1) zāyil olmayup gendü halinde ola şavāb tarîkından dönmek gerekdür (2) zîrā mümkündür ki mādde katı galîz ve 'usr ola müddet-i medîd gerekdür kim ol (3) mādde laţîf olup taḥlîl-peẓîr ola amma şol gişinüñ kim göz ağrısıla (4) katı baş ağrısı ola anuñ gözine el urmaq yokdur meger şundan sonra (5) kim çok dürlü istifrâğlarıla teni ve dimāğı arıdalar ve şiryān-selini (6) şad' idüp dimāğa kavi zamādalarıla kuvvet vireler şöyle kim baş (7) ağrıları bābında anılmışdur eger istifrâğ itdürmedin ve bu şartları (8) yerine getürmedin göz 'ilācına meşgûl olsalar gözün rencini başuñ (10) enva'ı marāzlarına kim mādde ile ḥaşıl olur hukne itmek beğāyet (11) müfiddür beşinci bāb [gözün ḥastalıklarının] esbablarını bildürür (12) kim mādde ile ola mālûm olakim gözün ḥastalıklarının [sebebi] yedi nev'dür (13) biri oldur kim gözün mizācı za'îf olur mādde kim dimāğ içine

72(b)

(1) iner def' eylemez ikinci oldur kim dimāğın mizāc ı kıyasda ma'deyile ve (2) daḥı aḥşā mizācıla za'îf olur buḥārlar kim aḥşādan kopar kabûl ider (3) kıyāsıla göz mizācıla kavîraḳ ola eyle olsa mādeleri def' ider göze (4) viribir üçünci oldur kim ol mevzi'de kim aḥaṭ çok olur gendü (5) ihtimāl eylemez cümle endāmlara nışîf viribir dördünci oldur kim gözün (6) kuvvet-i gādiyesi za'îf olur gıdā kim aḥa irişür ḥazm eyleyimez ol (7) sebebile ziyāde

māddeler anda cem' olup hāṭalığa sebep olur beşinci (8) oldur kim menfezler kim aḥlaṭ ol yoldan göze gelür giñ olur ol (9) sebebile maddeler çokrak gelür altıncı ol menfezler ki faẓlalar gözün (10) ol yolından taşra dökilür tarraḳ olur aḥlaṭ kim aḥa irişür (11) iner anuñ içinde ƙalur yedinci oldur kim göz dimāḡuñ altındadır (12) sinmemiş faẓlalar dimaḡdan iner mtevātır olur eksilmez pes eyle olsa ṭabībe (13) vācibdür kim bu esbābları isteye bula taḥḳīḳ ide bādehu ol sebebün

73(a)

(1) men'ine meşḡul ola altıncı bāb gözün edviyelerinün (2) her birinün fi'lini ve kuvvetini bilmekliği beyān ider imdi bilesiz kim göz (3) edviyeleri yedi cinsdür zīrā gözün hastalıkları daḥı yedi cinsdür (4) biri ol dārulardur kim baḡlu menfezleri mādeler mededini (5) gözden girü tutmuşlar ola teni dimāḡı arıtmakıla sebep ol kim eger bedenden (6) aḥa meded irişecek olursa yāḥud gözün ṭabākalarında mādde çok olacaḳ (7) olursa şöyledür kim māddeyi taḥlīl itmekden men'idir zaḥmetin aḡrısın (8) arturur belki ṭabākayı göyündürür bu edviyeleri ƙılmayadur isfidāc ve tūtiyā-yı (9) maḡsūl ve göyinmiş ƙal'i ve tīn-ı şāmūs ve nişastadır ammā şunun kim (10) ṭabāka-i ƙaraniyyesinde ƙarhası ola eger muḥkem żarūret-i istifrāḡ itmedin (11) bu edviyeleri isti'māl itseler revā ola ikinci nev' yumşak ve lezc ve yaş (12) edviyelerdür ba'zısı ḡassāldur ve ba'zısı yumşadıcıdur ve ḥācet bu enva'a (13)

dört ma'ni içündür biri bu kim hiç bu nev' olan edviyelerde

73(b)

(1) göyündürücü yakudur ikinci oldur vaqt olkim edviye gözde gic eriyе (2) seyelān itmeye lezic edviyeler gibi kim keşira ve şamğ ve nişastadur ayruğ (3) edviye karışdururlar şöyle kim ol edviyelerile muşāhib olmaklığı sebebile (4) gözde çok tura menfa'at zāhir ola üçünci ol kim göz otlarının (5) ba'zısı ma'deni taşlardur iridür göz dahil bir 'üzvdur hassās (6) yumşak ve nāzükdür bu ma'deni edviyelerün mülakatına tākat getürmeye (7) huşūsa derdümend dahil ola bu nev'a yumşak edviyeleri karışdurmak (8) gerekdür kim anlar mülakat olmağı sebebile göz incinmeye dördünci ol kim vakıtlar (9) düşe kim gözi yumşak ve laṭif nesnelerile içeler ikinci şol edviyeler (10) dūr kim açuk menfezleri bağlaya kim ana 'arab dilince müseddid dirler (11) üçünci şol edviyelerdür kim gözi saykallar cilā virür dördünci kâbız (12) otlardur beşinci gözün nūrın arturıcı edviyelerdür altıncı açıcı (13) edviyelerdür yedinci muḥaddi edviyedür ya'ni 'üzvü uyuşdurıcı bî-hāber

74(a)

(1) idicidür ağırdan ammā şol otlar kim açuk menfezleri bağlar iki nev'dür (2) ba'zı kurudur yerden kopar ve ba'zı yaşıdur yumşakdur ve ol kim yerden kopan (3) ziyāde rutubetleri azrak ider şol gözler kim issi yaşlardur ger (4) anlara fāyidelüdür ḥaṣṣa eger gözde çürük ve bulanıkluk ola velikin (5) buyurmaklık istifrāğdan sonra gerekdür

ve ba'dehu mādeler mededini gözden (6) men'eylemiş olalar hācet olur bir irilik kim issi ve bulanuk mādelerden (7) tevellūd olmuş ola zāyil ide gözi yuya hıltuñ tizigin ve zahmetin men' (8) ide hatunlar südi gibi ve olkim latif ve rakıkdür yumurda ağından (9) sūd yuyıcıdur yumurda ağı maddenün hiddetini girü tutucı ve yumşak (10) idicidür boy suyu dağı yumşak idicirek ve yuyıcırağdur lakin bişürücüdür (11) meyl issiligidür issi ve müteditür ikinci cinsün edviyeleri kim (12) bağlu menfezleri açalar iki nev'dür evvelki nev'egir ve dārçinī ve ferfiyün (13) ve hāltit ve sek bīnecdür bunlar anda işe gelür kim tabaka-i karineyye

74(b)

(1) ardından beşerile māddeyi galiz ola zirā bişürücü edviyelerün (2) kuvveti ve taḥlil idicilerün kuvveti ana irişmez ve eser eylemez eyle olsa (3) bu nev'a olana bişürücü ve taḥlil idici edviyeler katmayalar kim (4) menfezler açıla ayruḡ edviyelerün kuvvetün illetün mevzi'ine irişe (5) ikinci nev' göz edviyeleri cānever ödidür rāziyāne şuyıdur (6) dağı bundan gayrı ammā şol edviyeler kim katı issi ola andan (7) erilik tevellūd eyler bu ikinci nev' şu kim göze iner anı men'idir üçünci (8) cinsün edviyeleri hem iki nev'dür bir nev'oldur kim ve vasaḡ eseri (9) qarḡayı cilā ider giderür kılmıyadur günlükdür şabrdur ne kim bunlara (10) benzer varısa ikinci şol edviyyelerdür kim sebel cereb zafarayı (11) giderür dağı bunlara benzer maraḡları nūşadur zāc bakır tūbālı (12)

rāsūhtdür anuñçün kim bunlara mecmū'ı göyündürücidür dañı bilmek gerekdür kim (13) evvelki nev'ün edviyeleri kılmıyā yedi ıssilikde ve şovuklukda mu'tedildür

75(a)

(1) bu sebebden et bitürücidür ammā dürdünci cinsün edviyeleri kim mu'affindür (2) bir nev'dür göyündürücidür va'diydür zernih gibi zencār gibi şulb (3) zaferāyı ve müzmın cerebi giderür dañı beşinci edviyeleri kabızdur (4) iki nev'dür kabızlık kuvvetinün ba'zısı mu'tedilrekdür kıızıl gül gibi (5) ve anuñ şuyı gibi lihıyetüt-üt teys şuyı gibi sünbül za'ferān māmışā (6) sādec-i hindī gibi bu nev'i anda işe süreler kim ol derdümend (7) gözden yaş azıraq gele ikinci nev' aķaķıyadur korıķ şuyıdur sumak (8) şuyı gibi hām mādūdur günlük kabı dur ne kim bunlara benzer benzer varısa (9) bu nev'ün menfa'atı oldur kim derdümend olan gözlerin mażarratını az (10) bulurlarsa anda isti'māl ideler kim gözün eczāları dürüst ve kavī (11) ola dañı kuvvet-i başıra tiz ola yaşı sākın ola altıncı cins (12) edviyeleri cilā idicidür ve taħlil idicidür boy şuyı gibi hużāz-ı mekkī (13) ve bārzed ve anzerūt ve iklil-i melik ve cündibi-destar ve günlük ve za'ferān

75(b)

(1) ve mürekkeb ammā taħlil eylemekde mürün kuvveti dükelinden ziyādedür za'feranda (2) kim kabızluk vardur cilā viricidür günlük dañı cilā viricidür ve hem (3) issi

idicidür bu edviyeleri besere 'ilâcında ve karha 'ilâcında
 dağı göz (4) şişinde işe ilemeler ol yirde dilemeler kim
 galiz rutûbetleri ve irin kim (5) tabaka-i karniyyenün
 ardında kalmış ola yumşadup tahlîl ider yedinci cinsün (6)
 edviyeleri uyşdurucudur luffâh ve afyon gibi bu cins
 edviyeleri azrak (7) işe süreler anuğun kim gözün
 kuvvetini za'îf ider vakt olur kim tebâh (8) dağı eyler
 yekrek oldur kim zarûret olmayınca isti'mâl eylemeler
 meger (9) şol vakt kim göyündürici 'azîm harâret müstevlî
 olur olmuş ola (10) tabakaları yiye divânda isti'mâl
 eyleseler yedinci bâb (11) edviyyey-i müfredi bildürür kim
 gözün dükeli mevzi'inde zikr olunur lâbud (12) gerekdür
 harf-ü elif anzerût issi ve kurudur rutûbetleri azrak eyler
 (13) gözün cerâhatlarını arıdur bağıyye kalan ağrısını
 giderür eti bitürür çapağı

76(a)

(1) pāk ider göz kim birbirine yapışa fāyide ider zîrā anda
 tahlîl (2) idici kuvvet vardur velî çok degüldür
 göyündürücü dağı degüldür (3) ismid sürmedür ve şovuk ve
 kurudur kâbızdur gözün çirklerin arıdur (4) ve cerâhatların
 bitürür kim kirpügüne ve cemi' a'zāsına kuvvet virür (5)
 sıhhatini saklar mūseric 'illetine fāyide ider isfidâc
 şovukdur kurudur (6) müssedid ve muğazzādur afyon şovukdur
 kurudur dördünci derece (7) muhaddirdür ağrıları sâkin ider
 mādeler kim göze gelür girü (8) yıgar akākıyā şovukdur
 ikinci derecede kurudur üçünci derecede ve ol kim (9)

maddeleri gözden men ' ider uşak issidür ikinci derecede gözün cerebine (11) ve kapağın galizliğına fāyide ider sigili ^{tahlil} eyler uşna mu'tedildür (12) issilikde yaşıklıkda ruṭubetleri giderür gözün eczāsına kuvvet virür (13) azacuk kabız vardır anıson issidür laṭif eyleyüp şaykāl idicidür.

76(b)

(1) eski cerāhatlere ve gözün zulūmatın ve raḳīḳ gışā kim hadeḳada 'arız olmuş (2) ola cilā idüp gidericüdür ās ruṭubetleri gidericidür göze (3) kuvvet viricidür gözün yaşını men' idüp göze dökilen mādeleri (4) men' idicidür anuñ şuyını eline tılā eylerlerse yāhūd dögeler (5) zamād ideler abār anı göyüdüreler yuyalar göz otlarına karışdurup (6) işe süreler şovukdur kurudur ṭabaḳa-i karaniyyenün cerāḥātini ve zahmını (7) dürüst idicidür daḥı müseric illetini gidericidür iklīl-i melik (8) mürekkebdür cevheri şovukdan kabızdan līkin mu'tedildür kabızlıkda anuñ (9) cevheri isidür mücellādur taḥlīl idicidür kuvvetile evvel göze kuvvet (10) virür faḫlaları def' ider ikinci şişleri yumşadur galiz hıltları (11) bişürür öldürür taḥlīl ider asārūn issidür üçünci dercede kurudur (12) ikinci derecede galiz hıltı kim ve iriñ kim ṭabaḳa-i karaniyyede ola laṭif (13) ider ḥarfu'l-bā-büsed mercāndur şovukdur kurudur göze kuvvet virür

77(a)

(1) yaşını giderür ba'ru'z-zābb keler boḳıdur gözün aḳını giderür bār zed (2) isidür ikinci derecede kurudur üçünci

derecede berd 'illetine ve cerebe (3) fāyide ider lezic
 hıltları yumşadur öldürür belesān har-ı yābisdür anuñ (4)
 yağını göze çekseler gözün karanulığını giderür tohm-ı
 gışāviyi cilā ider (5) başal anuñ şuyı gözün karanulığını
 kim galīz ahlātdan tevellüd (6) eylemiş ola cilā idüp rüşen
 ider dağı ibtidā māye fayide ider līkin (7) anuñ bir
 mazarratı vardır gözün tamarlarının ucını küşāde (8) ider
 dağı şol kimselerde kim kıl bitecek olsa tızcek bitürür
 burak (9) hariyābisdür ikinci derecede galīz hıltları latīf
 ider eski göz (10) aklarını giderür bakılla kurusı bārid ve
 yābisdür evvel derecede (11) bişicek bārid-i ratb olur
 ikinci dercede anda bir taḥlīl idici kuvvet (12) vardır
 dağı huşk idici kuvveti vardır anı dögüp zamād iderlerse
 (13) gözün nūrının şakābesi kim zaḥm tokunmaḡdan giñ olmuş
 ola fāyide ider

77(b)

(1) beyza ağı şovuklukda mu'tedildür dağı muḡarri issi tız
 hıltı (2) gözden men' ider şarusını gözün üzerine ursalar
 mādeleri (3) girü yıgar benc bārid-i yabisdür üçüncü
 derecede maḡalliddür anı dögüp (4) zamād itseñ gözün
 sancusını sākin ider bādrūc hariyābisdür ikinci (5)
 derecede eger 'uşāresini göze çekseler gözün görmekliḡini
 tız ider (6) anı yemeklik gözi günd ider bābūnec
 hariyābisdür ikinci derecede müfettiḡdür (7) mülattıfıdır
 müleyyindür cezbe eylemedin taḥlīl ider zamād itseler 'azab
 (8) 'illetini giderür dağı gözün aḡrılarını taḥlīl ider

bezr-i kaṭūnā şovukdur (9) evvel derecede terdür ikinci derecede anuḡ lu'abı şudur sākin eyler (10) evvel derecede terdür ikinci derecede anuḡ lu'abı şudur sākin eyler (10) issiden olan göz aḡrıları nu'zc idüp red' ider belīlec (11) bāriddür evvel derecede yābisdür ikinci derecede mulaṭṭif muḡavvidür (12) gözün yaşını men'ider göze çekseler ḡarfū'l-cīm cāvşir ḡar - (13) yābisdür ikinci derecede laṭīfdür gözün görmegini tīz ider göze

78(a)

(1) şu indüğine fāyide ider cu'da issidür üçünci derecede kurudur ikinci (2) derecede müfettiḡ ve mulaṭṭifdür göze cilā virür görmekliğini ziyāde ider (3) eger şuyını balıla göze çekerlerse gözün ḡaraḡulıḡına cilā virür (4) cündibi-deste ḡariyābisdür üçünci derecede kurudur ikinci derecede (5) ḡābızdur eger alına tīlā eyleseler nāzil olan mādeleri men' ider (6) şovudıcıdur mücceffidür cevz-i bevā ḡariyābisdür üçünci derecede ḡābızdur (7) muḡavvidür sebele fāyide ider ḡarfū'd-dāl demu'l-āḡhaveyn bāridiyābisdür (8) ikinci derecede ḡābızdur muḡavvidür cerāḡatları bitürür dārḡinī (9) ḡariyābisdür ikinci derecede yegrek oldur kim laṭīf rāyiḡalu ola ḡāyet (10) kızıl ola ta'mı laṭīf ola mücellādur gözi tīz ider ḡışāvi gözün (11) ḡaraḡulıḡını giderür demu'l-ḡimār issidür ḡanıla olan eserleri kim zarbdan (12) ḡādiş olmışdur fāyide ider ṡurfeyi zāyil ider demu'l-ḡuffāş balıla ḡarışrudup (13) göze çekerlerse göze şu indüginün ibtidāsına fāyidedür duḡānül-kendir

78 (b)

(1) kirpükler döküldüğüne fāyide ider göz yaşını hikkeyi sülākı giderür (2) dıbk ıssidür tīzdür ğalīz ruṭubetleri dimāğun ẓarından çeker (3) gözün köşesinde olan nāşurları giderür duḥanü'l-kavārır ıssidür (4) tīzdür yaşı indürür taḥlīl idicidür sebeli çürüdür giderür görmekliği (5) ziyāde ider dār-ı fūlfül ıssidür ẓurudur ikinci derecenün aḥirinde azacuk (6) ruṭubet vardır şebkörlüğü giderür ḥarfül-hā helilec şarusı (7) şovukdur derece-i evvelde yābisdür ikinci derecede yigreki oldur kim şaru (8) ola yaşıllığa māyildür gözün istirḥāsına fāyide ider yaşını men' ider (9) şovudur muḳavvidür helīlec-i esved ẓarası şovukdur evvel derecede yābisdür (10) ikinci derecede yumşadı cıdur döğüp göze çekseler ẓurusı şovukdur (11) evvel derecede yābisdür ikinci derecede yumşadıcıdur döğüp göze çekseler (12) ḥılṭları taḥlīl ider ḥarfu'l-vāv-ı vec ḥariyābisdür üçüncü (13) derecede muḥallil ve mulaṭṭıfidür cilā ider zaḥmetsüz müfettiḥ ve muraḳḳıkdür göz

79 (a)

(1) akını giderür ḥaṣṣa şuyun istīmāl itseler veda' muḥarrik gözün (2) akına cilā virür kirpüklerün iriligin giderür verd mādeleri gözden (3) girü tutar verdenc 'illetine fāyide ider ḥarfu'lzā-i ziblū'l verl gözün akını (4) giderür zernic ḥariyābisdür üçüncü derecede muḥarrikdür mu'affindür (5) göze ẓarbeden 'arız olan ẓanı giderür zebedü'l-l-baḥr ḥariyābisdür (6) üçüncü derecede tīzdür ve saḥları giderür

tahlîl ider beyâzuñ asâрынı (7) kôparur zift münzic ve müleyyindür dırnaqlarun beyâzını giderür kirpükleri (8) bitürür gökcek ider zencebîl issidür üçüncü derecede kurudur ikinci derecede (9) tahlîl idüp cilâ idicidür cerebeye dağı fâyide ider zincfir issidür ikinci (10) derecede kâbîz ve cāzibdür anuñ tîzligi vardur tarfe 'illetini tahlîl^[eyleyüp] (11) fâyide ider zencâr hâriyâbisdür dördüncü derecede artuğ etleri yiyicidür (12) çerb göz ağını zâyil ider zâc göyünmişi issidür kurudur dördüncü derecede (13) kâbîzdur göyündirücidür zîbak bârid-i yâbisdür ikinci derecede ovılmışı

79(b)

(1) bādem yağıla biti kırk ayakluyu öldürür buhâr gözün nûrını (2) za'îf ider zebedü'l-kavârir karniyyedeki eseri cilâ virür giderür (3) harfu'l-hâ-i hâşâ hâriyâbisdür üçüncü derecede muhallil ve muqattidür (4) sigili kôparur ta'am üzerine yimek gözi kuvvetlendürür huzağ-ı hindî (5) anda bir kuvvet vardur şovuk ve kurudur ikinci derecede issilik kuvveti dağı (6) zâhirdür hadeşaya cilâ virür issilik kuvvetile şovuklık kuruluk kuvvetile (7) göze cilâ virür hâcerü'l-misen beyâza fâyide ider ve hem issiden (8) olmuş şişlere dağı hulbe issidür ikinci derecede kurudur evvel (9) derecede azacuk harâreti olan şişleri tahlîl ider turfe'illetini (10) teskîn idüp fâyide ider kurudur

gözün kırûhlarının yanmağına (11) fāyide ider haltīt
 issidür dördünci derecede kurudur üçünci derecede (12) mih̄
 gibi sigilleri giderür ibtidā-yı āba fāyide ider harf
 hāriyābisdür (13) mulatṭif ve muḥallildür sebele fāyide
 ider ḥanṣal issidür üçünci derecede

80(a)

(1) kurudur ikinci derecede göze şu inmeye başladığına
 fāyide ider ḥarfu'tṭā-i (2) t̄in mecmu'ı şovudıcı
 kurudıcıdur ammā t̄in-i ermeni şovukdur evvel (3) derecede
 kurudur ikinci derecede kanı ḥapseder beserelere fāyide
 ider (4) nezleleri men' ider t̄in-i maḥtūm cerāḥatları kim
 kesilmiş ola yapışdurur (5) bitürür t̄in-i rūmi kuruducu ve
 kabẓ idicidür kapakda olan (6) issi şişlere kāsnī şuyıla
 ezüp dürtsele fāyide ider giderür gözden (7) inen kanı
 keser ḥarfu'l-yā-i yebrūḥ bārid-i yābisdür üçünci derecede
 (8) muḥḥaddirdür anuḡ kabı kuruluğa mayildür uyku getürür
 aḡrıları sākin ider (9) ḥarfu'l-kāf-ı kāfūr bārid-i
 yābisdür üçünci derecede issiden olmuş (10) şişlere fāyide
 ider maḥrūrların ḥavāsını kavī ider kanuḡ hiddetini (11)
 teskīn ider kündür issidür ikinci derecede müceffifdür
 gözün karḥalarını bitürür (12) gözün ruṭūbetlerinin seyelan
 olduğunu keser serātan 'illetine fāyide ider (13) kemmūn
 hāri yābisdür ikinci derecede kabızdur muḥatṭi'dür
 muceffif dūr

80(b)

(1) çeyneyüp zeyt yağına karışdursa turfa 'illetinün üzerine (2) tamzursa ol 'illet zāyil ola daḥi sebeli zuferi kesdüklerinden (3) sonra tuzıla çeyneyüp göze tamzursalar gözi yapışmaḡdan şaklaya suyu (4) götüre cilā vire yaş getürüp düküp sumaḡıla karışdurursa şariz-zāyid (5) olur koparsa yerine tilā eylese ol kıl ayruk bitmeye gez bura(?) (6) göze karanulık tevellüd ider 'usāresini hatunlar sūdile göze tamzursalar (7) aḡrıyı sākin ide yapraḡın zamād itseler maddelerün seyelān olmaḡını (8) men' ide keşīra muḡarridür gözün harāretini sākin ide harfu'l-āmi (9) lavicerd issidür ikinci derecede kurudur üçünci derecede kirpükleri (10) ḡāyet göçek^k ider daḥi kör ider bunda ihtilāf vardur eydürler (11) ḡāşıyyetiledür dirler ba'zılar eydürler kim medd-i reddiye çıkmaklıḡıla (12) dürür lūf har-iyā bisdür muḡazzi' ve müfettiḡdür ve mücellādur cerāḡātlara fāyide (13) ider lisanü'l-ḡamel bārid yābisdür ikinci derecede rādi'dür cerāḡātlara eyüdür

81(a)

(1) göz aḡrısına fāyide ider göz şiyāflarını anuḡ suyuyla ezseler ḡāyet (2) fāyide ide lū'lū bārid-i yābisdür muḡavvidür gözün sıḡḡatını şaklar lāden (3) yumşakdur cilā idicidür azacuk kabzı vardur ruḡūbetleri tahlīl ider leben (4) yegreki 'avratlar sūdīdür ba'dehu eşek sūdīdür şovukdur terdür (5) mücellādur aḡrıları sākin ider harfu'l-mīm māmīran şovukdur kurudur (6) üçünci derecede pāk idicidür

cilā viricidür beyazı giderür kuvvet-i (7) bāşırayı tīz ider
 müşk hāriyābisdür dördüncü derecede gözün zulumatın (8)
 giderür görmekliğini tīz ider ibtidā-yı āba fāyide ider
 intişār ı zāyil ider (9) isti'māl itmeyeler illā tenkiye
 itdüklerinden sonra merāretü'l-bakar laţif (10) idicidür
 merkaşîşā zeheb ve fizza ve nühāsi ve hadîdî cemi' issi[ve]
 (11) kurudur kabızdır muhallil cālî ve mukavvidür muharrik
 ve gayr-i muharrik (12) gözün kuvvetinün sıhhatını şaklar
 dahı anda azrak tahlîl idici kuvvet vardır (13) ol kuvvet
 gözün şişine ve tarafeyi tahlîl ider degirmen taşı dahı
 hemîn[bu]

81(b)

(1) f'ili ider merzencüş hār-i yābisdür ikinci derecede
 laţifdür muhallil ve (2) mulaţţifdür yelleri sâkin ider
 sindürür mür hāriyābisdür ikinci derecede (3) müfettiḥ ve
 muhallildür kabızlığı vardır cilā virür ve beyaza dahı
 fāyide (4) ider kirpiklerün iriligini tahlîl ider māddeyi
 gözden zahmetsüz mümkündür ki gidere (5) şuyı dahı tahlîl
 ide ibtidāsında eger daḳıḳ olursa milḥ hār-i yābisdür (6)
 ikinci derecede cilā viricidür muhallildür kabız ve
 müceffifdür muharrik ḡāyet müceffifdür (7) ve muhallildür
 laḥm-ı zāyidi yir zufreyi dahı māmîşā sovuḳdur kurudur
 ikinci derecede (8) kabızdır göze kuvvet virür üçüncü
 derecede tīzdür mücellādür kirpüḡe düşen (9) bitleri
 öldürür misen mücellādür gözün akını giderür harfu'l-nün

nişasta (10) bārid-i yābisdür evvel derecede seyelānı men'ider
neft hār-i yābisdür dördüncü (11) derecede müfettiḥdür
gözün aķına fāyide ider şu indüğine daḥı (12) müfıddür
nānhāh hār-i yābisdür ikinci derecede laṭıfdür anuḡ şuyını
göze (13) ṭamzursalar muncemid olmuş kanı taḥlıl ider nevā
tūtiyā maķamındadır küḥuller

82 (a)

(1) içinde anı göyündürüp balıla karışdurup göze tılā
itseler kirpükleri (2) gökcek ide naṭrūn muḥallil ve
müceffif ve mürakḳıkdür anuḡ kuvveti azrakdur lezic ḥıltları
laṭif eyler gözün āfetini giderür (4) nūşādur tuzdan
laṭıfrakdur gözün āfetine cilā virür nūḥās muḥarriķ (5)
ķābızdur anuḡ yunmışı cerāḥatları zıfreyi laḥm-ı zāyidi
giderür (6) ḥarfü's-sin sezāb bustānisi hār-i yābisdür
berıyyisi andan (7) kuvvetlüdür anuḡ şuyını balıla göze
çekseler gözün nūrını ziyāde ider (8) görmekliği tiz ider
muḥallildür ğalız aḥlaṭı giderür ibtidā-yı āba fāyidesi (9)
vardur seratān-ı baḥri ķurudur cilā virür cereb zafreyi
giderür cerāḥatları (10) ķurudur pāk ider kuvvet-i bāşıraya
takviye idüp gözün yaşını men'ider (11) sūkkerü'l-üşr
mu'tedil dūr ḥarāretde gözi eyi ider seliḥa issidür (12)
ķurudur üçünci derecede muḥallildür ķābızdur gözün
eczālarına kuvvet virür (13) sāzenec-i hindī ṭabī'atda
sünbül gibidür sünbül issiür evvel derecede ķurudur

82 (b)

(1) üçüncü derecenün evelinde laṭīfdür tîzlikden ve ḳābızlıktan ḥālī (2) degüldür mādeleri gözden men' ider selḥu'l-ef'i anı balıla ezseler (3) göze çekseler kuvvet-i bāşırayı ḳavī idersevarü's-sind bārid-i yābisdür (4) anuṅ menfa'atı tūtıyā menfa'atı gibidür gözün ruṭūbetini az ider sa'ter (5) ekser su'utlarda isti'māl olunur lîkin gözi daḥı ḳavī ider (6) seksebūye ḥār-i yābisdür taḥlîl idicidür şebkörliḡi giderür ḥarfı (7) l'ayn 'aḳıḳ bārid-i yābisdür yüregi kuvvetlendürür göyünmişi daḥı cilā virür (8) gözi kuvvetlendürür ateş şovukdur evvel derecede ḳurudur ikinci (9) ḳābızdur seyelānı men' ider kirpükleri berkidür şuyı kılı karardür (10) göyünmişi ḡāyet ḳurudur mādeleri gözden girü yıḡar 'anber ḥārdur (11) ikinci derecede yābisdür evvelde muḳavvidür dimāḡa ḥavāssa nef'i vardur (12) rūḥı ziyāde ider 'ūd ḥār-i yābisdür ikinci derecede muḳavvi laṭīfdür (13) 'avsec şovukdur ḳābızdur seyelānı men' ider 'ased ḥār-i yābisdür

83 (a)

(1) ikinci derecede cilā viricidür gözün ḳarañulıḡına şı indüḡine fāyide ider (2) 'ikrū'z-zeyt issidür ḳurudur şuyı taḥlîl ider 'aḳır-ḳarhā laṭīfdür göyüdüricidür (3) tîzdür anuṅ kuvveti içreki 'azalarala irişür gözün istirḥāsına fāyide ider (4) 'ades issidür şişlere fāyide ider ḥāşşa şol göz ağrısına kim (5) aḡa tabībler verdenic dirler 'urūḳ

issidür üçünci derecede dimāğa (6) kuvvet virür harfu'l-fāi ferāsiyun issidür ikinci derecede kurudur üçüncide (7) müfettihdür eridicidür muḳaṭṭi' ve muḳavvidür cilā virür fūlfül hār-i yābisdür (8) üçünci derecede muḥallil ve muḳaṭṭi' dür cilā viricüdür müfettihdür göze iner (9) şuya fāyide ider aḳı issidür kurudur ikinci derecede gözün eczālarına (10) kuvvet virür fūfel şovukdur kurudur gözün istirhasına fāyide ider (11) muḳavvidür tūrfeye müfiddür ferfiyūn laṭīfdür göyündüricidür göze (12) 'arız olan şuyı giderür harfuş-şād şabr hār-iyābisdür ikinci (13) derecede kābızdur müceffifdür bitürücidür karḥaya cerebe fāyide ider gözün

83(b)

(1) pınarına ağrısına fāyide ider gözi tīz ider şadef ruṭubetleri depredür (2) anuḡ göyünmişi kıl bitmiş yire kılını koparur tılā itseler ol kılun bitdüğünü (3) men' ider şamḡ-ı 'arabī şovukdur kurudur muḡazzidür şamgu'l-baṭn issidür ikinci (4) derecede laṭīf ve muḥallildür cilā ider harfūl'l-kāf katran hār-iyābisdür (5) biti öldürür kuşūru'l-beyz muḳavvi ve müceffifdür māddeleleri men' ider göze (6) kuvvet virür ruṭubetleri depredür gözün yaşını girü yığar anı teklīs (7) itseler gözün aḳını giderür karanfūl hār-i yābisdür ikinci derecede gözi (8) tīz ider gözün āletlerine kuvvet virür ḡalīz maddeleri taḥlīl ider (9) kılmiyā kurudur kābızdur cilā viricidür issilikle

şovuklıkda mu'tedidür (10) anı göyündürüp yusalar gözün
cerāhatlarını bitürür hem vār reyler karn-ı (11) muhrik
şovukdur kurudur mücellādür ve muğazzidür kanışatü'l-hubārī
issidür (12) kurudur muhallil ve mücellādür şol eserler kim
tabaka-i karniyyede zāhir ola (13) gidedür kışr-i
rümmani'l-hāmiż şovukdur cilā viricidür tatlu enār kabı

84(a)

(1) şovukdur terdür kabızlıktan hāli degüldür şişleri sākin
ider hāssa (2) verdenic'illetini kalkatār zācdan kavirağdur
kalkanat gāyet kabızdur (3) anda bir harāret vardur kim
gözün rutūbetlerini depredür, kalkadīs issidür (4) laţif
idicidür kabız ve göyündürücidür anı göyündürseler gāyet
(5) laţif olur göyündürmeşi az olur harfu's-şin şāzenc-i
'adesi hariyābisdür (6) ikinci derecede yumıışı şovukdur
ikinci derecede müceffidür ve kabızdur kurūhları (7)
bitürür yumurda ağıla isti'māl eyleyeler gözün kapağının
iriligini giderür (8) dağı issi şişleri zāyil ider şuyıla
ezseler göze kuvvet virür gözden kan geldügin katı ider
lahm-ı zāyidi giderür şevkerān hār-i yābisdür (10) üçüncü
derecede müsekkindür şevniz hār-i yabisdür üçüncü derecede
muhallil (11) ve muқтаtti' ve mücellādür şem'mutedildür berd
'illetini yumşadur şaife-i tahaccüri (12) taḥlīl ider
şahmu'l-ef'i göze inen şuyı ve kıl bitdüğünü men' ider
şakayıku' (13) n-nu'mān issidür evvel derecede anda cilā
idici kuvvet vardur ve hem

84(b)

(1) taḥlīl idicidür cerāḥatları pāk ider anuḡ yapraḡını
 zāmād itseler (2) şişleri sākin ider gözün āfetini götürür
 şeb- yemānī issidür k̄rudur (3) evvel derecünün dördüncinde
 k̄abızdur şarāb üzüm şarābınun (4) eskisi issidür k̄rudur
 üçünci derecede göze kuvvet virür ḡalīz aḡlaṭı (5) taḥlīl
 ider harfu'ṭ-tā-i tūtiyā şovukdur k̄rudur müceffidür
 yunmıṣı efzaldür (6) göz aḡrısına fāyide ider yaramaz
 faẓlaları tabakaların menfezlerinden (7) men' ider
 tūbālū'l-ḥadīd k̄abızdur ruṭūbetleri az ider yaramaz
 cerāḥatları (8) aḡuldur tūbālū'n-nūḡās laḡm-i zāyide fāyide
 ider cemi' tūballardan göyündürücidür (9) ḡarfū'l-ḡā-i
 ḡaşḡās bāridiyābisdür ikinci derecede katı aḡrılarda
 isti'māl (10) iderler nezleleri men' ider ḡatmī issidür
 i'tidalilā nefḡı taḥlīl ider (11) kirpükleri laṭif ider
 ḡardal ḡariyābisdür üçünci derecede gözün (12) ḡışā larına
 isti'māl iderler bārid-i raṭbdür göze nesne (13) tokunsa
 şuyını dürtseler zārbına fāyide ider südini göze çekseler
 gözün

85(a)

(1) za'fını giderüp nūrını ziyāde ider ḡarbaḡ-ı sepīd
 issidür k̄rudur (2) ikinci derecede cilā viricidür şunun
 māddesini gözden men' ider ḡaṭāṭif (3) anı yandursalar
 balıla göze çekleseler gözi rüşen ider ibtidā ḡāba fāyide ider
 (4) ḡabsu'l-fār issidür ḡarīb ruṭūbeti gözden men' ider

cilā virür (5) kirpigi bitürür hāzf anuñ renklüsün isti'māl iderler k̄urudur (6) cilā viricidür göze kuvvet virür harfuẓ-zāl zeheb mu'tedildür laṭīfdür (7) anuñ öñdin çıkmış sevdā 'illetine ^{fāyide} ider hafaķanı giderür yüregi (8) kuvvetlendürür ağızdan dutmaķ buḥārı zāyil ider göze çekseler kuvvetlendürür zarku' (9) 1-ḥaṭaṭīf cilā viricidür gözün aķını giderür harfuẓ-zād zab-ızibil (10) gözün aķını giderür göze inen şuya fāyide ider sekizinci (11) bāb gözün edviyelerini nice müdebber iderler anı bildürür (12) şöyle bilesiz kim göz otlarının aşlını anlayup terkibini itmek ulu (13) aşldur fi'l-cümle evvel gerekdür kim edviyeleri müdebber ideler ba'dehu

85(b)

(1) terkib ideler zīrā her bir nevün tedbiri bir dürlüdür amma ba'zı (2) taşların tedbiri şāzenic'adesi ve tūtiyā ve merķaşıṣa ve sürme gibi evvel (3) gerekdür kim āb-sūd ideler āb-sūd oldur kim edviyeleri şöyle yumşak (4) kim ğubār gibi ola ba'dehu şuya koyalar arkunılığla az az bir renklü kaba (5) yāḥūd çanağa koyalar yine üzerine şu koyalar yuyalar karışduralar ol kim (6) üzerine gelür şuyıla gider arkunılığla ikinci kaba koyalar ol kim yumşak (7) ve laṭīfdür yine şuyıla gider ikinci kabda ḥāşıl olur veli ikinci kabda (8) şol kadar tırmak gerekdür kim edviye şudan ayrıla oturuşa arkunılığla (9) ol şuyı dökerler edviyeyi güneşe koyalar kuruya muḥkem örteler kim üzerine

(10) toz k̇onmaya ol kim yumşak ḋögölmişdür anı ikileyin ḋögeler bu ṫarīka yuyalar (11) kim beyān itdük edviyeyi böyle yumaklığa 'arab dilince taşvīl dirler (12) līkin ba'zı taşların tedbīri k̇ılmıyā gibi ve zāclarun oldur kim evvel anı (13) göyündüreler ba'dehu taşvīl ideler ammā bunları göyündürmek lik envā'ı

86(a)

(1) şöyledür kim anı sıyalar bir yeni bardağa koyalar hikmet balçığıla ağzını (2) sıvayalar tennūr içine koyalar yā şişeciler dūdḥānesine koyalar (3) bir gice tura ikinci gün çıkaralar ḋögeler sürüşdüreler taşvīl ideler (4) şöyle kim żikr eyledük ve līkin şadefī ve helezonī daḥı bunlara benzer (5) nesneleri hem yine bu ṫarīka ideler yakalar ba'dehu taşvīl ideler (6) tūbālī rāsuḥti ḋögölmedin ḡāyet yuyalar ba'dehu ḋögeler sürüşdüreler (7) taşvīl ideler isfidāc bir kez taşvīl ideler şöyle kim iriligi ekşiligi (8) gide kalmaya sünbülü evvel maḡaşıla keseler toḡrayalar ba'dehu havāna (9) koyup ḋögeler şöyle kim havānda ḋögmek kuvvetile göyine ḡubār ola (10)üşneyi alalar şol kadar ovalar kim kara kabukları andan ayrıla (11) ak ola ba'dehu hevana koyalar su tamzuralar ḋögeler merhem gibi ola (12) havāyla k̇urudalar tozdan güneşden sakınalar k̇uruyıcak yine ḋögeler (13) ḡarīrden geçüreler ḡubār gibi ola buña 'arabça müheyyā dirler

86 (b)

(1) zencārı taşvīl ideler azacuk isfidāc andan çokrak katup
 (2) terkīb ideler ammā şamğlar kim uşak ve sekbīnec uralar
 şuyıla ısladalar (3) şol kadar kim yumşaya bādehu havāna
 koyup ezüp hāl ideler keşīrā (4) ve şamğ-ı 'arabī dahı bu
 resme olur ısladup hāl ideler ba'dehu bir (5) pāre bezden
 süzeler edviyeleri anuñıla karışduralar ammā anı kim (6)
 şiyāf-ı ebyaz içinde ideceklerdür şamğ ve keşīradan yegrek
 (7) oldur kim anı yumşak dögeler yumurda aķın kim (6)
 şiyāf-ı ebyaz içinde ideceklerdür şamğ ve keşīradan yegrek
 (7) oldur kim anı yumşak dögeler yumurda aķın tamzuralar
 hāl ideler (8) oldur kim anı yumşak dögeler yumurda aķın
 tamzuralar hāl ideler (8) edviyeleri anı karışduralar
 sebebi ol kim bu şiyāfda şamğ ve keşīrā (9) çok isti'mal
 olur ayruk şiyāflarda karışdurmağıçün ve kıvāmiçündür (10)
 eger azrak dahı olursa kifāyet ider afyonı şıyalar giçirek
 pāre (11) ideler bākır tahtasınun üzerine koyalar azrık oda
 yā issi kül (12) üzerine koyalar şöyle kim tahta issi ola
 kaldura koya kim (13) afyon issi ola göyine tā kim kuvveti
 olmaya andan anı ısladalar .

87 (a)

(1) hāl ola edviyeleri anuñıla karışduralar va'llahü-ālem
 ve ba'dehu (2) bilmek gerekdür kim aşl göz otlarınun
 terkibinde maķşūd vardur (3) vardur edviyedendür anuñ
 menfā'atı evvel bābda kaçdur ve ol kim (4) işe gelmiş rek

menfa'atlurakdur ola 'amel idesiñ ve ol kim (5) anuñ
 ıslāhıçün veya kıvāmıçün ola azrık gerekdür ve dañı görmek
 (6) gerekdür bu edviyeler kim bu maqşūd içinde işe süreler
 anuñ keyfiyyeti (7) ne endāzededür eger bir tiz kavī
 keyfiyyet varısa zencār gibi ve zernih (8) gibi anuñ
 maşlahatına eyleyesiz anuñ ıslahıçün gerekse isfidācı (9)
 artuğrak idesiz şöyle kim anuñ tizligi ve mażarratı eksile
 ve eger (10) anuñ keyfiyyeti ol tizlikle degülise menfa'atı
 uludur tütıyā-yı (11) hindī ve aña banzer nesneler anuñ
 mikdārınca artuğ idesiz ve anuñ (12) kuvvetin bir nesneyile
 dañı za'if eylemeyesiz ancılayın kim zencār kuvvetini (13)
 isfidācıla şıduñ ve yumşak edviyeler kim anuñ kuvveti tiz
 olmaya isfidāc

87(b)

(1) gibi anuñ mikdārın arturasın şamğ ve k sıra kim anuñ
 menfa'atı gāyet (2) çokdur bir mikdār andan azrak idesin
 s kbīnec ve haltit merāreti (3) şiyāfında bir mikdār tamām
 itmek gerekdür anuñçün kim muhtāz-ı şiyāf (4) merāretten
 tahlildür ikisinüñ dañı fi'li şu tahlilinde kavīdür (5)
 koruğ şuyı rāziyāne şuyı helīle şuyı sumak şuyı merzencüş
 (6) şuyı yağmur şuyı anuñçündür kim bunlara edviyenüñ
 kuvvetin arturur (7) eyle olsa yegreki oldur kim edviyeleri
 bir kaç ol şularla (8) ısladalar şöyle kim bu şularuñ
 kuvveti edviyelerde belürde meşelā (9) geldük müşke müşkten
 ibāret oldur kim edviyeler kuvvetini gözün ka'rına (10)

tabakalar içinden irişdürür eyle olsa anuñ miqdārını endāzeyile (11) mu'tedil itmek gerekdür afyon dañı edviyelerüñ kuvvetini şakılmaçündür (12) anuñ miqdārını dañı endāzeyile mu'tedil itmek gerekdür dañı yegrek (13) tarīk oldur kim edviyelerüñ yenisini ve irisini cem'ideler her birini ayru

88(a)

(1) ayru döşüreler şol vezn kim nüshada yazılmış elenmiş tartmak gerekdür (2) dañı bilesiz kim göz otarını yekbāregi havāna koyup dögmeyeler anuñ (3) gibi iderlerse haṭāyı 'azīm iderler anuñ çün ba'zı edviyeler vardur kim (4) yekbāre dökülse olmaz kepegi kalur edviye vardur kim birisi dögülünce (5) birisi toz olur gider edviyenüñ letāfeti sebebinden dañı kim zarar oldur (6) kim her birinüñ vezni ol endāzedden kim yazılmışdur eksük olur pes her (7) vaḫt kim edviyeler şol tarīka kim resm üzerine ale'ālade dögülmiş ola (8) andan sonra havāna kayup arkun birbirine karuṣdurmak gerekdür ol kim şiyāf (9) olacākdur azacuk şu tamzurup karıṣdurup yağurmak gerekdür (10) şiyāf oldıñı hāletde gölgede kurutmak gerekdür tozdan güneşden şaklamak (11) gerekdür sebeb o kim güne edviyenüñ letāfetin giderür dañı yegrek oldur kim (12) şiyāfları rebī' faşlında düzeler zurūrları faşlı rebī'ün ahirinde (13) düzeler anuñçün kim rebī' faşlınuñ ahirinde havā issirek olur edviyeler tizrek

88(b)

(1) huşk olur dikmek ilmek (elemek) āsūn olur daḥı şol edviyeler kim қоруқ (2) şuyıla (dögmek) razıyāne şuyıla yāhūd ğayrı şularla eyleseler gerekdür kim reb ī' (3) faşlınun aḥirinde ideler tokuzuncu bāb gözi açmak gerekdür (4) otı göze nice çekmek gerekdür anı bildürür fi'l-cümle gözi açmaqlıkda (5) ne қadar arkunlıǵıla tutabilürse alқadar yegdür daḥı saǵ gözi saǵ (6) elile açā mīli şol tuta milün ucını gözün burnından yaḇaǵı köşesine (7) tā kuyruǵındaǵı köşeye deǵın irişe mīl bura şöyle kim mīl hareket (8) idüp döne edviye gözün dükelisine irişe şol gözi şol (9) gözi daḥı ancılayın şol açā mīli saǵ elile tuta şöyle kim (10) evvel zıkr eyledümidı līkin mīli қaldurıcak vaқt barmaқlarını gözün (11) қabaǵından yekbāregi қaldurmaya tāneyile қaldura kim gözün қabaǵı āheste (12) likle yerine otura daḥı mīl ğāyet ince gerekmez hāşşā mīlün ucı (13) ne қadar büyükrek gerekdür kim anı ziyāde götüre şol gözi kim қatı aǵrır ola

89(a)

(1) aḇā mīl degirmemek gerekdür ezilmiş ot' tamzuralar sebeb ol kim milün (2) aǵırlıǵı göze zaḥmet irişdürmeye daḥı şol gözler kim tīz atlar çekерler (3) biri biri ardınca çekmeyeler kim göze mażarrat irişmeye daḥı şol göz (4) aǵrısıla kim sancu ola be-ġāyet müşkil olur anuǵ gibi göze acıtmaz yumşaq (5) otlar çekeler kim қatı otlara tākāt

gelürmez ammā şol eski müzmin (6) göz ağırları kim katı
 ağırır olmaya cereb ve sebel ve züfre gibi tiz edviyeler (7)
 bunlara çekeler kim bunlar tākāt getürücidür daḥı şol göz
 kim aḳ yāeşer (8) götürmek isteyeler aḳuḡ yerin otıla şöyle
 götürmek gerekdür kim dört (9) yanına zahmet irişmeye
 onuncı bāb gözi saklamaḡuḡ tedbiri (10) oldur kim dütünden
 yelden tozdan issi havādan şovuk havādan (11) kim
 i'tidālden ḥāric ola şakınalar daḥı çok ağlamakdan şeffāf
 ve (12) rüşen nesnelere bakmaḡdan uvaḳ ḥatlar okımaḡdan
 ince nakışlara nazar (13) itmekden ihtirāz ideler gāh gāh
 riyāzet mücibince arḳa üzerine

89(b)

(1) yatmaḡdan ta'ām imtilāsınan çok şarāb içmekden fi'l-
 cümle şol (2) nesnelerüḡ buḥarı kim dimāğa mütesa'id olur
 cemīşinden perhīz ideler (3) gendene şoğan sarmısaḡ gibi ne
 kim bunlara benzer varısa daḥı tabiātı (4) dāyim müleyyin
 tutalar kim kabz olmak ḡāyet zararḁur becīd ḥammāma girmek
 (5) çok kan almak çok ḥacamēt itmek çok uyumaḡ çok uyumamaḡ
 gözi (6) bir yere tutup çok zamān bakmak tuzlu nesneleri
 yimek imtilāyıla yatmaḡ gic vaḳt (7) ta'ām yimek çok cima'
 itmek ḡalīz bulanuḡ şarāb içmek cemi'i işbu (8) zikr olan
 nesneler göze ziyān idicidür e'l-ḥāşıl şol nesneler kim
 ma'de (9) aḡzını incide göze ve gözün görmekliğine ziyān
 ider şu içine oturmaḡ (10) başa issi şu koymaḡ gözi issi şu
 içinde açmaḡ göze fāyide ider (11) daḥı sürme ve tütüyā kim

rāziyāne şuyıla ve merzmecūş şuyıla perverde (12) olmuş ola göze çekseler gözi kuvvetlendürür nūrını arturur beğāyet (13) fāyide ider velīkin mürekkebātdan burūd-i rimmān rāziyāne şuyı kim şeker

90(a)

(1) katılmış ola göze çekseler fāyide ide şıfat-ı burūd-i rummān.kim āşān hāşıl olur (2) tatlu ekşi enār alalar taş kabın giderüp ince şarıla dānesini (3) dögeler şuyını şıkalılar şāfī ideler bir batman bu şudan alalar kim yüz kırk (4) dört dirhem ola yüz dirhem od görmedün muravvak balıla taş çömlege (5) koyup āheste odıla kaynadup kefin alalar kıvāma getüreler tamām kıvāma gelicek (6) getüreler ezeler göze çekeler 'azīm fāyide ide bir sürme dağı gözün cemī'i eczālarına (7) kuvvet ide gözün kapağını ve hadeķasını safī ide sebelün ve zufrenün māddeşini (8) gözden men'ide şıfatı budur kābilī helīle kabı şabr māmīrān zerdeķub (9) her birinden ikişer dirhem şāfī tuz delinmedük incüdeniz köpüğü aķ şeker (10) za'ferān sūnbül-i hindi şāzenic-ādesi rāziyāne tohmı seretān-ı bahri (11) tūtıya-yı hindi şiyāf-ı māmīşā kāfūr isfidāc altun kılmıyası (12) kıızıl gül huzaż şaru helīle her birinden bir dirhem dūkelini dögeler eleyeler (13) her sā'at rāziyāne şuyıla yaş idüp karışduralar şöyle kim rāziyāne

90(b)

(1) şuyının kuvveti otlara eser ide ba'dehu gölgede kurudalar yine dögeler (2) ğubār ola isti'māl ideler 'aẓīm fāyide ide dördüncü maḳāle (3) gözün kapağına 'ārız olan maraẓları ve köşesinde olan 'illetlerün (4) esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını beyān ider maraẓ kim gözün kapağına ve (5) köşesine 'ārız olur otuz iki maraẓdur bu maḳāle daḫı otuz iki (6) bābdur anuñcün kim her bābda bir maraẓun mu'ālecesi beyān olsa gerekdür (7) ve illā ol kim gözün ḥāşşa kapağına düşer on bābdur baḳıyyesi göz ile (8) ḳaşile başile müşterekdür evvelki bāb berz didüğümüz 'illetün esbābını 'alāmetini 'ilācını bildürür (9) ikinci bāb tahaccür'illetinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (10) üçünci bāb iltişāḳ 'illetinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (11) dördüncü bāb şetrenün esbābını 'alāmetini ve ilācını bildürür (12) beşinci bāb şa'īrenün esbābını 'alāmetini 'ilācını bildürür (13) altıncı bāb şa'ru'z-zāyidün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür

91(a)

(1) yedinci bāb gözün ḳıl münḳalib olduğının esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (2) sekizinci bāb verdenic 'illetinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (3) toḳuzuncı bāb sülāḳ 'illetinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (4) onuncı bāb şirnaḳun esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (5) onbirinci bāb cerebün

esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (6) onikinci bāb hikkenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (7) onüçüncü bāb cesānün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (8) ondördüncü bāb ğılaḡ 'illetinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (9) onbeşinci bāb dümmelün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (10) onaltıncı bāb tūḡenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (11) onyedinci bāb ğümnenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (12) onsekizinci bāb ḡülülün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (13) onçokuzuncu bāb şirānün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür

91(b)

(1) yirminci bāb nemlenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (2) yigirmi birinci bāb se'afenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (3) yigirmi ikinci bāb intifahün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (5) yigirmi dördüncü bāb teekkülün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (7) yigirmi altıncı bāb mevtüd-dem ve'l-hāzara didüğümüz 'illet i) bildürür (8) yigirmi yedinci bāb ḡamle ve ḡamām ve ḡırdān kim kirpükler dibine ve saḡala düşer anı bildürür (9) yigirmi sekizinci bāb intiḡāü'l-hedebün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (10) yigirmi tokuzuncu bāb kirpük ağardıġının kim beyazü'l-hedeb dirler ve ḡaḡ ^{deḡüldeḡinün bildürür} (11) otuzuncu bāb ġarbenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (12) otuz birinci bāb ġudde didüğümüz

'illet i' bildürür (13) ve gözün köşesinde 'arız olur 'ilâcıla otuz ikinci

92 (a)

(1) bāb seyelan didüğümüz 'illetün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (2) ammā bu otuz iki marāz kim zıkr eyledük bunlardur bāb-ı evvel berd didüğümüz (3) illetün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür bilesiz kim berd didüğümüz (4) bir ğalīz ruṭūbet-dür kim gözün kapağında cem' olup ğalīz olur (5) toñar tōlıcak gibi yumru yumru olur ol sebebden bu 'illete berd dirler (6) ammā bu illetün ekseri kapağın taşrasında olur 'ilācı oldur kim (7) dāne çādır yā uşak yā kāsñī yā sekbīnec her kağısı olursa (8) tiz sirkeyile ezüp ol 'illetün üzerine tılā ideler yāhud örümcek (9) ağını bal enzerūt yir sakızını biribiriyle karışduralar tılā ideler (10) bir nev' dahı şaru mūm gül yağıla sakızla uşakla sirkeyile hal (11) idüp tılā ideler ğāyet müfiddür sıfatı tılā kim berd ve şa'ireye (12) fāyide ider günlük mūr her birinden ikişer dirhem lāden buçuğ dirhem (13) mūm bir dirhem şeb buçuğ dirhem būre buçuğ dirhem dūkelini dōgeler

92 (b)

(1) süsen yağıla yā zeytun yağının dūrdile yoğuralar tılā ideler eger bu (2) edviyelerile tahlil ömayacak olursa gözün kapağını yaralar ol 'illeti (3) milün kebcesile

götüreler eger yarılan yir büyük olacak olursa (4) ortasından dögeler zurûr-ı aşfer yapışduralar müfîd ola şıfatı (5) zerûr-i aşfer anzerûtı eşek sūdile perverde olmuş sekiz (6) dirhem şiyāf-ı māmīşā iki dirhem şabr ve afyon ve nişāsta (7) ve kettān tohumı her birinden buçuk dirhem za'ferān üç dirhem (8) mür bir buçuk dükelerini dögeler eleyeler 'amele getüreler eger berd kapağın (9) içinde olursa kapağı döndüreler yaralar berdi götüreler gözi (10) issi şuyıla yuyalar şifā ola ikinci bāb taḥaccür illetünün esbābını (11) ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür amma taḥaccür didüğümüz 'illetdür katı (12) şişdür gözün kapağında 'arız olur maddesi sevdāvi fazlalardan (13) olur füsürde olur füsürdeligi gözün kapağının letāfetinden olur

93(a)

(1) letāfet sebebile ol kim laṭīfdür maddenün 'illeti taḥlīle harc olur (2) ol kim ḡalīzdür taşarruf olmaz uvacuk yumrucaqlar olur bazı tabībler (3) bu 'illete 'adese dahı dirler mercimege benzedügi çün 'ilācı oldur kim evvel (4) kıyfāldan kan alalar şol koldan kim 'illet ol taraftadur kandan (5) şonra istifrāḡ itdüreler ḡabb-ı istamḡikūn ve ḡabb-ı kūkiyā ve ḡabb-ı (6) ayāric-fayḡarā ile maḡşūd kan almakdan ve ḡabb-ı kūkiyā yimekden oldur kim (7) zamādlarla ve merhemlerle taḥlīl eylemege sār ola eger taḥlīl-pezir (8) olmayacak olursa mādde muḡarrer olduğından şonra 'ilācı destkāri (9) ideler kim ziyāde zahmet olmaya

bir hafta gerekdür kim gözi issi şuyıla (10) yuyalar süngeri issi şuya ısladup üstine koyalar şovıyınca tura tā kim (11) 'illetün māddesi yumşana bir haftadan sonra merhem-i dahliyun vuralar (12) anı arıda eger müddet uzanursa gözün kapağından döndereler yaralar arıdalar (13) şöyle kim 'illetden bākī kalmaya yüzük halkası [gibi] çıkarılma vakt olur kim

93 (b)

(1) mādde irinlenür çıkar gider eger korkarlarsa 'illet mu'avenet ide cerehātun (2) kenārlarını usturayıla keseler kim gec bite mādeler çıka gide ba'dehu issi (3) şuyıla süngeri ısladalar ısıcak ısıcak üzerine vereler şifā ola (4) üçünci bāb iltisāk 'illetünün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (5) iltisāk şol 'illete dirler kim iki kapağ birbirine yapışa vakt olur kim (6) gözün bir köşesi yapışur vakt olur kim kapak gözün içinde (7) tabaka-i mültehimeye yapışur gāh olur kim hadekeya bile yapışur sebebi (8) iki nev'dür biri oldur kim gözde yā gözün kapağında qarha olmuş ola (9) 'ilāc idüp müddetile cerāhat işlemegiye cerāhat kapaga yahud tabakaya (10) yapışmış ola ikinci zufre yā sebel kim götürmüşler ola şöyle kim tuzıla (11) kemnün çeyneyüp suyunı tamzuralar yiri tağlasun diyü anı itmemişler (12) ola iltisāk 'arız olmuş ola 'ilācı bu 'illetün oldur kim (13) ol yapışan yirleri mīl ucıla açalar kapağı birbirinden ayıralar eger

94(a)

(1) gözün kapağı mültehimeye yapışmış olursa yâhūd hadeķāya tiryak budur kim (2) arkuncaķ kapağı yukaru kalduralar şöyle kim gözün kapağı çok çekilmeye anuñçün (3) kim ihtiyâtdur tabaka-i karniyye kapaķıla bile kalķa göz yirinden kalkup (4) 'aẓīm maẓarrat hāşıl ola ammā şol göz kim kapağı bile yapışmış ola (5) mīl içine ķomak olmaz tā haddihi kapağı şunnārıla götürmeyince şol elile kim (6) nāşūra dirler ol yapışan yirleri açmak gerek tuzıla kemnūn çeyneyüp (7) şuyını sıkmak gerek kim ol kesilen yirler tağlana gül yağıla panbuk ışladup (8) uralar şöyle kim iki kapağın içine ger üzerine yumurda şarusın (9) urup bağlayalar ikinci gün açup tuzıla kemnūn çeyneyüp yine şıkalar (10) yumurda şarusın urup bağlayalar üçünci gün eger mümkün olursa (11) şol şiyāflardan kim cerāhat bitürür göze çekeler dağı şakınalar kim (12) kapaķ birbirine yapışup bitmeye eger şiyāf çekmegi şavāb görmeseler gül yağıla (13) yumurda şarusıla 'ilāc ideler şiyāfı vaķt irişince vallahü-a'lem

94(b)

(1) dördünci bāb şetrenün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (2) şetre didüğümüz gözün kapağı kısılmakdur kapaķ kısılmaklığı sebebile şöyle olur kim (3) şı uyuduğı vaķt gözleri açuk kalur kirpük birbirine irişmez (4) gözün aķı görünür bu şıfatlu göze 'arab ıstılahında ķ rūhu'l-ernebbe

(5) dirler 'acemce hāb-ı harķūşdirler ya'ni tavşan uyķulu demek olur (6) gāh olur kim iki kapağı bile kısa olur bu illetün sebebi iki nev'dür (7) biri kapağın maddesi nāķışlığındandır kim anasından bile toğmışdur ikinci (8) dürlü dürlü havādislerden 'arız olur ammā havādis didüğümüz dağı dört (9) nev'dür biri bu kim bir 'illet sebeble gözi kesmişler yine dikmişler ola (10) şöyle kim müsteħakdur birine getürmemişlerdür ikinci kapakda ğudde tevellüd itmiş (11) ola yā artuķ et bitmiş ola yāhud birisile karħa

olmuş ola üçünci (12) gözün kapağı devrilür gerisine devrilür döner teşennüc olur kuru maddesile (13) dördünci kapağın aزالalarından birisi süst ve genşek olur zirā bu üç

95 (a)

(1) 'azalanın biri kapağı yukarı götürür kapak açılduğının sebebi oldur kim (2) iki 'azala dağı oldur kim kapağı aşığa yaturur iki kapak hareketile birbirine (3) kavışduğı oldur her gāh kim azalayı götürerler kapak birbirine karışmaz (4) ne vakt ol iki 'azala kim kapağı aşığa yaturur genşek olsa (5) onların hareketinün kuvveti bātıll olur göz açılma olmaz ne vakt kim (6) teşennüc 'arız olsa anda dağı kapak kalkmaz bu iki 'azalanın bir tarafı (7) genşek olsa gözün kapağının ol tarafı açmaķ olmaz 'ilācının kim (8) anadan bile toğmışdur o l ķabil-i 'ilāc değıldür oldur kim

kapagı kesüp(9) dikmişlerdür kitāblarda zıkr itmemişlerdür
ol mevzi'den kim kesüp dikmişlerdür (10) yine kesüp dikmek
gerekdür merhemi isfidācıla mülāṭafa idüp yumşak idicidür
(11) nesnelerile müleyyin itmek gerekdür kim bite ammā
'özrden ḥālī degüldür ol kim (12)

(12)

gudde sebebile olmuş olsa yā artuḵ et bitmiş olsa şol
tarīḳa kim (13) berd ve taḥaccürde zıkr oldudı ancılayın
'ilāc ideler līkin artuḵ et

95(b)

(1) bitene tiz edviyelerile şiyāf-ı aḥzarıla 'ilāc ideler
eger edviyelerle (2) kifāyet olmazsa laḥm-i zāyidi
şunnārıla götüreler altına igne şokalar (3) bu başdan ol
başda degin usturayıla yā maḳasıla keseler yirine tiz (4)
otlar isti'māl ideler 'illet mu'āvedet itmeye yāḥud tuzıla
kemnūnıla (5) taḡlayalar ammā ol kim teşennüc sebebile ola
ḥammāma girmek başını issi şunun (6) buḥārına tutmaḵ mūm
ruḡan-ı benefşeyle ḥaṭmeyle karışdurup göz üzerine koḡmaḵ
(7) fāyide ider bay şuyıla yumak nuṭūl eylemek müfīd dūr
anuy kim sebebi (8) 'azala geñşedüğinden ola k̄abız edviyeler
isti'māl itmek gerekdür (9) aḳāḳıyā ve māmīşā ve mersin
yapraḡı ne kim bunlara benzer varısa aḳāḳıyā (10) māmīşā
ikisinden berāber alalar mersin şuyıla yoḡuralar kurudalar
dögeler (11) göze çekeler nāfi' ola beşinci bāb şa'īrenüy
esbābını (12) 'alāmetini ve 'ilācını bildürür şa'īre

didüğümüz bir uzun şişdür şekli (13) anuñ arpaya benzer bu
'illet ekser kirpük diblerinde yakın olur sebebi

96(a)

(1) ğalîz sevdâvî fazlalardan olur kim ol mevzi'de müctemi'
olur (2) ve hem katı olur 'ilâcî budur kim eger başda yâ
gözde yâ anuñ dâyiresinde (3) harâret olacaķ olsa andan
şonra kan olmuş olalar müşhil içmiş (4) olalar dimâğ ı
tamâm arınmış ola şiyâf-ı māmîşâ ve kil-i ermeni kâsnî
şuyıla (5) ezüp tılâ idüp keşkâbıla yumaķ gerekdür eger
başda ve gözde harâret (6) olmaya issi şuyıla tekmiğ ideler
tekmiğden şonra başı kesilmiş sinekleri (7) şa'îreye
şürüşmek gerekdür ve issi etmek dembedem üzerine komaķ (8)
eyüdü ve sekbî nec şu içinde yâ sirke içinde hal idüp tılâ
itmek ve kuru (9) ve şabır tılâ itmek eyüdü bir denk
miķdârı büre dört denk (11) dâne çadırıla karışdurup
şa'îrenüñ üzerine komaķ fâyide ider (12) arpa şuyın dâne
çadırıla karışdurup tılâ itmek müfîddür gögercin (13)
yavrusı kanın tamzurmak aşilludur altıncı bâb şa'ruż-
zâyidüñ

96(b)

(1) esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür şa'ru'z-zâyid
didüğümüz artuķ kıl (2) bitdüğine dirler kirpügüñ yanında
biter 'alâmeti oldur kim kirpüklerde göreler (3) artuķ kıl
bitmiş ola tabi'î kıllara göz içine batup incidüp göze (4)

yaş hâşıl idüp gözi tonuğ ide sebebi çok müte'affin olmuş
 ruṭūbetden (5) olur daḥı göündürici ve tîz olmamağdan olur
 eger ol ruṭūbet tîz ve (6) göyündürici olaydı kılun
 cemî'isini döküp bāṭıl ideydi mükmin (7) olmayaydı kim kıl
 biteydi 'ilācı oldur kim istifrāğ itdüre ger (8) ol
 ruṭūbetün māddesini bir edviyelerile kim mizāca lāyık ola
 bedene (9) ve dimāğa ğargara buyuralar ayāric-feyḳarā ile
 ana benzer nesneleri bile ammā (10) anuḡ kim mizācı
 issilige māyil ola her şabāḥ heliley-i perverde ve (11)
 ıtrı fîl-i saġir yidüreler ve şaru helîle kabını helileyi
 ağızda tutup (12) şoralar ve anuḡ kim mizācı şovuklağa
 māyil ola maştakî cevz ve ḳaranfûl (13) ağız içinde tutup
 şora'anber koḡulaya ve bu tedbîrlerden sonra

97(a)

(1) dest-i kārî 'amele getüreler dest-i kārî daḥı biş
 nev'dür biri (2) edviye çekmekdür ikinci ziyāde kılları
 tabi'î kıllar üzerine çeküp bağlamakdur (3) üçünci füzûni
 kılun dibni taġlamak dur dördünci dögmek beşinci teşmîr
 eylemek (4) ammā oḡlar kim çekeler gerek kim tîz ola
 bāsiliḳûn ve rüşināy ve merḳaşışā ve (5) şiyāf-ı dîde gibi
 zirā ol ruṭūbetün sebebi kim (6) 'illetdür taḥlîl ide şıfat-
 ı şiyāfı dîde kim bu 'illete muḡşuşdur (7) sūlağa göz aḳına
 ve cerebe ve artuḡ kıl bitdüğine ve eski ve sebele (8)
 fāyide ider şamġ-ı 'arabî ve keşîrā gümüş kılmıyāsı isfidāc
 mür şabr (9) zencār kıızıl zernîḡ göyünmiş şaru zāc rasüḡt

98(a)

(1) yaşıl kurbaga kanını mazarıyūn gülile tılā eyleseler
 'ilācī kāmīl (2) ola kirpi kanı kerkese ödini yine kirpi
 ödle karışdurup sürmek (3) fāyide ider bu ödleri alalar
 kurudalar yumşak dögeler edviyeler ağırlı (4) cündibī-destar
 katup gögercin kanıla yoğurup şiyāflar ideler ademūn (5)
 ağızı şuyıla ezüp tılā ideler yarum sā'at tura 'azīm fāyide
 ol (6) bir nev' dahı kablū sülūk alalar nūşādırıla qöyünmiş
 eşek^{toynaqıla} (7) dögeler tılā ideler fāyide ide ve hem deniz
 köpüğün bezr-i katūna lu'ābıla (8) karışdurup tılā itmek
 kılūn dibiniyuşdurur şovuk ider kıl bitürmez (9) ve hoca
 ebu ali sinā eydür zafda' kanı benüm katumda dürüst
 olmamışdur (10) ammā fuzūnī kıl tabi'ī kıl üzerine 'ağd
 itmek ol vakt olur kim fuzuni (11) bir kıl ya iki kıl ola
 şöyledür kim fuzuni kıl tabi'ī kıl üzerine 'ağd itmek ol
 vakt olur kim fuzūnī (11) bir kıl yā iki kıl ola şöyle dür
 kim fūzūnī kıl tabi'ī kıla ezilmiş şamğ yā keşīra (12) ile
 bulaşdurup barmakla ol kadar sığayalar kim kirpük birbirine
 yapışa şamğı (13) kuruya katı ola ammā kılūn dibini dağ
 itmege tarīk oldur kim fuzūnī kıl

98(b)

(1) az ola ve dağūn āleti igne ola altundan ve ignenūn başı
 içeri (2) egilmiş ola çevgān gibi işbu resme kapağı
 kaldurur gözūn (3) içi üzerine şovuk hamīr koya şöyle kim
 dağūn cerāhatı gözdeki (4) ruṭūbetlerūn üzerine ve

tabak^âlara irişmeye igneyi kızduralar kapağı biraz (5) çekeler kıllı kopardalar yirine tağ ideler velikin iki kıldan artuğa (6) dağ eyleseler olmaz her bir nevbetde iki kıl yerini tağlayalar onulıcak iki kıllı (7) yine kopardaır işbu şartıla dağ idüp dağdan sonra dağ yerine (8) yumurda ağıla gül yağını karışdurup üzerine uralar makşūd hāşıl ola (9) ammā dikmek tariki şöyledür kim bir ince igne alup baş kılından bir (10) kıllı iki kat idüp igneye şokalar kirpük dibinden igneyile kıllı içerü (11) çekeler şöyle kim kılun dibi halka gibi taşra vere kala bir kıl dağı baş (12) kılından bu halkaya çekeler kim işe gele ikinci kılun dibini hem iki kat ideler (13) şöyle kim ikinci kılun halkası anun kim igne içindedür halkası içine

99 (a)

(1) düşmiş ola igneyi kapağın iç yanından fuzūnī kılun taşra yanına (2) getüre mīl başıla fuzūnī kıl bu kılun halkası içine ide kim ignesi (3) içindedür igneyi arkun çeke tā kim halka tar ola andan sonra bir gezden (4) çekeler fuzūnī kıllı tutalar halka içindeki kıllıla taşra getüreler eger hācet (5) olursa kim ikinci kez igne uralar ol mevzi' üzerine vurmayalar sebebi (6) ol kim menfez ^gin olur kıllı muhkem tutmaz eyle olsa igneyi ol (7) mevzi'ün yanına vurmağ yegrekdür kaçan kim fuzūnī kıl taşraya çıkmış ola (8) ola tabi'ī kıl üzerine ber gitmek gerekdür evvel mīli ignenün menfezi'ne (9) bir kaç kez sürmek gerekdür kıl

aşağa bata anuñ içinde qalmıya bu dikmeklige

(10) nazm dirler ammā teşmīr şol vaqt ideler kim fuzūnī kıll
çok ola yegrek (11) tarīk oldur kim tabīb hastayı öñinde
yatura üstün kapağın kirpügi (12) dibinden nişan ideler kim
ne kadar kesmek gerekdür mīlile taqdīr ide (13) kapağa üç
yirde şunnāra vurduğundan sonra kapağı yukaru kaldura tiz

99(b)

(1) maķasıla kese fi'lḥāl kapağı ibrişimle birbirine dike
üzerine anzerūt (2) yaḥūd zerūr-ı aşfar isti 'māl ide ammā
kesdügi vaqt saķına kim (3) aزالalar kim kapağı açalar
yumarlar anları bile kesmeyeler bir tarīk daḡı teşmīrde
açarlar (4) oldur kim kapağın üzerindeki deriyi iki
barmaqla tuta şunnārıla azacuk (5) kaldura iki tahta düze
kamışdan ol kapağdan kesilecek miqdārınca (6) tahtaya
kısdurup iki başlarını bağlaya işbu tarīka söyle
kim (7) kapağın derisi şikencede ola ğıdānuñ mededi aña
irişmeye azu çok (8) on günde kesile cerāḡatūñ eseri
belürmeye çoklar olur kim dest-kārlik (9) işine tāķat
getürmez anı tiz edviyelerile teşmīr ideler şöyledür kim
(10) tiz edviyeleri mīl ucıla götüreler kapağ derisin kim
ol teşmīr ideceklerdir (11) tılā ideler mersin yaprağı
şeklinde işbu resme ol sā'atde (12) deriyi yiye cerāḡat ide
cerāḡatūñ eseri zāhir olacak otları kazıyalar (13) bir
sā'at asāyiş vireler ikileyin tılā ideler hem bu tarīka
cerāḡat ola

100(a)

(1) koyalar kapkara ola huşk rişi yuyalar mûm-ı rûğanı tılâ ideler huşk (2) rişe düşünce eger hâcet olursa isfidâc merhemini tılâ ideler tâ kim (3) dürüst ola lîkin tabîblerün ekseri bu mu'aleceye destûr virmezler (4) ol tîz edviyenün şıfatı budur söyünmedük kirec iki cüz kıya bir cüz (5) nûşâdır bir cüzv bûre iki cüzv şâbun şuyı iki cüzv dükelin cem' (6) ideler şâbun şuyıla yoğuralar'amele getüreler eger bâliğ almaduk oğlan (7) sidügile yoğursalar devâdur yedinci bâb gözün kıllı münkalib olduğunun (8) esbâbını ve 'ilâcını bildürür çok vaqi' olur kim kirpügün kıllı ziyâde (9) olmazsa bî-tertîb olur kimisi gözün içine egülür kimisi taşrasına (10) kirpigün ba'zısı dağı şınur bu 'illete inkılâbu', -şa'r dirler bu sebe^bden (11) gözün yaşı mütevâtır olur göz incinür ziyâde kıllı mütevellid olur 'ilâci (12) budur kim ol egri münkalib olmuş kıllı râst idüp berkideler şöyle kim (13) yukarı babda zikr oldı ve hem cālinus eydür uvacuk sade^hfleri

100(b)

(1) göyündürüp katranıla yoğursalar ol ziyâde olan egri kılları koparup (2) yirine bu katranıla olmuş terkibi tılâ ideler ayruk kıllı bitmeye dir bir (3) nev' dağı ef 'i yağının hâşşiyyeti oldur kim ziyâde bitmiş kıllı koparup (4) yirine tılâ itseler kıllı bitürmeye sekizinci bâb verdenic 'illetinün (5) esbâbını ve 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür

şöyledür kim verdenic didüğümüz (6) demevî şişdür gözün kapağında zâhir olur levni gül gibi kızıl (7) olur bu sebebden verdenic diyü ad virmişler zîrâ 'arablar güle verd (8) dirler sebebi mādde çoklığındandır kim dimāğdan gözün kapağına (9) dökilür vakt olur kim bu şiş cerāhat olur vakt olur kim (10) gözün kapağının üzerinde besereler olur vakt olur kim şişün (11) büyüklüğünden gözün kapağı yarılır rakîk şulu kan akar fi'l-cümle (12) şol kadar şişer kim gözünü açamaz gözün içini kimse görmez bu (13) 'illet ekser oglancuklarda çok olur mādde çoklığının sebebinden

101(a)

(1) dahı anların gözünün nazikliğinin zâifliğinden 'alâmeti (2) oldur kim eger kandan olursa gözi katı ağırlı olur kızıl olur yaşı (3) çok olur eger şafravî olursa 'alâmeti oldur kim şiş yeynerek (4) olur kızıllığı az olur yanmaqlığı ziyāde olur velikin şeyh ebū 'alî (5) kanunda getürmişdür kim verdenic 'illeti gözün tabaka-i mültehimesinde olur (6) şişün büyüklüğü şol kadar olur kim gözün ağı hadəkayı tarıldur örter (7) gözün kapağı birbirine irişmez 'ilâcı oldur kim evvel baş tamarından (8) kan alduralar sahib marazun kuvveti mikdârınca ammā şol gişiye kim (9) kan aldurmak müte'azzir ola enşesinden hacāmat itdüreler yāhud (10) iki bağrının ortasından eger mümkün olursa matbūh-ı helîle vireler gıdādan (11) ihtirāz ideler laţif tedbîrler buyurular evvel gün ikinci ve üçünci gün (12) gözine

'avratlar südin t̄amzuralar yāhūd şiyāf-ı ebyāz südile ezüp
(13) t̄amzuralar müfīd ola şiyāf-ı māmīşā ve hūzāz ve şabr
t̄ılā ideler dahı

101(b)

(1) zāmadlar ideler kim içinde yaş kişnic ve iklīl-i melik
azacuk zaferān (2) yumurda şarusıla merhem itmişler ola
yahūd kıvıl güli mey-i putācıla bişürüp (3) yumurda
şarusıla yoğurup merhem idüp isti'māl ideler bir nev' dahı
(4) yumurda şarusıla merhem idüp gözün üzerine urmağ
gerekdür (6) hōrūs yağını yumurda şarusıla karışdurup zāmād
itmek 'azīm fayide ider (7) mücerrebdür yegrek oldur kim
evvel zāmādlara ve t̄ılālara meşgūl (8) olalar üç güne degin
göze hic nev' ile hatunlar südinden artuk (9) nesne istīmāl
itmeyeler üç günden sonra melekāyā zerūrı ideler (10)
melekāyādan sonra bir haftaya degin zerūrı nimā-nīm
isti'māl ideler (11) sıfatı zurūr-ı melekaya anzerūt
müdebber nişasta şekeri tabarzed samğ-ı (12) 'arabi her
birinden beşer dirhem yumşak dögeler 'amele getüreler bir
nev' dahı (13) enzerūt müdebber on dirhem şeker tabarzed üç
dirhem nişasta bir dirhem

102(a)

(1) deniz köpügi buçuk dirhem dögeler 'amele getüreler
sıfat-ı zurūrı nimā-nīm (2) zurūr-ı melekāyā buçuk dirhem
zurūr-i aşfer safir buçuk dirhem ikisin (3) karışdurup

'amele getüreler şıfatı zurūr-i aşfar-ı kebīr anzerūt müdebber (4) on dirhem şiyāf-ı māmīşā iki dirhem aşfar-ı kebīr üç dirhem nişasta (5) dört dirhem dükelin yumşak dögeler isti'māl ideler şıfat-ı zerūr-i (6) aşfar-ı kebīr anzerūt-i müdebber sekiz dirhem şiyāf-ı māmīşā iki dirhem (7) şabr afyon nişasta gül tohumı her birinden buçuk dirhem za'ferān üç dirhem (8) mür buçuk denk edviyenün tadedi sekizdür cemi'isini dögeler 'amele getüreler (9) ammā ne vakt kim 'illeti inhītātda ola aşfar-ı şağiri işe süreler (10) inhītāt ahirinde aşfar-ı kebīr isti'māl ideler şol gişinün kapağı (11) mecrūh olmuş ola gözini açmasa bu māmīşāleciler fāyide itmez zerūr-i (12) ağber çekmek gerekdür şıfat-ı zurūr-i ağber tūtiyā-yı mağsūl göyünmiş (13) şenc kim mağsūl ola her birinden onar dirhem şeker-i taberzed beş dirhem

102(b)

(1) dükelin yumşak dögeler 'amele getüreler bu zerūr gözün cerāhatlārına (2) issi sebele ve cerebe fāyide ider bir nev' dağı iki dirhem anzerūt-i müdebber (3) bir dirhem şiyāf-ı māmīşā katup zurūr itseler yekrek ola dağı bilmek (4) gerekdür kim 'illetün itidāsından üç gün geçmeyince hic vechile göze (5) ot çekmemek gerekdür lakin her vakt kim işti'māl itseler kapağdan artuğ (6) yire bırakmayalar aña kim hāceti ola 'illetün ahirinde kapağı kazıyalar pāk ideler (7) şiyāf-ı ahmerile kazıyalar tā kim tağlana

toķu uncı bāb sūlāk (8) 'illetinū esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür sūlāk didüğümüz kapağın (9) kenārları ve kirpük dibleri yoğın olup kıızıl olmağdur bu şol (10) 'illetdür kim eger bir müddet uzancağ olursa kirpükleri döker kirpük (11) dipleri göynür yinür gider bu 'illet ekser gözün pınarına yakın olur gāhī (12) burından yaña gāhī kıyruğından yaña sebebi ğalīz ruṭūbetden (13) issi ve göyünmiş şöyle kim būre ṭabi'atın tutmış ola buña ruṭūbet-i būraķi

103(a)

(1) dirler 'ilācı sumāk suyn tāmzurmağdur dağı zāmādlar itmekdür (2) işbu ṭarīķa ekşi enāruñ şahmını kim şaruca şarcuğazlar olur gül suyla (3) bişüreler yāḥud soyulmuş mercimek ekşi enāruñ şarcuğazıla kıızıl (4) gülile gül suyla bişüreler yāḥud mey-i puḥtācıla şöyle kim'aşīde gibi ola (5) her gice gözün üzerine uralar yāḥud kāsni yaprağıla tuḥmekān yaprağıla (6) yumurda ağıla gül yağıla karışduralar gözün üzerine uralar şabāḥ (7) hammāma gireler ammā şunūñ kim 'illeti eskimiş ola sākılarından ḥacāmat (8) itdüreler elin tamarından kan alduralar her gün hammāma gireler kim'azim (9) fāyide ide anuñkim ḥarāret kavī olmaya 'illet aḥirinde şiyāf-ı aḥmer-i (10) leyyin ve koruğ tūtıyāsı ve şiyāf-ı dīde kim geçmiş bāblarda zıkr oldı (11) fāyide ider şıfat-ı aḥmeri leyyin sādenec-i mağsūl on dirhem (12) rāsūḥt bir dirhem büssed ve deliksüz incü ve şāzec-i hindī her birinden (13) dörder dirhem şamğ-

1 'arabî ve kesîrâ ve mür-i şâfî her birinden ikişer dirhem

103(b)

(1) demü'l-aheveyn ve za'ferân her birinden bir dirhem edviyenün 'adedi andur (2) dögeler eleyeler eski üzüm şarâbıla yoğurup şiyâf ideler ammâ kehhâllar (3) 'âdet şiyâfları dürlü dürlü ideler kim birbirinden fark idüp bileler. (4) bu şiyâf 1 uzun ideler şiyâf-ı ahmer-i haddi degirmi ideler kim biline (5) şıfat-ı burūd-i hişrim sülâka göz yaşına gözi gicidüğine sebele fâyide ide (6) tūtiyâ on iki dirhem zerdeçūb on iki dirhem şaru helîle ve zencebîl (7) her birinden beşer dirhem dâr-ı fūlfül ve māmîrân her birinden ikişer dirhem (8) dörder denk milh-i hindî bir dirhem kōruk şuyıla bir kaç kez ısladup perverde (9) idüp 'amele getüreler onuncı bâb şirnakun esbâbını ve 'alâmetini (10) ve 'ilâcını bildürür şirnak didüğümüz 'illetün 'alâmeti i oldur kim kapak[kalun] (11) olur hem ağırlı olur gözün yaşı dâim eksük olmaz kehhâl ne vakt kim (12) şahâdet barmağıla ve orta barmağıla gözün yukaru kapağı kim başa (13) şirnak ol iki barmağun ortasında zâhir olur derinün altında

104(a)

(1) ammâ sel'a gibi dērenüp hareket eylemez bu 'illetlü âdemler gün ışığına (2) bakmaz fi'l-hâl gözi yaşarur mütevâtır aksır^u eger bu 'illet zükâmlu (3) ve nezlelü ve

mertûb mizâc gişilerde olur huşûşa oğlancıklarda (4) çok olur mizâclarının ruṭûbetinden daḥı ḥatun gişilerde (5) 'ilâcı bu 'illetün el işidür lîkin ḥaṭardan ḥâlî degüldür zîrâ kapağın (6) derisini yarmak gerekdür şol miḳdâr kim vâcibdür andan azrak yarılrsa (7) maḳsûd ḥâşıl olmaz eger ziyâde yarılrsa kapağın 'uzrufından (8) ihtiyâtdur nâgâh bile yarıla şol vechile kim şirnâk kapağın (9) derisinden ayru degüldür belkim ulaşukdur eyle olsa tamâm çıkarmak (10) anı müte 'azzirdür fi'l-cümle keḥḥâl el urup şirnâkı çıkarduğundan (11) şirnâkdan nesne baḳiyye ḳalacak olursa cerâḥatün içine yumşak (12) tuz ḳoymak gerekdür kim ol baḳiyye ḳalan şirnâkı yiye gidere ve 'alî (13) bin 'isâ keḥḥâl gendü kitabında eydür ibni'lḥişâme şirnâk-ı 'azîm vâki'

104 (b)

(1) oldı ḳavm u ḳabîlesi râzî olmadılar kim yaralar çıkaralar ben aḡa müddetile (2) zerûr-i aḡber ve ze rûr-ı aşferile daḥı işbu tılâyıla timâr eyledüm dir (3) şıfatı budur şabr aḳâkıyâ ḥuzaḡ sekşiyâf-ı mâmişâ azacuk za'ferân (4) dükeline birbirine ḳatup mersin şuyıla yoğurdum 'ilâc eyledüm bu 'illet (5) zâyil oldı didi onirinci bâb cerebün esbâbını ve 'alâmetini (6) ve 'ilâcını bildürür cereb şol gıcıyikdür gözün kapağında 'arîz olur (7) dört nev'dür birine yunân dilince raṭuṭis dirler ya'ni irilik (8) demek olur ikinci nev'a cerebe tarahûdis dirler ḡâyet ḳatı irilik

(9) demek olur üçünci nev'ine sūkūsīs dirler encir kabığı gibi (10) yarılmaqdur bu sebebden tīni dirler dördünci nev'ine tūlūsīs dirler (11) ya'ni iri olup huşk olmaqdur amma nev'-i evvel şöyle olur kim (12) kapağın içi kızıl olur iri olur yaş mütevātır olup eksilmez bu 'illet (13) ekser göz agrılarının şonına mütevvellid olur kim nā-muvāfık 'ilāclar itmişler

105(a)

(1) ola sebebi şūr rutūbetden hāşıl olur dağı tuzdan ve dütünden (2) kim göze irişür 'ilācı oldur kim evvel kıyfāldan kan alduralar (3) hacāmat itdüreler bādehu benefşe cüllābıla istifrāg itdüreler dağı (4) maķından kan alduralar sıfat-ı cüllāb-ı benefşe kuru benefşeyi dögerler (5) kaynadalar anın miqdārınca hām cüllāb karışdurup içüreler anın kim (6) tabi'atı gāyet ter ola benefşeyi ziyāde koyalar sıfat-ı müşhil diğer (7) şaru helile yigirmi dirhem kim muķaşşer ola bir şişeye koyalar içine yüz (8) dirhem şu koyalar on biş dirhem şeker katalar bir buçuk batman şuyu içüreler (9) sıfat-ı müşhil-i diğer benefşe iki dirhem türbūd bir dirhem ribb-i süs (10) iki denk saķımūnya bir buçuk denk kızıl gül bir buçuk denk keşīra bir denk (11) dögeler yoğuralar hablar ideler bu cümle bir şerbetdür bu habba kurs-ı benefşe (12) dağı dirler göz agrısına kim issiden olmuş ola fāyide ier e'lhāşıl (13) bir kaç kez istifrāğdan şonra kapağı döndereler şiyāf-ı ahmeri haddile

105(b)

(1) kazıyalar eger dahı edviye tiz h̄acet olursa şiyāf-ı aḥzar isti'māl (2) ideler yāḥūd sürme-i rūşināy çekeler amma anuḡ kim cerebile göz (3) aḡrısı bile müşterek ola şiyāf-ı aḥmeril eyyinile kazıyalar dahı bilesiz kim (5) kazıyalar gerekdür kim arḡunlığla yine yerine ilemeler şol vaḡt kim kazınmak zaḡmetinden (6) ve tiz edviyeler zaḡmetinden emīn zurūr-i aḡber çekmek gerekdür (7) līkin ba'zı tabībler ayıtmışlar kim kapaḡı döndürüp yumşak döḡülmüş mazī (8) ekseler üç sâ'at kapaḡ dönmişle mazīyla tursa cerebi zāyil ide (9) kapaḡ cerebün maddesini ḡabul itmeye yimişler ikinci nev' cereb kim (10) iridür terdür zaḡmet ziyāde ve yaşı ḡāyet çokdur 'ilācı oldur kim (11) evvel istifrāḡlar ideler şöyle kim zikr eyledük şonra kapaḡı şiyāf-ı aḥmer-i (12) ḡaddile ve şiyāf-ı aḡzarıla kazıyalar yāḥūd basilikūn çekeler eger bu (13) şiyāflardan harāret müstevlī olacaḡ olursa şādinec-i 'adesi maḡsūl

106(a)

(1) idüp isti'māl ideler tā kim harāret sākīn ola ba'dehu şiyāf-ı aḥmer- i leyyinile (2) kazıyalar zurūr- i aḡber çekeler şöyle kim tedricile yine şiyāf-ı aḥmer-i ḡadde (3) geleler anuḡkim cerebde ḡarēti ifrātıla olup cerāḡat dahı olsa (4) yumşak şovuk edviyeler isti'māl ideler şöyle kim gözün cerāḡati 'ilāc (5) larından zikr olunur amma ba'zı tabībler cerebün arasını balıla bulaşdururlar (6) yumşak

olur velî şunda kim har ret ziyāde ola bu ‘ameli işlememek
 gerekdür (7) dahı ba‘zı cerebleri şādinec-‘adesile kazıyalar
 sebeb ol kim (8) ‘adesinün gözün huşūnetinde f‘l-i demevîsi
 vardur sürmeyi nişastayı (9) şiyāf-ı ebya‘zı andan ırak
 tutmak gerekdür zira bu nesneler cerebi ziyāde (10) ider
 maḳsūd kapağı kazımaḳdan kesmekden murād oldur kim yaramaz
 (11) fāsîd olmış kanı andan def‘ ola iriligi zāyil ola
 ba zı tabībler (12) dahı mîlün kaşcağıla kazırlar ba‘zılar
 encîr ağacıla yāhūd yaprağıla (13) kazırlar şıfat ı
 şiyāf-ı ahmer-ı hād cerebe sebele sūlaḳa gümneye fāyide
 ider

106(b)

(1) şādinec-‘adesi maḳsūl on dirhem şamḡ-ı ‘arabî biş dirhem
 rasūht iki (2) dirhem göyünmiş ḳalkaṭār iki dirhem afyon
 buçuk dirhem şabr buçuk dirhem zencār (3) iki buçuk dirhem
 ve zāc-ı za‘f‘rān mur-ı şāfî her birinden bir buçuk denk (4)
 dögeler eleyeler şiyāflar ideler ‘adedi edviyenün toḳuzdur
 eski sūcile (5) yağuralar şıfatı şiyāf-ı ahḳar cerebe
 sebele göz akına fāyide ider zencār (6) üç dirhem gümüş
 kılmıyası uşak şamḡ-ı ‘arabî isfidāc her birinden (7) iki
 dirhem sezāb şuyıla yoğuralar şiyāfar ideler bir nev‘ dahı
 zencār (8) üç dirhem göyünmiş ḳalkaṭār altı dirhem dögeler
 sezāb (9) şuyıla yoğuralar şiyāflar ideler şıfatı şiyāf-ı
 ruşināy cerebe zūfereye (10) göze su indüḡine intişāra
 fāyide ide tutiya‘yı hindî iki dirhem (11) altun kılmıyası

ve gümüş kılmıyası altun ruşināsı her birinden üçer (12)

(12) dirhem sürme-i isfihānī şāzenic-i hindī
her birinden bir dirhem za'ferān (13) delinmedük incü her
birinden iki dirhem kâfur müşk hâliş herbirinden

107(a)

(1) bir denk gögeler eleyeler 'amele getüreler 'adedi
edviyenünj ondur şıfat-ı (2) bāsiliķün sebele cerebe
zufereye gümneye göz yaşına fāyide ider zencebīl (3) dār-
ıçini fülful şaru helīle kara helīle her birinden biş
dirhem şabr bir (4) buçuk dirhem deniz köpügi altı dirhem
zincifer biş dirhem seliha ve karanfil (5) her birinden
dört dirhem nūşadır bir dirhem dögeler eleyeler 'amele
getüreler (6) 'adedi edviyenünj onbişdür şıfat 1. şiyaf-ı
sumāk cerebe göz giçiyüp (7) yandugına kapak birbirine
yapışduğına göz yukaru kalkduğına (8) fāyide ider sumākı
şāfī suyuyla karışdurup uralar şol kadar kaynadalar (9) kim
galiz ola ba'dehu isfidacıla yoğuralar şiyāflar ideler
hācet (10) vaktında şiyāfı koruk suyuyla ezüp isti'māl
ideler şıfatı şiyāfı (11) za'feranī menfa'atı mahşūşdur
cerebe kılmıyā ve kalkanad her birinden (12) iki dirhem
za'ferān bir dirhem saru zernih birbuçuk dirhem fülful iki
dirhem (13) dögeler eleyeler issi şarābıla yoğurup şiyāflar
ideler 'adedi edviyenünj

107(b)

(1) yedidür bir nev' şiyāf dahı cerebe zufreye fāyide ider rasūht (2) on altıdır hem fūlfül sekiz dirhem kılmıyā dört dirhem mūr-şāfī iki dirhem (3) zencār biş dirhem şamğ-ı arabī yigirmi. dirhem dögeler eleyeler yağmur şuyıla (4) yoğurup şiyāflar ideler 'adedi edviyenün yedidür bir nev' menfā'atı (5) maḥsūsdur cerebe göyünmiş şabr dört dirhem nūşadır iki dirhem (6) ikisin karışdurup göze çekeler üçünci nev' cereb ikinci nev'den (7) müşkildür dahı anuñ a'raızı kavirağdur her vaqt kapağı döndereler (8) göreler kim yaruk olmamışdur encir kabığı yarımı gibi 'ilācı oldur kim (9) istifrāğ itdürüp bedeni arıdalar ba'dehu elin tamarından yāhūd gözün (10) köşesinden kan alalar su'ūtlar idüp buruna tāmzuralar dimāğdan (11) ruṭūbeti balğamı indüre şıfatı su'ūt kim buruna tāmzuralar şabr cündib-i dester (12) cāvşir her birinden buçuk dirhem sa'ter pārsi huṣāz-ı hindi za'ferān (13) şeker her birinden bir dirhem acı mercimek anzerūt bunlar dahı birer dirhem

108(a)

(1) gündüs biş dirhem dükelin merzençüş şuyıla yoğurup ḥablar ideler (2) fūlfül kadarı 'adedi edviyenün ondur hācet vaktında birini ezeler (3) buruna tāmzuralar 'azim fāyide ide cerebün cem'i dürlüsine līkin evvel (4) gerekdür ki istifrāğlarıyla bedeni gāyet arıdalar yoksa ziyāde ider (5) sebebi olkim yaramaz mādeleri göze getürür kapağı kazımağ

dağı bu tarîkıyla (6) gerekdür kim zıkr itdük eger şiyâf- ı, ahmerile ve şiyâf-ı ahzarıla kazımağda fâyide (7) belürmeyecek olursa deniz köpügile kazıyalar şöyle kim kapak yufağcık ola andan (8) tuzıla kemnūnıla tağlayalar üstine yumurda şarusın gül yağıla uralar (9) üç günden sonra sâzenic-i 'adesi yunmış ola çekeler eger hâcet (10) olursa zurūr-i aşfar çekeler ammā şol gişilere kim bu 'ilâcdan (11) harâret ziyâde olmaya ol kim itmişdür sâkin ola şiyâf-ı ahmerile (12) şiyâf-ı ahzarıla mu'alece ideler kim arına pāk ola dağı latîf ta'âmlar (13) yedüreler dördünci nev'i cereb kim zıkr oladı bu üç nev'den katırakdur

108(b)

(1) 'alâmeti oldur kim şol vakt kim kapağı döndereler göreler kapağın içi (2) kararmış yâbis olmuş huşk rişe tevellüd itmiş ola ilâcı bunun dağı (3) ol üç nev' olan cereb ilâcı gibi dür evvel istifrâğlar itdüreler (4) ayâric feykarâyıla su'ûtlar ideler şöyle kim zıkr oldıdı garğaralar (5) itrüreler kapağı kazıyalar şol tarîka kim beyân itdüm her şabâh hammâma (6) ilemeler kim maddeyi tahlîl eylemege yardum ide ne vaktkim cereb eskiye (7) hic demürile kazımağdan yegrek mu'alece yokdur olkim tâze ola (8) şiyâf-ı ahmer- i leyyin ve ahmer-i hâd ve şiyâf-ı ahzarıla kazımak münasibdür (9) fi'l-cümle hekim hükm- i müşâhadede nekim şavâb görürse kifâyet ider (10) el-hâşıl

kazımağdan sonra zurūr-i ağber müfıddür kelām-ı külli budur (11) ikinci bāb hikke: nūñ esbābını ve ‘alāmetini ve ‘ilācını bildürür (12) hikke bir giciyikdür kim gözün köşelerinde ve kapağın içinde ‘arız olur (13) ‘alāmeti oldur kim kapağın içi kızıl olur yaşı mütevātır olur

109 (a)

(1) vakt olur kim çok gicidüğinden sonra ol kapağı gicimek sebebile mecrūh (2) ider bu ‘illetün sebebi şūr ve ğalīz ruṭubetden olur ‘ilācı peyveste (3) hammāma girüp yağı issi idüp dürtmekdür seri‘ü'l-hazm ğıdālar yiye (4) şol tūtiyālar kim korusu suyla sumak suyla perverde olmuş ola (5) göze çekmekdür dağı korusu tutiyāsı kim tokuzuncı bābda zıkr olmuşdur (6) ğāyet müfıddür şol edviyeler kim gözde yaş getürür bu edviyelere (7) tabībler miftāhiyye dirler dağı şol şularıla yuyalar gözün kim içinde (8) mercimekle gül bişmiş ola on üçüncü bāb cesānün (9) esbābını ve ‘alāmetini ve ‘ilācını bildürür cesā şol ‘illetdür kim adamın (10) gözünün kapakları katı ve kuru olur şöyle kim uykudan uyanıcağ (11) gözi açılmaz bir zamān ovmayınca yahud gözinden yaş gelmeyince (12) dağı çok olur kim gözün köşesinde kuru çapak olur sebebi kuru (13) ğalīz hıltıdan olur kim kuru şovuk ta‘āmlardan haşıl olur

109 (b)

(1) mercimek sığır eti ve ayran gibi ne kim bunlara benzer

kazımağdan sonra zurūr-i ağber müfıddür kelām-ı külli budur (11) ikinci bāb hikke: nūñ esbābını ve ‘alāmetini ve ‘ilācını bildürür (12) hikke bir giciyikdür kim gözün köşelerinde ve kapağın içinde ‘arız olur (13) ‘alāmeti oldur kim kapağın içi kızıl olur yaşı mütevātır olur

109(a)

(1)vağt olur kim çok gicidüğinden sonra ol kapağı gicimek sebebile mecrūh (2) ider bu ‘illetün sebebi şūr ve ğalīz ruṭubetden olur ‘ilācı peyveste (3) hāmmāma girüp yağı issi idüp dürtmekdür seri‘ü'l-hāzm ğıdālar yiye (4) şol tūtiyālar kim kuruğ suyla sumak suyla perverde olmuş ola (5) göze çekmekdür dağı kuruğ tutiyāsı kim toközuncı bābda zıkr olmuşdur (6) ğāyet müfıddür şol edviyeler kim gözde yaş getirür bu edviyelere (7) tabībler miftāhiyye dirler dağı şol şularıla yuyalar gözün kim içinde (8) mercimekle ğül bişmiş ola on üçünci bāb cesānün (9) esbābını ve ‘alāmetini ve ‘ilācını bildürür cesā şol ‘illetdür kim adamun (10) gözünün kapakları katı ve kuru olur şöyle kim uykudan uyanıcağ (11) gözi açılmaz bir zamān ovmayınca yahud gözinden yaş gelmeyince (12) dağı çok olur kim gözün köşesinde kuru çapak olur sebebi kuru (13) ğalīz hılṭdan olur kim kuru şovuk ta‘āmlardan haşıl olur

109(b)

(1) mercimek sığır eti ve ayran gibi ne kim bunlara benzer

varısa vaqt (2) olur kim bu 'illet göz ağlarınınu sonunda
 'arız nā-şavāb (3) tedbīrile yaramaz mu'ālēeler sebebinden
 'ilācı oldur kim tabī'atı tertīb (4) ideler tertīb idici
 mürettib gıdaları yedüreler hammāma girüp başı (5) issi
 sunu buharına tutalar gözün içini issi suyla yuyalar başa
 (6) issi yağlar dürtüp gözün içine şiyāf-ı ahmer-i leyyin
 çeküp üzerine (7) benefşe kaynadup yaqu ideler eger yaş
 eger kuru şifā ola va'llahu -a'lem (8) ondördünci bāb gılaz
 'illetinü esbābını ve 'alāetini ve 'ilācını bildürür (9)
 gılaz bir 'illetdür kim ahşāmdan sonra ta'am yimekden ve
 yiyüp yatmağdan (10) hāşıl olur dağı şol gıdalar kim andan
 bārid-i raṭb madde ve galiz (11) buhārlar mütevellid ola
 ol sebebden kapak galiz olur her kim (12) görse gümān ider
 kim cereb 'illetidür ne vaqt kim kapağı döndürseler görürler
 kim (13) nesnesi yokdur arıdur dağı vaqt olur kim kapak hem
 galiz ve hem kızıl olur

110(a)

(1) laṭif tedbīrler buyurup gözün üzerine şiyāf-ı māmīşā ve
 za'ferān (2) ve mür tılā idüp içine şiyāf-ı ahmer-i leyyin
 çekmekdür vallahü-a'lem(3) on beşinci bāb dümmel 'illetinü
 esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (4) dümmel bir
 katı şişdür kim gözün kapağında mütevellid olur 'amme-i 'acem
 aña (5) gedged dirler veli türkisi çıban dimek olur demevī
 uvacuk (6) şişlerdür sebebi galiz ta'amlar yimekden olur
 gice yiyüp yatmağdan (7) olur baş gibi galiz ta'amlar

yimekten olur kim evvel faşd ideler (8) bedeni tenkıye ideler maṭbūḥ-ı fākiheyile arıdup laṭif ǧıdālar (9) buyurup tabi'atı tertīb ideler şularıla nuṭūllar idüp gül yağıla (10)mūm arıdup yaḳu ideler şiyāf-ı aḫmer- i leyyin çekeler aḡa kim eskimiş ola bu (11) 'ilācı kifāyet eylemeye merhem-i dahliyyūn uralar 'ol daḡı fāyide eylemezse (12) usturayıla götüre ḳanı ǧāyet aḡa andan şonra zurūr-i aşfar ekeler (13) fāyide ide göz işin işleyenler ḳaçan kim demür işin işleseler şabr itmek

110(b)

(1) gerekdür kim ḳan tamām aḡa eger aḳmayacak olursa 'arız olup ziyāde (2) zaḫmet çekilür vallahü-a'lem on altıncı bāb tūşenün esbābını ve (3)'alāmetini ve 'ilācını bildürür tūşe bir artuḳ yumşak kıızıl etdür kim aşılımış tut (4) şeklinde olur ba'zısı karalıǧa māyildür ba'zısı kıızıl olur ba'zısı (5) yaşılıǧa māyil olur sebebi tabi'atdan ḡāric ḳandan mütevellid olur (6) şöyle kim bir ǧarīb ḡarāret def' olur eczā-yı demevisine māni' olur (7) gendü laḫmiyyesinüḡ kemāl-i şūretine mün'akid olup ḳan eti gibi olur (8) iḡtirāḳ vechile 'ilācı oldur kim evvel faşd ideler ba'dehu başı ve (9) beden i' tenkıye idüp ishalile arıdalar akkāl müceffif şiyāflar isti'māl (10) ideler kim içinde zencār rasūḡt zāc şāzenic ve tūtiya ola eger (11) bunların ḡarāretinden iltihāb müstevlī olursa şāzenic maḡsūl ve (12) yumurda aḡıla tebrīd ve tertīb ideler gözi ḳuvvetlerdürür

zurūr-i ağberle (13) ^{müneccir} ta'āmlardan ictināb ideler sufūf
kişnīc isti'māl ideer eger bu

111(a)

(1) mu'ālecede fāyide olmaya şunārıla aşır usturayıla
keseler şöyle kim tūşenūğ (2) kökinden bağıyye nesne
kalmaya mevzi'ine tuzıla kemnūn çeyneyüp şuyını tamzuralar
(3) üzerine gül yağıla yumurda şarusın uralar eger bağıyye
kalacak olursa kapagı çekeler (4) üzerine dāyire eyleyi arı
hamīr uralar cerāhat yerine tiz edviyeler (5) uralar kim
yukaru bāblarda zikr oldıdı iki sâ'at koyalar tura şöyle
kim (6) ol mevzi' kararara ba'dehu otı gidereler gözi bir kaç
kez hatunlar sūdile (7) yuyalar kim göz diğlene on yedinci
bāb gümne 'illetünūğ esbābını ve 'alāmetini (8) ve 'ilācını
bildürür gümne bir gālīz yeldür kim gözün kapagında
mütevvelid olur sebebi (9) sevdāvi buḥārūğ kesretinden dūr
kim müstevlī olur ekser bu 'illet uyḡudan (10) sonra galebe
ider anuḡçūn kim uyḡuda ebḡire muḡtebis olur taḡlīl olmaz
(11) 'alāmeti oldur kim bu 'illettü gişiler ne vakt kim
uyḡudan uyana şöyle (12) şanur kim gözine toz ya kum ya kül
koyulmuşdur 'ilācı oldur kim laḡīf tedbīrler (13) buyurup
becīd hammāma iledeleler taḡlacuḡ ac karna gözine şiyāf-ı
tarḡamadıkān

111(b)

(1) çekeler yahūd şiyāf-ı dide şıfatı şiyāf-ı tarhamatıkān
gümneye cerebe sebei (2) kapağ ıstırhā olduğına fāyide ider
şāzenic-mağsūl on iki dirhem (3) zencār biş dirhem rasūht
dört dirhem şamg-ı 'arabī on dirhemafyon (4) zaferān her
birinden bir dirhem 'adedi edviyenū yedidür dögeler (5)
eleyeler eski şarābıla yahūd rāziyāne şuyıla yağurup
şiyāflar ideler (6) ba'zı nüshalarda on dirhem şeb dört
dirhem gümüş kılmıyāsı k̄ata dimişler (7) ba'dehu üzerine
şiyāf-ı halukī yahūd şiyāf-ı esved çekeler kim mültehi mede
intifāh (8) 'alāmeti ve 'ilācıla sālīl kim 'arız olur gözün
kapağında iki nev'dür (10) ma'ruf 'acem dilince gendüme
dirler türk dilince sigil dirler sebebi galīz (11) sevdāvi
hıltıdur muhterik olmuş balğamdan mütevellid olur kim kana
(12) māyil ola iki nev'dür birine karuniyye dirler boynuz
gibi egri olur (13) ikincisine tavīle dirler uzun olur
kaçan kim bu sālīl büyüse kapagun

112(a)

(1) mizācını fesāde virür anuñ tabi'atını anā gereklü
ğıdādan men' ider (2) ilācı oldur kim başı bedeni ol
hıltıdan arıdalar kim müte'affin (3) olmuşdı ba'dehu ol
sülūk (sülül) didüğümüz 'illeti zeytun yağınun dürdile (4)
katı katı süreler ovalar ne kadar mümkün olursa dañı tuzıla
çörek atını dögeler (5) sirkeyile yoğurup tılā ideler eger
bu 'ilāc olduğından sonra taḥlīl olmaya (6) anı minkāşıla

götüreler usturayıla keseler kan galebe idüp çok açacak (7) olursa koyalar kim aḳa ba'dehu kan zāc-ı kıbrısı eküp dutalar şifā ola (8) on toḳuzuncı bāb şırā didüğümüz 'illetün esbābını 'alāmetini 'ilācını (9) bildürür şırā didüğümüz bir 'illetdür kim gözün kapağından olur ve cemī'i endām (10) larda daḡı olur māvidür tīzdür mevzīi gicişür kızarır aḡer sinek (11) yā aru ısurup gibi acur mādde si yā şafravī yā demevī yā tuzlu (12) balğamdan olur 'alāmeti oldur kim şafravī olsa giciki ḡalīb olur (13) demevī olsa kızıllığa māyil olur balğamı mālīḡ olsa hīkkesi eşedd olup

112(b)

(1) ekser bu 'illet gece ziyāde olur sebebi ol kim yaramaz buḡarlar muḡtebis (2) olup mesāmeler mesdūd olur 'ilācı kim evvel kan öldürler (3) kıyfāldan b dehu maṭbuḡ-ı helīle vireler laṭīf tedbīrler buyuralar (4) ḡıdā ḡoruk şuyı ve enār şuyı ve enār denk yidüreler gözi ḡoruk (5) şuyıla yuyalar şāzenic 'adesi çekeler erük şuyı enār şuyı mercimek (6) şuyı 'unnāb şuyı kim sāfī ola sözilmiş ola içüreler gözile gül (7) şuyı ṭamzuralar gözün kapağına bezr-i ḡaṭūna lu'ābın gül şuyıla ezüp (8) ṭılā ideler yigirminci bāb nemlenün esbābını 'alāmetini 'ilācını bildürür (9) nemle bir 'illetdür kim gözün kapağında ve ḡayrı endāmlarda daḡı 'ārız olur (10) uvacuk beşereler olur göyündürücü azacuk şişleri olur tīzcek (11) cerāḡat olur büyür kızıllığa māyil olur iki nev' olur nemle sā'ıye (12) ve ḡayrı sā'ıye sebebi

göyünmiş şafradan olur kim gözün (13) 'arız olur 'alāmeti
oldur kim kirpükleri döker gözün ^{kapasında} kapasının

113(a)

(1) kenārları çatlar gibi olup kızıl olur 'ilācı budur kim
(2) başı bedeni arıdalar matbūh-fākiheyile mā-i rummānıla
kim içinde (3) helīlec ola kaşd daḥı ideler kıyfāldan eger
kan galebesi ziyāde (4) olursa temr-i hindile enār
müzevveresin yedürelər gözinün kapanın (5) kāsni şuyıla
māmīşā dürteler gül yağıla isfidāc azacuk sirke (6) küli
ermeni ve huzaḥ dürteler yāḥūd mür tılā ideler gözine
şiyāf-ı ahmer-i (7) leyyin çekeler kim kalan mādeleri
tahlīl ide vallahü a'lem (8) yigirmibirinci bāb se'afenün
esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (9) se'afe bir
'illet:ür kim kirpük diplerine vāḳi' olur 'alāmeti (10)
kirpük diplerine kepek gibi nesne ḥāşıl olur türk dilince
konak (11)dirler olar kim seyrek gibi olur irinlenür
ba'dehu anulur (12) ^{vakt} olur kim kirpükler dökülür vakt olur
kim levni gül gibi olur sebebi (13) sevdāvi buḥārdan olur
kim müte'affin olmuş ola vakt olur kim

113(b)

(1) levni ak olur anun sebebi müte'affin olmuş balgāmdan
olur kim (2) buḥārı göze mütesā'id olur 'ilācı oldur kim
evvel bedeni ol (3) müte'affin olmuş aḥlatdan pāk ideler
ba'dehu şiyāf-ı dīde çekilür (4) yāḥūd kara ağac kabını

göyündürüp dögeler gül yağıla qarışdurup (5) tılā ideler
yāhud kırtās-ı muḥrik gül yağıla qarışdurup tılā ideler (6)
eger 'illet eskimiş olsa nişterile kirük diblerini hacam t
idüp (7) kapağı şekerile kazıyalar cerebe 'illetin kazır
gibi ba'dehu sürme-i rüşināy (8) çekeler fāyide ide yigirmi
ikinci bāb intifāḥ illetinüñ esbābını (9) 'alāmetini ve
'ilācını bildürür intifāḥ bir 'illetdür kim kapaḳ örülür
şişer (10) üç nev' olur birinüñ sebebi aḥşānuñ za'ifinden
olur kim (11) takşirlik ola anuñ kuvvetlerinden hażmı
tamāmdan ikinci nev' balḡam (12) çoḡlığından daḡı ḥarāret-i
ḡarīzinüñ 'ācizliği tdkşirliğinden kim (13) tamām nużc ve
hażm bulmamış ola anuñ 'ācizliğininuñ sebebinden gendünün

114(a)

(1) tamāmlığının eṣeri olur ol balḡamlardan yeller
mütevellid olur (2) üçünci felḡāmuni issi şişlerdür kim
'arız olur anuñ 'ilācı sehldür (3) velīkin aḡa daḡı intifāḥ
tesmiye itmişler 'alāmeti olkim riḥidür ḡafīfdür (4) bir
gezden ḡadīs olur tizcek girü taḡlīl olur ammā bir kaç gün
turacak (5) olursa büyük olur ekser bu 'illet pirlere 'arız
olur suāl sebebi (6) nedür ki ekser pirlerde olur cevāb
pirlerüñ ruṭūbeti mümtezic olur (7) 'arız fażlalara bu
fażlalaruñ duḡānı müteṣa'id olur riḡi şişler (8) müstevli
olur daḡı bu 'illet kış günlerinde ḡadīs olur ol kim
balḡāmdur (9) igen katı olmaz levni aḡ olup elile tutsaḡ
burūdete māyildür (10) ol kim sevdāvidür katı olur çekili

çekili gelür ğalîz olur (11) tûrduğı mevzi' giñ olur büyük
eyler levni asûmânî olur ol kim (12) demevidür çibn gibi
olur fi'l-cümle'umûmu'l-intifâh gözde ve kapağda (13) olur
yâ göz ağrısı şo ına yâhud çiçek şo ına sebep ol kim

114(b)

(1) mevâdin tahlîl olmaduk bağıyye kalur ol mevziün kuvveti
bulunur (2) ol maddenün bağıyyesini def' idemez intifâh
didüğümüz 'illet 'arız olur (3) 'ilâcî anuñ kim sebebi ahşâ
za'ifliğından ola ahşâ 'ilâcına (4) meşgûl olalar şöyle kim
başı bedeni arıdalar laţîf ğıdâlar yedürler (5) gözün
kapağına hatmî yaprağı ve gene yaprağı zamâd ideler ya'ni
dögeler (6) tûrak otı şuyıla yoğurup kapağına yağı ideler
anuñ sebebi balğamî ola (7) istifrâğ itdüreler ıtrifîl-i
kebîr yidürüp şabırî irkeyile ezüp (8) kapağına tılâ ideler
dahı sirkeye issi karışdurup gözi kapağı yuyalar (9) faşd
ideler şiyâf-ı māmîşâyı şandal kâsnî şuyıla ezüp tılâ
ideler (11) şifâ ola yigirmi üçünci bâb sel 'anuñ esbâbını
ve 'alâmetini (12) ve 'ilâcını bildürür selâ türkçe ur
dimek olur gözün kapağın (13) içerü derisile taşrağı
derinün arasında olur yumşak ve rakîk olup

115(a)

(1) içindeki bal gibi olur anâ şehd dirler ol kim ğalîz ve
huşk olur (2) anâ 'asîdî dirler eger ğalîz huşk olup katı et
gibi olur (3) anâ lahmî dirler 'alâmeti ol kim lahmîdür

elile tutacak tayanur el altından kaçar (4) hanāzir gibi ol kim şehmīdür yumşak olup yapışacak dutalar ol kim şehdīdür (5) el urduğun vakt şöyle şanāsın kim içinde yağ koyulmuşdur ammā (6) şehmī gibi 'aşıdı dağı elile tutalar velīkin tutacak şöyledür kim içinde (7) tağarım (togram togram) nesne var gibi olur sebebi galīz müte'affin olmuş ruṭbetden (9) ḥāşıl olur kim tabī'at galīz ta'āmları haẓm itmekden aciz olur (9) 'ilācı oldur kim başı bedeni yaramaz ahlāṭdan arıdalar ḥammāma mülāzimet (10) idüp başa ve kapağa muḥallil ve müreṭṭib yağlar dürteler gıdasını ıslāḥ (11) ideler şöyle kim tabī'at ruṭbet kesb ide i'tidalile eger bu mu'ālece (12) fāyide itmese destkāri 'amele getüreler destkāri şöyledür kim (13) kapağun derisini yaralar cehd ideler kim sel'ayı gışādan ayırup taşra

115(b)

(1) çıkaralar dürüstligile eger baḳiyye kalacak olursa sığır yağına tiz (2) edviyeler katup sel'anun yerine uralar kim bākisini fesāde virüp arıdup (3) gidere yigirmi dördüncü bāb te'ekkül 'illetinün esbābını ve 'alāmetini (4) ve ilācını bildürür teekkül bir 'illetdür kim cerāḥat olur tiz dört yanını (5) büyüdür iki nev'dür biri gözün kapağında şiş olur ikinci cerāḥat (6) olup varduğınca ziyāde olup yenmege başlar 'ilācı anun kim cerāḥat (7) olmuş ola kapağun derişi yarılmış olsa fi'lḥāl cerāḥatün kenārlarını (8) birbirine getürüp dikeler komayalar kim

yağ tuz ol cerāḥate yetiſe eger (9) cerāḥat sebebile deriden kapaḡdan nesne eksilmiſ olsa dikmemek gerekdür (10) nāgāh kapaḡ kısacık olup kirpük dibleri yoğun olmaya 'ilācı budur kim (11) kuruducu ve et bitürici otlar eger ſöyle kim tabī'atıla deri bitüre (12) anzerūt ve ſabr gibi eger cerāḥat eksilmiſ olsa bu edviyeler fāyide (13) itmez merhem-i mısri isti'māl ideler zīrā bu merhem ḥāſiyyetile hem kurudur

116(a)

(1) hem bitürür yaramaz et belürse ıſlāḥa getürür ſıfat ı merhem-i mısri (2) eski cerāḥatları ſalaḥiyyete getürür müravvaḡ bal sekiz dirhem süciden (3) olmiſ sirke yedi dirhem zencār iki dirhem dögeler balıla sirkeyile biſürüp (4) isti'māl ideler eger cerāḥat ſöyle olursa kim kapaḡ etinden biraz gitmiſ ola (5) merhem-i isfidāc uralar ſıfatı merhem-i isfidāc issi ce.la:atları ſovudur (6) eyü et bitürür aḡ mūm isfidāc her birinden ikiſer dirhem gül yaḡı (7) biſer dirhem mūmgül yaḡıla eridüp isfidācı havānda karıſduralar (8) eger cerāḥat ziyāde olursa azacuk kāfūr katalar isti'māl ideler (9) ba'dehu ſabr anzerūt günlük katup kardaſ kanı za'ferān katılmış (10) merhem düzeler tā kim cerāḥat dürüst ola bu edviyelerün menfa'atı (11) oldur kim cerāḥat arıdur ſol ruṡūbetleri men' ider cerāḥatdan kim (12) cerāḥat bitmege kımazdı daḡı ihtirāz ideler kim cerāḥatda ziyāde (13) et bitmeye ammā ſol giſilere kim

cerāhatıla baş ağrısı 'ārız olmuş ola

116(b)

(1) evvel bedeni fasdıla ishālıla pāk itmek gerekdür kurūha te'ekküle evvel (2) faşd vü ishāl lābūd gerekdür ba'dehu mu'ālece şavābdur zīrā ki (3) mādde muḳarrer olur yigirmi beşinci bāb istirḫā 'illetinün esbābını (4) 'alāmetini ve 'ilācını bildürür istirḫā bir illetdür kim ḳapakda 'ārız olur (5) 'alāmeti oldur ol 'aẓala kim kapağı yukaru getürür süst olur (6) ol sebebden ḳapak aşagı düşer ḳapağını ḳaldurup gözini açamaz vaḳt olur (7) ḳapak şöyle aşaga düşer kim kirpükler gözün (içine) biter sebebi ruṭūbet ḡalebe (8) sindendür olur kim aẓālara müstevlī olup süst itmişdür 'ilācı (9) laṭīf tedbīrlerle ruṭūbet eksildüci ḳābız edviyeler kapak üzerine (10) tılā ideler māmīşā ve za'ferān aḳāḳıya mür dūkelini dōḡup mersin (11) şuyıla yoḡurup tılā ideler eger bu edviyelerden fāyide olmasa teşmīr ideler (12) şöyle kim teşmīr bābında zikr eyledük sıfatı tılā kim istirḫāya kapak (13) şişdüğine fāyide ider şabr bir dirhem aḳāḳıyā iki dirhem māmīşā

117(a)

(1) ve afyon her birinden dört dirhem za'ferān iki denk dōḡup mersin (2) şuyıla yoḡurup tılā ideler yigirmi altıncı bāb mevtü'd-dem-ve'l-ḥazre (3) didüğümüz 'illeti bildürür mevtü'ddem ve'l-ḥazre şuna dirler kim göz

kapagında (4) gök yā yaşıl olur sebebi nesne tokanup zahm
 olmuş ola yūhūd (5) gendözini gücendürüp zahmetile kuşmış
 ola 'ilācı eger harāret olacak (6) olursa evvel
 faşd ideler ba'dehu ishāl ideler şandal ve mürdesengi
 güllābıla (7) ezüp tılā ideler harāret zayıllı ola sonra
 fūlfül içinde bulunan taşları (8) döğüp ezüp tılā ideler
 yeni çanak pāreleri birbirine sürüp anuñ süründüsini (9)
 tılā ideler yāhūd turb tohmını sūdile döğüp tılā ideler yā
 tuzlu şuyı (10) alalar yeni pambuk ısladup kapak üzerine
 uralar fāyide ide yāhūd (11) tuzı nīm-germ idüp pambukıla
 ya bezile kapakı ısladup bağlayalar kapakdağı (12) göki ya
 yaşılı zāyıl ide yigirmi yedinci bāb kuml ve kamkam ve
 (13) kırdan kim kirpükler dibine ve kaşa ve sakala düşer
 esbābını ve 'alāmetini

117(b)

(1) ve 'ilācını bildürür kuml ve kamkam ve kırdānuñ sebebi
 yaramaz ta'āmdan (2) yiyüp az riy āzet eylemekden olur kim
 tabi'atdan hāric ve gālīz ruṭūbetler (3) anuñ bedeninde
 mütevellid olur bu ruṭūbeti peyveste bırağur tabi'atdan (4)
 hāric bir harāret ana eger idüp 'ufūnet-pezīr olduğu
 sebeble kabūl (5) isti'dād olup bir şūret hayvān-ḥāsīs
 andan zāhir olur kıllarun (6) dibinde kirpüklerun ortasında
 bit gibi hāşşa eger bu 'illetun sahibi (7) gendözini temīz
 tutmayup mütevātir hammāma girmeyecek olursa gāyet ziyāde
 (8) olur bu rivāyet itdügümüz hayvānlar ki adın eyitdük

kıml kām̄ ve (9) kırdān her biri bir nev'dür biri gāyet küçük olur aķ olur (10) kirpükler dibinde zāhir olur aķ arabca şınān dirler ikinci mād̄desi (11) gālīzraķ olacaķ olursa büyükrek olup aķ ya karasaķu olur aķa (12) kām̄kām dirler üçünci mād̄desi bu iki nev'den daķı gālīz olup (13) çok olursa kırāde dirler anuķ ayakları olur görinür türk dilince

118(a)

(1) kırk ayaklu dirler 'ilācı oldur kim bedeni müte'affin olmuş aķlatdan (2) arıdalar ba'dehu ayāric-feyķarāyıla ḥabb-i-sabrıla gārgara ideler muttaşıl (3) ḥammāma gireler arı tınlar giyeler kirpük diblerin deniz şuyıla yā tuzlu (4) şuyıla yuyalar yāḥūd çükündür şuyıla yuyalar yāḥūd mev'īzec ya 'aķır ķarḥāyı (5) yā būreyi şuda ķaynadup ol şuyıla kirpük diblerini yuyalar bir nev' (6) daķı şeb-i yamānī iki dirhem mev'īzec bir dirhem ikisini dögeler yağıla karışdurup (7) kirpük diplerine dutalar nev'-i diğ̄er şeb-i yamānī mev'īzec her birinden bir dirhem (8) şabr ve būre her birinden buçuķ dirhem dögeler başal-ı'unşūl sirkesile (9) yoğurup tılā ideler yāḥūd şaru kūkürdi zeyt yağıla ezüp (10) kirpük diblerine dutalar sürme-i ruşināyı çekeler yāḥūd mevizecile (11) būreyi yumşak dögüp mīlile kirpük dibine çekeler ve's-selām (12) yigirmi sekizinci bāb intişāru'l-hedeb didüğümüz 'illetün esbābını (13) 'alāmetini ve 'ilācını bildürür intişāru'l-hedeb kirpük

döküldüğüne dirler

118(b)

(1) bu 'illet iki nev'ür biri oldur kim kirpük dökülür kapak gendü (2) kararında olur yoğun olmaz ikinci kirpük dökülür kapak dağı yoğun (3) olur mecrūh olur sebebi üç nev'dür biri issi ve tîz ruṭūbetden kim (4) kirpükler dibine dökülür yāḥud dau's-ṣāleb cinsinden bir cins (5) olur kim yubūset 'arız olur a'zāya ikinci kirpük dökülüp (6) kapak yoğun olmaklığıla kapağa bir katılık ḥādīs olup kızıl olup (7) ve mütekarriḥ olur cereb ve sülāk ve kuruhu'r-reddiye gibi üçüncü (8) mesāmeler müttesi' olur ol mevzi'ün māddesi kıllanandan kim ol mādde (9) mesāmeleri taracık iderdi fi'lcümle fāsīd olmuş aḥlāt'dan olur kim (10) gözün kapağına munṣab olur sū'el-sebeb nedür kim gözün kapakları (11) bu kadar marāzları āfet-pezīr olup gendüye kabul ider cevāb (12) sebebi ol kim gözün kapağı ağdıyenün eşribenün ve imtilānün beḥiresi (13) müteṣā'id olacak mevzi'dür dağı yāfūḥdan ve dimāğdan garīb

119(a)

(1) ruṭūbetler enecek maḥaldür hareketinün keşretinden 'ilācı evvel göreler kim (2) sebep esbāblardan kaḡısı anın def'ine meşgūl olalar eger (3) dau's-ṣā'leb cinsinden olursa tîz edviyeler tılā idüp kapağın kenārlarına (4) mīlile ruşināya veyā silikūn (selikun) çekeler eger mādde

tizliginden olursa (5) yumşak edviyeler tılā ideler şiyāf-ı māmīş..ā ve hūlan gibi ba‘dehu hacar-i ermeni (6) ve lacüverd çekeler eger yubūsetden olursa sürme çekeler kim kifāyet ider (7) yāhūd sıçan boķını balıla yoğurup tılā ideler diğer sıçan boķını (8). kāmış gülini geçi boķını berāber dögeler eleyeler göze çekeler fāyide ide (9) şıfat-ı sürme kim kıllı kirpügi dökülmekden şaklaya ve olkim dökülmişdür (10) yine bitüre hurma çekirdeginün küli üç dirhem sünbül-i rümi iki dirhem (11) yumşak dögeler göze çekeler kirpük diblerine bulaşduralar sıfatı sürme-i (12) āher sürme-i ısfihānī ve kākātār ve zāc her birinden biş dirhem (13) göyündürüp balıla karışdurup göze çekeler sıfatı sürme-i diğer

119(b)

(1) fülful bir dirhem bişmiş sürme bir dirhem göyünmiş kalı‘i (kalay) kim yunmış ola za‘ferān (2) her birinden bir buçuk denk sünbül-i hindī üç dirhem dükelin dögeler (3) eleyeler göze çekeler şıfat-ı sürme-i diğer kirpükleri bitürür tıfl oğlan (4) gözine ve ğayrı gözlerle fāyide ider sürmeyi ve göyünmiş kal‘i her birinden (5) buçuk dirhem bakır tūbālī za‘ferān gül-i mūr-i mekkī sünbül-i hindī günlük (6) dār-ı fülful her birinden bir buçuk denk göyünmiş hurma çekirdegi üç edviye (7) karārı dögeler eleyeler azacuk belesān yağın katalar eger mevcūd olursa (8) ‘amele getüreler ‘adedi edviyenüĝ yağdan ğayrı ondur

şıfatı sürme-i (9) diğer göyünmiş hurma çekirdegi sünbül-
i hindî lācūverd taşı günlük (10) dutunu d keli berāber
dögeler eleyeler 'amele getüreler şıfatı sürme-i (11) diğer
kirpükleri bitürür yaşını keser gözün sağlığını şaklar
altun (12) kılmıyasını alalar dögeler bardağa koyalar azına
bir taş kapak ideler (13) kırıntılarını balçığıla muhkem
berkide kapak ortasında bir delük ide şöyle kim

120(a)

(1) çuvalduz sığa buyurduğu kömür üzerine koyalar şol kadar
kim içindeki (2) yana dütnü delükden taşra çıkça sonra
kapağı kalduralar üzüm şarābını (3) bu edviyenün üzerine
sepeler tā haddi gendüye çeke içe ba'dehu bardakdan (4)
çıkaralar ezeler bu edviyeden bir cüzv rasüht yarum cüzv
yunmuş sürme (5) yarum cüzv dükelin karışduralar sahk idüp
işe süreler eger yavşanı göyündürüp (6) kirpik diblerine
sürseler fāyide ide sünbül ve müfred lācūverd fāyide ide
ammā (7) anuñ kim 'illet sülākıla müsterek ola şiyāf-ı zīre
fāyide ide anuñ kim (8) giciyügile kızıllığı ve yanmaklığı
ola bir enār alup bütünle sirkeyi içine koyup (9) muharra
bişüreler ba'dehu dögler ezeler göze çekeler dañ başı
kesilmiş sinek kim (10) kurumış ola ve göyünmiş fınduķı
geçi yağıla karışdurup ezeler yāhūd eyü (11) yağıla tılā
ideler kirpügi bitüre kara ide dañ göyünmiş tavşan boķı
sekiz (12) dirhem tağ geçisi boķı üç dirhem dögüp göze
çekeler kirpükleri bitüre (13) 'azīm fāyide ide yigirmi

toğuzuncı bāb kirpük ağardığının kim beyāz 'l-hedeb

120(b)

(1) dirler ve kaş döküldüğünün esbābını ve 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (2) kirpük ağardığının sebeb i oldur kim balgam çoklığından mizāc şovuklığından (3) mütevellid olur 'ilācı oldur kim bedeni tenkiye ideler ve başı arıdalar (4) ayāric-faykarāyla ve habb-ı şebyārıla ıtrifīl şağir yedüreler gülengibinile (5) gālīz ta'āmlardan perhiz itdüreler peynir gibi sığır eti ve yoğurt (6) gibi ne kim bunlara benzer varısa ba'dehu şakāyık yaprağı alalar zeyt yağıla (7) yā geçi yağıla ya eyü yağıla karışdurup tılā ideler kirpükleri kara ide (8) eger göze mīlile sürme-i ruşināyı çekerse kirpükleri dibine dürtse (9) göze kuvvet virür nūrını arturur ammā kaş döküldüğüne 'ilāc (10) oldur kim gişi gendü barmağını kaz yağına yā zeyt yağına fi'l-cümle her (11) kağı yağ hāzır olursa bulaşdurup kal'i yā kurşun üzerine şol kadar (12) süre kim barmağı kapkara ola ba'dehu kaşına kat kat sürse kıllı bitüre (13) gāyet fāyide ide otuzuncı bāb garbenün esbābını ve 'alāmetini

121(a)

(1) ve 'ilācını bildürür garbe didüğümüz bir 'illetdür giçirek şişdür kim çibāna benzer (2) gözün burnından yağı köşesinde olur ne vakt barmağıyla başalar (3) iriği çıkar

vaqt olur kim taşradan delinür işler gözün burnından yañağı
 (4) tarafından fazlalar men' olacak yolları bağlar ol
 sebebden göze maddeler (5) müstevlî olup göz ağrıları ve
 hikmeler hâdis olur vaqt olur kim (6) içeri burnından yaña
 açılır yaramaz râyihalu irin burun delüğinden taşra (7)
 sına akar şol menfezde kim burnıla göz arasında olur vaqt
 olur kim (8) kapağın aşağı derisinden açılır kapağın
 'uzrûfını harâb ider barmaqla (9) basıcağı irinî çıkar ekser
 vaki' olur kim ol 'illetün altındağı süñük (10) harâb olup
 delük delük olur sebebi ol a'za ziyâde maddeler (11) leri
 gendüye kabûl idüp def' itmedüğinden olur 'ilâcî üç nev'
 (12) olur yâ edviyele yâ tağlamakla yâ maşkabla ammâ kanûn-
 ı 'ilâc oldur kim (13) evvel kan alup sonra müşhil içüreler
 şöyle dimâğı bedeni arına

121(b)

(1) ayaric-feykarâyıla ve habb-ı kûkiyâ ve ayârec-
 lûgâziya ve ıtrifîl-i sagîr (2) ve helîlec mürabbayıla
 eger maddesi olacak olursa matbûh-ı fakîheyile (3) ve kurş-
 ı benefşeyile ishâl ideler ba'dehu mâmişâ ve za'ferân mur
 şabr (4) göyünmiş şadef fi'lcümle bunların kangısı hâzır
 bulunursa ayru ayru şuyıla (5) ezüp tıla itmek fâyide ider
 dahı eyitmişlerdür kim eger mâşi ya'ni merdümek (6)
 çeyneyüp garbenün üzerine tılâ itseler garbeyi zâyil ide
 haşşiyetle eger (7) bu mu'alaceler fâyide itmese tîz ve ter
 edviyeler zamâd ideler kim gögercin boğıla yoğurup zamâd

ideler yā dögülmiş zāc yā sekbīnec birkeyle ezüp yaķu (9)
 ideler elhāşıl ğarbe didügümüz illete açılup işledüğinden
 sonra bu edviyeler (10) bu edviyeler fāyide ide ol edviye
 kim yumşakraķ-dur şışı bātıl idüp girü (11) dönderür ol
 edviye kim tīzdür şışı nużc idüp öldürür açar ķomaz kim
 (12) süñügi tebāh ide ammā kaçan kim irinĝ cem' eyledi
 açıldı içi çürük (13) ķoz içini dögüp ğarbenün üzerine
 uralar irinĝini arıdup pāk ide

122 (a)

(1) eger ķoz içini ğarbenün içine ķarlarsa hem fāyide ide
 dögülmemiş mür dögülmiş (2) ķuru mersin ve dıbķ ne kim
 bunlara benzer varısa ğarbenün delüğine sokmak (3) ķurudur
 zāyil eyler eger sezābuñ yapraĝını gülile ķarışdurup
 ğarbeye kosalar (4) ķurudup zāyil ider līkin bu edviyeleri
 evvel göyündürüp andan sonra (5) bir kaç kez isti'mal itmek
 gerekdür kim fāyide ider fülüs eydür edviyenün (6) yegreki
 oldur kim evvel cerāhat açā andan sonra fāyidesi zāhir ola
 (7) eger halezonī mür ve şabrıla ķarışdurup ol mevzi'e tılā
 itseler aĝayip (8) fāyide ide ve hoca ebū 'alī eydür
 ķanundan eydür müfred halezonī dögüp (9) ğarbenün içine
 ķomak kifāyet ider yaş sezāb şuyını yāhud ekşi (10) enār
 şuyını ğarbeye tāmzursalar beĝāyet fāyide ider eger sezāb
 şuyını (11) enār şuyıla ķarışdurup peliyye eyleyüp ğarbeye
 sokarlarsa fāyide ider (12) ķuru sumak şuyını ğarbeye
 tāmzurmak müfīddür ammā ne vaķt kim ğarbenün (13) içine

fetîle yâ edviye komağ dileseler yegreki oldur kim ğāyet sıkalar

122 (b)

(1) içinde nesne kalmaya ba'dehu üzüm şarābını kaynadup göyündürüp içine (2) tamzuralar bir laḥza dura ba'dehu edviye koyalar kim müfīd düşe daḥı (3) ne vakt kim ğarbenün ağzı dutılup iriñi ve çürügi gelmese mür ve toḥmını dögeler (4) hamīrile karışdurup eşek südile ya hatun gişiler südile karışdurup (5) azacuk za'feran katup yağ katup ğarbenün üzerine uralar ğarbeyi (6) aç aḥ buğday etme i ezilmiş günlükile şu teresi şuyıla yogurup (7) ğarbenün üzerine ursalar ğarbeyi aç fi'l-cümle tedbīr şavāb oldur kim (8) mīl ucıla anuñ ğavr itdügi yirün miqdārını teftiṣ ideler göreler (9) ba'dehu panbuk fitil ideler edviyeyi bulaşdurup içine sıkalar edviye (10) kuru olursa yaş olursa daḥı bu tarīka yegrek dūr gözi (11) bağlayalar epsem otura şıfatı şiyāf-ı mücerreb kızıl (12) ve zāc ve āhek ve nūşādır ve zerārīḥ ve şeb dükeline berāber dögeler (13) eleyeler bālīg olmaduk oğlan sidügile yoğuralar gölgede kurudalar yine

123 (a)

(1) dögeler ğarbeye ekeler fāyide ide nev'-i diger kāmıṣ içinde kim yoğuna (2) yakıncaḥ pul gibi aḥça perdecik olur anı dögüp ğarbeyi arıdur iriñini (3) çirgini giderür yāḥud

ol kāmıŝ pulını balıla karıŝduralar ğarbeye koyalar (4) ğarbeyi balıla ıŝlanmış süngerile yuyalar bir kaç kez kāmıŝ pulını bu tarîka (5) ursalar fāyide ide sıfat-ı zurūr kim ğarbe 'illetini zāyil ide ŝabr zāc (6) anzerūt günlük kim göyünmiŝ ola ŝiyāf-ı māmıŝa her birinden biŝ dirhem (7) dögeler eleyeler ğar benün içine ekeler e'l-hāŝıl cemi' mu'ālecede tedbir-i (8) ŝavāb oldur kim fi'l-hāl demürile 'ilāc ideler kim üzerine müddet (9) geçüp süñügi et fesāde virmeye ammā demür iŝi ŝol ğarbeye gerek (10) dür kim ŝiŝi taŝrasına ola anı mebzāğıla yarup çirgini taŝra (11) sına dökeler içini kābız ŝarābıla yuyalar ana münasib edviyelerle mu'āleceler (12) ideler kim zıkr itdügidi ol kim üstine eyyām geçmiŝ ola nāŝur (13) etini arudup süñüğini kazıyalar merhemile mu'ālece ideler anuñ kim süñügi

123(b)

(1) tebāh ola 'alāmeti oldur kim içine mil soğdukları vaktın milüñ (2) ucına iri iri toķana ol kim ħarāb olmamış ola 'alāmeti oldur kim (3) mīl soğdukları vaktın mīl ucu toķunacak tayanur sıyrıncaķ olur 'ilācı (4) budur kim ħarāb olmiŝ süñügi şol kadar kazıyalar kim arına pāk ola (5) ba'dehu mu'āleceye meşğul olalar ammā anı kim dağlamak isteyeler tarîk (6) oldur kim bir mil düzeler demürden ol ucu kim içeri sünükden yana (7) olacaķdur degirmi ola işbu resme ocağa bırağalar ğayet (8) kıza çıkaralar ğarbenün

içine şıkalar şöyle kim dört yanındaki etler kaynaya (9) lîkin evvel ğarbenün dört yanına şovuk hamîr koyalar gözinün üzerine (10) şovuk kettân bezin örteler sebeb ol kim demürün ħarâretinün kızgını gözün (11) ruṭûbetlerine mazarrat irişdürmeye ba'dehu tağlayalar ğâyet koyalar kim emek (12) zâyi' olmaya fi'l-cümle şol kadar tağlayalar kim tebâh olmuş deri süñükden (13) kopa ayrıla ba'dehu isfidâc merhemile mu'âlece ideler veli ba'zı tabîbler

124(a)

(1) ana kabı soyulmuş mercimekle döğölmiş ekşi enâr tılâ ideler kim anı kuruda (2) ve ba'zı üstâdlarumuz işinde bir âlet düzerler yoğun çuvalduz resminde (3) se tiz ğarbenün delüğine koyarlar şöyle tutarlar kim aletün meyli aşğa burından (4) yaña olduğı anuñçündür kim maskabanuñ ucu yani' (5) çuvalzudın ucu şol menfeze düşmeye kim burınla gözün ortasında (6) olur eger ol menfeze düşecek olursa maskabıla delmekden fâyide olmaz (7) menfa'atı bâṭıl olur bir dağı burundan yaña mâyil olduğı anuñçündür kim (8) maskabuñ zahmeti gözün tabakalarının kenârlarına irişmeye el-hâşıl bu maskaba (9) kuvvete i'timâd ideler ya'ni başalar çevürelere tolanduralar şöyle kim maskabuñ (10) ucundan olan kan ağızdan burından revân ola hic nev'ile ihtiyât (11) itmeyeler göreler kim kan ağızdan burından gelmege başladı maskabı çıkaralar (12) incerek mîle eski panbuk tolayup sığır yağına yâ zencar marhemine (13) bulaşdurup içine koyalar eski panbukı sığır yağına bulaşdurup sıkarsa

124(b)

(1) mücerred fāyide ider eger korkarlarsa kim har ret müstevlī ola diyü eski (2) panbuk kifāyet ider velī her günde bir kez isti'māl ideler şöyle kim sinük (3) arına ammā şol vakt kim panbukı çıkaralar göreler kim sünügi uvakı panbuğıla (4) bile çıkar mı yahud bile çıkmaz mı dahı gerekdür kim fetilī günden güne yoğun ideler (5) tā hadd-i cerāhat büyük ola ve hem tarīk-ı savāb oldur kim sünük arınmadan (6) cerāhat bitürmemek gerekdür ne vakt kim cerāhat bitmek isteye şabr (7) döğülmiş günlük cerāhat içine koyalar kim cerāhat kurıya göyünmiş zāc (8) döğülmiş sırça cerāhatı kurudur otuzuncı bāb ğudde didüğümüz 'illet i (9) bildürür kim gözün köşesinde 'arız olur ğudde bir ziyāde etdür kim (10) gözün burnından yanağı köşesinde olur ziyādeliğı ifrātıla olur (11) bu ğudde bir fażla dur kim gözden çapağıla yaş iner gözün köşesinde yığulur (12) ol sebebden ğudde tevellüd ider 'ilacı oldur kim evvel istifrağıla teni dimağı (13) arıdalar ba'dehu zufre ve sebel ilacında zıkr olan edviyeleri isti'māl ideler

125(a)

(1) rüşināya ve bāsiliķün gibi otuz ikinci bāb seyelān didüğümüz (2) 'illeti bildürür seyelān şol 'illete dirler kim gözün burından yanağı köşe (3) sinün lahm-i tabi'isi eksük olmağdur asıldağı miqdārından kaçan kim (4) bu 'illet 'arız olsa gözün yaşı çapağı ifrātıla inmege başlar tabi'at

(5) ol gelüp inen ruṭūbetleri men' idemez seyelān tevellūd ider seyelān demek (6) göz yaşı mütevātır olmaḡdur sebebi bu 'illetün üç nev'dür biri budur ki (7) ṭabīb zufre götürürken gözün köşesindeki etden bile götürür ikinci (8) şol edviyeler kim sebel zufre cereb 'ilācında mezkūrdur ol edviyelerün (9) ḥiddeti gözün köşesindeki eti yemiş olur üçünci gözün köşesinde (10) kabarcık çıkmış ola ya çiçek ola bir yalunuzca ol eti yemiş ola (11) ol sebebden seyelān 'arız olmuş ola 'ilācı eger tiz edviyelerle olan (12) mu'aleceden olmuş olsa aṅa et bitürücü edviyelerle mu'alece ideler sıfatı (13) budur şiyāf-ı māmīşā bir dirhem şabr buçuk denk za'ferān iki denk göyünmiş şeb

125(b)

(1) bir denk günlük iki denk dükelin dögeler eski şarābıla yoğurular şiyāflar (2) ideler şarābıla ezüp ṭamzurular nāfi' ola yāḥūd süngeri şarābıla ısladup (3) koyalar fāyide ide şebi şarābıla kaynadup süngeri ol şarābıla ısladup (4) üzerine kımak 'ilāc-ı kāmildür ammā anuṅ kim maḡdaḡı eti bi'l-küllīye nākış (5) olmuş olursa aṅa çāre yokdur va'llahü -a'lem beşinci maḡāle (6) taāḡa-i mülteḡimeye 'arız olan marāzları bildürür tabāḡa-i mülteḡimeye (7) 'arız olan marāz on üçdür bu sebebden on üç bāb itdük (8) evvelki bāb envā'ı göz aḡrılarınuṅ esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (9) ikinci bāb ṭurfe 'illetinün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (10) üçünci bāb zufrenün

esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (11) dördüncü bâb intifâh didüğümüz 'illeti esbâbıla 'alâmetile bildürür (12) beşinci bâb cesâ 'illetinüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâlcını bildürür (13) altıncı bâb hikkenüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür

126(a)

(1) yedinci bâb sebelüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (2) sekizinci bâb varâka 'illetinüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (3) toközuncü bâb dem' anuñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (4) onuncü bâb dübeyilenün esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (5) on birinci bâb tüşenüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (6) on ikinci bâb lahmî'z-zâyidüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (7) on üçüncü bâb tüferriku'l-ittişâluñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (8) evvelki bâb dürlü dürlü göz ağırlarınüñ esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür (9) evvel ma'lûm ola ki göz ağrısı diyü hakîkâta tabâka-i mültehimenüñ şişüdü (10) gine dirler tabâka-i mültehime didüğümüz gözün ağıdur lîkin bu şiş kim göze (11) 'arız olur ağırdan ağırlıktan sancumağdan gicimekten yanmağdan hâlî (12) olmaz fi'l-cümle göz ağrısının mecmû'ına remed dirler remed demek 'örf-i (13) 'âmın içinde gözün levni müteğayyir olup kızıllığa mâyil ol mağdur harâretüñ

126(b)

(1) ve ruṭūbetün maddelerinden gözi gendü sıhḥatinden ḥāric ider remed (2) ıstılāḥan ṭabaḳa-i mülteḥimede issi şiş olmakdur yā şovuk ammā bilmek gerekdür kim (3) bu şişün māddesi müfred midür yāḥud mürekkeb midür şovuk mıdur issi midür (4) bi'z-zat ter midür ḳan gibi ḥuşk midür şāfra gibi yāḥūd 'arazıla mıdur (5) balḡam-ı mālih gibi şovuklığının kıvāmı zātılamıdur müte'affin olmaduk balḡam gibi (6) yābis midür sevdā gibi daḥı bunların müterekkib olur iki nev'ile ekser (7) terkib ikişer nev'dür aḳsāmı altıdur naḳar idüp bilmek gerekdür (8) ḳanıla ḳanḡı aḥlat ḳarışmışdur evvel kan müte'affin olmuş balḡamıladur (9) ikinci ḳan şovuk balḡamıla mıdur üçüncü ḳan sevdāyıla mıdur dördüncü (10) ḳan şu-yıla mıdur beşinci ḳan riḥile midür altıncı ḳan şafrayıla mıdur biş naḳar daḥı (11) şafrāvi ḥılt ḳarışdıḡıladur evvel şafrā issi balḡamıla mıdur (12) ikinci şafrā şovuk balḡamıla mıdur üçüncü şāra sevdāyıla mıdur dördüncü şafra (13) şuyılamıdur beşinci şafra riḥile midür dört issi balḡam karuşduḡıladur

127(a)

(1) evvel issi balḡam şovuk balḡamlumıdur ikinci balḡam issi sevdāyıla mıdur üçüncü (2) issi balḡam şuyıla mıdur dördüncü issi balḡam yilile midür üç naḳar daḥı şovuk balḡam (3) ḳarışduḡıladur evvel şovuk balḡam sevdāyıla mıdur ikinci şovuk balḡam şuyılamıdur (4) üçüncü şovuk

balgāmıla mıdur ki naẓar daħı sevdā ẓarışduğıladur evvel
 (5) sevdāyıla mıdur ikinci sevdā ẓanılamıdur bir naẓar
 daħı müfred şuyıla mıdur yāħud (6) yilile mıdür ammā ol göz
 ağırsı kim ẓandan ola ‘alāmeti i göz ağırsı (7) kıızıl olup
 ağır olmağdur ẓapağ yaşı ẓok olmağdur ‘alāmet-i remed (8)
 şafrāvi oldur kim şişi ağırlığı azrağ ola ẓandan olan göz
 (9) ağırsının şişinden ağırlığından yaşı ẓapakı daħı az ola
 batduğı (10) gicidügi yandügi sancusı ziyāde ol ‘alāmeti
 remed-i sevdāvi oldur kim (11) cemi‘ aħvāl şafrāvi göz
 ağırsının hilāfınca olup ẓapağ ẓok (12) ola ‘alāmeti remed-i
 balgāmi oldur kim göz ağır ve yaşlu ola fi'l-cümle cemi‘
 (13) ‘alāmeti ẓandan şafradan olan göz ağırsının hilāfınca
 ola ammā

127(b)

(1) şol gişilerün kim gözi ağırsının māddesi mürekkeb ola
 ẓankı hılt kim (2) ğalibrağ olursa ‘alāmetinden zāhir olur
 işbu nev‘ile anuğ kim mādde (3) si balgām ve ẓan mürekkeb
 ola gice idügi vağtın gözi birbirine yapışur anuğ kim (4)
 şafrāyıla sevdā mürekkeb ola gözi birbirine yapışmaz eger
 yapışacak (5) olursa azacuğ yapışur bilesiz kim issi göz
 ağırsı kim ẓandan ve (6) şafradan ola üç nev‘dür biri oldur
 kim gözün içinde aşüfte (7) lik‘arız olur ẓarcaşur ẓaşradan
 hāşıl esbāblarıla dütn (8) ve toz ve güneşe bağmak gibi ve
 ne kim bunlara benzer varısa bu nev‘ün aşlı (9) budur kim
 ağırının sebebi zāyil olsa ağır daħı fi'l-hāl zāyil olur

(10) ikinci nev'i evvelkiden müşkildür anuñ dürlüdür biri
 (11) oldur ne vaqt kim taşradan olan sebebler kim zikr
 itdüm muttaşıl olup (12) çok olsa e_{ser}i kavî olur şol
 mādeler kim tamarlar ortasında (13) gözün tabakalarında
 olur tebāh idüp harekete getürür ikinci fuzūnī

128 (a)

(1) mādeler kim a'za-yı külliden dimāğa mütesā'id olur
 dimāğı toludur (2) dimāğdan göze dökeler hāşşa eger gözün
 tabakası za'if olup (3) dimāğ ve anuñ tamarları dañı cemī'
 tabakalar kavî olacak olursa (4) cümlesi māddeyi bu
 tabakaya gönderür kim tabaka-i mültehimedür üçünci nev'
 ikinci (5) nev'den müşkildür bunun sebebi ahlatañ
 çoklığının yaramazlığının (6) ifrātındandır kim ayruk
 tabakalardan bu tabakaya gelür 'alāmeti oldur kim (7) gözün
 ağı yüksek ola karasından dañı ekser vāki' olur kim gözün
 (8) kapağıla şişer şöyle kim kapağın ikisi birbirine
 yakışmaz olur şişün (9) gāyet müşkilliginden gözün kapağı
 dürlür bir nev'i remed dañı oldur kim (10) sebep-i maḥẓ
 kuruluşdan olur 'alāmeti oldur kim göz iri ola velīkin (11)
 üyüdüğü (uyuduğı) vaqt birbirine yapışa yapışmağlığı dañı
 asān ola ve bī-elem (12) olmaya bir nev' dañı oldur kim ol
 göz ağrısında nevbet hummā gibi tevellüd (13) ider
 nevbetinün tūlī yedi gün olur velīkin remed hummāyla nādīr
 vāki'

128(b)

(1) olur amma şol gişiye kim remedile hummā 'ārīz ola hāşşa yay ayında (2) ol göz ağrısı tīzrek zāyil olur līkin şol ādeme kim hummāyla (3) katı göz ağrısı 'ārīz ola müşkildür göze 'azīm āfet 'alāmetidür (4) 'ilācı evvelki göz ağrısının kim anuñ sebebi tozdan tütünden yā ğayrı (5) nesnelerden kim taşradan 'ārīz olur diyü zıkr eyledügidi şöyledür kim evvel (6) sebebini men' eylemege meşğul olalar anuñ çün kim göz 'użvı nāzūk ve hassāsdur (7) pes gerekdür kim aña cemī'i edviyelerden muvafaqat itdüreler rutubetleri teskīn (8) idici yumurda ağı gibi ve hatunlar südi gibi ve ayva çekirdegi gibi bu (9) nev'ile olan göz ağrısının sebebini men' itmegile ağrı zāyil olur (10) bunun müddetinüñ ğāyet uzun üç-gün olur ikinci üçünci nev' (11) remed kim vardur 'ilācı şöyledür kim evvel istifrāğ itdürüp teni dimāğı (12) arıdalar ba'dehu mu'āleceye meşğul olalar ammā şol göz ağrısının kim sebebi (13) kandan ola şöyle kim kan safrāyla mürekkebe ola yāhud sevdā kanıla

129(a)

(1) mürekkebe ola yā kan balğamıla mürekkebe ola evvel kıyfāldan kan alduralar (2) kuvvet miqdārınca faşl-ı 'ömr mūcibince şol miqdār kim bir kez faşd (3) idüp kan giderse geregidi bir kaç kez gerek kim şāhib- marāz zā'if olmaya (4) ve hem bu nev'ile olan remedde kaşd itmekden ğaraż iki nesneyiçündür (5) biri oldur kim kan biraz eksile ikinci

oldur kim mādde aşāğa çekile (6) faşduñ cezbi işbu tarîkıla olur dahı hācet olursa kim kan alduralar (7) ikinci ve üçünci gün te'hîr itmeyeler eger eyledüklerinden sonra istifrāğ (8) hācet olursa maṭbūh-ı helīle vireler hıyār-şenberile terencübinile benefşe (9) yile şekerile yāhūd nuḳu'-ı helīleyile ve şirhiştile istifrāğ itdüreler (10) ammā şarābdan ḡalīz ve tīz ve şūr ta'āmlardan ve sirkeden ve cimā'dan (11) perhīz ideler yaḳasınun dügmelerini berkitüp yastukını yüksek koyalar yaş (12) yemişlerden ihtirāz itdüreler alma ayva armūd ve şeker kamışsı gibi ne kim bunlara (13) benzer varısa sebeb ol kim ma'dede ruṭūbet ḥāşıl olup gözün

129(b)

(1) yaşı ziyāde olur gözden yaş ziyāde akmak göze ziyān ider dahı (2) gerekdür kim gözi ağrıyan gişiler başı aşāğa tutmakdan ıldurıcı nesneye (3) bakmakdan çok söylemekden çağırmaḳdan kusmaḳdan perhīz ideler bunlar (4) cemī'i ziyān ider ḡayet ac olmaḳ imtilāyıla yatmaḳ yaramazdur ve hem oturacaḳ (5) yeri karañu gerekdür altındaḡı döşegi kara yahud gök gerekdür her şabāh (6) benefşe şarābın nilüfer şarābın yāhūd ekşi enār şarābın şuyıla (7) tohumlar şuyın içmek gerekdür eger bu şarābları ḥaşḥāş şarābıla içerse (8) başı gözi rāhat idüp şafā bağışlaya fi'l-cümle perhīz etmek tarîḳası (9) ve istifrāğ etmek tedbîri işbudur kim zıkr eyledüm ammā bilesiz kim tedbîr-i (10) şavāb bu iki nev'ile

olan göz ağrısının 'ilācında oldur kim bir şeyāf (11) düzeler şol edviyelerden ki mādeleri gözden girü döndere 'arab dilince (12) aña rādi' dirler bir edviye dağı katalar kim 'ārız olan ruṭubetleri gözden (13) eksilde 'arab dilince aña nāşif dirler müceffif dağı dirler bir edviye

130(a)

(1) dağı katalar kim gözün mizācını i'tidāle getüre 'arab dilince aña (2) mu'addil dirler bu üç dürlü edviyeden terkib ideler kim göze (3) şıḥḥat ḥāşıl ola zīrā rādi' başdan göze iner mādeleri (4) inmekden men' ider nāşif gözün yaşını kurudup eksildür (5) mu'addil gözün mizācını mu'tedil ider kuvvetini yerine getürür şol (6) fazla kim gözde cem' olur def' ider mürekkeḥ edviyeler kim bu didüğümüz (7) menfa'atlardan mevcūd ola aña müteḳaddimler beryūma diyü ad virmişler (8) ya'ni gözi bir günde ıslāḥa getürücü demek olur ammā bu şeyāf (9) larun terkibini iki dürlü düzmek gerekdür biri ol'dur kim anda rādi' (10) ve ḳābız edviyeler çok ikinci oldur kim mu'tedil edviyeler ola (11) māddeyi taḥlīl ide anı isti'māl itmegün ṭarīki oldur kim eger (12) ḳābız edviyeler ziyāde olursa yumurda ağıla yāḥūd avratlar (13) sūdile yā boy şuyıla ezüp ṭamzuralar anda kim ḳābız edviye

130(b)

(1) ler azrak ola münzic yā muhallil edviyeler katılmış ola şiyāfı koyurak (2) ezüp isti'māl ideler şıfat-ı şiyāf-ı biryūma (beryuma) kim maddeyi gözden (3) men idüp girü yığa ağrısını giderüp sancusını sâkin ide gözi (4) bir günde şıh̄hate yetiştüre şiyāf-ı māmīşā anzerūt her birinden sekiz (5) dirhem za'ferān iki dirhem keşirā bir dirhem afyon buçuk dirhem dükeline dögeler (6) eleyeler yağmur suyuyla yoğurup şiyāflar ideler hâcet vaktında yumurda (7) ağıla ezüp göze tāmzuralar bir nev' dahı tāze gül inbiş dirhem (8) za'ferān sekiz dirhem afyon sünbül-i hindī her birinden ikişer (9) dirhem şamğ-ı 'arabī sekiz dirhem dögüp eleyüp yağmur suyuyla yoğurup (10) şiyāflar ideler şıfatı kuhl- i mücerreb anzerūtı yumurda ağıla yoğurular (11) ılğun ağacına şarup tennūr içinde keremid üzerinde uzunınca (12) dike kıya kuruyınca tura dögüp eleyeler göze çekeler 'azīm fāyide ide (13) göz ağrısına nev'-i diğer yunmış ısfihānī sürme dört dirhem

131(a)

(1) altun kılmıyāsı dört dirhem yunmış rasüht iki dirhem şabr bir dirhem (2) mür ve akākıyā her birinden altı dirhem afyon buçuk dirhem dögüp eleyüp (3) yumurda ağıla yoğurup şiyāflar ideler hatunlar südile ezüp göze (4) tāmzuralar dahı şiyāflar vardur ki üçünci nev' remede mahşüşdur (5) birine vārid ebyaz dirler gözün şışini giderür kaçan kim iş

sākin (6) olur zurūr-i aşfar isti'māl ideler şıfatı verd-i ebyaž gümüş kılmıyası (7) isfidāc şabr her birinden on dirhem tāze aķ gül altmış dirhem nişasta (8) otuz dirhem afyon on dirhem keşīra yigirmi dirhem şamğ-ı 'arabī kırk dirhem (9) dūkelini yumşak dögeler eleyeler yağmur şuyıla yoğurup şiyāflar ideler (10) şıfatı zurūr-i aşfar sūnbül-i hindī kıızıl gül herbirinden yigirmi dirhem (11) beg tohmı dört buçuk dirhem za'ferān dört buçuk dirhem 'uşāre-i māmīşā (12) yigirmi dirhem anzerūt altmış dirhem afyon iki dirhem keşīrā nişasta (13) her birinden on dirhem dögeler eleyeler şiyāflar idüp isti'māl ideler ammā

131(b)

(1) şol gişilerün ibtidağıda (ibtidasında) gözi katı ağarmış olsa bu şiyāfı çok (2) 'amele getüreler anuñ kim ağrısı sehl ola iki kez ve üç kez çekeler (3) ancak ba'dehu bişmiş boy şuyıla bābūnec şuyıla yuyalar yāhūd süngerı (4) bu şularıla ısladup göze uralar şıfatı zamād kim katı müşkil göz (5) ağrılarınuñ ahirinde isti'māl ideler iklīl-i melik yigirmi dirhem za'ferān (6) dört dirhem yaş kişnic bir dirhem üç yumurda şarusı mey-i puhtācıla (7) ıslanmış etmek on dirhem dūkelini dögüp merhem gibi idüp gözün (8) üzerine zamād ideler anuñ kim ağrısı azacuk ola biraz haşhāş kabını bu (9) zamāda 'ivaż ideler kim ğāyet fāyide ide velīkin şol tılālar kim göz (10) ağrısının evvelinde isti'māl ideler şöyle kim māddeyi gözden gırü yığa (11)

inmege komaya şamğ-ı 'arabî şabr za'ferân ve huzaâzıla düzüp altına tılâ (12) itmek gerek anuñ kim māddesi katı issi anı tılâ tuhme ân şuyıla ayva (13) şuyıla arpa kabıla it üzümile yumurda ağıla düzeler anuñkim māddesi

132(a)

(1) gāyet issi olmaya anuñ tılāsını degirmen tozıla ve günlük za'ferân (2) yumurda ağıla düzeler anuñ kim māddesi katı şovuk ola cündibi-deste (3) za'ferân zift çam sakızıla tılâ ideler tiryāk-ı fārūk tılâ itmek gāyet (4) mücerrebdür bî-şek velikin 'ale'd-devām gözün çapağını örtmek gerekdir (5) hāşşa eger çapak kuru olup uvacık olacak olursa pārecukları gözün (6) içine düşer zahmet ider anı arıtmak tarīkası oldur ki mīl ucına (7) yumşak panbuk tılāyalar şuya ısladup gözün çapağını arķunlīgıla sileler daħı (8) şöyle bilesiz kuru çapak māddenün hamlīgı 'alāmetidiür kim gıc hāşıl olacaķdur (9) daħı gözün çapaķı büyük olup kuru olmaķ uvacık çapaklarañ yegdür (10) ve daħı cemī' issi göz aķrısının 'ilācında şavāb oldur ki evvel (11) göze yumurda aķını tamzuralar anuñ çün kim yumurda aķı issiden olan göz (12) aķrılarının aķrısını sākin idüp tiz göyündürücü māddelelün (13) hiddetini teskīn ider hatūnlar südi daħı teskīn idicidür aķrıları

132 (b)

(1) cilā idici kuvveti dahı vardır ayva çekirdegi lu'ābı samğ-ı 'arabī dahı (2) rādi'dür hem ağırları sâkin idicidür hatunlar' sūdile ezilmiş şiyāf-ı (3) ebyaz göz ağırlarının ibtidāsında göze fāyide idicidür şıfat-ı şiyāf-ı ebyaz (4) isfidācu'r-raşāş sekiz dirhem samğ-ı 'arabī dört dirhem afyon ve (5) keşirā her birinden bir dirhem dögeler eleyeler yumurda ağıla yoğurup şiyāflar (6) ideler şıfat-ı zurūr kim ebyazdan sonra göze çekeler kabını alup (7) tuzıla şuyıla ısladup şol kadar yuyalar kim içindeki sādinden (8) ayırtılana ba'dehu tatlu şuyıla yuyalar tā kim tuzı arına bir bezün içine (9) koyalar ovalar şöyle kim içreki kabından nesne kalmışısa gide ba'dehu gölgede (10) kurudalar dögeler ğubār ola göze çekeler cemī' tedbîrlerde kim mādeleri (11) ol tedbîrile gözden men' ider oldur kim istifrāğlardan (12) sonra gözün burından yañadan köşesine muttaşıl tūtiyā-yı perverde (13) koyalar kim'azim fāyide ide sıfatı tūtiyā-yı perverde tūtiyā-yı

133 (a)

(1) kirmāninün eyüsini alalar tatlu şuyıla havānda on gün tamām ezeler (2) her iki günde bir kez yuyup taşvîl idüp tāze şu koyup ezeler on (3) günden sonra kurudup göze çekeler dahı ma'lūm ola ki bu tūtiyaları (4) istifrāğ eylemedin isti'māl itmek muhāṭaradur göze ziyān ider (5) dahı göz ağırlarının ibtidāsından şol zurūrlarda kim

anzerût göze (6) çekmemek gerekdür cehd itmek gerekdür kim gözi ağrıyan gişiler gündüzün (7) uyumayalar anuñçün kim gice uyuya rāhat ola zīrā göz ağrısının (8) maddesi uykuyıla nużc olur şol gişiler kim gece uyku uyumayalar anların (9) zahmeti ve 'illeti ziyāde olur sebeb ol kim gündüz havāsının harāretile (10) duhānī buhārlar taḥlīlile harc olur gice olsa havanın kuruluşı (11) sebebile derinün mesāmeleri bağlanur buhār taḥlīl olmaz bedende kalur başa (12) ve göze müteşā'id olur gözün za'ifiyeti sebebinden ağzının maddesi ziyāde (13) olur bu sebebden gerekdür kim gözi ağrıyan gişilere muḥaddir nesne yiylede

133(b)

(1) ler lüffāḥ ve afyon gibi şandaḥ benefşe nilüfer gülāb gibi zirā bunlar (2) uyku getürücidür ba'zısı müreṭṭib ve ba'zısı muḥaddirdür daḥı şol (3) gişilerün bedeni dimāğı arınmağıla gözi ağrısının maddesi teskīn olmasa (4) zamādlar itmek gerekdür benefşe nilüfer kāsni ve gülile gözün üzerine (5) urmaḥ gerekdür daḥı adet şöyledür kim ağrıyan gözi şovuk şuyıla (6) yumak beḡāyet muzırdur sebeb oldur kim mādde nużc olmaz ḥam kalur (7) geçrek taḥlīl olur ammā ve vaḳt kim mādde inmekden munkati' olsa k̄abız (8) ve muḥallildür nesneler isti'māl itmek gerekdür şiyāf-ı ebyaḯ kim içinde (9) anzerût ola şıfat-ı şiyāf-ı ebyaḯ isfidacü'r-raşāş kim eşek (10) südile perverde olmuş ola sekiz dirhem anzerût keşīra afyon (11) her birinden bir

dirhem şamğ-ı 'arabî dört dirhem dükelini yumşak döğüp (12) yağmur suyuyla yoğurup şiyâflar eyleseler hâcet vaktında tatlu suyuyla (13) ezüp göze tımsurular ba'dehu melekâya çekeler kim verdenic bâbında zikr

134(a)

(1) oldıdı dağı bu zurûr gerek kim göze bırağurlar tarîki oldur ki (2) gözün ortasında bırağmayalar bile kim gözün iki köşesinde bırağalar zirâ üstâdlar (3) ekser fâyideyi anda bulmuşlardur fi'l-cümle şol gişiler kim şâdık perhîzler (4) ekser fâyideyi anda bulmuşlardur fi'l-cümle şol gişiler kim şâdık perhîzler (4) idüp muvâfık istifrâğlar itdüğinden sonra renc ve zahmet eksilmeyüp (5) gendü halinde kalıp kanı ve yaşı münkati' olmasa bilesiz kim gözün (6) tabâkalarını yaramaz maddeler tutmuşdur anuñ gibi 'illete tütıyâ isfidâc (7) ve nişasta çekeler dağı tılâlar ideler kim yaramaz ruṭûbetleri neşf ide (8) dağı şol gişilerün kim gözi ağrısı şonına şişi kalmış olsa akâkıya (9) mür za'ferân rasüht şabr tılâ ideler kim māddeyi taḥlîl ide dağı (10) her vakt kim ruṭûbetlerün seyelânı olmaklığı kuru çapağı kapak yerine yapışmağı (11) zâyil ola mādde puḥte olmaklığınınuñ neşânıdur şiyâf-ı ahmer-i leyyin (12) çekeler hammâma gireler hāmām ol vaktde fâyide ider egerbir kaç kez şiyâf-ı (13) ahmer-i leyyin çekseler remed zâyil olmasa sürme-i ağber çekeler kim yukaru bâblarda

134(b)

(1) zikr oldıdı el-hāşıl şol gişilerün kim bu cemî' tedbîrlerden sonra müddet (2) uzanup zāyil olmasa bileler kim gözün kapağında cereb vardur eyle olsa (3) cereb 'illette meşgûl olalar ammā ol gişilerün kim gözlerinin (4) ağırları ğalîz balğamdan veyāhud yelden mütevellid olmış olsa 'alāmetler-i kim (5) evvel bāblarda zikr eyledügidi zāhir olursa 'ilācı oldur ki (6) evvel balğam (7) istifrag itdüreler laţif tedbîrler buyuralar kim gözine yunmış (7) şāzenic-'adesi çekeler ıssıcağ şuyıla kim nîm germ ola yuyalar (8) her vaqt kim remedün müddeti tezāyüd geçe şiyāf-ı ahmer-i leyyin çekeler (9) müfîd ola bî-şek muhaddir edviyeler bu nev'ilen olan 'illetlerün (10) ağrısını ve zahmını (zahmetini) ziyāde ider velî hammāma girmek aq şırf şarāb (11) içmek tiryāk-ı fāruğ yimek tılā itmek müfiddür dağı şol göz (12) ağrısında kim yıl teşşirile ola taruyı kavurup issi urmağ (13) gerekdür gözün üzerine hammām dağı fāyide ider ve illā şol göz

135(a)

(1) ağrısının kim ahlağı sevdāvî ola 'alāmeti oldur ki gözi iri (2) ola yanağı ve gözünün dört yanı gāyet gicişe bu nev'ile olan (4) göz ağrısına kehhāller remed-i yābis dirler ya'ni kuru göz ağrısı demek (5) olur 'ilācı oldur ki evvel teni dimāğı sevdāvî maddelerden (6) pāk idüp gāyet arıdalar mütevātır hammāma gire göze şol sürmeleri (7)

çekeler kim gözden yaş getüreler kehhâllar ol sürmelere
 edviye-i muşāhibe (8) dirler bu tarîka olan göz ağrısının
 'ilâcında faşd itmek gāyet (9) müşkildür fi'l-cümle 'ilâc-
 muvāfık oldur kim teni dimāğı istifrāğlarıyla (10) arıtmağa
 meşgûl olalar şol hıltlardan kim bedende gālib olmışdur
 dahı (11) bilesiz kim sâhib-i remedün tabi'atını dāyim
 telyîn idüp (12) itdürmek ulu aşıludur göz ağrılarınun
 'ilâcında abukrāt anuñın (13) eyitdi izā kânebi insānin
 remadin ve ağzahu zerüb feinnehu mahmudün ya'ni

135(b)

(1) demek olur ki her kimsede göz ağrısı olsa tabi'atı
 müleyyin olsa (2) 'illet zāyil olduğına delālet ider zīrā
 tabi'at telyîn olıcağ (3) mādde yukarudan aşağı teveccüh
 itmiş olur eyle olsa yegreki (4) olmuş ki tabi'atı dāyim
 müleyyin ideler ve hem kuvvet mikdārınca istifrāğ (5) lar
 itdüreler kuvveti dahı şaklayalar ki za'f hāşıl olmaya
 ekser vāki' (6) olur kim mürekkebi göz ağrıları mücerred
 istifrāğıla zāyil olur dahı (7) ma'lûm ola kim kışın şovuk
 mizāclarda ve şovuk şehirlerde göz ağrısı (8) müşkil ve
 uzadu olur 'ilâc iden ve sâhib- maraz dahı grekdür kim (9)
 melûl olmayalar 'ilâcuñ tarîk- i şavābına mülāzemet ideler
 anuñ çün kim (10) sürmeler gözün halkalarını mütekāsif ider
 ol sebiledür kim mādeler (11) tahlîl olmaz bir nev'
 remed dahı vardur kim ana māsērā dirler (12) haqîkatda
 remed degüldür kehhâllar ana remed dimezler māsērā dirler

ammā (13) māserā ile remed arasında fark oldur ki remed sđnculu olup yaşı

136(a)

(1) çok olur māserānūn ne sancusı ve ne h̄or yaşı olur imdi
 (2) māserā didüğümüz 'illet ehl-i tecrube katında ma'lūm
 olmuşdur ki (3) istifrgıla zāyil olur dağı göz ağrılarını
 vardur ki (4) tılālarla nuzc bulup sākın olup zāyil dağı
 olur 'alāmeti dađı (5) şol gişinūn kim gözi ađrısı ruṭūbeti
 fi'l-hāl seyelān olup (6) akmağa başlasa inhıṭāṭ geçer bir
 gicede zāyil olur līkin yābis (7) göz ağrısı vāki' olsa
 yaşı az olup tılā kim şişi har reti ağrısı (9) sākın ide
 kabı şoyulmuş mercimek kızıl şandal kuru gül azacuk (10)
 kāfūr dūkelini dōgeler kāsni şuyıla yoğrup tılā ideler
 sıfat-ı tılā-yı aḥar (11) şabr şiyāf-ı māmīşā huṣāz
 za'ferān afyon 'aḳāḳıya tīn- i ermeni (12) kızıl şandal
 her birinden biş dirhem dūkelni dōgüp it (13) üzüm i şuyıla
 yoğurup tılā ideler tılā-yı aḥer issi şişleri ve

136(b)

(1) şirnāḳı zāyil ider kızıl gül tatlu enār kabı kabı
 şoyulmuş mercimek (2) üçini şuda bişüreler gül yağıla dōgüp
 karışdurup tılā ideler (3) zamād-ı aḥar kim katı zahmetlū
 göz ağrısının sancusını sākın eyleye (4) issi ruṭūbetleri
 göze inmekden men' ide kāsniyi alalar şuyıla (5) bişüreler
 nilüfer yaprağını benefşeyi bile karış^{du}rup dōğler gül yağıla

(6) cerb idüp zamād eyleyeler daḥı çok olur kim şovukdan
 kardan göz (7) ağrısı ʿarız olur ʿilācı oldur kim samanı
 bişürüp başı anuḡ (8) buḡârına tutalar hammāma gireler e
 baḡıyye kalacak olursa şiyāf-ı aḥmer-i (9) leyyin çekeler
 burūd-ı hısrım çekeler ikisi daḥı nāfiʿdür ammā çok vāḡiʿ
 (10) olur kim baʿzı ḡatunların ḡahimlerinüḡ şovuklığından
 müşkil göz (11) ağrıları olur muʿālic keḡḡāllar anuḡ
 ʿilācında müteḡayvir olurlar (12) sebebi ol kim aḡlını
 bilmezler hemîn göz ağrısı taḡavvur iderler ʿilācı (13)
 oldur kim ḡuḡne ideler turaḡ otıla bābūnec ile boyıla
 hindūstan

137(a)

(1) ḡoz yaḡıla nerkes yaḡını süsen yaḡını issi issi
 ḡasuḡına (2) dürtmek fāyide idüp ʿilleti zāyil ider ve hem
 cālinūs eydür cemiʿ göz (3) ağrılarınuḡ ʿilācından depeden
 ḡacāmat itmekden yegrek nesne yokdur (4) dir şundan sonra
 kim istifrāḡlar idüp bedeni arıtmış olalar (5) daḥı abukrāt
 eydür evcāʿuʿl ʿayneyn külleḡā şurbeʿşşerābıḡ-şırfı (6)
 eviʿl ḡāmām evittekmīdī ev faḡdiʿlʿirik eviḡşşerābiddevā-i
 yaʿni abḡrāt^u (7) eydür ḡuru müzmin göz ağrılarını giderür
 şırf şara biḡmek yā mülāzım (8) ḡammāma girmek yāḡūd tekmiḡ
 eylemek yā faḡd eylemek yā müshil içmek (9) dür imdi ḡuru
 göz ağrısı şol göz ağrısına dirler kim ḡızıl ola (10) lākin
 ḡuru ola yaḡı olmaya şarāb içmek daḥı şol vaḡt fāyide (11)
 ider kim faḡd eyledüḡinden sonra istiʿmāl ide cālinūs eydür

(12) her kimsenün madde dimāğından gözine inse eger bedeninde imtilāsı (13) olmasa hammāma girmek fāyide ider velī şol kimseler kim imtilāsı ola

137(b)

(1) şarāb hāmām muḥāṭaradur va'llahü-a'lem ikinci bāb (2) turfe didüğümüz 'illetün esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (3) imdi ma'lūm ola kim turfe didüğümüz şol 'illetdür kim tabāka-i (4) mülteḥimenün kuyruğundan yanağı tarafında 'arız olur bir kıızıl (5) yā gök noktadur demevī sebebi dört nesneden olur biri (6) oldur kim ba'zı tamarlar kim tabāka-i mülteḥimenün üzerinde olur ezilür (7) bir zaḥm āfet sebeble kim göze taşradin āriz olur oldur eger (8) mülteḥimenün ikincinün tamarları üzölmeyecek daḡı olursa bir zarb yā (9) zaḥm sebeble mülteḥimenün üzerinde uyuşmış kan zāhir olur (10) üçünci oldur kim bir zarb zaḥm kim göze irişür kanuḡ ḥāretile (11) ḥiddetinden mülteḥimede ḥurrāc tevellüd ider ol ḥurrāc açılır uc virür (12) işler dördünci zaḥmetile kustumḡdan mülteḥimede kıpkızıl kan zāhir olur (13) 'ilācı oldur kim ihtiyāt eyleyeler ol zaḥmuḡ sebeble şiş tevellüd ide

138(a)

(1) diyü yāḡud tevellüd itmiş ola gerekdür kim evvel kıyfāldan kan alduralar (2) ba'dehu göz içine ḡatunlar südini tamzuralar eger şiş büyük göz ḡāyet (3) kıızıl olacak

olursa yumurda ağını t̄amzuralar rādi' z̄amādlar eyleyeler
 (4) anuñ kim şışi olmaya evvel h̄atunlar s̄üdini t̄amzuralar
 emcekden ba'dehu (5) gögercin yavrısının kanadı d̄iindeki^b
 yūñler kanını t̄amzuralar dañı (6) şol kuşuñ kanını
 t̄amzuralar kim 'arablar aña şefeteyn dirler dañı (7)
 mücerred kanını t̄amzuralar gāhī kil-i ermenile gāhī şol
 mermerle kim yaşıl (8) toprak içinde bulunur anuñıla
 t̄amzuralar eger gögercin yavrısın (9) alup kanadınuñ
 altından kan alalar andan çıkan kanı t̄amzuralar (10) 'azīm
 fāyide ide eger bu 'ilāclarıla tahlīl-pezīr olmayacak
 olursa döğülmiş^(günlüğü) (11) h̄atunlar s̄üdile ezüp t̄amzuralar
 bununla dañı zāyil olmayacak olursa (12) nāñhāhi milh-i
 enderānıla yāñūd zūfāy ı huşkile şuda bişüreler (13)
 panbuķı yā süngerı ol şuyıla ışladup gözün üzerine uralar

138(b)

(1) eger bununla zāyil olmayacak olursa turb şuyını
 t̄amzuralar yāñūd (2) turb kabını azacuk kuru üzümle sehelce
 gögercin boķıla döğüp (3) karışdurup gözün üzerine uralar
 ammā şunuñ kim sebebi zañmıla (4) tabaķa-i mülteñimeyi
 yurtmış olsa zīreyi yāñūd kemmūnı t̄uzıla çeyneyüp (5)
 şuyını t̄amzuralar yāñūd kızıl zernih şuyıla ezeler taşvīl
 ideler (6) ol şuyı süzüp isidüp katre katre nīm-germ göze
 t̄amzuralar ve hem (7) günlüğü sığır tersile dūtüzdürüp gözi
 ol dūtüne t̄utmaķ turfe (8) 'illetini zāyil ider şıfat ı kim
 t̄urfeyi zāyil ider şāzenic-mağsūl (9) üç dirhem rasūht iki

dirhem büster delinmedük incü her birinden (10) bir buçuk dirhem şamğ-ı 'arabî keşîra her birinden iki buçuk dirhem fūfel dört (11) buçuk denk isfidāc bir dirhem kıızıl zernîh demü'l-aheveyn za'ferān (12) kehribā her birinden buçuk dirhem dūkelini yumşak dögeler eleyeler tavuk (13) yavrisınınu kanıla yoğurup şiyāflar ideler hatunlar sūdile ezüp göze

139(a)

(1) tamzurular şol tarfenün (turfenün) kim sebebi uc virmiş hurrāc sebebile ola (2) şiyāf-ı ebyazıla ve şiyāf-ı abārile mu'ālece ideler şıfat-ı şiyāf-kim turfeyi (3) göz ağrısı kim issiden 'arız olmuş ola zāyil ide altun kılmıyāsı (4) rasūht her birinden iki dirhem demü'l-aheveyn büssed incü her birinden (5) dört dirhem keşîrā mür za'ferān nişasta zerdeçüb aķaķıya her birinden (6) buçuk dirhem dögeler eleyeler şiyāflar ideler şöyle kim 'ādetdür sıfat ı şiyāf kim (7) turfe 'illetini zayil ider kıızıl zernîh günlük mür za'ferān her birinden (8) biş dirhem dögeler eleyeler şiyāflar ideler hācet vaktında yaş kişnic (9) şuyıla ezüp tamzurular eger sirkeyi gülābıla nîme-nîm kaynadup gözi anuñ (10) buhārına tutsalar fāyide ide çekirdeği çıkmış kıızıl üzüm yaprağıla şabrıla (11) aķ tuzıla sirkeyile dögüp karışdrup^u zamād eyleseler turfeyi gidere ve hem (12) şiyāf-ı aħmer-i leyyin çekmek fāyide ider iklîl-i melik demü'l-ahe^{ve}yn (13) ve süsen köki kabı soyılmış mercimek za'ferān

göl yağıla yumurda

139 (b)

(1) şarusıla qarışdurup zamad itseler 'illet zāyil ola her
 (2) kimsenün gözine dütün yā toz zahmet eylese 'ilācı oldur
 kim (3) hatunlar südile tatlu şu tamzuralar tozun dütünün
 zahmetini zāyil (4) ide er nāgāh kum düşmiş olsa velikin
 görünmese gözün kapağını (5) döndüreler tā kim zāhir ola
 mil ucıla götüreler yāhūd barmağa yumşak (6) kettān bezin
 şaralar barmağıla gidereler yāhūd tuzıla ovalar (7) buğday
 kılçığı yā arpa kılçığı kapak altına yā gözün ağına düşmiş
 olsa (8) anı şol ^[aletile] götüreler kim çift (cüft) direr yerine
 hatunlar südini (9) tamzuralar yāhud yumurda ağını
 tamzuralar üçünci bāb (10) zufrenün esbābını 'alāmetini ve
 'ilācını bildürür ma'l ūm ola kim (11) zufre didüğümüz
 lafız 'arabidür 'acemce nāhna dirler bir ziyāde galiz (12)
 gışādur kim kömür siñri gibidür dırnağa benzer likin göz
 içinde olduğıçün (13) gözün terligi sebebile yumşak gibidür
 ekser gözün burından yanağı köşesinde

140 (a)

(1) 'arız olur tabaka-i mültehimeye yapışur döşenmiş gibi
 olur şöyle kim gözün (2) karasına dahı irişür anda qarār
 ider vakt olur kim gözün karasından (3) geçüp hadekeyi
 örter gözün görmekligini bātıll ider olur kim gözün (4) iki
 köşesinden bile biter başdan başa örter e'l-ḥāşıl anuñ (5)

kemter mażarratı oldur kim gözi gendü hareketinden men'ider velikin şol kim (6) aqdur raķıkdür anuñ 'ilācı sehdür ve ol kim şulbdur kıızıldur anuñ (7) 'ilācı müşkildür ammā şol kim yeñile zāhir olmışdur aq ve raķıkdür anuñ (8) 'ilācı oldur kim yedürücü otlarıla mu'ālece ideler rasüht ve nuşadır (9) ve milh-i enderānī gibi yāhud geçi ödile sürme-i ruşināy ve şiyāf-ı (10) aħzar ve şiyāf-ı dinar gūn ve bāsiliķūn gibi fi'l-cümle bu şiyāflar kim (11) zıkr olundu mecmū'ı aq raķıķ zıfreyi zāyıl idicidür velī bu sürmelerde (12) şiyāflarda yedürücü edviyeler gerekdür mu'affin edviyelerile olıcaķ gözün (13) tabaķalarının eczālarını göyündürür mażarrat ider velikin calinūs eydür benüm

140(b)

(1)katumda taħķıķ olmışdur kim süsen köki zıfreyi zāyıl ider dir ve hem (2) ezilmiş günlük zıfreyi gidermege cemī' edviyelerden hafīf ve mażarrat (3) suzdur anı ezmegün tarıķi oldur kim anı bir sā'at issi şu içinde (4) kıoyalar tura ezildüğinden sonra şuyını süzeler çekeler'azīm fāyide (5) ide bir nev' daħı geçi ödini balıla karışdurup göze çekeler fāyide ide (6) ammā şol zıfre kimķatı ğalīz olup şulb olsa ve hem köhne olsa (7) anuñ 'ilācı destkāridür tarıķ-i 'ilāc anda oldur kim evvel istifrāğ (8) itdürüp dimāğı bedeni arıdalar ba'dehu zıfreyi mülteħi menüğ üzerinden (9) kıoparalar bunu kıoparmağa 'arab ıştılāhında ķēt dirler ve sehl daħı (10) dirler velī kıoparmaķlık tedricile

gerekdür şöyle kim tabaka-i mültehimenün (11) üzerine kazıyıp zahmet itmeye şöyle gerekdür kim göreler zufreyi tabaka-i (12) mültehimeye yapışmış mıdur yâhûd degül mi eger yapışmış olursa âsândur (13) zufreyi şunnârıla götüreler usturayıla yâhûd maķasıla keseler lîkin sa'y

141(a)

(1) idüp ihtiyâţ ideler kim zufreden hic nev'ile bakıyye kalmaya ta kim (2) ol bakıyye sebebile zufre yine bitmeye dahı sakınalar şol et kim gözün (3) burından yaņağı köşesindeür ana zahmet irişdürmeyeler zirâ ol (4) etün noķşânı sebebinden dem'a mütevellid olur göz yaşı boşanur (5) dahı zufreyile gözün köşesindeki etün farkı oldur kim zufre (6) aķ olur katı olur ol didüğümüz et kızıl ve yumşak olur eger zufre (7) mültehimeye yapışmış olacak olursa at kılıla yâ hām ibrişim zufreyi (8) mültehimeden ayıralar eger mümkün olmayacak olursa kuş yünini alalar anuñ (9) götini zufrenün altına şokalar anuñla zufreyi kalduralar mültehimeden (10) ayıralar eger anuñla dahı mümkün olmazsa mürved ucıla kalduralar eger (11) hic mümkün olmayacak olursa kim dört yanı mültehimeye bile yapışmış ola (12) nişter ucıla yâhûd bir ğayr elile zufrenün bir tarafında bir menfez (13) ideler şol kim mîlün ucu içine sığabile zufreyi ol tarîķıla keşt

141(b)

(1) ideler şunnārıla yukaru kaldurup keseler yirine tuzıla kemmūn (2) çeyneyüp şuyını tamzuralar şöyle zufrenün yiri tağlana üzerine (3) gül yağıla yumurda şarusın uralar kim acısı sākin ola şişmeye, (4) dahı buyuralar kim gözini vaqt vaqt hareket eyleyüp ynada tā kim (5) gözün kapağı kanıla mülteħimeye yapışup bitmeye yarındası açup yine (6) tuzıla kemmūn çeyneyüp şuyını tamzuralar üç günden sonra göze (7) bāsilikūn ve rūşināy ve ğayr-ı muvāfık şiyāflardan çekeler kim zufrenün (8) kökini arıdup pāk ide eșeri kalmaya ve dahı ekșer vāķi' olur kim (9) zufreyi mülteħimeden tamām getürmezler bāķi kalur basilikūnıla ve ğayrı (10) şiyāflarıla mu'ālece ideler kim zikr olısardur veli yegrek oldur kim (11) bu şiyāfları otları kim göze çekeler kim her gün hāmmāma girüp hāmmāmdan (12) çıkıcaķ isti'māl ideler dahı ma'lūm ola kim bu tabāķa-i mülteħime şulbdur (13) ğazrūf gibidür şunnāra aña aşılmaz eger sebel ve eger zufre ola

142(a)

(1) mülteħimenün üzerinde bir perde gibi ola fi'l-hāl şunnāra aña aşalar (2) biline kim sebelün ve yāhūd zufrenn 'illetindendür şıfat-ı kuhl-ı ruşināy (3) sebele zufreye cerebe dem'aya gözün karanulığına fāyide idüp gözün (4) akını giderür şāzenic-'adesi-mağsūl ve rasūht ve gümüș kılmıyāsı mihl-i (5) hindi būre-i ermeni zencār dār-ı

fülfül her birinden dörder dirhem (6) ak fülfül kara fülfül deniz köpüğü her birinden sekiz dirhem şabr uskutürî (7) ve sünbül-i hindî ve karanfül her birinden dört dirhem zencebil; emlec her (8) birinden ikişer dirhem za'ferân nüşâdır herbirinden bir dirhem (9) dükelini dögeler eleyeler göze çekeler nâfi' ola 'adedi edviyenün on (10) yedidür sıfat-ı bâisilikün zufreye intişâra göze su indüğine (11) gözün za'fına gicimeğine kapak şişine fâyide ider zencebil māmīrān (12) fülfül dār-ı fülfül her birinden bir dirhem şaru helile kâbil-i helile her (13) birinden üç dirhem milh-i hindî enderānî her birinden ikişer dirhem

142 (b)

(1) şāzeneci mağsül deniz köpüğü tūtıyā-yı hindî kuhl-i ısfihānî hācer-i (2) başarı merkāşışā-yı zehebî gümüş kılmıyāsı altun kılmıyāsı her (3) birinden biş dirhem şāzenec-i hindî üç dirhem dükelini dögeler (4) eleyeler göze çekeler 'adedi edviyenün yigirmi birdür sıfat-ı birdür sıfat-ı şiyāf-ı kaşır (5) şāzenec oniki dirhem şamg-ı arabî altı dirhem rasuht altı dirhem kalkatār (6) muhrik zencār her birinden ikişer dirhem cemī'ini dögeler eleyeler eski (7) şarābıla yoğurup yāhūd rāziyāne şuyıla yoğurup şiyāflar ideler (9) fâyide ider zencār bir dirhem şaru helile buçuk dirhem bakır tūbalı (10) rasuht her birinden dört denk mür-şāfī buçuk dirhem za'ferân (11) bir denk nişasta bir dirhem kesīra bir dirhem dār-ı fülfül iki denk dögeler (12)

eleyeler şiyâflar ideler 'adedi edviyenün on birdür sıfatı
daru-yı mu'assel (3) zufreye göz akına gözün karınlığına
fâyide ider mıkñâtıs taşı

143(a)

(1) zencâr uşak her birinden dört dirhem za'ferân iki
dirhem mürevvak (2) bal iki edviye kadarınca edviyeleri
dögeler eleyeler balıla karışdurup (3) göze çekeler sıfat-ı
darû-yı ahar kalķanad bir dirhem nüşâdur bir dirhem (4)
şamğ-ı 'arabî buçuk dirhem dögeler eleyeler eski şarâbıla
yoğurup şiyâflar (5) ideler zafreye fâyide ide dahı ibn-i
baytâr müfredâtında eyitmiş tecrube (6) eyledüm buyan
dibini yumşak dögeler gubâr olunca göze çekeler (7) giderür
mücerrebdür bir nev' anısonı yumşak dögüp göze çekmek
zufreyi (8) giderür dördünci bâb mülteħimeye 'arız olan
intifâhı bildürür (9) didüğümüz lafz 'arabîde intifâhdur
'acemde berdemide demek (10) olur türkçe örölmiş demek olur
bu 'illet dört nev'dür biri (11) oldur ki şişer anuñ
mâddesi yelden olur 'alâmeti oldur kim (12) nâgâh belürür
şişer hiç ağırlılığı olmaz evvel gözün burından (13) yanağı
köşesinden açmaklık hâşıl olur şöyle kim sinek ısırır gibi

143(b)

(1) ammâ levni şol balğamdan hâşıl olan şişler levni gibi
olur (2) ekser tâbistânda mütevellid olur pîrlerde ikinci

nev'inün mād̄desi (3) balğamī faẓlalarından olur 'alāmeti oldur ki şişe dağı göz ağırlana (4) barmağıla başdukları vaqt barmağ yir idüp barmağun eseri bir (5) sâ'at kala üçünci nev'ün mād̄desi ebnāk faẓlalarından olur (6) 'alāmeti oldur ki barmağ başıcağ barmağ kim yir ide tizcek yine kalğa (7) ağrısı sancısı olmaya gendü levninde ola dördünci nev'i seretān (8) cinsinden olur anuñ mād̄desi galiz sevdāvi faẓlalarından (9) olur 'alāmeti oldur ki şişi kanı ola velīkin bī-derd ola (10) ağrımaya levni tīre ola bu 'illet kim zıkr olundı (11)mültehimeye düşer ve hem gözün kapağına dağı düşer vaqt olur kim şişmeklik (12) kaşa dağı düşer yüze dağı düşer ammā şol kim tabaka-i mültehimeye (13)düşer ba'zısı yaşıla olur ba'zısı dem'asuz olur şol kim

144(a)

(1) kapaga düşer dem'asuz olur 'ilācı evvel nev'inün kim mād̄desi yelden (2) ola evvel belürdüğınleyin hic vechile mu'ālece itmek gerekdür sebebi (3) ol kim yine taḥlīl olur ikinci üçünci gün nesne kalacak olursa (4) laṭīf tedbīrlər buyuralar issi suyla yuyalar līkin ikinci ve üçünci nev'ün (5) 'ilācı şişler 'ilāc gibidür evvel istifrāğ itdürüp münzic ve muḥallil (6) zamādlar idüp taḥlīl idici sürmeler isti'māl ideler kim balğamı göz (7) ağrıları 'ilācında zıkr oldıdı līkin kâbız ve rādi' edviyelerden (8) nesne işe sürmeyeler şiyf-ı aḥmer-i leyyin çeküp ḥammāma girmek bu iki (9) nev'a müfiddür şıfat-ı

zamād-ı muhallil bâbūnec benefşe nilüfer üçini (10) şuyıla kaynadalar ol şuyıla yuyalar süngerî panbuķı ol şuyıla (11) ısladup ıssıcaķıla gözün üzerine uralar eger hâcet olursa bu otları (12) iklîl-i melik katalar bir nev' dahı ezilmiş şabırî göze tılâ itmek gözün (13) içine tamzurmak māddeyi gözden men' ider gözi arıdur ammâ dördünci

144(b)

(1) nev'inün 'ilâcî sevdâvî baş ağrısı 'ilâcî gibidür teskîn ve (2) taḥlîl idici zamâdlar ideler şöyle kim sereṭân 'ilâcında zıkr itdügidi (3) şıfat-ı şiyâf-ı ḥalûķî yelleri tağıdup nefḥı zâyil ide rasüht (4) üç dirhem aķâķıyâ iki dirhem keşîra ve şamğ-ı 'arabî ve za'ferân (5) ve sünbül her birinden bir dirhem dükelini dögeler eleyeler yağmur şuyıla (6) yoğurup şiyâflar ideler 'adedi edviyenün altıdur şıfat-ı şiyâf-ı esved (7) gözün kapağındağı ve tabakalarındağı yelleri taḥlîl ider zâyil ider (8) gözün içine dahı çekeler taşra dahı tılâ olur rasüht bir (9) buçuk dirhem za'ferân buçuk dirdem büssed ve incü her birinden (10) bir dirhem afyon bir buçuk dirhem aķâķıyâ biş dirhem şiyâf-ı māmîşâ (11) buçuk dirhem dükelini dögeler yağmur şuyıla yoğurup şiyâflar ideler 'adedi (12) edviyenün yedidür şıfat-ı şiyâf-ı kim taşradan tılâ ideler rasüht (13) iki buçuk dirhem za'ferân bir buçuk dirhem büssed incü sünbül-i mür her birinden

145(a)

(1) bir dirhem afyon iki buçuk dirhem aḳākıyā sūlūs dirhem dögeler eleyeler (2) şiyāflar ideler adet- i edviyenün sekizdür beşinci bāb mülteḥimeye ‘ārız (3) olan cesā didüğümüz ‘illeti bildürür cesā didüğümüz bir ‘illetdür kim tabaḳa-i (4) mülteḥimeyi katı eyler ol sebebdan göz hareket idüp dönmez gözün (5) cemī‘i hareketleri nā-mümkin olur tabaḳa-i mülteḥime çekilür kıızıl ve huşk (6) ve agrılı olur ‘alāmeti oldur ki kaçan kim uyḳudan uyana gözin (7) güçile açā ḡāyet yubūsetden vaḳt ola kim gözinün köşe (8) sinde kuru çapaḳ cem‘ ola illetün sebebi telyīn ideler şiyāf (10) larıla ve huḳnelerile ve hemīşe ḥāmāma gireler başı issi şunun (11) buḥārına tūtalarsüngerı issi şuyıla ıṣladup gözün üzerine(12) koyalar gözün içine issi şū tāmzuralar her gice yumurda şarusın gül (13) yağıla yā ördek yağıla karışdurup gözün üzerine uralar

145(b)

(1) şovuk ta‘āmlardan perhīz ideler başa tāze şīr-i ruḡan dürteler (2) göze gözden yaş getürici otlar koyalar burūd-i hişrum gibi bāsiliḳūn (3) ve şiyāf-ı aḥmer-i leyyin ve şiyāf-ı aḥmer-i ḥadd ve sürme-i rūşināy gibi (4) altıncı bāb tabaḳa-i mülteḥimeye ‘ārız olan ḥikkeyi bildürür (5) ḥikke bir gicikdür kim tabaḳa-i mülteḥimeye ‘ārız olur sebebi şol (6) fażladan olur kim būre tabī‘atın tutar yaş kim gelür tuzlu ve (7) şūr gelür gözün levni dahı tabaḳa-i

mülteħime levn i gibi dahı kıızıllığa māyil (8) olur ekser vāķi' olur kim ġāyet gicidüğinden gözün kapaķı mecrūh (9) olur 'ilācı oldur kim müleyyin tabi'at ola k̄abız olmaya her şabāh (10) hāmmāma gire ġidālarda tuzlu ve tiz ta'āmlardan perhiz eyleye göze (11) yaşırdıcı otlar isti'māl ideler yedinci bāb sebel 'illetinün (12) esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür ma'lūm ola kim sebel şol 'illete (13) dirler kim gözün üzerinde tabāķa-i mülteħimede peydā olur tamarları kıızıl

146(a)

(1) ve mümteli olur ġalīz kandan göz içinde gicik gibi nesne 'arız (2) olur veli bu 'illet iki nev'dür biri oldur ki tabāķa-i mülteħimenün (3) içindeki tamarlar kıızıl ve mümteli ola tabāķa-i karniyenün zāhirinde (4) bir kıızıl bulut gibi ġışā 'arız olur gözün içinde ve iki kaşun (5) ortasında yanmaķlık bedid olup mütevātır aķsura güneşe bakmaya (6) gözünün yaşı revān olup gözün ka'rında żarban 'arız ola (7) ikinci nev' şöyle dür kim tabāķa-i mülteħimenün zāhirinde çekilmiş kıızıl tamarlar (8) olur tabāķa-i karniyyenün dahı zāhirinde bir ġışā olur dütn gibi şāhib (9) maražun ki yañaķları dahı kıızıl olup bu maražlu ġişilerün kaşlarında (10) kızmak harāret aġrı eksük olmaz bu 'illetün şāhibi ne güneşe (11) baķa bilür ne çerāġ ışığına her vaķt kim aşıġa kapaġın aşıġa çekeler (12) mülteħimenün üzerindeki sebel perde gibi olur sebebi bu

illetün dimāğun (13) imtilāsından olur dahı gözün
tamarlarının büyüklüğinden olur hem

146(b)

(1) çok olur kim sebelün sebebi issi göz ağrısının 'ilācında
ifrātıyla (2) eylemekden olur şovukluk arturucu tılālardan
zamādlerden mādde gālīz (3) olur kim evvel kıyfāldan faşd
ideler ba'dehu ayāric-feykarâyıla ve habb-ı (5) kûkıyâyıla
istifrāğ itdüreler istifrāğdan sonra gargara itdüreler (6)
ayāric-i feykarâyıla āb-ı kāmile ne kim bunlara benzer
varısa ve hem çok kez (7) aksırdalar ba'dehu dimāğı
kuvvetlendürmek tedbīr idler gökcek koğularıyla (8) 'anber ve
lāden gibi dahı şol ta'āmlardan perhīz itdüreler kim buhār
dimāğa (9) müteşā'id ola aklıla mercimek şarımsak şogan ve
gendene gibi dahı şovuk (10) gālīz ta'āmlardan ihtirāz
ideler balık yoğurt süflüşğır eti süd gibi (11) dahı tatlu
nesnelerden şakınalar kim ziyān ider tozdan dütünden (12)
ğāyet şakınalar çok söylemeden çağırmağdan tīz ve iyi
neşelere (13) bakmağdan hāzer ideler ba'dehu su'utları
'ilāc ideler sıfat-ı su'ut kim

147(a)

(1) rīhi ve burnun süddesini zāyıl ide gündüs bir dirhem
mür-i şāfī iki denk (2) huzañ bir buçuk denk şabr dört denk
dükeline dögeler merzencūs za'ferān bir buçuk denk (3)
şuyıla yoğurup hablar ideler mercimek kadar nice üç gün

mütevâtır her (4) şabâh bir habbını hatunlar sūdile benefşe yağıla hal idüp burnına (5) tamzuralar şıfat-ı aḥḥ^{su'ûṭ-ı} gündüs kaşabu'z-zerîre kıızıl gül her (6) birinden biş dirhem üçüni dögeler buçuḡ denk mîḡdârı birine uralar (7) şöyle kim burnuḡ içine güre ba'dehu merzencûş yıyladalar kim sürme-i rūşinây (8) ve bâsilikûn çekeler velî şol gişileruḡ kim sebelile ḡar ret ola zaḡmet (9) eyleye incide şiyâf-ı esved çekeler şıfat-ı şiyâf ı esved yunmış aḡâyıyâ (10) şamḡ-ı 'arabî her birinden sekiz dirhem rasüht biş dirhem mür ve afyon (11) her birinden bir buçuḡ dirhem dögeler eleyeler yağmur şuyıla yoḡurup şiyâflar (12) ideler ve hem sebeli olan gişilere elin ṡamarından ḡan aldurmak ve maḡından (13) ḡan aldurmak 'azîm fâyide ide ammâ ikinci nev' olan sebele ḡıyfâldan ḡan

147 (b)

(1) aldurmak gerekdür bendeni dimâḡı ayâric-feyḡarayıla ve habb-ı kûḡıyâyıla arıdup (2) ba'dehu ḡarḡaralar aṡûseler itmek gerekdür kim fâyidesi fi'l-ḡâl zâhir ola (3) daḡı göze tîz edviyeler kim ḡanı raḡîḡ ide ṡamarları arıda gözüḡ (4) içine şiyâf-ı aḡzar ve bâsilikûn çekeler kim kapaḡı evvel düreler (5) kapaḡuḡ içini otıla ḡazıyalar ot acısının ḡiddeti geṡicek zurûr-i remâdi (6) çekeler şıfat-ı zurûr-ı remâd māmîran-ı çînî biş dirhem tûtıyâ-yı perverde (7) şenc-perverde yunmış baḡır tûbalı sürme-yı şfihânı perverde her (8) birinden on dirhem dögeler yumşak dükeline

eleyeler göze bırağalar sebele (9) cerebe dem'aya fāyide ide velī ot ekdüklerinden sonra gerek (10) dūr kim hāmmāma gireler 'anber dütüzdürelər şıfat-ı burūdi'l-hindī fāyide (11) ide sebele gışā veya dem'aya göz akına kirpükler dibinde 'ārız olan (12) yile rasūht bakır tūbālī zencār her birinden sekiz dirhem būre-i ermeniye (13) şabr-ı uskutūriye milh-i enderāyī her birinden dört dirhem fūlfūl zāc-ı

148(a)

(1)mısrī muhrık yāhūd zāc-ı başrī zencebīl her birinden iki dirhem (2) duḥānu'l-kavārīr ve ḥazf-ı muhrık her birinden bir dirhem dögeler eleyeler (3) süciden olmuş sirkeyile ısladup külekde kurudalar ikileyin dögeler saḥk (4) ideler göze çekeler ammā aḥa kim sebelīf issi göz ağrısı 'ārız olsa (5) şovuk edviyelerden hic nesne kıomamak gerekdür dāyima istifrāğ eylemege (6) meşgūl olmak gerekdür kim māddeyi aşāğa ayağında yaḥa cezb ide (7) daḥı zūrūr-ı ağber çeküp gözün üzerine yumurda şarusın uralar (8) eger göz ağrısı katı issi olacak olursa hic vechile şiyāf-ı ebyaz (9) ve melekāya çekmemek gerekdür i'timādyunmuş şāzenic 'adesiye itmek gerekdür (10) şıfat-ı zūrūr kim issi sebele fāyide ider sumak ne kadar kim dilerse alalar (11) tatlu şuyıla ısladalar şuyını süzeler şāfī ideler güneşe şol (12) kadar koyalar kim galīz olup koyu ola ba'dehu yoğurup şiyāflar ideler (13) göze çekeler issi sebele issiden olan göz

ağrısına fāyide ide

148(b)

(1) şıfat-ı şiyāf-ı dinār-gün raḳīḳ sebeli giderür zerdeçūp
yunmış (2) şāzenec-şabr şiyāf-ı māmīṣā her birinden biş
dirhem dögeler yoğuralar (3) kesmekden artuḳ tedbīr yoḳdur
kesmekligün dahı şartı oldur kim evvel (5) faşd idüp
ba‘dehu müshil içüreler şöyle kim dimāğı bedeni arına
sebelün (6) mādde muḳarrer ola elile demür işi işlendiği
vaktın mādde hareket (7) itmeye fi‘l-cümle sāhib-sebeli
keḥḥāl önine arkası üzerine yatura (8) ba‘dehu bir gendü
berāber üstāde buyura evvel sebellelü gözi açā tedrīcile
(9) şöyle kim kapağın kenārları dürülmeye anuḳün kim sebel
kesildiği (10) vaktın kapağın kenārından nesne kesimeye
eger kesilecek olursa (11) kapaḳ mülteḥimeye yapışur betr-i
iltişāk tevellüd ider bu sebeddendür gözi (12) açmağa
yardım iden üstād gerek diyü zıkr eyledük el-hāşıl gözün
burından (13) yañağı köşesinden şunnārıla sebeli götüreler
gözün ortasında bir

149(a)

(1) şunnārıla dahı götüreler velī cehd ide kim şunnāre
ṭabaḳa-i ḳarineyyiden (2) ıraḳ ola belkim kapağın dibine
yakın ola eger gözün bir köşe (3) sinden dahı kim kulağdan
yañağı tarafı dur bir şunnārıla dahı tutacak (4) olursa
revādur ba‘dazān şunnārıları şol elile tuta sağ (5) elile yā

maķasıla yā usturayıla yā nışterile fi'l-cümle ķanķısı tuta
 (6) bilürse tuta evvel gözün kulağdan yanağı köşesinden
 kese her (7) gāh kim sebelün tamarlarını kese kesdüğince
 altına mīl ucını ħavāle (8) ide sebeb olkim kesilen yirde
 sebelün tamarlarından baķıyye nesne ķalmaya (9)
 mülteħimeden yekbāregi ayrıla işbu tertībile sebeli
 götüreler tā burından (10) yanağı köşesine irişince ba'dehu
 şunnārları bu tertīb üzerine (11) gözün aşāđa tarafına
 aşalar hem yine ol tertīb üzerine keseler (12) fāriğ
 olduklarıđan sonra nażar ideler göreler kim mülteħimede
 (13) sebelden ve sebelün tamarlarından baķıyye nesne kaldı
 mı veyāħūd nesne

149(b)

(1) ķalmadı mı 'alāmeti oldur mīl tolanduralar mülteħimenün
 (2) üzerine eger baķıyye ķaldıysa mīl ol baķıyyeye ilişür
 ger ķalmadıysa (3) fi'l-ħāl yirine tuzıla kemmün çeyneyüp
 şuyını tāmzuralar gözün (4) üzerine gül yağıla yumurda
 şarusın vireler bağlayalar azacuk pābuđile (5) velīkin
 buyuralar her laħza gözini aşāđa yukaru ħareket idüp (6)
 oynada anuñçün kim kapak ķanıla tabaka-i mülteħimeye
 yapışup bitmeye ve hem (7) arkası üzerine yata irtesi gözün
 açup ķuru kıızıl kili şuyıla (8) ķaynadup gözi ol şuyıla
 yuyalar ba'dehu mīl ucına gül yağını (9) bulaşdurup gözün
 içinde kesdüği yire tolanduralar göreler kim (10) kapak
 mülteħimeye yapış mışdur yāħūd yapışmamışdur eger yapışup

bitmiş (11) olursa mîl ucıla ol yapışan mevzî'î şak idüp
yaralar tuzıla (12) kemmûn çeyneyüp şuyını tamzurular eger
kemmûn şuyın tamzurmağıla (13) çâre olmazsa üç güne degin
ta'allül ideler üç günden sonra

150(a)

(1) bâsilikûn ve yâhūd şiyâf-ı dîzec yâ şiyâf-ı ahzar
çekeler tâ kim (2) sebelün köki kesilüp arına pāk ola eger
sebel şonına göz ağrısı yâ (3) issi şiş 'arız olacaķ olursa
remed ve şiş 'ilâcına meşgûl (4) olalar ba'dehu yine sebel
'ilâcına meşgûl olalar vallahu-a'lem (5) sekizinci bāb
vedaķa didüğümüz 'illetün 'alāmetini ve 'ilâcını bildürür
(6) ammā vedaķa didüğümüz bir katı şişdür kim tabaķa-i
mültehimede 'arız olur (7) lîkin bu şişün ba'zısı aşğa
kapağın altında olur ve ba'zısı gözün (9) karasının dört
yanında olur şol düzülmüş incü dānesi gibi ve (10) bu
şişlerünlevninde ihtilāf vardur ba'zısı aķ (11) olur dahı
ekser vaķi' olur kim bu 'illet göz ağrısının ibtidāsında
(12) 'arız olur 'ilâcı oldur ki laţîf tedbîrler buyuralar
zürür-i (13) melekāya çekeler anın kim gözi kızıl ola evvel
şiyâf-ı ebyaz

150(b)

(1) çekeler kim remed babında zıkr oldıdı üç güne degin
ba'dehu (2) melkāya çekeler eger müddet uzanacaķ olursa tîz
edviyeler ist'imāl (3) ideler bâsilikûn ve şiyâf-ı ahmer-i

leyyin ve hād gibi şıfatı (4) ibn-i 'alī yumurdanın kabını alalar yuyalar taşvīl ideler şöyle kim (5) remed bābında zikr itdügidi bu taşvīl olmuş yumurda kabından (6) on dirhem yunmuş şāzenic-i 'adesi iki dirhem ikisini karışduralar (7) 'amele getüreler tokuzuncı bāb dem'anun enva'ını ve 'ilācını (8) bildürür dem'a bir 'illetdür kim ağlamadan ihtiyārsuz muttaşıl gözinün (9) yaşı revān olur velī bu 'illet bazı gişilere lāzım ve bazı (10) gişilere 'arızī olur ammā şol kim lāzımdur iki nev' olur (11) biri cibillidür ya'ni andan bile toğmışdur ikinci el şişinün (12) takşirliğından kim sebel yā zafre getürmüş ola gözün (13) köşesindeki et bile kesilüp andan dem'a mütevellid olmuş

151(a)

[toğmış]

(1) ola velī şol kim andan bile kesilüp ola ana 'ilāc yokdur (2) bu ikinci nev' kim et kesilmişdür azacuk yirinde kalup çaķı kesilmiş olsa (3) ana daķı 'ilāc yokdur anun kim çok yirinde kalup azacıķı kesilmiş olsa (4) kâbil-i 'ilācdur zikr ola mevzi'inde ammā 'arız olan daķı iki (5) nev'dür biri oldur ki evrām-ı dimāģiyyeden bir hastalık muṭaba'at (6) itmiş olur müte'affin demevī ısıtmalar gibi ve ḥummā-i yevm-i seherī (7) gibi ve daķı vaķt olur kim dem'anun sebebi alın tamarları çekilmeden (8) olur kim ol 'illete temeddüd dirler ikinci gözün köşesindeki (9) etün nokşanlığından olur bu nakşanlığun sebebi iki nesneden

(10) olur biri oldur ki göze tîz ve akkāl edviyeler çok bırakmışlar (11) ola kim gözdeki nāzūk eti yer eridür ikinci gözi destārceyile (12) yā iri bezile silmekden elile mütevātır üşendürmekden müstevlî olup (13) gözün pınarındağı ete nokşanlık irişüp dem'a hāşıl olmuş ola

151(b)

(1) dahı şöyle bilesiz kim dem'anun menba'ı üç mevzi'den olur biri (2) kaḥf-ı dimāğun içindeki tamarlarıyla kapagun içindeki tamarlarda (3) olur ikinci şol tamarlardan olur kim kaḥf-ı dimāğun taşra (4) sında olur üçünci gözün 'azalarının za'ifliğinden olur (5) ammā şolkim kaḥf-ı dimāğun içindeki tamarların içinden olur (6) dahı kapak içindeki tamarlardan gelür 'alāmeti oldur ki 'aled-devām (7) göz yaşı beyeste olup mütevātır aḳsurmaḳ vāki' ola anun kim (8) kaḥfun taşrağı tamarlarından mütevlî ola 'alāmeti oldur ki (9) elin tamarları ve şaḳaḳ tamarları mümtelî ve mümted ola ya'ni tolu (10) ve çekilmiş ola anun kim gözün 'azalarının za'ifliği sebebinden (11) ola 'alāmeti oldur ki gözi taşra kalkmış olup dem'a peyveste (12) olup kapak hemîşe ter ola fi'lcümle bu üç mebd'eyi kim zikr eyledük (13) üç dahı bu'illete esbāb-ı sâbıkayla gelür sebebi karîb ve muttasıl

152(a)

(1) oldur ki gözün burından yañağı köşesinün eti nākış
 olmuş (2) olsa eczā-i bakıyyenün olkadar kuvveti yokdur kim
 ruṭūbetleri saklayup (3) göze gelmekliginden ve göze yaş
 dökülmekliginden men' idüp girü döndüre (4) burından yaña
 şol menfez kim gözden buruna açılmış dur 'ilācı şol (5)
 dem'anun kim kaḥfun içindeki tamarlardan ola evvel teni
 dimāğı arıdalar (6) gārgara ve 'atūslarıyla şöyle kim
 dimāgun mizācı girü i'tidāle gele (7) laṭīf rayihalarıla
 dimāğı kuvvetlendüreler iki günde ya üç günde (8) saçı bir
 kez kazıdalar enşeden boyun tamarından hacāmat ideler anun
 kim (9) dem'ası kaḥfun taşrasındaki tamarlardan ola
 zamādılar itmek gerekdür (10) kim ruṭūbetleri kurda tahfīf
 ide degirmen tozu gibi ezilmiş günlük gibi (11) böğürtlen
 dikenı suyu gibi e'l-hāşıl kâbız nesneler bu bâbda cem'i
 müfıddür (12) anun kim dem'asının sebebi gözün 'azalarının
 za'if-lıgından (13) ola göze kuvvet idici ve tahlıl idici
 edviyeler çekeler burūd- i hisrum

152(b)

(1) vebāsilikün ve rüşināy gibi anun kim sebebi göz
 köşesindeki (2) etün nokşanlıgından ola 'ilācı ki zürūr-i
 aşfarıla (3) şabr ve günlük dütnile şiyāf-ı māmīşā ve
 za'ferānıla müfred ve mürekkeb (4) et bitürücilerden
 mu'alece ideler velikin yegreki oldur ki gözi evvel (5)
 üzüm şarābıla yuyalar ba'dehu gözün köşesine azacuk şabr

tamzuralar (6) dağı varaku'l-b eyh kim türkce bağ yaprağı
 dirler üzüm şarābıla kaynadalar (7) şöyle kim muharra ola
 göze koyalar 'azīm fāyide ide veyāhūd sünger (8) şarābıla
 ısladup mütevātır gözün üzerine komak fāyide ider eger (9)
 şebi şarāba birağup kaynadup göze tamzursalar gāyet müfīd
 düşe (10) ve illā çok olur kim dem'anun sebebi gözün
 dimāğun mizācı issiliginden (11) olursa 'alāmeti oldur ki
 gözün tamarları gālīz ve mümtelī ola ve (12) hem kızıl ola
 gözün hareketleri hafīf ve tīz ola gözden yaş (13) kim iner
 issi ve rakīk ola ve gāh olur kim dem'a gözün ve dimāğun
 mizācı

153(a)

(1) şovuklığından olur 'alāmeti oldur ki gözün tamarları
 ince ve belürsüz (2) ola gözün levni ak olup hareket āheste
 ola gālīz şovuk yaş (3) müdām peyveste ola şıfat-ı sürme
 kim issi mizāclu gözlere fāyide ide (4) yunmış şāzenec-
 'adesi ve tūtiyā-yı mağsūl ve merkaşışā her birinden bir
 dirhem (5) büssed ve incü her birinden bir buçuk denk
 yumşak dögeler göze çekeler şıfat-ı (6) sürme kim şovuk ter
 mizāclu gişilere fāyide ide fūlfül ve milh-i hindī her (7)
 birinden birdirhem dār-ı fūlfül iki dirhem kef-i deryā
 buçuk dirhem sürme-i ısfihānī (8) üç edviye kararınca ola
 dögeler eleyeler göze çekeler bāsiliķün (9) ve ruşināy dağı
 şovuk-ter mizāclu gişilere fāyide ide şıfat-ı sürme kim
 (10) gözün 'azalaları za'if-lığına fāyide ide şaruhelīlenün

çekirdegi (11) kim göyünmiş ola milh-i hindî ve mâzû her birinden biş dirhem dögeler eleyeler (12) göze çekeler bir nev' dahı saru helîle kabını bir hafta şuyıla ısladalar (13) elile becîd ovalar şöyle kim helilenün kuvveti şuya çıka sonra tûtıyâyı bu şuyıla perverde eyleyeler kurudalar dögeler göze çekeler

153(b)

(1) gözün yaşına fâyide ide yaş mersin şuyıla perverde olmuş tutıyâ (2) hem göz yaşardüğün gidere şıfat-1 sürme kim gözün yaşını giderüp (3) 'azalalarını kuvvetlendüre tûtiya sekiz dirhem sürme bir dirhem şâzenic (4) mağsûl bir buçuk dirhem altun kılmıyası dört denk dükeline dögeler (5) şaru helîle şuyıla korus şuyıla sumak şuyıla her birinden bir cüzv (6) katup perverde ideler dögeler göze çekeler şıfat-1 sürme kim göz yaşın (7) giderür bir dâne şaru helîle alup hamîr içine şarup keremid üzerine (8) koyalar tennûr içine bırağalar bişüreler şöyle kim hamîr kabı kızıl ola helîleyi (9) hamîrden çıkarup bir denk za'ferân katup dögeler göze çekeler şıfat-1 kuhl-1 aşfar kim gözün yaşını giderür za'ferân bir miskâl kâfûr(11) riyâhî buçuk denk ikisini dögeler çekeler şıfat-1 sürme kim şovuk mizaclu (12) gişiye fâyide ide gözinün yaşını kese tûtıyâ-yı ma'deni alup hurma (13) içine koyup göyündüreler ba'dehu hurmadan ayıralar bir kaç kez yuyalar kurudalar

154 (a)

(1) yine dögeler bu tütüyadan biş dirhem alup buçuk dirhem
 kākūle-i kibār (2) içini katup ikisin yumşak dögüp göze
 çekeler şıfat-ı kuhl kim göz yaşına (3) fāyide ider tütüya
 on dirhem büssed ve şaru helīle ve şabr-üşkütūri (4) her
 birinden dört dirhem fülful buçuk dirhem dār-ı fülful bir
 dirhem (5) dögeler eleyeler göze çekeler üçünci bāb
 mültehimede 'arız olan . (6) dübyelenün 'alāmetini ve 'ilācını
 bildürür dübyele didüğümüz şol büyük karha (7) dur kim dibi
 gāyet derin olur irinlenür ekser vāki' olur kim gözün (8)
 rutubeti bu karhadan seyelān olup akar yā nesne dokunmak
 dan olur (9) tüferriku'l-ittişāl gibi yāhūd tiz ahlātından
 olur kim ağırlı mülāzım olur (10) 'ilācı budur ki 'ale't-
 ta'cıl faşd ideler ba'dehu ishāl itdüreler şiyāf-ı (11)
 abār çekeler ba'dehu şiyāf-ı eb-yaż afyon çekeler şıfat-ı
 şiyāf-ı abār altun (12) kılmıyāsı isfidacu'r-reşāş rasüht
 sürme-i işfihānī ve şamg-ı 'arabī (13) keşira göyünmiş
 kurşun herbirinden sekiz dirhem mür-şafī afyon her birinden

154 (b)

göyünmiş kurşun mür-şāfī akākıyā her birinden (6) on dirhem afyon üç dirhem göyünmiş yaban şığır başı on dirhem (7) dögeler yağmur suyıla yoğurular şiyāflar ideler 'adedi edviyenün (8) sekizdür nüsha-i aher göyünmiş kurşun rasüht sürme tutiyā şamğ-ı 'arabī (9) keşīra her birinden sekiz dirhem afyon buçuk dirhem 'adedi edviyenün (10) yedidür dögeler yoğurular şiyāflar ideler dağı tūtiyā-yı perverde (11) kim yukaru mu'alece bābında zikr oldıdı isti'māl ideler eger müddet (12) uzanacak olursa şiyāf-ı ebyaz-ı gündüri isti'māl ideler şıfat-ı (13) şiyāf-ı ebyaz-ı gündüri isfiddaci'r-reşās sekiz dirhem afyon

155(a)

(1) anzerūt-ı perverde her birinden bir dirhem şamğ-ı 'arabī dört dirhem (2) günlük buçuk dirhem dögeler eleyeler yağmur suyıla yoğurup şiyāflar ide (3) 'adedi edviyenün altıdır yumurda şarusını dağı gözün üzerine urmak fāyide ider (4) bākī 'ilāc tabaka-i karineyyenün karhası 'ilācında zikr oluna vallahü-a'lem (5) on birinci bāb tabaka-i mültehimede 'arız olan tūse illetini bildürür (6) tūse bir yumşak etdür kızılığa māyil velikin igen dağı kızıl olmaz (7) ekşer gözün burından yanağı köşesinde vāki' olur ve hem kızıl (8) tamarlar gözün köşesinden aya zafra gibi peyveste olur peyveste (9) faşid kandan olur kim mütahakkın olmuşdur 'ilācı kıyfaldan kan (10) alduralar ba'dehu tenkiye idüp bedeni ishālıla arıdalar bir kaç keret (11) tā kim mādde

tamām arına anuḡçün kim bu ‘illeti ekser mu‘āvedet ider
ba‘dehu (12) tūseyi şunnārıla aheste tutalar nazüklügile
zirā tūsenüḡ eti şunnārdan (13) sıçrar çıkar e'l-hāşıl
tūseyi tamām tutduḡından sonra altına mīl soḡalar

155(b)

(1) şöyle kim gözün köşesinden olan kıızıl tamarlar mīlün
üzerinde (2) kıala anı kıalduralar zūfre kıaldurur gibi
usturayıla yā maḡasıla (3) keseler tuzıla kemmūn çeyneyüp
buruna tāmzuralar üstine gül yaḡıla (4) yumurda şarusın
uralar üç günden sonra bāsiliḡūn ve yāḡud (5) yumurda
şarusın uralar üç günden sonra bāsiliḡūn veyāḡud (5)
ruşināy yā şiyāf-ı aḡzar çekeler fi'l-cümle sebel ‘ilācını
ideler müfiddür (6) on ikinci bāb lahmü'z-zāyid ‘illetini
bildürür lahmü'z-zāyid ḡurrāc şonında (7) ‘ārız olur ya
mīlile göz açıldıḡından sonra yā ḡarḡadan sonra (8) yāḡud
esbāblardan birisile ‘ārız olur ‘ilācı oldur ki evvel faşd
(9) ideler ba‘dehu tenḡiye ideler ba‘dehu laḡm-i zāyidi
şunnārıla aşalar (10) maḡasıla keseler zafrede olan
mu‘āleceleri ideler eger baḡıyye ḡalacaḡ (11) olursa
edviyeyi ḡādde isti‘māl ideler bāsiliḡūn ve ruşināyı (12)
gibi ne kim bunlara benzer varısa on üçünci bāb mülteḡimede
‘ārız olan (13) tüferriḡu'l-ittişālı bildürür tüferriḡu'l-
ittişāl şol ‘illete dirler kim taş

156(a)

(1) zahmından ok ve kılıc zahmından yâ cemi' buña benzer nesnelerden vâkı' (2)ola sebebi issi hıltıdan 'ârız olur ya şovuk hıltıdan (3) gâyet katı ağrımağdur sancu ve göz yaşı ve gözi kızıl olmağdur şol (4) mevzi' kim tüferriku'l-ittışâl dur gözün beyazında 'ilâcı evvel kıyfâldan (5) kan aldurup sonra müşhil içmekdür tâ kim mādde ana ulaşa anuñ kim (6) kanı akmış olsa kanını arıdalar pāk ideler azacuk kafurıla yunmış (7) şāzenic-i 'adesi ekeler kanı bağlayalar anuñ kim kanı akmamış olsa tūtıyā-ı (8) perverde ekeler gözün üzerine yumurda şarusın bağlayalar dāyim faşd (9) ideler müşhil içüreler tâ kim maddenün mededi münkati' ola veli (10) şakınalar kim gözün ruṭūbeti cerāhatdan seyelān olup dökülmeye (11) qarḫada dübyelde olan 'ilāca meşgûl olalar altıncı makāle (12) hicāb-ı karneyyede 'ârız olan marāzların 'adedini bildürür karineyyede 'ârız (13) olan marāz on marāzdur velikin biz on bāb eyledük ba'zısı

156(b)

(1) biri biriyle müşterek oldugıçün ve'sselām evvelki bāb (2) qarḫanun ve dübyelenün enva'ını ve 'ilācını bildürür (3) ikinci bāb karneyyede 'ârız olan beşereleri ve 'ilācını bildürür (4) üçünci bāb karneyyede düşen aḫun esbābını 'alāmetini 'ilācını bildürür (5) dördünci bāb ṭabaḫa-i karineyyenün levn-i müteğayyir olduğunu bildürür (6) beşinci bāb ṭabaḫa-i karineyyenün ruṭūbetini bildürür (7)

altıncı bāb tabāka-i karaniyyenün yu ubetini bildürür (8) yedinci bāb tabāka-i karaniyyede 'ārız olan seretānı bildürür (9) sekizinci bāb tabāka-i karaniyyede 'ārız olan gümne 'illetini bildürür (10) toközuncı bāb tabāka-i karaniyyede 'ārız olan nütü 'illetini bildürür (10) toközuncı bāb tabāka-i karaniyyede 'ārız olan nütü 'illetini bildürür (11) onuncı bāb tabāka-i karaniyyede 'ārız olan tūerriku'l-ittışālı bildürür (12) evvelki bāb karhanun ve dübeylenün envā'ını ve 'alāmetini (13) ve 'ilācını bildürür ammā karha bir cerāhatdur kim tabāka-i karaniyyede 'ārız

157(a)

(1) olur yedi dürlüdür karhanun dördi tabāka-i karaniyyenün zāhirinde (2) olur üçü bātinında olur bātinında olur bu cümleden dört nev'kim tabāka-i (3) karaniyyenün zāhirinde olur yunan dilince evvelkisine aḥlayūs dirler (4) 'arabça fettāḥ dirler 'alāmeti oldur ki gözün karasınun üzerinde büyük (5) nokta zāhir olur düttün gibi ikinci nev' karhaya yunāniler bāfilūn (6) dirler arabça ḡamām dirler ya'ni bulud demek olur bu evvelkiden (7) 'amīkrak olur 'alāmeti oldur ki gözün karasınun üzerinde bir nokta (8) zāhir olur evvelkiden giçirek velikin andan akırak üçüncü nev' (9) gözün karasınun kenārında olur bu mevzi'e tabībler ıstılahında (10) iklili's-sevdā dirler yunāniler arḡāmūn dirler bu karhanun (11) ekseri karasaḡu olur azacuk aklıḡa māyil olur 'alāmeti oldur ki (12) akında olursa kıızıl olur

kızıl gösterür karasında olursa (13) ak gösterür ve illā cemī'i karhalar kim tabaka-i karaniyyede olur ak gösterür

157(b)

(1) ol kim tabaka-i mültehimede olur kızıl gösterür dördüncü nev'a yunāniler (2) yankuma dirler 'alāmeti oldur ki kara nesneleri ak gösterür şol (3) kara bulud gibi ammā ol üç nev' kim tabaka-i karaniyyenün batınında (4) olur evvelkisine yunāniler būbrin dirler 'arabca cub dirler (5) türkçe kuyu demek olur 'alāmeti oldur ki uvaq taru dānesi (6) gibi olur içerüsine derin olur gitmiş olur ve illā büyük (7) olmaz rengi şāfī olur huşk rişesi çirigi az olur (8) ikinci nev'a nev' yunāniler fel'uşā dirler 'arabca müvellime dirler (9) türkçe ağırıan demek olur 'alāmeti oldur ki evvelkiden (10) büyük olur 'umkı ondan az ırak olur üçüncü nev'ine yunāniler afikāvumā (11) dirler 'arabca inhirāk demek olur türkçe göyünmiş demek olur (12) 'alāmeti oldur ki kirlü karha olur çürügi çok dögilür eger (13) üzerine müddet geçicek olursa gözün ruṭūbetleri andan sey lān

158(a)

(1) olur dökilür bu nev'lerin sebepleri issi ve tiz ruṭūbetlerden (2) olur ve hem karhanun dükeli envā'ı ağırıyla sâcuyla olur ve illā (3) her karha kim büyük ve çiriklü ola iriği çok ola na dübyele dirler (4) anun 'ilacı

yukaru bāblarda zıkr olundı 'ilācı oldur ne vakt (5) bu 'alāmetleri zıkr eyledük bulunacak olursa 'ale't-ta'cıl kıyfāldan (6) kan alduralar kuvvet miqdārınca haftada bir kez dahı yakınrakda (7) fi'l-cümle kıyfāldan becid az az kan alduralar ba'dehu matbūh-ı (8) helīle temr-i hindiyle hıyār şenberle bir kaç kez ishāl ideler göze (9) şiyāf-ı ebyaz afyon çekeler sākılarından hacāmāt ideler ıtırıflarını (10) bağlayalar ovalar eger qarha gözün burından yañağı köşesinde (11) olacak olursa şöyle yatmak gerekdür ki qarhada irin cem' olup (12) gözün köşesine zahmet idüp yandurmaya eger qarha gözün (13) kuyrgından yaña köşesinde olacak olursa şöyle yata kim ol

158 (b)

(1) köşe yastuğa ola kim irin eğlenmeye lîkin kışmağdan (2) aksırmağdan yakasın düğmelemekden yastuğın olcağ komağdan (3) ihtirāz ideler kim ziyān ider ammā şunun qarhası kavî olup mādde (4) si muhriğ olacak olursa şiyāf-ı ebyaz çekmegi eksük itmemek (5) gerekdür hatunlar südini tamzurmak gerekdür eger şiyāf-ı ebyazı (6) hatunlar südile ezüp tamzursalar beşāyet fāyide ide eger tabi'atda (7) kabz bulunacak olursa işbu habbile tabi'atı telyîn ideler şıfat-ı bulınacak (8) habb-ı müşil keşîra ve ribb-i süsen her birinden iki dirhem sakmūniyā (9) bir dirhem yumşak dögeler hablar ideler şerbeti buçuk dirhem ola ve illā (10) issiden olan göz ağrısına olan mu'aleceleri ideler kim nāfi' (11)

düşe fi'l-cümle faşdlar idüp müşhiller içdüginden sonra eger (12) sancusu ağrısı zahmeti sâkin olmayacak olursa bilesiz kim kâbil-i (13) 'ilâc degüldür ve illâ çok kim karhayıla gözün kapağı iri olup

159(a)

(1) cerb ideler anuñ çün kim gözün tabağasında erlik(erlik) olmayına olmaz (2) hâşşa kim karha olduğu hâletde eger karha gic nużc bulup yaş olacak (3) olursa boy şuyını yâ iklîl-i melik şuyını tamzurmak gerekdür ba'dehu (4) kim yaş olup ıslasa şiyâf-ı ebyaźkim kılmıyâyıla terkîb ideler anı (5) tamzurmak gerekdür şıfat-ı şiyâf-ı ebyaź kılmıyâ-yı şamğ-ı 'arabî ve keşîra (6) ve nişasta her birinden iki dirhem isfidâcur-reşâş biş dirhem (7) afyon gümüş kılmıyâsı her birinden bir dirhem dögeler eleyeler yağmur şuyıla (8) yoğurup şiyâflar ideler 'adedi edviyenün altıdur velî anuñ kim irini (9) ğalîz ve çok ola şiyâf-ı ebyaź-ı gündüri çekeler kim dübyele 'ilâcında (10) zıkr oldıdı eger mādde henüz göze inerse mizâcı dahı issi (11) olacak olursa bu şiyâf-ı ebyaź-ı gündüri kim zıkr eyledük hic veçhile (12) isti'mâl itmeyeler ve illâ şundan sonra kim karha arınmış ola şiyâf-ı (13) abâr çekeler kim mültehimede olan dübyele 'iacında zıkr oldıdı şöyle kim

159 (b)

(1) cerāḥatūn içini talduralar eti bitüre ve hem şādefi göyündürüp bir kaç (2) kez yuyup zurūr iderlerse qarḥanun çirgini ve ruṭūbetini kūruda (3) ammā şundan sonra kim qarḥanun eti bite gözün üzerine muttaşıl (4) şiyāf-ı aḥmer-i leyyin ^kçeeler şiyāf-ı aḥmer-i leyyinden sonra kuḥl-i ağber (5) çekeler eger ḥācet olursa dükeli şiyāflardan sonra şiyāf-ı (6) aḥzar çekeler kim şavābluraḳdur eger qarḥadan eṣeri ḳalacaḳ olursa (7) anun 'ilācını eṣerler 'ilācı bābında isteyeler eger qarḥa yüksek olacaḳ (8) olursa 'ilācını şol edviyelerle ideler kim ḳābız ola göze kuvvet (9) virüp sıḥḥatı şaḳlaya ikinci bāb karniyyede 'ārız olan beşereyi (10) bildürür esbābı ve 'alāmeti ve 'alāmeti ve 'ilācıla beşere kim ṭabaḳa-i karaniyyede (11) 'ārız olur göyündürücü müte'affin olmuş füzūnī tīz ruṭūbetdan (12) olur kim ṭabaḳa-i karaniyyenun derilerinin ortasında cem' olur zīrā (13) ṭabaḳa dört ḳat-dur mürekkebdür dört ḳışrdan beşereler daḥı enva'dur

160 (a)

(1) ba'zısı māddenun artuḳlığı ve eksükliginden döner ve ba'zısı māddenun (2) kıvamının raḳıḳlığı ve ḡalīzlığı

selāmetdür levni siyāh ve şat'ı (6) olur anuñ sebebi kim
 karanu sūtre iki nev'dür biri tabaka-i karaniyye (7)
 karadur gözün görmekligini tabaka-i 'inebiyyenün
 görmekliginden men' idemez (8) zīrā siyāhdur ikinci oldur
 ki görmekligün nūrı 'aşab-ı mücevvefenün (9) içinden gelür
 ırakrak olur şafī gösterdüginün sebebi oldur ki (10) şol
 ruṭūbet kim besere andan mütevellid olur bir gışā ardından
 gelür (11) ya'ni bir derinün ardından gelür bu sebebden
 şarī gösterür (12) ba'zısı ikinci derinün altından
 müfvellid olur bunun ağrısı ve korkusu (13) miyāne olur
 karalıkda ve şafılıkda hem miyāne olur

160(b)

(1) anuñçün kim iki gışānun ardından gösterür ıraklığı ve
 yakınlığı gör (2) meklikde anuñ miyānedür üçünci gışānun
 içinde olur ağrısı (3) 'azīm e ḥaṭarnāk olur hem aq gösterür
 iki sebebçün biri (4) ol kim beserenün ruṭūbetleri şol
 sebebile kim üçünci gışānun (5) ardından olur görmekligi
 'inebiyyenün görmekliginden girü tutıcıdur (6) ikinci ol kim
 görmekligün nūrı yakınrakdur ol nūr buña musallaṭ (7) olur
 ol sebebden aq gösterür bu tarīkıla ma'lūm olmışdur (8)
 tabaka-i karaniyye dört katdur ve hem bu nesnelerün
 'alāmetlerinde şöyledür kim (9) maddenün artuklığı ve
 eksükligile daḥı gayrı nesnelerile dönderdügi (10) oldur ki
 her kande mādde çok olsa āfet ağı (11) ve sancu 'azīm çok
 olur anuñçün kim maddenün çoklığı biri birinden (12) çeker

tarancide kılar maddenün hiddeti ol mevzi'i cānever ısırur
gibi (13) acıdur yakar ammā ol yirde kim mādde galiz ola az
ola bunun hilāfınca

161(a)

(1) olur līkin maddenün galizlığı sebeble giç puhte olur
velī şol (2) yirde kim mādde tatlu ola yunmaklığı az olur
ağrısı ve acıtmağı mādde (3) nün artuqlığı ve eksükligi
mikdārınca olur dağı bu 'illetün her (4) nev'i kim göreler
bu aşı üzerine kıyās ideler ve dağı ma'lūm ola kim (5) bu
beşerelerün koşulu olduğına sebep oldur kim tabaka-i
karaniyyenün (6) gevheri şulbdür şol mādde kim tiz ve
muḥarrik olmaya anuñ gevherine (7) eşer idemez anuñ
eczālarının ortasında gendüye yir idemez velī (8) şol yirde
kim mādde bu şıfatlu cem' ola şek degüldür kim ol (9)
mevzi'i yakup ve yiyüp delük ide eger delik giçirek olursa
ümüz (10) selāmetdür eger saḫbenün berāberinde olursa her
gāh kim delük girü (11) bitecek dağı olursa gözün
görmekliginün yolu bağlanur görmez (12) olur ol kim ikinci
ve üçünci ğışā altında ola ve hem büyük ola (13) tabaka-i
inebiyyenün berāberine yāhūd yakında ola anuñ āfeti azim

dükeli seye' ola (4) ve gāh ol kim mādde az ola tabakayı delmeye mu'alece eyleseler (5) taḥlīlile def'ola fi'l-cümle cemi'isinün mu'alecesinde şavāblu (6) 'ilāc oldur ki faşd ve ishāl ideler gıdālarda şovuk sezeler (7) yidüreler mārūl ve kāsni ve ısfīnāḥ ve tuḥmegān ve semiz otı ve hıyār (8) ve kabak gibi ne kim bunlara benzer varısa isti'ma' idüp göze şiyāf-ı (9) ebyaḥ afyon ṭamzuralar ḥatun gişilersüdile ve illā şunun kim (10) aḡrısı 'aẓīm ola kaçan kim vaḳt-ı intihāya yetiše şiyāf-ı ebyaḥ-ı (11) gündüri çekeler kaçan kim inḥitātıla irişse şiyāf-ı aḡmer-i leyyin çekeler (12) kim 'ilet taḥlīle i'tidāl bula ve her gāh kim maraḥ müzmīn ola taḥlīl (13) olmaya tiz edviyeler çekeler ruşināya gibi daḡı ol edviyeler kim içinde

162(a)

(1) sekbīnec ve ḥıltīf ve ferfiyūn ola daḡı her gāh kim açıcı tiz edviyelerden (2) çekseler yāḥūd k. sici demür gibi aḡa benzer nesneler tabaka-i karaniye degürseler (3) tabakayı cerāḥat eyleye şöyle kim taşradaḡı deri kazınsa ba'zısı (4) anuḡ andan bir deri daḡı zāhir olur aḡa selḡ dirler ammā (5) her gāh kim cerāḥat üçünci deride olsa aḡa ḥafr dirler aḡa (6) isti'māl olan edviyenün fāyidesi şiyāf-ı abārdur yunmıḡ (7) ve göyünmıḡ şādef dūr üçünci bāb eserün ve beyaḡuḡ esbābını (8) 'alāmetini ve 'ilācını bildürür ammā beyaḥ kim göze düşer iki nev'dür (9) biri tabaka-i karniyyenün ka'rına düşer aḡa beyaḥ dirler ḡalīz olur (10)

ikinci tabaka-i karniyyenün üzerine aña eser dirler şehâb dañı dirler (11) e'l-hâşıl ikisinün dañı sebebi karhayıla besereden olur ekser vâki' (12) olur kim katı baş ağırlarından göze aķ düşer 'ilâcı oldur ki (13) hic nev'ile göze aķ düşmeginün 'ilâcında ne kan aldurmak gerek

162(b)

(1) ne hüd müşhil içmek gerekdür meger şundan ihtiyât ideler kim tîz edviye (2) ler kim istimâl eylemek sebeble harâret ziyâde olup māddeyi cez̄b ide (3) pes bu ihtiyât içün ber sebil-i istizhâr faşd u ishâl şavabludur (4) ammâ göz akınun 'ilâcında cilâ eyleyüp pāk idici edviyeler isti'mâl (5) ideler ol kim raķîķ ola şakayı ku'n-nu'mân şuyın ve kantariyun şuyın (6) balıla isti'mâl ideler kim mücellâdur ve hem çok olur kim raķîķ beyazları (7) dilile koparurlar anun 'ameli şöyle olur kim şekeri tuzıla dil üzeride (8) koyalar biraz tura şöyle kim dil iri ola ba'dehu gözi dil ucıla avalar (9) bir kaç-gün her şabâh işbu nev'ile mümkün-dür kim beyazı raķîķ 'ilâcıla (10) zâyil ola şadık perhîzleriyle velî şol beyaz kim ğalîz ola kuvvetlü (11) edviyelerile mu'alece ideler rasüht bûre nûşâdur milh-i enderânî zebedü'l-baħr (12) ve seretân şuyını ve sürmei ruşinâyı ve natrûn kim yumşak döğülmiş ola elenmiş (13) ola zeytun yağıla anunçün kim bu edviyeler ğalîz beyazlara fâyide idicidür

163(a)

(1) daḥı yereki oldur kim her vaḳt dileyeler bu nev' edviyelerle kim cilā viricidür (2) amel ideler evvel şiyāf-ı aḥzar çekeler kim ḡāyet nāfi'dür ba'dehu zurūr-i (3) müsekkın isti'māl ideler sıfat-ı zurūr-i müsekkın keler boḳı üç dirhem (4) naṭrūn biş dirhem sırça köpigi biş dirhem delinmedük incü üç dirhem (5) zencār bir dirhem büssed üç dirhem üşne buçuk dirhem deve kuşu yumurdası (6) kabı on dirhem tūtiya-yı hindī iki dirhem müşk-i ḥālīş iki çekirdek (7) dögeler eleyeler 'adedi edviyenün ondur fi'l-cümle kırılaḡuç boḳın oḡul (8) balıla karışdurup göze çekmek göz akını giderür eger mükelles olmuş (9) yumurda kabın bir dirhem alsalar bir dirhem nebāt şekerı katup yumşak dögüp (10) göze bıraksalar beyazı giderür mücerreb dūr sıfat-ı daru-yı mu'attal kim (11) beyazın giderür kırılaḡuç boḳı 'ākır-karḡa anzerut zencār sırça köpügi (12) bakır kılmıyā her birinden iki dirhem yumşak dögüp ḡubār idüp şafī (13) balıla karışdurup göze çekeler sıfat-ı mu'attal-ı aḡer anzerut büre-i ermeni

163(b)

(1) kara tuz her birinden iki buçuk dirhem şir-zec bir dirhem dükeline (2) dögeler yigirmi dört dirhem şafī balıla k fi alınmış ola karışdurup (3) her gün hammāndan sonra göze çekeler sıfat-ı zurūr-i aḡer kılmıyā ve seretān-ı (4) bahrī ve göyünmiş şādef ve mu'aşfer tūtiyā her birinden biş

dirhem müşk (5) buçuk denk döğüp eleyeler 'amele g tûreler
 sıfat-ı şiyāf kim beyazı giderür (6) sırça köpüğü ve deniz
 köpüğü keler boğı ve şeker-i hicāzi her birinden (7) biş
 dirhem dögeler bir birine karışduralar ba'dehu on dirhem
 egir on (8) dirhem māmīrān-ı çini bunları dağı döğüp
 birbirine karışduralar bu ikisini (9) buçuk batman suyla
 kaynadalar üç bahşı gidüp bir bahşıkaınca süzeler (10) şāfī
 ideler ol edviyeleri bu hāşıl olan suyla ısladup yoğuralar
 (11) külekde kurudalar ikinci defa yine ısladup yine
 kurudalar hem bu suyla (12) fi'l-cümle dört keret bu
 tarīka perverde ideler yine yoğuralar ba'dehu hem (13) bu
 suyla yoğurup şiyāflar ideler göze çekeler müfīd ola kuhl
 kim gālīz

164 (a)

(1) beyazı zāyil ider günde-yi firengi polad pası uşak
 milh-i enderānī her (2) birinden tokuz dirhem şahm-ı hançal
 ve sığır udı her birinden iki dirhem (3) kara būre bir
 mişkāl ak fūlfūl kırk dāne şāfī bal o uz iki dirhem (4)
 edviyeleri dögeler balı kaynadup kefinçlup karışduralar şam
 ağacı (5) hokka içine koyup göze çekeler gāyet fāyide ide
 bir nev' dağı yigirmi (6) yıllık beyazı giderür nitekim ebū
 yahya-yı şemāsi eydür bu kuhl nesnesni (7) bir havranlu
 gişiden dört yüz altuna şatun aldum tecrube itdüğini (8)
 gördüğümde sonra dir sıfatı budur nūşādur deniz köpüğü
 zencār (9) anzerūt deve kuşu yumurdası kabı milh-i enderānī

ḳalya ṣāzenec-i (10) 'adesi rasūht seretān-ı baḥrī her birinden dört dirhem za'ferān (11) iki dirhem ḳaranfūl bir dirhem afyon dört dirhem kāfūr-ı ḳaysūm (12) tokuz çekirdek 'adedi edviyenūḡ on üçdür dögeler eleyeler şuyıla (13) yoğurup kurşlar ideler ḥācet vaktında ṣādef üzerinde ezüp göze

164(b)

(1) çekeler nafi' ola şıfat-ı sürme kim gözün akını giderür ve rengin ider (2) şöyle kim bilmeyeler māzū akākıyā her birinden bir dirhem ḳalkanad buçuḳ dirhem (3) dögeler eleyeler ṣakāyıkun-nu'mān şuyıla yoğurular külekde ḳurudalar ikinci (4) def'a yine dögeler ısladalar yine ḳurudalar yine dögeler fi'l-cümle dört (5) biş kerret bu tarīka idüp şiyāflar idüp göze tamzuralar göz akını (6) belürsüz ide ve hem taze eşek südi kim hennüz issi ola göze (7) tamzursalar gözün akını ve gözün göğün rengini tağyir ider yaş buğday (8) südi gözi ḳara ider'inābü's-sa'leb suyu tatlu enār suyu gözi (9) ḳara ider göze çekseler yāḥūd tamzursalar eger fındık göyündürseler (10) zeyt yağıla ḳarışdurup genc oğlan başına dürteler kim gökgözlü (11) ola ol gök göz ḳara ola ve illā gerekdür kim beyni üzerine dürteler (12) hem şöyle rivāyet iderler kim eger yaş ḥanḳalı ortasınan mīlile (13) delseler ol mīli göze çekseler gök gözi ḳara ide eger çetük gözine

165(a)

(1) çekseler anı dahı kara ide dimişlerdür kim dahı za'ferân bu bâbda gâyet (2) müfıddür şıfat-ı sürme belürmeye sürme-i işfihânî üç dirhem incü (4) bir dirhem müşk ve kâfûr her birinden bir denk zeyt yağı yanmış çırak (5) dan dütüni ya'ni karası iki dirhem za'ferân bir dirhem döğeler (6) eleyeler göze çekeler 'adedi edviyenünj altıdur dördünci bâb (7) tabâka-i karaniyenünj levni müteğayyır olduğunu bildürür tabâka-i karaniyye tağayyür (8) olduğının sebebi iki nev'dür biri çok keymûş -mâlih aña irişdüğinden (9) ikinci keymûsunj keyfiyyetinden olur 'alâmeti oldür ki cemi' nesneleri (10) dütü içinde gibi göre yâhûd tuman içinde bunun 'ilâcı tabâka-i (11) karaniyyenünj terligi 'ilâcı bâbında zıkr oluna ve ol kim ne kadar nesne görse (12) gendü tabi'atında galebe iden ahlât levninde göre meşelâ eger keymûş (13) balgâmî olursa ak göre eger demevî olsa kıızıl göre eger şafravî

165(b)

(1) olursa şaru göre eger sevdâvî olursa karasağı göre 'ilâcı bu (2) nev'ünj turfe 'ilâcı ve yarağan 'ilâcı gibidür evvel bedeni dimâğı ol hıltıdan (3) arıdalar kim galîb

ahmer-i leyyin çekeler kim bāk̄sini tahlīl ide (7) beşinci bāb tabāka-i karaniyyenün terliginün sebebini bildürür tabāka-i (8) karaniyyenün terliginün sebebi ruṭūbetden olur kim anda cem' olur 'alāmeti (9) tabāka-i karaniyyenün zāhirinde bulut gibi dūr rakīk nesne peydā olur (10) şöyledür kim bu 'illetün hūdāvendi her nesne kim bakar dört tarafı (11) gūyā kim dūtün ve yāhūd tūmandur 'ilācī oldur ki evvel bedeni dimāğı ḥabb-ı (12) kūkīyā ve ayāric-feykarāyla ba'dehu şiyāf-ı merāret ve sürme-i ruşināyı (13) çekeler ḡalīz ta'āmlardan perhīz idüp ḡıdāsın dārçinī katalar

166(a)

(1) altıncı bāb tabāka-i karaniyyenün yubūsetini bildürür tabāka-i karaniyyenün (2) yubūsetinün sebebi iki nev'dür biri oldur ki ruṭūbet-i aṣlī anda azrık (3) ola ol kim anuñ naşībidür andan tahlīlile olup anuñ bedelin girü (4) aña yetiştürmeye tabāka ol sebebeden teşennüc eyleye ikinci oldur ki (5) ruṭūbet-i beyziyye az ola anda hem tabāka-i teşennüc ola ikisinün (6) arasında fark oldur ol kim ruṭūbet-i beyziyye az olmaklığı sebebi (7) olmuş ola 'inebiyyenün şakābesi tarraḡ olaḡnaḡ 'ilācī tabāka-i (8) 'inebiyye 'ilācında zikr oluna ammā ol kim ruṭūbet-i aṣlī az olmaklığı (9) sebebile olmuş ola şöyledür kim şakābe gendü hālinde olup ne giḡ (10) ola ne ḥod tar ola 'ilācī iki nev'inün daḡı müşkildür velikin aṣl (11) oldur ki ruṭūbet

arturıcı tedbirler buyurular tatlu şulu hammām (12) lar gibi ve hem 'ilācī şavab oldur ki bu 'illetün hüdāvendine buyurular (13) tatlu şulu hammāma girüp gözini şunu içine açā ba'dehu benefşeyi

166(b)

(1) nīlūferile kaynadup abzen idüp içine otura hem ol şuya gözünü (2) açā kim gāyet fāyide ide ve hem benefşe yağın nīlūfer yağın badam (3) yağın hatunlar südile buruna tamzursalar 'azīm fāyide ide döğülmiş arpa (4) kuru benefşe nīlūfer üçini suyila kaynadalar ol şuyı anu başına (5) dökeler gözine yumurda ağıla hatunlar südini tamzurular kim 'azīm fāyide (6) hāşıl ola yedinci bāb tabaka-i karaniyyeye 'arız olan seretān (7) 'illetini bildürür seretān sevdāvi bir katı şişdür ki cemī' a'zaya (8) düşer velī her mevzi'a kim vāki' olur anu hālī evvel gizlū ve (9) müşkil olur ve illā ahirinde zāhir olur ammā ol kim zāhir ola (10) bir kaç dāne bağıllā dānesi gibi olur levni tīre olur el ursan (11) üzerine azacuk issilige māyil olur ve hem bāzısı katı ağırkan olup (12) sanculu olup incidür ol kim ağırkan ola germ ter olur tiz açılup (13) işlemege başlar ba'zısı sākīn olur cerāhat olup işlemeden

167(a)

(1) beli şol kim tabaka-i karineyyede 'arız olur gāyet ağırkan olup (2) sanculu olur ve hem gözün tamarları kızıl

olup çekilmiş olur (3) ağrısı iki şakaqlara muttasıl olur
 her vakt kim hüdāvedī 'illet hareket (4) idüp yürümese başı
 ağrısı depreşüp tîz ve rakîk mādde gözlerinden (5)
 dökülmeğe aşılar iştihā sâkıt olur ta'ām arzūsından münkātī'
 (6) olur eger tîz edviyeler çekseler aşıla tākāt getürmez ve
 bu 'illet (7) zāyil olmağa dağı sehl olur anuñçün kim bu
 'illete kuvvetlü edviyeler (8) gerekdür kim bu 'illetden
 kuvvetlü ola 'illeti def' ide imdi ne kadar (9) kuvvetlü
 edviye varısa hic bu 'iletten kuvvetlü degüldür bu sebebden
 (10) dūr kim cüzām ve sereṭān 'illeti zāyil olmağ müşkildür
 'ilācı bu 'illetün (11) oldur cehd ideler şol kim ağrıdur
 sākin oña ol kim mevcū' degüldür (12) ol qararda tura eyle
 olā teni dimāğı sevdāvī hıltıdan tenkiye (13) idüp arıdalar
 şol 'ilaca meşğul olalar kim malihül' a bābında zıkr

167(b)

(1) olmışdur ve hem tāze sūd yimek bu' 'illette gāyet de
 müfiddür (2) şıfatı sürme kim bu 'illete fāyide ider tatlu
 şuyıla pervede (3) olmış tūtıyā kim yunmış ola şāzenic
 'adesī nişasta her birinden (4) bir dirhem şiyāf-ı māmīşā
 tîn-i maḥtūm her birinden buçuk dirhem incü (5) iki denk
 dögeler eleyeler bırağalar 'adedi edviyenün altıdur lîkin
 her (6) gice yumurda ağını şarusıla gül yağını qarışdurup
 gözün üzerine vurup (7) yatalar ve hem tāze sūd tamzurmak
 yaş kişnic urmak fāyide ide (8) sekizinci bāb tabāka-i
 qaraniyyeye 'arız olan gümne 'illetini (9) bildürür gümne şol

‘illete dirler kim tabaka-i karaniyyenün altında (10) irin
 kalmış ola bu ‘illet iki nev‘ biri oldur ki (11) mādde
 müctemi‘ olmuş ola veyāhūd az olup gendü mevzi‘ini yemege
 (12) başlamış ola ‘alāmeti oldur ki tabaka-i
 karaniyyenün altında zufre (13) şekli gibi olur ammā
 ba‘zısının mādresi münbasiṭ olur yāhūd

168(a)

(1) çok olup gendü yirini büyüdür gözün karasını bi'l-
 külliye (2) ider bu ‘illetün sebebi iki nev‘dür biri ol kim
 karha arınmadan (3) irinden cerāhat hatm olmuş ola yāhūd
 cerāhat olmadın (4) sākin olup içine irin kalmış ola ikinci
 katı müşkil baş ağrısı (5) sebebile madde ol mevzi‘a
 dögülmüş ola yā madde remedi kim rutūbetden (6) ‘ārız olup
 sehelce anda qalup māddeye müsteḥil olmuş ola (7) ‘ilācı bu
 ‘illetün besere ve karha ‘ilācı gibidür evvel bādeni ve
 dimāğı (8) arıdalar kurş-ı benefşeyile ve ayāric-feykarāyıla
 ve ḥabb-ı kükıyāyıla ba‘dehu (9) göze boy şuyını tamzuralar
 ta kim māddeyi öldüre ifzāc ide (10) ba‘dehu şiyāf-ı ebyāz
 anzerūt ve gündüri ve zurūr-i melekeyā (11) çekeler kim
 fāyide ide ammā her gāh kim nużc aḡāz ide şiyāf-ı (12)
 gündüri çekeler şıfat-ı şiyāf-ı ebyāz gündüri anzerūt uşak

168 (b)

(1) dirhem dükeline boy lu'âbıla yoğurup şiyâflar ideler
 'adedi (2) edviyenüñ dörtdür ve hem şiyâf-ı aḥmer- i
 leyyyin taḥlîl idicidür (3) şıfat-ı dāru kim bu 'illette
 isti'māl ideler mür za'ferān şabr (4) her birinden on iki
 dirhem şarāb otuz altı dirhem (5) bal yetmiş iki dirhem
 evvel za'ferānı şarābıla ḥal ideler ba'dehu (6) mürî ve
 şabr döğüp karuṣduralar balla yoğurup sırçada saklayalar
 (7) şıfat-ı şiyafu'l-verd muşkil göz ağrısına karḥaya
 besereye eski göz (8) ağrılarına göz yukaru kalkduğına
 gümneye fāyide idüp zāyil ider (9) māddeyi gözden men'ider
 tâze kızıl gül yaprağı yetmiş iki mişkāl (10) gümüş
 kılmıyası muḥriḳ ve maḡsûl yigirmi dört mişkāl za'ferān
 (11) altı mişkāl sünbül-i hindî iki mişkāl sürme iki denk
 zencār (12) iki mişkāl dükeline döğeler eleyeler yağmur
 suyuyla yoğurup şiyâflar (13) ideler 'adedi edviyenüñ
 toḳuzdur eger bu 'ilâclarıla zāyil olmayacak

169 (a)

(1) olursa tarfe 'ilâcını ideler eger ol daḥı kifāyet
 itmeyecek (2) olursa şol edviyelerle mu'alece ideler göze
 şu indüğine fāyide (3) isti'mal iderlerdi eger bununla daḥı
 zāyil olmayacak olursa (4) mîlile gözdeki şuyı kadh ider
 gibi kadh ideler iriñi bu yoldan (5) kim mîlile mil yoldur
 taşra çıkaralar ba'dehu cerāḥate mu'alece (6) ideler
 calinūs eydür ben gendü ruzigârunda bir keḥḥāl gördüm kim

(7) bu 'illetün ħudāvendini gendü öñinde buyurđı oturđı başını (8) iki elile tutdı depredüp ırğaladı katı katı ol hareket (9) sebebile irinğ ol mevzi'den zāyil oldu ol yerde kim suyu (10) indürürler indi anda karar eyledi didi tokuzuncı bāb (11) tabāka-i karineyyeye 'ārız olan nütū 'illetini bildürür nütū şol 'illete (12) dirler kim göz yukaru kalkmış ola fi'lcümle her nesne kim gendü mevzi'inde (13) yukaru kalkmış ola 'arab ıstılahında nütū dirler ve ilā çok

169 (b)

(1) olur kim esbablardan birisile tabāka-i karaniyyede yukaru kalkmış olur (2) gözünğ gayrı eczālarından şöyle kim beşere gibi görünür nütūyla beşere (3) arasında fark oldur ki nütū katı olur üzerine mīl basıcağ aşğa (4) oturmaz beşere yaşsuz olmak kızıllığınun levni aklıla amīhte (5) olur 'ilāc oldur ki nütūyı rifādeyle muhkem bağlayalar seriü'l-hazm (6) ğıdālar buyuralar göze kâbız nesneler çekeler şazenec-i 'adesi dahı aña (7) benzer nesneler gibi onuncı bāb tabāka-i karineyyeye 'ārız olan (8) tüferriku'l-ittışālı bildürür tüferriku'l-ittışāl sebebi ekser vāki' olur kim (9) qarha esbāblardan birisile açılır tabāka-i karineyyeye tüferriku'l-ittışāl (10) müstevlī olur tarik-ı şavāb oldur kim fi'l-hāl 'ilācına meşğul (11) olalar önünğün kim ol vakt andan iki 'illet peydā olur biri (12) ol kim gözünğ rutubetleri andan dökilür ikinci mūseric

‘illeti (13) tevellüd ider ‘ilâc-ı şavâb oldur ki kâbîz ve ter nesnelerle mu‘âlece

170(a)

(1) ideler mersin şuyıla perverde olmuş tûtıyâ gibi şâzene-
c-i mağsûl gibi (2) dahı rifâdeler koyup muttaşıl bağlu
dutalar kıyfâldan kan alduralar (3) māddeyi cehd ideler kim
başdan ayağa çekeler hafif ğıdâlar isti‘mal (4) ideler
fâyide ide yedinci maķâle tabaķa-i ‘inebiyyeye ‘arîz (5)
olan dahı müte‘allik marâzları bildürür tabaķa-i
‘inebiyyeye ‘arîz olan (6) marâz bişdür biz dahı biş bāb
eyledük va‘llahu-a‘lem bi‘ş-şavâb (7) evvelki bāb tabaķa-i
‘inebiyyeye ‘arîz olan ittisâ‘ı bildürür (8) ikinci bāb
‘inebiyyenün şakbesi tar olduğunu bildürür kim aña zik
dirler (9) üçünci bāb ‘inebiyyeye ‘arîz olan nütü ‘illetini
bildürür (10) dördünci bāb ‘inebiyyeye ‘arîz olan
tüferriku'l-ittişal‘ı bildürür (11) beşinci bāb göze şı
indüğünün esbâbını ‘alâmetini ‘ilâcını bildürür (12)
evvelki bāb tabaķa-i ‘inebiyyeye ‘arîz olan ittisâ‘ı
bildürür ya‘ni hadeķa (13) ğın olduğunu dirler her ğāh kim
‘inebiyyenün şakbesi endâzeyi tabi‘atdan

170(b)

(1) gıñrek olsa başîret perākende olur ol sebebeden bu
 ‘illete (2) intişār dahı dirler bu ‘illetün sebebi biş
 nev’dür biri esbāblardan (3) birisile zarbe ya‘ni nesne
 dokunmak ve nesne düşmek batmak gibi bunlara (4) esbāb-ı
 bādiye dirler ikinci katı baş ağrısı kim anuñ sebebile (5)
 dimāğdan mādde dökülüp gözün tabakalarına müzāhamet ide
 üçüncü (6) ol kim rutūbet-i beyziyye çok olup tabaka-i
 ‘inebiyyeye zahmet ide sakbeyi (7) gıñ ide ‘alāmeti oldur ki
 riyāzet ve açlık ana fāyide ide öyle (8) issisinde eyü ola
 tañlada aḥşamda ziyāde ola hammām dahı ziyān (9) ide
 dördüncü oldur ki yubūset müstevli olup rutūbet-i beyziyye
 (10) kemrek olur ol sebebeden şol rutūbet kim tabaka-i
 ‘inebiyyenün gevherindedür (11) neşf olur her gāh kim
 tabaka-i ‘inebiyye huşk ola çāre degül kim (12) sakabe gıñ
 ola girmez miyin bir deriyi okıla ya bıçaqla delük delük
 (13) itseler yā şiken kaçan kim kurusa ol delükleri
 kenārları çekilüp

171(a)

(1) gıner büyük olur 'alāmeti oldur ki gözün karası giçirek olur açlık (2) hāletinde öyle issisinde ziyāde olur riyāzet ziyān ider hammām ve (3) hem ruṭubet arturıcı ta'āmlar fāyide ider beşinci tabaka-i 'inebiyyeye bir şiş (4) 'arız olur 'alāmeti oldur ki intişār didüğümüz 'illet remedile saḡıyıla (5) baş ağrısıyla hummāyıla müsterek olur amuā ol kim zarbe ve sakta (6) didüğümüzden 'arız olmuş ola 'ilācı eger çi müşkildür līkin evvel kıyfāldan (7) kan aldurup eñseden hacāmat itmek gerekdür 'illet yirine şandal (8) ve şiyāf-ı māmīşā tılā ideler yüzi gülābıla yāḥūd şovuk şuyıla yuyalar (9) nılūferi sügüd şuyıla ısladup gözün üzerine uralar kaçan kim harāret (10) ola bakılā unını üzüm şarābıla ısladup üzerine uralar eger (11) harāretten baḳiyye kalıcak olursa kabı şoyulmuş baḳla unı arpa unını (12) sögüd şuyıla yāḥūd tuḥmekan şuyıla ısladup zamād ideler hem bir pāre (13) koyun yünı yumurda şarusıla gül yağıla azacuk şarābıla zamād itmek

171(b)

(1) müfıddür ve hem göğercin yavrusı kanını tamzuralar issi şişler (3) ve issi göz ağrısı 'ilācını ideler ve ol

kim katı müşkil baş ağrılarına (4) soına tevellüd ide
 mümkindür kim baş ağrısı 'ilâcıla zâyil ola andan (5) sonra
 kim şudâ 'zâyil ola şiyâf-ı merâret çekeler şıfat-ı şiyâf-ı
 merâret (6) turna ödi antuk ödi herbirinden iki mişkâl
 za'ferân bir dirhem (7) fülful yüz dâne rib-i süs biş
 mişkâl dört denk uşak iki mişkâl (8) dükeline râziyane
 suyla ezeler şâfî balıla yoğurup şiyâflar ideler (9)
 nüsha-i diğer yaban keçisi ödi bir mişkâl turna ödi iki
 mişkâl (10) keler boğı bir buçuk mişkâl natrûn buçuk
 mişkâl fülful iki mişkâl za'ferân (11) bir mişkâl uşak
 buçuk mişkâl ak harbak bir mişkâl dükeline döğler eleyeler
 (12) râziyâne suyla ezüp şâfî balıla yoğurup şiyâflar
 ideler nüsha-i diğer (13) kerkes ödi bir dirhem timsâh boğı
 bir buçuk dirhem natrûn buçuk dirhem

172 (a)

(1) dükeline râziyâne suyla balıla yoğurup şiyâflar ideler
 (2) nüsha-i diğer ak fülful bir dirhem rahme ödi bir dirhem
 za'ferân (3) buçuk dirhem ak harbak buçuk dirhem dükeline
 döğler eleyeler turb suyla (4) yoğurup kurudalar ikinci
 yine ısladup kurudalar saklayalar ammâ şol (5) intişâr kim
 ruṭûbet-i beyziyye çoklığı sebeble olmuş ola gözün köşe (6)
 sinden ve şakikâden kan alduralar sed bağlayalar kim 'azîm
 fâyide ide (7) ve hem ayâric-feykara ile issıfrâğ itdürmek
 aşı 'ilâcdur şiyâf-ı (8) merâret çekmek e'l-hâşıl göze şu
 indüğün 'ilâcı cemi' bu 'illete fâyide ide deniz şuyın ve

şūr şular başa dökmemek hāşşa eger sirke (10) karışduralar eyü 'ilāc-dur ve hem kafadan hacāmat itmek māddeyi gözden (11) inmekden men' ider ve illā şol intişāruñ kim sebebi yubūsetden ola ruṭūbet (12) arturıcı tedbīrlər ve hāmmāma mülāzemet itmek ve ḥatun gişiler südini (13) başa saǵmak benefşe yağın nılūfer yağın burnına tamzurmak fāyide ide

172(b)

(1) ikinci bāb ṭabaḳa-i inebiyenūñ ṣaḳabesi ṭar olduǵın bildürür (2) ol 'illete ziyḳ-ı ḥaraḳa dirler 'inebiyyenūñ ṣaḳabesi ṭar olduǵı iki nev'dür (3) biri aşılḁa kim anadan toǵmış ola şöyle yaradılmış ola buna ṭabī'i dirler (4) ve hem merǵūb-dur anuñ çün kim göz ve nūrı cem' olup görmekligi (5) kuvvetlü olur ikinci 'arızī olur 'arızī olsa 'illet olur (6) bunūñ sebebi dört nev' olur biri ol kim ruṭūbet ḡalebesinūñ sebebile (7) ṭabaḳa-i 'inebiyye geñşek olur ṣaḳabe ol sebebden ṭar olur (8) şöyle kim bir ḡalbir ıṣladalar kuruyiken görürsin kim anuñ delükleri (9) geñşek olup şişer delükleri ṭaracık olur evvelki tedbīr ol (10) ruṭūbetūñ 'alāmetine ṭanūkluk virür ikinci sebebi yubūset ḡalebesinūñ (11) sebebile ṭabaḳa-i 'inebiyye müteşennic ve pejmürde olur ṣaḳabe ol sebebden (12) ṭar olur ve daḡı vakt olur kim ṣaḳabe cemi' beste olur tedbīr (13) müteḳaddim ve 'alāmet-i yubūset ana tanūkluk vire üçünci ol kim ruṭūbet-i

173(a)

(1) beyziyye eksükrek olur tabaka-i 'inebiyyenün mededi andan girü düşer (2) bu sebebdan pejmürde olup giçirek olur bu nev' ekser pirlere ve issi (3) sersâm sonına çok vâki' olup göz giçirek olur bu 'illetün (4) hudâvendi her nesneyi gölge gibi görür rengini ve şeklini temiz eyleyemez (5) eyle olsa tedbîr mütekaddim ve 'alâmeti yubüset ve göz küçücek (6) olmak aña şâhid ola dördünci ol kim galîz ve şulb keymûs şakabeye (7) cem' olup bağlanur füsürde olur 'alâmeti oldur ki tabîb nazar idüp (8) şakabeyi göremez 'ilâcî anuñ kim şakabenün tarlığı sebebi yubüset galebesinden (9) ola ruṭûbet arturıcı tedbîrler buyuralar başına hatunlar südin (10) sağmak gibi kulağına ve burnına mürettîb yağlar isti'mâl ideler mârûl (11) şuyı tuḥmekân şuyı bezr-i katûna lu'âbı başına tılâ itmek cerb (12) gıdâlar ve yumşak gıdâlar yimek fâyide ider vâkt vâkt issi nesneler yimek (13) tılâ eylemek māddeyi cezb itmegiçün be-ğâyet müfîddür ḥammâm şâfi tatlu

173(b)

(1) şu kim nîm germ ola içine oturmak şu içinde gözünü açmak gâyet (2) muvafıkdur ammâ anuñ kim sebebi ruṭûbet galebesinden ola istifrâğlar (3) ideler ayârec-i feykara ve ḥabb-i kuḫıyâyıla şiyâf-ı za'ferân çekmek dahı (4) müfîddür sıfat-ı şiyâf-ı za'ferânı uşak bir dirhem za'ferân bir dirhem (5) zencâr bir dirhem aḫlat-ı za'ferân dört dirhem dögeler eleyeler şiyâf (6)lar (eyleyeler) bir nüshada dahı çavşîr bir dirhem dimişler sıfat-ı aḫlat-ı za'ferân (7) za'ferân-ı şiyâf-ı mâmişâ kıvıll gül şabr mür nişasta şamg-ı

‘arabî her (birinden) (8) iki dirhem dögeler eleyeler ‘amele getüreler ‘adedi edviyenüñ yedidür (9) şıfat-ı dārū-yı mu‘assel uşak iki mişkāl (zencar) dört mişkāl keler boķı (10) üç mişkāl za‘ferān iki mişkāl şamğ-ı ‘arabi bir mişkāl dükelerini (11) dögeler balıla karışdurup ‘amele getüreler şıfat-ı mu‘assel-i diğer fülful (12) uşak her birinden bir dirhem belesan yağı buçuk dirhem uşak rāziyāne (13) şuyıla ħal ideler belesān yağını karışdurup bal katalar ‘amele getüreler

174(a)

(1) üçünci bāb tabaka-i ‘inebiyyeye ‘ārız olan nütū ‘illetini (2) bildürür nütū ‘illeti kim ‘inebiyye tabakasına ‘ārız olur dört nev‘dür (3) dört nev‘ün daħı sebebi karaniyyeye ‘ārız olan cerāhatdan olur (4) yā karħa sebebile yāħūd esbāb-ı bādiyeden ya‘ni taşrağı esbāblardan (5) birisile nütū ‘illetine ehl-i ‘ām mür-i surħ dirler ehl-i şan‘at līkin her (6) nev‘ine bir ad virmişdür ammā nev‘-i evvel şöyledür kim tabaka-i karaniyyeye bir (7) āfet irişüp yaralar ‘inebiyye ol yaruğdan çıkar sehelce karınca (8) başı miqdārınca bu sebepten ol nev‘a re’sün-neml dirler veli te‘emmül (9) idüp nażar ideler gözün karası tağyir olup dört taraf gendü nihādından (10) müteğayyir olmuşdur yāħūd degirmiligi bir dürlü daħı vażı‘a dönmiş midür (11) eger dönmis olursa ma‘lūm ola kim re’sün-nemldür biğere degüldür eger hem-reng (12) olup dört tarafında ak ħat olacak olursa re’sün-nemldür bilesiz kim (13) ol ak

ķarniyyenüñ yarukıdur ikinci nev'-i 'inebiyye evvelki mikdārından

174(b)

(1) dahı ziyāde çıkmış olursa ana resü'z-zübāb dirler ya'ni sinek başı (2) demek olur üçünci nev'i dahı büyük olur şol üzüm dānesi gibi (3) ve hem derdnāk olur ol sebebeden bu nev'a 'inebiyye dirler döndünci (4) nev'i büyük olur yüksek dahı olur andan taşra gelür mih başı (5) gibi kim anı anlayup müdevver ideler ve hem şöyle olur kim gözün ħapağı (6) anı örtmez olur bu sebden ^{eb} ana mısmār dirler ba'zı keħħallar sālūk (7) dirler ve ba'zılar feleki dirler 'ilācı şundan öñdin kim ķarniyye yarıkunıñ (8) kenārları ħalız ola gözi muttaşıl rifādeyile ħatı bağlamak gerekdür (9) anıñ çün kim yarığının kenārları olacaķ olursa ķābil-i 'ilāc olmaz (10). şiyāf-ı abār çekmek gerekdür şāzenic-mağsül zürür eylemek gerekdür (11) eger şazenci zeytun yaprağı şuyıla ısladup ħal idüp isti'māl(12) iderlerse yegrek ola eger tutiyāyı zētun yaprağı şuyıla yā mersin (13) yaprağı şuyıla perverde iderlerse ħāet fāyide ide ammā üçünci dördünci

175(a)

(1) nev'ini bağlamağa yumşak rifāde ideler göz endāzesince (2) rifādenüñ üzerine ķurşun taħta ideler göz şeklinde şöyle kim (3) taħtanıñ vezni biş dirhem ola tā on dirheme

degın bağlayalar ed (4) viyelerden şiyâf-ı ab r ve zürûr-i
verdi isti'mâl ideler şıfat-ı (5) zürûr-i verdî isfidâc-ı
erzîz iki dirhem denk gümüş (6) kılmıyası iki dirhem iki
denk şamg-ı 'arabî bir dirhem iki denk anzerût (7) buçuğ
dirhem raşûht iki denkiki habbe şâzenic-mağsûl dört (8)
denk afyon iki denk dükelini dögeler işe süreler şıfat-ı
iksirîn (9) kim bu bâb ola memdûh-dur isfidâc ı'r-raşâş
sekiz dirhem gümüş kılmıyası (10) şamg-ı 'arabî her
birinden dört dirhem rasûht nişasta afyon her (11) birinden
iki dirhem dükelini dögeler bezr-i kaçûna lu'âbıla yoğurup
(12) külekde kurudalar dögeler gubâr idüp göze çekeler
'aded-i edviyenün altı dur (13) fi'lcümle cemî' 'ilâclar kim
karha ve beşere bâbında zıkr olmışdur bu 'illete

175(b)

(1) kifâyet ider ammâ ol kim eskimişdür kâbil-i 'ilâc
degüldür ve illâ çok (2) olur kim mür-i sürh kim eski ola
vaqt kanı boşanur ana (3) şâzenec ve kil-i mahtum zürûr
ideler ve aña kim dileyeler anuñ çirkinligin (4) zâyil
ideler altına iplik geçüreler çekeler igneyile dört yanında
bağlayalar (5) azacuk çekeler ol ziyâde kim gelmişdür anı
keseler ya zurûr-i verdi (6) yâ şâzenic mağsûl kuhl- i
işfehâni tolduralar gözün üzerine yumurda (7) şarusın urup
bağlayalar dördünci bâb tabaka-i 'inebiyyeye'ârız (8) olan
tüferriku'l-ittışâlı bildürür tüferriku'l-ittışâl kim
tabaka-i'inebiyyeye (9) ve gayr ı a'zaya vâki' olur ikiden

hāric degüldür e'l-hāşıl tüferriku'(10) l-ittışāl yā az ola
 tabakanuñ cirminüñ geçmiş ola fi'l-cümle anuñ (11)
 mażarratı görmegine az olur ammā ol kim tabakanuñ egrü (12)
 yanına geçmiş ola ruṭbet-i beyḫiyye andan seyelān olup
 taşra (13) dökilür ol sebebden dört ulu āfet mütevellid
 olur biri oldur

176(a)

(1) ruṭbet- i beyḫiyye kim tabaka-i 'inebiyyeyile
 celidiyyenüñ ortasında ḥāyildür (2) ol ortadan gider
 tabaka-i 'inebiyye ruṭbet-i celidi yyeye sürişür (3) ol
 ruṭbet kim celidiyyenüñ ḡıdāsıdur anı neşf ider kurudur
 bunun (4) mücevvef içinden göze gelür celīdiyye içinde
 müctemi' olmaz fi'l-hāl (6) 'inebiyyenüñ şakābesinden geçer
 perākende olur üçünci āfet oldur kim (7) ḡalīb olup
 kuvvetini bāṭıl ider dördünci āfet oldur kim ruṭbet-i (9)
 beyḫiyye zevāli sebeble ruṭbet-celidiyyenüñ terligi
 tizcek taḥlīl (10) olup üzerine yubūset ḡalīb olur
 tüferriku'l-ittışālun daḫı esbābı (11) üç nev'dür biri
 oldur kim tiz ḫılt tabakayı göyündürür yir ikinci (12)
 ḫıltuñ çoklığı sebeble tabaka zahmet çeküp gerilür gücinür
 birbirinden (13) üzilüp ayrılır üçünci taşradan'arız olan
 esbāblaruñ

176(b)

(1) birisile olur nesne tokunmak gibi yā ok kılıc zahmı gibi kim vāki' olup (2) tū ferriku'l-ittısal 'ārız olur 'ilācı cümlesinün oldur kim evvel bedeni (3) füzūni yaramaz ahlātdan pāk idüp arıdalar ba'dehu kâbız ve muḳavvī (4) edviyelerle mu'ālece ideler muttasıl gözi rifādeyile baḡlu dutalar (5) beşinci bāb göze şu indüğünün esbābını 'alāmetini ve 'ilacını (6) bildürür göze şu inmeklik bir marāzdur südde marāzlarınun cümlesinden (7) maddesi ḡalīz ruṭūbetdür kim cem' olur tabāka-i 'inebiyyeyile hicāb-ı (8) karineyyenün ortasında bu 'illete 'arab dilince mā dirler türk dilince (9) şu dirler her gāh kim bu nev'a ruṭūbet ol mevzi'a cem' olsa (10) 'inebiyyenün şakābesi kim içreki nūrun menfezidür baḡlanur celidiyyeyile (11) taşraḡı nurun ortasında hicāb olur ol sebebden gözün (12) görmekligi bātıll olur calinūs eydür kim bu 'illetün sebebi ruṭūbet-i (13) beyziyye ḡalīz olmaklıḡındandır ve hem şöyle degüldür kim ruṭūbet-i

177(a)

(1) beyziyyenün gevheri mecmu'ı ḡalīz ola belki şöyle dür kim bir ḡarīb (2) burūdet sebebile kim aḡa muttasıl olur ol ruṭūbet burūdet (3) kesb ider bu sebīl-i tereşsuḡ tedricile tabāka-i 'inebiyyenün şakābesinün (4) üzerine gelür tabāka-i karineyyenün ardında cem' olur anda ḡalür (5) ve illā bu ruṭūbetün ḡālī ol mevzi'de bu iki ḡālden ḡāric (6) degüldür

eger sâhib-marażun mizâcî şovuklığından olursa (7) tonar ruṭûbet ḡalîz olur ḡarâret sebebile mütekerric olur (9) fi'l-cümle bu ḡâlün ikisi daḡı menfez bağlanup görmeklik bâtıl (10) olduğına sebebdür ammâ bu ruṭûbet bu mevzide tonmaḡının (11) iki sebebi vardur biri oldur kim ruṭûbet gendüsi şovuk ve (12) ḡalîz olur ikinci ma'deninden ḡâric olup taşraya yakın (13) olduğıla içreki ḡarâ^{re}t^{re}den ba'id olur velîkin tekerrüc

177(b)

(1)olduḡının sebebi ruṭûbetün çoklığından ve ḡarâretün zâ'îf (2) lığından olur şöyle kim görürüz yaş nesneler yaşlığı sebebile (3) mütekkeric olur bu 'illetün sebebi altı dur dürlü nesneden olur biri (4) çok kusmakdan olur ikinci bir zaḡm yâ bir nesne tokınmaḡdan olur (5) üçünci katı şovukdan olur daḡı mizâcun şovuklığından olursa (6) şöyle kim bir kimse kıarda şovukda kalmış ola dürdünci rûh-ı başıranun (7) zâ'îflığından olur şöyle kim pîrlerde vâkı' olur daḡı uzadu (8) ḡastalık çekmiş gişilere olur beşinci katı müşkil baş aḡrılarından (9) olur altıncı şol ta'âmlardan kim andan ḡalîz keymûs tevellüd ide (10) ammâ bu 'illet ekser kıara gözlü gişilere vâkı' olur zîra kıara gözün (11) ruṭûbeti iri olur buna delîl bu ruṭbet-i ḡarîb kim tabâka-i (12) kıarineyyeyile 'inebiyyenün ortasında olur ekser vâkı' olur kim tabîb (13) kıaçan kim bu 'illetlü gişinün gözine nazar eylese şuyı görür tabâka-i

178(a)

(1) 'inebiyyenün öginde ve üzerinde cem' olur dirler giçilür yine açılur (2) büyük olur şöyle kim 'inebiyye ol şunun dört tarafından kenār (3) larından ve ortasında görünmez kaçan kim kadh ideler ya'ni milile gözi (4) açalar 'inebiyye selāmet gendü hālinde bulınur buna delil bir nev' dahı (5) budur kim ekser alet-i kadh ya'ni göz acıcağ mil tabaka-i 'inebiyyeye güzer (6) eyleyeydi rutūbet-i beyziyyeye irişürdi tabīb şuyın karargāhına (7) iletdügi vaqt rutūbet-i beyziyye seyelān olup mīl güzer eyledügi (8) yirden taşra dökilür di bu sebebdendür kim bu şan'atun üstādları (9) milün ucını müdevver iderler sertiz itmezler sebab ol kim 'inebiyyeye (10) zahmet ve mazarrat irişdürmeye mīl hareket idüp aşağı yukarı (11) şuyı arıdurken 'inebiyye didigümüz tabakaı kazıyup çizmeye eger bu (12) ihtiyāt olmayaydı mīlün ucını tiz iderlerdi fi'l-hāl göze (13) girsün diyü 'inebiyyenün gevheri hōd yumşak ve tayancağdur yumşaklığı anuñcün

178(b)

(1) her nesne kim ana irişe anda yir idüp bitmeyen girü döne tayancağlığı (2) anuñcündür kim mīlün ucu aña degicek tayana eser itmeye su'āl (3) eger dirlerse kim şunun mevzi'i çün kim karniyyeyile 'inebiyyenün orta (4) sımış eyle olsa şuyı 'inebiyyenün himlinde milile nicesi yatururlar (5) cevāb budur kim kaçan mīl iki tabakanın arasına girse mīlün ucıla (6) şuyı aşağı başarlar mīlün ucu aşağı enmegi sebeble 'inebiyyenün (7) altı giñ olup büyük

olur şu şakâbeden ayrılır aşağı iner (8) 'inebiyyenün himli anı gendüye çeker ol şuya yir ider çün tabīb (9) mīli taşra çıkara şu ol arada kalur penhān olur hadēka (10) gendü hālinde selāmet kurtılır ve hem ba'zı tabībler eyitmişlerdür kim (11) şu 'inebiyyenün himlinde penhān olmaz şol yirde penhān olur kim gümnenün (12) māddeşi anda penhān olur dirler velīkin muḥakkıḳler katında bunu (13) dürüst tutmazlar ammā ba'zıları eyitmişlerdür kim göze su indügi oldur ki

179(a)

(1) ruṭūbeti beyziyye bī-nefsihi ḡalīz olur dirler bu daḡı dürüst degüldür (2) anuḡ çün kim ruṭūbet-i beyziyye ḡalīz olduḡı ikiden ḡaric degüldür (3) yā ba'zısı olmış ola yāḡud cemī'i bir kezden ḡalīz olmış ola eger (4) ba'zısı ḡalīz olacaḡ olursa mīlile ol ḡalīz olan cüzvi temīz itmek (5) mümkün degüldür bu taḡdīrce eger temīz daḡı olacaḡ olursa penhān eylemekligi (6) müşkildür zīrā bu cüzv bir cüzve daḡı muttasıldur bu muḡal-i 'aḡldur (7) olmasa gerekdür anuḡçün kim mu'āvedet eylemez e'l-ḡaṣıl tutalum ki 'inebiyyenün (8) himlinde penhān olur kalur mu'āvedet ider ve illā şek degüldür kim (9) ol sebebdan beyziyye miḡdārı tabī'atdan eksükrek olur ol maḡarrat (10) lar kim anuḡ eksük-liginün tabīldür nāḡār anlar tevellüd ider şöyle dür kim (11) ruṭūbeti beyziyyenün cemī'isi ḡalīz olacaḡ olursa anuḡ cümlesini (12) mīlile zāyil eylemek mümkün degüldür olmaz edviyeyile daḡı olmaz ammā (13) üstād-ı ahmed-i ferrūḡ rahmetu'llahi 'aleyhi gendü kitabında şöyle dimişdür ki

179(b)

(1) su tabaka-i 'inebiyyeyile tabaka-i 'ankebutiyyenün ortasında olur yāhūd (2) karniyyeyile 'inebiyyenün ortasında olur ya 'aşab-ı mücevvef içinde olur (3) veli şol kim 'inebiyyeyile 'ankebutiyye ortasında olur gözün (4) görmekliğini bātıl ider hadēkanun ortasında daḥı bulanuk zāhir olur (5) asūmānī bulud gibi aḡa mu'ālece yokdur ne mīlile ne ḥod edviyeyile (6) ve ol kim karniyyeyile 'inebiyye ortasında olur katı toḡmıṣ ak olursa (7) kirec gibi yā buz gibi aḡa daḥı 'ilāc yokdur ne mīlile ne edviyeyile (8) velī ol şu kim 'aşab-ı mücevvefde ola bir gözini yumalar zahmetli gözini (9) açup nazar ideler açılup dūrilmeye ḥadaḡada daḥı her giz bulanuklık (10) zāhir olmaya eger olursa daḥı az ola eyle ola aḡa kara şu dirler (11) ve hem üstād aḡmed-i ferrūh eydür müteḡaddimler daḥı muḡālefet itmezler (12) müttefeḡun 'aleyhdūrler bu söze kim şunun mevzi'i yā karniyyeyile 'inebiyye (13) ortasında olur ya 'ankebutiyye ortasında olur yāhūd aşab-ı

180(a)

(1) mücevvef ortasında olur şek degüldür kim bu tarīḡadur anlar bu sözi (2) gendülerden söylemediler ḡadīm üstādların 'ilmüyile bilmegile işlemegile söylediler (3) ammā şöyledür kim üstād-ı aḡmed eydür müteḡaddimlerin sözi oldur ki (4) göze şu inse açılacaḡıla açılamayacaḡunun 'alāmeti vardur

'alāmeti oldur ki (5) şāhib-maraża buyura ol gözi kim açılacaqdur aça ol bir gözini yuma (6) açılacak gözünü kapaklarının iki sini bir yere getüreler biraz tutalar dağı kapığı (7) birbirinden ayıralar tabīb nazār ide ol göze eger şakabe açılup yumulup (8) giñ olacak olursa kâbil-i 'ilacdur eger bu 'alāmet mevcud olmazsa (9) bilesiz kim süddedür 'aşab-ı mücevvef içindedür çün bu 'alāmet mütekaddimlerün (10) sözile biline mümkün olmaya ki mīli 'inebiyyeyile 'ankebutiyye ortasında (11) gire yāhūd 'aşab-ı müevvefe iledebileler ve hem bilmek gerekdür kim bu ruṭūbetün (12) artuqlığıla eksükliginde kıvāmında levninde ihtilāf vardur ba'zısı (13) artuq olur ba'zısı eksük olur ba'zısı rakik

180(b)

(1) olur ba'zısı şāfī ve ba'zısı bulanuq olur ammā eksikligile (2) artuqlığında ihtilāf budur kim bāzısı şunun çok olur şakabenün (3) dükelisini örter görmekligini bātılder ba'zısı az olur şakabenün (4) yarusından çokını yāhūd azını bağlar bākisi açuq kalur velī her (5) nesne kim ol inmiş tarafda ola ol göz eyü görmeye velī şol kim (6) açuq tarafından ola ne dürlü nesne olursa görmeye kuvvet irişe (7) dağı ekser vāki' olur kim bu ruṭūbet şakābenün ortasında olur hadeķanun (8) dört tarafı şudan hāli olup açuq olur bu sebeden ne kim görürse (9) hadeķanun ortasından görür ammā ihtilāf şunun kıvamında şöyle (10)

dür kim bu ruṭubetün ba'zısı raḳîḳ ve şafî olur şuyı daḥı ruşen (11) nesneleri örtemez gözün daḥı görmekliğini men' eylemez ba'zısı ğalîz (12) ve bulanık olur güneşi görmekten ve ğayrı nesneleri görmekten gözi (13) men' ider ve hem çok olur kim ğalîzlığı şol ḥadde irişür kim şuluk

181(a)

(1) andan götürilür ammā elvān-ı muḥtelife şular kim zıkr olundı on bir (2) dürlü olur evvel hava levninde ikinci sırça levninde üçüncü incü levninde (3) dürdüncü aḳ kirec levninde beşinci buz levninde altıncı asümānî levninde yedinci (4) birûze levninde sekizinci yaşıl ze' erced levninde toḳuzuncı şaru levninde (5) onuncı ağber levninde ya'ni ḳarasāḡu onbirinci müteḥarrik olur zıbaḳ (6) levninde ve illā su indüğünün 'alāmeti oldur ki evvel gözün ileyinde (7) ḥayāller zāhir olur üvez gibi sinek gibi uzun kıl gibi yıldız (8) şu'lesi gibi işbu ṭarîḳa ine ine şu muḥkem olup gözün görmekliğini (9) bâṭıl ider ḥadeḳanun levni müteḡayyir olur döner şol şularun (10) levnlerinün birisine kim zıkr oldıdı ve daḥı çok olur kim gözün (11) ileyine bu taḳrîr itdügümüz ḥayāller görünür şunun muḳaddimesi olmaz (12) ammā ḥayālet didügümüz şunun muḳaddimei olduğına olmaduḡına (13) fark vardır yedi veche üzerine biri oldur kim şunun muḳaddimesi

181(b)

(1) az az tedricile iner örter ziyāde olur gözün görmekligi
 (2) eksilmege başlar bir kezden iner görmeklik bāṭıl olur
 ekser bu (3) ḥayālat zāhir olduğunun evvelinden şu tamām
 olup göze (4) indüğünün miqdārı altı ay olur ziyāde olmaz
 altı aydan (5) geçse göz selāmet olup kurtılır ḡalibā şu
 indüğünün ḥavfından (6) emīn olur ikinci fark oldur ki
 ṣāhib-i illete soralar bu ḥayālat (7) iki gözinde bile mi
 görünür yāhūd bir gözinde mi görünür eger iki gözinde (8)
 bile görünürse nazar idüp göreler levnde büyüklükde
 giçilikde iksisi (9) bir midür yāhūd ikisinin birbirinden
 farkı var mıdur artamı eksilür mi (10) eger artarsa ḡāh ḡāh
 eksilürse ma'lūm ola kim anun sebebi ma'denün (11)
 buharındandır muḳāddime-i āb degüldür eger terakki idüp
 artacak ursa kim (12) hic eksilmeye hemişe bir levnde ola
 evvel bir gözinde olup sonra (13) bir gözinde dahı belüre
 ma'lūm ola kim şunun muḳāddimesidür.

182(a)

(1) üçüncü fark oldur ki göreler ḥadekanun levni bulanuk
 mıdur (2) yā degül midür eger biri bulanuk olup biri
 bulanuk olmazsa şunun (3) muḳāddimesidür eger ikisi bir
 levnde olup yeksān olursa şunun (4) muḳāddimesi degüldür
 dördüncü fark oldur ki üç dört aydan sonra (5) nazar ideler
 gözün ḥadekasında dütün gibi küdüret var mıdur yāhūd (6)
 yok mıdur eger varısa muḳāddime-i ābdur eger yoḡısa ma'de

buhārının (7) hayāllerinin sebebi dūr muḳaddime-i āb degüldür beşinci fark oldur ki (8) şoralar ma'de ta'āmdan tolu olduğı vaktin dağı hażm olmazdan (9) öñdin hayāller ziyāde görirür mi veyāhūd görünmez mi eger ma'de tolu (10) olduğdan hayālleri ziyāde görünürse buhārı ma'dedür eger ta'ām (11) hażm olduğundan sonra hıffet hāşıl olursa muḳaddime-i ābdur (12) altıncı fark oldur ki çok olur kim hayāllerün sebebile gözün (13) ruṭūbetleri tabakaların safilıgı görmekligün hissini işitmegün (ve)

182 (b)

(1) rāyiḥanın hissi tiz olup kavī olur velikin'ale'd-devām kulakdan (2) tanin eksük olmaz dağı muttaşıl rāyiḥa eksük olmaz eger za'if (3) dağı olacak olursa tabibler buña zükā'l-hiss dirler hastalıktan (4) sayılmaz yedinci fark oldur ki ba'zılara issi marazlar şonına 'arız (5) olup hayāller gözün ileyinde görünmege başlar sersām gibi evrām-ı (6) dimağıyye gibi zīrā kim dimāğın ruṭūbetlerinin ba'zısı muḥterik (7) olup göynür anuñ ihtirākından dütün gibi bir karagulık dimağa (8) çöker her vakt ol dütün'aşab-ı mücevvefün içine gelüp gözün (9) tamarlarına mümtelī olsa gözün ileyine hayāller gelmege başlar eyle (10) olsa bu hayāllerün fark oldur kim emrāz-ı dimağıyyenün şonına (11) 'arız ola bu 'alāmetün hüdāvendi mālihulyādan ali olmaya ve (12) illā gözleri şafī ola ammā şol şularuñ 'alāmetleri kim (13) 'ilāca kâbil midür ve yāhūd kâbil degil midür dört

vechile bilinür biri

183(a)

(1) oldur ki şundan sonra kim şu tamām ola şunun rengi yine şu (2) rengi gibi ola yā havā rengi gibi ola şāfī ola gayet eyü ola (3) yāhūd gök demür renginde ola kâbil-i 'ilac ola velikin şunun (4) tamām itdüginün 'alameti oldur ki bu 'illetün hüdāvendini güneşe (5) karşı oturdalar buyuralar gözini yuma tabīb gözinün kapağını (6) aşaga yukaru urup hareket virüp deprede ba'dehu gözini aca (7) nazar idüp bakalar eğer şu giçilüp büyük olacaq olursa elhāsıl (8) hareket idüp açılup yumulacaq olursa arkunlīgıla yine gendü (9) kararına gelürse ma'lūm ola kim şu tamām inmişdür kâbil-i 'ilācdur (10) eger aq olursa buz gibi yā kirec gibi hiç nev'ile giçilüp büyümezse ve hem (11) vāz'ından şeklinden tağyir olmazsa bilesiz ki kâbil-i 'ilāc degüldür (12) ikinci veche oldur ki buyuralar ol gözi kim kadeh ideceklerdür (13) açuq duta ol bir gözini yuma kapaqlarını birbirine sürüşdürüp

183(b)

(1) tabīb ol açılacak göze nazar ide eğer şakabe gendü hālinde tırdugı (2) mīkdārdan sehelce büyükrek olacaq olursa bilesüz şu 'ilāca (3) kâbildür eğer büyükrek olamazısa kâbil-i 'ilāc degüldür zīrā şukbe giñ (4) olmadugının sebep oldur kim aşab-ı mücevvefde südde 'arız olmışdur (5) bu iki 'alameti kim zikr eyledük bir yerde gerekdür ki kadh eylemekden fāyide (6) hāsıl ola elhāsıl bu iki 'alametün birisi şakabe giñ olmaqdur (ikinci şu demir renginde olmaqdur) (7) üçünci veche oldur ki şahib-marāzlara şoralar güneş şu'lesini yā (8) mum ısığını bakup sizirse kâbil degüldür eğer sizmezse 'alaca (kâbil-i 'alācdur) (9) kâbil degüldür gözini aca dört tarafına nazar ize eğer cihānı (10) tuman gibi görürse kim gendüsü bir tuman içinde gibi ola kâbil-i (11) 'ilācdur eğer tuman gibi degül karanulık içinde dursa kâbil-i 'ilāc degüldür (12)

dördüncü veche oldur ki buyuralar şāhib-marāz gözini açā gözün (13) üzerine yumşak atılmış panbuḡ uralar üzerinde kuvvetile dem virüp

184(a)

(1) ya'ni nefes virüp oflayalar 'ale'tta'cıl panbuḡı götüreler kim nazar (2) ideler eğer şu hareket idüp deprenüp levni gökcek olursa. kābil-i 'ilācdur (3) eğer deprenmese 'ilāca kābil deḡüldür ve hem panbuḡıla sınmak anunçün (4)dir kim barmaḡıla çok dürlü imtiḡān ideler şınarlar şu müşevveş olub (5) kaṡ eylemeḡe müşkıl olur bu sebebdēn gerekdür kim elile gözi iḡen (6) üşendürmeyeler daḡı ne vakt kim göreler şunun 'alāmetleri zāhir (7)olmaḡa başladı fi'l-ḡāl muvafıḡ perḡizlere ve şavāblu 'ilāclara (8) meşḡul olalar kim mu'ālece muvafıḡ olup fāyide ide eğer mu'ālece itmeḡe (9) tekāsül ideler şu kuvvet tutup muḡkem ola ol demde mu'ālece fāyide ide (10) ve yāḡud eylemeye nitekim ḡoca 'ali ebū sīnā eydür rahmetu'llahi 'aleyh (11) ben bir 'āḡil mu'teber ḡişi gördüm ki anuḡ gözine şu inmeḡe aḡaz (12) eyledi işbu ṡarīḡa gendüye mu'ālece eyledi ya'ni istifrāḡ (13) itmeḡile ṡa'am az yimeḡile balḡam arturur ḡıdālardan iḡtirāz itmeḡile ḡalyalar

184(b)

(1) yeyüp muḡallil sürmeler müneşşif edviyeler isti'māl itmeḡile şuyı gözine (2) inmekden men' idüp zāyil oldu görmeklik nūrı yine ḡararına (3) geldi dinlen imdi 'ilāc-ı şavāb şol nesneye dirler kim evvel dimaḡı (4) ve bedeni ḡabb-ı ḡuḡıyayıla ve ḡabb-ı zehebile ve ayāric feyḡarayıla ve ḡabb-ı (5) istamḡikūnıla arıdup pāk ideler her haftada bir şerbet ayāric (6) feyḡara kim balıla yoḡurulmuş ola matbūḡ-ı ḡaṡariyūn vereler (7) şıfāt-ı matbūḡ-ı ḡaṡariyūn ḡaṡariyūn baryik üç dirhem (8) mücevvef nīm-goft üç dirhem besfāyic nīm-goft yedi dirhem çekirdeḡi (9) çıḡmış ḡızıl üzüm yiḡirmi dirhem dūkelini yüz elli dirhem şuyıla (10) ḡaynadalar elli dirhem ḡalınca ayāreci bu matbūḡda ḡal idüp

içeler (11) beğāyet şavāb ola şıfat-ı hābb-i zehab şabr yigirmi dirhem şaru (12) helīle ve maştaki sakmūniyā keşirā za'ferān her birinden üç dirhem (13) kıızıl gül biş dirhem dögeler rāziyāne şuyıla yoğurup

185(a)

(1) hablar ideler şerbet-i iki buçuk dirhemdür nev'i diğer şabr yigirmi dirhem (2) şaru helīle ondirhem keşira za'ferān her birinden bir dirhem (3) maştaki ve sakmūniyā her birinden üç dirhem dögeler eleyeler (4) kendene şuyıla yoğurup hablar ideler şerbet-i iki dirhem ola (5) issi şuyıla eger gice yerse dūn yarusından sonra yine (6) nev'i diğer şabr sakmūniyā her birinden bir mişkāl türbūd yedi mişkāl (7) dögeler eleyeler yoğurular hablar ideler serbeti iki buçuk dirhem ola şıfatı (8) ma'cūn kim şunun ibtidāsında fāyide ider eger kāsni ve zencebīl (9) rāziyāne tohmı her birinden biş dirhem dögeler eleyeler safī balıla karışdurup (10) her tañla bir mişkāl isti'māl ideler ve hem menzencūş yiylemek (11) yāsemīn ve çörek otı yiylemek gāyet fāyide ider şıfat-ı şiyāf kim (12) şunun ibtidāsında fāyide ider ak harbak on iki dirhem ak fūlfül (13) altı dirhem uşak bir dirhem dūkelini dögeler turb şuyıla yoğurup şiyāflar

185(b)

(1) ideler göze çekeler müfred şoğan şuyını balıla göze çekmek göze (2) cilā virür göze iner şuyı kurıdur balıla

kāsni karışdurupmek (3) dağı göze çekmek dağı fāyide ider
 kurt ödi i sırtlan ödi kim (4) 'arab şebūt dir balıla göze
 çekmek fāyide ider horūs ödini birine (5) tamzurmak fāyide
 ider toy ciğeri içinde kim yaşılca dericik olur (6) anı
 kurudup göze çekmek fāyide ide buhūr-ı meryemün şuyını
 yaprağını (7) balıla karışdurup göze çekmek şunun inmegini
 men' ider dāne (8) çādırı ayāric- i feykarāyla ya āb-
 kāmile gārgara itmek gāyet fāyide (9) ider hāsa istifragdan
 sonra isti'māl ideler sıfat-ı şiyaf-ı (10) mücerreb kim
 göze iner şuyı zāyıl ider şıgır ödini alalar üskürceye (11)
 koyalar bir dirhem kāsni bir pāre bize bağlayalar el urup
 üskürce içinde (12) şol kadar ezeler kim hemvār ola ba'dehu
 bir dirhem belesan yağın karışdurup (13) kurudup şiyāflar
 idüp göze çekeler şunun ibtidāsında intişāre beyāza

186(a)

(1) fāyide ider sıfat-ı şiyāf-ı merāret kim meşhūrdur göze
 su indübine (2) turna ödi yaban keçisi ödi şebūt ödi 'ukḳāb
 ödi keklik (3) ödi her birinden iki dirhem ferfiyūn bir
 dirhem şahmı l hanḳal ve sekbīnec (4) her birinden bir
 dirhem dögeler eleyeler rāziyāne şuyıla yoğurup şiyāflar
 (5) ideler sıfat-ı dāru kim göze su indübine gözün nūrı
 zā'if (6) olduğına fāyide ide kabı soyulmuş habbu'l-ğār on
 dirhem şamg-ı 'arabī (7) bir dirhem ikisini bāliḡ olmaduk
 oğlan sidügile yoğurup göze çekeler (8) sıfat-ı daru-yı
 mu'assel sekbīnec iki dirhem ḥaltīt aḳ ḥarbak her birinden

(9) altı dirhem bal kifāyet mīkdārı dögeler balıla
 ıarışdurup göze çekeler (10) şıfat-ı dāru kim belesān
 yağıla terkīb ideler fūlfūl sekiz dirhem (11) kılmıyā dōrt
 dirhem rasūht on altı dirhem mūr-řāfī iki dirhem (12)
 za'ferān siyek dirhem belesān yağı bir dirhem kuru
 edviyeleri rāziyāne (13) şuyıla ezeler za'ferānı belesān
 yağıla ıarışdurup yoğurup bākī edviye

186(b)

(1)lere ıarışdurup on dirhem ezilmiş şamğ-ı 'arabī
 ıarıřdurup göze çekeler (2) 'azīm fāyide ide ebū 'alī beyān
 eydür rahmetu'llahi 'aleyh haylī (3) mu'teber gişiler ef'ī
 ödini bu marazun ibtidāsında tecrube eylediler (4) andan
 hic veřhile zehr mažarratını görmediler bu tecribeden
 ma'lūm (5) ola kim ağıludur diyü andan ihtirāz itmeyeler
 dir fi'lcümle göze (6) şu indüginün 'ilācınınuñ tarīķi otlar
 içmekde göze edviyeler (7) çekmekde işbunlardur kim zıkr
 eyledük ve ammā kadh etmek tedbiri (8) ya'ni mīlile göz
 açmak tedbirini beyān eyleyem ahirü'l-emr (9) bilindi kim
 su tamām indi ve muhkem oldu göreler kim buña hic (10) māni
 var mıdur yā yok mıdur baş ağırsı zūkām ve öksürük (11)
 gibi ne kim bunlara benzer varısa bu mevāni'lerden her
 kağırsı (12) bulunursa evvel gerekdür ki anuñ def'ine
 meşğul olup bedeni ve (13) dimāğı faşd u ishālıla pāk
 ideler ondan şonra kim gözi kadh

187(a)

(1) ideceklerdür ol gün gerekdür kim havā şafī ve küşāde ve şimālī ola (2) şāhib 'illeti ilerü getürüp gölgede rüşen yire karşı buyuralar otura (3) yumşak yastuk üzerine dizlerini göksine idüp ellerini baldurlarından (4) birbirine geçürüp gendüyi cem' ide keḥḥāl anuḡ ileyinde kürsiye karşı (5) otura şöyle kim şāhib-maraẓdan yükşekrik ola eger bir gözi (6) görürse ol gözini rifādeyile yumşak bağlayalar zirā bu bağlu olmanuḡ (7) iki fāyidesi vardur biri keḥḥāle ammā 'alīle fāyidesi (8) oldur ki eger gözi bağlamayalar hareket ider bu ḳadeḡ olacak gözi daḡı (9) harekete getürür ḳadḡ eylemek ol sebebdan düşvār olur ṭabīb (10) fāyidesi oldur ki çün mīl urup gözün şuyını giderür göz (11) açıla ṭabīb dileye kim buḡa nesne göstere ol daḡı gördüğünü buḡa diye (12) tōhmet eylemeyeler kim ol bir gözi açıḡdur anuḡıla görür dimeyeler (13) fi'l-cümle ṭabīb şöyle kim buyura 'alīl ṭarīḳa otura

187(b)

(1) bir gişiye buyuralar ardından başını bir elile ṭuta bir elile gözünün yukaru ḳapakını yukaru ḳaldura gözünün aşāḡı ḳapakını ṭabīb gendünün (2) bir elile aşāḡa çeke göz şöyle kim tamām açıla ba'dehu ṭabīb (3) buyura kim 'alīl gözün burundan yaḡaḡı köşesine baḡa mīli (4) gözün kıyruḡından yaḡaḡı köşesinden 'amele getürüp mīlün (5) ucını şol mevzī'e ḳoya kim gözi ol ṭaraḑdan açacaḡdur iki (6) vech içün biri

sāhib-marazun şabrını sınağ içün kim ağrıya (7) ve zahmete tākāt getürür mi yāhud etürmez mi ikinci nişān eyledügi (8) mevzi' şakabenün berāberinden müdür yā degül mi ve hem mīlün mevzi'i şakabadan (9) sehelce yüksek gerekdür e'l-haḡ geremez eger sağ gözi açmak dilerse (10) mīli sol elile tuta eger sol gözi açmak dilerse sağ elile (11) tuta ba'dehu mīle i'timād ide tamām kuvvetile şöyle kim mīl gözün (12) içine gire naḡar ide mīl ḡaraniyyenün içerü yanında göze nāzūkligile (13) mīli şakabenün berāberine getüre cehd ide kim mīli şakābeden içerü

188(a)

(1) geçürmeye beli eger yarum arpa mīkdārı geçicek olursa revā olsa (2) eger ziyāde geçerse revā olmaya fi'l-cümle mīl çünkim yerine yetişe (3) şāhib maraḡa eyü söyleyüp beşāret ḡaberile sevindüreler kim (4) 'alīl dahı feraḡ kesb idüp yüregi kuvvetlene zīrā ekser vāḡi' olur kim (5) sāhib-maraḡa ol ḡāletde istifrāḡ 'arīz olur bu sebebden (6) gerekdür kim ol gün ta'am yememiş ola ol sā'at eger başı (7) çekzinüp yā göḡli dönerse azıcuk ḡoruk yā enār şarābını vireler (8) tā kim göḡül döndüğini teskīn ide dahı atılmış panbuḡı göz üzerine (9) ḡoyalar nefes urup arkunlīgıla uralar maḡşūd bundan oldur ki (10) göz asāyiş ola pes mīl aheste aheste ḡareket virüp döndere (11) şuyı mīlün ucıla aḡaḡa yatura çün göre kim şı aḡaḡa (12) oturdı 'inebiyenün ḡimli şuyı gendüye çekdi bir zamān şabr ide mīli (13) fi'l-

hāl çıkarmaya naẓar ide eger şu hareket idüp çıkacak olursa yine

188(b)

(1) aşığa yatura ve illā çok olur kim 'inebiyyenün himli lezc olur şuyı (2) düşvârlığıla gendüye kabûl ider ve dahı çok olur kim şuyı mîlile (3) bir kez yaturmağıla her giz eseri belürmez ve hem çok olur kim hayli (4) zahmet çekilür şunun dükelisi inüp gitmez ol mevzi'e kim mahaldür anuñ (5) gibi perākende idüp her pâresi kankı tarafa meyl iderse ol yaña (6) iletmek gerekdür eger şuyı indürmekde zahmet gāyet çok çekilürse (7) mîlün ucını gözün aşığa tarafında başmak gerekdür kim azacuk kan (8) zâhir ola şuyı ol kanıla yaturalar kim ne kadar müşkil şu olursa (9) yoğ iken kan 'arız olacak olursa gam yimeye kim cemi'i müşkil şuları kan (11) yaturur eger şu müşkil dahı olmayacak olursa kanıla iner şu begāyet (12) müntehā olur zîrā kanûn harāreti şunun rutûbetini göyündürüp kan (13) kan ider ammā ol kan kim mîl ucıla zâhir olur gam degül didük

189(a)

(1) velî kan zâhir oldığı vaktın anı ol halde komak gerekdür (2) belki aşığa yaturmak gerekdür mîl ucıla eger yaturmayacak olursa turfe (3) 'illet mütevellid olur taḥlîl eylemek düşvâr olur fi'l-cümle ol hâletde (4) kim şuyı tamām karārına iledüp yaturalar buyura kim 'alîl birkaç kez

(5) tenaḥnuḥ ide boğazıla burnıla eylemeye ve hem ağzıla şuyını yuda (6) boğazından aşığa meyl ide tabīb çün göre kim şu tamām karar (7) idüp yatdı mīli arḫunluğıla taşra çıkara gül yağıla yumurda (8) şarusın atılmış panbukıla gözün üzerine uralar iki gözini bile (9) muḥkem bağlaya eger gözün köşesinde kan belüreceğ olursa (10) döğülmiş yumşak tuzıla gözi muḥkem bağlayalar karanu evde yaturalar (11) kafası üzerine sağ yanına şol yanına yatmaya şol uyku uyur (12) gişiler meşābesinde hic vechile hareket itmeye söz söylemeye eger söz (13) söylemek dilese elīle işāret ide gendüyi aḫsurmakdan öksürmekden

189 (b)

(1) saklaya şakaḫlarına şovuk muḥaddir zāmādlar ideler kim nāgāh baş ağrısı (2) tevellüd itmeye eger öksürmek vāḫi¹ olursa badem yağıla cülāb içüreler (3) eger aksurmak 'ārız olsa elini burnını ova kim aḫsurmağı zāyıl ola gıdāyı (4) az yidürüp hiç vechile çeynecek nesne yidürmeyeler yā cevāv yāḥūd (5) ḫarīre içüreler ikinci gün arḫunluğıla gözi açalar rifādelerini (6) āheste götüreler panbukı gül şuyıla ısladup gözi anuḡıla yuyalar (7) şöyle kim panbukdan göze hic nev¹ile zahmet irişmeye gözini elile (8) açmaya tutmaya yine panbukla yumurda şarusın gözine bağlayalar üçünci (9) gün yine açalar velīkin aḫşāma yakın açalar kim şavāb ola ol (10) (maraża) demde kızıl gül şuyıla ḫaynadup gözi ol şuyıla yuyalar sāḫib (11) buyuralar otura arḫasına ve dört

yanına yastuklar koyalar (12) şöyle kim dört tarafı cemi' yastuk ola i'timād idüp rahat ola (13) hiç nev'ile hareket itmeye başından aşağı kara destār ya bürüncek asalar

190(a)

(1) gözine ot komak dilelerse yunmuş şāzenic-'adesī yā sürme-i ısfihānī (2) çekeler eğer iki üç günden sonra şu yine mu'avedet iderse mīlile (3) girü yerine ilemeler zīrā tabāka-i mülteḥime bu üç günde tamām hatm olmamışdur (4) cehd ideler kim mīlün evvelki yirini bulalar mīli yine ol menfezdē (5) 'amele getüreler ve 'illā çok olur kim mülteḥime yumşak ve genişek olur (6) mīlün evvelki mevzi'i bulunmaz eyle olsa tiz nişterile bir menfez (7) dahı ideler mīli ol menfezdē isti'māl ideler evvelki 'adet (8) üzerine suyu yaturalar gözi yine bağlayalar nitekim zikr olundı (9) ve ba'dehū vakt olur kim mīlün mevzi'inden ziyade et 'ārız (10) olur anı ustūrayıla yāḥūd maḳasıla keseler hiç ihtiyāt itmeyeler (11) dahı ba'zılar karniyyenün altından yararlar suyu taşra çıkarurlar (12) bu tarīka 'amel muḥaṭaradur velikin bunu şol vakt ideler kim (13) şu ḡalīz olur rutūbet-i beyziyyeyi gendüye çekmez ḥaşıll-ı kelām

190(b)

(1) göz açılup bu mu'aleceler olduğundan sonra nāḡāh vaki' olur kim (2) göze şancu ve zarbān'ārız olur iki nesneden ya tabībün tamām (3) tenkiye itmekde takşırılık itdüğinden olur yāḥūd şāhib-marāzun (4) şādık-perhīz itmedüğinden olur

fi'l-cümle gerekdür ki 'ale't-ta'cîl (5) anuñ mu'ālecesine
 mülâzemet idüp meşgûl olalar su'ûtlarıla (6) ğargaralarla
 zamâdlarıla kim ol sancu sâkin ola eger tekâşül idüp (7)
 mu'ālece itmeyecek olurlarsa göze âfet-i 'azîm müştevlî olup
 (8) ümidleri münkati' emekleri zâyi' olur şıfat-ı şîyâf-ı
 afyon kim (9) sancuyı sâkin ide göze uyku getüre şîyâf-ı
 māmîşâ sekiz dirhem (10) za'ferân ve afyon ve şamğ-ı 'arabî
 ve huzağ her birinden iki dirhem (11) kesîra ve anzerût
 her birinden dört dirhem cündîb-i dester bir dirhem (12)
 dögeler eleyeler yağmur şuyıla yoğurup şiyâflar ideler
 yumurda ağıla ezüp (13) panbukıla gözün üzerine uralar
 nâfi' ola ve ammâ ğayrı hallerün

191(a)

(1) 'ilâcî kim mukâddime-i âb olmaya evvel gerekdür ki her
 birinün esbâbını (2) ve 'alâmetini bileler ol kim ma'deden
 ola ayârec-i feykarâyıla mu'ālece (3) idüp ma'deyi gül
 beşekerile maştaki ve anisonile takviye ideler ol kim (4)
 muşâl ih-i ma'dedür mürâ'ât ideler şöyle kim bu mu'ālecenün
 mevzi'inde (5) zikr oluna eger ma'de issi olacak olursa
 ma'deyi maţbûh-ı helîlele (6) pāk ideler enār şarâbıla
 limon şarâbıla takviye ideler şol (7) buhârlar kim ma'deye
 dimağa ma'deden müteşâ'id olup müştevlî olmışdur (8) ol
 buhârları dimâğdan men' idüp māddeyi ayakdan yana çekeler
 şandalıla (9) gülâbıla yiyledüp şakağlarına tılâ ideler
 va'llahu-a'lem sekizinci makāle (10) gözün şol illetlerini

bildürür kim anı hissile kimseler idrāk idmez (11) her birinüñ adını esbābını ve 'ilācını beyân idür bu maḳālat on (12) bir bābdur her bābda bunca maraẓlar vardur zikr iderüz inṣa'allāh (13) evvelki bāb ruṭūbet-i beyẓiyyede olan maraẓları bildürür

191(b)

(1) ikinci bāb ruṭūbet-i celidiyyeyile 'ankebūtiyyeye 'ārız olan maraẓları bildürür (2) üçünci bāb rūḥ-ı bāşıraya 'ārız olan āfetleri bildürür (3) dördünci bāb şebkōrligüñ esbābını 'alāmetini ve 'ilācını bildürür (4) beşinci bāb zürkōrligüñ esbābını ve 'ilācını bildürür (5) altıncı bāb kardan şovukdan zahmet çekmiş gözün 'ilācını bildürür (6) yedinci bāb ruṭūbet-i zücaciyyenüñ maraẓlarınun 'adedini ve 'alāmetini bildürür (7) sekizinci bāb 'aşab-ı mücevvefe 'ārız olan maraẓları bildürür (8) tokunzuncı bāb 'aşab-ı mücevvefenüñ istirḥa olduğunun esbābını ve 'ilācını bildürür (9) onuncı bāb gözün nūrı za'īf olduğunun esbābını ve 'ilācını bildürür (10) on birinci bāb envā'ı göz ağırlarına ve maraẓlarına ḥācet otları bildürür (11) evvelki bāb ruṭūbet-i beyẓiyyede 'ārız olan maraẓları bildürür (12) ruṭūbet-i beyẓiyyede 'ārız olan maraẓ altıdur levn taḡayyür olmaḳdur (13) cufūfdur cufūf cüzün-mihna ya'ni anuñ cüzünüñ ba'zısı kurumaḳdur

192 (a)

(1) rutûbeti giçi olmakdur rutûbeti büyümeğdür ğalizdür bu takrîr eyledüğümüz (2) maražlar kim rutûbet-i beyziyyede vâki' olur ikiden ħâric degüldür yâ kemiyyetile (3) düşer ya keyfiyyetile şol kim kemiyyetile düşer yâ artuğrak or ya eksülür (4) yâ giçirek olur yâ büyükrek vaqt olur kim artuğrak büyükrek olur (5) mikdârı tabi'iden rutûbet-i beyziyyenün ortasıla taşragı nûrun (6) ortasında ħicâb olur ammâ şol vaqt kim azrak yâhûd giçirek ola (7) ol âfetler tevvell üd ider kim yukaru bāblarda zikr oldıdı ve ol kim (8) keyfiyyetle düşer ol dağı üç dürlüdür yâ bir âfet olur kıvâmında (9) yâ bir âfet olur levninde yâ bir âfet olur yubüsetde ve ammâ ol kim kıvâmında (10) olur şöyle olur kim kıvâmın ba'zısı mu'tedil olur bāzısı ğalîz (11) rağ olur bu 'illetün ħüdāvendı her nesne kim ırak ola anı göremez (12) ol kim yakın ola anı dağı eyü görmez zirā ba'zısının kıvāmı i'tidālden (13) beğāyet çok döner ğalîz olur yâhûd dükeli merre-i vāhide ğalîz

192 (b)

(1) olur ve eger cemî' ğalîz olacağ olursa gözün görmekligi bātıll (2) olur ve anın ħükmile şu ħükmi ikisi birdür eger eczālarının ba'zı (3) ğalîz olursa ikiden ħâric degüldür şol eczā kim ğalîzdür peyveste (4) ola anın dağı (ħāli) üç dürlüdür biri oldur ki evvel eczādan ğalîz (5) olan anın ortası ola eger bu tarīka olacağ olursa 'alāmeti (6) oldur

ki bu 'illetün hüdāvendī bir nesneye kim nazar ide ortasından (7) bir kara nesne taşrasına çıkmış gibi görür ikinci oldur kim anuñ (8) eczālarınuñ gālīz olan mevzi'i anuñ kenārları ola ol tārīka (9) olursa 'alāmeti oldur kim bu 'illetün hüdāvendī büyük nesneleri (10) bir kez nazar itmegile tamām görmez meşelā şöyledür kim büyük cüsselü: cāneverlerün (11) endāmlarını ayru ayrı görür üçünci oldur kim eger ol eczā kim (12) gālīz olmışdur perākende olmuş olursa 'alāmeti oldur ki şāhib (13) maražuñ gözinün ileyinde hayāller görünür ol cüzvün şeklinde

193(a)

(1) zikr eyledük sinek gibi üvez gibi yazılmış hatlar gibi ne kim bunlara (2) benzer varısa ammā ol kim levnlere düşer üç dürlüdür biri oldur ki (3) ruṭūbetün cemī'isi levninden döner sāhib 'illet her nesne kim göre (4) ol levnde görür eger gördüğü levn kara ise ol şol zulūmat dütün gibi (5) görür eger kızılısa yā şaru ise şol hālde göre kim gözinde tūrfası (6) olanlar yā yarağanı olanlar gördüğü gibi ikinci oldur ki ba'zıları (7) levninden döner ba'zısı yine tabī'i levninde olur 'alāmeti budur kim (8) bu 'illetün hüdāvendinün ileyinde hayāller görünür ol eczānuñ (9) şeklinde ve levninde üçünci oldur ki şol buḥārlarun sebebile kim dimāğa (10) müteşāi'd olur ol buḥārun zıllı ruṭūbet-i beyziyyeye düşer her (11) gāh kim ol buḥār gelmege başlaya görmeklik hāli tabī'idēn rüç'at (12) ider

cemî'î eşyâyı ol müteşâ'id olan buhârûn levninde gösterür
(13) ol kim ruṭûbetün ve yubûsetün keyfiyyetinden düşe ya
ruṭûbetile i'tidalden

193(b)

(1) çıkmış ola yâ yubûsetile ammâ ol kim yubûsetile
i'tidâlden çıkmış ola (2) üç hâlden hâric degüldür yâ budur
anun dükelisi yâbis ola 'alâmeti (3) budur ki bu 'illetün
hüdâvendinün gözi küçücek olur aṣlâ görmez (4) olur ba'zı
eczâlarının ruṭûbeti yâbis olur bu daḥı iki nev'dür (5)
kuruluk eczâsı peyveste olur yâhûd perâkende anun hükmi
hemîn (6) galizlık hükmi gibidür ammâ fark oldur kim
yubûset olan gişilerün (7) gözi küçücek olur ve uykusuz
olur ve ol kim i'tidâlden hâric (8) olmuş ola anun gözi
gendü endâzesinden büyükrek ve tolurak (9) ola 'ilâcî
ruṭûbet-i beyziyenün terligi çoğlığının büyüklüğün galiz
(10) lığının 'ilâcîdur bedeni dimâğı arıdup pāk olur göze
cilâ virici (11) sürmeler isti'mâl idüp taḥlîl idici
edviyeler çekeler ve illâ giçiliginün (12) kuruluğının
eksüklüğün 'ilâcî yubûsetden olan baş ağrısı 'ilâcî (13)
gibi dūr ruṭûbeti arturıcı tedbîrler buyuralar vallahü-
a'lem

194(a)

(1) ikinci bâb ruṭûbet-i celidiyyeyile 'ankebutiyyeye 'arız
olan (2) marâzları bildürür ruṭûbet-i celidiyyenün

marāzları on altı dur (3) biri zevālūhā yūmine ikinci zevālūhā yūsre üçüncü imtidāduhā (4) ila fevkin dördüncü imtidāduhā ilā esfelin beşinci tağayyürühā ileşşufreti (5) altıncı tağayyürühā ile's-sevād yedinci tağayyürühā ile 'lbeyāz sekizinci (6) tağayyürühā ile'l-humreti tokuzuncu inki'āruhā onuncu hucūcutuhā onbirinci sığāruhā (7) on ikinci kiberuhā onüçüncü yubūsetuhā ondördüncü ruṭubetūhā onbeşinci (8) inki'āduhā onaltıncı tūferriku-ittişālīhā ma'lūm ola ki (9) ruṭubet-i celīdiyyenün marāzları bunlardır ki zikr eyledük līkin (10) ruṭubet-i celīdiyyenün marāzı dörd nev'dür biri afetlerdür ki vāz'ına (11) düşer ikinci afetlerdür ki kemiyyetile düşer üçüncü afetlerdür ki (12) keyfeyyetile düşer dördüncü tūferriku'l-ittişāl dur ammā evvelki nev'kim (13) vāz'ına düşer üç veche üzerine biri oldur kim mevzi'inden

194(b)

(1) zāyil olmuş ola sağdan yana yāhūd soldan yana meyl eylemiş ola (2) ikinci oldur yukarı veyāhūd aşağı yana çekilmiş ola üçüncü oldur (3) içerü gitmiş ola yāhūd azacuk yukarı kalkmış ola ve illā celīdiyyenün (4) sağdan yana yāhūd soldan yana yukarı yana meyl eyledüğünün sebebi (5) 'aşab -ı mücevvefenün azalaları teşennūc olduğındandır teşennūc dahil (6) ya imtilādan olur yā yubūsetden olur iki nev'ün dahil 'alāmetleri (7) ma'lūm-dur veli aşağı ka'rına gitmeğünün sebebi istifrağdan olur (8) ve hem ruṭubetler

taşrasına kalduğının ve aşağı yağa çekildiğinin sebebi
 'aşab-ı mücevveffenün (10) 'ažalaları istirhā olduğundan
 olur eyle olsa her gāh ki celīdiyye (11) sağ yağa yā sol
 yağa meyl ide ol kimsenün gözi aḥvel görünür (12) ve dahı
 vaḳt olur kim celīdiyyenün bir ta'alluḳ olan eczāsı yukaru
 (13) yağa aşağı meyl eylese ol kimse gerekdür ki bir
 nesneyi iki göre

195(a)

(1) eger iki gözün dahı celidiyyesi gendü mevzi'inde zāyil
 olmuş (2) olsa biri yukaru çıkup biri aşağı inmiş olsa
 buncılayın olur ve her (3) gāh kim celideyye inḳışār olmuş
 olsa göz elbette dimāğı ruṭūbetleri (4) taḥlīli sebebile
 dahı yubūset sebebile azrak ola ve hergāh kim göz taşrarak
 (5) otura füzūnī ruṭūbetlerün sebebile ekḥel göstere şöyle
 kim deryānün (6) içerüsünde kim baḥr-i bī-kırāndur ol şu ol
 mevzi'leri kara gösterür (7) kaçan kim kenāra yakın olup
 yeri yuḳa olsa aḳ rūṣen ve ṣāfī (8) görünür 'ilācī imtilādan
 olan teşennüce ve istirhāya oldur kim ruṭūbetleri (9)
 istifrāğ itdüreler nuṭūlarıla gargaḥlarıla atūselerle ve
 illā kuru (10) teşennüce kim ruṭūbetler taḥlīl olmaḳlığı
 sebebile olmuş ola ruṭūbetleri (11) arturıcı tedbīrler
 buyurular ikinci nev'kim kemiyyetile düşer iki veche (12)
 üzerinedür biri oldur büyükrek olur ikinci oldur ki (13)
 giçirek olur büyüklüğün sebebi maddenün çoklığından olur

195(b)

(1) giçiliginün sebebi çok istifrâğıla k̄uruluğdan ve rut̄ubet taḥlīl (2) olduğundan olur ve her gāh kim ṭabī'ī mīqdārdan büyükrek olsa (3) nūr-ı bāşıra mükedder olur her nesneye kim baḳa gendü mevzī'inün mīqdārından (4) ol nesnenün cūşsesini giçirek görür sebebi ol kim bu rut̄ubeti celidiyyenün (5) gevherine perākende olur anuñla örtülür anun kuv̄eti şöyle kim (6) gerekdür taşrasına sirāyet eylemez ve her gāh kim giçirek ola mu'tedil (7) mīqdārıla rūḥ-ı bāşıra kaviraḳ olur bu sebebden her ne kim naḳar ider (8) gendü mīqdārından büyükrek-dür anuñçün kim rūḥ-ı bāşıranun mīqdārı (9) anuñ cirmini kıyās itmekde ziyāde ve ḳavī olur ḳaçan kim rūḥ-ı bāşıranun (10) kuvveti endāzede olsa cümle emrāzlardan birisi olur 'alāmeti (11) ve ḳānun-ı 'ilācī iki nev'inün daḫı m'alūmdur ammā üçünci nev'kim (12) keyfiyyetile düşer ol daḫı üç nev'dür biri celdiyyenün levni (13) taḡayyür olup yā ḳara yā kıızıl olup ya şaru ya aḳ olur ikinci rut̄ubeti

196(a)

(1) bunun üzerine ḡālib olur üçünci oldur ki yubūset ḡālib olur (2) velikin levni taḡayyür olmaḳlığının sebebi aḫlaṭ ḡalebesinden olur (3) rut̄ubet ḡālib olduğunun sebebile yubūset ḡālib olduğunun (4) sebebi ma'lūm dur bir kez yirlerde zikr olunmuşdur ve ol vaḳt kim anuñ levni (5) taḡayyür ola ṭabī'atdan ḥāric bir levn anda zāhir olur ol

'illetün (6) hüdāvendī her neye kim nazar itse ol hıltun levninde görür kim (7) gendüye müstevlî olmışdur ve dahı her vakt kim ruṭūbet ğalebe ide göz (8) ḥiyre olup muttaşıl yaşı eksük olmaz ve her gāh kim yubūset ğalebe (9) ide ruṭūbet-i beyḫiyye mūncemid olup mūna'kid olur ol sebebeden (10) görmeklik bāṭıl olur ve hem 'ilācī dahı müşkil olur ammā celidiyye (11) müteğayyir olduğının 'ilācī oldur ol hıltı istifrāğ itdüreler kim (12) anu levninde 'alāmeti gözde zāhir olmuşıdı ve hem taḥlīl idici sürmeler (13) isti'māl ideler velī aḡa kim ruṭūbet ğalebe itmiş ola mayārec-i feykara

196(b)

(1)ve ḥabb-i kūḫıyāyla istifrāğ itdüreler bedeni dimāğı bir kaç kez arıdalar (2) sürmelerde bāsiliḫun çekeler aḡa kim yubūset ğalebe itmiş ola ruṭūbeti (3) arturıcı tedbīrlər ideler dördünci nev' kim tüferriḫu'l-ittisāl dur bunun (4) 'ilācī kuruh 'ilācī gibidür velīkin bu kurūḫdan müşkildür zirā tabībler (5) bu marāzları ḥissile idrāk itse olmaz dahı vakt olur kim ṭabaḫa-i (6) ankebutiyyeye tīz muḥarrik mādde sebebinden tüferriḫu'l-ittisāl mütevellid

'arız olur iki dürlüdür biri oldur ki rūḥ-ı bāşıra çok olur (12) çoklığı sebeble anuñ kuvvetinüñ mesāfeti ırağa düşer ol sebebdan (13) ırak nesneleri beğāyet eyü görür ammā yakından hırlu görmez ikinci

197(a)

(1) oldur ki rūḥ-ı bāşıra mīqdār-ı tab'iden eksükrek olur yakındağı (2) nesneleri eyü görür ırakdağıya kuvvet irişmez kim temiz ide ma'lūm oldı kim (3) rūḥ-ı başıranuñ kılletile za'if-liğından olurmuş ve ol kim tariki (4) keyfiyyetden zāhir olur iki dürlüdür biri oldur kim rūḥ-ı bāşıra ğalīz (5) olur ol sebebdan her ne kim görürse düşvār görür bir şahı kim görür (6) anuñ suretini ve hey'etini taḥkik idemez ikinci oldur ki rūḥı laṭif (olur) (7) anuñ kuvvetinüñ mesāfeti ırağa düşer düşicek perākende olur dağı (8) ekser vāki' olur kim kemiyetüñ keyfiyyetüñ ahvali mürekkeb olur ol (9) terki b dağı dört dürlüdür biri oldur ki rūḥ-ı başıra çok olur (10) ve ğalīz olur ikinci oldur ki az olur ve ğalīz olur üçünci oldur ki (11) çok olur ve laṭif olur dördünci oldur ki az olur ve laṭif olur (12) ammā ol kim çok olup ğalīz ola ırakdan her nesne kim göre gökcek (13) göre zira mesāfetüñ ıraklığıla hareketüñ kuvveti laṭif olur

197(b)

(1) yakındağı nesneleri gökcek görmez ilācı oldur ki ayārec-i feykarāyla (2) istifrāğ itdürüp sürme-i rūşināy

çekeler gice ta'ām yimekten perhîz (3) idüp lebeniyatdan ihtirāz ideler merzencûş yiyledüp ğıdasının içine (4) dār-ı çinî sa'ter 'ivaz ideler ve ol kim az olup ğalîz ola ırakdan (5) eyü görmez iki dürlü sebep vardır ya rutûbet mütekâşif olduğunun (6) sebebiledür yâhûd rutûbeti ğalîzliğinin sebebiledür bu 'illet ekser (7) pîrlerde olur bunun 'ilacı ğâyet düşvâr olur zîrâ azdur azdan (8) ğalîzdur buña ayârecden tenkıyeden çâre yokdur seri'ü'-haẓm ta'âmlar (9) yedürmek gerekdür kim rutûbet arturıcı ola cevāv gibi kuzı eti şorbası (10) gibi semîz kuşlar eti gibi ve bunlara benzer varısa ve ol kim çok ola laţîf (11) dağı ola her neye kim nazar itse ırakdan yakından beġâyet gökcek (12) ve kuvvetlü göre ve ol kim az ve laţîf ola yakından gökcek görür ve lîkin (13) ırakdan tahkîk idemez sebep oldur vakt olur kim rûh-ı bâşıraya

198(a)

(1) yubûset ğalebe ider vakt olur ki rutûbet-i celîdiyye büyükrek (2) olur 'ırak nesneleri gökcek görmez ve illâ celîdiyye büyük olduğunun (3) 'ilâcı yubûset 'ilâcında zıkr olmışdur rûhunun azlığı 'ilâcı (4) dağı yubûset 'ilâcı gibidür vallahü-a'lem dördünci bâb (5) şeb-körligün esbâbını 'alâmetini ve 'ilâcını bildürür ammâ gice gör (6) memeligün sebebi üç dürlü biri rûh-ı bâşıranın ğalîzliğinden (7) olur ikinci gözün eczâlarının rutûbetinden olur ve hem rutûbet (8) beyziyyenün ğalîz

olduğundan olur üçüncü güneşün harareti mütevâtır (9) eser eyledüğünden olur zîrâ gündüzün havâsı 'ale'l-kıyâs gice (10) havâsından issi ve laţîfdür gündüz havâsının ve hem güneşün (11) nûrî gözün ruţûbetini rûh-ı bâşıranun ve beyziyyenün ğalîzlığı laţîf (12) ider bu sebeblerile gündüz gökcek görür kaçan kim gice olur gündüz (13) havâsının leţâfeti olur rûh-ı bâsıra dahı gözün ruţûbetleri

198(b)

(1) dahı ğalîz bu sebebden gice örmez olur ve ol kim mütevâtır güneşde (2) ola şöyle kim güneşün nûrî rûh-ı bâşıranun leţâfetini taḥlîl ider olkim (3) ğalîzrakdur taḥlîl pezir degüldür kaçan kim gice ola gice havâsının (4) keşâfeti sebeble ğalîzlığı ziyâde olup hiç nesne görmez olur (5) ve hem çok olur kim şebkôrliğün sebebi buḥârı ma'deden olursa her kaçan kim (6) ma'de pâk ola 'illet za'îf ola ve her vakt kim ma'de mümteli' ola (7) şebkôrlik illeti kavî ola ekser bu 'illet büyük kara gözlü gişilere (8) vaḳi' olur 'ilâcî anun kim kan galebesinden ola kıyfaḫdan ve gözün (9) köşesinden kim mâḳin dirler kan aldurup ayârec-i feyḳarayıla istifrağ (10) ideler laţîf tedbîr idüb gice ta'am yimekten ictinâb ideler ta'amdan (11) öndin züfâ şarâbın içeler ve yâḥûd züfâyı sezâbıla düğüp şuyıla (12) süfûf ideler ta'amdan sonra azacuk eski üzüm şarâbın içeler eğer 'illet (13) eskimiş olursa tîz edviyelerle mu'âlece ideler kim müfid ola şıfât-ı devâ kim

199(a)

(1) gece görmezlere fāyide ide geçinün bağırını alalar oda bırağalar ol şudan (2) kim andan hāşıl olur cem' ideler yumşak döğülmiş dār-ı fülful ile milh-i hindī (3) karışdurup ezüp kavurup göze çekeler 'azīm fāyide ide nev-i aher dār-ı (4) fülfuli döğüp nīm-goft ideler geçinün bağırını alup şerha idüp ocağa (5) bırağalar köpüklenüp sulandığı vaktin dār-ı fülfuli üzerine ekeler çıkaralar (6) kurudalar yumşak döğüp göze çekeler ve hem sürme-i rūşināy ve şiyaf-ı (7) merāret çekeler kim gāyet fāyide ide nev-i diğer belesān yağını alup azacuk (8) afyonıla kuvvetini sindüreler göze çekeler fāyide ide dahı mürevvak balıla (9) rāziyāne şuyını karışdurup göze çekeler fāyide ide ve illā gerekdür kim (10) gözini yuma bir sâ'at kadarı açmaya fi'l-cümle geçinün bağırını bişürüp (11) dār-ı fülfulile şuyını çekmek ol bağır yimek gözünü anuñ buhārına (12) tutmak 'azīm fāyide ide beşinci bāb gündüz körliğin esbābını ve 'alēmetini (13) bildürür gündüz görmezlik gice görmezliğin zıddı dur anuñcün kim gice

199(b)

(1) havāsı gündüz havāsından mürettibdür gündüz havāsının yubūsetinün (2) letāfeti rūh-ı bāsıranuñ letāfetini azacuk ziyāde ider bu sebebden (3) her kaçan kim gündüz ola göz hıyre olup görmeklik za'if olur (4) bu 'illet ekser gök güzlü gişilerde ve eşhel gözlü gişilerde vāki' olur (5)

'ilâcî oldur ki ruṭûbet arturucî tedbîrler ideler burnına
 ḥatunlar (6) sūdini ṭamzurup başına benefşe yağın dürteler
 ekşi ve tuzlu ve tîz (7) ṭa'āmlardan perhîz ideler ve hem
 çok kimseler kim olur dāyim şahrada ve (8) güneşde olurlar
 bu sebebdan anların gözleri za'îf olup ırakdan (9) görmez
 olur ve anı kim yakında görürler anı daḥî istikṣâyıla
 görmezler (10) ne kadar kim bakarlarsa ḡaliba cemî'
 nesnenün levni anların gözine aklıḡa māyil (11) görünür
 'ilâcî budur ki asūmāni ṭonlar geyeler gözünün ileyine kara
 bürüncek (12) aşalar kim muttaşıl anın nazarı aḡa düşe
 altıncı bāb (13) kardan şovukdan zahmet çekmiş gözün
 'ilâcını bildürür kardan şovukdan

200(a)

(1) zahmet çekmiş gözün 'ilâcî buḡday şamanı şuyıla
 kaynadalar (2) ol şuyı isicaḡla göze ṭamzuralar ve hem
 balıla şarmısak şuyını göze (3) ṭamzuralar fāyide ide ve
 hem degirmen ṭaşını kızardup üzüm şarābını (4) üzerine
 döküp gözi anın buḡarına ṭutmak fāyide ider ve daḥî taḡlîl
 (5) eyleyici edviyeler zūfā ve bābūnec ve iklîl-i melik
 gibi şuya kay adup (6) başını buḡarına ṭutmak 'ilâc-ı
 kāmildür yedinci bāb (7) ruṭûbet-i zücāciyyenün
 marāzlarının 'adedini ve 'al̄metini bildürür ruṭûbet-i (8)
 zücāciyyenün marāzlarının 'adedi on birdür biri taḡayyür-
 (9) ikinci taḡayyür-ü levniḡ ile's-sufreti üçüncü taḡayyürü
 ha ile's-sevādi dördüncü (10) taḡayyüruha ile'l-beyāzı

beşinci rutûbetühâ altıncı cüfûfuhâ yedinci kebiruhâ sekizinci (11) sıgaruhâ tok^uuncı cumûduhâ onuncı gālîzuha on birinî tûferriku'l-ittisâluha (12) iş bu takrîr eyledüğümüz marâzlar kim hâdis olur cemî' rutûbet-i (13) celîdiyyenün mazarratlarından olur yâbisdür yâ mürekkeb şol kim

200(b)

(1) basitdür yâ issidür yâ şovukdur eyle olsa bu issile şovuk yâ mādde (2) yile olsa gerekdür yāhūd bigayrı maddeler bigayrı madde olursa (3) zararı ma'lûm dur eger maddeyle olursa levni tağayyür olmak hâdis olur (4) şol dört levnlerün birisinden nitekim celidiyyeye 'arîz olur bu (5) mevzi'de dağı 'arîz olur zücâciyyeye ammā tağayyürlığa sebebi oldur ki (6) celîdiyye müreṭṭib olursa zücâciyye dağı müreṭṭib olur eger yubūset (7) gālîb olursa zücâciyye dağı yabisdür eger harâretile rutûbet mürekkeb (8) olursa zücâciyyeye büyümeklik 'arîz olur kaçan kim büyük olsa (9) nūr munḳati' olur celidiyyeye muttaşıl olmaḳdan veyāhūd harâret (10) ve yubūset mürekkeb olur zücâciyyeye güçimekligi za'îf olur sebebi (11) ol kim nūr muttaşıl olur celidiyyeye zücaciyyenün ortasından yāhūd (12) burûdetile rutûbetden zücâciyyeye gālîz 'arîz olur yāhūd burûdetile (13) yubūsetden cumūd 'arîz olur yāhūd issi ve tîz aḳlatdan te'ekkül

201(a)

(1) 'ārīz olur ve illā çok olur kim tūferriku'l-ittīṣāl 'ārīz olur zūcāciyyeye (2) ammā kaçan kim bir mādde munṣab olsa 'āzâlardan bir uzun eger mādde (3) müfred olsa 'illet dahı müfred 'ārīz olur eger māddeye mahlūt (4) olursa ğayrı hādīs 'illet mürekkeb olur nitekim zikr eyledük calinūs (5) eydür issi marāzların sebebinden biş 'illet olur şovuk marāzların (6) sebebinden sekiz 'illet 'ārīz olur mürettib marāzların sebebinden biş (7) 'illet 'ārīz olur yābis marāzların sebebinden biş 'illet 'ārīz olur (8) fi'l-cümle bu marāzların 'ilācı kangı ahlāt gālib olursa anuñ 'ilācıdur (9) başda ve bedende istifrāğlar idüp maķından kan almak şakaķlara (10) sülük yapışdurmak gibi e'lḥāṣıl māddeyi başdan aşāğa çekmek (11) gerekdür şol göze şu indügi bābda olan mu'aleceleri itmekdür (12) ammā tūferriku'l-ittīṣāl kim evrāmlardan olmaya aşab binüp üzöldiginden (13) ola alāmeti oldur ki göz içerü düşmiş ola şolmuş ola görmeklik

201(b)

(1) bātıl olmuş ola buña 'ilāc yokdur vallahü a'lem sekizinci bāb (2) 'aşab-ı mücevvefe 'ārīz olan marāzları bildürür 'aşab-ı mücevvefe 'ārīz (3) olan marāzlar üç veche üzerinedür birisiden sekiz marāz olur müşabehe tü' (4) l-eczā ya'ni eczāları birbirine beğzer issi şovuk yaş (5) kuru eger müfred eger mürekkeb bu marāzlar cümlesi aşab-ı

(6) mücevvefe hâdis olur ittisâ' za'f gibi dahı bundan gayrıları evvel (7) 'arız olur intişaru'l-kurūh ikinci emrâzu'l-'aliyye-isüdde gibi verem (8) gibi ne kim bunlara benzer varısa üçünci inhişalü'l-ferd nesne kesilmek (9) gibi fesk gibi hark gibi ne kim bunlara benzer varısa e'l'hâşıl 'aşab-ı (10) mücevvefün cemî'i marâzları zarar ider görmeklige üç veche üzerine (11) eger marâz kavî olıcağ olursa 'azim mazarratlar hâdis olur fi'lile (12) eger za'if olacağ olursa zarar azrak olur eger zararı (13) mütevassıt olacağ olursa bi-hasebi i zalik fi'lcümle dimâğ içinden carî

202(a)

(1) olur nūr munḳati' olmağlıgıla görmeklik bâtıll olur süddeden (2) ayru kıla 'aşab-ı mücevvef 'illetile dahı ammā 'azalaların 'illeti iki nev'dür (3) biri istirḥādur biri teşennücdür velikin teşennüc dahı iki nev'dür biri (4) ve mefḥumdur illā şol vaqt kim 'aşab-ı mücevvefün 'azalaları teşennüc ola (6) hadeḳa gendü mevzi'inden zāyil olur göz egilür ahvellər gözi gibi olur (7) gāh kim istirḥa ola göz taşrasına meyl ider eger istirḥa-yı (8) müfred olsa görmeklik bâtıll olur anuñçün kim göz tamarları ḡayet (9) taşra çıkar 'aşab çekilür anuñ tecvîfi 'aşab çekilmegi sebebile (10) taracık olup nūruñ yolu tutıla 'ilācı istirḥanuñ ve teşennüc-i imtilānuñ (11) oldur ki dimāğı pāk idüp arıdalar ayarec-i feyḳara ve ḥabb-i kūḳıyāyıla (12) ve

ıtrı-ı fil ma'cunı ist'imāl idüp ğargaralar ve 'atūseler ideler (13) kuvvetlü sürmeler çeküp alnına ve şakaıklarına lāden tılā ideler

202(b)

(1) ammā kuru teşennüce rutûbet arturıcı tedbîrler ideler zîrâ ekser vâkı' (2) olur kuru teşennüc kim hâdiş olur emrâz-ı dimāgiyyeden şar' ve seder (3) ve devvâr ve baş ağrısı gibi bunlar hâdiş olduğıla 'aşab zâyil olur (4) ammā oğlancuklara kim ahvellik 'arız olur karşusına gerekdür kim (5) gice mûm yandurular şöyle nazâr dâyim ol mûma dürüst ola gündüz (6) bir kızıl nesne aşalar gözinün karşusına şol vechile kim gözün (7) egrisi kuyruğından yaña ola kızıl nesneyi burnından yaña aşalar tâ kim (8) tâ kim o nazarı kızıl nesneye mâyil ola ve ya'ni mütekaddimler eyitmişlerdür kim (9) eger koyun öykenini alsalar döğüp suyunı sıksalar sürmeyi ol şuyıla (10) perverde idüp göze çekseler fâyide idüp ahvelliği zâyil ola dimişler (11) tokuzuncı bâb 'aşabe-i mücevvef ün istirha olduğınuñ esbâbını (12) ve 'ilâcını bildürür 'aşab-ı mücevvef istirha olduğınuñ sebebi iki nev'dür (13) biri zahmetile kusmağdan olur vakt olur kim hatunlar oğlan

203(a)

(1) toğurmağdan istirha olur bükülür gözi taşra gelür 'ilâcı şunun kim (2) zahmetile kusmağdan olur ve dahı hunak

hastalığından olur evvel kan (3) alduralar ba'dehu kurş-ı
 benefşeyile ishāl ideler gözini rifādeyle şarup (4) zeytun
 yaprağı suyla mersin yaprağı suyla kabız edviyeler
 ısladup (5) göze çekmek gerekdür rifde üzerine gözün
 endāzesince kurşundan (6) tahta bağlayup kafası üzerine
 yaturup gıdayı az yimek gerekdür ol kim sebebi (7) oğlan
 toğurmakdan ola kan idrār idici mu'ālaceler ideler enşeden
 (8) hacamat idüp gözi muhkem bağlayalar şöyle kim zikr
 olundu vallahü a'lem (9) onuncı bāb gözün nūrı za'if
 olduğunun esbābını ve 'ilācını (10) bildürür ve dahı şol
 za'ifini bildürür kim anuñ sebebi muhkem olmamış ola (11)
 za'ifliği gāyet kuvvet tutmamış ola meşelā eger bir adamuñ
 gözi çok (12) ağlamakdan yā buhārdan yā azacuk rutubetden
 za'if olup kuvvet (13) eksükrek olsa anuñ kânūn-ı 'ilācı
 ta'am yidüğinden sonra şol kadar

203(b)

(1) otura kim ta'am ma'desinden yaru haẓm olup ma'de
 ağızından aşağı (2) ine çok ta'am yimeye buhār-engīz
 ta'amlardan ihtirāz ide sirke ve zeytun (3) ve tuzlu şūr
 nesneleri yimeye soğan şarımsak gendene bāderūc tura otı
 (4) kelem mercimek bakıllā gibi çok şarāb içmek çok cima'
 çok kan aldurmak (5) çok hacamat itmek çok uyumak gubar haṭ
 okumak uvaḳ yazuya bakmak (6) arka üzerine yatmak dāyim
 esdügi yerde oturmak hāssa şimālī şovuk (7) yeller ola
 şahrālarda kara çok bakmak güneş kurşına nazar itmek gün

(8) toğā dururken ine dururken ve tolanurken bunlar cemi' göze ziyān (9) ider ve hem şu'lelü nesnelere bakmak gözi çöngeldür dārçinī yimek ve (10) göze çekmek gözün nūrını arturur ayārec-i feykāra ve ıtrıfıl-sagīr (11) yimek göze gāyet fāyide ider şoğan şuyını oğul balıla göze çekmek (12) gözün karanılığını giderür ammā göze kim za'iflik hāşıl ekser pirlerde (13) olur tabi'atlarının yubūsetinden eyle olsa anların gözlerini şāfī

204(a)

(1) şunun içine bakmak benefşe yağın kabak yağın burnına tamzurmak (2) fāyide ider ve hem abukrāt fāzıl eydür şalgāmın çigini ve bişmişini yimek (3) gözi kuvvetlendürüp nūrı ziyāde ider nekadār za'if olmuş olursa (4) nitekim eydür eklü's-şekem neyyen ve maṭbūḥan zāde 'aleyhi bāşarahu ve in kānet (5) kād kärebe'z-zehabe ve dahı mārūl ve tuḥmekān ve circir yimek gözi (6) za'if ider bāderūc yimek ziyān ider velikin şuyını göze çekmek fāyide (7) ider şıfat-ı şiyāf kim göz nūrın arturup görmekliğine kuvvet virür (8) sekbīnec cāvşir milh-i enderāni zencār ak fülful belesān yağı erkek (9) şıgır ödi dār-ı fülful zencebīl 'adedi edviyenün tokuzdur rāziyāne (10) şuyıla ısladup dögeler yoğurup şiyāflar ideler göze çekeler şıfat-ı (11) burūd-i rummāne kim gözün nūrını arturur ekşi enār şuyın alalar kaynadalar (12) yarusı kalınca enār şuyı miqdārı müravvak bal karışduralar yigirmi gün güneşe (13) koyalar

ba⁴dehu göze çekeler 'azîm fâyide ide sıfat- ı 'uzeyri kim
göz nûrın

204(b)

(1) arturup kuvvet-i bâşıraya takviye ide altun kılmıyâsı
şabr bakır tûbal. (2) rasûht yunmuş şazenic her birinden
bir dirhem fülful dâr-ı fülful nûşadır (3) za'ferân her
birinden bir buçuk dirhem müşk bir denk dögeler eleyeler
'amele (4) getüreler sıfat-ı 'uzeyrî nev-i aher göz nûrın
arturup cerebi giciyigi (5) beyâzı giderür kılmıyâ ve sürme
ve yunmuş şâzenic-i 'adesi şâdec-i hindî (6) ve şabr ve
şaru pirinci tûbalı yâhud bakır tûbalı her birinden bir
dirhem (7) fülful dâr-ı fülful nûşadır her birinden buçuk
dirhem milh-i enderânî (8) felencemüşk deniz köpüğü her
birinden iki denk za'ferân bir dirhem (9) dört denk müşk
buçuk denk dükeline dögeler râziyâne şuyıla ezeler (10)
kurudalar tekrâr ezeler göze bırağalar 'azîm fâyide ola ve
anun kim gözinün (11) za'fı çok ağlamakdan olmuş ola
benefşe yağın ve nilüfer yağın (12) ayağı altına dürtmek
gerekdür hâma girüp başını gözünü şunun (13) buhârına
yaşıl çemenlerde bûstanlarda akar şular katında oturmak
'ilâc-ı

205(a)

(1) kâmindür on birinci bâb enva'ı göz ağrılarına ve
marâzlarına hâcet (2) olan göz otlarını ve şiyâfları ve

zurûrları beyân ider şıfat-ı (3) burud-ı hışrûm tûtiyâ-yı mürebbâ on dirhem zerdeçûb on dirhem (4) şaru helîle kabı kâbilî helîle kabı her birinden biş dirhem zencebîl biş (5) dirhem zencâr-ı şâfî mürrebbâ büssed muhrik bûre-i ermeni huzaâz-ı mekkî (6) mür üşne māmîşâ 'afş şahm-i hançal zâc-ı misrî muharrik mürebbâ hâzî-ı muhrik (7) mürre bâkef-i deryâ her birinden iki dirhem emlec bir dirhem kâfûr bir dirhem (8) māmîr ân biş dirhem fûlfûl dâr-ı fûlfûl keler bokı her birinden üç dirhem (9) milh- i hindi bir dirhem dükeline döğüp koruk şuyıla biş kez perverde (10) idüp kurudalar göze çekeler 'adedi edviyenüñ yigirmi dördtür şıfat-ı (11) tûtiyâ-yı cevherî la'1-i rümmânî bir dirhem şaru yâkût buçuk dirhem (12) birûn dirhem duhne-i firengî üç denk delinmedük incü iki buçuk mişkâl (13) kılmıyâ-yı zehbi buçuk ^{mîşkâl} gümüş kılmıyası buçuk mişkâl mer-kaşîşâ bir mişkâl

205(b)

(1) büssed buçuk mişkâl sürme-i ısfihânî altı mişkâl tutiya-yı girmânî buçuk (2) mişkâl anzerût iki buçuk mişkâl zebedü'lbaħr bir denk zencebîl buçuk denk (3) kâfûr bir habbe isfidâc buçuk mişkâl nişasta buçuk mişkâl koruk (4) suyu on dirhem bûre-i ermeni bir denk müşk buçuk denk cemî'ini (5) dögeler eleyeler ğubâr ola göze çekeler 'adedi edviyenüñ yigirmidür (6) şıfat-ı kuhl-ı ebû sindî fâyide ider gözün karanlılığına ve za'ifine (7) ve göz yaşardığına

sebeli ğıṣā veya sārū helīle zencebīl her (8) birinden biş dirhem aḳ fūlfül iki dirhem şadır bir dirhem şāzenic-(9) maḡsūl on dirhem dögeler eleyeler göze çekeler nāfi' ola sıfat-ı (10) kuḥlu'l-benefseci fāyide ider gözün yaşına zulūmatına gicidüğine şāzenic-i (11) 'adesi iki dirhem demü'l-aḡveyn bir denk mārīd bir dirhem rasūḡt bir (12) dirhem dār-ı fūlfül ve sūnbūli-tıb her birinden buçuk dirhem şāzenic-i (13) hindī iki denk kākūle ve müşk her birinden bir denk kāfur buçuk denk

206(a)

(1)dögeler eleyeler göze çekeler sıfat-ı kuḥlu'l-benefseci aḡer şāzenic-i 'adesi (2) iki dirhem rasūḡt bir dirhem sūnbūl dārçini her birinden buçuk dirhem (3) māzū bir dirhem şāzenic-i hindī iki kırat demü'l-aḡevyn kākūle müşk (4) her birinden bir kırat dögeler eleyeler göze çekeler sıfat-ı ^{kuḥlu'z-za'ferānī} (5) fāyide ider gözün zulūmatına gicidüğine sūlāk 'illetine za'ferān sūnbūli (6) tıb her birinden iki dirhem dār-ı fūlfül bir dirhem aḳ fūlfül bir buçuk (7) denk nuşadır buçuk dirhem māzū üç dirhem kāfur buçuk denk dögeler (8) eleyeler göze çekeler sıfat-ı kuḥlu'l-beyāz gözün aḡını giderür kefi deryā (9) būre-i ermeni anzerūt sūkker-i tabarzed sıçan boḡı beraber dögeler eleyeler göze (10) bıraḡalar sıfat-ı tūtıyā-yı aḡmer gözün nūrını arturur yaşını keser (11) şāzenic-i 'adesi altı dirhem rasūḡt dört dirhem büssed ve incü her (12) birinden iki dirhem şamḡ-ı

'arabî keşîra her birinden biş dirhem isfidâcu(13) 'r-reşâş
bir dirhem za'ferân demü'l-aheveyn her birinden buçuk
dirhem

206(b)

(1) dögeler eleyeler her birinden göze çekeler şıfat-ı
burūd-i esved (2) gözün yaşını giderür akına cilā virüp
arıdur sürme ve tütıyā (3) her birinden on iki dirhem incü
iki dirhem şāzenec-i (4) hindî bir dirhem za'ferân buçuk
dirhem merkāşîşā sekiz dirhem (5) müşk bir denk kâfūr bir
denk dögeler eleyeler göze çekeler (6) nāfi' ola şıfat-ı
kuhl-i mücerreb muhtarundür göz yaşını keser (7) ekşi enār
şuyı alalar kaynadalar nısfı kalınca ba'dehu huzaż māmîşā
(8) za'ferân şabr ve fîliz her her birinden bir mişkāl
müşk iki (9) denk cemî'isini ol şuya karışdurup şişeye
koyup kırk gün (10) güneşe aşalar ba'dehu isti'māl ideler
şıfat-ı zurūr-i aşfar (11) mısrî göz ağrısına gāyet
mücerreb-dür ukdetur-rih (12) anzerūt çeşm-zen kand şeker
her birinden biş dirhem dögeler (13) eleyeler göze
bırağalar şıfat-ı kuhlü'l-dem'a göz yaşını giderür

207(a)

(1) kuvvetile harāreti sākin ider şāzenec-i adesî mağsül ve
tutiya-yı (2) mağsül ve mārkaşîşā her birinden bir dirhem
müssed ve delinmekdük incü (3) her birinden buçuk dirhem
şiyāf-ı māmîşā ve şabr her birinden (4) bir buçuk denk

dögeler eleyeler göze çekeler nev-i diğer gözün (5) ruṭūbetini yaşını giderür milḥ-i hindī fūlfül dār-ı fūlfül her birinden (6) bir buçuk denk dögeler eleyeler göze çekeler şıfat-ı zürūr kim fāyide ider (7) gözün aḳına dehnec ve sükker nebāt her birinden bir dirhem ḳara (8) helīle anzerūt çeşm-zen şabr zencebīl tūtiyā her birinden buçuk (9) dirhem dögeler göze bırağalar şıfat-ı ḳuḥl kim göz aḳını giderür te'lifü'l (10) ahmerü'l-askalanī mükelles olmuş yumurda ḳabını biş dirhem abanos iki (11) dirhem zencebīl zencār kef-i deryā her birinden bir mişkāl keler bokı (12) bûre-i ermeni tūtiya-yı mağsûl bunlar dahı birer mişkāl selḥu'l ef'i (13) ve şakāyıḳu'n-nu'mān ve 'aḳıḳ-i muḥriḳ ve mekkī bilegü taşı ve nūşadır

207(b)

(1) ve yılan boncığı her biriden bir mişkāl dögeler eleyeler göze çekeler (2) şıfat-ı ḳuḥlū's-sumāk gözün yaşını kesüp gicisini giderür ḥamīr içinde (3) göyünmiş şaru helīle ve tūtiyā her birinden biş dirhem sumākı gül (4) şuyıla ısladup gölgede ḳurudup dögüp göze çekeler şıfat-ı ḳuḥl kim (5) müzmin göz aḳrılarına fāyide ide çeşm-zen biş dirhem nebāt şekeri (6) iki dirhem demü'l-aḥveyn bir dirhem dögeler eleyeler göze çekeler nāfi' (7) ola şıfat-ı ḳuḥl kim beyāzı giderür dehneci ve ruşināyı ve tutiayayı (8) ve sumāk ve incü ve l'al ve demü'l-aḥveyn nebāt şekeri her birinden bir dirhem (9) dögeler eleyeler

g ze bırağalar şıfat-ı kuhl kim beyāza cilā virür giderür
 (10) çeşm-zen anzerūt tūtiyā mer-kāşīşa zebedü'l-baħr
 rasūht dahnec (11) yedi yaşar oğlan dişi doğuz azusı nebāt
 şekeri her birinden (12) iki dirhem dögeler eleyeler göze
 bırağalar şıfat-ı kuhl dār-ı fūlfül dem'ayı (13) giderür
 tūtiyā on dirhem büssed ve şaru helīle ve şabr her

208(a)

(1) birbirinden dört dirhem fūlfül dār-ı fūlfül her
 birinden iki dirhem (2) dögeler eleyeler göze çekeler
 şıfat-ı zurūr kim mışr kehhālları isti'māl (3) iderler
 oğlancuklar gözi ağrısına verdenic 'illetine te'sīr
 nef'inūğ (4) fi'lhāl zāhir olur eşek sūdile perverde olmuş
 anzerūt (5) on dirhem çeşm-zen üç dirhem dögeler eleyeler
 göze bırağalar (6) şıfat-ı zurūr kim aşfar-ı ekber fāyide
 ide balgamī nezlelū göz ağrıların (7) kim eskimiş ola
 anzerut on dirhem şiyāf-ı māmīşā biş dirhem (8) şabr(ve)
 za'feran her birinden buçuk dirhem afyon iki denk dögeler
 (9) eleyeler göze bırağalar(nāfi ola) şıfat-ı zurūr-ı aşkar-ı
 aş ğar fāyide ider göz (10) ağrısından bakıyye kalmış
 ağrılara anzerūt altı dirhem şiyāf-ı (11) māmīşā üç dirhem
 şabr iki denk zurūr-ı ebyaz altı dirhem dögüp (12) eleyüp
 göze bırağalar şıfat-ı zurūr-ı ebyaz şol göze fāyide ider
 (13) göz ağrısın hiddeti geçmiş ola anzerūt biş dirhem
 nişasta

208(b)

(1) iki dirhem şeker-i tabarzed şamg-ı 'arabî her birinden bir dirhem dögeler (2) eleyeler göze bırağalar şıfat-ı kuhl kim za'îf gözlerün nûrını kavî ider (3) tûtiyâ 1 mağsûl on dirhem zencebîl fûlfül dâr-ı fûlfül māmīrān (4) her birinden bir dirhem nûşâdır buçuğ dirhem dögeler eleyeler rāziyāne (5) şuyıla üç def'a perverde idüp yine dögüp göze çekeler şıfat-ı (6) şiyāfir-rîzeh sebeli eski cerebi gözün karanlığını beyaz zufreyi (7) giderür altun kılmıyası gümüş kılmıyası şamg-ı 'arabî isfidācu (8) 'r-reşâş yunmış rasüht sünbül-i hindî her birinden üç dirhem (9) mür afyon cündibî-deste havlān-ı hindî her birinden bir dirhem (10) dükeline dögeler eleyeler sezāb şuyıla yoğurup külekte kurudalar (11) şıfat-ı ş yaf-ı aşfar-ı raķık beyāzı giderür anzerût kıızıl (12) zernîh afyon şabr üskütürî za'ferān her birinden ikişer (13) dirhem dögeler eleyeler şuyıla yoğuru şiyāflar ideler

209(a)

(1) şıfat-ı şiyāf kim gözün cerebini giderür zencār b dirhem isfidāc (2) gümüş kılmıyası her birinden iki dir dögelereleyeler sezāb şuyıla (3) yoğurup şiyāflar ide şıfat-ı şiyafu'l-huble şol göz ağrılarına fāyide (4) i kim rutûbetler gözden seyelān ide ve cemî'i müşkil ağrılarına (5) kim avratlarda ve oğlancuklarda 'arız olu hem kapaklar birbirine (6) yapışur ola boy tohmını al

şuyıla üç kez yuyalar ba'dehu ısıcağ şuyıla (7) ısladalar
 sabahdan öyleye degin elile şol kadar karışduralar kim (8)
 lu'ābı çıka sırça çanağ içine koyup güneşe koyalar boy
 tohmı (9) berāberince kettān tohmın alalar anı dağı üç
 def'a yuyalar güneşe (10) koyalar kurıya ba'dehu ol iki
 lu'ābdan alalar yarım cüz za'ferān (11) rüb' cüz' afyon
 katup karışduralar şiyāflar ideler şöyle kim mercimek (12)
 gibi ola miqdārda hācet vaktında birisini şuyıla ezüp göze
 (13) tāmzurdar 'azīm fāyide ide eger ağrıyan kulağa dağı
 tāmzursalar ağrısını

209(b)

(1) fi'lhāl sākin ide bizznillāhi ammā gözi ağrıyan dağı
 gerekdür ki (2) şu içmeye ihtirāz ide şıfat-ı şiyāf-ı
 ıştāftıyān göze hādis (3) olan istirhayı ve zulūmatı ve
 intişārı göze su indüğünü giderür (4) altun kılmıyası kara
 fülful afyon her birinden iki dirhem belilec (5) ve şamğ-ı
 'arabī ve şiyaf-ı māmīşā her birinden dört dirhem anzerūt
 (6) milh-i hindi kızıl zernih her birinden buçuk dirhem
 dögeler eleyeler şarābı (7) reyhānıla yoğurup şiyāflar
 ideler şıfat-ı tarahmatikān sebeli (8) ve kirpükler yoğun
 olduğunu giderür göyünmiş kalkatār rasüht (9) zencār her
 birinden bir dirhem şāzenec-i 'adesī nişasta her birinden
 (10) üç dirhem afyon buçuk dirhem za'ferān bir denk şamğ-ı
 'arabī iki dirhem (11) şabr buçuk dirhem dögeler eleyeler
 şiyāflar ideler şıfat-ı şiyāf-ı esved (12) gözdeki karhaya

cilā virür reşâş-ı muḥriḳ sürme nüḥās-ı muḥriḳ (13)
tūtıyā ı muşavvel şamğ-ı 'arabî keşîrâ her birinden dört
dirhem

210(a)

(1) afyon bir dirhem dögeler eleyeler şiyâflar ideler
sıfat-ı ş yaf-ı mu'aşşer (2) issi göz ağrılarına fâyide ide
şişlerini taḥlîl ider hikkeye sülâka (3) verdenice fâyide
ider ezüp gözün kapağı üzerine dürteler ak şandal (4) kızıl
şandal her birinden biş dirhem kızıl gül düğmesi on iki
dirhem (5) şamğ-ı 'arabî keşîra ḥavlân- ı hindî şabr māmîşâ
her birinden üç dirhem (6) dögeler gül yağıla yoğurup
şiyâflar ideler sıfat-ı şiyâf-ı sünbül hem (7) taşrasına
dürteler hem içine tamzuralar göz ağrısının bakıyyesini (8)
giderüp kirpükler ḡalîzlığını zâyil ider gözün kuvvetini
arturur aḳaḳıya (9) ve şamğ-ı 'arabî ve rasüht ve bakır
tübâlî her birinden on dirhem sünbül-i (10) hindî üç dirhem
za'ferân bir mişḳâl afyon bir dirhem dögeler (11) eleyeler
yağmur suyla yoğurup şiyâflar ideler sıfat-ı şiyafül-
ḳâḳıyâs (12) göze cilā virüp sebeli cerebi giderür ḥadeḳaya
kuvvet virür ḡalîz (13) maddeler gözün tabaḳalarında
muḥtebis olmış ola ḥuşk ider uzadı

210(b)

(1) göz ağrılarının bakıyyesini giderür gümüş kılmıyâsı
bakırübâlî rasüht (2) şamğ-ı 'arabî za'ferân her birinden

on iki dirhem afyon mukallā (3) mür-i şāfi şāzenec-i mağsūl
 sūnbūl-i hindī gül düğmesi her birinden (4) dört dirhem ak
 fūlfūl yigirmi dirhem dane gül döğüp saḥḥ idüp (5) taṣvīl
 olacağını tasvīl ideler eski şarābıla yoğurular yāhūd
 rāziyāne (6) suyla yoğurup şiyāflar ideler şifāt-ı şiyāf-ı
 'anber gözi kuvvetlendirür (7) rāsūht ki dirhem sūnbūl
 za'feran akākıyā her birinden buçuk dirhem (8) şamg-ı 'arabī
 keşirā her birinden bir dirhem 'anber-i ḥām rub'ı dirhem (9)
 döğeler eleyeler şiyāflar ideler nev'-i aḥer şiyāf-ı 'anber
 gözün zulumatını (10) giderür za'ferān buçuk dirhem şabr
 bir dirhem ḥavlan bir dirhem (11) tūtiyā iki dirhem 'anber-i
 ḥām rub'ı şiyāf-ı manī' göz agrısının 'ibtidāsında (13)
 isti'māl ideler kim göze inen mādeleri men' ide tūtiyā on
 iki

211(a)

(1) dirhem şamg-ı 'arabī anzerūt keşirā isfidācu'r-reşāş her
 birinden (2) biş dirhem 'uduriḥ bir dirhem döğeler yağmur
 suyla yoğurup şiyāflar (3) ideler şifāt-ı şiyāf-ı aḥzār
 sebele cerebe zafreye fāyide ider kılmıya (4) şamg-ı 'arabī
 isfidac her birinden üç buçuk dirhem zencār biş dirhem
 (5) usak üç dirhem uşakı sezāb suyla ezeler edviyeleri
 anuñıla (6) yoğurup şiyāflar ideler şifāt-ı şiyāfu'r-rasūht
 beyaza gışa veya (7) zufreye fayide ider rāsūht eylerler
 zencār her birinden bir miskāl (8) şeb-i yemenī şāzenec-i
 'adesi kākātar muḥrik her birinden iki dirhem
 (9) şamg-ı 'arabī biş dirhem altun kılmıyası buçuk

dirhem afyon bir dirhem (10) döğeler şuyıla yoğurup
 şiyāflar ideler şıfāt-ı şiyāfū'l-kalkaṭar (11) sebele
 cerebe laḥm-i zāyide fāyide ide şāzenec-i 'adesi altı
 dirhem (12) şamg-ı 'arabī biş dirhem zencār üç dirhem
 rāsūht kalkaṭar her (13) birinden iki dirhem afyon mür her
 birinden bir dirhem za'ferān

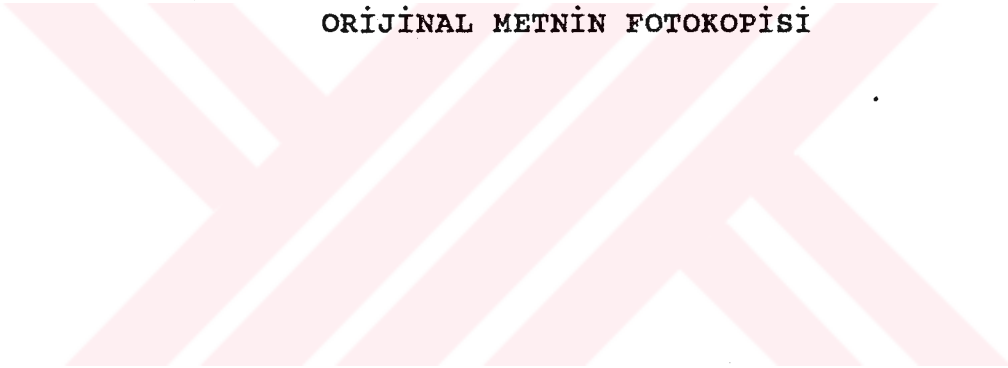
211(b)

(1) buçuk dirhem döğeler eleyeler eski şarābıla yoğurup
 şiyāflar ideler (2) şıfāt-ı şiyāf kim eski beyāzı giderür
 tūtiyā altun kılmıyası deniz (3) köpügi zūcāc-ıfir'avn her
 biriden bir dirhem za'ferān sādet-i hindī (4) milh-i
 enderānī nūşadır keler bokı her birinden buçuk dihem şenc-i
 (5) muḥriḳ bir dirhem incü buçuk dirhem müşk kāfūr her
 birinden buçuk denk (6) yoğurup şiyāflar şıfāt-ı şiyāf-ı
 āḥar gözün köşeleri yandugını (7) ve yendüğünü giderür
 sürme aḳaḳıyā her birinden altı dirhem aḳ fūlfül (8) iki
 dirhem sūnbül-i hindī üç dirhem afyon za'ferān her birinden
 (9) bir dirhem ḳoruk şuyı üç dirhem şamg-ı 'arabī altı
 dirhem şuyıla (10) yoğurup şiyāflar ideler şıfāt-ı şiyāf-ı
 münevvim bu şiyāf göz ağrısını (11) giderüp zāyil ider uyku
 getürür mamişā dört dirhem afyon bir (12) buçuk dirhem
 za'ferān iki dirhem keşirā iki dirhem cündibī-destar (13)
 buçuk dirhem anzerūt iki dirhem ḥavlān-ı hindī iki dirhem

212 (a)

(1) dükelinei saḥḥ ideler iklīl-i melik şuyıla yoğuralar
 şiyāflar ideler (2) gözün üzerine dürteler ağrısını sâkin
 idüp fi'lhâl uyku getürür (3) mücerreb dūr şıfat-ı şiyâf-ı
 nâfi' li'l-remed demi'l-aḥveyn şabr aḳâkıya (4) māmîşa
 za'ferân herr birinden iki dirhem afyon bir dirhem şamg-ı
 'arabî (5) bir dirhem dükelinei dögüp şiyāflar ideler kâsnî
 şuyıla ezüp (6) göze çekeler 'azîm fâyide ide mücerreb dūr
 şıfat-ı kuḥl kim yaşı keser (7) gözün aḳını giderür demü'l-
 aḥveyn sekiz dirhem māmîrân-ı çinî (8) biş dirhem anzerût
 dört dirhem çeşm-zen iki dirhem mer kaşîşâ-yı (9) zehebi
 bir dirhem keler boḳı buçuk dirhem kef-i deryâ buçuk dirhem
 (10) incü buçuk dirhem marâzî buçuk dirhem dehnec-i firengî
 buçuk dirhem (11) büssed buçuk dirhem dükelinei yumşak
 dögeler göze çekeler 'azîm (12) fâyide ide mücerrebdür (13)
 temmet bi'avnillâh

ORIJINAL METNİN FOTOKOPİSİ

6109

مكتبة

هذا وصف السلطان العظمى الوالى
السلطان بن السلطان السلطان بن السلطان
خان بن السلطان مصطفى خان عظمى
مادام علم السبع اعلى وصلى الله عليه
الحاج ابراهيم خرد العيسى اوفى
الحسين كركيس

عولم

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Konu	Altın Osmancılık
Sıra No	3079
Tarih	3585

- 1 لَطَائِفُ مَا شَاءَ اللَّهُ مِنْ مَجْمُوعِ هَذِهِ أَهْلُكَ رَغْبَةً وَكَتَبَ بِأَطْنَفِ
- 2 مَرْغُوبٍ وَأَوْفَى عَيْنِ تَهْنِئَةٍ أَنْجَلَكُمْ مِنْ بَأْسِ دَاوُدَ وَهُوَ لَكُمْ جَوْهَرِي
- 3 وَهُوَ نَظَرُكُمْ هَرَمُ أَهْلِكِ هَذِهِ نَارُ الْبَلَحِيَّةِ بِسْمِ اللَّهِ
- 4 نَحْنُ فَوَاحِشُكُمْ مَوْزُونِي صَبِيحَ سُبْحَتِهِ كَنَاهُ بِحُجْرَةِ عَمْرٍ وَكَانَ هُوَ
- 5 غُرُورًا لَمَّا تَرَى مَطْلَعُ الْبُحْبُوحِ أَجْزَلَ كَانَهُ شَوْذُكُمْ كَمَا دَعَا وَصَائِفِي
- 6 تَقْوَى كُنْ وَتَصْدِيقًا نِيَّ هَمَّتِ الْيَدُ بَلْ كُنَّا بَلْ لَيْفَ تَلَمَّ أَلِ
- 7 بِأَوْفَى هَكَ سَكَاتُكُمْ سَائِدَةً شَيْكَلُهُمْ تَزْنُكُمْ أَوْلَا بُوْدَ ارْتِفَادِهِ
- 8 أَنْفَاجُ اجْتِدَادِ أَنْوَاعِ فَوَائِدِ بُولُهُ أَغْرَزَكُمْ وَكَانَ الْوَاوُ تَحْلُفُ
- 9 مَوْصَلَكُمْ تَلَمَّ أَنْشَاءَهُ وَارِغَ أَوْلَادِهِ رِبْرِيكَ تَسَابُغًا لَوْنِي وَعِلَا
- 10 ذَكَرَ بَلَمَّ شَرِكُمْ سِفْهُكُمْ صَحْنُ الْبَلَحِيَّةِ فَكَلَامُ تَحْزِينِ غُرُورًا لَمَّا تَرَى
- 11 نَجَاحَ لَيْكِهِ أَمِيدَ يَأْتِيكُمْ وَتَبَّ خِيَابُ سَوَاحِلِهِ بِنْدَةِ رَأْفَتِهِ سَبِيلُ
- 12 أَمِيدُ وَادِدِهِ مَكْنُفٌ عَيْلَتُهُمْ مَسْهُوَةٌ لَهُ تَتَلَمَّ أَيْتُهُمْ ائْتِزَادُ
- 13 الْعِلْمُ وَالْمَالُ يَسْتَوِيَانِ كُلُّ مَيْسَرٍ وَكَانَتْ رُؤْيَا كَيْفَانَهُ لَوْنِي

- 1 تَنْكُرِي هَذَا وَلَ فَاخُذِي نِيَّازَكُمْ وَأَجْبِدِي قِيَّيَ وَحَمْدِي عِنْدَ
- 2 أَوْلَى جُودِ قِيَمِهِ كَمَا تَسْمَعُ دَرْعِي بَرِيكَتُكَ أَلَا كَمْ سَقَى دُرَّ
- 3 أَنْفَاجِهِ دِي صَلَوَاتٍ بَيْعًا بَرِيَّ أَوْدَرِيهِ وَدُونِ لَنَا وَدُرَّ
- 4 أَوْلَى خُصُوصًا أَفْضَلِ انِّيَا أَوْدَرِيهِ كَمَا أَوْلَى عَمْرٍ عِيَادَتُهُ دُرَّ
- 5 صَادِقُ دُرِّ رُسُولِ لَعْنَةُ قُوِيَّ وَبِسْعَائِرِي دُرَّ الْهَلَكِ دِي أَصْحَابُ
- 6 عَلَاسِي أَوْدَرِيهِ أَوْلَى كُنْ كُنْ دُرَّ جِلْدُ حُرِّيَّ لَارِي أَوْلَى وَصُولُكُمْ
- 7 تَبَّ فَاخُذِي نِيَّازَكُمْ تَعَالَى أَمَامَهُ دَوْلَةُ مَرْخُصَةٍ مَرْخُوضَةٍ
- 8 تَبَّ لَارِي أَوْلَى وَحَمْدَةُ الْعَالَمِ وَلَكُمُ فَاهِشْنَا أَغْطِ سَالِدِي وَفَابِ
- 9 الْأَمْرِ مَوْلَى لَوْلَا الْعَدِيدُ الْعَجَبُ ظَالِمُهُ فِي الْأَرْضِ صَبْرُ الْخَصُوفِ
- 10 بَيْعَانِي رِقَّتِ الْعَالَمِينَ لِمَا نَبِيَّ السَّلْطَانِ سُلْطَانُ مَرَادِي وَنَحْمَدُ
- 11 بَرِيَّ دُرِّ بَضَائِعِ دَوْلَتِهِ وَبَدَتْ عَمَلُكُمْ إِلَيَّ يَوْمَ الدِّينِ وَأَوَّلَ رَأْفَتِي

ابره هورده نجله ابله و دوت فومل و علر مستحقنه تربت
 و طاقند الحاله هنر بخت ضرر ميردي هره مطلقه اليه مشكوفتي
 بولوب حقده لره مطلع اولدور زير صكر استدر كيم سهوري صلا
 ايلكر سوكله مشغول اولدور نمور بالله مز استلاء القوة الغضبيه
 در و دخي خوشالي شوك كيدرك مطلق ميستر البومك بوشريف
 صنعتك غلند و غلند نوني ايلكي طلب اليه زير او صنعتك نور
 وادر رعيدي صناعتلر اودر نه ايله ايلكا علم طبكر كرمك جمع
 خلقه رويسه اشهر كيني كند و در برك صنعتي صقلجون زير اديكي
 علومك افضلدر تنكر رومل ضرر ميور و صلي الله عليه وسلم
 ابره هورده علم اديان و عهد ادم اغلندر كرمك
 تن در دست لكر فوم دخي طيله در دير خوشالي غرثانه انساندر
 شريف نه يا اولمشد تنكم كلام قومين انسانك صناعتي كند
 عظمتيله سنان ايلر قنار الله لخر القدر و دخي بريره ايلد

مع هذا و سبب قصد ايلدم بوخت ضرر منيدرم ادر
 2 دمجوع معلقه سيله كمال انسانيله كيرن برورلواش
 3 اغرلر نك علر حيكه سكر ستالار اودر نه يوزا و نر ايا و در نه عام
 4 ايليم انسان الله تعالى و همد ايلدم مطلق ايلدم نا اوليندر ملاك
 5 حاصل اولما زير اولر حيصلاك همني مال بخت ضرر و شول سبيدم
 6 ايلر ملك كافي نرم زمانه اده انفا اوليندر بيا دري مخلفلر دري
 7 بولغان صلاب و اخوان ضايع اوليندر عايلر نقصلر ادر و سبب
 8 غله عميد و ب غله انشادر و علانك ولا ينه ميل ايلر و حالك
 9 تربينه فضل استي كنيدرك كنور نه ادر في كنيدري بيقدم ايلر كرمك
 10 سبب علم اولور و د ناك اوليندر و عيلر كسا ادر اولر و طلسي ادر
 11 اولدور نه ادر في كنيدرك عايلر تربينه اير شيبه زينه زينت اولدور
 12 نه كرمك اغرلر ايلد اناكه و در نرمانه جوكلا و خورند باغبان مال
 13 باييم و در نرمه عايله نيكه و فلك و كدند با و در بركه و جوشيد

وَمَنْ كُنَّا فِيهِ نَمُوتُ بِمَعْلُومٍ أُولَئِكَ يَبْتَغِ الْإِنْسَانُ أَنْ يُؤْتَى
 بِخَلْقَيْنَ لَمْ يَخْلُقْهُمْ أُولَئِكَ أَعْدَوْهُ دِيْنًا وَخُلُقًا
 وَتَقَالِي تَنَالِيهَا يَمْسِكُهَا دَعَا وَخَبْرَهُ مَحْضُورٌ مَوْسَى يُفَارِغُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ يَرْكُضُ خَشْتَهُ أَهْلَهُ ابْتَدَأَ بِأَنْبِيَاءِهِ بُوْعَثَتْهُمْ مَسَازِدُ
 خَيْرُكُمْ عَازِلٌ أَوْلَادُهُ دَفَعَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ أَنِ يَكُونُوا
 وَكَلَامُهُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَتَحْتَهُ نَمُوتُ وَنَحْيَا لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ
 شَيْئًا فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ لَكُنَّا أَعْيُنُكُمْ إِنَّا كُنَّا رُءُوسًا
 فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ لَكُنَّا أَعْيُنُكُمْ إِنَّا كُنَّا رُءُوسًا
 بِعِزِّكَ أُولَئِكَ يَمْشُونَ فِي الْأَرْضِ بِحُكْمٍ مُّطَاعٍ
 الْمَلِكُ أَمِيرٌ يُعْقِلُ الْأَمْرَ وَيُفْهِمُ الْغَيْبَ دَعَا لَهُ وَدَعَا
 خَلْقًا لَمْ يَلِدْ أَمِيرٌ سَرَّحَهُ إِلَيْهِ سُلْطَانُهُ أَتَى شَفَا دُجَى بُولُورٍ
 وَهُمْ بِفِكَارِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا لَهُ وَدَعَا لَهُ
 بِوَالِيٍّ آخِرًا تَنَالِيهَا يَمْسِكُهَا دَعَا وَخَبْرَهُ مَحْضُورٌ مَوْسَى يُفَارِغُ

أُولَئِكَ يَمْشُونَ فِي الْأَرْضِ بِحُكْمٍ مُّطَاعٍ
 دَعَا لَهُ وَدَعَا لَهُ سُلْطَانُهُ أَتَى شَفَا دُجَى بُولُورٍ
 وَهُمْ بِفِكَارِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا لَهُ وَدَعَا لَهُ
 بِوَالِيٍّ آخِرًا تَنَالِيهَا يَمْسِكُهَا دَعَا وَخَبْرَهُ مَحْضُورٌ مَوْسَى يُفَارِغُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ يَرْكُضُ خَشْتَهُ أَهْلَهُ ابْتَدَأَ بِأَنْبِيَاءِهِ بُوْعَثَتْهُمْ مَسَازِدُ
 خَيْرُكُمْ عَازِلٌ أَوْلَادُهُ دَفَعَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ أَنِ يَكُونُوا
 وَكَلَامُهُ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَتَحْتَهُ نَمُوتُ وَنَحْيَا لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ
 شَيْئًا فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ لَكُنَّا أَعْيُنُكُمْ إِنَّا كُنَّا رُءُوسًا
 بِعِزِّكَ أُولَئِكَ يَمْشُونَ فِي الْأَرْضِ بِحُكْمٍ مُّطَاعٍ
 الْمَلِكُ أَمِيرٌ يُعْقِلُ الْأَمْرَ وَيُفْهِمُ الْغَيْبَ دَعَا لَهُ وَدَعَا
 خَلْقًا لَمْ يَلِدْ أَمِيرٌ سَرَّحَهُ إِلَيْهِ سُلْطَانُهُ أَتَى شَفَا دُجَى بُولُورٍ
 وَهُمْ بِفِكَارِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا لَهُ وَدَعَا لَهُ
 بِوَالِيٍّ آخِرًا تَنَالِيهَا يَمْسِكُهَا دَعَا وَخَبْرَهُ مَحْضُورٌ مَوْسَى يُفَارِغُ

خسته را و انواع مضار بدن خنده را و ابله جو و تخریب را و غیر اینها را و
و راست گوئی و خند روی او را که از خوی او که صادر از قول او است
و صحیح الذیج او را که کند و خیمه امراض مختلفه را بر عین سن و سالی و کسبه
که کردیم علاجیه صلاحیت کفده معلیه سینه کاهرا و لب بینی بجه
که گفتار ابله و تنگ نایع را و تنفر سیمیه که باین در دوی اوداد روی
سخن دوی مجوی مع هذا معالجه باینند که در دوی عینه مطلع او را
سبک سر را و ادب عیبی بر روزه و وایت ابله لطف و خلق سالی
وقت عیبی تنفر که حیات بخرا و لب مع افزای او را که از آن طبع
و خیمه دوح او را که ها و تنفر او را که تنفر که در دوی او را که از آن
دنیای جهته طبع الیها سوی البوب صاحب مرض معالجه سیکه
اصلاحه کنور ملک دفعه او را که استور سبک دست قمار در قدم او را
کران دست خنوم قدم او را که اگر چه علم و رضا عتد اتاد و کمال بطور
او را که در دوی جهته که سبک دست او را که معالجه ابر و دینی باینه ابله

محتاج اولیه از برادر که اینک بدینی همیشه برقرار و مطرب و دوست
اولتر سبب او که حق تعالی دست خد بر روی موی ابله است
باد بد ابدی لایحه و که بوده و دست خد بر روی موی ابله است
برایله او را معلوم اولتر است طبع کرکینه که کلو و غیر خصوصاً
بلان و سلطان و ذریه ابله و دین و دین و دین و دین و دین و دین
و دم شاد که خرنیز و صلاح خاندان و بدست ابله که کلو و غیر و ناکام
مملکه بر دین و کدوب قصد لایحه خرنیزه ابله و صلاح خاندان
دینا و دین و کدوب که دین و دین و دین و دین و دین و دین و دین
طبعی بر دین و کدوب که دین و دین و دین و دین و دین و دین و دین
بولیه تنگ نایع را و دین و دین و دین و دین و دین و دین و دین
سود نادر و خد و کدوب که دین و دین و دین و دین و دین و دین و دین
و کدوب که دین و کدوب که دین و دین و دین و دین و دین و دین و دین
و عاف و بر و کدوب که دین و دین و دین و دین و دین و دین و دین

أَكْرَمُكَ وَأَكْرَمُكَ كَيْ طَبِيبُ خَتَهْ أَوْ دِهْ هِ الْفِيلُ وَأَكْرَمُكَ
قَوْلُهُ عَالِمُهُ أَفْئِدَةُ رُبْرَاكِهِ خَوْفُكَ بِيْزْ لِيْ بِيْ شَهْرِيْ تَارِكُ
يَا تَرْفَعُ طَبِيبُ بَاوْنَاهْ دَوْبَاهْ عَالِيَتْ خَيْرُ لِيْ بِيْ أَيْلَهُ
أَوَّلَا مَعَالِيْهِ مَنَالُ خِيْ خُفْ وَفَتْنُ طَبِيبَتِهِ رِيْلُحْ كَيْدُ مَشْرِكِيْ
يَحْكُمُ رِيْلُحْ دَاوِيْ كَيْدُ حَنْتِكُ يَحْنُدُ نَكَاهْ بَاوْنَاهْ دَمَشْرِيْ
أَكْرَادُ أَوَّلُو سِهْ أَلَهُ أَوْ قَلَهُ بَاوْنَاهْ أَكْرَادُ أَوَّلُو سِهْ تَكْوِيْ
أَكْرَادُ بِيْ يَزِيْ أَوَّلُو سِهْ أَلَهُ فُلُورُ وَدَاوِيْ نُوْكَ خِلَافِيْهِ أَكْرَادُ
تَرْبِيْتُ سَا فَاظْ أَوَّلَا تَرْبِيْتُ سَا فَاظْ أَوَّلُو سِهْ تَرْبِيْتُ
مَنْطَفُ دَاوِيْ تَرْبِيْتُ أَوَّلَا طَبِيبُ فِيْ كَرْدِيْ خُسِيْهِ تَرْبِيْتُ
نِظَامُ دِيْ سَهْلُهُ مَسْهَلُهُ بَصَلُكَ وَفَتْنُ سَا فَاظْ أَوَّلُو سِهْ
وَدَمِيْهِ شَرِكُ بِيْ بَرَطُكَ وَفَتْنُ جَوَاوِيْ وَدَمِيْهِ جَوَاوِيْ بَرَطُكَ وَفَتْنُ
مَرْوَدُ وَدَمِيْهِ عَالِيْ تَرْبِيْتُ نِظَامُ خُسِيْهِ دَاوِيْ شَوِيْكُمْ مَرْوَدُ سِيْ
مَعَ أَلِيْهِ دِيْ جَهْدُ أَلِيْهِ شَوِيْ سَا فَاظْ دِيْ وَدَمِيْهِ مَعَايُهِ فَلَنْتُ أَوَّلَهُ

أَكْر

أَكْرَمُكَ وَأَكْرَمُكَ كَيْ طَبِيبُ خَتَهْ أَوْ دِهْ هِ الْفِيلُ وَأَكْرَمُكَ
قَوْلُهُ عَالِمُهُ أَفْئِدَةُ رُبْرَاكِهِ خَوْفُكَ بِيْزْ لِيْ بِيْ شَهْرِيْ تَارِكُ
يَا تَرْفَعُ طَبِيبُ بَاوْنَاهْ دَوْبَاهْ عَالِيَتْ خَيْرُ لِيْ بِيْ أَيْلَهُ
أَوَّلَا مَعَالِيْهِ مَنَالُ خِيْ خُفْ وَفَتْنُ طَبِيبَتِهِ رِيْلُحْ كَيْدُ مَشْرِكِيْ
يَحْكُمُ رِيْلُحْ دَاوِيْ كَيْدُ حَنْتِكُ يَحْنُدُ نَكَاهْ بَاوْنَاهْ دَمَشْرِيْ
أَكْرَادُ أَوَّلُو سِهْ أَلَهُ أَوْ قَلَهُ بَاوْنَاهْ أَكْرَادُ أَوَّلُو سِهْ تَكْوِيْ
أَكْرَادُ بِيْ يَزِيْ أَوَّلُو سِهْ أَلَهُ فُلُورُ وَدَاوِيْ نُوْكَ خِلَافِيْهِ أَكْرَادُ
تَرْبِيْتُ سَا فَاظْ أَوَّلَا تَرْبِيْتُ سَا فَاظْ أَوَّلُو سِهْ تَرْبِيْتُ
مَنْطَفُ دَاوِيْ تَرْبِيْتُ أَوَّلَا طَبِيبُ فِيْ كَرْدِيْ خُسِيْهِ تَرْبِيْتُ
نِظَامُ دِيْ سَهْلُهُ مَسْهَلُهُ بَصَلُكَ وَفَتْنُ سَا فَاظْ أَوَّلُو سِهْ
وَدَمِيْهِ شَرِكُ بِيْ بَرَطُكَ وَفَتْنُ جَوَاوِيْ وَدَمِيْهِ جَوَاوِيْ بَرَطُكَ وَفَتْنُ
مَرْوَدُ وَدَمِيْهِ عَالِيْ تَرْبِيْتُ نِظَامُ خُسِيْهِ دَاوِيْ شَوِيْكُمْ مَرْوَدُ سِيْ
مَعَ أَلِيْهِ دِيْ جَهْدُ أَلِيْهِ شَوِيْ سَا فَاظْ دِيْ وَدَمِيْهِ مَعَايُهِ فَلَنْتُ أَوَّلَهُ

أَكْر

حَاتِ شَوْلَا دَوْبَه دِيكِم دِن دِر لَهِيف اِيَر شَوْلَا دَسْمَه حَلَط كِم
 بَزَلَك خِرَوِي وَا لَا سَبْع هَرَا دَوْبَه دِيكِم ظَلَك قَوَامِي مَعْتَدِلَا دَوْبَه
 اَلْخِلَظَا اَوَا رَسَه وَبَنُو اَلْمَا رَفُوَا كَرَسَه فَلَظَا اَلْمَا رَهَف
 مَعْلُوم اَدَلَه كِرْ خِلَظ مَتَغَيَّرَا دَوْبَه دَوْبَه نَوَظَه يَرِي اَوَا كِم مَنَغَيَّر
 اَلْمَا فَا بَت اَبُو شَالَه كِم كَرَا كَا تَقْتَبِعْ هَضَم دَوْبَه اَبُو مَتَغَيَّرَا اَلْمَا
 وَلَكِن بَرَا مَزُوَا كَا تَقْتَبِعْ عَفُوَت دَوْبَه مَيَا نَه اَوَا اَبُو مَتَغَيَّرَا اَلْمَا
 يَا وَر مَتَغَيَّرَا اَلْمَا اَلْمَا تَقْتَبِعْ دَوْبَه اَبُو مَتَغَيَّرَا اَلْمَا
 حَرَا دَت غِرِي مَعَ اَلْمَا حَلَا وَلَقَا بُو يَحْمُوكَا وَكُنَا اَبُو مَتَغَيَّرَا اَلْمَا
 مَرِي كِه اَبُو مَتَغَيَّرَا اَلْمَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه مَوَظَه مَتَغَيَّرَا اَلْمَا
 مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 جَرِي مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 اَوَا مَرِي حَرَا دَت مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 فَرِي مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا

1 بَزَلَك طَنَه حَقَا دَجَرَوِي بَعْدَا جَرَوِي اَبُو مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 2 كِب مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 3 جَرِي مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 4 مَادَه حَرَا دَت كَرَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 5 كِب مَتَغَيَّرَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 6 اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 7 يَا اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 8 اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 9 اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 10 اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 11 اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 12 اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا
 13 سَلَحِي كِم اَوَا خِلَظ طَنَه حَقَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا دَوْبَه اَلْمَا

ذریعہ کنکشف شوالادوبہ درکم ظلمت قوامی غلطی و
 آلیہ شکلم کردک دیو برادوبہ درکم محارک وک اغزینی
 باغلیا سیمتس برادوبہ درکم دوشینا اولود اعضا ناکا درین
 اولادوبہ نک سینا اولادعنو برغرب صودت ظاهرا لود
 منق شوالادوبہ درکم اعضا ناکا یوسنی ظنیا ایراک
 اغلا لوفیقہ فایز سوت بولتہ متغیر برادوبہ درکم
 اعضا ناکا جزالری نکا فاعل جماع قله منیق شوالادوبہ درکم
 طبر لروک اغزینی جمع اولود طال آلیہ اغلا رواز اولو
 برلری کند و فایز سوت سیرہ دینی معری کیک سبت برادوبہ درکم
 ماده شع آلیہ حل و لغز انجو کم مجرا ایر بو یک عامر
 هرادوبہ درکم طبر لروک اغزینی جمع ایر فایت قبضند کم
 کند و طبیعتند فاد و بطبر لری درود فایز برادوبہ درکم
 ماده لری زایل ایر ظاهرا ن بالمنہ بدیع دویا و کبغ شول

1 لاوغ برادوبہ درکم متغیر متغیر ایر بو دوجود وضع
 2 متغیر برادوبہ درکم متغیر متغیر ایر بو دوجود وضع
 3 آینی برادوبہ درکم اولاد سینا اولاد اعضا ناکا درین
 4 محکم هرادوبہ درکم بدین اولو برغرب خبط ناکا طبع
 5 کجایک حاصله ایر غزینی کیک متغیر برادوبہ درکم
 6 بطبر لری فانی ایرک ایراکا درکم جزو ناکا داند اولو
 7 اولاد سینا در اکمل و در حلاصل اولو بلا و یک محرق شول
 8 ادوبہ درکم برادوبہ درکم طبر لری وکله کنه شول سیکه
 9 کجایک رکوب کیک جک خنک اولو کیک اولو فریوز کیک
 10 اتال برادوبہ درکم اولو جوهر فی شاکه خنک الکیم کیم اولو
 11 فنجای کیک شول ادوبہ درکم در لری کونیدر خنک
 12 ایراکا موضعه رکوب کیک یولی بغل ذاب کیک معین
 13 متغیر کیک برادوبہ درکم کیک متغیر متغیر کیک کیک

[illegible]

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13

اولو کون بکر عرض خسته لافک تا بعد شوق بکون بکر تو کینک
بدین عفونت اولاد اول عفونت لا استماد اولد ایش اولسا
استماد نبغ مختلف اولیز اولد نبغ مختلف اولنا استماد
ریخی اولد تامرج اولسا بوسا صریحی وری عفونت استماد
اولد عرض و دکند و بی نبغ مختلف اولملا اولد کک
بکون کک نه وقت بکینک تو خنده لاف اولنا استماد کک بوی
لطاعت اولد اولد اوله اولسا خسته اولد کک بوی لاف اولنا
سینک اولد بوسا بکینک اندام مرکب و کک نبغ مرکب
انما اولد خسته لاف و لطف اولد و خنک سینک بوسا
اولم عرض خسته اولد اولد بکینک نه و فخر
بوسا و نبغ لاف اعضا و اصل اولنا اولد لاف نبغ
شینه نبغ بولود و خنک لاف جراحت اولد اولد و کک
تربیه اولد بکینک ایرتور کک بکینک بکینک لاف

آت و دوا فلات در سینه نافتان در رگینا و بغاوی و
 خوب و باج و خوش طعمه شراب لرد و در حلا و در شول
 حلا و در کتک کند و مزاجنه موافق اولاد اما ایتم اخترا لاله
 اینها اولاد کتک کند بد ناصحتی سغله و در انسان
 و دکن شول که صفت منقوص اولاد اغذیری استمالا لکله
 فهم المیه که که فقی فدا کیم کند و به ناهود و سقی می مفید و
 ندر اغذیره بزرگ و رشید و منازله و ما و مت و ان و در شله و دکن
 فوی و احو و کتی اولاد کیم طبیعت موافق اولاد کتی اولاد موافق
 اولاد و نسل و خیره معلوم اولاد و زیا الحاد و فی و ما و اندک
 موافق اولاد و اما هر کتک کیم انسانی کمال اولاد و هر قدر اندک
 منقوی و معنوی و خیر و به کند و زنه معلوم اولاد و کیم اولاد
 اما اولاد و کیم انسانی اولاد و کیم انسانی اولاد و کیم انسانی
 احوالی و کیم اولاد و کیم اولاد و کیم اولاد و کیم اولاد

اول فضل و موجب اغذیات مضر اولاد و غاصقه که بر کیم اغذیات
 نیز اولاد که کتک اندی نوع شد و به کتک کتک کتک و در
 فدا می هم اولاد و کتک و خاکی را نادر و در لاله شله کتک
 و کیم اولاد کتک بد نری و با کتک اولاد کتک کتک
 فدا می محمود و به لرد و بعد صبر یا لرد کیم نام هم اولاد
 اگر بوال اولاد و زنه و ما و کتک لرد و کتک کتک کتک
 و در کتک کتک و ما و کتک اولاد کتک کتک کتک کتک
 کتک کتک و در کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک
 استمالا و کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک
 اما غاصقه اولاد فدا استمالا کتک اولاد و کتک کتک
 تغیر اما و در کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک
 کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک
 کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک کتک

1 كَذِبٌ يَكُنُ الْجَنَّةَ مَا تَرَكَ إِلَيْهِ أَنْكَرُ أَنْزَلُ
2 بَوَّيْ صَحْفًا وَزِدْنَه مَسْتَقِيمَ أَوَّلِي أَوَّلٍ حَادٍ سَفَلًا خَدُّ
3 بَوَّيْ وَاحِدٌ كَيْ تَغْيِيرُ حَادٍ إِلَيْهِ زَيْدًا حَادِي خِيَا طَبَقَةً
4 أَلَكْرَهَ دَنَسَه تَغْيِيرُ حَادٍ كَذِبًا أَرَا زَيْدًا حَادِي حَادِي
5 بَرِيذَن بَرِيذَن دَفْعَه وَاحِدٌ انْتِقَالَ بَنَكٌ بَنَايَتٍ مَعْرِزُ
6 قَتِي وَجَهَ أَوَّزَنَه تَغْيِيرَه أَوَّلِي إِلَهَ أَوَّلَا بَرِيذَن عَزَارِي
7 دَوِّي بَنَكَا كِي زَكِ الْهَلَكُ كَذِبُ زَيْدٍ بَعْفِي فَتَدَارَه الْكَارُخِي
8 اخْتِجَاعُ الْوَلَدُ مَا حَرَقَ تَلَكُ تَرَكَ بَرِيذَن لَوْدَه الْوَلَدُ خَدِيذُ
9 رَسَا تَبَوَّيْ عَلَيْهِ الصَّلَاقُ وَالْكَوَامُ الْكَفَى نَبِيْتُ الدَّاءِ وَالْجَنَّةُ
10 رَأْسُ الدَّوَاءِ وَخَوَّيْ كِي بَرِيذَن بَنَايَتُهُ بَرِيذَنَهُ مَعْنَا وَنَسَبَه
11 بَرِيذَنَهُ كِي أَنْزَلَهُ حَقًّا وَكَلَّ مَا تَلَهَ مَخْضَا أَوَّلَهُ أَوَّلًا حَادِي
12 تَقْلَاقِيهِ دَوِّي إِنَّا تَلَهَا وَلَهَ كَذِبٌ فِدَايِي وَاحِدٌ خَدَّ الْكَلَّةِ
13 أَدَمَاكُ إِلَيْكَ بَأْسُ تَلَهَا خَدَّ كَوَّلًا وَاحِدًا مَسْكَدًا وَكَلَّ دَوِّي

وجوده کنوریدی کیم بیکم اول غدا دوان کا وصل اولان لطیف ¹
 خطمله بدنه نشو و کا خلا اوله هجیم خدایک کینید افاضله ²
 دلیرا فی طبیعت کدودن دفع ایلیم بعضی شغلا بعضی ³
 اخرویه بعضی نیکه زیلا فله فی فضل اولد هرقم غلبه ⁴
 رادب زیاده اولسا آدم اغلینک طبیعت انی استغفار انک ⁵
 رستو کی درونی غریبون بریب اقلیم جمع اکلان فضلا بری بنید ⁶
 خراج الیب ملته و کله انخی اولکم اندک بر حیوان و حی ⁷
 وجوده کله تلک لیمه خنفا فی ناک فریانه زیلا و استغفار ⁸
 منی خنفا فی جل جلاله عورت لر چند نطفه ایلد قالد ⁹
 تانیلین و هم به شیزم اندامده بیع اندامک ترکیب ¹⁰
 خاق نرحم کب حجاب و کله و حی معلوم اولاکم هم اذین ¹¹
 منانه مثالنده درانک و حی جیم و کد منانه جیم کب شیع ¹²
 منانه الشیه و دیو بی و کد و آدم و کدی کیم شیه اوج ¹³

عورت

عورت و حبه سوتیه و کدی و کدی باقی اغزی کدی و کدی ¹
 طبقه اخی طبعه سی کی قیود شیه کد ارمطه فی طبقه سی ²
 کیم ایچو و طبعه لوان بر سار بر سار کیم و کد اولدیدی بری صاغ ³
 یکاری صول کما بند کیم اولدیم کد بر سار کیم اکی غلار وجوده ⁴
 کلان اولد سار بر سار کیم غلار کد و کد اولد انا کد غلار ⁵
 کد کد صاغ یا نند اولد و کد غلار صول یا نند اولد و کد ⁶
 و کد ارم و کد محبتا لسا ارم و کد اغزی اچرا نا و کد مسی ⁷
 ایچنه کد اغزی کد و کد کیم اولد سار کیم کد و کد ⁸
 مسی ایچنه صوفیه اولد نطفنک صوبی کد ایچنه کد کد ⁹
 عورت صوبیه ایچنه اولد و کد کد و کد نطفنک کد کد ¹⁰
 صاغ کما اچلی اولد سار وجوده کد کد و کد ارم و کد ¹¹
 کد کد کما اچلی اولد سار کد غلار اولد کد کد کد کد ¹²
 کد کد کما اچلی اولد کد کد کد کد کد کد کد کد ¹³

1 رَجْعَ فَضْلًا وَبِخٍ أَوْلَدَ سَهَ وَمَا غَلَا بَرْدَ وَكَلَامَ زَنْدَ فَغَلَا
 2 أَوْلَدَ نَائِمَ آدَمَ أَغْلَى أَنْوَاعَ مَرْضَلُونَ آمِينَ أَوْلَا أَخِي
 3 أَوْلَدَ كَرِيمَ أَدَمَكَ إِنِّي سَكُو كِي قَفَا سَكُو كُنْدَ يَمْنَقُ أَوْلَدَ زِينَةَ
 4 بِرَسَكُو كَرِيمَ بَرْدَ قَائِي بِرُؤَيْتُ أَوْلَدَ تَحْمِيكَ وَكَلَامَ دُخِي بُو حُوسِ
 5 حَمِي كَرِيمَ وَادَدَ دُخِي بَانَشَ أَوْلَدَ حُرَاقِدَ كُدَ سَكَلَدَر
 6 أَخِي أَشْجَلَكَلَامَ قَارَغَلَدَ أَشْجَلَكَلَامَ سَكَلَدَرُ مَدْبُخِي جَانِشِينَدَر
 7 وَكَلَامَ أَقَلَدَ بِرَحْمَتِ كَرِيمَ كَالَمَدَ أَكَلَدَ دَعْمَقَلَدَ دُخِي بَانَشَ وَكَرِيمَ لَكَم
 8 دُودَ كَرِيمَ وَكَلَامَ أَكَلَدَ أَوْدَدَ دُخِي وَكَلَامَ بُو سَكَلَامَ أَكَلَدَ
 9 مَسْقَطَ دُودَ بَانَشَ سَكَلَامَ كَرِيمَ طَبِيعِي صَاشُورَ سَمَدَ دُخِي
 10 سَكَلَامَ أَوْلَدَ بَانَشَ لَكَمَ طَبِيعِي كَلَامَ أَتَا أَكَلَمَ طَبِيعِي دُودَ
 11 أَنَدَ بَرْدَ دُودَ أَوْلَدَ بُو دُودَ دُودَ كَرِيمَ أَوِي كَفِيدَ دُودَ كَرِيمَ سَمَدَ
 12 دُودَ كَرِيمَ دُودَ دُخِي دُودَ كَرِيمَ دُودَ كَرِيمَ سَكَلَامَ كَرِيمَ
 13 سَمَدَ دُودَ كَرِيمَ دُودَ كَرِيمَ دُودَ كَرِيمَ دُودَ كَرِيمَ دُودَ كَرِيمَ

1 حَوْصَالِي أَيَّ مَحْكَمَ بَرْدَ دُودَ غَنَكَ سَبَبَ أَوْلَدَ كَرِيمَ بَعَايَتَ
 2 سَرِينَا أَتَا مَدَ رَشَلَكَلَامَ كَرِيمَ أَوْلَدَ أَتَا مَدَ أَتَا مَدَ رَشَلَكَلَامَ كَرِيمَ
 3 أَيْلِيهِ دُخِي سَكَلَامَ دُودَ كَرِيمَ بَرْدَ لَمْنَدَ أَفْجَكَلَامَ مَدَ دُودَ كَرِيمَ
 4 مَدَ دُودَ لَمْنَدَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 5 أَوْلَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 6 أَوْلَدَ غَنَكَ سَبَبَ أَوْلَدَ كَرِيمَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 7 أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 8 أَوْلَدَ مَدَ دُودَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 9 بَعِي بَعِي أَنَدَ جَوْدَ غَنَكَ مَدَ أَوْلَدَ دُخِي بَرْدَ كَرِيمَ
 10 أَوْلَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 11 مَرَكَزَ بَرْدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 12 أَوْلَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ
 13 بَعِي بَعِي لَوْدَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ أَتَا مَدَ كَرِيمَ

فِئْرِي دِدِر بُو دِر دِن سَكُونِ اِنْجِنِه كِنَز دَكَل لِكِن اَنز اِلْمَلِك
 سَكُونِ اَوْنِدِنه بُو اِكِي بَارَه سَكُونِ شَكْلِي كِم ذِكْر اَوْنِدِي دِن
 طَرْفَه بَا فِنْد دَوْدِت بَارَه سَكُونِ دِخِي فَا بَد دَوْدِت دِيُون
 كِب تَرَا تَر سَكُونِ اَنز سَكْلِي بَارِن دَارِ كَرِي اَنز اَوْنِدِي دِن
 اِطْلِيلُونِ بُو تَر تَر بَارِنه دَر اَشْفَه يَابِي بَر دِر دِنه قَا فَنز
 اِجِنْدِي كِم دَر دِن اِطْلِيلُونِ اِكِي كَنَا وَنَه اَوْنِدِي دِن اِطْلِيلُونِ
 صَوْلِي اِكِي بَادَه سَكُونِ دِخِي وَارَه دِن كِم فَوْنَك دِكَلِي اَو
 سَكَل اِجِنْدِي بُو اِكِي بَارَه دَوْنِي بَادَه رَوْن قَا تَر دِن بُو
 سِيَرِن اَوْنِدِي كِنَه اَلْعَلَانِ اَلْحِيَرَانِ دِر دِن هَرِي دَوْنِي دِن
 اَوْنِدِي دِن دِر لَامِيَن اَللَه كَلَر دِن اِطْلِيلُونِ كَنَا فِنه
 اَوْنِدِي اِكِي بَارَه دِخِي كِم فَوْن دِكِي اِجِنْدِي دِمَلْدِي دَوْنِي دِخِي
 بَارَه كِم اَكَلِي كَا دَر اَنز هَرِي دِر دِن لَامِيَه كَلَر اَوْنِدِي
 كَنَا دِخِي اَوْنِدِي بُو تَر دِن دِر دِن كِم اَوْنِدِي دِن دِر دِن

1 مَوْضَعُ كِم تَر كَل تَوَا كِي اَوْنِدِي اَنز اَكَا دِر دِن اِلْمَلِك دِر دِن
 2 دِسَه اَوْنِدِي اَللَه اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن
 3 بِي اَوْنِدِي اَوْنِدِي دِن اَللَه اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اِلْمَلِك دِر دِن
 4 اَكَا دِر دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اِلْمَلِك دِر دِن
 5 بَارَه اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اِلْمَلِك دِر دِن
 6 وَ سَوْنِي دِن دِر دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن
 7 سَكُونِ سَكُونِ دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن
 8 بَر دِن دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن
 9 دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن
 10 بُو دِن دِن هَرِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن
 11 اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن
 12 فِئْرِي دِن دِر دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن
 13 اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن اَوْنِدِي دِن بَارَه دَوْنِي دِن اَوْنِدِي دِن

حکم کرد این شول توکم طلقه بانه انو توکلان و زدن
 از فضلایم و ماخه مستوی اولو بو توکلان کلو و حکمتی ای
 شایم بو صلوات اولدی فضلایم فلاک ایستد اوچ
 اولدییم اگر تکیسه اول طلقه بر آفت صود کله کون
 افک از حیرت کونده کونده اولد افت انده دفع اولد
 تکا اول کونجی بوقد بر مکتبه و احب اولدییم بو کلک صلب
 اولو و فضلایم تا ارفیه و خوجی شفیق کون ای باشده ای
 سکن قاره و اولدی صلبت یعنی قارین اولد حصص ای
 و ماخه طلقه کلش بر شفیقت ک فضله اولد اقلید
 ویر و قیلد بر اوچی آن سکوکه التیله بر اوچی فاش
 اوچه اولتور و بولای بار سکوکه ذوق و ذکر شفیقت کلا
 و اما توکلایم تقرر اولدی جده اولدی و و التیله
 و بیجا سبک تر کین بر بلند و و هم بلیتم خلیلک

1 سکلان اولکله بید اولوددی و تیری سکوکل و دکنز شول
 2 سکلایم قاعده و ماخه و ذکر یعنی ماخه اولک اولدین و ذکر
 3 ایلن و کاتک و وکی سکلایم افک اولد و ذکره قیلن بر افک
 4 بو کونیند بر معلوم اولدییم کاتک خاقه سکلایم التیله
 5 اما عظم و تیریم بدخشی کاتک حاله و لیکن خلیلک
 6 آدم افلاکتک باشی بوقد بادی اولکون بر تیریم کیم بونک
 7 بعینی نه بر آفت کافر اولد خراب اولماکن و ماخه
 8 غنایم بود و ذکر اولک طلقه جوقد بر غنایم اولک
 9 باش جیقنک اولدین طلقه ایچی غنایم سکلایم کاتک
 10 بینه طلقه اولک ایچر لیلک بینه حمت کجه ایچ بوقد
 11 لیلی سکوکل بود و ذکر کون طلقه جقه کاتک ورسنه بر کله
 12 اولد و خوجی و تیریم قاعده و ماخه ابر قیلد کون
 13 صلابت بوقد و ذکر بیری اولدیم بولک کونجی بینه

بوجه در برت دلوگنه دکن مشیق خوف دلوکلر وارد
 بالونه دلوکلر یی کبی تعبی سنک ب بودلوکلر التیه
 سنک دخی وارخ داند همد دلوکلر وارخ بالونه کبی
 ولکن بودلوکلر ویک کبی راستدیر کبی آری بر بودلوکلر
 بیندک اواقه رسب اولکم آدم نفس کلر وفت
 صوق هواییه مضرت ایشدیر مه وبعده ماخلک
 دلوکلر یی آری دلوکلر و ماخلک دندن بطنک التیه
 بینیک یاد دوسه دکن اویشد اولد سنک کیم بالونه
 مائلند دکن اویشد منفی اولد کیم آدم اغلی
 اغلی یی مائلش یی اول آری دلوکلر دپرد اولد ایتوه
 ویا اول نقد دخی عروق خواریکه بینیه مشقله بود
 خارج اول آری برج کیم وارد اولد نک ایچید در
 دخی نیله له سز یی اوج کلر کیم حکم بندله

وَاَوْتَقَى بُوَيْطِينَ ثَالِثَةً دُونَ بُوَيْطِينَ جَمِيعِ سِكِّيرِ لَوْكَ وَأَوْتَانِدَ
 أَلُودَ أَوَّلِ بَطْنِ أَوَّلِ كِي بَطْنِ دِي كِي كَدَرِيْمَ ذَكَرَ وَلَدِي
 مَدَرِيْمَ بُوَيْطَنَه أَفْتِ اِيْرَشَه جَهْلَه بَدَنُكَ سِكِّيرِ لَرِي
 مَغِيْبِ وَتَسْتَ أَلُودَ دِي رِيْشَانِ عَارِضِ أَلُودَ شِيْخَه كِيْمَ
 كِيْفِي كَدَرِيْمَ أَوْتَانِدَ اَنْوَاعِ مَرَضِ دِي حَاصِلِ أَلُودَ فَالِجِ
 وَهَضَه كِي اَنْفَكُوْهُ بُوَيْطَنَه جَمِيعِ اَمْرَاضِ وَبَاغِيَه دَرُوْجِي
 مَدَرِيْمَ بُوَيْطَنَه مَخْصُوعِ وَشِيْلَه اَوْجِ بَطْنِ بُوَيْطَنَ
 اَلَدِيْمَ يَ نَافِي بَافْكَ سِكِّيرِي وَفَسْمِيْنِي بَرَه كَرِيْمَ بُوَيْطَنَ
 مَحْفِيْمَ ذَكَرَ اَنْفَكِ جَمِيعِ مَوْتِي كُوْزِ فَصْلَانِ مِيَاْنِ اَلِيَه
 اِنْفَاء اَلله تَعَالِي سِكِّيرِي بَافْكَ اَنْفَكِ مَوْتِي بُوَيْطَنَ لَرِي
 بِلَه سِيْرِيْمَ بَافْكَ اَخْرَافِي ذَاتِ ثَلَاثَ دَرُوْجَاتِ دَرِ حُفْصَه
 دِي مَافِ دِي غُشَايِ صَلْبِ دِي غُشَايِ رِيْقُوْزِ كَا مِيْمِي دِي كَرِ
 كُوْهَرِ مَافِ دِي دِي اَنْفَكِ مَحْفِيْمَ لَرِي دَرِ مَرِيْمَ جُوْهَلَدَه

1 بَغْلِيْمَ اَهْلِ حِكْمَتِ بَطْنِ دِي مَافِ دِي بُوَيْطَنَه لَرِي اِنْجَنَدَ
 2 رِيْقَبَه لَمَدَرِ جَعْلَدَ وَادَرِي كِيْمِي مَحْفِيْمَ كِيْمِي اَكَمِيْمَ شِيْخَه كِيْمَ
 3 ذَكَرَ وَلَدِي اَمَّا بَطْنِ اَوَّلِ اَلَذَه نِيْكَ دَرِ اَلَذَه مَوْتِي لَرِي
 4 بَطْنِ دِي دَرِ اَلَذَه اَوَّلِ كُوْزِ كُوْزِ مَحْكَلِكِ مَعْدِي دَرِ كُوْزِ
 5 دَرِ شِيْلَفْكَ لَرِي اَكُوْزِ نِيْكَ سَبِيْبِ بُوَيْطَنَه دَرِ مَحْفِيْمَ
 6 وَادَرِ كُوْزِ بُوَيْطَنَه مَتَصِلِ وَلِيْكَ كُوْزِ كُوْزِ لَرِي كُوْزِ
 7 بُوَيْطَنَ مَحْفِيْمَ اِنْجَنَدَ كَلَدَ حَيِيْتِ بُوَيْطَنَ اَدَمِيْمَ
 8 مَدَرِيْمَ كُوْزِ عَصَبِ مَحْفِيْمَ اَنْوَاعِي مَحْفِيْمَ سِكِّيرِ بُوَيْطَنَ
 9 مَحْفِيْمَ بُوَيْطَنَ اَوَّلَه نِيْ اَنْفَتِ اَرِشَه كُوْزِ كُوْزِ مَحْكَلِي بَافْكَ
 10 أَلُودَ اَمَّا اَلِيْجِي بَطْنِ بُوَيْطَنَه بُوَيْطَنَه دَرِ عَقْلِ وَطَنِ
 11 مَعْدِي دَرِ مَدَرِ كِيْمَ بُوَيْطَنَه أَفْتِ اِيْرَشَه اَدَمِيْمَ جَعْلِي
 12 رَافِلِ أَلُودِ سَكَنَه وَكَلَوَ اَكَا رِيْضِ اَلُودَ اَمَّا اِيْجِي بَطْنِ مَحْفِيْمَ
 13 حَفْظَدِي اَدَمِ كَرِيْمِي وَاشْتَرِيْمِي نِيْشَه كَرِيْمِي اَوْتَانِدَه طَلْفِ

منفصل أولب حركته مخزوف مشغول وليا دحي مودود حاكم
 بود كه پوسته در بونيك ممدون حركت در حركات و ما نه
 يثيمه اولي كمدون حركات نكته اولب اعتدال كبر
 اده اما تريكي انفجور دكم حركت اولب سيبه پوست
 كراتيه دحي جرب در بشفق جرب كراتي انفجور دكم كبر
 سكر كرم كا متصل است ابدون بر سبه نكته اولب اوليا
 يمشغول انفجور دكم محسوسات في لال الزوال دكم ممدون
 ننه لك اندر انفجور اولب فراده دحي و ما غل كراتي
 جبره دم و نود و سيب اولب دكم حركت عصباري اكثر اسما
 اولب خصل صاف لاف اولب دحي و اولب كراتي جرب صلب
 تر و انفجور دكم مخزوف سكر كراتي ممدون لجا و صلب كراتي
 زير حركت ابدون عصباري اولب كراتي دحي و ما غل انفجور
 ابدون دحي جرب و نك اذ است ابدون كراتي جرب ابدون اولب

1 و ابدون اولب دحي اولب خصل ابدون و ما غل انفجور دكم
 2 بونيك و ما غل اولب كراتي سكر كرم و ما غل دحي و ما غل
 3 ممدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل اولب
 4 ابي بخند و ما غل خصل انفجور دكم و ما غل ابدون اولب
 5 حركت بخند و ما غل ابدون دكم و ما غل ابدون اولب
 6 اولب دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 7 ابدون بخند و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 8 اولب دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 9 ابدون دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 10 دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 11 ابدون دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 12 ابدون دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب
 13 و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب دكم و ما غل ابدون اولب

و ماخل جله سوان تفتد بري و فيقتد تود و ماري و ماخلد
 بري صيفقت تود و ماري و خفت و در سبب و كم و كمي و غشا و ماخل
 حريم و توانيد خفت و سكوند و حجاب اولاد و ماخل و ماخل
 حركت و انبساط و انقباض و ارد و البته و كلك و كم و بول و سبب ملك
 حالت و ماري و خفت اولاد و ماخل و كم و ماخل و ماخل و ماخل
 اولاد و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 اولاد و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 تباد و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 جوهر و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 غشا و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 هم و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل

1 بمثل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 2 و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 3 التي معصوم و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 4 فان ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 5 فاخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 6 و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 7 جمع اولاد و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 8 اوجه و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 9 حاسبي و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 10 و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 11 اولاد و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 12 اير و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل
 13 اولاد و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل و ماخل

كَيْفَ لَأَكْمَلُ بَطْنِي دِمَاحٌ وَدُرِّهِ بَرِيءٌ يَصْلُقُ إِلَى بَحْرٍ
 أَوْ جَوْهَرٍ دِمَاحٌ جَوْهَرِي دُخِي أَنْدُ نَلْجَةِ أَيْ بَحْرٍ دُ
 تَتَهَيَّمُ ذِكْرًا وَنَدِي أَوَّلِي تَجَوَّيْهِ مَنُوكٌ شَلٌّ وَفَنِّ كَمْ
 أَدَمُ بَرِي دَوْلِكُنْ هَوَايَ أَجْرٍ وَجَكْرٍ مَافَكَ فَضْلِي لِيْ
 أَنْدَنُ دَعَادُ دُخِي دُخِ حَتَّاهُ أَعْضَاءُ أَنْدَنُ بَحْرٍ
 أَوَّلُ مَرُضُوكُ فَمِي أَعْضَاءُ أَنْدَنُ إِيْشْدَرِ قُوْتُ مَصُوْدُ
 إِيْشْدَرِي أَنْدَنُ ظَاهِرٌ دَلِصْكَ فِي تَجَوَّيْ بَكْرٍ دَا أَنْدَنُ
 صَكْنِي فِي بَحْرٍ حَرَكُ لَزْكَ مَبْدَاءُ دُودُجٍ مَحْرَكَةُ اِيْشْدَرِ
 أَعْضَاءُ أَنْدَنُ بَحْرٍ أَوَّلُ مَرُضُوكُ فَمِي أَوَّلُ عَضُو
 أَنْدَنُ إِيْشْدَرِ قُوْتُ حَرَكَةُ لَكُ دُخِي إِيْشْدَرِي أَنْدَنُ ظَاهِرٌ لَوَّلُ
 وَبَعْدُ دِمَاحٌ أَلَوِي جَزِيَّةٌ بَوَكْرٍ دَا دُخِي جَزِيَّةٌ كَيْدُ
 صَكْنِي فِي جَزِيَّةٍ كَيْدُ دُخِي بَحْرٍ أَمَّا ثَلَاثُ مَنَاسِكُ
 بِنِي كَامِتَصِلَةُ أَنْدَنُ قُوْتُ دُخِي كَيْدُ وَلَكِنْ أَنْدَنُ فِي بَحْرٍ

1 أَوَّلُهُ دِمَاحٌ جَوْهَرِيَّةٌ مَلَا فَا تَ أَوَّلُهُ دُخِي دُخِي أَوَّلُهُ
 2 أَمَّا بَوَكْرٍ دَا كَيْدُ دُخِي دُخِي دِمَاحٌ بَرْتَلِيَّةٌ كَا كَيْدُ بَحْرٍ
 3 تَتَهَيَّمُ ذِكْرًا وَنَدِي وَلَكِنْ تَجَوَّيْ كَمْ دِمَاحٌ كَلْبَتُ اِيْشْدَرِ
 4 مَنِيْمَةُ كَيْدُ كَمْ طَبْرِي كَنْدُهَا وَنَدُ مَاسُطُ طَبْرِي دُخِي
 5 صَلْبُ غِيَاكُمُ خَفْكَ مَاسُطُ غِيَاكُمُ رِيْقُو أَنْدَنُ الْقَيْنُ قُوْتُ
 6 الْفَادَةُ دَكْلُ دَا أَنْدَنُ اِيْشْدَرِي أَنْدَنُ دَكْلُ دَا أَنْدَنُ اِيْشْدَرِ
 7 دُخِي دِمَاحٌ طَبْرِي دَا دُخِي دُخِي دُخِي دُخِي اِيْشْدَرِ
 8 اِيْشْدَرِ اِيْشْدَرِي دَا كَيْدُ غِيَاكُمُ كَيْدُ دُخِي غِيَاكُمُ بَرْتَلِيَّةٌ
 9 أَوَّلُهُ غِيَاكُمُ بَوَكْرٍ دَا دُخِي دُخِي دُخِي دُخِي دُخِي
 10 أَوَّلُهُ غِيَاكُمُ اِيْشْدَرِي خَفْكَ غِيَاكُمُ تَتَهَيَّمُ أَوَّلُ نَلْجَةِ
 11 نَاكُمُ أَنْدَنُ اِيْشْدَرِي بَرْتَلِيَّةٌ كُفُوْدَةُ لَوَّلِي كَيْدُ نَاكُمُ اِيْشْدَرِ
 12 خَفْكَ دُودُجٍ طَبْرِي كَلْبَتُ أَوَّلُ غِيَاكُمُ كَيْدُ خَفْكَ
 13 أَوَّلُهُ دُخِي دِمَاحٌ اِيْشْدَرِي اِيْشْدَرِي اِيْشْدَرِي اِيْشْدَرِي

نیز ابرو خنجر خنجرینه اصرار ذکر اید جک و قیق اندک
بینه استخرای کجانه کتوبی و پرو و بوسید ندیم
آخری دما فک جزو لک بر جزو لک نه افت این شه اول
جزو ک مصالحه غلار شد بر عطرینه بلینم صخر
قنق قونک محله دخی صخر جزو لک شو نو تا غشای قنق
کیم طریقی دما غلار صخر دماغ اویتنه دیشد کلدرا دلت
ازاد دوز دما فک جمله سته خلاف کیدنا شولایه لک
اخر و ما غلار دوز لایک یا فینه و کن صخر جزو لک و جیل
صلب و کیکل صلابت غشاده مستغنی دخی شکاک
دما فک خرنه سید و جوشن شالند باره باره دهر
قونک بری برنه طایفه کما فزید و لک بر جزو لک
اخر جزو لک دخی قنق قنق قنق قنق قنق قنق قنق
اول جزو لک دخی کدیر بولیندن شوال اول دما فک

نیز

منفذ و اولی تجوید صکر فی تجوید و ارد و خنجر
کیدنا لک اری شول موایم تجوید و د کینار
دوخ و دل آخری دو حکما و لک تجوید ایدین د
دخی شول آخری دو حکم صکر فی تجوید ایدین د
انکله اول شند در جمله صحریات کز و اول اول جزو
اولد جزو آخده ایدین د قانق و صکر صکر
کینک یا و نه کل و صکر فی جزو لک اولی جزو کل
بوسید ندیم اوج تجوید بر برنه ایدین د لک و اول
تجوید اولی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی
دولید بر لک کل اولی صحریات اولی جزو د
دما فک یا و د شتلف کل جزو لک د صکر
محسوسات کلی اولی تجوید آخده ایدین د بوسید
اولد تجوید ناچینه کل قانق و صکر صکر صکر صکر

نیز

1 ستر اجن طو تر شله که کدیو ستر کدک طلب در نه پراکنده اید
 2 ستر اجن ملک دیکو طو تر دخی ستر کیم و ما فک جزوا ول
 3 جزوا و سطلدن جزوا خردن ستر کدک دخی جزوا و اول صدر
 4 جزوا و سطله جزوا خردن و تارندن اکی بخفتا ملک التین
 5 اکی بویک کمند و کد و شاکلدا اول و خردی میسری کسرت
 6 شاکلده بافت و ما فک التین بویک کمند اول و کیم و ستر
 7 دیشدن اکثری اکثر کیم سخن معصوم دوری ملک شیخ بیان
 8 اولنه دیر کیم و شاکلده کیم که کد کیم اعتماد الیه که کیم
 9 کاه و دیکد تر پاره ات پاره ستر کیم خرد خرد و شاکلده
 10 او تارندن قوتند هر نه ستر کیم خالی اوله اوله خرد اوله
 11 بر پاره ستر کیم طوما شاکلدا اعتماد الیه کیم کیم کد کیم
 12 فالید دخی بختند لدر نه دخی شاکلده نه دخی ستر کیم
 13 جیم شاکلدا ستر کیم کیم دخی ستر کیم اکی خرد کیم

شاکلده

شاکلده طو تر شله که کدیو ستر کدک طلب در نه پراکنده اید
 2 ستر اجن ملک دیکو طو تر دخی ستر کیم و ما فک جزوا ول
 3 جزوا و سطلدن جزوا خردن ستر کدک دخی جزوا و اول صدر
 4 جزوا و سطله جزوا خردن و تارندن اکی بخفتا ملک التین
 5 اکی بویک کمند و کد و شاکلدا اول و خردی میسری کسرت
 6 شاکلده بافت و ما فک التین بویک کمند اول و کیم و ستر
 7 دیشدن اکثری اکثر کیم سخن معصوم دوری ملک شیخ بیان
 8 اولنه دیر کیم و شاکلده کیم که کد کیم اعتماد الیه که کیم
 9 کاه و دیکد تر پاره ات پاره ستر کیم خرد خرد و شاکلده
 10 او تارندن قوتند هر نه ستر کیم خالی اوله اوله خرد اوله
 11 بر پاره ستر کیم طوما شاکلدا اعتماد الیه کیم کیم کد کیم
 12 فالید دخی بختند لدر نه دخی شاکلده نه دخی ستر کیم
 13 جیم شاکلدا ستر کیم کیم دخی ستر کیم اکی خرد کیم

شاکلده

۱. یا ایها النبی فی حق تعالیٰ طاف به و لود سا و د کلام کلایه سیر کله
 ۲. کل یا غنیله ضلاد ایلیک اگر حذارت خلعت روی اولمور اولمور
 ۳. آدیه تاین برز فطر زایله کل مویله فرق مویله سکر صدیله
 ۴. نکر بونکر بکر و د و سه ایصلد الی کلینه اولر نه لوفت کیم
 ۵. باشنه اولر تو یا فراسوی اولر کفره لر بری افر یا غنی و خیر اولمور
 ۶. اتنا بود کافر لری کیم یا غنه اعدو لک آکیمه یا قن اقلیلیم
 ۷. اولمور لکمه غصبلرک مبدوع و یحیی مویق یا افر اقلیلیم
 ۸. دیان ادر و خیر اسیدن اولان یا غن افر سینه کل معلوم
 ۹. غایب کلیم ادر و غنک و قن کیم کل مویق خوف اوسن ادر ایلیک
 ۱۰. یا غن افر سنی ادر و سبب اولد و کیم خرد تک بخاری کیم کلیم
 ۱۱. متصا حد و کونام تسلیق ادر و کونیم کیم بلش اغری غن کلیم
 ۱۲. اقله بر مویق یا غن لری افر کیم کلیم کلیم کلیم یا غن غن کلیم
 ۱۳. شایله لکه مویق دیان الیانه اسیلی و فی اقلیل اولر یا غن

وخی کو زبوره قوا و لقی بنی بنض سیرع املق البی صدد
 تکو خیا لک زده کوندک بدی سهل نسینه نوبجک قاقوق
 عیج اقل بدویم استغفرغ ایلمله صفدک حرک توتیان
 ادلا کرحلوت غایت فوی املق اولمه شراب بنشیه
 یاسفد بنشیه آدک شرابیه یا بملد مویه یا غر میندیه
 بالکفی عطلتو انا سویه و شیر خسته اسهالا ده کو خلد وقت
 کیم حرارت از امله املیا مطیخ و لیلله نوع صبریه دخی
 دونه بکزنه وارسه و دیم ککده حرارت سیکینه فز
 شرابیه تخلد مویه آدایینه سکریه تکیان املک ککده
 اولدوق بوغدو کوسری ای اوله بنشیه شرابیه آدک
 شرابیه آدیه جویله نوز قطنالایله تکیان املک ککده
 اولدوقتم بخاری دیم غده شمع املک حاجت اوله حرارت
 تکیان املک نوز قطنان د موزق فینه یقیدیا کور کوشیم

1 باغ غریب سیدین هم نوزله خطر املیا غریب سول ویدو
 2 صیت غریب سول املی صوف صوف باغده بذر بر ساحت
 3 طوره اول موی و کل تاده صوف صوف بذر بر ساحت
 4 طوره اندن سکره اول املی املی ایران اجمه قزله یاغ
 5 آملی ناز صوبیه قزله یاغده یاغ صوبیه فی الجمله
 6 قنوی موی اول ساق بذر بیلدی صوف صوف بذر بیلدی
 7 ادمه لاله املی ناز قونج بون بکر بکر بکر وادیه
 8 آملی ناز املی ناز قونج بون بکر بکر بکر وادیه
 9 راده یاغده یاغ قنوی قنوی و دسار هم بذر بذر بذر
 10 آملی ناز صفرای املی ناز غریبک املی ناز وعلای
 11 وعلای بذر بذر بذر بذر بذر بذر بذر بذر بذر
 12 نوز ویدری بکر بکر بکر بکر بکر بکر بکر بکر
 13 دلیاری اولق املی ناز املی ناز بکر بکر بکر بکر

1 بنشيه قبل طيله د وکلر شله کم دند برابرا وله اوچنک
 2 مقررانجه شکر قکر صلاح انخام کی خورم یا اچ درهم
 3 مقررانجه صوت صوبله سنوفا المجرار مع ادوب حرات
 4 ساکن الیه انزه کم طبعیت خنک اوله ورتد بلی اوله فرقد
 5 الیه انجه شیا فاده لمر صا بوندن کم طبعیت تلینت الیلب
 6 یاخو بود طوخته صوبله یا سوبی یا توکی اصل الکف قود لمر
 7 اندر صکر کم استغفار الیلد بنفشه صوبی تلور صوبی
 8 سکر صوبی ما رمل صوبی کل صوبی ایشا قدم صوبی یا نشه
 9 او لار شله کم ذکر اولدوبی دخی شونک کم ایقور لعلده فرقد
 10 نه صا فلما بوصولی بنشیه یا غیله نیلور یا غیله ارستمال
 11 الیلا اگر استغفار اغش اولور سه خاتون کندر سوبی طندو
 12 فوق یا غیله یاخو خیا جکر کی یا غیله یا نیلور یا غیله برکده
 13 طندو یاخو ما رمل صوبی طندو لمر یاد ما اکلر کم

دودش

1 فرقد غایت غلبه اغش اولسا اندر کندر سوبی یا نشه
 2 او دنده سفاروبی انک سورخ بنفشه اگر فرقد ضعیف اولور
 3 اولور سه بند کور صوبی بنشیه و نیلور و فطلم و خفاش
 4 وانی کل فادیه خوار و فادخی یا بوج صوح بندر لرنشیه
 5 اندر بوضوی ورتد رال یا نشه بوضوی بخار نه طو تاروتیا
 6 او نشه شله کم بخار لیسه برکندن اوله خدر کم و نیلور
 7 الیلر او نشه نه نشه کم یا نشه بوضوی ذیلا و لیا تجلیل
 8 الیلر کم رطاد لیه یا بوج و خطیبیه اگر یا نشه غریبه حتی
 9 اوچنی اولور عطا مکر شکر لیه مکر خطیبیه یا غلردن یا بوج
 10 یا نشه شله کم اولور کم استغفار اوله بویا غلری بوضا دری
 11 ایشا اگر لمر شکر لیه مکر صوبی کا فر صند و بنفشه نه ورتد
 12 مکر خطیبیه اگر لمر شکر لیه مکر صوبی کا فر صند و بنفشه نه ورتد
 13 او نشه کم بوضوی کا فر صند و بنفشه نه ورتد

صندري قوتله استهالاده صوويليله فاكير كيردم ديم برين
 صويليله قندالراكي جيتريكيه برنجتر قاله البكه اودوب سزالر
 كيردم ديم خورش قندالرتور ديم بوميلو بوميلو
 صويليله لدا ايجدارا خورش حاورا ليا اوندورمه
 ترنجتر قندالرا ايداده صيرت بوميلو صويليله قاب
 اوندورمه ديم قوالا صوي بوزا اوندورمه هليله دوكلا
 طر قندال ايجدارا صوي اندان لهندالرا اذرايه كيم صو
 ويليله فاكير قوتله ايله اعدا سزالر صافا دله اوندورمه جلاد
 اوندورمه ترنجتر برنجتريله سزالر ايجدار صيرت شخه اكر
 صوويليله قور هيري جگروكي جيتري قالا اوندورمه غتاب و سزالر
 هيري بوزان اوندورمه خيال خيال و بوميلو هيري نذران
 اكر ميتا قالا اوندورمه الفتر قاله جمله سزالر اوج بوميلو
 اعدالرا اوندورمه فاكير صيرت بوميلو بوميلو سزالر

1 - ايجداره قندالرتور اوج بوميلو قوتله فاكير قندالرتور
 2 - الله اودالرتور بوميلو سزالر صافا دله اوندورمه بوميلو
 3 - ياكل صوي قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 4 - كوتله اوندورمه قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 5 - جوف و كوتله اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 6 - اوندورمه ايجدارا اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 7 - و كوتله اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 8 - حور اوندورمه ايجدارا اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 9 - اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 10 - صوويليله فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 11 - قوتله اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 12 - اوندورمه ايجدارا اوندورمه فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور
 13 - بوميلو فاكير قندالرتور اوج بوميلو اوندورمه فاكير قندالرتور

ايجو صوبله ايجو را لطيفت تليين اده و ب صندراي اسها لاده
 مینت سما کیم با نر اغریسه فایده اده مامعلی اچي نیاف
 ماینا افرایندل اقسندل فوغل جهی بنیدن بر جزوافیون یانم
 جدر و کپی و کلر و رشدر لر سیه کله کل صوبله اصلدال دانه
 و درل فایده اده اما افو کیم با نر اغریسی غایت فقا فلدب حراثت
 عظم اولسا افیون کاسنی صوبله حلاله بار دانه و درل اکر کلا
 اولیحق اولر صا بسکبح کافوریه بر لطیف افیون بنسنا غیله
 یاسکد یغیله حلاله و ب برونه قولنه لمزدلر بود و کپی استغ
 صکده استغمالا لک اکر دخی غیلای سولر نومه و دزه لور کیم
 یو قور با لده و کرا اولدی بی دخی سولر کیندر کیم صندرا سدن
 اولر با نر اغریسی معدن مایا کینله افلا و نو لاده عذوبت اولدی کیم
 با نر اغریسه کوکلی دونه لمحام ارشها سی ساقدا اده غیلا کین
 هم اده اچ اولب معدن طعامل اولدی بی با نر اغریسی زیاده

1 کیم و هم ترکیب یانکر قوتب اچلد صبت سحر لطیف
 2 کلنلر انا صوبی کیم اچ سار لیه و کلنلر اوله سقلر یوز و هم
 3 اللر اوز و هم شکر لیه یا ندر خنله اچر و لم صبت بلوچ بنسنا
 4 عتاب کیندانه بیار دوب و غیش و کلنلر اوله و هم
 5 قور و بنسنا و بی و هم جمله سن قیندر لکر اکر کیم و هم شکر
 6 کیم و هم ترکیب کیم و هم خیال و شنب قدرینه سزالر اچلر
 7 و مینت بنسنا و هم قنلر کلر دیک محمود و بر نک مینق
 8 و کلر نر قنلر انا لایله یغیلب جلدلر اده لریه لریه صبت
 9 تنوع کاسنی صوبی نر یقین صبر اسفطری کیم و هم
 10 اکر بی بنسینه قنلر کینله اصلد حاجت و قنلر کیم و هم با نر
 11 و هم استغمالا لدر دخی کسنگ معدن یانق یا اغر اولسا
 12 هوشدیه و هم دکلر کینلر اقب و بر لور لکر کله حرارت
 13 رقی اوله بو غزنه ککیند خنوبی ملایا سله بر لکر قنلر

غَابَ مَوَاتِنُ أُولَئِكَ أَجْمَعِينَ إِنْ يَسْرِحْ يَفِرْ فَاذْنُ أُولَئِكَ بِأَنْشِ
 أَغْرَبِي بَلَدًا تَأْتِيهِ غَلِيظٌ عَدُوٌّ شَرٌّ دُونَ بَلَدِي بَلَدِي
 أَغْرَابُ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ وَالْمَرْبُوتُ أَجْمَعِينَ أَغْرَابُ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ
 أَجْمَعِينَ أَغْرَابُ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ أَجْمَعِينَ أَغْرَابُ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ
 لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ أَجْمَعِينَ أَغْرَابُ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ أَجْمَعِينَ
 وَجِيءَ وَشَدِيدٌ قَوْلٌ وَفُكْرٌ نَزَلَ كَوْزٌ مَكْدَرٌ بِأَنْشِ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ
 تَبَرَّيْ بِكَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ وَتَبَرَّيْ بِكَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ
 قَانَ كَلْدَرِ رِيحٍ أَوَّلْدِيمِ أَوَّلْدِيمِ قَانَ كَلْدَرِ رِيحٍ أَوَّلْدِيمِ
 لَكَلْدَرِ أَوْ قَوْزٍ عَمْدٍ وَفَصْلٌ سَاعَتِ أَدَدَةٍ قَائِي حَاجَتِ
 مَقْدَرِ رِيحٍ كَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ وَتَبَرَّيْ بِكَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ
 أَدَدَةٍ قَصْدٍ أَوَّلْدِيمِ مَكْدَرِ مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 لَيْسَبِ تَلْبِينِ أَدَدَةٍ كَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ وَتَبَرَّيْ بِكَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ
 مَكَدَرِ رِيحٍ أَوَّلْدِيمِ مَكْدَرِ مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ

1 أَوَّلْدِيمِ مَكْدَرِ مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 2 أَوَّلْدِيمِ مَكْدَرِ مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 3 سَيُوبِ أَدَدَةٍ أَسْبِي مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 4 حَيْدَرِ أَسْبِي مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 5 مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 6 وَجِيءَ وَشَدِيدٌ قَوْلٌ وَفُكْرٌ نَزَلَ كَوْزٌ مَكْدَرٌ بِأَنْشِ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ
 7 مَقْدَرِ رِيحٍ كَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ وَتَبَرَّيْ بِكَيْسَبِ بَرُونَ تَقْتَدِرْ
 8 بَلَدِي بَلَدِي أَجْمَعِينَ أَغْرَابُ لَمَّا أَتَى الْمَرْبُوتَ أَجْمَعِينَ
 9 مَكْدَرِ مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 10 مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 11 أَدَدَةٍ قَصْدٍ أَوَّلْدِيمِ مَكْدَرِ مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 12 سَيُوبِ أَدَدَةٍ أَسْبِي مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ
 13 أَسْبِي مَكْبُوحٍ هَلِكَةٍ يَجُودُ غَيْبِ سَهْلٍ لَيْلَةٍ

بانه اودنق ياخود طاروي قودب بانه اودنق فايد
 ادر طودق اوتي باونجمله موده فايدب اول مويله باشي
 يومت عظيم فايد ادر دخي ستر سويك شك ييلن ستر گه
 اسي ككه دوكب اول اسي كوله باشي اوق مودن اولان
 باش اخونه فايد ادر اكر بدن برتر خط اوليحق اولو سته
 كونه ورتو اوقودب باشي كونه اجنق فايد ادر دخي
 اودم شراينه دايانه تخ اينونه نيره وگرفن تخ قودب
 قودب ايجك فايد ادر اكر معد بند برتر خط اوليحق
 اولان شاختار ومانه متعادل اول اول باش اغريسي كيم
 موق بدن باقي موق ادر مودن اولن اوله كركي كيم
 غدي از ويه كروي منهل ويروك شله كم لطيف تلين
 اوله اما موق صواجل كن موق يوق جيفتدن جميع تناسف
 حركدن انينه وقيف وجماع يك سنكدن بزعا ادر

1 اينكندن سكر باش اغريسندين بقية فالت اولن ابرون اوجند
 2 فان التي ككدر ياخود اني همرندن ياخود ساقندن حجات
 3 ائك كركدر ددخي كيب مودن اولن باش اغريسن بلودريم
 4 مادم سزاوله خامنه علامتري اوجود لوديري اقلدريم باند
 5 وكودن حركات واخرق اوليا بروندن دلوبت كلينه اكوني
 6 فايد ايند شكري جوق ادر مجموع برترني بانه اوجي نول اوق
 7 رفق اوله بلج جاليدوس ايدر خنق واغريتم مادم سزاوله
 8 اكر اسي كرك موق متكله كلدر دخي موق باش اغريسيم كاسر
 9 اوله سزاب ياغي كانه دترت سوزمك لغايت ادر
 10 اما شغل باش اغريسنديم موقني بغايت غايت اولان سزاب
 11 ياغي موطي ادر كيم فايد سيني لاه ادر اوله في ليله سوزي
 12 شغل ياغي يا سيني ياغي مرزخون ياغي بان ياغي جت الفار
 13 ياغي مجموع فايد اوجيدن دخي موق طوزي قودب

اَكِي مَنَّاكْ اَوَّلَه كِه بُوَد لَرِي تَلَن مَن اِيَاچ نَقْدَا
 بَرِي دَهَم شِيخ حَنظَل دِلِج هِنْدِي هَر بَرِي نَدَن اَكِي دَنك سَمَوِيَا
 وَايَسُونَه دَعُو دَخَام هَر بَرِي نَدَن بَرِي نَدَن مَنل بَرِي نَدَن شِلَه
 دَسَدَر جَبَلَرَا دَل اَنَا شَوْل كِسَكِرِي كِه بُوَحَلَرَا فَايَه اَغِيَه
 دَدَن دَهَم اِيَاچ اَذَكِي فَاش بَرِي دَهَم اَفْتُون كِيَرَم دَهَم
 جَكِرِي جَش فَرَا دَهَم بَرِي مَنل صَوِيلَه قِيَدَه لَر يَا رُو سِي
 فَاغِيَه بَرِي دَهَم اَوِي طَوِيلَه اِيَاچ مَوْنَك اَجِيَه قَتَلَرَا جَبَلَرَا
 حَيِّم فَايَه اَدَه مَن مَنل كِه بَانَا غَرِيَه فَايَه اَدَه اِيَاچ
 نَقْدَا هَا نَزَقَا يَلَه دَوَكَلَرَا سَكِينِيَه فَرِيَدَرَب غَرِيَه اَدَه
 مَن مَنل مَنل هَا نَزَقَا دَسَدَر دَخَدَل دَكَم دِيَب فَايَه
 دَكَلِي بَرَا بَرِي دَوَكَلَرَا يَلَه نَقْدَا لَرِي بَصَل عَصَل بَرِي كِه حَالَا لَر
 غَرِيَه اَدَلَر سَنَب فَرَا غَر مَوْنَك مَنل دَسَدَر اَكِيَرَا
 بَرِي نَدَن دَصَه مَنل بَرِي نَدَن مَنل دَهَم دَوَكَلَرَا سَكِينِيَه بَرِي

دَوَكَلَرَا لَرِي دَهَم بَرِي كِه دَهَم اَوَّلَه يَا نَجِي وَتَد بَوَكَلَرَا يَانَدَل
 حَبَا سَبَر بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم شِيخ
 حَنظَل بَرِي دَهَم سَمَوِيَا جَوْنَك مَنل دَكَلَرَا بَرِي دَهَم
 دَوَكَلَرَا لَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم
 مَنل اِيَاچ مَنل اِيَاچ نَقْدَا بَرِي دَهَم شِيخ حَنظَل بَرِي دَهَم
 دَنك اَفْتُون اَكِي دَنك اَيَسُون بَرِي دَهَم مَنل كِتَابَا بَرِي دَهَم
 دَنك دَوَكَلَرَا لَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم
 اِيَاچ دَوَقَر اِيَاچ جَالِي سَوِيَس وَلَو غَا دَا وَبَرِي لَر صَنَدَت
 حَبَا بُوَحَلَرَا مَنل مَنل مَنل مَنل اِيَاچ نَقْدَا بَرِي دَهَم
 دَهَم كَالِي دَوَقَر دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم
 اَوَقَر دَهَم غَا رِي مَنل مَنل مَنل مَنل اَوَقَر دَهَم بَرِي دَهَم
 اَوَن دَهَم اَيَسُون مَنل مَنل مَنل مَنل دَهَم دَهَم دَهَم
 دَوَكَلَرَا لَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم بَرِي دَهَم

1. اِيْحَنَ طَاوِبَ عَرَعَرَا، اِدْرَصَنَتَ نَشَوَكُم بَانَرَاغَرِيَه
2. فَايَن اَدَه بِيَان نَغَرَسِي دَوَرَسِيه يَوَشَان بَاوِيخ اَلِيلَا مَلَك
3. سَعَلَا مَدَر جَوِيش دِيصوم طَرَف اَوِيَت دَفَنه بِوَرِي دَرِي
4. قَتَن لَر بَانِي اَنَزَل نَجَارَنه طَوْنَد سَكَد اَوَل صَوِيْلَه بَانِي يَوِي
5. صَنَت نَلِي بِفَرِيوَن بَايِيَن نَغِيْلَه فَرَنَد رِب مَدَم اَوَد
6. بَانَشَه طَلِي اِد لَرَاغَرِي سَاكَل اَدَه صَنَت مَعَقِي كِم بَرُونَه مَلَزَل
7. جَوِيَك اَوِيَت دَوَر دَر مَنَوشَا دَوَر تَر تَر هِيَر بَرِيَن بَر
8. دَدَم بَعْضِي نَخَلَوَه تَر بَرِيَنه بَرُونَه اَتَمَلَد دَوَكَلَن دَوَكَلَر
9. بَايِيَن نَغِيْلَه بَايِي اَدَم نَغِيْلَه فَرَنَد و مَلَر بَرِيَن اِيْحَه مَلَزَل
10. دَوِي بَايِي بَاوِيخ كَاغِي هِيَر قَتِي حَاظِرَا و لَر سَا اِيْحَقْلَه بَر
11. قَوْلَه مَلَزَل مَر مَنَوشَا اَدَمَا اَنَدَم كِم اَغَرِي خَايَت قَرَنِي اَوَلَه
12. بِجَوَد نَك جَوِي بِي دَسَر بِجَوِي نَك فَرِيوَن سَوَسَر نَغِيْلَه فَرَنَد رِب
13. بَرُونَه مَلَزَل مَنِيْدَا و اَوَلَه دَوِي مَر جَوِيش و رِسِيه بَاوِيخ

دَوِي

وَسِرِيَن بِيَلَك و كَلِي فَايَن اَوَر جِيَدَه مَدَم عَوِي حَوِيَرِي و
 سَدَر و دَوِي و اَلْعَوَن لَغِيَن بُو عَلَمَاوَن كَنَد بَنِي فَايَن
 اَدَر دَوِي فَايَن و كَنَد سَوَسَر جَوِي بِي دَسَر بِنَاوَد و كَلَر بِيَلَك
 اَدَر سَكَد فَايَن اَدَه حَاكِمَه كَرَب بَايَشَه اِسْتِي مَوَد و كَر اِسْتِي
 بَاغَلَر دَسَنَه عَظِيْم فَايَن اَدَه سَنَد بِيَلَك مَوَد اَوَلَاوَن
 بَاوِي اَغَرِي سِي لِيَدَم عَمَدِيَن دَرِي اَنَدَم جَوِي بِي سَر فَرِيوَن
 خَدَر اَفِيوَن دَوَكَلِي بَرَاوَر اِسْتِي خَرَايِيَه اَذَل طَلِي اَدَلَر بَانِي
 مَوَد اَوَلَه فَايَن اَدَم صِلَاوَن فَرِيوَن هِيَر بَرِيَن اَوَلَر
 مَع عَزِي زَعْفَرَان هِيَر بَرِيَن بَرِيَن دَوِي جَوِي بِي سَلَا
 بَر دَوِي مَدَم اَلِي دَوِي مَدَم كَنَك اَوِيَد مَدَم اَنَزَل دَوِي بَرِيَن
 دَوِي مَدَم اَفِيوَن بَر دَوِي مَدَم شَرَايِيَه اَذَل طَلِي اَدَلَر لِيَكَن
 فَوِي اَزَاوَل اَوَلَر دَوِي دَسَر فَوِي اَنَا شَوَلَر مَدَم و مَاغ اِسْتِي
 و ضَعِيْف اَوَلَه بُو تَرِيَك مَدَم اَرَغِيْلَه كَلَر بَاغِيْلَه سَوَكَلَه نَغَلَر

بدو دل اکا کیم حرارت ار تغدق حاجت اوله قوز بینه فزید
 بدو دل دخی باله طواس بدو دل کیم نگریم ملوادی موافق
 دخی طعام جوف و رفیع اولر کیم از بکدن باش اغریسک زحمت
 زیاده اولسا اوزدی باطل اولسا اول حالتی بانه ای صو
 د ملک کدکد سنی یا غیله نغله فلاخته طمذرتی کرکد رانا
 شغلت کیم بلغ ماده بیند اوله باش اغریسی معدنک شاکله
 نواد افتر اولر علامت اولدیکم باش اغریسله کوکل غلک
 حاصل اولد اگر ایستغراغ الیا انی شور بلغم کلب اغری
 طلو صول اولد علاج اولدیکم اولد ایستغراغ ایدو رلد
 طرف اونی صوبله فیل بکجه صوبله ترب تخمیه بالله طو
 نیله کیم عادت بدرا ایستغراغدن صکر ادجی کل اتکین امله
 ایسوز دیر مصطفی قنبد و دلکد یارین سیلایج بقدر
 کیم بالله مجنون اولن اوله ایدو هم مینداری نالاج شتاله

انکیم صوف باش اغریسله ایسوزی دخی ظلمه اده طرف
 اونی یا غنی باشنه دتدر برینه طمذرتی یا خود طراف
 اونی سوس کوکله صوه قنبد ل اولد صوبی باشنه فیل
 فایده اده شغل کیم بوعلی فایدن اولسا سدا ملک کرکد
 اگر سدر بغلیب سکن اولنجی اولسا اکنک التن بونک
 اکی طرفند کدکد طمذرتی کدکد طمذرتی کیم عظیم فاید
 محذب د را شو صنتلو طمذرتی صوبه بود
 اولد نننننننن اولد فزاجر بعد و بکجه طمذرتی غدا نخواب
 و بره کدکد یا غیله یا خود شیر و غنله و خری زبره کدکد
 داریجی سعادتی کدکد سرجه اکت کوکرجی اکتیم یادی
 اوله تریان کلک ای دتاج اینی سکن فطیله و اولد خری
 کیم سیم آندن جیمز اوله دیت یا غیله قورلن اوله بولویک

بدو دل

١ کب علج اولدیریم اول یوقودون استغفار ائدورلر
 ٢ اما سفال کندریم استغفار المیمک ادریلر قوتلر اولور
 ٣ وللدیریری برلر اق خربو اجه فدلا وکون طور
 ٤ اوجکوندرن صلی تد یارلد خربو جعفر لوطوق اوتيله
 ٥ نوزلر کرجيله قند لر سذر لر کجین عیلي قز سذر لر ایلر
 ٦ ییج یارب غلیظ بللده منولر اولان باش اغر سندر
 ٧ اسایی وعلا سنی و علا جی بلدن اما بله سغیریم غلیظ
 ٨ بللده و کارلردن عارض اولان باش اغر لر نک علین
 ٩ بنوع دیری قانی اغریریم ثقلی اولمالینی تمدد سنی
 ١٠ کجککک دیریم کوزو بلرین خلاصدا اولما جی علف و سب
 ١١ حرکت ایلک ایتمالا نولک یوردن بریدر درجی دی و کلن
 ١٢ قلق کولدن ملکر سنی اگر بخا ورجور کجی اولر سا بانک
 ١٣ طمدیری سحقی کوزده خیالات عارض اولفقد دیر دقت

١ اغریرله دینی شول جبار کیم سغیرای استمال الیه جب
 ٢ لاجور دوجب اغریر کی صنیجب اغریر قرا هلیله دوت
 ٣ دهم اغریر کجی دهم غار یغولر کی ذلک قرا لوز سناج
 ٤ بئیش جبار دینی قرا خدقی هدریرندن بر ذلک دوکلر الیلر
 ٥ جبار لک کیم سغیر سغیر سغیر سغیر سغیر سغیر سغیر
 ٦ ایلر رازانه دوجب کجی قی ادر کجی سوس کجی
 ٧ هدریرندن اون دهم سبیل فصب ذریع هدریرندن
 ٨ ایلر دهم شکاهه یاد ادر دهریرندن بندهم الیجی
 ٩ بئیش صوبله قند لر جی بئیش صوبله قاله اون دهم و کلن
 ١٠ صهر قند کینه اصلر طاجف و قند اون دهریرندن کلن
 ١١ دهریرندن استمال ادرلر اما انوکیم سغیرای ما دهریر
 ١٢ معد سندر اوله کجی اغریری جی معد سنا کینه نولر
 ١٣ اغریرله علیم دینی سودا بر جند اولور لعلیا علا سندر

کب

لَحْوَ زَادَه صَنف سَوَظ كَيْمَ لِلدِّي تَخْلِيلَادَه مَوِيلَه وَخَبَر
رِي دَسَو وَشَك وَفَرَفُونَه وَكَلِي بَرَابَر دَوَكَلَر مَسْجُوش
صَوِيلَه بَعْدَالَر وَجِي حَبْلَرَادَه لَر زَبَق يَغِيلَه اَزَلَر بَرَنَه لَه
صَنف سَعَوَط رُوع لَخَر مَنَك وَجَبَرِي دَسَر كَرِي دَوَكَلَر تَب
يَغِيلَه اَزَجِي اَزَلَر سَقَوَطَادَه لَمَسَقَتِي يَارِج كَيْم صَوَدَن
وِيلَه اَوَلَان بَاخَر غَر لَرَنَه فَايِن اِدَه اِيَارِج فَيَقْدَر وَتَرَب جَد
بَرِيَدَن اَوَن دِهَم مَدَوِيلَه كَايِي هِيلَه هِيرِيَن لَر تَرَفَم
اَنِسَوَك وَطَح صِنْدِي هَد بَرِيَدَن اَلِي دِهَم دَوَكَلِي وَكَلَا لِيَلَر
دَايَزَانَه مَوِيلَه يَا كَر خَر صَوِيلَه بَعْد حَبْلَر اَزَلَر سَدِي اَلِي بَجِي
دِهَم دَن اَوَجِد رُوع دَكْنَدَر كَسَا دَه سَوَدَاوِي اَوَجِي اَوَلَر سَا
بَرِيَدَن هَم اَنِسَوَك عَوَمَرَادَه كَر كَيْم غَنِيم فَايِن اِدَه اِنَا اَنَوَلَر كَيْم رِي
مَدَدَه مَوَلَدَه اَوَلَر اَوَلَب مَدَدَه بَا نَه كَلَه عَوَن بَرِيَدَن
اَلَمَسَك دَن اَوَلَر كَيْم بَاخَر غَرِي سَدَن اَغَرِيَلَه نَارِع اَوَلَه مَد

اَوَلَر كَيْم سَدَد دَوَا بَعِي بَاخَر مَكْنَزَنَك كَوَن تَرَفَوَاض اَوَلَر
عِلَاج بَوَعْلَنَدَن تَد بَرِي صَوَاك اَوَلَر كَيْم مَعِيَلِي وَبَدِي فَايِن
مَادَه كَيْم اَلَلَر وَبَحَار لَر فَوَبُود بَاك اَوَلَر جِنَا يَارِج وَجَبَرِي
وَنَتَوَع صَوِيلَه فِي اَلْجَلَه بَدَل اَنَدَر غَنَدَن صَكْنَه هَر صَبَاح اَج تَرَه
حَاكَم كَيْم جَوَدَن اَوِي مَدَن تَحَوَظ صِنْدِي دَسَر مَنَك يَلِيَا
رَايَزَانَه تَخِي بَرِيَنَه دَوَنَدَن اَحِي بَا دَم يَا غَن بَرِنَه قَلَفَه
طَهَنَدَن اَزَلَر دَوَلَر دَوَسَوَط لَوَا يَلِيَا حَق سَقَر كَيْم بَرَنَه طَهَنَدَن
اِيَارِج فَيَقْدَر بَرِيَدَن هَم جَا وَشَر هَبَرِي دَسَق اَنَوَلَر هَر بَرِيَدَن
بَجِيَدَن هَم بَرِيَدَن تَنَك تَنَك اَدَوِيَه قَدَر بَحَار اَلِي اَوَلَه دَوَكَلِي اَوَلَر
بَسَنَوَك وَكَلَر بَرِيَدَن تَنَك يَغَدَرِي بَرِيَدَن اَوَلَر لَر جَوَدَه فَاتَوَكَلَنَدَن
سَدَرِيَلَه اَزَلَر بَرِيَدَنَه طَهَنَدَن لَر يَلَرِي تَخْلِيلَادَه سَدَر لَرِي اَطَا
اَلِي بِي بَاخَر غَرِيَلَر كَيْم بَحَارَن وَغَلِيظ لَمَلَر دَن سَوَلَدَه اَلِي اَوَلَه
فَايِن اِدَه اِنَا حَاكَب مَرِيض كَر كَر كَيْم بَاخَر اَلِي تَنَك لَمَلَر مَدَدَن

1 وقتیم باد آنکز و بخار آنکین ملایم به با نر اغری نیاید و اوله
 2 بنجیم طعام هم اولی آنکین اوله دخی نیله و دیم با نر اغری
 3 بانک اونایند اناناده علی اولدیم اولد معدن استغله
 4 فضله اردن ایدیم لد بعد اراج فیکر اولد یار ارجضکره
 5 ارجی ادم بغله ماء الاصول و برول اگر حاجت اولد یا نفع صابر
 6 و ده که نه خروج بغله صفت ماء الاصول و از یانه دیم قب
 7 کفر و یب قبا در کوی انیسون و مصطکی و فاخته و قورمانه
 8 و انیسون و یخنه و بار بوز و استخوان و سوس و غایب و هدی و
 9 بنر و دهم و کلین قند لد سده و هر صبح اتوز و دهم و
 10 اولدی و دیم کلین و دودت و دیم ارجی ادم یا غری فایب
 11 استغله اچیلد اگر یه ماء الاصوله اولد دیم صبر و قند و بکون
 12 کتنه نور لدسه او بکون و صکن هر کون اولد و دهمه یا خور
 13 اولد و دهمه کی نیقن لکنه یا غری طهر و بر بکون و نیاید اوله

دخی

دخی بچونردن و واء الماک المرد و واء الماک الماک
 ویر یاق و اروق و مغر و دیم و س و سحر و یه صفت
 حاضرا اولد و هفت و یک و یه دخی هر صبح معونه
 مصطکی یا غری و دته خانه کیم اچیلد و یک صویا مصطکی
 بر غه کلنگه کیمه و یه که مصطکی یه دخی از حق فرو
 کشف بیه کتان و حمله اندن فی الجمله بکندیم و نشود
 تیر که له بخار لد یا نشو سع اوله سکون و یه یا نص
 شول با نر اغری کیم یه دیم یوندا حاضرا اوله بله کیم
 یوندا اولان با نر اغری یونک علامت و دیت و دیت
 یه ایقون و قند الی بودن و کون و خنک اولد
 او چخی با نر غایت سنی و المند دخی جوق اربع اولد
 با نر یه سنی اولدیم هر صبح صاحب مرض یا سنی دخی
 نیله مسعودیم انکه ما ساری کند و اناناردن قلیند

مِزْجُولُكَ أَتْ صَوْبِي أَتْكِ شَرَّابِلَهْ وَبَالِيلَهْ دَانِجِيلَهْ
 دِيرَهْ كَرِمْدَهْ نَكْ أَتْكِ كِيدَنْبْ حَاوُورِنْ وِزِرَهْ نَبَنْتَهْ
 كَاغِي طَرَانِي اُوبِي بَاغْنَه قَرَشْدَرْبْ اِسْتِغَالِ اِنَكْ كَرَكْدَرْ
 قُوشْ يَاغِيلَه اَغْلُوكْ كِنِي تَرَهْ يَاغِيلَه نِمْ كَرَمْ بَاغْنَه دَوْتَبْ
 قَلَّوَقَه لَمْتَزَكْ نَابِهْ اَدَهْ لَمْتَزَكْ بَاغْنَه اَغْرَنْكْ
 صَعِيغْلَغَنْدَنْ كَاغَرَنْ اَوْنِ بَاشْ اَغْرَنْكْ اَسْبَاغِي
 وَكَلَرْ مِشِي دَوْلَجِي بِلَادْ مَعْدْ اَغْرَنْكْ صَعِيغْلَغَنْدَنْ
 اَوَلَنْ بَاشْ اَغْرَنْكْ عَذَبْ اَوَلَدِ كَمْ كَعَامْ كَا دَنْدَنْ
 اَدَوَقَرْ قَايَهْ يَا صَبَاحْ كُونْ لَمْغَرْ كَنْتَهْ يَا بَاشْ اَغْرِي
 دِيَادَهْ اَوَلَهْ دِيغِي جَرَكَنْ رَا بَحَاوُورَنْتَهْ بَرَنْتَهْ اِرِنْشَهْ بَاشِي
 بَجَلَزَنْ كُوتْ كِي دَوْنَبْ اَغْرِي حَرَكْتْ اَدَمِلْجْ اَوَلَدِ كَمْ
 صَبَاحْ لَمْغَرْ نَابِي اَنَارْ صَوْبِيَهْ يَدَقْدَرْ دِيغِي اَلَا اَيَا اَرُودْ
 يَدَوَدَلَا نَابِهْ اَكْ فِي اَلْجَلَهْ اَكْ تَرْ حَالْ لَرْدَهْ بُو

1 دَر دِيغِي كُونْدَلِي غَايَتْ اَجِرْ وَاكْرَكْدَهْ سَلْجْ جَمِيعْ دَر لَو
 2 سِنَكْ اَوَلَدِ كَمْ رَهْ طَوْبَتْ اَرُودِغِي غَدَالَا اِسْتِغْمَالْ
 3 اَدَهْ لَر دِيغِي كُونْدَهْ لَر كَمْ طَبِيعَتْ كَمِلِي بَر دَوَدَهْ مَالِيَدْ
 4 بَجَرْدَهْ حَرَادَتَهْ وَلَمَّا اَصْلَازْ مَرْجِهْ مَوَافَقْ تَدِيرْ لَر سَوُورْ لَر
 5 قَا نَابِغْشْ حَلَايَتْ اَجِرْ وَاكْرَكْدَهْ مَرْدَهْ يَدَوَدَهْ لَر
 6 اَتْ صَوْبِي اَجِرْبْ سَمِيزْ نَاقُوشْ شَوْدْ بَاشْ اَجِرْ وَاكْرَكْدَهْ لَر
 7 اِنَا غَدَا كِنِي كَمْ عَجْرُورْ مَزَاجْ اَوَلَهْ اَكْ اَنِمْ بَرِيشْتْ
 8 مَرْدَهْ تَكْ حَاوُورْ كِيدَنْبْ اَفَرْ بَر دَوَدَهْ اَتْ صَوْبِيَهْ
 9 كَلْ صَوْبِيَنْ قَا تَبْ اَجِرْ وَاكْرَكْدَهْ اَللهْ صَوْبِي مَادَوَلْ صَوْبِيَهْ
 10 صَوْبِيَنْ وَاكْرَكْدَهْ شَوْدْ بَايَنَهْ مَادَوَلْ يَرَاغْنْ اَزْ هَجْ كِنِي خَلْجَهْ
 11 قَتَبْ وَاكْرَكْدَهْ كَمْ دِيغِي اِسْتِغْنَاخْ وَفَقْ شَوْدْ بَاشْ
 12 يَدَوَدَهْ بَرِيشْتَهْ قَلَاغْنَهْ قُوشْ يَاغْنْ بَنْتَهْ يَاغْنْ طَمَزْ لَر
 13 اَيَا سِنَهْ كُونِكَهْ مَعْقُودَهْ بُو نَبِغْلَزْدَنْ بِلَهْ دَر تَرَا لَكِنْ صَوْرْ

بحري بآك اوله علاج اولدوكم غليظ طعام كروردو
 قودي باني وياجه كي بقدر كه اغلق انكه هريبه كي
 ذبرا بوغدا لودن دماغ غليظ اولوب حركت كر و اعتداله كر
 اما انوكوكم حرارت قوتل اوله انوك غدارنه ماسو
 كوكو وپوراني و تخم كان اغايي وياش كشيغ قتلو شارب
 خنخاش وپورانه نازد بالو بروزه كر كم غايت موافقه
 اولدو باري بآش شول باش اغويي بلدوكم اينون
 صكه عارغو اولور ايقونه صكه عارض اولون باش
 اغويينك علاج اولدوكم كود كر بدند قيني غلط غايند
 اولدو غلطدن بدني آرين لوشول اودويه كر لوكم نيزجه
 موافقه دومي سركيله علامت صلب البته اولدو كر
 شغلكر نه به اتمكل دغي كلكدوكم آتورا غايي كل اوله
 اگر في لال صلدن مستوي وكون اولو سادنه بيه باش

صدلك علاج صفدان اولون باش اغويي
 حويي كيدوكم معده اغويي ماساكتيله اوله اولور
 باش اغوييكم معده اغويي صغيفلقتدن اوله اليه
 لوشول ميل موهور اولور كملين وانيون و مصطكي
 و شارب سنبل موافقه باقي علاج بوجوكم لميعيت
 تليين اوده ايارج فيقلا به اكر هره منه بر
 عتقال مصطكي كي عتقال شكره و كلك كيه يوق بانه
 معده دماغ اويوب لميعيت تليين اوده معده اغويي
 قوتلده اويي بآش دماغ حيك قوتلده عارض
 اولون باش اغويين كلامين بلدوكر علامت
 اولدوكم هره دلو اولدوكر وهور و كود ايجله زحمت
 بجه اولدوكر قوتلده از اولور ساري لال اولور
 و كلكنه ماسك جميع افعال كلامت اولوب بورنتك

اِجْبِي دُوكَبِ اَنْجِلَه جَلْبِلَه يَسْرَبْ اَزْجِي رَاوِيَا نَحْلَه
 يَدْرِكْدَرِي سَمَزْ نَاقَ شَوْبَ اِسِي بِي سَمَزْ دَاوَكْ تَرِيوِي
 وَاغْلَوَاتْ تَكْ بَوَلَكْ بَكَزْ دَاوَسَا فَايَا اَلْيَحْيَا اَنَا نَوْبِ
 كَمَكْوِي كَمِ اِسْتَا اَنَرِي ظَاهِرَاوَكْ كَرَكْوِي كَمِ يَدِي فَرْوِي
 اَخْلَوَاتْ اِرْدَكْ اَكْ فَصَدْ حَا جَنَّاوَلَا فَصِدْ اِهْ اَسَاكْ
 حَا جَنَّاوَلَا اَسَا اَلله دُوكِي دِمَا غِي كُلْ نَيْبِلَه بَا سَمَزْ نَيْبِلَه
 تَبْوِي اِدْ كَمَرِي بِي اَغْيِي كُلْ بِي كَغْيِي صَوْبِلَه قَبْدَبْ
 بَانْشَه كَمَزْ كَرُوِي لَمَا كَمِ يَبِه مَعْمُ اَوَلَا اَجْجِهْ جَا عَه
 شَغُولَا اَوَلَا اَكْ فَضْلْ تَا يَنَانْ اَوَلَوَسَا بَدِي اَرِي اَوَلَبْ
 بَلَدْ كَمِي اَوَلَا صَوْبْ صَوْبِلَه غَلْ اَلْمَلِكْ كِنَا كَبَا اَوَلَوَسَا
 كُلْ نَيْبِ طَمَزْ بْ بَانْشَا دُوكِي مَيْسِي دَلَوَا دُوكِي بَانْشْ
 شَوْلْ بَانْشْ اَغْرِي بِي بَلَدْ كَمِ رَا جَلْدْ وَجَاوَلْ مَوَلَا اَوَلَبْ
 كَمَزْ دُوكِي اِبْرَشَه اَنُوكْ كَمِ بَانْشْ اَغْرِي مَخَاوَلْ دُونْ

اَغْرِي مَكَانْ اَوَلَه وَلَكِي فَرْوِي خِلْمَدَه بَرِي اَرَقْتَلَا
 غَاغْلَا اَوَلَمَكْ كَمَكْ اَوَلَا اَغْرِي بِي جَا عَدَنْ مَكْوَا غَاغْرِي
 اَوَلَوَسَا بَانْشْ اَغْرِي كَمِ اَبَا بِي وَعَلَا مَيْسِي وَعَلَا جِي بَلَدْ
 جَا عَدَنْ مَكْوَا غَاغْرِي اَوَلَوَسَا بَانْشْ اَغْرِي كَمِ اَبَا بِي
 اَكِي نَوْبْ دُوكِي قَرْقَلْدَرِي جَوْزْ جَا عَدَنْ اَمَلَكْ اَوَلَوَسَا
 اَغْيِي بَدَنْ نَا بِنْدْ خِلْمَدْ اَوَلَوَسَا جَا عَدَنْ مَكْوَا
 نَقْشَا بِي وَبَدِي خَرِي كَمِ اَوَلَوَسَا اَوَلَا خِلْمَدْ اَوَلَوَسَا
 قَوْبَرْ دِمَا فَهْ مَسَا عَدَا اَوَلَوَسَا شَوْلْ كَمِ كَمِ كَمِ
 عِلَا مَيْسِي ظَاهِرَاوَلَا اَنُوكْ اَوَلَوَسَا قَرْقَلْدَرِي اَوَلَوَسَا
 بَانْشْ اَغْرِي كَمِ اَوَلَوَسَا دُوكِي حَقْنَه اَزْ اَنُوكْ كَمِ كَمِ
 نِيمْ بَرِي شْ مَرْدَه صَوْبْ بَدَنْشْ دُوكِي تَا دَه بَانْشْ اَوَلَوَسَا
 دُوكِي اَغْيِي نَوْبْ دُوكِي كَمِ كَمِ اَوَلَوَسَا اَوَلَوَسَا
 بَا دَامْ اَجْبِي وَفَشْتَقْ اَوَلَوَسَا اَجْبِي وَجَبَه لَمَقْمَرَا

اَجْبِي

جَاحَتَ نَزْجَلَك خَمَّ أَوَّلَهُ أَكْرَجَ خَلَكَ دَوْدَ طَرْفَ مَعْدٍ
 أَوَّلِيخُوا أَوَّلُوا سَائِلُكَ كَرْدَ دَرِمْ جَاحَتَ دُورَتِ أَوَّلِ دَرِمْ
 شَدَّ كَلِيلَك دَرِمْ جَاحَتَ مَوَكْنَه اِسْتَمَاعَارِضَ عَقْلَ دَرِمْ
 أَوَّلِكَ دَمَا خَلَكَ غِنَاءَ نَسَدَن سِيَشِرْ أَوَّلُكَ عِلَاسِزْ أَرَزْ نَصَاد
 نِيلَ عَمْدَ فَوْتِ مَوْرَجِ سَاعَدِ اِدْجَلَك أَوَّلِ سَادَ رَحَالِ قِيَالِد
 فَانَ الدَّوْرَ دَرِمْ بِالْكَهْلَدِ اَكْرَفَانِ الدَّزْمَغَه شَنَه مَانَعِ اَوَّلِ
 أَوَّلِ سَا حَامَتِ اَوَّلِ دَرِمْ فِي طَبِيعَتِ تَلِيْنِ اَوَّلِ خَنَه وَكَلِيلَه
 صَنِتْ خَنَه اَيْنَه فِي مَوَلِيْكَ دَرِمْ فَرُو بِنَشَنَه دَرِمْ كَلِيم
 كَلَنَاءَ بَرْنَه بَغْلَه اَوَّلَه هَزْ بَرِنْدَرِمْ بَكْرَمِ دَرِمْ اَوَّلِ جِي بَر
 بَجُوْ بَغْنِ مَوَلِيْ كَلِيم اِكِي تُوْزَ فَرُوْقِ اَلْدَرِمْ اَوَّلِ رَقِيْقَه كَر
 بَجِيْ بَغْنِ نَالِجَه سَنَدَ كَرِمْ عِيَا فِي اَوَّلِ دَرِمْ دَرِمْ كَلَّ يَا غِن
 اَوَّلِ دَرِمْ بِنَشَنَه يَا غِنِ اَوَّلِ اِكِي دَرِمْ فَاْنِدَ بَجُوْ دَرِمْ
 بُوْدَه يَا لَوَزْ طَرَاكْ اَبِ اِسْتَحْفَلَه خَنَه اَدَلِ مَعْدِ خَنَه اَحَر

1 تَنَاحَ وَبَحَارِ اَنْكَبَزْ لَهَا مَلُودَن اِحْوَانِ يَا دَلُوْ دَرِمْ طَبِيعَتِ
 2 تَلِيْنِ اَوَّلِ اَوَّلِ بِيْخِيْ كَرْتِ زَخْدَن جَوْرَ حَمْدَن مَوَلِيْ
 3 اَوَّلِ يَا نَشِ اَغْرِيْ دَرِمْ بَلَدَ دَرِمْ زَخْدَن جَوْرَ حَمْدَن عَاظِرِ
 4 اَوَّلِ يَا نَشِ اَغْرِيْ سَلَكِ اَوَّلِ دَرِمْ اَوَّلِ شَدَّ تَقْدِيْرِ
 5 اَدَلِ كَلِيمِ دَمَا خَلَكَ دَرِمْ اَغْرِيْ سَا كَلِيلَه جَوْرَ خَنَه كَلِيلِ
 6 دَرِمْ كَلِيمِ اَغْرِيْ سِيْ سَا كَلِيلِ اَلْيَبِ وَبَا فِي فَوْتَلَدِ دَرِمْ اَكْر
 7 اَغْرِيْ بَغَايَتِ شَكْلَ اَوَّلِ جَوْرَ اَوَّلِ سَا عِلَّ بَغِيْلَه اَنِخُوْزِ رَه
 8 فَرُو دَرِمْ اِسْتَمَاعَالِ اَوَّلِ اَكْرَ اَغْرِيْ هَزْ دَرِمْ لَهْنَه غَايَتِ
 9 فِتْ اَلْجَوْرَ اَوَّلِ سَا اَيْنَه كَلِيلَه زِيَا نَه اَدَرِمْ سَبِ اَوَّلِ مَوَلِيْ
 10 يَا نَكِ دَرِمْ دَرِمْ دَرِمْ كَلِيلِ سَبِ اَلْمَا دَه اَوَّلِ سَبِ
 11 اَوَّلِ مَوَضِعَدِ نَلَقِ اَغْرِيْ زِيَا دَه اَوَّلِ سَا اَكْرَ جَاحَتِ
 12 يَزْجَلَكِ بِيْخَلَكِ اَوَّلِ سَا جَاحَتِ تَقْدِيْرِ اَوَّلِ شِيلَه دَرِمْ
 13 اَوَّلِ جَاحَتِ دَرِمْ يَا نَكِ مَوَلِيْ اَغْرِيْ اَغْرِيْ اَللَّهِ كَوْرَ دَرِمْ

زَعْنَانِ حَلَاذِبِ اِجْوَرَلْ اَنُوكِ كِمِ شَبْرُ اَوَلَه اِسْتَا سِي دِي
 اَوَلَه مَا دَا دَلْ صِيغَه اَزْ فِرْلَ صَنْدَلْ فَوْفَلْ زَعْنَانِ كِلْ
 اَرِي صَدْبُ سِي كِمِ صَوْنَكِ اَوْرِيغَه اَوَلَه بَاغْلُ يُوْسُرْ
 دَقْلِكُنْ جَمِ اَوَلْ حَبِ الْغَلْبِ صَوْبِكِه بَغْرَالْ يَا تَوَا دَه لَرْ
 حَقِيغَه فَمَا دَلْ حَزْ مَرْجَكِ سَمَاقِ كَلْ فِرْلَ كَلْ مَرْيَبِي بِيْرَاغِي
 اَنَارِبِ دَقْلِكُنْ بَرَا بَرِيْمِ كَنْفِ دَقْلِكُنْ بَرِيْمَنْ صَوْبِكِه فَيَنْدَلْ
 سَزَلْ بَرِي اَوَلْ صَوْبِكِه اَسْلَدَلْ اَوَلْ يَغْبِيْلَه مَا دَا دَه لَرْ
 صِيغَه فَمَا اَنَسْ مَرْيَبِي بِيْرَاغِي اَنَارِبِ كَلْ فِرْلَ اَرِي جِي بَرِي كَلْ
 قَيَنْدَلْ اَزْ جِي سَكِ وَعُوْهَ خَامِ وَخَصَبِ الذَّرِيْزِ دَوْبِ
 اَتِي شَرِي كِه يَغْرَبِ بَا شَهْ يَتُوْ اَوَلْ اَكَا كِمِ خَبِلْ مَدَتْ
 كَجَرْلَا اَوَلْ مَعْدَلْ مَا دَا اِسْتَا اَوَلْ شَهْ كِمِ نَا بِيْرَاغِي
 فَرِيغِ دِي اَوَلْ تَخْلِيْلْ اَرِي فَوْتِ دِي اَوَلْ صِيغَه فَمَا مَعْدَلْ
 مَرْيَبِي بِيْرَاغِي نَا دَه سَدُوْ بِيْرَاغِي سَكْ بِيْرَاغِي خَطْمِ

1 جَمَكُنْ دِي بِيْرَاغِي قَيَنْدَلْ لَرْ صَوْبِيغَنْ يَتُوْ دِي مِشْدَارْ اَوَلْ
 2 سَوَزَلْ اَوَلْ دِي مِشْدَارْ شَبْرُ اَوَلْ دِي مِشْدَارْ يَغْرَبِ
 3 اِسْتَا اَوَلْ لَرْ صِيغَه حَسَنَه دِي بَا بِيْرَاغِي لَوْنِ اَوَلْ مَرْيَبِي
 4 اَوَلْ دِي مِشْدَارْ فَرَاغِي اَوَلْ شَهْ اَنَه بَقْنَه دِي مِشْدَارْ
 5 مَرْيَبِيغَنْ اَوَلْ دِي مِشْدَارْ دَقْلِكُنْ قَيَنْدَلْ لَرْ سَزَلْ بَرِي دِي
 6 لَوْنِ بَرِي دِي مِشْدَارْ اَوَلْ دِي مِشْدَارْ بَالْ فَيَنْدَلْ اَوَلْ اَكَا كِمِ
 7 حَسَنَه مَكُنْ اَوَلْ اَرِي دِي اَوَلْ اَكَا كِمِ فَرِيغَه اَسْرَالْ
 8 اَوَلْ اَكَا كِمِ اَوَلْ اَرِي اَوَلْ اَكَا كِمِ اَوَلْ اَكَا كِمِ
 9 حَبِ فَرِيغَه دِي بَارْ بَقْنَه لِيكُنْ حَبِ سِي اَوَلْ مِشْدَارْ
 10 فَصَدْرَه مَكُنْ كَا سِي صَوْبِيغَنْ اَعْنَبِ الْغَلْبِ صَوْبِيغَنْ دِي
 11 يَتُوْ دِي مِشْدَارْ شَبْرُ اَوَلْ اَوَلْ اَوَلْ اَوَلْ اَوَلْ اَوَلْ
 12 لَرِي اَوَلْ اَكَا كِمِ صَوْبِيغَنْ دِي زَعْنَانِ الْغَلْبِ صَوْبِكِه مَرْيَبِي
 13 اَوَلْ دِي مِشْدَارْ شَبْرُ اَوَلْ اَوَلْ دِي مِشْدَارْ شَبْرُ اَوَلْ

يَا غَنَدَرُ يَا دَاوُدَ لَا أَنْجُو نَكْمُ كُلَّ يَأْنِي أَغْرِي سَاكُنَ
 إِدْجِيدَ بَنَفْثَهَ يَا غِي ائْتِكُنْ جِدْرَ وَدِيكُنْ غَدَا جَوَاوِدَ
 أَوَّلَكَ تَقْوَى مَرْوَدَهَ مِنْ يَدِ دَوْدَ لَا دَامَ أَجِيلَهَ أَنَا غُلْجِيمُ وَمَاغُ
 دُورَهَ حَرَكَتِ الْمِيَهَ إِلَيَّ دِرْهَمُ اسْتِخْدَاوَسِ دَوَّلَتِ جَلِيلَهَ
 إِجْجُورَ لَوْ غَدَا نَوَقُ سَبِيحِي مِنْ أَغْلَقُ سَبِيحِي مِنْ يَدِ دَوْدَ لَوْ يُوْزَلِي
 يَدِ كُنْدَهَ صَكْلُ الْبَنِي وَهَلْ لَوْ نَا رُصُوبِ إِجْجُورَ لَوْ كَانِ قَانُ
 جَوْقُ قَانُ كُوْنِيْشِ أَوَّلَهَ اسْتِمَاسِي أَوْلِيَا نِمُ بَرِيْشِ بَرْدَهَ طَوْنُ
 يَدِ دَوْدَ لَوْ نَوَقُ لَرَبْلَهَ رَاجِعَه لَرَدَهَ أَلَا وَصَلَكُ وَأَيُّ قَزَا كَلِ
 بَنَفْثَهَ مَرِيْبِيْنَ يُوْزَلِيْشِ لَا رَا زَجِيْ كَا فَوْرِيْلَهَ أَنْوَكِيْ
 جَوَاحَتِ جُكْرَا لَوَّلَهَ مَرِيْبِيْنَ يُوْزَلِيْشِ دَوْدَ مِرْلَهَ فَرِيْشِدَرُ
 جَوَاحَتِ أَنْوَكِيْ أَنْوَكِيْ جَوَاحَتِ نَوِيْكَ أَوَّلَهَ وَدِيْكَ
 سَاكُنْكَ ائْتِشِ أَوَّلَهَ جَوَاحَتِي كُلَّ يَغِيْلَهَ أَوَّلَهَ كَلَّا وَتَرِيْ
 زَوْعِدُ الْكِرِيْمِ اَلْكَرِيْمَتِ دُوْجُوْ اَلْزَيْنِ صَبَا نَزْدَوَسْتِ

اَلْجَلِيلُ يَلَاكُ دَكَلَرُ دَوْدَ فَرِيْشِدَ لَرُصُوبِيْنَ اَلْأَبُوْصُوْبِيَهَ
 سُوْسُ يَا غِي قَتْبُ اَتِكِي شَدَا لَهَ فَرِيْشِدَ يَا زَجِيْ قَتْبُ لَرُ
 اَزْجَقُ مِنْ دَوْصُصِ اَلْزَيْنِ وَكُلَّ اَرْمِيْ عَنِيْ يَتِيْ بَرْدَهَ
 نَغْلِيْبُ بَلَهَ قَتْبُ لَرُ فَرِيْشَا وَالدَّرِيْ اَصْلَدُ بَلَهَ بَنَفْثَهَ
 صَفِيْ نَا دَحَالِ مِنْ يَدِ دَوْدَ صَبَا وَجِدْ دَهْمُ كَمَالُكَ بَرْدَهَ
 مَرْدُ نَكُ بَرْدَهْمُ مِنْ يَدِ دَوْدَ كُلَّ يَأْنِي يَكُنْ دِرْهَمُ
 مَرْدُ كُلَّ يَغِيْلَهَ اَرِيْشِ لَرُ اَوْتَرِ مَنُوْ دَوْدَ كُلَّ اَزْجَقُ اَوْتَرِ اَصْلَدُ
 مَرِيْلَهَ يَا غَهَ فَرِيْشِدَ بَرْدَهْمُ اَدَلَرُ كَنَانُ بَرْدَهَ يَا قَتْبُ اَتِكِي
 بَلَهَ بَنَفْثَهَ اَدَلَرُ اَتَا اَكَا نِمُ تَخْلِيْلُ يَا دَهَ مَا جَسَا لَهَ سَدَهَ
 بَرْدَهَ شَرَبَا اَدَلَرُ كُلَّ يَأْنِي بَرْدَهَ سُوْسُ يَا غِي اَدَلَرُ يَا خُوْدُ
 نَا دَهَ شَبَرُ دَوْدَ اَدَلَرُ اَتَا بَانِيْ غُرِيْبِيْلَهَ اَيُّوْزَلِيْ
 عَارُضُ لَوَّلَهَ كُلَّ يَغِيْلَهَ بَنَفْثَهَ يَا غِي فَرِيْشِدَ بَلَهَ بَنَفْثَهَ
 اَكَا نِمُ اَغْرِيْ يَا دَهَ عَارُضُ اَوَّلَهَ كُلَّ يَأْنِي بَنَفْثَهَ

كَلِمَاتُكَ أَوَّلُ لِسُونِ كَلِمَاتِكَ أَوَّلُ لِسُونِ دِينِي بِأَنْشِ غَرِيبِي كَيْفَ أَوَّلُ قَوْلِي
 كَوَلَدِي وَسَيِّلَهُ بِهِ أَوَّلُ قَوْلِي فَتَدَكِّرُ كَلِمَاتِي بِدَرْجَتِهِ بِأَنْشِ غَرِيبِي
 دِيَادَادَهُ أَوَّلُ عِلْمِي أَهْلِي كَيْفَ أَوَّلُ بَيْدِي دِي دِيَاغِ يَا مَرَدَّ مَرَدَّ لَدِي
 أَوَّلِي لَدِي حَيْثُ نَوُفَا وَحَيْثُ أَصْطَحْطَحُفُونَ وَأَلَا كَيْفَ فَيَقُولُ أَلَا هِي دِي
 نَكَمُ نَوْنَدُ بَكُورُ دَوَاكِسَهُ وَهَمَّ أَيْبِجِ فَيَقُولُ أَيْبِجِ أَوَّلُ بَرْبَنَه
 طَهْذَرُ لَرَفَائِيلَ إِدَه شَتَا لَو بِهَرَاغِي دَوَكِبْ صَقُوبُ صَوْبِي
 بَرُونَه طَهْذَرُ لَرَفَائِيلَ إِدَه نَوْتُ كَوَيْكُ صَوْبِي صَبَرِي سَهْلَه
 فَرِيضَتُ بِيكُ بَرُونَه طَهْذَرُ مَقْصُوقُ دَاخِرَتِي فَائِي إِدَر
 أَهْلِي بِحُيَاكِبْ خَادِمَتِي عَارِضُ أَوَّلِي بِأَنْشِ غَرِيبِي
 لَدِي دَرُ خَادِمَتِي عَارِضُ أَوَّلِي بِأَنْشِ غَرِيبِي كَيْفَ
 أَهْلِي كَيْفَ أَوَّلُ خَدَمَتِي لَرِي كَيْفَ سَهْلَه أَيْبِي صَوْبِي كَهْ أَهْلِي
 أَوَّلِي نَدَبِ غَمِّي صَوْبِ أَقْدَبِ كَيْفَ سَهْلَه أَوَّلُ صَوْبِي أَهْلِي
 أَهْلِي كَيْفَ سَهْلَه إِدَر سَهْلَه كَيْفَ سَهْلَه سَهْلَه سَهْلَه سَهْلَه سَهْلَه سَهْلَه

اولمجن اولورسه بيزدقم اياريح فينجا بجزدك ياخذ
يزدك عمويله ايجو اكر اكني و ملنلانا ر صويليله ايت
محوه صواب اوله مطلوب حليله و في كفائتا اذ اكر
استنعا مانع او جن اولورسه ايونك كلكدريم ايتو
و في معدو في شرب همم او ديكرد كلكد كلك
علمت اولوريم بول اوكي حالندن بوطاله و في وند
ريكي تقيوا اولورا قلا اول ايي لوزيله بنفنه ياغيكه
اولر صواب اوله و في رسي صويليله ايا ايي اولور
غاندن ميند در خانه اكر بنفنه و بايوع فينا غر صو
اولور اولورسه بگرل اوله و لكن بجن ايتودن لورلر
حاضر كلكد بانه ايتي صود و كلا سبب اولكم شرايدن
باشه يقنه فلن بنفنه و ايرسه غللا ده كلك ايتور
كلور انا طاهره جحق بزيافت كنججه بك بيبه بركي
اولمجن اولورسا كوكو نينه حام و شرب و معلوم بويوت

اولمجن اولورسه بيزدقم اياريح فينجا بجزدك ياخذ
يزدك عمويله ايجو اكر اكني و ملنلانا ر صويليله ايت
محوه صواب اوله مطلوب حليله و في كفائتا اذ اكر
استنعا مانع او جن اولورسه ايونك كلكدريم ايتو
و في معدو في شرب همم او ديكرد كلكد كلك
علمت اولوريم بول اوكي حالندن بوطاله و في وند
ريكي تقيوا اولورا قلا اول ايي لوزيله بنفنه ياغيكه
اولر صواب اوله و في رسي صويليله ايا ايي اولور
غاندن ميند در خانه اكر بنفنه و بايوع فينا غر صو
اولور اولورسه بگرل اوله و لكن بجن ايتودن لورلر
حاضر كلكد بانه ايتي صود و كلا سبب اولكم شرايدن
باشه يقنه فلن بنفنه و ايرسه غللا ده كلك ايتور
كلور انا طاهره جحق بزيافت كنججه بك بيبه بركي
اولمجن اولورسا كوكو نينه حام و شرب و معلوم بويوت

الحليف اوله ايايح فبتده يله غره اده لا اكر ماده اسي
 وليطيف اولده افك يتيحي بري ياييس هو اكو خوش اولر
 كد كر دي بالور دن حجامت اندب باشنه صوق نماز
 او دق كك حمتها د بمتنه اق كل نيلورن هر بريند كي
 مشتال باويخ كي مشتال ليليل ملك بر دهم و كلن اذ به
 اودن دهم و كلني و كلالي و دهم بمتنه يا غيله اللي دهم
 طلو صويله قيند لدريله كم صونك حوبي اكاه بواندي اما
 قتلرينه قيند لبالو و كي او كرم كم اودب باشنه يقد
 و دي بري نيم كم ادب بانك و دت ياننه طليب بمتنه
 ياغن نيلور ياغن آتسه و شتغلر نه و تلو اكر بو تيلوريله
 زايلا فلما برون طهريند قان الدلاف طغيح ايت منمن
 فلازم باش اغريلند لدر دمنمن و لانم باش اغريلنك علاج
 اولدر كم ماده غليله و عسل اولسه اولر ياچي قزنب

1 كيدند و دي صغدي ياغي شرباك تر يا قد خدر شول
 2 و جويله كم شرباك حوتري معدن و نماغن منع ادن
 3 اورنگونچ ايت سخيوله اولن باش اغريسي بله و
 4 جاليفس ايدر سخيوله اولن باش اغريسي و ماخن و بريند
 5 عارض اولدر سبب و كم هر قند سخيوله كله كملد
 6 ممتلي اولدر تله مزاحمت دن تيزق الايضال كم اينلار دن
 7 لازم اولد تله ايدر قتي اغري و سخي كا طبع اولد
 8 عيلاج اولدر كم اولد كر بو اينلا قتي لخلطله ماف
 9 اولندر اكر خط غليلط و صوق اوجي اولدر سه بلغي
 10 و سوراوي باش اغريلنك علامت ظاهرا وله استغراق
 11 ايايح متويله ايدن لدر استغراق دن صكن ماء الاصول
 12 و دتر كنه يا غيله ايجي بادم يا غيله خاليه شك منحق
 13 و جندريد سدريلدب ليليف غداريد و ددر شيله كم ماده

استاناک استیکلاه نوزلندک بولاق و رفوق اولولماخ
اولدریم بولک چدر سدر بولبی یاقه یاقه چتار علامت
اولدیم باشی اغریسی دجغت و قتل اولدیم باش اغری
زایل اولق علامت اولرشکه کم مده تحلیلا بدین اولند
یح انوکم باش اغریسک سبب اسی و نوز خطا و اسیر
استان اوله خطا کد ایلدک صوکه سیکله کل یاغیه
باشه اولد اگر فصل زینتان اکلنی اولسا استان دخی اسی
اچق اولد ساقوله اولد اگر یاغنی قاتین زینته نلور
وبایوخ صوبنه صقلد بر قطننا بنش شرایکه سکر قور
کنش بنش قور کلا به تان انب ایچره لیم جار حمال
منع اده دخی نظرد ادب باشی متواتر قور زینته پایوخ
و خط سبب مالد اولدیم غایت قاید اده اما شکر لدریم
باش اغریسک سبب جوق خطا اوله استندغ ندیز اولد

منا ابلک کردک صنت مالد فریوقه کی مشغال بوره و بیان
سذاب و اذک تخم هر نوزدن بیشتال و کلدر من جوش
صوبله یفولر یاقولر اگر کلدیم بوقور من مالد
ستری اولما اولد بیری بوره اغیه کل یغیه انج سیکله
یقل صنت مالد اخر فریوق اولد و دم مدم انقدیم
زیت یاغی یوز بکرم و دم مدم زیت یاغیه اریه لدر فریوق
منق و ک موله یاغیه قشدر ب مرمم اچب بانه یقولر
یک منج بانش استان عارض اولن باش اغری لدر
باش اغریسی کیم استان عارض اوله وقت اولدیم استانک
نوبنده ظاهر اولد استان و جوق زایل اولد وقت اولدیم
اغری باش غایت قت طلد خندن قلد قلد استان دخی اسی
ونوز اولد وقت اولدیم استان زایل اولد و لکین باش اغری
زایل اولد کلیمت بوباش اغریسک کی نوع دیری اولدیم

1. یلم یخ بآب یادم باش غریبی بیدریم عیب خطا نمونده
2. شقیقه در دل بوعلت شله در بعضی کیشله نریغ عارض اولد
3. نینه سالن اولد نوبت اولدی وقت نینه کورتیله نلیریم
4. بومرضک مادمی اگوشنتک عضلند اولدو عروج
5. اولدیم اوزک علامت قان غلین اوله این لمیزدن
6. یاخود برون طمیزدن قان الدوزل اولدیم معد سنده
7. صدراوی مادمه سی اوله تقوع صبر ایچره لکاسنی صوبله
8. فی الجملة ایاج فینده شینتک دوکلی نوعنه فایز ادا نما
9. اچایم یادم باش غریبی نوبتله کله نوبتدن االدن استیغ
10. اتمرب عینک مادمی بیدریم ارتق کلد کلد جالیله اچیم
11. بوقر و بالده ذکر اولدیری دخی ضا و دظلا استع
12. ادا لردن عذران و مرکب علی بکلا فاین ادر و بی شول
13. کسکدیم شینه و ایم اوله کزده دخی صوبه نیشد کله شله

1. یلمی بخلو کلد کیم کوزده عیبت ایشا اولدایمیه و الله اعلم
2. اوچجی مناکه مشق اولد بآب اعدیه هر یلمه سنو
3. نلیری بیدریم کوزده معلکه ادا کاله ناک و اچیدر
4. اولک بآب کوزده نهدای و حکمت لیلی لمد و اچ
5. بآب کوزده نیشی و هر حکمتک عیاسی قاندر اچ
6. اوچجی بآب کوزده نیشی و اولعالدیم امانت قی و ادا و اچ
7. دوزجی بآب کوزده خسته لقله عروج اصولی بیدر
8. بخی بآب کوزده خسته لقله سیلوی کیم مادمه اچ اچ
9. اتمرب بآب کوزده اذلک فعلی و فو قی بکلی بیدر
10. بدخ بآب ادریه مدد بیدریم کوزدو کلی موصیفه مذکور
11. نازجی بآب کوزده ادریه مدد بیدریم کوزده کوزده اچ
12. دوزجی بآب کوزده اچ اچ اچ اچ اچ اچ اچ اچ اچ اچ
13. اوچجی بآب کوزده صلفک تدبیری بیدریم خسته اولما

كوزك كنانا لري حمله لمخند بودد رفترا و در انجى لمبته
ويته و دل او در صافيدم كيشتمس فاند رعنيته لك
النن دوددت فانت دهر بر فانتك بر لمبعت بر بروج واد
او انجى لمبته عنيته و دل او دم دانسته كوز طنزه يارنند
المسرد و لمبعت بيضيك النند و در انجى لمبته غمگويته
و دل او رملان غنه كوز بودد راق و صافيدم لمبوت
جليد نيك النند و ديارم لمبته سي سنجي لمبته شكنه
و در جلد و ريش عصب مجونه اندا صكن برينه طوشر
بالق اعني لك مشبك زمكته اولد ز غاميله عليه نيك
او خند استو لمكته الننجي لمبته منجيه و در سب
اولكم اغلان تبغنه كوزد بو لمبعتك ريف سنيكه ملتج
اولمندر ريف جليد ييه در انجى لمبته صليته و در سب
المرجى جميع لمبته و بوندان فارتو كفته يقد كوزا فاد

و ايم سلامت اوله اولكم لايك اولك فمك ندادني بلدر
لمنكم كوزد بر عفو شريفه حاكمه كرمك طلك الة
اولد سيدن و دم خن تارك و نكالي كوزك موفيعي جقد
المشد و در ان سكويي يوز كوزكلا يوكلا المشد سب
اولكم كوزك بكمبان اوله همدنه انشتم لمندون و لغ اوله
المرجى و در انجى فاني كمانا غدم المشد هرونتكم و لكه كوزي
تقويه اوله كوزي كوزد و در انجى كوزد لمبوتن و لكه
مستليه و در انجى ملك نكالي جلا له كوزي بري لمبته اوج
لمبوتن و مركب اغند نيك ايدس العين مركبة مرسعة
لمبقات فمكته لمبوتن شله كم نملك حتر برينه كوزد
المرجى فمكته لمبوتن مابودي لمبته كم و كرا يلدك هرونتك لايك
و ريف و ريفي و غاصتي و لكه و ارد بعد معلوم اوله
اولد لمبته كم و غاصته و لكه و لكه لايك لمبته و لكه و لكه

شَكِيلَه شَعْرَكَ دَرَانِي مَتَلِيَه بَرِيحِي لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ اَوْلَدِيَم
 سَكَمَكَ فَايَ لَهْتَنَك اَنِي كَوْنَك عَمَج لَهْتَنَك دَنَدَن مَعَ اَدَبِ
 كَوْنِي كَنَدَن قَرَارَن مَتَلِيَه اَنَا اَوْلَاج لَهْتَنِيَم ذِكْرَالِه
 اَوْلِي رَهْطِيَه حَلِيدِيَه دَرَالِه اَنِيَم بَوْنِيَم دَرَوَام رَهْطِيَه
 اَنِي رَهْطِيَه رَهْجِيَه دَرَالِه اَنِي دَرِي رَهْطِيَه وَارَدَوِيَم
 اَرِي شَرِيحَه كِيَا دَرِي رَهْطِيَه بِيضِيَه دَرَالِه اَنِيَم
 اَوْرَانَدَن اَوْلَدِيَم شَرِيحَه رَهْطِيَه بَرِيحِيَم بَرِيحِي دَرَالِه سَلَمِيَم
 اَوْرَانَدَن اَوْلَه رَهْطِيَه شَفَافَه دَرَسِيَم اَوْرَانَدَن تَلَدِيَم
 دَشِيَه فِي لَهْلَا اَوْرَالِه اَوْلَدِيَم رَهْطِيَه فَرَايِي رَهْطِيَه رَهْجِيَه
 اَنِيَم رَهْطِيَه بِيضِيَه رَهْطِيَه حَلِيدِيَه اَوْرَانَدَن دَرَسِيَه
 اَي تَرَهْطِيَه اَوْرَانَدَن بَرِيحِيَم اَنِي مَعَ اَدَه دَرِي سَلَم اَوْرَانَدَن
 بَوْنِي مَتَلِيَه اَنِي ذِكْرَالِه اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن رَهْطِيَه حَلِيدِيَه
 بِيضِيَه اَوْرَانَدَن دَرَالِه اَنِي لَهْتَنَك اَوْرَانَدَن اَوْلَدِيَم

1 بَوْنِي كَوْنِي اَنِي يَانَدَن دَرَالِه اَوْرَانَدَن لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ
 2 لَهْتَنَك بَرِيحِي اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن دَرَالِه اَوْرَانَدَن رَهْطِيَه
 3 مَنَعِيَتِ مَنَعِيَتِ دَرَالِه اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن لَهْتَنَك
 4 اَوْرَانَدَن رَهْطِيَه حَلِيدِيَه اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن رَهْطِيَه
 5 دَرَالِه اَوْرَانَدَن لَهْتَنَك شَكِيلَه اَوْرَانَدَن دَرَالِه اَوْرَانَدَن
 6 اَنِي لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ اَوْرَانَدَن رَهْطِيَه حَلِيدِيَه اَوْرَانَدَن
 7 رَهْطِيَه مَنَعِيَتِ اَوْرَانَدَن لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ اَوْرَانَدَن
 8 اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن
 9 كَوْنَك اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ اَوْرَانَدَن
 10 رَهْطِيَه حَلِيدِيَه اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن
 11 دَرَالِه اَوْرَانَدَن لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ اَوْرَانَدَن رَهْطِيَه
 12 شَرِيحَه اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن
 13 لَهْتَنَك مَنَعِيَتِ اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن اَوْرَانَدَن

1 دِجِي اُولَاكِي عَصَبِ مَحْجُوفِ كَيْمِ بِلِي اَوْدَلَه كُودَه مَحْنَدَه رُونِيَه
 2 كُودَه رُطُوبَتِ حَلِيه نِيَه رُكُوبَتِ حَلِيه پَدَن سَكَن كُودَه نِيَه
 3 اَلْخِي بَاكِي كُودَه تَزِيحِي سِيَاكَن اَوْدَلِكُنِيَم كُودَه اَخْلَاوِي
 4 غِنَاوَه عَصَبِ لَمَنَات دُور رُطُوبَات وَرَعَضَلَات دَاوِيَدَه
 5 شَرِيانَه نَانَا عَصَبِ كِي دُورِي حِيَجَرَوَر اَكَا عَصَبِ مَحْجُوف
 6 دُورِي حِيَكُجَوَه وَرَعِج اَلْوَدُودُ لَر شَكَل بُوَدَمَه دُور
 7 يَرِي صَاغ كُودَه صَوَل كُودَه چَنَد يَرِي صَوَل كُودَه صَاغ
 8 كُودَه چَنَد اَلْوَدُودُ قُودَلِك حِيَجَر وَغِنَاوَه دِجِي كِي دُورِي غِنَاوَه
 9 صَلَب يَرِي غِنَاوَه رِيَقَت دِجِي هَر عَصَب وَكَاغَل بَنِيَه
 10 اَوَلِنَسَنَد بُوَاكِي غِنَاوَه اَوَلِنَسَنَد غِنَاوَه صَلَب كُودَه اَوَلِنَسَنَد
 11 غِنَاوَه رِيَقَت اَوَلِنَسَنَد دِجِي رُطُوبَت اُج دِجِي رِيَقَت
 12 جَلِيَه بَنِيَه وَلِيَكَن مَلَنَدَه مَخْلَفَت دَاوَد اَمَا جَا لُور
 13 قُودَلِك مَلَنَه يَرِي دُورِي حِيَجَر وَرَعِج عَصَبِ عَكُوبَتِيَه شَكَلَه

وَدَلَّ رُطُوبَ حَلِيبَتِكَ الْيَنْدِ الْفُكُورَ دِيمَ كَرَمِكَ
 شَمْلَهُ رَنَدَ وَحَرَاتِنْدَ دَمَشْنَ نَلَاوَهَ كَاكَرَ حَرَا أَلَمَّا
 بَلَدَ حَالَاوَاهُ شَمْلَهُ بُونَكُ كِبَ شَمْلَكَ هَكَرَ بَرَجِي
 بُونَسَ اِرْدَشَهَ فِي الْجَمَلِ كَرَكُ رُكُونَتِي بُولَدَ وَبَعْدَ كَلَا
 لَمُتَلَدَ اَوَّلُ طَلْفِكَ بَرَمُتَهُ قَدِيمَ غَنَائِي مَلِكُ كَنَائِهِ
 اِرْدَشَبَ كَمُتَهُ مَشْتَمَكَ اِبْرَارَهَ اِنْتَهَ بُولَمُتَهُ كَمُتَهُ
 صِلَتَهُ دَرَكُ كَمُتَهُ صَفِيفَهُ دِي دَرَكُ بَعْفُورُ بُونِي كَمُتَهُ
 مَهْدَلَرُ غَنَائِي دَرَكُ بُونَسِي لَا غَنَائِي كَرَكُ كَمُتَهُ سِي اللَّيْلِ
 دِي بُونَاغِي كَمُتَهُ مَشْتَمَهُ دَرَكُ غَنَائِي رَفِيفَكَ كَنَائِهِ اِنْتَهَ
 بُونَاغِي حَرَمَ مَشْتَمَكَ اِحْدِي كِي مَهْدَرَهُ بَاغَتَهُ الشَّمْسُ
 بُونَدِي شَمْلَهُ بَاغَتَاغِي طَلْفِيهِ شَمْلِيهِ دَرَكُ بُولَمُتَهُ شَمْلِيهِ
 بَالِي بَاغِي كِبَ بُونَكُ دَا بَرَسِي اَلْمَنْدَ بُولَمُتَكَ اَوْدَانَسَنَدَ
 بُولَمُتَهُ غَرَابِي شَمْلِيهِ اِرْدَشَهَ رَشَمَكَ اَوَّلُ غَدَاوَهُ كَدَرُ

بِنَسِي الْوَرْدَ بَاغِي صَا فُودَرَا دَرَجِيدَ يَهَ اِرْدَشَهَ رَعِيبَ
 مَحْمُودَكَ كَنَائِهِ اَلْمَنْدَ رُطُوبَ رَفَاعِيهِ نَكُ هَارَ بَسَهَ
 كَلَمَتَهُ طَمَنَدَ يَكَادَنَ سَوَّلَا اَكَا يَهَ دَرَكُ رَفَاعِيَتِكَ غَايَتِ
 مَدَمُتَكَ دَرَكُ رَفَاعِيَتِهِ بِيضِيَتَهُ اَوْدَانَسَنَدَ سَوَّلَاغَ رَمُونَدَ
 زَبَاغِيَتِهِ بِيضِيَتَهُ اَوْدَانَسَنَدَ اَلْمَنْدَ دِي طَلْفَتَهُ شَمْلِيَتَهُ كَنَائِهِ
 اَلْمَنْدَ نَاغِي غَايَتَاغِي سَوَّلَا اَوَسَجَلَاغَ كِبَ بَرَبَرَهَ
 لَمُتَلَدَ لَطِيفَ مَنَائِدَهَ تَوَلَدَا اَلْمَنْدَ بُونَسِي اَلْمَنْدَ
 دَرَكُ اَوَسَجَلَاغَ كَمُتَهُ مَشْتَمَهُ دَنَ مَحْمُودِيَتَهُ وَنُونَدَ بُونَ
 مَحْمُودِي دَاغَرَدَ دَرَكُ مَحْمُودِيَتِهِ بِيضِيَتَكَ اَوْدَانَسَنَدَ بُونَ
 كَمُتَهُ اَلْمَنْدَ لَمُتَلَدَ كَمُتَهُ كَرَكُ نُونَدَ مَحْمُودِيَتِهِ بِنَسِي
 كَمُتَهُ مَشْتَمَكَ كَنَائِهِ اَلْمَنْدَ كَرَكُ اَوَسَجَلَاغَ كَدَرُ اِنْدَرُ
 بَرَعْلَانُ صَنَاقُ تَوَلَدَا دَاغِي اَسْمَائِي رَشَمَكَ اَوَّلُ وَغَنَكَ
 اَلِي سَبَبَ وَاوَدَرِي اَوَّلَدُكُمْ فُودَرَا مَوْتَانِ جَمِيعَ اَوَّلِهِ

فَمَزَّكُم رُطُوبَتِ بَيْضَتِهِ سَلَاةً اِدَا اَوْجِي صُومَكُمْ كَوْزَه اَرِيه
 مِيَالِه صَوِي نَحْ اَنْدَكَلَوِي وَفَتَاوَل حَلَاةِ اَنْتَن بَهَا ن اَوَل
 بَوَحْل فَمَزَّكُم اَوَل صَوِيه بَوَوَوْنَه نَقَه اِدَا وَغِيْنَك اَوَلَكَه
 لَه اِنْدَك لَهْرَه بَوِي مَلَقَه مِيلَه دَد نَقْنَك وَاَبَر سَوِي
 اَبِي سَبْجَوِي رِي اَوَل دِيْم لَقَه قَزِيْنَك مَارِيْتِه اَكْبَر
 اَوَل دِيْم نَقْنَك كَنَا رَلِي وَاسْتَلُوْنَا اَكْبَر نَقَه اَبَر فَلَ
 سَت وَبِشَوَا لَوِي نَقَه كَنَد وَكَالَنَد فَلِي اَلْجِيْدِي
 اَرِيْدِي حِيْنَتَا اَوَل دِيْم بَوَاكِي فَانْد بَوِي اَبَر مَوَدَن دِيْم تَز
 خِيْلَه لَه دَر بَرِي لَمَنَد دَن دَر صَلَب تَر وَوَعْدَ عِيْنَتِك
 فَلَكْنَب بَرِي رُطُوبَت فَاَرَدَا اَوَل رُطُوبَتَا اَوَل دَوَغْنَه سِيْلَك
 بَجِيْنَتِم اَدَمَلَا اَبِي نِيْشَه اَوَل رُطُوبَت مَحَاوَل وَاَوَل دَكْنَقْنَك
 مَوْضِع كَلِي بَعْ نَه دَسْمَه صَلَكْسَه نِيْلَه بَزْمَرَه اَوَل وَاَلِشِي
 طَبْعَه بَرِي طَبْعَه دِيْم غَنَاي صَلَك كَنَا رَنَه اَلْغِيْنَتِم اَوَلَك

رَنَكَلَه رِي اَلْغِيْنَتِم اَوَل دِيْم رَنَك يَقْتَه دِي نَوَد بَا صَوِيه اَنْد
 2 مَوَا فَنَد وَهَلَا ن يَقْتَه سَبَب اَوَلَك اَفَلُو كَوْنَك رَنَكِي كَنَد اَدَا
 3 قَوَالِي كَوْزَه اَوَد دِهَم فَوْتَا اَلْمَا اَسَا بِي نَك مَعِيْلَه
 4 نَوَد بَا وَاِش اَغِيْدَا لَه جَمْع اَدَا اَبِي اَفَلَكْتِم شَنَا فَنَسَلَه
 5 اَنْد مَعِيْلَه اَوَل دَوَدِي غَلِيظَا اَوَل دَوِي اَفَلُو كَوْنَك رِي مِيَا بِي
 6 رَك اَوَلَه رُطُوبَتِكَه لَهْرَه اَوَل دَا سَنَدَك اَفَلُو اَكْنَد وَدِيْم
 7 اَوَل لَهْرَه قَزِيْنَه دَر بَرِي نَقَه فَوَاي بُو مَعْنَا نَد اَسَا بِي
 8 بَوَلُو مَعْنَا قَزِيْنَه اَوَل دِيْم رُو كَرِيْم اَنْد اَوَد تَارِيْدَه كَنَد
 9 مَوْضِع بَر اَبَرِيْم بَرِي لَوَا كَد شَخْلَا اَنْدَم دَا بِي دَكْلِي كَلِيْم شَا
 10 فَوَرَه لَوَا نَوَد بَوَا عَصَب حَوْفَن رُطُوبَتِ طَبْعَه بِيْلَه لَهْرَه
 11 بَوَد لَكَدَن طَبْعَه كَلَوَدَنه وَفَتَم بُوْنَبَه بَنَه اَفَلَا كَرِيْمَلَك
 12 بَا اَلْمَا اَوَل دَوِي بُو مَعْنَا اَخِيْدَه خِيْلَا وَاَدَا رِيْمُو اَوَل دِيْم
 13 سَبْجَوِي رِي بَوَد دِيْم رُطُوبَتِ بَيْضَتِك مَارِيْتِه اَكْبَر فَمَزَّكُم

ابي دحيي سله معلوم اولاييم كوزك دنك دوت و دوت لمار
 اوردور اخلار اما اسباب بي درلودور اوكي
 اخي دوح باطوره دريخ باصو اولونور و دركريم نوردور
 عصبدا كوزك طبقة لرله اوشد لمار نوردور دوت كريم
 بونور ان اوله يا بولنور اوله كوزك دنكي اكلا اولدوسب
 اولكم نورد شولور بيشمزدريم كوزك طبقة لرله لمار دودور اولر
 و نك اوزيدنه غلبه اده طبقة عيشك دنكي بيدا اوله
 طبقة عيشه نوزك اوينه اولدحي اكلا كوز اوجي
 و دحي سيب اولكم حيدر تيك كلكندن اولر بالحن كي دنك
 ترا اولر اولر اوزيدور بولموبت اينه كيدر برجه بقدر سك آيله
 كوزيدنه و نك كچي اوله ايجي ترا قله كوز صناعسي كه
 اولر دهم اكلا و لر دحي النخي سيب اولاييم يار لوبت
 بيشمزدريم چتلفنلر اولر يا انور بلسنلر اولر اولر نكريم

طبقة اولر اردن دنك دوشنا فديم طندور ايجر و ايجي
 نه و ارسه كوزيدن صلبه صافه صاف و شناف ايجر نكريم
 كوزك نوزدنه حجاب ايميه صلب اولموز فديم كوزك جله ايجر
 لمار عيشك دكلك موصفي اوجي دوت قاتد نر
 و جملهم كوزيدن قاتنه افسانر شه كوزيدن لمار نر
 بيريخ طبقة بوطقة و ديم جيباق انك كوزك مجر
 عضله لرله ايجنه اولر لمار لمار و ديم بوطقة النمل
 اولر اوجي اخلر نر غنباي صلب و دك نر دحي النخي
 كوزك النر قالك اولر نر نر و دك ايجر ايجر ايجر
 كلك نر نر استوار اولر لمار قبل ايجر بوسيب
 اكلا لمار و ديم بوطقة ليم حيدر تيك النر و ديم
 بوسيب غنباي اولر طبقة لمار لمار بوسيب
 و اننه اعلم و دحي كماله كوزيدن كوزك قاج و ديم نر و ديم

1 بود طوبت حیدر تنانند دهر و قنم خوف اوله با قیله
 2 صافی اولیا و طوبت حیدر تنک صناسی و روضه لعل
 3 کوه و دریا سبب کشته عینک قرانک اولدیرا
 4 طنبه یعنی کوزده لعل و بعضی کوزده اسمانی اولدی لعل
 5 هکنلیم غنیشی قدا و که لعل اولدیرا کیم بود و کلی
 6 سبب لجمع اوله کوزسیا اولر انا اذن اولدیر غنک سبب
 7 بوسیلک فیدی دهر کاهیم روح با صومع تمام صافی اوله
 8 دلویت حیدر یه و یلدا و لرتکه یال دلویت بیضیه
 9 صافی اولدیر دخی اندر زله اذن اولدیر کاهیم بعضی
 10 سبب لعل لعل اوله کذا شهل اولدیر کاهیم لکالک اسباب
 11 زیاده اوله اشغل اولدیر دخی کسب کنگ مزاجی و اولد
 12 حال کیم انا یغنی و اردی بلدی انا کونک خاقه مزاجی
 13 اریسید تدر انا لکنه سبب اولدیم خدایا و دهر و طوبت

1 انا الفتنه حرادت اریسید اولدیر تنک سبب اولدیم طنبه
 2 و دلویت لعل یحیی بری دماغدا ایتلکله برینا و دخی اولدیم
 3 حیدر خوف و توبه و طنبه لعلی ظاهری و سیرت لعلی و لاله طنبه
 4 اریسید تنکله نشان اولدیم کهر لعلی کیک ایلدیر ظاهر
 5 اولدیر حرکت نین و سیرت اولدیر و طنبه صومع اولدیر و دهر و لعل
 6 نشان اولدیر کیم اجر و دوزخ کیمش اولدیر طنبه صلب اولدیر
 7 و با نیش و لعل حرکت لعلی سیرت اولدیر کونک کونک اسی لعلی و تنکلی
 8 ابرق لولک لعل لعل اریسید و دهر کیمش اولدیر کونک اولدیر سبب
 9 اولدیر کیم هدر سبب صومع لعلی به اذن دلویت کسب اولدیر االه
 10 اولدیر کیم ابرق لولک لعل لعل لعل کونک کونک اولدیر
 11 اریسید هدر سبب صومع لعلی به اذن کونک لعلی و دهر
 12 و دهر لعلی سبب کونک اولدیر انا کونک اریسید و تنکلی
 13 ابرق لولک لعل لعل اریسید اولدیر و سبب لعلی کونک کونک

١ صَوْنَكِ عَمَلْتِ دَوْنِي عَمَلْتِكِي بِخَا جَعَلْتِكِي حَا مَصْلَا دَوْلَانِ
٢ زِيَادَه اَمَلَا اَكْزَلَر دَشَهَكَ اَكْزَلَر مَعْتِدَالَا وَلَر فِي اَلْمَكَلَه اَكْزَلَر
٣ نَشْكَلْتِك خَوْبِي اَعْتِدَالَه وَقَوْنَه دِلْمَك بِرَمَرْ شَكَلْتِك
٤ ضَعِيفَه وَفَرْجَك اَعْتِدَالَد خَا ج اَمَلَد وَغْنَه دِلْمَك وَدِي
٥ هَرْ كَا كِيَم كُو زَا جَه وَا قَا قَظ وَا رَا ق يَا قَن نَسْلِي اَسَا ن
٦ كُو دَه دَوْن وَنَشَا نَسْلَر ن جَبَه قَوْنَتِك وَ اَعْتِدَالْتِك
٧ عِلَامَتِ مَرْ دَا كُو زِيَم نَوْنَك خِلَا فَنَجَه اَوَلَر ضَعِيف لِيغْتِك
٨ وَ اَعْتِدَالَد ن خَا ج اَوَلَر وَغْنَك عِلَامَتِد دَوْنِي سَوَلْتِكِيَم
٩ اِيَا قَدَن دَسَوَا د يَا قَدَن اَسَا ن كُو دَه اَوَلَر يَح بَا مَوْجِي
١٠ لِيْطَب مَيَا فِي اَوَلَر سَب اَوَلَر كِيَم اَوَلَر كِيَم كَرْتِكَلَه كِيَم اَوَلَر
١١ مَسَا قَه دَوْنَر نَوْنَطْلَد بَرَا كَلَد اَوَلَر وَاوَلَم بِيغْتِك دَسَوَا
١٢ وَا يَا قَدَن اَسَا ن كُن اَوَلَر بَا مَوْجِي جَق اَوَلَر لِيْطَب
١٣ صَا فِي وَلَمَز كَرْتِك قَوْنَتِ اَوَلَر مَسَا قَه كِيَم دَوْنَر دَجَم اَوَلَر

وَلِيْطَب اَوَلَر وَاوَلَم اَرَا قَدَن دِيغْتِك اَسَا ن كُو مَرْ دَوْن بَا قَدَن
اَزَا دَلَر وَاوَلَم قَا وَاوَلَر دِيغْتِك يَا كَب كَزَلَر خَشْتَلْتِك اَعْلَا ج
اَمَوَلْتِك اَطْلَعْتِي بِدَدَر مَعْلَم اَوَلَم كَزَلَر خَشْتَلْتِك لِيغْتِك
جِيغْتِك سَوَلَر لَزَا ج سَا دَه دِيغْتِك سَوَلَر لَزَا ج بَا مَادَه
اَوَلَم قِيغْتِك اَيْقَال جَرَا عَمَلَد وَنَشْتَلْتِكِي دِيغْتِك رِيْغْتِك
خَشْتَلْتِك اَيْقَال كُو زَا خِلَا رِيغْتِك رِيْغْتِك دَوْنَر رِيْغْتِك
اَلِي كُو رَمَك دَلْمَدَن قَالَق وَ اَلْمَا كُو زَا نَشْتَلْتِكِي فِي اَلْجَمَلَه
بُو دَوْن جِيغْتِك عِلَا جِيغْتِك بِرِيغْتِك مَزَا ج سَا دَه دَنَدَر مَكْدَر
اَلْجِيغْتِك مَادَه اَنَشْتَلْتِك اَعْلَا دَلْمَجِيغْتِك قِيغْتِك اَلْاَيْقَالَه دِيغْتِك
كَزَلَر هِيَا قَن مَلَا حَه كَتُوْرَب وَ اَخِرَا ي رِيْغْتِك اَفْتَكَلَه دُوْر
زَا اَلْمَا كُو زَا مَزَا ج سَا دَه دَنَدَر مَكْدَر اَوَلَر مَكْدَر دِيغْتِك
مَزَا ج عَرِيْب اَوَلَر اَكْرَمَزَا ج عَرِيْب اَنُو اَوَلَر اَلْمَا دُوْر اَوَلَر
عِيْب اَلْقَلَب وَ كَارِي مَوِي وَا دَوَل مَوِي وَ كَل مَوِي وَا دَوَل

- 1 ادويه لك رطوبت اذوق اوله وكوبنريجي اوليكازنه قوت
- 2 وبرد و هذا غصلاكه قوت بولر خسته لني ماده سي كندويه
- 3 قولا المذدفع ادر سلامت فرتود بوعني الو اصل و كذا
- 4 الكحل جلوبون كيم كلك هينتي صلاحه كلك تديريه اب
- 5 اذوق له اترك اخرا سي تركينه و شريك كلك بوعني قان
- 6 المقلعه و بعني قعنه و بعني دلدو دلدو جيله ليله كند
- 7 نيلو ريجه ذكر او كسد انا ملك كلك ديم كلك علاج قانون
- 8 خيله ديم طيب اذن الكونم كزه علاج اقله بخليه كوكيم
- 9 كذا غريسه شين و يار صراع و ايم يوم كذا شين و اوجت
- 10 اولسه شين و كيم كوكيم شينك ماده سي قني اذوق
- 11 دن و قني خطلك علامت ظاهره و قني اده كوكيم ماده
- 12 جميع اعضاده من يا خود باخذن كذا كجميع بدن او جلا
- 13 استنواع كمي ادب بوعني اوله ماده دن ادر بوعني و ماغ

استنواع منه كيم اكانتبه و ماغ و در لكا استغول اولدا كز
 غليظ رطوبت ماده سي بلو ماده له بولني اولسه ماده به
 مولف و هلا شين و در لجت صوب و حب يا و حيت و قيا
 دني بلكا كند نيلو له و ماغ ادر بولني بوزود استغه
 جكه استغول اولد و بعد كوني بوي صويله و ناز سدر له
 بولر كوكيم بدن ادر ب ماده اكساري كزه ادويه جكه
 استغول اولد و حام بوزر كركر ماده و رطوبت و قوت بيله يا
 فان باصفه الهه انخته اولسا اول فان المني بوزر بعد
 سطلو دلدو ماده باخذن استغول بعد علاجنه اهنك
 اده كز في الجملة هيج وجهله استغول اذن اول كزه الا و
 ادويه جكه سلا غلتيك كيم قانون علاج دكلا خافنه ادويه
 محلا و اوله كيم ماده سي و جي اوله حنام و هر شين كيم محلا
 فابعد ادر انا اوله كيم ماده سي فاندن اوله كلك كوكيم

زَالِمًا وَلَيْسَ كُنْتُ وَمَا لَمْ أَدْرِ أَنَّهُ أَوْلَهُ صَوَابًا طَرِيقًا ذَنْبًا كَذِبًا
 ذِي مَكِينَةٍ مَادَّةٌ غَلِيظَةٌ وَعَدَاؤُهُ مَدْرَتٌ مَبِيدَةٌ كَذِبًا كَرِيمًا
 مَادَّةٌ لَطِيْفَةٌ أَوْلَبٌ تَحْلِيلٌ مَذْزُورٌ أَوْلَهُ أَمَّا غُلْفُ كَيْفِيَّتِهِ كَمْ كَرَامَةٍ
 قِيَّتٌ بِأَسْمَاءِ غَرِيبَةٍ أَوْلَهُ أَنْكَ كَوْنُهُ أَلَا وَفَوْقَهُ مَكْرُوفٌ وَفَوْقَهُ
 كَيْفِيَّتُهُ حَقٌّ دَلِيلٌ أَسْتَفْهَامٌ لِرَبِّهِ بَيْنَ دِمَاحٍ أَرِيضٍ لَوْ وَشَرِيَانٍ سَلْبِي
 صَدْعٌ إِدْبَارٌ مَعَاذُهُ قُوِيٌّ مَادٌّ لِرَبِّهِ قِيَّتٌ وَبَرٌّ لِرَبِّهِ كَيْفِيَّتُهُ بَاشَرٌ
 أَخْبَرِيٌّ بَابِيٌّ أَكْثَرُ اسْتَفْهَامٍ أَزِيدُ مَدْرَةٍ وَبُورُشٍ طَلَبِي
 بَيْنَهُ كَوْنُهُ كَوْنٌ عِلَاجُهُ مَشْغُولٌ أَوْلَا كَرَمًا كَرَمًا وَبُورُشٍ عَظِيمٍ
 نَبَاهَةٌ أَدْبَارٌ وَلَوْ بَخَائِبٌ قَلْبُهُ أَوْلَا لَوْ لَوْ فِي الْحَبْلَةِ كَرَمًا بَاشَرٌ
 أَفْوَاعٌ مَرْضُوكَةٌ كَيْفِيَّتُهُ مَادَّةٌ أَوْلَهُ مَصْلَحَةٌ أَوْلَهُ حَقٌّ أَنْكَ بَغَائِبٌ
 مَبِيدَةٌ وَبَشَرٌ بَاشَرٌ أَسْبَابُ بَيْنِي تَلَدَدٌ
 كَيْفِيَّتُهُ مَادَّةٌ أَوْلَهُ مَعْلُومٌ أَفْكَرُكُمْ خَسْفٌ لَكُمْ نَبِيٌّ نَوْعٌ
 مَبِيدَةٌ أَوْلَا كَيْفِيَّتُهُ كَذِبٌ مَبِيدٌ صَعِيفٌ أَوْلَا مَادَّةٌ كَيْفِيَّتُهُ بَاشَرٌ

غَلِيظًا أَوْلَا فَصْدًا أَنْكَ كَرَمًا حَمَامٌ وَحَمَامٌ صَكٌّ لَطِيْفٌ
 لَعَامٌ سَبَبٌ سَهْلَةٌ شَرَابٌ حَوْفٌ أَيْحَكُ كَذِبًا كَرِيمًا دِمَاحٌ كَرِيمٌ
 وَبَشَرِيٌّ أَمَّا قَائِي لَطِيْفٌ وَصَائِيٌّ أَوْلَهُ كَيْفِيَّتُهُ أَلَا يَحْزَنُ بَقِيَّةٌ
 قِيَّتًا وَبَشَرًا أَفْكَرُكُمْ حَقٌّ وَبَشَرٌ وَبَشَرٌ أَوْلَا كَرَمًا كَرِيمًا
 زَالِمًا أَوْلَا كَيْفِيَّتُهُ بَشَرٌ طَلَبٌ أَوْلَا كَرَمًا كَرِيمًا دِمَاحٌ كَرِيمٌ
 مَادَّةٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ كَرَمٌ
 الذَّنْبُ اسْتَفْهَامٌ وَطَعْدٌ لَكَ دَلِيلٌ أَمَّا طَلَبٌ وَبَشَرٌ بَاشَرٌ
 أَجْمَعٌ وَشَرِيَانٌ سَلْبِيٌّ صَدْعٌ أَنْكَ وَدِمَاحٌ قُوِيٌّ وَفَوْقِيٌّ أَوْلَا
 اسْتَفْهَامٌ لَكَ قَائِيٌّ لَوْ دَرَكْتُكَ بِحَقِّكَ كَلَامٌ سَأَلْتُكَ
 دَعْدَسِيٌّ وَجُوفٌ أَفْرِيْنٌ وَكَذِبٌ بَشَرٌ كَرَمٌ أَمَّا طَلَبٌ وَبَشَرٌ
 عِلَاجٌ أَوْلَا كَيْفِيَّتُهُ قَائِيٌّ الدَّوْرُ لَرَبِّهِ اسْتَفْهَامٌ وَبَشَرٌ أَوْلَا
 دِمَاحٌ غَلِيظَةٌ أَوْلَهُ لَرَبِّهِ سَبَبٌ بَاشَرٌ وَبَشَرٌ وَبَشَرٌ
 مَبِيدَةٌ أَمَّا سَأَلْتُكَ كَرَمًا كَرَمٌ مَبِيدٌ وَبَشَرٌ وَبَشَرٌ
 مَبِيدَةٌ

- 1 ايندفع المذبحي اولديكم دماغك مزاج قياس مودله و
- 2 دني احشام احياله ضعيف اولر بخا كيم اختاد و خورق اولد
- 3 قيايله كدر مزاجيله و خورق اوله آله اولما موده لري دفع ادره
- 4 و برتر ادرجي اولديكم اولد مضعيم اخلاط جوق اولر كنك
- 5 احتمال المذبحله اندامن يفسد و برتر دني اولديكم كرك
- 6 قوت غا ديسي ضعيف اولر غا كيم اكلار شرمهم المذبح اولر
- 7 سيكه نياده موده لرانن جمع اولب خنه لغه سيكه اولر شرمي
- 8 اولديكم متذكركم اخلاط اولر بولك كوده كلورك كيم اولر اولر
- 9 سيكه موده لرجوز قوتو التني اولر متذكركم فضلالو كرك
- 10 اولر بولدن طنده و كورك مآدوق اولر اخلاطو كيم اكلار شرم
- 11 انرا ناك اينجيد فالود يدي اولديكم كوز دماغك الشنه د
- 12 نكمن فضلالو دماغك اينر موارن اولر كرك لير لير ليله اولر طيبه
- 13 و اينجيد كيم بوا سابلري استيه بولكه تخفوا ده بعد اولر سيك

منغه مشغولا وله التني كوزك اودوبه لرك
 هدير نك دني و دني بيمككي بيان ادر ادر ي بلنيز كيم كوز
 ادر بولري بوي جنبه ريز كرك خستقلا دني بوي جنبه
 برنج اولد ادر كوز كيم باغو متذكري موده لرم دني
 كوزدن كرك طمخند اولر ترم دماغ اركم له سيب اولكم اكر دني
 اكلامو اير شجك ادر سا باخود كرك طمخندون موده جوق اولر
 اولر مآخله و ديم موده تخيل انگدن منع ادر دني اغير
 ادر دني كرك طمخند بولر و بولر قلا در ايسنج و بولر
 مفسول و كوز قلاي و بولر ناكوس و نياسته و انا متذكركم
 كمنه تريتيدن و دني اوله اركم مودت استنراغ اركم
 بولر بولري ايسنراغ لالار د اوله آني نوع بنو و نك و نك
 ادر بولر و بعضي غا در و بعضي بيمككي و هاجت بولر
 و دني و بعضي بولري بولر بولر اولر ادر بولر لره

1 اوجيد اغده انا شولا اولدو اچم اچومشندلري بغلاري اچي
 2 بعضي قورودوردون قوروسمغوي ياشند يمشق و اولم برون دهر
 3 فبا ده رطوبتري اند و اچم ر شولا کوزلر اچم اچي شولا و کور
 4 الم فابن کورد سفاغه اگر کورده چله دويلونون اوله اولور
 5 بور سفلو استغدا غدن صکل ککله و بعد ماده لرمه لري کور
 6 منع الم اوللا حاجت اولر بر اچم اچي بولونون ماده لرون
 7 نقلد اولم اوله زالماده کري بوي اظلمک تيرکلي و دجهن منع
 8 راده خانو لرمه ککله اولم لطف و ريفقه بده اغدن
 9 سد بوجيد بيمده اچي ماده نلک حتر بکيد لوي و بيق
 10 رادجيد بوي صوي دچي بيق اولورک بويچون رليکي شولا
 11 سلاسي کله دتراسي و معتدله دچي چينک اوله لري کيم
 12 بغلومشندلري اچلر اچي نوح دچي نوح اگر دچي دچي دچي
 13 و حليقت و بکيسج د بولونون اچمه کلور کيم طبقه نوبه

1 کونيدري بغل اچي اولده و ف اولم اوله کورده کچ اربه
 2 سلا اچمه نوح اولورک کيم کچ و وضع و نياسته دچي
 3 اوله و شندلر کيم اوله اولورکله مصاحب اولمغي سلا
 4 کورده چله منفعت طاهر اوله اچي اولم کور اولورک
 5 بعضي معدي طاهر اوله دچي دچي دچي دچي دچي دچي
 6 بيق و ف اوله بومعدي اولورک ملاقاته طاعت کتيمه
 7 خصوصاً دچي اوله بومعدي بيق اولورک فريش
 8 ککله اولم اوله ف اولم بيق کور اچمه دچي اولم اولور
 9 دوشه کيم کور بيق و لطف نلرله اچل اچي شولا کور
 10 دچي اچومشندلري بقله کيم اچمه دچي دچي دچي دچي
 11 اچي شولا اولورک کور بيق صينلر دچي دچي دچي دچي
 12 اولورک دچي کورک اولورک اچي اولورک اچي اچي
 13 اولورک دچي اچي اولورک دچي دچي دچي دچي دچي

بوسيد ات بوجيد اما ددغي جنسك دويكي كم سقو
 بروج دد كو سندن چيد داري دد ندي كي زنجاري صلب
 ظنده و مئز جن كيد ددغي جنسك دويكي قايضا
 الي نوع دد فاضل قوتك بعضي معتدلك دد نيك طرك
 و انك صوي بيسلي النسر صوي ك سنا زعتلك ماينا
 ساك هيد كي بونوع اند انه سركر كم اولد دد مند
 كودن با نوازق كلكه انخي نوع افافا دد قوق صوي دد سفا
 صوي ك خام مادقه ركونك قايديكم بونكه بگند داره
 بونوعك منعت اولدكم دد مند اول كوزلك معوي اند
 بولر ساندن اينغال اولدكم كوزلك اجالدي ددست قوي
 اوله ددغي قوت باصو بزايله ياشي ساكن اوله انبي جنس
 ادويكي بيلاد چيد و تخيلاد چيد بوي صوي كي حصص
 و بارزد و اندوت و تخيل ملك و جند سيد سازد كلك و

1 اردندن بوزله ماده غلظ اوله زبر اشري ادويك
 2 قوت و تخيلاد چيد قوت اكاز شذ و انزالنا له اوله
 3 بونوعه اوله بشري و تخيلاد چي ادويك نمك كم
 4 منند ليله ابرق دويه لرك قوتك و انك موصونه ارشه
 5 انخي نوع كوز ادويكي جافا و دي دد رازانه صوي
 6 ددغي بوندن غوي اما سولادويه برك كم قوت سوا اوله
 7 اولك قوتك ايد بويكي نوع صوصم كوده ايراي مع ادويكي
 8 جنسك ادويكي هم كي نوع دد بروج اولد كم و بخر ايراي
 9 قوتك جلا دد كيد ريلنا دد كوزلك دد صلا دد كم بولر
 10 بگند و انسه انخي نوع سولا دويك دد كم سلا جرب ظنده
 11 كيد ددغي بوندن بگند دد صلا ري نوسا دد راج باق نوبال
 12 ددست انك بونوم بوندن بوج كيد ددغي ددغي بلك كد دد
 13 ادويكي نوعك دويه ايراي ايراي و صلا و انك معتد

بَاك اَو كَوْفَكُم بِيَهِنَه بَايَسَه فَايَسَه اَدَر زِيَا اَنَد تَخْلِيل
اِدْجِي فَوْت وَ اَر دَر وِلي جَوو كَلَك كوَنِيَم جِي وِجِي وَ كَلَد
اَيَنَد سَرِيَه دَر وِصَووق قَرَو دَر فَايَسَه كَرَك حِرَكَلَن اَدَر
وَجَر اَخْلَر سَوَدِيَم كَرَكِيَه وَ جَمِيع اَعْصَا سَه قَوْت دَر
مَحْتَوَسْتَلَر مَوَسِيَح وَ لَنَنَه فَايَك اَدَر اَيَسِيَنَد سَوَق زَوَد
مَتَو وَ مَغَزَا دَر اَيَوَن سَوَق دَر قَرَو دَر وِجِي دَر وَبَه
مَحْذَو دَر اَغْرِي سَاكَن اَوَدَر مَادَه كَرَكِيَه كَوَدَه كَلَو كَرَو
بِيَسَر فَايَا سَوَق كَر اَيِي وَ بَعَد قَرَو دَر وِجِي وَ بَعَد فَاوَلَكُم
بِيَمَزَو دَر سَوَق مَاقَلَد وَ بَعَد كَنَك وَ كَلِي اَجَا سَه قَوْت وَ بَد
مَادَه كَرِي كَرَوَن مَع اَدَر اَتَق اَيَسِيَه اَيِي وَ مَحَب كَرَك وَ جَرِيَه
وَ بَعَد غَلِيظ لَفَنَه فَايَن اَدَر سَكَل تَخْلِيل اَلَكَا سَه مَعْتَلَد
اَيَسِيَكَلَه يَا نَلَدَن رَهوَن بَرِي كِيَه تَد كَرَك اَجَا سَه قَوْت وَ بَد
اَز جَو فَيَغَر قَا رَدَر اَيَسِيَه اَيَسِيَه لَطِيَن اَلِيَب مَسِيَكَلَر حِيَه

وَمَرَكَبَا تَاغْلِيلَا اَيَكَلَد مَرَك قَوْت وَ كَلِيَن لَو زِيَا دَر وَ بَد
1 كَم فَايَسَلَو دَر وِجِي وَ وِجِيَه كَوَنَاك وَ وِجِي وَ وِجِيَه دَم
2 اَسْجَا وَ حِيَه بَوَا وِيَه لَرِي بَنِيَه وَ لَفَنَد وَ فَرَسَه وَ لَفَنَد وَ وِجِيَه
3 بِيَسِيَنَد اَشَه اَلَكَا وَايَسَه وَ مَسَلَحِيَه غَلِيظ رَهوَن بَرِي وَ لَكَم
4 كَلِيَه قَوْتِيَن اَدَر دَن قَلَا وَ لَه بَنَد وَ تَخْلِيلَا وِجِيَه بِيَسِيَنَد
5 اَوِيَلَرِي اَيَسِيَه حِيَه لَنَا وَ فَايَوَن كِي بُو حِيَه دَر وِيَه لَرِي وَ بَد
6 اَشَه سَوَد اَوِيَكَلَكُم كَوَنَك قَوْتِيَه مَعِيَن اَدَر وَ قَت اَوَلَكُم تَبَا
7 وَ وِجِي اَيَكَلَكَلَك اَوَلَكُم مَوَدَوَت اَوِيَكَلَه اَسْتَعْمَالَا اَيَكَلَكَلَك
8 مَغَلَو وَ تَنَكُم كَوِيَن دَر جِي عَظِيَم حَرَكَت سَوَقِي اَدَر اَوِيَكَلَو اَوَلَكَه
9 لَكَلَرِي بِيَا وِيَوَا نَد اَسْتَعْمَالَا اَيَكَلَكَلَك بِيَسِيَنَد بَاب
10 اَوِيَه مَعَر وَ لَدَرِيَم كَوَنَك وَ كَلِي مَوَظَعَنَد وَ كَرَا وَ لَفَنَد لَو بَد
11 كَرَكَلَه وَ بَرِي اَتَن اَتَر وَ مَرَسِي وَ قَرَو وَ مَوَدَوَت لَرِي اَنَدَق اَلَكَلَد
12 كَلَا وَ جَر اَخْلَرِي اَدَر دَر بَقِيَه قَلَن اَغْرِي سِيَه كِيَه دَد اَتَن سَوَد وَ وِجِيَه
13

۱ بین با منی سوخته مغدله دردی مغری درانی نزل خط
 ۲ کرده منع ادر سردی کوزک اودنه اوزعل ماده لرک
 ۳ کرد و پخت بخ بارید یانیه او پختی درجه مخدله درانی کوز
 ۴ خنادر انک کوزک تخم سی کزن ادر ادر دایع حار یانیه کوز
 ۵ درجه اگر عصاده سی کوز کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
 ۶ ای بکل کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
 ۷ کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
 ۸ عیسی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
 ۹ اوز درجه دردی کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
 ۱۰ استله اول کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز
 ۱۱ بار در اوز درجه یانیه کوز کوز کوز کوز کوز کوز کوز
 ۱۲ کوزک یانیه منع ادر کزن کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک
 ۱۳ یانیه کوزک درجه لعل کوزک کوزک کوزک کوزک کوزک

اَدَامَ يَنْبِيْلَهُ بِي فَرْقَ لَيْتَلَوِي اَهْلَدَتْ بَخَارَكَ كَوْزَكَ فَوْزِي
 بَعْضُهَا وَبَدَا لَتَوَاكِرَ قَرْيَنِهِ وَكِي اَنْزِي جَلَا وَدَرْكِي دَلِي
 رَفَّ لَمَاءَ سَاثَا حَايَا بِي سَوِي وَجِي دَهْنِ عَمَلَا وَتَمِيعِ
 يَحْلِي فَوْزِي طَهَامَ اَفْزَيْنِهِ بَلَكُ كَوْزِي فَتَلَدَتْ حُصْنِي وَهْنِي
 اَنْزِي بَرْقُوتِي وَارَدَ مَعْوُزِي وَفَوْزِي كَيْجِي دَهْنِ اِسْتَاكُ فَوْزِي دِي
 لَامِدُ رَحْمَتِي مَعْلَا وَدَلَا اِسْتَاكُ فَوْزِي كِهْ صَوْفِي وَفَوْزِي قَرْيَلَهْ
 كَوْزِي جَلَا وَبَرْقُوتِي حَجَرُ الْمَسْنِي يَافِيهِ فَايَبُ اَدَامَ وَهْمِ اِسْتَاكُ
 اَوَلْتَرِ شَيْئَلَهْ دِي مَلِكِهْ اِسْتَاكُ كَيْجِي دَهْنِ فَوْزِي دَا قَلِي
 دَهْنِ اَنْجُو حَا دَرْتَا وَلِي شَيْئَلَهْ يَحْلِي اَدَامَ وَطَرْقَهْ وَلَنْفِي
 تَلِي بِلَهْ فَايَبُ اَدَامَ حَزُونِ فَوْزِي كَوْزِي فَتَمِيعُ لَمَاءُ كَيْجِي
 فَايَبُ اَدَامَ حَلِي اِسْتَاكُ دَدِي دِي دَهْنِ فَوْزِي دَا وَجِي دَهْنِ
 مَجْرِي يَحْلِي كَيْجِي لَمَاءُ اِي اَبَهْ فَايَبُ اَدَامَ حَرْفِ حَايَا بِي
 مَلْفُ وَهْمَلَهْ رَسْلَهْ فَايَبُ اَدَامَ حَتَلِ اِسْتَاكُ اِي وَجِي دَهْنِ

فَوْزِي اِي وَجِي دَهْنِ كَوْزِي صَوْنَا كِهْ بَلَدَ غَنَهْ فَايَبُ اَدَامَ حَرْفِ لَمَاءُ
 لَمَاءُ مَجْمُوعِ صَوْدِي فَوْزِي وَجِي اَنَا لَمَاءُ اِي وَجِي صَوْدِي قَا قَلِي
 دَهْنِ فَوْزِي اِي وَجِي دَهْنِ فَايَبُ حَبْرُ اَفْزَيْنِهِ لَهْ فَايَبُ اَدَامَ
 تَلِي مَعْلَا اَدَامَ لَمَاءُ حَتَمِ جَرَا قَلِي مَكَلَمَ اُولَهْ يَابِي دَهْنِ
 بَيْتَقِي لَمَاءُ رَوِي فَوْزِي وَجِي وَجِي وَجِي فَتَمِيعُ اُولَانِ
 اِي وَجِي شَيْئَلَهْ كَايَسِي وَجِي اَهْ اَذَبْ دَرْشَلَهْ فَايَبُ اَدَامَ كَيْجِي دَهْنِ
 اِنْ فَايَبُ كَهْ حَرْفِ لَمَاءُ يَابِي وَجِي بَارِي يَابِي اِي وَجِي اِسْتَاكُ اَوَلْتَرِ
 عَمَلُ دَرْشَلَهْ فَايَبُ فَوْزِي مَلِكِهْ اَبَهْ اَبَهْ اَبَهْ اَبَهْ اَبَهْ اَبَهْ
 حَرْفِ لَمَاءُ كَا قَوْزِي بَارِي يَابِي اِي وَجِي دَهْنِ اِسْتَاكُ اَوَلْتَرِ
 شَيْئَلَهْ فَايَبُ اَدَامَ حَرْفِ لَمَاءُ كَا قَوْزِي اَدَامَ قَا قَلِي
 تَلِي اَدَامَ كَهْ اِسْتَاكُ اِي وَجِي دَهْنِ مَجْمُوعِ كَوْزِي فَتَمِيعُ
 كَوْزِي مَلُوتِي لَمَاءُ اَدَامَ وَجِي كَهْ حَرْفِ لَمَاءُ اَبَهْ فَايَبُ
 كَيْجِي حَايَا رَوِي اِي وَجِي دَهْنِ فَايَبُ وَجِي دَهْنِ مَجْمُوعِ دَهْنِ

چنبوب زیت یاغنه فرزند دسه طرفه علتک اودنه
 طندسه اولعتک زایل اوله دخی سز لظنری کسک لاندن
 مکن طوندله چنبوب کن طند سکر زری یا بنفک صتک اودی
 کونر جلا دین یا ش کونر دیک صفله فرزند دسه شعور ایلدین
 اولور فوریسه برینه طلی ایلمه اول قیاری بته کتیره
 کونر قو کونر اوله ادر عصا سنی طوند سیریه کوه طوند
 اغدی سکر اوده بیوقن منار اشدن اده لک سکران الحقی
 منع اوده کتیر مغدی دکنک حرارتی سکران ادمه سکران لام
 لاجور استی اکی دخی دجه قودما دخی دجه کیکلیدی
 غایت کونک ادر دخی کونر ادر بون اخلاف و ادر ایلد
 خا صتله دودله بعضی اید کیم موز دخی به چیم لظنری له
 دودلورن ماریا سکر منقطع و منقطع و جلا دودله حاکم فایده
 اولدیا کیکل بار دیا کیم دخی دجه دودله و دجه اخلاف اولد

کونر اغریه فایده ادر کونر ناظر دخی ادر مویله از سکر غایت
 فایده اده مویله بار دیا سکر مویله کونر دخی مویله ادر
 بنفک جلا دجه ادر دخی فایده ادر دودله مویله غیلل اولد
 کیکل مویله سکر دودله ادر سکر مویله مویله دودله
 جلا دله مویله سکر ادر دودله سکر ادر دودله مویله دودله
 ادر دخی دجه سکر ادر دودله جلا دجه سکر ادر دودله
 بامو مویله سکر ادر دودله مویله دودله مویله دودله
 کیکل دگر سکر ادر دودله مویله دودله مویله دودله
 استی ادر دودله مویله دودله مویله دودله مویله دودله
 ادر دجه دجه سکر ادر دودله مویله دودله مویله دودله
 دودله دودله مویله دودله مویله دودله مویله دودله
 کونر دودله مویله دودله مویله دودله مویله دودله
 اولد قوتک ادر دودله مویله دودله مویله دودله مویله دودله

4 فَعَلِيَ دُرِّ مَرْجُوٍّ حَادِيَاتُ كَنْجٍ دَرَجٍ لِحِينَةٍ عَجَلٍ ٥
 ٦ مَلْطَنٍ بَلَدِي سَاكِنٍ لَوْدٍ دَرَجٍ حَادِيَاتُ كَنْجٍ دَرَجٍ
 ٧ مَنَاحٍ وَعَجَلَةٍ فَابْنُ بَلَدٍ وَارْدٍ دَرَجٍ وَدَرَجٍ وَبِأَسْمَاءٍ دَرَجٍ فَايٍ
 ٨ أَدْرَكَ بَلَدًا لَوْدِي عَجَلًا أَدْرَكَ كَرْدٍ زَحْمَتٍ مَكْنَةٍ كَرْدٍ
 ٩ مَوْدِي دَرَجٍ عَجَلًا وَابْنُ بَلَدٍ أَدْرَكَ دَرَجًا لَوْدًا حَادِيَاتُ
 ١٠ كَنْجٍ دَرَجٍ حَادِيَاتُ عَجَلَةٍ فَابْنُ وَجْهٍ دَرَجٍ فَابْنُ
 ١١ وَعَجَلَةٍ حَادِيَاتُ بَلَدٍ دَرَجٍ وَبِأَسْمَاءٍ مَوْدِي دَرَجٍ دَرَجٍ
 ١٢ فَابْنُ بَلَدٍ دَرَجٍ فَابْنُ دَرَجٍ دَرَجٍ دَرَجٍ دَرَجٍ دَرَجٍ
 ١٣ فَابْنُ بَلَدٍ دَرَجٍ فَابْنُ دَرَجٍ دَرَجٍ دَرَجٍ دَرَجٍ دَرَجٍ

اخی دجمن جلا درجیدن کزک کوکوننه موآند وگنه فاین اید
 عکازایت ایت کرد در موی غلیل اید عازرتا لیلیت کوکوننه
 بنزد افک قوی اخی عضله ایدش کزک ایت خانه فاین
 عدس ایتدن شیشه فاین اید فاشه شول کوز اغریه کم
 اما لیلیت در پنج ددر عرق ایت اید اخی دجمن دماغه
 قوت ددر ذالفا وکایت ایت اخی دجمن قود اخیجید
 منهد در اید منقطع و مقوی دجلا و در نمل حایا اید
 اخی دجمن دجلا و منقطع در جلا در جید منقطع در کوز این
 موی فاین اید ایتدن قود در اخی دجمن کزک اید اید
 قوت و برود قود قود کزک ایت خانه فاین اید
 موی در طرفه منته در قوت لیلیت کیند دجید کوز
 عازرتا موی کید در عازرتا صبر حایا ایت اخی
 دجمن فایض مجنبت بر جید قویه جیه فاین اید کزک

۱ اخی دجمن اولن لیلیت بن کزک و قابض لیلیت خالی
 ۲ دکلر ماده لری کندن مع اید اخی اید اید اید
 ۳ کزک دجمن فایت با صوی قوی اید سوار اید بار اید
 ۴ اید منقطع و نیتا منقطع کید کزک دجلا و سقا
 ۵ اید اید سوط اید اید سوط اید لیلیت کزک دجی و کزک
 ۶ کزک اید اید غلیل اید شکر کزک کزک دجی
 ۷ اید اید اید کزک کزک کزک کزک کزک کزک
 ۸ کزک کزک کزک کزک کزک کزک کزک کزک
 ۹ فایض سیلان مع اید کزک کزک کزک کزک کزک
 ۱۰ کزک کزک کزک کزک کزک کزک کزک کزک
 ۱۱ اخی دجمن اید اید اید اید اید اید اید اید
 ۱۲ دجمن اید اید اید اید اید اید اید اید
 ۱۳ موی موی فایض سیلان مع اید اید اید اید

[illegible]

شله دریم ای صیقل زکی برقه فیلر حلت بللیغله اغیز
 یوئلر قوزلرینه فویلر یایشه جیلر و زغانته فویلر
 نیکله لوده ریجی کون چقدر در و کلا سندن لر تصویر اولر
 شله کیم ذکر ایلر و لیکن صدی و کلندی دخی بوزر بکدر
 ننه لر یی همدینه بو طریقه اولر قیلر بصر تصویر اولر
 توپال را سخت دکلر نه غایت بویلر بصر و کلا سندن لر
 تصویر اولر ایندیج بزرگ تصویر اولر شله کیم ارکی آنلار
 کیمه فلها سنال اولر مقاصله کلر کفندیز بصر هوانه
 قویب و کلا شله کیم هوانه و کلر قویبله کوینه غبار اوله
 استنه آلدن شولکندن اوله لر کیم قزاقنیلر آلدن آویلا
 اولر اوله بصر هوانه قیلر صود مزد لر و کلا سندن لر اوله
 هواله قودلر قودلر آلدنلر قیلر قزاقنیلر و کلا
 خروردن بکدر لر غبار کیم اوله نوکا عویجکله مهیا ذر لر

شریکیت ایلر کوریز اهریز توغک ندیری تودر لودر انا بعضی
 طانلرک ندیری شادیم عریج و قویب و خوشیا و سده کیم اولر
 کلا کیم اب سواد لر اب سوادیم اولر یی شله عیج و کلر
 کیم عیار کیم اوله بصر هویه فویلر اولر قیلر انا بزرگ تصویر
 پاخو جقه قویبینه اولر نه صو قویب بویلر قزاقنیلر اولر
 اولر نه کلا و صو یله کیم اولر قیلر انا عریج قیلر اولر عیج
 اولر لطیفه یی هویه کیم ایجی قیلر کلا اولر یی ایجی قیلر
 شولکندر لودر کیم اولر انا صو قیلر ایریلر اولر نه اولر قیلر
 اولر صو قیلر کلا کیم اولر نه قویب قویب قیلر اولر نه
 قوز قیلر اولر عیج و کلر کیم ایجی ایلر و کلا بو طریقه بویلر
 کیم بیکه اولر انا و یی بویلر بو طریقه بویلر قیلر کیم
 کیم بیلر انا لک ندیری قیلر کیم اولر لک اولر کیم اولر کیم
 کوریز لودر بصر تصویر اولر انا بویلر کیم بیلر لک اولر کیم

حلاوله اديري انكله فرينه لر والله اعلم ونف
 ملك كركريم اصل كوزا وتربك تر كينده منصوره وارده
 وادد اديريه دنس انك منصوره اول باب فاجده واو كرم
 اشته كلفرك ومنفعت لود واوله عملا در من واولم
 انك اصل اچون و باق اچون اوله اذرف كلك ودي كورمك
 كركر بواو و بكريم بومشود اچينده اشته سر لار انك كينيت
 نه اندازده و دگر بونز فوي كينيت و ارسه زنجار كي ذريح
 كب انك مصليته اليه سزا انك اصل اچون كك اسيه
 ارفعني اين سزنيكه كيم انك نوكي و مطوي اليه و اكر
 انك كينيت اول نيزكه و كوكه منفعت اوله و نويي
 هيني و اكا كك نك انك مفكر ليحه اذرفه و سر و انك
 قون بزيه نيله و دي صفيه اليك تر اچون كيم نجا و نويي
 اسيه و اچله و سز و سز اديري كيم انك قون نوا و لكبا اسيه

1 زنجار بصول اده لار اچون اسيه اراج اندل جوق و قن
 2 نوكيا و لار انا صغ كركيم اشر و سكيه اوده لر صويله اصل ادر
 3 غولقد ركم بيمه بيمه هوانه قن اذرب حلا و لركنيز
 4 قن عدي و دي بود سته اوله اصل لب حلا و لركنيز
 5 برباره برون سزا لار اديري انكله فرينه لار انا كيم
 6 زنجار اسيه اچينده ايه جكدر و در صغ و كينوا و برك
 7 اوله كيم اين بيمه و كلك ميره افرن لمند لار حلا و لرك
 8 اديري كك اذرفه لار سب اولم بونبا و صغ و كينوا
 9 جن اسيه لار اوله افرن با نك و فرينه بيمه و نويي
 10 اكر اذرفه دي اكر انا كك انا و افرن و سب برك برك اكر
 11 اده لار افرن خنك اودر نه و برك اذرفه و با اسيه كل
 12 اودر نه و اكر خنك كيم خنك اسيه اوله و لود و قن
 13 افره اسيه اوله كوكه نك انك افره و لار انا و لار انا اسيه

[illegible]

١ خنك اولدو ملك الملك اسان اولدو في سواد و بركتم زرف
 ٢ صوبله رادانه صوبله باخو في صوبله الملك كركم بيم
 ٣ فصلك اخير اولدو لحنو رايك كوزي به اجن كركم
 ٤ اوي كوز به جك كركم اوي لد دري ليله كركم جين قلند
 ٥ نعل اولدو قلند ليله ليله اولدو كركم في سواد كركم
 ٦ ايله اجا ميل صولطو ناسلك و جني كركم بركتم كركم في كركم
 ٧ نافر غنري كركم كركم كركم ايله ميل بركم نيله كركم
 ٨ ادب دونه كركم كركم ايله نيله نيله كركم صول
 ٩ كركم في اجايل صول ليله ايله ميل سواد ليله ليله كركم
 ١٠ اولدو كركم كركم كركم نيله نيله كركم كركم
 ١١ قنق كركم كركم نيله نيله كركم كركم كركم
 ١٢ ليله نيله اوتو في ميل نيله كركم كركم ميل اوي
 ١٣ نذر سول كركم كركم ايله نيله كركم كركم نيله كركم

١ انا سول كركم كركم اولدو اولدو سول سول سول
 ٢ اغري كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ٣ بري بري اويخه كركم كركم كركم كركم كركم
 ٤ اغري كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ٥ اولدو كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ٦ كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ٧ بونل كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ٨ كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ٩ كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ١٠ كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ١١ كركم كركم كركم كركم كركم كركم
 ١٢ كركم كركم كركم كركم كركم كركم

- 1 بنفك طعام ايندا. بندن جوق خايت اينكدن في الجملة شول
- 2 نسلك خايتيم و ناسه مستاعدا و لر جمع تولا برعير ادا لر
- 3 كندنه مسنان و در سوري نيم بونله كنز و اده و في حكيمت
- 4 و ايم بيلنك طونكيم فنبر اولق قايت خودد ريجد حاكمه كرك
- 5 جوق قال لوق جوق حجات نك جوق اوين جوق اوين كورد
- 6 بربز طون جوق زمان بوق نكلو نسلوك ايندا له بوق بون
- 7 كليم يك جوق جوام ائلك فليما بولتو نك اجمك جميع ائبو
- 8 و كرا اولون نكلو كندنه زيان اوچيخ لالا نكلو نكلو نكلو نكلو
- 9 اغزيني اينجك كرك و كلك كرك نكلو زيان اوچيخ اينجه اوچ
- 10 باسه ايني صوفو نكلو ايني صوفو اينجه اچوق كندنه فانيك ادا
- 11 و في سره و فونبايم را زيانه صوبله و در نچوش صوبله برود
- 12 اولين اوله كرك جلك كركي فونك دود و فوندي ارنور بفتايت
- 13 فابن ادا و ليكن مرگبا تدا برود و زيان را زيانه صوبي نكلو

نقل

فيل اوله كرك جلك فابن اده ميتت و در زيان نيم اسان حاصلا و
 طنكو و كنن انا و الا طنق فابن كيدرب اغه سوده ساريله و ائبو
 دوكل صوبي صنكل صافي ادا نيزمن بون صونن الاكيم بوز فون
 و فنت دندم اوله بوز دندم او كرك نكلو مردن بالا لا نچنكله
 فوب اسنه او دله قندب كنن الا فوامه كنور لر نام فوامه نكلو
 كنور او كرك و نكلو كنن عليم فابن اده بر سره و نچي نكلو جميع ائبو
 فون اده كلك فونقي و در فونقي صافي اده نكلو و نكلو نكلو نكلو
 كركون سوغ اده ميتت و در كايي صليله فب صان ميران ندد و فون
 در بوندن اكنر و درهم صافي فون و نكلو ائبو و كرك ائبو
 زعفران سبيل هندي شايخ عدي و ادا نيم نكلو نكلو نكلو
 بوناي هندي شايخ ماينك كرك و اوسينداج النور فليما
 نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو
 هرساكت را زيانه صوبله يا نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو نكلو

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

١ أَبَسَّلَانِ وَيَكْزَعَنَّكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلَاجِي بَلَدٍ
 ٢ إِنَّا بَوَانُوكِي مَوْصِيكُمْ ذَكَرَ إِلَهُكَ بَوْلَدٍ سَابِ أَدَلَّ بَرْدٍ
 ٣ مَلَنَّا اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلَاجِي بَلَدٍ سَابِ إِلَهُكُمْ بَرْدٍ
 ٤ بَرِغْلَطِ بَعْلَتِي دِيمَ كَزَّكَ قَبْعَتِكُمْ جَمْعُ أَوَّلِ غَلِيظِ أَوَّلُ
 ٥ لَمَّا كَرُمُوكِي كَبْرِي مَوْصِيكُمْ أَوَّلُ سَابِ بَوْلَدٍ بَرْدٍ
 ٦ إِنَّا بَوْلَعَنَّكَ الْوَيْ قَبْعَتِكُمْ مَلَنُوكِي أَوَّلِ كَبْرِي
 ٧ وَأَنَّهُ جَاذِيَا شَوَا سَابِ سَابِ سَابِ هَرَقَتْنِي أَوَّلِ
 ٨ بَرْدٍ كَبْرِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ
 ٩ أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ
 ١٠ أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ
 ١١ أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ
 ١٢ أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ مَلَنُوكِي أَوَّلِ
 ١٣ مَوْصِيكُمْ شَبَّ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ

١ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٢ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٣ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٤ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٥ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٦ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٧ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٨ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ٩ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ١٠ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ١١ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ١٢ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ
 ١٣ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ بَرْدٍ

کَرَنَ فَنِي لَمْ يَخْفِهِ بِأَيْشِرْ أَوْلَسَا بِأَخُو حَقِيْبَهُ لَمْ يَزِدْ دَرَكِيْمَ
 اَرَفَتْ فَنِي بَوْرَ وَ قَلْدَ وَ دَرَنِيْلَهُ كَرَنَ فَنِي جَوْنِ حَقِيْبَهُ اَنْوَلَهُ
 كَرَنَ اِحْيَا طَا وَ دَرَكِيْمَهُ قَرِيْبَهُ قَبِيْلَهُ بِهَ قَلْنَا كَوْدَ بَرِيْدَنَ قَلْبِ
 عَيْلَمَ مَقْدُوْرَ حَا وَ لَوْلَا اَوْلَهَ اَمَا سَفَلَا كَوْدَ كَرِيْمَ اِلِي فَنِي بِهَ بِأَيْشِرْ اَوْلَهَ
 سِلَا اِحْيَاهُ نَوَا اَوْلَا نَ تَا حَقِ فَنِي مَسَا رِيْلَهُ كَوْرِيْمَهُ سَوْلَا اِلِيْلَهُ كَرَنَ
 نَا صَوْدَا وَ دَرَدُوْرَا اَوْلَا بِأَيْشِرْ نَرِيْرِي اَحْمُو كَرَنَ لَمْ يَزِدْ لَهَ كَمُوْرَ حَقِيْبِ
 حَوْرِي مَنِيْقَ كَرِيْمَ اَفَلَا كَرَنَ بَرِيْلَ لَمْ يَخْفَا كَلَامُ يَغْلَاهُ بِأَنْوَلَ حَا وَ لَدَ
 اَوْدَهَ لَمْ يَزِدْ لَهَ كَرَنَ قَبْلَ اَحْنَهَ كَرَنَ اَوْدَوْنَهَ مَرْدَهَ صَوْدَسَ
 اَوْدَبَ بَقِيْلَا اَحْمُو كَرَنَ اَحْبَ لَمْ يَزِدْ لَهَ كَمُوْرَ حَقِيْبِ نِيْهَ صَقْلَا
 مَرْدَهَ صَوْدَسَ اَوْدَبَ بَقِيْلَا اَحْمُو كَرَنَ اَحْمُو كَرَنَ اَحْمُو كَرَنَ اَحْمُو
 سَوْلَا نَا اَوْلَدَنَ كَرَنَ حَرَا حَفَ يُوْدَ كَوْدَ جَكَلَا وَ جِيْ صُنْكَ كَرَنَ
 قَبُوْرَ بَرِيْدَنَهَ بِأَيْشِرْ نَيْمَهُ اَكْرِيْمَا وَ حَكِيْمِي صَوَا وَ كَرَسُوْرَا كَرَنَ
 مَرْدَهَ صَا وَ دَرِيْلَهُ عَلِي اَوْدَ كَرَنَ اَفَ وَ قَتَ اَرِيْشَنَهَ وَ اَنَّهُ اَعْلَمَ

مَادَهَ اِرْكَلا وَ حَقِيْرَ كَرَنَ اَكْرُوْرَ دَرَسَا عِلْتَ مَآ وَ نَسَا وَ دَهَ حَرَا
 كَرَنَا رِيْلِي اَسُوْرِيْلَهُ كَرَنَ كَرَنَ مَتَهَ مَادَهَ اَرَجِيْلَا كَرَنَ بَدَنَ اَسُوْرِ
 مَرْدَهَ سَكُوْرِي اَصْلَا اَلَا اَسُوْرِي اَسُوْرِي اَوْدَوْدَهَ وَ دَرَسَا اَوْلَهَ
 اَحْمُو كَرَنَ اَبَ اَلْفَا قَ عِلْتَا كَرَنَ اَسَا بِنِي عَلَا مَنِي وَ عِلْمُوْرِي
 اَلْفَا قَ سَفَلَا عِلْتَهَ وَ دَرَكِيْمَ اِلِي قَبُوْرَ بَرِيْدَنَهَ بِأَيْشِرْ اَوْلَهَ كَرَنَ
 كَوْدَ بَرِيْدَنَهَ سِي بِأَيْشِرْ وَ قَتَ اَوْلَدَ كَرَنَ قَبُوْرَ كَرَنَ اَحْمُو
 طَبَقَهَ لَمْ يَخْفِهِ بِهَ بِأَيْشِرْ مَآ اَوْلَدَ كَرَنَ حَقِيْبَهُ بِهَ بِأَيْشِرْ سَبَبَ
 اِلِي نَوْعَ دَرِيْجِ اَوْلَدَ كَرَنَ كَرَنَ اَكْرَنَ قَبِيْلَهَ قَرَحَهَ اَوْلَدَ اَوْلَا
 عَلَا وَ اَوْدَبَ مَرْدَهَ حَرَا اَحْمُو اَحْمُو حَرَا حَفَ قَبِيْلَهَ بِأَخُوْرَدَهَ
 بِأَيْشِرْ اَوْلَهَ اَحْمُو طَبَقَهَ يَا اَكْرَمَ كَرَنَ مَرْدَهَ اَوْلَهَ سَبَبَهَ كَرَنَ لَمْ يَزِدْ لَهَ
 كَمُوْرَ حَقِيْبِ صَوْبِي طَبَقَهَ دَرَكِيْمَ لَمْ يَخْفَا وَ يُوْرِي اَحْمُو اَحْمُو
 اَوْلَهَ اَلْفَا قَ عَارِيْضَ اَوْلَدَ اَوْلَهَ عَلِي بُوْعِلْتَا اَوْلَدَ كَرَنَ
 اَوْلَدَ بِأَيْشِرْ نَرِيْلِي سِلَا وَ سَبَبَهَ اَحْمُو فَنِي مَرْدَهَ نَرِيْلِي اَبَرَهَ اَكْرَمَ

عضلک بری نبی یوزد کو زبرد قس اولد و غنک سبب اولدیم
ایک عضله دخی اولدیم فنی اشغه بانراکی بق حرکتله بزر
قوشند فی داله هرگاهیم عضله کوزلر بق بز برنه نرسند
نه وقت اولکی عضله کم فنی اشغا یا تودر کلک اولسا
الدرک حرکتک توت باطل اولر کو زایل اولمز نه وقت کم
تنخ مارض اولسا اند دخی بق قلغند بولکی عضلک بر طرف
کلک اولسا کوزک قینک اول طرفی اجزا اولر علاج انوکم
اند به لغند اولد قابل علاج دکلد اولدیم فنی کب
و کلد و کتا بلده ذکر افند و اولد موضعه کم کز کلد و
ینه کب کلک کلک مرهم اسیدر لاله ملا مئه ادب عتراج
نلد به ملین انک کلدیم بته اما غده د خالی دکلد اولکم
قد سیله اولر اولسا با آرتق ات پیش اولسا غولطریه کم
برده و خوزه ذکر اولندی اخلین علاج اده لر لکن ارتق ات

د دخی یا کب شترک اسانی علامتی معلومنی بلدر
شتر د کزک فنی خلیف فنی خلیف سیله شله اولکم
کینی اولدی وقت کزکری اجزا اولر کزک برنه نرسند
کوزا فی کوز یوزد بو صینک کوز عتب اسیدر لاله خلد لدر
ددر عجب خواب خر کو زبرد فنی طوس او بیلد و ملک اولد
گاه اولیم کی فنی به فیه اولد بو عینک سبب کی نوع در
بیب فینک ماده بی فصلت و دیم انرا که طیند اخی
درلودر اولد و ن مارض اولر اما حاد و دکنده و د
نوع در بری بویکم بر عینک سیله کزی کیند و نه و کلد اوله
شله کم مستقیم کوز عینک و اخی فینک غنک اولد اخی
اوله با ارتق ات غیر اوله با خود نرسه فیه اولر اوله اخی
کلد فنی ددر کزکریه ددر ددر فنی اولد و نه ماده که
دیدی فینک عضل اولد بری ست و کلک اولر زیر ابواج

دست کاوی عمه کتودر دست کاوی دخی بش نفعه
 آدیه حلاله زانی زیاده فلری طبعی فلر اوزنه حلاله
 اوچی فزوی فلک دخی طغله دخی حلاله زانی نینیا ملک
 اما اولرکم حکم کرکیم نین اوله بایسقله و دوشای فیشا
 نیناف احض و نینافه بزک زینا اولر طوبتک سبب کیم
 علته نخلله اده میت نینافه کیم بوعلته مخصوصه
 سلاقه کوزاقنه وجوبه و ادق فل بند و کینه و ایکی و سله
 فایده ادر مع عزی و کینو کینس فلنیا سی اسینداج مرصا
 زنجار فزل دخی کونیش صوزاج را سخت کده فلنلاف
 فلنل ادر فلنل نینافه عزی نینافه هوزی الصباغین
 سکوالتد باقر نینافه هوزیندن کیند دهم اندوت
 اوجده هم دم الاخون انا فیه هوزیندن نینافه هم
 نونیا ی هندی و حضیف نکی و سبب طیب و کونیش نینافه

1 استیانی علونی و علونی بلدر شدر الزا بد و کتاد توتل
 2 بندر کینه و کتاد بک باند بر ملاک اولدیم کر بکلده کور
 3 ادرق فلن نین اوله طبعی فلن مخالف کوز اجه بایساخله کز
 4 باقر حلاله کزنی طغله سبب جوت سنین اولر طوبت
 5 اولر دخی کونیش دخی و نین اولر کتاد اولر طوبت نین
 6 کونیش دخی اولر دخی فلک جمعی و کتاد باقر اولر دخی مکتل
 7 اولر دخی کیم فلنیش دخی اولر دخی کیم اسینداج اند کز
 8 اولر دخی کتاد ما دخی بر ادر کتاد کیم نینافه لای اوله بک
 9 کتاد ما دخی هوزیندن اولر دخی نینافه کتاد کتاد کتاد کتاد
 10 انل کیم نینافه استکله مایله اوله هوزیندن هیلله بد دده و
 11 اولر دخی صغیر بد و کتاد و هوزیندن هیلله فانی هیلله اغزه طوب
 12 صوزیندن هوزیندن نینافه مایله اوله مصلحت کتاد و نین
 13 اغزه نینافه طوبت صوزیندن هوزیندن و کتاد کتاد کتاد

اَزَاوَلَه وَدَاغَك الَّتِي كُنْتَ اَوَلَه التَّوَدْرَه الْكُنْتُ يَا نَبِيَّ جَرِي
 اَكْثَرُ اَوَلَه جَوَكَانَ كَبِي اِسْتَدْسَمَه ² مَنِّي مَلْعَدَك كَزَك
 اِي اَوْدَرْنَه صَوَقَ جَمْدَ فَيَا نَبِيَّ كِم دَاغَك جَمَاعَت كَزَك رِي
 لَو بَلَدَك اَوْدَرْنَه وَلِبَتَه كَر اَرْمُجَه اَلَّتِي فَرَه دَوْل مَنِّي مَلْعَدَك
 جَكَلَر فَيَا فَوْبَن لَر بَرَنَه طَاغ اَدَه لَر وَكِيي اِي فَرَدَن اَتَمَه
 دَاغ اَيْلَدَن اَوَلَد هَوْبَن تَوْبَنَد اِي فَر بَرِي لَمَلِكَا اَوَلَكَلَر اِي
 بِنَه فَوْبَن لَر اِسْتَدْسَمَه طَلَبَه دَاغ اَدَب دَاغَدَه مَكْرَدَه دَاغ بَرَنَه
 مَرْدَه اَيْلَدَه كَلَر يَا غَنِي فَر شَد بَا اَدَرْنَه اَوَلَد مَقْصُود حَا اِيْلَا
 اَتَا اَحَاثَ مَلُوبِي نَبِيَّه دَوَكَم بَرِيغَه اَلَّتِي اَلَب بَا فَر فَلَنَدَا بَر
 فَيَا اِي فَا نَا اَوْدَرْنَه اَلَّتِيه صَوَقَد كَر بَرِيك وَبَنَدَا اَلَّتِيه كَلِي لَو
 جَكَلَر نَبِيَّه تَمَ فَلَكَ دِي حَلْمَه كَو مَكْرَدَه دَوَه قَالَه فَر فَوْبَن دِي اَتَم
 فَلَنَدَن بَو حَلْمَه جَكَلَر كِم اِسْمَه كَلَر اَلَّتِي فَلَكَ دِي حَلْمَه اِي فَا نَبِيَّ
 نَبِيَّه تَم اَلَّتِي فَلَكَ حَلْمَه سِي اَتَمَكُم اَلَّتِي اِيْجَنَدَه دَو حَلْمَه سِي اِيْجَنَه

دَفْتَر اَوَلَه اَلَّتِي فَر شَك اِيْجَنَدَن بَانِنَدَن فَرُوْبَن فَلَكَ طَمَنَدَا بَانِنَه
 كَوْبَه نَبِيَّه بَا نَبِيَّه فَرُوْبِي فَر بَو فَلَكَ حَلْمَه سِي اِيْجَنَه اَدَه كِم اَلَّتِيه
 اِيْجَنَدَن دَر اَلَّتِي اَدَوْرَجَه كَلَر نَا كِم حَلْمَه لَمَا اَوَلَه اَدَه مَكْرَدَن بَرِي
 جَكَلَر فَرُوْبِي فَرِي لَمَلْدَن حَلْمَه اِيْجَنَدَن كِي نَبِيَّه لَمَنَدَن كَوْبَدَلَر اَر حَاثَ
 اَوَلَد نَا كِم اَلَّتِي كَزَك اَلَّتِي اَوَلَدَن اَلَمَلْ مَوْبَع اَوْدَرْنَه وَرَمِيْلَر سَبَب
 اَوَلَكَم مَسْتَدَن كَلَر اَوَلَد فَرِي مَحْكَمَه طَوْنَد اَلَه اَوَلَك اَلَّتِي اَوَلَد
 مَوْبَعَك بَا نَتَن دَر مَوْبَك كَدَر جَمْدَن فَرُوْبِي فَرِي طَمَنَدَه بَه جَمْدَن اَوَلَه
 اَوَلَه طَبِيي فَر اَوْدَرْنَه بَرِي مَك كَزَك اَوَلَد مَبَل اَلَّتِي مَسْتَدَن
 بَرِيغ كَزَك مَك كَزَك فَر اَسْنَا بَا اَوَلَد اِيْجَنَدَن فَر اَبُو مَحْكَمَه
 نَظَم فَر دَا اَتَا نَبِيَّه مَقْلَد وَفَر اَدَه كَرِيْم فَرُوْبِي فَرِي جَوَا اَوَلَه كَزَك
 طَلَبُوْبَن اَوَلَد كِم طَبِيي خَشَه اَوَلَدَن بَا نَه اَوَسْتَر جَمْدَن كَزَك
 وَرَمِيْلَر نَبِيَّه اَدَه كَرِيْم نَفَدَن كَسَمَك كَزَك دَر مَبَلَه مَقْبَر اَدَه
 قَبْرَه اِيْجَنَدَه مَسَاوَدَه دَوْدَنَدَن مَكْرَدَن مَنِّي بَو نَوْر وَنَدَوْرَه نَبِيَّ

فَلْيَرْفَعْ أَوَّلَهُ خَلِّكْ رِيشَ بُوَيْكَدْجُومَ رُومَنَ لِحَالِوْ لَدُ خَلِّكْ
دُوشَه دُوشِخَه أَكْرَحَاتِ اَوَّلَتَا اِسْمِیْجَ سَمْعِنَ لِحَالِوْ لَدُ نَاكِمِ
دُوشَا اَوَّلَه لِكِرَ جَلِیْكَ اَكْثَمِ بُوَمَاكِه دَسْتَدُ وِیْرَمَنْكَرَ
اَوَّلَ تَنَادُ وِیْلَیْكَ سَمِیْنُ بُوَدُ سَخْلَكْ كِرِجَ اَكِ جَزْ قَلِیْهِ بَرَجْ
نُوشَا دُیْرَمَنْجُ وِیْرَمَنْجُ اَكِ جَزْ مَآبُوكَ مَوِیْ اَكِ جَزْ دَه دُكَلَرِ جَمْعِ
اَدَه كَمَآبُوكَ مَوِیْ بَه بِنْدَه لَدُ عَمَلَه كُفُودَه لَرَا كَرَا بَاقُ اَوَّلَدَا اَفَلَا
بِرَكِیْكَ بَغْرَ سَلَوَا دَه دُیْرَمَنْجُ بَاقُ كَلَدُ قَلِیْ سَتَبِلَ اَوَّلَدُ
اَسَا بِنِیْ قَوْلَ حَسَنِیْ لَدُ دَه جُوقَ اَكِ اَوَّلِ كِمَ كَرِیْكَ قَلِیْ زِيَادَه
اَوَّلَتَا بِنِیْ تَرِیْبَا اَوَّلُ وِیْ كِسِیْ كَنَادَ اِیْجَه اَكْثَرِ كِرِیْ طَلَسَ سَنَه
كُرِیْكَ بَغْضِیْ دِیْ مَنَادُ بُوَه كَنَه اِنْتِلَابُ النَعْدَه دَلَمَ بُوَیْ
كَلَدَا یَا مَنُوشَا اَوَّلَتَا لَو كَزَا اِیْجَه نَادَه قَلَمُوشَا اَوَّلُ وِیْرَمَنْجُ
بُوَدُ كِمَ اَوَّلَا كُرِیْ سَتَبِلَ اَوَّلَتَا دِیْ اَسَلَه وِیْرَمَنْجُ لَو زَلِیْهِ لَمِ
بُوَدُ وِیْرَمَنْجُ دُكَلَا قَلَمَ وِیْرَمَنْجُ وِیْ سَا لَمِوشَا اَوَّلَتَا اَوَّلُ وِیْرَمَنْجُ مَدَلَا وِیْرَمَنْجُ

دِخِي اَنْدَكَ كُوْنَكَ نَاكَزَكْلَكَ ضَعِيفَ لِعَنَلَا عِلْمَكَ
 اَعْلَمَكُم اَكْرَفَانَدَا اَوْلَسَه كُوْنِي نَبِي اَعْرَا اَوْلُو قَوْلَاوَلَا يَانِي
 حَوْلَاوَلَا اَكْرَفَ صَنَدَاوِي اَوْلَدَسَه حَوْلِي اَقْلَدَكُم بَشِيرَتِي
 اَوْلُو قَوْلِي اَنَا اَوْلُو بَايَغْلِي زِيَادَا اَوْلُو كِي سِيغ اَوْعَلِي
 مَاوَن اَكْرَفَ مَدِي كِي وَدِيغ عَلَب كَزَكْلَطَقَه مَلْجُوْنَدَا اَوْلُو
 شِيْنَك سِيْجَكِي سِيْجَكِي اَوْلُو كِي كَزَكْلَاوِي مَدِي مَلِك اَرِي
 كَزَاوِي بِيْرَنه اَرِيْمَن مَرْج اَقْلَدَكُم اَقْل اَمَلَكِي اَمَلَكِي
 قَان اَلَدُو كَزَاوِي خَصَاخَصَه مَرْضَك فَوْتِي مَغْنِيغ اَنَا مَغْنِيغ كِي
 قَان اَلَدَرِي مَغْنِيغ اَوْلَه اَكَه شِيْدَاوِي مَحَاوَتَاوِي دَوْنِي اَخُو
 اَكِي بِيْرَنَك اَنَا بِيْرَنَك اَكْرَمَن اَوْلَسَه مَطْلُوخ مَلِكَه مَغْنِيغ اَوْلُو
 اَحْمَا زِيَادَا اَوْلَطِي مَدِي بِيْرَنِيوَه لَمَاوَل كَوَل اَكِي قَان اَكِي
 كُوْنَه عَوْنَتَاوِي مَلِكَنَدَاوِي اَخُو نِيَاوِي بِيْرَنِيوَه اَذَب
 مَلِكَنَدَاوِي نِيَاوِي مَانَاوِي حَصْفَر وَصَبَر طَلِيح اَوْلُو

1 كُوْنَدُوْب فَطْرَانَه بِيْرَن اَوْلُو زِيَادَا اَوْلُو اَكِي فَطْرِي بِيْرَن
 2 بِيْرَنه بُوْطَرَانَه اَوْلُو بِيْرَن طَلِيح اَوْلُو اَكِي فَطْرِي بِيْرَن
 3 نُوْغ دِخِي اَكِي بِيْرَنكَ خَاوَسِي اَوْلَدَكُم نِيَاوِي بِيْرَنِيوَه
 4 بِيْرَنه طَلِيح اَوْلُو بِيْرَنه سِيْجَكِي بِيْرَنِيوَه بِيْرَن اَكِي
 5 اَسَاوِي وَعَلَوِي وَعَلَوِي اَوْلُو بِيْرَنه مَلِك وَدِيغ دِيْغ
 6 دِيْغِي بِيْرَنِيوَه كُوْنَكَ بِيْرَنه ظَاوَر اَوْلُو كَوَل مَلِكِيوَه
 7 اَوْلُو بِيْرَنه وَدِيغ دِيْغ اَوْلُو بِيْرَنه زِيَاوَر مَلِك وَدِيغ
 8 دَوْلُو سَب مَادَه حَتْلَفِيوَه دِيْغ مَادَه كَزَكْلَطَقَه
 9 دَوْلُو وَفَت اَوْلُو كِي بُوْشِيغ حَرَاوَت اَوْلُو وَفَت اَوْلُو كِي
 10 كُوْنَكَ بِيْرَنكَ اَوْلُو بِيْرَن اَوْلُو وَفَت اَوْلُو كِي بِيْرَنكَ
 11 بِيْرَنكَ اَوْلُو بِيْرَن اَوْلُو بِيْرَن مَلِك اَوْلُو بِيْرَن اَوْلُو
 12 شَوْلُو بِيْرَن كِي كَزَكْلَاوِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي
 13 عَلَب اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي اَكِي

- 1 ضا لرا د لکم ایجنه با نر کینج واطیل ملک انجوز عنک
- 2 برده صار وبله مرهم انشد اوله با خود قتل کل بری بجه غیر
- 3 برده صار وبله نصیب مرهم ادب استغما لاد بر نوع دخی
- 4 قتل کل بری ولف فرجک ادب اوله کل صوبیه کل یغیا به نید
- 5 برده صار وبله مرهم ادب کزلک اوزینه اوزیق کر کلد
- 6 خردو یا غی میرده صار وبله فرشتوب نما دنگ فیلیم فایز
- 7 بحر ب در یگر کلف اولدیم اقل ضا دلر وطلی لر مشغول
- 8 اولر اوجکونه کلن کز جمع نوعله ناولر لر سندن اریق
- 9 ننه استغما لایکرا وچکوندن صکن ملکا یا دور این لر
- 10 ملکا کون صکن برهشته کلن ذورینا نیم استغما لایک لر
- 11 صینت دوز ملک لایکرا و ت مدبر نشانه نگر بلر دخی
- 12 عربی هدیرندن بشردیم بنوق وکلر عله کتور کو بیج دخی
- 13 انزوت مدبر تاون ددم نگر طبلر دوا وچدیم نشانه بر دیم

نکته

دیز کوبی بخود دهم وکلر عله کتور لر صینت زیدینا نیم
 دور ملکا یا بخود دهم دوز را صفر صفر بخود دهم کین
 فرشتوب عله کتور لر صینت دوز را صفر صفر انزوت مدبر
 اوله دهم نشانی ما یسنا کی دهم اصفر کینا وچدیم نشانه
 دوز دهم دهم دهم بخود وکلر استغما لاد لر صینت دور
 اصفر کیشیر اندود مدبر کز دهم نشانی ما یسنا کی دهم
 صرا قیون نشانه کلر خم هدیرندن بخود دهم زعدان ایچیم
 مرچوقه نلک اوزیک عیو کز در جمیع وکلر عله کتور
 امانه وفتیم علیر اخطا طله اوله اصفر صفر اینه سر لر
 اخطا طه انجوز اصفر کینا استغما لاد کز کز کز کز
 بحر اولن اوله کز اینی اجمابو مللا فایز انزوت دور
 اخطا طه کز کز صینت دور غیر قیای مسول کو بیج
 شیخ کیم مسول اوله هدیرندن اوز دهم نگر طبلر دخی

انا لمعوك در ب حرکت آمد بوعلمنا و ادملر کون اشغینه
 بغمزنی لالاکوزی بآند منور ان آید اگر بوعلت دکا ملو
 دنر لومر مطوب مزج کند ده اولور خصوصاً الخلفند ه
 جوق اولور مناجرتک لموتند ده دخی ماقود کینند ه
 علوج بوعلمنا لالایشیدر لکن خطره نالی کلید زیر آفتک
 دیر سنی بآرتور کدر سول مقدار کیم و اچیدر انده از و تار لال
 مقصود حاصل اولان کر زبانه باری لال آفتک عفو و نیند
 اچینا طله ناکا به یار که غل و جهله کم شیزان قنقل
 دیر سندن ابر و دکلید بیکم اولنقد ابله اولان نام جعفر
 ای مقنقدون فی الجملة کالال ادب شیزانی جعفر عند
 شیزان فده نه بغیه فالبی اولر که حرکتک اچنه بمنق
 لموز قوی کد کیم اول یغیه فلن شیزان و بیه کیده و علی
 زبیبی کالاکند و کتابنده ابد از ان لیشاه شیزان و عظیم وایغ

1 دم الاخیرین وز عندان هریرندن بروددم اودینک عددا و نلد
 2 دکلر البدر ایکی ادم شریکه نصیب نیافا و لالاناکا لدر
 3 عادت شیزانی دلد و لولین لکم نریرندن فرق ادب بلدر
 4 بویضا فاوزده کر بویضا احمد مادم دیرم ادر کیم یلنه
 5 صینت رید حصوم سلاک کوز بانه کوز یکد و کنه کله فایده
 6 نوبنا اولان اکی ددم زرد جوب اولویکی ددم صرد حلیله و ز
 7 هریرندن بشرد ددم دار فلنل و بایکل هریرندن کینر ددم
 8 درود دکلر یخ هندی نروددم فرق صوبه نیر کز اصلا بیزد
 9 ادب مکه کفده کر اوچی بایب شیزانک شایخ علی کینر
 10 و علی کینر یلد ددر شیزان فده کینر علینک اولد کیم قنقل
 11 اولر هم کینر اولر کینر یانچی بایم آلان اولنک کالنه و قنقل
 12 نهاده بر یغیه و اوده بر یغیه کزک بوز و قنقل کیم بقصا
 13 شیزان اولان بر شیزانک و تاننده فلان هد اولور و دکلر لالتنه

اوله سب خود رطوبت نه حاصل اولورچی نوزون و دون
 کیم کوز ایشریکجه اولدیکم اقل یقینا که قان الودور
 بجانساندن در بعد بشفه جلایله استغداغ اندوردرچی
 یافتنه قان الود لیسین بلور بشفه قوشقنه دکلر
 قینس لرانک بشار بجه خام جلاب قوشق بایچور انوککم
 لمبعت غایت تراوله بشفه دیا ده فیلدین سول یکر
 مریو هیلله کیم ددم کیم متغداوله تریشنه قیلر اجه یوز
 ددم موقولر اوان یوز دیم سکر قلدیر یچی نمن صوبه اجه
 صین سول یکر بشفه کی ددم زید دیم ریشی
 الی دنک سقونیا یچی دنک قیل کلر یچی دنک کینلر دنک
 دکلر یغور ل جلداده لر بجه لریشی بشفه نیشی
 دیم دکلر اغری نه کیم ایشی نه ایلن امله فایله اولر
 بشفه استغداغ دن مکن تیغ ندر لیشا زامیوطا دیله

اولدی قوم فیلسی راعی لکد کیم یارد چقه لرین کما متیله
 ذور اغدر دودور یاصغریله دخی اشجولایله بنان ایدم
 صین بودر صبر افایا حضض کیشا فاماسینا انجور غلر
 دکلر بیرینه نیت مرین موکله یغدم علاج ایدم بوعلت
 زایل اولدودور یادی بخی باب جملک تابی وعلو
 وعلو جی لدر جرب نکلک دکلر قیقند غا وراور
 دورت نوع دیرینه یونان نیمه رالمویس دکلر یغی لدر
 یملک اولر یچی نوعه جبهه طلمایچیر دکلر غایت قیلر
 یملک اولر یچی نوعه سقینس دکلر انجور یغی کیم
 یارلمت بوسیندن تیغ قیلر دخی نوعه طلمویس دکلر
 تیغ یاری ولت خنک قلفنه اما نوع اوله ایدم اولر کیم
 قنلایچی قزلا اولر یاری ولر یانغون اولر کیم اولر
 ککلر اغری لک موکله موکله اولر کیم ناما قوعلر جلد اغلر

- 4 قَبْرُكَ اَرَدِي اَدِيهِ تَزَحَاجَتَا وَلَوْ شَا فِي اَخْفَا سَيْعَمَا
- 2 اَدَه لَسَاخَف سَرْه رَوْنِيَا جُكَلَا اَنَا اَوَكَم حَرْبَه كَوْن
- 3 اَغْرِي سَلَه شَتَا اَوَاك شَا فِي اَخْفَا سَلَه قَبْرُكَ دِي لَسِيذ كِيَم
- 4 بُو نَوَعَلَه اَوَاك حَرْب تَكْرِيكَه قَبْرُكَ خَطَا دِي هَرْجِيَن كِيَم وَنَدِي
- 5 قَبْرُكَ كَرَكِيَم اَدِيغَلَه بِنَه بِنَه اَلَك كَوْن غَلَه وَفَتَك وَنَوَعَلَه حَرْب
- 6 وَنَزَاد وَنَزَحَرْجِيَن اَمِنْ اَوَاكَه دَعْوَا غَرْجِيَن كَرَكِيَم
- 7 لَكِيَم بَعْض طَبِيكَ اَتَجَنَكِيَم قَبْرُكَ دِي وَنَدِي بِنَوَعَلَه كَرَكِيَم
- 8 اَكَلَا رَاج سَاغْت قَبْرُكَ غَلَه مَازَوِيَه طَلَسَه حَرْب زَا لَدَه
- 9 قَبْرُكَ حَرْبَك مَازَوِيَه قَبْرُكَ اَتَبَه وَبِنَوَعَلَه كَرَكِيَم رَوْنَه حَرْب كِيَم
- 10 اَرِي دِي رَوْنَه رَحْمَت زِيَاكَه وَبَاغِي غَايَت جَقَلَه طَبِيكَ اَقَلَكِيَم
- 11 اَوَا سَيْعَمَا اَغْرَايِيَن اَرَشِيَه كِيَم دَرَك اَلَاكَه سَكَن قَبْرُكَ شَا فِي اَخْفَا
- 12 حَادَه وَنِيَا فِي اَخْفَا سَلَه قَبْرُكَ يَاخُو دِي سَلَفَوْنَه جُكَلَا اَلَك بُو
- 13 شَا اَلَاكَه حَادَه مَتَسَوِي اَوَلَه اَوَلَه نَا رَاج عَدِي سَيْعَمَا

اور

اَدِيَا سَيْعَمَا اَلَاكِيَم نَا كِيَم حَارَكَتَا كَرَن اَوَاكَه بَعْد شَا فِي اَخْفَا
قَبْرُكَ دِي وَنَزَحَرْجِيَن كَرَكِيَم تَدْرِيكَه بِنَه شَا فِي اَخْفَا حَادَه
كَلَا اَوَاك حَرْب حَادَه اَوَاكَه اَوَاك حَارَكَت دِي اَوَاك
بِنَوَعَلَه وَبَا سَيْعَمَا اَلَاكَه كَرَكِيَم كَرَكِيَم حَارَكَت حَارَك
لَرِيَن دَر اَوَاك اَنَا بَعْض طَبِيكَ حَرْبَك اَوَاكِيَم اَلَاكَه بُو لَوْنَدِي
هَشَوَا لَو رَوِي شَوِيَن كِيَم حَارَكَت زِيَاكَه اَوَاكَه بُو عَا اَمْلَاك كَرَكِيَم
دِي بِنَوَعَلَه حَرْب كِيَم نَا رَاج عَدِيكَه قَبْرُكَ سَب اَلَاكَه شَا دِي
عَدِيكَه اَلَاكَه خَشَوْنِيَن فَعَلَد مَوِي وَنَا دَر سَيْعَمَا شَا
شَا فِي اَخْفَا اَلَاكَه اَرَا فَاغْفَر كَرَكِيَم زِيَا بُو شَا حَرْب زِيَاكَه
اَدَر مَقْصُود قَبْرُكَ قَبْرُكَ نَا كَرَكِيَم سَا دَر اَوَاكِيَم كَرَكِيَم
نَا اَدَا لَو فَا اَلَاكَه دَن اَوَاكَه اَلَاكِيَم زَا اَلَاكَه بِنَوَعَلَه طَبِيكَ
دِي بِنَوَعَلَه خَشَوْنِيَكَه قَبْرُكَ بِنَوَعَلَه اَخْفَا اَخْفَا يَاخُو بُو فَا
قَبْرُكَ بِنَوَعَلَه اَخْفَا حَادَه حَرْب سَلَه سَلَه كَلَبَه يَا اَلَاكَه

- 1 نَادِجٌ مَدِيٌّ مَسْئُولٌ وَدَدَمٌ صَبَغٌ عَزِيْزٌ بِيْرٌ دَدَمٌ رَاغِبٌ كِي
- 2 دَدَمٌ كُوَيْمِيْزٌ فَلَمَّا رَاكِي دَدَمٌ اَمِيْنٌ مَحْمُوْدٌ مَصْبُوْجٌ دَدَمٌ زِيْجَا
- 3 اَكِي مَحْمُوْدٌ دَدَمٌ وَزِيْجٌ زَعْفَرَانٌ مَوْصِيْفِيٌّ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ مَحْمُوْدٌ نَك
- 4 دَوَكْلَرُ الْمَدِيْرِيْنَ اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرٍ اَوُوْبِيْكَ طَفْعَه وَاَكِي مَحْمُوْدٌ
- 5 بَعْدَه لَر مَدِيْرِيْنَ نِيَا وَلَحْظَرٌ جَرِيْبَه سَكَه كُوْرَا قَه فَايْنَه اَوُوْرِيْجَا
- 6 اَوْجِدَرَهْمُ كَمِيْزٌ قَلِيْاسِيْ اَشَقُّ مَع عَزِيْبٍ اَسْفِيْدِيْجَا مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ
- 7 اَكِي دَدَمٌ سَدَا ب مَدِيْكَه بَعْدَه لَر نِيَا اَفْلَرَادَه لَر بِيْرٌ دَدَمٌ نِيْجَا
- 8 اَوْجِدَرَهْمُ كُوَيْمِيْزٌ فَلَمَّا رَا لَدِيْ دَدَمٌ اَشَقُّ بِيْرٌ دَدَمٌ دَوَكْلَرُ سَدَا ب
- 9 مَدِيْكَه بَعْدَه لَر نِيَا اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ نِيَا اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ جَرِيْبَه طَفْعَه
- 10 كُوْرَه مَوْدَانِدَه كِيْنَه اَشَقُّ اَرَا فَايْنَه اَدَه نُوْرِيْكَ مَدِيْرِيْنَ اَلَكِي دَدَمٌ
- 11 اَلتُوْنُ قَلِيْاسِيْ كَمِيْزٌ قَلِيْاسِيْ اَلتُوْنُ نُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا
- 12 دَدَمٌ سَدَه اَصْفَهَا يِيْ سَا فَج مَدِيْرِيْنَ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ دَدَمٌ زَعْفَرَانٌ
- 13 دَلِيْمَدَانِ اَجُوْ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ دَدَمٌ اَكِي دَدَمٌ كَا قُوْرَتُكَ خَالِفٌ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ

بِيْرَتُكَ دَوَكْلَرُ الْمَدِيْرِيْنَ كَمِيْزٌ اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا
 بَا سَلِيْمَتُوْرَه سَلَه جَرِيْبَه طَفْعَه كَمِيْزٌ كُوْرَا قَه فَايْنَه اَوُوْرِيْجَا
 وَادِجِيْ فَلَمَّا مَوْصِيْفِيْلَه قُوْرَه لِيْلَه مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ دَدَمٌ مَدِيْرِيْنَ
 مَحْمُوْدٌ دَدَمٌ دَلِيْمَدَانِ اَكِي دَدَمٌ زَعْفَرَانٌ مَوْصِيْفِيٌّ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ مَحْمُوْدٌ نَك
 مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ دَدَمٌ وَزِيْجٌ زَعْفَرَانٌ مَوْصِيْفِيٌّ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ مَحْمُوْدٌ نَك
 مَدِيْرِيْنَ اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا دَوَكْلَرُ الْمَدِيْرِيْنَ كَمِيْزٌ اَفْلَرَادَه
 مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا دَوَكْلَرُ الْمَدِيْرِيْنَ كَمِيْزٌ اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا
 يَانِدُوْعَه قُوْرَه لِيْلَه يَانِدُوْعَه كَمِيْزٌ كُوْرَا قَه فَايْنَه اَوُوْرِيْجَا
 فَايْنَه اَوُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا
 كَمِيْزٌ اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا
 وَفَقْدَنَ نِيَا فَوْصُوْبَه اَذَبَ اَسْفِيْدِيْجَا اَلَكِي دَدَمٌ زَعْفَرَانٌ
 زَعْفَرَانِيْ مَسْفِيْفٌ مَحْمُوْدٌ جَرِيْبَه سَكَه كُوْرَا قَه فَايْنَه اَوُوْرِيْجَا
 اَكِي دَدَمٌ زَعْفَرَانٌ مَوْصِيْفِيٌّ مَحْمُوْدٌ بِيْرٌ دَدَمٌ زَعْفَرَانٌ
 دَوَكْلَرُ الْمَدِيْرِيْنَ اَفْلَرَادَه لَر مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا مَدِيْرِيْنَ اَوُوْرِيْجَا

۱ بیدی در برقع نیاف دخی جربه ظفیده پایله آدر اسخز
 ۲ اوان التدمیم خلفه کز دیم فلما دور دیم مسافیه الکبدیم
 ۳ زخا بربندیم مع عربی کیم دیم و کلا الیک تعود صوبه
 ۴ بعدت یافدا لردعدا دیوبک بیدی بدیع منفعت
 ۵ مخصوص جربه کویتن صرد و دیم نونا دیوایی دیم
 ۶ ایزن فرزند کونر حکلا اخی نوع جرب کنی نعدت
 ۷ مشکله دخی اوله اعراض فو برور و هردقت نبوتی دیم
 ۸ کور و کیم باری اولمندا انجاری بی باری کیم علیج اولدیم
 ۹ استنفذ اندب بنی لک و کبص الزلم کیم یاکو کور
 ۱۰ کونه شند فانه ال ترسوطا لرب و بدنه کندر کور و کلا
 ۱۱ رطوبت کیم اندر صفت عو کیم بونه کله کور صلا جرب سید
 ۱۲ جا و نادره بریدن کور دیم مسافیه باری حصیر و ندر زعفران
 ۱۳ نکره برینا نردیم اچی مسکله کور و کلا کور و کلا کور و کلا

وَنَافَا كُورِيمَ جَوْرِي كُورِيمَ سَكْرَ اَوَلَا يُوِي عَمَكِ سِيلَه بَحْرَجِ
 اِدْرِيوِي عَمَكِ سَبَّ شَوْد وَاغْلِيَطَا لَوُوبَنَا اَوَلَوْرِي عِلَجِ بَوِي
 كَامَه كَرُوِي بَاغِي اِسِي اِدْبِ دَوَلَكَمَ سَبْرِي عِصْمِ غَدَا لَرِي
 شَوْد تَوِي اَلَكَمَ تَوِي صَوِي لَه سَمَاقِ صَوِي لَه تَرُوْدَه اَوَلِي اَوَلَه
 كُورَه حَكَلَه دَوِي دَرُوِي تَوِي اِسِي كَمَ طَعْنِي بَانِي وَكَرَاوَلِي
 غَايَتِ مِيْنَه رَشَوْد دَوِي كُورِيمَ كُورَه بَانِي كُورَه دَوِي دَوِي
 لَمِي دَرُوِي اَجِيْتَه دُورَه دَوِي شَوْد صَوِي لَه بَوِي كُورِيمَ اِرْجِي
 مَحْكَلَه كَلَا شَمِي اَوَلَه اَوَلَا يُوِي بَابِ جَانَا
 اَسَايِي رَعْلَوِي وَاغْلِيَطَا لَدِي جَانَا شَوْد وَاغْلِيَطَا لَدِي
 كُورِي تَقْدِي قِي دَرُو اَوَلَه شَوْد كَمَ اَبَقَدَه اَوِي اَجِي
 كُورِي اَجِي دَرُو اَوَلَا وَاغْلِيَطَا لَدِي كُورِي دَرُو اَوَلَا
 دَوِي جَوِي اَوَلَكَمَ كُورِي كُورِي شَمِي دَرُو جَوِي اَوَلَه سَبْ دَرُو
 غَلِيَطَا لَدِي اَوَلَكَمَ دَرُو صَوِي طَعْلَا مَلَدَه حَا مِلَا وَاَوَلَه

1 عِلَوِي اَوَلَكَمَ شَوْد وَفَتَمَ فَوِي دَرُو كُورَه لَرُو فَعْلَكِ حَبِ
 2 دَرُو شَرِي اَوَلَا فَرِي خَنَكِ رِيْنَه شَوْد اَوَلَا لَه اَوَلَا جَوِي فَعْلَكِ حَبِ
 3 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا جَوِي عِلَجِ كُورِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا دَرُو
 4 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 5 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 6 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 7 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 8 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 9 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 10 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 11 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 12 اَوَلَا جَوِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي
 13 عِلَوِي اَوَلَكَمَ تَقْدِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي اَوَلَا سَبْرِي

سحله دن فاین اولیا صنایله اصب سوره کدریله کم نونک
 کوکندن بینه شه فالما موضعیله لوزله کدوب حبیب صوبی طند
 اودنه کلایغله کدوه صوره ده دل کدوبه قلی اولریا قنطاری
 اودنه دایره الی اوی خیمیا دوزجراکت برنه بن اودنه
 اود کرم بوضد بالوده دکر اولدی اوی اکی ساعف دوبرطو خله کم
 اولموضع قاده بدن اوی کید دکر کوزی برنگن خان اولدیله
 بولرم کوفخلنه اوده بدی یکتب کمنه عینک انایو کلایف
 وعلو صوبی لدر دوزجمنه برغلط لدر کم کدک قنقدن سولدا اولدی
 سوادوی بخار کزیندن دیم سولدا لدر کونو بولت ایدنه
 صکر غله ادا اولمکنم لخره انجده محبت اولدی وعلما اولدی
 علوت ادا کیم بولمکنو کتلونه دقتیم ابقنه اویسه شله
 صوبی کدونه قدیا قوم باکل دوزج لدر ادا کیم لطف بولدی
 بوردی بحد حله الی لدر لخره قده کدونه خاف طفا دینار

1 کد کرم فان تام افه اکرا یجن اولریا شیش طری اولدیله
 2 زحمت جکلو والله اعلم اود النی یکتب نونه ناکا یو
 3 علوتی وعلو صوبی لدر نونه نرا تو عمنو قنل ایدیم اصلان نون
 4 نکلنه اولر بعضی قیلنه مالیه بعضی قنل اولدی بعضی
 5 پا نخلنه مالیه اولدی سب طبعندره خایج قانده سولدا اولدی
 6 خله کم برغریب حرارت دفع اولدو لخره دوزجینه مانع اولدی
 7 کدو رنجنه نیک کمال سوزینه سفید اولب فان ایت کید
 8 لخران وجهه علاج اولدیم اول فصد اولد بعد باشی
 9 بدله نینه ادوب اشکاله اولد کمال یجن خافدا سب
 10 اده کرم انجده بخار و اسفند زک زخا و نونیا اوله کد
 11 بولدا حرارت نون لنها ب سول اولریا خایج معلول
 12 بوردی لیمه بوب و برطیب اکر کوزی قنل ددود و غایله
 13 بخدر طالع لدر لخرت باب اولر سوز کینج اسفند لدر اکر اکر

من لحي خاف وود و آتوك طيبني لكر كلو غدا دل منع ادر
 علاج اولو كيم باخي بوني اول خططن ادره لركم سغفر
 اولينري بعد اولو نولو و دكندر عطيني توان باغلك درو له
 نقي قتي سر لا و لره در مكن اولو سا دعي طو له جرك او نري و كرك
 شركه بغيب طوا دل كر بو علاج اولو غندن صكر خيل اولو كيا
 اي منقائله كود را سوز له كود فان غلبه ادر و جوف لحي
 اولره فونكر كم انه بعد فان زاج بيري ككب دودلر سنا اوله
 اوله طو زنجار آب شرا دكندر غلك باخي عطيني علاج
 بلدر شرا دكندر عطيني كودك قينده اولو در جميع اندام
 لره دخي اولو ماري در نره در موضع كندر نره آخر كلك
 يا ادر استيب كبحر ماري سي با صغرا وي با دوي با لوندو
 بلمندن اولو عطين اولو كيم صغرا وي اوله كيك غلبه لكر
 دوي با لاندلفه يابلا اولو دوي با لكر عطيني شرا اولو

جكلر باخو دنياف دين صنتي نيا و طخا طيقان كچينه جبهه به
 2 قنق سيزخا اولو دونه فابله ادر بنا و زج مفسول اولو الديق
 3 زنجار بيز ديم را سغف دود ديم صيغ عريني اندوهم انون
 4 زعفران هر بريدن بريددم عدي اولونيك بيري دودكدر
 5 الكبريتي شرا له باخود را زانه صوبله صديبا فلدا ده لكر
 6 بغي نينه لره اولو ديم شنه دود ديم كينر فاسي فدا و شرا
 7 بعد ادر نه شرا فخلو في بخو دنياف اسود جكلر كم ملو در ابتدا
 8 علا جيند زكر اولو سدا و سكر نجي كاسب نولو عطيني بلدر ايتاه
 9 علامت و علا جيكه تا ليل كم عارض اولو كودك قينده كي نوع در
 10 معده و عجم و كينه كنده در لرك و كينه جكلر در رسيب غلظ
 11 سوداوي خططن ر محفوف اولو شرا بلمندن صولك اولو كيم فانه
 12 مالم اولو كي نوع در بيه فرونيه در لرك بيزو كيك كركي اولو
 13 اكر چينه كچه لره در لرك اولو در لرك بونابل بوبه بنگك

كَنَادِي جُتُوكِبَ اُولُو بَ كَوْنِ قَوْلِ اُولُو دَرِ بَرِ بَرِ بَرِ بَرِ بَرِ بَرِ
 بَارِي بَرِي اُولُو دَرِ مَطْلُوحِ فَالْهَمْلَهُ مَاءٌ دِيْمَانَهُ كَيْمُ اِيْحَنَدِ
 هَلِيْعَ اَوَّلَهُ فَصَدَدِ خِي اُولُو دَرِ تِنَا لَدَا اَكْرَقَانِ غَلْبَهُ سِي زِيَادَهُ
 اُولُو سَاعَتِهِ هِنْدِي لَه اَنَارُ مَزْدَدِ سِي دَرِ دَرِ كَوْنِ ذِكْ قَبِيْعَتِ
 كَابِي صَوِيْلَهُ مَامِيْنَا دَرِ دَرِ كَلَامِيْلَهُ اَسِيْدِيْلُجِ اَذْخَرِ سِرْ كِه
 كَلَا رِيْمِي وَ حَضْرُ دَرِ دَرِ يَا خُو دَرِ مَطْلُوحِ اَدَلِ كَوْنِ زِيَادَهُ نِيَا فِ اَحْمَدِ
 لِيْنِ جُكَلُو كَيْمُ بَاقِي قَلَانِ مَادَه دَرِي عَجَلِيْلِ اَدَه وَ اَنَسَه اَعْلَمِ
 يَكْرِيْمِي بَرِي بَارِي سَعْنَكِ اَبَانِي عَلَامِيْتِي عَلَامِيْتِي عَلَامِيْتِي
 سَعْنَه نَرِيْعَلْتِي دَرِيْمُ كَرِيْكِ دَرِيْمَنَه وَ اَفْعَ اُولُو دَرِ مَتِ
 كَرِيْكِ دَرِيْمَنَه كَلِكِ كِي تَسْنَه مَاصِلِ اُولُو دَرِ تَرِكِ دَرِ لِيْخَه دَرِ كَوْنِ
 دَرِ دَرِ اُولُو كَيْمُ سَبْرِيْكِ كِي اُولُو دَرِ اَكْلَزِ بَعْدِ اَكْلَزِ دَرِ مَتِ
 اُولُو كَيْمُ كَرِيْكَلُو دَرِ كَوْنِ دَرِ مَتِ اُولُو كَيْمُ لَوْنِ كَلِكِيْلِ اُولُو دَرِ سَبِ
 سَوْدِ اُولُو بَخَادَدَه اُولُو كَيْمُ مَعْقَرِ اُولُو دَرِ اَوَّلَهُ دَرِ مَتِ اُولُو كَيْمُ

اَكْزَرِ بَرِيْعَلْتِ كِه زِيَادَه اُولُو دَرِ سَبِ اُولُو كَيْمُ يَرِيْمَنِ بَخَادَدِ بَرِ بَرِ
 اُولُو بَ مَامَدَرِ سَرْدَرِ اُولُو دَرِ مَطْلُوحِ اُولُو دَرِ مَتِ اُولُو دَرِ اَوَّلَهُ فَالَهُ اَلْدَدِ
 قَبِيْعَا لَدَه بَعْدِ مَطْلُوحِ هَلِيْلَهُ دَرِ بَرِ لَطِيْفِ تَرِيْمَنِ سِي دَرِ
 رَشْدِ اُولُو دَرِ مَطْلُوحِ وَ اَنَارِ صَوِيْلِ وَ اَنَارِ دَرِ ذِكْ بَدِ وَ دَرِ ذِكْ كَوْنِ زِيَادَهُ
 مَطْلُوحِ بُولُو دَرِ نَارِ خِ عَدِيْ جُكَلُو اَرِكِ صَوِيْلِ اَنَارِ صَوِيْلِ مَرِيْمَنِ
 مَطْلُوحِ عَنَادِ صَوِيْلِ كَيْمُ صَافِي اَوَّلَهُ سَرِيْمَنِ اَوَّلَهُ اَلْجُوْدِ اُولُو دَرِ زِيَادَهُ
 صَوِيْلِ كَلِمَتِ اُولُو دَرِ ذِكْ قَبِيْعَتِ بَرِي قَطْعَانِ اَلْبَارِ كَلِمَتِ اُولُو دَرِ
 مَطْلُوحِ كَرِيْمِي بَرِي بَارِي نَعْنَكِ اَبَانِي عَلَامِيْتِي عَلَامِيْتِي عَلَامِيْتِي
 نَعْنَه نَرِيْعَلْتِي دَرِيْمُ كَوْنِ ذِكْ قَبِيْعَتِ وَ غَيْرِ اَنَارِ مَلْدَه دَرِيْمَنِ اُولُو
 اُولُو دَرِ سَرْدَرِ اُولُو دَرِ كَلِمَتِ رَجِي اُولُو دَرِ سَرْدَرِ اُولُو دَرِ بَرِ بَرِ
 جَوَانِ اُولُو دَرِ سَرْدَرِ فَرِيْلَفَه مَامِلِ اُولُو دَرِ اَكِي نَوْعِ اُولُو دَرِ مَتِ
 وَ غَيْرِ سَاعِيْهِ سَبِ كَوْنِ مَطْلُوحِ اُولُو دَرِ كَرِيْمُ كَوْنِ ذِكْ قَبِيْعَتِ
 عَارِضِ اُولُو دَرِ مَطْلُوحِ اُولُو دَرِ كَرِيْمُ كَرِيْمُ دَرِ كَوْنِ ذِكْ قَبِيْعَتِ

نام لیتک از ی مین اول اول بلخوردن بلد سول اولور
 اوجنی فاموینی تویندن و کیم عارض اولور اولور علیج سول
 ولیکن اکادخی انتخاخ سیمه اغنولوست اولوریم ریخ و خیفند
 بیلدون حادونا اولور تیضک کرد و تحیل اولور نایخ کور و
 اولور سبول اولور اکز بوعلت برله عارض اولور سول سبب
 ندیکه آلو بورد اولور بوان بولورک دلویت تیخ اولور
 عارض فضلدر بوضلالک دغانی متصاعدا ولور ریخ شینلر
 سول اولور ریخ بوعلت فزکو نزن حادونا اولور اقلیم بیهید
 این قانی اولور لور ان اولور لاله لونسک برودنه مایلد
 اولور سوه اویزد قانی اولور حکلی حکلی کلور غلیظ اولور
 لور ریخ موضع بیک اولور بولیک المزلو اسجانی اولور اولور
 دیوی دجهن کی اولور فی الجملة عموم الانتخاخ کرد و فبقده
 اولور باکوزا غیری صولک باخود ججک صولک سبب اولور

1 لور ان اولور اولور سبب متغیر اولور بلخوردن اولوریم
 2 بخاری کوزه متصاعدا ولوریم اولوریم اقل بدلیک
 3 متغیر اولور اخلاطدن پاک اولور بعد شایف ریخ جکلر
 4 باخود قرائخ فانی بیدرب دکلر کلیمه ریخ بیدرب
 5 طلی اولور باخود ریخ ریخ کلیمه ریخ بیدرب طلی اولور
 6 آدرعلت اکز اولور شینلر لاله کرک و لوریم حجامند
 7 فنی کلر لاله ریخ ریخ کلیمه بعد سوه ریخ ریخ
 8 جکلر فایده کیم ریخ ریخ انتخاخ علینک سبب
 9 علامتی و کلر ریخ ریخ ریخ ریخ کلیمه فزکو اولور ریخ
 10 اوج نوع اولور ریخ سبب انتخاک ضعیفدن اولور کیم
 11 تفصیل اولور اولور اولور ریخ کلیمه فزکو ریخ نوع بلغم
 12 جملعتدن ریخ حادونا ریخ کلیمه فزکو ریخ کلیمه فزکو
 13 تمام بلغم و هم بلغم اولور عارض لیتک سبب کلر کلیمه

هم بود بر زمان بود احواله کند زینت بر منبر
 ای جراحندری صلا خسته کتور مر و بال کنز دم سجدت
 اولش سر که بیدم ز بخاری ددم دکرا یاله سیکله بند
 استیصال اولد اگر جراح خسته اولدیم بق ایندن بر کتور اوله
 میهم استیصال اولد کتور میهم استیصال ای جراحندری صلا
 ایوات بود دانوم استیصال هد بریندن اکثر ددم کلایج
 بشیر دم موم کلایج ارب استیصال هوانن فرزند
 اگر حرارت زیاده اولسا ای جراحندری صلا اولد
 بعد صبر اندوت کونک قف قد اش فای زعفران قلنس
 مهم دوزلن تالم جراح دستان اوله بود و بزرگ منقبت
 اولدیم جراحندری صلا طریزی منع اد جراحندرتکم
 جراحندرتکم قنوی دخی ای جراحندرتکم جراحندرتکم
 اتیمبه انا غل کیندن کم جراحندرتکم باغ غری عارض اولد

جتن لدرست لکله اگر یقینه فنج اولسا سحر یا غنه زین
 او دبل قف کونک یینه اولدیم باغنی فاده و دبل
 کیده زیندن دخی کونک فنج اولدیم باغنی غنه
 و علاجی بلدد تا کلر عجلت ز جراحندرتکم اولد و دستان
 بویدری قف دخی کونک قف غنه فنج اولدیم جراحندرتکم
 اولد و دخی زیاده اولدیم بنگه بنگه فنج اولدیم جراحندرتکم
 اولد اولد اگر قف دخی فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم
 یزینده کتور کلر قف دخی فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم
 جراحندرتکم و دخی فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم
 فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم
 فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم
 فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم
 فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم فنج اولدیم جراحندرتکم

- 1 وعلو حنی بلدر قمل و ققام و قردانک سب بر منطما سکر
- 2 بپ از ریاضت المکده او لور کم طبعندت خان و غلط رطو
- 3 انوک بدند منکدا اولور بو رکو پی پوسنه برتد طبعندت
- 4 خاچ بر حرارت اکا ازا و دعب عفتت بدرا دلغی سبیله فو
- 5 استغداد اولب بر صدد حوران خبیر کنه ناکا اهل اولور اولد
- 6 دینده کبریکلر او دنا نند نیت کچی ناکه اگر بر بونک صاچی
- 7 کند و زنی غیر طهیب متوان نامه کر تیک اولر انا غایت ریاد
- 8 اولور بور و آبنا نند کز جیو آنکر که آه اینک نکل نفا م
- 9 فو آن هری بری بر نوع دیر غایت کو چک اولور اولور اولور
- 10 کبریکلر دیند ظاهرا اولور اکا عدجه صنادخ و دل انا ناکه سب
- 11 غلیظ اوق اولور آبنا نیکر اکا اولور با انا سقا اولور اکا
- 12 قنما دونا انا ناکه مایه بی نوکی نوعدن دینی غلیظ اولور
- 13 جوق اولور آبنا ناکه دونا ناکه انا نیکر اولور کو زرتک دلجه

نزد

نیت اینک اولور دلور عراج اولدکم بدن منقش اولور انا ناکه طار
 اریب لر برص ایاچ فیدر که حبت صوبله غدره اولور منصل
 خنامه کین لادی لولور کیکر کر بک فیدر دکن صوبله انا ناکه
 صوبله یولور یولور جلندی رصوبله یولور با حود یویج با عقر رطو
 با حود صوده قانبد با لصبو که کر بک فیدر یولور یولور
 دینی شب یایی کی دیم مویش بر دیم اکی و فکلر با غله زیدند
 کر بک دیکر نه دونا نیت دکر شب یایی مویش هدر برندن دیم
 صوبله و حود هدر برندن یولور دیم و فکلر یصل عصل کر بک
 نیت یایی اولر با حود صواد و کو کدی نیت یا غله اذ ب
 کر بک دیکر نه دونا نیت دونا نیت چکلر با حود یولور جل
 بود و منقش قلب سیله کر بک دینه بکلر و انا ناکه
 یولور یولور با حود انا ناکه دونا نیت یولور یولور
 علو حنی بلدر انا ناکه انا ناکه کر بک کلا کینه دیند

1 بوعلت ي نوع دوع رب اولدكم كريك دوكدر بق كند و
 2 قازين اولور بوغرا اولمايحي كريكند ويكوز قوز قيقوز
 3 اولور عوج اولور سيب اوج نوع دوي ري ايجي قوز اولور بوندي
 4 كريكوز دونه دوكوز باخود واه الفلب خيندن بيرخيس
 5 اولريم سيوت عازين اولور اعصابه ايجي كريك دوكوز
 6 بق بوغون اولقلمكه قيقه نرينق مازن اولب قز اولور
 7 وميق اولور جديت ولاق و قوز الديق كيك ايجي
 8 مالدستغ اولور اولور موضع مازده سي قستريك اولمكه
 9 مالمري ملجود ديري في الجملة فاسد اولور لخل اولور اولور
 10 كوزك قيقه منصب اولور سوله سيب نديك كوزك قيقوز
 11 بوند موزلي ايت نديس اولب كندويه قولور جواس
 12 سيب اولور كوزك قيقو اغدينك اغدينك قازين اولور لخل
 13 مستعان اولور موضع دوي ري باخود واه مازن غلب

رولور

دوتون لخل محلد حركيك كوزيندن عراج اولور كوزكم
 سيب اولور قيقوي اولور قيقه مستغول اولور
 داه الفلب خيندن اولور نيز اولور اولور اولور
 بيلله دوشنا باوا يلقول جكلور كوزك نديكندن اولور
 يمتق اولور اولور كوزك نيز اولور اولور اولور
 ولاحد جكلور كوزك نيز اولور اولور اولور
 باحد يمتق بونقي بالله نديك نيز اولور اولور
 قيقو كوزي كوزي بونقي بونقي اولور اولور
 يمتق سديم كوزي كوزي اولور اولور
 نينه بونقي خنما جكلور كوزي كوزي اولور اولور
 يمتق اولور اولور اولور اولور اولور
 اخر سديم ايفنهاي قيقولار قزاج هر بيردن بيرد
 كوزيب بالله قيقو كوز جكلور سديم ويكوز

- ۱ بوعلي کي نوع دږيې اولدو کي کړيک دوکړ بنو کښه
- ۲ وراړن اولدو بوغ اولدو لږي کړن کښه وکړو مورو مورو
- ۳ اولدو مجروح اولدو سب اوج نوع دږيې استو نيزه لوبونکي
- ۴ کړيکړ دږيې دوکړو پاکو دږيې الفلب خښند بر خښ
- ۵ اولدو سب عارمن اولدو اعصابه کړي کړيک دوکړ
- ۶ بنو بوغون اولدو لږيې فقهه نيزيې ماديې اولدو
- ۷ وسيع اولدو حبيب وکړو وکړو الږيې کي اوجي
- ۸ ماکو مښ اولدو اولدو مښ ماکو مښ وکړيک اولدو
- ۹ ماکو مښ اولدو مښ ماکو مښ وکړيک اولدو
- ۱۰ کښه فقهه مښ اولدو مښ سب مښ کښه کښه
- ۱۱ بوغون مښ اوج نيزيې اولدو کښه مښ وکړيک
- ۱۲ سب اولدو کښه مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۱۳ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ

لوبيد

- ۱ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۲ سب اولدو کښه مښ مښ مښ مښ مښ
- ۳ دږيې الفلب خښند اولدو مښ مښ مښ مښ
- ۴ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۵ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۶ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۷ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۸ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۹ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۱۰ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۱۱ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۱۲ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ
- ۱۳ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ مښ

فلما وردتم شمشيرهم برددكم كونيض قلعي كم يوغسدا وله زغولان
بيز بزن بيجو دنك سبل هندي اوجدهم دوكين دوكار
ليد كوده جكلو صفت ستمه ويكو ريكاري سوري ملطال غل
نونه وغيري كوزله فايح ادا سدهم كونيض قلعي هيرين زن
حق دهم باقر تو بال زغولان كليركي سبل هندي كوناك
ار فلما هيرين زن بيجو دنك كونيض خراجكو ري اوج ادا
دي دكلو ايلوا جربسا باغر فكل اكر يوجد اولسا
ماله كود لردو ادينيك يا غدن غوي اوند صيت سدهم
بكر كونيض خراجكو ري سبل هندي لاجود وطني كوناك
ويجي ويكي برابر دكلو ايلو عماله كوزو لوصيت سدهم
يكو ريكاري بوز بايني كس كوزك صاغلغ صفتال نور
لياني اللود وكار بردهم فويلوا غزنه برطاش فتواد له
كلري بال جفله حكم برك فتوا و تانين بركا ده شلوكم

جوالده مينه بويدي کمر او زونه فويلو خولديرم ايچند
 بنادويچ کلدن طشده چتا مسکر فويلو دوردل اوم شدي ي
 بواد وينك افنديه سکر تا حق کند و نه چکه ايجه بوي بوي
 چقدر لارا دلور اويده دن بر جزو اسخت بدم جزو نيز سده
 بادم جند و کلن دندلر سرخو ارباينه سکر لالو بوني کونيد
 کينک دنگنه سکر فابده سيل و معده لاجر فابده آردا
 انوکم علف سلاقه مشتاق افله شاف ديه فايده اده انوکم
 کيدوکله فويلو بيا غلغاي اوله رانا لوب بونله سرکه ايجه فويل
 مختار شود بعد د وکلر اکر کورده چکلر غي باغي کلتلر سکلر
 فردن اوله و کونيز فويلو باغي يا غيله فويلو ازلر اچو ايو
 يا غيله طيلو اکر کونکي بويده فرا ده دغي کونيز طوش بوي کز
 ديم طالع کسي بوي اوجده دم دوک کورده چکلر کونکري بوي
 هيلم فايده اده کيم طغوز غي باغي کونک اغوز غنک کيم باغي

وعلیٰ بنی یزید غریبه دو گز بر عین کجی کشیدیم چنانکه بگذرد
 کرد و برین در یکانی کوه نهاده اولورنه وقت برینله بصلو
 ایکی خشد وقت اولوریم طشردن دلیز ایشلر کوزک بریندن چکا
 طشردن فصله مرغ اولجی بولدی بصلو اول سیدلن کوزد ماده
 مسیری اولب کوز اغری بیری و کله لحد اوث اولور وقت اولوریم
 اچرد بریندن یکا اچلار یارمند ایلو ایلر برک دولکیده طشرد
 یسه اقوشل منقذندیم نکر کوز اراشند اولور وقت اولوریم
 قبعلک اشنا دوسیدن ایلر قبعلک غنور و غنور اچلر
 یاسخو ایکی چنار اکنز واقع اولوریم اولر عینک الیندر غنور
 خراب اولوب دالک دالک اولور سبب اولر اعضا یارنده ماده
 لیری اکنز دبه قول دپ دفع اکنز اکنز اولور عیج اوج نوع
 اولر یا اولرله بالغاقله یا منقله انا قان اولر علاج اولدیم
 اولر قان اولوب صکن سلا اچیره لر شله دماغ بدک ادرنه

دولر دماغ و کله و کنگ اسبابی علا سینی و علا جینی ادر
 کربک اغری و غنک سبب اولدیم بلغم جو طغیله و علاج صلو
 متولد اولور عیج اولدیم بدک تنقیه اولر و یانی ادر
 ایاچ فیدر کله و جت شیریکه ایلر فی صغیر بدو دل کلکینله
 غلیط طلملدن برهن ایدر دلو پینچیک بصر ایت و یوغرت
 کیم نکر بولر بکنز و ادرسه بعد شتاین پیرینی اللر دیت باغله
 پالچی یاغیله یا او یاغیله قشید بطلی ادر کر بکری قان ادر
 اگر کوزد سبله سروه و دیشای بکری کربکری دینه و دوشه
 کوزده فوت ویدر نوردی ادرودر انا قان و کله و کنگه علاج
 اولدیم کینی و برینی قان یاغنه کایت باغنه فی اجمله مر
 قینی یاغ حاندر اولد بولند بقلی یاغشور ادرینه نکر
 سکریم برینی قن ادر اوله بعد قاشنه قن قن سربه قلی
 غایت فایت ادره ادر نچ کاب غنک اسبابی علا سینی

دو کله غزیه اهل فایده اده نوح دیکر فتر اچن کم بو غه
 یافتن بیلک اجه بر سین اولو رای دو کله عربی اده زار کین
 خونی کیدد یا خور اول فتر بونی ناله فرسند لو غزیه وید
 غزیه ناله ایلخین سکر له بویور یغکن فتر بونی بو طریفه
 اقد سلا فایده حینت ذوریم غزیه علنی زایده صبر نایح
 اندودت کونان کم کویمیز اوله شاف ماسنا هیزینده بیز دیم
 دو کله ایلو عربنک اجه اکلر انا صلح جمیع معلله ده تد بیر
 صواب اولدیم فی الحال ادم بیله علاج اده لکم اوندنه مدنت
 کجوب کوی آن فاده قنیه انا مود اینی شل غزیه کرد
 دیم شنی طنزیه امله ای مینغله یارب جی کینی طسند
 رنه دو کله یغنی فایغ شرا له بویور انا مناسب دویله معللر
 راده لکم ذکر اینی کدی اولکم اویسته ایا مکن اوله نامو
 اینی ادد کوی فایز بوم هسله معلله اده لانا فظم سکر

راجن نه طایبع ادم شرابی قنید کونید بر اجه
 لمه زارین طایعه دوده بعد اوده بو کیم مضب دنه دخی
 نه و فکم غزینک اغزی دویس اری و جوله کلا مود بخن و کلا
 خوبر له فرسند و بایک سید له یا خا نو کندر سید له فرسند
 از حق زعفران قنیت باغ قنیت غزینک اودنه اوده لر غزیه
 آجه ای بغدادی انگلی از لیش کندر کله صورتی صوله یغند
 غزینک اودنه ارشد غزیه اجه فی النجمله تد بیر صواب اولدیم
 میل و جله اولد غزیه اری بیر مود اری شتر اده کور کور
 بعد پنی فنی لاله ادر اوی بولشد و بر اجه صند ادر و
 قرو اولدسه باش ادر سا دخی بو طریفه کور کور و کور
 عیایله نعلیل اسم اودنه ضینت ریا فحش قنیت ذریع
 ذریع و اهل و نرنا قند و رایع و شب و کوی بر ادر و کلا
 ایلر یانغ اولد غزیه غلای سکر له بعد لکله قرو در یسه

اَكافِ صَوْنِ بَنِي رَجْمَلَه وَدَحْلُفِ كَنِي اَنَارِ طَلِي اَدْرِكُم اَبِي رُودَه
 وَيَسْعِي اسْتَاوَر مَزَانِي دِي رَاك دُودَل بُوغْن جَوَالِد رَحْمَت
 سِي غَزِينِك دَكْنَه فُورِي نَه طَوْرِي كَم اَلَك سِي اَلْخَانِي
 يَكَا اَوَل بَرِي دَن يَكَا اَوَل دِي اَنُو كُور دِي مَشْنِك اَوِي حِي
 جَوَالِد دُوك اَوِي شَوْل مَشْنَد وَشَمِي كَم بَرِي كُوك اَوَل دَانِي
 اَوَل كُوك اَوَل مَشْنَد دِي شُك اَوَل مَشْنَد دَكْنَه فَايَن اَوَل
 مَشْنَق اَطَل اَوَل دِي حِي بَرِي دَن يَكَا اَوَل اَوَل دِي اَنُو كُور دِي
 مَشْنِك دَحْم كُوك طَبِي دَن كَن اَوَل دِي اَوِي شَا اَطَل بَرِي مَشْنَد
 فُورِي اَعْيَا دَاوَل سِي بَصَل جُود كَم لُكْنَد اَوَل دِي مَشْنِك
 اَوِي دَن اَوَل قَال اَغُور بَرِي دَن دَوَال اَوَل جُو بُوغْل اَحْيَا
 اَعْيَا دَاوَل قَال اَغُور بَرِي دَن مَكَل بَلَد مَشْنَق جِي دَن
 اَغُور مِي كَم اَكِي بَنُو طَوْرِي سِي غِي اَغْنَه بَا زَغَار مَر مَشْنَد
 بُولَد بَرِي اَحْيَه فُورِي اَكِي بَنُو غِي اَغْنَه بُولَد دَب مَشْنَد

نَبَاه اَوَل مَشْنَق اَوَل دِي كَم اَحْيَه سِي صَفَد قَلِي وَفَرِي سَاك
 اَوِي حِي اَوِي طَوْن اَوَل كَم خُور اَوَل مَشْنَق لَه مَشْنَق اَوَل دِي
 سِي صَفَد قَلِي وَفَرِي سِي اَوِي طَوْن اَوَل دِي سِي بُوغْل اَوَل دِي
 بُولَد كَم خُور اَوَل دِي كَم فَايَن دِي اَوَل دِي اَوَل دِي
 بَعْد مَشْنَق مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي اَوَل دِي اَوَل دِي
 اَوَل دِي كَم بَرِي دَن دَر مَشْنَق اَوَل دِي كَم اَحْيَه دِي كَم
 اَوَل دِي كَم اَوَل اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي
 فُورِي جِي دَن اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي دَن اَوَل دِي اَوَل دِي
 لَكْن اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي
 مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي
 دَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي
 خُور اَوَل دِي اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي
 قَال اَوَل دِي اَوَل دِي مَشْنَق اَوَل دِي اَوَل دِي

دو شایه د با یلیقونیک اوزاکی با سب سلا و دکنز
 عیت بد و سلا و خله علقه و دکنز کوزا بزندن یکا فی کوش
 سنک با طبعی لک اولت اولت فی عت اوند غن کیم
 بو عت عارض اول کوزا با یی خنی اوزا لکه از که با ندر طبعی
 اول کوزا با یی و طبعی منع ادم سلا و اولت و سلا و ملک
 کوزا با یی موکنا اولت و سب بو عت اوج نوع دیر بود که
 طبعی طبعی کوزا و کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 سلا و دکنز سلا و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی
 عیت کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 قدح خیز اول با یی طبعی و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی
 اول سب سلا و عارض طبعی و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی و طبعی
 معلک اولت اولت ایا ایا ایا ایا ایا ایا ایا ایا ایا ایا ایا
 بود و سلا و سلا و سلا و سلا و سلا و سلا و سلا و سلا و سلا

مجد و فایله ادر اگر خود فرمایم حرات منقلا و له و بواکی
 بنو کنا ب ادر و بی هر کون بزرگ استمال ادر سله کیم سکن
 ارناما سوا و قنم بنو جند لکه دکنز کوزا و اوزا و سله
 به جند با خود له جند و دکنز کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 ناخذ جواخت بواک اوله و هم طبعی و سب ادر کیم سکن ارنما
 جرات بو رمل کوزا و دکنز و قنم جواخت نیک استه سب
 و دکنز کوزا جواخت جواخت کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 و دکنز و جواخت و دکنز و دکنز و دکنز و دکنز و دکنز و دکنز
 و دکنز کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 بو عت و طبعی و دکنز کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا
 اول سب سلا و اولت و طبعی اولت ادر سله و طبعی و طبعی
 ادر کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا کوزا

بَرِيحِي بَابُ سَبَاكِ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 سَكُونِي بَابُ وَدَقَةِ عَلْنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 فَطْرِي بَابُ وَدَمْنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 اَوْرِي بَابُ دِيلْنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 اَوْرِي بَابُ فَوْنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 اَوْرِي بَابُ لِمِ الزَّيْمِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 اَوْرِي بَابُ نَفَرِي لَانْفَاكِ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 اَوْرِي بَابُ دَرُوْدُو كُوْنِ اغْرِيْلَنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 اَوْرِي بَابُ اَوْلَمَعَدَمِ اَوْلَهْ كُوْنِ اغْرِي بِي بِي حِينْتَا لَمْنَهْ مِلْحَنِكَ نِيْلَنُ
 كِهْ دَرَكِ لَمْنَهْ مِلْحَنَهْ وَدَمْنَكُوْنِ اَوْلَهْ لِيْكَنْ بُوْشِيْنَكُم كُوْنَهْ
 عَارِضْ اَوْرِي اغْرِيْدَنْ اغْرِيْدَنْ بَحْمَدَنْ لَمْلَكَنْ بَعْدَنْ خَالِي
 اَوْرِي لِيْلَمْلَهْ كُوْنِ اغْرِيْ نِيْلَكُمُوعِنَهْ وَدَمْنَكُوْنِ رِيْمَكُمُوعِنَهْ
 عَامُ اِنْجِيْدَنْ كُوْنِ لُوْنِ مِيْغِلْ اَوْلَبْ قُوْلِفْنَهْ مَالَهْ وَلَمْلَكَنْ حَرْمَهْ

1 بَرِيْدَنِكَ كُوْنِ لَكِيْ دَنِكَ دُوْكَرَنْ وَكَلَرْ اِيْشِيْ شِيْزَالَهْ بَعْدَنْ لَرِيْ نَاْفَلَرْ
 2 اَدَلَرْ شَرِيْزَالَهْ اَدَبْ طَمَزْدَرْ نَارِيْغْ اَوْلَهْ بَاخُوْ سَكْرِيْ شِيْزَالَهْ اَصْلَهْ
 3 قُوْلِيْزْ فَايْلَهْ اَدَهْ شَبْ شِيْزَالَهْ فَايْنَدَبْ سَكْرِيْ اَوْلَهْ شَرِيْزَالَهْ اَصْلَهْ
 4 اَوْرِيْدَنْهْ فَوْنُوْ عِلْمِيْ كَامَلَرْ اَنَا اَوْنُكُمُ مَاوْنِيْ اِيْ بَا اَلْجَلْدَنْ نَارْ
 5 اَوْلِيْزْ اَوْرِيْ اَكَا كَمَادَهْ بُوْغْ وَدَوْنَهْ اَعْلَمْ بِيْشِيْ مَقَاكْ
 6 طَبَقَهْ مِلْحَنَهْ عَارِضْ اَوْرِيْ مَرْمِيْلِيْ بِلَدْ دَرِطَبَقَهْ مِلْحَنَهْ
 7 عَارِضْ اَوْرِيْ مَوْضُوْدَنْ اَوْرِيْ بُوْ سَبِيْدَنْ اَوْرِيْ اَوْرِيْ بَابُ اَوْرِيْ
 8 اَوْرِيْ بَابُ اَوْرِيْ كُوْنِ اغْرِيْلَنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 9 اِنْجِيْ بَابُ طَرَفَهْ عَلْنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 10 اِنْجِيْ بَابُ طَرَفَهْ نَكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 11 دُوْغِيْ بَابُ اِنْتَاخْ وَدَمْنَكُوْنِ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 12 نَشْجِيْ بَابُ حَا عِلْمِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ
 13 اِنْجِيْ بَابُ مَكْنِكَ اسْبَابِي عَلَامِي وَعِلْمِي بَلَدُ

1 وَرُحْمَتِكَ مَادَةً لِيُذَكِّرَ كَذِبِي وَتُحْيِي خَارِجِي أَوْ رَمَدِي
2 أَضْيَاكَ طَبَقَةً مِثْلِي أَوْ تَحْيِيهِ أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
3 تَوَسِّعِي مَادَةً مِثْلِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
4 بِالْإِذْنِ تَزِيدِي فَإِنِّي خَشِيتُكَ مِثْلِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
5 بَلْعَمِي كَالْحَبِّ مِثْلِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
6 يَا مَيِّمَتِ سَمْعِ الْبَرِّ أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
7 تَزِيدِي كَثْرَتِي وَتَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
8 فَإِنَّهُ يَفْقَهُ خَلْقَ وَتَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
9 أَلَيْسَ فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
10 فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
11 فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
12 فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
13 فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
14 فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي
15 فَإِنَّ صَوْفَ بَلْعَمِي أَوْ تَقْتُلِيهِ أَوْ تَكُونِي لِي كَذِبِي

[illegible]

غُلَّ كُنْزُكَ كَمْ كُوزِي أَخْرِيكَ مَادَّةٌ مِزْجِيَّةٌ وَلَهُ فِتْنَةُ خَلْقِكَ
 غَايَةُ وَأُولَئِكَ عُلَامَتُهُمْ فَلَا تُهْلِكُوا أَوْشَا وَنُوعَهُ أَنْتُمْ مَادَّةٌ
 سِجِّيَّةٌ وَقَدْ مَزَجَ أَوَّلَهُ كَمَا إِذْ كُنْتُمْ كُوزِي بِزِيَرَةٍ بِأَسْمَاءِ نَوْمٍ
 صَدْرُ الْهَيْوَةِ أَسْمَاءُ أَوَّلَهُ كُوزِي بِزِيَرَةٍ بِأَسْمَاءِ نَوْمٍ
 أَوْلَدَ سَأَلَ أَخِي بِأَسْمَاءِ نَوْمٍ كَمْ كُوزِي أَخْرِيكَ فَانْدَدَ
 صَدْرُ أَوَّلِهِ أَوْجُوعٌ وَبِهِ جِلْدُ الْهَيْوَةِ كُوزِي بِزِيَرَةٍ
 لَنْ عَارِفٌ أَوْلَدَ فَجَزَّ طَنْدُونٌ حَامِلٌ أَوَّلَهُ أَسْمَاءُ بِزِيَرَةٍ دُونِ
 وَتَوَزَّ كُنْزُهُ بِأَسْمَاءِ نَوْمٍ كَمْ كُوزِي أَخْرِيكَ فَانْدَدَ
 بَعْدَ كَمْ أَخْرِيكَ سَبَبٌ زَائِلٌ أَوَّلَهُ أَخْرِيكَ فِي لَيْلٍ أَوَّلِهِ
 الرَّبِّيُّ نَوْعٌ أَوَّلُهُ شَكْلُهُ زَائِلٌ سَبَبٌ فِي رَأْيٍ وَدَلِيلٍ
 أَوَّلُهُ وَفَتْنُهُ طَنْدُونٌ أَوَّلَهُ سَبَبٌ كَمْ كُوزِي أَخْرِيكَ فَانْدَدَ
 حَوْلَهُ لَمْ أَرَى فَوِي أَوَّلِهِ شَكْلُهُ مَادَّةٌ كَمْ كُوزِي أَخْرِيكَ فَانْدَدَ
 كُوزِي طَنْدُونٌ أَوْلَدَ نَبَاً أَوَّلَهُ حَوْلَهُ كُوزِي أَخْرِيكَ فَانْدَدَ

دِجِي فَتَكُومُ كُذِّبَ مِنْ لِحْيَةِ اَعْدَائِهِ كَتَبَهُ عَرَبِيَّةً لِحْيَةِ اَكْ
 مَعْدَمُ دُزْدِكُ بَوَاجِ دَر لَوَادِ دِيدَن تَرَكِيبِ اَدَه كَرَم كُوزَه
 صَحْت حَاصِلِ اَدَه دِيرِ اَدَاغِ بَاشَنده كُوزَه اَبَن نَمَازَه رُكِبِ
 اَنگَدَن مَعَ اِدَن نَاشَن كُوزَك يَاشَنِي فَتِي دُوب اَكْسَلَدَر
 مَعْدَل كُوزَك مِنْ اَحْيِ مَعْتَرِلِ اَدَر فُوتِي بِرِنَه كُوزَه سَوَل
 فَتَكَلَم كُوزَه جَمَع اَدُورَدَن اِدَن مَرَكِبِ اَدُورَكَلَم بُوَدُوكُزَه
 مَسْنَعْت لَرَانَن مَوْجُودِ اَدَه اَكَا مَسْنَعْت مَلُورِ بُوَدَه دِيَوَادِ دُزْدِكُ
 مَعِي كُوزِي تَرَكُون اَصْلَاحَه كُوزِي دِمَك اُولُودِ اَنَا بُونِ اَدَف
 لَدَك تَرَكِينِي اَكِي دُورُودُوكُزَه كُوزَك دِيرِي اُولَئِكَ اَنَم دَاغِ
 دَقَا بَصَرِ دُزْدِكُوزَه اَدَه اَنِي اُولَئِكَ مَعْتَرِلِ اَدُورَكَلَم اَدَه
 نَمَازَه تَحْلِيلِ اَدَه اَبِي اِسْتِغْنَا لَ اَمَك طَلَبِي اُولَئِكَ اَكْر
 فَا بَصَرِ دُزْدِكُوزَه اَدَه اَطْلُوسَ اَمَرَه اَغِيلَه يَاحُود عَوْرَتَلَر
 سَرِيكَه بَابُوي صُوبَه اَذَب كُوزَه طَهْر دَر اَنَم كَم فَا بَصَرِ اَدُورَه

بَلِغِي بَادَه اُولُور كُوزَدَن بَاغَرِ بَادَه اَمَق كُوزَدَن اَدَرِ اَدَرِي
 كَلَكُوم كُوزِي اَغْدِي اَكْسَلَدَ اَشَن اَشْفَا لَفَقَلَه اَلَدِي مَسْنَعْت
 بِنَفْتَن جُورِ مَكَلَدَن جَاغَز مَسْنَعْت بِنَفْتَن اَدَه اَدَرِ بُونَر
 جَمِيع دِيَان اَدَر غَايَتِ اَح اُولُودِ اَدَه اَدَه مَسْنَعْت دُوب اَوْتَرِ
 دِيرِي فَرَاكُوزَكَلَه اَلَتَدِيغِي وَرَنِي فَرَا اَحْوَكَل كُوزَكَه هَدَمَبَاح
 بَنَشَنه شَرِ اَبَرِ نِيوَرِ شَرِ اَبَرِ اَخُور اَلَتَدِيغِي اَشَرِ اَبَرِ صُوبَه
 تَحْلَر صُوبَرِ اَحَلَك كُوزَكَلَه اَكُوزَشَر اَلَدِي خَشَا اَشَرِ اَبَرِ اَبَرِ
 بَاغِي كُوزِي مَاحَتِ اَدَه مَسْنَعْت اَغْلِي اَفِي اَحَلَه مَسْنَعْت اَمَك اَلَدِي
 وَ اِسْتِغْنَا اَمَك تَدِيرِي اَشَبُورَدَم دُزْدِكُوزَه اَمَلَتَن مَسْنَعْت
 صُوبَ اَبَرِ كُوزِي فَوَعَلَه اُولُور كُوزِ اَغْرِي اَمَلَتَن اُولُور مَسْنَعْت
 دُورُوشَا اَدَه اَدَه مَسْنَعْت مَازَه لَرِي كُوزَدَن كُوزَه دُورُوشَا
 اَكَا دُورُوشَا دُزْدِكُوزَه دُزْدِكُوزَه اَبَرِ اُولُور مَسْنَعْت اَدَه
 اَكْسَلَدَه عَرَبِيَّةً لِحْيَةِ اَكَا نَاشَن دُزْدِكُوزَه اَدَه اَدَه اَدَه

1 لَوَاذِرْ وَلَهْ سَبْعُ بَاحِلَا دَوْبَرَا نَافِلْ وَلَهْ نِيَا فِ قُورِ
 2 اَذْبَ اسْتَعْمَالَا لَوَصِفَتْ نِيَا فِ بَرِيْمَا كَمَا كَوْدَهْ
 3 مَعَ اَذْبَ كَوْدِيَهْ اَعْدِيْ كِيْدَبْ سَجُوْنِيْ سَاكِرْ اَدَهْ
 4 تَرُوْنَهْ مَعْنَهْ يَنْتَرُوْ نِيَا فِ مَامِيْنَا اَتْرُوْتْ هَدِيْرِيْنْ سَكْرْ
 5 دُوْمْ زَعْنَدَانْ اَكِيْ دُوْمْ كِيْرَا رِيْدَهْ اَيُوْنْ يَحْدُوْمْ دُوْمْ
 6 اَلْبَلُوْ يُوْرُ صَوْلَهْ يَعْذَبْ نِيَا فَا لَوْدَ طَاجَتْ وَقِيْدَهْ
 7 اَيْغِيْلَهْ اَذْبَ كَوْدَهْ طَمْدَزْ كَرِيْوْعْ دِيْ نَا كَلْ وَلَهْ يَنْتَرُوْمْ
 8 زَعْنَدَانْ سَكْرْ دُوْمْ اَيُوْنْ سَبِيْلْ هِنْدِيْ هَرِيْرِيْنْ اَكْرِيْدْ
 9 دُوْمْ مَعَ عَرِيْ سَكْرْ دُوْمْ دُوْبْ اَلْبُوْبْ يَعْصِرْ صَوْلَهْ يَنْتَرُوْمْ
 10 نِيَا فَا لَوْدَ مِفْتَحْ كَلْ مَحْبَرْتْ اَتْرُوْتْ يَنْتَرُوْمْ اَيْغِيْلَهْ يُوْرْ
 11 اَلْقُوْنْ اَيْغِيْلَهْ صَوْبْ تَوْرْ لِيْحَنْدْ كَرِيْدْ اَوْدِيْنْ اَذِيْجَهْ
 12 وَكَلَهْ فَا فَرِيْجَهْ كَوْدَهْ دَوْكُوْبْ اَلْبَلْ كَوْدَهْ سَكْلْ عَقِيْمْ فَا لَوْدَهْ
 13 كَوْرَا غَرِيْبَهْ يَنْتَرُوْمْ دِيْ كَرِيْ بُوْمِيْضْ اَصْلَا يَنْتَرُوْمْ دَوْدَهْ دُوْمْ

الغزل

1 اَلْقُوْنْ فَلْيَا سِيْ دَتْ دُوْمْ بُوْمِيْضْ اَصْلَا اَكِيْ دُوْمْ صَبْرْ يُوْرْ
 2 مَرَا فَا فَا هَرِيْرِيْنْ اَلْيَدِيْ اَيُوْنْ يَحْدُوْمْ دَوْكُوْبْ اَلْيَدِيْ
 3 يَمْدَهْ اَيْغِيْلَهْ يَعْذَبْ نِيَا فَا لَوْدَ نَا فَوْنْ لَوْدِيْ اَذْبَ كَوْدَهْ
 4 لَمْدَزْ لَوْدِيْ نِيَا فَا لَوْدَ وَادَدَهْ اَوْجِيْ يَنْتَرُوْمْ مَعَ مَخْصُوْرْ
 5 رِيْنَهْ وَادَدَ اَيُوْرْ اَكِيْ كَوْدَهْ يَنْتَرُوْمْ كِيْدَهْ دِيْجِيْنْ كِيْمْ يَنْتَرُوْمْ
 6 اَوْدَهْ دَوْدَهْ اَصْلَا رَا سْتَعْمَالَا لَوْدَهْ مِفْتَحْ دِيْجِيْنْ كِيْمْ فَلْيَا سِيْ
 7 اَيْسِيْدِيْجْ هَبْرْ هَرِيْرِيْنْ اَوْدَهْ دُوْمْ نَا زَا اَكْلْ اَلْقُوْرْ دُوْمْ نِيَا
 8 اَوْدَهْ دُوْمْ اَيُوْنْ اَوْدَهْ كِيْرَا اَكِيْمْ دُوْمْ مَعَ عَرِيْ فَرِيْ دُوْمْ
 9 دَوْكَلِيْ يَنْتَرُوْمْ وَكَلْ اَلْبَلُوْ يَمْدَزْ صَوْلَهْ يَعْذَبْ نِيَا فَا لَوْدَهْ
 10 مِفْتَحْ دَوْدَهْ سَبِيْلْ هِنْدِيْ فَرِيْ كَلْ هَرِيْرِيْنْ يَكْرِيْ دُوْمْ
 11 بَا لَوْدِيْجْ مَدْتْ يَحْدُوْمْ زَعْنَدَانْ دِيْجِيْنْ يَحْدُوْمْ عَصَا مَرَا مِيْنَا
 12 يَكْرِيْ دُوْمْ اَتْرُوْتْ اَلْقُوْرْ اَيُوْنْ اَكِيْ دُوْمْ كَرِيْ نِيَا سَهْ
 13 هَدِيْرِيْنْ اَوْدَهْ دُوْمْ وَكَلْ اَلْبَلُوْ نِيَا فَا لَوْدَهْ اَيْسِيْعْمَا لَوْدَهْ

لر لفاح وافیو له کب سندله بنفشه نیلوف کلوب کی زیل اولر
 ابغول کوجیه بعضی برطب و بعضی عجله و درخی شول
 کیندرک بدنه و داغ ارنغله کوزی اغریک ماده ی تکران لسا
 ضا دل املک کر که بنفشه نیلوف کاسی و کلکه کوزک اوزر نه
 ارنه کر که درخی ها ذیت لاله و ریم اغریک کوزی صوف صوبه
 یومو بغایت منظره و سبب اولدیم ماده تفرق اولما بنظام فالو
 تکرک غیلا اولور انا نه و قنم ماده اقلده متقطع اولما قراض
 و عجله نسه لراستعما لایک کر که نیلوف بیض کر اجینه
 انتر و ناوله صنت نیلوف بیض اسنیداج القاصم کم انک
 سیدله برده اولما اوله سکر و دم اترده کتیرا ایور
 هر برن برده دم صغری و دوت دم و کلکی منقوع و کوب
 یضم صوبه یغریب نیلوف لیلدر حاکمت و قننه ملنل صوبه
 اذب کوزنه طهر نه لربعد ملکا یا جکر کم و دوج بایند ذکر

اولد

اولدی دی وخی بود و در کیم کوزه برغور طری اولد کر
 کوزک اوزان بریدلیم کوزک کی کوزنه شله برغلز و انا
 اکثر فایده اولما کوزه و الحاله شول کیندرک مادی برغریز
 ادا و بواغ اسنیداج لراینه کیند نضک و رخ و رعن آللیب
 کیند و مائده قالب قالی و یا سنی متقطع اولما بیدیم کوزک
 لطیفی یا رنر ماده و طیفه انوک کی عینه توتا اسنیداج
 و نیا نه جکر و خی طلی لرا و کیم یا رنر مادی نشتاده
 وخی شول کیندرک کوزی اغری صوبه شنی فلز اولما انا
 مرز عفرانه راکتف صبری ادا کیم ماده غیلا و ده وخی
 صدقنم رطوبت لک سلا و اولما قی و جی قی و یه یا سنی
 نالما اوله ماده بنفشه اولما قنک نیا فاحم لرن
 جکر حاکم کوزه حاکم اولد و قننه فایده اولر کوزن کوزن
 احمدین جکر و رنر نالما اولما ستمه اغری جکر کم بود و باطل

- 1 ذكر اولدي لي لامل شول كينديكم بوجيم نديرلن هكرومته
- 2 اذنب زالا ولسا بللركم كوزلك قيقنن جيب وارد راله اوله
- 3 جيب علقته مشغولا اولدانا اول كينديكم كوزلرك كوزلرك
- 4 اغوزلي غيلط بلوكل ويا خود بله مئولر اولر اولك اولك
- 5 اول بايله ذكر ايله كيري غامر اولر سايلاج اولد كيه
- 6 اول يلغ استغراغ ائند لر لطيف ندير لير بونكم كوزنه بيش
- 7 شاديم عدي حكلر ايچن صويه كيم كيم اوله اوله بونكم
- 8 هرونگم دملك مديت نرا نيكه رنفا حمدا جكلر كيم
- 9 ميفيد اوله بي شك تحيد اودنلر نووغلر اولر علنلرك
- 10 اغوزلي ورتغوزي اوده اولر ويلي حتما كيمك اولر طرف نرا
- 11 اچمك نر باو فادو بلك طلي ايلك ميه ردي شولا كوز
- 12 اغوزلر كيم نيلر ناملر اوله طادوي قلدب استي اولر نوو
- 13 كرك كوزلك اوزنه سام دغي قايين ادير اولر اولر كوز

افوز

اغوزلرك لم غلاط سوداوي اوله غلر اولد كيه كوزلري
 اوله قولدا اولك اولر بيلو قيقنن بوجينه ايلر باينجه جينان
 اوله يكلنجي كوزلرك دوت ياي غايت بكه نووغلر اولر
 كوز اغوزنه كالا مدير بون لر يعنى فردو كوز اغوزلرك
 اولر سايلاج اولد كيه اولر نرا غامر سوداوي مادي اولر
 با اولد غايت اولر موزلر حتما كيم كوز شول سايلاج
 جكلر كوزلرك باير كوزلرك لسا اولر اولر اولر اولر مصلحه
 ودر بو طريقي اولر كوز اغوزلرك سايلاج قصدا غايت
 ميكلر في ليله سايلاج موزلر اولر نرا غامر استغراغ اولر
 اديقه مشغولا اولر شول خطا اولر كيم نرا غايت اولر دغي
 يلر صايب نملر طيعيني قايين نرا سايلاج استغراغ اولر
 ائدر ملك افا مصلحت كوزلرك اغوزلرك سايلاج اولر اولر
 ائدي اذلكان وياين ديد وكتاره درب فانه محو يعنى

قَوْدَ يَاغِيَه تَرَ كَرِيَاغِي سَوْرَ يَاغِي اِسِي اِسِي قَا سُوغِيَه
 دَدَمَك فَايِد اَدَب وِلَتِي زَايِل اَدَو وُصْطَايِلِد اِدَه رَجْع كُوز
 اَغِدِر لِيك عَلَا جِيَدَن دَهْدَن جَحَا تَاغِدَن بَكْرَك شَه نَوْفَه
 دُرُشُونَدَن مَكْرُوه كِم اِسِيغَزَاغِر اِدَب بَدِي اَوِغِشِرَاغِلَه لَر
 دِي اَبَقَر اَلَا اِدَه اَوِجَاع اَلْعَيْنِي تَحْكِيهَا شَرِب اَشْرَاب اَلْقُرُوبِ
 اَوِ اَلْحَمَام اَوِ اَتَكْلِي اَوِ قَصْدَا اَلْعَرِي اَوِ اَلزُّبُنَاغِي اَبَقَر اَلَا
 اَبَد قَرْدَن مَرُوف كُوز اَغِدِر كِي كِي دَر مَوْفِ غَزَلِب اَجْمَك يَا مَخُوم
 خَتَا مَه كَرَمَك يَا خُوج تَكَلِب اَبْلَاك يَا قَصْدَا اَبْلَاك يَا مَسْجَل اَجْمَك
 دَر اَمِي دِي قُدُوكُوزَاغِرِي شُوكُوزَاغِرِيَه دُرُكِيَم قَزِلَاوَلَه
 كَلَن قُرُوكَاغِلَه يَا شِي اَوَلِيَا شَرَاب اَجْمَك دِي شُوكُوفَت فَايِد
 اِدِيَم قَصْدَا اَلدَكِيَدَن مَكْرُوه اِسِيغَزَاغِلَه اَدَا مَاسِيوَر اِدَه
 مَدَكِيَتَك مَادَه دَمَاغِيَدَن كُوزَنَه اَنَه اَكْرَبِيَتِن اِمْتِلَا دِي
 اَوَلَا خَتَا مَه كَرَمَك فَايِد اَدَو دِي شُوكُوتَك كِيَم اِمْتِلَا دِي اَدَو

شِي نَايَا زَايِل اَدَو قَزِلَاوَلَه طَنَلُوا نَاوَرِب قِيَمُومُوتِن اَجْمَك
 اَوِجِي صَوْنَه بِيئُوَه لَر كَل يَاغِيَه دُوكُوزُشَدَرِي طَلَاوَلَر
 خَاوَا شَرِب كِم قِيَمُومُوتِن كُوزَاغِرِيَتَك سَجُوزِي سَاكِل اَلِيَه
 لَرِي دَه مَكْرُوه كُوزَه اَنَكَلَدَن مَعَادَه كَا سِي اَللَّصُومِيَه
 بِيئُوَه لَرِي نَوَلُوف بِيغِي بِيئُوَه بِلَه قُرُشَدَرِي دُوكُرَك اَلِيَه
 جَرِي اِدَب خَاوَا اَلِيَلَد دِي جُوفُوكُوز كِم صُوفَدَه قَا رَد كُوز
 اَغِرِي قَارِض اَوَلُودُ مَوْلُج اَلدِيَم كِي مَرِيضِيَت بَاشِي اَنَك
 بَخَاوَدَه طُوَنَلُور خَتَا مَه كِيَم لَر اَكْرَبِيَتَه قَلْبِي اَوَلَا سَايَاوَلَه اَجْمَد
 لَرِي مَكْرُوه دُرُودُ خِيَرَم جَكُوكُوزِي دِي نَاغِيَه اَنَا جُوفُوفَاغِي
 اَوَلُوكُوز كِم بِيغَزَاوَلَدَن لَر جِيَمَلَنَك صَوَلُغِيَدَن مَشْكَل كُوز
 اَغِدِرِي اَوَلُودَه مَعَاكَلَا لَر اَنَك عَلَا جِيَدَن مَحْتَاوَاوَلُودَن
 سَبَب اَوَلُوكُوز اَصْلَايِي نَزَلَدَن مَرِيَم كُوزَاغِرِي تَقْصِدَاوَلَدُ مَوْلُج
 اَوَلُودُكُم مَحَقَقَه اَدَو طَرُوق اَوِيَه يَا بِيغ اِلَه يَا بِلَه هِنْدَتَا

دبو باخود نو د اتر اوله کد کیم اوله قینالده فان الدوله
 بعل کوز لینه خا نو لری سیری طمندر لکری شیر بوبک کوز غا
 قیزل املی اولد ساجمده ایغی طمندر داوع ضا دل بلبلر
 انوک شیر اولیا اول خا نو لری سیری طمندر اچکده بعل
 کوز کیم بوبک قندی ویدری بوبکوز قانی طمندر وخی
 شول قورنگ قانی طمندر کیم عدبر لکاشنب ویدل کارج
 بخت قانی طمندر کیم کای ارمیله کارجی شول مریم کای
 طوا و اچند بولور انوکله طمندر لک کوز کیم بوبک
 العب قدرنگ التندر فان اللواندن چیان قانی طمندر
 عظیم فایده اکر بوبک بولور تحلی بولور لیچ اولد سا کلر
 خا نو لری سیرله اذب طمندر بوبکله وخی ایلدا لیچ اولسا
 ناخو ای ریج اندانیکه باخود ند فای خنکله صوده شیر ل
 بابو قی سگری اول صوبله اولد کوزک اودنه اوده کز

1 شرا بختام مخالده دن والله اعلم ایچ باب
 2 طمندر ویدل کیم عینک اسبابی علایینی وعلایینی بلده
 3 ایدی معلوم اولکیم طمندر ویدل شول عینکیم طمندر
 4 ملجمه نک قدر غندر بکائی طمندر عارض اولد بوبک
 5 بالوک نقطه وده موی سبب دوت فندر اولد بوبک
 6 اولدیم بیغی طمندر کیم طمندر ملجمه و اوزین اولور اولور
 7 بریم اف سبب کیم کوزه طمندر عارض اولد اولد اولد
 8 ملجمه اف سبب کیم کوزه طمندر وخی اولد بوبک
 9 ذم سببک ملجمه کیم اوزین اولد فندر لک ایدر اولد
 10 اویچ اولدیم بریم سبب ذم کیم کوزه ایش فندر کیم
 11 جدر ند ملجمه کیم کوزه اولد اولد اولد اولد
 12 اولدیم بریم سبب ذم کیم کوزه ایش فندر کیم
 13 عیج اولدیم ایش فندر لک ایدر اولد اولد اولد

- 1 كَرَبَنُوكَلَه زَايِلَاوَلِيحُو اُولوسَا نَرَب صَوِيحِي طَمَنَدَلَر باخوڤ
- 2 تَرَب قَايِي اَزجُو قُرُو اَزله سَهْلَه كُو كَرَبِيَن بَوِيَه دَوَلَك
- 3 قُرَشْدَب كَوَنَك اَوْدَر نه اَوْدَر لَر اَمَّا شَوْنَك كَم سَبَب نَخِيَه
- 4 طَبَقَه مَلَجِيَه بَرِيغَش اَوَلَا زِيَرِي يَاخُو كَمُونَه لَمُونَه جَبِيَن
- 5 صَوِيحِي طَمَنَدَلَر يَاخُو قُرُلُ دَرِيخ صَوِيَه اَذَل تَقُولِي اَذَل
- 6 اَقَلَصِي سَبَب سَبَب قَطَه قَطَه نَم كَم كَوَدَه طَمَنَدَلَر دَم
- 7 كَوَلَكِي سَخِيَه تَرَبَه دَوْد دَوْب كُو رِي اَوَل دَوْنَه لَمَقَطَه
- 8 هَلَكِي نَا اَد دَصِفَت رِيَا نَم طَمَقَه زَايِلَاوَل دَوْنَاخ مَقَعَل
- 9 اَوَصِيَه هَم رَا نَحْت اِي دَم بَتَد دَلِيَدَل اِيحُو هَر بَرِيَنَد
- 10 بَرِيغَش دَم صَوِيحِي عَزَبِي كَتِيَه هَر بَرِيَنَد اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
- 11 بَرِيغَش دَم اِي سَبَب دَم بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
- 12 كَمِيَه هَر بَرِيَنَد بَرِيغَش دَم دَوْب دَوْب مَقَطَه مَقَطَه اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
- 13 بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت

طَمَنَدَلَر

طَمَنَدَلَر مَقَطَه مَقَطَه نَم كَم سَبَب اَوَج وَرِيغَش خَرَج يَكَه اَوَل
 رِيَا نَا بَرِيغَش دَم وَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 كَوَنَاغَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 رَا نَحْت هَم بَرِيَنَد اِيحُو دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 دَوْب دَم كَمِيَه مَقَطَه مَقَطَه نَم كَم سَبَب اَوَج وَرِيغَش خَرَج يَكَه اَوَل
 بَرِيغَش دَم دَوْب دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 لَمَقَطَه هَلَكِي نَا اَد دَوْب دَوْب مَقَطَه مَقَطَه اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 بَرِيغَش دَم دَوْب دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 صَوِيَه اَذَل طَمَنَدَلَر اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 اَوَل طَمَنَدَلَر سَبَب دَم وَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 رِيَا نَا اَحْسَر لَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت
 وَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم اِيحُو بَرِيغَش دَم وَفَا دَت

مَلِيحَتَكَ اَدْرِيسْ بَرَبْرَهْ وَبِكْ اَوَّلَهْ فِي الْمَلَا مَسَارَهْ اَكَا اَمَلَارْ
 بَلَنَهْ كَمْ سَلَكْ دَبَاخَوْ ظَنَنَكَ وَهَلْتَدَنْدَصَبْتْ كَلَاوَدَنْبَايْ
 سَلَهْ ظَنَنِيَهْ جَهَبْ دَمَعِبَهْ كَوْنَكْ قَرَكُوْنِيَهْ وَابْنِ اَدَبْ كَوْنَكْ
 اَفُو كَلِمَكْ دَرْ نَاوَجْ عَدِي سِي غُفُو لَو دَاخَن وَكَلَمَنْزِ قَلْبِيَا بُو جِي
 هِنْدِي بُو دَهْ اَدِي نِي خَار دَاوَر ظَلَمَل مَدِيرِي دَر دَهْ دَر دَهْم
 اَوَقْلَانْ قَرَا ظَلَمَل دَر كُوِي مَدِيرِي دَر كَرِي دَم صَبْرِي سَطَوَرِي
 وَنَبْلِي هِنْدِي وَدَنْقَل مَدِيرِي دَر دَم دَم نِي جِي لَ اَبْجْ مَد
 بَرِي دَر كَلَمَنْزِ دَر دَهْم زَعْنَدَانْ قَرَا دَر هَبِيرِي دَر بَر دَهْم
 دَوِي كَلَفِي دَكَلَر اَلَكُو دَر جَكَلَر نَاوَجْ اَوَلَهْ عَدُو اَدَبْ كَوْنَكْ اَوْن
 نَبِي دَر دَسْتِ سَبْتُو ظَنَنِيَهْ اِنْتِشَارَهْ كَوْنَهْ صَوَانْدُو كَوْنَهْ
 كَوْنَهْ صَفِيْنَهْ جَكَلَمَهْ قَوْنِيْنَهْ فَايَدِ اَوْن نِي جِي لَ مَابَرَانْ
 قَلَمَلَا دَر ظَلَمَل مَدِيرِي دَر بَر دَم صَوْرَهْ هَلِيَكَهْ كَابِي جَلِيلَهْ مَد
 بَرِي دَر اَوَجَرِي دَم مَلِي حِنْدِي مَلِي اَنْدَر اَبِي مَدِيرِي دَر كَلَمَنْزِ دَم

اَدَهْ لَهْ مَسَارِيَهْ بُو قَرَوَر قَلَدَبْ كَلَمَنْزِ بُو نَهْ لَوْنِيَهْ كَوْنَهْ
 جَنِيْبْ صَوْبِي لَهْ دَر نِي سَلَهْ كَمْ ظَنَنَكَ بَرِي ظَنَنَكَ اَوْنَهْ
 كَلَاوَرِيَهْ عَدُو صَوْرِيْنْ اَوَدَرِي كَمْ اَبِي كَرِي اَوَلَهْ نِي غُفَبَهْ
 دِي سِي دَر كَرِي كَوْنِي وَتَوَقْتْ حَكَمَنْ اَلِيْبْ اَوْنَهْ نَا كَرِي
 كَوْنَكْ بُو قَرَا نِيَهْ مَلِي حَبَهْ يَابَنْتْ نَبِيَهْ بَارِيْنْ سِي جَبْ بَرِي
 لَوْنِيَهْ كَوْنَهْ جَنِيْبْ صَوْبِي لَهْ سَنَدَلَا وَجَكُو دَر مَكَلَر كَوْنَهْ
 بَا سَلِيَقُو لَهْ وَدَر نِيَايْ وَغُفُو مَوَا قَرِي نِيَا مَلَوْنَهْ جَكَلَمَنْزِ ظَنَنَكَ
 كَوْنِي اَوْدَبْ بَا اَوَدَهْ اَنَزِيَا قَلْبَا وَدِي اَكَلَر وَابْعْ اَوَلُو دَر كَرِي
 ظَنَنَهْ مَلِي حَكَمَنْ نَامْ كَوْنَهْ دَر نِيَايْ بَا قِي قَالُو بَا سَلِيَقُو لَهْ وَغُفَبْ
 نِيَا فَاوَرِيَهْ مَعْلَمَهْ اَدَلِي كَمْ دَكْر اَوَلَرِي وَبِي كَلَمَلَا اَوَلَدِي كَمْ
 بُو نِيَا فَاوَرِي اَوَلَرِي كَمْ كَوْنَهْ جَكَلَر دَر مَكَلَر خَنَامَهْ كَرِي مَلَامَدِي
 جِي حَقْ اِسْتِمَالَا اَوَلَرِي فِي مَعْلُومْ اَوَلَكَمْ قَلْبِيَهْ مَلِي حَقْ صَلَبْ
 غُفُو دَر كَرِي صَنَاهْ اَكَا اَسَلَمَنْزِ اَكْرِي سَلَاوَر اَكْرِي ظَنَنَهْ اَوَلَهْ

نڅا را شوهر پرېنډنك د دوت د دهم زغند ان كي د دهم مرقه
 بالاي ا دويه قدېڅه ا دويلري د وگلر الكد باليكه وړنډر
 كوز جكلو سېږه لږ لږ قلفند پر دهم نو شا د وړنډ دهم
 مع غلې پخو دهم د وگلر الكد انكي شرا به بوغريښانلر
 اده لظفديه فايد اده دوي رښهار مند انډ انډ غريږ
 ا لهم بيا دې بشوخ وگلر غباد اوڅخه كوده جكلو منظمه
 كيدد عجره د وړو انښو بمنوخ وگوب كوده جكلو لمنډ
 كيدد وړي پخې است مېلڅه كاروا د انښاخ بللر
 انښاخ د وگمذ لظف غريږ انښاخ د هم ده وړيد ورك
 اولور ترڅه اولور ورك اولور بوعلت دوت نوع د وړيد
 اولور كه شندر اولور ماته سي بللر اولور لوت اولور كيم
 ناكا به وړد شندر هېچ اغلې اولور اولور كوزك برنډ
 يكاڼي كونه بند اموڅو حاصلا اولور شله كم سكل انډر

1 شادخ مغسول د كنكوي نوڼاي هندي كمل اصفهاني حجر
 2 بصوي مرقنځاي د هېو كشر قلمباري القوه قلمباري هـ
 3 برنځ پښو دهم شادخ هندي اوچر هم ووكلي د وگلر
 4 الكد كوزه جكلو قدر ا دويك مكرم پر د سېږه شادخ
 5 شادخ اولر كي دهم صيغ عربي القوه را سخن القوه قلنكا
 6 مخرفه نڅا د هندي برنډون كشر دهم جميعي وگلر الكد كوي
 7 شرا به بوغريږ يا خور را نه صويله بوغريږ شرا لار
 8 عدوا دويك پښه سېږه شادخ نڅا لظفديه به جبه
 9 فايد ا د نڅا برنډ دهم صوويله پخو دهم باړ نو بال
 10 را سخن هندي برنډون د دوت نك مرقباڼي پخو دهم زغند
 11 برنډ نڅا ته بوغريږم كنډو برنډ دهم دار قلنكا كي ذلك وگلر
 12 الكد شادخ اولور كد عجره ا دويك اولر پر د سېږه حاصلي مغسل
 1 ظفديه كوز اقه كوز او كد او ليته فايد ا د مرقنا لظف

قَبْنَه دوشدر دمه سزا اولور. اقل نوغلك كم ماده بي اولور
 اوله اولور اولور كنلن جمع وجهه معلله اتمك كركه سبب
 اولكم بئ بن خجل اولور اكن اوچي كون ننه قالمق اولور
 ليلف قدير سيد لرا نوي صوبله بولر بئ بن اوچي اوچي نوغلك
 عليم شندر علجي كيد اقل سينف رخ اندوب جمع و عجل
 ضار اولوب عجل اوچي سكر سينف ماده اكم بئ بن كون
 اغلدي علجين ذكر اولدي ليكن قابض و رافع اولور
 ننه انه سوزلر نيا ف اجملي بكونب ختامه كركه بولر
 نوعه مفيد و ذوق ضار عجل باوج بنفشه نيلوف اوچي
 صوبله قند لرا اولصوبله بولر سكر با نبق اولصوبله
 اصلاب استخفاه كوند اولور نه اولر اكر جامف اولر اولور
 اكلر اكر قتلر بئ بن ايلن صوبي كوند لملي نك كون
 ليجه طمندن ماده كندن مع اولر كوني ايدارنا حديق

1 انا كون شدر بئ بن ساهلا اولان شندر كون كي اولور
 2 اكلر نيا ناند سوز اولور بئ بن اكن نوغلك ماده بي
 3 بئ بن فضله لرا اولور اقل كركه بنفشه دوي كوز اغل
 4 بئ بن بصله بصله قاري وقت بئ بن برب بئ بن اري برب
 5 ساعت قاله اوچي نوغلك ماده بي انا ك فضله لرا اولور
 6 علوت اولدو ك بئ بن بئ بن بئ بن بئ بن بئ بن بئ بن بئ بن
 7 اغربي سجي اوليا كند و كوننه اوله دئ بن بئ بن بئ بن
 8 جيندن اولور اولر ماده بي غلظ سق اوچي فضله لرا
 9 اولور علوت اولدو ك شيني قاي اوله و ليكن بئ بن دد اوله
 10 اغربي كون بئ بن اوله بوعلت كم ذكر اولدي بئ بن دد
 11 وهم كوند بئ بن دوي دوشدر دقا و ليكن شندر لك
 12 فانه دوي دوشدر بئ بن دوشدر اكلر طمق بئ بن
 13 دوشدر بعضي يانه اولور بعضي معه سزا اولور شندر

برده هم امیوه ای بجای درهم افاقا نذر درهم دوکل البر
 بنالدا و لر عو او وینک سکوز وینچی آتیب ملیخته نافر
 اول جا و گنیز عین لایدر جبا و دگز بریندنیم ملکت
 ملیخته قنایرا وک مسبدن کوز حرتک اوبه من کونک
 جمیع سوکرتی نامکین اولور ملیخته ملیخته جکلوزیل خنک
 واعدو تو کلد سلاست اولد که فحکم ایتون اوبه کونک
 کوجه اجه غایت یوسند وفت اوله کم کونک کونک
 یشن قوجو جمع اوله بوعلنک سب اکذ قوغیظا اخلام
 مسوی اولور عو اولد که اولد طبعی تلیر اولر بنای
 لدر که محفته لره و هینه خنامه کیز تر بانجی نیونک
 بخانه لونو سکی ای صویله اصلاب کونک اودون
 فیل کونک لینه ای صو طند لره که برده موین کل
 باغنه با آدک باغنه قوید کونک اودینه اوده کر

1 نوخک علوج سو اوی باش اغری علوجی کیمه تکین و
 2 تخیلدا و حی خداد لردن کله تم سکان علایند ذکر اندکی
 3 سینت ریشا و خلونی بلای طایب شیخ و ایلاده واسخن
 4 اوچو هم افاقا ایکی درهم کتوا صیغ عینی و زعفران
 5 و سبله بریندن برده هم و کلینی و کل الکر بریندن برده
 6 برده بنالدا و لر عو او وینک لدر سینت ریشا و
 7 کونک قیندری و طیندری بی بلای تخیلدا و زایلدا و
 8 کوندا اجه دخی جکل طند دخی ملی اولور اسخن بر
 9 بجو درهم زعفران بجو درهم بست و اچو بریندن
 10 برده هم امیوه بریندن درهم افاقا ییندرهم ریشا
 11 بجو درهم و کلینی و کل بریندن برده بنالدا و لر عو
 12 او وینک لدری و سینت ریشا کملند و ملی اولور اسخن
 13 ای بجو درهم زعفران بریندن درهم بست و اچو بریندن

وَعَمَلِي وَلَوْ غَلِيظَ فَأَنْدَنَ كَوْنُ الْيَحْنِ كَيْفَ كَيْفَ رَسَنَ عَارِضَ
 أَوَّلُورَ وَبِي بُوَعَلَنَ أَكِي نَوَعِ دَبَّ بِي أَوَّلَدَكِهِ كَلْبَنَهُ مَلْجَنَنَكَ
 اِبْجَنَدُوبِي كَلْبَنَ كَرَفَزَلِ وَعَمَلِي أَوَّلَهُ كَلْبَنَهُ وَرَيْشَنَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ
 يَرْفَزَلُ بُولَنَ كِبَ غِنَا عَارِضَ أَوَّلَدُ كَوْنُ الْيَحْنِ وَبِي فَأَنْدَنَ
 أَوَّلَدَانِيَنَ بَأَنْغَلَفَ بَدِيدَ أَوَّلَبَ سَوَائِي أَفْزَرَهُ كَلْبَنَهُ بَعْمَبَهُ
 كَوْنُ نَكَ يَحْنِي دَوَانِ أَوَّلَبَ كَوْنُكَ تَعْرِينَ تَوَابَنَ عَارِضَ أَوَّلَهُ
 اِبْجَنِي نَوَعِ شِلَهَ دِيكِمَ كَلْبَنَهُ مَلْجَنَنَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كَلْبَنُ فَرْزَلِ مَلْجَنُكَ
 أَوَّلُورَ كَلْبَنَهُ وَرَيْشَنَكَ دِيغِي ثَلَاثَ مَرَّاتٍ بَرِغِنَا أَوَّلَدُ دَرَسَ كِبَ صَاحِبُ
 مَرْضَلُ أَكِي يَكَا فَرْزِي دِيغِي فَرْزَلِ أَوَّلَبَ بُوَرْضَلُ كَيْفَنَكَ فَنَلَوْنَدُ
 فَرْزَنُورَ حَاكَ دَرَسَ أَغْرِي أَكَلَكِ أَوَّلَزُ بُوَعَلَنَكَ صَاحِبُ نَهَ كَلْبَنَهُ
 بَنَهَ بَلَوْنَهَ جَلْجَلِ اِبْجَنِيَهَ مَرَدُ وَفَكَمَ اِنْتَفَا بَعْمَبِنَ اِنْتَفَا جَلْجَلُ
 مَلْجَنَنَكَ أَوَّلَزُوبِي كِبَ بَلَوْنَهَ وَبِي أَوَّلُورَ سَبَ بُوَعَلَنَكَ وَبَاغَاكَ
 اِنْتَفَا بَعْمَبِنَ أَوَّلُورَ دِيغِي كَوْنُكَ كَلْبَنُ نَكَ بُوَعَلَنَكَ أَوَّلُورَ مَرَدُ

رغم

مَوْقُ كَلْمَا مَلْجَنُ بَرِغِنَا أَوَّلَرُ بَأَنْغَلَهَ نَاذَهَ شَبُورَ وَغَزَ وَرَيْشَلِ
 كَوْنَهَ كَوْنَدَنَ بَأَنْغَلَكِيغِي أَوَّلَرُ بُوَعَلَنَ بَرِغِنَا وَحَيْنَمَ كِبَ بُولَدُ
 وَبِنَا فَاغِي لِيغِي وَبِنَا فَاغِي أَحْمَدُ حَاكَ دَرَسَ وَبَرِغِنَا وَبِنَا فَاغِي
 اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي
 كَلْبَنَهُ بَرِغِنَا كَلْبَنَهُ مَلْجَنَهُ عَارِضَ أَوَّلُورَ سَبَ نَوَالِ
 فَضْلَدَنَ أَوَّلُورَ كَلْبَنَهُ بُولَدَ طَوْنُ بَأَنْغَلَكِيغِي كَلْبَنَهُ مَلْجَنَهُ
 شَوْدُ كَلْبَنَهُ كَوْنُ كَوْنُ دِيغِي كَلْبَنَهُ مَلْجَنَهُ لَوْنَهَ دِيغِي فَرْزَلَنَهُ مَالِ
 أَوَّلُورَ اِكْتَوْرَ اِنْعَ أَوَّلُورَ كَلْبَنَهُ غَايَبَ كَلْبَنَهُ كَوْنُكَ بَرِغِنَا وَغَزَ
 أَوَّلُورَ اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي
 حَاكَ كَرَهَ غَمَالَهَ هَلْزَلُ وَبَرِغِنَا لَوْنُ بَرِغِنَا اِلْبَنَهَ كَوْنُ
 بَرِغِنَا جِي اَوَّلَرُ اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي اِبْجَنِي
 اِسْمَا بَرِغِنَا وَبَرِغِنَا جِي بَرِغِنَا دَرَسَ مَعْلُومَ اَوَّلَكِمَ بَلَوْنُ غَايَبَنَهَ
 وَدَرِكَمَ كَوْنُكَ أَوَّلَزُوبِي كَلْبَنَهُ بَلَوْنَهَ بَلَوْنَهَ اَوَّلُورَ مَلْجَنُ كَلْبَنَهُ فَرْزَلِ

حوز اوركيم سلك سبب اتي كوز اغريتك علاجنده اوزالمله
 بلكدن اولور صوفلوق اودورجي طلي لوده فادادون مآده غلظ
 ولور طبعيت غلظ اكلاده عاجزا ولور علاج اولكي نوبعتك
 فليدكم اول فينالده فصل اولبعن ايارج فيقيله وجب
 وقياليه استيفارغ ايتد كر استيفارغدن صكده عروه ايد كر
 ايارج فيقيله اب كاميله نكر بونده بزر وارسه وهم خوف كز
 فيده لربعه وياع فولند روي نين اوك كوكل فتولرله
 نين ولاد كر ديغي نول طمام لردن برهين ايد كر كم بخارده
 نصاعدا وله بافلا مريجك موصو صفا وكنده كب ديغي صو
 غلظ طما لده ايترا ذاده لبالو بعزت بيحي صفيات سكه
 ديغي لملق ننه لردن صفتكر كم زيان ادر لندون دوندن
 غابت صفتكر بجز سلكده چاغز مندنه نيز وايه ننه لده
 بشفقدن حد زار كر بعد معموله ريله علاج ادر ليدن شعور كم

ريح ورنك سده سوز ايلاده كندوس بريم مريضاني لك دنك
 حستور بجزو نك صله دت دنك دوكلي دوكوز من بجزو
 موبكه بعبه حبلر اولور مريجك قديجه اوجكود متوا زمر
 صباخ بچيني خاوند كر سوده بنفشه باغيله حلاوب سبت
 طهند لرميت معمول اخر كندوس قصب الزيره فرك كل حد
 برندن بيزو هم اوجو دكل بجزو نك مقدار ي برينه اوده كر
 شاله كم برك اجنه كره بدن موز بجزو شال اوكيم سده دوشنا
 وبايلينون چكل وكي سول كچول كم سلاله حواوت اوله رحمت
 ابله اخده بناف اسود چكل ريت رينا ف اسود بجزو فنا
 صغ عوي حد برندن سكر دهم راختن بيزو هم موقافو
 هدر بيزو بجزو هم دكل آلبر بقت صوبله بعبه يافا نر
 ادر وهم سكر اوك كندن آلر كس بيزو فان آلدر متوا فافند
 فان آلدر بجزو فافنده ابلانجي نوع اولو سله فينالده فان

بجزو بجزو

مَعِي حَرِّفَ بَاخُو زَاجَ بَعُو بَا حَبِيلَ هَرَبَرِ بَرِ لَ اِي دِرِ هَم
 دَخَانَ الْقَوَائِدِ وَحَرْفَ حَرِّفَ هَرَبَرِ بَرِ بَرِ دَرِ هَم دَكَلَوَ لَ اِي
 سَجُو اَوَلِ بَرِ بَرِ لَ اِي اَصْلَ بَرِ كَوَلَكَن فُورِدَ لَ اِي اِي دِرِ هَم دَكَلَوَ حَرِّفَ
 اِدَه كَرِ كَوَلَه جَكَلَوَ اَنَا اَكَلَمَ بَلِكَلَه اِي كَوَلَه اَغِيرِ عَا رِ فَاوَلِ
 مَوَقِ اَوَلِ بَرِ لَ اِي جَمِيعَ نَه فَوَمُو كَرِ كَدَ دَا اِي اِي سِنَدَرِ اِي اَكَلَه
 مَنفُولَ اَوَلِ كَرِ كَدَ رِ هَم نَا دَه اَشْفَه اِي بِنَدَه يَكَا جَبِ اِدَه
 دِي دِرِ هَم اَغِيرِ جَكِ كَوَلَكَن اَوَلِ بَرِ بَرِ هَم مَوَدِرِ اَوَلِ
 اَكَرِ كَوَلَه اَغِيرِ بَرِ بَرِ اِي اَوَلِ اَوَلِ اَوَلِ اَوَلِ اَوَلِ اَوَلِ اَوَلِ
 وَتَمَكَا بَا اَكَلَمَ كَرِ كَدَ اَعْفَادِ بُو عِشَرِ نَا دِرِ عَدِيَه اِنَكَلَه
 صِنَتِ دِرِ هَم اِي بَرِ لَ اِي اِدَه اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ
 لَه اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ
 دَرِ هَم دَكَلَوَ اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ
 كَوَلَه جَكَلَوَ اِي بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ

1 الدَرِ مَقِ كَرِ كَدَ بَرِ بَرِ مَاغِ اِي اَرِجَ فَبَقِدَ لَه وَحَبِ فَوَقِدَ لَه اِدَه
 2 بَعَدَ عَرِضَ لَ اِي عَطَوَ لَ اِي اَكَلَه كَرِ كَدَ رِ هَم فَايِدَ سِيغِ لَ اِي اَوَلِ
 3 دِي كَوَلَه بَرِ اَوَلِ بَرِ لَ اِي فَايِدَ رَفِيقَ دَه طَمَسَ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي
 4 اِي بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي
 5 قَبْلَكِ اِي بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي
 6 جَكَلَوَ صِنَتِ دِرِ هَم اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي
 7 سِيغِ بَرِ لَ اِي بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي
 8 بَرِ لَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي اَوَلِ بَرِ Lَ اِي
 9 جَرِ بَرِ دَمَعِيَه فَايِدَ اِدَه وَبَرِ اَوَلِ جَلَدَ كَلَرِ بَرِ لَ اِي
 10 دِرِ هَم حَتَمَه كَرِ كَدَ عَنَبَرِ دَرِ دَرِ صِنَتِ بَرِ دَرِ اَوَلِ بَرِ Lَ اِي
 11 اِدَه جَكَلَه غَاوِيَه دَمَعِيَه كَوَلَه اَقَنَه كَرِ كَدَ رِ هَم عَا رِ فَاوَلِ
 12 يِلَه رَا سَحَنَ بَا رِ فَوَلِ زَنجَا رِ هَرَبَرِ بَرِ بَرِ دَرِ هَم دَكَلَوَ اَوَلِ
 13 صَبَرِ اسْتَقْبَرِ بَرِ اَوَلِ بَرِ Lَ اِي هَرَبَرِ بَرِ دَرِ دَرِ دَرِ هَم فَايِدَ زَاج

مَنَادِيهِ دِي كَوَنُورُ وِي جَهَادِي كِم مَنَادِيهِ قَلْبِيهِ فَرِيدَن
 اِرَاقِ اَوَلَه بَلَكَم قَبْلَك دِينِه بَا فَرَا لَه اَكُو كُزَك بَرَكُو شَه
 نِدَن دِي كِم قَلْعَدَه يَكَاغِي طَرَفِي دَرِز مَنَادِيهِ دِي طَرَفِي
 اَو لَو دَسَا دَوَادَ بَعْدَا زَان مَنَادِيهِ مَوَدِ اِلِيلَه طَنَا مَاع
 اِلِيلَه يَا مَعْصَلَه يَا اسْتَوِيْلَه يَا نَبِيْلَه يِي اِلْجَلَه قَنَعِي طَوْنَا
 بَدُو سَا لَه وَا اَكُو كُزَك قَلْعَدَه يَكَاغِي كَوَنَه نِدَن كِه مَد
 كَا بَلَك مَدَرِي كِه كَمُو كِنَه اَنْتَه مِيل اِجِي حَوَالَه
 اَدَه سَب اَوَلَم كِلَم بَرَه بَلَك طَمَك لَو نِدَن بَيْتِه نَه قَلَا
 مِلْجِدَن يَكَاغِي اَبْرَه اَبْرَه اَبْرَه اَبْرَه اَبْرَه اَبْرَه اَبْرَه اَبْرَه
 يَكَاغِي كَوَنَه يَه اَبْرَه بَعْدَه مَنَادِيهِ بَو تَرِيْب اَوْرِيْ
 كُزَك اَسْفَا طَرَفِيهِ اَصْلَرَهَم بِيَه اَوَل تَرِيْب اَوْرِيْهِ كَلَر
 فَا رِغ اَوَل دَقَر نِدَن سَكَن نَقْدَادَه لَو كُودَه كِيَم مِلْجِدَن
 سِلَدَن و سَبَلَك طَمَك لَو نِدَن بَيْتِه نَه قَلَرِي وَ بَا خَف نَه

1 سَمِيْت مَنَادِيهِ دِي كَوَنُورُ وِي قَبْلَك دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز
 2 نَا فَرِغ مَبْر مَنَادِيهِ مَابِيَا مَد نِدَن دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز
 3 مَنَادِيهِ دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز
 4 كَمَلَدَن اَو تَرِيْب مَبْر مَنَادِيهِ كَمَلَدَن اَو تَرِيْب مَبْر مَنَادِيهِ
 5 فَصَادَب مَبْر مَنَادِيهِ لَحْزَن لَحْزَن لَحْزَن لَحْزَن لَحْزَن لَحْزَن
 6 مَادَه مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ
 7 اَنَبَه فِي اِلْجَلَه مَابِيَا مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ
 8 مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ
 9 مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ
 10 وَ فَرِغ قَبْلَك كَمَلَدَن نَه كَمَلَدَن اَوَلَه اَوَلَه مَبْر مَنَادِيهِ
 11 قَبْلَك مِلْجِدَن يَكَاغِي مَبْر مَنَادِيهِ نَوَادِي دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز دَرِز
 12 اَجْفَه بَارِدَم اَوَلَه اَوَلَه اَوَلَه اَوَلَه اَوَلَه اَوَلَه اَوَلَه اَوَلَه
 13 يَكَاغِي كَوَنَه مَبْر مَنَادِيهِ مَبْر مَنَادِيهِ مَبْر مَنَادِيهِ مَبْر مَنَادِيهِ

بِالسُّقُوفِ وَبِأَخْفِ رِجِّ بِأَيَّافِ احْضَرَجَكَ نَاكِمٌ
 سَلَكَ كَوِي كَيْسًا وَنَاكًا أَلَهُ أَكْرَبَ مَوَكِّنَهُ كَوْنُ أَغْرِيبِيَا
 إِيَّيْ شَيْخَرِ عَارِضِ أَجْوَ أَوْلَدَا دَسَدَ وَشَيْخَرِ عَارِضِ شَنْوَرِ
 أَوْلَدَ بَعْدَ يَنِي سَلَّ عَارِضِيهِ مَشْغُولًا وَلَا رَاقَةَ أَهْلُكُمْ
 سَكَّرَ نَجِي أَبَ دَدَقَهُ وَدَكَّنَ عَيْنَكَ عَلَا مَنِي وَعِلْمِي بِلَدِ
 أَمَّا دَقَقَهُ وَدَكَّنَ نَجِي شَيْخَرِ دَرِكَمِ طَبَقَةً مِلْحَةً عَارِضَ لَوْرِ
 لَيْكِنَ بُوَيْشَنَكَ بَعْضِي كَوْنُكَ بُوَيْشَنَكَ نَكَا مَنِي كَوْنَهُ نَسَدَ
 أَوْلَدَ بَعْضِي أَشْأَ قَبْلَكَ الْتَمَّ أَوْلَدَ وَبَعْضِي كَوْنُكَ
 قَرَانِكَ دَدَتَ بَانَتَهُ أَوْلَدَ شَغْلَ دَنْزَلِ نَجِي رَسِيكَ وَلِيَا
 بُوَيْشَنَ لَدِكَ لَوْنَتَهُ اخْتَلَا فَوَادَ بَعْضِي نَجِي وَبَعْضِي
 أَوْلَدَ دَنِي أَكْثَرَ وَلَعِ أَوْلَدَ كَمِ بُوَيْشَنَ كَوْنُ أَغْرِيبِكَ بِنَاكِنَتَهُ
 عَارِضَ أَوْلَدَ عَارِضَ أَوْلَدَكَ لَهْلَهْلَ تَدَبُّو بِرُ بُوَيْشَنَ دَدَ دَوْرُ
 مَلَكًا بِأَجْلَا أَوْلَدَ كَوْنُكَ نَجِي نَجِي أَلَهُ أَكْرَبَ نَجِي أَتَقَرُّ نَجِي

1 قَلْدِي عِلَاتِ أَوْلَدَ كَمِ مِيلَ طُولُنْ دَلُورُورْ لَوْنُكَ
 2 أَوْلَدَنَهُ أَكْرَبَتَهُ قَلْدِيهِ مِيلَ أَوْلَ نَقَبَتَهُ الْتَمَّ أَكْرَبَتَهُ
 3 فِي الْحَالِ بُوَيْشَنَهُ طُولُورْ كَوْنُ بَعْضِي مَوِيضِي طَمَنَدَ لَوْنُكَ
 4 أَوْلَدَنَهُ كَلَمِيَّالَهُ بَمَدَ حَادِرُورْ وَدَرُورْ لَوْنُ بِلْمَالِ رَاجِي بِيْشَنَ
 5 وَلَيْكِنَ بُوَيْشَنَهُ لَوْنُ حَلْطَهُ كَوْنُكَ أَشْغَلَهُ بُوَيْشَنَ وَهَكَ أَوْلَدَ
 6 أَوْلَدَ أَوْلَدَ كَمِ قَتَرُورْ قَالَهُ طَبَقَةً مِلْحَةً بِأَبْتِ نَقَبَتِهِ قَمِ
 7 أَوْلَدَ أَوْلَدَنَهُ نَكَا رَاقَتِي كَوْنُكَ أَجَبَ قَرُورْ قَالَهُ مَوِيضِي
 8 قَبْلَ كَوْنُكَ أَوْلَدَ صَوْبَهُ بُوَيْشَنَ مِيلَ أَوْلَدَ كَمِ كَلَمِيَّالَهُ
 9 بُوَيْشَنَ كَوْنُكَ أَجَبَ كَمِي بِيْشَنَ مَلَكًا لَوْنُكَ كَوْنُكَ
 10 قَتَرُورْ مِلْحَةً بِأَبْتِنَتَهُ بِأَخْفِ بِأَبْتِنَتِهِ أَكْرَبَ بِأَبْتِنَتِهِ
 11 أَوْلَدَ مِيلَ أَوْلَدَ أَوْلَدَ بِأَبْتِنَتِهِ مَوِيضِي بِيْشَنَ لَوْنُكَ
 12 كَمِ بَعْضِي صَوْبِي طَمَنَدَ لَوْنُكَ أَكْرَبَتَهُ صَوْبِي طَمَنَدَ مِيلَ
 13 جَادَ أَوْلَدَ أَوْلَدَ كَمِ نَقَلَا دَهْلَ وَجَوْدَ مَلَكًا

اوله و بی شویم اندر به کلب اوله اکا علاج بقدر
 و بی شویم ات کلیند ازجا بیرون فالور بیو کینز اول
 اکا دخی علاج بیتله افورکم جوت بیرون فالور اتخی کلینز اول
 فالور علاج و ذکر اوله مویوند اما کارخا اولی و بی اکی
 نوع دیریم اولدیکه اقدام و ما عتلا بر خنه نونتا بست
 اعتر اولور مستغین دیری استکلر کیم و حقیق یوم سهری
 کیم و دخی و فنا دیکیم و معنک سب الی مله دیری چکلر
 اولو دیکیم اولر علتیه نمده و در لایحی کوزک کوزنه نینه کیم
 اتک نقصانلر اولور بونفا نلنگ سب اکی سنن
 اولو دیری اولدیکه کوزده نینه داکالا و دیر جوت بیو سنن
 اولکم کوزدی نازک ای بیو دیر کیم کوزدی دنا دجه
 یالری یوله نکلدر الله موزن او شند مکلر سنن اولر
 کوزک یکارن بی آتة نقصانلر ارب و معه حاصلا اولر

چکلرکم دند بایند ذکر اولدی اوچکونه و کین بعد
 ملکا یا چکلر کیم ات اناخی اولر انازا و دیر استفا
 اولر بایستونه و ریشاف اخدر کین و ما دیکیم و دیر
 این علی عمره نک فانی له لرب یکل بقول اولر شاله کیم
 دند بایند ذکر انا دیری بویو اولر کیم و فانی
 اولر و دیم نیننا ذبح عیدی اکی و دیم کیم فانی و دیر
 عماله کوزد کوزم فانی سب و معنک او اناخی و علوی
 بلور دیمه بر علتیم اخلدر اختیار سنن کیم
 یاخی و اولور و بی بویک بقضی کیم لایم و دیر
 کیم عاری و اولر انا شوکم لایم و دیر اکی نوع اولور
 بیو دیری و معنی اندر به لطفن لایحی الی استناک
 تقصیر لغندله کیم بلر یا لطفن کوزم اولر کوزک
 کوزنه نینه کیم اتک کیم لایم دیمه مویلد اولر

اولدركه كوزك بوردين يكاغي كوندنك ايت نايصل اولمش
اولسا اجزا و باقينك اولغده قوت بولمكم رولوندي صليب
كوزه كلمه كلكتندن وكوزه ياشم و كلكتلنك سغ اديكرو دنده
بوردين يكا شول منندكم كوزون بورنه اجنوزون سول
دمنك كم خنك اجنوز كي لمدرلرون اوله افلر نر ساع اوزر
غدره و صولونلرله نلهمكم و ماغلك مزاجي كرو اغنداله كلمه
لطف رايجه اوله دماغي غنفت لنده لركي كوند با و بكوندن
ساجي تگز فز لركدن بون لمدرلرون حمان دكن و كلنه
دمعسي خنك لمدرلرون نديكي لمدرلرون اوله خاد لركلركل
كم رولوندي فرد و خنك اده كرم فز كركلرون كركلركل
بورلرون و بكونديكي لكا صلا فايغر نلر بون بون جمع ميبند
اوعظم دمنك سب كوزك عضلا لرك ضعيف لوندن
اوله كوزه قنلادي و خنك ادي ادي بون بكونلر بون و حصار ۲

۱ دخي بناله بليندكم و سنك مني اوج موضعدن اولون
۲ خف و ماغلك اجنوز كي لمدرلركه قنك اجنوز كي لمدرلرون
۳ اولونلرني شول لمدرلرون اولونكم خف و ماغلك لمدرلرون
۴ سن اولونلرني كوزك عضله لرك ضعيف لوندن اولون
۵ اما سولكم خف و ماغلك اجنوز كي لمدرلركه اجنوز اولون
۶ دخي بنونلرين كي لمدرلرون كلوزلر اوله لركه علوالدكم
۷ كوز ياشم بونسته اولوب مونلر افسد مونلر اوله اولون
۸ خنك لمدرلرون طمدرلرون مستول اوله علامت اولدركه
۹ اين لمدرلري و شفق لمدرلري منلو موند اوله يعني طلوع
۱۰ و خنك اوله اولكم كوزك عضله لرك ضعيف لني سبند
۱۱ اوله علامت اولدركه كوزي لمدرلرون فلفمير اولوب دمع بون
۱۲ اولوب قنق هيننه نرا اوله نلله بواج مبدكم ذكر لرك
۱۳ اوج دخي بونعلته اسباب سا بيله كلودسب قنق و سبلر

صَوِّفِيهِمْ وَأُولُو عِلْمٍ وَأُولَئِكَ كُوزُكَ لَهْدِي إِيَّاهُ وَبِرْزِ
 أُولَئِكَ كُوزُكَ لَوْنِ أَنْ أُولُو حُرُوكَاتِ هَمْنِهِ أُولَئِكَ غِلْظُ صَوِّفِيهِمْ
 مَدَامُ بَوْمَنِهِ أُولَئِكَ سَمْتِ سَمْتِهِمْ كَمَا سَمْتِ أَجْزَالِكُوزُكَ فَايْنِ أَدَه
 بَوْمَنُ خَاذِخِ عَدِيٍّ وَتَوْنِ أَوْ مَغْشُولِ وَمَرْفِئِ أَهْدِيهِمْ بِرْزِمْ
 بَسْدِ وَأَخُوهِمْ بِرْزِمْ بِرْزِمْ عَنُوقِ وَكَلَرُ كُوزِ بَجَلَرِ سَمْتِ
 سَمْتِهِ كَمَا صَوِّفِ تَرْزِمْ لَوْنِ كَلَرِ فَايْنِ أَدَه فَلْنِ وَبِرْزِ هَمْنِ عَمْدِ
 بِرْزِمْ دَا رَفْلَ لَوْنِ دَوْمِ كَلَرِ دِيَا بَجْزِمْ سَمْتِ أَصْفَهَائِ
 أَوْجِ أَدَوِيهِ قَدْرِ بَجْزِ أُولَئِكَ كَلَرِ كُوزِ بَجَلَرِ بِرْزِمْ
 وَدَوْنِي دَوْنِي صَوِّفِ تَرْزِمْ لَوْنِ كَلَرِ فَايْنِ أَدَه سَمْتِ سَمْتِهِمْ
 كُوزِ عَضْلَ دِي صَمِيفِ لَهْنِهِ فَايْنِ أَدَه صَوِّفِ لَوْنِ كَلَرِ كُوزِ
 تَمِمْ كَوْمَنِ أُولَئِكَ هَمْنِ وَنَادِ وَهَمْنِ بِرْزِمْ بِرْزِمْ دَكَلَرِ الْبَلَرِ
 كُوزِ بَجَلَرِ بِرْزِمْ دَوْنِي صَوِّفِ لَوْنِ كَلَرِ هَمْنِهِ سَمْتِ أَصْلَ لَوْنِ
 إِلَهِ بَجَلَرِ دَا رَفْلَ لَوْنِ كَلَرِ لَوْنِ كَلَرِ فَايْنِ أَدَه صَمْتِ سَمْتِهِمْ

وَبَا يَلْمِنُونِ وَدَوْنِي دَوْنِي كَلَرِ لَوْنِ كَلَرِ سَمْتِ كُوزِ كُوزِ سَمْتِ
 أَنْكَ نَقْصَا لَهْنِهِ أُولَئِكَ عِلْجِ أُولَئِكَ دَوْنِ أَصْفِهِ
 صَمْتِ وَكَلَرِ دَوْنِ سَمْتِ لَهْنِهِ مَا سَمْتِ أَوْ رَعْفِ لَهْنِهِ مَقْزِمْ
 أَنْ بَرِجِمْ دَوْنِ مَعْلِمْ أُولَئِكَ وَكَلَرِ كَلَرِ أُولَئِكَ كُوزِ لَوْنِ
 أُولَئِكَ شَرِ لَوْنِ لَوْنِ كَلَرِ كُوزِ كُوزِ سَمْتِ أَصْفِمْ لَهْنِهِ
 دَوْنِي دَوْنِ الْبَلَرِ تَرْزِمْ بَا دَوْنِ دَوْنِ لَوْنِ شَرِ لَوْنِ لَهْنِهِ
 شَرِ لَوْنِ مَعْلِمْ أُولَئِكَ كُوزِ وَبِرْزِمْ غِلْظِ فَايْنِ أَدَه وَبَا خُوْ سَمْتِ
 شَرِ لَوْنِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ كُوزِ كُوزِ أُولَئِكَ وَبِرْزِمْ لَهْنِهِ أُولَئِكَ
 شَرِ لَوْنِ لَهْنِهِ قَدْرِ كُوزِ كُوزِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ لَهْنِهِ
 شَرِ لَوْنِ لَهْنِهِ قَدْرِ كُوزِ كُوزِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ لَهْنِهِ
 وَبَا خُوْ لَوْنِ كَلَرِ دَوْنِ كَلَرِ كُوزِ كُوزِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ
 أُولَئِكَ لَهْنِهِ أُولَئِكَ كُوزِ كُوزِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ لَهْنِهِ
 هَمْنِ قَدْرِ لَوْنِ كُوزِ كُوزِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ لَهْنِهِ
 كَمَا أَنْ بَرِجِمْ دَوْنِ لَهْنِهِ أُولَئِكَ دَوْنِ كُوزِ كُوزِ لَهْنِهِ مَعْلِمْ

بینه دو کلدو نو تبادون بیزو دهم البچو دهم ناوله کار
 اچو قات این بکشود و کوب کوزه چکلرین چکلریم کوز یا نه
 فایده ادر نو تبادون دهم بتدر و صد و هیلله و مسبا سفلیک
 هدیریدن دنت دهم فلان بچو دهم دار فلان بچو دهم
 و کلدو اکلر کوزه چکلر اوچی باس ملجنه قارن اولن
 دیلنک هلا منی عوچنی لیدر دیله و کنگن بول بولک فیه
 و دیم دینی غایت دوزک اولود اکلان کوز داغ اولدیم کوزک
 رطوبت بوزن صدن بلامه اولوب افر یا نه دو قنقلو اولوب
 نذرو الا نضالکی یاخود نیر اخلاط او لوریم اغری لوریم او
 علاج بود که علی النجیل قصدا دل بعد اعمال الله در نیاز
 ابار چکلر بعد نیاز یا نضال فون چکلر نیاز نیاز یا نالون
 قلیسای ایلیندیلج الزام را سخت سره او نهایی صیغ عذیب
 کینز کو تینز قشور هریریدن کوز دیم سر صافی انون هریریدن

1 کوزک یا نه فایده یا نضال صوبله برودده اولن نو تبادون
 2 هم کوز یا نه و غزیکه رست سسته کوزک یا نضال کوزک
 3 عضالری یی نو تبادون نو تبادون دهم سته بر دهم نالون
 4 مفسول بر بچو دهم القول فلان بچو دنت دنت دکلون و کلدو
 5 صد و هیلله صوبله فر و صوبله سما و صوبله هدیریدن بچو
 6 قتب برودده ادر و کلدو کوزه چکلر سسته کوز کوز یا نه
 7 کیدر دیر ادر صد و هیلله آلب چو یا نه صا د کلدو افر
 8 فو لرتنودا چنه بر غلر بنود لر نیله کم خیر قتب فر لاله هیلله
 9 چو بدون چو بدون بچو دنت دنت دکلون کوز چکلر سسته
 10 کلدو اصغریم کوزک یا نضال کیدر دنت دنت دکلون کلدو
 11 ریای چو بچو دنت کلدو و کلدو کوزه چکلر سسته کوز کوز
 12 کینه فایده ادر کوزک یا نضال که قنای معری الوب خدما
 13 راجنه فو یب کوزیند ل بعد خردا دین آفر لر نیل کوز بولر قودر

اندوخت برود. هرگز برود برود هم مع عذبت دود هم
 کولاک بچود هم دکل الیل بفسد صوبله بفسد نیاندا دل
 عدا دوزینک الیل بفسد صوبله بفسد نیاندا دل
 باقی عیج طبعه فینیک فرجی علوجند و کراولنه واته علم
 اور برنجی بار طبعه ملجنه عا دوا دل فتنه و عین الیل
 فتنه و عین الیل فتنه و عین الیل فتنه و عین الیل
 اکذ کوک بیدند یکاخی کوک نه شد وافع اولور هم فزل
 لمدر کوزل کوک نه سندن اکا طفره بک بومنه اولور بومنه
 فایده ناندن اولور کم متختر اولور عیج فضا لدن قات
 الدودل بعد شنبه ادب برب سماله ایدل بریج کدک
 ناکم ماده نام آنا اولور کم بوعلت اکذ معا دوا دل بعد
 فتنه سنا دله اهت موزنا دکلکله زبنا فونک انی سنا دوا
 بچد جندالما طوفنه نام طند فندن حکم الیل بلسه

بود هم دکل الیل بفسد صوبله بفسد نیاندا دل
 ادینک طفره و دوز معتبر کم فایده دوفته عین الیل
 اولور دهم نکر طفره و بفسد هم دم الاخیر فزاکا دل
 هرگز برود برود هم افون دکل الیل کوک نه بطل نوج آند
 فلیسا نکز دهم راست کوک نه فزشت صافی اقا همدند
 اولور دهم افون افون کم فزشت صافی اقا همدند
 دکل بفسد صوبله بفسد نیاندا دل کوک نه دوزینک
 سکره و سکره اخر کوک نه فزشت راست سکره بوقیا مع عیج
 کینا همدند سکره دهم افون بچود هم عدا دوزینک
 بچی نه دکل بفسد نیاندا دل کوک نه فزشت بریج
 کم بوقیه سکره بایند ذکر اولور بچی استماله اولور کدک
 اولور بچود سنا دله نیاندا بفسد بفسد استماله اولور کدک
 نیاندا بفسد بفسد استماله اولور کدک

زخمندان و فرج زخمندان با جمیع بویا بگزنده لدن و فرج
 اوله استی خلدن عارض اولور یا حوق طلدن
 غایت قوی اغریق و سنجود کوز یا غی و کوز قزل اولمقد شول
 موقع کم تغذی لایصال و کوزک یا خندن و افلیقینال
 فان الدوب حکم مسهل اچکند تا کم ماده اکما اولنا انول کم
 قای اقواله قایمیده لردا اده لردا دخ کافوریه بر
 شادخ عدی اکلد قانی بنیلد اولکم قای الحشا اولنا توتنای
 بر دوده اکلر کوزک اولور یه کوره مدورس بنیلد اولکم نسد
 اده لرد مسهل الحوق لرد کم ماده نک مدوی منفع اوله و لرد
 صافنیز کم کوزک ولوبت جراحندن سیلان اولوبه و کلبه
 نرضن دبیلن اولن علاجه منقول اولل الحیقه
 حجاب و زیند عارض اولی مصلک عدی بی لرد و زیند عارض
 اولن مصلدن مصلد و لیکون بز اول باب الیك بمضرب

زخمندان

1 شبله کم کوزک کوشنه سندن اولن قزل طمک لرد سیک اولن
 2 قاله ایی فالدد لرد ظفده فالدد و کبی استویده یا مقصیه
 3 کلد لودیه کفون چنبیب برینه کلدن لرد او سینه کل یا غیله
 4 میده مدورس اولن و کچون نردن سک با سلیقود و یا خور
 5 دوشنای یا شانی اخضر چکل فی الجمله سلع لاجوزیه لر سندن
 6 اولن الحیقه سندن طم الزابد علینی لرد و طم الزابد یا خلدن سندن
 7 عارض اولور یا سبله کوز اکلد خندن رسکس یا نرضن سکس
 8 یا خور اسباب نردن بر سبله عارض اولور و کرج اولر کله اولر فصد
 9 اولر بصد و تنقه اده لرد بصد و کم زایدی صابره اصلد
 10 مقصیه کلدن ظفده اولن معالجه لر یه لرد اگر بینه قنق
 11 اولر سا ادویه حاقه استیغسال و لرد یا سلیقود و دوشنای
 12 کیم کم بوندره بکند و لرد اسامون او حیقه سلیقود عارض اولن
 13 تغذی لایصال لرد و تغذی لایصال خول علقنه و کیم کم طام

1. يدي بريله شغوك اولديغجه وائللام اولك انا
2. مته مته قرحنك وديلنك انواعي وعلاجيني بلدر
3. الكري باب قوتين عارض اولن بنزه لوي وعلاجيني بلدر
4. اويجي باب قوتين دوشن افك انا يوي علاجيني علاجيني بلدر
5. مته مته انا طبقة قوتينك لوي مته مته اولديغجه بلدر
6. ينجي باب طبقة قوتينك لوي مته مته بلدر
7. ينجي باب طبقة قوتينك يوي مته بلدر
8. ينجي باب طبقة قوتينك عارض اولن سكار بلدر
9. ينجي باب طبقة قوتينك عارض اولن كنه عليلني بلدر
10. مته مته طبقة قوتينك عارض اولن مته مته بلدر
11. ينجي باب طبقة قوتينك عارض اولن مته مته بلدر
12. ينجي باب قرحنك وديلنك انواعي وعلاجيني بلدر
13. وعلاجيني بلدر مته مته مته مته طبقة قوتينك عارض

اولدر

اولدر يدي رولدر وولدر قرحنك وديي طبقة قوتينك مته مته
اولدر اوي باطنين اولدر بوجلدل ودرت نوعك طبقة
قوتينك ظاهرين اولدر بونا دلجه اولكرنه اخلير ودرت
عريجه نياح ودرت علاج اولدر كه كوزك قوتينك اولدرين بول
نقله فلاصدا ولدر ودرت كوتنجي نوع قرحنك بونا يندل يندل
ودرت عريجه غنام ودرت موني بولدر وولدر اولدر اولدر
عيمتق اولدر اولدر اولدر كه كوزك قوتينك اولدرين بول
فلاصدا ولدر اولدر كوتنجي وولدر كوتنجي اولدر
كوزك قوتينك كوتنجي اولدر بولدر موني موني موني موني
يخلير الشوه اولدر بولدر كوتنجي موني موني موني موني
كوتنجي قوتينك اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر
قوتينك اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر
اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر اولدر

- 1 اوکم طبعه ملحقه اولور قیل کوستورودور بونونه یونانیر
- 2 بنقوما دلدنسه اولدکه قرا سنلری ان کوستوروشول
- 3 قرا بولدیکی انا اولایچ نونکم طبعه قرینیک بامیتن
- 4 اولور اولکسه یونانیر بویوب ودرلر عریجه جیب ودرلر
- 5 نرجه قیودمک اولور علایت اولدکه اوا طادوراسی
- 6 کب اولور اجودرینه دیریک اولور کتیز اولور اولابولیک
- 7 اولدینکی صافی اولور خنک دیرینه سیمجیک ازا اولور
- 8 ایچ نونکه نونجه یونانیر قلموسا ودرلر عریجه سوله ودرلر
- 9 نرجه اغیر غن دیمک اولور علایت اولدکه اولکیدت
- 10 بولیک اولور عوزدیری اولور قیچی نونجه یونانیر ایتنا و
- 11 ددرلر عریجه اغیران دیمک اولور نرجه کونینر دیمک اولور
- 12 علایت اولدکه کیرلر نجه اولور جرد جوق وکلور اکر
- 13 اولور ننه کچک اولور سا کوندک دلمونیری اندر سیلان

اور

اولور وکلور بونونعلک سبب ایچی تیز دلمونیر دت
اولر هم قرحنک دویکی انواع اغیزله سخیله اولور
همنقه کم بولک وجر کلواقله ایک جوق اوله اکاد بیلر ودرلر
انولک علوج بوقر و باملد ودرلر اولدیر بولیک اولدنه ودرلر
بولعلا سئلریم ذکر ایلدک بولنج اولر سا علی النجیل قیبالد
فال الدور دیرقت مقدر نجه همنه نرکز دخی باقنر فند
فی الجملة نینالده یجد ازان فال الدور لر بعد مطلوب
هلیله عمر همدیه خیال نینالده نرکز کن اسها لادکر کوز
رشایا بیضا فیون بکلر سا فال دیرنر حیات اده لایلدیر
نیلیدلر وال کد قرحه کوزک بوزنر دیکلر غی کوشه نیند
اولنج اولور سا نینله بنق کدکر که قرحه ادک جمع اولب
کوزک کوشه نینه دحمت ادب باندیه اگر قرحه کوزک
قرخنر دن یکا کوشه نیند اولنج اولر سا نینله نیکم اولر

جربا و افران کونیم کونک طبعیندن ادک اولینجه اولمده
حاضه کم فقه اولدیغی حالده اگر فقه کیم نفع بولک کیم یازانچ
اولسا بوی صوبی یا ایلیر ملک صوبی طعندن کلدک بد
کیم باش اولب ائله نیاف ایض کیم قلیما له ترکیب اولرای
طعندن کلدک دسینب نیاف ایض قلیما صیغ عربی و کینوا
و نیاف له طعندن ادک دهم اسیندیراج انصاف سیندیم
ایفله کین قلیما صیغ عربی دهم دوکل الیر یمن صوب له
بوغدب نیاف له کلدک عدو ادو نهک الیک ددولی انل کیم اری
غلیظ و جوق له نیاف ایض کلدی جکلر کم دیله علجند
ذکر اولدی ی اگر ماده هوز کوزه انمه نولج دی اسی
افلجنا اولسا یونیا ف ایض کندی کم ذکر الیک مع جماله
اسینما لایق و الا نونون صکوم فقه ایزن اوله نیاف
ابا جکلر کم ملجنا اولن دیله علجند ذکر اولدی ییله کیم

1 کونه باسخه اولم ادک اکلنه لکین قسند
2 افرمقدن یافه بین دقله کلدک باسخه فلیج فقه
3 اجیزان ادکیم زیان ادنا تا شونک قرحی فوی اولما ده
4 سی محرق اولجنا اولسا نیاف ایض کلدی اکل انک
5 کلدک خا نولر سرفی طعندن کلدک اگر نیاف ایض
6 خا نولر سرفیله ادب طعندن سرفیله فاید اده اگر طبعند
7 فوض بولجنا اولسا ایشو حقه طبعیت لیلین اولمده
8 جت مسهل کینوا و دپ سوس هر بریز لولک دهم سوس
9 بریز دهم عیشو و کلر جلد اولد شربت جت دهم اوله و الا
10 اسیندن اولن کوندا غریسته اولن معالجی ادرکیم نلغ
11 دونه فی اجمله فصد لولاب مسهل لولک کیندن صکره اگر
12 سجوی غریبی زجت کاک اولجنا اولر با لکیم قایل
13 علج و کلدک و الا جوق اولکیم فقهله کونک قنوی اری طلب

اوليك مَادَه نَك غَلِيْفِي سِيَّكِه كَم بَجْنَه اولود ولي شَدَل
 بَرِه كِه مَادَه طَلَا وَلَه يَانْغَلِيْفِي اَزَا لَو رَاغَرِي جِي لَجِيْفِي مَادَه
 نَك اَرَقَلْغِي وَ اَكْسِيكَلِي مَقْدَار بَجَه اولود بِي بُوغَلْنَك مَدَه
 نُوغِي كَم كُودَه لَر بُو اَصْل اَوْدَرِه قِياس اَدَر دُوغِي مَعْلُوم اولَم
 بُوغُو لَرَك قَرَقْلا اولدو غِنَه سِيَّ اَلْدَرِي كَم لَهْمَه قَرِيْنِيْنَك
 كُو مَر صِلَه سُوْل مَادَه كِم بِنُو مَحْرُوْ اَوْلِيَا اَنُوك كُو مَدِيْنَه
 اَرَا دَمَز اَنُوك اَحْزَالَر نَك اَوْدَتَا سِيْنَه كِنْدَقِيْه بِي اَمْدُوْ بِي
 شَلِيْخ كِم مَادَه بُو مَقْنَلُو جَمْع اوله نَك دَكَلَر كِم اَوْل
 مَوْضِعِي يَاقَب وَيَسِيْب دَلَا دَه اَكْرَدَلِيْ كِيْلَك اولدو مَادَه اَمِيْد
 سَلَامَتَه اَكْرَقْتِيْلَك بَرَا بَرِيْن اولدو سَاهْمَكَا كَم دَلَك كَرْد
 دِيْجَك دِيْجِي اولدو سَه كُوْرَك كُوْر مِيْكَلِيْلَك بُوْلِي بَمَلَا كُوْر مَر
 اولو اولَم اَكْبِي وَ اَجِيْجِي خِيَا لِيْنَس اوله وِهم بُوْلِيْن اوله
 لَهْمَه عِيْنِيْلَك بَر بَرِيْن يَاقُوْد يَاقُوْد اوله اَنُوك اَفْت عَظِيْم

1 اَنُوكِيْنَك اَكْبِي خِيَا نَك اَوْدِنْت كُوْر سَتَا رَاغَلِيْ وَ يَاقَلْغُوْ كُوْر
 2 مِيْكَلَك اَنُوك مِيَّانَه دُوْر اَجِيْجِي خِيَا نَك لِيْجِنَه اولود اَغَرِيْ
 3 عَظِيْم وَ خَطْلَنَا كَه اولدو مَدَه اَنُوك سُوْر دِيْجِي سِيْجُوْر رِيْجِي
 4 اَدَكَم بِنُو نَك رُوْط بِيْزِي سُوْل سِيْلَه كَم اَوْجِيْجِي خِيَا نَك
 5 اَوْدِنْت اولود كُوْر مِيْكَلِي عِيْنِيْلَك كُوْر مِيْكَلِيْنَد كَرُوْط لِيْجِي
 6 اَلْبِيْجِي اولَم كُوْر مِيْكَلَك نُوْجِي يَاقُوْر دُوْر اول نُوْر كُوْر مَسْطَا
 7 اولو رَاوْل سِيْبِدَن اَق كُوْر سُوْر بُوْط رِيْغَلَه مَعْلُوم اولِنْدَه
 8 لَهْمَه قَرِيْنَه دَدَت قَانْدَه وِهم بُوْ سَنَدَلَك عِلَامَتِيْلَر شَلِيْلَم
 9 مَادَه نَك اَرَقَلْغِي وَ اَكْلَك لِيْكِيْلَه دِيْجِي غَيْر سَنَدَلَك دُوْر مَدَه
 10 اَكْلَكِيْلَه مَرَقْنَه مَادَه خُوْر وَا دِيْجِي بِنُوْ اَفْت اَغَرِيْ
 11 وَ سَاخُوْ عَظِيْم جُوْر اولو اَنُوكِيْنَك مَادَه نَك جَلِيْفِي بِيْجِي بَرِيْنَدَن
 12 مَكْنُوْط بِيْجِيْلَك قَلَم مَادَه نَك حِدِيْت اولو مَوْضِعِي كُوْر سِيْجُوْر
 13 اَجِد رِيْغَر نَا اَلِيْغَر وِهم مَادَه غِلِيْظ اوله اَنَا وَلَه بُوْلَك مَخْلَا

تَكْبِيرُ وَطَيْتَ وَفَرَّقْتَهُ أَوَّلَهُ دِيَّ هَرَكَا هِمَّ اِيَّيْهِ نَزَا وَدَوَّوْنَ
 كَلَمَاتٍ يَخُودُ كَيْسُ دَمِيكَ اَلْكَتَزْدَنْتَ لَطَبْنَهُ فَرِيْقَهُ دَكْرَكَلْ
 لَطَبْنَهُ جَرَاخَتِ اَلْبَهْ نَوِيْكَ طَنْدِي دِي دِي قَا زَنْدَه بَعْضِي
 اَنَوَكْ لَمَّا دَنْدَن بَرِي دِي دِي قَا هَرَا دَوْرَا كَا دَخْ دَوْرَا اَنَا
 هَرَا هِمَّ جَرَاخَتَا وَجِي دِي دِي دِي اَلْمَا اَلْكَ خَنْدَرْدَرَا كَا
 اِيْتَعْمَا اَوَّلِي اَدُوْنِيْكَ قَا يِيْ نِيْ اَفِيْ اَبَا دَرِيْ بُوْنَشَر
 وَكَوْنِيْزْ صَدَفْ دَوْرَا يِيْ بَسَبَبْ اَنَوَكْ وَبِيَا خَلَكْ اَسْتَبَا
 عَلَا يِيْزْ وَكَوْنِيْزْ بَلَدْ رَا نَا بِيَا مَنُ كَمُ كُوْدَه دُوْشَرَا يِيْ نُوْعَلَه
 لَطَبْنَهُ فَرِيْنِيْكَ قَعِيْزَه دُوْشَرَا كَا بِيَا مَنُ دَرِيْ غَلِيْظَا دَوْرَا
 اِيَّيْهِ لَطَبْنَهُ فَرِيْنِيْكَ اَدُوْدَه اَلْمَا اَنَدَرْدَرَا سَخَا دِي دِي دِي
 اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا دِيْ سَبَبْ فَرِيْنِيْكَ نُوْدَن اَوَلُوْكَ اَلْمَا دَوْرَا
 اَوَلِيْكَ قَا يِيْ اَشْ اَغْرَا دَوْرَا كُوْدَه اَنَا دُوْشَرَا يِيْ اَلْمَا
 مِيْجَ نُوْعَلَه كُوْدَه اَنَا دُوْشَرَا يِيْكَ اَلْمَا جَنْدَه نَه قَا اَلْمَا دَوْرَا

زِيَادَه اَدُوْدِيْزْ اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 اَوَلُوْبْ يِيْزْ كُوْدَه يُوْزْ قَلْفَتْ تُوْزْ عِلْمَنَ اَغْرَا وَدَوْرَا مَعْمَر
 اَوَلُوْكَ كُوْدَه رُوْطُوْبِيْزْ اَوَلُوْ بُوْلَدَن دَوْرَا سِيْلَانْ اَوَلَه
 وَكَا اَوَلُوْكَ مَادَه اَنَا اَوَلَه طَبَقَه دَلِيْهَ مَعَالِيْهَ اَلْمَا اَلْمَا
 تَحْلِيْلَه دَفْعْ اَوَلَه فِيْ اَلْمَا جَمِيْعِيْكَ مَعْلَكَه نِيْزْ مَوَا بُوْ
 اِيَّيْزْ اَوَلُوْكَ فَضَدْ وَاسْتَهْلَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 يُوْزْ دَرْمَا دَوْرَا وَكَاسِيْزْ اِيْتَعْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 وَتَوْرِيْكَ نَكَمْ بُوْنُوْزْ بَكُوْدَه وَادِيْ سَه اِيْتَعْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 اِيْضَرَا فَوْرِيْ طَبَقَه دَلْمَا نَوَنَ كِيْزْ دَوْرَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 اَغْرِيْزْ عَظِيْمْ اَوَلَه اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 كُوْدِيْزْ جَكَدْ جِيْكَ اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا
 كَمْ عِلْمَنَ تَحْلِيْلَه اَعْمَالْ بُوْلَه وَهَرَا كَا مَرَضْ مَرِيْزْ اَلْمَا اَلْمَا
 اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا اَلْمَا

1 غَدُوْهُ سَهْلٌ اَجَلَكَ كَرْدَ مَكُوْنُوْشُوْنِ اِحْتِيَا اَوَلَرَكَمَ بِيْزْ اَدُوْيدِ
 2 لَرَكَمَ اِسْتَعْمَالِ اَلْمَلِكِيْنَ حَرَاكَتِ زِيَادِ اَوَلِيْمَا دَهْ خَرِيْبَادِ
 3 بِيْسْ بُو اَحْبِيْنَا اِيْجُوْ بَرَسِيْسِيْلِ اِسْتِيْظْهَارِ فَضْدُوْ اِسْهَاءِ صَوَالُوْ
 4 اَتَا كُوْزَا قَنْكْ مِلْجِيْنْدِ مِلْا اَلْيَبْ بِاَدِ اِجِيْ اَوِيْوَلَرِ اِسْتَعْمَالِ
 5 اَدَلَرِ اَوَلَرَكَمَ رِيْوَاوَلَهْ شِيْغَاوَلِ اَلنَّطَانِ صَوِيْبِ وَفَنْطَرِيْدِ صَوِيْبِ
 6 بِاللّٰهِ اِسْتَعْمَالِ اَلْيَبْ لَرَكَمَ مَجْلَادِ وَفَهْمِ جَوْقِ اَوَلَرَكَمَ رِيْوَلَرِ اِيْضَا
 7 وِيْطِلَهْ فَيَا دَلَرِ اَوَلَرَكَمَ عَمَلِيْ خُوْطِلَهْ اَدَلَرَكَمَ شَكْرِيْ طُوْطِيْهْ وِيْلَ اَوَلَرَكَمَ
 8 فَوَلَرَكَمَ مِيْطُوْهْ شِيْغَلَهْ كَمَ دِلِ اِدِيْ اَوَلَهْ بَعْدِ كُوْطِيْ فَوَلَرِ وِيْجِلَهْ اَوَلَرَكَمَ
 9 بَرِيْجَكُوْهْ هَرَمَصَلَحْ اِسْتِيْوَاوَعَكْ مَكَمَرِ دِيْ كَمَ بِيْا خُوْشِيْ فَوِيْوَلَرِ وِيْجِلَهْ
 10 زَايِلِ اَوَلَهْ صَادِقِ بَرِيْخِيْزِ لَرِكِيْهْ وِيْلِيْ شُوْلِ اِيْضَا كَمَ غَلِيْمَهْ اَوَلَهْ فَوَلَرِ
 11 اَدُوْ يَلَرِكِيْهْ مَعَالِيْهْ اَدَلَرِ اَسْتَحْجُوْدِ فَوَلَرِ دِيْجِ اَنْدِيْا زِيْدِيْجِ
 12 وَسَطَانِ صَوِيْبِيْ وَرَسْمِ رُوْشْنَايِ وَفَنْطَرِيْ اَلْمِيْشُوْ وَفَنْطَرِ اَوَلَهْ اَلْمِيْشُوْ
 13 اَوَلَهْ رِيْوَلَرِ اِيْغِيْلَهْ اَوَلَرَكَمَ بُوَادِ وِيْطَرِيْظِ اِيْضَا فَوَلَرِ اَوَلَرَكَمَ

وَفِي بَيْتِكِي أَدْلَدُكَ مَهْرُوفٌ وَلِلْمَرْبُوعِ أَدْوِلُ لَهْ كَمْ حَلَاوٍ رَحِيحُ
عَسَلٍ أَدْلَاؤُلْ شَاوٍ أَحْضَرُ جَعَلَكُمُ غَايَةَ نَافَعَةٍ بَعْدُ دُرُ
مُسْكُونٍ اسْتَوْعَمَ الْإِلَادُ رُبُوبِيَّتَ ذُرُورِ مَسْكِينٍ كُلُّ بُوَيْيٍّ أَوْجَدَ مَرْحَمَ
نُظْرُوهُ بِنَشْرِكْ دَمَ سِرْجِهْ كَوْنِكِي سِرْجُ دَمٍ وَلَمَّا كُنْتُ أَجُوَادَ جَرْدِ مَهْمَ
نُفْخَارِ دَرْجِ مَسْمُودِ جَرْدِ مَسْمُودِ أَشْنَهْ بَحْرُ دَمِ دَمِ فَرِيحِ عَرْدِ مِي
تَبِ أَدْنِ دُرْهَمِ تَوْنِيَّايِ هِنْدِيَّايِ أَكُو دُرْهَمِ مَسْكُ خَالِمِ كِي جَعَلَكُمُ
دَوَكُلَّ الدَّرْدِ عَرْدِ أَدْوِيْنُكْ أَدْنِ دَرْجِي أَتَجَلَّهْ وَبَلَّغْ بُوَيْيٍّ أَدْوَلْ
بِالْمِلْهْ فَرِيحِ مَرْبِ كُوْرُ جَعَلَكُمُ كُوْرُ أَفِي كِيدَرِ كَزْ مَكَلَرِ لَوْنِزْ
مَعْدُ وَفَاتِ دَرْجِ مَهْمَ الدَّرْدِ دُرْهَمِ نَبَاتِ نَكْرُفْتِ مَسْمُودِ كُوبِ
كُوْرُ بُوَيْيْ قَلْبِ بِيَاخُنِ كِيدَرِ جَعْلُوبِ دَرْجِ سَبْتِ دَاوِيٍّ مَسْكُ كِيدَرِ
بِيَاخُنِ كِيدَرِ فَرِيحِ بُوَيْيٍّ عَا فَرُوْحَا اَنْزَهْرُوتْ زَعَاذِرْ جَعْلُوبِ كُوْبِ
بَا فَرُوْحَا سِي هَمِ مَرْبُودِ كِي دُرْهَمِ مَسْمُودِ كُوبِ غَبَا رِ دَبْ صَا بِي
بِالْمِلْهْ فَرِيحِ مَرْبِ كُوْرُ جَعَلَكُمُ سَبْتِ مَسْكُ الْخَلَا اَنْزَهْرُوتْ بُوْرَا رِيحِ

1 قوه طوزه هير بريندن اكي بجوخ درهم شيرج برده درهم دو و كلني
 2 دو كلن بكم دودت درهم صافي بالله كلف النزل اوله و قريشه
 3 هركون حامدن مكن كوزه چكار صنت دودر اخير قاطبلا طران
 4 بحري و كونه صرف و مصنف تو با هير برين ستر درهم شك
 5 بجوخ نك دو كلب البر عماله كوزه ستر نيا فكم باخر كيه در
 6 سرجه كوي و كوزه كوي كلر بوني و نكر حجازي هير صند
 7 شير درهم دو كلن برينه و شير در بعد اول درهم اكلان اول
 8 درهم ما بيلار چيني بيري دجي دو كلب برينه و نخل طر بيري
 9 بجوخ صوبله قنده لرا و بجوخ كير بجوخ فالجه سندر
 10 صافي اوله اوله و بيري بوجا اوله صوبله اصلاب بده و لر
 11 كلال قودد لر اكي درهم نه اصلاب بده قودد لر بوجا بيله
 12 في الحاله دد نكنت بوطيقه برده اولينه بده لر بعد درهم
 13 بوجا بيله بديف نيا نذر اوله كوزه چكار صند اوله كوزه چكار

بياض زابل اوله كنده و نكي بولا داسي اشترج انداي مده
 برين طوق درهم شخم خنقل و سغلا و دي هير برين اكي درهم
 قرا بوده برين شلاق نخل فرق دانه صافي بالا اوله اكي درهم
 اوله بيري و فكر بالي قندب كنن الوب و شير در نام اعج
 حقه اجنه و ب كوزه چكار غاب فايد اده و زوب دجي بكم
 بلين بيا مگر كين در نيم ابوجي شاي ليك بونكل شخمه بيري
 برخز انوك كين دودت بوز النونه سندن الدم بحربه اينك
 كوزه كلال مكن و برينه قود نوناد و كوزه كوي زنجار
 از دودت دود و نجي عري و ب قنطاري قلبي شاد رخ
 هيري سخت سطران بحري هير برين دودت درهم زعفران
 اكي درهم قنطاري درهم اوله دودت درهم كوزه بوسوم
 طنجد كوزه عداد و نيك اوله اجنه و كلر البر صوبله
 بديف و صلا و له حاجت و قنطاري صند و نذر اذ ب كوزه

جَلَدًا يَنْدِي قَرَادَةً وَخَلْدَةً دَمِي زَعْفَلًا بَوْبَانًا نَابَ
 مَعِينَةً دَمِي سَمْعًا كَوْزِي قَرَادَةً دَمِي خَلْدًا لَمْ تَضْحَكْ
 اِتْرَدَن اَوَلَهُ اَوَدَةً بَلَوْدِيَّةً سَمْعًا اَمْعَهَابِي اَصْبَحِي مِ الْحَوِ
 بِيَعْدُ هَمْدُكَ دَكَافُودَ هَدِيرِي زَنْدَنِي نَبِي بَاغِي خَيْرِ حِرَافِ
 دَانِ دَوِي بِي قَرَابِي اَبِي دَهْمَدَ زَعْفَلَانِ بَرَدِ هَمْدُ دَوَلَدِ
 الْبَلَدُ كَوْنُ جَلَدِ عَدَدِ اَدُوْنِكَ اَلْبَلَدُ دِي دِي بَاغِي
 طَبَقَةً قَرِينِكَ لَوْنِ مَسْغُورِ اَلْمَدِينَةِ تَلَدُ نَبَطَةً زَيْنَةً نَفِيسَةً
 اَوَلَدُ غَنَكِ سَبِيْرَاكِ بُوْعِ دِي بِي جَوْفِ كَبُوسِ مَالِ اَكَا اَرِيْشَكِيْ
 اَلْبَحِي كَبُوسُكَ كَيْفِيْنِيْلَا اَوَلُوْرَ عُلْبِ اَوَلَدُكَ جَمِيْعِ سَلْبِي
 دَوْنِ اَجْنَدُوْبِكِ كَوْرَ يَاخُوْدَ طَلَا اَجْنَدُ بُوْنُكَ يَحِ طَبَقَةً
 قَرِيْنِكَ تَرَكِي عُلُوجِ بَايَنْدِ ذِكْرَاوَلْنَاوَاوَلَكُم نَهْ قَدَسْنَهْ كَوْرَ
 كَدُوْرَ طَبَقِيْنَدِ غَلْبَهْ اَدَن لَفْلَاوَلُوْتِيْنَدِ كَوْرَ سَلَا اَكَا كَبُوسِ
 بَلْغِي اَوَلُوْرَ سَهْ اَن كَوْرَ اَرَدَمُوِي اَوَلَاوَلُوْرَ اَلْمَدِينَةِ اَرَمْدَنِيْ

1 جَلَدُ نَاغِ اَوَلَهُ زَيْنَ سَمْعًا كَوْرُكَ اَفِي كَبُوسِ وَرِيْنِي اَدِ
 2 سَلَاكُم بَلِيْلَمَ مَادَاوَا فَاَهْدِيرِي زَنْدَنِي دَمِي خَلْفَنَدِ بَحِي دَمِي
 3 دَوَلَدِ اَلْبَلَدِ سَفَانِي اَلْمَدِينَةِ صَوِيْلَهْ يَغْدُوْرَ كَوْرُكَ اَدِ دَوَلَدِ اَفِي
 4 دَهْمَدِيْنَهْ دَوَلَدِ اَخْلَا اَلْبَلَدِ دَوَلَدِ زَيْنَهْ دَوَلَدِ فِي اَجْمَلَهْ دَمِي
 5 بِيْشَكِيْنَتِ بُوْرِيْنَهْ اَدِ بَاغِي اَدِ اَدِ كَوْرَ طَبَقَةً كَوْرُكَ اَفِي
 6 بُوْرَ سَرِيْدَهْ وَهَمْدُ نَاذَهْ اَنَكِ سَمْعًا هَمْدُ اَبِي اَوَلَهْ كَوْرَ
 7 طَبَقَةً رَسْمُ كَوْرُكَ اَفِي كَوْرُكَ كَوْرُكَ نَبِيْ تَقِيْبُوْرَ اَدِ بَاغِي
 8 سَبِيْ كَوْنِي قَرَادَتِ عَيْبِ اَلْمَدِينَةِ صَوِيْ لَهْلُوْ اَوَلَدِ صَوِيْ كَوْرُ
 9 قَرَادَتِ كَوْرَ جَلَدِ يَاخُوْدَ طَبَقَةً رَسْمُ اَكَا قَرِيْنُ كَوْرُكَ دَمِي
 10 زَيْنَ يَاغِيْلَهْ قَرِيْنِ بِي اَخْلَاوَانِيْنَهْ دَمِي طَبَقَةً طَبَقَةً كَوْرُ
 11 اَوَلَهْ اَوَلَهْ كَوْرَ كَوْرَ قَرَادَتِ اَوَلَهْ وَالاَكَا كَدَمِ بِيْ اَوَلَدِيْنَهْ دَمِي
 12 قَهْمِ نَبَلَهْ دَوَاتِ اَدِ لَوْنِ اَكَا بَاغِي خَلْفَنَدِ اَوَلَدِيْنَدِ بَلِيْلَهْ
 13 دَمِي اَوَلَدِيْ سَبِيْ كَوْرَ جَلَدِ طَبَقَةً كَوْرُكَ قَرَادَتِ اَكَا جَلَدِ كَوْرُكَ

النخى ايب — طبقة و قريبتك بوسيتي لدر و طبقة و قريبتك
 بوسيتك سب كي نوع دوز اولدكه رطوبت حلي اذرف
 امله اولكم اولك يصب و اذله تخليله الوب اولك بولن كرو
 اكايشتن مبه طبقة اول سيدن شخ آلبه نخى اولدركه
 رطوبت بيفيه اذوله انهم هم طبقة شخ اوله اكلنك
 اذ انين كرو اوله اولكم رطوبت بيفيه اذ اولماني سيله
 اولن اوله غيبتك نسيي كادد اوله اولك اولج طبقة
 عيبتيه علاجنده و كراولنا اولكم رطوبت حلي اذ اولماني
 سيله اولن اوله شله دكم قصبه كند و كالد اوله نه كيك
 اوله نخ و طاز اوله نخ كي نوعك نخي مكلد و لكن اصل
 اولدكه رطوبت اذ تريجي ندر بولر بوره لطنو صلو حيا
 لركب و هم علاج صواب اولدكه بوعلتك خرا و نيره بولر
 لطنو صلو حيا نه كيرب كوزني صونك اجنه لجه بولر بنفشه

اولدو ساه و كوده اكر سوه اوي اولدو سا و كوده بولر بو
 1 نونك طرفه علاج و يرقان علاج كيه اولدك دماغ اولدك
 2 ايدلوكم غالب اولدك نخي موافق شربت و يربوب باشي بولج
 3 و بنفشه و ينو فوكل نيم بونله كند و ادرسه قندب بخار نه
 4 لطف كند و يا خود سركيله موي قندب غاده لطف كرك
 5 ليكن انتهاييه ايرشك يا اذ اخرا ليقن كلكم بافني تخليله
 6 بنخي ايب — طبقة و قريبتك بركيك سيني لاله طبقة
 7 قريبتك تركيك سيب رطوبت اولدكم انهم جمع اولدك
 8 طبقة و قريبتك ظاهرين بولت كد و قريبتك سيله اولدك
 9 شله دكم بوعلتك خرا و ندي قندب نه كد بقد دست طرف
 10 كويكم دوز و يا خود طندون علاج اولدكه اقله بولر دماغ خد
 11 قويا و اياج بقد بله بعد زيا ف مراد و سره و دوتاي
 12 كخر غلظط لهما لدر و بربنا و ب غراسه و اربيني قنار
 13

بِي سِرِّكُمْ طَبَقَةً قَرْنِيَةً عَارِضًا أُولُو رَغَابَتِ الْغُرُفِ أُولُو
 سَخَاوَاتٍ أُولُو رَهْمٍ كَذَلِكَ طَبَقَتِي قَرْنِيًا أُولُو حُكْمٍ أُولُو
 اِغْرِيبِي لِي سَفَنَةً سَفَلًا أُولُو هَدًى وَفَنَكُمُ خُلَاوَةً عِلَّتْ حَكْمُ
 اِدَبٍ بَدَدَتْهُ بَانِي اِغْرِيبِي بِرُشْدٍ نَزْدِي قَرْنِيًا ذُو رُزْدٍ
 وَكَلَامُهُ بَانِي اِشْتِهَائِي اِنْطَا أُولُو طَعَامٍ اِذْ ذَوْنِي لَا مَنُفَعِ
 اُولُو اَكْهَمِيَا دُو بِلْزَجْكَ لِي اَصْلًا طَلَفَتْ كَقَدَمِي وَبُوَعِلَتْ
 زَايَا اَفْلَحَا دِي سَهْلًا أُولُو اَنْجُومِكُمْ بُوَعِلَتْهُ قَوْلُو دُو بَهْ لَر
 كَلَامِكُمْ بُوَعِلْتُمْ قَوْلُو اُولُو عِلَّتِ دَفْعَ اِدَهْ اَمِيرِي نَهْ قَلْ
 قَوْلُو دُو بَهْ دَاوَسَا بِيحِ بُوَعِلْتُمْ قَوْلُو دَوْلَدُكُلْدُ بُوَسْبِيدُ
 حَكْمُ جَنَامٍ وَرَطَانُ عِلَّتْ زَايَلِ اُولُو سَخَاوَاتٍ بُوَعِلْتُمْ
 اُولُو جَهْدٍ اُولُو سَخَاوَاتٍ اَغْرَقَ رَسَاكُنْ اُولُو اُولُكُمْ مَوْجِعُ كَلَامٍ
 اُولُو رَاوَدَهْ لَهْدَهْ اُولُو اَلْسَانِي دِي مَنَاقِ سَخَاوَاتٍ اُولُو خَلِيلِكُمْ نَتِيبُ
 اِدَبٍ اَمِيرِي لَر شَعْلُ عَلَوَجَهْ سَفَنُ دَوْلَا دَوْلَا لَكُمْ اَلْخُلَايَا بَانِي ذِكْرُ

1 نِيلُو قَرْنِيَهْ قَنْدَرِبْ اَبْنِ اِدَبٍ اِيحْنَهْ اَدَقْدَهْ هَمَّ اَدَاوُصِيَهْ كَوَزْنِي
 2 اِيحْنَهْ كَمْ غَابَتِ قَائِدِي اَدَهْ وَهَمَّ بَنَفْتَهْ يَاغُرْ نِيلُو قَرْنِيَا دَاوَا
 3 يَاغُرْ خَاوَنُ لَر سِرِّكُمْ بُوَدَنَهْ طَبَقَتِي لَر عَظِيمُ قَائِدِي اَدَهْ وَكَلَامَتِي
 4 قَرْنِيَةً نِيلُو قَرْنِيًا دِي صَوْبِيَهْ قَنْدَرِبْ اَدَاوُصِيَهْ اُولُو بَانِي شَهْ
 5 دَوْلَدُكُمْ ذُو نَهْ عَمْرَهْ اِيحْنَهْ خَاوَنُ لَر سِرِّكُمْ طَبَقَتِي كَمْ عَظِيمُ قَائِدِي
 6 حَاوِصِلْ اُولُو بَدِيحِي اَبْنِ طَبَقَةً قَرْنِيَةً عَارِضًا اُولُو رَطَانُ
 7 عِلَّتِي بِلْدَرِ رَطَانُ سَخَاوَاتِي بَرَقَتْ شِفَرُكُمْ جَمِيعُ اَعْضَاءِيَهْ
 8 دُو خَدَوِي هَدِي وَضَعْتُمْ وَارِغَ اُولُو اَفْلَحَا لِي اُولُو كَرْنُ لَوُ
 9 مَشْكَلِ اُولُو رَوَا اِلَا اَخِيرِي ظَاهِرًا لَوَدَا اَنَا اُولُكُمْ ظَاهِرًا اُولُو
 10 بَنِيحِ دَانَهْ يَا فُلُو دَانِي رُكِبْ اُولُو كَرْنِيَهْ بَنُو اُولُو رَا لَ اُولُو كَرْنِيَهْ
 11 اُولُو دِنَهْ اَخِي اِيحْنَهْ مَائِلْ اُولُو دَهْمُ بَعْضِي قَائِدِي اَغْرَقَ اُولُو
 12 سَخَاوَاتِي اُولُو اِيحْنَهْ اُولُكُمْ اَغْرَقَ اُولُو كَرْنِيَهْ بَنُو اُولُو بَنُو لَر
 13 اِيحْنَهْ بَنُو بَعْضِي دِي سَاكُنْ اُولُو دَوْلَدُكُمْ اُولُو اِيحْنَهْ

جوف اولب کند و بی بی سودت کونک فرسینا کلپنه بدور
 ادد بوعلتک سبب کی نوع در بیپ اولکم فرجه آرندک
 ایدکه جرحا ختم اولمزل اوله باخوذ جرحا ختم اولمزل
 ساکن اولوب اچند اریک قلن اوله انجی قتی کلک با نراغری
 بیسالمه ماده اوله موضعه دکلن اوله یا ماده ویدی کم نکل
 عارض اولب سلطه آن قلمت ماده به میخلا اولمزل اوله
 علوج بوعلتک بزه و فرجه علوج کیل اولمزل و درماع
 اید که فرض بیسمله و ایا یح فیقر بله و حب قویا بله بعد
 کوز بی صوبی طمندن لیا کرم ماده الدر افصاح ایپ
 بعد نیاف آیتن اندودت و کند بی و درور ملکا یا
 چکلکم فایده اده اما هد کاهیم نفع اغازاده نیاف
 کند بی چکلک صیت نیاف آیتن کند بی اثر و اثر
 هر بوندن بشر و درهم کونک اون در صمد و عذر اریکی

اولمزل و درهم ناز سرتک بوعلتک فایده منیده ر
 صیت سینه کم بوعلتک فایده ادر کلن صوبله بدور د
 اولمزل نیافکم بوغزل اوله شاذج عدر نیافنه هر بوندن
 بر درهم نیافن ما نیافلین مخنوم هر بوندن بخودیم احو
 اکی دکنک دکلن لیلدر غلدر عدر اودنیک آلتک لیکن هر
 کجه بده اغنی صاد و سلطه کل باغنی فریدرب کونک اوزنه
 با تدر و درهم ناز صد طمندن مویا یح کینجه ادد مویا یح ادد
 نیافنی باب طمته و قینیه عارض اولن کمنه علین
 بلدر کمنه نول علنه در کریم طمته و قینیک آلتد
 اریک فالخرا اوله بوعلتک اکی نوع اولور بیپ اولد ک
 ماده یجمع اولمزل اوله و باخوذ الب کند مویا یح نیاف
 بنلن اوله له عوت اولد که طمته و قینیک آلتد طمندن
 کلک ایلور نیاف بقیضیک ماده مویا یح مویا یح اولد باخوذ

اولودسه طرخه عايچي اولي اكر اول دي كنابت ايچيك
 اولودسا اول دي اوله معلله اولي كوزده مواندو كنه فايده
 ايستعمال اولدو دي اكر بونكله دي زابل اولمچي اولودسا
 ميسيله كوزدي موي قيق ايسرك قيق اولدو دي بولوك
 كم ميسيله ميسر اولدو طش بجه لربعد جركنه مالمه
 اولدو بامس اولدو بن كندو دوز كارينه نيكال كودم ميسر
 بوعليك صدو نوي كندو او كند بوي اولدو دي بارش
 اكي ايله طندي ديب دب اولغدي قتي قتي اولدو حركت
 ميسيله اولدو اول ميعدن زابل اولدو اولدو ميسر
 اندودو اولدو انن قرا اولدو دي دي ميسر
 طيشه قوينه عايض اولي موعليتي بلدد شو اولدو
 دوز كم كوز بوي قيق اوله بي امله ميسر كم كندو ميسر
 بوي قيق اوله عدي ميسر اولدو ميسر اولدو اولدو

1 دهم دوكلني بوي لعايله يغرب شبا اولدو لرعد
 2 ادو نيك دوز دهم شبا لخير لني عيلا وحيه
 3 صيت دادو كم بوعليده ايستعمال اولدو ميعدن صابر
 4 هيز نندو اول اكي دهم شرا اولدو ايت دهم
 5 بالينيز اكي دهم اولدو زعندل غرابله طرا اولدو ميسر
 6 موي وصي دي دوك دندو بالله بندي برجه ميسر
 7 صيت ريف اولدو مشكل كوز اغرينه فريجه نيه ايتو كوز
 8 اغر لونه كوز بوي قيق اولدو فريجه نيه ايتو كوز
 9 ماله كوزدن ميع اولدو ماله فريجه نيه ايتو كوز
 10 كينر فليسي عيلا ميع اولدو ماله فريجه نيه ايتو كوز
 11 ايت ميسر شبا ميسر اكي ميسر شبا اكي دوز نيك
 12 اكي ميسر دوز ميسر ميسر ايتو ميسر ميسر ميسر
 13 اولدو عدي ادو نيك طرخه اكر بوعلي اولدو ميسر

ادر مريض صوبله بروده اولمى تو تا كى نازىج مسئول كى
 دى رفاده كروىب مسئول بقوده و نل بقا لدن فان الدوا
 مائة شهيد ادر كى باشد ان اینه جكله خيفت عدالى استغفار
 ادر كى فابله اده بدى مقام كنه عنبه عارض
 اولن دى معلى مضر لى بلد در طبه عنبه عارض اولن
 مضر عنبه بدى شربان اهلك والله اعلم بالتعواب
 اولمى اى طبه عنبه عارض اولن اربع بلد در
 الخ باب عنبك نسيك طار اولمى بدى بدى كى اما صبور
 ادرى اى عنبه عارض اولن تو عنبه بلد در
 دى عنبه عارض اولن نضر اولمى اى بلد در
 عنبه اى كوز هواند و كك اسبابى عارضى عنبه بلد
 اولمى اى كنه عنبه عارض اولن اربع بلد در نضر
 كنه اولمى عنبه عارض اولن نسيك نسيك اى اى طبع

1 اولمى اسباب بلد در بريله طبه فربه بوفه قلعه اولمى
 2 كوز كى غير لجر الزند نيله كى كى كوز نضر به
 3 اراينه فزه اولمى كى نضر فاقى اولمى اوندنه ميل نضر اى
 4 اوتون نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 5 اولمى عارض اولمى كى نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 6 نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 7 نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 8 نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 9 نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 10 نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 11 اولمى نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 12 اولمى كوز نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر
 13 نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر نضر

دو کلمه را زیاده صوابه اصلاح بالله بغرب شایان داده اند
نیز دیگر ای فلان را در رسم رخمه او بی زرعهم زعقلان
بجای دهم ای خیر بجای دهم دو کلمه و کلام الی ترتیب صوابه
بغرب خود را بجای زینه اصلاح کرده اند مثلما شوال
انتشار کنیم رطوبت بیضه جوفی سیاه او را و از له کوزه
سندک و خمینند نه فانه دور رسد بغلایم عظیم فایز او
و هم ایاج فیقر الیه انتشار غایب اندر یک اصلاح عجزه نیاز
مرا ذات حکم الحاکم کوزه صوابه و کذا علاج جمیع بوعیله
فایز او ده و کز صوبین و شور صوبل باینه و کذا غاصه اکثر که
فرزند را بوعیج در دهم قناد حجات انک ماده کز
انگدن منع او ده و الاغلا انتشار او کم سبب بیوشدن او له زه
اوینچی قد نیر لر و حتامه ماده مت انک و نانو کنش سبب
باشه معوق بنفشه یا غرنیکو فریاغن بودفته طهند فریاغن او

1 میند د وغم کو کین یو بی فانی طهند لرم غایت اود
2 ولیکو اوجی کو نه لگدو کم خا نو نلوسو بی طهند لدا سنی شغل
3 واینی کو داغیدو بیو بیجه لدا واکم فنی شکل باغز اغیرنه
4 صوکینه تولدا د مملو دیم باغز اغیری عوجیه زالا اوله اند
5 حکدیم صداع زالا اوله نیاش مراد بکلو صیت نیاش مراد
6 لهرنه ایدی اخلو ایدی هید بند لاکیشمال زعفران زودم
7 فلان یونده انه دیت سوریش منشا دودت دتک اشغ کی منشا
8 دوکلنی دایانه صوبله اذر صافی بالله بغرب نیاش فلان لور
9 نسخنه دیکر بیان کچی اودی پرمینا لطره اودی اکوینا
10 کلر یو بی ریختو منشا د نظر دمنشا فلان کی منشا زعفران
11 پرمینا لاشو منشا افخو پرمینا لدا وکلنی وکلن الیلو
12 دایا به صوبله اذ بصافی بالله بغرب نیاش فلان کی نسخنه دیکر
13 کرک اودی بدو دیم نباح یو بی ریختو دیم نظر دمنشا دهم

بَيْتُهُ أَكْثَرُكَ أَوْلُو طَبَقُهُ غَيْبُكَ مَدِي أَنْدَ كَرْدُودُ
 بُوَسِيدُ بَزْمُوه أَوْلُوبِ كِيرُكَ أَوْلُوبُ نَوُوعِ الْكُزْبُ لَوْهَ وَاسِي
 سَرَسَامُ صَوَكِيه جَوَفَ وَارِغَ أَوْلُوبِ كُوزِ كِيرُكَ أَوْلُوبُ نَوُوعِ لَكَ
 خَرَاوَنَدِي هَرْدَنَسَه كُوكَه كُوكَ رَنَكِي وَشَكْلِي نَمِي لَمِي
 إِلَهَ أَوْلَا نَدِي بِي مَقْدِمَ وَعِلْمَتِ بِيوتِ دُكُوزِ كُوجِكِ
 أَوْلُوبِ الْكُشَاهِدِ أَوْلَه دِيچِي أَوْلِكُم غَلِيظَ وَصْلَبِ كُيُوسِ نَقِيبَه
 جَمْعِ أَوْلِ بَغْلَانِ فَرْدَه أَوْلُودِ شَكْلَه أَوْلَدِكِه طَبِيبِ نَظَرِ ادَبِ
 نَقِيبَه كُودِ مَزْعَرَجِ أَنْوَكُم نَقِيبُكَ مَا رَافِي سَبِيبِ بِيوتِ غَلِبَه نِي
 أَوْلَه رَطُوبِ ادِرِيچِي نَدِي بُوَرِي سِيدُكَ بَاشَنَه خَا تُونَلَرِ سِيدُتِ
 صَغْفَرِ كِبِ قُلُوفِنَه وَبَرَنَه سَرِطِيبِ يَا غُلَا سَتَعْمَا لَدَرِ مَا دُ
 صَوِي تَخْكَانَ صَوِي بُوَرِي فُطُورَا لَعَابِ بَاشَنَه لَلِي نِيكَ جَرَبِ
 غَدَا رُو مَشْرِخُ خَدِ الرِيحِ فَالِدَه اِرْدَقَتِ وَفَتِ اِنِي نَسْأَلُكَ
 لَلِي اَلْمَلِكِ مَا دَه جَنْبِ اَعْلُوكُونِ بَغَايَتِ مَقْدِمَه نَحْمَا حَافِي لَمَانُ

١ طَبَقُهُ غَيْبُكَ نَقِيبِ طَارَا وَلُودُ غَرَبَلَرِ
 ٢ اَفْلَعْلَنَه ضِيَوْصَفَه دِرَلَرِ غَيْبُكَ نَقِيبِ طَارَا وَلُودُ غَرَبَلَرِ
 ٣ بَرِجِ اَصْلَه كَمِ اَنْدَن لَغْزَاوَلَه شَبَه بَرِوَلَرِ اَوْلَه بِي كَا طَبِيبِ
 ٤ وَهَمِ مَرْغُوبِ دُو اَكْجُونِ كَمِ كُودِ بُوَرِي جَمْعِ اَوْلُوبِ كُوجِكِي
 ٥ قُوتُولاوَلُو اِيچِي عَارِضِي اَوْلُودِ عَارِضِي اَوْلَه عِلَتِ اَوْلُورِ
 ٦ بِيونَكِ سَبِيبِ دَرَفَتِخِ اَوْلُودِ بِي اَوْلِكُم رَطُوبِ غَلِيظِ سَبِيبَه
 ٧ طَبَقُهُ غَيْبَه كَلَنَكِ اَوْلُودِ نَقِيبَه اَوْلَه سَبِيبِ لَه طَارَا وَلُورِ
 ٨ شَبِلَه كَمِ بَرِغَلِي بِرِ اَصْلَانِ لَرِ قُودُ بِيونَكِ كُودِ سَبِيبِ كَمِ اَنْدَن دَوَا لَدَرِ
 ٩ كَلَنَكِ اَوْلِ شَبِيبِ دَكَلِي بِرِ طَبِيبِ اَوْلُودِ اَوْلِكِي نَدِي نِي اَوْلِ
 ١٠ رَطُوبُكَ اَعْلَامِنَه مَا تَقْلَقِي وَدَرِيچِي سَبِيبِ بِيوتِ غَلِيظِ
 ١١ سَبِيبَه طَبَقُهُ غَيْبَه مَنِيخِ وَبَرِ مَرْغُوبِ اَوْلُودِ نَقِيبَه اَوْلَه سَبِيبِ
 ١٢ طَارَا وَلُودِ دِرِيچِي وَفَتِ اَوْلُودِ كَمِ نَقِيبَه جَمْعِ سَبِيبِ اَوْلُودِ نَقِيبِ
 ١٣ مَقْدِمَ وَعِلْمَتِ بِيوتِ اَلْمَا تَقْلَقِي وَدَرِيچِي اَوْلِكُم رَطُوبِ

او چيچا کايست طبقه عيبيته عارض اولن نوح علي
 بل و در نوح علي کم عيبيته طبقه عارض اولور و در نوح و
 دوت نوح و جي سبب قريبه عارض اولن جراحه اولور
 يا قره سبيله يا خود ايا ب يا ديدن يعني طنه و في اسباب بلور
 بر سبيله تقطعنه اهل عام مود سرح و در اهل صنعت ليکن مدر
 نوحينه اولور و در مينه اما نوح اول غلبه و در کم طبقه قريبه بر
 افتر ابريش يا در عيبيته اول يا در قدن چنان جمله قريبه
 يا شي مود را نجه بوسيدن اول نوحه راس النخل و در و در و در
 ادب نظر و در کوزن قريبي نين اولب دوت طرف کندي نه اذله
 متغير او اينجه يا خود و در کريکي بر و در و در و در و در و در
 اگر و غير او را معلوم اولکم راس النخل و در و در و در و در و در
 اولب دوت طرف اولور و در خطا و در اولور و در راس النخل و در و در
 اولان قريبتک يا در و در و در و در و در و در و در و در و در

صوم نيم کم اوله ايجنه او تر مود ايجنه کوزني اجنه نيم
 مود ايجنه او تر مود سبب بطوبت غلبه سنده اوله ايجنه
 موده اياج نينه و در قريبه ريشاي زعفران چک و در
 مينه و در مينه نافع عيبيته اسق بر و در زعفران بر و در
 زعفران و در مود زعفران و در دوت و در مود و در مود
 لر و در مود و در مود و در مود و در مود و در مود
 زعفران ريشاي مينا و در کل صبر و در مود و در مود
 ايج و در مود و در مود و در مود و در مود و در مود
 و در مود و در مود و در مود و در مود و در مود
 اسق و در مود و در مود و در مود و در مود و در مود
 صوبه حل و در مود و در مود و در مود و در مود و در مود

دُطوبِت بَيْضِيَّة كَمْ لُحْبَنَه عَيْبِيَّة بِلَه جِلْدِي تَنَك اَدَانِيَتِي مَا لِي
 اَوَل اَوَدَانِي دَن كِيَمَر جُلْبَنَه عَيْبِيَّة دُطوبِت جِلْدِي تِيَه سُرُش
 اَوَل لُطوبِيَتِي جِلْدِي تِيَك غِيَا سِيَدِي رَانِي نَشَف اَدُو دُو دُو بُو تَنَك
 مَغْدِيَت عَيْلَم اَوَلُو رَانِي اَخْت اَوَلَمَر نُو دُو رَانِي كَمْ عَصَب
 بِحِيَتِي اَخْت دَن كَوَنَه كَلُو دُو جِلْدِي تِيَه اَخْتِي مَحْتَم اَقَلَزِي فِي الْحَال
 عَيْبِيَتِي تَنَبِيَدَن جُور اَكَن اَوَلُو رَانِي اَفْت اَوَلَمَر دَر كَمْ
 لُحْنَه رَانِي نُو دُو جِلْدِي تِيَه غَايَت يَقِيَن اَوَلُو دُو دُو رَانِي اَخْتِي
 غَالِب اَوَلَب قُوِيَتِي بِالْمَلَا دُو دُو رَانِي اَفْت اَوَلَمَر دَر كَمْ دُطوبِت
 بَيْضِيَّة نُوَالِي سَيِّسَلَه دُطوبِت جِلْدِي تِيَك تَرَكِي نِيَزَجَل تَحْلِيل
 اَوَلَب اَقْدِيَه نِيَه بِيَوَسْت غَالِب اَوَلَمَر دُو دُو رَانِي اَفْت اَوَلَمَر دَر كَمْ
 اَفْت نُوَع دُو دُو رَانِي اَوَلَمَر دَر كَمْ نِيَزَجَل جِلْبَنَه كَوْنِيَه دُو دُو رَانِي
 ظُلْمَك جُو قُلُوِيَتِي سَيِّسَلَه جِلْبَنَه دَحْت جُكُوب كَر اَوَلَمَر دُو دُو رَانِي
 اَوَلَب اَبَر لُو رَانِي لُحْنَه نِيَه عَارِض اَوَلَمَر اَسْبَاب اَوَلَمَر دَر كَمْ

1 كَفَايَت اَدَا مَا اَوَلَمَر اَسْتَكْنَه نَالِي عِلْوَج دُكَلَدُو اَوَلَمَر اَجُوف
 2 اَوَلَمَر مَوْدَع كَمْ اَسْتَكْنَه اَوَلَمَر وَقْت وَقْت فَايَن بُو نَشَفَا كَا
 3 شَاذَج وَكَلِي عَخْتَم دُو دُو رَانِي لَوَلَمَر كَا كَمْ وَلِيَدَانِي دَن جُكُوبِيَتِي
 4 زَانِي اَوَلَمَر اَسْتَكْنَه اَوَلَمَر جُور لَوَلَمَر اَسْتَكْنَه دُو دُو رَانِي بَانِيَتِي بَغْلِي
 5 اَزْجُو كَلُو اَوَلَمَر دِيَا دُو كَمْ كَلَمَتِي رَانِي كَلَمَتِي يَا دُو دُو دُو دُو
 6 بَا شَاذَج مَغْسُوَل كَلِمَتِي اَسْتَكْنَه لُحْنَه لَوَلَمَر اَوَلَمَر دَر كَمْ
 7 صُو دُو رَانِي بَغْلِي دُو دُو رَانِي بَاب طَبَقَه عَيْبِيَّة عَارِض
 8 اَوَلَمَر تَغْرِز اَلْاِنْفِصَال بِلَدُو دُو تَغْرِز اَلْاِنْفِصَال كَمْ لُحْبَنَه عَيْبِيَّة
 9 وَغَيْرَ اَعْضَاءَه وَافْت اَوَلَمَر دُو دُو رَانِي اَوَلَمَر دُو دُو رَانِي اَوَلَمَر دُو دُو رَانِي
 10 اَلْاِنْفِصَال يَا اَوَلَمَر لُحْبَنَه جُورِيَتِي جُكُوبِيَتِي فِي اَلْجَمْلَه اَوَلَمَر
 11 مَغْدِيَت كُو دُو دُو رَانِي اَوَلَمَر اَوَلَمَر اَوَلَمَر لُحْبَنَه اَوَلَمَر
 12 يَا بِيَنَه جُكُوبِيَتِي رُطوبِت بَيْضِيَّة اَوَلَمَر سِيَلَن اَوَلَمَر لُحْنَه
 13 دُو كَلُو اَوَلَمَر سِيَدِي دُو دُو رَانِي اَوَلَمَر مَغْلَدُو اَوَلَمَر دُو دُو رَانِي

بَيْضِيَّة نَكَ كَوَهْرِي مَجُوع غَلِيظَ أَوَّلَهُ بَلَكُهُ شَيْلَهُ دَرَكَمُ بَرِ غَرِيب
 بَرُودَت سَبِيكُهُ كَمَ أَكَا مُتَّصِلَ أَوَّلُورَ أَوَّلَ دَكُوبَت بَرُودَت
 كَتَبَ إِدْرُوبُ سَبِيلَ تَرَشِّحَ تَرِيحِيكُهُ طَبَقَةُ غَيْبِيَّتِكَ نَقِيبِيَّتِكَ
 أَوْدَدَنَهُ كَلُورُ طَبَقَتُهُ قَرْنِيَّتِكَ أَوْدَنَ جَمْعَ أَوَّلُورَانِ نَالُورُ
 قَالَا بَعْدَ كَلُوبَتِكَ حَالِي أَوَّلَ تَوَصُّعِيَّتِي بَوَاكِي حَالَدَانِ خَارِجَ
 دَكَلَرُ أَكْوَ مَا حَبِ مَرَضُكَ مَرِجَ صَوَقُ لَعِينِيَّةٍ أَوَّلُورُوسَ
 لُكُورُ دَكُوبَتِ غَلِيظَ أَلُورُ أَكْزَرُ بَرِ صَغِيرِيَّتِي حَرَكَتَ مَتَوَلِي
 أَوَّلُورُ أَكْزَرُ أَوَّلُورُوسَا أَوَّلَ حَرَكَتَ سَبِيكُهُ مَتَكَبِّحَ أَوَّلُورُ
 فِي النَجْمَةِ بَوَاكَ أَلُورُ دَخِي مَتَفَتَ بَغْلَبَتُ كَوْنَتِكَ بَا لَمَلِ
 أَوَّلُورُ غَنِيَّة سَبِيَّتِي رَا تَا بَوَدَ كُوبَتِ بَوَدَ غَنِيَّة طَوَقُ كُونَتِكَ
 أَلُورُ سَبَبَ أَوْدَ صَرِي أَوَّلُورُ كَمَ دَكُوبَتِ كَنَدُوبِي مَوَقُ
 غَلِيظَ أَوَّلُورُ أَكْزَرُ مَعْدَ مَتَدَنَ خَارِجَ أَوَّلَتِ طَلَنُورُ يَهَ يَارْتَنَ
 أَوَّلُورُ غِيكُهُ أَجْرِي حَرَكَتُ تَدَنَ بَيْبَ أَوَّلُورُ وَكَلَرُ كَلَرُ ج

بَرِ سَبَكُهُ أَوَّلُورُوسَنَهُ طَوَقُ فَرِغَتِي بَا أَوْدَ فَرِغَتِي مَكَمُ كَمَ وَافِعَ أَوَّلُورُ
 تَغْزُورُ لَإِنْقَا لَحَالِ أَرْضِ أَوَّلُورُوسَ جَمْلِيَّتِكَ أَوَّلُورُوسَ أَوَّلُورُوسَ
 قَرُوبِي يَارْتَنَ خَلَا طَلَنَ بَا أَكْوَ أَوْدَ كَمَ بَعْدَ نَابِي وَغَفِي
 أَوَّلُورُوسَ سَلَكُهُ أَوَّلُورُوسَ كُوبَتِ وَفَاوَلَهُ بَقَاوَدَ وَشَدَ
 سَبِيحِي بَا كَمَ كُوبَتِ مَوَانَدَتِكَ أَسْبَابِي غَلِيظَ لَعِينِيَّةٍ
 بَلَدُورُ كُوبَتِ مَوَانَدَتِكَ بَرِ مَرِغُورُوسَ مَرِغُورُوسَ جَمْلِيَّتِكَ
 مَادَةُ سَبِي غَلِيظَ دَكُوبَتِ دَرَكَمُ جَمْعَ أَوَّلُورُوسَ غَيْبِيَّةٍ جَبَابَ
 قَرْنِيَّتِكَ أَوَّلُورُوسَ بَوَعْلَتُهُ عَرَبَ وَنَجْمَةُ مَا دُولُورُوسَ وَنَجْمَةُ
 صَوْدُورُوسَ كَمَ بَوَنُورُوسَ دَكُوبَتِ أَوَّلُورُوسَ جَمْعَ أَوَّلُورُوسَ
 غَيْبِيَّتِكَ نَقِيبِيَّتِكَ أَجْرِي نَدَاكَ مَتَفَتِ مَتَفَتِ لَعِينِيَّةٍ بَيْبَلَهُ
 طَلَنُورُ فِي نَدَاكَ أَوَّلُورُوسَ جَبَابَ أَوَّلُورُوسَ كُوبَتِ كُوبَتِ
 كَمَ مَتَكَبِّحَ بَا لَمَلِ وَكَلَرُوسَ أَوَّلُورُوسَ بَوَعْلَتِكَ سَبَبَ دَكُوبَتِ
 بَيْضِيَّة غَلِيظَ أَوَّلُورُوسَ نَدَاكَ وَهَمَ شَيْلَهُ دَكَلَرُوسَ دَكُوبَتِ

عَيْنِيكَ اَوَكْنَد وَاوَدُون جَمْع اولور دِيرْلِكْلَرِيْنَه لِجَلور
 بُولَك اولور شَهْلَه كَم عَيْنِيَه اول صونك دَمَط طَرَفِيْزَن كَنَار
 كِيْنَدَن وَاوَدَانِيْن كورمَز جَمْعِيْم قَتَح اِدْر عِيْنِي مِيلَكَه كوزِي
 اَجَلَد عَيْنِيَه سَلَامَت كَنَد قَحَالِنْدَن بُولِيْز بُولَك دَلِيل نَر نَوْع دِي
 بُولِيْم كَنَزَالَت قَتَح بِيْو كوز اِيْچِي مِيل جَمْعِيَه عَيْنِيَه كَنَد
 اَلْبِيْزِي وَاوَدِيْزِي بِيْضِيَه اِيْرِيْزِي طَبِيْب صَوِي قَرَا كَاوَنَه
 اَلْدَوِي وَتَطَبِيْب بِيْضِيَه سَلَاو اُولوب مِيل كَنَز اَلِكِي
 بَرْدَه طَلَه دَوَكْلَرِي بوسِيْدَن دَوِيْم بُو صَنَفَك اَنَارِي
 مِيْلَك اَوِيْچِي مَدَار دَاوَر سَرِيْز اِيْمَز اَر سَب اُولَك عَيْنِيَه
 زَحْمَت مَسْقَرِيْت اِيْرِيْشْدَن مِه مِيل حَرَك اِدَب اَنِفَه بوزو
 صَوِي رَد رَكْن عَيْنِيَه دَوَكْنَز طَبَقَه قَرِيْب جَرِيْه اَكْر بُو
 اِيْخِيْطَا اَوَلْبِيْزِي مِيْلَك اَوِيْچِي نَر دَاوَرِي فِيْ لِيْمَا كَوَدَه
 كِرْموز دِي بُو عَيْنِيْكَ كُوْهَر دُوْغَمَق دِلْمَا اِيْچَقَلَر مَسْقَرِيْ اَنَكْر

اولور وَاوَدَنك سَبِيْز دَطَبِيْكَ جَوِيْغِيْنْدَن قَحَالِنَك مَبْعِيْف
 1 لِيْغِيْنْدَن اولور شَهْلَه كَم كَوَدُوْز يَان شَسَلَر يَان لِيْغِيْ سَبِيْز
 2 مَتَكِيْج اولور بُو عَيْنِيْكَ سَبِيْز اَلِك دَوَلُوْنَسَدَن اُولرِيْز
 3 جَوِيْغِيْغِيْنْدَن اولور اِيْچِي بِيْزِيْم يَان شَسَنَه لَوِيْغِيْغِيْنْدَن اولور
 4 اِيْچِي فَيِي صَوَقْلَر اولور دِيْزِي مَزْجَال صَوِيْغِيْنْدَن اولور سَا
 5 شَهْلَه كَم نَر كَسَه فَاوَرَه صَوَقْلَر فَاوَرَه دَرِيْجِي رُوْج بَاوَدَن
 6 ضَعِيْف لِيْغِيْنْدَن اولور شَهْلَه كَم بِيْرِيْزَه وَاوَع اولور دِيْزِي اَفْزُوْ
 7 خَسَه لِيْجِيْز كَنَز اُولور بِيْزِي فَيِي مَشْكَل بَان لِيْغِيْزِيْلَر
 8 اولور اَلِيْچِي شَغْل طَعَامْلَر نَك اَنْدَن غِيْلَه كِيْمُوس تُوْلَدَه
 9 اَمَّا بُو عَيْنِيْكَ اَكْنَز قَرَا كَوَدُوْز كِيْلَرَه وَاوَع اولور زِيْر قَرَا كَوَدُوْز
 10 دَطَبِيْز اِيْزِي اولور بُو كَاوَدِيْل بُو دَطَبِيْز غَرِيْب كَم طَبَقَه
 11 قَرِيْب شَهْلَه عَيْنِيْكَ اَوَدَانِيْنَه اولور اَكْنَز وَاوَع اولور كَم طَبِيْب
 12 جِيْن بُو عَيْنِيْكَ كِيْلَك كَوَدَه نَظَر اَلِيْزَه صَوِي كُوْز طَبَقَه
 13

رطوبت بيفته بيفته غليظ اولودور بوجي دست دكلد
 انكونكم رطوبت بيفته غليظ اولدوفي ايكيند خايج دكلد
 يا بعضي اولين اوله يا خود جميع بركدن غليظ اولين اوله اكر
 بعضي غليظ اولين اوله يا غليظ اولين اوله بركدن اوله
 بركدن دكلد بونقيرجه اكر غلجي اولين اوله يا غلجي
 مشكلد رزق اوله بوجي دست دكلد بوجي دست دكلد
 اوله اكر دكلد انكونكم ساودت اينر الحاصل اوله اكر
 غلجين بنهان اولود قالد ساودت اولد اوله اكر
 اوله اكر دكلد بيفته مقدار طيحه اوله اكر اوله اوله
 لركم اوله اكر لركم نايمن ناچار اندر اوله اوله اوله
 رطوبت بيفته نك جميع غليظ اوله اوله اوله اوله
 ميلله زابل اوله بركدن دكلد اوله اوله اوله اوله
 اسناد احمد دحسة ايله عليه كند وكنانده شله دوشنوكه

هرسته اكا ايريشه اند بوجي دست دكلد اوله اكر
 انكونكم ميلك اوجي اكا دكلد لايته اترامه سوا
 اكر دكلد اوله اكر دكلد اوله اكر دكلد اوله اكر
 سيرا ايله اوله سوي غلجين اوله اكر دكلد اوله اكر
 بوجي دست دكلد ميلك اوجي اكر دكلد اوله اكر
 سوي اكر دكلد ميلك اوجي اكر دكلد اوله اكر
 انكونكم اوله اكر دكلد اوله اكر دكلد اوله اكر
 غلجين خيل اكر دكلد اوله اكر دكلد اوله اكر
 ميله اكر دكلد اوله اكر دكلد اوله اكر دكلد
 كند وكنانده سلامت قوتور وهم بعضي طيحه اكر دكلد
 سوي غلجين خيل بنهان اوله اكر دكلد اوله اكر
 ماده سوي بنهان اوله اكر دكلد اوله اكر دكلد
 دست طومر لانا بوجي دست دكلد اوله اكر دكلد اوله

محزون اور نائید اور شک و گدازیم بوطریقہ در اند برینوز
 کند و از سوزید بر قدیم اسناد لک علیہ بلیلیہ اشکالہ بالہ
 اما شالہ دیم اسناد احمد بد مستقیم لک سوزی اولدیکہ
 کوزہ صوانہ الجلیخہ الجلیخک علامت واد و علامت اولدیکہ
 صایب مرضہ سوز اول کوزی لم الجلیخہ آہ اولدیکوزی بویہ
 اچلی کوزیک بقیلک کنی بریرہ کتوز برین طوزی بی
 بریندہ بریر طیب نکلادہ اول کوزہ آلفنبہ الجب بولب
 یکک اچلی اولد سافا لولجہد اگر بوعلامت موجود اولدیا
 بلیم سده دد عصب محزون اچین دوجول بوعلامت منفرد
 سیدلہ بلینہ مکر اولیاک سیر وینیکہ عنبوتہ اود نائید
 کزہ باخذ عصب محزونہ الیہ بللر ہم بلک کلدیم بود لولجہد
 اذقیلیکہ اشکالک فز ایند لوتین اختلافی وارد بری
 اذق اولور بعضی اشک اولور بعضی غلیظ بعضی رقیق

صولطہ عینیلہ لبتہ عنبوتیک اود نائید اولور باخو
 زینیکہ عینیک اود نائید اولور باعصب محزون اود
 وری سولک عینیکہ عنبوتہ اود نائید اولور کوزک
 کوزیکلانی باللاد و صدقک اود نائید دخی بولقن ظاہر اولر
 اسبابی لکک اما معللہ بقدر نہ سبللہ نہ خود آد و سبلکہ
 واقم قرینیکہ عینیکہ اود نائید اولور قتی لک ز اچ اولر
 کج کج باؤزک اما دخی علاج بقدر نہ سبللہ نہ آد و سبلکہ
 وری اول صولک عصب محزون اولر برکوزی بیلر ز حنکوز
 اچ نظر اده لراچلہ ولیمہ صرفہ ددخی ہرگز بولقن
 ظاہر اولیا اگر اولور سادخی اذاولہ ابلہ اولر اما قاصود
 و ہم اسناد اخص ابد مستقیم لولجی مخالفت اغز لدر
 دیکرہ ددر بوسعدہ لم صولک موضع یا قرینیکہ عینیکہ
 اود نائید اولور یا قنبوتیکہ اود نائید اولور باخو د عصب

اولدريه شوندر صكوره كم صونام اوله صونك ديك بيه صو
 ديك كي اوله باهوار نيك كي اوله مافي اوله غايت ابواوله
 باخود كل دموت نكند اوله فالير علاج اوله وليكي صونك
 تمام اند وكنك عله اولدريه بوعلنك خرا ويري كوشنه
 قوشوا و نره لر بوره لر كوزي بومه طيب كوزنك مغي
 اشغه بو قروا ووب حركن ويب د بده بعد كوزني با
 نظردا ب باقن كر صونك بوبك اولغا اولسا الحاصل
 حركت ادب اجلوب بوجلي اولدسا اذليليله بيه كن
 فادنده كلودسا معلوم اولام صونام اغيز دز باير علاج د
 آراق اولسا بوبك بالبح كب هج نواعه جلب بو عزمه وهم
 ومنعند نكائند نقيبا ولما بلينكم فالير علاج دكلد
 ابني وجه اولدريه بوره لرا و لكوزي كم قنچ اوجك د ر
 اجود ونا اول بركوزي بوسا قنچليني بربينه سرتدرب

1 راجنك خني بواوب قوي اولد و ليكن علي الدوام قلفند
 2 بلين اسك اولما زده في مضل ايكه اسك اعلانا كر ضعيف
 3 دجي اوجو اولسا لطيب كر بوكا دكالاخر ذلرخنه لقلند
 4 صيلد بونجي قوق اولدريه بعضله اسبي مرصن صونكه عارف
 5 اولوب خياللا كوزنك البته كوزنكه بندر سرتام كي اولام
 6 دماغنه كوزنك دماغنك رطوبت لرنگ بعضي صونك
 7 اولوب كوزنك انك اخرا خند دوزن كي بوزو لوزو ما
 8 جوكه صونك اول دوزن عصب مجوفك لجه كلوب كوزنك
 9 طمذ لر نه مملي اولسا كوزنك البته خياللا ككلا بندا ايله
 10 اولسا بونخا لوزك قوق اولدكم امراضه ماغنك صونكه
 11 عارض اوله بوعلمتكم خرا و ندي ملو لبالا دن خالي اولسا و
 12 الاكوز لر بوجي صافي اوله انا شغل صونك علما بوي كرم
 13 عوجه قاتلدرب و بلخود قاتلدرب دوت وجهه بليندرب

طیب اولی الجلی کوزه نظردا اگر نغبه کندو خالند طدی
 میگردون سبزه یوگرک اولجق اولریا بله ضرور علاجه
 قایل و اگر یوگرک اولریزه قایل علاج دکلاه زیرا نغبه کیک
 اولدغی سب اولدیتم عصب عصب سند عارض اولریز
 یوکی علومتیم ذکر ابلدک برید ککدیکه قیج ایلکدن فاید
 حاصل اوله الحاصل یوکی علومتیم بری نغبه کیک املفند
 ایچی وجه اولدیکه صاحب مصلحه مودر لکن غلبه یوکی
 موم اسغینی باقب سزده قایل دکلاه و اگر سزده علاجه
 قایل دکلاه یوکی کوزی اجه دقت طرفیه نظردا اگر جهان
 طمان ککدسه کم کندوی بر طمان اخیله کیک اوله قایل
 علاج و اگر طمان کیک کل و کوزی اجه دقت قایل علون
 دردی وجه اولدیکه یوگرک صاحب مصلحه کوزی اجه ککد
 اولدیکه یمنق الخیر یا موز اولدیکه اولدیزندن قوتله دم و برید

بیت

یعنی نشو و پروب اولدیلا علی النحل یا نبوی کوزی لرم نظر
 اولد اگر صور ککدب دیرب لور کیک اولریا قایل علاج
 اگر دیرنه علاجه قایل دکلاه و هم یا نبویله صحن اولریز
 دیرم بر سبزه جوت دلو ایتخان اولدو صیقل صور شوز اولب
 قیج ایلکله مشکلا اولر بو سیدنه ککدیکه الله کوزی اگر
 اولدند دیر یوکی نه و خنک ککدک لرم صونک علومتیم فلایدر
 اولفنه نلادی فی الحال مواظف هیزلر و صور ابو علاجلر
 مشغول اولرکم معالجه موائق اولب فاید اده اگر معالجه ایتکه
 تکمال اولر صور قوت طیب حکم اوله اول دمن معالجه فاید
 و یا خور ایلکله نغم حلیه عیون سبب ابله رحمة الله علیه
 بن بر خال معنی کینی ککدیکه اولد کوزنه صور ایتکه آغاز
 ایلدی ایشو طریقه ککدیکه معالجه ایلدی یعنی اسغیند اغ
 ایتکه طمان از عیله بلغ ادر ترغیر اولد ایتخان ایتکه فیلر

ادا کو زده چکل منده صوخن صوبنن بالله کو زده چکل کو زده
 جلا و یو رو کو زده این صوی خود را بالله فاسنی فرزند بیک
 دخی کو زده چکل دخی فایده ادا زدن اودی سرنوب اودی کند
 عرب شوب طود بالله کو زده چکل فایده ادا زدن و سرنوب دخی
 لمند من فایده ادا طوی جگری اخندن کم یاغله دوجک اولور
 ای قودوب کوزن چکل فایده ادا نخورم یک صوبنن بیک
 بالله فرزند بیک کو زده چکل صونک انگری منع ادا دانه
 چا و دی ادرج فیتزیه یا اب کامیله غنغرا غنک فایده
 ادا غنقه استغرا غندن صکر استغرا ادا لر صینت ریاض
 مجتبی کم کو زده این صوی زابل ادا و صوبنن اودی ادا لر کجه
 قویلر دهم قاسنی بریاره بره نعلیل ادا و دب یکجه اچیل
 شلقند ادا دیم هوار اوله بعد بر دهم بلسان یاغنی فرزند
 فرزند شاد ادا و دب کو زده چکل صونک ادا زدن ادا زدن یاغنی

فایده ادا صوبنن ریاض مراد انکم مشهور در کو زده صواند ک
 طرزه اودی یا کسکی اودی شوب اودی عتاب اودی کلاک
 اودی هدریندن اکی دهم قویون بر دهم شیخ الحظله یکج
 هدریندن بر دهم دکل المار ادا زانه صوبیله بحدب شاد
 ادا لر صینت ادا دیم کوزن صواند و کانه کوزن اودی ضعیف
 اولد غنقه فایده ادا دب صبا لر حبت الفادون دیم صوغ غریب
 بر دهم کسینی بالغ اولد فاعل سیرکیله بحدب کو زده چکل
 صینت اودی سقل یکج اکی دیم حلیت اقو بن هرین
 ادا دیم بالغا یب مقدر ری دو کلا ری بالله فرزند بیک
 صینت ادا دیم بلسان یاغنی تر کب اید لر غنقل کوز دهم
 قلیبا دودت دیم را سخته اوله ادا دیم مرصافی اکی دهم
 زعفران سیک دیم بلسان یاغنی بر دهم قروا و دی ری ادا زانه
 صوبیله ادا زعفران بلسان یاغنیله فرزند بیک یاغنی ادا

اَدَّجَلَدَ دَاوَلْ كَوَلْ كَرَكَدِي كَم هَوَا مِي وَ كَنَادَه وَ شَا اَوَلَه
 صَلَبْ عَلَيَّ اَلْوَكْ كَوَدَبْ كَوَلَكْ دَوَشَنِي وَ شَوِي بَوَدَ مَلَوَا وَ شَوِي
 بِمَشَقْ بَا سَتَقْ اَفَنَدَنَه دِي زَلَوِي كَلَسَه اَدَبْ اَلْوَرِي بِالْدَرِي زَلَد
 بِيَرَه كَجَبْ كَنَدَوِي جَمْع اَدَسْ كَالْ اَنَكْ اَلْيَنَدْ كَرِيَه نَزْد
 اَوَنَه شَاهْ كَم مَسَا جَبْ مَرَضَدَه بَوَكْ كَدَا اَوَلَه اَكْرَبْ كَوَرِي
 كَدَدَسَه وَ لَكْ كَوَرِي نَفَادَه يَه بِمَشَقْ خَلِي مِي زَا بَوَا غَلَا وَ
 اَلِي فَا يَدَوِي فَ لَدَبَرِي عَلِي كَه بَرِي كَمَاه اَمَا عَلِي كَه فَا يَدَوِي
 اَوَلَدَكَه اَكْر كَوِي بَلَسِي مَرَحْمَتْ اَدَبْ وَ قَدَحْ اَوَلِي كَوَرِي دِي
 حَكْمَتَه كَوَدَدَ قَدَحْ اَبْلَكْ اَوَلْ سِي دَرَه دَشَوَا اَوَلَوِي طَبِيبَه
 فَا يَدَوِي اَوَلَدَكَه جَوَن سِي اَوَدَبْ كَوَلَدَ صَوِي كِي دِي دَكُون
 اِبْجَلَه طَبِيبْ دَكِيَه كَم بَوَكَا نَه كَسَنَه اَوَلَدِي كَرِي كِي بَوَكَا دِي
 تَهْت اَلْيَلَدِي كَم اَوَلْ بَرِي كَوِي اَبُو دَا نَوَكَلَه كَوَدَدَ مِي دِي
 فِي اِبْجَلَه طَبِيبْ شَاهْ كَم مِي بَوِي عَلِي اَوَلْ طَبِيبَه اَوَدَدَه

وَ شَدَرَبْ اَوَلَه دَرَه اَزْ شَمِيعْ عَزِي وَ شَدَرَبْ كَوَرِي جَكَلَز
 ظَلَمْ فَا يَدَوِي اَدَبْ اَوَلِي سِي اَبَدَرَه خَمَه اَلله عَلِي خَلِي
 نَبِي كَنِي اَفِي اَوَدِي بَوَمَرَضَكْ اَبَدَرَا يَنَدَه تَجَرِبَه اَبَدَرَا
 نَدَنَ جَمِيعْ وَ جَهْلَه زَهْمَه صَوَرِي كَوَدَدَ مِي بَوِي بَوِي بَوِي
 نَكَه كَم اَخْلَوَدَدَ بَوَا نَدَنَ اَخِرَا نَا اَتَمَلَدَدَ دِي فِي اِبْجَلَه كَوَدَه
 وَ اَدَدَكْ عَلِي جَنَكْ طَرِي اَوَتَلْ اِبْجَلَه كَوَدَه وَ دَوِي بَوِي
 اَكْتَه اَشَبْ نَدَدَه كَم وَ كَم اَبَدَدَه وَ كَمَا قَدَحْ اَبْلَكْ نَدَنَ بَرِي
 بَوِي سِي كَه كَوَن اَخِرْ نَدَنَ بَرِي يَه بِيَانْ اَلْيَسْ اَخِرْ اَلَامَد
 بَرِي كَم صَوْنَامْ اَبَرِي وَ نَحْمْ اَوَلَدِي كَوَدَه كَم بَوَكَا جَمِيعْ
 اَبَعْ وَ اَرَمِي دِي بَوَقِي دَتْ بَا شْ اَخِرِي نَكَا وَ اَكْتَرَكْ
 بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي بَوِي
 اَكْتَه اَوَلْ كَرَكَدَكَه اَوَلَدَه وَ قَدَحَه مَشْغُولْ اَوَلْ بَوِي
 مَرَاغْ فَصَدَه وَ اَشَهْ اَلله اَوَدَا نَدَنَ مَشْغُولْ كَم كَوَرِي نَدَنَه

تکرمیه بی اگر یادم آید به موداد یحک اول را داوله
 آردیاده بجز ناسا و اولیا فی الجمله سیل جویم بینه بنه
 صاحب مرفعه ابوسلیم بنارت غریله سوزیده لرجه
 عیله بی فرج کب ادب بودی فزله زیا اکثر ولع ادکم
 صاحب مرفعه اول طالت استغراغ عارض اولور بوسید
 کواکیم اول کواکیم لمام بمر اوله اول ساعف اگر بانیم
 بکذب باکوکی دوزمه انجو فقی بالانرا بری و مر
 ناکه کواکیم ندوکی شکس اده و بی المنزاد بانو بی کواکیم
 قویله نفسا و رب ارق غلیله اوده لر مقصود بوزن اوله که
 کواکیم اوله بر میل اهنه اهنه حکم دین دنده
 صوی میلک اوجیهله امغه یانه جوله کواکیم صوا امغه
 ادرجی عینتک خلی صوی کندیه بکد برنمان صبر ادریل
 فی الحاکم نظارده اگر صو حرکت ادب جی اولر یانه

۱ ترکیه بود لرا دوندن باشی بر الیه فنا فتنی لمیب کاند
 ۲ بر الیه امغه بکه کوزنله کم نام ایله بعد لمیب
 ۳ بعده که علیل کواکیم بودندن یکانی کوشه سنه بقه میل
 ۴ کواکیم قورغندن یکانی کوشه سندن عمله کواکیم میلک
 ۵ اوجی خول موضعه فاکه کوزی اول طرندن انجو دواکی
 ۶ و جیجی بری صاحب مرفک صبری صناعجون امغدیبه
 ۷ دوزمه کما فتنی ییجود کواکیم مزنی انجی نانا الیه
 ۸ موضع فتنک بر ایندن مودکم و هم میلک موضع فتنک
 ۹ سهیله بولک کواکیم زلجی کواکیم صناع کوزی انجو دواکی
 ۱۰ بر میل صول الیه طوفا اگر صول کوزی انجو دواکی صناع الیه
 ۱۱ طونا بعد بیهله اغنا واده نام فتنه شله کم میل کواکیم
 ۱۲ راجنه که نظارده میل فتنک انجو یانه کواکیم ناریکلیله
 ۱۳ میل فتنک بر اینده کواکیم جهاد و کم میل فتنک انجو دواکی

بوس

ويلي قان ظاهر اولدي و قين اي اول حاله قومنو كوكد
 بلكه اشخه ياتر موگكدر ميل و چيله اگر يانتيني اولر امله
 علت مولد اولور خيال املك دشوار اولور في الحيله اولر امله
 كم صوي تام فراده ابد ياتر لريوديم عيل نريغ كند
 نخج ادا بوغزيله بوريله ايله وهم اغزيله صوي بو دا
 بوغزاند اشنا ميل ادا طيب چول كود كم صونام فراد
 ادب ياتي ميل ادا قلوغله طند و جداره كل يا غيله عمد
 صا درس اناز يانو غله كوند اولور ادا ادد لري كوزني بيله
 حكم بنيا اكر كوزك كونه ينه قان بورچك اولور مس
 دكلر عشق طيله كوزي حكم بنيلر فر اكا ادا با ندر
 قلاي اولور نه صاع يانه مول يانه نيه سولا بقوا دير
 كونا بنان ييغ و چيله حكك اعنه سوز يلبيه اكر سوز
 بلك و له ايله انا د ادا كندي ادر مقدر اكر كاك

اشخه ياتوره و الا جوف اولر كم غنينك خيال ليخ اولر صوي
 دشوار لغله كندويه قول اولور و چي چن اولر كم صوي ميله
 يركن يانر غله هدر كن انري بلورنر وهم چن اولر كم خيال
 زحمت جكلر صونك دوكلي اينب كنند اولر موضعه كم محال درك
 كب بركندر ادب هدا يدي قني طره ميل ادر سه اول با كا
 اهلك كوكد اكر صوي ايند مكن زحمت غايت جوج جكلر
 ميلك اوچي كوزك اشخا طر قند بعق كوكد كم ادر قان
 ظاهر اوله صوي اول قانله با ندره لركم نقد و خيال اولر سا
 قان اول صوي قونيم توجه ادا اكر يي قصد طيبك اركي
 بوغك قان عارض اولر ادا غم عيه كم جميع مشكل صوري قان
 ياتر اكر صونك في ليخ اولر سا قانله اين صوبغا يت
 منها اولور زير قانك حراري صونك رطوبتي كوند قان
 قان اولر تا اولر قانكم ميل و چيله ظاهر اولور عدد كل د

كَوْزَنَ اَوْتِ فَوَئِزٍ لِّرَّاسَا بَوَغْشَا فَرَجَ عَدَوِيَّ يَكْسِرُهُ اَصْفَهَا بِ
 جَهْلٍ اَكْرَمِي اَوْ جَوَ نَدْرَ صَكْرَ مَوْبِهَ مَعَادَتٍ اَدَدَسَهَ مِيلَهَ
 كَرْدَوِيَّ لَهْ كَرْدِزِ اَطْلَقَهَ مَلْجَهَ بَوَاجِ كَوْزَنَ غَامَ خَتَمَ اَوَّلَمَنْدَ
 جَهْدَا دَكْرِمَ مِيَلَكِ اَوَّلِي سِرْفِي بَوَلَدِ مِيلَهَ اَوَّلَ مَنفَذَهَ
 عَمَلَهَ كَتَوَرَدِ اَوَّلَ جَوَفِ اَوَّلَمْ مَلْجَهَ بَعَثَ وَكَلَنَكَ اَوَّلَوَر
 مِيَلَكِ اَوَّلِي مَوْضِعَ بَوَلَدِ اَوَّلَهَ اَوَّلَا نَبْرَ نَشْتَرَبَهَ بَرِ مَنفَذَ
 دِيْجِي اَوَّلَ مِيَلِ اَوَّلَ مَنفَذَهَ اَوَّلَ اِسْتِمَالَا دَاوَلِ اَوَّلِي عَادَتَ
 اَوَّلَمْ مَوِيَّ يَكُوَرَدَكْ كَوْزِي يَهَ اَوَّلَا اَوَّلَمْ دَرَاوَلَدِ
 وَبَعْدَ وَفَتِ اَوَّلَمْ مِيَلَكِ مَوْضِعِ دَرِ يَدَا اَتَا غَايِزَ
 اَوَّلَوَر اَوَّلِي اَسْوَ دِيَلَهَ اَوَّلَمْ مَقْصَلَهَ كَلَمْ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ
 دِيْجِي بَعْضَا قَرِيبَتِكَ اَوَّلَمْ يَكُوَرَدَكْ مَوِيَّ طَنْدَرِ جَوَدَلَدَ
 بَوَلَدِ بَعْضَا عَمَلِ مَخَالِكَهَ دَرِ وِلَايَتِ بَوِيَّ خَوَلَقَتِ اَوَّلَمْ
 مَوْبَغْلَهَ اَوَّلَمْ دَرِ طَوْبِ بَيْضِيَهَ كَدِيدَهَ جَكَمَنَ كَا مِيَلِ كَلَمْ

1 صَنَلَا شَفَقَلَدَنَهَ صَوْعِدَ عَجْدَ لَرَا دَكْرِمَ نَاكَاهَ بَا شِ اَغْرِي
 2 قَلَدَا نَحْبَهَ اَكْلَ اَكْرَمَكَ وِلَاغَ اَوَّلَمْ بَا دَا مَ يَنْفَلَهَ جَلَا بِيْلَهَ
 3 اَكْرَا فَرَمَ عِلْمِي اَوَّلَا اِنِّي بَوِيَّ يَكُوَرَدَكْ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ
 4 اَزِيدَ دَرِ مِيَلِ وَجَهْلَهَ جِيْلَكَ نَسَهَ يَدِ مِيَلِ بَا جَوَا يَا خَذَ
 5 حَذِيرَ لَجَوَ لَرَا اِنِّي كُوْنِ اَدَقَاوَلَهَ كَوْزِي اَوَّلَمْ دَفَا دَكْرِمَ
 6 اَهْسَهَ كُوْتَرَلَرِ بَا بَوِيَّ كَلِ مَوِيَلَهَ اَوَّلَمْ كَوْزِي اَوَّلَمْ يَوِيلَر
 7 شَهْلَهَ اَوَّلَمْ بَا نَبَقْدَنَ كَوْزَهَ مِيَلِ نَوْعَلَهَ دَحْمَتِ اَوَّلَمْ كَوْزِي اَوَّلَمْ
 8 اَجِيَا طَوْنِيَا يَهَ بَا نَبَقْلَهَ عَمْدَهَ صَا دَرُوسَ كَوْزَنَهَ بَنَفِيلَرِ اَوَّلَمْ
 9 كُوْنِ يَهَ اَوَّلَمْ لَكِنْ اَخْطَا مَهَ بَقِيَسَ لَكِنْ كَمْ صَوَابَ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ
 10 دَمَنَ قُوْنِ كَلِ مَوِيَلَهَ قَبْلَهَ كَوْزِي اَوَّلَمْ مَوِيَلَهَ بَوِيْلَهَ مَحْبُوبَ
 11 بَعْدَهَ لَرَا وَاوَدَهَ اَوَّلَمْ دَدَتِ يَا نَهَ بَا شَفَقَلَدَنَهَ قَوِيَهَ لَرَا
 12 شَهْلَهَ كَمْ دَدَتِ طَرَفِ جَمِيْعَ بَا شَفَقَلَدَنَهَ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ اَوَّلَمْ
 13 مِيَلِ نَوْعَلَهَ حَكَمَتِ اَوَّلَمْ بَا شَفَقَلَدَنَهَ اَوَّلَمْ قَرَا دَا نَا بَا رَجَبِكَ اَوَّلَمْ

علاجي كم مقته آب اوليا اول كركد كه هورينك اينجا
وعلاستني بللر اولكم معدن اوله ايارج فيغره له سالك
ادب معدن كلب كركله مصيكي وايستونه تقويه ادا اولكم
مصلح معدن رماعات اولر شيله كم بوعلجه نك موفيعنده
ذكر اولن اكر معدن ايتي ايلو اولد ساعدوي مطبخ هليلكه
بالاد. كي نادر كركيله لحو شرايله تقويه اولر شول
نخل ايلكم معدن دماغه معدن متصاعد اولر شول اولر
اولر نخل اولري دماغه نسلع ادب ماده ايقدر نخل صول
كليله ييلدب شغلينه طرا اولر و الله اعلم تارنجي مناله
كونك شغل و نخل ايتي بلر دكم ايتي حيله كه لرا دك اولر
هورينك ايتي اسبابي و علاجيني بيان اولر بوقت اولر
بنابدد هرايد بوجنه مرضلر و اولر ذكر اولر و انشاء الله
اولر يارب علوي بيفتده اولر سعلوي بلر

1 كوز ايل بوعلجلر اولر نخلن صكر نكاه و ايع اولر
2 كوزه سنجو ضرر ايتي عارض اولور ايتي سندن كالميك عام
3 تينه ايتي تينه ايتي ايتي ايتي اولور باخورد صاحب مرضك
4 صادق تينه ايتي ايتي اولر في الجملة كركد كه عالج النخل
5 اولر مكله سته مكرت ادب شغل اولر سعلو طرك
6 غنره لره خناه كركه كم اولر سنجو تان اولر اكر نخل اولر
7 مكله ايتي اولر لره كركي ايتي عظيم سول اولر
8 اميد لري منفع اكلري خاي اولر صيف ريش ايتي اولر
9 سنجي تان اولر كركه ايتي كركه ريش ايتي سكر اولر
10 زعفران و افون و صمغ عربي و حصف هورينك ايتي اولر
11 كنبو و انزروت هورينك دودت و صمغ جنوبي سول اولر
12 دكلر ايتي هورينك بغرب نخل اولر ايتي ايتي اولر
13 بانو كركه اولر اولر ايتي اولر و انشاء الله

رطوبتي جي اولمقد وبعوي بيوتك د غلظت و بوقتري المذك
 مرضي لم رطوبت بيفتيه و افع اولو د اكدن خارج و كلد لگنله
 دوش بالگينيله سولم كينيله دوش بال ارقظاف اولو د اكدن
 بالكر اولو د بايو كرك وقت اولكم اذقرف بيوتك اولو
 ميترار طبعيون رطوبت بيفتيك اذنا به ملخري فذك
 اذنا نك حجاب اولو انا سول و قنكم اذقن باخون كرك اذله

كيفتيه دوش اولدي اصدركو د يارافت اولو د قونديك
 يارافت اولو د قونديك يارافت اولو د قونديك و انا اولكم قنكم
 اولو د قونديك قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم
 دق اولو د قونديك قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم
 اولكم يارافت اولو د قونديك قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم قنكم
 نجات جوت دوش غلظت اولو د باخون دوش غلظت اولو د باخون

1 الخايب رطوبت جليبتله عكوتيه عارضا اولو مرضي ليد
 2 اذنا نك رطوبت جليبتله عكوتيه عارضا اولو مرضي ليد
 3 دوش بالگينيله سولم كينيله دوش بال ارقظاف اولو د اكدن
 4 بالكر اولو د بايو كرك وقت اولكم اذقرف بيوتك اولو
 5 ميترار طبعيون رطوبت بيفتيك اذنا به ملخري فذك
 6 اذنا نك حجاب اولو انا سول و قنكم اذقن باخون كرك اذله

8 طفق نك ايب عصب مجوقتك اسبقنا اولو د قنكم اسبقنا و عارضا
 9 اذنا نك ايب كوز نوري ضيف اولو د قنكم اسبقنا و عارضا
 10 اذنا نك ايب اذنا نك ايب اذنا نك ايب اذنا نك ايب اذنا نك ايب
 11 اذنا نك ايب اذنا نك ايب اذنا نك ايب اذنا نك ايب اذنا نك ايب
 12 رطوبت بيفتيه عارضا اولو مرضي ليد قنكم قنكم قنكم قنكم
 1 جنود جنود جنود جنود جنود جنود جنود جنود جنود جنود جنود

آنجی یا رب رطوبت جلیب تیله غلبوتیه عارض اولن
 مرضی بلدی رطوبت جلیب نیک مرضی اونی الی در
 بیج نفاهاینه آنجی زوالها سیم آنجی اوندادها
 یالی فوفدی اوندادها الی اسفل ییجی قنرها الی الصفه
 الی قنرها الی السواد ییجی قنرها الی البیاض سکن ییجی
 قنرها الی الحمی طفری انقصادها آنجی جملها اونی صغیر
 اونی کچی کبرها اونی ییجی یوسها اونی رطوبتها اونی
 ۵۰ ۵۰ انقصادها اونی آنجی تنزق انقصادها معلوم اوله که
 رطوبت جلیب نیک مرضی بوند که ذکر ابلد لکین
 رطوبت جلیب نیک مرضی فوفدی اف رطوبت جلیب نیک
 دوش آنجی اقلد که کینکله دوش آنجی اقلد که
 کینکله دوش رطوبت تنزق الانقصاد انا اذالک انعم
 و قیسه دوش اوج وجه اذد نه ربی اذد کیم مویغند

جینر اوله یا یوسنله انا اولکم یوسنله اعدالدن جینر اوله
 اوج حالدن خارج دکلد یا بود اولک دکطبی یا سیر اوله علای
 بود که بوعلتک خزاوند نک کوزی کوجی اولور اصلاکوز
 اولور یعنی خزاوند نک رطوبت یا سیر اولور بود ییجی اکی نوز
 تنزق اجزای یوسنله اوله یا خود برکدن اذد حکم صعبین
 نینلای حکم کیم انا فوفدی اولدکم یوسنله اولور کیم
 اودی کوجی اولور و ابقو اذد اولدکم اوجیتا لک خارج
 اولور اوله اذد کوزی کند انا ذیه سیر کیم و کلد
 قله علای رطوبت ییغینک نیک جلیبک یوسنک غلبه
 لیغک علای دوش بدی دماغ اذد بآک اذد کوزده جلا و ییجی
 سیدما انقصاد اذد تنزق اوجی اودی کیم کوزده اذد کیم
 تنزق انک کینک علای یوسنله اولن یا نغیر ییجی
 لیدی رطوبت اونی ییجی یوسنله کوزده الله اعلم

آتو کي کوزک دځي ځليد نسي ځکند و موځند زابل اولر
 اولس بوي پور و چسپ بري اشفا انزا اولسا بو ځلن اولر و مو
 کاه م ځليد يه انتقار اولن اول کوز الت د باغي د ځليد بوي
 ځليد سيله دځي بوست سيله اړو اوله و هکاه م کوز لند
 اولود و فزوي رطوبتل ک سيله آکل کوه نه ځله م د بيانک
 اجود نيک م بچي کړان در اول حوال موهلري څاکو تود
 ځي م کناه باغي اولوب بري بوته اولسا ان روشن و صراف
 کور و تريخ ايلاردن اولن ښځه و انيتفا به اولد و ځم زوړ
 ايشفا راغ اړه و کړ رطوبت له غوړ کړه غوړ لکه والا ورو
 ښځه م رطوبتل ځليل ولفاني سيله اولن اوله رطوبتاري
 اړيچي تد بډر بود کړاځي و ځم کيسله دوش کي وځي
 اولد نه ديري اولد و که بډ کړا اولو يا ځي اولد و که
 ځليد اولر بو ځليک سيب مانه نل ځي ځليدنه اولور

زابل اولن اوله ساغده نیکا ياخو موله نیکا مېل ايل اوله
 2 ايلي اولد بوز و و ياخو اشفا نیکا ځليد اوله ايلي اولد
 3 اجود ځي اوله ياخو اځي پور و فلفيش اوله ولا ځليد
 4 صاغده نیکا ياخو موله نیکا ياخو مېل ايل د ځليک سيب
 5 عصب ځي نل عصباري ښځه اولد و غنده و د ښځه دځي
 6 يا ايلاردن اولر يا بوست نه اولر کي نو ځي دځي علا ناري
 7 معلوم ددوي اشفه ځي نه ځليک سيب ايشفا ايلاردن اولد
 8 و هم رطوبتل ځليل اولد و غنده اولر م رطوبت غلبه اړه و
 9 طنده نه نل غند و اشفا نیکا ځليد کړن سب عصب ځي
 10 عصباري ايشفا اولد و غنده اولور له اولسا حکا له ځليد
 11 صاغ نیکا ياخو مېل ايل اوله اځي ځي کوزي لول کور و
 12 وځي و دت اولر ځي ځليد نل ځي فلفيش اولر اځي پور و
 13 نیکا ياخو مېل ايل له اولر نه کړه و که تر څه ځليد

بُونَك اَوْدَنَه غَالِب اُولور دِيچي اولدر كه بيوت غَالِب اولور
 ويكيون لوله تَنبَر اولور لِيَنَك سَب لَخلاط غلبه سندن اولور
 دُطوبت غَالِب اولدر دُغْنَك سَبِيكه سِيست غَالِب اولدر دُغْنَك
 سَب سَلوم دد بَرَكز بَرَكز ده دَرَك اولينده اولور دُغْنَك اَمَك لُون
 تَقِيرو اَلَه طَبِيعَت ل غَايَج بَرَكز اَنك نَاغِيرو اولور اول غَالِبَك
 خُزُون دِي هَر نِيه كَم نَظَر اَنه اول خَلط ك لوشند كودد كَم
 كند دِيه سَتو بِي اولينده دِي هَر دُغْنَك دُطوبت غلبه اَدَه كود
 خِيرو اولر مَتَصِل بَانِي اَلَك اَمَلَا ز وَهَر كَا كَم سِيست غلبه
 اَدَه دُطوبت بِيضِيه بِيخَر اولر مَنقِيلا دُولور اول سَبِيه ل
 كَر مَحَلَك باطل اولور دُغْنَك عِلَج دِي مَشْكَلا دُولور اَمَلَا جَلِيه
 مَتَقِيرو اولدر دُغْنَك عِلَج اولدر كه اَمَلَا طَبِيعَت اَسْتَفْرَاغ اِنْدوده كَم
 اَمَك لُونَك عِلَامِت كودد نَاغِيرو اولدر دِي وَهَر خَلِيل دِيچي سَك
 اَسْتَفْرَاغ اولور دِي اَمَك دُطوبت غلبه اَسْتَفْرَاغ اِيَك بِيغَد

بِي لَكِيَنَك سَب حَوَاسْتَفْرَاغ لَه قُولنده ودر دُطوبت خَلِيل
 اولدر دُغْنَه اولور وَهَر كَا كَم لِيَسِيضِيغ دَر دُون بُونَك اَمَلَا
 نُونر بَا وَهَر مَكْدَر اولور هَر نِيه كَم بِنَا كَد دُغْنَك بِيغَد
 وَل سَنَك خَنَه بِيخَر كَد كودد سَب اولر بُو رُطوبت خَلِيل
 لَو هَر نِيه بَرَكز اولور اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا
 كَد دَر طَبِيعَت سَبِيه سَب اَبَلَمَد وَهَر كَا كَم بِيخَر اَمَلَا اَمَلَا
 بِيغَد اَمَلَا دُج بَا وَهَر نُونر اولور بُو سَبِيه لَه هَر نِيه كَم نَظَر اَمَلَا
 كند دُغْنَك اَمَلَا سَب كَد دَر اَمَلَا نُونر دُج بَا وَهَر نُونر
 اَمَلَا خِيخَر بِيخَر اَمَلَا دِيَا كَد وَهَر نُونر اولور بُو سَبِيه لَه هَر نِيه كَم
 قُوت اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا
 وَهَر نُونر اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا
 لِيَسِيضِيه دُغْنَك اولر دِي اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا
 تَقِيرو اولر بَا وَهَر اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا اَمَلَا

اولدركه روح باصه مقدر طبعي آلكراك اولدور يافنده غي
 شلري اولدور اكا فريجه قوت ايشتمو غمزه. معلوم اولدو
 روح باصه نك فلنله ضيف لغندن اولدور اوك اولدور طريپ
 كينندن نكلام اولدور كي دودور ي اولدورم روح باصه غلظ
 اولدور اولدور ي هر نك كودورده دوز اولدور ي ريخكو كودور
 اولدور صديني و هياني بخنونه من ايني اولدوركه روح لطيف
 اولدور قوتك ماف اراكه دوشور و شجك بركندن اولدور و جي
 آلكور افع اولدور كم كينك كينك احوالي مرك اولدور اولدور
 تركيب و جي دوت دودور ي اولدوركه روح باصه جود اولدور
 و غلظ اولدور ايني اولدوركه انا اولدور و غلظ اولدور ايني اولدوركه
 جود اولدور و كلف اولدور و دي اولدوركه انا اولدور و كلف اولدور
 انا اولدور جود اولدور و غلظ اولدور انا اولدور و غلظ اولدور و كلف
 كونه زير ماف اولدور انا فلنله كلك و نك لطيف اولدور

1 و نك قوتك ايله ايشغ انا اولدور و دودور ي و ماف ريخكو اولدور
 2 سدرله باصه سول جكلام بوقت غلبه ايشغ اولدوركه و طوب
 3 اديجي نك نك اولدور و دي نك نك انا اولدور و نك
 4 علاج قوتك علاج كير و كين بو قوتك نك نك دودور ي
 5 بو مصلحي خله ادا اولدور انا اولدور و نك اولدور كم لطف
 6 عتقوتك نك نك ماف سينا نك نك انا اولدور و نك اولدور
 7 اولدور علاج كودور مصلحتك نك نك اولدور و نك اولدور
 8 مصلحتك نك اولدور مكر اولدور انا اولدور انا اولدور
 ايني بابت روح باصه به عارض اولدور مصلحتك احوالي
 انا و جهله نكلام اولدور ي كينك نك نك انا اولدور
 ماف اولدور كي دودور ي اولدوركه روح باصه جود اولدور
 جود ي سينا انا قوتك ماف اراكه دوشور اولدور سينا
 انا نك نك بابت اولدور انا اولدوركه نك نك نك نك

يُوت غلبه ادر وقت اولدو كه رطوبت جلد به بوزك
 اولور ادر غلبه كوكبك كودمز والا حليد به بويك اولد
 عروج يوت علاجن ذكرا و لكندس دحك ازلني عروج
 دخي يوت عروج كبد والله اعلم ددخي يوت
 شب كود لك اسبان عروج سني وعلاجي يلدن ايامكه كور
 مملك سيب اوج در كور ي روح باعونه غلبه ليندن
 اولور كخي كودك ابرار لك رطوبت اولور دهم رطوبت
 بيفنك غلبه اولد غندن اولور دخي كوزك حار و صفا
 ابرار كندن اولور يرك كندك هواس على النبا كجه
 هواسندن ابرار و لطيف دوز كند هواسك وهم كوزك
 نوب كوزك رطوبت عروج كاهه نك وبيفنك غلبه لطيف
 ادر بوسيد كنه كوكبك كود دخي كجه اولور كندن
 هواسك لطافت باطل اولور عروج باعونه كوزك رطوبت

١ باقري غلبه كوكبك كود عروج اولدو كه اياج ميقربه
 ٢ استغاثه اندر برمه دوشنباي جلكو كه لمام بكدن برعب
 ٣ ارب لنبا ندر اخوان ادر كوز بخور نيدب غذائك ايجنه
 ٤ دارجو سقو عروج اولدو كه ازاو لب غلبه اوله اراقن
 ٥ ابر كور كخي ددلو سب وار ديد رطوبت متكاتف اولدو نيك
 ٦ سيبه در ياد خود رطوبت غلبه لينك سيبه در بوعلت اكثر
 ٧ بيلرد اولور بونك عروج غايت دشوار اولدو ازاو اذدن
 ٨ غلبه بونكا ابا بعد نقيبه دن حاره بدمه عروج الهف كنه
 ٩ بدمك كور كور رطوبت ادر عروج اوله جاكوب فزيات نوبه
 ١٠ كخي غلبه نيك و بيلد بوز وارده اولم جوازه
 ١١ دخي اوله هرنيه كم نظرائه اراقن باقنه بقايت كوكبك
 ١٢ دوتو كوده اولم ادر و لطيف اوله باقنه كوكبك كود دوز
 ١٣ اراقن مختوم ادر سب اولدو وقت اولم عروج باعونه

[illegible]

- 1 بَسِطْ دُنْيَا اِيْتِي يَا صَوْرُ دُنْيَا اَيْلَهْ اُولَا اِبْرَايِيْلَهْ صَوْرُ اِيْلَا دَهْ
- 2 يِلَهْ اُولَهْ كَرْدَنَ بَا خُو دُنْيَا مَادَهْ اَرَّ بَغِيْرُ مَادَهْ اُولَرَسَا
- 3 خُو دُنْيَا دَر اَكْرَ مَادَهْ يِلَهْ اُولَرَسَا لَوْنِ نَغِيْبِ اُولُو خَا دَر اُولُو
- 4 شُوْلَهْ دَر اُولُو اَكْرَ بَرِيْنَدَن رِيْغَمِ حَلِيْبِ يِيَهْ عَارِيْضِ اُولُو دَر
- 5 مَوْضِعْدَهْ دُخِي عَارِيْضِ اُولُو دَر نَجَا حِيَهْ اَمَّا نَغِيْبِ لَحْنَهْ سَبَبِ اُولُو دَهْ
- 6 حَلِيْبِ يِيَهْ مَرْطَبِ اُولَرَسَا دَر نَجَا حِيَهْ دُخِي مَرْطَبِ اُولُو دَر اُولُو دَهْ
- 7 غَالِيَا اُولُو دَر سَا دَر نَجَا حِيَهْ دُخِي يَاسَا اَكْرَ حَرْدَنَهْ دَر طَوْبِ مَرْطَبِ
- 8 اُولَرَسَا دَر نَجَا حِيَهْ يِيُو سَيِّطَكِ عَارِيْضِ اُولُو دَر نَجِيْمِ بُو يَكِ اُولَا
- 9 نُو دَر مَنَظَرِ اُولُو دَر حَلِيْبِ يِيَهْ مَحْصِلِ وَلَقْدَنَ وَبَا خُو حَرَا كَت
- 10 وَيُو سَتِ مَرْطَبِ اُولُو دَر نَجَا حِيَهْ نَكَلَكِ لِيْ ضَعِيْفِ اُولُو دَر سَبَبِ
- 11 اُولُو دَر نُو دَر مَحْصِلِ اُولُو دَر حَلِيْبِ يِيَهْ فَا حِيَهْ نَكَلَكِ اَنَّا يِيَلَا يَا خُو
- 12 بَرُو دَر يِلَهْ دَر طَوْبِ نَدَن نَجَا حِيَهْ غَالِيَا عَارِيْضِ اُولُو دَر اُولُو دَر بَرُو دَر
- 13 يِيُو سَتِ لَهْ جَمُوْعَهْ عَارِيْضِ اُولُو دَر بَا خُو اِيْتِي وَنِيْ خَلَا طَلَدَنَ نَا كَلَمِ

عَارِيْضِ اُولُو دَر اَلْاَجُوْرَ اُولُو دَر نَغِيْرَ اَلْاَجُوْرَ كَارِيْمِ اُولُو دَر نَجَا حِيَهْ
اَمَّا نَجِيْمِ بَرِيْنَدَهْ مَنَظَرِ اُولُو دَر اَعْنَآ اُولُو دَر رَعْنُوْ اَكْرَ مَادَهْ
مَنَظَرِ اُولُو دَر عَارِيْضِ مَنَظَرِ اُولُو دَر اَكْرَ مَادَهْ نَخْلَدَ
اُولُو دَر اَعْنَآ حَرِيْثِ عَارِيْضِ مَرْطَبِ اُولُو دَر نَجِيْمِ اَكْرَ مَادَهْ اُولُو دَر
اَكْرَ مَادَهْ مَرْطَبِ سَبَبِ نَغِيْرَ عَارِيْضِ اُولُو دَر اُولُو دَر مَوْضِعْدَهْ
سَبَبِ نَدَن اَكْرَ عَارِيْضِ اُولُو دَر مَرْطَبِ مَرْطَبِ سَبَبِ نَغِيْرَ
عَارِيْضِ اُولُو دَر مَرْطَبِ سَبَبِ نَغِيْرَ عَارِيْضِ اُولُو دَر اُولُو دَر
فِي اَلْجَمْلَهْ بُو مَرْطَبِ عَارِيْضِ نَغِيْرَ غَالِيَا اُولُو دَر اَكْرَ مَادَهْ اُولُو دَر
بَانَدَن اُولُو دَر اَسْتَعْرَا اُولُو دَر مَادَهْ نَا اُولُو دَر اُولُو دَر
سَلَكِ بَانَدَن دَر مَرْطَبِ اُولُو دَر مَادَهْ نَا اُولُو دَر اُولُو دَر
كَلَمِ نَغِيْرَ اُولُو دَر صَوْرِ اُولُو دَر بَانَدَن اُولُو دَر اُولُو دَر
اَمَّا نَغِيْرَ اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر
اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر اُولُو دَر

اوله نور مسيطر اولور غييله كور علك باطل اولور سوز
 ابروقيله عصب خوف عليله دني انا عضلا د علك اكر نوعه
 برك ايتونا دور ب تيفت و ليكن تشيع دني اكي نوع دير ب
 تشيع ايتلا دير ب تشيع باير كيك دني علامتلا دير معا ٢
 ونه نوم دوقا لا شغل و قكم عصب خوفك عضلا دير تشيع اوله
 صله كنده موصيفدن زابل اولور كوز اهور اخلا كوز كيك
 كاهيه كم ايتونا اوله كوز طفره به بلاد اكر ايتونا دير ب
 مند اوله كرك علك باطل اولور ايجوم كوز طمر لري غائب
 طنر حيار عصب بكم انوك خوفين عصب بكم بكم بكم بكم
 لميخ اولوب نورك بوي طمر لري حيار ايتونا ك و تشيع ايتلا
 اولدر كه دماغ با اودب اود كر اياج بقره و جت و قباليه
 و الحيد بيل مجون ايتونا لا ادب عرعره كوز عوط لري ادر
 قوتور سمر بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم

باطل اولور اوله بكم علاج بقره واته اعلم كرك بكم بكم
 عصب خوفه عاوض اولن مرضلري لبر عصب خوفه عاوض
 اولن مضلا ح وجه اودنه ديسر بكم بكم بكم بكم بكم
 الاجرا بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم
 ٥ قو كرك بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم
 ٦ خوفه حاوت اولور ايتلا و صفت و بوي بوندن غاير لري اوله
 ٧ عاير اولور ايتلا و القدر و الحيد ايتلا لاليه سكر كيك
 ٨ كيك بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم
 ٩ كيك بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم
 ١٠ خوفك بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم
 ١١ اكر مرضلري اولور ايتلا و عظيم مضلا و نوا اولور
 ١٢ اكر بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم بكم
 ١٣ موصيف اولور ايتلا و كيك في الحيله و دماغ ايتونا بكم

طَفِيفٌ مَدَّ اِيْتِخَا اُولُوهُ بَوَكْلَ كُوَيْبِ طَفْرَهْ كَلُوَيْبِ شُكْلِكُمْ
 زَحْمِلَهْ ضَعْفَدَهْ اُولُوهُ وَحْدِي خُتَا خَنَهْ لَعْنَدَهْ اُولَا اَزَا فَاَنْ
 الدَّوْرُ لِرَبْعَدِ قَوْيْ بَشَنَهْ لِهْ اِيْهَالْ اُولُو كُوَيْبِ زَنَادِلَهْ صَوْبِ
 زَبُونِ بَوَيْغِ صَوِيْلَهْ مَرْبِيْنِ بَوَيْغِ صَوِيْلَهْ قَا بَوْرَقْ بَوَيْغِ اَصْلَابِ
 كُوْرَهْ جَهْلَكْ كَلْدَدِ دَفَادَهْ اُوْدِدِنَهْ كُوْذَكْ اَنَّا زَحْمِلَهْ فَرْشَدِنِ
 خَنَهْ بَغْلِيْبِ خَنَاجِيْ اُوْدِدِنَهْ بَا قُوْبِ غَدِيْ اَنَظَنْ كَلْدَهْ اَوَّلِمْ
 اَعْلَنَ طَفْرِ مَدَدَهْ اَوَّلَهْ قَا اَنَ اَرَا دِجِيْ سَا لِحْلَا اَدَلْ كَلْدَهْ
 جَهَامِنَا دَبْ كُوَيْبِ جَهْمِ بَغْلِيْبِ مَحْلَهْ كُمْ ذِكْرَا وَلَدِيْ وَانْهْ اَعْلَمْ
 اَوَيْجِيْ بَا بَسْ كُوْذَكْ بُوَيْبِ ضَعِيْفِ اَوَّلَهْ غَلْ اَسَا بَوَيْغِ بَوَيْغِ
 بَلَدَدَهْ وَحْدِيْ خُوْلَهْ ضَعِيْفِيْ لَدَدَهْ سَمِ اَنَّا سَبِيْعَكْ اَوَيْغِ اَوَّلَهْ
 ضَعِيْفِ لِيْ نَا بَ فَوْتْ كَلْمَا شَرَا وَلَهْ مَثَلْ اَكْرَبِيْلَهْ كُوَيْبِ جَهْمِ
 اَعْلَمْدَهْ يَا خَا رَدَهْ بَا اَدَجِيْ طَوْبِنْدَهْ ضَعِيْفِ اَوَّلِبْ فَوْتْ
 اَكْرَبِيْلَهْ اَوَّلَا اَنَّا فَا نَوَيْغِ لَهَا مَيْدَ كَلْدَهْ صِلَكْ شُغْلَقْدَدَهْ

١ اَمَّا قُوْشَخَهْ رَهْوَبْتْ اَدَرْجِيْ مَدَّ بَوْرَقْ اُولُو زِيْرَا اَكْرَبِيْلَهْ
 ٢ اُولُو قُوْشَخَهْ كَلْمَا دَنَ اُولُو اَمْرَا ضِعْ يَا غِيْدَهْ صَدْعِ وَسَدَهْ
 ٣ وَدَدَا وَبَا شَرَا غَرْبِيْ كِبِ بَوَلْدَهْ دَنَ اَوَّلَهْ غِيْلَهْ عَصَبَهْ زَا اَوَّلَهْ
 ٤ اَمَّا اَعْلَمْدَهْ كَمْ اَحْوَالِكْ عَا رِيْضْ اُولُو قُوْشَوِيْنَهْ كَلْدَهْ كَلْدَهْ
 ٥ سَكَهْ مَوْمَ بَا نَدُوْزْ كُوْشَلَهْ نَظَرَهْ اَنَّا اَوَّلَهْ مَوْمَهْ دَدَتْ اَوَّلَهْ كَلْدَهْ
 ٦ بَوْرَقْ اَنَّا اَهْلَا كُوْزْ كُوْشَلَهْ قُوْشَوِيْنَهْ شُوْزْ وَجَهْلَهْ اَكْرَبِيْلَهْ
 ٧ اَكْرَبِيْ قُوْشَوِيْنَهْ نَكَا اَوَّلَهْ قُوْشَوِيْنَهْ بَوْرَقْدَهْ يَكَا اَصْلَا نَكَا
 ٨ نَا كَمْ اَوَّلَهْ نَظَرِيْ فَوْتْ تَشْنِيَهْ مَالَا اَوَّلَهْ وَبَسِيْ مَقْدِيْلَهْ اَنَّا كُوْشَلَهْ
 ٩ اَكْرَبِيْلَهْ اَوَيْغِيْ اَلْمَرْدَهْ وَكَلْبِ صَوِيْبِيْ مَشْدَرَهْ اَوَّلَهْ صَوِيْلَهْ
 ١٠ بَوْرَقْدَهْ اَدَبْ كُوْذَهْ جَهْلَكْ فَا بِنَ اَدَبْ اَحْوَالِيْ كِيْ زَا بِلْ قَلَهْ وَشَكْرَهْ
 ١١ طَفْرِ بَا بَسْ عَصَبَهْ جَهْلَكْ اِيْتِخَا اَوَّلَهْ وَغِيْلَهْ اَسَا بَوَيْغِ
 ١٢ وَبَوَيْغِيْ لَدَدَهْ عَصَبِ جَهْلَكْ اِيْتِخَا اَوَّلَهْ غَلْ سَبِيْعِ اَكْرَبِيْلَهْ
 ١٣ بَوَيْغِ زَحْمِلَهْ ضَعْفَدَهْ اُولُوهُ وَفَوْتْ اَوَّلَكُمْ فَا نَوَيْغِ اَعْلَمْدَهْ

صَوْنِكَ اِحْبِهْ اَجِبْ بِنُورِ سَنَةِ بَاغِيْنَ بِقِيَّ بَاغِيْنَ بُورِيْنِهْ كَمْدِيْ
 فَايْنِ اِدْتِ وَهَمَّ اَقْتَرَا فَاصْلَا بَهْ نَفْلَاكْ جَاوِيْ بِيْزِيْ عِيْكَ
 كُوِيْ بِيْزِيْ بِيْزِيْ بِيْزِيْ زِيَادَهْ اِدْتِ نَقْدَ رَضِيْعِيْنِ اَلْمِيْرَاوَلِيْ
 نَتْمِ اِيْمِهْ اَحْلِ اَلْمَكْمِيْنَا وَمَتْلُوْمَا اَدَاةَ عَلَيْهِ بَصْرَهْ وَاِيْنَ كَانَتْ
 قَدْ فَاوَسَّ اَلْهَابَ وَوَدِيْ مَا دُوْلَ وَتَحْكَا وَجِيْجِيْ عِيْكَ كُوِيْ
 صَغِيْفِيْنِ اَهْلَ بَا دَرَجِيْ عِيْكَ زِيَادَهْ اِدْتِ وَكِيْنِ صَوِيْ كِيْ ذِيْ عِيْكَ فَايْنِ
 اِدْتِ صَغِيْفِيْنِ نِيْا كَمْ كُوِيْ نُوْرِيْنِ اَرْتَبْ كَرِيْمِيْنِهْ قَتْ وَبِيْزِيْ
 سِيْجِيْجِيْ جَاوِيْ بِيْزِيْ اَنْزِيْلِيْ زِيَادَهْ فَلَظْ بَلَا نَ بَاغِيْ اَهْلُ
 صَغِيْرَ اُوْدِيْ دَا دَرَجِيْ زِيَادَهْ عِيْجِيْلَ عِيْجِيْلَ وَبِيْكَ طَفْزَهْ دَرِيْ اِيْ
 صَوِيْكَ اِهْلِيْكَ دَوَكْلَرِ بَغِيْبِ نِيْا فَلَظْ اِدْتِ كُوِيْ عِيْكَ صَفِيْ
 بِيْزِيْ بِيْزِيْ كُوِيْ نُوْرِيْ اَدُوْرِيْ اَلْمِيْرَاوَلِيْ قِيْزِيْ
 بَاوِيْ بِيْزِيْ فَايْنِهْ اَنَارَ صَوِيْ عِيْجِيْلَ مَرُوْرِيْ وَبِيْزِيْ لِيْزِيْ كُوِيْ كُوِيْ
 فَوِيْزِيْ بِيْزِيْ كُوِيْ عِيْكَ عِيْظَمِ فَايْنِهْ اَدَاةَ صَفِيْ عِيْزِيْ بِيْزِيْ كُوِيْ

1 اَوْرِيْ كَمْ لِمَا مَعْدَ نِيْكَ بَارُوْ هَمَّ اَوَلْبِ مَعْدَ اَنْزِيْزِيْ اَنْشَا
 2 اِيْنِهْ جُوْرَ طَعَامِيْكَ نَحَارَ اَلْمِيْرَاوَلِيْ اَحْوَا زَاوَهْ سِيْكَ وَبِيْزِيْ
 3 وَطُوْرَ لُوْشُوْرَ نَتْرِيْ مَعْدَا مَرِيْ سُوْ كِيْ نَهْ بَاوِيْجِ طَرُوْ اَوِيْ
 4 كَلَمِ بِيْزِيْكَ بَاوَلْبِ جُوْرَ اَبِ اَحْلَ جُوِيْ جَاعَ جُوْرَ قَلَهْ اَلْوَرِ
 5 جُوْرَ حَجَا اَنْتَ جُوْرَ اَوِيْجِيْ جَاوِيْ اَوَلْبِ اَوِيْ بَاوِيْجِيْ
 6 اَدَاةَ اَوِيْزِيْ نَهْ بَاغِيْ دِيْ اَمِ اَسْتَرِيْ بِيْزِيْ اَوْرُوْ مَخْطَا مَهْ نِيْهْلِيْ مَعْدَ
 7 بَاوَرَاوَهْ عِيْجِيْلَ اَدَاةَ جُوْرَ نِيْ كُنْزِيْ مَهْ نِيْهْلِيْ اَنْتَ كُوِيْ
 8 طُوْعَهْ دَوْدَرِيْ وَاِيْنِهْ دَوْدَرِيْ وَطُوْرَ لُوْشُوْرَ بِنَاوِيْجِيْ كُوِيْ
 9 اَدَاةَ قَهْمِ نِيْهْلُوْ نَهْ كُوِيْ بِيْزِيْ جُوْرَ كَلَمِ اَوِيْجِيْ عِيْكَ وَ
 10 كُوِيْ عِيْكَ كُوِيْ نُوْرِيْ اَدُوْرِيْ اَبِيْجِيْ نِيْهْلُوْ اَوِيْجِيْ صَغِيْبِ
 11 عِيْكَ كُوِيْ عِيْكَ فَايْنِهْ اَدَاةَ صَوِيْ عِيْجِيْلَ اَوِيْجِيْ بَاوِيْجِيْ كُوِيْ عِيْكَ
 12 كُوِيْ اَدَاةَ اَوِيْجِيْ كُوِيْ نَهْ كُوِيْ عِيْكَ صَغِيْفِيْ اَوِيْجِيْ اَوِيْجِيْ
 13 اَوِيْجِيْ طِيْطِيْطِيْ نِيْ سُوْ سِيْ نِيْ اَبِلَهْ اَوَلْبِ اَبِلَهْ اَوِيْجِيْ كُوِيْ بِيْزِيْ

کماله اول زنجیر یارب انواع کو ز اغیر بر نه و مر ضل نه حاجت
 اول کو تا و تلک و دنیا فاری و دود و لری بیان ادا و صفت
 بود و خدم تو باری مر یا اول و دهم ندره جوب اول و دهم
 صدوق علیه قی کالی علیه قی هر بریدن بیرون هم زنجیر
 و دهم زنجار مانی مر یا بستر محرق بود اری و صفت
 مر یا نه مایه اعظم ششم خط زاج بصیری محرق با حرق
 متاکلف دنیا هر برندن کی دهم استلج بر دهم کاف و بر دهم
 مایه بدان بیرون دهم فلل دار فلل کل لویی هر برندن اوچ دهم
 و دهم هنری بر دهم و دهمی دجک و دهمی به نکر بر دهم
 ادب و دهمی دهم عدو ادبک دهم دهمی
 تو باری جوهری لعل مانی بر دهم صدوق بچ دهم
 بدونه دهم و دهمی و دهمی اجد نک دهمی اجد کی جوهری
 فللای دهمی و دهمی فللای دهمی و دهمی

1 ادب قوت با صوره به تقویه اده النور فللای صدوق با و تو بال
 2 و استختر فللای دهم هر برندن بر دهم فللای دار فللای نو نا و
 3 زعفران هر برندن بر دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 4 کنگر و صفت عذیری نوع اخگر کنگر ادر و دهمی و دهمی و دهمی
 5 بیاف کنگر و فللای و سره و غیر فللای دهمی و دهمی و دهمی
 6 و صلو و صلو و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 7 فللای دار فللای نو نا و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 8 فللای دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 9 و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 10 و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 11 و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 12 و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی
 13 و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی و دهمی

دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه جَكْلَرْ مِصْبَتَ كُلِّ النَّفْسِيَّ لَخَرْ شَاوَجَ عَرِيَّ
 اِكِه دَوَهَمَ رَا سَخْت بَرْدَمَ سَبَلْ دَا جِي هَرِي بَرْدَمَ جَو دَوَهَمَ
 مَادُو بَرْدَمَ شَاوَجَ هَرِي اِكِي قَهْرَا لَمْ دَمَ الْاُخُوَيْنَ فَاوَلَهْ شَكْ
 هَرِي بَرْدَمَ بَرْدَمَ قَهْرَا لَمْ دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه جَكْلَرْ مِصْبَتَ كُلِّ الرَّغْمَانِي
 فَايْنِ اَدَرْ كُوْذَكْ طَلَا تَهْ كِهْدَكِهْ مَلَاوَقَ عِلْتَهْ زَعْفَرَانِ سَبَلْ
 اَلْبَلْبُ هَرِي بَرْدَمَ اِكِي دَوَهَمَ دَاوَرِ ظَلَلْ دَرْدَمَ اَنْ فُلْفَلْ بَرْدَمَ
 دَنَكْ نَوْنَادِي دَوَهَمَ مَادُو اَوَجِدَمَ كَاوَرِي جِي دَنَكْ دَوَكْلَا
 اَلْبَكْرُ كُوْذَه جَكْلَرْ مِصْبَتَ كُلِّ اَلْبَايْ كُوْذَكْ اَفْتِي سَبَلْ دَرْدَمَ دِيَا
 بُوْدَه اَرِي اَنْزَعَتْ سَكَبَلَمْ دَرْدَمَ بَرْدَمَ بَرْدَمَ دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه
 بَرْدَمَ مِصْبَتَ قِيْنَايْ اَحْمَرُ كُوْذَكْ نُوْبِي اَرْتُوْرِيَا شِي كَسَرْ
 شَاوَجَ عَرِي اَلْتِ دَمَ رَا سَخْت دَمَ دَمَ بَرْدَمَ دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه
 بَرْدَمَ اِكِي دَوَهَمَ مِصْبَتَ عَرِي اَكْبَرُ هَرِي بَرْدَمَ بَرْدَمَ شَاوَجَ اَسِيْبَجْ
 الرِّصَافِي بَرْدَمَ زَعْفَرَانِ دَمَ الْاُخُوَيْنَ هَرِي بَرْدَمَ جَو دَوَهَمَ

دوسر

دَمَ جَو شِيْئَا لَبَرْ اَصْفَايْ اَلِي شِيْئَا لَبَرْ قِيْنَايْ اِكِي جَو
 نَالِ اَتَرْوَرْتِ اِكِي جَو شِيْئَا لَبَرْ اَلْبَكْرُ كُوْذَه جَكْلَرْ مِصْبَتَ كُلِّ
 دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه جَكْلَرْ مِصْبَتَ كُلِّ اَلْبَايْ كُوْذَكْ اَفْتِي سَبَلْ
 اَلْبَلْبُ هَرِي بَرْدَمَ اِكِي دَوَهَمَ دَاوَرِ ظَلَلْ دَرْدَمَ اَنْ فُلْفَلْ بَرْدَمَ
 دَنَكْ نَوْنَادِي دَوَهَمَ مَادُو اَوَجِدَمَ كَاوَرِي جِي دَنَكْ دَوَكْلَا
 اَلْبَكْرُ كُوْذَه جَكْلَرْ مِصْبَتَ كُلِّ اَلْبَايْ كُوْذَكْ اَفْتِي سَبَلْ دَرْدَمَ دِيَا
 بُوْدَه اَرِي اَنْزَعَتْ سَكَبَلَمْ دَرْدَمَ بَرْدَمَ بَرْدَمَ دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه
 بَرْدَمَ مِصْبَتَ قِيْنَايْ اَحْمَرُ كُوْذَكْ نُوْبِي اَرْتُوْرِيَا شِي كَسَرْ
 شَاوَجَ عَرِي اَلْتِ دَمَ رَا سَخْت دَمَ دَمَ بَرْدَمَ دَوَكْلَا الْبَكْرُ كُوْذَه
 بَرْدَمَ اِكِي دَوَهَمَ مِصْبَتَ عَرِي اَكْبَرُ هَرِي بَرْدَمَ بَرْدَمَ شَاوَجَ اَسِيْبَجْ
 الرِّصَافِي بَرْدَمَ زَعْفَرَانِ دَمَ الْاُخُوَيْنَ هَرِي بَرْدَمَ جَو دَوَهَمَ

دوكلو اليلو هديريندن كوزه چكل صنت بروداسود
 كوزك باشي كيد زرافنه جلاويوب ارددسته وتوتيا
 هديريندن اولوكي ودهم انجوري ودهم ساذرخ
 هيدري ودهم زعفران بخودهم مرقينا سكين ودهم
 منك بيه نك كافوريندن دكلو اليلو كوزه چكل
 نايغ اوله صنت كل مجتب غنا دكلو كوزك باشي كيد
 الكني انا رصوبين الارقنده لر صيف فالجه بعدة خضر رانيا
 زعفران صبر و فيلن هرج هديريندن برينفاله منلاكي
 دنل جميعيني اول صويه وريده بيشينه ويب فروكون
 كوزنه اصار بعد اتينعها لالو رصنت ددو اصف
 ميايري كوز اغرينه غايت مجتب ودهم عذت الديوچ
 اتردوت چشم زن قند شكر هديريندن بيشو دم ودهم
 اليلو كوزه برنكل صنت كلالد معه كوزك باشي كيد بيه

فوتله خرابي ساكر ادر شاذنج عدي مفسول وتوتيا
 مفسول و مرقينا هديريندن ودهم بند و دندك انجو
 هديريندن بخودهم شاف ماسنا و صبر هديريندن
 برنج دكلو اليلو كوزه چكل وبع ديكر كوزك
 رطوبتي باشي كيد زنج هيدري فلغل دار فلغل هديريندن
 برنج نك دكلو اليلو كوزه چكل صنت ددو دم نايغ
 كوزك اقه دهنج و شكر نبات هديريندن ودهم فرو
 قبله اندوت چشم زن صبر و نجيل فوتيا هديريندن بخودهم
 ودهم دكلو كوزه برنكل صنت كل كوزك باشي كيد ددو نايغ
 الاحمد اسفلاوي مكلو اولين عده قايي بيشو دم ابوركي
 ودهم نجيل نكاركي ديا هديريندن برينفاله مكلو بوقي
 بعد ارمي فوتيا مفسول بندو جي برنقنا اسلخ الانجي
 وقتايق البهوان و عيون محرقا و تكي تاكو طابو فتونا در

برندن دوت درهم طفل دار طفل هر برندن ای درهم
 دو کلایان کو ده جگر صفت دوزیم نظر کا لری استعما
 ادرل اغلج خور کوزی اغری نه و ریخ علقه ناند نینک
 و الحال کا اهر ادرل انک سیکله بروده اولمرا نردوت
 اول درهم جنم زن او جی هم دو کلایان کو ده بر غل
 صفت درو را صفر اکثر فایده بلیغ تر لک کوز اغری نه
 شم اکثر اوله اندوت اول درهم نیاف ماینا پیش درهم
 صبر زدن صبر برندن پچی درهم آفون ای دنک دو کل
 الی کو ده بر غل صفت دوز را صفر صفت فایده ادر کو
 اغری نه بقیه قلای اغری لک اندوت الی و دم نیاف
 ماینا او جی هم صبر ای دنک دوز ایض الی و دم دوز
 البوب کو ده بر غل صفت دوز ایض نول کو ده فایده ادر
 کوز اغری نیک صفت جگر اوله اندوت پیش درهم نیاف نه

1 و یلی بویخی هر برندن بر شفال دو کلایان کو ده جگر
 2 صفت کل الشاف کو ده کاشی کب یکسوی کید در خبر بخند
 3 کونین صبر و هلیله و نوبیا هر برندن بر شفال سما کل
 4 سیکله اضلب کو کلک قردوب دو ک کو ده جگر صفت کلای
 5 منین کوز اغری نه فایده ادر جنم زن پیش درهم نبات شکر
 ای درهم دم الاخوین بر درهم دو کلایان کو ده جگر صفت فایده
 اوله صفت کلای کم بیاف کید در دمیج و دوزیای و نوبیای
 و سما و لیخ و لعل و دم الاخوین نبات شکر هر برندن
 دو کلایان کو ده بر غل صفت کلای کم بیافنه جلا و بر و کید
 جنم زن اندوت نوبیا مر قیننا ذبد الی و آسحق و یخ
 بیدی باش اغل و ریخ کوز ادر و یی نبات شکر هر برندن
 ای درهم دو کلایان کو ده بر غل صفت کلای ادر فلفل و
 کید در نوبیا اوله درهم بند و صبر و هلیله و صبر هر

سَيِّئٌ يَنْفَاكُمُ كَوْنُكُمْ جَوْنِي كَيْدِي رَجَاءُ بِيْرُوهُمْ اِسْنِيْدَاج
 كَيْزُ فُلْيَايِي هَرِيْرِيْدَنِي اَكِي دِرْهَمٌ دَكَلَّالِيْدَ سَنَابُ صَوِيْلَه
 يَغْرِبُ يَنْفَاكُمُ اَوْرِيْسِيْتِ يَنْفَاكُمُ لَجْلَه سَفَاكُمُ اَغْرِيْرِيْدَه فَاَيْدِ
 اَدْرِكُم رَهْمُوْشُوْكَوْزْدَن سِيْلَانِ اَدَه وَجَمِيْع سَنَكَلُ كُوْز اَغْرِيْرِيْدَه
 اَكُم عَزْدَنْدَه هَوَاغْلِيْخَلَقَه عَارِيْض اَوْلُوْد وَهَم قَبْلُوْزِيْرِيْدَه
 وَابْنُ اَوْلَه بُوِي خِيْجِيْ اَلْاَدِ صَوِيْلَه اَوْجَزُ بُوِيْبُوْ بَعْدُ اِسْجِيْخُوْ
 اَصْلَه اَلْصَلْحَانَه اَوْلِيْبَه وَكُن اَلله شَوْلَقَه خَرِيْدَن دَر اَكِيْم
 لَهَا بِحَقَّانِه جَه جَنُوْزِيْجَه قُوْب كُوْنَه قُوْبُوْ بُوِي خِيْجِيْ
 بَرِيْرِيْجَه كَنَان خِيْجِيْ اَلْاَدِيْ دِيْ اَبْجَدَه بُوِيْلُوْ كُوْنَه
 قُوْبُوْ قُوْدِيْ بَعْدُ اَوْلِيْ اَلْمَا بَدَن اَلْاَدِيْ بَارِيْم جَزْد زَعْدَارَن
 دِيْج جَزْد اَنِيْوَن قَانَب قُوْبُوْزِيْ اَوْرِيْ اَفْلَاْدَه لَوْشِيْلَه كَم مَرِيْجَك
 كِيْب اَوْلَه مَقْدَارَه سَاَجَت وَفَتْنِيْ بِيْرِيْ صَوِيْلَه اَنْدِ كُوْز
 طَهْرُوْزِيْ عَظِيْم فَاَيْدِ اَدَه اَكُر اَعُوْزِيْ اَن فُوْكَنَه دِيْ مَهْمُوْزِيْ اَوْرِيْ

اَكِي دِرْهَم شَكُوْطَبُوْ دَصِيْع عَزِيْ هَرِيْرِيْدَن بِيْرُوْهُمْ دَكَلَّ
 اَلْيُوْكَوْزَه تَرْغُوْصِيْتِ كَلِيْم ضَعِيْف كُوْز اَرَك فُوْدِيْ قُوْبُوْ
 قُوْبِيْ اَي مَسْغُوْلَاوْن دِرْهَم نَجِيْل نَطْل اَوْرِيْ اَطْل اَمَا يَمُوْر
 هَرِيْرِيْدَن بِيْرُوْهُمْ نُوْكَوْز وَجُوْزِيْ هَم دَكَلَّ اَلْيُوْز اَرِيْ
 صَوِيْلَه اَوْج دَفْعَه بَرْدَدَه اَدِيْ يَنْه دُوْكَب كُوْزَه جَلَاوْصِيْتِ
 يَنْفَاي اَلْرِيْخ سِيْل اَسْجِيْ جَرِيْب كُوْزَك قُوْكَوْلِيْ يَنْفَاي اَطْل
 كِيْب دَر اَلْوَرَه فُلْيَايِي كَيْزُ فُلْيَايِي هَرِيْرِيْدَن اِسْنِيْدَ اَج
 اَلْزَهَاوِيْ بِيْرُوْ اَخْن سَنَابُ هِيْدِيْ هَرِيْرِيْدَن اَوْجَدِيْ هَم
 مَرَايُوْنَه هِيْدِيْ سَنَابُ خُوْلاوْ هِيْدِيْ هَرِيْرِيْدَن بِيْرُوْهُمْ
 دَوْكَوْجِيْ دَكَلَّ اَلْيُوْ سَنَابُ صَوِيْلَه يَغْرِبُ كُوْلَك قُوْرَدَلْ
 ١١ صِيْتِ يَنْفَاي اَسْفَرِيْزِيْ بِيْض كِيْب دَر اَنْدَرُوْف قُوْز
 ١٢ زِيْج اَنِيْوَن صَابُوْ اَسْفُوْزِيْ رَعْدَا كَن هَرِيْرِيْدَن اَكَلْشَر
 ١٣ دِيْهَم دَكَلَّ اَلْيُوْ صَوِيْلَه يَغْرِبُ يَنْفَاي اَرِيْ اَدَه اَكَلْشَر

اَيُون بَرِ دَهَم دَوَكَلَا لِيَا نِيَا فَا لَوَا كَرِ مَنِيَتِ سِيَا نِي مَعْنَدِ
 لِيَتِي كَوَزِ اَخْتَرِ لَوَنَه فَا يَدَا دَه رِي شِي شِ كَوِي تَحْلِيلِ وَ زَحْلِيَه فَا
 وَ دِي جِيَه فَا يَدَا دَه زَب كَوَزَا دَه مَنِي اَدِي دَه وَ دَوَلَا وَ صَنَدِ
 فَوَزَل مَعْنَدَل هَوِي رِي نَدَل بِي رَدِ دَهَم فَوَزَل كَل دِي مَنِي اَوَلِ كِي دِي دَهَم
 مَعْنَع عَزِي كِي نَا اَخَوَا دَه مَنِي صَبَا مَاسِنَا هَوِي رِي نَدَل اَوَجِدِ مَ
 دَوَكَلَا كَل هَوِي بِي لَه يَغْدَب نِيَا فَا لَوَا كَرِ مَنِيَتِ رِيَا نِي سَبَلِ هَم
 طَهَرِ دَه وَ دَوَلَا هَم اِي جِيَه طَهَرِ دَوَكَلَا اَخَوَا نِي مَنِيَتِ
 كِي دَرِ بَر كَرِ بَكَلَا عِلَظِ لِيَا نِيَا لَوَا اَدَل كَوَزَا دَه فَوِي دَه تَرَا فَا قَا بَا
 وَ مَعْنَع عَزِي وَ دَا سَخْتِ فَا بَا فَوِي بَا لِي هَوِي رِي نَدَل اَدَل وَ دَهَم سَبَلِ
 هَوِي رِي اَوَجِدِ هَم زَعْنَدَان بَرِ مَنِيَا لَوَا اَيُون بَرِ دَهَم وَ دَوَكَلَا
 اَلِيَا رِي مَنِي بِي لَه يَغْدَب نِيَا فَا لَوَا كَرِ مَنِيَتِ رِيَا نِي اَلْفَا قَا سِ
 كَوَزَا دَه جَلَا وَ دَب سَبَلِ جَرِ بِي كِي دَه وَ دَه جِيَه فَوَتِ وَ يَرِ دَرِ عِلَظِ
 اَدَه لَوَا كَوَزَا لِي مَعْنَدَانِ مَعْنَدَانِ اَوَلَا هَلَه خَلِ نِي اَدَا وَ دَا دَه

1 خِي لَحَال سَا كَرِ اَدَه يَا دِي اَلِهَا مَ اَكُو زِي اَخَرِيَا نِي دِي كَوَزَا
 2 مَوَا جِيَه اَخَرِيَا نِي اَدَه مَنِيَتِ رِيَا نِي اَصْطَفِيَا نِي كَوَزَا دَه حَا وَ
 3 اَوَلَا اِي تَرِ مَنِيَا وَ ظَلَا نِي وَ اِي تَشَا رَا كَوَزَا دَه مَوَا نِي دَرِ كِي دَرِ
 4 اَلَوَن فَوِي سَا رِي فَوِي فَلَ فَلَ اَيُون هَوِي رِي نَدَل اَكِي وَ دَهَم بِي لِي لَح
 5 وَ مَعْنَع عَزِي وَ رِيَا نِي مَاسِنَا هَوِي رِي نَدَل وَ دَتِ وَ دَهَم اَنَزِ دَوَلَا
 6 رِيَا نِي هَوِي رِي فَوِي دَه رِيَا نِي هَوِي رِي نَدَل بِي رَدِ دَهَم وَ دَوَكَلَا لِيَا نِي
 7 وَ دِيَا لَه يَغْدَب نِيَا فَا لَوَا كَرِ مَنِيَتِ رِيَا نِي طَرِ خَا لِي قَا نِي سَبَلِ
 8 وَ كَرِ بَكَلَا بُو عَن اَوَلَا وَ عَنِي كِي دَرِ كَوَزَا نِي فَلَ طَقَا دَرَا سَخْتِ
 9 زَعْنَادِ هَوِي رِي نَدَل بَرِ دَهَم شَا رِي عَزِي نِيَا نَه هَوِي رِي نَدَل
 10 اَوَجِدِ هَم اَيُون بِي رَدِ دَهَم زَعْنَدَانِ بَرِ نِيَا نِي مَعْنَع عَزِي اَكِي وَ دَهَم
 11 صَبَا رِي بِي رَدِ دَهَم وَ دَوَكَلَا اَلِيَا رِيَا نِيَا لَوَا كَرِ مَنِيَتِ رِيَا نِي اَسُو مَ
 12 كَوَزَا دَه جِيَه جَلَا وَ دَرِ رَهَا رِي مَجَرِ بِي سَبَلِ نِيَا رِي اَحَدِ
 13 تَوِي قَا يَا مَعْنَدَانِ مَعْنَع عَزِي كِي نَا بَرِ مَنِيَتِ وَ دَتِ وَ دَهَم

دِرْهَم صُغْرِي عَزِي أَنْزَوْتُ كُنْتُ اِسْفِيْدَاجِ الرِّصَاصِ هِرْزِيْزُكْ
 بِيْرْ دِرْهَمِ عُوْدِيْجِ بَرْدِرْهَمِ دُكْلَرِ يَمِرْ صُوِيْلَهْ بَغْرَبِ نِيَا فَا
 اِدْ كَرْمِيْنِتْ نِيَا فَا اَخْوَرْ سَلَهْ جَوْبَهْ لُفْزِيَهْ فَا يَدِ اَوْدِ وَا لِيْسِيَا
 صُغْرِي اِسْفِيْدَاجِ هِرْزِيْزْدَنْ اَوْجِ بِيْخُوْدِرْهَمِ زِيْجَارِ بِيْرْ دِرْهَمِ
 اِسْقِ اَمْجِيْرْهَمِ اِسْقِ سَكْرَابِ صُوِيْلَهْ اَذْ لَرَادِ وَا بِلُورِيْ اَنُوْ كَلَهْ
 بَغْرَبِ نِيَا فَا لَرَادِ كَرْمِيْنِتْ نِيَا فَا اَلْاَسْحَنْ بِيَا فَهَنْهْ غُشَاوِيَهْ
 لُفْزِيَهْ فَا يَدِ اِدْ رَا سْحَنْ اَلْاَلَرُ زِيْجَارِ هِرْزِيْزْدَنْ بِيْرْ شِفَالِ
 نِيْبِ يَمِيْ نَا دِيْجِ عَزِيْ قَلْقَلَا مَحْدِيْتْ هِرْزِيْزْدَنْ اِكِيْ دِرْهَمِ
 صُغْرِيْ بِيْرْ دِرْهَمِ اَلْوَرِ فِلَا سِيْ بِيْجِيْ دِرْهَمِ اَيُّوْهْ بِيْرْ دِرْهَمِ
 دُكْلَرِ صُوِيْلَهْ بَغْرَبِ نِيَا فَا لَرَادِ كَرْمِيْنِتْ نِيَا فَا اَلْقَلْقَلَا
 سَلَهْ جَوْبَهْ يَمِ زَا يَدِ فَا يَدِ اَوْدِ نَا دِيْجِ عَزِيْ اَلِيَهْ دِرْهَمِ
 صُغْرِيْ بِيْرْ دِرْهَمِ زِيْجَارِ وَا جَوْبَهْ رَا سْحَنْ قَلْقَلَا رَهْدِ
 اَنْدَنْ اِكِيْ دِرْهَمِ اَيُّوْهْ مَرْمُوْرِيْزْدَنْ بِيْرْ دِرْهَمِ دَغْدَغَانِ

كُوْزِ اَخْوَرِ لَرَا نَكْ بِيْنِيْزِيْ كِيْدَهْ دَرْ كَشِيْرْ فِلَا سِيْ بَا فَرُوْهْ رَا سْحَنْ
 صُغْرِيْ عَزِيْ دَغْدَغَانِ هِرْزِيْزْدَنْ اَوْدِ اِكِيْ دِرْهَمِ اَيُّوْهْ مَقْلَا
 مِرْصَا فِيْ نَا دِيْجِ مَسْوُكْ سَنَلِ هِرْزِيْزِيْ كَلْ دَكِيْ هِرْزِيْزْدَنْ
 دُوْدْتْ دِرْهَمِ اَنْ قَلْقَلِ يَكِيْ دِرْهَمِ وَا هَنْهْ كَلْ وَا كَلْ سَخْوَرِ
 تَقْوِيْلِ اَمْجِيْنِيْ تَقْوِيْلِ اَدْلَرِ اِكِيْ شَكْلَهْ بَغْرَبِ يَا خُوْزْدَارِ
 صُوِيْلَهْ بَغْرَبِ نِيَا فَا لَرَادِ كَرْمِيْنِتْ نِيَا فَا عَزَبِ كُوْزِ وَا لَرَادِ
 رَا سْحَنْ اِكِيْ دِرْهَمِ سَنَلِ عَزْدَانِ اَقَا بِيْ هِرْزِيْزْدَنْ بِيْجِيْ دِرْهَمِ
 صُغْرِيْ كُنْتَا هِرْزِيْزْدَنْ بِيْرْ دِرْهَمِ عَزِيْخَامِ يَمِ دِرْهَمِ
 دُكْلَرِ اَلِيْزِ نِيَا فَا لَرَادِ لَرُوْجِ اَخْوَرِ نِيَا فَا عَزَبِ كُوْزِ ظِلَا نِيْ
 كِيْدَهْ دَرْدَغْدَغَانِ بِيْجِيْ دِرْهَمِ صَبْرِ بِيْرْ دِرْهَمِ خُوْلَا نِ بَرْدِرْهَمِ
 نُوْتِيَا اِكِيْ دِرْهَمِ عَزِيْخَامِ يَمِ دِرْهَمِ دُكْلَرِ يَمِرْ صُوِيْلَهْ
 12 بَغْرَبِ نِيَا فَا لَرَادِ كَرْمِيْنِتْ نِيَا فَا مَانِجِ كُوْزِ اَخْوَرِيْزِيْزِيْ اَنْدَا سَلَهْ
 13 اِسْفِيْدَاجِ اَكِيْ كُوْزِ اَيُّوْهْ مَانِجِ اَكِيْ سِيْعِ اَدَهْ نُوْتِيَا اَوْدِ اَكِيْ

دو کلاخی سختی را راجیل ملک سویله یغورل ینا فلان دلاز
 کوزاک اودنه دتلا اغیری کین ادب نی لال اتوق کوزور
 بحر به دسین زبانی نافع لورند دم الاخوین صبر فایدا
 مایسنا زعفران هرینندن کی دهم افیون بر دهم صغی عری
 بر دهم دو کلنی دوت ینا فلان دلاز کایینه سویله اذنب
 کوزه چکوه عظیم فایده اده بحرب دسین کلاکیم یانیر کز
 کوزاک اغیری کیدرت دم الاخوین سکر دهم مایسنا چینی
 ینیر دهم آنزروت دوت دهم چشم زن کی دهم مرقیای
 دیمی بر دهم کل یونی چوخ دهم کین دیا یونی دهم
 انجونی دهم میلادی چوخ دهم دیمخ فیکلی چوخ دهم
 ینیر چوخ دهم دو کلنی ینسوز دکل کوزده چکار عظیم

فایده اده بحرب

مت بعون الله

1 یحیی دهم دو کلا الی تراکی شایله یغرب ینا فلان دلاز
 2 سین ینا فلان اکی بیاض کیدرت یونیا التوق فلان سوز
 3 کویکی نجاج فرغوه هرینندن بر دهم زعفران کلاچ خید
 4 ینیل اند لای نو نادر کل یونی هرینندن یحیی دهم شین
 5 محبت بر دهم انجونی دهم مشک کافور هرینندن چوخ
 6 یغرب ینا فلان صیف زبانی اخذ کوزاک کونه لیم یانیر
 7 دیند کینی کیده دسینه آقا ینا هرینندن آله دهم اذنب
 8 اکی دهم سبل هندی اوجی ینا دهم زعفران هرینندن
 9 بر دهم قوصوی اجدید صمد صغی عری آله دهم صوبله
 10 یغرب ینا فلان دلسیف شاف منوم یونیا کوز اغیری
 11 کیدرت زایل دلا ینو کوزور مایسنا دودت دهم افیون بر
 12 یحیی دهم زعفران اکی دهم کینر اکی دهم چند سینر
 13 یحیی دهم آنزروت اکی دهم چکار هندی اکی دهم

لضعف البريمالج بعد تنقية
الدماغ بهذا الكحل تؤبالخامى
صير ما مي ان من كل واحد نصف جزء
زبد بخر قرف نفل نشا در عنبر مسك
من كل ربع جزء يسحق ويسقى بماء
العوسج اسبوعا ثم يحرق ويتخل وهذا
الكحل يزيل ضعف البص مطلقا واثار
السبل والجرب واللاق والدمع والوقفة
وتنزل الما كل ذلك عن تحرية ثم

واذا اخذ صفار البيض المشوي مع الكمون
المسحوق وربط على العين بقي ما فيها من الدم ونم

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

MÜ'MİN bin MUKBİL
MİFTÂHÜ'N-NÛR ve HAZÂİNÜ'S-SÜRÛR
(Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)

T-36277

II.Cilt
Söz Dizini

DOKTORA TEZİ
MEHMET ÜNAL ŞAHİN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

MALATYA

1994

T. 36277
C. 11.2

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

MÜ'MİN bin MUKBİL
MİFTÂHÜ'N-NÛR ve HAZÂİNÜ'S-SÜRÛR
(Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)

II.Cilt
Söz Dizini

DOKTORA TEZİ
Hazırlayan:MEHMET ÜNAL ŞAHİN
Danışman: Yrd.Doç.Dr. GÜRER GÜLSEVİN

MALATYA

1994

SÖZ DİZİNİNİN HAZIRLANMASINDA UYULAN ESASLAR

1. Kelimeler, alabetik sıraya uygun olarak madde başı ve iç madde halinde sıralanmıştır.
2. Metinde yer alan Türkçe tamlamalarla diğer birleşik şekiller, madde başının iç kısmında ara madde olarak verilmiştir. Arapça ve Farsça tamlamalar tek kelime gibi düşünülerek bir yerde gösterilmiştir.
3. Ses ve şekilce birbirine benzeyen kelimelerde önce isimler, sonra fiiller verilmiştir.
4. Kelimelerin aldığı ekler, alfabetik sıra gözetilerek verilmiştir.
5. Madde başında yer alan kelimelerin metindeki değişik imlaları gösterilmiştir.
6. Madde başlarıyla iç maddelerin manaları, metinde ifade ettikleri mana esas olunarak açıklanmıştır.
7. Kelimelerin birden fazla taşıdıkları manalar rakamlarla gösterilerek verilmiştir.
8. Yardımcı fiiller hariç, bütün mastarlar madde başı olarak alınmıştır.
9. Aynı kelimelerin birden fazla bulunan imlaları sözlüğe alınmış ve birbirlerine atıfta bulunulmuştur.
10. Manası bulunamayan kelimelerin karşısına soru işareti (?) konmuş ve sıraya uygun olarak indeksin sonuna da listelenmiştir.

SÖZ DİZİNİ

(a)

āb (آب): su.

a.16a.1, 17a.7, 41b.1, 44b.9

āb-ı kam (آب کام): gargara yapmakta kullanılan, ayran, süt, yarpuz, karıştırılarak elde edilen, hazmı kolaylaştıran bir sıva

a.ile 146b.6, 185b.8

āb-ı nuṭfe (آب نطفه) döl suyu, meni.

a.nün 18b.13

abanūs (ابونوس) kerestesi siyah sert bir ağaç ve bu ağacın kerestesi, abanoz ağacı.

a.207a.10

abār (آباز): su kuyuları

a.76b.5, 159a.13

'abdu'llah bin 'abbās (عبد الله بن عباس)?:

'a.dan 40a,5

āb- sud (آب سوز): çeşitli maddeleri yumuşatmak için dövmek, ezmek.

a.85b.3,

abuḫrat (ابقرات) hipokrat.

a.135a.12, 137a.5, 137a.6, 204a.2

abzen (ابزن) küçük havuz, banyo.

a.166b.1,

'acāyib (عجائب): 1. çok tuhafşey, anlaşılmaz

'a. 17b.11, 21a.9

2. Çok, pek çok

'a. 122a.7.

'acem (عجم): İran, Fars, İranlı, İran dili

'a. 111b.10

'a.de 143a.9

'acemce (عجمی) Farsça

'a. 94b.5, 139b.11

acı (اخی) 1. acı, tatlı olmayan, yendiğinde ağza yanma hissi veren

a.35b.12, 39b.1, 43b.9, 45b.9, 47b.5, 48b.5,

48b.10, 58b.12, 59a(1)12, 107b.13

2. Ağrı, sızı

a.s1 141b.3

a.sınun 147b.5

acıT-(أَجَذَ): ağrı vermek, sızlatmak, acıtmak.

a.maz 89a.4

a.ur 7b.2, 160b.13.

acıtmak(أَجِثَّ): ağrı verme, sızlatma

a.1 161a.2

'aciz (عَاجِز): aciz, beceriksiz, eli ermez, kabiliyetsiz, zayıf, güçsüz.

'a. 5a.4, 6a.1

'a.dur 15a.10

'aciz ol-:gücü yetmemek, iyileştirememek

'a. 115a. 8, 146b.3

'acizlik(عَاجِزْلِق): gücü yetmeme hali

'a.inun 113b.13

acu-(أَجُو) acımak, sızlamak

a.r 112a.11

aç(أَح): aç, tok olmayan

a.39a.13, 47b.4, 59a(1).12, 111a.13, 129b.4

aç-(أَجَّ): tıkanıklığı gidermek, kapalı bir durumdan açık duruma getir.

a.a. 47b.11, 71b.3, 88b.9, 122 a.6, 122b.6, 122b.7. 145a.7, 148b.8, 166a.13, 166b.2, 180a.5, 183a.6, 183b.9, 183b.12.

a. cakdur 187b.5

adar 44b.9, 70a.4, 74a.12, 93b.13, 99b.3, 178a.4, 189b.5, 189b.,9.

a,amaz 100 b,12, 116b.6.

a.ar 10a.12, 10b.1, 121b,11.

a.1cak 178a.5.

a.masa 120 a.11.

a.maya 189b.8, 199 a.10.

a.up 4b.7, 61a.12, 94a.9, 141b.5, 149b.7, 179b.9, 204a.1,

açıcı (أَجِج): tıkanıklığı giderici, ferahlatıcı.

a. 73b.12, 162a.1.

açıl-(أَجِل): 1, tıkanıklığı gitmek

a.a. 74b.4,

2. kapalı durumdaan, açık duruma gelmek

a.a. 187a.11, 187b.2.

a.acaK 180a.6, 183b.1

a. acakdur 180a.5.

a.dı 121b.12.

a.dugından 155b.7

a.duginun 95a.1.

a.mayayıldı 66a.7.

a.mayacağınun 180a.4.

a.maz 109 a.11

a.mışdur 29b.8, 32b.5, 152a.4

a.sa 95a,5

a.up 31a.2, 121b.9, 166b.12, 179b.9, 180a.7,
183a.8, 190b.1a.ur 18a.7, 31a.12, 121a.6, 121a.8, 137b.11,
169b.9, 178a.1.

açılacaK (اچیلجا): açma aleti, açacak.

a.ıla 180a.4.

açılmaklığ (اچیلما): açılma, açılmış olma hali.

a. 31b.9,

açlık(اچلیق): aç olma hali.

a.170b.7, 171a.1.

açmaK(اچما): 1, kapalı durumdan açık duruma
getirmek, açık olma hali.a.41a.6, 88b.3, 89b.10, 95a.7, 173b.1, 186b.8,
187b.9, 187b.10

2. tıkanıklığı gidermiş olmak.

a.69b.11, 71b.8

3. birbirinden (Yapışık iki nesneyi) ayırmak,

a. 94a.6

a. a.148b.12

açmaklıK(اچماق): 1 kabarıklık, şişlik (bkz. intifah)

a.143a.13

2. Açık olarak tutmak, durmak

a. da 88b.4

açuk (اچوق): açık olan, kapalı bir durumdan, açık bir
duruma gelmiş bulunan :

a.66a.6, 74a.1, 94b.3, 73b.10, 180b.4, 180b.6,

180b.8, 183a.13

a.dür 187a.12

ad(^{اد}) : isim, ad

a. 1 29b.9, 61b.11

a.in 117b.8

a.inı 6a.4, 17a.11, 26a.5, 191a.11

ad vir-: adlandırmak, isimlendirmek

a.ler 100b.7, 130a.7

a.dür 174a.6

'aded(^{عدد}) : sayı, miktar, rakam, tane

'a. 24a.12

'a.de 12a.13, 13a.1

'a.i 8b.1, 97b.1, 102a.8, 103b.1, 106b.4, 107a.1, 107a.6, 107a.13, 107b.4, 108a.2, 111b.4, 119b.8, 142a.9, 142b.4, 142b.8, 142b.12, 144b.6, 144b.11, 145a.2, 154b.1, 154b.7, 154b.9, 155a.3, 159a.8, 163a.7, 164a.12, 165a.6, 167b.5, 168b.1, 168b.13, 173b.8, 175a.12, 200a.8, 204a.9, 205a.10, 205b.5

'a.inı 156a.12, 200a.7

adem (^{ادم}) : adam, insan, kişi

a.17b.13, 23b.6, 25a.5, 25b.13, 29a.4

a.e 128b.2

a.i 1b.2, 4b.2

a.ler 104a.1, (gişiler A.E)

a.ün 18a.7, 22a.3, 25b.7, 25b.11, 66a.11, 98a.4, 109a.9, 203a.11

adem oğlanı: insanoğlu, insan

a. 3a.10, 4a.10, 6b.7, 11b.2, 13a.7, 13a.10, 17b.5, 21a.8, 21a.9, 22a.2, 25a.9

'ades(^{عرس}) mercimek.

'a.83a.4

'adese (^{عدي}) : mercimek şeklinde beliren bir hastalık

a. 93a.3,,

'adesi (^{عدي}) : mercimeğe benzeyen nesne

'a.112b.5

'a.nün 106a.8

'adet (^{عادت}) : 1. görenek, usul; tabiat, alışkanlık,

- 'a.4b.5, 14b.9, 15b.3, 103b.3, 133b.5, 190a.7
 'a.den 15b.11, 50a.8
 'a.dür 45a.11, 139a.6
 'a.i 15b.2, 15b.11
 'a.ile 15b.11
 'a.ini 15b.1
 'a.inün 33b.12

2. Kadınların aybaşı hali

- 'a.19a.2

adım (**أَدِّمَ**): yürüme amacıyla yapılan ayak atma hareketi
 ve bu hareket sonucu katedilen mesafe

- a. 17a.2,

aferiniş (**أَفْرِنِشْ**): yaratma, yaratılış ve bütün mahluklar

- a.de 17b.11

afet (**أَفَتْ**): zarar ziyan, felaket, bela

- a. 12b.8, 23b.7, 24a.4, 24a.5, 25b.9, 25b.11,
 26a.3, 26b.7, 26b.8, 27b.11, 30a.3, 35a.4,
 66b.5, 128b.3, 137b.160b.10, 174a.7, 175b.13,
 176a.4, 176a.6, 176a.8, 192a.8, 192a.9

- a.i 21b.5, 161a.13

- a.ile 13a.6

- a.ine 82a.4

- a.ini 62b.8, 63a.2, 82a.3, 84b..2

- a.lerden 24b.13, 26b.7, 62b.6

- a.lerdür 194a.10, 194a.11,

- a.leri 9b.6, 191b.2

- a.lerile 70b.5

- a.süz 12b.3

afet-i 'azim (**أَفَتْ عَظِيمَ**): büyük hastalık, felaket

- a. 190b.7

afet-pezir (**أَفَتْ يَذِيرَ**): zarar verici, zararlı

- a. 21b.4, 118b.11

- a.100b. 3,

afikāvuma (**أَفِيقَاوَمَا**): yanmış kavrulmuş

- a.157b.10

afitab (**أَفِيتَابَ**): güneş, dünyaya ve diğer gezegenlere eşî
 ve ısı veren gök cismi.

- a.1b.11

- 'afs (عَفَس): mazi bitkisi, mazi denilen dane
 a. 82b.8, 205a.6
- afyun (أَفْيُون): afyon, haşhaş bitkisinin çizilmesiyle elde edilen katılaşmış sütü, bu sütün sakızlaşmış hali
 a.9b.3, 39a.3, 39a.6, 39a.7, 44a.7, 44a.11, 47b.8, 75b.8, 75b.6, 76a.6, 86b.13, 87b.11, 92b.6, 97b.6, 102a.7, 106b.2, 111b.3, 117a.1, 130b.5, 130b.8, 131a.2, 131a.8, 131a.12, 132b.4, 133b.1, 133b.10, 136a.11, 144a.11, 144b.10, 145a.1, 147a.10, 154a.13, 154b.4, 154b.6, 154b.9, 154b.13, 158a.9, 159a.7, 161b.9, 164a.11, 175a.8, 178a.10, 190b.8, 190b.10, 208a.8, 208b.12, 209a.11, 209b.4, 209b.10, 210a.1, 210a.10, 210b.2, 211a.9, 211a.13, 211b.8, 211b.11, 212a.4.
 a.1 88b.10
 a.11a 199a.8
- ağ (أَغ): seyrek olarak kafes şeklinde iplik, sicim, tel gibi malzemeden yapılan örgü
 a. 65a.4
 a.1 62a.9, 64b.12
- örümcek ağı: örümcek böceğinin özel salgısıyla ördüğü ağı
 a.1 65a.6
 a.1n1 92a.9
- ağ (أَغ): beyaz, beyazlık (bkz. ak)
 a.1 64a.13, 69b.4, 74a.9, 128b.8
 a.11a 44a.13, 56b.2, 59b.4, 84a.7, 98b.8, 103a.6, 110b.12, 130a.12, 130b.7, 130b.10, 131a.3, 131b.13, 132a, 1, 132b.5, 166b.5, 190b.12
 a.1ndan 74a.8
 a.1n1 138a.3, 139b.9, 167b.6
- ağaç (أَجْر): ağaç, sap ve dalları uzun sert betki,
 a.1 51a.5, 51a.12
 a.11a 106a.12
 a.1n 44a.2, 164a.4
 a.1na 130b.11
- ağar-(أَغَر): beyazlaşmak, ağarmak
 a.dığınınun 91b.10, 120a.13, 120b.2

- a.mış 131b.1
- ağaz (أَغَاذ): başlama
 ağaziT-: başlama, ortaya çıkma
 a.e 48b.3, 168a.11
 ağaz eyle-: (bkz. ağaz it-)
 a.e 184a.11
- ağber (أَغْبَر): çok tozlu, toz haline gelmiş
 a. 181a.5
- ağdiye (أَغْدِيَة): yenilip içilecek şeyler
 a.6a.5, 35a.6
 a.leri 14b.8, 15a.5
 a.sini 16a.5
 a.nün 118b.12
- ağır (أَثْقَر): hafif olmayan, katı, yavaş
 ağır ol-: faaliyeti zayıf ol, yavaş hareket et-
 a. 40a.3, 41b.7, 127a.7, 127a.12
- ağır uyu-: uykusu derin ol-, zor uyan-
 a. 41b.8
- ağırgan (أَغْرَغَن): çok sancılı, fazla ağrıyan (bkz. ağırkan)
 a.157b.9, 167a.1
- ağırkan (أَغْرَقَن): çok sancılı, fazla ağrıyan (bkz. ağırgan)
 a.166b.11, 166b.12
- ağırlan- (أَغْرَلَن): şişmek, ağrımak, faaliyeti azol-,
 gücü azal
 a.a. 143b.3
- ağırlık (أَغْرَلِيَّة): ağır olma hali, sıkıntılı
 a.40b.5
 a.dan 126a.11
 a.i 28b.6, 89a.2, 127a.8, 143a.12
 a.ından 23b.10, 127a.9
 a.ını 28b.11
- ağ(ı)z (أَغْز): 1.ağız organı
 a.19b.2, 96b.13
 a.da 45a.5, 85a.8, 96b.11
 a.dan 41b.9, 124a.10, 124a.11
 a.ı 17b.4, 18a.1, 35b.12, 39b.1, 40a.4, 45a.8, 98a.5
 a.ıla 189 a.5
 a.ında 58a.11

a.ını 25a.10

2.giriş kısmı, ön taraf

a.1 18a.7

a.ına 119b.12

a.ından 7b.8, 17a.3, 203 b.1

a.ını 7b.6, 9a.11, 9b.13, 18a.8, 50b.8, 89b.9

a.ının 33a.6, 0a.5, 50a.7, 50b.2, 50b.3, 133a.12

a.1 122 b.3

a.ını 9a.2, 9a.8, 86a.1

ağla-(- اَعْلَا):üzüntü veya sıkıntıyı ve sesle dışarı vurmak,
belli etmek

a.r 21a.1

a.ya 21a.5

ağlama (اَعْلَا): ağlama, göz yaşı dökme

a.dan 150b.8

ağlamak (اَعْلَا): göz yaşı dökmek, ağlama hali

a.dan 89a.11, 203a. 12, 204b.11.

ağrı (اَعْرَى): ağrı, sızı, acı

a.14a.3, 43b.11, 50a.11, 53b.7, 53b.8, 55b.13,
56b.11, 58b.7, 59b.11, 98a.3, 101a.2, 103b.11,
127b.9, 128b.9, 146a.10, 154a.9, 160b.10

a.dan 74a.1, 126a.11

a.dur 47a.9, 167a.11

a.lar 14a.1

a.lara 208a.10

a.larda 84b.9

a.ları 47b.12, 56a.1, 72a.7, 76a.7, 80a.8, 81a.5,
89a.6, 121a.5, 132a.13, 132b.2, 134b.4, 135b.6,
136a.3, 136b.11, 144a.7

a.ların 33a.4, 33a.5, 33a.11, 59a.12, 59b.8

a.larına 48a.6, 168b.8, 171b.3, 191b.10, 205a.1,
207b.5, 208a.6, 209a.3, 209a.4, 210a.2

a.larında 58b.(1).3

a.larından 2a.8, 162a.12, 177b.8

a.larını 33b.3, 33b.6, 49a.8, 52a.12, 52b.13,
53b.3, 77b.8, 77b.10, 137a.7

a.larının 2b.3, 32b.10, 33a.2, 33a.3, 41b.5,
 41b.12, 47a.8, 50b.1, 58b.10, 59a.12,
 104b.13, 109b.2, 125b.8, 126a.8, 131b.5,
 132a.12, 132b.3, 133a.5, 135a.12, 137a.3,
 210b.1

a.nun 127b.9

a.sı 33b.7, 34a.2, 34b.11, 37a.7, 39a.5, 39a.11,
 39a.13, 40b.8, 41a.9, 45a.6, 45b.1, 46a.11,
 46b.12, 48a.13, 48b.1, 48b.2, 49a.9, 50a.9,
 50b.3, 51b.1, 52a.13, 52b.9, 52b.13, 53a.10,
 53b.5, 53b.5, 53b.11, 56b.12, 57a.1, 58a.12,
 58b.4, 59b.9, 59b.12, 60a.3, 60b.9, 71b.13,
 72a.4, 105b.3, 114a.13, 116ab.13, 126a.9,
 127a.6, 127b.5, 128b.2, 128b.3, 131b.2, 131b.8,
 134a.8, 135a.4, 135b.1, 136a.7, 136a.8, 136b.7,
 136b.12, 137a.9, 139a.3, 143b.7, 144b.1, 148a.4,
 148a.4, 150a.2, 158b.12, 160a.12, 160b.2, 161a.2,
 161b.10, 167a.3, 167a.4, 168a.5, 170b.4, 171b.3,
 171b.4, 186b.10, 189b.1, 193b.12, 202b.3

a.sıla 37a.8, 39a.12, 44b.1, 45a.7, 48a.13, 55b.11,
 70b.9, 72a.3, 89a.4, 171a.5

a.sın 33a.6, 33a.7, 33a.8, 33a.9, 33a.10, 33a.12,
 33a.13, 33b.1, 33b.2, 33b.5, 40b.3, 73a.1

a.sına 34b.8, 39a.2, 41a.5, 43a.8, 43b.1, 81a.1,
 83a.4, 83b.1, 84b.6, 105a.12, 130b.13, 135a.4,
 137a.9, 148a.13, 158b.10, 168b.7, 206b.11, 208a.3

a.sında 40b.10, 128a.12, 134b.12

a.sından 35a.1, 40b.1, 46a.11, 208a.10

a.sını 33a.1, 33b.4, 34b.10, 35a.1, 40a.2, 44a.2,
 44a.6, 51a.7, 53b.6, 56b.9, 57a.9, 58b.3, 60b.1,
 75b.13, 130b.3, 132a.12, 134b.10, 211b.10, 212a.2

a.sınun 32b.11, 32b.13, 35b.10, 35b.11, 42a.13,
 45a.3, 46a.7, 46a.8, 47a.8, 50a.6, 50a.8, 50b.10,
 51a.9, 51b.3, 51b.4, 51b.10, 53b.4, 56b.9, 57a.10,
 59b.13, 60a.5, 60a.13, 126a.12, 127a.9, 127a.11,
 127a.13, 127b.1, 128b.4, 128b.9, 128b.12, 129b.10,
 131b.10, 132a.10, 133a.7, 133b.3, 135a.1, 135a.8,
 136b.3, 146b.1, 150a.11, 208a.13, 210a.7, 210a.12

- a.ya
a.y1 43b.6, 80b.7
a.y1la 158a.2
- ağrı-(- اِغْرِي): ağrımak, acımak, sızlamak
a.r 88b.13, 89a.6
a.rdl 42a.4
a.yan 129b.2, 133a.6, 133a.13, 133b.5, 209a, 13, 209b.1
- ağrımaya (اِغْرِي مَيَا): ağrısı, sızısı kesil
a. 143b.10
- ağrılı (اِغْرِي لِي): ağrılı olma hali
a. 145a.6
- ağrımak (اِغْرِي فَت): ağrı, acı hissetmek
a. 38b.11
a.dur 156a.3
- ağu(اِغْو): ağı, zehir
a.ludur 186b.5
- ahek (اِهَك): kireç
a.122b.12.
- aheng (اِهْنَك): uygunlak, düzen
aheng iT-: uygun düşür-, alıştır-
a.elers 71a.9
- aher(اِهْر): başka, diğer, ayrı
a.31b.1, 27b.2, 112a.10 206a.1,
a.e 29b.12
- āheste (اِهْسْتَه) 1. kısık, ağır (ateş)
a.90a.5
2. Yavaş, ağır
a. 153a.2, 155a.12, 189b.6
- āheste āheste: Yavaş yavaş, ağır ağır
a. 188a.10
- āhestelik (اِهْسْتَه لِيك): son, sanraki, en sonu
a.ile 46a.1
- āhir (اِهْر) son, sonraki, en sonu
a.i 46a.1
a.ind 78b.5, 88a.12, 88a.13, 88b.3, 102a.10, 102b.6, 103a.9, 131b.5, 166b.9
- āhir-i dimāğ (اِهْر دِمَاغ): beynin sonu, kafatasının

son kısmı

a.dur 30a.8

ahirü'l-emr(آخر الامر): nihayet, sonunda

a. 186b.8

ahlat (اخلاط): iinsan vücudunda varlığı farzolunan dört unsur veya usare, kan, safra, salya, dalak

a. 9a.8, 15b.13, 16a.4, 42a.1, 72b.4, 72b.8,

72b.10, 126b.8, 165a.12, 196a.2, 201a.8

a.dan 9a.6, 52a.5, 58b.8, 69b.8, 70b.10, 77a.5,

113b.3, 115a.9, 118a.1, 118b.9, 145a.8, 154a.9,

176b.3, 200b.13

a.1 7a.13, 7b.6, 8b.8, 10a.6, 10a.8, 10b.2, 10b.6,

10b.12, 82a.8, 84b.4, 135a.1

a.un 128a.5

ahlat-is za'feran (اخلاط الزعفران) safran ahlatı, suyu

a.173b.5

ahlayus (اخليوس): Gözün saydam tabakasının dış yüzünde meydana gelen bir çeşit hastalık adı

ahmed (احمد): ?

üsdat-ı ahmed 180a.3

astad-ı ahmed-i ferruh

a.179a.13, 179b.11

ahmerü'l-'askalāni (اهر العقلاني): askalan

kırmızısı adındaki ilâcın yapımı

a. 207a.10

ahmer-i had (اهر حاد): keskin kırmızı

a. 108b.8

ahşa (احشا): vücutta bulunan bağırsaklar, ciğer gibi şeyler, içirik

a.72b.2, 114b.3

a.dan 72b.2

a.nun 113b.10

ahşam (اقسام): akşam, gecenin başlangıcı

a.17a.2

a.a 189b.9

a.da 170b.8

a.dan 109b.9

ahval(احوال): haller, durumlar; oluşlar bulunuşlar.

a.6a.10

a.1 11a.7, 127a.11, 196b.9, 197a.8

a.1n1 6b.2, 15a.13

aḥvel (أَحْوَل): bir şeyi çift gören, şaş1

a. 194b.11

a.1er 202a.6,

aḥvellik (أَحْوَلَلِك): şaşılık

a. 202b.4

a.i 202b.10

aḥz (أَخَذ): alma, kabul etme

a.15b.12

aḳ (أَبْ, أَيْف): Beyaz, ak

a. 15a.1, 19a.7, 19a.9, 37a.4, 40b.6, 41b.10,
47a.3, 59a.4, 60a.1, 62a.6, 66b., 86a.11, 89a.7,
90a.9, 97a.9, 113b.1, 62a.6, 66b. 6 86a.11,
89a.7, 90a.9. 97a.9, 113b.1, 114a.9, 116a.6,
117b.9, 117b.11, 122b.6, 131a.7, 139a.11,
140a.7, 140a.11, 141a.6, 142a.6, 150a.10,
153a.2, 157a.13. 157b.2, 60b.3, 160b.7, 162a.12,
162a.12 13, 164a.3, 165a.2, 165a.13, 172a.2,
172a.3, 174a.12, 174a.13, 179b.6, 181a.3,
183a.10, 185a.12, 186a.8, 195a.7, 195b.13,
204a.8, 205b.8, 206a.8, 210a.3, 210b.4, 211b.7

a. dur 62a.2, 62a.13, 140a.6

a.1 69b.1, 77b.1, 83a.9, 94b.4, 101a.6, 128a.7,
132a.11

a.1dur 126a.10

a.1la 169b.4

a.1n 49b.8, 86b.7

a.1na 79a.2, 81b.11, 97a.7, 106b.5, 142b.3, 147.11,
206b.2, 207a.7

a.1nda 157a.12

a.1n1 50a.2, 58a.10, 77a.1, 79a.1, 79a.12, 81b.9,
83b.7, 85a.9, 85a.10, 132a.11, 142a.4, 163a.8,
164b.1, 164b.5, 164b.7, 206a.8, 207a.9, 219a.7

a.1nuḡ 162b.4

a.1arını 77a.10

a.uḡ 89a.8, 152b.4

ak-(أَكَّ): akmak, seyelan olmak

a.a 110a.12, 110b.1, 112a.7

a.acak 112a.6

a.ar 100 b.11, 121a.7, 154a.8

a.mamış 156a.7

a. mayacak 110b.1

a.mış 156a.6

akākīyā (أَكَاكِيَا): deve dikeninin yemişinden henüz ham iken alınmış usare

a. 76a.8, 95b.9, 97a.12, 104b.3, 116b.10, 116b.13, 131a.2, 134a.8, 136a.11, 139a.5, 144b.4, 144b.10, 145a.1, 147a.9, 154b.5, 164b.2, 210a.8, 210b.7, 211b.7, 212a.3

a.dur 75a.7

'akākīr (أَكَاكِير): ilaç yerine kullanılan nebati kökler.

a.lara 3b.10

akārsu (أَكَّارَسُو): akarsu, ırmak, pınar veya nehir suyu

a.lar 204b.13

akça (أَكْجَا): Beyaza çalan, beyazca

a. 123a.2

'akd (أَكْد)

'akd İT-: kurmak, yerleştirmek, bağlamak

a. 98a.10

'ak(1)1 (أَكْل): 1.beyin, us, insana düşünme yeteneğini veren merkez.

'a.4b.13, 7a.b, 54a.3

'a.1 25b.11, 56b.6

'a.un 25b.10

2 Akıllı kişi

a. 184a.11

3. bir ilâç adı

'a.10b.10

'akırkarha (أَكَّرْكَرْهَا): akırkarha, nezle otu kökü (yapışkan otu)

'a. 43a.10, 83a.2, 163a.11

'a. y1 118a.4

'a. 118a.4

'a. ayıla 43a.9

akırak (أَقْرَقَ): daha beyaz

a. 157a.8

akik-i muhrik: yakıcı akik

a.207a.13

akkāl (أَكَّال): etrafındaki etleri mahveden yara

a.7a.1, 8b.10, 110b.9, 151a.10

aklık (أَقْلَقَ): beyazlık

a.65b.2

a.a 157a.11, 199b.10

akmak (أَكَمَقَ): akmak, sızmak; dökülmek

a.129b.1

a.a 136a.6

'aks (عَكَسَ): çarpma, çarpıp geri dönme

a.i 64b.3

a.idür 7a,8

akṣām (أَكْشَام): kısımlar, parçalar, bölümler

a.1 126b.7

aksırT- (أَقْسِرْدَ): aksırmasını sağlamak balgam

çıkartmak (bkz. aksurt-)

a.alar 146b.7

akṣur- (أَكْشُرَ): nefes verdirici kasların ani

hareketiyle ağızdan ve burundan çıkan hava esnasında yapılan gayrı ihtiyari hareket

a.146a.5

akṣurT- (أَكْشُرْدَ): (bkz. aksırT-)

a.70a.3

a. salar 44a.4

a.ur 104a.2

akṣurdıcı (أَكْشُرْدِجِي): aksırmaya yardımcı olan madde

a. 42a.10

akṣurmak (أَكْشُرَفَقَ): nefes verme kaslarının ani harektiyle

bir anda havayı ağız ve burundan dışarı çıkarmak

a.57a.8, 71b.10, 11b.7, 189b.3

a. dan 158.2, 189a.13

a.1 189b.3

a.11a 29a.4,

akṣām (أَكْشَام) (bkz. akṣam)

a.36b.2

- al-(- اَلْ) 1, almak, bir şeyden bir miktar almak
 a.alar 37a.12, 38b.3, 45b.6, 45b.9, 54b.1, 48b.8,
 48b.10, 58b.1, 86a.10, 90a.2, 90a.3, 90a.5,
 95b.10, 97b.2, 98a.3, 98a.6, 117a.10,
 119b.12, 120b.6, 133a.1, 134b.4, 141a.8,
 148a.10, 185b.10, 199a.1, 204a.11, 206b.7,
 209a.6, 209a.9, 209a.10,
 a.salar 163a.9, 202b.9
 a.up 37b.10, 120a.8, 138a.9, 153b.7, 153b.12,
 164a.4, 199a.4, 199a.7,
 a.ur 21b.8,
 2. ele almak
 a.up 98b.9
 3. zayıflatmak azaltmak
 a.a. 38a.8, 45b.5
 a.alar 55b.1
 4. saymak
 a.alar 150b.4
 a.up 132b.6
 5. içine olmak
 a.ur 18a.8
 6. çıkarmak
 a.ur 25a.10
 dayiresine al-: çevirmek
 a. mışdur 64b.12
 hissden al-: duyudan almak, algılamak hissetmek
 a.ur 29b.13
 kan al-: tevlavi amacıyla vücudun bir bölümünden kol olmak
 a.alar 40a.8, 59a.11, 93a.4, 107b.10, 138a.9
 a.mış 96a.3
 a.up 121a.13
 nasibini al-: Payını almak
 a.ur 65 a.1
 satun al-: satın almak
 a.dum 164a.7
 a'la (اَعْلَى): yüce, āli, yüksek
 a. 2b.11
 'ala kadri'l-hāceti (اَعْلَى تَدْرِاجَةً): ihtiyacı kadar,

gerektiği kadar

a.34a.12

‘alāmet (): iz, belirti, nişan

‘a.14a.4, 180a.9

‘a.i 35b.11, 39a.11, 40a.2, 41b.6, 45a.7, 46b.13,
46a.8, 47a.8, 48a.12, 49a.9, 50a.8, 50b.10,
51b.9, 56b.12, 57b.5, 58b.10, 59b.13, 60a.2,
60a.4, 60b.5, 70b.11, 96b.2, 101a.1, 101a.3,
103b.10, 108b.1, 108b.13, 111a.11, 111b.9,
112a.12, 113a.9, 114a.3, 115a.3, 116b.5,
128a.6, 128a.10, 135a.1, 136a.4, 123b.1,
123b.2, 127a.10, 127a.12, 127a.13 143a.11,
143b.3, 143b.6, 143b.9, 145a.6, 149b.1, 151b.6,
151b.8, 151b.11, 152b.11, 153a.11, 157a.4,
157a.7, 157a.11, 157b.2, 157b.5, 157b.9,
157b.12, 159b.10, 160a.3, 165a.9, 165b.8,
167b.12, 170b.7, 171a.1, 171a.4, 173a.5,
173a.7, 180a.4, 181a.6, 183a.4, 183b.5, 192b.5,
192b.9, 192b.12, 193a.7, 193b.2, 195b.10,
196a.12, 201a.13

‘a.idür 54a.4, 68b.7, 68b.8, 128b.3, 132a.8, 125b.11

‘a.in 32b.11, 32b.12, 50b.10

‘a.inden 127b.2

‘a.ine 172b.10

‘a. ini 2a.9, 32b.10, 33a.2, 33a.3, 35b.10, 41b.6,
46a.7, 50a.7, 51b.3, 90b.8, 90b.9, 90b.11,
90b.12, 90b.13, 91a.1, 91a.2, 91a.3, 91a.4,
91a.5, 91a.6, 91a.7, 91a.8, 91a.8, 91b.4, 91b.5,
91b.6, 91b.9, 91b.11, 92a.1, 92a.3 92b.11, 93b.4,
94b.1, 95b.12, 96b.1, 100b.5, 102b.8, 103b.9,
104b.5, 108b.11, 109a.9, 109b.8, 110a.3,
110b.3.111a.7, 112a.8, 112b.8, 113a.8, 113b.9,
114b.11, 115b.3, 116b.4, 117a.13, 118a.13,
120b.1, 120b.13, 125b.8, 125b.9, 125b.10,
125b.12, 125b.13, 126a.1, 126a.2, 126a.3, 126a.,
126a.5, 126a.6, 126a.7, 126a.8, 137b.2,
139b.10, 145b.12, 150a.5, 154a.6, 156b.4,

156b.12, 162a.8, 170a.11, 176b.5, 191a.2,
191b.3, 198a.5, 199a.12, 200a.7

'a.leri 33b.13, 40b.4, 46b.13, 134b.4, 158a.5,
182b.12

'a.lerinde 160b.8, 182b.11, 183b.6

'alāmet-i yubūset (عَلَامَةُ يُبُوسَت) kuruluk belirtisi

'a. 172b.13

alçak (الْجَف): yerden veya herhangi bir sathihtan
yüksekliği az olan

a.158b.2

aldur- (الْدُرْ-):

kan aldur-: kan aldır-(bkz. kan al-)

a.alar 54a.6, 60b.6, 71b.11, 101a.8, 103a.8,
105a.2, 105a.4, 112b.2, 112b.2, 129a.1,
129a.6, 138a.1, 155a.10, 158a.6, 158a.7,
170a.2, 172a.2, 172a.6, 203a.3,

a.up 156a.5, 171a.7, 198b.9

aldurmak (الْدُرْكُ):

kan aldurmak: kan aldırma işi

a.101a.9, 147a.12, 147a.13, 147b.1, 162a.13, 203b.4

a.a 54a.6

'ale-d-devam (عَلَى الدَّوَام): daimi sürette, boyuna,
sürekli olarak

'a. 132a.4, 151b.6, 182b.1

'aleka (عَلَقَة): pıhtılaşmış kan, pıhtılaşmış

'a.19a.4, 19a.13

'ale'l-'ade (عَلَى الْعَادَةِ): alışılmış, adet olduğu üzere

'a.88a.7

'ale'l-kıyas (عَلَى الْقِيَاس) kıyasla, mukayese yoluyla

'a. 17a.11

'a. de 4a.10

alet (الْبَت): vasıta, avadanlık, aygıt

a. 142a.2

a.i 98b.1

a

a.idür oa.9, 61b.2

a.ile 139b.8

a.lerine 83b.8

a.ün 124a.3

alet-i kadḥ (أَلْتِ قَدَح): tababette gözü açmaya yarayan mil

a. 178a.5

'alet't-ta'cīl (عَلَى التَّجِيل): acele ile, acele olarak

a. 35a.1, 154a.10, 184a.1, 190b.4

'alet't-tertib (عَلَى التَّرْتِيب): Sırasıyla, bir düzen üzere,

a. 5b.12, 16b.9

'aleyhi-basarahu (عَلَيْهِ بَصَرُهُ): onun görme duyusunu artırmak

a.176b.12

'aleyhi's-selām (عَلَيْهِ السَّلَام): selām ona olsun.

a. 3b.4, 3b.12

'aleyhi's-salavāt ve 's-selām (عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام) ona selāt ve selām olsun

a.15b.9

al(1)n (أَلَيْنَ ، أَلَيْنَ): Başın ön kısmı, alın

a.60b.5, 61b.4, 151a.7

a.a 78a.5

a.dan 25b.3

a.1 22a.3, 40b.3

a.1na 51a.11, 59a.10, 202a.13,

a.un 71b.7

alın-(أَلَيْنَ) : Temizlen-, ayıklan

a.mış 163b.2

'ali bin 'isā (عَلِيٌّ بْنُ عِيسَى): 11.yy. ilk yarısında yaşamış..

18.yy'ın ortalarına kadar islām dünyasının ve

Avrûpanın en meşhur göz doktorudur. Tezkiretû'l-

kahhalin adlı göz hastalıklarıyla ilgili eseri

meşhurdur

a.104a.12

'alī 1 (عَلِيلٌ): kör, sakat, hasta

a. 187a.13, 187b.3, 188a.4, 189a.4

a.e 187a.7

a.ün 56b.12

Allah (اَللّٰهُ): Allah

a.a. 3b.6

a.un 1b.5

alma (اَلْمَا): elma (bkz. elma)

a.34a.12, 56a.8, 129a.12

almak ():

kan almak: tedavi amacıyla kan alma işi

a.a., 40b.2, 69b.10, 71a.8, 89b.5, 201a.9

a.dan 27b.12, 93a.6

almaklığı ():

kan almaklığı: kan olma işi

a. 70b.6

alt (): Bir nesne veya varlığın alt kısmı, dip

a.1 27b.3

a.ına 23a.10, 95b.2, 131b.11, 139b.7, 141a.9,
149a.7, 155a.13, 17b.4, 204b.12

a.ında 22b.12, 24b.12, 25a.2, 25a.7, 28b.5, 30b.4,
30b.6, 32b.5, 44b.5, 66a.2, 103b.13, 150a.8,
160a.5, 161a.12, 167b.9, 167b.9, 167b.12

a.ındadır 17b.13, 22b.11, 26b.1, 62a.3, 72b.11

a.ındağı 121a.9, 129b.5

a.ından 21b.13, 115a.3, 138a. 9, 160a.12, 190a.11

altı () altı sayısı

a. 21b.10, 23b.4, 54a.10, 97b.5, 106b.8, 107a.4,
131a.2, 142b.5, 142b.5, 142b.5, 168b.4, 168b.11,
177b.3, 178b.7, 181b.4, 185a.13, 186a.9, 168a.11,
205b.1, 206a.11, 208a.10, 208a.11, 211a.11,
211b.7, 211b.9

a.dır 107b.2

a.dur 64b.8, 126b.7, 144b.6, 155a.3, 159a.8,
165a.6, 167b.7, 175a.12, 191b.12, 194a.2

altıncı (): altıncı beşten sonra gelen, sıra
sayı sıfatı

a. 6b.6, 21a.8, 33a.3, 36a.1, 41b.10, 46a.6, 56b.7,
61a.9, 62a.10, 62b.12, 66a.12, 67a.12, 70a.4,
72b.9 73a.1, 73b.12, 75a.11, 90b.13, 96a.13,
125b.13, 126b.10, 145b.4, 156a.11, 156b.7,
166a.1, 177b.9, 181a.3, 182a.12, 191b.5, 194a.5,
194a.8, 199a.9, 199b.12, 200a.10,

on altıncı :on altıncı

a. 91b.10 110b.2

yigirmi altıncı: yirmialtıncı

a.91b.7, 117a.2,

altmış (الْخَمْسِيْنَ): altmış , altmış sayısı

a. 11b.13, 17a.2, 20a.3, 38a.12, 131a.2, 131a.7,

altmış altı: altmış altı sıyısı

a. 6a.9,

altun: (الْتَرْتُونُ): altın, altın madeni

a.a 164a.7,

a.dan 98 b.1

altun kılmıyası: altın madeninin toz haline gelmiş hali

a. 9b.6, 106b.11, 131a.1, 139a.3, 142b.2, 153b.4,

154a.11, 204b.1, 208b.7, 209b.4, 211b.2, 211a.9

a.nı 119b.11,

altun r şinası:

altın cilâsı

merhemi

a.106b.11

'amel (عَمَلٌ): 1. iş, bir işin yapılış şekli, yapma

'a. 190a.12

'a.i 106a.6, 162b.7

2. hayat tarzı

'a. inde 3a.6, 6a.12

'ame] iT-: 1.hazırlamak, ... şekilde yapmak

'a.esin 87a.4

2. ishal etmek

i.eler 163a.2

'amele getür-: hazırlamak, kullanılacak hale getirmek

'a.eler 92b.8, 97ab.1, 100a.6, 101b.12, 102a.1,

102a.3, 102.8, 102b.1, 103b.9, 107a.1,

107a.5, 115a.12, 119b.8, 119b.10, 131b.2,

150b.7, 163b.5, 173b.8, 173b.11, 173b.13,

190a.5, 204b.3,

'a.üp 187b.4

'amî (عَائِبٌ): İlimden uzak (avama mensup kişi)

'a.1er 2b7

amihte (أَمْيْطَةٌ): karışmış, karışık olan

amihte ol-: birbirine karışmak, bulaşmak

a.mış 66b.7

a.ur 18a.10, 169b.4

a.ursa 71a.8

'amīkraḥ (عَمِيقًا):daha derin, daha çok derin

a. 155a.7

amma (أَمَّا):amma, fakat, ancak, lakin, şukadar ki..

a. 4b.12, 7a.6, 11a.6, 11b.10, 12a.2, 12b.6, 13a.6, 13a.12, 14b.2, 14b.13, 15a.10, 15b.8, 18a.5, 29a.3, 20b.7, 21a.12, 22a.10, 14a.12, 14b.11, 15b.3, 15a.13, 15b.10, 25b.12, 26b.6, 17a.4, 23b.5, 27b.13, 28b.2, 29a.12, 30a.5, 31a.13, 34b.6, 35a.13, 35b.11, 36b.13, 37a.10, 39a.5, 39b.7, 40a.2, 40b.10, 41a.12, 41b.6, 43a.4, 43b.11, 44a.12, 54ab.5, 45b.1, 45b11, 46a.13, 46b.11, 47a.2, 47a.7, 47b.13, 48a.11, 49b.7, 50b.2, 51a.4, 51a.12, 52b.8, 52a.3, 53a.10, 54b.11, 55b.9, 56a.3, 57b.13, 58b.(1).4, 60a.12, 60b.8, 61b.11, 62b.2, 63a.3, 63b.5, 63b.12, 65b.3, 67a.2, 67a.7, 67b.6, 67b.12, 68a.7, 68a.12, 69a.11, 69b.13, 70a.7, 70b.7, 71a.13, 71b.5, 71b.13, 72a.3, 73a.9, 74a.1, 74b.6, 75a.1, 75b.1, 80a.2, 85b.1, 85b.13, 86b.2, 86b.5, 89a.5, 89a.2, 92a.6, 92b.11, 94a.4, 94b.8, 95a.11, 95b.5, 96b.9, 97a.4, 98a.10, 98a.13, 98b.9, 99a.10, 99b.2, 101a.8, 102a.9, 103a.7, 103b.2, 104a.1, 104b.11, 105b.2, 106a.5, 108a.10, 114a.4, 115a.5, 116a.13, 120a.6, 120b.9, 121a.12, 121b.12, 122a.12, 123a.9, 123b.5, 124b.3, 125b.4, 126b.2, 127a.6, 127a.13, 128.,1, 129a.10, 129b.9, 130a.8, 131a.13, 133b.7, 134b.3, 135b.12, 136b.9, 138b.3, 140a.7, 140b.6, 143b.1, 143b.12, 144a.13, 147a.13, 148a.4, 148b.3, 150a.6, 150b.10, 151a.4, 151b.5, 156b.13, 157b.3, 158b.3, 159b.3, 160a.2, 160b.13, 162a.4, 162a.8, 162b.4, 166a.8, 166b.9, 167b.13, 168a.11, 171a.5, 172a.4, 173b.2, 174a.,6, 174b.13, 175b.1, 175b.11, 177a.,10, 177b.10, 178b.13, 179a.12, 180a.3, 180b.1, 180b.9, 181a.1, 181a.12, 182b.12, 186b.7, 187a.7, 188b.13, 190b.13, 192a.6, 192a.9,

193a.2, 193b.1, 193b.6, 194a.12, 195b.11,
 196a.10, 196b.13, 197a.12, 198a.5, 200b.5,
 201a.2, 201a.12, 202a.2, 202b.1, 202b.4,
 203b.12, 209b.1

'amme-i 'acem (عامة عجم): İran halkı
 'a.110a.4

a(N)+(ان): (ol) O, ora, III. teklik şahıs zamiri

a.a.(aṅa) (ان): 8a.5, 8a.6, 8a.7,, 8a.11,
 12b.2, 13a.4, 14a.5, 14a.6, 15b.7, 17b.2, 19a.4,
 19a.4, 19b.11, 22b.1, 22b.4, 22b.11, 22b.5,
 24b.1, 25a.9, 26a.12, 26b.11, 27a.6, 27a.9,
 27b.5, 24b.1, 25a.9, 26a.12, 26b.11, 27a.6, 27a.9,
 27b.8, 27b.13, 29a.1, 29a.13, 30a.11, 30b.11,
 31ab.9, 31b.4, 32a.6, 32a.12, 32b.4, 34a.10,
 34a.11, 34b.13, 45a.1, 49b.7, 54b.6, 55a.10,
 55b.9, 55b.11, 55b.13, 56a.6, 58a.5, 59b.7,
 59a.7, 60b.9, 61a.6, 61b.6, 61b.13, 63b.5, 64a.8,
 64a.13, 65a.7, 66b.7, 66b.11, 66b.12, 67b.12,
 68ab.1, 69a.7, 69b.1, 70a.12, 71a.1, 71b.7,
 71b.10, 72b.6, 72b.10, 73a.6, 73b.10, 74b.2,
 83a.8, 86b.8, 87a.11, 89a.1, 96b.9, 97b.11, 99b.7,
 102b.6, 10b.1, 110a.4, 110a.10, 112a.1, 114a.3,
 115a.1, 115a.2, 117b.4, 117b.10, 117b.11,
 123a.11, 124a.1, 125a.12, 125b.2, 128b.7,
 129b.12, 129b.3, 130a.1, 130a.7, 131b.12,
 135b.11, 137b.12, 138b.6, 141a.3, 141b.13,
 142a.1, 148a.4, 148b.3, 151a.1, 151a.3, 155a.8,
 156a.5, 158a.3, 162a.2, 162a.4, 162a.5, 162a.9,
 162a.10, 165a.8, 166a.4, 169b.6, 170a.8, 170b.7,
 172b.13, 173a.6, 174b.1, 174b.6, 175b.2, 175b.3,
 177a.2, 178b.1, 178b.2, 179b.5, 179b.7, 179b.10,
 196a.13, 196b.2, 196b.7, 199b.12

a.da 11a.3, 13a.5, 21b.9, 22a.11, 27a.8, 27b.6,
 29a.7, 29a.10, 29b.6, 30b.7, 32a.8, 32a.9,
 43b.11, 65a.13, 65b.5, 68b.1, 72b.7, 74a.13,
 75a.6, 75a.10, 76a.1, 77a.11, 79b.5, 84a.3,
 84a.13, 95a.6, 108(A.E) a.11, 130a.9, 130a.13,

134a.3, 140a.2, 140b.7, 165b.8, 166a.5, 168a.6,
169a.10, 177a.4, 178b.1, 178b.12, 196a.5

a.dadur 31a.4

a.dağı 64a.3

a.dan 10a.7, 12a.3, 12a.4, 12a.9, 16a.2, 16b.10,
16b.11, 17a.1, 17b.7, 22b.11, 24a.5, 24b.9,
25b.3, 26b.2, 28b.6, 29a.5, 29a.6, 29a.7,
29a.9, 29a.10 30a.1, 30a.6, 32b.9, 35b.4,
36b.7, 49a.6, 59a(1).6, 62a.8, 63a.11,
65a.11, 65b.1, 69b.7, 70a.1, 70b.8, 74b.6,
86a.6, 86a.10, 86b.1, 86b.13, 87b.2, 88a.8,
96a.3, 99a.3, 104a.6, 106a.9, 106a.11,
108a.7, 109b.10, 110a.12, 117b.5, 122a.4,
122a.6, 138a.9, 150b.11, 150b.13, 151a.1,
157a.8, 157b.10, 157b.13, 160a.10, 162a.4,
166a.3, 169b.11, 169b.12, 171b.4, 173a.1,
174b.4, 175b. 12, 177b.9, 181a.1, 186b.4,
186b.5, 199a.2

a.dandur 64a.9

a.1 8b.3, 16b.4, 17b.3, 17b.5, 19b.9, 20a.2,
21b.1, 24a.7, 30a.2, 30b.11, 37a.12,
37a.13, 61a.5, 61a.6, 61a.8, 61a.11,
61a.12, 61b.6, 62b.3, 62b.10, 63a.1,
63a.11, 67a.1, 67b.12, 71b.5, 74b.7, 76b.5,
77a.12, 77b.3, 77b.6, 82a.1, 82b.2, 83b.6,
83b.10, 84a.4, 85a.3, 85a.11, 86b.7,
85b.10, 85b.12, 86a.1, 86b.5, 86b.13,
88b.4, 88b.13, 91b.8, 93a.12, 93b.11,
99b.9, 104a.10, 112a.6, 123a.2, 123a.10,
123b.5, 124a.1, 130a.11, 132a.6, 139b.8,
140b.6, 175b.5, 176b.2, 159a.4, 165a.1,
174b.5, 174b.6, 175b.5, 176a.3, 178b.8,
185b.6, 189a.1, 190a.10, 191a.10, 192a.11,
192a.12, 199b.9, 199b.9, 209a.9

a.lar 73b.8, 179a.10, 180a.1,

a.lara 45b.12, 52b.10, 56b.7, 74a.4,

a.lardan 5a.9, 16a.13,

a.ları 6a.10, 99b.3

a.larun 14b.4, 24b.2, 39b.11, 68a.10, 95a.5,
 101a.1, 133a.8, 199b.10, 203b.13,
 a.unj. 1b.3, 2a.8, 3b.5, 5b.1, 6b.3, 7b.13, 8a.9,
 8a.10, 8a.13, 12a.7, 14a.6, 14b.9, 15b.1,
 15b.11, 16a.11, 17b.12, 19a.10, 20b.1, 20b.5,
 22b.11, 23a.4, 23a.12, 23b.2, 23b.3, 23b.10,
 24a.5, 26a.13, 27a.5, 28b.5, 28b.6, 28b.11,
 29a.2, 29a.13, 30a.12, 31a.3, 31a.7, 31a.10,
 32a.6, 32a.7, 32b.4, 34a.9, 36b.4, 37a.10,
 37b.3, 38b.12, 39a.5, 39b.7, 43b.4, 44b.1,
 46b.11, 48a.11, 49a.13, 51a.4, 51a.4, 51b.9,
 52b.8, 52a.13, 54b.11, 55a.1, 56a.9, 56a.11,
 59a.2, 60a.5, 60b.5, 60b.6, 62b.8, 63a.5,
 63a.10, 64a.9, 64a.10, 65a.10, 65b.6, 65b.8,
 66b.1, 67a.13, 68b.9, 68b.10, 68b.12, 69b.2,
 69b.3, 69a.12, 71a.12, 71a.13, 71b.5, 72a.4,
 72b.11, 75a.5, 76b.4, 76b.8, 77a.3, 77a.5,
 77a.7, 77b.9, 79a.10, 80a.81, 81a.1, 81b.12,
 82a.2, 82a.5, 82a.7, 82b.4, 83a.3, 83b.2,
 84b.1, 85a.5, 85a.5, 85a.7, 87a.3, 87a.5,
 87a.6, 87a.8, 87a.9, 87a.10, 87a.11, 87a.13,
 87b.1, 87b.10, 87b.12, 88a.2, 89a.4, 90b.6,
 94a.2, 95a.7, 95b.7, 95b.13, 96a.2, 96b.10,
 96b.12, 97b.9, 98b.13, 99a.9, 103a.9, 105a.5,
 105b.2, 10a6.3, 107b.7, 112a.1, 113b.1,
 113b.11, 113b.13, 114a.2, 114b.3. 114b.9,
 115b.6, 117a.8, 117b.3, 117b.13, 119a.2,
 120a.7, 120a.7, 122b.8, 123a.13, 125b.4,
 127b.2, 127b.3, 127b.10, 128a.3, 128b.4,
 131b.2, 131b.8, 131b.12, 131b.13, 132a.1,
 132a.2, 134a.6, 136a.7, 136b.7, 136b.11,
 139a.9, 138a.4, 140a.4, 140a.6, 140a.7, 140b.7,
 141a.8, 141a.9, 143a.11, 143b.8, 150a.13,
 151b.1, 156a.5, 156a.7, 158a.4, 159a.8, 159b.7,
 160a.3, 160.13, 161b.1, 162a.4, 162b.7, 166a.3,
 166b.4, 166a.7, 166b.8, 170b.4, 172b.8, 173a.8,
 173b.2, 175b.3, 175b.10, 179a.10, 179a.11,
 181b.10, 182b.7, 184a.11, 186b.12, 187a.4,

188b.4, 190b.5, 191b.13, 192b.2, 192b.2,
192b.4, 192b.5, 192b.7, 192b.8, 193b.2, 193b.5,
193b.8, 195b.5, 195b.9, 196a.4, 196a.12,
196ab.7, 196b.12, 197a.6, 198b.8, 199b.12,
199a.11, 200a.4, 201a.8, 202a.9, 203a.10,
203a.13, 204b.10,

a. unçün 2a.2, 4a.4, 9a.10, 13b.1, 15b.1, 18b.3,
18b.5, 21b.3, 23b.6, 24b.2, 24b.7, 26a.6,
27a.11, 28a.8, 63a.4, 65b.8, 67a.13, 74b.12,
75b.7, 87b.3, 88a.3, 88a.13, 111a.10 128b.6,
132a.11, 133a.7, 135a.12, 135b.9, 148b.9,
149b.6, 155a.11, 159a.1, 160b.1, 160b.11,
162b.13, 167a.7, 169b.11, 172b.4, 174b.9,
178a.13, 179a.2, 179a.7, 195b.8, 199a.13,
202a.8

a. unçündür 11b.4, 19a.2, 26b.9, 27a.4, 27a.7,
28a.11, 31b.8, 64a.11, 64b.1, 65bb.5, 66b.2,
66b.3, 87b.6, 124a.4, 124a.7, 178b.2, 184a.3

a. unıla 23b.1, 24b.8, 29b.5, 86b.5, 87a.1, 138a.8,
141a.10, 187a.12, 189b.6, 195b.5, 211a.5

ana () ana, anne, valide

a. 6b.5, 19b.5, 20a.12, 20b.4

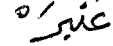
a. dan 95a.8, 178b.3,

a. sina 18b.12, 18b.13,

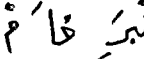
a. sından 19b.12, 94b.7

anaru (): önce, evvel, geçmeden

a. 11b.9

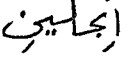
'anber (): balık kardından çıkarılan, mişk
kabilinden güzel kokulu madde, amber.

a. 82b.10, 210b.11

'anber-i hām () kadınların kullandığı güzel
kokulu, özel bir krem.

ancak (): sadece, yalnızca

a. 131b.3

ancılayın (): 1. bundan dolayı

a. 69b.11, 87a.12

2. Onun gibi

a. 95a.13

- anıl-** (**أُكِّلَ**): söylenmek, zikr edilmek
 a. ılmışdur 72a.7
- anison** (**أَنِيْسُون**): anason, maydanozgillerden hamur işlerinde kullanılan bir bitki
 a. 41a.7, 42a.13, 42b.6, 43a.3, 45a.12, 48b.7, 48a.8, 50b.4, 76a.13
 a.1 143a.7
 a.ile 191a.3
- 'ankebutiyye** (**عَنْكَبُوتِيَّة**): eski tıpta gözün tabakalarından birine verilen ad, (dördüncü tabaka)
 a. 62a.5, 63b.13, 65a.7, 65a.9, 179b.3, 179b.13, 180a.10
 a. ye 65a.8, 191b.1, 194a.1
- anla-(-** (**أَلَّا**): anlamak, kavramak, akıl erdirmek
 a. mazlar 6a.6
 a. yup 85a.12, 174b.5
- anlamaklığı** (**أَلْمَعْلُغَة**): anlama, kavrama bilgisi
 a.n1 69a.3,
- anṭuḫ** (**أَنْطُخ**): sırtlan
 a.171b.6
- anzerūt** (**أَنْزُرُوت**): anzurut, daha çok İran'da yetişen bir bitki ve bundan elde edilen zamk.
 a. 44a.10, 56a.13, 75b.12, 92a.9, 92b.5, 97a.11, 99b.1, 101b.11, 101b.13, 102a.3, 107b.13, 115b.12, 116a.9, 123a.6, 130b.4, 130b.10, 131a.12, 133a.5, 133b.9, 133b.10, 154b.2, 163a.11, 163a.13, 164a.9, 168a.10, 168a.12, 175a.6, 190b.11, 205b.2, 206a.9, 206b.12, 207a.8, 207b.10, 208a.4, 208a.7, 208a.10, 208a.13, 208b.11, 209b.5, 211a.1, 211b.13, 22a.8
 a.1 130b.10, 150a.13
- anzerut-ı müdebber** ayarlanmış
 anzerut; Fars ve Kirman dolaylarında yetişen dikenli bir ağaca zamkı
 a. 101b.13, 102a.3, 102a.6, 102b.2
- anzerut-ı perverde**: terbiye edilmiş anzerut
 a. 155a.1

- ara (اَرَا): İki şey arasındaki açıklık, mesafe, fark
 a.da 178b.9
 a.s129b.2
 s.sına 178b.5
 a.sında 7b.8, 8ab.7, 17a.6, 114b.13, 121a.7,
 135b.13, 166a.6, 169b.3
- 'arab (عَرَب): Arap soyundan olan, Arap milleti
 a.12b.12, 13a.1, 13a.4, 22b.2, 60b.1, 73b.10,
 94b.4, 85b.11, 129b.11, 129b.13, 130a.1, 140b.9,
 169a., 13, 176b.8, 185b.4
 'a.lar 100b.7, 138a.6
- 'arabî (عَرَبِي): Arapça, arapların konuştuğu dil
 'a. 159a.5
 'a. de 143a.9
 'a.dür 139b.11
- 'arapça (عَرَبِيَّة): Arapça, Arap milletinin konuştuğu dil
 'a. 22b.10, 86a.13, 117b.10, 157a.4, 157b.4, 157b.8,
 157b.11,
- arāmīde (اَرَامِيْدَة): rahat olan, dinlenen, sükün halinde
 olan, rahatta bulunan
 a. 25b.2
- 'araz (عَرَض): 1 hastalık, felaket, hastalık
 belirtisi
 'a. 13a.8, 13a.9, 13a.13, 13b.1, 13b.5
 'a.11a 126dur 8a.9
 'a.11adur 8a.9
 'a. 11amıdur 11b.1
 'a.lara 13a.12
- a'rāz (اَعْرَاض) işaret, belirtisi
 a. 1 107b.7
- ard (اَرْد): arka, arka taraf
 a.1na 26b.3
 a.1nadur 22b.8
 a.1nda 25a.7, 64a.7, 75b.5, 177a.4
 a.1ndadur 63a.10, 64a.10
 a.dağı 27a.10, 27a.13
 a.1ndan 66b.1, 74b.1, 160a.10, 160a.11, 160b.1,
 160b.5, 187b.1

ardınca ol-: yolunu tut-, usulünü takip et

a. 5a.11

biri biri ardınca: Peş peşe, ard arda

a.89a.3

arḥāmūn (أرْحَامُون): gözün karasının kenarında denir ki,
tababette ikililü's-sevda diye adlandırıldı.

a.157a.10

arı (أَرِي, أَرِي): temiz, pak

a. 43a.7, 111a.4, 118a.3

arın- (أَرِنْ): Temizlenmek, paklanmak

a. 57a.13, 69b.13, 108a.12, 121a.13, 123b.4,
124b.3, 132b.8, 148b.5, 150a.2, 155a.11

a. dugından 47b.4

a. madan 124b.5, 168a.2

a.mışş 96a.4, 159a.12

a.up 71a.6

arınmak (أَرِنَاغ): temizlenmiş

a.11a 133b.3

arıt-(أَرِط): temizlemek, arındırmak

a.a.93a.12, 147b.3

a.alar 48b.4, 51a.10, 52a.5, 55b.757a.4, 59b.6,
70b.13, 71b.11, 72a.5, 93a.12, 107b.9, 108a.4,
110b.9, 112a.2, 113a.2, 114b.4, 115a.9, 118a.2,
120b.3, 124b.13, 128b.12, 135a.6, 140b.8, 152a.5,
155a.10, 156a.6, 165b.3, 167a.13, 168a.8, 176b.3,
196b.1, 202a.11

a.mış 137a.4

a.up 50b.8, 71a.4, 110a.8, 110a.10, 115b.2,
121b.13, 123a.13, 141b.8, 147b.1, 184b.5,
193b.10

a.ur 7b.6, 10b.7, 75b.13, 76a.3, 109b.13, 116a.11,
123a.2, 144a.13, 206b.2

arıtmak (أَرِط): temizlemek, arındırmak

a.60b.10, 132a.6

a.a.135a.10

a.dan 51b.1

a.dur 69b.8

ʿarız (عَارِض): tabiî ve aslından olmayıp, sonradan belirip

gelişen aksaklık, gelip yapışan

a.114a.7

‘arız ol-: yapışmak, sonradan ortaya çık-(bkz.ot-)

a.a 55b.12, 59b.9, 93b.12, 128b.1, 128b.3, 146a.6,
148a.4

a. acak 150a.3, 188b.10

a.an 33a.8, 33a.9, 33a.10, 47a.8, 50a.6, 50b.9,
51a.8, 51b.2, 51b.4, 53b.3, 57a.9, 57a.10,
59b.8, 79a.5, 83a.12, 90b.3, 125b.6, 125b.7,
129b.12, 143a.8, 145a.2, 145b.4, 147b.11,
151a.4, 154a.5, 155a.5, 155b.12, 156a.12,
156a.12, 156b.3, 156b.8, 156b.9, 156b.10,
156b.11, 159b.9, 166b.6, 167b.8, 169a.11,
169b.7, 170a.4, 170a.5, 170a.7, 17;a.9, 170a.10,
170a.12, 174a.1, 174a.3, 175b.7, 176a.13,
191b.1, 191b.2, 191b.7, 191b.12, 194a.1, 196b.9,
201b.2,

a.d1 3b.5

a.mış 53a.1, 76b.1, 116a.13, 125a.11, 139a.3,
171a.6

a.mışdur 58b.8, 183b.4

a.sa 23b.7, 26b.7, 55b.13, 95a.6, 125a.4, 182b.11,
189b.3

a.up 54a.3, 110b.1, 168a.6, 182b.4

a.ur 25b.12, 26a.4, 27b.10, 31b.10, 47b.1, 51a.8,
56b.11, 58b.5, 60b.2, 90b.5, 91b.13, 92b.12,
94b.8, 104b.6, 108b.12, 109b.2, 111b.9, 112b.9,
112b.13, 114a.2, 114a.5, 114b.2, 116b.4,
118b.5, 126a.11, 127b.7, 128b.5, 136b.7, 137b.4,
137b.5, 140a.1, 145b.5, 146a.1, 146a.4, 150a.6,
150a.12, 155b.7, 155b.8, 156a.2, 156b.13,
159b.11, 161b.2, 167a.1, 171a.4, 174a.2, 176b.2,
188a.5, 190a.9, 190b.2, 196b.11, 200b.4, 200b.5,
200b.8, 200b.12, 200b.13, 201a.1, 201a.1,
201a.3, 201a.5, 201a.6, 201a.7, 201a.7, 201b.7,
202b.4, 209a.5,

‘arız olmak (عارض اللفظ):peyda olmak

a. 47a.13

arızı (عَارِزِي): geçici olan, sonradan artaya çıkan
 arızı ol-: geçici olmak, sonradan ortaya çıkmak

a.sa 172b.5

a.ur 150b.10, 172b.5

arka (أَرْكَأ): arka, arka taraf, sırt

a.89a.13, 203b.6

a.sı 148b.7, 149b.7

a.sına 189b.11

arkun (أَرْكُن): aheste, yavaş, ağır, sakın

a.37b.10, 88a.8, 99a.3

arkuncak: yavaşça, hafifçe dikkat ederek

a.94a.2

arkunluk (أَرْكُنْلُك): yavaşlık sakinlik yavaş olarak

a.11a 85b.4, 85b.6, 85b.8, 88b.5, 132a.7, 183a.8,

188a.9, 189a.7, 189b.5

armut (أَرْمُوت): armut, armut meyvesi

a. 16b.10, 35b.7, 50a.12, 129e.12,

arpa (أَرْپَا): arpa, arpa tanesi

a. 54a.8, 59a.5, 166b.3, 188a.1

a.ya 95b.13

arpa cevavı: arpa suyu (bkz. cevav)

a. 37a.4

a.11a 36a.11

arpa kabı: arpa kabuğu

a.1a 35a.6, 36a.9, 131b.13

a.1n 34b.3, 60a.10

a.1n1 35b.9

arpa kılçığı: Dövülmemiş arpanın dikenli, sert kısmı

a. 139b.7

arpa unı: arpadan elde edilen un

a. 101b.4, 171a.11

a.1n 96a.12

art- (- أَرْت): şiddetlenmek, fazlalaşmak

a.a. 181b.9

a.acak 181b.11

a.arsa 181b.10

artuğrak (أَرْتُغْرَاق): daha fazla, çokça

a. 45a.1, 50a.9, 68a.13, 87a.9, 192a.3, 192a.4,

artuk (اَرْتُكْ): 1. başka

a. 25b.8, 101b.8, 102b.5, 148b.4

2. fazla, çok

a. 79a.11, 87a.11, 94b.11, 96b.1, 96b.3, 95a.12,
95a.13, 97a.7, 97b.4, 110b.3, 180b.3, 180a.13

a.a 98b.5

artuklık (اَرْتُكْلِكْ): fazlalık

a.1 160a.1, 160b.9, 161a.3,

a.11a180a.12

a.1nda 180b.2

artur- (اَرْتُرْ -): fazlalaştırmak, miktarını artırmak

a.asın 87b.1

a.salar 70a.13

a.up 204a.7, 204b.1, 204b.4,

a.ur 34b.10, 73a.8, 87b.6, 89b.12, 120b.9, 184a.13,
203b.10, 204a.11, 206a.10

arturıcı (اَرْتُرِجِي): fazlalaştırıcı, çoğaltıcı

a.49b.2, 58a.1, 73b.12, 14b.2, 166a.11, 171a.3,

172a.12, 173a.9, 193b.13, 196b.3, 197b.9,

195a.11, 199b.5, 202b.1

arturma- (اَرْتُرْ -): çoğaltmak, artırmak

a.ya 70a.9

aru (اَرُو): arı, bal yapan böcek

arzū (اَرزُو): istek, iştihâ

a.sından 167a.5

ās (آس): mersin ağacı

a. 76b.2

as- (اَسْ -): Asmak, bir nesneyi bir yere boyalayarak
veya raptederek aşağı doğru sarkıtmak

a.alar 38b.10, 45b.7, 46b.10, 142a.1, 149a.11,

155b.9, 189a.13, 199b.12, 202b.6, 202b.7, 206b.10

a.1p 111a.1,

‘asab (عَصَب): sinir, damar

a. 24a.8, 63b.9, 202a.9, 202a.9, 202b.3,

a.dan 67a.4,

a.dur 63b.5,

a.1 63b.5

a.lar 27a.12,

a.ları 27a.9

a.larun 26b.10, 34b.7

'aşab-ı mücevvef: içi boş delik (bkz. asabe-i mücevvef)

a.25b.5, 26a.9, 63b.1, 63b.1, 64a.1, 176a.4,
179b.2, 180a.1, 180a.9, 202b.12

a.de 179b.8, 183b.4,

a.den 25b.8, 65b.10,

a.e 62a.8, 180a.11, 191b.7, 201b.2, 201b.2, 201b.5,

a.ün 25b.7, 65a.1, 160a.8, 182b.8, 191b.8, 194b.5,
201b.10, 202a.5

a.erün 194b.9

'aşabe (عَصَبَة): bir tek sinir

a.lere 34b.7

'aşabe-i mücevvef: içi delik ve boş olan sinir, damar

a.ün 202b.11

āsān (آسان): kolay

a.dur 140b.12

āsān gör-: kolay gör-, rahat gör

a.e 68b.5, 68b.9, 68b.12

a.mez 69a.1

āsān ol-: kolaylaşma, imkân dahiline gir

a.a. 93a.7, 128a.11

a.ur, 90a.1, 88b.1

āsar (آثار): eserler izler

a.ını 79a.6

asārūn (أَسَارُون) kedi otu

a. 76b.11

asayiş (آسایش): rahat, dinlenme

a.19b.13, 188a.10

'ased (عَسَد) ?

a.82b.13

'asel (عَسَل): bal

sikencübin-i'asel: bal ve sirke ile karıştırılarak elde
edilen şerbet

a.43a.13

aşhab (أَصْحَاب): dost, arkadaş

a.1b.5

- aş(ı)l: (أَصْل): asıl, temel, esas
 a. 87a.2, 161a.4, 166a.10, 172a.7
 a.da 7b.11, 172b.3
 a.dağı 125a.3
 a.dur 70b.3, 85a.13, 135a.12
 a.ı 30b.13, 127b.8
 a.ını 85a.12, 136b.12
- aşıl-: (أَصِلْ -): bir yere asıl-, yüksek bir yere bağlanıp
 aşağı sarkıtıl-
 a. maz 141b.13
 a. mış 110b.3
- aşılı (أَصِلْ): esaslı, ana prensip
 a.96a.13
- asır (عَاصِر) damakların ağızını büzüp vucuttaki
 rutubeti kurutan her ilâç
 a. 7a.2, 9a.10
- aşide (عَصِيدَة): bulamaç
 a. 103a.4
- asidi (عَصِيدِي): göz kapağının iç derisi ile dış derisi
 arasında oluşan urun katı ve kuru olanına denir
 a. 115a.2
- aşla (أَصْلَا): hiç bir şekilde
 a. 6a.4, 27b.10, 167a.6, 193b.3,
- asümani (أَسْمَانِي): 1.mavi renge çalan, gök renkli
 a. 65a.12, 65b.3, 67b.4, 114a.11, 181a.3, 199b.11
 a.dan 65b.7
 2.göğe ait, gökteki
 a. 179b.5
- aşağa: (أَشْخَا، أَشْخَا): aşağı, alt taraf.
 a. 2b.6, 19b.12, 22b.9, 23a.5, 27b.2, 28b.7, 28b.8,
 32b.7, 69b.12, 79a.2, 70a.5, 71a.4, 71a.9,
 95a.2, 95a.4, 99a.9, 116b.6, 116b.7, 121a.8,
 124a.3, 129a.5, 129b.2, 135b.3 146a.11, 148a.6,
 149a.11, 149b.5, 150a.8, 169b.3, 178a.10,
 178b.6, 178b.7, 183a.6, 187b.7, 187b.2,
 188a.11, 188b.1, 188b.7, 189a.2, 189a.6,
 194b.2, 194b.7, 194b.9, 194b.13, 195a.2,
 201a.10, 203b.1

baştan aşağı: baştan sona

a. 189b.13

aşüftelik (أَشْفَتُهُ): perişanlık, bozukluk

a. 127b.6

at (أَت): at

a.141a.7,

ata (أَتَاه): baba

a. 18b.11, 18b.13

'atebetan (عَتَبَات): eşik, merdiven, basamak

'a.31b.7

ateş (أَتَش): ateş

a.17a.7

atıl-(أَتِل): temizlemek, kabartmak, ayrıştırmak

atılmış panbuk; temizlenmiş, kabartılmış pamuk

a.183b.13

a.1 188a.8

a.11a 189a.8

'atuse) (عَطُوس): aksırtıcı şey, enfiye

'a.lar 147b.2, 202a.2

'a.lar11a 69b.9, 152a.6, 195a.9

avāz (أَوَاز): ses, seda, ün

a.dan 50b.11

a.1 45a.4,

a.11a 33b.10

a.ları 50b.12

'avrat (عَوْرَت): kadın, dişi

'a.18a.1,

'a.a.18b.6

'a.11a 18a.7

'a.lar 17b.9, 19a.2, 101a.12

'a.larda 209a.5

'a.un 18b.4

'avrat menisi: kadınlık suyu

'a.den 18b.10

avrat suyu: kadınlık suyu, kadın menisi

'a.18b.12, 18b.6,

'a.11a 18a.10

'a.nun 18b.2

'avratlar südi: kadın sütü

'a.dür 81a.4, 130a.12

'avsec (عوسج): Latince adı "Lyceum europeum"olan sincan dikenli veya musa ağacı derin dikenli bir ağaç türü

'a.82b.13

avuç (أَوْج): avuç, elin kavrayabileceği miktar

a.45b.4

ay (أَي، أَي): zaman birimi, senenin onikide biri

a.19b.4, 20b.6, 20b.7, 21a.4, 181b.4

a.da 20a.2, 20ab6, 20a.8, 20a.11, 20b.1, 20b.8,
20.b.8

a.dan 181b.4, 182a.4,

a.da 128b.1

a.un 20b.10

ayā (أَيَا): elin iç kısmı

a.sına 49b.13

ayaK (أَيْق): ayak, bacakların yere basan kısmı

a.19b.2, 21a.11

a.dan 191a.8,

a.1 57b.7, 57b.8, 207b.12,

a.ından 148a.6

a.ını 60a.8

a.ları 19b.12, 117b.13

ayaKlı (أَيْقَلُو): ayaklı, ayağı olan

a.118.1

a.ya 79b.1

başdan ayağa: baştan sona (bkz.başdan)

a.170a.3

ayaric (أَيَارِي): eski tıpta kullanılan müshil bir madde

a. 43a.5, 43a.7, 58b.11,

a.den 48b.4, 197b.8,

a.i 184b.10

ayaric-i calinus: calinüs müshili

a.42b.8

ayaric-i feykara: tıpta kullanılan müshil bir madde

a.39b.13, 42a.7, 42b.5, 42b.9, 43a.1, 43a.8,

45a.12, 47b.8, 48a.6, 48b.4, 50b.6, 57a.4, 57b.1,

60b.8, 71b.3, 96b.9, 172a.7, 173b.3, 196a.13,

202a.11, 203b.10

a.yı 57a.5

a.yıla 59a.1, 108b.4, 118a.2, 120b.4, 121b.1,
146b.4, 146b.6, 147b1, 165b.12, 168a.8, 184b.4,
185b.8, 191a.2, 197b.1, 198b.9,

ayāric-i lugazıya:()?

a.121b.1

ayāric-i rūfes:()?

a.42b.8

ayet (آيَة): Kur'anın cümlelerinden biri

a.den 3b.1

a.ile 18b.1

'ay(ı)b (عَيْب): eksiklik, kusur

a.ına 5a.6

a.larun 2a.12

ayır-(اَيِّر): ayırmak, koparmak, sokmak, uzaklaştırmak

a.alar 93b.13, 141a.8, 141a.10, 153b.13, 180a.7,

a. maya 7a.10

a.sa 18a.3

a.up 115a.13

ayırma (اَيِّرْمَا): ayırma, ayrı yere koyma işi

a.a 7a.11

ayine (اَيْنَه): ayna, gözgü

a.67a.10

aylık (اَيْلَق): senenin onikide biri kadar geçen süre

a.20a.12

ayran (اَيْرَان):yoğurdun sulandırılması, içilecek hale
getirilen sıvı hali

a.35b.4, 109b.1

ayrıl-(اَيْرِل): ayrılmak, terk etmek,

a.21a.5, 85b.8, 86a.10, 123b.13, 149a.9,

a.maz21b.11

a.ur 13b.13, 31b.5, 176a.13, 178b.7

ayrıldığı için (اَيْرِلْدِيْغِيْن):ayrıldığı için, dan dolayı

a.21a.2

ayrıtlan-(اَيْرِئْلَن):ayıklanmak, temizlenmek

a.a132b.8

ayru (اَيْرُو): başka, diğer, ayrı

- a.dur 27b.1, 28b.6, 104a.9
- ayru kıl-: Ayırmak, uzaklaştırmak
- a.a. 202a.2
- ayru.ayru (ايرى ايرى): başka başka, ayrı ayrı
- a.18a.5, 87b.13, 88a.1, 97b.2, 121b.4, 192b.11,
- a.dur 26b.4
- ayruk (ايرى): değişik, başka
- a.19a.9, 23b.12, 28b.11, 28a.8, 34b.5, 52b.8,
- 68a.8, 68a.10, 68a.13, 73b.2, 74b.4, 80b.5,
- 86b.9, 100b.2, 128a.6, 161b.1,
- ayruluk (ايرى): ayrılık, uzaklık
- a.1 26b.5
- ayva (ايرى): ayva, güz ve kış meyvesi
- a.34a.12, 35b.7, 50a.12, 56a.8, 128b.8, 129a.12,
- 131b.12, 132b.1
- a.yı 59a(1)6
- az (ايرى): az, kıt, eksik
- a.19a.2, 39a.12, 41a.11, 43a.5, 45a.3, 49bb.7,
- 117b.2, 184a.13, 189b.4, 197b.12, 203a.6,
- a.dan 197b.7
- a.dur 197b.7
- a.ını 180b.4
- az bul-: zararını, tehlikesini az görmek
- a.urlarsa 75a.9
- az it-: azalt-, gider
- a.er 82b.4, 84b.7
- az ol-: azal-, eksil-, miktarı eksik ol-
- a.a 67a.5, 70a.8, 98bb.1, 127a.9, 135a.2, 160b.13,
- 161b.4, 166a.5, 179b.10, 175b.10
- a.dugına 2b.10
- a.sa 136a.7,
- a.ub 136a.7, 167b.11, 197b.4,
- a.ur 69a.2, 84a.5, 101a.4, 157b.7, 161a.2, 175b.11,
- 180b.3, 197a.10, 197a.11,
- a.ursa 50b.12,
- az olmaklık: Azlık, eksiklik
- a.1 166a.6, 166a.8
- az az: Azar azar, yavaş yavaş

a. 15b.4, 38a.7, 85b.4, 158a.7, 181b.1

az çok: biraz

a. 58b(1).1,

azacuk ((أزجق)): az, az miktarda

a.2a.5, 16b.13, 28b.2, 37a.4, 37a.5, 45a.11, 48a.5,
49a.5, 49b.10, 52a.1, 53b.7, 55a.9, 55b.2,
55b.3, 55b.7, 56a.9, 58a.11, 58b.(1)1, 59b.4,
64a.5, 68a.9, 76a.13, 78b.5, 79b.9, 81a.3,
86b.1, 88a.9, 99b.4, 101b.1, 104b.3, 112b.10,
113a.5, 116a.8, 119b.7, 122b.5, 127b.5, 131b.8,
136a.9, 138b.2, 149b.4, 151a.2, 152b.5, 156a.6,
157a.11, 166b.11, 171a.13, 175b.5, 188b.7,
194b.3, 198b.12, 199b.2, 203a.12,

a.1151a.3

azıcık ((أزجق)): az, biraz (bkz. azacuk)

azırak ((أزرك)): daha az (bkz. azrak)

azlık ((أزلك)): az olmak, darlık

a.1 198a.3,

azrak ((أزرك)): daha az, biraz daha az miktarda

a. 34a.11, 67b.6, 69b.6, 70b.1, 74a.3, 75a.7,
75b.6, 75b.12, 81a.12, 86b.10, 87b.2, 104a.6,
127a.8, 130b.1, 192a.6, 195a.4, 201b.12,

a.dur 67a.2, 82a.3,

azrık ((أزرك)): daha az (bkz. azrak)

a. 86b.11, 87a.5, 166a.2

a'zā ((أعضاء)): organ, uzuv

a.8b.3, 24b.1, 42a.2, 70b.2, 121a.10,

a.da 13b.11, 70b.12

a.daki 7b.4

a.dan 9b.1,

a.lar 41b.13, 99b.3,

a.lara 29a.9

a.larda 10b.11,

a.lardan 201a.2

a.larının 151b.4, 151b.10

a.larun 10a.12

a.nun 7b.12, 9a.3, 9a.5, 9a.7, 9b.2,

'azāla ((أضال)): vücutta hareketleri yayan sinirli etler,

kas adale

- 'a.95a.2, 95a.4, 95b.8, 116b.5
- 'a.lara 83a.3, 116b.8
- 'a.ları 153a.10, 194b.10, 202a.5,
- 'a.larına 94b.13
- 'a.larını 153b.3
- 'a.larının 152a.12, 202a.2,
- 'a.nun 95a.1, 95a.6,
- 'a.sına 24a.9
- 'a.sında 60b.4
- 'a.yı 95a.3
- 'a.at 64a.1
- 'a.atdur 63b.4
- 'a.sına76a.4,
- 'a.ya 29a.5, 29a.6, 118b.5, 116b.7, 175b.9,
- 'a.yı 9b.5

'azala-yı külli (): bütün organlar
a.den 128a.1

'azab (عَذَاب): şiddetli, ağır hastalık
'a.77b.7

azāde (آزاد): hür, serbest, ayrı
a.dür 30a.7

'azamet (عَظَمَت): büyüklük
'a.ile 3a.13

'azim (عَظِيم): 1, çok, pek
a. 41a.3, 43a.8, 44a.5, 44b.6, 45b.1, 48a.11,
90a.6, 90b.2, 94a.4, 97b.9, 98a.5, 101b.6,
103a.8, 108a.3, 120a.3, 130b.12, 132b.13,
138a.10, 140b.4, 147a.13, 152b.7, 166b.3,
166b.5, 186b.2, 199a.3, 199a.12, 204b.10,
204a.13, 209a.13, 212a.6, 212a.11,

2. büyük, ağır, zahmetli

'a.56b.11, 72a.8, 128b.3, 160b.3, 161b.10, 161a.13,
176a.4, 201b.11

3. normalden fazla, yüksek

'a.39a.6, 75b.9

'azim iT-: Çok (hata, yanlış) yapmak
a.erler 88.a.3

'azm-ı vetedi (عَظْمٌ دَنَدَ): Temel kemiği
'a.i23b.5, 23b.12

azu (أَزُو): azı dişi, azı
deniz azusu: domuzun azı dişi
a.sı 207b.11

-B-

bā (بَا): lı, li edatı

b.69a.4

bab (بَاب): bölüm, kısım, konu, mevzu

b.2b.3, 6a.13, 12a.6, 14a.10, 17a.5, 20a.1, 21a.8,
24a.13, 26a.10, 32b.12, 32b.13, 33a.1, 33a.2,
33a.3, 33a.4, 33a.5, 33a.6, 33a.7, 33a.8, 33a.8,
33a.10, 33a.11, 33a.12, 33a.13, 33b.1, 33b.2,
33b.3, 33b.4, 33b.5, 35b.10, 40a.1, 40b.3,
41b.5, 46a.6, 47a.6, 49a.7, 50a.5, 50b.9, 51a.7,
51b.2, 52a.11, 52b.12, 52b.2, 56b.7, 57a.9,
58b.3, 59a.11, 59b.8, 60b.1, 61a.11, 61a.12,
61a.13, 61b.1, 63b.3, 67b.11, 69a.2, 72a.11,
73a.1, 75b.10, 85a.11, 88b.3, 89a.9, 90b.8,
90b.9, 90b.10, 90b.11, 90b.12, 90b.13, 91a.1,
91a.2, 91a.3, 91a.4, 91a.5, 91a.7, 91a.8, 91a.9,
91a.10, 91a.11, 91a.12, 91a.13, 91b.1, 91b.2,
91b.3, 91b.4, 91b.5, 91b.6, 91b.7, 91b.8, 91b.9,
91b.10, 91b.11, 91b.12, 92a.1, 92b.10, 93b.4,
94b.1, 95b.11, 96a.13, 100a.7, 100b.4, 102b.7,
103b.9, 104b.5, 108b.11, 109a.8, 109b.8, 110a.3,
110b.2, 111a.7, 111b.8, 112a.8, 112b.8, 112b.8,
113a.8, 113b.8, 114b.11, 115b.3, 116b.3, 117a.2,
17a.12, 118a.12, 120a.13, 120b.13, 124b.8,
125a.1, 125b.7, 125b.8, 125b.9, 125b.10
125b.11, 125b.12, 125b.13, 126a.1, 126a.2,
126a.3, 126a.4, 126a.5, 126a.6, 126a.7, 126a.8,
137b.1, 137b.9, 143a.8, 145a.2, 145b.4, 145b.11,
150a.5, 150b.7, 154a.5, 155a.5, 155b.6, 155b.13,
156a.13, 156b.1, 156b.3, 156b.4, 156b.5, 156b.6,

156b.7, 156b.8, 156b.9, 156b.10 156b.11,
 156b.12, 159b.9, 162a.7, 165a.8, 165b.7, 166a.1,
 166b.6, 167b.8, 169a.10, 169b.7, 170a.6 170a.7,
 179a.8, 170a.9 170a.10, 170a.11, 170a.12,
 172b.1, 174a.1, 174b.7, 176b.5, 191a.12, 191b.1,
 191b.2, 191b.3, 191b.4, 191b.5, 191b.7, 191b.8,
 191b.9, 191b.10, 191b.11, 194a.1, 196b.7,
 198b.4, 199a.12, 199b.12, 200a.6, 201b.1,
 202b.11, 203a.9, 205a.1,
 b.da 6b.1, 39a.10, 39b.8, 40a.12, 61a.2, 69b.11,
 87a.3, 90b.6, 100a.13, 109a.5, 152a.11, 165a.1,
 175a.9, 191a.12, 202a.11,
 b.dur 32b.10, 90b.6, 90b.7, 191a.12,
 b.ında 5a.6, 40b.6, 71b.12, 72a.7, 116b.12,
 133b.13, 150b.1, 150b.5, 154b.11, 159b.7,
 165a.11, 167a.13, 175a.13,
 b.larda 42a.8, 53a.9, 60b 103a.111a.5, 134a.13,
 134b.15, 158a.4, 192a.7,

bāb-1 evvel: ilk bölüm, kısım

b.6b.1, 6b.10, 32b.1, 33b.6, 92a.2,

bābunec: (بابونج): papatya çiçeği

b. 7a.12, 37a.4, 37a.8, 39b.9, 43b.2, 43b.13,
 54b.3, 57b.9, 59a.5, 60a.9, 60a.11, 77b.6,
 136b.13, 144a.9, 165b.3, 200a.5

b.le 41a.2

babunec yağ(ı)n: papatya çiçeği yağı

b. 43b.12, 37a.9, 39b.10, 43b.10,

babunec suyu: papatya çiçeği suyu

b.1a 131b.13,

bad (باد): rüzgar, soluk nefes

b.17a.7,

bād-averd (باد اورد): dikenli bir bitki türü, çakır dikenli

b.46b.8,

bād-engiz (باد انگیز): safran boya ilaç yapımında kullanılan bir çiçek, *Crocus sativus*

b.48b.1 /

badam (بادام): badem

badem içi: iç badem, bademin yenilecek kısmı

b.1 56a.3,ş Badam Yağı: Badem yağı

b.n 166b.2/

ba'dāzan (بَعْدَ زَان): ondan sonra

b.149a.4

ba'de (بَعْدَ): Sonra

b.. 17a.10, 29a.11

ba'dehu (بَعْدَهُ): ondan sonra, ve devamla

b.14b.5, 19a.4, 25a.6, 37b.1, 38a.8, 44b.9, 48b.4,
61b.12, 64b.4, 66a.9, 70b.13, 71a.5, 71a.8,
71a.9, 71b.11, 72b.13, 74a.5, 81a.4, 85a.13,
85b.4, 85b.13, 86a.5, 86a.6, 86a.8, 86a.11,
86b.3, 86b.4, 87a.1, 90b.1, 93b.2, 105a.3,
106a.1, 107a.9, 107b.9, 110b.8, 111a.6, 111b.7,
112a.3, 112a.7, 112b.3, 113a.11, 113b.3, 113b.7,
116a.9, 116b.2, 117a.6, 117a.6, 118a.2, 119a.5,
120a.3, 120a.9, 120b.6, 120b.12, 121b.3, 122b.1,
122b.2, 122b.9, 123b.5, 123b.11, 123b.13,
124b.13, 128b.12, 131b.3, 132b.8, 132b.9, 133b.13,
138a.2, 138a.7, 147b.2, 148a.12, 148b.5, 148b.8,
149a.10, 149b.8, 150a.4, 150a.11, 155b.9, 155b.9,
158a.7, 159a.3, 163b.8, 163b.8, 163a.2, 163b.7,
163b.12, 165b.12, 166a.13, 168a.8, 168a.10,
168b.5, 169a.5, 176b.3, 183a.6, 185b.12, 187b.2,
187b.11, 190a.9, 203a.3, 204a.13, 206b.7,
206b.10, 209a.6, 209a.9, 203a.3, 204a.13,
206b.7, 206b.10, 209a.6, 209a.10,

badem (بَدَام): badem (Bkz. badam)

b.59a(1)12

badem içi: badem içi (bkz. badam içi)

b.51b.13

badem yağı: bademden çıkarılan yağ

b.69b.3

b.11a 43b.9, 48b.5, 58b.12, 79b.1, 189b.2,

b.n 45b.9, 47b.6, 48b.10

baderuc (بَادِرُوح): badruc (A.E): horoz ibiği denilen
çiçek

b.77b.4, 203b.3, 204a.6

badincan (بادبجان): patlıcan

b.16a.3

bafilun: (بافيلون): Gözün karasının üzerinde küçük açık renkli bir leke halinde beliren bir hastalık

b. 157a.5

baft (بافت): bağlanmış, örülmüş, dokunmuş

b.dür 30b.6

b.e 64b.10

bağ (باغ)

bağ yaprağı: züm yaprağı

b.34a.13

bağışla- (بخشا): ihsan etmek, ikram etmek

b.129b.8

bağla- (بخل): bağlamak, tutmak, sarmalamak

b.mayalar 187a.8, (bağlayalar A.E)

b.mışdur 62b.1, 62b.2

b.r 8b.12, 190a.1, 19a.3, 74a.1, 121a.4,

b.ya 9a.3, 73b.10, 99b.6, 189a.9,

b.yalar 94a.9, 94a.10, 117a.11, 122b.11, 149b.4,

156a.7, 156a.8, 158a.10, 169b.5, 172a.6, 175a.3,

175b.4, 185b.11, 187a.6, 189a.10, 189b.8, 190a.8,

203a.8

b.yup 44b.5, 55b.4, 203a.6,

bağlamak (بخلا): bağlamak, zaptetmek

b.61a.1, 174b.8

b.a 175a.1,

b.dur 97a.2

bağlan- (بخلت): bağlı bulundurmak, bir yere zaptedilmiş olmak

b.d1 21a,12

b.mış 54a.9

b.mışdur 25b.1

b.ur 19a.4, 19b.1, 133a.11, 161a.11, 173a.7,

176b.10,

bağlanıklık (بخلت): bağlı olma durumu

b.31b.9

bağlu (باغلو): bağlı, bağlanmış dudumda bulunan

b.31a.11, 73a.4, 74a.12, 170a.2, 176b.4, 187a.6,

- bağ (بَاغْر) (r): göğüs, sine, karaciğer
 b.199a.11
 b.dur 24b.4
 b.ını 199a.1, 199a.4, 199a.10
- bağırsak (بَغِزْسَاق): bağırsak
 b.a, 10a.7, 10a.8,
- bahar (بَهَار): Kışla yaz arasındaki mevsim
 b.uy 16a.7
- bağış (بَاغِش): bağış, ihsan
 b.5a.8
- bağ(ı)ş (بَاغِشْ): parça, kısım, pay
 b.26b.6, 26a.9, 29a.5,
 b.dur 25a.13, 26b.4, 29a.1, 29a.2,
 b.ı 38a.2, 163b.9, 163b.9,
 b.ına 26b.7,
 b.uy 26b.4, 26b.5, 29a.8,
- bahr (بَحْر): Deniz
 b.ine 2a.4
 b.indi 2a.10
- bahr-i bi, giran (بَحْرِي كِرَان): sınırsız deniz
 b.dur 195a.6
- bağışgāh (بَاغِشْغَاه): ?
 b.uy 163b.3
- ba'id (بَعِيد):
 ba'idol-: () : uzak, uzak olmak
 b.a 28a.10
 b.ur 177a.13
- bak- (بَاق): görmek, bakmak, seyretmek
 b.a. 187b.3, 195b.3
 b.alar 183a.7,
 b.ar 165b.10
 b.arlarsa 199b.10
 b.arsan 67a.10
 b.ıcak 66b.1
 b.maya 146a.5
 b.maz 104a.2
 b.up 183b.8

bakabil-: bakmaya muktedir olmak

b.ür 146a.11

bakıla (**بَاكِلَا**): bakla

b.77a.10, 146b.9, 166b.10, 171a.10, 171a.11, 203b.4

bakır (**بَاكِر**): bakır, kırmızıya çalan maden

b.86b.11

bakır tubalı: metallerin kırıntısı ve talaşı, bakır ufağı

b.74b.11, 97a.11, 119b.9, 142b.9, 147b.7, 147b.12,

204b.1, 204b.1, 204b.6, 210a.9, 210b.1

bakır kılmyası: bakır madeni tozu

b.163a.12

bakıyye (**بَاكِيَّة**): artan, geri kalan artık

b.9a.6, 57b.12, 75b.13, 114b.1, 115b.1, 136b.8,

141.1, 141a.2, 149a.8, 149a.13, 149b.2, 155b.10,

171a.11, 208a.10

b.si 90b.7

b.sini 65a.1, 114b.2, 210a.7 210b.1,

b.sinden 58b.(1).11

b.ye 149b.2

baki (**بَاكِي**): 1. bundan başka, bundan sonra

b.12a.5, 26a.8, 155a.4

2.alt, alt taraf

b.28b.11,

3.daimi

b.50b.5, 141b.9

4.artan, artık

b.93a.13, 186a.13

b.si 180b.4

b.sini 71a.4, 71b.4, 115b.2, 165b.6

bakmak (**بَاكَم**): bakmak, görmek, seyir etmek

b.89b.6, 127b.8, 203b.5, 203b.7, 203b.9, 204a.1,

b.dan 89a.12, 129b.3, 146b.13,

bal (**بَال**): bal, arının yaptığı tatlı madde

b. 54b.6, 92a.9, 115a.1, 168b.5, 173b.13, 186a.9

b.1 164a.4

b.11a 43a.11, 45a.10, 45a.13, 50a.1, 78a.12, 78a.3,

82a.1, 82a.7, 82b.2, 85a.3, 90a.4, 106a.3,

116a.3, 119a.7, 119a.13, 123a.3, 123a.4, 140b.5,

143a.2, 162b.6, 168b.6, 172a.1, 173b.11, 184b.6,
185b.1, 185b.2, 185b.4, 185b.7, 186a.9, 200a.2,
bal helvası(n): Bal karıştırılarak yapılan helva
b.45a.2

müravvak bal: Süzölmüş bal
b.116a2, 143a.2, 204a.12
b.11a 199a.8

oğul balı: tabii olarak arıların herhangi bir peteğe
bağlı olmaksızın yaptığı bal
b.11a 163a.8, 203b.11

safi bal: katışıksız, oğuldan alınan bal.
b.164a.3

b.11a 163a12, 163b.2, 171b.8, 171b.12 185a.9

balçık: (بالچك): çamur, bir yeri katapmak, sıvamak için
yapılan sulandırılmış toprak
b.11a 86a.1, 119b.13

baldır (بالدر): Vücudun mak'ad kısmından dizlere kadar
uzanan arka kısmı,
b.dan 59a.3

b.larından 187a.3

balgam: (بالغم): insan vücudundaki dört ana unsurdan
ağızdan dışarı atılan, solunum organlarının
salgıladığı sümüksü madde

b.16a.2, 45a.8, 46a.11, 113b.11, b.11, 120b.2,
126b.5, 126b.13, 127a.1, 127a.2, 127a.3, 127b.3,
184a.13,

b.dan 42a.3, 111b.11, 112a.12, 113b.1, 134b.4,
143b.1,

b.dur 114a.8,

b.1 10b.8, 42a.5, 45a.6, 107b.11, 112a.13, 134b.6,
144a.6

b.11a 126b.9, 126b.11, 126b.12, 127a.4, 129a.1,
b.11adur 126b.8

b.lardan, 114a.1

balgami (بالغمي): balgamla ilgili olan, bünyesinde
balgam üstün olan

b.33a.2, 41b.5, 41b.6, 41b.12, 58b.9, 114b.6,
143b.3, 165a.13, 208a.6,

- balğam-ı mālîh (): tuzlu balğam
 b.126b.5,
 balğamlu (بَلْغَمْلُو): balgamı olan, balgam ihtiva eden
 b. 127a.1,
 balık (بَالِغ): balık
 b.16a.1, 18a.1, 62a.9, 64b.12, 100a.6146b.10
 yaş balık: taze balık
 b.16ab11, 35a.13, 39b.2, 51b.11, 58a.1
 taze balık: (bkz. yaş balık)
 b. 51a.6
 bālîğ (بَالِغ): yetişmiş, yetişkin
 balığ olmaduk oğlan: erginliğe ulaşmamış genç erkek
 b.122b.13, 186a.7
 ban (بَان):
 ban. tohumı: boy söğüdü, sorgun ağacı tohumu
 b.131a.11
 b.yağı: boy söğüdü, sorgun ağacının tohumundan elde edilen yağ
 b.152b.6
 bana (بَا) bana, ben zamirinin edatı (bkz.be NT)
 b.a : 3b.6, 3b.9
 banbuk (بَابُوك): pamuk
 b.1 189a.8
 b.11a 189a.8
 bardak (بَرْدَق): su şerbet ub, maddeleri içmek için kullanılan; camı kristal vb. maddede yapılan kap
 b.a86a.1, 119b.12
 b.dan 120a.3
 bārid (بَارِد): soğuk, soğuk tabiatlı
 b.77a.10
 b.dür 77b.11
 bārid-i raṭb: yaş ve soğuk, hem soğuk, hem yaş tabiatlı
 b.109b.10, 77a.11
 b. dur 83b.12
 bārid-i yabis : kuru soğuk, kuru ve soğuk tabiatlı
 b.776b.3, 78a.8, 79a.13, 80a.7, 80a.9, 80b.13,
 81a.2, 81b.10, 82b.3, 82b.7, 84b.9

barmaḵ (بَرْمَاق): elin unsurlarından biri, parmak

b.37b.1, 143b.4, 143b.6, 143b.6

b.a 139b.5

b.l 120b.12

b.11a 98a.12, 99b.4, 103b.12, 121a.2, 121a.8,
139b.6, 143b.4, 184a.4

b.1n1 120b.10

b.larını 88b.10

b.un 103b.13, 143b.4

barze1 (بَارَزَة): sakız, sakız ağacı, zamk, aselbent
sakızı

b.75a.13, 77a.1

ba'ru'z-żabb (بِرْأُزْ-زَابَب): kertenkele pisliği

baş-(- بَاسَ): Herhangi bir madde veya sathı kuvvet
uygulayarak çökertmeye çalışmak, basmak

b.a 103b.12

b.alar 121a.2, 124a.9

b.ar 67b.2

b.arlar 178b.6

b.duk1arı 143b.4

b.1sak 1221a.9, 143b.6, 169b.3,

başal (بَاشَل): Yaban soğanı, kökü

b.77a.5

basal-ı unsul (): yaban soğanı, ada soğanı kökü

b.43a.11, 118a.8

basarahu (بَاسَرَاهُ): onun görme duyusu

b.204a.4

başıra (بَاسِرَا): görme, görüş

b.s1 68b.12

bāsilikūn (بَاسِلِيكُون): fesleğen veya reyhan

b.97a.4, 97b.8, 105b.12, 107a.2, 125a.1, 140a.10,
141b.7, 145b.2, 147a.8, 147b.4, 150a.1, 150b.3,
152b.1, 153a.8, 155b.4, 155b.11, 196b.2

basit (بَاسِيط): Sade, yalın

b.dür 200b.1

başıret (بَاسِرَت): öncede görüş, seziş

b.170b.1

basmak (بَاسَمَ): baskı vermek, basmak

b.188b.7
baş (^bباش): baş, kafa

b. 35b.13, 40a.2, 41b.7, 49a.11, 49a.12, 89b.10,
110a.7,

b.a21b.12, 24a.1, 34b.4, 34b.6, 34b.5, 34b.10,
36b.8,, 37a.6, 39a.4, 39a.6, 39b.6, 39b.11,
40b.9, 41a.1, 42a.9, 42a.18, 43b.6, 44b.2,
48a.12, 50a.4, 55a.10, 55b.4, 55b.9, 56b.11,
55b.12, 57b.11, 57b.12, 59a.8, 59b.7, 60a.7,
95b.3, 109b.5, 115a.10, 133a.11, 145b.1, 172a.9,
172a.13

b.da 22a.5, 22a.10, 40b.4, 70b.12, 96a.2, 96a.5,
201a.9,

b.dadur 69a.10

b.dan 49a.7, 71a.9, 130a.3,

b.dur 24b.5,

b.l 19b.12, 31a.3, 39b.9, 41a.2, 41a.4, 43b.4,
43b.4, 51a.2, 59b.11, 60a.11, 96a.6, 98b.1,
109b.4, 110b.8, 112a.2, 113a.2, 114b.4, 115a.9,
120a.9, 120b.3, 129b.2, 129b.8, 136b.7, 145a.10,
154b.6, 165b.3,

b.ıla 90b.8, 99a.2,

b.ına 44a.4, 44b.3, 45a.4, 52a.8, 58a.12, 59a.3,
164b.10, 166b.4, 173b.9, 173a.11, 199b.6,

b.inı 23b.6, 37a.5, 41a.6, 95b.5, 169a.7, 187b.1,

b.indan 189b.13, 200a.6, 200b.4

b.inuñ 37a.1,

b.larını 99b.6

b.uñ 6b.9, 22ab.7, 22a.9, 22a.13, 22b.5, 23a.13,
23b.3, 23b.4, 35b.5, 23b.11, 24b.6, 26a.8,
26a.10, 26a.11, 26b.3, 34a.7, 46a.3, 48b.3,
53b.10, 59a.9, 71b.6, 72a.9

2. uç, nokta, bir mesafenin başlangıç yeri

başdan aşığa 201a.10

baş ayağa 170a.3

başdan başa 140a.4

baş ağrısı: başta ağrı olması, baş ağrısı

b.ları 47b.12, 72a.6

b.ların 33a.4, 33a.11, 33a.5, 59a.12, 59b.1,
b.larına 48a.6, 171b.3
b.larında 58b.(1)3,
b.larından 162a.12, 177b.8
b.larını 33b.3, 33b.6, 49a.8, 52a.12, 52b.13, 53b.3
b.larının 2b.2, 32b.10, 33a.2, 33a.3, 41b.5, 41b.6,
41b.12, 41b.12, 47a.8, 50b.1, 58b.10, 59a.12,
b.sı 33b.7, 34a.2, 34b.11, 37a.7, 39a.5, 39a.11,
39a.13, 40b.8, 41a.9, 45a.6, 45b.1, 48a.13,
48b.1, 48b.2, 49a.9, 50a.9, 50b.3, 51a.13,
52a.13, 52sb13. 53a.13. 56b.12, 57a.1, 57a.2,
58a.12, 58b.4, 59b.9, 59b.12, 57a.1, 57a.2,
58a.12, 58b.4, 59b.9, 59b.12, 60a.3, 60b.9,
72a.4, 116a.13, 144b.1, 168a.4, 170b.4, 171b.4,
173b.12, 186b.10, 189b.1, 202b.3,
b.sıla 37a.8, 39a.12, 44b.1, 45a.7, 55b.11, 171a.5,
b.sın 33a.6, 33a.7, 33a.7, 33a.8, 33a.9, 33a.10,
33a.12, 33a.13, 33b.1, 33b.2, 33b.5, 40b.3
b.sına 34b.8, 39a.2, 41a.5, 43a.8, 43b.1,
b.sında 40b.10
b.sından 35b.1, 40b.1, 46a.11,
b.sını 33a.1, 33b.4, 34b.10, 34b.10, 34b.13, 40a.1,
44a.6, 51a.7, 56b.8, 57a.9, 58b.3, 60b.1
b.sının 32b.11, 32b.12, 32b.13, 35b.10, 35b.11,
42a.3, 45a.3, 46a.7, 46a.8, 47a.6, 50a.6, 50a.8,
50b.10, 51a.8, 51b.3, 51b.4, 51b.10, 53b.4,
56b.9, 57a.10, 59b.13, 60a.5, 60a.13

başı ağrısı: baştaki ağrı, ban ağrısı

b. 46b.12, 52b.9, 53a.10, 60a.3, 167a.4,

başın ağrısı: baştaki ağrı, baş ağrısı (bkz. b.ağrısı)

b.46a.10

baş çekzinmek (): baş dönmesi

b.47b.1

baş çekzin- (bkz. baş çekzinmek başı dönmek)

b.üp 50a.10, 188a.6

baş çenakı:kafatası

b.nun 23b.9, 56b.8

başını depret-: başını oynat-, kımıldat-

b.49a.12

baş kılı: baştaki kıl, saç

b.dan 98b.9, 98b.11,

baş tamarı: sağ kulak arkasından kan alınan damar

(bkz.tamar)

b.ından 101a.7

b.ları 40a.6

b.ların 71b.7

b.unları 47a.12

karınca başı: karıncanın başı (miktar olarak)

b.174a.8

mıh başı: çivinin tepesindeki olan miktar

b.174b.4

sinek başı: hastalık ismi (bkz. re'süz-zab)

b.174b.1

başla-: bir olay veya kavramın önü, evveli; bir şeye etkisini göstermek

b.dı 184a.7

b.duğına 80a.1

b.mış 167b.12

b.r 115b.6, 125a.4, 166b.13, 167a.5, 182b.5,
181b.2, 182b.9

b.sa 136a.6,

b.ya 60b.13, 70b.8, 193a.11

bat- (-بُتْ): 1. gömmek, saplamak

b.a.99a.9

b.up 96b.3

2. yanmak, sancımak

b.duğu 127a.9

batmak (-بُتْ): saplanmak, gömülmek

b.170b.3

batıl (-بُتْل):

batıl eyle-: kesmek, önüne geçip bozmak

b.mek 3b.9,

b.ye 9b.2

batıl it-: kesmek, önüne geçip bozmak (bkz. b.ol-)

b.er 140a.3, 176a.8, 179b.4, 180b.3, 181a.9

b.eydi 96b.6

b.üp 121 b.10

bātıl ol-: başa gitmek, bozulmak, kaybolmak

b.maz 11bb.11

b.mış 201b.1

b.ur 11a.13, 11b.9, 25b.9, 65b.12, 95a.5 124a.7,
176b.12, 181b.2, 192b.1, 196a.10, 198a.13,
202a.1, 202a.8,

b.ursa 45a.4,

batī (باطی): yavaş, ağır hareketli

b.41b.11

batman (باتمن): iki okkadan sekiz okkaya kadar
değişebilen sıvı ve tahıl ölçüsü

b.37b.9, 37b.10, 37b.12, 37b.12, 37b.13, 38a.1,
38a.12, 38b.9, 43a.6, 46b.9

bat(ı)n (باطن): dehili, içe ait: başluk, karın

b.25b.4, 25b.10, 25b.12, 260a.1, 26a.2, 26a.7,
b.a 9a.13, 25b.6, 26a.3, 26a.7

b.dan 25b.6, 26a.2

b.dandur 25b.5

batn-ı evvel (باطن اول): ilk kısım, bölüm, ilk tabaka ilk
nesil

b. 25b.3

b.den 63b.1

b.e 25b.9

b.larun 25b.1

b.ından 157a.2, 157b.3,

batn-ı sālīs: üçüncü boşluk, karın

b.dedür 26a.1

b.un 25a.7

Bayezid han (بایزید خان): osmanlı padişahı, Sultan Fatih'in
oğlu

b.1b.10

bā-zehr (بازهر): zehir ile, zehirli

b. 7a,3

ba'zī (بعضی): kimi, bir kısmı, biraz

b. 15b.7, 32b.6, 43b.8, 60b.2, 67b.4, 67b.9, 70b.5,
70b.6, 70b.6, 74a.2, 74a.2, 85b.1, 85b.12,
88a.3, 93a.2, 105b.7, 106a.5, 106a.7, 106a.11,

111b.6, 123b.13, 124a.2, 136b.10, 137b.6, 150b.9,
174b.6, 178b.10, 193b.4,
b.lar 64b.7, 80b.11, 106a.12, 174b.7, 178b.13,
190a.11,
b.lara 182b.4
b.ları 193a.6

b.sı 32a.8, 73a.12, 73b.5, 75a.4, 100a.10, 11ab.4,
110b.4, 133b.2, 133b.2, 143b.13, 150a.7, 150a.8,
150a.8, 150a.13, 160a.1, 160a.4, 160a.12, 162a.3,
166b.11, 166b.13, 179a.3, 179a.4, 180a.12,
180a.13, 180b.1, 180b.3, 180b.10, 180b.11,
182b.6, 191b.13, 192a.10, 192a.10, 192b.2,
193a.7,

b.sına 23b.7

b.sını 17b.3, 17b.4

b.sının 167b.13, 192a.12

bebek (بَيْكَة): :

göz bebeği: gözün ışığa karşı büyüyüp küçülebilen kısmı

b.63a.13

b.nün 63a.13

becid (بَعْد): Sık sık

b.89bb.4, 111a.13, 153a.13, 158a.7,

bedef'-i kavī rādi (بَدْعٌ قَوِيٌّ رَادِعٌ): uzaklaştırıcı,

engelleyici ilaçların kuvveti ile izale etme

b.9a.13

bedel (بَدْل): karşılık, bir şeyin yerini tutmak

b.in 166a.3

beden (بَدَن): vücut, gövde, cisim, ten

b.15a.7, 47b.4

b.de 8b.4, 41a.5, 51a.9, 51b.6, 69b.7, 70b.12,

133a.11, 135a.10, 201a.9

b.den 17b.6, 60b.10, 73a.5,

b.e 11b.7, 15b.13, 16a.2, 16a.4, 17b.2, 19b.4,

19b.8, 24b.3, 96b.8

b.i 4b.1, 7b.2, 8b.2, 8b.2, 15b.2, 16a.12, 16a.13,

17a.7, 47b.2, 51a.10, 51b.1, 51b.7, 52a.4,

52a.9, 59a.3, 69b.8, 70b.13, 71a.6, 107b.9,

108a.4, 110a.8, 110b.9, 112a.2, 113a.2, 113b.2,

114b.4, 115a.9, 116b.1, 118a.1, 120b.3, 121a.13,
 133b.3, 137a.4, 140b.8, 147b.1, 148b.5, 155a.10,
 165b.2, 165b.11, 168a.7, 176b.2, 176b.2, 184b.4,
 186b.12, 193b.10, 196b.1,
 b.inde 11b.1, 11b.3, 12b.7, 13a.7, 13a.10, 13b.2,
 16a.10, 24b.1, 25b.8, 117b.3, 137a.12,
 b.indeki 21a.10
 b.ini 5a.4
 b.inün 3a.8, 15a.12
 b.leri 14b.4
 b.ün 6b.4, 8a.2, 8b.3, 8b.4, 10a.13, 14a.10, 15a.4,
 24b.3, 24b.4, 24b.6, 26a.3
 b.ünüzde 4a.1,

beden-i insan: insan vücudu, insan gövdesi

b.1 5b.2

be-emr-i bāri-i ta'ālā (بِأَمْرِ بَارِي تَعَالَى): Yüce
 Allah'ın emriyle

b.20a.1

bedid (بَدِيد): açık, görünür

b.146a.5

be-gāyet (بَغَايَت): oldukça, iyice, pek çok son, derece
 b.6a.7, 15b.5, 21b.1, 40b.10, 53b.7, 56b.6, 72a.10,
 89a.4, 89b.12, 122a.10, 133b.6, 158b.6, 173a.13,
 184b.11, 188b.11, 192a.13, 196b.13, 197b.11

behak (بَهَاك): sam lekesi, abraşlık hastalığı; insanın
 derisinde pul pul beyazlık ve alaca bir renk
 meydana getiren hastalık

b.10a.6

behire (بَهِيرَة): nefes sıkışıklığından dolayı
 yürümekte gülük çekmek, solumak

b.si 118b.12

belādūr (بَلَادُور): habbu'l-fehm de denilen ve ilaç olarak
 kullanılan, Hindistan ve civarında yetişen bir
 meyve

b.8b.7

belasān (بِلَسَان): pelesenk ağacı, balsama ve bu ağacın
 yağı

b.77a.3

belesan yağı(n):119b.7, 173b.12, 185b.12, 186a.12,
204a.8,

b.1 173b.13

b.11a 186a.10, 186a.13

b.1n1 199a.7

beli(بلی): evet doğrudur manasında tasdik sözü

b.167a.1, 188a.1,

belilec (بلیج): helile ağacının meyvesi

b.77b.10, 209b.4

belki (بلیک, بلیک): 1. ihtimal, olabilir

b.24b.12, 35a4, 73a.8,

2.hattā

b. 34b.12, 177a.19, 189a.2

belkim (بلیکم): ihtimal, olabilir

b.4a.10, 11b.6, 104a.9, 149a.2

belür-(بیلور): çıkmak, görünmek

b.181b.13

b.meye 99b.8, 165a.3

b.meyecek 108a.7

b.mez 188b.3

b.se 116a.1

b.süz 153a.1, 164b.6, 168a.1

b.üp 4b.7

b.ür 143a.12

belürt- (بیلورت): çıkartmak, ortaya koymak

b.e 87b.8

belür-düğünleyin (بیلوردüğünلین): belirince, görüldüğü
vakit

b.144a.2

ben: (بن): ben, I.teklik şahıs zamiri

b.104b.1, 169a.6, 184a.11

b.üm 3b.6, 3b.9, 98a.9, 140a.13

benc (بنج): "ban otu" denilen, uyku verici ve göz
bebeğini açan bir ot

b. 9b.3, 77b.3

bend (بند): bağ, düğüm

b.leri 71b.3

b.lerle 25a.13

benefşe ([°]بَنَفْشَة) : menekşe çiçeği

b.11a.10, 34a.4, 37a.3, 52b.4, 54b.4, 54b.4, 56a.9,
57b.9, 59a.4, 59a.6, 60a.10, 60a.11, 105a.3,
105a.9, 109b.7, 133b.1, 133b.4, 144a.9, 165b.4
b.yi 105a.6, 136b.5, 166a.13,
b.yile 36b.1, 129a.8

benefşe nigeği: menekşe kokusu

b.37a.11

benefşe suyu(n): Menekşe çiçeğinden elde edilen su

b.1 36b.7

benefşe şarabı(n): Menekşe şerbeti

b.11a 36a.10, 60a.9

b.1n 129b.6

benefşe yağı(n): menekşe çiçeği yağı

b.56a.2

b.1a 36b.10, 37a.4, 39a.7, 52b.6, 57b.7, 147a.4,
b.n 54a.12, 54b.2, 55b.12, 59a.9, 166b.2, 172a.13,
199b.6, 204a.1, 204a.1, 204b.11

b.ndan 55b.13

b.n1 34a.5, 50a.2

kaynanmış benefşe: Kaynatılmış menekşe suyu,

b.60a.8

kuru benefşe: Kurutulmuş menekşe

b.38b.5, 54a.8, 166b.4

b.yi 105a.4

ben(i)z: ([°]بَنِيز) Beniz, yüz, çehre

b.i 35b.12

b.ün 46a.9

ben(i)ze-: ([°]بَنِيز) şekil ve muhteva olarak yakın olmak,

b.düğü 93a.3 benzetmek

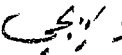
b.mez 61b.10

b.r.13b.1, 13b.6, 14b.12, 16b.10, 19a.8, 22a.12,
22b.2, 22b.3, 27b.8, 34a.4, 34b.4, 35b.7,
36a.8, 37a.12, 41b.2, 52a.3, 52b.3, 53a.8,
57a.5, 58a.4, 62a.4, 62a.6, 62a.11, 69a.7,
69b.1, 69b.2, 69b.4, 71a.4, 74b.10, 74b.11,
75a.8, 86a.4, 87a.11, 89b.3, 95b.9, 95b.13,
96b.9, 109b.1, 120b.6, 121a.1, 122a.2, 127b.8,

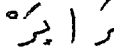
129a.13, 139b.12, 146b.6, 155b.12, 156b.12,
156a.1, 161b.88, 162a.2, 165b.4, 169b.7,
186b.11, 193a.2, 197b.10, 201b.4, 201b.8,
201b.9

b.rdür 27b.6,

b.ye 12b.6, 18b.11, 18b.12, 18b.13

ben(i)zeyici (): uyumlu, benzemeye mutemayil
b.70a.11

ber (): ber-sebil:yoluyla
b.162b.3

berāber (): denk, eşit miktarda

beraber iT-: eşit miktar olmak

b.eler 34a.10

beraber ol-: eşit hale getirmek

b.a 36b.1

b.acak 18a.13

b.sa 21b.7

2. Birlikte, bir arada

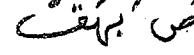
b. 43a.11, 44a.7, 48a.2, 55a.6, 95b.10, 119a.8
119b.10, 122b.12, 148b.8, 206a.9

b.ince 209a.9

b.indе 65b.9, 161a.10, 161a.13

b.inden 187b.8

b.ine 187b.13

beraş-ı behaḳ () ciltte beyaz ve siyaha yakın
lekeler halinde beliren cüzam hastalığı

b.10a.6

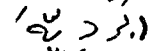
berd (): göz kapağında oluşan dolu tanesine
benzeyen bir ur

b. 77a.2, 84a.11, 92a.2, 92a.3, 92a.5, 92a.11,
92b.8, 95a.13

b.i 92b.9

berdemide (): urulmuş, kabarma, şişme vücut
azalarından birinin şişmesi

b.143a.9

berdiyye () beyinden gökapaklarına doğru uzanan
sinirler denir.

b.143a.9

- beriyyi** (**بِرْيِي**): yabani, ıslah edilmemiş
b.82a.6
- berhem** (**بِرْهَم**): Karışık, çapraşık
b.30a.10
- berkiT-** (**بِرْكِيْ- , بِرْكِيْ-**): sağlamlaştır-, güçlendir
b.e. 119b.13,
b.eler 100a.12
b.up 129a.11
b.ür 82b.9
- berkin-** (**بِرْكِيْ-**): sağlamlaştır-, güçlen-
b.23b.4
- bert** (**بِرْت**): mayasıl ve uçuk gibi kabarcıklı bir
alt hastalığı
b.27b.11
- beryuma** (**بِرْيُوْمَه**): eski tababette gözü kuvvetlendirmek,
yazını kurutmak için kullanılan muhtelif
maddelerden terkip edilmiş bir göz damlasına
verilen ad.
b.130a.7
- berz** (**بِرْز** "berd" A.E): Bkz. berd
b.90b.8
- beser** (**بِسْر**): çıban, sivilce
b.ile 74b.1
- besere** (**بِسْرَه**): vücutta çıkan sivilce, ufak
çıban.
b.75b.3, 159b.10, 160a.10, 168a.7, 169b.2, 169b.4,
175a.13
b.den 162a.11,
b.ler 40a.5, 100b.10, 112b.10, 159b.13,
b.lere 80a.3
b.leri 156b.3
b.lerün 160a.4, 161a.5
b.nün 160b.4
b.ye 168b.7
b.yi 159b.9
- besfayic** (**بِسْفَايِج**): pespaye, pespayendene muarreb kaya
eğreltisi
b.42b.11, 46b.3, 184b.8

- beste** (**بَسْتَه**): kapalı bağlı bitiştirilmiş, donmuş,
b.31b.6, 65b.11, 172b.12
- beş** (**بَشَى**): beş sayısı
b.22a.11, 43a.13, 46a.7, 46b.8, 47a.9, 48a.7,
48a.11, 54b.4, 102a.13
b.er 40a.2, 48b.9, 101b.12, 103b.7
- beşāret** (**بَشَارَت**): müjde, muştı
b.188a.3
- beşinci** (**بَشِيعِي**): beşincisi, beşinci sırada olan
b. 6b.5, 20a.1, 23a.2, 33b.11, 34a.3, 36a.1, 40a.5,
41b.5, 41b.9, 46a.11, 47a.12, 61a.8, 62a.7,
62b.11, 65a.10, 67a.12, 70a.4, 72a.11, 72b.7,
73b.12, 75a.3, 90b.12, 91a.9, 91b.6, 95b.11,
97a.3, 110a..3, 116b.3, 125b.5, 125b.12,
126b.10, 126b.13, 145a.2, 156b.6, 165b.7,
170a.11, 171a.3, 176b.5, 177b.8, 181a.3,
182a.7, 191b.4, 194a.4, 194a.7, 199a.12,
200a.10,
- betr-i iltisak** (**بِتْرِ الْإِلتِصَاقِ**): iki organın kusurlu olarak
birbirine yapışması
b.148b.11
- bevārid** (**بَوَارِد**): soğutulmuş şeyler, yemekler
b.leri 35a.11
- bevl** (**بَوْل**): idrar, sidik, üre
b.10a.10, 34a.3, 40b.6, 40b.10, 57b.6, 60a.1, 60a.2
bevl tutmaklık: idrarını tutabilmek, sidiğini kaçırmamak
b.a 11a.1
- beyān** (**بَيَان**):
beyan eylet: açıklamak, tarif etmek ifade etmek
b.r 21a.8
b.yem 186b.8
b.yevüz 26a.9
beyan ey T-: söylemek, açıklamak
b.ür 186b.2
beyan iT-: açıklamak, tarif etmek, ifade etmek (beyan
eylemek)
b.dük 85b.11
b.düm 108b.5

b.düğümüzden 32b.7

b.elüm 46a.2

b.er 63b.3, 73a.2, 90b.4, 205a.2

b.ür 191a.11,

beyan ol- : açıkla-

b.sa 90b.6

beyan olun-: açıklanmak

b.a 30b.7

beyaz (بَيَاض): 1.beyaz renk, ak

b.208b.6

b.ında 156a.4

2-gözde bir hastalık çeşidi

b.162a.8, 162a.9, 162b.10

b.a 79b.7, 81b.3, 185b.13, 207b.9, 211a.6,

b.ı 81a.6, 162b.9, 163a.10, 163b.5, 164a.1, 164a.6,

204b.5, 207b.7, 208b.11, 211b.2

b.ın 163a.11

b.ını 79a.7

b.lara 162b.13

b.ları 162b.6

b.ı 79a.6, 162a.7

beyazü'l-hedeb (بَيَاضُ الْحَدَب): kaş dökülmesi

b.91b.10, 120a.13

beyni (بَيْنِي): beyin, insan ve hayvanın kafatasındaki

hareket ve duyu merkezi

b.19a.7, 21b.9, 23b.10, 24b.13, 25a.13, 29a.13,

696b.13, 164b.11

b.e 23b.10

b.den 25a.5

b.dür 19a.12, 24b.3

b.iledür 24b.6

b.nün 6b.8, 24a.13, 24b.5, 24b.9, 25a.8,

b.sin 56a.5

b.ye 23b.10, 25a.6, 25a.11, 63b.9

beytü'l-mevt (بَيْتُ الْمَوْت): ilm-i nücūma göre sekizinci aya

verilen addır

b.dür 20b.7

beyveste (بَيْتُ سِتْر): ulaşmış bitişmiş (bkz. peyveste)

b.151b.7

beyza (*بَيْضَا*)

beyza akı: yumurta akı

b.77b.1

beyziyye (*بَيْضِيَّة*): gözün tabakalarından biri, ağ tabaka

b.63a.6, 65a.4, 65a.5, 179a.9

b.nün 65a.9, 198a.8, 198a.11,

bez (*بَز*): pamuk veya yünden örülmüş kuma parçası

b.den 86b.5

b.e 55b.3

b.i 55a.7, 55b.4, 59a.9

b.ile 117a.11, 151a.12

b.in 123b.10, 139b.6

b.ine 54a.9, 55b.8

b.ün 132b.8

bezr-i kaṭūnā (*بَزْرِ قَطُونَا*): pire otu, boğa yaprağı gibi isimler verilen bitkinin taneleri

b.35a.7, 36a.11, 37b.12, 38b.8, 60a.9, 69b.4,

77b.8, 98a.7, 112b.7, 173a.11, 175a.11,

b.dan 36a.13

b.yıla 34b.3

bıçak (*بِیْجَاق*): kesici, delici, yarıcı alet

b.ıla 170b.12

bınar (*بِنْار*): pınar, çeşme

gözün bınarı: gözün burun yanındaki köşesi

b.na 83b.1, 102b.11

b.ındağı 151a.13

bıraK- (*بِرَاك*): 1. saklamak

b.alar 167b.5

2. katmak, ilâve etmek

b.a 49a.5

b.acak 58b.(1)12

b.alar 38a.9

3.Koymak

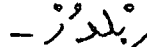
b.alar 123b.7, 134a.2, 147b.8, 153b.8, 154b.4,

199a.1, 199a.5, 204b.10, 206a.10, 206b.13,

207a.9, 207b.9, 207b.12, 208a.5, 208a.9, 208a.12,

- 208b.2,
b.mışlar 151a.10
b.salar 163a.10
b.up 7b.12, 152b.9,
b.ur 117b.3
b.urlar 134a.1
- bırakma** -: (بَرَكَمَ) koymamak
b.yalar 102b.6, 134a.2
- bi-‘avnillah** (بِعَوْنِ اللَّهِ): A. llah'ın yardımı ile
b.212a.13
- bi-derd** (بِدَرْدٍ): dertsiz
b.143b.9
- bi-elem** (بِعِلْمٍ): dertsiz, üzüntüsüz
b.128a.11
- biğayrı** (بِغَيْرٍ): başkasıyla
b.200b.2
- bī-girān** (بِحُرَاةٍ): sınırsız (bkz. Behr-ı bi-gira)
b.dur 195a.6
- bi-haber** (بِخَبَرٍ): habersiz bilgisiz
b.73b.13
- bi-haseb-i zalik** (بِحَسَبِ ذَلِكَ): bu hesapla bu hesaba göre böylece
b.201b.13
- bi-iznillahi** (بِإِذْنِ اللَّهِ): A. llah'ın izni ile
b.209b..1
- bī-kasd** (بِقَصْدٍ): istemeyerek
b.188b.9
- bi-nefsihi** (بِنَفْسِهِ): bizzat, kendisi, kendisi ile,
b.179a.1
- bī-şek** (بِشَكٍّ): şüphesiz
b.65b.3, 132a.4, 134b.9
- bī-tertīb** (بِتَرْتِيبٍ): tertipsiz, düzensiz
b.100a.9
- bī-ziyān** (بِزِيَانٍ): zararsız
b.7a.7
- bil-** (بِلٍ): Bilmek, anlamak, tanımak
b.düm 3a.1
b.e 6a.8, 6a.10, 12a.9, 14a.6, 15a.6, 15a.13,

32b.9, 67a.1, 96b.9, 134a.2,
 b.eler 103b.3, 134b.2, 191a.2
 b.esiz 12a.1, 12b.11, 14a.3, 17b.10, 21a.9, 24a.13,
 25a.13, 26a.11, 26b.9, 30b.2, 47a.7, 49a.8,
 58a.8, 60b.3, 61b.2, 63b.3, 64a.1, 73a.2,
 85a.12, 88a.2, 105b.3, 127b.5, 129b.9, 132.8,
 134a.5, 135a.11, 151b.1, 158b.12, 174a.12,
 180a.9, 183a.11,
 b.esüz 183b.2
 b.meyeler 164b.2
 b.meyeler 164b.2
 b.mez 27b.10, 27b.13
 b.mezler 6a.5, 6a.6, 136b.12

bildür-(): anlatmak, öğretmek, göstermek

b.ür 6b.1, 6b.2, 6b.3, 6b.9, 6b.4, 6b.5, 6b.6,
 6b.7, 6b.8, 12a.7, 14a.10, 17a.5, 20a.2, 24a.13,
 26a.10, 32b.10, 32b.11, 32b.12, 32b.13, 33a.1,
 33a.2, 33a.3, 33a.4, 33a.5, 33a.6, 33a.7,
 33a.8, 33a.9, 33a.10, 33a.11, 33a.12, 33a.13,
 33b.1, 33b.2, 33b.3, 33b.4, 33b.5, 33b.6,
 35b.11, 40a.2, 40b.3, 41b.6, 46a.7, 47a.7,
 49a.8, 50a.7, 50b.10, 51a.7, 51b.3, 52a.12,
 52b.13, 53b.3, 56b.9, 57a.10, 58b.3, 59a.12,
 59b.8, 60b.1, 61a.3, 61a.4, 61a.5, 61a.6, 61a.7,
 61a.8, 61a.9, 61a.10, 61a.11, 61a.12, 61a.13,
 61b.1, 67b.12, 69a.3, 72a.11, 75b.11, 85a.11,
 88b.4, 90b.8, 90b.9, 90b.10, 90b.11, 90b.12,
 90b.13, 91a.1, 91a.2, 91a.3, 91a.4, 91a.5,
 91a.6, 91a.7, 91a.8, 91a.9, 91a.10, 91a.11,
 91a.12, 91a.13, 91b.1, 91b.2, 91b.3, 91b.4,
 91b.5, 91b.6, 91b.7, 91b.8, 91b.9, 91b.10,
 91b.11, 91b.12, 92a.1, 92a.3, 92b.11, 93b.4,
 94b.1, 95b.12, 96b.1, 100a.8, 100b.5, 102b.8,
 103b.10, 104b.6, 108b.11, 109a.9, 109b.8,
 110a.3, 110b.3, 111a.8, 111b.8, 112a.9, 112b.8,
 113a.8, 113b.9, 114b.12, 115b.4, 116b.4, 117a.3,
 117b.1, 118a.13, 120b.1, 121a.1, 124b.9, 125a.2,
 125bb.6, 125b.8, 125b.9, 125b.10, 125b.11,

125b.12, 125b.13, 126a.1, 126a.2, 126a.3,
 126a.4, 126a.5, 126a.6, 126a.7, 126a.8, 137b.2,
 139b.10, 143a.8, 145a.3, 145a.3, 145b.4,
 145bb.12, 150a.5, 150b.8, 154a.6, 155a.5,
 155b.6, 155b.13, 156a.12, 156b.2, 156b.3,
 156b.4, 156b.5, 156b.6, 156b.7, 156b.8, 156b.9,
 156b.10, 156b.11, 156b.13, 159b.10, 162a.8,
 165a.7, 165a.7, 165b.7, 166a.1, 166b.8, 167b.9,
 169a.11, 169b.8, 170a.5, 170a.7, 170a.8, 170a.9,
 170a.10, 170a.11, 170a.12, 172b.1, 174a.2,
 175b.8, 176b.6, 191a.10, 191a.12, 191b.1,
 191b.2, 191b.3, 191b.4, 191b.5, 191b.8, 191b.9,
 191b.10, 191b.11, 194a.2, 198a.5, 199a.13,
 199b.13, 200a.7, 201b.2, 202b.12, 203a.10,
 203a.10

bilin- (**يَلِينُ** -): öğrenilmek, anlaşılmak

b.di 25b.7, 30a.4, 186b.9

b.düğinden 12b.10

b.e 12b.3, 103b.4, 142a.2, 180a.10

b.ür 182b.13

bile (**بِلَى**): 1. dahi, da, de

b.53a.4, 57a.2, 93b.7, 93b.7, 94b.6, 94b.6, 94b.7,
 95a.8, 99b.3, 104a.8, 105b.3, 125a.7, 140a.4,
 141a.11, 150b.11, 150b.13, 151a.1

2. birlikte, beraber, ile

b.49b.13, 51a.12, 55b.4, 94a.3, 124b.4, 136b.5,
 181b.7, 181b.8, 189a.8

b.dür 66a.9

bilegü (**بِلْغُو**):

bilegü taşı: kesici aletleri keskinlemek için kullanılan
 özel bir taş

b.207aa.13 **بِلْغُو**

bi'l-küllîye (**بِالْكُلِّيَّةِ**): tamamen, büsbütün

b.125b.4, 168a.1

bilme (**يَلْمَعُ**): bilgi sahibi olmak, tanımak

b.14a.4, 27b.8, 41b.13, 61a.3

b.ile 14a.3, 180a.2

b.ligi 61a.9, 73a.2

bilmekçün: bilmek için

b.21a.3

bilmek gerek: bilmelidir, öğrenilmiş olmalıdır

b.11a.6

b.dür 11b.1, 11b.8, 12a.9, 17a.6, 53a.1, 54a.2,
62b.3, 70b.7, 74b.12, 87a.2, 102b.3, 120b.2,
126b.7, 180a.11

bimarhāne (بیمارخانه): hastahane

b.1erde 4b.13

bimarī endām-ı mürekkeb (بیماری اندام مرکب):

mürekkep endamların hastalığı diye bilinen bir
çeşit hastalık

b.13b.8

bin (بن): oğul (ibn'den kasıltılmış)

b.59a(1)13, 104a.13

bin- (-بن) binmek

b.üp 201a.12

bir (بر): 1 bir, bir sayısı

b.4b.1, 11b.9, 12b.4, 17b.7, 18a.3, 18a.4, 21b.10,
22a.4, 22a.13, 22b.4, 22b.8, 22b.11, 23a.4,
23a.5, 24a.10, 24a.10, 25a.2, 26a.7, 26a.7,
26b.7, 28a.11, 30b.9, 30b.11, 31b.4, 31b.8,
34a.11, 35b.2, 35b.3, 37a.7, 37b.9, 37b.12,
38a.1, 38a.2, 38a.13, 38a.13, 38b.7, 38b.9,
38b.12, 39a.3, 39a.7, 42a.4, 42b.2, 42b.5,
43a.2, 43a.3, 43a.6, 43a.7, 43a.13, 44a.10,
44a.11, 45b.4, 45b.5, 45b.6, 46b.4, 47b.8,
47b.9, 47b.10, 49a.3, 50b.6, 54b.5, 54b.6,
54b.13, 55a.6, 55b.5, 55b.6, 57b.1, 57b.2,
57b.13, 59a(1).3, 59a.5, 59b.2, 62b.2, 63a.7,
63a.8, 64a.7, 64a.12, 66a.8, 66a.9, 66b.5,
69a.6, 70b.9, 74b.8, 75a.2, 77a.7, 78a.11,
85b.1, 86a.3, 86a.7, 86b.4, 87a.12, 89b.6,
90a.12, 90b.6, 92a.10, 92a.13, 93a.9, 93a.11,
93b.6, 95a.6, 96a.10, 97a.1, 97a.1, 97b.1,
97b.7, 98a.6, 98b.9, 98b.11, 99a.3, 99b.13,
100a.4, 100a.5, 100a.5, 100b.2, 101b.3, 101b.10,

101b.12, 101b.13, 102b.2, 102b.3, 103a.12,
 103b.1, 103b.8, 105b.12, 101b.13, 102b.2,
 102b.3, 103a.12, 103b.1, 103b.8, 105a.9,
 105a.10, 106b.12, 106b.7, 107a.1, 107a.5,
 107a.12, 107b.1, 107b.4, 107b.13, 114a.4,
 116b.13, 117b.9, 118a.5, 118a.6, 118a.7, 119b.1,
 120a.4, 122b.2, 124a.7, 124b.2, 125a.10,
 125a.13, 125a.13, 125b.1, 127a.5, 128a.9,
 128a.12, 129a.2, 130a.8, 130b.4, 131a.1, 131b.6,
 132b.5, 133a.2, 133b.11, 136a.6, 138b.11,
 140b.3, 140b.5, 141a.12, 142a.8, 142a.13 142b.9,
 142b.11, 143a.3, 143b.4, 144a.12, 144b.5,
 144b.10, 145a.1, 147a.1, 147a.4, 148a.2, 149a.2,
 153a.4, 153a.7, 153a.12, 153b.5, 153b.7, 153b.9,
 153b.10, 154a.4, 154b.1, 154b.4, 155a.1, 158a.6,
 158b.9, 159a.7, 163a.5, 163a.9, 163b.1, 163b.9,
 164a.3, 164a.5, 164a.11, 164b.2, 165a.4, 165a.5,
 167b.4, 170b.12, 171a.12, 171b.6, 171b.9,
 171b.11, 171b.13, 172a.2, 172b.8, 173b.4,
 173b.5, 173b.6, 173b.10, 173b.12, 174a.10,
 175a.6, 178a.6, 179a.3, 179a.6, 179b.8, 180a.5,
 180a.6, 181b.2, 181b.7, 181b.12, 181b.13,
 183a.13, 183b.5, 184b.5, 185a.2, 185a.6,
 185a.10, 185a.13, 185b.11, 185b.12, 186a.3,
 186a.4, 186a.7, 186a.12, 187a.5, 187a.12,
 187b.1, 187b.2, 188b.3, 190a.6, 190b.11,
 192b.10, 194b.13, 196a.4, 196a.5, 199a.10,
 204b.2, 204bb.3, 204b.6, 204b.8, 205a.7, 205a.7,
 205a.9, 205a.11, 205a.13, 205b.2, 205b.3,
 205b.4, 205b.8, 205b.11, 105b.13, 206a.2,
 206a.3, 206a.4, 206a.6, 206a.13, 206b.4, 206b.5,
 206b.8, 207a.2, 207a.2, 207a.7, 207a.11, 207b.1,
 207b.6, 207b.8, 208b.1, 208b.4, 208b.9, 209b.9,
 209b.10, 210a.1, 210a.10, 210b.8, 210b.10,
 211a.7, 211a.9, 211a.13, 211b.3, 211b.4, 211b.9,
 211b.11, 212a.4, 212a.9
 b.i 8a.4, 12b.11, 17b.6, 18a.3, 18a.4, 21b.12,
 23b.13, 24b.3, 24b.11, 28a.1, 28a.2, 32a.3,

32a.6, 33b.7, 33b.13, 35b.12, 40a.2, 40b.4,
 41b.7, 46a.8, 47a.9, 49a.10, 51b.5, 59b.13,
 63b.5, 63b.6, 63b.7, 63b.8, 63b.9, 65a.13,
 65b.13, 66a.5, 69a.4, 69b.5, 72a.13, 73a.4,
 73a.13, 93b.8, 94b.7, 94b.9, 95a.1, 97a.1,
 115b.5, 117b.9, 118b.1, 118b.3, 125a.6, 127b.6,
 127b.10, 129a.5, 130a.9, 137b.5, 143a.10,
 146a.2, 150b.11, 151a.5, 151a.10, 151b.1,
 156b.1, 160a.6, 160b.3, 160b.11, 162a.9, 165a.8,
 166a.2, 167b.10, 168a.2, 169b.11, 170b.2,
 172b.3, 172b.6, 175b.13, 176a.11, 177a.11,
 177b.6, 175b.13, 176a.11, 177a.11, 177b.3,
 181a.13, 182a.2, 182b.13, 187a.7, 187b.6,
 191b.10, 192b.4, 193a.2,, 194a.3, 194a.10,
 194a.13, 195a.2, 195a.12, 195b.12, 196b.11,
 197a.4, 197a.9, 198a.6, 200a.8, 202a.3, 202a.4,
 202b.13

2. yalnız, sadece

b.148b.8,

3. başka

b.34b.5, 57b.6, 99b.3, 97b.3

4. az, azıcık

b.87b.2, 87b.3,

5. öyle, öylesine

b.66a.13, 79b.5, 84a.3,

6. aynı, farksız

b.105a.11, 181b.9, 181b.12, 182a.3

b.dür 8b.13, 192b.2

7. herhangi bir

b.1b.2, 1b.11, 2a.7, 3a.13, 3b.4, 4a.2, 4a.4,
 4a.13, 4b.7, 5a.3, 7a.8, 7a.10, 7a.13, 7b.2,
 7b.5, 7b.10, 8a.10, 8b.1, 8b.5, 8b.10, 9a.2,
 9a.4, 9a.6, 9a.9, 9a.112, 9b.3, 9b.7, 9b.13,
 10a.8, 10a.11, 10b.1, 10b.10, 10b.12, 10a.5,
 12b.5, 12b.6, 12b.8, 12b.8, 13a.6, 13a.6, 13a.8,
 13a.11, 13b.1, 13b.6, 13b.11, 14a.5, 14b.7,
 15a.8, 15b.5, 15b.5, 15b.11, 16a.1, 16a.3,
 16b.2, 16b.5, 21b.9, 22a.7, 23a.12, 23a.12,

23b.7, 24a.4, 24b.7, 25a.7, 25b.9, 26b.7,
 27a.13, 27b.10, 28a.13, 28b.2, 30a.3, 32a.10,
 32b.5, 37a.5, 37a.13, 42b.7, 47a.11, 61b.2,
 62a.3, 62a.9, 64b.5, 65a.12, 65b.9, 66a.10,
 66b.6, 68a.2, 73b.5, 74a.6, 77a.11, 85b.4,
 86a.1, 87a.7, 90a.6, 92a.4, 94b.9, 95b.12,
 96b.8, 98b.9, 102b.10, 105a.7, 108b.12, 109a.11,
 109b.9, 110a.4, 110b.3, 110b.6, 111a.8, 112a.9,
 112b.9, 113a.9, 113b.9, 115b.4, 116b.4, 117b.4,
 117b.5, 118b.4, 118b.6, 119b.12, 119b.13,
 120a.8, 121a.1, 123b.6, 124a.6, 124b.9, 124b.11,
 129b.10, 129b.12, 129b.13, 130b.7, 132b.8,
 135b.11, 137b.4, 137b.7, 137b.8, 137b.8,
 137b.10, 139b.11, 141a.12, 142a.1, 143a.7,
 145a.3, 145b.5, 146a.4, 146a.8, 148b.13, 149a.3,
 150a.6, 150b.8, 151a.5, 155a.6, 156b.13, 157a.7,
 160a.10, 160a.11, 162a.4, 164a.7, 166b.6,
 169a.6, 171a.3, 174a.6, 176b.6, 177a.1, 177a.7,
 177b.4, 177b.6, 183b.10, 184a.11, 188a.12,
 192a.8, 192a.9, 192b.6, 192b.7, 194b.12, 197a.5,
 201a.2, 202b.,6, 203a.11

b.ine 7a.7, 94b.10, 104b.7, 111b.2, 131a.5, 147a.6,
 185b.4

b.ini 97b.9, 108a.2

b.inün 113b.10

b.isi 46a.2, 46a.3, 69a.8, 88a.4, 88a.5, 94b.13,
 183b.6, 195b.10

b.isile 27a.6, 94b.11, 115b.8, 169b.1, 169b.9,
 170b.3, 174a.5, 176b.1

b.inden 164a.2, 200b.4, 201b.3

b.isidür 62b.4

b.isine 181a.10

b.isini 209a.12

b.isinün 2a.9

biraz (**بِرَازْ**): bir miktar, biraz

b.22a.4, 98b.4, 116a.4, 129a.5, 131bb.8, 162b.8,
 180a.6

bir(i)biri (**بِرِیْ بِرِیْ**): biri ötekini, öteki de onu

b.89a.6

b.nden 7a.11, 12b.2, 14a.1, 18b.12, 21b.11, 31b.4,
31b.5, 93b.13, 103b.3, 176a.12, 180a.7, 181b.9,
b.ne 4b.2, 4b.3, 10a.1, 12b.1, 13b.13, 25a.13,
28b.8, 29b.8, 30a.11, 30b.13, 31a.8, 31a.11,
31b.4, 32a.10, 61b.10, 62a.8, 65a.6, 76a.1,
88a.8, 93b.5, 94a.12, 94b.3, 95a.2, 95a.3,
98a.12, 99b.1, 101a.7, 104b.4, 107a.7, 115b.8,
117a.8, 127b.3, 127b.4, 128a.8, 128a.11, 135a.2,
163b.7, 163b.8, 183a.13, 187a.4, 201b.4, 209a.5

b.yile 92a.9, 156b.1

b.yiledür 26b.5

bir buçuk (^{بِرْ} بِرْ): bir tam, bir yarım

b. 42b.3, 42b.5, 42b.6, 44a.9, 44a.10, 54a.9,
92b.8, 97a.12, 105a.8, 105a.10, 107a.3, 107a.4,
119b.2, 119b.6, 138b.10, 144b.8, 144b.10,
144b.13, 147a.2, 147a.2, 147a.11, 153a.5,
153b.4, 171b.10, 171b.13, 204b.3, 206a.6,
207a.4, 207a.6

birer(^{بِرْ} بِرْ): bir tane, bir tane alacak şekilde

b. 42b.3, 42b.6, 43b.7, 107b.13, 207a.12

birinci (^{بِرْ} بِرْ): ön sırada, ilk sırada

on biriçi: 91a.5, 104b.5, 126a.5, 155a.5, 181a.5,
194a.6, 200a.11, 205a.1

yigirmi birinci: 60b.1, 91b.2, 113a.8

atuz birinci: 91b.12

birinç (^{بِرْ} بِرْ): piring

b.204b.6

birkaç (^{بِرْ} بِرْ): birden fazla, bire yakın, üçü beşi
geçmeyen

b.23b.13, 39b.4, 60b.2, 87b.7, 99a.9, 103b.8,
105a.13, 111a.6, 114a.4, 122a.5, 123a.4, 129a.3,
134a.12, 152a.8, 153b.13, 155a.10, 158a.8,
159b.1, 162b.9, 166b.10, 189a.4, 196b.1

bir(i)le: (^{بِرْ} بِرْ): beraber, birlikte

b.71a.7

her bir (^{بِرْ} بِرْ): herhangi bir, teker teker

b.i 23a.9, 42b.13

b.inden 38a.11, 39a.3, 42a.13, 43a.2, 43a.3,
 43a.13, 43b.7, 44a.8, 44a.9, 45b.4, 44b.4,
 46b.7, 46b.8, 47b.8, 48a.7, 48a.7, 48a.8, 48b.8,
 54a.9, 54b.3, 54b.4, 54b.5, 54b.12, 56b.1,
 59a.4, 59b.2, 59b.(1).7, 62b.2, 90a.9, 90a.12,
 92a.12, 92b.7, 97a.11, 97a.12, 97b.1, 97b.5,
 97b.6, 101b.12, 102a.7, 102a.13, 103a.12,
 103a.13, 103b.1, 103b.7, 106b.3, 106b.6,
 106b.11, 106b.12, 106b.13, 107a.3, 107a.5,
 107a.11, 107b.12, 107b.13, 111b.4, 116a.6,
 117a.1, 118a.7, 118a.8, 119a.12, 119b.2, 119b.4,
 119b.6, 123a.6, 130b.4, 130b.8, 131a.2, 131a.7,
 131a.10, 131a.13, 132b.5, 133b.11, 136a.12,
 138b.9, 138b.10, 138b.12, 139a.4, 139a.5,
 139a.7, 142a.5, 142a.6, 142a.7, 142a.8, 142a.12,
 142a.13, 142b.3, 142b.6, 142b.10, 143a.1,
 144b.5, 144b.9, 144b.9, 144b.13, 147a.6,
 127a.10, 147a.11, 147b.8, 147b.12, 147b.13,
 148a.1, 148a.2, 148b.2, 153a.4, 153a.5, 153a.6,
 153a.11, 153b.5, 154a.4, 154a.13, 154b.4,
 154b.5, 154b.9, 155a.1, 158b.8, 159a.6, 159a.7,
 160b.11, 163a.12, 163b.4, 163b.6, 164a.2,
 164a.10, 164b.2, 165a.4, 167b.3, 167b.4,
 168a.13, 168b.4, 171b.6, 173b.12, 175a.10,
 175a.11, 186a.4, 184b.12, 185a.2, 185a.3,
 185a.6, 185a.9, 186a.3, 186a.8, 190b.10,
 190b.11, 204b.2, 204b.3, 204b.6, 204b.7, 204b.8,
 205a.4, 205a.7, 205a.8, 205b.8, 205b.12,
 205b.13, 206b.3, 206b.8, 206a.12, 207a.2,
 207a.3, 207a.7, 207a.8, 207a.11, 207a.11,
 207b.1, 207b.3, 207b.8, 207b.11, 208a.1, 208a.8,
 208b.1, 208b.4, 208b.8, 208b.9, 208b.12, 209a.2,
 209b.4, 209b.5, 209b.6, 209b.9, 209b.13, 210a.4,
 210a.5, 210a.9, 210b.12, 210b., 209b.13, 210a.4,
 210a.5, 210a.9, 210b.12, 210b.3, 210b.7, 210b.8,
 211a.1, 211a.4, 211a.7, 211a.8, 211a.13, 211b.3,
 211b.4, 211b.5, 211b.7, 211b.8, 212a.4

b.ni 87b.13, 97b.1

- b.inün 12a.11, 26b.5, 34a.7, 61b.11, 73a.2, 88a.6, 191a.1, 191a.11
- on bir (**آَهَنَ**): ondan sonra gelen sayı
b.181a.1, 191a.12
- b.dür 142b.12, 200a.8
- yigirmi bir (**يَكْرِمَ**): yirmiden sonra gelen sayı
b.dür 142b.4
- birşit (**بِرْشِتْ**): pişmiş
nīm birşit: yarısı pişmiş
b.49b.5, 49b.7, 51b.11, 56a.7, 58a.3
- birün+ Ø (**بِرْوَن**): paylardan bir pay
b.34a.11
- birūze (**بِرْوَزْ**): zümrüte benzer, yeşil renkte bir taş
b.181a.4
- biryan (**بِرْيَانْ**): tava, tepsi gibi şeylerde susuz veya az suda pişirildikten sonra kızartılan et kebabı
b.44. 12
- bisat (**بِسَاطْ**): döşeme, kilim, minder
b.ında 2a.1
- bişere (**بِشْرَهْ**): sivilce (Bkz. besere)
b.174a.11
- bi'ş-şavāb (**بِالصَّوَابْ**): sevap ile
b.6a.13, 32b.9, 170a.6,
- biş (**بِشْ**): beş sayılı
b.23a.6, 33b.7, 33b.13, 42b.12, 54b.11, 55b.6
56b.2, 58b.(1)7, 59a.(1).b, 59a(1)11, 106b.1,
107a.3, 107a.4, 107b.3, 108a.1, 111b.3, 119a.12,
126b.10, 130b.7, 136a.12, 139a.8, 142b.3,
144b.10, 147a.6, 147a.10, 147b.6, 148b.2,
153a.11, 154a.1, 154b.3, 154b.3, 159a.6, 163a.4,
163b.4, 163b.7, 164b.5, 168a.13, 170a.6, 170b.2,
171b.7, 175a.3, 184b.13, 185a.9, 201a.5, 201a.6,
201a.7, 205a.4, 205a.4, 205a.8, 205a.9, 205b.8,
206a.12, 206b.12, 207a.10, 207b.3, 207b.5,
208a.7, 208a.13, 209a.1, 210a.4, 211a.2, 211a.4,
211a.9, 211a.12, 212a.8,
- bişer (**بِشْرَهْ**): Beş birinden, beş başka birinden
b.116a.7

biş on (): beşle on arası

b.59a.(1)6,

on biş: on beş sayısı

b.59a(1)9, 105a.8,

b.dür 107a.6

bişicek: (بِشِيك): (Bkz. bişicek)

b.77a.11

b.33b.1

b.miş 35a.13, 109a.8, 119b.1

b.mişini 204a.2

bişür- (- بِشُر): pişirmek, olgunlaştırmak hoştur-

b.eler 37a.4, 103a.3, 103a.4, 120a.9, 136b.2,
136b.5, 138a.12, 153b.8

b.üp 37b.13, 60a.12, 96a.9, 101b.4, 101b.2, 116a.3,
136b.7, 199a.10

b.ür 76b.11

bişürmek (بِشُرْمَك): pişir-, olgunlaştır-

b.11a.7

büşürücü (بِشُرُوعِي): Olgunlaştırıcı, ısıtıcı

b.74b.1, 74b.3,

b.dür 74a.10

bit (بِت): bit (haşeresi)

b.117b.6,

b.i 79b.1, 83b.5

b.leri 81b.9

bit- (- بِت): 1.tükenmek, kaynağı kurumak
2. bitki, kıl us. çıkıp yetişmek

b.e gine 96b.2, 97a.7, 97b.4,

b.dugini 83b.2, 84a.12

b.e 93b.2, 95a.11, 159b.3,

b.ecek 53b.12, 77a.8, 161a.11

b.ene 95b.1

b.er 96b.2, 116b.7, 140a.4

b.eyidi 96b.7

b.mege 116a.12

- b.meye 80b.5, 94a.12, 100b.2 116a.13, 141a.2,
141b.5, 149b.6, 178b.1
- b.miş 83b.2, 94b.11, 95a.12, 96b.3, 100b.3, 149b.10
- bitmek** (**بِتْمَكُ**): bitmek, tükenmek, sona ermek
b.124b.6
- bitür-** (**بِتْرُ**): 1. çıkarmak, yetiştirmek
b.e 115b.11, 119a.10, 120a.11, 120a.12, 120b.12,
159b.1
b.meye 100b.4
b.mez 98a.8, 124b.6
b.ür 10a.1, 75b.13, 77a.8, 79a.8, 85a.5, 116a.6,
119b.3, 119b.11
2. Sona erdirmek, tüketmek
b.ür 76a.4, 78a.8, 80a.5, 80a.11, 83b.10, 84a.7,
94a.11, 116a.1
- bitürücü:** 1. çıkartıcı, yetiştirici
b.115b.11, 125a.12,
b.dür 75a.1, 152b.4
2. Sona erdirici, bitirici, tüketici
b.83a.13
- biz** (**بِرْ**): 1. I. Çokluk şahıs zamiri
b.156a.13, 170a.6
b.üm 2b.6
2. Bez, çaput
b.e 59a.(1)6, 185b.11
- bi'z-zat** (**بِالذَّاتِ**): kendi, kendisi
b.12b.8, 126b.4
- boğaz** (**بُوغْزُ**): boğaz, boynun ön kısmı
b.36a.10
b.11a 189a.5
b.ında 38b.13
b.ından 189a.6
b.un 37b.6
- bağazla-** (**بُغْزَلْ**): boğazını keserek öldürmek
b.yalar 12a.4
- bok** (**بُوقْ**): hayvan veya insanın katı dışkısı
b.1 120a.11, 120a.12, 163a.3, 163a.11, 163b.6,
171b.10, 171b.13, 173b.9, 205a.8, 206a.9,

207a.11, 211b.4, 212a.9

b.1dur 77a.1

b.1la 121b.8, 138b.2

b.1n+0 163a.7

b.1n1 119a.7, 119a.8

boncuK (بونجو):

yılan boncuğu: yılan boncuğu bitkisi

b. 207b.1

boşan- (بوشن -): gayri ihtiyari akmak, dökülmek

b.141a.4, 175b.2

boy (بوي): boy biktisi, yoncagillerededir

b.1la 136b.13

boy lu'abı: boydan elde edilen usare, su

b.1a 168b.1

boy suyu: boy bitkisiden elde edilen su

b.74a.10, 75a.12

b.1a 71a.5, 95b.7, 130a.13, 131b.3

b.n1 159a.3, 168a.9

boy tohumı: boy çiçeği tohumu

b.8a.8, 209a.8

b.n1 209a.6

boy(ı)n (بويون ، بويى): boyun, gövdenin başla omuz arasında kalan kısmı

b.a 152a.8

b.1 17b.13

b.un 44b.5

boyun tamarı: boyundaki ana damar

b.ndan 152a.8

boynuz (بونوز): bazı hayvanların tepesinde çıkan tırnak gibi bir maddeden oluşan korunma organı.

b.111b.12

bögreK (برك): böbrek

b.den 19b.6

b.dür 19a.10

b.i 10a.10

bögrülce (بركج): bögrülce, göbeği koyu benekli birçeşit ufak fasulye

b.8a.12, 45a.5,

bögürtlen (بُوْكَرْتَلَن): gülgillerden, bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen, dikenli bir çalı ve bunun ahududuna benzeyen mayhoş meyvesi

b.152a.11

böyle (بُوْیْلَه): bunun gibi

b.85b.11

bu(n) (بُو): 1. işaret sıfatı, bu; yerde ve zamanda en yakın olanı gösterir

b. 1b.2, 2a.6, 2a.7, 2b.1, 2b.7, 3a.2, 3a.5, 3a.6, 3b.1, 3b.4, 3b.6, 3b.10, 4b.3, 6a.7, 6a.8, 6a.12, 11a.4, 11a.13, 13a.4, 14b.6, 15a.9, 15a.12, 15b.3, 17b.8, 18b.1, 18b.6, 17b.8, 19a.11, 19b.3, 20b.1, 20b.2, 20b.8, 20b.10, 20b.13, 21a.2, 21b.11, 21b.13, 22a.4, 22a.11, 22b.1, 22b.7, 22b.10, 22b.12, 23a.1, 23a.2, 23a.8, 23a.13, 23b.6, 23b.8, 23b.10, 22b.11, 24a.1, 24a.2, 24a.3, 24a.6, 24a.7, 24a.11, 24a.12, 24b.7, 24b.11, 25a.1, 25a.2, 25a.4, 25a.11, 25b.1, 25b.5, 25b.6, 25b.7, 25b.8, 25b.9, 25b.10, 25b.11, 26a.1, 26a.3, 26a.8, 27b.3, 28a.2, 28a.4, 28a.8, 28b.2, 28b.9, 29b.8, 29b.12, 30a.2, 30a.4, 30a.11, 30a.13, 30b.6, 30b.8, 30b.12, 30a.13, 31a.2, 31a.3, 31a.9, 31a.10, 31b.2, 31b.7, 31b.10, 31b.13, 32a.10, 32a.12, 32b.6, 32b.7, 34b.6, 34b.7, 34b.12, 35a.11, 35a.12, 35a.13, 36b.10, 37a.5, 37a.6, 37a.10, 38a.3, 38a.13, 39a.8, 39b.8, 39b.12, 40a.13, 42a.2, 43a.4, 44a.2, 44a.13, 44b.4, 45b.5, 45b.8, 45b.11, 47b.2, 48a.12, 48b.9, 48b.11, 49b.13, 50a.13, 51a.3, 53a.13, 55b.1, 56b.9, 58a.9, 58a.12, 58a.13, 58b.8, 58b.(1)3, 58b(1)8, 59a.7, 59a.10, 59b.3, 60b.2, 60b.4, 61b.2, 61b.11, 62a.11, 62b.1, 62b.2, 63a.12, 63b.6, 63b.10, 64a.6, 64a.13, 64b.6, 64b.7, 64b.8, 64b.10, 64b.11, 64b.12, 64b.13, 65a.7, 65a.8, 65a.9, 65b.7, 65b.8, 65b.11, 65b.12, 66a.3, 66b.7, 66b.10, 66b.11, 67a.3, 67a.5, 67a.10, 67b.5, 67b.7, 68a.13,

69a.8, 69b.11, 70a.1, 70b.3, 72a.7, 72b.13,
 73a.8, 73a.11, 73a.12, 73a.13, 73b.7, 74b.3,
 75a.1, 75a.6, 75a.9, 75b.3, 75b.6, 81a.13,
 85b.10, 86a.5, 86b.4, 86b.8, 87a.6, 87a.6,
 87b.8, 90b.5, 92a.2, 92a.5, 92a.6, 93a.3,
 93b.12, 94b.4, 94b.13, 95a.6, 95b.3, 95b.13,
 97a.6, 98a.3, 98b.12, 99a.2, 99a.9, 99b.13,
 100a.3, 100a.10, (A.E), 100a.10, 100b.2,
 100b.7, 100b.9, 100b.12, 102a.11, 102b.1,
 102b.11, 103b.4, 104a.1, 104a.2, 104a.5,
 104b.4, 104b.10, 104b.12, 105a.11, 105b.4,
 105b.12 106a.6, 106a.9, 108a.5, 108a.10,
 108a.13, 109a.2, 109a.6, 109b.2, 110a.10,
 111a.9, 110b.13, 111a.11, 111b.13, 112a.5,
 112b.1, 114a.5, 114a.7, 114a.8, 115a.11,
 115b.12, 115b.13, 116a.10, 116b.11, 117b.3,
 117b.6, 117b.8, 117b.12, 118b.1, 118b.11,
 120a.3, 120a.4, 121b.7, 121b.9, 121b.10,
 122a.4, 122b.10, 123a.4, 123b.4, 124a.8,
 124b.11, 125a.4, 125a.6, 125b.7, 126a.10,
 126b.3, 127b.8, 128a.4, 128a.6, 128b.8, 129a.4,
 129b.7, 129b.10, 130a.2, 130a.6, 130a.8,
 131b.1, 131b.4, 131b.8, 133a.3, 133a.13,
 134a.1, 134b.1, 134b.9, 135a.3, 135a.8,
 138a.10, 140a.10, 140a.11, 141b.11, 141b.12,
 143a.10, 143b.10, 144a.8, 144a.11, 146a.2,
 146a.9, 146a.10, 148b.11, 149a.10, 150a.7,
 150a.10, 150a.11, 150b.5, 150b.9, 151a.2,
 151a.9, 151b.12, 151b.13, 152a.11, 154a.1,
 154a.8, 155a.11, 157a.2, 157a.9, 157a.10,
 158a.1, 158a.5, 159a.11, 160a.2, 160a.11,
 160b.7, 160b.8, 161a.3, 161a.4, 161a.5, 161a.8,
 162b.3, 162b.13, 163a.1, 163b.8, 163b.10,
 163b.11, 163b.12, 163b.12, 163b.13, 164a.6,
 164b.5, 165a.1, 165b.1, 165b.10, 166a.12, 167a.
 6, 167a.7, 167a.8, 167a.9, 167a.10, 167b.1,
 167b.2, 167b.10, 168a.2, 168a.7, 168b.3,
 168.13, 169a.4, 169a.7, 170b.1, 170b.2, 172a.8,

173a.2, 173a.3, 174a.8, 174b.3, 174b.6, 175a.9,
 175a.13, 176b.8, 176b.9, 176b.12, 177a.3,
 177a.5, 177a.9, 177a.10, 177b.10, 177b.11,
 177b.13, 178a.8, 178a.11, 179a.6, 179b.12,
 180a.1, 180a.8, 180a.9, 180a.1, 181b.3, 180b.7,
 180b.8, 180b.10, 180b.11, 181b.3, 181b.6,
 182b.10, 182b.11, 183a.4, 183b.5, 183b.6,
 184a.5, 184b.10, 186b.3, 186b.4, 186b.11,
 187a.6, 187a.8, 188a.5, 190a.3, 190a.12,
 191a.4, 191a.11, 192a.11, 192.11, 192a.1,
 192.11, 192b.5, 192b.6, 192b.9, 193a.8, 193b.3,
 193b.4, 195b.4, 195b.7, 195b.10, 196b.4,
 196b.5, 197b.6, 198a.12, 198b.1, 198b.7,
 199b.2, 199b.4, 199b.8, 200b.1, 200b.4, 201a.8,
 201b.5, 211b.10,

2. işaret zamiri olarak bu, en yakın bulunan
 şeyin yerine geçer

b.27b.9, 32b.1, 42b.4, 42b.7, 66a.8, 67b.1, 73a.13,
 74bb.7, 94b.9, 102b.9, 105a.11, 157a.6, 179a.1,
 179a.5, 179a.6

b.a 13b.4, 13b.8, 14a.2, 19a.11, 22b.13, 31a.11,
 31a.12, 69b.2, 69b.4, 71a.4, 86a.13, 102b.13,
 156a.1, 160b.6, 172b.3, 177b.11, 178a.4, 182b.3,
 186b.3, 186b.9, 187a.11, 197b.8, 201b.1

b.ca 6b.1, 191a.12

b.cılayın 195a.2

b.da 13b.10, 18a.4, 21a.9, 28a.12, 31b.3, 80b.10,

b.dan 12b.5, 21a.6, 62a.13, 74b.6, 188a.9, 201b.6

b.dur 4a7, 12b.3, 22b.3, 23b.10, 36a.3, 44b.7,
 46a.13, 50b.5, 65b.13, 69b.13, 70a.2, 90a.8,
 94a.1, 96a.2, 100a.4, 100a.12, 104b.3, 108b.10,
 113a.1, 115b.10, 125a.6, 125a.13, 127b.9,
 154a.10, 164a.8, 178a.5, 178b.5, 180b.2, 193a.7,
 193b.2, 193b.3, 199b.11, 200a.1

b.l 24a.3, 140b.9, 178b.12, 192a.12,

b.lar 15a4, 196b.1, 74a.13, 87b.6, 89a.7, 107b.13,
 129b.3, 133b.1, 202b.3, 202b.3, 203b.8, 207a.12,

b.lara 14b.12, 16b.10, 17a.10, 19a.8, 30a.13,

34a.4, 34b.4, 35b.7, 36a.8, 37.a11, 41b.2,
52a.3, 52a.3, 52b.3, 53a.8, 57a.5, 58a.4, 64b.3,
64b.3, 64b.4, 74b.9, 74b.11, 74b.12, 75a.8,
86a.4, 89a.7, 89b.3, 95b.9, 109b.1, 120b.6,
122a.2, 127b.8, 129a.12, 146b.6, 155b.12,
161b.8, 165b.4, 170b.3, 186b.1, 193a.1, 197b.10,
201b.8, 201b.9

b.larda 31b.7,

b.lardan 16b.12, 17a.12

b.lardur 64b.4, 92a.2, 194a.9

b.ları 19a.10, 44b.13, 56a.5, 85b.13, 163b.8

b.larun 23b.6, 61b.10, 110b.11, 121b.4, 126b.6

b.larunla 17a.11

b.nun 5b.7, 6a.1, 19a.13, 49a.9, 64b.3, 64b.12,
66a.4, 68b.7, 108b.2, 128a.5, 128b.10, 160a.12,
160b.13, 165a.10, 172b.6, 176a.3, 196b.1, 196b.3,
197b.7

b.unla 138a.11, 138b.1, 169a.3

bubrin (بوبرين): eski tababette göz karasının içinde
darı tanesi gibi açık ve derin bir leke halinde
beliren bir hastalık adı

b.157b.4,

buçuk (بوجك): buçuk, yarım

b.42b.2, 42b.3, 43b.12, 46b.3, 46b.9, 47b.9,
54a.10, 54a.11, 54a.12, 54b.13, 57b.1, 92a.12,
92a.13, 92b.7, 92b.8, 102a.1, 102a.2, 102a.7,
102a.8, 105a.8, 105a.10, 106b.2, 106b.2, 106.3,
107b.12, 118a.8, 119b.5, 125a.13, 30b.5, 131a.5,
138b.12, 139a.6, 142b.9, 142b.10, 143a.4,
144b.9, 144b.11, 147a.6, 153a.5, 153a.7,
153b.11, 154a.4, 154b.9, 144b.11, 147a.6,
153a.5, 153a.7, 153b.11, 154a.4, 154a.4, 154b.9,
155a.2, 158b.9, 163a.5, 163b.5, 163b.9, 164b.2,
167b.4, 171b.10, 171b.11, 171b.13, 172a.3,
173b.12, 175a.7, 204b.7, 204b.8, (A.E 134a.15),
205a.11, 205a.13, 205b.1, 205b.2, 205b.2,
205b.3, 205b.3, 205b.4, 205b.12, 205b.12,
205b.13, 206a.2, 206a.7, 206a.13, 206b.4,

207a.3, 207a.8, 208a.8, 208b.4, 209b.6, 210b.7,
209b.10, 2109.10, 209b11, 211a.9, 211b.1,
211b.4, 211b.5, 211b.13, 212a.9, 212a.10,
212a.11

bir buçuk: bir tam, bir yarım

b.97a.12, 107a.4, 107a.12, 119b.2, 119b.6, 138b.10,
144b.9, 144b.10, 144b.13, 147a.2, 147a.11,
153b.4, 171b.10, 171b.13, 174a.2, 204b.3, 206a.6,
207a.4, 207a.6, 211b.12

dört buçuk: dört tam, bir yarım

b.131a.11, 138b.11

iki buçuk: iki tam, bir yarım

b.106b.3, 138b.10, 144b.13, 145a.1, 163b.1, 185a.1,
185a.7, 205b.2

üç buçuk: üç tam, bir yarım

b.211a.4

bu'd (بۇد): uzak

b.i 7b.1

buğday (بۇغداي): ekmek vb. yapmaya yarayan insanların
başlıca gıda maddesi olan tahıl tanesi ve bunun
bitkisi

b.15a.1, 50a.12, 122b.6, 139b.7, 164b.7, 200a.1

b.11a 51a.2

buhār (بۇھار): buhar, gaz, buğu

b.21b.13, 41a.9, 68b.1, 69b.7, 79b.1, 133a.11,
146b.8, 193a.11

b.dan 47b.12, 133a.13, 203a.13,

b.1 34b.10, 36a.12, 36b.3, 37a.6, 52b.10, 60a.10,
85a.8, 89b.2, 113b.2, 182a.10, 198b.5

b.1na 37a.5, 43b.4, 95b.6, 109b.5, 136b.8, 139a.10,
145a.11, 165b.4, 165b.5, 199a.11, 200a.4, 200a.6,

b.ındandur 181b.11, 204b.13

b.1nuñ 182a.6

b.lar 21b.12, 47a.12, 47b.3, 49a.7, 51b.7, 52a.12,
72b.2, 109b.11, 112b.1, 133a.10, 191a.7,

b.lardan 33a.10, 47a.8, 52a.13, 52b.2

b.ları 35a.2, 191a.8

b.larun 193a.9

b.un 111a.9, 193a.10, 193a.12

b.larun 193a.9

b.un 111a.9, 193a.10, 193a.12

buhar-engiz: ısı verici buğ veren

b. 47b.13, 48b.1, 53b.1, 203b.2

buğūr: (بُخُور):tütsü

buharlar iT-: tütsü yapmak, tütsü yakmak

b.üp 42a.10

buğūr-ı meryem : (بُخُور مَرْيَمَ) eski tıpta safradan başı ağrıyan, gözleri kararan, midesi bulanık kişilere meryemana eli çiçeği, bal ve sirkeyle yapılan ilâç

b.ün 185b.6

bul-(بول): ulaşmak elde etmek erişmek

b.a 72b.13

b.acak 71a.2

b.alalar 190a.4

b.asın 3b.11

b.mamış 113b.13

b.mışlardur 18b.8, 134a.3

b.up 3a.3, 16a.6

b.ur 65b.8, 66b.12,

b.ursa 19a.1, 19a.3

b.larsa 75a.10

fāyide bul-: faydalanmak, istifade etmek

b.a 196b.8

güzer bul-: geçmek, geçmek için yol bulmak

b.up 30a.13

i'tidāl bul- : iyileşmeye başlamak

b.a. 161b.12

kuvvet bul-: güçlenmek, kuvvedilmek

b.ur 70b.2

nüz̄c bul-: pişmek, kıvam bulmak

b.up 136a.4, 159a.2

b.ur 13b.12

rağbet bul-: önemsenmek

b.doğına 2b.11

- bulan(I)l(I)K(^{بُولُنْقَ لِقْ}): göze kan oturma, iyi seçememe
b.74a.4, 179b.9
- bulan:uk (^{بُولُنُقْ}):açık seçik olmayan, bulutlu ve
buğulu gibi olmak (Göz)
b.67a.5, 69a.2, 74a.6, 89a.7, 179b.4, 180b.1,
180b.12,
182a.1, 182a.2,
b.ından 67a.13
- bulaşdur-(^{بُولَ شَدُورْ}) sürmek, bir sıvı ile sürmek,
bulaştırmak
b.alar 119a.11
b.up 98a.12, 120b.11, 122b.9, 124a.13, 149b.9,
b.uralar 106a.5
- bulın-(^{بُولِنْ}):bulunmak, var olmak (bkz. bulun)
b.a. 4bb.10
b.ur 178a.4
- bulun-(^{بُولُنْ}):bulunmak, var olmak (bkz. bulın-)
b.a 2a.8
b.acak 158a.5, 158b.7
b.an 117a.7
b.maz 190 a.6
b.ur 114b.1, 138a.8
b.ursa 9a.6, 20b.11, 20b.12, 34b.1, 121b.4,
186b.12,
- bulut (^{بُولُوتْ}): bulut, gökyüzündeki buhar kütlesi
b.146a.4, 157a.6, 157b.3, 165b.9, 179b.5
- bur-(^{بُورْ}): dördürüp kıvrırmak, bükmek
b.a 88b.7
- burak (^{بُورَقْ}): nebat şekeri, kuyumcuların kullandıkları
tuza benzer bir madde, natron
b.77a.8
- burc (^{بُرْجْ}): bir yıl boyunca güneşin gök küresi üzerinde
çizdiği dairenin bülündüğü on iki eşit
bölükten her biri
b.unda 20b.11
- burc-ı hāki (^{بُرْجْ حَاكِي}): toprak burcu
b.20b.11
- bure (^{بُورْ}): nebat şekeri, natron, kuyumcuların

kullandıkları tuza benzer madde

b.43b.8, 54a.13, 54b.6, 59b.1, 82a.2, 92a.13,
96a.10, 100a.5, 102b.13, 118a.8, 145b.6, 162b.11,
164a.3,

b.yi 36b.6, 118a.5, 118a.11

büre-i ermeni: bir tür nebat şekeri natron (Bkz. ermeni)

b.142a.5, 147b.12, 163a.13, 205a.5, 205b.4, 206a.9,
207a.12

bur(I)n: (بُرْنُ، بُرْنُ): burun, koku alma organı

b.22a.1, 25a.1, 27b.12, 27b.13 29a.4, 34a.1,
36a.1, 36b.6, 40a.7, 40b.1, 49a.10, 53a.3,
59a.11, 60b.6, 69b.12, 70a.2, 121a.6

b.a 32b.5, 36b.12, 39a.8, 42a.9, 43b.6, 43b.10,
43b.13, 37b.6, 47b.10, 47b.11, 48a.3, 52a.10,
52b.6, 53a.7, 53a.11, 57a.7, 57a.8, 107b.10,
107b.11, 108a.3, 147a.4, 152a.4 155b.3, 166b.3

b.dan 40b.5, 41b.10, 102b.12, 124a.3, 124a.4,
124a.7, 124a.10, 124a.11, 124b.10, 124b.10 125a.2,
132b.12, 139b.13, 141a.3, 143a.12, 148b.12,
149a.9, 150a.7, 152a.1, 152a.4, 155a.7, 158a.10,
187b.3

b.1la 121a.7, 124a.5, 189a.5

b.ları 27b.10

b.1na 35a.5, 44b.2, 47b.6, 49b.12, 50a.10, 57a.5,
172a.13, 173a.10, 199b.5, 204a.1

b.ından 56b.13, 88b.6, 121a.2, 121a.3, 121a.6,
202b.7,

b.ını 189b.3

b.ının 50b.13

b.ın 27b.7, 43b.9, 71b.9, 71b.10, 147a.1, 147a.7

b.ındur 22a.6

burūd-i esved (بُرُودِ اسْوَد): siyah sürme

b.206b.1

burūd-i hışr (I)m (بُرُودِ حِشْرَم): göz kaşınmasına göz
yaşına faydalı hışrım sürmesi

b.103b.5, 136b.9, 145b.2, 152a.13,, 205a.3,

burūd-i rummān (بُرُودِ رُمَان): nar sürmesi

b.89b.13, 204a.11

- burūdet (بُرُودَت): soğuk, soğukluk
 b.177a.2
 b.e 18b.9, 49b.3
 b.ile 200b.12
 b.inten 9b.3
- būstān (بُوَسْتَان): çeşitli sebzenin yetiştiği bahçe
 b.larda 204b.13
- būstānī (بُوَسْتَانِي): horoz ibiği (bitki adı)
 b.si 82a.6
- bu t̄āne (بَطَّانَة): boşluk, oyuk
 b.ler 31a.13
 b.leridür 31b.1
- butūn-ı dīmāğ (بَطُونِ دِمَاغ): kafanın boşlukları
 b.25b.1 29a.1,
- buyān (بِيَان):
 buyān dibi: meyan kökü
 b.38b.4
 b.ni 143a.6
- buyur-(بَيُورُ -): Tavsîye etmek, söylemek; tatbik etmek
 b.a 148b.8, 180a.5, 187a.13, 187b.3, 189a.4
 b.alar 49b.4, 58b.(1).1, 71a.7, 71a.8, 96b.9,
 101a.11, 112b.3, 134b.6, 141b.4, 144a.4, 149b.5,
 150a.12, 166a.11, 166a.12, 169b.6, 173a.9,
 183a.5, 183a.12, 183b.12, 187a.2, 187b.1,
 189b.11, 193b.13, 195a.11
 b.dı 169a.7
 b.duğı 120a.1
 b.up 11a.1, 110a.9, 111a.13
 b.ur 3a.9, 15b.9, 45b.13,
- buyurmaklıK (بَيُورُ مُقْلَق) ilaç vs. yi tatbik etmek, uygulamak
 b.74a.5
- buz (بُوَز): soğuktan donmuş su
 b.9a.10, 63a.4, 64a.4, 179b.7, 181a.3, 183a.10
- bükül-(بُوْكُل): burulmak Vücudun gevşemesi, düzlüğünü kaybetmesi
 b.ur 203a.1
- būnyād (بِيْنَاد): esas, temel, anı ş dayanak

- b.23b.13
 b.ları 2b.6
 b.larun 21a.10
bürke (بُرْكَة): su birikintisi, gölcük, havuz
 b. 27b.3
bürüncek (بُرُونْجَك): ham ipekten yapılmış ince bez, örtü
 b.189b.13, 199b.11
büssed (بُسْد): mercan (taş)
 b.76b.13, 103a.12, 138b.9, 139a.4, 144b.9, 144b.13,
 153a.5, 154a.3, 163a.5, 205a.5, 205b.1, 206a.11,
 207a.2, 207b.13, 212a.11,
bütünle (بُتُونْلَه): tam olarak
 b.120a.8
büyü- (-بُيُوء): büyümek, gelişmek
 b.mezse 183a.10
 b.r 112b.11
 b.se 111b.13
büyümek (بُيُوءْ مَك): büyük olmak, gelişmek
 b.dür 192a.1
büyümeçlik (بُيُوءْ مَعْلَك): arızı olarak büyümek, irileşmek
 b.200b.8
büyük (بُؤْ يَك): büyük iri, çok
 b.30b.5, 56a.11, 56b.6, 56b.7, 57b.8, 92b.3,
 114a.5, 114a.11, 124b.5, 132a.9, 138a.2, 154a.6,
 157a.4, 157b.6, 157b.10, 158a.3, 161a.12, 171a.1,
 174b.2, 174b.4, 178a.2, 178b.7, 182a.7, 192b.9,
 192b.10, 198a.2, 198b.7, 200b.8
 b.dür 29a.11, 30b.11
büyüklik: (بُيُوءْ طَلَك): büyük olma hali
 b.de 181b.8
 b.i 101a.6
 b.inden 100b.11, 146a.13,
 b.inün 193b.9, 195a.13,
büyükrek: daha büyük
 b.25b.3, 88b.13, 117b.11, 183b.2, 183b.3, 192a.4,
 193b.8, 195a.12, 195b.2, 198a.1,
 b.dür 195b.8

-C-

- cālī** (جَالِي): mizrak ağacı
 c.7b.5, 7b.9, 81a.11
 c.1e 7b.8
- cālīnūs** (جَالِينُوس): ilkçağların, ipokrat ile beraber en büyük Grek hekimi, Galen (131-210)
 c.40b.7, 58b.4, 63b.12, 100a.13, 137a.2, 137a.11, 140a.13, 169a.6, 176b.12, 201a.4
 c.un 63b.8
- cāmīd** (جَامِيد): donmuş, donuk, cansız
 c. 6b.11, 7a.9
- cān** (جَان): ruh, hayat
 c.19b.8
 can gel-: canlanmak, hayat bulmak
 c.ur 19b.4
- cānever** (جَانَوْر): vahşi, zararlı hayvan
 c. 74b.5, 160b.12
 c.1erün 192b.10
- cari** (جَارِي): cari ol-: meydana gelmek
 c.ur 201b.13
- cavşir** (جَاوْشِير): opoponaks, zamk, opoponaks ağacının köklerinden elde edilen zamk,
 c.47b.8, 204a.8
- cāzib** (جَاذِب): eski hekimlerin insan vücudunda var saydıkları safra, sevdâ, dem ve balgam gibi unsurları harekete getirip azanın dışına atma özelliği olan ilâçlara denir.
 c.6b.13, 7b.12
 c.dür 79a.10
- cehd** (جَهْد): cehd eyle-: çalışmak, çabalamak, garet etmek (bkz.)
 c.3b.11
 c.ye 5b.13
 cehdi T-: (bkz. cehd eyle)
 c.e 140a.1, 187b.13

c.eler 115a.13, 167a.11, 170a.3, 190a.4

cehd itmek gerekdür: çalışmalıdır

c. 133a.6

cehl-i nādān (جهل نادان): kaba ve bilgisiz

c.lığından 6a.3

cekzin- (جکزن -): dönmek, dolanmak

c. up 188a.7

celīdiyye (جليدييه): eski tababetde gözün bir tabakasında verilen ad, rutubetlerden ikincisi

c.63a.4, 64a.4, 176a.5, 194b.10, 195a.3, 196a.10, 198a.2, 200b.6

c.nün 62a.9, 66b.11, 67a.9, 176a.1, 176a.3, 194b.3, 198b.12

c.si 195a.1

c.ye 62a.12, 65a.1, 200b.4, 200b.9, 200b.11

c.yile 176b.10

celle (جله):

celle ve âlâ: Yüce ve aziz olan, manasında dua sözü

c.3b.3

celle celaluhu: Allah anı anıldığında tazim maksadıyla söylenir

c.3b.7, 61b.8

cem' (جمع): bir araya getirmek, karıştırmak, toplamak

cem' eyle-: bireştirmek, karıştırmak

c'.di 121b.12

c'.r 9a.11

c'.yeler 12a.2

cem'it-: birbirine karıştırmak, birleştirmek, katmak

c.e 187a.4

c.eler 55a.4, 87b.13, 100a.5, 199a.2

c.er 65b.4

c.üp 9a.8

cem' ol-: Karışmak, içice girmek, biraraya gelmek

c.a. 65a.13, 67b.6, 145a.8, 161a.8

c.an 10b.1, 17b.6

c.dugı 7a.13,

c.magcün 27b.4

c.sa 176b.9

c.up 72b.7, 92a.4, 158a.11, 172b.4, 173a.7

c.ur 27b.7, 68b.13, 130a.6, 159b.12, 165b.8,
176b.7, 177a.4, 178a.1

cemī' (جمع): bütün, hep

c.3a.7, 12b.2, 12b.11, 17a.11, 21b.10, 26a.1,
26a.6, 40a.13, 41a.12, 46a.1, 49b.1, 50b.13,
62a.13, 70b.12, 71b.12, 76a.4, 81a.10, 84b.8,
123a.7, 127a.11, 127a.12, 128a.3, 132a.10,
132b.10, 134b.1, 137a.2, 140b.2, 156a.1, 165a.9,
166b.7, 172a.8, 172b.12, 175a.13, 189b.12,
175a.13, 189b.12, 192b.1, 199b.10, 203b.8

c.i 58b.(1)3, 69b.11, 89b.7, 90a.6, 108a.3, 112a.9,
128b.7, 129b.4, 145a.5, 152a.11, 157a.13, 179a.3,
188b.10, 193a.12, 200a.12, 201b.10, 209a.4

c.ini 142b.6, 205b.4

c.isi 179a.11, 193a.3

c.isinden 89b.2

c.isini 26b.8, 96b.6, 102a.8, 206b.9

c.sinün 161b.6

cenāyet (جناية):

cenāyet kıl-: büyük suç işlemek

c.mış 72a.9

cenk (جنگ): savaş, vuruşma

c.5b.4, 5b.5

cerahat (جراحت): irin, yara iltihap

c.27b.11, 53b.11, 53b.12, 54a.1, 54a.2, 54a.3,
56a.10, 56a.11, 56b.6, 56b.7, 93b.9, 94a.11,
111a.4, 115b.9, 115b.13, 116a.4, 116a.8, 116a.10,
116a.11, 124b.7, 124b.7, 162a.5, 168a.3,

c.a 10a.4, 53b.5, 56a.11, 56b.3, 115b.8, 169a.5

c.da 116a.12,

c.dan 33a.12, 53b.2, 53b.3, 116a.11, 156a.10,
174a.3,

c.dur 156b.13,

c.ı 10a.2, 98b.3, 106a.4, 124b.8

c.ıla 116a.13

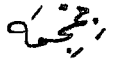
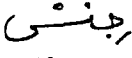
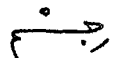
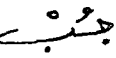
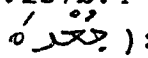
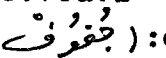
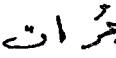
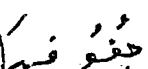
c.ını 56a.12, 76b.6

c.lar 8b.7, 69a.5

- c.lara 80b.12, 80b.13,
c.ları 76b.1, 78a.8, 80a.4, 82a.9, 84b.1, 84b.7,
116a.2, 116a.5
c.ların+Ø 76a.4
c.larına 102b.1
c.larını 75b.13, 83b.10
c.uy 9b.13, 10a.1, 53b.13, 54a.1, 56b.3, 56b.4,
93b.1, 99b.8, 99b.12, 104a.11, 115b.7, 159b.1,
carāhat aç-: yaranın başını açmak irni akıtmak
c.a 122a.6
cerāhat bitmek: iltihap, irin oluşmak
c.e 116a.12
cerāhat bitür: iltihap, irin oluşturmak
c.memek 124b.6
cerāhat eyle-: iltihaplanmasia sebep olmak
c.ye 162a.3
cerāhat-iT- (bkz. c.eyle-)
c.e 99b.12
cerāhat ol-: iltihaplanmak, irin toplamak
c.a 99b.13, 115b.6
c.sa 106a.3
c.up 115b.5, 166b.13
c.ur 13b.12, 100b.9, 112b.11, 115b.4
cerb (جرب): sulu, suyu fazla
c.66b.6, 173a.11
cereb (جرب): kaşıntı, uyuz hastalığı, uyuzluk
c.74b.10, 82a.9, 89a.6, 104b.6, 105b.9, 107b.6,
108a.13, 108b.3, 108b.6, 109b.12, 118b.7, 125a.8,
134b.2, 134b.3, 136b.6, 159a.1
c.de 106 a.3
c.e 77a.2, 83a.13, 97a.7, 97b.4, 102b.2, 104b.8,
106a.13, 106b.5, 106b.9, 107a.6, 107a.11, 107b.1,
107b.5, 111b.1, 113b.7, 142a.?, 142b.8, 147b.9,
211a.3, 211a.11
c.eye 79a.9,
c.i 75b.3, 105b.4, 105b.8, 106a.9, 204b.4, 208b.6,
210a.12
c.ile 105b.2

- c.ine 76a.10,
c.ini 209a.1
c.leri 106a.7
c.ün 91a.5, 104b.5, 105b.9, 106a.5, 108a.3
cesa (جَا): eski tababette göz kapaklarının sat ve
karu kendini gösteren hastalığa verilen ad
c.109a.9, 125b.12, 145a.3
c.nun 91a.7, 109a.8,
cevab (جَوَاب): bir söze, bir soruya, bir yazıya veya
ihtiyaca verilen karşılık
c.114a.6, 118b.11, 178b.5
cevāb vir-: söz veya ihtiyaca karşılık vermek
c. eler 4b.8
cevāv (جَوَار): arpa suyu
c.5b.11, 35a.6, 56a.2, 189b.4, 197b.9
c.1 37a.4
c.11a 36a.11
cevher (جَوْهَر): maya, öz, esas
c.i28a.5, 28a.9, 29a.2, 76b.8, 76b.9
c.indē 8a.10
c.ine 27b.6, 28a.11, 28b.1
c.ini 8b.10
c.inün 28a.7
c.leri 2a2
cevşen (جَوْشَنِ): örme zırh
c.30a.10
cevz (فَوَز): ceviz, ceviz ağacının meyvesi
c.96b.12
cevzi bevva: küçük hindistan cevizi
c.78a.6
cezb (جَذَب): kendine çekme, çekilme
c.i 129a.6
cezb eyle-: kendine çekmek
c.medin 77b.7
c.r 10a.6
cezb iT-: kendine çekmek (bkz. cezb eyle-)
c.megičün 173a.13
cezv (جَزْو): cüz parça

- c.i 7b.1
c.leri 7a.10
- c'ibil** (جِبِلْ): yaratılış, anadan doğma
c.lüdü 150b.11
- cift** (جِفْت): orkide salebgillerden iç kabuğu,
özellikle mazı meşesinin iç kabuğu
c. 139b.8
- ciger** (جِكر): akciğerle karaciğerin ortak adı. Ciğer eti
c. 19a.9
c.dür 19a.13
c.i 185b.5
c.ün 30b.1, 30b.2
- cihān** (جِهَان): dünya, alem, felek
c.17a.9
c.1 183b.9
- cihet** (جِهَت): yön, taraf
c.5a.10
- cilā** (جِلَا): parlaklık, cila
cilā eyle-: parlatmak, cilalamak
c.yüp 162b.4
cilā iT-: temizlemek, aydınlatmak, parlatmak
c.er 74b.9, 77a.4, 78b.13, 83b.4
c.ci 84a.13, 132b.1
c.icidür 75a.12, 79a.9, 81a.3
cilā vir-: parlaklık vermek, temizlemek
c.e 80b.4
c.ici 193b.10
c.icidür 75b.2, 81a.6, 81b.6, 83a.1, 83a.8, 83b9,
83b.13, 85a.2, 85a.6, 85a.9, 163a.1
c.üp 206b.2, 210a.12
c.ür 7b.11, 10a.5, 73b.11, 78a.2, 78a.3, 79a.2,
79b.2, 79b.6, 79b.7, 81b.3, 82a.4, 82a.9, 82b.7,
83a.7, 85a.4, 185b.2, 207b.9, 209b.12
- cilt** (جِلْد): deri, ten
c.ün 10a.5
- cimā** (جِمَا): cinsi ilişki
c. 18a.10, 41a.13, 203b.4
c.a 52a.8

- c.dan 33a.9, 51b.2, 51b.2, 51b.4, 129a.10
 cimā[‘] hareket i: cima ederken ortaya çıkan hareketler
 c.ile 51b.5
 cimā[‘] iT-: (bkz. cima eyle-)
 c.mek 89b.7
 cimcime: (): kafatası
 c.56b.10
 cins (): çeşit, tür, nev[‘]
 c.12b.4, 12b.11, 75a.11, 75b.6, 118b.4
 c.dür 69a.4, 73a.3
 c.inden 30b.9, 118b.4, 119a.3, 143b.8
 c.ini 6b.3, 12a.7
 c.ün 13a.5, 69a.8, 74a.11, 74b.8, 75a.1, 75a.3, 75b.5
 circir (): roka otu, Eruca
 c.204a.5
 cirm (): hacim, oylum, iç yapı
 c.i 11a.10, 11b.12, 17b.12, 28a.3, 32a.6, 64b.10
 c.inde 30a.10, 31b.3
 c.ini 195b.9
 c.inün 175b.10
 cirm-i vāhid (): bir cisim, hacim oylum
 c.32a.7
 cism (): varlık, vücut
 c.ine 5a.3
 c.ün 14b.13
 c.ünüze 3b.5
 cub (): kuyu (bkz. būbrin)
 c.157b.4
 cu[‘]da (): ciğdem, türlü renklerde çiçek açan, çok yıllık yumurtalı bir kır bitkisi
 c.78a.1
 cufuf (): göz alanın kuruması şeklinde baş gösteren hastalık
 c.191b.13
 cuğrat (): yoğurt
 c.35a.10
 cufūfuḥā: (): onun göz hastalığı

- c.200a.10
cuhūzuha (حَوْزُهَا): gözün gözbebeğinin büyüklüğü,
 gözün aşırı derecede yumru ve büyük olması
 c. 194a.6
cumūd (مَحْوَر): eski tıpta gözün züccaciye tabakasına arız
 alın donukluk tarzındaki bir hastalık
 c. 200b.11, 200a.13
cūdā (جَرَا): ayrı
 c.dur 24b.13
cūdā eyle- : Ayrı bırakmak
 c.meyeler 4a.12
cūdā ol-: ayrı kalmak
 a.ur 19b.12
cūḥḥāl (حُجَّال): cahiller
 c.ün 2b.8
cüllāb (جَلَّاب): gülâb, gül suyunun bir çeşidi, müşîl
 olarak kullanılan gül usaresi,
 c. 38a.8, 49b.5, 105a.3, 139b.2
 c. 11a 51b.12, 52a.1, 56a.4, 105a.3
cüllāb-ı benefşe: menekşeden elde edilen sıvı usare,
 menekşe gülsuyu
 c. 105a.4
cümcüme (حُمْجُوم): kafatası (bkz. cimcime)
 c.den 24b.13
 c.nün 24b.10, 24b.12, 33a.13
cümle (مَجْلَه): tamam, hepsi bütün
 c.23b.7, 26a.3, 42b.4, 42b.7, 62a.1, 66b.3, 72b.5,
 105a.11, 195b.10
 c.den 157a.2
 c.si 46b.5, 128a.4, 201b.5
 c.sin+0 38a.12, 38b.5
 c.sinden 176b.6
 c.sine 30a.7
 c.sini 19a.8, 28a.1, 179a.11
 c.sinün 26a.9, 176b.2
 c.yile 6a.7, 13a.4
cümle-i maḥsusat (مَجْلَه مَحْسُوت): hislerin tamamı

- c. 29b.5
 c'ndibi-deste (جندیبی دستر): kudret helvasına benzer bir
 zamk (kunduz hayası bitkisi)
 c.43b.12, 44a.3, 44a.6, 44a.9, 47b.5, 47b.8,
 48a.1, 48a.4, 52b.2, 53a.5, 53a.7, 58b.13,
 75a.13, 78a.4, 98a.4, 107b.11, 132a.2, 190b.11,
 208b.9, 211b.12
 cürm (جرم): cisim, hacim, oylum
 c.ine 32a.9
 cüşse (جس): gövde, beden, kalıp
 c.lü 192b.10
 c.sini 195b.4
 cüz (جز): bölüm, parça
 c.100a.4, 209a.10, 209a.11
 c.dedür 29b.10
 c.i 27a.9, 27a.10, 29a.11
 c.inün 191b.13
 cüzün-minhâ:..... den bir parça
 c.191b.13
 cüzam (جزام): elleri ve cücuda soran kabartılar halinde
 ortaya çıkan bir hastalık, cüzzam
 c. 167a.10
 cüzv (جز): kısım, parça, bölüm (bkz. cüz)
 c.30a.4, 30a.8, 39a.3, 39a.4, 100a.5, 120a.4,
 120a.5, 153b.5, 179a.6
 c.e 29b.7, 179a.6
 c.i 8a.2, 29a.11, 29a.12, 179a.4
 c.ile 27a.12
 c.ilerden 29b.7
 c.ilerine 30a.3
 c.ilerinün 8b.6, 30a.3
 c.inün 27a.13, 27b.2, 31b.1
 c.leri 7a.11
 c.ün 30a.4, 30a.5, 192b.13
 cüzv-i âher: diğer parça, diğer bölüm, kısım
 c.30b.4
 c.den 30b.3
 c.e 29b.6

c.ile 32a.5
cüzv-i evsaṭ: orta kısım, orta parça
c.30b.3
c.ıla 30b.4
cüzv-i evvel: ilk kısım, ilk parça, bölüm
c.30b.3
c.den 29b.5
c.i 30b.2
c.ün 32a.4
cüzv-i pesin: enson cüz, en son parça
c.29b.11
cüzv-i şulb: katı olan bölüm, parça
c.27b.1
cüzv-i vusṭā: ortadaki bölüm, parça, kısım
c.ıla 32a.4
c.inun 32a.5
c.iye 32a.6

-Ç-

çadır (چادر): çadır biçiminde açan bir çiçek, mahmude
kaplumbağa otu, tarla sarmaşığı

ç. 92a.7, 97b.7

dâne çadırı: çadır çiçeği tanesi

ç.96a.9, 185b.8

ç.11a 96a.11, 96a.12

çağır- (چاغر): yüksek sesle konuşmak, bağırarak

ç.salar 28a.6

ç.ur 21a.1

çağırmaK (چاغرمك): bağırarak, yüksel sesle konuşmak

ç.dan 129b.3, 146b.12

çam (چام):

çam sakızı: çam reçinesi, çam akidesi (bkz. sakızı)

ç.132a.3

çanak (چنق): topraktan yapılmış kap, çanak, tabak

ç. 117a.8

ç.a 85b.5

sırça çanak: cam çanak, tabak

ç.209a.8

baş çanakı: kafatası

ç.nun 56b.8

çapak (چپك): göz kenarlarında ve kirpiklerde birikip
kuruyan birikinti

ç.109a.12, 127a.7, 127a.11, 132a.5, 132a.8,

135a.2, 145a.8

ç.75b.13, 125a.4, 127a.9, 132a.9, 134a.10,

136a.7,

ç.lardan 132a.9

ç.11a 124b.11

ç.1n1 132a.4, 132a.7

çare (چاره): tedbir, bir zorluğu aşmak için seçilen
yol, yöntem

ç. 54b.9, 129b.5, 170b.11, 197b.8

çare ol- : bir meselenin, derdin halli içi yol bulmak

ç.maya 35a.4

ç.mazsa 149b.13

çaşni (چاشنی): lezzet, tat

ç.6b.11

ç.dür 22a.6

çatla- (چاتلا-): derinin yarılması, açılması

ç.r 113a.1

çavşir (چاوشیر): maydanoz türünden bir bitki

ç.77b.12, 107b.12 173b.6

çegzin- (چگزين-): dönmek, dolaşmak (bkz. çegzinmek)

baş çegzinmek: baş dönmesi

ç. 47b.1

baş çegzin-: baş dönme

ç.üp 50a.11

çek- (چک-): 1. emmek, boşaltmak

ç.e 8b.3, 8b.5, 120a.3,

ç.eler 42a.4

ç.er 7b.3, 10a.8, 10a.13, 19b.9, 29a.4, 78b.2,
160b.12, 178b.5

ç.di 188a.12

ç.mez 190a.13

2. bir şeyi sokulu olduğu yerden çıkarmak

ç.e 99a.3

3. germek, uzatmak

ç.e 187b.2

ç.eler 69b.12, 98b.5, 111a.3, 146a.11, 175b.5

ç. mege 71a.5

ç.meye 70a.2

4. dönderip katlamak

ç.eler 98b.11

5. sürmek, ilâç amacıyla hazırlanan nesneleri

hastalıklı bölgelere yaymak, dokundurmak

ç.düklerinden 147b.9

ç.eler 71a.9, 89a.2, 89a.5, 89a.7, 90a.6, 94a.11,
95b.11, 97a.4, 98b.12, 99a.4, 100a.11, 105b.2,
105b.12, 106a.2, 107b.6, 108a.9, 108a.10,
110a.10, 111b.1, 111b.7, 112b.5, 113a.7, 113b.8,
118a.10, 118a.11, 119a.4, 119a.6, 119a.8,
119a.11, 119a.13, 119b.3, 120a.9, 120a.12,

130b.12, 131b.2, 132b.10, 133a.3, 133b.13,
 134a.7, 134a.12, 134a.13, 134b.7, 134b.8, 135a.7,
 136b.9, 140b.4, 140b.5, 141b.11, 142a.9, 142b.4,
 143a.3, 143a.6, 144b.8, 147a.8, 147a.9, 147b.4,
 147b.6, 148a.4, 148a.13, 148b.3, 150a.1,
 150a.13, 150b.1, 150b.2, 152a.13, 153a.5,
 153a.8, 153a.12, 153b.6, 153b.9, 153b.11,
 154a.2, 154a.5, 154a.11, 155b.5, 158a.9, 159a.9,
 159a.13, 159b.4, 159b.5, 159b.6, 161b.11,
 161b.13, 163a.2, 163a.12, 163b.3, 163b.13,
 164b.1, 165a.6, 165b.6, 168a.12, 169b.6,
 165b.13, 170a.3, 171b.5, 175a.12, 185b.1,
 185b.13, 186a.7, 186a.9, 186b.1, 190a.2, 191a.8,
 193b.11, 196b.2, 197b.2, 199a.3, 199a.6, 199a.7,
 199a.8, 199a.9, 204a.10, 204a.13, 205a.10,
 205b.5, 206a.1, 206a.4, 206a.8, 206b.1, 206b.5,
 207a.4, 207a.6, 207b.1, 207b.4, 207b.6, 2208a.2,
 208b.5, 212a.6, 212a.11,

ç. erlerse 78a.3, 78a.13

ç. erse 120b.8

c.mek 61a.12, 71b.4, 88b.4, 102a.12, 105b.6,
 139a.12, 143a.7, 163a.8, 172a.8, 173b.3, 174b.10,
 185b.1, 185b.3, 185b.4, 185b.6, 185b.7, 199a.11
 201a.10, 203a.5, 203b.10, 203b.11, 204a.6

ç.seler 77a.4, 77b.5, 77b.12, 78b.10, 78b.11,
 82a.7, 82b.3, 84b.13, 85a.3, 85a.8, 89b.12,
 90a.1, 134a.3, 162a.2, 164b.9, 164b.13, 165a.1,
 167a.6, 202b.10

ç.mekde 186b.7

ç.mekdür 94a.12, 158b.4

ç.mege 71a.6, 71a.11

ç.megi 94a.12, 158b..4

ç.memek 102b.5, 133a.6, 148a.9

ç.meyeler 89a.3

ç.üp 97a.2, 109b.6, 144a.8, 148a.7, 202a.13

hastalık çek-: hastalık geçirmek

ç.miş 177b.8

nefesin çek-: nefes almak

ç.dügi 25a.5

zahmet çek-: katlanmak, zorluk görmek

ç.e 50b.12

ç.meye 23b.10

ç.miş 191b.5, 199b.13, 200a.1

ç.üp 176a.12

çekil- (- چک): 1. kasılmak, batmak

ç.diginün 194b.9

ç.e 129a.5

ç.miş 194b.2

ç.ür 42a.1

2. küzüşmek, toplanmak

ç.meden 151a.7

ç.meği 202a.9

ç.mekçün10a.11

ç.mekdür 47a.9

ç.meye 94a.2

ç.miş 146a.7, 151b.10, 167a.2

ç.üp 170b.13

ç.ür 13b.13, 202a.9

3. her hangi bir ilaç vb. yi sürmek, bulaştırmak

ç.ür 113b.3, 143a.5

çekili çekili gel- : bir noktadan gerilerek ayrılmak,
kopmak

ç.ür 114a.10

zahmet çekil-: zahmete katlanmak, zorluk görmek

ç.ür 110b.2 188b.4

ç.ürse 188b.6

çek irdek (چکر دیک): 1. beş santigrada karşılık olan
ağırlık ölçüsü

ç.58b.(1).8, 163a.6, 164a.12

2. çigit, çekirdek, meyve tohumu

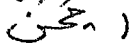
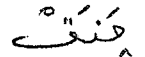
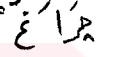
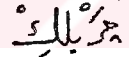
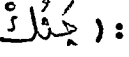
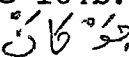
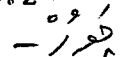
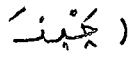
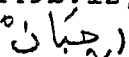
ç.i 38a.10, 43a.6, 119b.6, 139b.a10, 184b.8

ayva çekirdeği: ayva meyvesinin çekirdeği

ç. 128b.8, (bkz. ayva)

ayva çekirdeği lu'ābı: ayva çekirdeğinin bal veya
şekerle kaynatılıp süzülmesiyle elde edilen sıvı madde

ç.132b.1

- hurma çekirdeği: hurma meyvesinin çekirdeği
 ç.119b.9
 ç.inün 119a.10
- saru helilenün çekirdeği: sarı halile tohumunun çiğiti
 ç. 153a.10
- çemen ():
 Yaşıl çemen: yeşil ve kısa otlar, yani çimle örtülü yer,
 yeşillik
 ç.lerde 204b.13
- çenak ():
 baş çenak: kafa taşı (bkz. baş çenakı)
 ç.nun 23b.9
- çerāğ (): mum, fitil
 ç.146a.11
- çerb (): yumuşak
 ç.79a.12
 ç.dür 27a.5
- çeşm-zen (): göz ağrılarına iyi gelen küçük siyah
 bir tohum
 ç.206b.12, 207a.8, 207b.5, 208a.5, 207b.10, 212a.8
- çerblik (): yumuşaklık
 ç.i 27a.5
- çetük (): kedi
 çetük gözi: kedi gözü
 c.ne 164b.13
- çevgan (): ucu eğri değnek, bostan, çevgen
 ç.98b.2
- çevür- (): döndermek, dolandırmak
 ç.eler 124a.9
- çeyne- (): çiynemek
 ç.rse 39bb.4
 ç.yecek 189b.4
 ç.yüp 80b.1, 80b.3, 93b.11, 94a.6, 94a.9, 111a.2,
 121b.5, 121b.6, 138b.4, 141b.2, 141b.6, 149b.3,
 149b.12, 155b.3
- çıban (): deride kızarıklık ve şişkinlik şeklinde
 beliren, gitgide irileşerek ağrı ve ateşe yol
 açan iltihap birikmesi

ç.110a.5

ç.a121a.1

çık- (- حُكِّ): 1. dışarı atılmak, ayrılmak, dışlanmak

ç.a 23b.11, 93b.2, 120a.2

ç.ar 32b.3, 60a.2, 93b.1, 121a.3, 121a.9, 155a.13,
174a.7, 202a.9

ç.ıcak 57b.13, 141b.12

ç.maya 62b.5

ç.maz 20b.2

ç.mış 99a.7, 192b.7, 193b.1

ç.up 23b.8

2. zuhur etmek, ortaya çıkmak, belirerek büyümek

ç.ar 22b.5

ç.mış 85a.7, 125a.10, 174b.1

3. ayrışmak, alınmak

ç.a 209a.8

ç.mış 38a.10, 43a.6, 44b.13, 139a.10, 184b.9

4.buluşmak, özelliği yansıtmak

ç.a 153a.13

5. gidermek, giderilmek

ç.ar 124b.4

ç.maz 124b.4

6. akmak, fışkırmak

ç.acak 188a.13

ç.an 138a.9

7. yükselmek

ç.up 195a.2

çıkar- (- حَقْر): 1.bir nesne v.b yi sokulu veya takılı olarak bulunduğu yerden almak, ayırmak

ç.a 178b.9, 189a.7

ç.alar 93a.13, 124a.11, 124b.3

ç.maya 188a.13

2. bir nesne v.b bir şeyi kapatılan bir yerden almak, ayırmak

ç.alar 86a.3, 120a.4, 123b.8, 199a.5,

ç.up 153b.9

ç.ur 10a.13

ç.urlar 47a.4

3. dışarı atmak, temizlemek

ç. alar 104b.1, 115b.1, 169a.5

ç.duğundan 104a.10

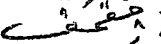
ç.maya 7b.3

ç.ur 7b.1, 9b.7

ç.urlar 190a.11

çıkarmak (): dışlamak, dışarı almak

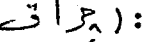
ç.7b.13, 104a.9

çıkmak (): kapalı yerden açık havaya, yere çıkmak

ç.dan 41a.12

çıkmaklık (): ayrılmak, uzaklaşmak

ç.ıla 80b.11

çırak (): çıra, ateş, ışık, kandil

ç.dan 165a.4

çi (): ne

eğer çi: gerçi, her ne kadar

ç.171a.6

her çi kim: her ne ki, her ne kadar

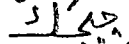
ç.172b.2

her çi ki: her ne ki

ç.8a.9

çibn (): çıban, yara

ç.114a.12

çiçek (): 1. çiçek, bitkinin üreme organlarını taşıyan kokulu, renkli bölümü

ç.114a.13

ç.lerdür 11b.9

2. çiçek hastalığı, irinli kabarcıklar dökerek yüzde iz bırakan, ateşli ve bulaşıcı hastalık

ç.125a.10

çihar ():

çihar-su: dört yön dört yol ağzı, çarşı pazar

ç.21b.7

çig (): çiğ, pişmemiş, olgunlaşmamış

a.ini 204a.2

çir(I)k (): kir pas, yarada olan kan ve irin

ç.den 10a.3

ç.i 157b.7

ç.ini 10a.1, 123a.3, 123a.10, 159b.2

ç.lerin 76a.3

çirkin (چركين): hoş, güzel olmayan

ç.50a.10

çirkinlik (چركينلىك): güzel olmama

ç.in 175b.3

çiriklü (چيركلو): yaralı, çürümüş özellikli

ç.158a.3

çiz- (چيز -): çizmek, delmek, deşmek

ç.meye 178a.11

çok (چوق): 1. keyfiyet olarak fazla, ziyade

ç.4b.13, 16a.2, 16a.4, 18a.12, 18b.10, 21b.9, 33b.8,
34b.9, 40a.3, 41b.3, 45a.3, 47a.12, 49a.11,
51b.5, 58b.(1)1, 68b.12, 71b.10, 72b.4, 73a.6,
73b.4, 86b.9, 89a.11, 89b.1, 89b.5, 89b.6,
89b.7, 94a.2, 99a.10, 100a.8, 100b.13, 101a.3,
104a.3, 109a.1, 109a.12, 112a.6, 117b.13,
127a.7, 127a.11, 127b.12, 130a.10, 131b.1,
136a.1, 136b.6, 136b.9, 146b.1, 146b.6, 151a.10,
152b.10, 157b.12, 158a.3, 158b.13, 159a.9,
160b.10, 162b.6, 168a.1, 169a.13, 170b.6,
173a.3, 175b.1, 180b.2, 180b.13, 181a.10,
182a.12, 188b.1, 188b.2, 188b.3, 188b.6, 190a.5,
192a.13, 196b.11, 197a.9, 197a.11, 197b.10,
198b.5, 201a.1, 203a.11, 203b.4, 203b.5, 203b.7,
204b.11

ç.1 151a.2

ç.lar 99b.8

2. miktarca, sayıca ziyade, fazla

ç.4b.13, 5a.1, 25a.1, 37b.5, 60a.13 67b.13, 72a.5,
76a.2, 151a.3, 165a.8, 195b.1, 199b.7, 203b.2,
203b.2, 203b.4

ç.dur 8b.1, 13a.13, 87b.2, 105b.10

ç.1 59a.7

ç.inı 180b.4

ç.lar 62a.8

3. şiddetli, etkili

ç.56a.7, 160b.11

4. sık sık, defaetle

ç. 68a.3, 89b.5, 177b.4

5. çeşitli

ç.136a.3, 184a.4

6. aşırı derecede

ç.96b.4

azu çok: az veya çok

ç.99b.7

çok iT-: çok işlemek, bir işi sık tekrar etmek

ç.e 40b.6

çok söyle-: çok konuşmak (bkz.söyle-)

ç.59a.(1)13

ç.meden 146b.12

ç.mekden 33b.9, 129b.3

çokluk (جَلَال): fazlalık bolluk

ç.1 160b.11, 172a.5, 176a.12, 196b.12

ç.ından 67a.13, 68b.1, 113b..12, 120b.2, 177b.1,
195a.13,

ç.ındandur 100b.8

ç.ının 46a.12, 100b.13, 128a.5, 193b.9

çokrak (جَوْرَق): daha çok, daha fazla

ç.67b.1, 72b.9, 86b.1

çok- (جَد -): ağırlık olarak bir yeri kaplama

ç.er 182b.8

çömlek (جَوْلَك): küçük kap

ç.e 90.a4

çöngel- (جَوْنَكَل -): zayıflamak

ç.dür 203b.9

çörek (جَوْرَك):

çörek otı: çörek otu

ç.43b.7, 47b.5, 185a.11

ç.nı 112a.4

çukur (جَوْر): yükseltisi az, etrafı yükseklikle kapalı
mahal

ç.da 61b.3

çuvalduz (جَوَالِدُز): büyük şeyleri dikmeye yarayan, yassı,
iri iğne

ç.120a.1, 124a.2,

ç.un 124a.5

çükündür (چکندر): pancar

ç.41b.3

çükündür sayı: pancar syı

ç.118a.4

çükündür yaprağı(n): pancar yaprağı, pezik

ç.54b.1

çün (چون): için, "+den dolayı"

ç.12b.3, 12b.9, 19b.3, 20a.12, 20b.3, 21a.2,
22b.10, 23b.13, 65b.13, 66a.5, 93a.3, 139b.12,
156b.1, 160b.3, 178b.8, 187a.10, 188a.11, 189a.6

ç.dür 21a.3, 87b.11

çünkim (چونکیم): şundan dolayı zira

ç.10b.4, 19b.11, 19a.13, 30b.13, 178b.3, 188a.2

anun çün: ondan dolayı (bkz. anun)

ç.4a.4, 23b.6, 24b.7, 26a.6, 65a.10, 65b.8,

178a.13

anun çün kim: ondan dolayı ki (bkz. anun)

ç.18b.3, 18b.5, 20b.5, 24b.2, 27a.11, 28a.8, 29a.2,
56a.1, 63a.4, 63a.10, 65a.10, 67a.13, 74b.12,
75b.7, 87b.3, 88a.3, 88a.13, 90b.6, 94a.2,
111a.10, 128b.6, 132a.11, 133a.7, 135a.12,
135b.9, 139a.1, 148b.9, 149b.6, 155b.9, 172b.4,
179a.2, 179a.7, 195b.8, 199a.13, 202a.8

ç.dür 19a.2, 27a.7, 31b.8, 66b.2, 26b.9, 27a.4,
27a.5, 28a.11, 30a.12, 64a.9, 64a.10, 64a.11,
64b.1, 65b.5, 66b.3, 87b.6, 124a.7, 124a.7,
178b.2, 184a.3

çürük (چورک): bozulma, sağlıksız olma, çürük bozulmuş

ç.74a.4, 121b.12

ç.i 122b.3, 157b.12

çürü-(چور-): bozulma

ç.ür 21a.15

çürü T- (چور-): bozmak, niteliğini zozarak değiştirmek

ç.ür 78b.4

-D-

dafi(دافع): defeden, savan 2. Eski tıpta maddeleri giderici olan maddelere verilen ad

d.7a2, 9a.12

dağ (داغ): kızgın demirle, ateşle yarayı pişirmek; açmak.
bu işlem sonucu oluşan yara

d.46a.2, 71b.8, 98b.7

d.dan 98b.7

d.un 46a.2

dağ eyle-: hastalıklı bölgeyi kızgın demir vb. bir ateşle pişirmek

d.mekden 45b.12

d.seler 98b.6

dağ iT-:(bkz. dağ eyle-)

d.e 98a.13

d.üp 98b.7

dağun 'aleti: dağlama yapılan alet

d.98b.1

dağun cerehatı: dağlama sonucu oluşan irin, iltihap

d.98b.3

dağdağa (دَغْدَغ): ıztırap, acı (patırdı gürültü)

d.s1 71b.10

dağlamak (دَاغَلَمَ): dağlama fiili, yaranın kızan bir demirle açılması

d.1 23b.5

d.dur 46a.1

dahı (دَاهِي): 1. da, de, dahi

d.1b.3, 1b.5, 3a.11, 3b.10, 4b.12, 9a.9, 9b.6,

13a.8, 13a.12, 13b.5, 14a.4, 14a.7, 14a.10,

14b.2, 15b.7, 17b.12, 18a.13, 18b.4, 18b.12,

19a.3, 21b.6, 22a.8, 22b.6, 23a.3, 23a.7, 24a.8,

25a.3, 25b.4, 27b.13, 28b.3, 29a.10, 29b.9,

30a.13, 32a.9, 32a.12, 34a.1, 34b.5, 34b.13,

37b.5, 42b.2, 44b.1, 46a.2, 46b.12, 46b.13,

51a.12, 54a.3, 54b.7, 55a.12, 56b.4, 57b.3,

57b.5, 59b.11, 60a.7, 60b.13, 62b.3, 63a.5,

63b..8, 64a.1, 64a.5, 64a.7, 64a.13, 64b.7,
 64b.7, 64b.11, 66b.8, 67a.1, 67a.8, 67b.9,
 68a.2, 68a.11, 71b.5, 73a.3, 73b.5, 74a.10,
 75b.2, 76a.2, 79a.9, 79b.5, 79b.8, 81b.3, 81b.5,
 81b.11, 82b.5, 82b.7, 86a.4, 86b.4, 87b.4,
 87b.11, 88b.9, 90a.6, 90b.5, 92a.10, 93a.3,
 95a.2, 95a.6, 97a.1, 97b.3, 98a.6, 98b.11,
 99b.3, 100a.10, 100b.3, 101b.3, 101a.1, 101b.3,
 101b.12, 102b.2, 104a.4, 105a.12, 106a.12,
 106b.7, 107b.1, 107b.13, 108b.2, 110a.11,
 112a.10, 112b.9, 113a.3, 114a.3, 115a.6,
 117b.12, 118a.6, 118b.2, 124a.7, 126b.10,
 127a.2, 127a.4, 127a.5, 127a.9, 127b.9, 127b.10,
 128a.3, 128a.9, 128a.11, 128a.12, 128b.9,
 129b.12, 129b.13, 130a.1, 130b.7, 132a.13,
 132b.1, 134b.13, 135b.5, 135b.8, 135b.11,
 136a.4, 136b.9, 137a.10, 138a.11, 140a.2,
 140b.5, 140b.9, 141a.10, 143b.3, 143b.11,
 143b.12, 144a.12, 144b.8, 145b.7, 145b.7,
 145b.7, 146a.8, 146a.9, 148b.4, 149a.1, 149a.3,
 151a.3, 151a.4, 151b.13, 153a.9, 153a.12,
 155a.3, 158a.6, 159a.10, 159b.13, 160b.9,
 162a.4, 162a.10, 162a.11, 163b.8, 164a.5,
 165a.1, 166a.10, 166b.13, 167a.7, 169a.1,
 169a.3, 170a.5, 170a.6, 170b.2, 170b.2, 170b.8,
 173b.3, 173b.3, 173b.6, 174a.3, 174a.10, 174b.1,
 174b.2, 174b.4, 176a.10, 177a.9, 178a.4, 179a.1,
 179a.6, 179b.4, 179b.7, 179b.9, 179b.10,
 180b.10, 180b.11, 181b.13, 182a.8, 182b.3,
 185b.3, 187a.8, 187a.11, 188a.4, 188b.11,
 190a.7, 192a.8, 192a.12, 192b.4, 193b.4, 194b.5,
 194b.6, 195a.1, 195a.4, 195b.11, 195b.12,
 196a.10, 197a.9, 197b.11, 198a.4, 198a.13,
 198b.1, 199b.9, 200b.2, 200b.6, 200b.7, 201a.3,
 202a.3, 202a.4, 207a.12, 209a.9, 209a.13,
 209b.1,

2. Ayrıca, buna ilâveten

d.26a.4, 6a.9, 9b.1, 11a.11, 11b.11, 11b.13, 14b.8,

15a.2, 15a.4, 16a.12, 17b.11, 20b.5, 22a.9,
 24a.7, 26b.12, 27a.5, 27a.8, 27a.12, 27b.2,
 27b.4, 27b.6, 28b.7, 28b.13, 29a.5, 30a.9,
 30b.3, 35a.9, 36a.1, 36b.9, 37a.2, 38b.11,
 39a.10, 39b.6, 39b.12, 40a.6, 40b.13, 41a.3,
 41a.6, 41a.11, 41b.4, 43b.13, 45a.2, 46a.4, 46b.1,
 49a.1, 49a.3, 49a.5, 49b.3, 49b.11, 50a.10,
 50a.12, 51a.11, 51b.10, 52a.2, 52b.7, 52b.10,
 52b.11, 53a.7, 53a.12, 53b.1, 54a.2, 54a.7,
 57a.4, 58a.7,, 59a.(1)10, 59a.(1)12, 59a.3,
 60a.11, 60b.11, 70a.2, 71b.12, 74b.6, 74b.11,
 74b.12, 75a.11, 76b.7, 77a.6, 77a.8, 77a.12,
 77b.1, 77b.8, 80b.2, 80b.10, 84a.8, 88a.2,
 88a.5, 88a.11, 89a.2, 89a.3, 89a.7, 89a.11,
 89b.3, 89b.11, 94a.11, 96b.5, 101a.13, 103a.1,
 104b.2, 105a.1, 105a.3, 105b.1, 106a.7, 107b.7,
 108a.12, 109a.5, 109a.7, 109a.12, 109b.10,
 109b.13, 112a.4, 114a.8, 114b.8, 116a.12,
 188b.13, 120a.9, 120a.11, 121b.5, 124b.4,
 128a.7, 131a.4, 132a.9, 133a.3, 133a.5, 133b.5,
 134a.7, 134a.8, 134b.11, 135b.5, 135b.6, 136a.3,
 136b.6, 137a.5, 138a.5, 141a.2, 141a.5, 141b.12,
 143a.5, 146a.13, 146b.8, 146b.9, 146b.10,
 148a.7, 150a.11, 151b.1, 151b.6, 152b.5,
 154b.10, 161a.3, 161b.13, 162a.1, 163a.1,
 165a.2, 165b.3, 170a.2, 177b.5, 177b.7, 180a.6,
 180b.7, 182b.2, 184a.6, 188a.8, 190a.11, 196b.5,
 197a.7, 199a.8, 201b.6, 202a.2,

3. Bile, hatta

d. 3b.2, 3b.7, 3b.11, 4a.4, 4a.5, 5a.13, 5b.4, 5b.9,
 5b.13, 6a.10, 6a.11, 7a.7, 10b.6, 11a.3, 11a.7,
 12b.11, 15a.13, 15b.3, 15a.9, 15b.7, 16b.6,
 17b.4, 17b.7, 19a.3, 20a.13, 23a.13, 26a.5,
 41b.8, 45b.11, 52a.6, 55a.1, 55a.12, 57b.6,
 62b.1, 73b.7, 75b.8, 81a.13, 81b.7, 86b.10,
 87a.12, 87b.12, 106a.3, 132b.1, 137b.8, 144b.8,
 149a.3, 155a.6, 161a.11, 179a.5, 179a.12,
 179b.11,

4-o halde, öyleyse

d.12a.12, 14b.7, 14b.11, 15b.12, 16a.10, 16b.2,
 16b.5, 16b.8, 17a.1, 18a.1, 18a.10, 18b.1,
 19b.3, 20b.7, 20b.10, 21b.5, 25a.13, 26b.1,
 26b.8, 27a.1, 30b.2, 30b.12, 34b.8, 35a.3,
 35b.6, 36a.7, 40b.8, 41b.11, 45b.9, 48b.2,
 49a.11, 52a.8, 59a(1)2,, 63a.11, 63b.11, 75a.3,
 88b.1, 88b.12, 102b.3, 105b.3, 105b.4, 122b.2,
 122b.10, 126b.6, 129b.1, 132a.7, 134a.1, 134a.9,
 135a.10

4. buna göre, böylece

d.18b.7, 20b.13, 21b.3, 21b.9, 22a.4, 22a.12,
 23b.12, 26b.11, 28a.10, 28b.4, 29b.4, 30a.5,
 32a.2, 33b.13, 39a.9, 45a.3, 47a.13, 52b.2,
 57a.1, 57b.8, 58b.(1).10, 58b.(1) 13, 63b.1,
 63b.9, 65b.1, 69b.4, 88b.5, 129a.6, 141b.4,
 147b.3, 165a.1,

5. ilâ, ilâveten

d. 2b.6, 3a.13

6. buna karşılık

d.5b.7, 7b.8, 18b.10, 22a.7, 27b.9,

7. daha, daha da

d. 4a.2, 22b.4, 23a.11

8. işte

d. 11a.13, 23b.1, 25a.11, 108a.5,

9. ve

d. 53b.10, 71a.4, 75b.3, 113b.12, 169b.6, 185b.3

10. yani

d. 26a.13

ve dahı: ayrıca, buna ilâveten

d.3a.5, 22b.6, 43b.10, 44a.3, 44b.10, 56b.4, 58b.1,
 59a.9, 61b.4, 61b.6, 61b.8, 65b.5, 65b.12,
 66b.13, 68b.1, 68b.4, 68b.8, 69b.9, 72b.2,
 87a.5, 97b.7, 132a.10, 141b.8, 151a.7, 161a.4,
 172b.12, 181a.10, 188b.2, 194b.12, 196a.7,
 200a.4, 203a.2, 203a.10, 204a.5

dahliyûn (داهلیون):temzileyici bir merhem adı (bkz.
 merhem-i dahlim)

- d. 93a.11
 dakik (> دَاقِيقَ): ince, ufak, aka
 d. 2a.3, 81b.5
 d.dür 28a.1
 dal (> دَال): arap allfabesindeki dal harfi
 d.a 22b.2
 damil (> دَمِيل): çıbanların iyileşmesini sağlayan ilaçlara
 denir
 d.7a4
 dam(I)zur- (> دَمْزُرْ): damlatmak (bkz.tamzur-)
 d.alar 86a.11
 dānā (> دَانَا): alim, usta, bilgili
 d.4a.11, 4b.13
 dāne (> دَانَة): tane, adet
 d.38a.12, 38b.4, 54b.4, 59a(1)11, 164a.3, 166b.10,
 171b.7
 2. habbe, tohum
 d.si 150a.9
 d.sini 90a.2
 dāne çadır: çadır çiçeği tahumu, habbesi (bkz. çadır)
 d.92a.7, 97b.6
 d.1- 96a.9, 185b.7
 d.11a 96a.11, 96a.12
 dāne gül: gül tohumu, gülburnu (bkz.gül)
 d.210b.4
 bakılla dānesi: bakla habbesi, tanesi (bkz. bakılla)
 d. 166b.10
 taru dānesi: Darı, darı habbesi (bkz. taru)
 d.157
 üzüm dānesi: üzüm habbesi (bkz. üzüm)
 d. 65b.9, 174b.2
 d.ine 62a.4,
 dārçinī (> دَارْچِينِي): tarçın güzel kokulu bir bitki
 kabuğundan mamül madde (bkz. dar-ı çini)
 d. 44b.11, 74a.12, 78a.8, 165b.13, 203b.9, 206a.2,
 d.ile 50a.1
 dār-ı çinī (> دَارْچِينِي): yakıcı, lezzetli bir tada sahip
 güzel kokulu bir bitki kabuğu (bkz. darçini)

d. 11b.12, 107a.3, 197b.4

dār-ı fenā (دَار فَنَاء): Bitişi olan yer, dünya

d.da 2a.7, 7, 7

dār-ı fülful (دَار فُلْفُل): karabiberin uzunca çeşidi

d.78b.5, 97a.10, 103b.7, 119b.6, 142a.5, 142a.12,
142b.11, 153a.7, 154a.4, 199a.2, 204a.9, 204b.2,
204b.7, 205a.8, 205b.12, 206a.6, 207a.5, 207b.12,
208a.1, 208b.3

d.i 199a.3, 199a.5

d.ile 199a.11

dārū (دَارُ): ilāç, tedavi maddesi

d.186a.5, 186a.10,

d.dur 10a.8, 10b.2, 10b.2, 10b.7, 11a.5

d.lardur 73a.4

dāru-yı mu'assel (دَارُ رُوي مُعَسَّل): ballı ilaç

d.186a.8

dāus-sa'leb (دَارُ السَّلَب): saç döken hastalılı, saçkıran

d.118b.4, 119a.2,

da'va-yı tıb (دَعْوَايِ طِب): tıp davası, doktorluk, hekimlik
iddiası

d.6a.7

da'vī (دَعْوِي): mesele, iddia

d.56b.10

dayim (دَارِيم): devamlı, sürekli

d.41b.9, 56b.12, 60b.13, 61b.1, 62b.9, 63a.4,
89b.4, 103b.11, 135a.11, 135b.4, 156b.4, 156a.8,
199b.7, 202b.5, 203b.6

dāyima (دَائِمَا): sürekli olarak

d. 14b.4, 148a.5

dayire (دَائِرَة): yuvarlak daire çember

d.23a.4, 111a.4

d.sidür 66a.4

d.sinde 96a.2

d.sine 64b.6, 65a.2

d.sini 64b.5, 64a.3, 64b.12,

d.sinün 63a.7,

de (دِه): dahi, de

d. 3b.3, 28a.4, 57b.9, 60a.12, 167b.1, 195a.3,

- de- (-' >): isimlendirmek, ...diye zikretmek, söylemek
(bkz. di-)
- def' (دَفْع): giderme, ortadan kaldırma
d.ine 3b.5, 119a.2, 186b.12
- def' eyle-: izale etmek gidermek (bkz. defiT-)
d.mez 72b.1
d.r 10a.7, 10a.9, 17b.3
d.ye 62b.8
d.yicidür 9b.8
d.yimez 42a.2
- def' iT-: ortadan kaldırmak, gidermek (bkz. def'eyle)
d.e 24a.5, 32a.2, 62b.11, 167a.8
d.emez 114b.2
der 29a.5, 70b.3, 76b.10, 130a.6,
d.medügünden 121a.11
- def' idibil-: ortadan kaldırabilmek, giderebilmek
d.e 31b.12
- def'ol-: giderilmiş olmak, savılmak
d.a 106a.11, 161b.5
d.mağından 10b.12
d.ur 32a.8, 110b.6
- def'i maye-i 'illet: hastalık maddesinin, kaynağının
giderilmesi
d.5b.13
- def'a (دَفْعَة): kere, defa kez (bkz. gez)
d.163b.11, 164b.4, 208b.5, 209a.9
- def'aten (دَفْعَةً): bir defada, birden
d.15b.5
- defne (دَفْنَة): yaprakları güzel kokulu küçük bir ağaç
defne yaprağı: defne ağacı yaprağı (bkz. yaprak)
d.43b.3
- deg- (دَغ): dokunmak, temas etmek
d.icek 178b.2
d.irmemek, 89a.1
- degil (دَغِيل): Yüklem veya başka kelimelere olumsuzluk
anlamı katan edat (bkz. degül)
d.182a.2, 182b.13
- degin (دَغِين): "-e kadar", süresince

d.4a.10, 11b.13, 19b.9, 19b.10, 22b.5, 25a.1,
25a.8, 26b.3, 30a.7, 30a.8, 31a.7, 31b.2, 45b.1,
46b.11, 65a.3, 88b.7, 95b.3, 101b.8, 101b.10,
149b.13, 150b.1, 175a.3, 209a.7

d.dür 48a.10

degirmen (دَڭِرْمَن):

degirmen taşı(n): çakmak taşı türünden sert bir taş

d. 81a.13

d.i 200a.3

degirmen tozu: d eğirmende un öğütülürken etrafta biriken un
zerrecikleri.

d.152a.10

d.la 132a.1

degirmi (دَڭِرْمِي): yuvarlak, dairevi, toparlak

d.21b.3, 22a.8, 103b.4, 123b.7

d.dür 64a.5

değirmilik (دَڭِرْمِيلِك): yuvarlaklık

d.i 174a.10

d.in 22a.7

degül (دَڭُول): Degil, yok, olmaz (bkz. degil)

d.140b.12, 170b.11, 183b.11, 187b.8, 188b.13,

d.di 18b.5

d.dür 8b.13, 15a.13, 17b.11, 22a.4, 22a.8, 22a.19

24b.12, 23a.1, 28a.12, 28a.12, 28b.6, 30a.6,

32a.5, 32b.1, 40b.8, 71a.11, 76a.2, 82b.2,

84a.1, 95a.8, 95a.11, 104a.5, 104a.9, 135b.12,

158b.13, 161a.8, 167a.9, 167a.11, 174a.11,

175b.1, 175b.9, 176b.13, 177a.6, 179a.1, 179a.2,

179a.5, 179a.8, 179a.12, 180a.1, 181b.11,

182a.4, 182a.7, 183a.11, 183b.3, 183b.8, 183b.9,

183b.11, 184a.3, 192a.2, 192b.3, 193b.2, 198b.3

degür- (دَڭُور): değdirmek, dokundurmak

d..seler 162a.2

lehliz (دَڭَلِيز): tünel, boşluk

d. 29b.1

dehnec (دَڭْنِج): zümrüt gibi kıymetli bir taş

d.207a.7, 207b.10

d.i 207b.7

dehnec-i firengi: (دَهْنَجِ فِرَنْجِي): bakır taşı, malakit
d. 212a.10

delālet (دَلَالَة):

delalet iT-: delil olmak, göstermek, işaret etmek
d.er 135b.2

del- (دَلَّ): delmek, delik açmak

d.meye 161b.4

d.seler 164b.13

delik (دَلِك): küçük açıklık, çapı küçük boşluk(bkz. delük)

d.161a.9

d.i 23a.11

d.süz 103a.11

delil (دَلِيل): ispat edici gösterici, klavuz

d.21a.6, 177b.11, 178a.4

d.dür 68b.3, 68b.4

delin- (دَلَزْ): delik açılmak, oyulmak

d. ür 121a.3

delinmedük incü: delik açılmamış, tabii inci
(bkz.incü)

d.90a.9, 106b.13, 138b.9, 163a.4, 205a.12,
207a.12

delmek (دَلَمَ): delme işlemi

d.den 124a.6

delük (دَلُك): delik, bir şeyin ortasındaki çapı küçük boşluk (bkz. delik)

d.119b.13, 121a.10, 161a.9, 161a.10, 170b.12,

d.den 25a.10, 65b.11, 120a.2

d.dür 25a.7, 65b.9

d.i 25a.7, 65b.9

d.inde 66a.10

d.inden 29a.4, 53a.3, 70a.2

d.ine 25a.1, 122a.2, 124a.3

d.inür 66b.4

d.ler 25a.1, 25a.4

d.leri 23a.7, 25a.2, 170b.13, 172b.8, 172b.9

d.lerinden 22a.1

d.lerün 25a.2, 25a.4

- dem (دِم) : 1. soluk, nefes
 d. 183b.13,
 d.an,, zaman
 d.e 4a.10,
 d.de 184a.9, 189b.10
- dem'a (دِمْعَة) : bir damla gözyaşı, gözyaşı damlası
 d.141a.4, 150b.8, 150b.13, 151a.13, 151b.11,
 152b.13
 d.nun 126a.3, 150b.7, 151a.7, 151b.1, 152a.5,
 152b.10
 d.sı 152a.9
 d.sınun 152a.12
 d.suz 143b.13, 144a.1
 d.ya 142a.3, 147b.9, 147b.11
 d.yı 207b.12
- dem-be-dem (دَبْدَم) : Zaman zaman, orada bir
 d.96b.7
- demevî (دَمْعِي) : kanla ilgili, kanı çok
 d.110a.5, 112a.11, 112a.13, 137b.5, 151a.6, 165a.13
 d.dür 114a.12, 114b.9
 demevî şiş: Ian dolu, şiş, kan birikintisi
 d.dür 100b.6
- demir (دَمِير) : demir (bkz. demür)
 d. 183b.6
- demü'l-aḥaveyn (دَمُّ الْأَخَوَيْنِ) : iki kardeş kanı bitkisi
 d.56b.1, 78a.7, 97a.12, 103b.1, 138b.11, 139a.4,
 139a.12, 154b.3, 205b.11, 206a.13, 207b.6,
 207b.8, 212a.3, 212a.7
- demü'l-ḥimār (دَمُّ الْحِمَارِ) : eşek kanı
 d.78a.11
- demü'l-ḥuffaṣ (دَمُّ حَفَاشٍ) : yarasa kanı
 d.78a.12
- demür (دَمْرُ) : demir, demirden yapılmış
 d.18a.8, 110a.13, 123a.9, 148b.6, 162a.2, 183a.3
 d.den 123b.6
 d.ün 123b.10
- denk (دَنْك) : dirhemin dörtte biri, ağırlık ölçüsü

d.37b.5, 38b.7, 42b.3, 42b.6, 42b.7, 43a.2,
 43a.3, 43a.13, 43b.12, 46b.3, 46b.4, 47b.9,
 47b.10, 54b.13, 57b.1, 57b.2, 96a.10, 102a.8,
 103b.8, 105a.10, 106b.3, 107a.112b.4, 117a.1,
 119b.2, 119b.6, 125a.13, 125b.1, 138b.11,
 142b.10, 142b.11, 147a.1, 147a.2, 147a.6,
 153a.5, 153b.4, 153b.9, 153b.11, 163b.5, 165a.4,
 167b.5, 168b.11, 171b.7, 175a.5, 175a.6, 175a.7,
 175a.8, 204b.3, 204b.8, 204b.9, 205a.12, 205b.2,
 205b.4, 205b.11, 205b.13, 206a.7, 206b.5,
 206b.9, 207a.4, 207a.6, 208a.8, 208a.11,
 209b.10, 211b.5

deniz (دَنَز):

deniz köpüğü(n): lüle taşı (bkz. köpük)

d.90a.9, 98a.7, 102a.1, 107a.4, 142a.6, 142b.1,
 163b.6, 164a.8, 204b.8, 211b.2

d.le 108a.7

deniz suyu(n) deniz suyu (bkz.su)

d.172a.9

d.11a 118a.3

depe (دَپَ): tepe, kafanın üst tarafı

d.den 137a.3

depren- (دَپَرَن): sarsılmak

d.mesē 184a.3

d.se 56a.4, 57a.2

d.üp 104a.1, 184a.2

d.ür 20a.12

depreş- (دَپَرَش): yeniden harekete geçmek,
 başlamak

d.üp 167a.4

depreT- (دَپَرَت): kımıldatmak, sarsmak; çalkalamak

d.e 183a.6

d.eler 45b.7

d.üp 169a.8

d.ür 83b.1, 83b.6, 84a.3

derd (دَرْد): dert, hastalık

d.e 4a.1, 4a.4

d.i 4a.3,

d.lere 4a.8

derdnak (دَرْدَنَاق): dertli, kardeşli, üzüntülü

d.2b.10, 174b.3

derdümend (دَرْدُومَنْد): dert sahibi, tasalı, kaygılı,

d.73b.7, 75a.6, 75a.9

derdümendlik (دَرْدُومَنْدَلِیک): dert sahibi olmak; tasalı, kaygılı olmak

d.i 41b.13

derece (دَرَجَه): basamak, kerte, sınıf, mertebe

d.76a.6

d.de 76a.8, 76a.9, 76a.10, 76b.11, 76b.12, 77a.2, 77a.9, 77a.10, 77a.11, 77b.3, 77b.5, 77b.6, 77b.9, 77b.13, 78a.1, 78a.2, 78a.4, 78a.6, 78a.8, 78a.9, 78b.7, 78b.9, 78b.10, 78b.11, 78b.13, 79a.4, 79a.6, 79a.8, 79a.10, 79a.11, 79a.12, 79a.13, 79b.3, 79b.5, 79b.8, 79b.9, 79b.11, 79b.13, 80a.1, 80a.3, 80a.7, 80a.9, 80a.11, 80a.13, 80b.9, 80b.13, 81a.6, 81a.7, 81b.2, 81b.6, 81b.7, 81b.8, 81b.10, 81b.11, 81b.12, 82a.12, 82a.13, 82b.8, 82b.11, 82b.12, 83a.1, 83a.5, 83a.5, 83a.8, 83a.9, 83a.13, 83b.4, 83b.7, 84a.6, 84a.13, 84b.4, 84b.9, 84b.11 85a.2,

d.nün 78b.5, 82b.1, 84b.3

derece-i evvel: ilk derece, birinci sıra

d.de 78b.7,

derhāl (دَرْهَال): hemen, o anda

d. 54a.5

deri (دَرِی): deri, vücudu örten ince tabaka

d. 19b.3, 22b.9, 115b.11, 123b.12, 162a.3, 162a.4

d.de 162a.5

d.den 115b.9

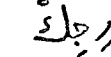
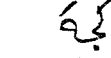
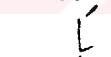
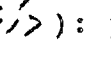
d.dür 26a.11

d.leri 8b.11

d.lerinün 159b.12

d.nün 13b.12, 103b.13, 133a.11, 144b.13, 160a.11, 160a.12a,

d.si 99b.7, 115b.7

- d.sile 114b.13
d.sinden 104a.9, 121a.8
d.sine 23b.11
d.sini 53b.10, 104a.6, 115a.13
d.ye 22b.10
d.yi 99b.4, 99b.12, 170b.12,
dericik (): ince deri, derinin üstünde oluşan kabuk
d.185b.5
derin (): satıhtan aşağıya doğru mesafesi, fazla
olan, çukur
d. 68a.6, 154a.7, 157b.6,
derince (): dipten, aşağıdan
d.44b.9
dermān (): ilaç, hastalığa karşı kullanılan
iyileştirici madde
d.dur 4a.8
dermān eyle-: ilaç yapmak, hazırlamak
d.n 4a.1
derviş (): allah için gurur, kibir vb. dünya
nimetlerini terkeden kimse
d.5a.9
deryā (): deniz, derya
d.nün 195a.5
derz (): yiv, dikiş yivi; aralık
d.22a.11, 22a.13
d.e 22a.12
de 22b.4, 22b.11, 22b.12, 28b.7
d.i 22b.4, 22b.11, 22b.12, 28b.7
d.idür 23a.5, 23a.13
d.inden 28b.12
d.lerden 23b.11
d.lerün 22a.11, 22a.12, 23b.8
derz-i akilil: alın çatısı, alın kemiğinin eklem yeri
d.22b.1
d.ün 22b.1, 22b.4, 22b.8, 23a.4, 23a.6, 23a.10
derz-i kışri : kafatası kemiğinin şakakta birleştiği
eklem yeri
d.22b.11, 22b.13

d.dür 22a.12

d.nün 23a.9

derz-i lāmi : art kafaya ait eklem yeri

d.nün 22b.5, 22b.8, 23a.10

d.un 30a.8

d.ye 23a.12

derz-i lāyi: (bkz. derz-i iklil)

d.22b.4

derz-i sehmi: alnından çıkıp başın ortasından geçip
artkafa tasını ortaya bölerek aşağıya doğru
inen eklem yeri

d.22b.9

d.nün 22b.12

destār (دستار): mendil, sarık, tülbent

d.189b.13

d.11a 37a.5

destārce (دستارچه): tülbent parçası

d.yile 151a.11

destur (دستور): izin, müsaade

d.100a.3

destkāri (دستکاری): göz hekimliği, operatörlük

d.97a.1, 115a.12

d.dür 140b.7

destkāri iT-: ameliyat etmek

d.eler 93a.8

destkārlık (دستکاری): operatörlük

d.99b.8

deş- (دش):deşmek, yarayı açarak akıtmak

d.er 7b.3

devā (دواء): ilaç, hastalıklara karşı hazırlanan

müessir madde

d.47a.11, 198b.13,

d.dur 58a.8, 100a.7

d.lar 4a.2

devāü'l-miski'l-hulv (دواء المسك الحلو): tatlı misk ilacı

d.49a.1

devāü'l-miski'l-mürr (دواء المسك المر): acı misk ilacı

d.49a.1

devekuşu (دَوْكُشِي): devekuşu, büyük yabani kuş

deve kuşu yumurtası: Deve kuşu yumurtası

d.164a.9

deve kuşu yumurtası kabı: Devekuşu yumurtasının kabuğu
(bkz. yumurda, kab)

d.163a.5

devr(دَوْر): 1 zaman

d.inün 20b.6

devr iT-: bırakmak, koymak, terk etmek

d.miş 20b.1

devril- (دَوْرِل): yıkılmak, durumunu kaybetmek

d.ür 94b.2, 94b.12

devvār (دَوَّار): çok veya devamlı dönen

d.202b.3

dıbk (دَبْك): ökse otu, bürc dedikleri nesne ki,
ağaçta biter; yazda ve kışda gitmez

d.78b.2, 122a.2

dİr (دِر): bildirme eki (bkz.dUr)

d.107b.2

dırnağ (دِرْنَق): tırnak

d.a. 139b.12

d.larun 79a.7

di- (دِ): 1 söylemek, konuşmak, demek

d.di 3b.11, 104b.5, 169a.10

d.diler 3b.5

d.dük 22a.8, 188b.13

d.dügidi 63b.11

d.düğümüz 130a.6, 141a.6

d.düğümüzden 171a.6

d.meyeler 187a.12

d.mişdüm 12a.9

d.mişdür 179a.13

d.mişler 105b.9, 111b.6, 173b.6, 202b.10,

d.mişlerdür 165a.1

d.r 58b.5, 100b.2, 104b.2, 137a.4, 140b.1, 164a.8,
184a.4, 186b.5

d.rler 6a.8, 64a.4, 65b.8, 117a.3, 157a.4

d.rlerse 178b.3

d.ye 187a.11

d.yü 3b.10, 6a.7

**2... diye tarif etmek, ismini vermek,
adlandırmak**

d.düğümüz 11b.9, 12b.9, 13a.6, 13a.8, 13b.5, 15a.5,
23b.1, 30b.9, 37b.9, 90b.8, 91b.7, 91b.12,
92a.1, 92a.2, 92a.3, 92b.11, 94b.2, 94b.8,
95b.12, 96b.1, 100b.5, 102b.8, 103b.10, 112a.3,
112a.8, 112a.9, 114b.2, 117a.3, 118a.12, 121a.1,
121b.9, 10, 124b.8, 125a.1, 125b.11, 126a.10,
136a.2, 137b.2, 139b.11, 143a.9, 145a.3, 150a.5,
150a.6, 154a.6, 171a.4, 178a.11, 181a.12,

d.üğümüzden 27b.1

d.üğümüze 27b.11, 66b.8

d.üğümüzle 27b.9

d.mezler 135b.12

d.mişdüm 30b.7

d.mişlerdür 21a.1

d.r 185b.4

d.rler 8a.5, 8a.6, 8a.7, 12a.10, 12b.13, 13a.2,
13a.4, 13b.4, 13b.8, 13b.9, 14a.2, 14a.4, 14a.5,
14a.7, 19a.4, 19a.12, 22a.9, 22b.1, 22b.4,
22b.5, 22b.6, 22b.10, 22b.12, 23a.1, 23a.9,
23b.2, 24a.11, 24b.2, 26a.12, 27b.8, 29a.1,
29b.3, 29b.10, 30a.11, 31a.9, 31a.11, 31a.12,
31b.4, 31b.7, 32a.12, 32b.2, 32b.4, 32b.6,
33b.5, 58b.1, 60b.2, 61b.13, 62a.2, 62a.4,
62a.6, 62a.8, 62a.10, 62a.12, 63a.4, 63a.5,
63a.6, 63b.6, 63b.6, 64a.5, 64a.8, 64b.1, 64b.7,
64b.8, 64b.9, 64b.11, 65a.8, 66b.7, 66b.11,
67a.3, 69b.5, 71a.1, 73b.10, 80b.11, 83a.5,
85b.11, 86a.13, 91b.10, 92a.5, 93a.3, 93b.5,
94a.6, 94b.5, 96b.2,, 97b.11, 99a.10, 100b.8,
103a.1, 104b.7, 104b.8, 104b.9, 104b.10,
105a.12, 110a.5, 109a.7, 111b.10, 111b.12,
111b.13, 113a.11, 115a.1, 115a.2, 115a.3,
117b.10, 117b.12, 117b.13, 118a.1, 118a.13,
120b.1, 125a.2, 126a.10, 126a.12, 129b.12,

129b.13, 130a.2, 131a.5, 135a.4, 135a.8,
 135b.11, 135b.12, 137a.9, 138a.6, 139b.8,
 139b.11, 140b.9, 140b.10, 145b.13, 151a.8,
 152b.6, 155b.13, 157a.3, 157a.4, 157a.6,
 157a.10, 157b.2, 157b.4, 157b.8, 157b.11,
 158a.3, 162a.4, 162a.5, 162a.9, 162a.10, 167b.9,
 169a.12, 170a.8, 170a.13, 170b.2, 170b.4,
 172b.2, 172b.3, 174a.5, 174a.8, 174b.1, 174b.3,
 174bb.6, 174b.7, 176b.8, 176b.9, 178a.1,
 178b.12, 179a.1, 179b.10, 182b.3, 184b.3, 198b.9
 d.yü 26a.7, 56b.11, 64b.9, 93b.11, 100b.7, 124b.1,
 126a.9, 128b.5, 130a.7, 138a.1, 148b.12, 178a.13,
 186b.5

dib (): alt, kök, bitkilerin toprak altında kalan kısımları, yumrukları

d.i 98b.11, 154a.7
 d.inde 117b.6, 117b.10
 d.inden 22b.12, 98b.10, 99a.12,
 d.indeki 138a.5
 d.ine 22b.5, 31a.3, 91b.8, 117a.13, 118a.11,
 118b.4, 120b.8, 147b.11, 149a.2
 d.ini 97a.3, 98a.8, 98a.13, 98b.12, 143a.6,
 d.leri 40a.7, 102b.9, 102b.11, 115b.10
 d.lerinde 47a.10, 95b.13,
 d.lerin+0: 118a.3
 d.lerie 113a.9, 113a.10, 118a.7, 118a.10, 119a.11,
 120a.6
 d.lerini 113b.6, 118a.5

buyan dibi(n): meyan kökü, meyan ağacı (bkz. buyan)

d.38b.4

gebere gibi kabı: gebre kökü kabuğu, kedi tırnağı otu kabuğu

d.43a.10

kerefüs dibi: kereviz kökü

d.46b.6

kerefüs dibi kabı: kereviz köklü kabuğu

d.48b.7

raziyane dibi kabı: Rezane kökü kabuğu

d.48b.6

dik- (دِکْ): 1. igne ipliklikle iki şeyi birbirine
iliştirmek raptetmek

d.e 99b.1.1

d.eler 115b.8

d.memek 115b.9

d.mişler 94b.9

d.mişlerdür 95a.8, 95a.9, 95a.9

2. Bir nesneyi dikine duracak şekilde koymak

d.e 130b.11

diken (دِکْن): bazı bitkilerin yüzeyinde veya tohumunda
bulunan sert batıcı kısım

d.i 8b.5,

dikmek (دِکْم): iğneye geçirilmiş iplikle iki nesneyi
birbirine tutlurmak, iliştmek

d.95a.10, 98b.9

dikmeklik (دِکْمَلِک): dikme işi

d.e 99a.9

bögürtlen dikenî suyu: bögürtlen suyu (bkz. bögürtlen)

d.152a.11

dil (دِل): 1. dil organı

d.162b.7, 162b.8

d.i 35b.13,

d.ile 162b.7

d.üdü 22a.7

2. Konuşma, lisan

d.ince 12b.12, 13a.4, 73b.10, 85b.11, 104b.7,

111b.10, 113a.10, 117b.13, 129b.11, 129b.13,

130a.1, 176b.8

dile- (دِلْ): temenni etmek, istemek

d.düm 2b.4

d.rlerse 190a.1

d.rse 15b.4, 16a.10, 148a.10, 187b.9, 187b.10

d.rsin 3b.9

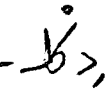
d.se 189a.13

d.seler 47a.3, 75b.4, 122a.13,

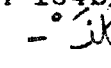
d.ye 61b.6, 187a.11, 189b.7,

d.yeler 14a.11, 14b.4, 17b.3, 17b.3, 163a.1,

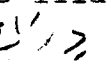
- 175b.3,
dimāğ (دِمَاق): beyin, akın (beyni), kafanın içi
 d.23b.2, 26b.3, 28a.10, 30a.6, 33a.7, 44a.12,
 50b.9, 56a.3, 69b.8, 72a.13, 128a.3, 201b.13
 d.a 24a.2, 26b.10, 27a.2, 27b.6, 28b.6, 28b.3,
 41a.9, 51b.8, 52a.13, 53a.1, 72a.6, 82b.11,
 83a.5, 89b.2, 96b.9 128a.1, 146b.8, 182b.7,
 191a.7, 193a.9
 d.da 27b.4, 28b.7,
 d.dan 24a.9, 27b.2, 29b.11, 32a.1, 32a.2, 35a.3,
 36a.12, 56b.13, 58b.2, 60a.10, 63b.9, 64a.2,
 64a.11, 72b.12, 100b.8, 107b.10, 118b.13, 128a.2,
 170b.5, 191a.8
 d.dur 28a.1, 30a.6, 68a.2
 d.ı 39b.11, 50b.8, 52a.6, 53b.6, 57a.3, 70b.13,
 71a.4, 71b.2, 71b.11, 72a.5, 73a.5, 96a.4,
 110a.8, 121a.13, 124b.12, 128a.1, 128b.11,
 133b.3, 135a.5, 135a.9, 140b.8, 146b.7, 147b.1,
 148b.5, 152a.5, 152a.7, 165b.2, 165b.11, 167a.12,
 168a.7, 184b.3, 186b.13, 193b.10, 195a.3, 196b.1,
 202a.11
 d.ından 137a.12
 d.ıñ 23b.7, 25a.6, 25a.7, 26b.1, 26b.5, 26b.8,
 26b.9, 27a.8, 27a.12, 27b.2, 27b.4, 27b.6, 27b.7,
 28a.1, 28a.2, 28a.3, 28a.5, 28a.7, 28a.8, 28a.11,
 28b.1, 28b.13, 29a.2, 29a.4, 29a.11, 30a.7,
 30a.10, 30a.13, 30b.2, 30b.6, 31a.5, 31a.8,
 31b.1, 31b.2, 31b.11, 31b.12, 32a.1, 32a.3,
 32a.9, 32b.3, 32b.6, 34a.7, 50b.13, 52b.7, 53b.5,
 58b.4, 72b.1, 72b.11, 78b.2, 146a.12, 152a.6,
 152b.10, 152b.13, 182b.6
dimek (دِمَك): söylemek, adını vermek
 d.126a.12
 dimek ol-: anlamına gelmek
 d.ur 3b.9, 3b.13, 4a.3, 21b.9, 46a.1, 94b.5,
 97b.12, 104b.8, 104b.9, 110a.5, 114b.12, 130a.8,
 135a.4, 135b.1, 143a.9, 143a.10, 157a.6, 157b.5,
 157b.9, 157b.11, 174b.2

dinle- (- ,): işitmek, duymak, kulak vermek

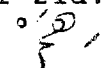
d.n 184b.3

dinlen- (- ,): dinlenmek, istirahat etmek

d.e 111a.7

direk (,): bir nesne veya sathı üstte tutmak için
alttan verilen destek

d.i 21a.10

dirhem (,): eski okkanın dörtyüzde biri, üç gram

d.34a.8, 34a.9, 36b.2, 38a.1, 38a.3, 38a.4, 38a.6,
38a.8, 38a.9, 38a.13, 38b.1, 38b.2, 38b.3,
38b.4, 38b.5, 38b.6, 38b.7, 38b.9, 38b.10,
38b.11, 38b.12, 42a.12, 42a.13, 42a.13, 42b.1,
42b.2, 42b.5, 42b.10, 42b.11, 42b.12, 43a.2,
43a.5, 43a.7, 43a.13, 43b.7, 43b.8, 44a.8,
44a.9, 44a.10, 44a.11, 45a.13, 45b.3, 45b.5,
45b.6, 45b.8, 45b.9, 46b.3, 46b.7, 46b.8, 46b.9,
47b.9, 48a.7, 48a.8, 48a.11, 48b.9, 48b.10,
48b.11, 54a.4, 54a.9, 54a.10, 54a.11, 54a.12,
54b.1, 54b.2, 54b.4, 54b.6, 54b.11, 54b.13,
55b.5, 55b.6, 56a.4, 56b.1, 56b.2, 57b.1,
58b.(1).7, 58b.(1).8, 59a.(1).4, 59a.(1)5,
59a.5, 59a.(1).7, 59a.(1).8, 59a.6, 59b.5,
59b.6, 90a.4, 90a.9, 90a.12, 92a.13, 92b.6,
92b.7, 97a.11, 97a.12, 97b.1, 97b.2, 97b.5,
97b.6, 97b.7, 101b.12, 101b.13, 102a.1, 102a.2,
102a.4, 102a.5, 102a.6, 102a.7, 102a.13, 102b.2,
102b.3, 103a.11, 103a.12, 103a.13, 103b.1,
103b.6, 103b.7, 103b.8, 105a.6, 105a.7, 105a.8,
105a.9, 106b.7, 106b.1, 106b.2, 106b.3, 106b.6,
106b.8, 106b.10, 106b.12, 106b.13, 107a.3,
107a.4, 107a.5, 107a.12, 107b.2, 107b.3, 107b.5,
107b.12, 107b.13, 108a.1, 111b.2, 111b.3,
111b.4, 111b.6, 116a.2, 116a.3, 116a.6, 116a.7,
116b.13, 117a.1, 118a.6, 118a.7, 118a.8,
119a.10, 119a.12, 119b.1, 119b.2, 119b.5,
120a.12, 123a.6, 125a.5, 125a.13, 130b.5,
130b.7, 130b.8, 130b.9, 130b.13, 131a.1, 131a.2,
131a.7, 131a.8, 131a.10, 131a.11, 131a.12,

131b.5, 131b.6, 131b.7, 132b.4, 132b.5, 133b.10,
133b.11, 136a.12, 138b.9, 138b.10, 138b.11,
138b.12, 139a.4, 139a.5, 139a.6, 139a.8, 142a.5,
142a.6, 142a.7, 142a.8, 142a.12, 142a.13,
142b.3, 142b.5, 142b.6, 142b.9, 142b.10,
142b.11, 143a.1, 143a.3, 143a.4, 144b.4, 144b.5,
144b.9, 144b.10, 144b.11, 144b.13, 145a.1,
147a.1, 147a.6, 147a.10, 147a.11, 147b.6,
147b.8, 147b.12, 147b.13, 148a.1, 148a.2,
148b.2, 150b.6, 153a.4, 153a.7, 153a.11, 153b.3,
153b.4, 154a.1, 154a.3, 154a.4, 154a.13, 154b.1,
154b.3, 154b.4, 154b.5, 154b.6, 154b.9, 154b.13,
155a.1, 155a.2, 158b.8, 158b.9, 159a.6, 159a.7,
163a.3, 163a.4, 163a.5, 163a.6, 163a.9, 163a.12,
163b.1, 163b.2, 163b.4, 163b.7, 163b.8, 164a.2,
164a.3, 164a.10, 164a.11, 164b.2, 165a.3,
165a.4, 165a.5, 167b.4, 168a.13, 168b.1, 168b.4,
168b.5, 171b.6, 171b.13, 172a.2, 172a.3, 173b.4,
173b.5, 173b.6, 173b.8, 173b.12, 175a.3, 175a.5,
175a.6, 175a.7, 175a.9, 175a.10, 175a.11,
184b.7, 184b.8, 184b.9, 184b.10, 184b.11, 184b.12,
184b.13, 185a.1, 185a.2, 185a.3, 185a.4, 185a.7,
185a.9, 185a.12, 185a.13, 185b.11, 185b.12,
186a.3, 186a.4, 186a.6, 186a.7, 186a.8, 186a.9,
186a.10, 186a.11, 186a.12, 186b.1, 190b.9,
190b.10, 190b.11, 204b.2, 204b.3, 204b.6,
204b.7, 204b.8, 205a.3, 205a.3, 205a.4, 205a.5,
205a.7, 205a.8, 205a.9, 205a.11, 205a.12,
205b.4, 205b.8, 205b.9, 205b.11, 205b.12, 206a.2,
206a.2, 206a.3, 206a.6, 206a.7, 206a.11,
206a.12, 206a.13, 206a.13, 206b.3, 206b.4,
206b.12, 207a.2, 207a.3, 207a.7, 207a.9,
207a.10, 207a.11, 207b.3, 207b.5, 207b.6,
207b.8, 207b.12, 207b.13, 208a.1, 208a.5,
208a.7, 208a.8, 208a.10, 208a.11, 208a.13,
208b.1, 208b.3, 208b.4, 208b.8, 208b.9, 208b.13,
209a.1, 209a.2, 209b.4, 209b.5, 209b.6, 209b.9,
209b.10, 209b.11, 209b.13, 210a.1, 210a.4,

210a.5, 210a.9, 210a.10, 210b.2, 210b.4, 210b.7,
 210b.8, 210b.10, 120b.11, 211a.1, 211a.2,
 211a.4, 211a.5, 211b.8, 211a.8, 211a.9, 211a.11,
 211a.12, 211a.13, 211b.1, 211b.3, 211b.4,
 211b.5, 211b.7, 211b.9, 211b.12, 211b.13, 212a.4,
 212a.5, 212a.7, 212a.8, 212a.9, 212a.10,
 212a.11,

d.den 42b.13, 46b.10, 48a.10

d.dür 37b.9, 185a.1

d.e 46b.11, 48a.10, 175a.3

d.ine 48b.12, 48b.13

d.ini 59a(1).9

diri (دیر): diri, canlı hareketli

d.20a.11, 20a.13

diril- (دیرل-): canlanmak, can bulmak

d.mez 20b.3

d.ür 20b.8,

diş (دیش): diş, yiyecekleri öğütmeye yarayan çene
 kemiği üzerindeki organlardan her biri

d. 40a.7

d.i 207b.11

dişi (دیشی): dişi, erkek olmayan, müennes

d.ler 13b.12

divân (دیوان): ecclis, topluluk

d.da 75b.10

dīvār (دیوار): duvar, mekânları birbirinden ayırmak için
 taşı tuğla vb. nesneden yapılan set

d.23a.3

diz (دیز): bacak ile baldırların bağlanma yeri

d.lerini 187a.3

dokunmak (دکنم): temas etmek, ilişmek, incitmek

d.170b.3

nesne dokunmak: bir maddenin bir organa zarar vermesi

d.dan 154a.8

doğuz (دگوز):

doğuz azusu: domuz hayvanının azı dişi

d.207b.11

dost (دوست): sevilen kimse, sevgili

d.larının 1b.3

dög- (- دُغ): dövmek, ezip ufaltmak veya incelemek

d.eler 34b.1, 36b.1, 38a.6, 38b.8, 39a.4, 42b.1
 42b.4, 42b.7, 42b.13, 43a.9, 43a.11, 43a.13,
 43b.8, 44a.3, 46b.4, 47b.10, 48a.2, 48a.4,
 48a.8, 55a.6, 55b.1, 55b.7, 56a.10, 56a.12,
 56b.2, 58b.(1).7, 59a.6, 59b.2, 76b.4, 85b.3,
 85b.10, 86a.3, 86a.6, 86a.9, 86a.11, 86a.12,
 86b.7, 90a.3, 90a.12, 90b.1, 92a.13, 92b.4,
 92b.8, 95b.10, 97b.2, 98a.3, 98a.7, 100a.11
 101b.12, 102a.1, 102a.5, 102a.8, 102b.1, 103b.2,
 103b.2, 105a.4, 105a.11, 106b.4, 106b.8, 107a.1,
 107a.5, 107a.13, 107b.3, 111b.4, 112a.4,
 112a.4, 113b.4, 114b.5, 116a.3, 118a.6, 118a.8,
 118a.11, 119a.8, 119a.11, 119b.2, 119b.7,
 119b.10, 119b.12, 120a.9, 122b.3, 112b.12,
 123a.1, 123a.7, 125b.1, 130b.5, 131a.13, 132b.5,
 132b.10, 136a.10, 136b.5, 136b.2, 138b.12,
 139a.6, 139a.6, 139a.8, 142a.9, 142b.3, 142b.6,
 142b.11, 143a.2, 143a.4, 143a.6, 144b.5,
 144b.11, 145a.1, 147a.2, 147a.6, 147a.11,
 147b.8, 148a.3, 148b.2, 153a.5, 153a.8, 153a.11,
 153b.4, 153b.6, 163b.9, 153b.11, 154a.1, 154a.5,
 154b.1, 154b.4, 154b.7, 154b.10, 155a.2, 158b.9,
 159a.7, 163a.7, 163b.2, 163b.7, 164a.4, 164a.12,
 164b.3, 164b.4, 165a.5, 167b.5, 171b.11, 172a.3,
 173b.5, 173b.8, 173b.11, 175a.11, 175a.8,
 175a.12, 184b.13, 185a.3, 185a.7, 185a.9,
 185a.13, 186a.4, 186a.9, 190b.12, 204a.10,
 204b.3, 204b.9, 205b.5, 205b.9, 206a.1, 206a.4,
 206a.4, 206a.7, 206a.9, 206b.1, 206b.5, 206b.12,
 207a.4, 207a.6, 207a.9, 207b.1, 207b.6, 207b.9,
 207b.12, 208a.2, 208a.5, 208a.8, 208b.1, 208b.4,
 208b.10, 208b.13, 209a.2, 209b.6, 209b.1, 21a.1,
 210a.6, 210a.10, 210b.9, 210b.11, 211a.2,
 211a.10, 211b.1, 212a.11

d.meyeler 88a.2,

d.se 59a.(1).11

d.üp 35b.8, 50b.7, 52a.1, 55a.9, 56a.4, 57a.6,
 59b.7, 77a.12, 77b.4, 78b.10, 78b.11, 80b.4,
 116b.10, 117a.1, 117a.8, 117a.9, 120a.12,
 121b.13, 122a.8, 123a.2, 130a.2, 130b.9,
 130b.12, 131a.2, 131b.7, 133b.11, 136a.12,
 136b.2, 139a.11, 143a.7, 154a.2, 163a.9,
 163a.12, 163b.5, 163b.8, 168b.6, 198b.11,
 199a.4, 199a.6, 202b.9, 205a.9, 207b.4, 208a.11,
 208b.5, 210b.4, 212a.5

dögmek (): bir nesneyi küçülme, ufaltmak amacıyla
 sert bir aletle ezmek

d.11a.7, 86a.9, 88b.1, 97a.3,

d.ile 11a.11, 11a.12

dögül- (-): dövülmek, ufaltılmak, ezilmek

d.ünce 88a.4,

d.medin 88a.6

d.miş 38b.2, 38b.4, 38b.12, 46b.9, 59a.5, 88a.7,
 105b.7, 121b.8, 122a.1, 122a.1, 124b.7, 124b.8,
 138a.10, 162b.12, 166b.3, 168a.5, 189a.10, 199a.2

d.mişdür 85b.10

dök- (-): 1. dökmek, aktarmak, boşaltmak

d.e 17b.7,

d.eler 35b.3, 57b.11, 85b.9, 123a.11, 166b.5,

d.üp 41a.4, 44a.4, 200a.4,

2. akıtmak, innmek

d. 68a.7

3. hastalık dolayısıyla, insanoğlundaki organ vb.
 şeylerin eksilme (saç dökülmesi gibi)

d.er 102b.10, 112b.13

d.üp 96b.6

dökil- (-): 1. innmek, düşmek, bir yerde toplanmak
 (bkz. dökül-)

d.en 76b.3,

d.ür 72b.10, 100b.9, 118b.4, 128a.2, 157b.12,
 158a.1, 169b.12, 175b.13

d.ürdi 178a.8

2. bir hastalıktan dolayı kirpik, deri vs.
 dökülmesi

d.üp 118b.5

d.ür 113a.12, 118b.2

dökme (دَكَمَ): boşaltmak, aktarmak işi

d.45a.5

dökme mek (دَكَمَ): aktarmamak, boşaltmamak

d.172a.9

dökül- (دَكُلَ): 1. İnme, akmak, binyerde toplanmak.

(bkz. dökül-)

d.meye 156a.10

d.mişdür 119a.9

d.se 88a.4

d.üp 170b.5

2. Bir hastalıktan dolayı kirpik, kaş, deri vb.

dökülmek, (bkz. dökül-)

d.düğüne 78b.1, 118a.13, 120b.9,

d.düğünü 91b.10, 120b.1

d.ür 118b.1

dökülmek (دَكُلَ): yerinden akmak, inmek

d.e 167a.5

d.liğinden 152a.3

2. Bir hastalık dolayısıyla kirpik vs. dökülmesi

d.den 119a.9

dön- (دَوَّنَ): 1. ayrıldığı yere gelmek, avdet etmek

d.e 21a.5, 178b.1

d.memek 72a.1

2. Ekseni etrafında hareket etmek

d.e 88b.8

d.er 160a.1, 192a.13

d.mez 145a.4

3. Özelliği, yapısı değişmek

d.er 57 b.6, 160a.2, 174a.11, 181a.9, 193a.3,
193a.7

d.miş 174a.10

4. Yönünü değiştirmek

d.er 19b.11, 94b.12

gönli dön- : mide bulantısı, kusma (bkz. gönül)

d.e 39a.12

d.erse 188a.7

d.üp 50a.11

gönül dön- : mide bulantısı (bkz. gönli dön-)

d.düğini 188a.8

gönül dönmek: kusma, mide bulantısı (bkz. gönli dön-)

d.45a.7

dönder- (دَوْنْدَرُ): 1. döndürmek, avdet ettirmek

d.e. 129b.11

d.ür 121b.11

d.ereler 93a.2

d.mege 9b.2

2. çevirmek, eksen etrafında döndürmek

d.e 188a.10

d.meğün 20b.2

3. altını üstüne çevirmek, etrafında döndürmek

d.105a.13, 107b.7, 108b.1

4. değiştirmek, bir halde bir hale sokmak

d.dügi 160b.9

d.mekdür 69a.8

d.ür 7b.11, 8a.1, 11a.5

döndür- (دَوْنْدُرُ): 1. ters-yüz etmek (bkz.dönder)

d.eler 92b.9, 139b.5

d.seler 109b.12

d.üp 105b.7

döndürmek (دَوْنْدُرُ) 1. değiştirmek (bkz. dönder-4)

d.e 69a.11

2. avdet ettirmek, geri çevirmek

d.e 9b.2

kabak dönmüşle: kapak dönmüş durumda

d.105b.8

dörder (دَوْرَدَرُ): dört dört olacak şekilde

d.103a.13, 103b.8, 142a.5

dördüncü (دَوْرْدُونْجِي): sıra olarak üçten sonra gelen dördüncü

d.6b.4, 17a.5, 22a.6, 23a.11, 33a.1, 33b.11,

33b.13, 40a.4, 40b.3, 41b.9, 46a.10, 47a.11,

49b.11, 61a.7, 62a.5, 62b.9, 65a.5, 67a.9, 69a.2,

69a.5, 69a.9, 69b.12, 72b.5, 73b.8, 73b.11,

75a.1, 76a.6, 79a.11, 79a.12, 79b.11, 81a.7,

81b.10, 90b.2, 90b.11, 91a.8, 91b.5, 94b.1,

94b.13, 97a.3, 104b.10, 108a.13, 109b.8,
125b.11, 126b.9, 126b.12, 127a.2, 137b.12,
143a.8, 143b.7, 144b.1, 156b.5, 157b.1, 165a.6,
170a.10, 170b.9, 173a.6, 174b.3, 174b.13,
175b.7, 176a.8, 177b.6, 181a.3, 182a.4, 183b.9,
183b.12, 191b..3, 194a.4, 194a.12, 196b.3,
197a.11, 198a.4, 200a.9

d.inde 84b.3

on dördüncü: on dördüncü

d.194a.7

yigirmi dördüncü: yirmi dördüncü

d.115b.3

dört (دَوْرَت، دَوْرَت): dört sayısı

d.4b.2, 4b.3, 17a.7, 19b.4, 23a.2, 23a.3, 31a.5,
42a.12, 42b.10, 42b.12, 43a.5, 43b.7, 46b.2,
48b.10, 49a.9, 53b.13, 54a.1, 56b.4, 59a.9,
62a.3, 66b.4, 69a.3, 69a.8, 73a.13, 89a.8,
90a.4, 94b.8, 96a.10, 97b.6, 102a.5, 104b.7,
107a.5, 107b.2, 107b.5, 111b.3, 111b.6, 115b.4,
117a.1, 123b.3, 123b.9, 126b.13, 130b.13,
131a.1, 131b.6, 132b.4, 133b.11, 135a.3, 137b.5,
139a.5, 141a.11, 142a.7, 142b.10, 143a.1,
143a.10, 147a.2, 147b.13, 150a.9, 153b.4,
154a.4, 155a.1, 157a.2, 159b.13, 160b.8, 163b.2,
163b.12, 164a.10, 164a.11, 165b.10, 171b.7,
172b.6, 173b.5, 173b.9, 174a.2, 174a.3, 174a.9,
174a.12, 175a.5, 175a.7, 175a.10, 175b.4,
175b.13, 178a.2, 180b.8, 182b.13, 183b.9,
186a.11, 189b.11, 189b.12, 190b.11, 194a.10,
197a.9, 200b.4, 204b.9, 206a.11, 208a.1, 209b.5,
209b.13, 210b.4, 211b.11, 212a.8,

d.dür 67a.1, 168b.2, 205a.10

d.i 22a.5, 157a.1

dört buçuk: dört tam, bir yarım. (bkz. buçuk)

d. 131a.11, 138b.10

dörtde bir: dört parçadan bir parça (bkz. bir)

d.34a.11

dört biş: dörtle beş arası, (bkz. biş)

d.164b.4

dört yüz: dört adet yüz

d.164a.7,

dört yüz elli: dört yüz elli

d. 59a.(1).5

üç dört: üçle dört arası.

d. 182a 4

Yigirmi dört. yirmi dört

d. 168l.10

döğ (دُوش) : göğüs, sine

d.inde 40a.6

döşe- (دُوشَن) : yaymak, düzenli olarak dizmek,

d.rler 88a 1

döşe (دُوشَن) : döşek

d.i 129b.5

döşen- (دُوشَن) : yayılmış, dizilmiş.

d.miş 140a.1

döşenil- (دُوشَن) : yayılmış, dizilmiş olmak

d.miş 9a.3

dūde (دُود) : kurtçağız, küçük solucan, böcek

d.31b.5

d.ye 31a.7

dūdhāne: (دُودْ خَانَه) : duman, buhar yeri

d.sine 86a.2

dūdiye: (دُودِيَه) : karda aid, böcekle ilgili

d. 31a.9, 31a.10

duḥān (دُخَان) : tütün, duman

d.e 144a.7, 13

duhani (دُخَانِي) : tütürlü, dumanlı, dumana ait

d.133a.10

duḥānū'l-kavārīr (دُخَانُ الْقَوَارِير) : sırça (cam) isi, dumanı

d.78b.3, 148a.2

duḥānū'l-kendir (دُخَانُ الْكَندَر) : kendir isi, dumanı

d.78a.13

duhne-i firengi (دُهنِه فِرَنگِي) : firenk darısı

d.205a.12

dūn (دُون) : gece, akşam

d.185a.5

dur-(- />): beklemek, bir süre durmak

d.a 47b.6, 122b.2

d.ur 24b.10

d.urken 203b.8

+dur (, />) :+Dir bildirme eki

d.1b.1, 1b.2, 1b.4, 1b.5, 1b.5, 1b.6, 2a.1, 2a.2,
 2b.6, 2b.7, 2b.8, 3a.3, 3a.5, 3a.9, 3a.11, 4a.5,
 4a.7, 4a.8, 4a.9, 4a.11, 4b.3, 4b.6, 4b.8,
 4b.12, 11a.1, 12a.2, 12a.3, 12a.8, 12a.10,
 12a.12, 12b.2, 12b.4, 12b.6, 12b.7, 12b.101,
 3a.7, 13a.8, 13b.1, 14a.7, 14a.9, 14a.12, 14b.2,
 14b.4, 14b.9, 15a.1, 15a.2, 15a.3, 15a.4, 15a.5,
 15a.6, 15a.7, 15a.10, 15a.11, 15a.13, 15b.1,
 15b.2, 15b.3, 15b.7, 15b.12, 16a.5, 16a.7,
 16a.8, 16a.9, 16a.13, 16b.1, 16b.3, 16b.5,
 16b.8, 17a.2, 17a.6, 17b.2, 17b.2, 17b.4,
 17b.11, 18a.1, 18a.2, 18a.4, 18b.2, 18b.3,
 18b.3, 18b.4, 18b.6, 18b.7, 18b.8, 19a.1, 19a.2,
 19a.6, 19a.10, 19a.11, 19a.12, 19a.13, 20b.6,
 20b.7, 20b.10, 21a.3, 21a.7, 21a.9, 21a.10,
 21a.13, 21b.1, 12b.2, 21b.3, 22a.5, 22a.6,
 22a.7, 22a.9, 22a.10, 22a.11, 22a.12, 22a.13,
 22b.3, 22b.4, 22b.7, 22b.8, 22b.11, 23a.1,
 23a.3, 23a.4, 23a.7, 23a.8, 23a.11, 23a.12,
 23a.13, 23b.2, 23b.3, 23b.4, 23b.5, 23b.5,
 23b.6, 23b.12, 23b.13, 24a.1, 24a.3, 24a.5,
 24a.6, 24a.8, 24a.12, 24b.2, 24b.3, 24b.4,
 24b.5, 24b.6, 24.10, 24b.12, 24b.13, 25a.1,
 25a.3, 25a.4, 25a.5, 25a.7, 25a.8, 25a.9,
 25a.11, 25a.12, 25a.13, 25b.1, 25b.1, 25b.2,
 25b.3, 25.4, 25b.5, 25b.6, 25b.8, 25b.10,
 25b.11, 25b.13, 26a.1, 26a.2, 26a.6, 26a.11,
 26a.12, 26a.13, 26b.1, 26b.2, 26b.3, 26b.4,
 26b.5, 26b.6, 26b.9, 26b.10, 26b.13, 27a.2,
 27a.4, 27a.5, 27a.7, 27a.9, 27a.10, 27a.11,
 27a.12, 27a.13, 27b.1, 27b.3, 27b.5, 27b.6,
 27b.8, 28a.1, 28a.2, 28a.9, 28a.9, 28a.11,
 28a.12, 28b.2, 28b.3, 28b.4, 28b.5, 28b.6,

28b.7, 28b.8, 28b.9, 28b.10, 28b.12, 28b.13,
 29a.2, 29a.3, 29a.7, 29a.8, 29a.11, 29a.12,
 29a.13, 29b.1, 29b.2, 29b.3, 29b.4, 29b.5,
 29b.8, 29b.11, 29b.13, 30a.5, 30a.6,
 30a.7, 30a.8, 30a.9, 30a.10, 30a.11, 30a.12,
 30b.3, 30b.5, 30b.7, 30b.8, 30b.12, 30b.13,
 31a.1, 31a.3, 31a.4, 31a.5, 31a.6, 31a.7,
 31a.13, 31b.1, 31b.2, 31b.8, 32a.3, 32a.4,
 32a.5, 31a.6, 32a.7, 32a.9, 32a.10, 32a.11,
 32a.13, 32b.1, 32b.13, 32b.4, 32b.5, 32b.8,
 32b.10, 33b.7, 33b.13, 34a.12, 34a.13, 34a.7,
 34a.13, 34b.7, 34b.12, 34b.6, 35b.12, 36a.3,
 36a.8, 36a.9, 36a.11, 36a.13, 37a.8, 37b.9,
 39a.9, 39a.11, 39b.1, 39b.10, 40a.2, 40a.3,
 40a.4, 40a.5, 40a.6, 40a.7, 40a.8, 40a.13,
 40b.2, 40b.3, 40b.4, 40b.8, 40b.13, 41a.10,
 41b.7, 41b.8, 41b.9, 41b.10, 41b.11, 42a.2,
 42a.5, 42b.7, 43a.4, 44a.1, 44b.4, 44b.7, 45a.2,
 45a.5, 45a.9, 45a.11, 45b.1, 45b.12, 46a.1,
 46a.2, 46a.3, 46a.4, 46a.5, 46a.6, 46a.7, 46a.9,
 46a.10, 47a.9, 47a.10, 47a.12, 47a.13, 47b.13,
 48a.10, 48a.13, 49a.10, 49a.11, 49a.13, 49b.3,
 49b.11, 50a.3, 50a.8, 50a.11, 50b.2, 51a.6,
 51a.9, 51a.11, 51a.12, 51b.2, 51b.3, 51b.5,
 51b.6, 51b.10, 51b.11, 51b.12, 52a.2, 52a.3,
 52a.4, 52a.11, 52b.3, 53a.1, 53a.4, 53a.7,
 53a.8, 53a.9, 53b.12, 54a.2, 54a.4, 56a.2,
 56b.4, 57b.4, 57b.6, 58a.8, 58b.9, 58b.(1).3,
 58b.(1).11, 59a(1).3, 59a.(1).10, 59a.3, 59a.4,
 59b.1, 59b.13, 60a.3, 60a.4, 60b.2, 60b.10,
 61a.1, 61a.2, 61a.3, 61a.6, 61a.10, 61b.2,
 61b.4, 61b.6, 61b.7, 61b.9, 61b.12, 61b.13,
 62a.1, 62a.2, 62a.3, 62a.5, 62a.6, 62a.13,
 62b.1, 62b.3, 62b.4, 62b.5, 63a.1, 63a.4, 63a.5,
 63a.6, 63a.8, 63b, 63a.10, 63a.13, 63b.1, 63b.4,
 63b.5, 63b.5, 63b.6, 63b.8, 63b.10, 63b.11,
 63b.12, 63b.13, 64a.1, 64a.4, 64a.5, 64a.7,
 64a.8, 64a.9, 64a.10, 64a.11, 64a.13, 64b.1,

64b.4, 64b.5, 64b.6, 64b.8, 64b.9, 64b.10,
64b.12, 65a.2, 65a.3, 65a.3, 65a.3, 65a.4,
65a.7, 65a.8, 65a.10, 65a.11, 65a.13, 65b.2,
65b.3, 65b.6, 65b.7, 65b.9, 65b.12, 65b.13,
66a.4, 66a.5, 66a.8, 66a.9, 66a.10, 66a.13,
66b.1, 66b.2, 66b.3, 66b.4, 66b.6, 66b.8, 66b.9,
66b.10, 66b.12, 66b.13, 67a.1, 67a.2, 67a.3,
67a.10, 67b.1, 67b.7, 67b.12, 67b.13, 68a.1,
68a.2, 68a.3, 68a.4, 68a.6, 67b.7, 67b.12,
67b.13, 68a.1, 68a.2, 68a.3, 68a.4, 68b.1,
68a.6, 68a.11, 68a.13, 68b.3, 68b.4, 68b.7,
68b.8, 69a.4, 69a.8, 69a.9, 69a.11, 62b.2,
69b.4, 69b.5, 69b.6, 69b.7, 69b.8, 69b.9,
69b.10, 69b.11, 69b.13, 70a.11, 70a.12, 70a.13,
70b.3, 70b.7, 70b.11, 70b.12, 71a.11, 71a.12,
71b.1, 71b.2, 71b.5, 71b.9, 71b.13, 72a.1,
72a.2, 72a.4, 72a.7, 72a.11, 72a.12, 72b.11,
73a.3, 73a.4, 73a.8, 73a.9, 73a.12, 73a.13,
73b.1, 73b.2, 73b.5, 73b.6, 73b.8, 73b.10,
73b.12, 73b.13, 74a.1, 74a.2, 74a.3, 74a.4,
74a.5, 74a.8, 74a.9, 74a.10, 74a.11, 74a.12,
74a.13, 74b.5, 74b.8, 74b.9, 74b.10, 74b.12,
74b.13, 75a.1, 75a.2, 75a.3, 75a.4, 75a.7,
75a.8, 75a.9, 75a.12, 75b.1, 75b.2, 75b.3,
75b.6, 75b.12, 76a.2, 76a.3, 76a.5, 76a.6,
76a.7, 76a.9, 76a.10, 76a.11, 76a.13, 76b.2,
76b.3, 76b.4, 76b.6, 76b.7, 76b.8, 76b.9,
76b.10, 76b.11, 76b.13, 77a.1, 77a.2, 77a.3,
77a.7, 77a.9, 77a.10, 77a.12, 77b.1, 77b.3,
77b.4, 77b.6, 77b.7, 77b.8, 77b.9, 77b.11,
77b.13, 78a.1, 78a.2, 78a.4, 78a.5, 78a.6,,
78a.7, 78a.8, 78a.9, 78a.10, 78a.11, 78a.12,
78a.13, 78b.2, 78b.3, 78b.4, 78b.5, 78b.6,
78b.7, 78b.8, 78b.9, 78b.10, 78b.11, 78b.12,
78b.13, 79a.4, 79a.5, 79a.6, 79a.7, 79a.8,
79a.9, 79a.10, 79a.11, 79a.12, 79a.13, 79b.3,
79b.5, 79b.6, 79b.8, 79b.10, 79b.11, 79b.12,
79b.13, 79b.13, 80a.1, 80a.2, 80a.3, 80a.5,

80a.7, 80a.8, 80a.9, 80a.11, 80a.13, 80b.8,
80b.9, 80b.10, 80b.11, 80b.12, 80b.13, 81a.2,
81a.3, 81a.4, 81a.5, 81a.6, 81a.7, 81a.10,
81a.12, 81b.1, 81b.2, 81b.3, 81b.4, 81b.5,
81b.6, 81b.7, 81b.8, 81b.9, 81b.10, 81b.11,
81b.12, 81b.13, 82a.2, 82a.3, 82a.4, 82a.5,
82a.6, 82a.7, 82a.8, 82a.9, 82a.11, 82a.12,
82a.13, 82b.1, 82b.2, 82b.3, 82b.6, 82b.7,
82b.8, 82b.9, 82b.10, 82b.11, 82b.12, 82b.13,
83a.1, 83a.2, 83a.3, 83a.4, 83a.5, 83a.6, 83a.7,
83a.8, 83a.9, 83a.10, 83a.11, 83a.12, 83a.13,
83b.3, 83b.4, 83b.5, 83b.7, 83b.9, 83b.11,
83b.12, 83b.13, 84a.1, 84a.2, 84a.3, 84a.4,
84a.5, 84a.6, 84a.9, 84a.10, 84a.11, 84a.13,
84b.1, 84b.2, 84b.3, 84b.4, 84b.5, 84b.7, 84b.8,
84b.9, 84b.10, 84b.11, 84b.12, 85a.1, 85a.2,
85a.4, 85a.5, 85a.6, 85a.13, 85b.1, 85b.3,
85b.7, 85b.8, 85b.10, 86a.1, 86b.7, 86b.9,
87a.2, 87a.3, 87a.4, 87a.5, 87a.6, 87a.7,
87a.10, 87b.2, 87b.3, 87b.4, 87b.6, 87b.7,
87b.11, 87b.12, 88a.1, 88a.3, 88a.4, 88a.5,
88a.6, 88a.8, 88a.9, 88a.10, 88a.11, 88b.2,
88b.3, 88b.4, 88b.5, 89a.1, 89a.8, 90a.8, 90b.5,
90b.6, 90b.7, 90b.8, 92a.4, 92a.11, 92b.12,
93a.1, 93a.2, 93a.4, 93a.6, 94a.3, 94b.7, 94b.9,
94b.10, 95a.8, 95a.9, 95a.10, 95a.11, 95b.8,
95b.12, 96a.5, 96a.7, 96a.8, 96a.9, 96a.10,
96a.12, 96a.13, 97a.1, 97a.2, 97a.3, 97a.6,
97b.8, 97b.13, 98a.9, 98a.11, 98b.9, 98b.13,
99a.7,, 99a.8, 99a.9, 99a.12, 99b.9, 99b.10,
100a.4, 100a.7, 100b.6, 100b.8, 101b.5, 101b.7,
102a.8, 102a.12, 102a.12, 102b.4, 102b.5,
102b.9, 103a.1, 103b.1, 103b.10, 104a.5, 104a.6,
104a.8, 104a.9, 104a.10, 104a.12, 104b.3,
104b.6, 104b.7, 104b.10, 104b.11, 105a.11,
105b.4, 105b.10, 106b.4, 106a.6, 106a.8, 106a.9,
106a.10, 107a.6, 107b.1, 107bb.4, 107b.5,
107b.7, 107b.8, 108a.2, 108a.4, 108a.6, 108a.11,

108a.13, 108b.1, 108b.3, 108b.7, 108b.8, 108b.9,
108b.10, 108b.12, 109a.3, 109a.5, 109a.6,
109b.9, 109b.13, 110a.2, 110a.4, 110a.6, 110b.1,
110b.4, 110b.8, 111a.9, 111a.12, 111b.4, 111b.9,
111b.11, 111b.12, 112a.2, 112a.10, 112b.9,
113a.9, 113b.9, 114a.2, 114a.3, 114a.8, 114a.9,
114a.10, 115a.4, 115a.5, 115a.12, 115b.4,
115b.5, 115b.9, 116b.1, 116b.4, 116b.5, 116b.8,
117b.9, 118b.1, 118b.10, 118b.13, 119a.1,
119a.2, 119a.9, 119b.8, 120b.2, 121a.1, 121a.12,
121b.5, 121b.10, 121b.11, 122a.12, 123b.1,
123b.6, 123a.9, 124a.4, 124a.7, 124b.6, 124b.11,
125a.3, 125a.6, 125a.6, 125a.8, 125a.13, 125b.4,
125b.5, 125b.7, 126a.9, 126a.10, 126a.13,
126b.2, 126b.3, 126b.4, 126b.5, 126b.6, 126b.7,
126b.8, 126b.9, 126b.3, 126b.4, 126b.5, 126b.6,
126b.7, 126b.8, 126b.9, 126b.10, 126b.11,
126b.12, 126b.13, 127a.1, 127a.2, 127a.3,
127a.4, 127a.5, 127a.6, 127a.7, 127b.6, 127b.9,
127b.10, 127b.11, 128a.1, 128a.4, 128a.5,
128a.6, 128a.12, 128b.3, 128b.6, 128b.7, 129a.4,
129a.5, 129b.2, 129b.4, 129b.5, 129b.7, 129b.9,
129b.10, 130a.4, 130a.9, 130a.10, 130a.11,
131a.4, 132a.4, 132a.8, 132a.9, 132a.13, 132b.1,
132b.2, 132b.3, 133a.6, 133b.2, 133b.4, 133b.5,
133b.6, 133b.8, 134a.3, 134a.6, 134b.2, 134b.5,
134b.11, 134b.13, 135a.1, 135a.5, 135a.9,
135a.10, 135a.12, 135b.8, 135b.10, 135b.11,
135b.13, 136a.8, 136b.13, 137a.3, 137a.8,
137b.1, 137b.5, 137b.6, 137b.7, 137b.10, 139a.6,
139b.2, 139b.2, 139b.11, 139b.12, 139b.13,
140a.5, 140a.6, 140a.7, 140a.11, 140a.12,
140b.1, 140b.3, 140b.7, 140b.10, 140b.11,
140b.12, 141a.3, 141b.10, 141b.12, 141b.13,
142a.10, 142a.10, 142b.4, 142b.8, 142b.12,
143a.7, 143a.9, 143a.10, 143a.11, 143b.6,
143b.9, 144a.2, 144a.5, 144a.9, 144b.1, 144b.6,
144b.12, 145a.2, 145a.3, 145a.6, 145b.5, 145b.9,

146a.2, 146a.7, 147b.1, 147b.2, 147b.10, 148a.5,
 148a.6, 148a.9, 148b.3, 148b.4, 148b.11, 149a.3,
 149a.4, 149b.1, 149b.10, 150a.6, 150a.10,
 150a.12, 150b.10, 150b.11, 151a.1, 151a.2,
 151a.3, 151a.4, 151a.5, 151a.10, 151b.6, 151b.8,
 151b.11, 152a.1, 152a.4, 152a.9, 152a.11,
 152b.2, 152b.4, 153a.1, 154a.7, 154b.2, 154b.2,
 154b.8, 154b.10, 155a.3, 155a.6, 155a.9, 155b.5,
 156a.3, 156a.4, 156a.5, 156a.13, 157a.1, 157a.4,
 157a.7, 157a.11, 157b.12, 158a.4, 158a.11,
 158b.5, 158b.13, 159a.3, 159a.5, 159a.8,
 159b.13, 160a.3, 160a.6, 160a.7, 160a.8, 160b.2,
 160b.5, 160b.6, 160.7, 160b.8, 161a.5, 161a.6,
 161a.8, 161a.10, 161b.1, 162a., 162a.7, 162a.8,
 162a.12, 161b.6, 162b.1, 162b.3, 162b.6, 162b.9,
 162b.13, 163a.1, 163a.2, 163a.7, 163a.10,
 164a.8, 164a.12, 164b.11, 165a.2, 165a.6,
 165b.2, 165b.3, 165b.5, 165b.9, 165b.11, 166a.3,
 166a.4, 166a.6, 166a.9, 166a.10, 166a.11,
 166a.12, 166b.7, 167a.8, 167a.9, 167a.10,
 167b.1, 167b.10, 168a.2, 168a.7, 168b.2,
 168b.13, 169a.5, 169b.3, 169b.5, 169b.10,
 170a.6, 170b.2, 170b.9, 170b.10, 171a.1, 171a.6,
 171a.7, 171b.1, 171b.2, 171b.4, 172a.7, 172a.10,
 172b.2, 173a.7, 173a.13, 173b.2, 173b.4, 173b.8,
 173b.8, 174a.2, 174a.6, 174a.10, 174a.13,
 174b.8, 174b.10, 175a.9, 175a.12, 175a.13,
 175b.1, 175b.5, 175b.9, 175b.13, 176a.1, 176a.4,
 176a.6, 176a.11, 176b.6, 176b.7, 176b.10,
 176b.13, 177a.1, 177a.10, 177a.11, 178a.5,
 178a.13, 178b.2, 178b.10, 178b.13, 179a.1,
 179a.2, 179a.5, 179a.6, 179a.7, 179a.8, 179a.10,
 179a.12, 179a.13, 179b.5, 179b.7, 179b.12,
 180a.1, 180a.3, 180a.4, 180a.8, 180a.9, 180b.10,
 181a.13, 181b.6, 181b.9, 181b.11, 181b.13,
 182a.1, 182a.2, 182a.3, 182a.4, 182a.5, 182a.6,
 182a.7, 182a.10, 182a.11, 182a.12, 182b.4,
 182b.10, 182b.10, 182b.13, 183a.1, 183a.4,

183a.9, 183a.11, 183a.12, 183b.4, 183b.5,
 183b.6, 183b.7, 183b.8, 183b.9, 183b.11,
 183b.12, 184a.2, 184a.3, 185a.1, 186a.1,
 186b.12, 187a.1, 187a.7, 187a.8, 187a.12,
 187b.5, 187b.9, 188a.6, 188a.9, 188b.4, 188b.6,
 188b.7, 189a.1, 189a.2, 190a.3, 190b.4, 191a.1,
 191a.4, 191a.7, 191a.12, 191b.12, 191b.13,
 192a.1, 192a.2, 192a.8, 192b.2, 192b.3, 192b.4,
 192b.6, 192b.7, 192b.12, 193a.2, 193a.6, 193a.9,
 193b.2, 193b.3, 193b.4, 193b.6, 193b.10,
 193b.13, 194a.12, 194a.10, 194a.11, 194a.12,
 194b.2, 194b.5, 194b.7, 194b.13, 195a.6,
 195a.12, 195b.6, 195b.8, 195b.11, 195b.12,
 196a.4, 196a.7, 196b.3, 196b.4, 196b.11, 197a.1,
 197a.4, 197a.6, 197a.9, 197a.10, 197b.1, 197b.5,
 197b.6, 197b.7, 197b.8, 197b.9, 197b.13, 198a.3,
 198a.4, 198a.10, 198b.3, 199a.9, 199a.13,
 199b.1, 199b.5, 200a.1, 200a.1, 200a.6, 200a.8,
 200a.13, 200b.1, 200b.2, 200b.3, 200b.3, 200b.7,
 201a.8, 201a.11, 201a.13, 201b.1, 201b.3,
 202a.2, 202a.3, 202b.4, 202b.8, 202b.12, 203a.5,
 203a.6, 204a.9, 204b.12, 205a.1, 205a.10,
 205b.5, 206b.11, 209b.1, 212a.3, 212a.6, 212a.12

duruş-(- >دورس<): bekleyerek öğrenmek, tecrübe görmek

d.mış 4b.13

dut (>دوت<):

günlük dutı: günlük bitkisinin dutu, meyvesi

d.nı 119b.10

dut- (- >دوت<): 1. hastalık nöbeti tutmak

d.acakdur 60a.3,

d.ıcak 59b.10

2. kaplamak, örtmek

d.a 27b.4

3. ilâç tatbik etmek

d.alar 112a.7

d.up 42a.9

4. bekletmek, durumunu korumak

d.a 183a.13

d.alar 115a.4, 170a.2, 176b.4

5. bir işleme tabî tutmak

d.118a.7, 118a.10

ağrı dutul-: çıkış yolu tıkanmak

d.up 122b.3

mekân dut-: yer tutmak, yer etmek; terketmemek

d.up 21a.4

yakasından dut-: hesap sormak

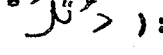
d.up 2a.11

dutmak (): 1. bekletmek

d.85a.8

2. tutma hassası, tutma kuvveti

d.lıkdur 22a.7

dutul- ():

yolu dutul-: yolu engellenmek, tıkanmak

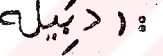
d.duginun 13b.7

dübyele (): irinli küçük bir tümör, apse, bir göz hastalığı

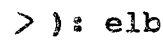
d.154a.6, 158a.3, 159a.9, 159a.13,

d.de 156a.11

d.nün 154a.6, 156b.2, 156b.12,

dübeyle (): (A.E) dümbel) dübeyle

d.nün 126a.4

düğme (): elbisenin yakasını birleştirmeye yarayan tutturmalık

d.lerini 129a.11

gül düğmesi: gül goncası

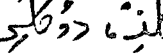
d.210b.3

kızıl gül düğmesi: kırmızı gül goncası

d.154b.3, 120a.4

düğmelemek (): yakayı iliştmek, tutturmak

d.den 158b.2

dükeli(n) (): her nevi, tamamı, bütün

d.3a.8, 4a.8, 16b.1, 21a.13, 23a.8, 23a.8, 23b.3,

40a.13, 42b.12, 43a.11, 44a.1, 44a.7, 47b.9,

48a.2, 60b.8, 61a.10, 66b.9, 67b.5, 75b.11,

76a.9, 119b.10, 158a.2, 159b.5, 161b.3, 192a.13,

d.(n)+0 43a.13, 43b.8, 45b.4, 48b.9, 55a.4, 55a.6,

55b.1, 56b.2, 100a.5, 102a.5, 102b.1 108a.1,
119b.2, 120a.5, 125b.1

d.nden 16b.12, 75b.1

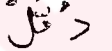
d.(n)i 39a.4, 39a.8, 43b.3, 48a.8, 54b.5,
58b.(1).7, 59a.6, 90a.12, 92a.13, 92b.8, 104b.4,
116b.10, 122b.12, 130b.5, 131a.9, 131b.7,
133b.11, 136a.10, 136a.12, 138b.12, 142a.9,
142b.3, 144b.5, 144b.11, 147a.2, 147b.8, 153b.4,
163b.1, 168b.1, 168b.12, 171b.8, 171b.11, 172a.1,
172a.3, 173b.10, 175a.8, 175a.11, 184b.9,
185a.13, 204b.9, 205a.9, 208b.10, 212a.1, 212a.5,
212a.11

d.nün 24b.7

d.si 188b.4, 193b.2,

d.sine 88b.8

d.sini 180b.3

dümmel (): çıban

d.110a.3, 110a.4,

d.ün 91a.9

dünyāvi (): dünyevi, dünya ile ilgili, dünyaya
ait

d.5a.10

-dür (): ikinci şahıs faktitif emir eki

d.3b11

dürd (): dörtü

d.ile 92b.1, 112a.3,

dürlü (): Türlü, çeşitli

d.2b.2, 6a.9, 17b.6, 37b.5, 47b.7, 50b.11, 50b.11,
61a.11, 62b.2, 66b.13, 70b.6, 72a.5, 130a.2,
130a.9, 174a.10, 177b.3, 180b.6, 181a.2, 184a.4,
197b.5, 198a.6,

d.dür 40b.4, 49a.9, 67a.2, 85b.1, 127b.10, 157a.1,
192a.8, 192b.4, 193a.2, 196b.11, 197a.4, 197a.9,

d.sine 108a.3,

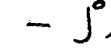
d.sinün 49b.1

dürlü dürlü: çeşit çeşit

d.47b.7, 70b.6, 94b.8, 103b.3, 126a.8

dür- (-): katlamak, toplamak

d.elel 147b.4

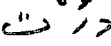
düril- (): Katlanmak, toplanmak, (bkz. dürül-)

d.ür 128a.9

d.meye 179b.9

dürre (): eti gevrek, keklik cinsinden bir kuş; çil kuşu turaç kuşu

d.16b.11, 44b.12, 58a.3

dür- (): sürmek, bulaştırmak

d.e 49a.4, 58a.12,

d.elel 34a.7, 39a.6, 44b.2, 49b.13, 53b.6, 55b.12, 56b.8, 59a.10, 113a.5, 113a.6, 115a.10, 145b.1, 164b.10, 164b.11, 199b.6, 210a.3, 210a.7, 212a.2

d.elese 39b.6, 39b.12,

d.se 120b.8,

d.seler 80a.6, 84b.13,

d.üp 40b.9, 50a.4, 109b.6

dürtin- (): kendi kendine birşey sürünmek (bkz. dürtün-)

d.e 37a.10

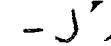
dürtmek (): sürmek, bulaştırmak, yaymak

d.137a.2, 204b.12,

d.dür 109a.3

dürtün- (): kendi kendine birşey sürünmek (bkz. dürtin-)

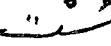
d.se 44a.5

dürül- () (bkz. düril-)

d.meye 148b.9

+dürür (): bildirme eki (bkz. dUr)

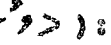
d.4b.5, 80b.12

dürüst (): sağlıklı, sağlam

d.12a.12, 13a.1, 54a.2, 75a.10, 76b.7, 78a.9, 100a.3, 116a.10, 178b.13, 179a.1, 202b.5,

dürüstlik (): sağlıklı, sağlam

d.ile 115b.1

düş- (): 1. inmek, düşmek, ayrılılık

d.e 73b.9, 193a.13

d.er 116b.6, 116b.7, 132a.6, 173a.1,

d.icek 124a.6, 197a.7

d.ince 100a.2

d.meye 124a.5

d.miş 30a.6, 99a.1, 139b.4, 139b.7, 201a.13,

2. kuvvetli azalmak

d.er 68b.11, 68b.13, 192a.2, 192a.3, 192a.8,
194a.11, 194a.12, 195a.11, 195b.12,

d.meye 31b.10

3. uygun gelmek

d.er 69a.6, 69a.10

4. yerleşmek, yer tutmak

d.er 6b.5

5. isabet etmek

d.er 90b.7, 193a.10, 194a.11

6. esas, orijinal hali bozulmak

d.en 156b.4,

d.er 91b.8,, 162a.2, 193a.2, 194a.13

7. yapışmak, dolanmak, ilişmek, yerleşmek

d.en 81b.8

d.er 117a.13, 143b.10, 143b.11, 143b.12, 143b.13,
144a.1, 162a.8, 162a.9, 166b.8

ırak düş-: uzak kalmak

d.er 9b.9

ırağa düş-: (Bkz. Irak. düş-) uzakta kalma

d.er 196b.12, 197a.7

muvaḥḥiḥ düş-: uygun gelmek, uygun olmak (bkz. muvaffık)

d.di 97b.13

müfīd düş-: faydalı olmak, (bkz. müfid)

d.e 122b.2, 152b.9

nāfi' düş-: faydalı gelmek, yararı olmak (bkz.nafi')

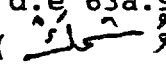
d.e 158b.11

naẓarı aḥa düş-: bakışı birine isabet etmek

d.e 199b.12

naẓarı bir nesneye düş-: bakışı bir nesneye isabet
etmek, takılmak

d.e 63a.9

düşmek (): inmek

d.170b.3

d.inün 162b.13

düşürmek (دُشْرَمَك): uygun hale getirmek

d.70b.5

düşme (دُشْمَن): düşman, yağı

d.4b.7, 5b.3, 5b.5, 5b..8

d.e 4b.8

düş var (دُشْوَار): güç, zor

d.68b.9, 68bb.11, 187a.9, 189a.3, 197a.5, 197b.7

düşvarlık (دُشْوَارْلِك): zorluk içinde

d.11a 188b.2

dütür (دُتُّ): duman, ateşin alevi ile birlikte çıkan is

d.127b.7, 139b.2, 146a.8, 157a.5, 165a.10, 165b.11,

182a.5, 182b.7, 182b.8, 193a.4

d.den 89a.10, 105a.1, 146b.11

d.e 138k 7

d.i 120a.2, 165a.5

d.ile 152b.3

d.ün 139b.3

dütüz- (دُتُّز): koku vermek için bir şey yakıp
tüttürmek, tütsülemek (bkz. dütüzdür-)

d.e 47b.6

dütüzdür- (دُتُّزْدُر): koku vermek için bir şey yakıp
tüttürmek, tütsülemek

d.eler 147b.10

d.üp 138b.7,

düz-(- دُز): dizmek yapmak

d.e 99b.5

d.eler 35a.12, 39a.9, 88a.12, 88a.13, 116a.10,
123b.6, 129b.11, 131b.13, 132a.2

d.erler 124a.2

d.erlerse 58b.(1).13

d.üp 131b.11

düze (دُز): şekil

d.dür 19a.6

düzenlik (دُزْنَلِك): intizam, rahatlık

d.130a.9

düzmek (دُزْمَك): dizmek, sıralamak

d.17a.11

düzül-(- دُزُل): dizilmek, düzenlemek

d.miş 58b.(1)10, 150a.9

düzölmek (دُزُؤْلَمَك):düzenlenmek, dizilmek
d.40a.13

-E-

ebhire (اَبْهَرَة):bularlar, dumanlar
e.111a.10

ebü 'alî (اَبُو عَلِي): ibn-i Sina
e.186b.2

hoca ebü 'alî: bkz. ibn-i sina
e.122a.8

hoca ebü 'alî sina: Bkz. ebü 'alî
e.98a.9

şeyh ebü 'alî: bkz. ebü 'alî
e.101a.4

ebu yahyâ-yı şemâsî (اَبُو يَحْيَى شَمَاسِي): ?
e.164a.6

ebyaz (اَبْيَاض): beyaz
e.131a.5
e.den 132b.6

şiyâf-ı ebyaz-ı gündür:beyaz gündürden yapılan göz
damlası

e.159a.9, 159a.11

zürür-ı ebyaz:beyaz toz, sürme
e.208a.11, 208a.12

ecel (اَجَل): ömrün sonu,hayatın son anı
e.i 66a.11

eczâ (اِعْزَا):1.hastalıkların tedavisinde kullanılan
çeşitli maddeler

e.192b.3, 192b.11

e.dan 192b.4

e.ları 13a.3

2. parçalar, kısımlar

e.ları 13b.13, 31a.9, 63b.3, 69a.6, 75a.10, 201b.4,

e.larına 10a.5, 82a.12, 83a.9, 90a.6, 169b.2

e.larını 6b.9, 9a.7, 20a.10, 66b.9, 140a.13

e.larının 161a.7, 192b.8, 193b.4, 198a.7

e.larun 192b.2

e.nur 193a.8

e.sı 31a.5, 32a.11, 69a.10, 70b.5, 193b.5, 194b.12

e.sına 76a.9, 76a.12

e.sını 66b.3

e.ya 7b.11

eczā-i bākıyye: artık ilaç

e.nün 152a.2

eczā-i demevî: kana ait ilaç

e.sine 110b.6

eczā-yı dimāğ: beynin bölümleri

e.un 30a.3

eczā-yı rûh: beyin boşluklarından biri

e.29b.3

e.ıla 29b.4

eczā-yı zât: esas, ana bölüm; unsur

e.ı 26a.11

edna (اَدْنَى): aşağı, bayağı

e.2b.9, 2b.11

edviye (اَدْوِيَّة): ilâç, ilâçlar:

e.4a.4, 5b.10, 6b.2, 9b.10, 11a.8, 47b.9, 71a.6,
71a.11, 73b.1, 73b.3, 85b.8, 88a.4, 88b.8, 97a.2,
105b.1, 119b.6, 121b.10, 121b.11, 122a.13,
122b.2, 122b.9, 129b.12, 129b.13, 143a.2, 153a.8,
167a.9

e.de 6a.10

e.den 120a.4, 130a.2

e.dendür 87a.3

e.dür 7a.9 7a.10, 7a.11, 7a.12, 7a.13, 7b.2, 7b.3,
7b.4, 7b.5, 7b.7, 7b.10, 7b.12, 8a.1, 8a.2, 8a.7,
8a.10, 8a.12, 8b.1, 8b.2, 8.4, 8b.5, 8b.8, 8b.10,
8b.11, 9a.1, 9a.2, 9a.3, 9a.5, 9a.6, 9a.7,
9a.9, 9a.11, 9a.12, 9b.1, 9b.2, 9b.3, 9b.7,
9b.10, 9b.13, 10a.2, 10a.3, 10a.5, 10a.6, 10a.10,

10a.11, 10a.12, 10b.1, 10b.1, 10b.5, 10b.10,
10b.12, 11a.1, 11a.2, 73b.13

e.le 121a.12

e.ler 11a.11, 47a.2, 69a.11, 70a.13, 73b.2, 74b.3,
74b.6, 87a.6, 87a.13, 87b.9, 88a.3, 88a.7,
88a.13, 88b.1, 95b.8, 98a.3, 105b.6, 106a.4,
109a.6, 111a.4, 115b.2, 115b.12, 116b.9, 119a.3,
119a.5, 121b.9, 121b.10, 125a.8, 130a.6, 130a.10,
130a.12, 130a.13, 130b.1, 134b.9, 140a.12,
147b.3, 150b.2, 151a.10, 152a.13, 161b.13,
162b.1, 162b.4, 162b.13, 167a.6, 167a.7, 186b.6,
184b.1, 193b.11, 200a.5, 203a.4

e.lerde 73a.13, 87b.8

e.lerden 116b.11, 128b.7, 129b.11, 140b.2, 144a.7,
148.5, 162a.1, 175a.4,

e.lerdür 9b.11, 10a.11, 10b.9, 73a.12, 73b.9,
73b.11, 73b.12, 73b.13, 74b.10

e.lere 109a.6, 186a.13

e.leri 12a.1, 47b.9, 59b.4, 69a.12, 69b.2, 69b.3,
73a.3, 73a.8, 73a.11, 73b.7, 74a.11, 74b.5,
74b.5, 74b.8, 74b.13, 75a.1, 75a.3, 75a.12,
75b.3, 75b.6, 85a.13, 85b.3, 86b.5, 86b.8, 87a.1,
87b.7, 89a.6, 99b.10, 122a.4, 124b.13, 143a.2,
163b.10, 164a.4, 186a.12, 211a.5

e.lerile 70a.3, 70a.5, 70a.8, 73b.3, 92b.2, 95b.1,
96b.8, 99b.9, 140a.12,

e.lerini 85a.11

e.lerinün 73a.1

e.lerle 51a.10, 95b.1, 123a.11, 125a.11, 125a.12,
159b.8, 162b.11, 163a.1, 169a.2, 76b.4, 198b.13,

e.lerün 73b.6, 74b.1, 74b.4, 87b.11, 87b.13,
116a.10, 125a.8,

e.nün 9a.4, 11a.7, 11a.10, 11b.8, 12a.5, 45b.5,
70a.10, 70b.1, 87b.6, 88a.5, 88a.11,, 97b.1,
100a.4, 102a.8, 103b.1, 106b.4, 107a.1, 107a.6,

107a.13, 107b.4, 108a.2, 111b.4, 119b.8,
120a.3, 122a.5, 142a.9, 142b.4, 142b.8, 142b.12,
144b.6, 144b.12, 145a.2, 154b.2, 154b.7, 154b.9,
155a.3, 159a.8, 162a.6, 163a.7 164a.12, 165a.6,
167b.5, 168b.2, 168b.13, 173b.8, 175a.12, 204a.9,
205a.10, 205b.5

e.yi 3b.2, 85b.9, 85b.11, 122b.9, 155b.11

e.yile 179a.12, 179b.5, 179b.7

edviye-i laṭīf (ادوية لطيف): hoş, güzel ilaçlar

e.11b.9

edviye-yi müfred (ادوية مفرد): müfred ilâçları terkibi
tek cihetli te'sir icra ettiği içi çok iyi hasaplanması
gereken, bu yüzden mürekkep ilaçlara nazaran hazırlanması
daha zor olan ilaçlar (bkz. edviye-i müfrede)

e.i 75b.11

edviye-i müfrede (ادوية مفردة): (bkz. edviyey-i müfred)

e.yi 61a.10

edviye-i muḥallil: (ادوية محلل): yumrular şişleri veya
bir iltihabı iyi eden ilaçlar

e.71a.11

edviye-i muṣāhibe (ادوية مصاحبة): gözden yaş ettirmek
temizleyen sürme

e.135a.7

ef'āl (أفعال): işler, ameller

e.6a.10

e.i 24b.2, 50b.13

e.inden 8a.13,

e.ini 6b1

ef'āl-i edviye (أفعال ادوية): ilâçların işi; ilâçların
etkisi

e.11a.6

ef'ī (أفعى): alaca derili engerek yılanı

e.100 b.3

efi'i öd: engerek yılanı ödü.

e.186b.3

- efsenti** (اَفْسَنْتِيْن): pelin otu, aprı yavşanı, afsentin
e.45b.3, 59a.(1).1
- eftimun** (اَفْتِيْمُون): eftimon, bostanbozan, bağbozan,
gelinsaçı gibi isimlerle ifade edilen kekiğin bir türü
e.46b.3
- efzal** (اَفْضَل): en la, üstün
e.dür 84b.5
e.idür 3a.9
- efzal-i enbiyā** (اَفْضَلُ اَنْبِيَا): peygamberlerin fazileti
e.1b.4
- efzal-i gıdā** (اَفْضَلُ غِيْدَا): gıdanın yararı faydası
e.16a.9
- eger** (اَكْر): eğer, şāyet (bkz. egerçi)
e.5b.6, 5b.7, 8a.3, 9a.5, 10b.6, 14b.6, 15b.4,
16b.12, 17a.5, 18a.2, 18a.4, 18a.12, 18b.8,
18b.9, 18b.11, 18b.12, 19a.2, 20a.4, 20b.6,
20a.7, 20a.9, 20a.11, 20a.13, 20b.1, 20b.10,
21a.10, 21b.4, 21b.13, 24a.4, 24b.8, 26b.7,
32b.8, 34a.12, 34b.2, 35a.1, 35a.11, 35b.8,
36a.4, 36b.11, 37a.2, 37a.8, 37b.7, 37b.8,
37b.11, 38a.4, 39a.6, 39b.2, 39b.11, 40a.9,
40a.10, 40a.13, 40b.8, 41a.5, 41a.8, 41b.3,
42a.7, 42b.7, 44b.5, 45a.8, 45a.12, 47a.12,
48a.10, 48b.5, 48b.11, 50b.6, 51a.113, 52a.5,
52a.9, 52b.5, 53b.6, 53b.8, 53b.11, 54a.1,
54a.4, 54a.6, 54b.8, 56b.3, 57a.11, 57a.13,
57b.2, 57b.3, 57b.9, 58a.7, 58a.9, 58a.12,
58b.9, 58b.(1).12, 59a.1, 59a.10, 59b.3, 60a.7,
66a.6, 66b.5, 69a.12, 69b.1, 69b.3, 69b.7,
70b.9, 70b.12, 71a.1, 71a.7, 73a.5, 73a.10,
74a.4, 77b.5, 78a.3, 78a.5, 81b.5, 86b.10,
87a.7, 92b.1, 92b.3, 92b.8, 93b.1, 93b.13,
94a.10, 94a.12, 95b.1, 96a.2, 96a.5, 96b.5,
97b.9, 99a.4, 100a.2, 100a.6, 101a.2, 101a.10,
102b.10, 104a.2, 104a.7, 105b.1, 105b.12,

108a.6, 108a.9, 109b.7, 110b.1, 110b.10,
 110b.13, 112a.5, 113a.3, 113b.6, 115a.2,
 115a.11, 115b.1, 115b.8, 115b.11, 115b.12,
 116a.4, 116a.8, 116b.11, 117a.5, 117b.6, 119a.2,
 119a.4, 119a.6, 119a.7, 120a.5, 120b.8, 121b.2,
 121b.5, 121b.6, 122a.1 122a.3, 122a.7, 122a.10,
 124a.6, 124b.1, 125a.11, 127b.4, 128a.2, 129a.7,
 129b.7, 130a.11, 132a.5, 134a.12, 136b.8,
 137a.12, 137b.7, 138a.2, 138a.8, 138a.10,
 138b.1, 139a.9, 139b.4, 140b.12, 141a.6, 141a.8,
 141a.10, 141b.13, 144a.11, 148a.8, 148b.10,
 149a.2, 149b.2, 149b.10, 150a.2, 150b.2, 152b.8,
 154b.11, 155b.10, 157b.12, 158a.10, 158a.12,
 158b.5, 158b.6, 158b.11, 159a.2, 159a.10,
 159b.5, 159b.6, 159b.7, 161a.9, 161a.10, 163a.8,
 164b.9, 164b.12, 164b.13, 165a.12, 165a.13,
 165b.1, 167a.6, 168b.13, 169a.1, 169a.3, 171a.6,
 171a.10, 172a.9, 174a.11, 174b.11, 174b.12,
 175b.11, 177a.7, 178a.11, 178b.3, 179a.3,
 179a.5, 179b.10, 180a.8, 181b.7, 181b.10,
 181b.11, 182a.2, 182a.3, 182a.6, 182a.9,
 182a.10, 182b.2, 182b.10, 183a.10, 183b.1,
 183b.3, 183b.8, 183b.9, 183b.11, 184a.2, 184a.3,
 184a.8, 185a.5, 185a.8, 187a.5, 187a.8, 187b.9,
 187b.10, 188a.2, 188a.6, 188a.13, 188b.6,
 188b.9, 188b.11, 189a.9, 189a.12, 189b.2,
 189b.3, 190a.2, 190b.6, 191a.5, 192b.1, 192b.2,
 192b.5, 192b.11, 193a.4, 193a.5, 195a.1,
 198b.12, 200b.3, , 200b.6, 200b.7, 201a.2,
 201a.3, 201b.5, 201b.11, 101b.12, 202a.7,
 202b.9, 203a.11, 209a.13

egerçi (أَكْرَجَ): eger, şayet, olsa da (bkz. eger)

e.5a.12 ,

egil- (- أَكَل): bükülmek, yamulmak

e.miş 98b.2

- e.ür 202a.6
- egir (اَكْرَ):eğir, karın ve bel ağrısına iyi gelen bir kök, andız
- e.69b.2, 74a.12, 163b.7,
- eglen- (- اَكَلَنَ): Beklemek
- e.meye 158b.1
- egri (اَكْرِى):bir tarafa doğru bükülen, çarpık, doğru olmayan (bkz. egrü)
- e. 25a.7, 25a.10, 100a.12, 100b.1, 111b.12,
- e.dür 25a.4
- e.si 202b.7
- egrü (اَكْرُو A.e): (bkz. egri)
- e.175b.10
- egül- (- اَكُلَ):egilmek, bükülmek
- e.ür 100a.9
- eh(i)l (اَهْلَ): sahip, ehil, bir işin ustası
- e.i 2b.10
- e.inün 2a.1, 2a.3
- ehl-i ām : (اَهْلَ عَامَ): halktan kişiler
- e.174a.5
- ehl-i hikmet (اَهْلَ حِكْمَتَ):hikmet ehli, ilim ve fen sahipleri
- e. 17a.6, 19a.11, 21a.1, 25b.1
- ehl-i 'ilm (اَهْلَ عِلْمَ): ilim sahipleri
- e.ün 2b.6
- ehl-i şan'at (اَهْلَ صَنَاعَتَ):sanat sahipleri
- e. 174a.5
- ehl-i taḥṣīl (اَهْلَ تَحْصِيلَ):tahsil, ilim sahipleri
- e.ün 2b.5
- ehl-i tecrube (اَهْلَ تَجْرِبَةٍ):tecrübeli kişiler
- e. 187b.7, 136a.2
- ek- (- اَرَ): ekmek, dökmek; ilaç tatbik etmek
- e.eler 56a.13, 110a.12, 123a.1, 123a.7, 156a.7,
- 156a.8, 199a.5
- e.erlerse 56b.4,

e.seler 105b.8,

e.üp 112a.7,,

ekābir (أَكْبَرُ): büyük, ulu kişiler

e.ler 4a.11

ekḫāl (أَكْثَالُ): orta damar, tıpta kan alınan bir damar

e.2b.2

e.dan 40a.9, 54a.6

ekḫel (أَكْثَلُ): çok sürme kullanan; sürmeli, (karanlık)

e.67a.5, 67a.8, 67a..12, 67b.2, 67b.4, 67b.5,
67b.10, 195a.5

e.dür 67a.1

e.lik67b.10

eklīl-i melik (أَكْلِيلُ مَلِكٍ) koç boynuzu, kroton tohumu
(bkz. iklil-i melik)

e.55b.1

eklü's-şelcem (أَكْلُ الشَّجَرِ): şalgam, brassica rapa

e. 204a.4

ekşer (أَكْثَرُ): en çok, daha ziyade

e. 18a.6, 18a.11, 22a.8, 24b.5, 27a.9, 50a.13,
60b.4, 70a.13, 70b.4, 82b.5, 95b.13, 100b.13,
102b.11, 104b.13, 111a.9, 112a.13, 114a.5,
114a.6, 121a.9, 126b.6, 128a.7, 134a.3, 135b.5,
139b.13, 141b.8, 143b.2, 145a.8, 145b.8,
150a.11, 154a.7, 155a.7, 155a.11, 162a.11,
169b.8, 173a.2, 177b.10, 177b.12, 178a.5,
180b.7, 181b.2, 188a.4, 197a.8, 197b.6, 198b.7,
199b.4, 202b.1, 203b.12,

e.i 30b.7, 92a.6, 100a.3, 157a.11

eksil- (أَكِيلُ): azalmak, hafiflemek

e.de 129b.13

e.di 71a.6,

e.dür 130a.4

e.e 59a.7, 87a.9, 129a.5

e.mesi 11b.7

e.meye 181b.12

e.meyüp 134a.4

e.mez 72b.12, 104b.12

e.miş 115b.9, 115b.12,

e.ür 181b.9

e.ürse 181b.10

eksüldüci (اَكْلَدِي): azaltıcı, eksiltici

e.116b.9

eksiklik (اَكْصَالِك): azlık, eksiklik

e.ile 180b.1

eksilmeK (اَكْلَم): azalmak, eksilmek

e.e 181b.2

eksül- (اَكْلَ): azalmak, eksilmek (bkz., eksil)

e.ür 192a.3

eksük (اَكْلَر): az, eksik

e.56b.13, 88a.6, 103b.11, 125a.3, 146a.10, 158b.4,
180a.13, 182b.2 196a.8,

eksüklik (اَكْصَالِك): azlık, noksnlık

e.i 161a.3

e.ile 160b.9

e.inde 180a.12

e.inden 160a.1

e.inün 179a.10, 193b.12

eksükrek (اَكْلَرَك): daha az, daha eksik

e.46a.11, 173a.1, 179a.9, 197a.1, 203a.13

eksürek (اَكْلَرَر): daha az, daha eksik (bkz. eksükrek)

e.68a.8

ekşi (اَكْشِي): ekşi, mayhoş

e.35a.7, 35a.10, 36a.6, 56a.6, 57b.2, 58b.(1).9,
199b.6

ekşilik (اَكْشِيْلِك): ekşi olmak, ekşilik

e.i 86a.7

ekşi ayran: ekşimiş ayran

e.35b.4

ekşi enar: ekşi nar

e. 35b.7, 43a.12, 90a.2

e.un 103a.2, 103a.3

ekşi enar suyu(n): ekşi nar suyu, esaresi

e.206b.7

e.n+0 58a.6, 204a.11

e.n+1 122a.9

ekşi enar şarabın suyu:ekşi nar şarabı suyu

e.1a 129a.6

ekşi şūr balğam: ekşi tuzlu balgam

e.45a.8

el (): el, el organı

e.19b.2

e.i 57b.8

e.ile 2a.11, 37b.2, 38a.2, 42a.4, 52b.3, 68a.3,

88b.6, 88b.9, 94a.5, 114a.9, 115a.3, 115a.6,

141a.12, 148b.6, 149a.4, 149a.5, 169a.8, 151a.12,

153a.13, 184a..5, 184a.5, 187b.1, 187b.2,

187b.10, 189a.13, 187b.10, 189b.7, 209a.7,

e.in 23a.4, 24a.10, 103a.8, 107b.9, 147a.12,

151b.9,

e.ine 5b.6, 5b.7, 76b.4

e.ini 189b.3

e.lerini 187a.3

e.üñdür 22a.7

el altı: elin altı, elde bulunan

e.ından 115a.3

el işi : el yapımı

e.dür 104a.5

el şişi: elde peyda olan şiş

e.nüñ 150b.11

el ur-: el vurmak, dokunmak, müdahele etmek

e.duğun 115a.5

e. mayalar 71a.10

e.sağ 166b..10

e.up 104a.10, 185b.11

el urmak: dokunmak, müdahele etmek

e.72a.4

elā (أَلَا)

ela göz: açık mavi göz

e.1er 68b.2,

elbetde (أَلْبَتَدَ): Mutlaka, kesinlikle

e.28a.4, 195a.3

ele- (أَلِ -): elemek, elekten geçirmek; fazlalıklardan arındırmak

e.yeler 42b.1, 42b.4, 42b.7, 42b.13 46b.4, 48a.8, 90a.12, 92b.8, 103b.2, 106b.4, 107a.1, 107a.5, 107a.13, 107b.3, 111b.5, 119a.8, 119b.3, 119b.7, 119b.10, 122b.13, 123a.7, 130b.5, 130b.6, 130b.12, 131a.9, 131a.13, 132b.5, 138b.12, 139a.6, 139a.8, 142a.9, 142b.4, 142b.6, 142b.12, 143a.2, 143a.4, 144b.5, 145a.1, 147a.11, 147b.8, 148a.2, 153a.8, 153a.11, 154a.5, 154b.1, 154b.4, 155a.2, 155a.7, 163a.7, 163b.5, 164a.12, 164b.3, 165a.6, 167b.5, 168b.12, 171b.11, 172a.3, 173b.5, 173b.8, 184b.13, 185a.3, 185a.7, 185a.9, 186b.4, 190b.12, 204b.3, 205b.5, 205b.9, 206a.1, 206a.4, 206a.8, 206b.1, 206a.9, 206b.5, 206b.13, 207a.4, 207a.6, 207b.1, 207b.6, 207b.9, 207b.12, 208a.2, 208a.5, 208a.9, 208b.2, 208b.4, 208b.10, 208b.13, 209a.2, 209b.6, 209b.11, 210a.1, 210a.11, 210b.9, 211b.1,

e.yüp 130b.9, 131a.2, 208a.12

elen- (أَلَدَ -): elenmek, elekten geçirilmek

e.miş 88a.1, 162b.12

e'l-hāsibsu'd-dem (أَلْحَاسِيسُ الدَّمِ): kan yollarını daraltarak, acık kanı katılaştıran bir ilaçtır

e.10b.12,

e'l-hak (أَلْحَقَّ): doğrusu, hakikaten

e.187b.9

e'l-hāletü hazihi (أَلْحَالَةُ هَذِهِ): şu halde

e.3a.2

e'l-ḥamdü-lillahi (الْحَمْدُ لِلَّهِ): allah'a şükür
e.17a.8

e'l-ḥāşıl (الْحَاصِلُ): hasıl, netice itibariyle, sözün kıyası
e.49b.4, 89b.8, 105a.12, 108b.10, 134b.1, 121b.9,
123a.7, 124a.8, 140a.4, 148b.12, 152a.11,
155a.13, 162a.11, 172a.8, 175b.9, 179a.7, 183b.6,
183a.7, 201a.10, 201b.9,

e'l-kābs (الْقَابِضُ): şişleri indiren, kabızlık veren bir ilaç
e. 83b.13

elli (أَلْتِي): elli, sayı adı
e.20a.10, 59a.6, 59a.(1).7, 184b.10

dört yüz elli: dört yüz ve bir elli (dört yüzelli)
e.59a.(1).5

yüz elli: bir yüz, bir elli (yüzelli)
e.184b.9.

elma (أَلْمَا، أَلْمَا): elma, elma meyvesi
e.35b.7, 50a.12

elma suyu: elma meyvesinden elde edilen su, elma usaresi
e.49b.9

elma şarabı(n): elma şarabı
e.n0 58a.7

e'l 'uzmān-i e'l-ḥacer yan (الْعُضْمَانُ الْحَرَّةُ يَان): eski tıpta kafatasında kulak deliklerinin içinden geçtiği kemiklere denir.
e. 23a.9

elvān-ı muḥtelif (أَلْوَانٌ مُّخْتَلِفَةٌ): çeşitli renklerde
e. 2a.8, 17a.12

elvān-ı muḥtelife (أَلْوَانٌ مُّخْتَلِفَةٌ): (bkz. elvan-ı muhtelif)
e.181a.1

emcek (أَلْمَجْد): göğüs, meme
e.den 138a.4

emcek ucu: meme ucu
e. 32b.4

- e.na 27b.7
- emek** (اَمَك): emek, çaba, çalışma
e.190b.8
e.leri 190b.8
- emîn** (اَمِين):
emin ol-: güvenilir halde olmak; korkmamak, rahat olmak
e.a. 22a.2, 105b.6
e.alar 14a.11
e.ur 181b.6
- emlec** (اَمْلَج): bir tür kış kavunu
e. 46b.6, 205a.7
- emles** (اَمَلَس): düz, pürüzsüz, cilalı
e.dür 62a.5
- emrâz** (اَمْرَاض): hastalıklar
e.lardan 195b.10
e.uḡ 32b.8
- emrazu'l-** aliyye (اَمْرَاضُ الْاَلِيِّه) şüdde ve verem gibi
sinirlere arız alan hastalıklara verilen ad
e. 201b.7
- emrâz-ı** dimāḡiyye (اَمْرَاضُ دِمَاغِيَّه): beyin hastalıkları
e.den 202b.2
e.dür 26a.6
e.nūḡ 182b.10
- emrâz-ı** muḡtelife: (اَمْرَاضُ مُخْتَلِفَه): çeşitli hastalıklar
e.den 5a.3, 14a.11
e.sine 3b.1
- enar** (اِنَار): nar, içinde kırmızı tanecikler olan meyve
e. 112b.4, 120a.8
- dögülmiş enar: ezilmiş nar
e.124a.1
- ekşi enar: ekşi nar
e.35b.7, 43a.12, 90a.2
e.uḡ 103a.2, 103a.3
- ekşi enar şuyı(n): ekşi nar suyu
e.206b.7,

e.n+0 58a.6, 204a.11

e.na 35b.5

e.n1 122a.10

enar kabı: nar kabuğu

e. 55a.6, 55a.8, 136b.1

enar müzevveresi: nar suyu ile sapılan çorba

e.113a.4

enar suyu: nar suyu

e.112b.4, 112b.5, 204a.12

e.la 50a.12, 122a.11

enar şarabı(n): hardan mamul şarab

e.la 39b.5, 191a.6

e.n+0 129b.6

e.n1 188a.7

tatlu enār kabı: tatlı nar kabuğu

e. 83b.13

tatlu enār şuyı(n): tatlı nar suyu, usaresi

e. 38b.2, 164b.8

e.la 35a.7, 36a.6, 57b.2, 58b.(1),9

e.n+0 56a.6

e.ndan 35a.11

encir (**أَجِير**): incir meyvesi

encir ağacı: incir ağacı

e.51a.12

e.la 106a.12

encir kabıĝı: incir meyvesinin kabuğu, cidar

e. 104b.9, 107b.8

kuru encir: kurutulmuş incir meyvesi

e.i 41b.4

endam (**أَنْدَام**):beden vücut (organlar)

e.12b.1

e.a 21b.2

e.dur 21b.2

e.1 9b.1

e.1ndan 12a.13

e.lar 19b.2, 19b.3, 40a.3

e.lara 72b.5

e.larda 12a.10, 17b.10, 19a.7, 19a.9, 112a.9,
112b.9,

e.lardan 13a.5

e.ları 19b.3

e.larını 192b.11

e.larun 7b.6, 8b.6, 12a.12, 12b.2, 12b.7, 12b.11,
12b.13, 13a.3, 13b.9

e.ün 12a.11, 17b.10

endaze (**أَنْزَا**):ölcek, mertebe, derece

e. 21b.7

e.de 12a.13, 195b.10

e.dedür 87a.7

e.den 88a.6

e.since 175a.1, 203a.5

e.sinden 193b.8

e.yi 170a.13

e.yile 67b.9, 87b.10, 87b.12

endişe (**أَنْدِيشَة**):bir takım fikirlere saplanmak vehme
kapılmak (şüphe korku)

e.41a.13

e.ler 17a.5

e.lerdür 46a.9

e.leri 40b.6

endüh (**أَنْدُوْه**):üzüntü, tasa

e.11a 2a.4

enecek (**أَنْجَلَنْ**)

enecek mahal: inilebilecek, yerleşilecek yer

e. 119a.1

engiz (**أَنْكِيز**): koparan, karıştıran; veren

buhar-engiz: buhar, sıcaklık veren (bkz. buhar-engiz)

e.53b.1, 203b.2

enmek (**أَنْمَك**):inmek, aşağılara düşmek

e.i 178b.6

enşe (اَنْشَ): ense, boynun aşka kısmı

e.34b.7,

e.de 22b.2

e.den 23a.12, 24a.5, 53a.4, 152a.8, 171a.7, 203a.7,

e.sinde 46a.4

e.sinden 101a.9

e.ye 34b.6

envā' (اَنْوَاع): çeşitler, cinsler, türler

e.a 73a.12

e.dur 159b.13

e.1 2a.8, 5a.1, 26a.5, 32b.10, 72a.10, 85b.13,
125b.3, 158a.2, 191b.10, 205a.1

e.1nı 150b.7, 156b.2, 156b.12

e.larun 160a.2

envā'-ı marāz (اَنْوَاعِ مَرَض): çeşitli hastalıklar

e.dardan 22a.2

epsem (اَيْسَم): sessiz, sakın

e.122b.11

er (اَر): er, erkek

e.18a.7,

e.e 18b.6

e.ün 18b.3, 18b.8

er adam: erkek insan

e.17b.13

e.ün 18a.7

er oğlan: erkek çocuk

e.18a.11, 18b.8, 20a.2, 20a.6, 20a.7, 20a.11

er menisi: erlik suyu (bkz. er suyu)

e.18b.10

er şuyı(n): erlik suyu (bkz. er menisi)

e. 18b.6

e.dur 18b.3

e.na 18b.2

eri- (- اَرِ): erimek, sıvı hale gelmek

e.miş 63a.6, 64a.7

- e.ye 73b.2
- erin-** (- اَرَز): bir mayinin inde çözülmek, erimek
e.e 37a.13
- eri T-** (- اَرَز): eritmek, sıvı hale getirmek
e.üp 116a.7
e.ür 151a.11
- eriTici-** (اَرَزِجِي): eriten, eritme gücü bulunan
e.dür 83a.7
- erlik** (اَرَلِك): erkeklik
e.74b.7
- erkan** (اَرْكَان): büyükler, üstler, ileri gelenler
e.2b.6
- erkek** (اَرْكَان):
erkek oğlan: erkek çocuk
e. 18a.5
erkek sığır ödi: erkek sığırın öd kesesi
e. 204a,8
- erük** (اَرُك): erik, gülgillerden, çoğu ceviz büyüklüğünde sarıdan, kırmızı, mora kadar her türlü renkte; tadı mayhoş veya tatlı eti sulu, tek ve sert ekirdekli bir meyve
e. 16b.10, 56a.3
- erük şuyı(n)**: erik meyvesinden elde edilen su, usare
e.37b.2, 38a.6, 112b.5
e.la 35a.12
e.n1 38a.7
- erük şarabı**: erik şarabı
e.la 36a.5, 36a.10
- qara erük**: kara erik
e. 38a.12
e.i 37a.12
- qara erik müzevveresi**: kara erik müzevveresi
e. 35a.8
- es-** (- اَس): havanın hareket etmesi, rüzgar esmek
e.dügi 203b.6

esbāb (اَسْبَاب): sebepler

e. 67a.2

e.1 51b.4, 67b.10, 159b.10, 176a.10,

e. 11a 125b.11

e.1n1 2a.9, 32b.8, 32b.10, 32b.11, 32b.12, 35b.10,
41b.5, 46a.7, 50a.6, 51b.3, 90b.4, 90b.8, 90b.9,
90b.10, 90b.11, 90b.13, 90b.13, 91a.1, 91a.2,
91a.3, 91a.4, 91a.5, 91a.6, 91a.7, 91a.8, 91a.9,
91a.10, 91a.11, 91a.12, 91a.13, 91b.1, 91b.2,
91b.3, 91b.4, 91b.5, 91b.6, 91b.9, 91b.11, 92a.1,
92a.3, 92b.10, 93b.4, 94b.1, 95b.11, 96b.11,
96b.1, 100a.8, 100b.5, 102b.8, 103b.9, 104b.5,
108b.11, 109a.9, 109b.8, 110a.3, 110b.2, 111a.7,
112a.8, 112b.8, 113a.8, 113b.8, 114b.11, 115b.3,
116b.3, 117a.13, 118a.12, 120b.1, 120b.13,
125b.8, 125b.9, 125b.10, 125b.12, 125b.13,
126a.1, 126a.2, 126a.3, 126a.4, 126a.4, 126a.5,
126a.6, 126a.7, 126a.8, 137b.2, 139b.10,
145b.12, 156b.4, 162a.7, 170a.11, 176b.5,
191b.3, 191b.4, 191b.8, 191b.9, 198a.5, 199a.12,
202b.11, 203a.9,

e.11a 111b.8

e.lardan 27a.6, 27b.10, 119a.2, 115b.8, 169b.1,
169b.9, 170b.2, 174a.4

e.ları 72b.13,

e.larıla 127b.7

e.larını 72a.11

e.ların 176a.13

esbāb-ı bādiye (اَسْبَابُ بَادِيَةٍ): göze çarparak göz
bozulmasına sebep olan her hangi bir şey

e.170b.4

e.den 174a.4

esbāb-ı sābika (اَسْبَابُ سَابِقَةٍ): geçen sebepler, mezkur nedenler

e.yıla 151b.13

esfelin (اَسْفَلِين): aşağı, alt

e.194a.4,
eşer (**أثر**): iz belirti, işaret

e. 162a.10

e.i 27a.8, 52a.4, 74b.8, 79b2, 99b.8, 99b.12,
114a.1, 127b.12, 141b.8, 143b.4, 159b.6, 188b.3

e.inden 165a.3

e.ler 83b.12, 159b.7

e.leri 78a.11

e.ün 162a.7

eşer eyle-: iz belirlemek, işaret belirlemek, yer etmek
(bkz. eser iT-)

e.düğinden 198a.9

e.meye 21b.2

e.mez 74b.2

e.mişdür 23a.1

e.ye 8a.11

eşer iT-: iz bırakmak, işaret belirlemek yer etmek (bkz.
eser eyler)

e.e 7a.7, 90b.1

e.emez 161a.7

e.üp 117b.4

e.meye 26b.11, 178b.2

eşer götürmek: belirtiyi yok etmek, ortadan kaldırmak

e. 89a.7

eşer pezīr-i ḥarāret ol-: hararet, ateş verici tesir
bırakmak

e. 26b.12

eşhāb (**أصحاب**): arkadaş, dost

e.i 2b.7

eski (**عتي**): eski, eskimiş; yer etmiş

e.77a.9, 89a.5, 97a.7, 106b.4, 116a.2, 124a.12,
124a.13, 124b.1, 125b.1, 175b.2, 208b.6, 211b.2

e.si 84b.4

eski baş ağrıları: müzmin, geçmeyen baş ağrısı

e. 47b.12

eski göz ağrıları(n): müzmin, geçmeyen göz ağrısı

e.na 168b.7

eski peynir: eskimiş peynir, salamura peynir

e. 16a.3

eski şarāb : eskimiş şarap

e.11a 44a.7, 50a.1, 55a.10, 55b.2, 111b.5, 142b.6,
143a.4, 210b.5, 211b.1

eski üzüm şarābı(n): bekletilmiş üzüm şarabı

e.11a 103b.2

e.n+Ø 198b.12

eski zeytun yağı: eski, bekletilmiş zeytin yağı

e.7b.1

eski- (- عَسَى): eskimek, tazeliğini kaybetmek

e.miş 103a.7, 110a.10, 113b.6, 198b.13, 208a.7,
e.mişdür 148b.3, 175b.1

e.ye 108b.6

eş'al (عَشَل): daha aydınlık, daya parlak

e. 67b.11

e.dur 67a.2

eşedd (عَشَد): şiddetli

e. 112a.13

eşek (عَشَق):

eşek südi: eşek sütü

e. 164b.6

e.dür 81a.4

e.le 92b.5, 122b.4, 133b.9, 208a.4,

e.ni 37a.2

eşek toynağı: eşek tırnağı

e.la 98a.6

eşhel (عَشَل): koyun gözlü, ela göz; kırmızı ile karışık
koyu mavi, ela

e. 67b.10, 199b.4

e.dür 67a.2

eşilmek (عَشِل): eşilmek, derinleşmek

e.ile 11b.10

- eşribe** (**أَشْرِبَة**): içilecek şeyler, içkiler
 e.6a.5, 35a.6
 e.nün 118b.12
 e.sini 16a.5
- eşya** (**أَشْيَاء**): nesne, varlık
 e.y1 193a.12
- eşyāf** (**أَشْيَاف**): şiyafılar, göz damlaları, göz ilâçları
 e. 2b.2
- et** (**أَت**): et, canlıların bedenindeki kemik ve deri arasındaki madde
 e.10a.4, 19a.9, 19b.1, 30b.9, 75a.1, 115b.11, 125a.9, 125a.12 141a.2, 141a.6, 150b.3, 151a.2, 152b.4,
 e.den 125a.7
 e.dür 26a.11, 155a.6
 e.e 151a.13
 e.i 75b.13, 125a.9, 125a.10, 125b.4, 151a.11, 152a.1, 155a.12, 159b.1, 159b.3
 e.ile 58b.6
 e.inden 116a.4
 e.ler 123b.8
 e.leri 79a.11
 e.ün 8b.10, 13b.12, 44b.12, 141a.4, 141a.5, 151a.9, 152b.2
- ak et**: gözde peyda olan beyazlık, beyaz et
 e.den 66b.6
- artuğ et**: hastalık belirtisi olarak vücutta beliren normal dışı yumrucaklar
 e. 94b.11, 95a.12, 95a.13
- dürrāc eti**: turaç eti, çil kuşu eti, keklik eti gibi gevrek bir ettir
 e.16b.11, 44b.12, 58a.3
- et suyu(n)**: et suyu
 e.n+Ø 49b.6
 e.na 49b.8

e.n1 50a.1

eyü et: iyi huylu et, iyileşen yara

e. 116a.6

farārec eti: piliç eti, piliç cinsi tavuk, horoz vb. eti

e. 16b.11

ferūc eti: piliç eti

e. 16a.11

gögercin eti: güvercin eti

e. 44b.11

göz eti : gözün etrafındaki et tabakası

e.nün 62b.4

kan eti: kanın pıhtılaşarak deri üzerinde oluşturduğu et

e. 110b.7

katı et: yağsız, kızıl et

e. 115a.2

keçi eti: keçi eti

e. 16a.4

keklik eti: keklik eti

e.16b.11, 44b.12

kızıl et: yağsız, kırmızı et

e.dür 110b.3

koyun eti: koyun eti

e.dür 15a.1

kuru et: kurutulmuş et

e.16a.3

kuzı eti: kuzu eti

e.16a.11, 197b.9

nāşūr eti(n): derinin üzerinde, çeitli baskılardan
dolayı sertleşerek yoğunlaşan et

e.ni 123a.13

oğlak eti(n): oğlak eti, yavru keçi eti

e. 16a.11, 16b.11, 52a.3

e. dür 15a.1

e.le 51a.2

e.n+0 58a.4

semiz et: besili, hayvan eti

e.den 44b.13

semiz kuşlar eti: beslenmiş körpe kuşların eti

e.197b.10

serçe eti: serçe kuşunun eti

e. 44b.11

siğır eti: büyük baş hayvan eti

e. 109b.1, 120b.5, 146b.10

tavuk eti: tavuk eti

e.58a.3

e.dür 15a.1

e.le 56a.8

yaramaz et: vücutta oluşan hastalıklı et şişkinliği

ziyade et: vücutta oluşmuş normalin dışındaki et
çıkıntıları

e. 116a.13, 190a.9

e.dür 124b.9

etibba (اطباء): hekimler, doktorlar

e. 15a.9, 24b.1

etmek (أكل): ekmek

e. 39b.4

e.i 35b.2, 35b.4

e.ile 52a.1

buğday etmeği: buğdaydan mamul ekmek

e. 122b.6

ıslanmış etmek: ıslatılmış ekmek

e. 131b.7

ıssi etmek : sıcak ekmek

e. 96a.7

kuru etmek: kurutulmuş ekmek

e.i 51b.12

ev (مأوى):

karanlık ev: ışıksız, karanlık ev

e.de 189a.10

evkāt (أوقات): zaman, vakit

e.da 18a.11

e.ını 14b.10

evkat-ı riyazet : riyazet vakiteri diyet, programı

e.i 14a.12

evram (): vücutta peyda olan şişler yumrular
e.lardan 201a.12

evrām-ı dimağiyye: dimag hastalıkları, burun iltihapları

e.182b.5

e.den 151a.5

evride ():siyah kan damarları, toplar damarlar;
boyunun iki tarafında olan damarlar

e. dür 63b.4

e.1er 27b.5

e.lerden 27b.3

evvel (): evvel, önce, ilk olarak

e.4b.8, 12a.8, 12b.8, 13a.7, 16b.9, 19a.12, 21a.12,
36a.3, 39b.2, 39b.2, 40a.8, 42a.5, 44b.9, 45a.9,
47a.1, 48b.3, 53b.4, 53b.13, 57a.3, 57a.11,
57b.7, 57b.7, 58b.8, 59a.13, 61b.1, 61b.3,
61b.13, 62b.3, 62b.10, 69b.8, 69b.13, 71a.8,
71a.10, 76a.9, 76b.9, 77a.10, 77b.9, 77b.11,
78b.9, 78b.11, 79b.8, 80a.2, 81b.10, 82a.13,
82b.8, 84a.13, 84b.3, 85a.13, 85b.2, 85b.12,
86a.8, 87a.3, 88b.10, 93a.3, 99a.8, 101a.7,
101a.11, 101b.7, 105a.2, 105b.11, 108a.3,
108b.3, 110a.7, 110b.8, 112b.2, 113b.2, 116b.1,
117a.6, 119a.1, 121a.13, 122a.4, 122a.6, 123b.9,
124b.12, 126a.9, 126b.8, 126b.11, 127a.1,
127a.3, 127a.4, 128b.5, 128b.11, 129a.1,
132a.10, 134b.5, 135a.5, 138a.1, 138a.4, 140b.7,
143a.12, 144a.1, 144a.2, 144a.5, 145a.9, 146b.4,
147b.4, 147b.5, 148b.4, 148b.8, 149a.6, 150a.13,
152a.5, 152b.4, 155b.8, 156a.4, 163a.2, 165b.2,
165b.11, 166b.8, 168a.7, 168b.5, 171a.6, 176b.2,
181a.2, 181a.6, 181b.12, 184b.3, 186b.12,

191a.1, 192b.4, 201b.6, 203a.2

e.de 82b.11

e.i 32a.3, 66b.8

e. inde 12a.8, 82b.1, 131b.10

e.inden 181b.3

evvelki (**اولكى**): ilk olan, ilki

e.29a.3, 29b.1, 29b.3, 29b.7, 29b.10, 29b.12,
57b.6, 61a.4, 61b.1, 63a.4, 64b.5, 66a.13, 67a.2,
74a.12, 74b.13, 90b.8, 125b.8, 126a.8, 128b.4,
146b.3, 156b.12, 170a.7, 170a.12, 172b.9,
174a.13, 190a.4, 190a.6, 190a.7, 191a.12,
191b.11, 194a.12

e.den 127b.10, 157a.6, 157a.8, 157b.9

e.sine 157a.3, 157b.4

eyd- (**ايد-**) söylemek, anlatmak, (bkz. eyit-)

e.ür 2b.12, 3a.13, 4a.2, 4b.10, 5a.5, 16b.6,
22b.13, 40b.7, 44a.8, 58b.4, 59a(1).13, 61b.9,
98a.9, 100a.13, 104a.13, 122a.5, 122a.8, 137a.12,
137a.5, 137a.7, 137a.11, 140a.13, 164a.6, 169a.6,
176b.12, 179b.11, 180a.3, 184a.10, 186b.2,
201a.5, 204a.2, 204a.4,

eyi (**اي**)

eyi iT-: iyileştirmek

e. 82a.11

eyiT- (**ايت-**): söylemek, ifade etmek, anlatmak (bkz. eyd-)

e.di 3b.5, 3b.12, 135a.13,

e.diler 3b.4

e.dük 117b.8

e.miş 143a.5

e.mişdüm 12a.8

e.mişler 105b.7

e.mişlerdür 2a.12, 15a.11, 121b.5, 178b.10,
178b.13, 202b.8

eyitmek: (**ايتمن**): söyleme fiili

e.e 11b.5

eyle (): öyle, o şekilde

e. 67a.10

eyle olsa: o halde, öyle ise

e.3a.7, 4a.11, 4b.4, 5b.3, 5b.9, 6a.12, 13b.7,
14a.2, 15b.6, 28a.7, 33b.13, 46a.1, 68a.9, 72b.9,
72b.12, 74b.2, 87b.7, 87b.10, 99a.6, 104.9,
134b.2, 135b.3, 167a.12, 173a.5, 178b.4, 179b.10,
182b.9, 190a.6.10, 194b.10, 200b.1, 203b.13

eyle- (-): yapmak, kılmak

e.di 17a.11

e.dük 156a.13, 170a.6

e.düklerinden 129a.7

e.meye 184a.10, 189a.5

e.mişdür 61b.4

e.r 31a.9, 75b.8

e.seler 88b.2

e.yesiz 87a.8

e.yi 111a.4

'adet eyle-: alışkanlık haline getirmek

a.meye 15b.3

e.se 14b.9

~ağaz eyle-: başlamak, başlama durumunda olmak

e.di 184a.12

ağz eyle-: alma, kabul etme

e.mege 15b.2

azrak eyle- azaltmak, etkisini daha aza indirmek

e.r 75b.12

batıl eyle-: boşa çıkarmak, yalan olmak

e.mek 3b.9

e.ye 9b.2

beyān eyle- açıklamak, tarif etmek

e.r 21a.8

b.yem 186b.8

e.yevüz 26a.9

- büyük eyle-: irileştirmek, iri hale getirmek
 e.r 114a.11
- cehd eyle-: uğraşmak, didinmek
 e. 3b.11
 e.ye 5b.13
- cem' eyle-: toplanmak, bir araya gelmek
 e.di 121b.12
 e.r 9a.11
 e.yeler 12a.2
- cerāhat eyle-: iltihaba sebep olmak, irin toplamak
 e.ye 162a.3
- ceẓb eyle-: çekmek, kendine doğru hareket ettirmek
 e.medin 77b.7
 e.r 10a.7
- cilā eyle-: temizlemek, parlatmak
 e.yüp 162b.4
- cimā eyle-: cinsi ilişkide bulunmak
 e.mekden 51b.5
- cüdā eyle-: ayrı bırakmak
 e.meyeler 4a.12
- dağ eyle-: hastalıklı bölgeyi kızgın demir vb bir aletle
 pişirmek (bkz. dağ)
 e.mekden 45b.12
 e.seler 98b.6
- def' eyle-: atmak, vücuttan çıkarmak
 e.mez 72b.1
 e.r 10a.7, 10a.9
 e.ye 17b.3, 62b.8
 e.yicidür 9b.13
- dermān eyle-: ilaç yapmak, tedavi uygulamak
 e.n 4a.1
- düşmen eyle-: düşmanlığa sebep olmak
 e.mişdür 5b.3
- eşer eyle-: Nişane belirlemek, iz bırakmak
 e.düğinden 198a.9

- e.meye 21b.3
 e.mez 74b.2
 e.mişdür 23a.1
 e.ye 8a.11
- et eyle-: yarayı kapatmak, normal et haline getirmek
 e.r 10a.4
- fānī eyle-: geçici hale getirmek
 e.r 8b.6
- faşd eyle-: damar kesmek yolu ile kan almak
 e.düğinden 137a.11
 e.mek 137a.8
- fāyide eyle-: iyi gelmek, yarar sağlamak
 e.mese 110 a.11
 e. mez 5a.13, 27b.13
 e.r 35b.9
 e.ye 35a.6, 59a.(1).2
 e.yicidür 52a.3
- feh̄m eyle-: farkına varmak
 e.ye 15a.6
- ğalīz eyle-: kokutmak
 e.r 8a.3, 10b.13
- giriftār eyle-: düşkün hale gelişmek
 e.meye 5a.5
- güzer eyle-: geçmek, bir yerden geçme durumunda olmak
 e.dügi 178a.7
 e.r 30a.12
 e.yeydi 178a.6
- ğusl eyle-: Boy abdesti almak
 e.mek 52a.10
- hādīm eyle-: Hizmet etmek
 e.mişdür 61b.6
- hal eyle-: yok etmek, ortadan kaldırmak
 e.ye 8b.8
 e.mege 11a.4
- hareket eyle-: vücudun tamamının veya organlarından

birinin faaliyet göstermesi

e.mez 104a.1

e.r 20a.12

e.ye 56a.4

e.yüp 47a.11, 141b.4

h̄āric eyle-: dışa atmak, dışlamak

e.yüp 17b.7

h̄aşr eyle-: hareketini durdurmk, engellemek

e.r 11b.4

hazm eyle-: sindirmek

e.ye 17a.1

e.yimez 72b.6

e.yüp 59a(1).10

helāk eyle-: yok etmek, öldürmek

e.meyeydi 24a.3

hemvār eyle-: devamlı kılmak

e.r 83b.10

h̄icāb eyle-: perde olmak, örtü olmak

e.di 28a.8

e.meye 65a.10

himmet eyle-: çalışmak, çaba göstermek

e.yüp 2a.6

h̄itāb eyle-: seslenmek, söylemek

e.di 3b.11

h̄ušk eyle-: kurutmak

e.r 8b.12

ıraq eyle-: uzaklaştırmak

e.ye 24b.13

ıslāh eyle-: iyileştirmek, düzeltmek

e.yeler3a.4

icābet eyle-: yerine getirmek

e.rse 39b.7

ictināb eyle-: sakınmak, çekinmek

e.yeler 14a.13

idmān eyle-: spor maksadıyla beden hareketi yapmak

e.meye 15b.13

iḥtimāl eyle-: bir hadisenin olabilirlik düşüncesini taşımak

e.72b.5

iḥtiyāt eyle-: tedbirli davranmak

e.yeler 137b.13

iḥtirāz eyle-: çekinmek, sakınmak, korunmak

e.58b.(1).4

iktiżā eyle-: gerekli olmak, gerekmek

e.di 28a.13

‘ilāc eyle-: tedavi uygulamak

e.düm 104b.4

e.seler 35a.1

e.yeler 35a.4

ishāl eyle-: amel etmek, vucuttaki herhangi bir maddeyi barsakta yumuşatarak dışarı atmak

e.ye 46b.1

issi eyle-: ısıtmak, sıcaklaştırmak

e.r 10a.10, 11a.5

issilik eyle-: sıcaklık vermek

e.r 10b.7, 11b.4

istifrāğ eyle-: kusmak, kusarak vücuttan madde çıkarmak

e.medin 133a.4

e.mege 148a.5

e.megile 36a.3

e.se 45a.8

e.yecek 5b.10, 47a.2

e.yeler 36b.7

isti‘māl eyle-: kullanmak

e.mek 39a.9, 162b.2

e.mekde 15a.5

e.meyeler 75b.8

e.seler 75b.10

e.ye 16a.6

e.yeler 34b.9, 36b.11, 59a.(1).9, 84a.7

i'timād eyle-: dayanmak, güvenmek

e.r 27b.2

e.ye 30b.11

e.yeler 30b.8

kaḅūl eyle-: razı olmak, müsaade etmek

e.mez 9b.7, 70b.3

e.mişdür 66b.10

e.rdi 21b.5

kaḁḁ eyle-: mil ve benzeri aletlerle gözde ameliyat yapmak, yarmak, delmek

e.mek 187a.9

e.mekden 183b.5

e.meye 184a.5

kan eyle-: kan çıkarmak

e.r 19b.10

e.ye 10b.8

karār eyle-: bir yerde durmak sabitleşmek

e.di 169a.10

e.mişdür 23b.3

e.ye 21a.4

kaşḁ eyle-: niyetlenmek, karar vermek

e.düğinden 40a.11

e.düm 2b.1

e.ye 4b.7

katı eyle-: pekleştirmek, katılaştırmak

e.r 145a.4

kesb eyle-: Elde etmek, edinmek

e.meye 12a.2

e.r 11a.12

kifāyet eyle-: yetmek, kafi gelmek

e.meye 11a.11

kurkur eyle-: guruldamak, kurkur diye ses çıkarmak

e.ye 36b.5

kuvvet eyle-: güçlenmek, kuvvet vermek

e.r 65b.3

laḥlaḥa eyle-: güzel kokular vermek

e.ler 60a.6

laṭīf eyle-: iyileştirmek, tatlandırmak

e.r 8a.1, 10a.11, 82a.3

e.yüp 76a.13

men' eyle-: mani olmak, engellemek

e.mek 36a.12

e.mege 128b.6

e.mez 180b.11

e.miş 74a.6

e.r 8a.8, 9b.4, 10a.2, 10b.11, 11a.1, 11b.5,

59a.(1).13

e.ye 5b.13, 9a.10, 59a.(1).10

meri'ī eyle-: riayet etmek, geçerli kılmak

e.yüp 14a.12

meyl eyle-: yönelmek, eğilim göstermek

e.düğünün 194b.4

e.miş 194b.1

e.mişdür 2b.8

e.se 194b.13

mu'ālece eyle-: ilâçla tedavi etmek

e.di 184a.12

e.rse 5a.13

e.seler 161b.4

e.yeler 3b.2

mu 'avedet eyle-: geri dönmek

e.mez 179a.7

mu'ayyen eyle-: belirlemek

e.ye 14b.10

muḥtāc eyle-: her hangi bir şeye gerek duyar halde olmak

e.di 17a.13

muṭavvel eyle-: eksiksiz, tam yapmak; uzatmak

e.yem 2b.4

muṭṭalī' eyle-: bilgili kılmak, bilgi vermek

e.di 2a.5

- müdāvemēt eyle-: devam etmek
 e.yeler 14b.6
- mün cemid eyle-: dondurmak, buz haline getirmek
 e.r 9a.10
 e.yicidür 10b.10
- mütāba'at eyle-: tabi olmak, uymak
 e.meye 14b.10
 e.r 11a.2
- mütālā'a eyle-: tetkik etmek, araştırmak
 a.se 3a.2
- müteğayyir eyle-: değiştirmek, bozmak
 e.r 8a.5
- müvekkel eyle-: vekil etmek yerine birini bırakmak
 e.yüp 4b.2
- müyesser eyle-: kolay yapmak, kolaylamak
 e.şün 3a.5
- nākış eyle-: eksik bırakmak, eksiltmek
 e.r 10b.3
- naẓar eyle-: bakmak, dikkat etmek
 e.se 177b.13
- nişan eyle-: belirlemek, belirti koymak
 e.dügi 187b.7
- nuṭfe eyle-: cinsiyet, döl suyu oluşmak
 e.r 17b.9
- nuṭul eyle-: bir ilaç veya her hangi bir madenin özüyle
 bir uzvu ovmak, ilaç sürmek
 e.95b.7
- pāk eyle-: temizlemek
 e.r 7b.7, 10b.2
 e.yeler 58(b).11
 e.yüp 122a.11
- penhān eyle-: gizlemek
 e.mekliği 179a.5
- perākende eyle-: dağıtmak; aza indirmek
 e.r 7a.13, 27b.6

perhîz eyle-: sağlık için yiyecek ve içeceklerle belirli
bir sınır getirmek

e.ye 145b.10

perverde eyle-: bir maddeyi başka bir maddeyle
kullanılır hale getirmek., terbiye etmek.

e.yeler 100a.10 (A.E)

peydâ eyle-: meydana getirmek

e.r 10b.11

raķîķ eyle-: inceltmek

e.r 8a.3

e.ye 7a.12

rasûht eyle-: rastık çekmek

e.rler 211a.7

rivâyet eyle-: söylemek, anlatmak

e.meye 5a.7

riyâzet eyle-: Perhiz etmek, nefse hakim olmak

e.mekden 117b.2

şabr eyle-: sabır göstermek

e. yeler 14b.5

şaf eyle-: arıtmak, yabancı maddelerden temizlemek

e.yeler 59a.(1).6

şâfî eyle-: temizlemek, arıtmak (bkz. saf eyle)
pürüzünü gidermek

e.r 10.a.4

şafra eyle-: safra haline getirmek

e.se 11b.2

e.yüp 11b.6

sâkin eyle-: teskin etmek, dindirmek

e.r 77b.9

e.ye 36b.4, 136b.3

e.yüp 53b.6

sa'y eyle-: çalışmak, çaba göstermek

e.yüp 5a.10

sed eyle-: engel koymak; bir hareketi önleyecek mani
oluşturmak

- e.mek 44b.4
e.ye 10b.8
sirāyet eyle-: bulaşmak, geçmek
e.mez 195b.6
sitāyiş eyle-: övmek, yüceltmek
e.r 3a.13
şoḥbet eyle-: konuşmak
e.se 18a.7
şovuk eyle-: serinletmek, sovutmak
e.yüp 10b.10
şovukluk eyle-: serinlik vermek
e.r 11b.5
su‘utalar eyle-: enfiye yapmak,
e.ye 47b.7
süfuf eyle-: ezmek, eritmek
e.seler 36b.3
süst eyle-: kıraklık yapmak, halsizleştirmek
e.r 7b.5, 53b.10
şiyāflar eyle-: göz damlası haline getirmek
e.seler 133b.12
e.yeler 173b.6, 211b.8
şükr eyle-: teşekkür etmek
e.mek 1b.2
ta‘dīl eyle-: değiştirmek
e.r 10b.6
tağyir eyle-: değiştirmek, başkalaştırmak
e.meye 146b.11
taḥlīl eyle-: gevşetmek, çizmek, çözülüp dağılmasını
sağlamak
e.mek 37a.8. 189a.3
e.mekde 75b.1
e.mekden 146b.3
e.meḡe 93a.7, 108b.6
e.r 8b.10, 76a.11
e.yici 200a.5

e.yüp 79a.10

taḥrīk eyle-: harekete geçirmek, fazla madde durumundaki
hıltları vücuttan atmak için sökücü,
harekete geçirici ilaç kullanmak

e.r 7b.12, 35a.3

taḥdīm eyle-: tanıtmak, sunmak

e.dükleri 2b.9

taḥrīr eyle-: anlatmak; yazmak

e.dügümüz 200a.12

taḥşīrlık eyle-: kısaltmak

e.ye 8a.13

taḥleb eyle-: istemek, arzu etmek

e.ye 3a.6

taḥma'eyle-: doymuzluk, çok istemek

e.meye 5a.10

taḥmām eyle-: bitirmek, tamamlamak

e.yem 2b.4

taḥr eyle-: darlaştırmak, çapını azaltmak

e.ye 9a.8

taḥracuk eyle-: çapını iyice ufaltmak, küçültmek (bkz.

tar eyle-)

e.r 10b.13

tecribe eyle-: denemek

e.diler 186b.3

e.düm 97b.13, 143a.6

tedārīkin eyle-: hazırlık yapmak

e.ye 6a.13

tedbīrlar eyle-: hastalık vs.yi önleyici çarelere
başvurmak

e.yeler 37a.7

tekmīd eyle-: pansuman yapmak

e.mek 137a.8

te'lif eyle-: yazmak, bir eseri vücutta getirmek

e.düm 2a.6

telyīn eyle-: yumuşatmak gerginliği gidermek,

rahatlatmak

e.se 37b.4

e.ye 3b.5, 37b.6

temiz eyle-: temizlemek, arıtmak (bkz. saf eyle-)

e.r 30a.1

e,yimez 173a.4

ter eyle-: ısıtmak nemlendirmek

e.ye 9a.2

terakki eyle-: ilerlemek

e.megi 3a.6

terk eyle-: ayrılmak, bırakmak

e.memek 15b.7

e.meye 15b.1

terk-i fevâki buḳûl eyle-: yemiş ve sebze türünde
yiyecekleri terk etmek

e.14b.11

tertîb eyle-: düzenlemek

e.r 9a.5

te'sîr eyle-: etkilemek

e.yicidür 2a.3

teskîn eyle-: durdurmak, yatıştırmak, sakin eylemek

e.mek 36a.9, 36a.11

e.mege 36a.13

e.r 11b.6

teşennüc eyle-: kasılmak

e.ye 116a.4

teşhîs eyle-: seçmek, tanımak

e.ye 70b.10

teşmîr eyle-: sıvamak

e.mek 97a.3

tevekkül eyle-: kadere razı olmak

e.megile 3b.10

tevellüd eyle-: doğmak, sebep olmak

e.miş 77a.6

e.r 58b.7, 77b.7

tıla eyle-: sürmek, dürtmek; macun vb. ilaçları sürerek
tedavi uygulamak

e.mek 60b.12, 173a.13

e.rlerse 76b.4

e.se 80b.5

e.seler 78a.5, 98a.1,

tımār eyle-: iyileştirmek, tedavi etmek

e.düm 104b.2

töhmēt eyle-: suçlamak, zann altında bırakmak

e.meyeler 187a.12

vahy eyle-: allah tarafından bildirilmek

e.di 3b.7

vuşlat eyle-: kavuşturmak birleştirmek

e.ye 24b.8

yağ eyle-: yağlamak, yağlı kılmak

e.yeler 34a.11

yüksek eyle-: yüksek tutmak, yüksekte meydana getirmek

e.mişdür 61b.4

zabt eyle-: anlamak, kavramak

e.ye 15a.12

zahmet eyle-: zorluk, eziyet vermek

e.se 139b.2

e.ye 147a.9

za'if eyle-: kuvvetten düşürmek güçsüzleştirmek

e.meyesiz 87a.12

zamād eyle-: ilaç veya merhemi tatbik etmek yaraya lapa
veya macun gibi ilaçları koymak sargı sarmak

e.mek 59b.1

e.seler 139a.11

e.yeler 34b.2

zamādlar eyle-: yara veya göze band ve sargı türünde
şeyler sarmak, bağlamak

e.yeler 138a.3

zāyil eyle-: sebebi ortadan kaldırmak, yok etmek

e.mek 14a.9, 179a.12

e.r 9a.13, 122a.3

e.ye 14a.8, 58b.(1).5

zikr eyle-: anlatmak, söylemek, bahs etmek

e.dük 39b.8, 69b.11, 63a.3, 86a.4, 92a.2, 105b.11,

116b.12, 148b.12, 151b.12, 158a.5, 159a.11,

183b.5, 186b.7, 193a.1, 194a.9, 201a.4,

e.dügidi 128b.5, 134b.5

e.dügümüz 6a.8

e.dügümüzden 48a.13

e.düm 20b.13, 63a.12, 129b.9

e.dümididi 14b.13, 88b.10

e.yem 2a.10

ziyān eyle-: zarar vermek

e.r 58b.(1).5

e.ye 34b.13

zurūr eyle-: toz pudra halinde ilâç yapmak

e.mek 174b.10

eylemek (اِيْلَحَدَكْ): icra etmek; yapmak, kılmak,

e.den 146b.2

eyü (اَيْرُ): 1. güzel, hoş

e. 8a.5, 8a.6, 188a.3

2. iyi, kaliteli

e.120a.10, 120b.7

e.sini 133a.1

3. müsbet, fayladı

e.11b.a.6, 172a.10,

e.ce 14b.7

e.dür 65b.5, 80b.13, 96a.8, 96a.10, 97b.13, 171b.1

eyü gör-: sağlıklı rahat görmek

e.meye 180b.5

e.mez 192a.12, 197b.5

e.ür 196b.13, 197a.2

eyü ol-: faydalı olmak, fayda sağlamak

e.a 170b.8, 183a.2

eyyam (اَيَّام): zaman, mevsim

e.123a.12

e.larıla 11b.11

ez-cüzuv (): parçadan

e.7b.1

ez- (): 1. ezmek, ufaltmak

e.eler 90a.6, 108a.2, 120a.4, 120a.9, 133a.1,
185b.12, 204b.10

e.seler 82b.2

2. Eritmek, katı bir maddeyi sıvı bir madde ile
kıvama getirmek

e.eler 38a.7, 44a.7, 44a.11, 44a.12, 47b.11, 48a.3,
48a.5, 97b.2, 120a.10, 133a.2, 138b.5, 171b.8,
186a.13, 211a.5, 204b.9

e.seler 81a.1, 84a.8

e.üp 57a.5, 57a.12, 60a.10, 80a.6, 86b.3, 92a.8,
96a.5, 98a.5, 101a.12, 107a.10, 112b.7, 114b.7,
114b.10, 117a.7, 117a.8, 118a.9, 121b.5, 121b.8,
125b.2, 130a.13, 130b.2, 130b.7, 131a.3, 133b.13,
138a.11, 138b.13, 139a.9, 158b.6, 164a.13,
171b.12, 190b.12, 199a.3, 209a.12, 210a.3, 212a.5

ezil- (): erimek, incelmek

e.düğinden 140b.4

e.miş 13a.4, 89a.1, 98a.11, 122b.6, 132b.2,
140b.2,

e.144a.12, 152a.10

e.ür 137b.6

ezmek (): eritmek, ufaltmak

e.ün 140b.3

-F-

fākihe (فَاكِهَة):

maṭbūh- fākihe: pişmiş, haşlanmış meyve

f.iye 113a.2

falic (فَالِج) : felç, yarım inme, vücudun yarısına inen inme

f.26a.5

fani (فَانِي):

fāni eyle-: geçici kılmak

f.r 8b.6

fanid (فَانِير) : bayat şeker

f.54a.14

fārig (فَارِغ):

farig ol: işi bitirmek, rahatlamak

f.duklarından 149a.12

farīza (فَرِيضَة) : borç, vazife

f. 3a.8

fark (فَارَق) : ayrılık, başkalık; iki veya daha çok şey arasındaki ayrılık

f.7b.8, 135b.13, 166a.6, 169b.3, 181a.13, 181b.6, 182a.1, 182a.4, 182a.7, 182a.12, 182b.4, 182b.10, 193b.6

f.1 141a.5, 181b.9

fark iT-: ayrılık olmak, ayırmak; seçmek

f.mezler 6a.5

f.üp 103b.3

faşd (فَاشِد) : kan alma

f. 116b.2, 161b.6, 162b.3

f.dan 54b.10

f.11a 116b.1

f.un 129a.6

faşd eyle-: damar kesme yoluyla kan almak

f.düğünde 137a.11

f.mek 137a.8

faşd iT-: bkz.faşd eyle

f.eler 54b.9, 117a.6, 146a.6, 146b.4, 154a.10,
155b.8, 156a.8,

f.mek 135a.8

f.mekden 129a.4

f.üp 129a.2, 148b.5, 158b.11

fāsīd (فاسد): kötü fena, yanlış bozuk

f. 40b.6, 47b.2, 51b.6, 155a.9

fasid ol-: bozulmak

f.muş 106a.11, 118b.9

faşl (فصل): 1. zaman, sevsim

f. 40a.9, 54a.4

f.ında 88a.12, 88a.13

f.ının 88b.3

f.un 16a.5

2. Bölüm, kısım

f.ında 26a.9

fasl-ı 'ömr: hayat, hayat mevsimi

f.129a.2

fasl-ı rebi' bahar mevsimi

f.ün 88a.12

fasl-ı t̄ābistān: yaz mevsimi

f.52a.9

fasl-ı zimistān: kış mevsimi

f.60a.7,

fāyide (فايده): yarar, kazanç, fayda

f.169a.2

f.dür 78a.13

f.lüdür 69b.11, 70a.12, 71b.9, 74a.4

f.si 24b.5, 31a.4, 40b.11, 82a.8, 122a.6, 147b.2,

162a.6, 187a.7, 187a.10

f.yi 134a.3

f.yiçün 23b.13

fayide belür-: yararı belli olmak, görünmek

f.meyecek 108a.6

fayide bul-: yarar, fayda görmek

f.a.196b.8

fāyide eyle-: fayda sağlamak, yararlı olmak

f. mese 110a.11

f.mez 27b.13

f.r 35b.

f.ye 35a.6, 59a.(1).2

f.yicidür 52a.3

fāyide iT-:bkz. fayide eyle-

f.e 35b.8, 36b.13, 37b.5, 37b.7 38a.5, 39a.2,
39a.5, 39b.12, 43a.8, 43b.2, 44a.4, 44a.5,
44b.4, 44b.6, 47b.13, 48a.6, 48a.11, 50a.5,
50a.13, 57a.6, 57a.7, 60a.12, 81a.2, 90a.1,
90a.6, 90b.2, 97b.5, 97b.9, 97b.12, 98a.7,
103a.9, 103b.5, 106b.10, 108a.3, 110a.13,
113b.8, 117a.10, 119a.8, 120a.6, 120a.7,
120a.13, 120b.13, 121b.10, 122a.1, 122a.8,
123a.1, 123a.5, 125b.3, 130b.12, 131b.9,
132b.13, 138a.10, 139a.10, 140b.4, 140b.5,
143a.5, 147a.13, 147b.9, 147b.10, 148a.13,
148b.3, 152b.7, 153a.3, 153a.6, 153a.9, 153a.10,
153b.1, 153b.12, 158b.6, 164a.5, 166b.2, 166b.3,
167b.7, 168a.11, 170a.4, 170b.7, 172a.6,
172a.13, 184a.8, 184a.9, 185b.6, 186a.6, 186b.2,
199a.1, 199a.3, 199a.7, 199a.8, 199a.12, 200a.3,
204a.13, 207b.5, 208a.6, 209a.13, 210a.2,
211a.11, 212a.6, 212a.11, 212a.12,

f.er 34b.9, 35a.13, 39b.5, 41a.1, 41a.3, 41a.5,
41a.6, 41a.8, 43b.11, 44a.2, 53a.10, 57a.8,
60b.12, 71a.13, 76a.1, 76a.5, 76a.11, 77a.3,
77a.6, 77a.13, 78a.1, 78a.7, 78a.12, 78b.1,
78b.8, 79a.3, 79a.9, 79a.11, 79b.7, 79b.10,
79b.11, 79b.12, 79b.13, 80a.1, 80a.3, 80a.6,
80a.10, 80a.12, 80b.12, 81a.1, 81a.8, 81b.3,
81b.11, 83a.1, 83a.3, 83a.4, 83a.9, 83a.10,
83a.13, 83b.1, 84b.6, 84b.8, 84b.13, 85a.3,

85a.7, 85a.10, 89b.10, 89b.13, 92a.12, 96a.11,
 97a.8, 95b.7, 98a.3, 101b.6, 102b.2, 103a.11,
 105a.12, 106a.13, 106b.5, 107a.2, 107a.8,
 107b.1, 111b.2, 116b.13, 119b.4, 121b.5, 122a.5,
 122a.10, 122a.11, 124b.1, 134a.12, 134b.13,
 137a.10, 137a.13, 139a.12, 142a.11, 142b.9,
 142b.13, 148a.10, 152b.8, 154a.3, 154b.2,
 155a.3, 167b.2, 171a.3, 173a.12, 174b.13,
 185a.8, 185a.11, 185a.12, 185b.3, 185b.4,
 185b.5, 185b.8, 186a.1, 200a.4, 203b.11, 204a.2,
 204a.6, 205b.6, 205b.10, 206a.5, 207a.6, 208a.9,
 208a.12, 209a.3, 210a.3, 211a.3, 211a.7

f. icidür 35b.6, 40b.13, 44a.1, 53a.8, 132b.3,
 162b.13,

f. mese 115a.12, 121b.7,

f. meye 43a.4, 45b.11

f. mez 102a.11, 115b.12

f. üp 137a.2, 142a.3, 168b.8, 202b.10

fāyide hāşıl ol-: fayda ortaya çıkmak, yarar elde etmek

f. a 166b.5, 183b.5

fāyide ol-: yarar sağlamak, faydalı olmak

f. 45b.1, 98a.5, 196b.8, 204b.10,

f. masa 116b.11

f. maya 44b.4, 111a.1

f. maz 124a.6

fayide zāhir ol-: fayda, yarar görünmek

f. 58b.(1).1,

fazalāt (فضالات): necasetler, pislikler

f. 14a.13

fāzıl (قاضل): faziletli, erdemli, faik, üstün

f. 204a.2

fāzilet (فضيلت): güzel huy; yaratılıştan gelen iyilik

f. i 52b.8

fazl (فضل): iyilik, erdem, fazilet

f. 2b.9

f.11a 17a.13

faẓla (فَضْلَه): vücudun dışarı atması lazım gelen zararlı maddeleri

f.17b.2, 130a.6

f.dan 145b.6

f.dur 124b.11

f.lar 14b.1, 22a.1, 24a.2, 24a.3, 24a.7, 32a.2, 72b.9, 72b.12, 121a.4

f.lara 114a.7

f.lardan 48b.4, 92b.12, 96a.1, 143b.3, 143b.5, 143b.8

f.lardandur 17b.4

f.ları 31b.11, 32a.1, 32b.6, 76b.10, 17b.6, 84b.6

f.ların 114a.7

f.sını 29a.4

f.sının 32a.7

fehm (فَهْم):

fehm eyle-: anlamak, kavramak, farkına varmak

f.ye 15a.6,

felāsife (فَلَاسِفَه): felsefeciler, düşünce sahipleri

f.17a.6

feleki (فَلَكِي): gökbilgisine ait

f. 174b.7

felence-müşk (فَلَنْجَرَة): yemenden getirilen hoş kokulu sarı renkli bir tohum besbase yaprağı

f. 204b.8,

felgamūnī (فَلْغَمُونِي): göz kapağına arız olan ur şeklindeki bir hastalıktır

f.114a.2

fenā (فَنَاء):

fenā iT-: yok etmek, ortadan kaldırmak

f.mekde 8b.13

ferah (فَرَح):

ferah kesb iT+:rahatlık kazanmak, rahatlamak

f.üp 188a.4

ferārec (**فَرَارِج**):

ferārec eti: piliç eti

f. 16b.11

ferasiyun (**فَرَّاسِيُون**): köpekayası, kavkas denen bitki
marribium vulgare

f. 42b.11, 83a.6

ferc (**فَرْج**): dişilerde tenasül organı; avret, ud yeri

f.ine 18a.1

ferfiyūn (**فَرْفِيُون**): ferfiyun, sütleğen otunun bir alt türü

f.8b.9, 40b.11, 43b.5, 43b.12, 44a.6, 44a.8, 48a.2,

59b.1, 59b.5, 74a.12, 83a.11, 162a.1, 186a.3

f.1 59b.6

fermān (**فَرْمَان**): emir buyruk; irade

f.11a 4a.5, 17b.8

ferūc (**فَرْوُج**):

ferūc eti: piliç eti

f.16a.11

fesād (**فَسَاد**):

fesāde vir-: bozmak, yaramaz hale getirmek

f.en 16a.13

f.meye 123a.9

f.mişdi 10a.5

f.üp 26b.8, 115b.2

f.ür 9b.10, 16a.13, 17a.4, 112a.1

fesq (**فَقْ**) yola gitmek

f.201b.9

feṭera (**فَطْرَة**): koruk mantar

f.7b.4

fetil (**فَتِيل**): fitil (bkz. fetile)

f.i 124b.4

fetile (**فَتِيلَة**): fitil, bükülmüş ince sicim

f. 122a.13

fettah (**فَتَّاح**): göz karası üzerinde duman gibi beliren
bir hastalık adı

f. 157a.4

- fevāyid** (**فَوَايِدُ**): faydalar yararlar
f.2a.8, 6b.1
- fevkın** (**فَوْقُ**): yukarı üst
f.194a.4
- fındık** (**فِنْذِيبُ**): fındık
f.164b.9
f.1 120a.10
- fıstık** (**فِسْتَقُ**): fıstık
f.51b.13
- fızz a** (**فِضْ**): gümüş
f.81a.10
- fikāh-ı idhır** (**فِتَاخِ اِدْخِرْ**): mekke ayrığının çiçeğine denir. Veya her bitkinin yeni açmış çiçeğine denir.
f. 45b.3
- fikr** (**فِكْرُ**): fikir, düşünce
f.17a.5
- fi'l** (**فِعْلُ**): iş, amel, hareket
f.13a.5
f.i 12b.2, 61b.12, 81b.1, 87b.4
f.ile 16a.7, 201b.11
f.inde 9b.6
f.ine 12b.8
f.ini 61a.9, 73a.2
- fi'l-îdemevi**: kanla ilgili hareket
f.si 106a.8
- fi'l-cümle** (**فِي الْجُمْلَةِ**): bütün, her türlü, hepsi
f.3a.1, 6a.3, 6b.10, 12a.9, 14a.7, 14b.3, 16a.9, 20a.3, 26b.2, 31a.8, 35b.5, 40b.11, 47b.4, 49a.6, 50a.13, 53a.4, 53a.13, 58b.(1).3, 60b.8, 64b.4, 67b.4, 68b.2, 69a.7, 71a.10, 72a.9, 85a.13, 88b.4, 88b.1, 100b.11, 104a.10, 108b.9, 114a.12, 118b.9, 120b.10, 121b.4, 122b.7, 123b.12, 126a.12, 127a.12, 129b.8, 134a.3, 135a.9, 140a.10, 148b.7, 149a.5, 151b.12, 155b.5, 158a.7, 158b.11, 161b.5, 163a.7, 163b.12, 164b.4,

169a.12, 175a.13, 175b.10, 177a.9, 186b.5,
187a.13, 188a.2, 189a.3, 190b.4, 199a.10, 201a.8,
201a.13,

fi'l-hāl (**فِي الْحَالِ**): derhal, hemen; şimdi

f. 7a.7, 27a.7, 50b.12, 51a.13, 63a.9, 104a.2,
115b.7, 123a.8, 127b.9, 136a.5, 142a.1, 147b.2,
149b.3, 169b.10, 184a.7, 176a.5, 178a.12, 188a.13,
208a.4, 209b.1, 212a.2

filiz (**فِيلِزْ**): erimiş bakır

f.206b.8

filzehrec (**فِلْزُ خَرْجِ**) kadın tuzluğu denen bitki

f. 206b.8,

firengi (**فِرَنْكِي**): cinsi münasebet sonucu oluşan inme,
körlük, akli bozukluk gibi rahatsızlıklara
yol açan hastalık

f.164a.1

fitil (**فِتِيلْ**): fitil (bkz. fetile)

f.122b.9

füfel (**فُوْ قُلْ**): doğu Hindistanda yerlilerin çignediği
fındığa benzer bir yemiş

f.39a.3, 83a.10, 138b.10

fūkār (**فُكَّارْ**): bira boza, bir çeşit içki

f.58b.(1).10, 58b.(1).12

fülfül (**فُلْفُلْ**): biber, karabiber

f.42b.13, 44a.3, 69b.2, 83a.7, 97a.9, 107a.3,
107a.12, 107b.2, 108a.2, 117a.7, 119b.1, 142b.13,
147b.13, 153a.6, 154a.4, 171b.10, 173b.11,
186a.10, 204b.2, 204b.7, 205a.8, 207a.5, 208a.1,
208b.3

f.ile 41b.2

ak fülful: beyaz karabiber (griye çalan rengiyle
karabiberden ayrılır)

f.97a.10, 142a.6, 164a.3, 172a.2, 185a.12, 204a.8,
205b.8, 206a.6, 210b.4, 211b.7

kara fülful: karabiber

f. 142a.6, 209b.4

fülüs (**فُلُوسْ**): eski bir Yunanlı tıp âlimi

f.112a.5

füsürde (فُسْرَدَه): donmuş

f.92b.13, 173a.7

f.ligi 92b.13

füzūni (فُزُونِي): çok, fazla

f.51b.1, 52a.4, 97b.9, 98a.10, 98a.11, 98a.13,
99a.1, 99a.2, 99a.4, 99a.7, 99a.10, 127b.13,
159b.11, 176b.3, 195a.5

f.dür 32b.3

-G-

ğabā (غَابَا): kalın, sert zar tabakası

g.28b.2 /

ğafil (غَافِل): dikkatsiz, ihtiyatsız

ğafil ol-: dikkatsiz davranmak

g.mamak 51b.2

gāh (كَاه): 1. zaman, vakit

g.25b.11, 28a.11, 31b.5, 31b.6, 67b.5, 67b.7,
67b.9, 67b.10, 68b.5, 95a.3, 149a.7, 161a.10,
161b.12, 162a.1, 162a.5, 168a.11, 170a.13,
170b.11, 176b.9, 193a.11, 194b.10, 195a.3,
195a.4, 195b.2, 195b.6, 196a.8

2. bazan, ara sıra

g.31b.3, 31b.4, 31b.5, 93b.7, 94b.6, 152b.13,
161b.4, 202a.7

gāh gāh: bazı bazı, ara sıra

g. 89a.13, 181b.13

gahi (كَاهِي): bazan, ara sıra

g.14a.4, 31a.8, 102b.11, 102b.12, 138a.6, 138a.7,

ğalbīr (غَلْبِير): kalbur, kevgir elek

g. 172b.8

ğalebe (غَلَبَة): üstün gelmek, çoğalmak

g.nün 40a.2

g.si 113a.3

g.sinden 60b.5, 173a.8, 173b.2, 196a.2, 198b.8

g.sindendür 116b.7

g.sinün 172b.6, 172b.10

ğalebe iT-: üstünlük sağlamak, çoğalmak

g.e 44b.1, 58a.5, 67a.7, 196a.7,, 196a.8,

g.en 165a.12

g.er 111a.10, 194b.8, 198a.1

g.mekdür 34a.2

g.miş 37a.1, 196a.13, 196b.2

g.mişlerdür 2b.8

g.üp 17b.4, 39b.1, 112a.6

ğalib (غَالِب) üstün, çok fazla

g.dür 51a.9

ğalib ol-: hakim olmak, artmak, yükselmek

g. dugınun 196a.3,

g. mayacak 18b.12

g.mişdur 135a.10, 165b.3

g.sa 40b.10

g.üp 176a.8

g.ur 112a.12, 176a.10, 196a.1

g.ursa 18b.11, 200b.7, 201a.8

ğaliba (غَالِبًا): her halde, muhtemelen

g.181b.5, 199b.10

ğalibrak (غَالِبْرَق): daha üstün, daha çok

galibrak ol-: daha üstün, daha çok olmak

g.ursa 127b.2

ğaliye (غَالِيَة): misk ile anberden yapılmış siyah renkli kokulu bir madde olup boya olarak kademlerca saçlara ve başlara sürülür

g.58b.12

ğalîz (غَالِيز): yoğun, bulaşkan, katı; yapışkan ve fena

g. 7b.6, 8a.10, 9a.1, 10b.6, 16a.9, 21b.13, 33a.4, 47a.6, 47a.7, 47b.12, 51a.1, 58b.9, 59a.13, 65a.12, 71a.2, 72a.2, 75b.4, 76b.10, 76b.12, 77a.5, 77a.9, 78b.2, 82a.8, 83b.8, 84b.4, 89b.7, 92a.4, 96a.1, 102b.12, 109a.2, 109a.13, 109b.10, 109b.13, 110a.6, 111a.8, 111b.10, 115a.1, 115a.2, 115a.7, 115a.8, 117b.2, 120b.5, 129a.10, 134b.4, 139b.11, 143b.8, 145a.8, 146a.1, 152b.11, 153a.2, 159a.9, 162b.13, 163b.13, 165b.13, 173a.6, 176b.7, 177b.9, 180a.13, 180b.11, 200b.12, 210a.12

g.dür 18b.3, 64a.7, 93a.2, 192a.1, 192b.3, 192b.3, 197b.8

ğalîz eyle-: koyulaştırmak, yoğunlaştırmak;

g.8a.3, 10b.13

ğalīz ol-: koyulaşmak, yoğunlaşmak, kötüleşmek

g.a 18b.8, 107a.9, 160b.13, 162b.10, 174b.8,
177a.1, 197a.12, 197b.4

g.acak 179a.4, 179a.11, 192b.1

g.an 179a.4, 192b.4, 192b.8

g.duğı 65b.5, 179a.2

g.duğından 198a.8

g.maklığındandır 176b.13

g. mış 179a.3

g.mışdur 192b.12

g.up 51a.3, 177b.12, 140b.6, 148a.12, 198b.1,

g.ur 64a.2, 71b.1, 92a.4, 109b.11, 114a.10, 146b.2,
162a.9, 177a.7, 177a.12, 179a.1, 190a.13,
192a.13, 197a.4, 197a.10

g.ursa 8a.3, 192b.3

ğalīzlık (غليظلق): koyuluk, bulaşıklık; yaramazlık

g.193b.6

g.ı 161a.1, 180b.13, 198a.11, 198b.4

g.ına 76a.11

g.ından 198a.6

g.ını 210a.8

g.inuñ 193b.9, 197b.6

ğalīzrak (غليز راک): daha yoğun, daha katı

g. 16b.12, 117b.11, 192a.10,

g.dur, 198b.3

ğalīzuha (غليظها): katısı, katı ve sert olanı

g.200a.11

ğam (غم): kader, tasa

g.2a.4, 188b.13

ğam yime-: endişelenmek, tasalanmak

g.e 188b.10

ğamam (غمم): bulut, buğu

g.157a.6

ğaraz (غرض): maksat, gaye, hedef

g.136b.10, 14a.2, 14a.4, 14a.5, 14a.7, 17b.6,

g.a 14a.4

g.ları 14a.3

2 maksat, gaye

g.129a.4

garbe (غَرْب): gözde burun yakımında ortaya çıkan, iltihaplı çibana benzeyen şişlik

g. 121a.1, 121b.9, 123a.5

g.nün 91b.11, 120b.13, 121b.6, 121b.13, 122a.1, 122a.2, 122a.9, 122b.3, 122b.5, 122b.7, 123a.7, 123b.8, 123b.9, 124a.3

g.ye 122a.3, 122a.10, 122a.11, 122a.12, 123a.1, 123a.2, 123a.3, 123a.9

g.yi 121b.6, 122b.5, 122b.7, 123a.2, 123a.4

gargara (غَرْغَرَة): ağızla birlikte bir mayi ile boğazı çalkalama

g. 96b.9, 152a.6

g.lar 147b.2, 202a.12

g.larıla 69b.9, 195a.9

gargara iT-: gargara yapmak, ağız ve boğazı çalkalamak

g.eler 43a.9, 43a.12, 43b.1, 59a.1, 118a.2

gargaralar iT-: birkaç sefer gargara yapmak

g.eler 42a.9

gargara itdür-: gargara yaptırmak

g.eler 108b.4, 146b.5

gargara itmek: gargara yapmak

g.185b.8

garīb (غَرِيب): tuhaf, acayip, bambaşka, alışılmamış

g.9a.4, 13a.10, 85a.4, 110b.6, 118b.13, 177a.1

garikūn (غَارِيقُون): katran köpüğü, katran göbeği gibi isimleri de bulunan çayır mantarlarından şapkaya benzer bir mantar

g.42b.11, 46b.3, 46b.8

gark (غَرَق): batmak, boğulmak

gark ol-: batmak, boğulmak

g.mışken 2a.5

g.mışları 2a.10

ğaşb (غَاشِب):

ğasb iT-: zorla olmak, haksız olarak bir şeyi elde etmek

g.up 2b.8

ğassāl (غَسَّال): yıkayıcı, temizleyici: bir ilaç adı

g.6b.13, 7b.7, 7b.8, 7b.9

g.dur 73a.12

ğavr (غَوْر): dip, esas, hakikat

ğavr iT-: yer etmek

g.122b.8

ğāyet (غَايَة): çok, fazla, oldukça son derece

g.7a.8, 8a.5, 9a.11, 9b.3, 9b..4, 9b.8, 9b.11,
11a.9, 12a.1, 32b.8, 34b.2, 34b.9, 36a.4, 37a.1,
37b.11, 39a.5, 39b.5, 40a.1, 43b.11, 49a.11,
49b.1, 51a.6, 52b.11, 53b.8, 57b.9, 59b.11,
59a.(1).2, 60a.12, 65a.6, 78a.9, 80b.10, 81a.1,,
81b.6, 82b.10, 84a.4, 86a.6, 87b.1, 88b.12,
89b.4, 92a.11, 104b.8, 105a.6, 108a.4, 109a.6,
110a.12, 117b.7, 117b.9, 120b.13, 122a.13,
123b.7, 123b.11, 128a.9, 128b.10, 129b.4,
131b.9, 132a.1, 132a.3, 135a.3, 135a.6, 135a.8,
138a.2, 145a.7, 145b.8, 145b.12, 152b.9, 154a.7,
156a.3, 163a.2, 164a.5, 165a.1, 167a.1, 167b.1,
171b.1, 173b.1, 174b.13, 176a.7, 183a.2,
185a.11, 185b.8, 197b.7, 199a.7, 202a.8,
203a.11, 203b.11, 206b.11

ğayr (غَيْر): başka, ayrı (bkz.gayrı)

g.141a.12

ğayrı (غَيْرِي) başka ayrı (bkz. gayr)

g.3a.7, 4a.3, 4a.13, 5a.7, 17a.12, 40a.11, 70a.3,
74b6, 88b.2, 112b.9, 112b.12, 119b.4, 119b.8,
128b.4, 141b.9, 160b.9, 169b.2, 175b.9, 180b.12,
190b.13, 201a.4

g.ları 201 b.6

ğayr-ı muḥarrik (غَيْرُ مُحَرِّق): yakıcı olmayan

g.81a.11

ğayr-ı muvâfık (غَيْرُ مُوَافِقٍ): uygun olmayan

g.141b.7

ğazab (غَضَبٌ): dargınlık, kırgınlık; öfke

g.dur 16b.1

ğazrûf (غَضْرُوفٌ) kıkırdak

g.141b.13

gece (لَيْلٍ, لَيْلٍ): gece, akşamdan sonra

g. 38a.13, 43a.1, 58a.11, 112b.1, 138a.8, 199a.1

geç (كَيْفٍ): geç normal zamandan sonra

g.7a.8, 93b.2

geç- (جَحْ, جَحْ): 1. geçmek, arkada kalmak, geçmişte kalmak

g.e. 37a.6 134b.8

g. er 19a.13, 19b.4

g.icek 157b.13

g.meyince 57b.13

g.miş 46a.12, 55a.11, 123a.12

g.se 181b.5

g.üp 123a.9

2. her hangi bir yere yakın bulunkak veya temas ederek devam etmek

g.er 22b.12, 23a.6, 32b.1, 176a.6

g.mişdür 28b.8, 28b.12

g.üp 65b.10, 140a.3

3. bulaşmak, sirayet etmek

g.er 32a.9

g.erse 188a.2

g.se 12b.5

4. yer değiştirmek, başka bir halegirmek

g.er 136a.6

g.miş 175b.10, 175b.12

g.mişdür 63b.7, 63b.8

5. hafiflemek, iyileşmek

g.icek 147b.5

g.mez 11b.9

g.miş 208a.13

6. ... içine girmek, sokulmuş olmak

g.miş 23a.1

7. artmak, aşmak

g.icek 188a.1

vakt geç-: zaman geçmek, belirli bir süre beklemek

g.düğinden 33b.12

geçi ():keçi

geçinün bağrı: Keçi yüreği

g.n1 199a.1, 199a.4, 199a.10

geçi bokı: keçi pisliği

g.n1 119a.8

tağ geçisi bokı: dağ keçisi pisliği

g.120a.12

geçi ödi: Keçinin öd kesesi

g.ile 140a.9

g.ni 140b.5

geçi yağı: keçinin iç yağı

g.la 120a.10, 120b.7

geçiş-(): birbirine girmek, karışmak

g.üp 40a.7

geçmek (): eskimek, gücünü yitirmek

g.i 71b,10

geçmiş ():

geçmiş bab: önceki, evvelki

g.larda 103a.10

geçrek (): daha geç, daha sonraki bir zamanda

g.133b.7

geçür-(-): 1. içine girdirmek, sokmak

g.eler 86a.13, 175b.4

g.meye 188a.1

g.üp 27b.5, 187a.4

2. Süre geçirmek, vakti atlatmak

g.mekden 33b.12

gedged (كَرَكَر):çıban, kan çıbanı (bkz. dümmel)

g.110a.5

gel-(- ظر):1. gelmek, bir yere yerleşmek, mekan tutmak, ulaşmak

g.mişdür 3b.3, 63b.1, 65a.2, 175b.5

g.üp 125a.5, 182b.8

g.ür 10a.4, 19b.4, 23a.10, 23a.12, 24a.2, 25b.7, 29b.7, 31b.4, 64a.11, 70a.6, 72b.8, 76a.7, 128a.6, 145b.7, 151b.6, 151b.13, 160a.9, 160a.10, 160a.11, 177a.4, 176a.5

g.ürse 71b.6, 71b.9

2. çıkmak, akmak

g.mese 122b.3

g.ür 72b.9, 85b.9, 145b.6

3. ...sırasına gelmek, ulaşmak

g.dük 64b.4, 87b.9

g.eler 106a.3

4. gelmek, hastalık peyda olmak

g.e 60b.9

azırağ gel-: az az gelmek, azar azar akmak

g.e 75a.7

balğam gel-: başa kafaya ulaşmak

g.üp 45a.8

baş gel-: başa kafaya ulaşmak

g.e 48a.12

çekili çekili gel-: sançmak, çekilir gibi bakmak

g.ür 114a.10

dimāğa gel-: beyne ulaşmak

g.mişdür 28b.3

hayâller gel-: gerçek olmayan şeyleri görmek

g.mege 182b.9

işe gel-: kullanılır hale gelme, bir şeye yaramak

g.e 98b.12

g.mişrek 87a.4

g.ür 74a.13

i'tidāle gel-: Normal hale gelmek

g.e 152a.6

g.ür 51a.6

kan gel-: kan akmak, kan çıkmak

g.dügin 84a.9

g.mekdür 40a.8

g.üp 27b.4

karārına gel-: normal haline gelmek, dönmek

g.di 184b.3

g.ürse 183a.9

kıvāma gel-: istenilen sıvılık veya pekliğe ulaşmak, en elverişli duruma gelmek

g.icek 90a.5

rutūbet gel-: yaşlık, ıslaklık inmek, gelmek

g.ecek 8b.12

g.meye 40b.5

taşra gel : dışarı çıkmak, akmak

g.dügi 20b.5

g.mek 20a.13

g.meginün 32a.2

g.mişdür 24a.9, 28b.12, 32b.4

g.ür 65b.11, 174b.4, 203a.1

üzerine gel-: üstüne ulaşmak

g.e 37b.1

vücuda gel-: meydana gelmek, doğmak

g.e 17b.8, 18b.9, 18b.10

g.ecek 18a.5

g.en 18a.11

yadına gel-: aklına gelmek, hatırlamak

g.ür 29b.7

yaş gel-: yaş çıkmak, yaş akmak

g.meyince 109a.11

zarār gel-: eksikli olmak, ziyan vermek

g.se 24a.4

gelmek (): gelmek, akmak, hareket etmek

- g.e 124a.11, 193a.11
- gelmeklik (): hareket etme, ulaşma
- g.inden 152a.3
- genç (كُنْج): genç, delikanlı
- g.164b.10
- gendene (كَنْزَنَة): pırasa, Allium Porrum
- g.89b.3, 146b.9, 203b.3
- gendü (كَنْزُو): kendi kendisi
- g.3a.8, 3a.12, 5a.3, 7b.9, 8a.13, 9a.9, 9a.12, 9a.13, 9b.5, 11a.9, 12a.4, 12a.11, 12a.12, 15a.3, 15a.3, 15a.12, 16a.5, 17a.13, 19a.5, 21a.1, 26a.5, 28b.4, 30b.4, 49a.13, 62b.5, 63a.3, 64b.b13, 66a.7, 72a.1, 72b.4, 104a.13, 110b.7, 118b.1, 120b.10, 134a.5, 140a.5, 143a.3, 148b.8, 160a.3, 165a.12, 166a.9, 167b.11, 168a.1, 169a.6, 169a.7, 169a.12, 174a.9, 178a.4, 178b.10, 179b.10, 179a.13, 183a.8, 183b.1, 193b.8, 195a.1, 195b.3, 195b.8, 202a.6
- g.den 17b.3
- g.lerine 2b.9
- g.lerinden 4a.12, 18a.2
- g.nün 17a.10, 113b.13, 187b.1
- g.sü 15a.13, 177a.11, 173b.10,
- g.süne 10a.9
- g.ye 9b.6, 15a.6, 21b.5, 70b.2, 118b.11, 120a.3, 121a.11, 161a.7, 178b.8, 184a.12, 188a.12, 188b.2, 190a.13, 196a.7
- g.yi 187a.4, 189a.13
- gendüzün (كَنْزُون): kendisini
- g.e. 15a.11
- g. 31a.7, 31a.10, 117a.5, 117b.7
- gendüme (كَنْزُومَة): sigil (gözde peyda olan)
- g.111b.10
- gene (كَنْز): it genesi: köpeklerde görülen kene böceği

g.97b.12

gene yaprağı: kene otu yaprağı

.114b.5

genehe (كنه): bkz. kene otu

genehe yağı: kene otu, yağı

g.n+0 45b.9

genşek (كسان): genişçe, gevşekçe

g.94b.13, 95a.4, 95a.7, 172b.7, 172b.9, 190a.5

genşe- (كشن): genişlemek gevşemek

g.95b.8,

ger (كره): eğer, şayed

g.74a.3, 94a.8, 96b.7

gerek (كرك): olmak, lazım, gerekir

g.3b.5, 97a.4, 129a.3, 134a.1, 148b.12,

g.dür 4b.8, 4b.12, 5a.4, 5b.9, 6a.9, 6a.12, 8a.5,

9a.2, 11b.1, 12a.4, 12a.8, 12a.12, 14a.12,

14b.2, 14b.4, 15a.4, 15b.1, 15b.4, 15b.12,

16a.5, 16a.7, 16a.8, 16a.13, 16b.8, 17a.2,

17a.6, 24a.1, 27a.12, 28a.4, 30b.8, 32b.8,

34a.10, 34a.11, 41a.10, 46a.2, 46a.3, 46a.4,

47b.13, 51a.12, 52a.4, 58b.(1).3, 59a.3, 66b.13,

69a.11, 72a.2, 74a.5, 75b.12, 85a.13, 85b.3,

87a.5, 88b.2, 88b.13, 90b.6, 93a.9, 101b.5,

105b.5, 108a.4, 108a.6, 116b.2, 123a.9, 124b.4,

128b.7, 129b.2, 129b.5, 133a.13, 135b.8, 138a.1,

140a.12, 140b.10, 140b.11, 147b.9, 167a.8,

171b.2, 179a.7, 183b.5, 184a.5, 186b.12, 184a.1,

187b.9, 188a.6, 190b.4, 191a.1, 194b.13, 195b.6,

199a.9, 200b.2, 202b.4, 209b.1

g.idi 12b.1, 13a.3, 129a.3

g.imiş 11a.13, 27a.11

g.mez 88b.12, 187b.9

g.se 21a.7, 87a.8

gerek... gerek....: ise....ise, olsun... olsun...

g.ise g.ise. 57a.1

-mAK gerek:- mAlIdIr

g.70b.5, 94a.6, 94a.7, 131b.12, 162a.13,
 g.dür 11b.8, 12a.10, 14a.9, 14b.2, 36a.8, 36a.9,
 36a.11, 37a.8, 39a.9, 40a.13, 40b.2, 40b.3,
 44b.4, 45a.5, 45a.5, 46a.5, 49b.11, 50a.3,
 51b.10, 53a.1, 53a.7, 54a.2, 57b.4, 59a.4,
 59b.1, 60b.10, 61a.1, 62b.3, 70b.7, 71b.1,
 71b.2, 71b.5, 73b.8, 74b.12, 85b.8, 87a.2,
 87a.6, 87b.3, 87b.11, 87b.12, 88a.1, 88a.8,
 88a.9, 88a.11, 88b.4, 88b.13, 89a.8, 95a.10,
 95a.11, 95b.8, 96a.5, 96a.7, 99a.8, 99a.9,
 99a.12, 102a.12, 102b.4, 104a.6, 104a.12,
 105b.6, 106a.9, 110b.1, 116b.1, 122a.5, 126b.2,
 126b.7, 129b.2, 129b.5, 129b.7, 130a.9, 132a.4,
 133a.6, 133b.4, 133b.5, 133b.8, 134b.13, 147b.1,
 147b.2, 148a.6, 148a.9, 152a.9, 158a.11, 158b.5,
 159a.5, 162b.1, 164b.11, 165b.5, 171a.7, 174b.8,
 174b.10, 180a.11, 188b.6, 188b.7, 189a.1,
 189a.2, 197b.9, 201a.11, 203a.5, 203a.6,
 204b.12,

-mAmAK gerek:-mAmAlIdIr

g.dür 15b.7, 34b.12, 51b.2, 72a.1, 89a.1, 102b.5,
 106a.6, 115b.9, 124b.6, 133a.6, 144a.2, 148a.5,
 148a.9, 158b.5

gereklü (كَرْلُ): gerekli, lüzumlu

g. 112a.1

g.yimiş 4b.4

geri (كَر): art, arka

g.sine 94b.12

geril-(- كَرْل): gergin halde açılmak, uzamak

g.ür 176a.12

germ (كَرْم) sıcak

g.71b.2, 166b.12

nīm germ: yarı sıcak, ılık

g.50a.4, 53a.6, 56b.5, 59a.8, 59a.9, 117a.11,

134b.7, 173b.1

getür-(- كثر): 1. getirmek, ulaştırmak,

g.e 99a.2, 187b.13

g.eler 15b.8, 28b.11, 34b.5, 53b.13, 90a.6, 180a.6

g.memişlerdür 94b.10

g.mezler 141b.9

g.üp 187a.2

g.ür 10a.1, 10a.7, 10a.8, 35a.3, 63b.2, 108a.5,
115b.5

2. sebep olmak yapmak

g.e 57b.13, 70a.5, 190b.9

g. icidür 56a.2, 133b.2

g.üp 80b.4

g.ür 80a.8, 109a.6, 211b.11, 212a.2

3. çıkarmak, meydana getirmek

g.eler 135a.7

g.ici 145b.2

g.miş 150b.12

4. söylemek, ifade etmek, buyurmak

g.mişdür 59a.(1).10, 101a.5

5. yanaştırmak, iliştiirmek

g.üp 115b.8

6. dayanmak, tahammül etmek

g.mez 187b.7

‘amele getür-: kullanılır, yararlı hale getirmek

g.eler 92b.8, 97a.1, 100a.6, 101b.12, 102a.1,

102a.3, 102a.8, 102b.1, 103b.9, 107a.1, 107a.5,

115a.12, 119b.8, 119b.10, 131b.2, 150b.7, 163b.5,

173b.8, 173b.11, 173b.13, 187b.4, 190a.5, 204b.4

harekete getür-: harekete geçirmek, hareketlendirmek

g.ür 7b.4, 127b.13, 187a.9

ıslağa getür-: iyileştirmek, sağaltmak

g.ici 130a.8

g.mek 5a.11

g.ür 116a.1

i'tidāle getür-: normale döndürmek, eski vasat haline avdet ettirmek

g.e 130a.1

kıvāma getür-: belirli bir olgunluğa eriştirmek, kullanılacak duruma getirmek (Bkz. kıvama gel.)

g.eler 37b.4, 37b.11, 37b.13, 59a.(1).8, 90a.5

şalāha getür-: iyileştirmek yararlanılacak hale getirmek

g.mek 70b.4

g.üp 69a.10

tākāt getür-: dayanmak tahammül etmek

g.e 5a.4

g.ür 116a.2

şalāhiyyete getür-: iyileştirmek, sağaltmak

g.icidür 89a.7

g.meye 73b.6

g.mez 89a.5, 99b.9,, 167a.6,

g.ür 187b.7

taşra getür-: dışarı çıkarmak

g.eler 99a.4

g.ür 10b.2

vücūda getür-: yapmak, meydana getirmek

g.di 176b.1

g.üp 19a.5

yerine getür-: 1. eski halini bulmak, sağlığına kavuşmak

g.ür 130a.5

2. Her hangi bir iş için hazırlığı tamamlamak

g.medin 72a.8

getürivir-(تَوْرِيْ فِرْ -): çabucak yerie ulaştırmak

g.ür 30a.2

getürmeklik (تَوْرُ مَكْلَل): bir işi yapma hali

g.de 52b.8

gevher (كَوْ هَرْ): bir şeyin aslı, esası

g.i 161a.6, 177a.1, 178a.13

g.indedür 170b.10

g.indendür 64a.10

g.ine 161a.6, 195b.5

gevher-i dimağ (): Dimağın, aklın, beynin
esas, aslı

g.dur 26a.13

gey- (گئ -) 1. giymek, giyinmek

g.eler 199b.11

2. kuşanmak, takınmak

g.dürmiş 5b.4

gez (گز) çentik, delik

g.den 99a.3, 114a.4

gıda (غذا) : gıda, insanı besleyen şeyler yiyip içilen
şey

g.10b.4, 15a.6, 15a.7, 40a.12, 41b.1, 44b.9,
51b.10, 56a.2, 56a.5, 62b.10, 64a.11, 69b.6,
72b.6, 112b.4,

g.dan 15b.13,, 17b.1, 64b.13, 101a.10, 112a.1,

g.lar 16a.1, 16b.2, 58b.13, 109a.3, 109b.10,
110a.8, 114b.4, 169b.6, 170a.3, 173a.12

g.larda 145b.10, 161b.6

g.lardan 51a.3, 184a.13

g.ları 14b.1, 15b.6, 16a.6, 16a.8, 19b.9, 109b.4

g.larının 16a.8

g.nun 10a.11, 15a.10, 17b.2, 99b.7,

g.sı 16a.11, 18a.5, 18b.3, 61a.5, 63a.9, 64a.9,

g.sıdur 10b.3, 176a.3

g.sına 51a.4, 165b.13

g.sını 17a.13, 115a.10

g. sınun 197b.3

g.ya 17a.13, 64a.12

g.yı 8a.1, 14b.3, 14b.10, 16a.9, 39a.9, 39a.12,
41a.11, 64b.13, 65b.7, 66b.12, 189b.3, 203a.6

ğidā-yı mahmūde: mahmude bitkisinden elde edilen gıda
(bkz. muhmude)

g.14b.13

g.yi 14b.5

ġidā-yı vahid: tek bir gıda

g.15a.8, 15b.12

ġidā vir-: beslemek, yemek yedirmek

g.eler 62b.8

ġidā yimek: yiyecek içecek şeyleri yemek, yemek yemek

g.58a.2

ġidālan- (- غَدَالَنَ): beslenmek, gıda almak

g.ur 19b.9, 19b.10

ġilāf (غِلَاف): kılıf, muhafaza

g.30a.7

ġilaz (غِلَظ): koyuluk yoğunluk, göz kapağının şişmesiyle görülen hastalık

g.91a.8, 109b.8, 109b.9

ġiṣā (غِشَا): Örtü, perde; zar, deri

g.26b.1, 27b.13, 28a.2, 28a.11, 28a.13, 28b.8,
63b.8, 64b.8, 76b.1, 146a.4, 146a.8, 147b.11,
160a.10, 161a.12, 211a.6

g.dan 28b.8, 28b.9, 28b.12, 30a.9, 31a.13, 63b.4,
115a.13,

g.dur 139b.12

g.lar 161b.1,

g.lara 23b.8, 28b.11

g.ları 23b.99, 26b.4

g.larına 84b.12

g.larını 6b.9, 26a.10

g.nun 64b.10, 160b.1, 160b.2, 160b.4

g.sında 54a.4

g.ya 63b.10

g.yı 28a.8

g.yıla 28b.10

ġiṣā-yı meṣimi: son perde

g.30b.5

ġiṣā-yı raḳīk: ince perde; ince sert zar, başta bulunur

g. 28b.5, 30a.5, 63b.11

g.dür 26a.12, 32a.10, 63b.9

g.ün 64b.9

ḡiṣā-yı sulb: kemik örtü, sert örtü; başta blunan
kemikle beyin arasındaki sert zar

g.32a.13, 63b.10, 66b.8

g.dür 26a.12, 63b.8

g.u 64b.5, 66a.13

ḡiṣāvi (غِصَاوِي):

ḡiṣavi göz: perdeli, perde inmiş göz

g.ün 78a.10

gibi (كَبِي): benzer, misaline uygun

g. 4a.9, 5a.8, 5b.1, 5b.2, 7a.7, 7a.13, 7b.1, 7b.2,
7b.3, 7b.4, 7b.8, 7b.13, 8a.8, 8a.12, 8a.13,
8b.5, 8b.7, 8b.9, 8b.11, 8b.12, 8b.13, 9a.1,
9a.10, 9b.3, 9b.7, 10a.9, 11a.7, 11a.8, 11a.9,
11a.10, 11a.11, 11a.12, 14b.12, 16b.10, 16b.11,
17b.11, 17b.12, 17b.13, 18a.1, 19a.3, 19a.8,
19b.1, 19b.3, 21a.3, 22b.9, 23a.4, 25a.2, 25a.3,
26a.6, 27b.11, 28b.2, 30b.9, 31a.3, 32b.4,
41a.13, 46b.2, 47a.1, 51a.2, 52b.2, 52b.3,
52b.10, 59a.8, 62a.9, 64b.3, 64b.12, 65a.6,
65b.6, 65b.9, 65a.5, 69a.7, 70a.10, 75a.2,
75a.4, 75a.5, 75a.6, 75a.8, 75a.12, 75b.6,
79b.12, 85b.2, 85b.4, 85b.12, 86a.11, 86a.13,
87a.7, 87a.8, 87b.1, 88a.3, 89a.4, 89a.6, 89b.3,
92a.5, 93a.13, 97a.5, 98b.2, 98b.11, 100b.6,
103a.4, 104a.1, 104b.9, 107b.8, 109b.1, 110a.7,
111b.12, 112a.11, 113a.1, 113a.10, 113a.11,
113a.12, 113b.7, 114a.12, 115a.1, 115a.2,
115a.4, 115a.6, 115a.7, 115b.12, 117b.6, 118b.7,
119a.5, 120b.5, 120b.6, 123a.2, 125a.1, 126b.4,
126b.4, 126b.5, 126b.6, 127b.8, 128a.12, 128b.8,
129a.12, 131b.7, 133b.1, 134a.6, 140a.1, 140a.9,
140a.10, 142a.1, 143a.13, 143b.1, 145b.2,
145b.3, 145b.7, 146a.1, 146a.4, 146a.8, 146a.12,
146b.8, 146b.8, 146b.9, 146b.10, 150a.9, 150b.3,

151a.7, 152a.10, 152a.11, 152b.1, 154a.9,
 155a.8, 155b.2, 155b.12, 157a.5, 157b.6,
 160b.12, 161b.8, 161b.13, 162a.2, 166a.12,
 166b.10, 167b.13, 169a..4, 169b.2, 169b.7,
 170a.1, 170b.3, 173a.4, 173a.10, 174b.2, 174b.5,
 176b.1, 176b.5, 179b.7, 181a.7, 181a.8, 182a.5,
 182b.5, 182b.6, 182b.7, 183a.2, 183a.10,
 183b.10, 183b.11, 186b.11, 188b.5, 192b.7,
 193a.1, 193a.4, 193a.6, 197b.9, 197b.10, 200a.5,
 201a.10, 20b.6, 201b.7, 201b.8, 201b.9, 201b.9,
 202a.6, 202b.3, 203b.4, 209a.12

g.dür 5b.4, 5b.5, 9a.9, 21a.10, 23a.4, 28b.4,
 29a.13, 29b.2, 30a.7, 50b.2, 63a.4, 63a.6, 64a.4,
 64a.8, 64a.13, 67a.10, 82a.13, 82b.4, 108b.3,
 139b.12, 139b.13, 141b.13, 144a.5, 1 4 4 b . 1 ,
 162b.9, 165b.5, 168a.7, 193b.6, 193b.13,
 196b.4, 198a.4

gice (): gece, akşamdan sonra

g.50b.7, 68a.9, 68a.10, 86a.3, 103a.5, 110b.127b.3,
 133a.7 133a.10, 145a.12, 167b.6, 185a.5, 197b.2,
 198a.5, 198a.9, 198a.12, 198b.1, 198b.3, 198b.10,
 199a.13, 202b.5

g.de 136a.6

gici (): gicik, kaşınma, kaşıntı

g.67a.11

g.sinü 207b.2

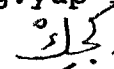
gici- (-): kaşınmak, gicik olmak

g.dügi 127a.10

g.düğinden 109a.1, 145b.8

g.düğine 103b.5, 205b.10, 206a.5

g.yüp 107a.6

giciK (): kaşınma ile kendini gösteren bir cilt
 hastalığı, uyuza benzer bir hastalık

g. 146a.1

g.dür 145b.5

- g.i 112a.12
- gicil-(-): küçülmek, ufalmak
- g.üp 183a.7, 183a.10
- gicilik (): kaşıntı hastalığı (bkz. gicik)
- g.inden 67a.9
- g.inün 193b.11, 195b.1
- gicimeK (): kaşınmak (bkz. gicik)
- g.109a.1
- g.den 126a.11
- g.ine 142a.11
- giciş-(-): kaşınmak (bkz. gici)
- g.e 135a.3
- g.ür 112a.10
- giciyiK (): kaşınma, kaşıntı, uyuz hastalığı
(bkz. giciyük)
- g.8b.5
- g.i 204b.4
- giciyük (): (bkz. giciyik)
- g.dür 104b.6
- g.ile 120a.8
- giç (): 21a.13, 73b.1, 89b.6, 132a.8, 159a.2, 161a.1,
- giç- (-): geçmek, vakit geçmek
- g.meyince 58b.(1).2
- giçi (): küçük, ufak
- g. 192a.1
- g.dür 29a.11
- giçilik (): küçüklük, ufaklık
- g.de 181b.8
- giçil-(-): küçülmek, ufalmak
- g.ür 178a.1
- giçirek (): küçücük, küçükce; daha küçük ufacık
- g. 56a.10, 86b.10, 121a.1, 157a.8, 161a.9, 171a.1, 173a.2, 173a.3, 192a.4, 192a.6, 195a.13, 195b.4, 195b.6

g.dür 26a.2, 29a.2, 29a.12, 32a.6

gider-(گیدر): 1. tesirini azaltmak; iyileştirmek, sağaltmak

g.e 37b.7, 44a.6, 81b.4, 104a.12, 139a.11, 153b.2
g.eler 40a.10, 139b.6

g.üp 85a.1, 90a.2, 130b.3, 153b.2, 210a.8, 211b.11,
g.ür 10b.6, 11b.6, 58b.1, 74b.9, 75a.3, 75b.13,
77a.1, 77a.4, 77a.10, 77b.8, 78a.11, 78b.1,
78b.3, 78b.4, 78b.6, 79a.1, 72a.2, 79a.4, 79a.5,
79a.6, 79a.7, 79b.2, 79b.12, 80a.6, 81a.6, 81a.8,
81b.8, 81b.9, 82a.3, 82a.5, 82a.8, 82b.6, 80a.6,
81a.6, 81a.8, 81b.8, 81b.9, 82a.3, 82a.5, 82a.8,
82b.6, 83a.12, 83b.7, 83b.13, 84a.7, 84a.9,
85a.7, 85a.9, 85a.10, 131a.5, 137a.7, 142a.4,
143a.7, 148b.1, 153b.7, 153b.10, 163a.8, 163a.10,
163a.11, 163b.5, 164a.6, 164b.1, 187a.10,
203b.12, 204b.5, 206a.8, 206b.2, 206b.13, 207a.5,
207a.9, 207b.2, 207b.7, 207b.9, 207b.13, 208b.11,
209a.1, 209b.3, 209b.8, 210a.12, 210b.1, 210b.10,
211b.2, 211b.7, 212a.7

2. temizlemek, ayıklamak

g.e 115b.3

g.eler 111a.6

g.ür 74b.11, 76a.12, 77a.1, 82a.9, 82a.11, 123a.3,
143a.8, 208b.7

3. ayıklamak, ayırmak

g.üp 49b.8, 50a.2

giderici (گیدرچی): iyileştirici, sağaltıcı,
g.dür 76b.2

gin (گین): geniş

g.64a.3, 68a.4, 72b.8, 77a.13, 99a.6, 114a.11,
116a.9, 170a.13, 170b.7, 170b.12, 178b.7, 180a.8,
183b.3, 183b.6,

gin- (گین): genişlemek, satıhça büyümek
g.er 171a.1

gine (گینه): yine, tekrar
g. 126a.10

ginrek (گینرک): genişçe, daha geniş
g.170b.1

g.dür 32a.11

gir- (گير): 1. bir işe koyulmak, muamele olunmak
girmek, sokulmak

g.e 47b.5, 135a.6, 145b.10, 187b.12,

g.eler 53a.13, 57b.11, 103a.7, 103a.8, 118a.3,

134a.12, 136b.8, 145a.10, 147b.10,

g.meyecek 61b.7

g.se 178b.5

g.sün 178a.13

g.üp 44a.4, 109a.3, 109b.4, 141b.11, 166a.13,
204b.12,

g.ür 19b.4, 19b.8

2. bulunmak, içini kaplamak, doldurmak

g.e 180a.11

girān-dest (گران دست): eli ağır, işini ağır gören

g.5a.12

girek kim (گيرک کيم): gerek ki

g.11a.6

giriftar (گيرفتار): düşkün, tutulmuş

g.5a.5, 14b.6

girinmek (گيرنمک): vücudu germek, gerinmek, gerneşmek

g.40a.3

girmek (گيرمک): tan içeri girmek, bir işe
koyulmak, muameleye başlamak

g. 89b.4, 95b.5, 134b.10, 137a.8, 137a.13, 144a.8

g.dür 49b.1

girü (گِرُو): 1. geri, ters taraf
 g.9b.2, 18a.8, 19b.3, 21a.5, 44b.6, 51a.3, 73a.55,
 74a.9, 76a.7, 77b.3, 121b.10, 129b.11, 130b.3,
 131b.10, 152a.3, 160b.5, 178b.1

2. Tekrar

g.83b.6, 114a.4, 152a.6, 161a.10, 166a.3, 190a.3

3. Uzak

g. 79a.3, 82b.10, 173a.1

girü kalan: başka diğer öbürleri

g.66b.5

gişi (گِشِي): insan, fert

g.3a.8, 15a.8, 16a.5, 16b.2, 26a.5, 52a.10, 94b.3,
 120b.10, 184a.11

g.den 164a.7

g.ler 2b.11, 14a.11, 14b.3, 35a.5, 36b.11, 37a.1,
 47b.10, 49b.7, 58b.(1)4, 59a.(1).2, 111a.11,
 122b.4, 129b.2, 133a.6, 133a.8, 134a.3, 161b.9,
 172a.12, 186b.3, 189a.12,

g.lerde 104a.3, 104a.4, 199b.4

g.lere 47a.2, 51b.8, 52b.13, 54a.3, 56b.6, 60b.2,
 108a.10, 116a.13, 133a.13, 147a.12, 150b.9,
 150b.10, 153a.6, 153a.9, 177b.10, 198b.7

g.leri 2b.9

g.lerün 2b.9, 3a.5, 39a.10, 127b.1, 131b.1, 133b.3,
 134a.8, 134b.1, 134b.3, 146a.9, 147a.8, 193b.6,

g.nün 13b.6, 15a.3, 29b.7, 44a.2, 45b.1, 72a.3,
 102a.10, 136a.5, 177b.13

g.ye 4b.4, 101a.8, 128b.1, 153b.12, 187b.1

giT- (گِیْد -): 1. kaybolmak, yok olmak, iyileşmek

g.e 38a.2, 86a.8, 132b.9,

g.er 11a.11, 66a.11, 88a.5

g.mez 188b.4

g.miş 116a.4

2. İzi silinmek, eseri kalmamak giderilmek

g.er 85b.6, 85b.7 102b.11

3. yol bulmak, ilerlemek; girmek

g.er 176a.2

g.miş 68a.6, 157bb.6, 194b.3

4. 3yrılmak, çıkmak

g.93b.2

g.er 93b.1

g.üp 163b.9

kan giT-: kan akmak, kan çıkmak

g.erse 129a.3

gideceK: Bitince, iyileşine

g.8b.9

gitmek (گیت): gitmek, ilerlemek, yol bulmak

g.99a.8

g.inün 194b.7

giy-(- گیز): giymek, giyinmek

g.eler 118a.3

giz (گیز): her giz: her zama, her sefer

g.14b.6, 20a.11, 21b.11, 59a.(1).4, 179b.9, 188b.3

gizlü (گیزل): görülmeyen, saklı

g.166b.8

göbeK (گوبك): göbek, karnın göbek kısmı

g.ine 49b.13

gögercin (گورجی): güvercin

gögercin bokı: güvercin piliği

g.la 121b.7, 138b.2

gögercin eti: güvercin eti

g.44b.11

gögercin kanı: güvercin kanı

g.la 98a.4

gögercin yavrisın: Güvercin yavrasu

g.138a.8

g.un 138a.5

gögercin yavrisı kanı: yavru güvercin kanı

g. n 96a.12

- g.n1 171b.1
gög(ü)s (گۆگۈس): gögüs, insanın göğüs kısmı
 g.36a.10
 g.i 10b.2
 g.inde 10b.1, 38b.13
 g.ine 187a.3
 g.ün 37b.7
gök (گۆک): mavi, gök rengi
 g.68a.12, 117a.4, 129b.5, 137b.5
 g.i 117a.12
 g.inün 164b.7
 gök demür: mavi demir
 g.183a.3
 gök göz: mavi göz
 g.164b.11
 g.i 164b.13
 g.lü 199b.4
 g.ün 68a.7
gökcek (گۆکچەك): 1. güzel, sevimli, hoş
 g.57b.12, 79a.8, 80b.10, 82a.2, 146b.7, 197a.12,
 197b.1, 197b.11, 197b.12, 198a.2, 198a.12
 2. mavi, maviye çalan
 g.184a.2
gölge (گۆلگە): gölge, yarı karanlık
 g.173a.4
 g.de 88a.10, 90b.1, 122b.13, 132b.9, 187a.2,
 207b.4,
göm-(-) (گۆم): bir şeyin içine kapatmak, sookmak, bir yere
 kapatarak üstünü örtmek
 g.ür 59a.(1).7
gönder- (گۆندەر): yollamak, salmak
 g.ür 19b.10, 128a.4
gön(ü)l (گۆنۈل): 1. gönül, hatır, iç yürek
 g.i 16b.1
 gön(ü)l. dön-: mide bulanmak

g.düğini 188a.8

g.e 39a.12

g. erse 188a.7

g.mek 45a.7

g.üp 50a.11

gör- (- gör, - gör) : bakmak, görmek, teşhis etmek

g.dügi 25b.13, 193a.4, 193a.6

g.düğini 187a.11

g. düğümden 164a.8

g.düm 169a.6, 184a.11

g.e 24a.5, 68b.6, 68b.9, 68b.12, 70b.8, 70b.8,
70b.10, 70b.11, 165a.10, 165a.12, 165a.13, 165b.1,
188a.11, 189a.6, 193a.3, 193a.5, 194b.13,
197a.12, 197a.13, 197b.12

g.eler 49b.3, 51.9, 71a.6, 96b.2, 107b.8, 108b.1,
119a.1, 124a.11, 124b.3, 140b.11, 149a.12,
149b.9, 161a.4, 181b.8, 184a.6, 186b.9

g.mez 192a.11

g.meseler 94a.12

g.meye 180b.5

g.mez 69a.1, 100b.12, 161a.11, 192a.12, 192b.10,
193b.3, 196b.13, 197b.1, 197b.5, 198a.2, 198b.1,
198b.4, 199b.9

g.mezler 199b.9

g.se 24b.8, 109b.2, 165a.11

g.ür 173a.4, 177b.13, 180b.9, 187a.12, 192b.7,
192b.11, 193a.4, 193a.5, 195b.4, 196a.6, 196b.13,
197a.2, 197a.5, 197b.12, 198a.12

g.ürler 109b.12, 199b.9

g.ürse 108b.9, 180b.8, 183b.10, 187a.6, 197a.5

g.ursin 172b.8

g.ürüz 177b.2

2. Farkına varmak, bulmak

g.eler 58b.8, 119a.1, 122b.8, 182a.1

g.emez 173a.8

- g.mez 11b.3, 170b.12
- adet gör-: kadınların adet görmeleri
g.mezler 19a.2
- gece görmez: gece körlüğü bulunan kimse
g.lere 199a.1
- gece görmezlik: gece körlüğü
g.ün 199a.13
- gündüz görmezlik: körlük, gündüz görme zayıflığı
g.199a.13
- mażarratını gör-: zarar görmek, ziyana ugramak
g.186b.4
- od görmedün muravvaķ bal: Petek balı
g.90a.4
- yegrek gör-: iyi görmek
g.ür 68a.10
- görin-(- كورن)**: görünmek, belirlemek
g.ür 66b.2, 67a.11, 94b.4, 117b.13, 169b.2,
181a.11, 181b.7, 182a.9, 192b.13, 193a.8,
194b.11, 195a.8, 199b.11,
g.ürse 181b.8, 182a.10
- görmek (كور ملك)**: 1. görmek
g.87a.5
g.dür 40a.6
g.den 180b.12
g.ine 175b.11
g.ini 77b.13
2. bilmek öğrenmek
g.71b.5
- iki görmek: Bir şeyi iki görme hastalığı
g.69a.7
- görmeklik (كور ملك)**: görme, görme hali
g.65b.11, 177a.9, 181b.2, 184b.2, 193a.11, 196a.10,
199b.3, 201a.13, 202a.1, 202a.8
g.de 64a.6, 160b.1
g.dür 22a.5

g.e 201b.10

g.i 25b.9, 78b.4, 82a.8, 160b.5, 172b.4, 176b.12,
181b.1, 192b.1

g.inden 160a.7, 160b.5

g.ine 89b.9, 204a.7

g.ini 77b.5, 78a.2, 81a.8, 140a.3, 160a.7, 179b.4,
180b.3, 180b.11, 181a.8

g.inün 25b.4, 161a.11

g.ün 160a.8, 160b.6, 182a.13

görmeklik aleti: görme aracı

g.61b.2

görmemelik (كَرْمَلَك): görememe hali

g.ün 198a.5

görün- (كَرْن): görünmek (bkz. görünmek)

g.mese 139b.4

g.mez 178a.3, 182a.9,

görünmek (كَرْنَلَك): görünmek

g.36a.2

g.e 182b.5

göster- (كَتَر): 1. görülmesini sağlamak

g.diginün 160a.9

g.ür 67b.3, 157a.12, 157a.13, 157b.1, 157b.2,
160a.11, 160b..1, 160b.3, 160b.7, 193a.12, 195a.6

2. öğretmek, anlatmak

g.e187a.11, 195a.5

g.ür 67a.8

göt (كَوْت): k1ç

g.ini 141a.9

götür- (كَوْتُر): götürmek, gidermek (bkz. götüril-)

g.e 80b.4, 88b.13, 110a.12

g.eler 36b.6, 92b.3, 92b.9, 95a.3, 95b.2, 99b.10,
112a.6, 139b.5, 139b.8, 140b.13, 148b.13, 149a.1,
149a.9, 184a.1, 189b.6

g.meyince 94a.5

g.mişler 93b.10

g.ür 84b.2, 95a.1, 125a.7

g.ürken 125a.7

götürici (كُتْرِجِي): giderici, izale edici

g. 23b.13

götüril- (كُتْرِلْ) giderilmek, götürülmek

g.r 181a.1

götürmek (كُتْرِمْلَ): gidermek, ortadan kaldırmak

g.89a.8

göy(ü)n- (كُيُونْ): yanmak, ileri derecede, pişmek

g.e 86a.9, 86b.13

g.miş 56a.7, 73a.9, 97a.9, 97a.13, 98a.6, 102a.12,
102b.13, 106b.2, 106b.8, 107b.5, 112b.12, 119b.1,
119b.4, 119b.6, 119b.9, 120a.10, 120a.11, 121b.4,
123a.6, 124b.7, 125a.13, 153a.11, 154a.13,
154b.5, 154b.6, 154b.8, 157b.11, 162a.7, 163b.4,
207b.3, 209b.8,

g.i 79a.12, 82b.7 82b.10, 83b.2

g.ür 102b.11, 182b.2

g.ürdi 18b.6

göyündür- (كُيُونْدُرْ): yakmak, ısıtmak; pişirmek

g.eleler 76b.5, 85b.13, 153b.13

g.mesi 84a.5

g.seler 84a.4, 164b.9

g.üp 51b.12, 82a.1, 83b.10, 100b.1, 113b.4,
119a.13, 120a.5, 122a.4, 122b.1, 159b.1, 188b.12

g.ür 8b.11, 73a.8, 140a.13, 176a.11

göyündürici (كُيُونْدُرْجِي): yakıcı, pişirici

g.70a.9, 70b.1, 73b.1, 75b.9, 76a.2, 84a.4, 96b.5,
96b.6, 112b.10, 132a.12, 159b.11

g.dür 75a.2, 79a.13, 83a.2, 83a.11, 84b.8

göyündürmek (كُيُونْدُرْمَلْ): yakmak, pişirmek

g.11a.8

göyündürmeklik (كُيُونْدُرْمَلْكَ): yakma, pişirme hali

g.85b.13

göz (كُؤْزْ): göz, görme organı

g. 19b.2, 24a.4, 24b.5, 24b.6, 26a.9, 34a.1, 36a.1, 40a.2, 40a.4, 41b.7, 41b.9, 47a.10, 49a.10, 61a.9, 61a.11, 61b.2, 62b.2, 67b.9, 67b.10, 68b.5, 68b.7, 68b.8, 72b.11, 73a.2, 73b.4, 73b.5, 73b.8, 76a.1, 89a.7, 94a.3, 94a.4, 95a.5, 95b.6, 96b.3, 100a.11, 100b.11, 107a.7, 111a.7, 121a.7, 127a.12, 128a.10, 138a.2, 139b.12, 145a.4, 146a.1, 146b.1, 152b.1, 155b.7, 161b.2, 168b.8, 169a.12, 172b.4, 173a.3, 173a.5, 175a.1, 175a.2, 180b.5, 181b.5, 188a.8,, 187b.2, 195a.3, 195a.4, 196a.7, 199b.3, 201a.13, 202a.6

g.de 24a.5, 40b.5, 60b.13, 73b.1, 73b.4, 74a.4, 93b.8,, 96a.2, 96a.5, 114a.12, 130a.6, 196a.12,

g.deki 98b.3, 151a.11, 169a.4, 209b.12

g.den 63b.7, 69b.5, 69b.12, 70a.5, 73a.5, 74a.5, 75a.7, 76a.10, 77b.2, 79a.2, 80a.6, 81b.4, 82b.2, 82b.10, 84a.8, 85a.2, 85a.4, 90a.8, 109a.6, 124b.11, 129b.1, 129b.11, 129b.12, 130b.2, 131b.10, 132b.11, 135a.7, 144a.13, 145b.2, 152a.4, 152b.12, 168b.9, 172a.10

g.e 25b.6, 36a.2, 47a.13, 61a.1, 61a.3, 61b.7, 63b.1, 63b.2, 63b.7, 63b.3, 65b.8, 66a.1, 68a.13, 70a.6, 70a.11, 70a.13, 70b.1, 70b.8, 71a.6, 71a.10, 72b.3, 72b.8, 74b.7, 76a.7, 76b.2, 76b.3, 76b.9, 76b.13, 77a.4, 77b.5, 77b.12, 77b.13, 78a.2, 78a.3, 78a.13, 78b.10, 78b.11, 79a.5, 79b.7, 80a.1, 80b.3, 80b.6, 81b.8, 81b.12, 82a.1, 82a.7, 82b.3, 83a.8, 83b.5, 84a.8, 84a.12, 84b.4, 84b.12, 85a.3, 85a.6, 85a.8, 85a.10, 88b.4, 89a.2, 89a.3, 89a.4, 89b.8, 89b.9, 89b.10, 89b.12, 90a.1, 90a.6, 94a.11, 94b.4, 95b.11, 96b.3,, 100a.11(A.E).101b.8, 102b.4, 105a.2, 106b.10, 107b.6, 108a.5, 109a.5, 113b.2, 119a.8, 119a.11, 119a.13, 119b.3, 120a.9, 120a.12, 120b.8,

120b.9, 121a.4, 126a.10, 128a.2, 128b.3, 129b.1,
 130a.3, 130a.13, 130b.7, 130b.12, 131a.3,
 131b.4, 132a.11, 132b.3, 132b.3, 132b.6,
 132b.10, 133a.3, 133a.4, 133a.5, 133a.12,
 133b.13, 134a.1, 135a.6, 136b.4, 137b.7,
 137b.10, 138b.6, 138b.13, 140b.5, 141b.6,
 141b.11, 142a.9, 142a.10, 142b.4, 143a.3,
 143a.6, 143a.7, 144a.12, 145b.2, 147b.3, 148a.4,
 148a.13, 148b.3, 151a.10, 152a.3, 152a.13,
 152b.7, 152b.9, 153a.5, 153a.8, 153a.12, 153b.6,
 153b.9, 153b.11, 154a.2, 154a.5, 154b.4, 158a.8,
 159a.10, 159b.8, 161b.8, 162a.8, 162a.12,
 162a.13, 163a.8, 163a.10, 163a.12, 163b.3,
 163b.13, 164a.5, 164a.13, 164b.5, 164b.5,
 164b.6, 164b.9, 164b.13, 165a.6, 168a.9, 169a.2,
 169b.6, 170a.11, 172a.8, 175a.12, 176a.5,
 176b.5, 176b.6, 178a.12, 178b.13, 180a.4,
 180a.7, 181b.3, 183b.1, 185b.1, 185b.2, 185b.3,
 185b.4, 185b.6, 185b.7, 185b.10, 185b.13,
 186a.1, 186a.5, 186a.7, 186a.9, 186b.1, 186b.5,
 186b.6, 187b.12, 189b.7, 190b.2, 190b.7,
 190b.9, 193b.10, 199a.3, 199a.6, 199a.8, 199a.9,
 200a.2, 201a.11, 202b.10, 203a.5, 203b.8,
 203b.10, 203b.11, 203b.12, 204a.6, 204a.10,
 204a.13, 204b.10, 205a.10, 205b.5, 205b.9,
 206a.1, 206a.4, 206a.8, 206a.9, 206b.1, 206b.5,
 206b.13, 207a.4, 207a.6, 207a.9, 207b.1, 207b.4,
 207b.6, 207b.9, 207b.12, 208a.2, 208a.5, 208a.9,
 208a.12, 208b.2, 208.5, 209a.12, 209b.2, 209b.3,
 210a.12, 210b.13, 212a.6, 212a.11
 g.i 61a.12, 61a.13, 61b.6, 61b.8, 62b.1, 63a.3,
 68b.10, 73b.9, 71a.5, 73b.9, 73b.11, 74a.7,
 77b.6, 78a.10, 79b.4, 80b.3, 82b.5,, 82b.8,
 82a.11, 83b.7, 85a.3, 88b.3, 88b.4, 88b.8,
 88b.9, 88b.12, 89a.9, 89b.5, 89b.10, 89b.12,

92b.9, 93a.9, 94b.9, 96b.4, 101a.2, 104a.2,
 109a.11, 111a.6, 114b.8, 112b.4, 122b.10,
 126b.1, 127b.1, 127b.4, 129b.2, 129b.8, 130a.8,
 130b.3, 131b.1, 133a.6, 133a.13, 133b.3, 133b.5,
 134a.8, 135a.1, 136a.5, 138b.7, 139a.9, 140a.5,
 144a.13, 148b.8, 148b.11, 149b.8, 150a.13,
 151a.11, 151b.11, 152b.4, 156a.3, 162b.8,
 164b.8, 164b.13, 165a.2, 174b.8, 176b.4, 178a.3,
 180a.5, 180b.12, 183a.12, 186b.13, 187a.5,
 187a.8, 187a.12, 187b.5, 187b.9, 187b.10,
 189a.10, 189b.5, 189b.6, 189b.10, 190a.8,
 193b.3, 193b.7, 193b.8, 194b.11, 202a.6, 203a.1,
 203a.8, 203a.11, 203b.9, 204a.3, 204a.5, 208a.3,
 209b.1, 210b.6,
 g.ile 90b.7, 112b.6
 g.in 149b.7
 g.inde 181b.7, 181b.12, 181b.13, 193a.5
 g.inden 109a.11
 g.ine 72a.4, 101a.12, 111a.13, 113a.6, 119b.4,
 134b.6, 137a.12, 139b.2, 164b.13, 166b.5,
 177b.13, 184a.11, 184b.1, 189b.8, 190a.1, 199b.10
 g.ini 100b.12, 102a.11, 116b.6, 141b.4, 145a.6,
 149b.5, 166a.13, 166b.1, 173b.1, 179b.8, 180a.5,
 183a.6, 183a.13, 183b.9, 183b.12, 187a.6, 189a.8,
 189b.7, 192a.10, 199a.11, 203a.3, 204b.12
 g.inün 41b.12, 101a.1, 109a.10, 112b.7, 113a.4,
 114b.5, 123b.9, 135a.3, 145a.7, 146a.6, 150b.8,
 153b.12, 180a.6, 182b.5, 183a.5, 183b.12, 187b.1,
 192b.13, 193a.8, 199b.11, 202b.6, 204b.10
 g.ler 68b.2, 74a.3
 g.lerde 67b.4
 g.lerden 68a.10, 68a.13
 g.lere 89a.2, 119b.4, 153a.3
 g.leri 49b.1, 94b.3, 182b.12, 199b.8,
 g.lerinden 167a.4

g.lerini 203b.13

g.lerinin 68a.11, 134b.3

g.lerin 68a.8, 75a.9, 208b.2

g.ün 2a..8, 24b.6, 25b.4, 25b.6, 25b.9, 42a.4,
 61a.4, 61a.5, 61a.6, 61a.7, 61a.8, 61a.10,
 61b.1, 61b.3, 61b.5, 62a.1, 62b.9, 63a.2, 63a.6,
 63a.13, 63b.3, 64a.2, 64a.3, 64b.4, 64b.8,
 65a.10, 65a.11, 65b.2, 65b.8, 66b.3, 66b.6,
 66b.9, 67a.1, 67a.4, 67a.5, 67a.11, 67b.5,
 67b.11, 67b.12, 68a.7, 68a.12, 68b.2, 68b.3,
 69a.2, 69a.3, 69a.10, 70a.4, 70a.10, 70b.3,
 70b.4, 70b.5, 70b.7, 71a.13, 71b.6, 71b.10,
 72a.9, 72a.11, 72a.12, 72a.13, 72b.5, 72b.9,
 73a.3, 73a.6, 73b.12, 75a.10, 75b.7, 75b.11,
 75b.13, 76a.3, 76a.9, 76a.10, 76a.12, 76b.1,
 76b.3, 77a.1, 77a.4, 77a.5, 77a.7, 77a.13, 77b.
 77b.4, 77b.5, 77b.8, 77b.12, 77b.13, 78a.3,
 78a.10, 78b.3, 78b.8, 79a.1, 79a.3, 79b.1,
 79b.10, 80a.11, 80a.12, 80b.8, 81a.2, 81a.7,
 81a.12, 81a.13, 81b.9, 81b.11, 82a.3, 82a.4,
 82a.7, 82a.10, 82a.12, 82b.4, 83a.1, 83a.3,
 83a.9, 83a.10, 83a.13, 83b.6, 83b.7, 83b.8,
 83b.10, 84a.3, 84a.7, 84b.2, 84b.11, 84b.13,
 85a.9, 85a.10, 85a.11, 87b.9, 88b.6, 88b.8,
 88b.10, 88b.11, 89b.9, 90a.6, 90a.7, 90b.3,
 90b.4, 90b.7, 91a.1, 91b.13, 92a.4, 92b.2,
 92b.12, 92b.13, 93a.12, 93b.6, 93b.6, 93b.8,
 94a.1, 94a.2, 94b.2, 94b.4, 94b.12, 95a.7,
 98b.2, 97b.4, 100a.7, 100a.9, 100a.11, 100b.6,
 100b.8, 100b.10, 100b.11, 100b.12, 101a.5,
 101a.6, 101a.7, 101b.5, 102b.1, 102b.11, 103a.5,
 103a.6, 103b.11, 103b.12, 104b.6, 106a.4,
 106a.8, 107b.9, 108b.12, 109a.7, 109a.12,
 109b.5, 109b.6, 110a.1, 110a.4, 111a.8, 111b.9,
 112a.9, 112b.9, 112b.12, 112b.13, 114b.9,

114b.12, 115b.5, 116b.7, 118b.10, 118b.12,
 119b.11, 121a.2, 121a.3, 123b.10, 124a.5,
 124a.8, 124b.9, 124b.10, 124b.11, 125a.2,
 125a.4, 125a.7, 125a.9, 126a.10, 126a.13,
 127b.6, 127b.13, 128a.2, 128a.7, 128a.9,
 129a.13, 130a.1, 130a.4, 130a.5, 131a.5, 131b.7,
 132a.4, 132a.5, 132a.7, 132a.9, 132b.12,
 133a.12, 133b.4, 134a.2, 134a.5, 134b.2,
 134b.11, 134b.13, 135b.10, 138a.13, 138b.3,
 139b.13, 140a.1, 140a.3, 140a.12, 141a.2,
 141a.5, 141b.5, 142a.3, 142a.11, 142b.13,
 143a.12, 143b.11, 144a.11, 144a.12, 144b.7,
 144b.8, 145a.4, 145a.11, 145a.12, 145a.13,
 145b.7, 145b.8, 145b.13, 146a.4, 146a.6,
 146a.13, 147b.3, 148b.12, 148b.13, 149a.2,
 149a.6, 149a.11, 149b.3, 149b.9, 150a.7, 150a.8,
 150b.12, 151a.8, 151a.13, 151b.4, 151b.10,
 157a.4, 152a.1, 152a.12, 152b.5, 152b.8,
 152b.10, 152b.11, 152b.12, 152b.13, 153a.1,
 153a.2, 153a.10, 153b.1, 153b.2, 153b.10,
 154a.7, 155a.3, 155a.7, 155a.8, 155bb.1, 156a.4,
 156a.8, 156a.10, 157a.7, 157a.9, 157b.13,
 158a.12, 158b.13, 159a.1, 159b.3, 160a.7,
 161a.11, 161b.3, 164b.1, 164b.7, 167a.2, 167b.6,
 168a.1, 169b.2, 169b.12, 170b.5, 171a.1,
 171a.9, 172a.5, 174a.9, 174b.5, 175b.6, 176b.11,
 177b.10, 179b.3, 172b.3, 180b.11, 181a.6,
 181a.8, 181a.10, 181b.1, 182a.5, 182a.12,
 182b.8, 182b.9, 186a.5, 187a.10, 187b.3, 187b.3,
 187b.11, 188b.7, 189a.8, 189a.9, 190b.13,
 191a.10, 191b.9, 191b.5, 191b.9, 192b.1, 195a.1,
 196b.7, 198a.7, 198a.11, 198a.13, 198b.8,
 199b.13, 200a.1, 202b.6, 203a.5, 203a.9,
 203b.10, 203b.12, 204a.11, 205b.6, 205b.10,
 206a.5, 206a.8, 206a.10, 206b.2, 207a.4, 207a.7,

207b.2, 208b.6, 209a.1, 210a.3, 210a.8, 210a.13,
210b.9, 211b.9, 212a.2, 212a.7

eşhel gözlü: elâ gözlü

g. 199b.4

gök göz: mavi göz

g.164b.11,

g.lü 177b.10, 164b.10, 199b.4

göz aç-: gözü açmak, bakmaya başlamak

1.1cak 178a.5

göz açıl-: görmeyen gözün görmeye başlaması

g.a 187a.10

g.up 190b.1

göz açmak: görmeyen gözü açmak, görür hale getirmek

g.186b.8

göz ağırlan-: hastalık sebebiyle gözün az görmesi

g.a 143b.3

göz ağırları: gözde hastalık dolayısıyla peyda olan

g.89a.6, 121a.5, 135b.6, 136a.3, 136b.10, 144a.6,

g.na 168b.7, 191b.10, 205a.1, 207b.5, 208a.6,

209a.3, 209a.4, 210a.2

g.n1 77b.10

g.nun 104b.13, 109b.2, 125b.8, 126a.8, 131b.4,

132a.11, 132b.3, 133a.5, 135a.12, 137a.2, 210b.1

göz ağrısı: Göz ağrısı, hastalık sebebiyle gözde ortaya

çıkan rahatsızlık.

g.71b.13, 105b.2, 114a.13, 126a.9, 127a.6, 127b.5,

128b.2, 128b.3, 135a.4, 135b.1, 135b.7, 136a.7,

136b.6, 136b.12, 137a.9, 139a.3, 148a.4, 148a.8,

150a.2, 171b.3,

g.la 70b.9, 72a.3, 89a.3

g.na 81a.1, 83a.4, 84b.6, 105a.12, 130b.13, 135a.4,

137a.9, 148a.13, 158b.10, 168b.7, 206b.11

g.nda 128a.12,

g.ndan 208a.9

g.n1 211b.10

g.nun 126a.12, 127a.8, 127a.11, 127a.13, 128b.4,
128b.9, 128b.12, 129b.10, 131b.9, 132a.10,
133a.7, 134b.13, 135a.8, 136b.3, 150a.11,
208a.13, 210a.7, 210b.12

göz akı: gözde görülen ve hastalık belirten beyazlık

g.na 97a.7, 106b.5, 142b.13, 147b.11,

g.nı 78b.13, 79a.12, 163a.8, 164b.5, 207a.9

g.nun 162b.4

göz akları: Gözde hastalık sebebiyle beliren beyazlıklar

g.nı 77a.9

göz asāyiş ol-: gözün tıbbi müdahale ile iyileşmesi

g.a 188a.10

göz eczaları: göz ilaçları. (bkz. göz edviyeleri)

g.69a.6

göz edviyeleri: göz ilaçları (bkz. göz eczaları)

g.74b.5

göz eti: göz yerleştiği oyukluğun etrafını saran et
tabaka

g.nün 62b.4

göç gici-: gözün hastalık sebebiyle kaşınması

g.dügine 103b.5

g.yüp 107a.6

göz ilācı: göz için kullanılan ilaç (bkz. göz eczaları)

g.na 72a.8

göz işi(n): Göz tedavisi

g. 110a.13

göz kapağı(n): göz kapağı

g.nda 117a.3

göz kararmak: Gözün görmesinde azalma olmak, göz ışığı
azalmak

g.47b.1

göz mizācı: gözün alışılmış hali, özelliği

g.la 72b.3

g.na 70a.11

göz nūrı: gözün ışığı, görme gücü

g.n+0204a.7, 204a.13, 204b.4,
göz otları: gözü tedavi etmek amacıyla, ilaç niyetine
kullanılan otlar

g.na 76b.5

g.n1 88a.2, 205a.2

g.nun 85a.12, 87a.2

göz şişi: gözde hastalık sebebiyle peyda olan şiş
g.nde 75b.3

göz şiyâfları: göz damlaları, göze damlatılan ilâçlar
g.n1 81a.1

göz tamarları: gözün damarları
g.202a.8

göz taşrası: gözün dış kısmı
g.na 202a.7

göz 'uzvı: göz, göz organı
g.128b.8

göz yaşardıcı otlar: gözde yaş çıkaran ve ilâç
maksadıyla kullanılan otlar
g.145b.10

göz yaşar-: hastalık sebebiyle gözde yaşlılığın bollaşması
ve akması

g.dugın 153b.2

g.dugına 205b.7

göz yaşı: göz yaşı, gözün akması.

g.125a.6, 141a.4, 151b.7, 156a.3,

g.na 103b.5, 107a.2, 154a.2,

g.n1 78b.1, 153b.6, 206b.6, 206b.13

gözbere (کزبره)

küzbere: kişniş otu, kişniş; coriandrum sativum

g. 80b.5

gözci (کزچی): gözleyen, tehlikeyi haberveren, bertaraf
eden

g.24a.6

g.sidür 24a.5

kara gözlü: kara gözlü, gözü siyah olan

g.193b.7

ğubār (غُبَار): toz

g.85b.4, 86a.13

ğubār haṭ: bir yazı sitili

g.203b.5

ğubār iT-: toz haline getirmek, dövmek,

g.üp 163a.12, 175a.12

ğubār ol-: toz haline gelmek, ufalmak

g.a 86a.9, 90b.2, 132b.10, 205b.5,

g.unca 143a.6

ğudde (غُدَّة): vücutta deri ile et arasında ve en çok
boyunda kasıkta çıkan şiş, bez (bkz. guded)

g.91b.12, 94b.10, 95a.12, 124b.9, 124b.11, 124b.12

guded (غُدَّة): bezler (bkz. gудde)

g.30b.9

g.lerden 30b.10

gusl (غُسل): gusl eyle ,yıkanmak, temizlenmek;
cünüplükten arınmak

g.52a.10

güc (كُفَّة): güç, kuvvet

g.ile 18a.8

gücendür- (كُرْجَنْدُر): zorlamak, darıltmak

g.üp 117a.5

gücin-(كُرْجَنْدُر): zorlanmak, zora gelmek

g.ür 176a.12

güç (كُرْجَنْدُر): güç, kuvvet (bkz.güc)

g.ile 145a.7, 145a.8

güçilmeklik (كُرْجَنْدُر): ufalamak, küçük olmak

g.i 200b.10

gül (كَل): gül, gül çiçeği

g. 100b.6, 109a.8, 113a.12, 165b.4,

g.e 100b.7

g.ile 98a.1, 122a.3, 133b.4

gül düğmesi: gül tomurcuğu

g.210b.3

gül suyu: gül suyu, gül usaresi. gül yağının yan ürünü
 g.34b.8, 37a.11, 37b.3 69a.13, 112b.6,
 g.1a 34b.3, 37b.13, 39a.4, 60a.6, 101b.4, 103a.2,
 103a.4, 112b.7, 189b.6, 207b.3,
 g.n=0 34b.9, 49b.9,
 g.n1 36b.8, 39b.6

gül toh(u)mı: gül tohumu
 g.102a.7

gül yağı: gülden elde edilen yağ, gül yağı
 g.55b.6, 55b.10, 56a.1, 116a.6,
 g.1a 34b.2, 35a.5, 39b.6, 44a.13, 52a.6, 53a.11,
 53b.7, 55a.7, 55b.7, 55b.12, 56a.12, 59b.4,
 60a.6, 92a.10, 94a.7, 94a.12, 101b.4, 103a.6,
 108a.8, 110a.9, 111a.3, 113a.5, 113b.4, 116a.7,
 136b.2, 136b.5, 139a.13, 141b.3, 145a.12, 149b.4,
 155b.3, 171a.13, 189a.7, 210a.6,
 g.n*0 54a.11, 58a.12
 g.ndan 34a.9
 g.n1 34a.5, 52a.11, 53b.5, 55b.13, 98b.8, 149b.8,
 167b.6.

gül yaprağı: gülün çiçeği etrafındaki yeşil yapraklar
 g.66a.12
 g.n1 52a.7

aķ gül: beyaz gül
 g.37a.4, 59a.4, 131a.7

dāne gül: gül tanesi
 g.210b.4

ķamıř gūli: kamıř bitkisi gūlü
 g.ni 119a.8

kızıl gül: kırmızı gül
 g.38b.7, 42a.13, 55a.5, 56a.8, 58b.(1).7, 60a.10,
 75a.4, 90a.12, 105a.10, 131a.10, 136b.1, 147a.5,
 173b.7, 184b.13.
 g.i 101b.2
 g.ile 36b.1, 103a.4

kıızıl gül düğmesi: kırmızı gül tomurcuğu

g.154b.3, 210a.4

kıızıl gül kabı: kırmızı gül kabuğu

g.101b.4

kıızıl gül suyu: kırmızı gül suyu

g.1a 39b.9, 189b.10

kıızıl gül yaprağı: kırmızı gül yaprağı

g.168b.9

kurum gül: kurutulmuş gül

g.136a.9

taze gül: yeni açmış gül

g.130b.7

gülāb (گُلَاب): gülsuyu

g.34a.4, 34a.8, 52b.4, 58b.(1).11, 133b.1

g.11a 34a.6, 34b.1, 117a.6, 139a.9, 171a.8, 191a.9,

gül beşeker (گُلْبَشَكْر): Bir çeşit gül tatlısı

g.49a.5

g.ile 191a.3

güldemek (كَوْنَدَهْ مَلَّ): uğuldamak

g.dür 47a.12

gülengübin (گُلْ اَنْكَبِي): bal ile yapılan gül mürabbası, bal ile gül yaprağından meydana gelen bir tatlı

g.45a.11, 48b.10, 50b.4

g.ile 120b.4

gül-i mür-i mekki: Mekke'de yetişen güzel kokulu bir çiçek

g.119b.5,

gülnar (گُلْنَار): nar çiçeği

g.55a.5

gülnar içi: nar çiçeği içi

g.ni 55a.8

gümān (گُمَان): zan, sanma, sezme

g.lar 4a.9

gümān iT-: şüphe itmek

g.er 109b.12

g.erler 35a.3

gümiş (كُشَى):

gümiş kılımyası: gümüş madeni tozu

g.97a.8, 106b.6, 106b.11, 111b.6, 131a.6, 142a.4,
142b.2, 159a.7, 168b.10, 175a.5, 175a.9, 205a.13,
209a.2, 208b.7, 210b.1.

gün (كُون): 1. gün, 24 saatlik zaman

g.3b.4, 4b.6, 19a.13, 19b.4, 38a.13, 45b.7, 47a.3,
48b.11, 48b.12, 50a.9, 58a.13, 59a(1)3,
59a(1).11, 59a.(1).12, 60b.2, 86a.3, 94a.9,
101a.11, 102b.4, 103a.8, 104a.1, 114a.4, 128a.13,
128b.10, 129a.7, 133a.1, 141b.11, 144a.3, 147a.3,
162b.9, 163b.3, 171b.2, 187a.1, 188a.6, 189b.5,
189b.9, 204a.12, 206b.9

g.de 19a.4, 20a.3, 20a.4, 20a.5, 20a.6, 20a.7,
20a.8, 20a.9, 20a.10, 99b.8, 124b.2, 130a.8,
130b.4, 133a.2, 152a.7, 190a.3

g.den 45b.8, 47a.4, 48b.12, 101b.9, 108a.9, 124b.4,
133a.3, 141b.6, 149b.13, 155b.4, 190a.2

g.e 101b.8, 124b.4, 149b.13, 150b.1

g.lerde 114a.8

2. güneş

g.203b.7

günah (كُنَاه): dinen yapılması yasak olan şeylerin
sonucu ortaya çıkan suç

g.2a.4

gündüs (كُنْدُش): deniz kenarında yetişen ve eskiden
camcılıkta kullanılan tuzlu bir bitki

g.44a.3, 108a.1, 147a.1, 147a.5

gündüz (كُنْدُز): gündüz, günün aydınlık yarısı

g.198a.12, 199b.3, 202b.5

gündüz görmezlik : gündüz bakma zayıflığı, ışığa
bakamama. (bkz. gündüz karlığı)

g.199a.13

gündüz havası: gündüzün havanın durumu, özelliği

g.ndan 199b.1

g.nun 133a.9, 198a.12, 198a.12, 199b.1

gündüz körliğ: (bkz. gündüz görmezlik)

g.ün 199a.12

gündüzin (كُنْدُزِ): gündüz vakti

g.133a.6

güneş (شَمْسٌ): güneş, gezegenlere ve dünyaya ışık ve ısı veren büyük gök cismi

g.88a.11

g.de 33b.8, 198b.1, 199b.8

g.den 86a.12, 99a.10

g.e 38b.10, 41a.6, 45b.7, 46b.10, 48b.2, 85b.9,
127b.8, 146a.5, 146a.10, 148a.11, 183a.4,
204a.12, 206b.10, 209a.8, 209a.9

g.i 180b.12

g.ün 64b.1, 198a.8, 198a.10, 198b.2

güneş kursı: güneşin yuvarlağı

g.na 203b.7

güneş şu'lesi: güneş ışığı

g.ni 183b.7

günlük (نَلَّك): bir çeşit ağaç sakızı, günlük bitkisi
iltihap gidermede yakmak suretiyle kullanılır.

g.44a.10, 55b.5, 56b.1, 75a.13, 75b.2, 92a.12,
116a.9, 119b.5, 123a.6, 125b.1, 132a.1, 139a.7,
155a.2, 168a.13

g.dür 74b.9

g.i 138b.7

günlük dutı: günlük dutu

g.nı 119b.9

günlük dütüni: günlük tütsüsü, dumanı

g.le 152b.3

dögülmüş günlük: Dögülmüş günlük (tohumu) (bkz. ezilmiş
günlük)

g.124b.7

g.i 138a.10

ezilmiş günlük: (bkz. dögülmüş günlük)

g.140b.2, 152a.10

g.ile 122b.6

gür-(- كُرْ): girmek gitmek (giT-A.E)

g.e 147a.7

güşade (كُشَادَة): açılmış, açık, ferah

g.31b.6

güvüldü (كُؤُلْدُ): ugultu hışırtı, gürültü

g.sile 57a.2

güya (كُيَا): sanki

g.165b.11

güzer (كُزَر):

güzer bul-: geçmek yol bulmak

g.30a.13

güzer eyle-: geçmek

g.dügi 178a.7

g.r 30a.12

g.yeydi 178a.5

-H-

hab (حَوَاب)

ḥāb-ı ḥargūş: tavşan uykusu, hafif ve kuşkulu uyku

h.94b.5

ḥab (b) (حَب): utulmak suretiyle kullanılan,
yuvarlak taneler halindeki ilaç, hap

h.a 105a.11

h.1n1 147a.4

h.11a 158b.7

h.1ar 43a.4

h.1ardan 45b.10

h.1ar1a 46b.1, 60b.10, 69b.9

ḥablar iT-: Hap şeklinde ilaç yapmak

h.e1er 38b.8, 42b.13, 43a.4, 46b.5, 48a.3, 48a.9,
105a.11, 108a.1, 147a.3, 158b.9, 185a.1, 185a.4,
185a.7

ḥabb-ı ayāric (حَبِّ أَيْرَج): müshil habı, ayaric tohumu

h.47b.3

ḥabb-ı ayārec (حَبِّ أَيْرَج): (bkz. ḥabb-ı ayaric)

h.71a.3

ḥabb-ı ayāric faykara: (حَبِّ فَيْقَرَا): ayaric, faykara
tohumu (bkz. ḥabb-ı ayaric)

h.93a.6

ḥabb-ı eftimūn (حَبِّ أَيْتَمُون): bostan bozan, gelinsaçı
(kekliğinin) tohumu

h.46bb.2

ḥabb-ı ıstamhıkun (حَبِّ إِسْطَمْحُون): ?

h.57a.4, 93a.5

h.11a 42a.6, 184b.5

ḥabb-ı kukiba (حَبِّ كُكِبَا): ilaç yapımında kullanılan
bir ot ve bunun habı

h.42a.6, 47b.3, 57a.4, 71a.3, 71b.3, 93a.5, 93a.6,
121b.1, 165b.11

h.dan 54b.9

h.yıla 54b.7, 146b.4, 147b.1, 168a.8, 173b.3,
184b.4, 196b.1, 202a.11

ḥabb-ı lacüverd: (حَبُّ لَاجُورِد): gök mavisi renginde bir taşın tanesi

h. 46b.1

ḥabb-ı sabr (حَبُّ صَبْر): safra ve balgam temizleyici, eklem rahatsızlıklarına iyi gelen bir ilaç olup, sabr kökü, helile kabuğu ve ravend kökü dövülüp bal vb. ile yoğrulduktan sonra badem yağıyla haplar haline getirilir.

h.71a.3

h.11a 118a.2

ḥabb-ı şebyār (حَبُّ شَبْيَار): sarsabir, ödagacı Aloexylon agallocom

h.11a 120b.4

ḥabb-ı şibyar (حَبُّ شَبْيَار): (bkz. ḥabb-ı şebyar)

h.42a.6

ḥabb-ı zeheb: (حَبُّ ذَهَب): altın hapı, muhletif maddelerin karışımından elde edilen bir ilaç, hap

h.184b.11

h.ile 184b.4

ḥabbu'l-ğār (حَبُّ الْغَار): defne tanesi

h.186a.6

ḥabbu'l-ğār yağı: defne danesinden çıkarılan yağı

h.40b.12

ḥabbu'ş-şabr (حَبُّ الصَّبْر) (bkz. ḥabb-ı sabr)

h.42b.2

ḥabbe (حَبَّة): tane, tohum

h.175a.7, 205b.3

ḥabbetü'l-ḥazra (حَبَّةُ الْحَضْرَا): çiflenbik tanesi

h.51b.13,

ḥaber (خَبْر): olan bir şeyin bildirilmesi; bilgi, haber

h.3b.3

h.ile 188a.3

h.leri 6a.4

haberdar ol-: haberli olmak

h.up 5a.1

habis (حَابِس): hapseden, tutan

h.7a.6

habsu'l-fār (خَبْسُ الْفَار): göze parlaklık veren ve rutubeti kurutan bir çeşit ilaç

h.85a.4

hacamat (حَاجَات): boynuz veya şişe ile vüudun bir organına kanı topladıktan sonra nişter ve mence ne denilen aletlerle kan alma

h.40a.6

hacamat iT-: kan almak

h.eler 40a.10, 54a.7, 152a.8, 158a.9,

h.üp 69b.10, 113b.6, 203a.8

hacamat itdür-: kan aldirmek

h.eler 101a.9, 103a.7, 105a.3

h.üp 59a.3

hacamat itmek: kan alma fiili.

h.40b.2, 89b.5, 171a.7, 172a.10, 203b.5,

h.den 137a.3

hacer-i başari (حَجَرُ بَاصِرِي): Türkçe küfeki taşı dedikleri çabuk kırılan, yer yer beyazlığı olan bir taş, sünger taşı

h.142b.1

hacer-i ermeni (حَجَرُ ارْمَنِي): ermeni taşı denilen kırmızı ve mavi çeşitleri bulunan bir çeşit taş olup ilaçta toz haline getirilerek kullanılır

h.46b.4, 119a.5

hacerü'l-misen (حَجَرُ الْمِيسِن): bileği taşı

h.79b.7

hacet (حَاجَت): ihtiyaç, lüzüm, gereklik, muhtaçlık

h.40a.9, 73a.12, 191b.10

h.i 102b.6

ḥācet ol-: ihtiyaç olmak, gerek olmak

h.a 36a.12, 45a.1, 55b.9

h.an 205a.1

h.sa 52a.5

h.ur 74a.6

h.ursa 37a.13, 42b.7, 48b.5, 52a.6, 58a.3, 99a.4,
100a.2, 105b.1, 108a.9, 129a.8, 144a.11, 159b.5.

ḥācet vaktı: ihtiyaç, vaktı, ihtiyaç zamanı

h.nda 37b.4, 38b.10, 46b.10, 59a.(1).8, 107a.9,
108a.2, 130b.6, 133b.12, 139a.8, 164a.13,
209a.12,

ḥāciz (حَاجِز): ayıran, bölen; perde, zar

h.dür 65a.9

ḥadeḡa (حَدَقَة): gözün siyahı, göz bebeği

h.170a.12, 178b.9, 202a.6

h.da 76b.1, 179b.9

h.nun 179b.4, 180b.7, 180b.9, 181a.9, 182a.1,

h.sında 182a.5

h.sını 90a.7

h.ya 79b.6, 93b.7, 94a.1, 210a.12

h.yı 101a.6, 140a.3

ḥād (حَاد): aç ve ekşi olan şey

h.150b.3

ḥad(d) (حَدّ): sınır, derece; bir şeyin nihayeti, sonu

h.e 155b.11

h.en 53b.8

h.i 22b.8, 23a.4, 23a.12, 23a.13, 65a.4, 120a.3,

h.ile 105a.13

h.ine 31b.1

ḥadde iriş-: sınıra gelmek

h.ür 22b.10, 180b.13,

ḥadd-i cerahat: iltihapın sınırı, çevresi

h.124b.5

ḥaddihi (حَدِّهِ): sınırı son haddi sonu

h.94a.5

hadidi (حَدِيدِي): demir, demirden, demire ait

h.81a.10

hādīm (خَادِم):

hadīm eyle-: Hizmet etmek, yardımcı olmak

h.mişdür 61b.6

hādīs (حَدِيث):

hādīs ol-: çıkmak, meydana gelmek; ortaya çıkmak

h.an 209b.2

h.duğıla 202b.3

h.mışdur 78a.12

h.up 118b.6

h.ur 114a.4, 114a.8, 121a.5, 200a.12, 200b.3,

201b.6, 201b.11, 202b.2

hādīs olmaklık: ortaya çıkma, meydana gelme hali

h.inun 11a.4

hafaḵān (خَفَقَان): yürek oynaması, çarpıntı

h.c 85a.7

hāfif (خَفِيف): 1. vücuda ağırlık, zorluk vermeyen
hazmı kolay

h. 140b.2, 170a.3

h.dür 114a.3

2. yavaş, cılız

h.152b.12

hāfif-rūḥ: ruhu hafif olan, hoş sohbet

h.5a.9

hafr (خَفَر): kazma, kazılma; oyulma

h.162a.5

hafta (هَفْتَة): hafta, yedi gün

h.37a.7, 50b.6, 93a.9, 153a.12

h.da 49a.3, 158a.6, 184b.5

h.dan 93a.11

h.ya 101b.10

hak(k) (هَك): Allah (c.c)

h.1b.6

hak ta'ālā: cenab-ı hak, Allah (c.c), yüce Allah

h.3a.5, 4a.3, 4a.5, 4b.2, 19a.4, 19b.5, 21b.1,
24b.7

h.nun 17b.8

ḥaḳ ta'ālā 'azz. şanuhu: şanı aziz yüce Allah (c.c)

h.3a.11

ḥaḳ ta'ālā celle celahıhu: Allah (c.c)

h. 17bb.9

ḥaḳ tebārek ve ta'ālā: Allah (c.c)

h.17a.8, 23b.5, 24a.13, 61b.3

h.nun 3b.2, 21a.2

ḥāk (خاك): toprak

h.17a.7

haki (خاكی): toprağa ait, toprakla ilgili

h.dür. 20b.6

ḥaḳikat (حَقِيقَت): gerçek, doğru

h.25b.7, 66a.8

h.da 135b.12

ḥaḳikata (حَقِيقَتَا): doğrusu, gerçekten

h.126a.9

ḥakim mü'min bin muḳbil sinobî: miftaḥü'n-nūr ve
ḥazāinüs-sürūr adlı kitabın müellifi

h.2a.4

hal (حال): durum, keyfiyet; içinde bulunulan şartlar

h.12b.7, 12b.9, 13a.8, 14b.6

h.de 6a.3, 12b.5, 188a.1, 193a.5

h.den 177a.5, 193b.2

h.dür 12b.6, 13a.8, 13a.10,

h.e 57b.6

h.i 126a.12, 166b.8, 177a.5, 193a.11

h.ind 28a.5, 66a.7, 72a.1, 134a.5, 166a.9, 178a.4,
178b.10, 183b.1

h.inden 57b.6

h.ine 12b.6

h.ler 16b.1, 61a.6, 67b.12

h.lerde 50a.13, 70a.13,

h.lerün 190b.13

h.ün 177a.9

ḥāl-i cedīd: yeni durum, yeni hal

h.13a.11,

ḥalās (فَلَا ش):

halas ol-: kurtulmak

h.ur 19b.13

ḥalel (فَلَل):

halel iriş-: bozukluğa, eksikliğe uğramak

h.ür 30a.1,

ḥalemetān (حَلَمَتَان): meme başları

h.27b.8, 27b.9, 27b.12, 32b.4

ḥalet (كَالَت): durum, şart, nitelik

h.de 45a.4, 58a.1, 88a.10, 159a.2, 188a.5, 189a.3,

h.i 15a.12

h.inde 171a.2

h.ün 15a.9

ḥalezon (حَلَزُون): kabuklu sümüklü böcek, sümüklü böcek
kabuğu

h.79b.10

h.i 122a.7, 122a.8

ḥālī (خَالِي): boş, içi boşanmış, aç; uzak

h.30b.10, 32b.1, 82b.1, 84a.1, 95a.11, 104a.5,

126a.11, 180b.8, 182b.11

ḥālik (خَالِق): yaratıcı, Allah (c.c)

ḥālik-i bī niyaz: Allah (c.c)

h.1b.1,

ḥālīş (خَالِص): katıksız, saf, temiz

h.106b.13

ḥalk (خَلْق): halk, ahali, insanlar

h.a 3a.8

ḥalka (خَلْقَة): yuvarlak, çember

h.98b.11, 99a.3, 99a.4

h.larını135b.10

h.sı 93a.13, 98b.13, 99a.2

- h.ya 98b.12
hall (حل): çözme, çözülme, ortadan kaldırma
 h.i 11a.13
hall eyle-: eritmek çözmek
 h.ye 8b.8
hall eylemek: eritmek, çözmek
 h.e 11a.4
hall iT-: eritmek, çözmek, (bkz. hall eyle)
 h.eler 38a.4, 39a.6, 43a.11, 86b.3, 86b.4, 86b.7,
 168b.5, 173b.13
 h.üp 39a.8, 43b.1, 53a.6, 54a.13, 55a.1, 92a.10,
 96a.8, 147a.4, 174b.11, 184b.10
hall ol-: erimek, çözülme; ısı etkisiyle sıvılaşma
 h.a 87a.1
 h.maz 8a.11
hall olmak: çözmek, eritmek
 h.dan 8a.8, 9a.10, 116.4
haltit (حلتيت): hıltit, seytantersi, çadıraşağı otu,
 kötükokulu bir sinir ilacı, narthex
 asafetida
 h.74a.13, 79b.11, 87b.2, 186a.8,
halva (حلوا): helva, un, yağ ve şekerden yapılan bir
 tatlı
 h.lar 16B.13
ham (خام): pişmemiş, olgunlaşmamış, çiğ
 h.133b.6
ham cüllāb: pişmemiş gülab
 h.105a.5
hām ibrişim: işlenmemiş ibrişim
 h.ile 141a.7
ham mazu: olgunlaşmamış mazi
 h.dur 75a.8
hamlık: olgun almamak, hamlık (حامل):
 h.132a.8
hāmile (حامله) gebe

- h.19a2,
hamd (حمد): şükür, teşekkür
 h.ine 1b.3
ḥamd-i bi-ʿad (حمد بحد): sonsuz, sayısız hamd
 h.19a.2
 hamile hatun: gebe kadın
 h.larun 10b.3
ḥamir (خمير): hamur, su katılarak cıvıklaştırılmış un
 h.98b.3, 153b.7, 153b.8, 207b.2
 h.den 153b.9
 h.ile 122b.4
 arı ḥamir ur-: temiz hamur sürmek, tetbik etmek
 h.alar 111a.4
 şovuk ḥamir koy-: soğuk hamur tatbik etmek, koymak,
 h.123b.9
ḥammāl (حمال): yük taşıyan, taşıyıcı
 h.ıdur 23b.5
ḥammām (حمام): 1. hamam, yıkanılacak yer
 h.58a.13
 h.a 44a.4
 h.47b.5, 49a.4, 53a.12, 57b.11, 89b.4, 95b.5,
 103a.7, 103a.8, 108b.5, 109a.3, 111a.13, 115a.9,
 117b.7, 118a.3, 134a.12, 134b.10, 135a.6, 136b.8,
 137a.8, 137a.13, 141b.11, 144a.8, 145a.10,
 145b.10, 147b.10, 169b.4, 172a.12, 204b.12
 h.da 33b.8, 37a.9, 52b.11
 h.dan 57b.13, 71b.1, 141b.11, 163b.3
 h.lar 166a.11
2. banyo yapmak
 h.71a.7, 71a.12, 71b.1, 134a.12, 134b.13, 137b.1,
 170b.8, 171a.2, 173a.13
hanazir (خنازير): vücutta meydana gelen çatlak ve
 şişlikler
 h.115a.4
ḥande-rūy (كنده روى): güler yüzlü

- h.5a.2
hāne (خَانَة): ev, barınak
 h.1er 4b.6
 h.1eri 4b.7
hanzal (كَنْظَل): ebucehil karpuzu da denilen, portakal
 büyüklüğündeki meyvası çok acı iç sürdürücü olan
 bir bitki
 h.79b.13
 yaş hanzal: hazalın yaşı tazesi
 h.1 164b.12
haps (حَبْس)
 haps iT-: hapsetmek, bırakmamak; engel olmak
 h.er 80a.3
harāb (خَرَاب):
 harāb iT-: bozmak, sıhhatine dokunmak
 h.er 121a.8
 harāb ol-: bozulmak, yaramaz hale gelmek
 h.mamış 123b.2
 h.maya 23b.7, 64b.2
 h.maz 11b.11, 11b.13
 h.up 121a.10
harāret (حَرَارَة): sıcaklık, ısı; vücut sıcaklığı
 h.11a.3, 11a.12, 27a.2, 34b.2, 36a.7, 36b.3,
 37b.11, 39a.5, 40b.5, 51a.13, 52b.5, 54b.8,
 58a.1, 59b.3, 68a.1, 75b.9, 84a.3, 96a.3, 96a.5,
 103a.9, 105b.13, 106a.1, 106a.6, 108a.11, 110b.6,
 117a.5, 117b.4, 124b.1, 146a.10, 147a.8, 162b.2,
 171a.9, 177a.7, 177a.8, 200b.9
 h.de 37b.8, 82a.11,
 h.den 37b.8, 171a.11, 177a.13
 h.e 49b.4
 h.i 11a.12, 36a.8, 36a.12, 38b.12, 45a.1, 51a.4,
 79b.9, 106a.3, 136a.8, 188b.12, 198a.8, 207a.1
 h.ile 133a.9, 137b.10, 200b.7
 h.inden 62b.12, 64b.2, 110b.11

h.ini 36a.3, 80b.8

h.inün 123b.10

h.ün 34b.10, 126a.13, 177b.1 //

harāret-i füzūni (حرارة فزونی): fazla ısı, fazla sıcaklık

h.26b.11

harāret-i ğarīzi (حرارة غریزی): vücudun normal ısısı, sıcaklığı

h.7a.6, 8a.8, 8a.11, 8a.12, 11b.4

h.nün 113b.12

harāret şikeste ol-: hararetin kırılması, azalması

h.up 27a.3

harāret zāyil ol-: hararetin bitmesi, durması

h.a 117a.7

harbak (حرباق): karaca ot, zanbak fasilesinden biri ak çöpleme diğeri kara çöpleme adında iki çeşit olan zehirli otun adı

h.1 47a.4

ğara ħarbak: kara çöpleme harbak

h.46b.4

ak ħarbak: ak çöpleme harbakı

h.47a.3, 172a.3, 185a.12, 186a.8

ħarbak-ı sepīd: (حرباق سپید): ak harbak (bkz. akh)

h.85a.1

harc (حرج):

harc ol-: karışmak,....nin içine dahil olmak

h.ur 93a.1, 133a.10

ħardal (حردال): turgillerden bir veya birbuçuk metre boyunda, acı ufak taneleri olan bir yıllık bitki

h.43a.10, 44a.7, 84b.11

h.ıla 41b.1, 41b.3

hareket (حركت): hareket, kıvıldanma; vücudun faaliyeti

h.20a.3, 20a.5, 26b.13, 63b.6, 68a.5, 153a.2, 169a.8,

h.dür 26b.13

h.den 27a.1

h.e 31b.10

h.i 6b.6, 20a.1, 20a.8, 26a.10, 26b.10, 68a.3,
131a.9

h.ile 20b.2, 31b.12, 51b.6, 51b.7, 68b.10, 95a.2

h.inden 56b.11, 140a.5

h.inün 28a.4, 68b.13, 95a.5, 119a.1,

h.lerde 31b.9, 31b.13

h.lerden 41a.13

h.leri 68a.7, 145a.5, 152b.12

h.lerinün 29a.8

h.lerün 27a.4

h.ün 197a.13

hareket eyle-: hareket yapmak, hareket halinde olmak

h.mez 104a.1

h.r 20a.12

h.ye 56a.4

h.yüp 47a.11, 141b.4

harekete getür-: harekete geçirmek, hareket ettirmek

h.ür 7b.4, 127b.13, 187a.9

hareket iT-: (bkz. hareket eyle-)

h.e 17a.3, 50a.11

h.en 27a.12

h.er 187a.8

h.meye 148b.6, 189a.12, 189b.13

h.meyeler 16b.13

h.üp 57a.2, 88b.7, 145a.4, 149b.5, 167a.3, 178a.10,
183a.8, 184a.2, 188a.13

hareket itdür-: hareket yaptırmak

h.meyeler 58b.(1).2

hareket vir-: kuvvet tatbik ederek, hareket ettirmek

h.üp 183a.6, 188a.10

hareket-i inbisat: açılma hareketi

h.28a.6, 31a.12, 31b.6

hareket-i inķibāz : Toplanma hareketi

h.31a.11, 31b.5, 31b.8

hareket-i şiryān: atardamar hareketi

h.6a.6

harfu'l-'ayn: (حَرْفُ الْعَيْن): ayın harfi

h.82b.6

harfu'l-bā (حَرْفُ الْبَاء): ba harfi

h.76b.13

harfu'l-cim (حَرْفُ الْجِيم): cim harfi

h.77b.12

harfu'd-dāl (حَرْفُ الدَّال): dal harfi

h.78a.7

harf-u elif (حَرْفُ الْاِف): elif harfi

h.75b.12

harfu'l-fai (حَرْفُ الْفَاء): fa harfi

h.83a.6

harfü'l-hā (حَرْفُ الْحَا): ha harfi

h.78b.6

har u'l-hai (حَرْفُ الْحَاِ): ha harfi

h.84b.9

harfu'l-hai-haşa (حَرْفُ الْحَاِ حَاِشَا): Haşa kelimesinin ilk harfi olan ha harfi

h.79b.3

harfi-i kaf (حَرْفُ كَاِف): kaf harfi

h.17a.9, 83b.4

h.1 80a.9

harfu'l-lāmi (حَرْفُ اللَّام): lam harfi

h.80b.8

harfu'l-mīm (حَرْفُ الْمِيم): nim harfi

harfu'l-mīm (حَرْفُ الْمِيم): mim harfi

h. 81a.5

harfu'l-nūn (حَرْفُ النُّون): nun harfi

h.81b.9

harfu'ş-sād (حَرْفُ الصَّاد): sad harfi

h.83a.12
ḥarfū's-sīn (حَرْفُ السِّينِ): sin harfi

h.82a.6
ḥarfū'ş-şīn (حَرْفُ الشِّينِ): şin harfi

h.84a.5
ḥarfū't-tāi (حَرْفُ التَّاءِ): ta harfi

h.84b.5
ḥarfū'l-vāv-ı vec (حَرْفُ الْوَاوِ): cev'in vavı

h.78b.12
ḥarfū'l-yāi (حَرْفُ الْيَاءِ): ya harfi

h.80a.7
ḥarfū'z-zād (حَرْفُ الزَّادِ): zad harfi

h.85a.9
ḥarfū'z-zal (حَرْفُ الزَّالِ): zal harfi

h.85a.6
ḥarfū'z-zai-ziblü'l verı (حَرْفُ الزَّائِرِ زَيْلِ الْوَرْدِ): ziblu'l-ver kelimesinin harfi

h.79a.3
ḥāric (خَارِج): dışarıda dışarı, ayrı

h.110b.5, 117b.2, 117b.4, 175b.9, 177a.5, 179a.2,
192a.2, 192b.3, 193b.2, 196a.5

h.den 11a.7

h.dür 12b.6, 25a.12

ḥāric eyle-: dışarıda bırakmak, dışında tutmak,

h.yüp 17b.7

ḥāric iT-: (bkz. haric eyle-)

h.er 125b.1

ḥāric ol-: bir şeyin dışında olmak, dışına çıkmak

h.a 89a.11

h.dugına 68b.4

h.dugının 68b.8

h.mış 193b.7

h.up 177a.12

ḥārīr (حَرْبَر): ipek, ipekböceğinin ördüğü kozalardan
dokumacılıkta kullanılan ince ve parlak tel

h.den 86a.13

harire (حَرِيرَة): un çorbası çorba. (Badem unu süt ve yağla pişirilir, bulamaca benzer)

h.189b.5

hark (حَرْق): yakma

h.201b.9

har(r) (حَار , حَار): sıcak, sıcaklık veren gıda

h.dur 82b.10

har(r) yābis (حَار يَابِس , حَار يَابِس): kuru sıcak, kuru ve sıcak tabiatlı, yapılı

h.dür 77a.3, 77a.9, 77b.4, 77b.6, 77b.12, 78a.4, 78a.6, 78a.9, 78b.12, 79a.4, 79a.5, 79a.11, 79b.3, 79b.12, 80a.13, 80b.12, 81a.7, 81b.1, 81b.2, 81b.5, 81b.10, 81b.12, 82a.6, 82b.6, 82b.12, 82b.13, 83a.7, 83a.12, 83b.4, 83b.7, 84a.5, 84a.9, 84a.10, 84b.11

haseb-i ef'al (حَسِبَ اِفْعَال): fiillerin, hareketlerin özelliği

h.dür 6a.11, 6b.12,

haseb-izāt (حَسِبَ ذَات): kişiye ait asli özellik

h.dur 6a.11, 6b.10

hased (حَسَد): kıskançlık, çekememezlik

h.6a.7,

hasıl (حَاصِل): hasule gelen, olan, çıkan; biten

h.203b.12

hasıl ol-: husule gelmek, meydana gelmek, teşekkül etmek

h.a 16b.4, 17b.2, 17b.1, 49a.8, 94a.4, 98b.8, 130a.3, 166b.6, 183b.6

h.acakdur 132a.8

h.an 17b.1, 38a.3, 127b.7, 143b.1, 163b.10

h.mağıçün 21b.11

h.maya 2b.1, 135b.5,

h.maz 104a.7

h.mış 151a.13

h.mışdı 17a.10

h.sa 13b.11

h.up 129a.13

h.ur 8b.7, 11b.3, 14a.13, 22b.11, 26a.5, 48a.8,
72a.10, 85b.7, 90a.1, 109a.13, 109b.10, 113a.10,
115a.8, 143a.13, 195a.1, 199a.2

h.ursa 182a.11

ḥaşıl iT-: meydana getirmek, husule getirmek

h.e 8b.5

h.üp 96b.4

ḥaşıl-ı kelām (*حَاصِلُ كَلَامٍ*): sözün kıyası

h.190a.13

hasis (*خِيسِي*): alçak, değersiz

h.117b.5

ḥasiyyet (*حَاصِيَّة*): hususiyet, kendine has tabiat,
özellik

h.i 61b.12, 100b.3

h.idür 7b.13

h.ile 115b.13, 121b.6

h.iledür 80b.11

ḥasr (*حَسْر*):

ḥasr eyle-: baskıya almak, bir sınırdan tutmak

h.r 11b.4

ḥassa (*حَاصَّة*): 1. hasusiyet, bir şeyde bulunup başka
bir şeyde bulunmayan

h.12a.11, 14b.10, 17a.5, 20b.4, 57b.9, 58b.(1).11,
67b.12

h.23b.4, 71a.11, 74a.4, 79a.1, 83a.4, 84a.1,
88b.12, 90b.7, 117b.6, 128a.2, 128b.1, 132a.5,
159a.2, 185b.9, 172a.9, 103b.6

2. Özel, ana, temel

h. 23b.4

ḥassās (*خَاسِس*): çok hisseden, kolay müteessir olan

h.61b.2, 73b.5

h.dur 128b.6

ḥasse (*حَاسِئ*): bir şeye mahsus olan kuvvet ve hal,

duygu

h.leri 49a.13

h.si 27b.9

ḥasta (حَاسَة): hasta, sihhatini kaybetmiş olan

h.5b.1, 20b.3

h.lar 12b.5

h.larun 5a.1

h.nun 6a.2

h.ye 5b.9

h.yi 99a.11

ḥasta iT-: hasta eden, hastalığa sebep olan

h.icidür 16b.1

ḥasta ol-: hastalanmak, hasta düşmek

h.a 12b.5

h.dı 3b.4

h.maya 61a.13,

hastalık (حَاسَة لَيْف): hastalık, maraz, rahatsızlık

h.12b.6, 12b.10, 12b.11, 13a.6, 13b.7, 40b.7,

70b.2, 151a.5, 177b.8

h.a 72b.7

h.dan 13a.9, 182b.3

h.dur 12b.10, 13a.13

h.1 3b.6, 6b.3, 13b.9, 14a.8, 69a.3

h.ından 203a.2

h.inı 14a.6

h.ıla 14a.5

h.lar 61a.7, 61a.8, 69a.6

h.lara 13a.12

h.ları 73a.12

h.ları 73a.3

h.larınun 69a.2, 72a.11, 72a.12

h.larun 13a.12

h.un 12.7, 13b.1

ḥaşa (حَاشَا): asla, katiyyen; Allah korusun

h.3b.5, 7a.13

haşhaş (**هَشَاش**): haşhaş, kapsülgillerden afyon, tohumlarından yağ çıkarılan bir bitki

h.37a.3, 84b.9

haşhaş kabı: haşhaş kabuğu

h.131b.8

haşhaş şarabı: haşhaş şarabı

h.11a 129b.7

hata (**حَطَا**): hata, yanlış, kusur

h.dur 105b.5

h.y1 88a.3

hatar (**حَظَرَ**): tehlike

h.dan 104a.5

hatar ol-: tehlike arz etmek, tehlikeli olmak

h.maya 35b.1

hatarak (**حَظَرَ بِأَكْ**):

hatarnak ol-: hatalı olmak (bkz. hatar ol-)

h.ur 160b.3

hatatîf (**حَطَاتِيف**): kırlangıçlar

h.85a.2

hatm (**حَتَمَ**):

hatm ol-: bitmek, sona ermek

h.a 54a.1

h.mamışdur 190a.3

h.mış 168a.3,

hatm(i) (**حَظَمَ**): ebemgümeceye benzeyen, ondan daha büyük olup kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılır; hatme çiçeği

h.37a.3, 54a.8, 54b.4, 55a.13, 60a.12, 84b.10, 114b.5

h.ile 37a.8, 95b.6

hat(t) (**حَطَّ**): 1. yazı, el yazısı

h.68b.5, 203b.5

h.lar 193a.1

2. sınır, çizgi

h.174a.12

ḥatun (فَاتُون): kadın, dişi cinsinden erişkin insan

h.lar 202b.13

h.larun 10b.3, 136b.10

ḥatun gişi: kadın (bkz.hatun)

h.lerde 104a.4

ḥatun gişiler südi: kadınların sütü. emzikli kadın sütü

h.le 47b.10, 122b.4, 161b.9

h.ni 35a.5, 36b.11, 37a.1, 172a.12

ḥatunlar rah(i)mi: kadınların cinsiyet organı

h.17b.11

ḥatunlar südi: (bkz. hatun gişiler südi)

h.74a.8, 128b.8, 132a.13

h.le 80b.6, 111a.6, 131a.3, 132b.2, 138a.11,

138b.13, 139b.3, 147a.4, 158b.6, 166b.3, 173a.9

h.nden 101b.8

h.i 138a.2, 138a.4, 139b.8, 158b.5, 166b.5, 171b.2,

199b.5

hava (هَوَا): hava, solunumu sağlayan renksiz, kokusuz, alışkan

h.88a.13, 181a.2, 183a.2, 187a.1

h.nun 63a.11, 133a.10

h.sı 68a.11, 198a.9, 199b.1

h.sından 198a.10, 199b.1

h.sını 80a.10

h.sının 68a.9, 133a.9, 198a.10, 198a.13, 198b.3,

199b.1

h.ya 20b.5, 29b.2

h.yı 29a.4

h.yıla 86a.12

issi hava: sıcak hava

h.dan 89a.10

şovuk hava: soğuk, serin hava

h.25a.6, 33b.13

h.dan 89a.10

yābis hava: kuru hava

h.lu 59a.2

havadis (كَوَادِث): hadise

h.94b.8

h.lerden 94b.8

havale (حَوَالَة):

havale iT-: Bir iş veya meseleyi, başka biri veya alete bırakmak, ısmarlamak

h.e 149a.7

havan (حَوَان): havan, içinde maddeleri dövüp ufaltmaya yarayan derin kap

h.a 86a.8, 86a.11, 86b.3, 88a.2, 88a.8,

h.da 86a.9, 116a.7, 133a.1

taş havan: taştan mamul havan

h.38a.7

havass (حَوَاس): duygular, hisler

h.a 82b.11

havass-ı hamse: (حَوَاسُ خَمْسَة): beş duyu

h.22a.4

havass-ı maḥall-i maḥsusat (حَوَاسُ مَحَلِّ مَحْسُوسَات): hassas bölgenin duyuları

h.26b.11

havass (حَوَاس): muhterem, saygın olanlar

h.59a.51).36b.6

havf (حَوْف): korku, endişe

h.ından 181b.5

havlan (حَوْلَان): topalan ağacı veya cehri ağacı

h. 119a.5, 210b.10

havlan-ı hindi: hint havlanı

h.208b.9, 210a.5, 211b.13

havran (حَوْرَان): şam diyarından bir yerin adı

havranlı gişi: havranlı bir adam

h.dan 164a.7

hayal (حَيَال): insanın zihninde canlandırdığı şey

h.ler 36a.2, 181a.7, 181a.11, 182a.9, 182b.5,

182b.9, 192b.13, 193a.8

h.leri 182a.10

h.lerinün 182a.12, 182b.10

h.lerün 182a.12, 182b.10

ḥayālat (خَيَالَات): hayaller, hulyolar

h. 47a.13, 181b.6, 181a.12

ḥayāt (حَيَات):

hayat-bahş: hayat veren

h.5a.8

ḥayil (حَائِل): iki şey arasında veya bir şey önünde
perde olan, mani olan, arayı kapayan engel

h.dür 176a.1

ḥayil ol-: engel olmak, mani olmak

h.a 64b.3

ḥayli (خَيْل): epeyce, çoktan

h.55a.10, 186b.2, 188b.3

hay(ı)r (خَيْر): yarar, fayda

h.24b.8

ḥayvān (حَيَوَان): hayvan, muhtelif canlılar

h.17b.7

h.lar 17a.12, 117b.8

h.lardan 12a.5

ḥayvān-ı ḥāsīs: haşarat, küçük zararlı parazitler

h.117b.5

ḥayvān kanı: hayvanların kanı

h.nı 97b.11

ḥayz kanı: kadınların aybaşı kanı

h.ndan 19a.1

h.nı 19a.6, 19b.9

ḥayvānī (حَيَوَانِي): hayvana ait, hayvan gibi

h.lerdür 12a.3

ḥazer (حَزَر):

hazer iT-: sakınmak, kaçınma

h.eler 146b.13

ḥazf (حَزَف): çömlek, çaaak

h.85a.5

hazf-ı muhrik ():yanık çömlek

h.148a.2, 205a.6

hāzım (هَاضِم): hazmettiren, sindiren, sindirici

h.6b.13, 8a.1

hāzır (هَاضِر):

hāzır bulın-: hazırda gözönünde bulunmak

h.a 4bb.9

h.ursa 34b.1, 121b.4

hāzır ol-: istenilen duruma gelmek.

h.maya 38a.4

h.ursa 34a.6, 43b.10, 49a3, 120b.11

hazîne (خَزَائِن):devlet mal ve parasının saklandığı yer
zenginlik

h.4b.6

h.sine 30a.1

h.yi 4b.7

hāzm (هَاضِم): midedeki yiyecekleri eritme, sindirme

h.c 7a.7, 9b.3, 17a.4, 113b.11

hāzm bul-: hazm edilmiş olmak

h.mamış 13b.13

hāzm eyle-: yenilen ve içilen şeyleri sindirmek (bkz.
hāzm iT)

h.ye 17a.1

h.yimez 72b.6

h.yüp 59a.(1).9

hāzm iT-: (bkz. hazm eyle)

h.e 39a.13

h.er 14b.3, 57b.5

hāzm itmek: sindirme hali

h.den 115a.8

h.e 16b.4

hāzm ol-: sindirilmek, hazm edilmek

h.a 14b.5

h.duğından 182a.11

h.maya 69b.7

h.mayınca 52a.8

h.mazdan 182a.8

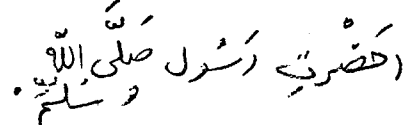
h.sa 48b.2

h.up 203b.1

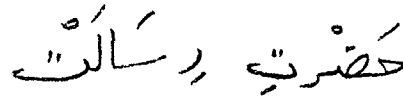
h.ur 7a.8

tağayyür-ü hażm: hażmın başkalaşması

h.8a.5

hażret-i resûl şallallahu vesellem ()
Hazreti Muhammed

h. 45b.13

hażret-i risalet (): Peygaberimiz
Hz. Muhammed'in bir ismi

h.15b.8

hekim (): alim, bilgin, tabip (bkz. hakim)

h.4a.13, 5a.13, 5b.5, 6a.7, 108b.9

h.ün 6a.3

dana hekim: bilgin tabip

h.4a.11

helak ():

helāk eyle-: ortadan kaldırmak, yok etmek

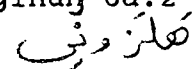
h.meyeydi 24a.3

helāk iT-: bkz. helak eyle-

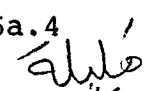
h.meye 26b.8

helāk ol-: bozulmak, ortadan kalkmak

h.mağının 6a.2

helezoni (): helezon şeklinde olan (sümüklü böcek)

h.86a.4

helile (): halile, tohumları mushil olarak kullanılan bir bitki

h.38a.6, 184b.12

h.nün 38a.8, 153a.13

y.i 96b.10, 96b.11, 153b.8

kābili helile: kabil helilesi

h.48a.7

kābili helile kabı: kabil helilesi kabuğu

h.90a.8, 205a.4

kāra helile: tohumları siyah bir helile çeşidinin tohumlarıdır; taneleri olgunlaşmadan önce kurutulan iç biçimli tanelerdir

h.46b.2, 46b.5, 107a.3, 207a.8

maṭbūḥ helile: kaynatılmış helile

h.40a.11

h.yile 36a.7

sarū helile: sarı ağaç kavunu, daha çok kabuğu kullanılır

h.38a.10, 39b.13, 48a.7, 90a.12, 103b.6, 105a.7, 107a.3, 142a.12, 142b.9, 153a.12, 153b.3, 153b.7, 154a.3, 185a.2, 205a.4, 205b.7, 207b.3, 207b.13

h.nūḥ 153a.10

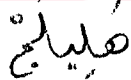
sarū helile kabı: sarı helile kabuğu

h.38a.1, 38a.5

h.nı 96b.11

helile şuyı: helile suyu

h.87b.5

helilec (): heliler, kabili helile, kara helile, sarı helilenin ortak adı

h.113a.3

helilec-i esved: kara helile (bz. kara helile)

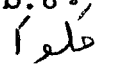
h.78b.9

helilec-i murabba: dört helile

h.yıla 121b.2

helilec sarısı: helilelerin sarısı

h.78b.6

helvā (): unlu, yağlı ve şekerli maddelerden yapılan tatlı. (bkz. halva)

h.dan 45a.2

h.lardan 15a.2, 15a.3

h.sın+Ø 45a.2

hem (): bir de şu kadar var ki; ayrıca...de

h.2b.4, 3a.10, 3b.12, 4a.9, 4b.5, 10b.9, 10b.10,
 16a.7, 17b.10, 24a.13, 28a.11, 28a.12, 28b.9,
 35b.9, 44a.1, 57a.5, 58a.8, 59a.(1).12, 64a.12,
 65b.3, 67a.12, 70a.8, 74b.8, 75b.2, 79b.7,
 84a.13, 86a.5, 96a.2, 98a.7, 98b.12, 99b.13,
 100a.13, 103b.11, 109b.13, 115b.13, 116a.1,
 122a.1, 124b.5, 129a.4, 129b.4, 132b.2, 135b.4,
 137a.2, 138b.6, 139a.11, 140b.1, 140b.6,
 143b.11, 146a.13, 146b.6, 147a.12, 149a.11,
 149b.6, 152b.12, 153b.2, 155a.7, 158a.2, 159b.1,
 160a.13, 160b.3, 160b.8, 161a.12, 161b.2,
 162b.6, 163b.11, 163b.12, 164b.6, 164b.12,
 166a.5, 166a.12, 166b.1, 166b.2, 166b.11,
 167a.2, 167b.1, 167b.7, 168b.2, 171a.3, 171a.12,
 171b.1, 172a.7, 172a.10, 172b.4, 174b.3, 174b.5,
 176b.13, 178b.10, 179b.11, 180a.11, 180b.13,
 183a.10, 184a.3, 185a.10, 187b.8, 188b.3,
 189a.5, 194b.8, 196a.10, 196a.12, 198a.7,
 198a.10, 198b.5, 199a.6, 199b.7, 200a.2, 200a.3,
 203b.9, 204a.2, 209a.5, 210a.6, 210a.7.

hem reng (هَمْ رَنْگ): aynı renk

h.174a.11

hemin (هَمِين): tıpkı bu, bu bile

h.81a.13, 136b.12, 193b.5

hemişe (هَمِيْشَه): her zaman, daima

h.4b.1, 14a.7, 145a.10, 151b.12, 181b.12,

hemvār (هَمْوَار):

hemvār eyle-: düzeltmek, düz hale getirmek

h.r 83b.10

hemvār ol-: düzleşmek, düzgün olmak

h.a 185b.12

henüz (هَنْز): henüz, daha, yeni, ancak

h.17a.9, 159a.10, 164b.6

her (هَرْ): 1. hep, bütün hepsi, hangisi ise

h.2a.3, 2a.9, 3a.2, 3a.8, 4a.1, 4a.3, 4b.4, 6b.1,

7a.9, 7b.4, 7b.9, 8a.2, 8a.9, 8b.2, 8b.4, 10b.2,
 11b.8, 12a.5, 12a.10, 12a.11, 12b.4, 12b.5,
 13a.5, 13a.11, 14b.6, 14b.8, 15a.10, 15b.10,
 16a.5, 17a.2, 17a.13, 17b.2, 17b.4, 18a.5,
 18b.11, 18b.13, 22b.6, 22b.9, 23a.9, 25b.11,
 26a.3, 26a.7, 26a.13, 26b.4, 26b.5, 27a.7,
 28a.6, 29a.1, 29a.6, 29a.9, 29b.6, 30a.4, 30a.5,
 30a.6, 30a.8, 30b.10, 31a.9, 32b.1, 34a.7,
 38a.13, 38b.12, 39b.4, 42a.13, 42b.13, 45b.2,
 45b.7, 45b.8, 47b.4, 48a.3, 48a.13, 48b.9,
 48b.12, 49a.12, 50b.6, 50b.11, 58a(1)11, 61a.2,
 61a.5, 61b.6, 63b.9, 67b.1, 69b.6, 70a.10,
 70a.11, 70a.13, 70b.2, 71a.12, 88a.6, 90a.13,
 90b.6, 96b.10, 102b.5, 103a.5, 103a.8, 105b.4,
 107b.7, 108b.5, 109b.11, 124b.2, 129b.5, 130b.8,
 133a.2, 134a.10, 134b.8, 135b.1, 137a.12,
 139b.1, 141b.11, 143a.12, 145b.9, 146a.11,
 147a.3, 149a.5, 158a.3, 160b.10, 161a.3, 162b.9,
 163a.1, 163b.3, 165b.10, 166b.8, 167a.3, 167b.5,
 169a.12, 173a.4, 174a.5, 175a.10, 178b.1,
 180b.4, 182b.8, 185a.10, 188b.5, 191a.12,
 192a.11, 193a.3, 195b.3, 195b.7, 196a.6, 196a.7,
 196b.7, 197a.5, 197a.12, 197b.11, 198b.5,
 198b.6, 199b.3.

her bir: herhangi bir, hepsinden birer birer (bkz.) bir
 mad)

h.37b.12, 62a.3, 85b.1, 98b.6

h.i 117b.9

h.inden 38a.11, 39a.3, 43a.2, 43a.3, 43a.13, 43b.7,
 44a.8, 44a.9, 45b.4, 46b.4, 46b.7, 46b.8, 47b.8,
 48a.6, 48a.7, 48a.8, 48b.8, 54a.9, 54b.3, 54b.4,
 54b.5, 54b.12, 56b.1, 58b.(1).7, 59a.4, 59b.2,
 62b.2, 90a.9, 90a.12, 92b.7, 92a.12, 97a.11,
 97a.12, 97b.1, 97b.5, 97b.6, 101b.12, 102a.7,
 102a.13, 103a.12, 103a.13, 103b.1, 103b.7,

106b.6, 106b.11, 106b.12, 106b.13, 107a.5,
 107a.11, 107b.12, 107b.13, 111b.4, 116a.6,
 117a.1, 118a.7, 118a.8, 119a.12, 199b.2, 199b.4,
 199b.6, 123a.6, 130b.8, 131a.2, 131a.7, 131a.10,
 131a.13, 132b.5, 133b.11, 136a.12, 138b.9,
 138b.10, 138b.2, 139a.4, 139a.5, 139a.7, 142a.5,
 142a.6, 142a.7, 142a.8, 142a.12, 142a.13,
 142b.2, 142b.6, 142b.10, 143a.1, 144b.5, 144b.9,
 144b.13, 147a.5, 147a.10, 147a.11, 147b.7,
 147b.12, 147b.13, 148a.1, 148a.2, 148b.2,
 153a.4, 153a.5, 153a.6, 153a.11, 153b.5, 154a.4,
 154a.13, 154b.4, 154b.5, 154b.9, 155a.1, 158b.8,
 159a.6, 159a.7, 163a.112, 163b.1, 163b.4,
 163b.6, 164a.1, 164a.2, 164a.10, 164b.2, 165a.4,
 167b.3, 167b.4, 171b.6, 173b.7, 173b.12,
 175a.10, 184b.12, 185a.2, 185a.3, 185a.6,
 185a.9, 186a.4, 186a.3, 186a.8, 190b.10,
 190b.11, 204b.2, 204b.3, 204b.6, 204b.7, 204b.8,
 205a.4, 205a.7, 205a.8, 205b.7, 205b.12,
 205b.13, 206a.2, 206a.4, 206a.6, 206a.11,
 206a.12, 206a.13, 206b.1, 206b.8, 206b.12,
 207a.2, 207a.3, 207a.5, 207a.7, 207a.8, 207a.11,
 207b.1, 207b.3, 207b.8, 207b.11, 207b.13,
 208a.1, 208a.8, 208b.1, 208b.4, 208b.8, 208b.9,
 208b.12, 209a.2, 209b.4, 209b.5, 209b.6, 209b.9,
 209b.13, 210a.4, 210a.5, 210a.9, 210b.2, 210b.3,
 210b.7, 210b.8, 211a.1, 211a.4, 211a.7, 211a.8,
 211a.12, 211a.13, 211b.3, 211b.4, 211b.5,
 211b.7, 211b.8, 212a.4

h.ini 87b.13, 97b.1

h.inün 61b.11, 73a.2, 88a.6, 191a.1, 191a.11

h.isi 66b.11

h.isinün 160a.3

her gāh kim: her zaman ki

h.28a.5, 31b.5, 31b.6, 37a.6, 67b.5, 67b.7, 67b.9,

67b.10, 68b.5, 95a.3, 149a.6, 161a.10, 161b.12,
162a.1, 162a.5, 168a.11, 170a.13, 170b.11,
176b.9, 193a.10, 194b.10, 195a.2, 195a.4, 195b.2,
195b.6, 196a.8

her giz: her sefer, her kez

h.20a.11, 21a.11, 59a(1).4, 179b.9, 188b.3

her k̄ān kim: her hangi biri ki

h.10a.4

her k̄anda: her nerede

h.58b.5

her k̄aṅḡ her hangi

h.120b.10

h.s1 34a.5, 35b.5, 43b.10, 186b.11

h.sını 92a.6, 92a.7

her kim: her hangi biri

h.16a.10

her neyi kim: her ne ki

h.29b.13

2.Öyle, öyle bir....

h.9a.11, 9b.2, 10a.2, 10a.10, 10b.7, 11a.1, 11a.5,

herise (هَرِيْسَة): keşkek yemeği

h.51a.2, 110a.7

heyet (هَيْئَة): Unsur, öge; şekil, suret

in+0 69a.10, 70b.4

h.ini 197a.6

hezimet (هَزِيْمَة):

hezimet eyle-: bozguna vermek, bozguna uğramak

h.r. 6a.2

hıfz (حِفْظ): koruma, muhafaza etmek, saklamak

h.30a.1

hıfzı's-sıha (حِفْظُ الصِّحَةِ): sağlığı korumak için alınan
tedbirlerin bütünü

h.dan 6b.1

hıfz-ı sıhhat (حِفْظُ صِحَّةٍ): sağlığın korunması

h.16a.9

hılt (**خِلْط**): Eski tıbbın insan vücudundaki varlığını kabul ettiği dört ana unsurdan sevda, dem safra, kan ve balgamdan herbiri

h.7b.2, 8a.1, 8a.4, 10b.6, 13b.11, 14a.2, 41a.5, 41a.8, 51a.9, 51b.6, 58b.9, 76b.12, 126b.11, 127b.1, 176a.11

h.dan 51a.10, 51b.1, 60a.5, 60a.13, 109a.13, 112a.2, 156a.2, 165b.2, 167a.12

h.dur 111b.11

h.ı 7b.12, 7b.13, 8b.4, 42a.2, 77b.1, 196a.11

h.ıla 17b.2

h.inı 136a.8

h.lara 35a.3

h.lardan 51b.7, 135a.10,

h.ları 176b.10, 77a.3, 77a.9, 78b.12, 82a.3

h.un 7a.12, 8a.2, 8b.9, 9a.1, 13b.11, 70b.11, 74a.7, 176a.12, 196a.6

hıltıf bkz. **hıltit** (**خِلْطِيف**)

h.162a.1

hırlu (**خِرْلُو**): iyi, güzel

h.196b.13

hıyar (**خِيَار**): hıyar, salatalık

h.161b.7

hıyar çekirdeği yağı: salatalık çekirdeğinin yağı

h.la 36b.12

hıyar için: hıyarın iç gövdesindeki biraz çekirdekli kısmı

h.35a.9

hıyar tohumı içi(n): hıyar çekirdeğinin içi

h.i 35b.8

hıyar yaprağı(n): hıyar yaprağı

h.l 39b.3

hıyarşenber (**خِيَارْ شَنْبَر**): hint hıyarı meyvesi tıbda kullanılan bir ağaç, hıyarşenbih de denen bir

ağaç meyvesi

h.38a.11, 38b.6, 54b.2, 54b.11

h.ile 129a.8, 158a.8

hıyarşenber içi: hint hıyarı içi

h.le 54b.13

hıyre (خیره): kamaşık, donuk, fersiz (göz)

h. 169a.8, 199b.3

hıyri (خیری): sarı şebboy, cheirathus cheiri

hıyri yağı: sarı şebboy yağı

h.la 53a.5

hicāb (حجاب): perde, örtü

h.27a.13

h.a 27b.2

hicāb eyle-: perde, örtü yapmak

h.di 28a.8

h.mege 65a.10

hicāb iT-: (bkz. hicab eyle-)

h.meye 66b.3

hicāb ol-: perde örtü olmak

h.a 28a.3

h.176b.11, 192a.6

hicāb-ı karaniyye: güzün tabakasının üstündeki ince zar

h.de 156a.2

h.nün 176b.7

hiç (هیچ): yok denecek kadar az olan, yok olan;
kesinlikle

h.17b.10, 24b.12, 32b.1, 35b.1, 73a.13, 101b.8,
108b.7, 124a.10, 141a.1, 141a.11, 143a.12,
148a.5, 162a.13, 167a.9, 181b.12, 183a.10,
186b.4, 186b.9, 192a.12, 189b.7, 189b.13,
190a.10, 198b.4

hiç vechile: hiç bir surette, katiyyen

h. 71a.10, 102b.4, 144a.2, 148a.8, 159a.11, 189b.4

hiddet (حدت): 1. kuvvetli tesir

h.i 125a.9, 147b.5, 160b.12

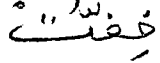
h.ini 58b.2, 74a.9, 132a.13

2. Şiddet, kuvvet

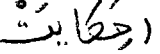
h.i 208a.13

h.inden 137b.11

h.ini 80a.10

hiffet (): hafiflik

h.182a.11

hikāyet (): anlatma, sohbet, konuşma

h.16b.2

hikke (): kaşıntı, gicik; kaşıntılı bir deri hastalığı (bkz. gicimek, gicik)

h.108b.12, 145b.5

h.ler 121a.5

h.nün 91a.6, 108b.11, 125b.13

h.si 112a.13

h.ye 210a.2

h.i 78b.1, 145b.4,

hikmet (): gizli, bilinmeyen sebep; ilim, bilme

h.18a.4, 21b.9, 24a.6, 86a.1

h.ler 21a.9

h.ümi 3b.9

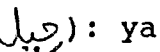
hikmet-i ilāhī: ilahi hikmet, güç

h.24a.2, 28a.12

hilāf (): karşı, zıt, anlaşmazlık

h.17a.6, 84b.12

h.5b.7, 6a.1, 68b.7, 127a.11, 127a.13, 160b.13,

hile (): yalan, düzen

h.lerile 70b.6

him(i)l (): yük

h.66a.3

h.i 178b.8, 188a.12, 188b.1

h.ile 66a.9

h.inden 178b.4, 178b.11, 179a.8,

h.ler 65b.12

h.ün 66a.2

himmet (هِمَّت): gayret, emek, çalışma; yordım

h.i 2b.5, 15a.5

himmet eyle-: gayret etmek, çalışmak

h.yüp 2a.6

hindüstan (هِنْدُستَان): Hindistan, Hint ülkesi

h.136b.13

hindüstāni (هِنْدُستَانِي): Hindistanlı

h.1er 56b.10

hir va' (خِرْوَج): keneotu, ricinus communis

hirva' yağı: Hint yağı

h.1a 48b.6

hisāb (حِسَاب):

nücüm hesabı: yıldız hesabı

h.nda 20b.7

his(s) (حِس): his, duygu

h.22a.7, 51a.3, 63b.5

h.den 29b.13,

h.i 61b.10, 182b.1

h.ile 191a.10, 196b.5

h.ini 9b.2, 182a.13

h.inün 33a.7, 50b.9

h.ün 27a.9 -

hiss-i evvel: ön, ilk duygu

h.22a.5

hişş (هِشْش): şen, keyifli

h.6b.11

hiṭāb (خِطَاب):

hiṭāb eyle-: seslenmek, söylemek

h.3b.11

hoca ebū ali sina (هُوَاجَه ابُو عَلِي سينا): İbn-i-Sina

h.98a.9, 184a.10

hoca ebū ali (هُوَاجَه ابُو عَلِي): İbn-i Sina

h.122a.8

hōd (هَوْد): kendi, bizzat, tam

h.162b.1, 166a.10, 178a.13, 179b.5

hokka (حَقَّة): içine ürekkep vb. konan maden, cam veya topraktan yapılmış küçük kap

h.164a.5

hor (حُر): bayağı

h.136a.1

horus (حُرُوش): horoz

horus ödi: horozu ödü

h.ni 185b.4

horus yağı: horozun yağı

h.ni 101b.6

hoş (هُش , فُوش): güzel, hoş iyi

h.7a.10, 15a.2, 58b.(1).13

hoş ol: iyi, güzel olmak

h.59a.2

hub (هُوب)

hub rayihalu: güzel kokulu

h.15a.2

hubz-ı mağsul (هُبْزُ مَغْسُول): yakanmış ekmek, soğuk su, doku, sonra ekşi ayran ve sirke içinde bekletilmiş ekmek başağrılarına faydalıdır

h. 35b.1, 35b.2

huda (خُدا): Allah

hūdā-yı tebārek ve ta'ālā: yüce ve aziz Allah

h.31b.12

hudāvend (خُداوند): efendi, sahip, malik

h.i 20b.10, 21a.6, 165b.10, 167a.3, 173a.4,

182b.11, 192a.11, 192b.6, 192b.9, 196a.6

h.ine 166a.12

h.ini 41b.12, 169a.7, 183a.4

h.nun 193a.8, 193b.3

hukne (حُقْنَة): tenkiye aleti veya sıringa ile kan alma, su veya başka ilac vücuda verip ishal ettirme ya da tedavi etme: bütün bunlara verilen ortak isim

h.54b.7

h.ile 145a.10

hukne iT-: kan almak, insan vücudundan aletle kan almak

h.eler 42a.7, 54a.13, 136b.13

h.mek 72a.10

hukneler iT-: birden fazla insan vücudundan kan almak

h.mek 51b.10

hukne-i leyyine: bedeni yumuşatmak için kan almak

h.54a.7

hulbe (حُلْبَة): hububattan olan boy

h.79b.8,

hulk (حُلْك): huy, tabiat, ya

h.5a.7 /

humār (حُمَار): içki içmek, içki içmekten doğan baş ağrısı

humār ol-: içkili olmak

h.maya 59a(1).4, 59a.(1).12

humārlı gişi: içkili kişi, içki içmiş insan

h.58b.(1).4 /

humarlık (حُمَارْلِيك): içki içmiş olmak ve bu hal

h.dan 33b.1, 57a.9, 57a.10

h.1 58.b.(1).10, 59a.(1).5, 59a(1).12, 59a.(1).13

hümarilik (حُمَارْلِيك): (bkz. humarlık)

h.i 14b.3

humma (حُمَّى): yüksek ateş, yüksek ateşli hastalık, humma, sıtma

h.37a.8, 128a.12, 128b.1

h.sı 54b.7, 54b.8, 54b.9

h.yıla 128a.13, 128b.2, 171a.5

humma-i yevm-i seheri (حُمَّى يَوْمِ سَهْرِ) sabah vakitleri gelen nöbet

h.151a.6

hunāk (حُنَاق): boğaz iltihaplanması ile boğazda şiş hasıl olmak, bademcikleri şişmek şeklinde zuhur eden hastalık

h.203a.2

hurf (حُرْف): üzerlik tohumu

h.79b.12

hurma (خُرْمَا): çeştili cinsleri bulunan sıcak iklim
meyvesi (nahl, temr vb)

h.46a.5, 153b.12

h.dan 153b.13

hurma çekirdeği: hurma meyvesinin çekirdeği;

h.nün 119a.10

göyünmüş hurma çekirdeği: kavrulmuş hurma çekirdeği

h. 119b.6, 119b.9

hurraç (خُرْج): çıban

h.137b.11, 139a.1, 155b.6

huşûsâ (خُصُوصًا): başkaca, ayrıca, özellikle

h.1b.4, 4b.4, 27a.10, 73b.7, 81b.8, 104a.3,

huşk (خُشْك): kuru, rutubetsiz, kuruluk

h.100a.1, 108b.2, 126b.4, 145a.5, 157b.7,

h.dur 28a.9

huşk eyle-: kurutmak

h.r 8b.11

huşk iT-: bkz. huşk eylemek

h.er 210a.13

h.ici 77a.12

huşk ol-: kurumak, rutubetini kaybetmek

h.a 36b.4, 170b.11

h.makdur 49a.10, 104b.11

h.up 8b.9, 115a.2

h.ur 88b.1, 115a.1

h.ursa 35a.11

huşûnet (خُشُونَت): sertlik, katılık

h.i 38b.13

h.inde 106a.8

huzaż (خُضَاز): bir ilaç ismi olup iki çeşittir.

Huzaz-ı Arabî havlan adındaki bitkinin özüdür.

Huzaz-ı Hindi filzehrec dedikleri bitkinin

üsaresidir

h.90a.12, 101a.13, 104b.3, 113a.6, 136a.11, 147a.2,

190b.10, 206b.7

h.11a 131b.11.

huzaz-ı hindi (حُضَاضِ هِنْدِي): bkz. Huzaz hindi

h.79b.4, 107b.12

huzaz-ı mekkî (حُضَاضِ مَكِّي): bkz huzaz (arabi)

h.75a.12, 97a.13, 205a.5

hüdhüd (حُدَّ حُر): çavuşkuşu

hüdhüd ödi: çavuşkuşu ödü

h.n1 97b.13

hükm (حُكْم): teşhis, karar

h.i 192b.2, 193b.5, 193b.6

h.ile 192b.2

hükm-i müşâhede (حُكْمِ مُشَاهَدَةِ): görülen karar

h.de 108b.9

hüner (حُنَر): marifet, bilme, ustalık

h.lerine 2a.3

hüner ehli: bilgili usta, kişi

h.nün 2a.1, 2a.3

hüzün (حُزْن): gam, keder, sıkıntı

h.16b.1.

-I-

ıldurıcı (الدُرَجِي): parlayıcı

1.129b.2

ılgun (الْخَوْش): ılgın gillerden Akdeniz bölgesinde yetişen
bir ağaçcık

1.44a.2

1.na 130b.11

ıraK(رَاك): uzak, yakın olmayan

1.68b.5, 196b.13, 198a.2

1.a 196b.12, 197a.7

1.dağıya 197a.2

1.dan 24b.8, 68b.9, 68b.12, 69a.1, 197a.12, 197b.4,
197b.11, 197b.13, 199b.8

1.dur 12b.2, 25a.5

ıraK düş-: uzak kalmak

1.er 9b.8

ıraK eyle-: uzaklaştırmak

1.ye 24b.13

ıraK ol-: uzakta bulunmak

1.a 12b.2, 149a.2, 192a.11

1.ur 14a.1

1.ursa 5b.6

ıraK tut-: yaklaştırmamak, uzakta bulundurmak

1.106a.9

ıraKlık (رَاكَلِيك): uzaklık

1.1 160b.1

1.1la 197a.13

1.1iğindan 9b.11

ıraKraK (رَاكِرَاك): uzakça, daha uzak

1.160a.9

ırgala-(اَرْغَلَا): sallamak

1.dı 169a.8

'ıṣābe (اِصَابَة): yaraları sardıkları baş, sarğı
bağı, bant

- 1.yile 122b.11
ısfihānī (اصفهانی): İsfehan'a nisbet edilen bir sürme çeşididir. isfehan sürmesi
 1.130b.13, 147b.7
ısfīnāh (اصفناخ): ıspanak
 1.49b.11, 161b.7
ısıcak (اسیحقت): Sıcak, ısı, kızgın
 1.1a 43b.10, 48b.11, 54a.13, 144a.11, 200a.2
 ıısıcak ıısıcak: sıcak sıcak, sovmadan
 1.93b.3
 ıısıcak şu: ısıtılmış, sıcak su,
 1.yıla 39a.1, 134b.7, 209a.6
ısr-(ايسر): ısrımak, dişlemek; incinmek
 1.ur 7b.2, 143a.13, 160b.12
ısrğan (ايسر غن): kaşındırıcı bir madde ihtiva eden ot
 ısrğan dikenı: ısrğan otu dikenı
 1.8b.5
 ısrğan tohmı: ısrğan otu tohumu
 1.42b.12
ısıtma (ايسيتا): sıtm hastalığı, ateşli hastalık
 1.13b.2, 13b.3, 54a.3, 60a.7, 59b.10, 59b.11, 59b.12,
 1.dan 13b.2, 59b.8, 59b.9, 60a.6, 33b.4,
 1.lar 151a.6
 1.nun 59b.9, 60a.1
 1.sı 54b.11, 55a.1, 56a.7, 37a.10
ıslad-(ايسلاد): ıslatmak, kuru bir şeyi su ile nemlendirmek
 1.alar 34b.4, 36b.6, 38a.13, 39a.4, 55a.7, 55b.7, 86b.2, 86b.13, 87b.8, 93b.3, 148a.11, 153a.12, 164b.4, 172b.8, 209a.7
 1.up 41b.4, 51a.11, 55b.4, 86b.4, 93a.10, 94a.7, 103b.8, 114b.9, 117a.10, 117a.11, 125b.2, 125b.3, 131b.4, 132a.7, 138a.13,, 144a.11, 145a.11, 148a.3, 152b.8, 163b.10, 163b.11, 171a.9,

171a.10, 171a.12, 172a.1, 172a.4, 174b.11,
189b.6, 203a.4, 204a.10

ıslāh (اِصْلَاح): iyi bir hale koyma, iyileştirme,
düzeltme

1.1 12a.5

1.çün 87a.5, 87a.8

ıslaḥ eyle-: Düzeltmek, iyileştirmek

1.yeler 3a.3

ıslaḥ iT-: bkz. ıslaḥ eyleş

1.eler 115a.10

ıslaḥa getir-: iyi hale getirmek, iyileştirmek

1.ici 130a.8

1.mek 5a.11

1.ür 116a.1

ıslan- (اِصْلَان): ıslatılmış, suya batırılmış

1.mış 123a.4, 131b.7

ısmarla-(اِصْرَار): göndermek

1.r 30a.1

ıstılāḥ (اِصْطِلَاح): ilim sözü, tabir, terim

ıstılāḥan (اِصْطِلَاحًا): ıstılāḥ olarak

1.112a.11

ısur-(اِصْر): bkz. ısr

1.ur 112a.11

ışık (اِشْق):

çerağ ışığı: çıra ışığı

1.na 146a.11

gün ışığı: güneş ışığı

1.na 104a.1

mum ışığı: mum ışığı

1.n1 183b.8

ışla-(اِشْل): ıslanmak, yaş olmak

1.sa 159a.4

ıtırif (اِطْرِيف): etraf

1.larını 158a.9

ıtırifil (اِطْرِيفِيل): yonca

ıtrıfıl-i kebîr: helile ve balın ve başka otlarla
karılarak meydana getirdiği ilaç

1.114b.7

ıtrıfıl ma'cûnu: helile meyvesi ve balla yapılan ilaç

1. 202a.12

ıtrıfıl-i sağır: helile meyvesi kabuğu vb. otları yağ
ile yağurup bal ile kıvama getirmekle
yapılan ve muhtelif rahatsızlıklara iyi
gelen macun şeklinde bir ilaç

1. 96b.11, 120b.4, 121b.1, 203b.10

ıttısā' (اِتْسَاع): bollaşmak, genişlemek

1.1 170a.12

-i-

i.: ve ile....(>)

i.78a.9, 78b.12, 79a.4, 79a.5, 79a.13, 79b.3,
79b.12, 80a.7, 80a.9, 80b.13, 81a.2, 81a.7,
81b.1, 81b.2, 81b.5, 81b.10, 81b.12, 82a.6,
82b.3, 82b.6, 82b.7, 82b.12, 82b.13, 83a.7,
83a.12, 83b.4, 83b.7, 84a.5, 84a.9, 84b.9, 84a.10,
84b.11

(i-) (. |)

1. imek fiili (cevheri fiil)

i.miş 3a.8

2. olmak

i. dügi 127b.3

ibaret (عِبَارَات): bir veya birkaç şeyden meydana gelmiş
i.87b.9

ibn-i ali (ابْنِ عَلِي): bkz. ibn-i sina
i.150b.4

ibn-i baytār (ابْنِ بَيْطَار): Ölm. 1248, Şam. Ortaçağ
İslam bilgini olup bitki ilmi
ve tıbbi bilgiler üzerinde
derin bilgisiyle tanınmıştır.

i.143a.5

ibn'l-hişame: (ابْنُ الْحِصَامَةِ) ?

i.104a.13

ibn-i māsūyā (ابْنُ مَسُودَا): ?

i.42b.9

ibrişim (اِبْرِشِم): kalınca bükülmüş ipek iplik

i.ile 99b.1, 141a.7

ibtidā (اِبْتِدَا): başlangıç, başlama; ilk

i.77a.6

i.dur 32a.9

i.gıda 131b.1

i.sı 32a.11

i.sında 78a.13, 81b.5, 131b.3, 133a.5, 150a.11,
185a.8, 185a.12, 185b.13, 186b.3, 210b.12

i.sından 102b.4

ibtidā-yı āb (اِبْتِدَائِي آب): gözde sulanmanın
başlangıcı

i.a 79b.12, 81a.8, 82a.8, 85a.3

icābet (اِجَابَت): uyma, bir isteği yerine getirme

icābet eyle-: uymak, yerine getirmek

i.rse 39b.7

ictima' (اِجْتِمَاع): toplanma, birikme

i.10b.11

ictinab (اِجْتِنَاب)

ictintāb eyle-: sakınmak, çekinmek

i.yeler 14a.13

ictināb iT-: bkz. ictinab eyle

i.e 17a.4

i.seler 12a.5, 110b.13, 198b.10

iç (اِچ): içeri, iç iç kısım, dahili

i.27b.7, 62b.1, 99a.1

i.i 25b.8, 38b.2, 67a.11, 98b.3, 121b.12

i.inde 2a.8, 10a.13, 18a.9, 20b.12, 23a.8, 24b.10,

i.ine 18a.8, 18a.9, 23a.1, 35b.4, 37b.1, 43a.7,
 43b.9, 45b.6, 45b.6, 47a.3, 86a.2, 89b.9, 94a.5,
 94a.8, 96b.3, 98b.13, 99a.2, 100a.9, 104a.11,
 105a.7, 109b.6, 116b.7, 120a.8, 122a.1, 122a.9,
 122a.13, 122b.1, 122b.9, 123a.7, 123b.1, 123b.8,
 124a.13, 124b.7, 132a.6, 132b.8, 141a.13,
 144a.13, 144b.8, 145a.12, 147a.7, 147b.4, 153b.7,
 153b.8, 153b.13, 164a.5, 166a.13, 166b.1, 168a.4,
 173b.1, 182b.8, 187b.12, 197b.3, 204a.1, 209a.8,
 210a.7

i.ini 100b.12, 109b.5, 121b.13, 123a.11, 159b.1,
 bādām içi: bademin kabuğu kırıldıktan sonra çıkar
 meyvesi

i.ni 51b.13,

i.le 56a.3

gülnār içi: narçiçeği içi

i.ni 55a.8

ḥabbetü'l hażra içi: çitlenbik tenesi içi

i.ni 52a.1

ḥıyār içi: salatalığın içi, hıyarın iç kısmı

i.in+035a.9

ḥıyārşenber içi: hint hıyarı içi,

i.le 54b.13

ḥıyār tohumı içi: salatalık çekirdeğinin içi

i.ni 35b.8

kabağun içi: kabak içi

i.104b.12, 108b.1, 108b.13

i.ni 147b.5

kaḫule-i kibār içi: zencefilgillerden, sıcak iklimlerde
 yetişen ıtırılı bir bitki tohumunun içi

i.ni 154a.2

koz içi: ceviz içi

i.ni 122a.1

köknar içi: köknar çamında yetişen meyvenin içi

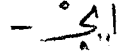
i.ni 51b.13

mārūl içi: marulun iç yaprakları

i.39a.2

tatlu kabak tohmı içi: balkabağı çekirdeğinin içi

i.ni 35b.8

iç- () : içmek, sıvı bir maddeyi veya suyu yutmak

i.dügi 49a.4

i.e 59a(1).4, 120a.3

i.eceklerdür 59a.(1).3

i.eler 16b.13, 37b.11, 38a.4, 38a.9, 38b.1, 38b.6, 43a.7, 45b.9, 47a.5, 48b.11, 48b.13, 57a.13, 57b.2, 58a.7, 73b.9, 184b.10, 198b.11, 198b.12

i.erse 39b.3, 57b.2, 58a.8, 59a(1).12, 129b.7

i.meye 209b.2

i.meyecek 58a.9

i.miş 96a.3

i.se 59a.(1).12

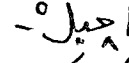
içerü () : iç, iç taraf, içeriye doğru

i.18a.3, 24b.11, 29a.4, 49b.1, 66b.1, 68a.6, 98b.1, 98b.10, 114b.13, 121a.6, 123b.6, 187b.12, 187b.13, 194b.3, 201a.13

i.dendür 66a.8

i.sinde 195a.6

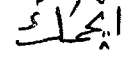
i.sine 157b.6

içil- () : içilmek

i.58a.5

içir () : sıvı bir şeyi içmeyi sağlamak

i.üp 49b.

içmek () : içmek, sıvı bir şeyi içmek

i.41a.8, 46a.4, 71b.2, 89b.7, 129b.7, 134b.11, 137a.7, 137a.10, 162.1, 203b.4

i.de 186b.6

i.den 14b.7, 41a.12, 89b.1,

i.dür 137a.8

i.inde 156b.1

- içreki** (**اِخْرَكِي**): içindeki, içerideki
i.18a.2, 23b.9, 83a.3, 132b.9, 132b.9, 176b.10,
177a.13
- içün** (**اِيجُون**): 1. için, uğrunda, hakkında
i.4a.13, 4b.6, 187b.6
i.dür 24b.5, 63b.5, 63b.6, 73a.13
2...diye gayesiyle
i.3a.8, 17b.6, 17b.10, 21a.5, 27b.4, 162b.3,
173a.13, 187b.6
- içür-** (**اِيجُرْ -**): içirmek, içilecek bir maddeyi içmesini
sağlamak. bkz. içir
i.eler 38b.3, 39a.1, 49b.6, 49b.9, 55a.1, 56a.5,
56a.6, 58a.10, 58b(1).9, 60a.10, 60b.7, 105a.5,
105a.8, 112b.6, 121a.13, 148b.5, 156a.9, 189b.2,
189b.5
i.üp 49b.5
- idhāl** (**اِدْهَال**): idhal ol-: girmek, dahil olmak
i.maya 16b.6
- idmān** (**اِدْمَان**): idmān eyle-: cimnastik yapmak
i.meye 15b.13
- idrak** (**اِدْرَاك**): Anlama, anlayış
i.63a.9
idrāk iT-: anlamak, kavramak
i.e 27a.7
i.mez 191a.10
i.se 196b.5
- idrāk o lun-**: anlaşılmak
i.ur 29b.5
- idrār** (**اِدْرَار**): idrār iT-: bevl etmek, içmek
i.ici 203a.7
- ifrāt** (**اِفْرَاط**): aşırılık, gereğinden fazla olma
i.11a 36a.7, 106a.3, 124b.10, 125a.4, 146b.1,

i.ındandur 128a.6

ifzāc (اِفْضَاع): yarayı ağızının veya içinin yarılıp
açılması veya suyun süzülüp akması

ifzāc iT-: yarayı açmak, iltihabını çıkarmak

i.e 168a.9

igen (اِيْگِنْ): pek, çok

i.22a.8, 114a.9, 135a.2, 155a.2, 184a.5

igne (اِلْنِه): ucu sivri, iplik geçirilebilen, acu sivri
araç

i.95b.2, 98b.1, 98b.9, 98b.13, 99a.5,

i.nün 98b.1, 99a.8

i.si 99a.2

i.ye 98b.10

i.yi 98b.4, 99a.1, 99a.3, 99a.6

i.yile 98b.10, 175b.4

ihtilaf (اِخْتِلَاف): anlaşmazlık, uyuşmazlık;
ayrılık

i.20a.2, 80b.10, 150a.10, 180a.12, 180b.2, 180b.9,

i.1n+0 6b.6

ihtimāl (اِخْتِمَال): beklemek, ummak

ihtimāl eyle-: beklemek, ummak

i.mez 72b.5

ihtimāl iT-: beklemek, ummak, düşünmek

i..eyidi 20b.5

i.meye 16b.4

ihtirāk (اِحْتِرَاق): yanma yanma gibi acı verme

i.110b.8

i.ından 182b.7

ihtirāz (اِحْتِرَاز): sakınmak, korunmak, çekinmek

ihtirāz eyle-: sakınmak, korunmak, çekinmek

i.yeler 58b.(1).4 (bkz. ihtiraz iT-)

ihtirāz iT-: bkz. ihtiraz eyle

i.e 24b.9, 48a.1, 58a.6, 203b.2, 209b.2

i.ler 16a.13, 53b.1, 89a.13, 101a.11, 116a.12,

146b.10, 158b.3, 197b.3

i.mekdür 69b.7

i.megile 184a.13

i.meyeler 186b.5

ihtirāz itdür-: sakındırmak, çekindirmek

i.eler 129a.12

ihtiyāc (اِحتِیَاج):

ihtiyac olun-: gerekmek, lüzumlu olmak

i.ur 15b.8

ihtiyār (اِخْتِیَار): seçme, tercih etme kabiliyet

i.suz 150b.8

ihtiyāt (اِخْتِیَاط): sakınma, tedbirli davranma

i.162b.3, 178a.12

i.dur 94a.3, 104a.8

ihtiyāt eyle-: sakınmak, tedbirli davranmak

i.yeler 137b.13

ihtiyāt iT-: bkz. ihtiyat eyle-

i.eler 141a.1, 162b.1

i.meyeler 124a.10, 190a.10

ihtiyāt-ı erzāni: gerekli ihtiyat

i.31b.13

ihvan (اِخْوَان): eş dost

i.1 2b.7

iken (اِیْکِن): iken

i.188b.1

iki (اِکِی): iki, iki sayısı

i.11a.4, 13a.10, 17a.9, 17b.6, 18a.1, 18a.2, 18a.3,
18a.4, 18a.13, 20b.8, 20b.12, 21b.6, 23a.2,
23a.6, 23a.7, 23a.8, 23a.11, 24a.7, 24a.11,
24b.10, 24b.11, 25b.3, 25b.8, 26a.2, 26b.2,
26b.4, 26b.5, 26b.6, 27a.3, 27b.6, 28a.2, 28a.8,
28a.10, 28b.2, 28b.8, 29a.1, 29a.2, 30b.4,
30b.5, 30b.6, 30b.7, 30b.13, 31a.9, 31b.2,
31b.10, 32a.6, 32a.8, 32a.11, 32b.3, 34a.9,
36b.2, 38a.2, 42a.13, 42b.1, 42b.6, 42b.13,
43a.1, 43a.2, 44a.8, 44a.10, 44b.6, 46a.3,

46b.3, 47b.9, 48a.8, 48b.13, 50b.7, 51a.11,
51b.5, 53a.13, 54a.10, 54a.12, 54b.13, 56a.4,
58b.(1).8, 59a.4, 59a.5, 59b.1, 59b.13, 63b.1,
63b.10, 65a.13, 66a.8, 66a.5, 69a.7, 74a.12,
74b.8, 75a.4, 90b.5, 92b.6, 93b.5, 93b.8, 94b.6,
95a.2, 95a.4, 95a.6, 97b.6, 98a.11, 98b.5,
98b.6, 98b.10, 98b.12, 99b.5, 99b.6, 100a.4,
100a.5, 101a.10, 102a.4, 102a.6, 102b.2, 103b.6,
103b.13, 105a.9, 105a.10, 106b.1, 106b.2,
106b.3, 106b.7, 106b.10, 106b.13, 107a.12,
107b.2, 107b.5, 111a.5, 111b.2, 111b.9, 111b.12,
112b.11, 115b.5, 116a.3, 116b.13, 117a.1,
117b.12, 118a.6, 118b.1, 119a.10, 125a.13,
125b.1, 126b.6, 127a.4, 127b.10, 129a.4,
129b.10, 130a.9, 130b.5, 131a.1, 131a.12,
131b.2, 133a.2, 138b.9, 138b.10, 139a.4, 140a.4,
142b.5, 142b.11, 143a.1, 143a.2, 144a.8, 144b.4,
144b.13, 146a.2, 146a.4, 146a.9, 147a.1, 148a.1,
150b.6, 151a.4, 151a.9, 152a.7, 153a.7, 158b.8,
159a.6, 160a.6, 160b.3, 162a.8, 163a.6, 163a.6,
163a.12, 164a.2, 164a.11, 165a.5, 165a.8,
166a.2, 166a.10, 167a.3, 167b.5, 167b.10,
168a.2, 168a.13, 168b.11, 168b.12, 169a.8,
169b.11, 171b.6, 171b.7, 171b.9, 171b.10,
172b.2, 173b.8, 173b.9, 173b.10, 175a.5, 175a.6,
175a.7, 175a.7, 175a.8, 175a.11, 177a.5,
177a.11, 178b.5, 181b.7, 183b.5, 183b.6, 185a.4,
186a.3, 186a.8, 186a.11, 187a.7, 187b.5, 189a.8,
190a.2, 190b.2, 190b.10, 193b.4, 194b.6,
194b.13, 195a.1, 195a.11, 195b.11, 196b.10,
196b.11, 197a.4, 197b.5, 202a.2, 202a.3,
202b.12, 204b.8, 205a.7, 205a.12, 205b.2,
205b.8, 205b.11, 205b.13, 206a.2, 206a.3,
206a.6, 206a.12, 206b.3, 206b.3, 206b.8,
207a.10, 207b.6, 207b.12, 208a.1, 208a.8,

208a.11, 208b.1, 209a.2, 209a.10, 209b.4,
209b.10, 210b.11, 211a.8, 211a.13, 211b.8,
211b.12, 211b.13, 212a.4, 212a.8

i.den 175b.9, 179a.2, 192a.2, 192b.3,

i.dür 63b.5, 63b.8

i.si 8b.13, 13a.10, 18a.13, 18b.4, 18b.12, 22a.11,
28b.3, 31b.4, 32a.9, 46a.3, 126b.6, 136b.9,
177a.9, 181b.8, 182a.3, 192b.2

i.sinden 18b.7, 29a.12, 95b.10

i.sine 23a.9

i.sin : 48a.4, 102a.2, 107b.6, 154a.2

i.sini 24b.7, 38b.10, 118a.6, 150b.6, 153b.8,
180a.6, 186a.7

i.sinün 21b.6, 29b.2, 30b.5, 44b.5, 162a.11,
166a.5, 181b.9, 202.4

iki buçuk: iki tam, bir yarım

i.46b.8, 48a.9, 145a.1, 163b.1, 185a.1, 185a.7

iki yüz: iki yüz sayısı

i. 59a(1).5

iki yüz yetmiş: iki yüz yetmiş sayısı

i.20a.9

on iki: on iki sayısı

i.168b.4, 185a.12, 206b.3, 210a.4, 210b.2, 210b.13,

otuz iki: otuz iki sayısı

i.90b.5, 92a.2, 164a..3

yetmiş iki: yetmiş iki sayısı

i.168b.5

ikileyin (اِكْلَيْن): iki kez, iki defa

i.85b.10, 99b.13, 148a.3

ikinci (اِكْنِي): ikinci, birden sonra gelen sıra

i.6b.2, 8a.5, 12a.6, 12b.13, 15b.3, 17b.7, 22a.2,
22a.6, 23b.7, 24a.1, 24b.3, 25a.12, 25b.10,
32a.5, 32a.7, 32b.10, 32b.12, 33b.9, 34a.1,
35b.10, 35b.12, 40a.3, 40b.5, 41b.7, 46a.9,
47a.9, 49a.10, 56a.13, 58a.13, 60a.1, 61a.4,

62a.1, 62b.6, 62b.7, 63a.5, 63b.3, 64b.9, 65b.4,
 65b.13, 66a.5, 67a.3, 69a.4, 69a.9, 69b.7,
 72b.1, 73a.11, 73b.9, 74a.11, 74b.5, 74b.7,
 74b.10, 75a.7, 76a.8, 76a.10,, 76b.10, 76b.12,
 77a.2, 77a.9, 77a.11, 77b.4, 77b.6, 77b.9,
 77b.13, 78a.1, 78a.4, 78a.8, 78a.9, 78b.7,
 78b.10, 78b.11, 79a.8, 79a.9, 79a.13, 79b.5,
 79b.8, 80a.1, 80a.3, 80a.11, 80a.13, 80b.9,
 80b.13, 81b.1, 81b.2, 81b.6, 81b.7, 81b.12,
 82b.11, 82b.12, 83a.1, 83a.6, 83a.9, 83a.12,
 83b.3, 83b.7, 84a.6, 84b.9, 85a.2, 85b.7, 86a.3,
 90b.9, 91b.3, 91b.13, 92b.10, 93b.10, 94a.9,
 94b.7, 94b.10, 97a.2, 98b.12, 98b.13, 99a.5,
 101a.11, 104b.8, 105b.9, 107b.6, 108b.11,
 113b.8, 113b.11, 115b.5, 117b.10, 118b.2,
 118b.5, 125a.1, 125a.7, 125b.9, 126a.6, 126b.9,
 126b.12, 127a.1, 127a.3, 127a.5, 127b.10,
 127b.13, 128a.4, 128a.8, 128b.10, 129a.5,
 129a.7, 130a.10, 137b.1, 143b.2, 144a.3, 144a.4,
 146a.7, 147a.13, 150b.10,, 150b.11, 151a.2,
 151a.8, 151a.11, 151b.3, 155b.6, 156b.3, 157a.5,
 157b.8, 159b.9, 160a.8, 160a.12, 160b.6,
 161a.12, 162a.10, 163b.11, 164b.3, 165a.8,
 166a.4, 168a.4, 169b.12, 170a.8, 170b.4, 172a.4,
 172b.1, 172b.5, 172b.10, 174a.13, 176a.4,
 176a.11, 177a.12, 177b.4, 181a.2, 181b.6,
 183a.12, 183b.6, 187b.7, 189b.5, 191b.1, 192b.7,
 193a.6, 194a.1, 194a.3, 194a.7, 194a.11, 194b.2,
 195a.11, 195a.12, 195b.13, 196b.13, 197a.6,
 197a.10, 198a.7, 200a.9, 201b.7

i.nün 137b.8

i.sine 111b.13

ikişer (): ikişer, iki iki olacak şekilde

i.90a.9, 92a.12, 97a.11, 103a.13, 103b.7, 116a.6,
 126b.7, 130b.8, 142a.8, 142a.13, 142b.6, 208b.12

ikiz (اِكْز): iki adet, ikisi bir arada

i.18a.13

iklîl-i melik (اِكْلِيلُ مَلِك): bir tür kokulu yonca, koç boynuzu,
kroton tohumu

i.43b.2, 59a.5, 75a.13, 76b.7, 101b.1, 131b.5,
139a.12, 144a.12, 159a.3, 200a.5, 212a.1

iklîli's-sevdâ (اِكْلِيلُ السَّوْدَا): göz karasının kenarı

i.157a.10.

iklîm (اِقْلِيم): bir yerin hava şartları

i.inün 68a.11

'ikrû'z-zeyt (عِكرُ الزَّيْت): zeytinyağı tortusu

i.83a.2

iktizâ (اِقتِضَا):

iktizâ eyle-: gerekmek, lüzumlu olma,

i.di 28a.12

ilâ (اِلَى): ...ye, ...ya kadar; dek, değin

i.194a.4

'ilâc (اِعْلَاج): ilaç, hastalıkları tedavi etmek için
kullanılan maddelerin genel adı

'i.34a.3, 35a.1, 35a.4, 40b.7, 42a.5, 52b.11, 70b.8,
93b.9, 94a.13, 95b.1, 95a.13, 104b.4, 112a.5,
120b.9, 123a.8, 135a.9, 135b.8, 151a.1, 151a.3,
155a.4, 161b.6, 169b.5, 179b.7, 201b.1

'i.a. 156a.11, 167a.13, 182b.13, 183b.2, 183b.8,
184a.3,

'i.dan 108a.10

'i.dur 172a.7, 172a.10

'i.1 36a.3, 39b.1, 40a.8, 45a.9, 46a.13, 47a.1,
47b.2, 48b.3, 49b.1, 50a.11, 50b.1, 50b.2,
50b.5, 51a.1, 51a.9, 51b.8, 51b.9, 52b.3, 53a.4,
53b.4, 58b.8, 59a.12, 57a.3, 57a.10, 60a.5,
60b.4, 61a.7, 69a.2, 70a.7, 70b.7, 71b.11,
92a.6, 93a.3, 93a.8, 93b.12, 95a.2, 96a.2,
96b.7, 97b.8, 98a.1, 100a.11, 101a.7, 103a.1,
104a.5, 105a.2, 105b.10, 107b.8, 108b.2, 108b.3,

109b.3, 110a.7, 110a.11, 110b.8, 111a.12,
 112a.2, 112b.2, 113a.1, 113b.2, 114a.2, 114b.3,
 115a.9, 115b.6, 115b.10, 116b.8, 117a.5, 118a.1,
 119a.1, 120b.3, 121a.11, 123b.3, 124b.12,
 125a.11, 128b.4, 128b.11, 134b.4, 135a.5,
 136b.7, 136b.12, 137b.13, 139b.2, 140a.6,
 140a.7, 140a.8, 140b.7, 144a.1, 144a.5, 144b.1,
 145a.9, 145b.9, 146b.3, 150a.12, 152a.4, 152b.2,
 154a.10, 155a.9, 155b.8, 156a.4, 158a.4, 159b.7,
 160a.5, 162a.12, 165a.10, 165a.11, 165b.1,
 165b.2, 165b.2, 165b.11, 166a.7, 166a.10,
 166a.12, 167a.10, 168a.7, 171a.6, 172a.8,
 173a.8, 174b.7, 176b.2, 191a.1, 193b.9, 193b.12,
 195a.8, 196a.10, 196a.11, 196b.4, 196b.7,
 197b.1, 197b.7, 198a.3, 198a.4, 198b.8, 199b.5,
 199b.11, 200a.1, 200a.6, 201a.8, 202a.10,
 203a.1,

‘i.1dur 51b.10, 193b.10, 201.8

‘i.1la 2b.3, 5a.4, 91b.13, 111b.9, 159b.10, 162b.9,
 171b.4,

‘i.1n+: 32b.11, 32b.12, 32b.13, 33a.2, 33a.3

‘i.1na 71a.9, 72a.8, 114b.3, 150a.3, 150a.4, 169b.10

‘i.1nda 70a.3, 75b.3, 111b.8, 124b.13, 125a.8,
 129b.10, 132a.10, 135a.8, 135a.12, 136b.11,
 137a.3, 144a.7, 144b.2, 146b.1, 155a.4, 159a.9,
 159a.13, 162a.13, 162b.4, 166a.8, 198a.3

‘i.1ni 2a.9, 32b.10, 35b.11, 41b.6, 46a.7, 50a.7,
 51b.3, 90b.4, 90b.8, 90b.9, 90b.10, 90b.11,
 90b.13, 91a.1, 91a.2, 91a.3, 91a.4, 91a.5,
 91a.6, 91a.7, 91a.8, 91a.9, 91a.10, 91a.11,
 91a.3, 91a.4, 91a.5, 91a.6, 91a.7, 91a.8, 91a.9,
 91b.1, 91b.2, 91b.3, 91b.4, 91b.5, 92a.3,
 92b.11, 93b.4, 94b.1, 95b.12, 96b.1, 100a.8,
 100b.5, 102b.8, 103b.10, 104b.6, 108b.11,
 109a.9, 109b.8, 110a.3, 110b.3, 111a.8, 112a.8,

112b.8, 113a.8, 113b.9, 114b.12, 115b.4, 116b.4,
 117b.1, 118a.13, 120b.1, 121a.1, 125b.8, 125b.9,
 125b.10, 126a.2, 126a.3, 126a.4, 126a.5, 126a.6,
 126a.7, 126a.8, 125b.12, 125b.13, 126a.1,
 137b.2, 139b.10, 145b.12, 150a.5, 150b.7,
 154a.6, 155b.2, 156b.3, 156b.4, 156b.5, 156b.13,
 159b.7, 159b.8, 162a.8, 169a.1, 170a.11, 171b.3,
 176b.5, 191a.11, 191b.3, 191b.4, 191b.5, 191b.8,
 191b.9, 198a.5, 199b.13, 202b.12, 203a.9

'i.ının 186b.6

'i.lar 71b.13, 104b.13, 175a.13,

'i.lara 184a.7

'i.ları 71b.12,

'i.larıla 138a.10

'i.larında 70b.4

'i.larından 106a.4

'i.larla 168b.13

'i.ün 135b.9

'ilâc-ı kâmil: iyi ilaç

'i.dür 125b.4, 205a.1

'ilâc-ı şavâb (): doğru ilaç

i.169b.13, 184b.3

ile (إِله، إله): ile, birlikte, beraber

i.3b.10, 4a.12, 8a.6, 13a.11, 14a.9, 15a.7, 16a.7,

18a.8, 18b.1, 19a.5, 19.1, 20b.2, 20b.13, 41b.2,

45a.11, 50b.6, 54a.7, 54b.11, 57a.4, 71a.8,

72a.12, 93a.6, 96b.9, 98a.12, 135b.13, 136b.13,

172a.7, 199a.2

ile T-: (الذ، الذ): götürmek, ulaştırmak

i.dügi 178a.7

i.eler 75b.4, 105b.5, 108b.6, 111a.13, 190a.3,

i.meyeler 5b.1

i.üp 189a.4

iledibil-(إلبي، إلبي): götürebilmek, ulaştırabilmek

i.eler 180a.11

- iletmek (^{٥١٥١}التَّمْلِكُ): götürmek, ulaştırmak
i.188b.6
- ilerü (^{٥١٥٢}الرَّوْءُ): ileri, öte
i.27a.12, 187a.2
i.gi 27a.8, 29a.11
- ile'l-beyāz (^{٥١٥٣}إِلَى الْبَيْضِ): beyaza kadar
i.194a.5
i.1 200a.10
- ilel-humreti (^{٥١٥٤}إِلَى الْحُمْرَةِ): kızılığa kadar kırmızıya kadar
i.194a.6, 200a.8
- ile's-sevād (^{٥١٥٥}إِلَى السَّوَادِ): siyahlığa kadar
i.194a.5, 200a.9
- ile's-şufreti (^{٥١٥٦}إِلَى الصُّفْرِ): sarılığa kadar
i. 194a.4, 200a.9
- iley (^{٥١٥٧}إِلَيْهِ): huzur, ön, kat, yan, karşı taraf
i. inde 27b.7, 64a.12, 64b.1, 66b.9, 181a.6, 182b.5,
187a.4, 192b.13, 193a.8,
i. indedür 22a.13, 62a.5, 62a.7, 63a.13, 66b.11,
67b.1
i. inden 32b.3
i. ine 181a.11, 182b.9, 199b.11
- ilham (^{٥١٥٨}إِلْهَامٌ): gönle doğan şey
i. 11adur 3b.3
- ilik (^{٥١٥٩}إِلْكٌ): oğlak iligi: keçi yavrusunun kemiğinin içi, sıvısı
i. ni 50a.4
- iliş-(^{٥١٦٠}إِلْتِصَافٌ): yaklaşmak, yanaşmak
i. ür 149b.2
- illā (^{٥١٦١}إِلَّا): mutlaka, bihlassa ancak, yalnız
i. 5b.7, 81a.9, 90b.7, 134b.13, 152b.10, 157a.13,
157b.6, 158a.2, 158b.9, 158b.13, 159a.12, 161b.9,
164b.11, 166b.9, 169a.13, 172a.11, 175b.1,
177a.5, 179a.8, 181a.6, 182b.12, 188b.1, 190a.5,
193b.11, 194b.3, 195a.9, 198a.2, 199a.9, 201a.1,
202a.5,

• / س
 'illet (عِلّت): hastalık, rahatsızlık

'i.3b.4, 4a.13, 5a.3, 6a.2, 14b.9, 45b.11, 47a.10,
 60b.2, 61a.1, 68b.1, 80b.2, 93a.4, 93b.1, 94b.9,
 95b.4, 95b.13, 100b.13, 102b.11, 103a.9, 104a.2,
 104b.12, 111a.9, 112b.1, 113b.6, 114a.5, 114a.8,
 114b.2, 118b.1, 120a.7, 125a.4, 135b.2, 136a.2,
 139b.1, 143a.10, 143b.10, 146a.2, 150a.11,
 150b.9, 161b.12, 167a.3, 167a.6, 167b.10,
 169b.11, 171a.4, 171a.7, 172b.5, 177b.10,
 189a.3, 193a.3, 197b.6, 198b.6, 198b.7, 198b.12,
 199b.4, 201a.3, 201a.4, 201a.7, 201a.5, 201a.6,
 201a.7

'i.de 47b.2, 168b.3

'i.den 93a.13, 167a.8, 167a.9

'i.dür 92b.11, 97a.6, 102b.10, 109a.9, 109b.9,
 112a.9, 112b.9, 113a.9, 113b.9, 115b.4, 116b.4,
 121a.1, 145a.3, 150b.8,

'i.e 92a.5, 93a.3, 93b.5, 97a.6, 100a.10, 121b.9,
 125a.2, 134a.6, 145b.12, 151a.8, 151b.13,
 155b.13, 167a.7, 167b.1, 167b.2, 167b.9, 169a.11,
 170b.1, 172b.2, 175a.13, 176b.8

'i.ai 91b.7, 91b.12, 92b.2, 93a.1, 101a.5, 102a.9,
 103a.7, 109b.2, 112a.3, 117a.3, 124b.8, 125a.2,
 125b.11, 133a.9, 137a.2, 145a.3, 155a.11, 161b.2,
 167a.8, 167a.10, 169b.12, 174a.2, 187a.2, 198b.7,
 202a.2

'i.idür 109b.12

'i.ile 202a.2

'i.in+Ø113b.7

'i.indendür 142a.2

'i.ine 76a.5, 77a.2, 79a.3, 80a.12, 85a.7, 134b.3,
 154b.2, 174a.5, 206a.5, 208a.3

'i.ini 76b.7, 77b.8, 79a.10, 79b.9, 81b.8, 84a.2,
 84a.11, 111b.8, 123a.5, 138b.8, 139a.7, 155a.5,
 155b.6, 156b.9, 156b.10, 166b.6, 167b.8, 169a.11,

170a.9, 174a.1

'i.inün 80b.1, 90b.9, 90b.10, 91a.2, 91a.3, 91a.8,
92b.10, 93b.4, 100b.4, 102b.8, 109b.8, 110a.3,
111a.7, 113b.8, 115b.3, 116b.3, 125b.9, 125b.12,
126a.2, 145b.11

'i.ler 26a.6, 68b.1

'i.lere 4a.1

'i.lerini 191a.10

'i.lerün 90b.3, 134b.9

'i.ün 60b.10, 74b.4, 90b.8, 92a.1, 92a.3, 92a.6,
92a.8, 93a.11, 93b.12, 94b.6, 102b.4, 102b.6,
103b.10, 104a.5, 109a.2, 112a.8, 117b.6, 118a.12,
121a.9, 125a.6, 137b.2, 145a.8, 146a.10, 146a.10,
146a.12, 150a.5, 161a.3, 165b.10, 166a.12,
167a.10, 168a.2, 168a.2, 168a.7, 170b.2, 173a.3,
176b.12, 177b.3, 177b.3, 183a.4, 192a.11, 192b.6,
192b.9, 193a.8, 193b.3, 196a.5

'illettü (عَالِي): hastalıklı, hasta olan

'i 44a.2, 104a.1, 111a.11, 177b.13

'ilm (عِلْم): ilim, bilgi, irfan

'i.2b.10, 3a.1, 5a.12

'i.inde 3a.6

'i.inün 6a.12

'i.ün 2b.7

'i.üyile 180a.2

'ilm ehli: âlim, bilgi sahibi

'i.2b.10

'ilm-i tıb: tıb ilmi, tabiplik bilgisi

'i.4a.7, 4a.9

ilmek (اَلْمَك): dikmek, bitiş-tirmek

i.88b.1

iltihab (اَلْتِهَاب): vücudu bir tarafına kan hücumuyla,
oranın şişip kızırması, yanğı

i.110b.11

iltişāk (اَلْتِصَاق): bitişme, iki organın birbirine

bitişmesi, yapışması

i.90b.10, 93b.4, 93b.5, 93b.12

imdi (اِندِي): şimdi, artık

i.3b.10, 3b.11, 4b.13, 4b.8, 14a.3, 14b.2, 14b.2,
16a.4, 24b.6, 66a.8, 73a.2, 136a.1, 137a.9,
137b.3, 167a.8, 184b.3

imtidāduha (اِئْتِدَادُهَا): uzama, uzanma, uzun sürme

i.194a.3, 194a.4

imtiḥān (اِمْتِحَان): deneme, sınama, imtihan

i.184a.4

imtilā (اِئْتِلَا): dolgunluk, kan toplanma

i.52a.4, 69b.8, 69b.7

i.dan 58b.6, 194b.6, 195a.8

i.nun 118b.12,

i.sı 137a.12, 137a.13

i.sından 89b.1, 146a.13

i.yıla 89b.6, 129b.4

in (اَيْن): bu

i.204a.4

in- (اِنْ-): 1. inmek, yukarıdan aşağı doğru akmak

i.e 203b.2, 203b.8

i.en 80a.7, 84a.12, 125a.5, 210b.13

i.er 22b.1, 22b.9, 24a.1, 24a.2,, 27b.2, 32b.7,
64a.2, 72b.11, 72b.12, 74b.7, 83a.8, 124b.11,
130a.3, 152b.13, 178b.7, 181b.2, 188b.11,
188b.13

i.miş 180b.5, 195a.2

i.mişdür 28b.8, 64b.6, 183a.9

i.üp 188b.4

2. kaplamak, yer tutmak, geçmek

i.dügi 178b.13, 201a.11

i.düğine 78a.1, 81b.11, 83a.1, 106b.10, 142a.10,
169a.2, 186a.1, 186a.5

i.düğini 209b.3

i.düğünü 78a.13, 170a.11, 172a.8, 176b.5, 181a.6,

181b.4, 181b.5, 186b.6

i.en 85a.10

i.er 66a.1, 72b.1, 181b.1, 185b.2, 185b.10,

i.erse 159a.10

i.se 137a.12, 180a.4

ine ine: tedricen bir duruma girmek

i.181a.8

inbisāt (انبساط): yayılma, genişleme, açılma,
ferahlık

i.31b.8

i.1 28a.4

i.ün 28a.4

ince (انج): ince, kalınlığı az

i.68b.5, 88b.12, 89a.12, 90a.2, 98b.9, 153a.1

i.dür 65a.6

incecük (انجلى): çok ince, daha ince

i.22b.9

incerek (انجرك): oldukça ince, daha ince

i.124a.12

incin-(انجن): ağrıtmak, sızlamak

i.e 36b.5

i.meye 73b.8

i.ür 100a.11

i.ürlerse 37b.8

incir (انجیر): bir çeşit tatlı meyve

ķuru incir: kurutulmuş incir

i.54b.4, 96a.9

ici T-: (انجد-): ağrıtmak, sızlatmak, dokunmak

i.89b.9, 147a.9

i.üp 96b.3

i.ür 166b.12

incü (انجو): inci, kabuklu deniz hayvanlarının
içinden elde edilen beyaz renkli süs taşı

i.139a.4, 144b.9, 144b.13, 150a.9, 153a.5, 163a.4,

165a.3, 167b.4, 181a.2, 206a.11, 206b.3, 207b.8,

211b.5, 212a.10

delinmedük incü: işlenmemiş, delik açılmamış inci

i. 90a.9, 106b.13, 138b.9, 207a.2, 205a.12

deliksiz incü: bkz. delinmedik incü

i.103a.12

indi (**اِنْدِي**): şimdi

i.169a.10, 186b.9

indür-(**اِنْدُرْ**): 1. kabaran bir şeyi eski haline
getirmek

i.e 107b.11

2.boşaltmak, tahliye etmek

i.eler 169a.10

i.mekde 188b.6

i.ürür 78b.4

'inebiyye (**عِنْبِيَّة**): gözün üçüncü tabakası

'i.62a.4, 63b.13, 174a.2, 174a.7, 174b.3, 178a.2,
178a.4, 178a.11, 179b.6

'i.nün 62a.2, 66a.3, 66a.9, 66b.4, 160b.5, 166a.7,
170a.8, 170a.13, 172b.2, 176a.6, 176b.10,
177b.12, 178a.13, 178b.3, 178b.4, 178b.6, 178b.8,
178b.11, 179a.7, 179b.2, 188a.12, 188b.1

'i.si 67b.5

'i.ye 170a.9, 170a.10, 178a.9

'i.yile 179b.3, 180a.10

'inebü's-sa'leb (**عِنْبُ لَسْلَب**): it üzümü, tilki üzümü

i. 34a.13, 54b.10, 54b.12, 55a.4, 69a.13, 164b.8

inḥilālū'l-ferd (**اِنْخِلَالُ الْفَرْد**): ferdin çözümü

i.201b.8

inḥirāk (**اِنْخِرَاق**): yırtılma, yırtık olma

i.157b.11

inḥi at (**اِنْخِاط**): düşme, aşağı inme, şişin inmesi

i.102a.10, 136a.6

i.da 34b.11, 102a.9

i.11a 161b.11

inḥi 'āduhā (**اِنْخِاْ دُحَا**): onun bağlanması

- i.194a.6, 194a.8
 inkıbāz (انْقِبَازٌ): büzülüp toplanma, çekilme
 i.1 28a.4
 i.un 31b.11
 inkılabu's-şa'r (انْقِلَابُ الشَّعْرِ): saç dönmesi kılın ters
 bitmesi
 i.100a.10
 inkışār (انْقِصَارٌ): kırılma
 i.195a.3
 inmek (انْحَدَرَ): inme, akma, uzuvlara her hangi bir
 madde akma
 i.68b.1,
 i.den 130a.4, 133b.7, 136b.4, 172a.11, 184b.2
 i.dür 41b.10
 i.e 10a.8, 80a.1, 125a.4, 131b.11, 184a.11
 i.ini 185b.7
 inmeklik (انْمَكَلِي): inme, akma, hali
 i.176b.6
 insan (إِنْسَانٌ): insan, kişi birey
 i.15a.4, 15a.12, 15b.12, 17a.11, 19a.6
 i.2a.9, 15a.13
 i.da 19a.12
 i.dan 3a.11
 i.un 3a.12, 3b.1, 4b.1, 65, 11b.1, 12b.7, 17a.7,
 24b.1
 insāniyyet (إِنْسَانِيَّةٌ): insanlık, insana yakışır
 i.i 15a.10
 inşallah (إِنشَاءَ اللَّهِ): Allah isterse
 i.191a.12
 inşallahı ta'alā (إِنشَاءَ اللَّهِ تَعَالَى): yüce Allah'ın izniyle
 i. 2b.4, 12a.6, 26a.10
 intifāh (انْتِفَاحٌ): şişme, kabarma, şişkinlik, vücut
 azalarından birinin büyümesi
 i.11b.7, 113b.8, 113b.9, 114.2, 114a.3, 125b.11,
 143a.9,

i.dur 143a.9

i.1 143a.8

i.ün 91b.3.

intihā (انتِهَيا): son bulma, tükenme

i.sında 12a.1

i.ya 165b.6

intikāl (انتَقَلَ): geçme, birinden diğerine geçme

intikal itmek: yer değiştirmek

i.15b.5, 47a.11

intişār (انتَشَرَ): yayılma, dağılma

i.61a.1, 170b.2, 171a.4, 172a.5,

i.a 106b.10, 142a.10, 185b.13

i.1 81a.8, 209b.3

i.ün 172a.11

intişāru'l-hedeb (انتِشَارُ الْهَدَبِ): kirpik dökülmesi hastalığı

i.118a.12, 118a.13

i.ün 91b.9

intişāru'l-kurūḥ (انتِشَارُ الْقُرُوعِ): yara veya çıbanın yayılması

i. 201b.7

iplik (اِبْلِك): iplik, ince ip

i. 175b.4

irādet (اِرَادَت): istek, ihtiyar

i.i 188b.9

ir-(اِر-): ulaşmak yetişmek

i.er 36b.2

i.memiş 56a.12

iri (اِرِي): büyük

i.35b.13, 36a.10, 104b.11, 104b.12, 128a.10,

135a.1, 151a.12, 158b.13, 162b.8, 177b.11

i.dür 73b.5, 105b.10

i.sine 87b.13

iri iri: büyükçe, belirgin olarak büyük

i.123b.2

irilik (اِرَالِك): kabartı, kabartı kümesi, büyüklük

i.74a.6, 104b.7, 104b.8, 159a.1

i.86a.7

i.in+Ø 36b.7, 79a.2

i.ini 81b.4, 84a.7

irin (اِرْكْ , اِرْيَكْ) : cerahat, yara, akıntı (bkz. cerahat)

i.75b.4, 76b.12, 121a.6, 121b.12, 158a.11, 158b.1, 167b.10, 18a.4, 169a.9

i.den 168a.3

i.i 121a.3, 121a.9, 122b.3, 158a.3, 159a.8, 169a.4,

i.ini 121b.13, 123a.2

irinlen- (اِرْيَكْلَنْ -) : iltihaplanmak, cerahat olmak

i.ür 93b.1, 133a.11, 154a.7

iriş- (اِرْيَشْ -) : yetiştirmek, kaplamak, dokunmak

i.düğinden 165a.8

i.e 25b.9, 25b.11, 26a.3, 30a.3, 52a.13, 64b.4, 74b.4, 88b.7, 88b.8, 178b.1, 180b.6

i.ecek 73a.6

i.icek 165b.6

i.ince 94a.13, 149a.10

i.meye 89a.3, 89a.9, 98b.4, 99b.7, 124a.8, 189b.7,

i.mez 10b.4, 74b.2, 94b.3, 101a.7, 197a.2,

i.mişdür 25a.8, 53a.3, 53a.4

i.se 4a.4, 5b.5, 50a.10, 66b.5, 161b.11,

i.üp 2b.11, 64b.6, 151a.13, 174a.7

i.ür 4a.5, 19b.11, 21a.7, 22b.10, 27b.12, 29a.6,

29a.10, 29b.6, 29b.12, 30a.4, 67a.4, 72b.6,

72b.10, 83a.3, 105a.2, 137b.10, 140a.2, 180b.13

i.ürdi 178a.6

irişdür- (اِرْيَشْدُرْ -) : 1. yetiştirmek, dokundurmak

i.meye 25a.6, 89a.2, 123b.11, 178a.10

i.meyeler 141a.3

2. ulaştırmak, geçirmek

i.ür 64b.13, 65a.1, 87b.10

i.ürler 68a.1

irtesi (ارتسي): başka, diga

i.149b.7

'isā (عيسى): Hz. İsa, dört büyük peygamberden biri

i.5a.8

'ali bin 'isā: bkz. 'İbn-i Sina

i.104a.13

ise (اسا): şu veya bu durumda olmak

i. 193a.4, 193a.5

isfidāc (اشفداج): üstübeç, kadınların da kullandığı bir tür boya, zehirli kurşunkarbonat

i.70a.10, 73a.8, 76a.5, 86a.7, 86b.1, 87a.13, 90a.11, 97a.8, 100a.2, 106b.6, 113a.5, 116a.6, 123b.13, 131a.7, 134a.6, 138b.11, 205b.3, 209a.1, 211a.4

i.i 87a.8, 116a.7

i.11a 87a.13, 95a.10, 107a.9

isfidāc-ı erziz (اشفداج ارزيز): kalay karbonat

i.175a.5

isfidacu'r-raşas (اشفداج الرصاص): kurşun karbonat

i.132b.4, 133b.9, 154a.12, 154b.13, 159a.6, 175a.9, 206a.12, 208b.7, 211a.1

ishāl (اشهال): ishal, amel, mülayim büyük abdest yapma

i.52a.5, 116b.2, 162b.3

i.i 37b.6

i.ile 11b.7, 39b.7, 52a.6, 116b.1, 110b.9, 155a.10, 186b.13

ishāl eyle-: vücuttaki yaramaz maddelerin sürgün, aksırma vb. yollarla dışarı atılması, dışarı atmak

i.ye 46b.1

ishāl iT-: vücuttaki bir maddeyi ilaç müşhil vb. kullanarak, herhangi bir yolla dışarı atmak

i.e 38a.1, 39a.1

i.eler 36a.6, 46a.13, 54b.7, 117a.6, 121b.3, 158a.8, 161b.6, 203a.3

i.üp 71b.11

ishāl itdür-: barsaklarını yumuşatmak

i.eler 154a.10

ishāl-i şafra eyle-: safrayı ishal ederek dışarı atmak

i.se 11b.2

i.yüp 11b.6

isiT- (اِسْتِدْ) : ısıtmak, ılıtmak

i.üp 138b.6

işmid (اِشْمِيدْ) : sürmetaşı, antimün

i.76a.3

issi (اِسْسِيْ) : sıcak, sıcaklık, sıcaklık veren

i.11b.3, 13b.11, 18b.4, 18b.8, 32b.13, 33b.8,
33b.11, 39b.2, 39b.3, 40a.1, 40b.8, 41a.4, 41a.4,
44a.12, 44a.4, 45a.4, 45a.5, 52b.11,
52b.11, 53a.9, 57a.11, 57b.8, 57b.11, 59a.1,
59b.11, 60a.5, 70a.12, 74a.3, 74a.6, 74a.11,
75b.12, 77b.1, 81a.10, 86b.11, 89b.10, 92b.10,
93a.9, 93a.10, 93b.2, 95b.5, 96a.6, 102b.2,
102b.13, 109b.5, 109b.5, 114b.8, 118b.3, 126b.3,
131b.12, 140b.3, 144a.4, 145a.10, 145a.11,
145a.12, 148a.10, 148a.13, 152b.13, 158a.1,
185a.5, 198a.10, 200b.13, 201b.4

i.den 32b.11, 33b.6, 33b.7, 34b.8, 34b.13, 77b.10,
79b.7, 80a.9, 105a.12, 132a.11, 139a.3, 148a.13,
158b.10

i.dür 8a.9, 11b.2, 18b.3, 67b.13, 68a.4, 76a.10,
76a.13, 76b.9, 76b.11, 77a.2, 78a.1, 78a.11,
78b.2, 78b.3, 78b.5, 79a.8, 79a.9, 79a.12, 79b.8,
79b.11, 79b.13, 80a.11, 80b.9, 81b.8, 82a.11,
82a.13, 83a.2, 83a.4, 83a.5, 83a.6, 83a.9, 83b.3,
83b.11, 84a.3, 84a.3, 84b.2, 84b.2, 84b.4,
84b.10, 85a.1, 85a.4, 200b.1

i.le 55b.8, 200b.1

i.si 34b.13

i.sinde 170b.8, 171a.2

issi balġam: sıcak balgam

i.126b.13, 127a.1, 127a.2

i.11a 126b.11

issi baş ağrısı: vücuttaki ateşten kaynaklanan baş ağrısı

i.nun 32b.12, 35b.10

issi cerāhat: hararet veren, yakan iltihap

i.ları 116a.5

issi etmek: sıcak ekmek (bkz. etmek)

i.96a.7

issi gişi: vücudundaki kan, diğer üç unsura göre fazla olan kişi (bkz. issi mizaclu)

i.lerün 2b.9

issi göz ağrıları: yakıcı göz sancısı, ağrıları

issi göz ağrısı: bkz. isisi göz ağrıları

i.210a.2

i.127b.5, 171b.3

i.nun 132a.10, 14b.1

issi havā: sıcak hava

i.89a.10

issi hılt: vücutta varlığı kabul edilen sıcak dört unsur

i.dan 156a.2

issi issi: sıcak sıcak

i.134b.12, 137a.1

issi maraž: ateşli hastalık

i.lar 182b.4

i.larun 201a.5

issi mizaclu: sıcak tabiatlu

i.153a.3

issi nesne: sıcak, ısıtılmış şey

i.173a.12

issi rāyiha: sıcaklık veren, yakan koku

i.52b.1

issi rutūbet: vücutta oluşan sıcak nem

- i.leri 136b.4
 issi sersām: ateş ile kendini gösteren baş dönmesi (bkz. sersam)
 i.173a.2
 issi sevdā: ateşli sevgi aşk
 i.yıla 127a.1
 issi şarāb: sıcak şarap
 i.ıla 107a.13
 issi şiş: ateşli, yakıcı şiş, vücutta oluşan kabartı
 i.126b.2, 150a.3
 i.ler 171b.2
 i.lere 80a.6
 i.lerdür 114a.2
 i.leri 84a.8, 136a.13
 issi yağ: ısıtılmış, sıcak yağ
 i.lar 42a.9, 44a.4, 109b.6
 issi yel: sıcak rüzgâr
 i.lerden 53a.10
 issi eyle-: ısıtmak, sıcaklık vermek (bkz. issi iT-)
 i.r 10a.10, 11a.5
 issi iT-: (bkz. issi eyle-)
 i.e 8b.2
 i.icidür 75b.3
 i.üp 109a.3
 issi ol-: ısınmak, sıcak olmak
 i.a 34b.5, 86b.12, 86b.13, 164b.6,
 i.acak 60a.7, 148a.8, 159a.10, 191a.5
 i.ana 37b.7
 imaya 54b.12, 132a.1
 i.sa 69a.12
 i.up 35b.13
 i.ur 42a.5
 issilik (اسْـالِكْ): ateş, vücuttaki sıcaklık
 i.de 74b.13, 76a.12, 83b.9
 i.e 10b.8, 96b.10, 166b.11

i.edür 74a.11

i.i 11b.3, 68a.7, 68a.12, 71b.7

i.ile 60a.1

i.inden 68a.8, 152b.10

i.ine 67b.13, 68a.2

issilik eyle-: sıcaklık vermek, ateşe sebep olmak

i.r 10b.7, 11b.4

issilik kuvveti: ateşin şiddeti, gücü

i.79b.5

i.ile 79b.6

issirek (اِسِيرَك): sıcakça, daha sıc ak

i.88a.13

iste-: (اِسْتَد): 1. arzu etmek, bir işe yönelmek

i.r 17b.6, 20a.13, 30a.2

i.ye 72b.13

i.89a.8, 123b.5

i.ye 16b.2

2. durumunda olmak

i.ye 124b.6

istemek (اِسْتَمَك): istemek, yönelmek; arzu etmek

i.dür 40a.13

i.e 4a.13,

isti'dād (اِسْتِعْدَاد):

isti'dād ol-: eğilimli, meyilli olmak

i.up 117b.5

istifrāğ (اِسْتِفْرَاغ): kuşma, kay, vücuttaki artık bir maddeyi ağızdan boşaltmak

i.17b.8, 39b.4, 39b.13, 57b.4, 60a.13, 129a.9, 188a.5

i.dan 39a.8, 39b.8, 42a.8, 45a.11, 58b.11, 71a.10, 74a.5, 105a.13, 146b.5, 185b.9, 194b.7

i.l 58b.10

i.ıla 48b.3, 124b.12, 135b.6, 136a.3, 195b.1

i.ına 71a.1

i.lar 105b.11, 108b.3, 134a.4, 135a.11, 135b.4,

137a.4, 173b.2, 201a.9

i.lardan 132b.11

i.larıla 72a.5, 108a.4, 135a.9

istifrāğ eyle-: kusmak, kay etmek, vücudun kabul
etmediği maddeleri ağız yoluyla boşaltmak

i.medin 133a.4

i.yecek 5b.100, 47a.2

i.yeler 36b.7

i.se 45a.8

istifrāğ eylemek: kusmak, kay etmek (bkz. istifrag eyle)

i.e 148a.5

i.ile 36a.3

istifrāğ iT-: bkz. istifrag eyle

i.eler 57a.13, 198b.9

i.erler 69b.5

i.miş 36b.11

istifrāğ itdür-: kusturmak, kusmasını sağlamak

i.e 96b.7,

i.eler 45a.9, 47a.1, 93a.5, 105a.3, 114b.7, 129a.9,
134b.6, 146b.6, 195a.9, 196a.11, 196b.1

i.medin 72a.7

i.üp 60b.9, 107b.9, 128b.11, 140b.7, 144a.5,
197b.2,

i.ür 10a.9

istifrāğ itdürmek: kusmasını sağlamak

i.172a.7

istifrāğ itmek: kusmak, kay, midedeki yaramaz maddeleri
ağız yoluyla boşaltmak

i.17b.5, 42a.5, 129b.9

i.dür 69a.9

i.ile 35a.4, 184a.12, 196b.8

istifrāğ-ı külli iT-: her şeyi kusmak, çıkarmak

i.üp 70b.13

istikṣā (استقصا): bir şeyin künhüne varmaya çalışma,
inceden inceye araştırma

i.yıla 199b.9

isti'māl (استعمال): kullanmak (bkz. isti'mal iT-)

i.meyeler 75b.8

i.seler 75b.10

i.ye 16a.6

i.yeler 34b.9, 36b.10, 59a(1).9, 84a.7

isti'māl eylemek: kullanmak

i. 39a.9, 162b.2

i.de 15a.5

isti'māl iT-: kullanmak (bkz. isti'mal eyle-)

i.e 16a.12, 99b.2, 137a.11

i.eler 12a.3, 12a.4, 15a.4, 37b.4, 38b.11, 45b.10,
46b.11, 49b.2, 53b.8, 54b.3, 54b.6, 55a.1,
60b.11, 75a.10, 90b.2, 95b.4, 101b.3, 101b.10,
102a.5, 102a.10, 105b.1, 106a.1, 106a.4, 107a.10,
110b.9, 110b.13, 115b.13, 116a.4, 116a.4, 116a.8,
124b.2, 124b.13, 130b.2, 131a.6, 131a.13,
131b.10, 131b.10, 141b.12, 144a.6, 145b.11,
150b.2, 154b.11, 154b.12, 155b.11, 162b.4,
162b.6, 163a.3, 168b.3, 170a.3, 173a.10, 175a.4,
185a.10, 185b.9, 190a.7, 196a.13, 206b.10,
210b.13

i.erler 84b.9, 84b.12, 85a.5, 208a.2

i.erlerdi 169a.3,

i.erlerse 174b.11

i.meyeler 37a.11, 81a.9, 101b.9, 159a.12

i.seler 73a.11, 79a.1, 102b.5

i.üp 161b.8, 193b.11, 202a.12

isti'māl itmek: kullanmak

i.50a.3, 71b.9, 95b.8, 22a.5, 133a.4, 133b.8

i.de 14b.10

i.ile 184b.1

i.ün 130a.11

isti'māl ol-: kullanılmak

i.an 162a.6

i.duğ1 12a.6

i.unur 82b.5

i.ur 86b.9

istiḥmām (اِسْتِحْمَام): hamama girme, yıkanma

istiḥmām itdür-: banyo yaptırmak

i.eler 52b.12

istirhā (اِسْتِرْحَا): Rahavet gelme, gevşeme

i.111b.2, 116b.3, 116b.4, 191b.8, 194b.10, 202a.7,
202b.11, 202b.12, 203a.1

i.dur 202a.3

i.nun 91b.6, 202a.10

i.sına 78b.8, 83a.3, 83a.10

i.ya 116b.12, 195a.8

i.y1 209b.3

istirha-y1 müfred:gözün birinin sinirlerinin gevşeyerek
aşağı sarkması

i.202a.7

iş (اِشْي) :1. Amel, hareket, davrama, vazife

i.41b.8

i.i 30a.5, 123a.9, 148b.6

i.idür 104a.5

i.in+0 110a.13

i.inde 124a.2

i.ine 99b.9

i.leri 29a.7, 29a.10

i.lerinden 49a.13

2.iş, meşgāle, fonksiyon, kullanma

i.e 74a.13, 75a.6, 75b.7, 76b.6, 87a.4, 87a.6,
98b.12, 102a.9, 120a.5, 144a.8, 175a.8

işāret (اِشَارَة):

işāret iT-: göstermek

işbu (اِشْبُو): bu, işaret edilen, söylenen

i.3b.10, 4a.10, 13a.5, 22a.9, 22b.6, 22b.13, 34a.8,
44b.7, 49a.6, 62a.10, 89b.7, 98b.2, 98b.7, 99b.6,
99b.11, 103a.2, 104b.2, 123b.7, 127b.2, 129a.6,

149a.9, 158b.7, 162b.9, 181a.8, 184a.12, 200a.12,

i.dur 129b.9

i.nlardur 11a.6, 186b.7

işit- (اِشْتَدَ -): duymak

i.dügi 25b.13

işitmek (اِشْتَمَلَ): duyma

i.ün 182a.13

işitmeklik (اِشْتِمَالٌ): duyma, işitme hali

i.dür 22a.6

işle-: (اِشْلَ): 1. cerahatlanmak, yara büyümek

i.r 13b.12, 121a.3, 137b.12

i.düğinden 121b.9

i.memek 106a.6

i.yenler 110a.13

işlemek (اِشْلَكَ): 1. cerahat olmak, yaranın büyümesi

i.e 93b.9, 166b.13

2. yapmak, tatbik etmek

i.ile 180a.2

işlen-: (اِشْلَنَ): yapılmak, yapılmış olmak

i.dügi 148b.6

iştiḥā (اِشْتِيَا): iştiha, yemek yeme isteği

i.16b.12, 167a.5

i.sı 39a.12

it (اَيْت): it, köpek

it genesi: köpek vücudundaki asalak hayvan, kene

i.97b.11

it üzümü: patlıcangillerden, tilki üzümü, köpek üzümü

gibi isimleri de olan bir yıllak, ota benzer bir

bitki

i.ile 131b.13

itüzümi suyu: it üzümü bitkisinden çıkarılan su, usare

i.la 136a.12

i.nı 36b.8

iT-: (اِذْ، اِذْ، اِزْ): yapmak, etmek (bkz. eyle)

i.dük 125b.7

- i.eceklerdür 86b.6
i.eler 34a.12, 55b.10, 58b.11, 60a.12, 88b.3,
99a.10, 103b.3, 113a.3, 159b.8, 190a.7, 190a.12
i.er 7b.9, 7b.10, 39b.13
i.erlerse 88a.3
i.erse 7b.9, 7b.10
i.mek gerekdür: melidir 148a.9
i.memişler 93b.11
i.mişdür 108a.11
i.üp 131b.7, 164b.5
abzen iT-: havuz oluşturup, banyo yapmak (bkz. abzen)
i. üp 166b.1
ağaz iT-: başlamak (bkz. ağaz)
i.e 48b.3, 168a.11
aheng iT-: uygun hale getirmek (bkz. aheng)
i.eler 71a.10
‘akd iT-: kurmak, yerleştirmek, bağlamak. (bkz. akd)
i.mek 98a.10
‘amel iT-1. ishal etmek (bkz. amel it-)
i.eler 163a.2
2. hazırlamak, şekilde yapmak
i.esin 87a.4 (bkz. amel it-)
artuğ iT-: fazlalaştırmak, çoğaltmak
i. esiz 87a.11
artuğrak iT-: çokça etmek, daha fazla yapmak
i.siz 87a.9
‘atus(e)lar iT-: aksırtmak, aksırtıcı ilac vermek (bkz.
atus(e)
i.eler 202a.12
i.mek gerek: melidir 147b.2
az iT-: azaltmak, gidermek. (bkz. az)
i.82b.4, 84b.7
azrak iT-: daha azaltmak (bkz. azrak)
i.sin 87b.2
i.er 74a.3

i.erler 88a.3

bātıl iT-: kesmek, önüne geçip bozmak, azaltmak (bkz. batıl)

i.er 140a.3, 176a.8, 179b.4, 180b.3, 181a.9

i.eydi 96b.6

i.üp 121b.10

belürsüz iT: kaybetmek, silmek, görünmez yapmak

i.e 164b.6

i.er 168a.2

berāber iT-: bir araya getirmek, karıştırmak

i.eler 34a.10

beyān iT-: açıklamak, söylemek (bkz. beyan)

i. ügümüzden 32b.7

i.dük 85b.11

i.düm 108b.5

i.elüm 46a.2

i.er 63b.3, 73a.2, 90b.4, 205a.2

i.ür 191a.11

bī-haber iT-: kendinden geçirmek

i.icidür 74a.1

buhār iT-: tütsü yapmak, tütsü yakmak

i.e 69b.7

buhurlar iT-: (bkz. buhar it)

i.üp 42a.10

büre iT-: bure ilacını tatbik etmek (bkz. bure)

i.mişler 43b.8

cehd iT-: gayret etmek (bkz. cehd)

i.e 149a.1, 187b.13

i.eler 115a.13, 167a.11, 170a.3, 190a.4,

cehd itmek: çalışmak, çaba göstermek

i.133a.6

cem⁶ iT-: bir araya getirmek, toplamak (bkz. cem)

i.e 187a.4,

i.eler 55a.4, 87b.13, 100a.6, 199a.2,

i.er 65b.4

- i.üp 9a.8
cerāhat iT-: iltihaplanmasına sebep olmak (bkz. cerahat)
i.e 99b.12
cerb iT-: sulandırmak, sıvılaştırmak
i.üp 136b.6
cezb iT-: çekmek (bkz. cezb)
i.e 148a.6, 162b.2
cezb itmek: çekmek, çıkarmak
i.içün 173a.13
cila iT-: parlatmak, aydınlatmak, parlak hale getirmek
i.er 74b.9, 77a.4, 78b.13, 83b.4
i.üp 76b.2, 77a.6
cilā idici: parlatıcı parlak hale getirici
i.84a.13, 132b.1
i.dür 75a.12, 79a.9, 81a.3
cima' itmek: cinsi münasebette bulunmak (bkz. cima)
i. 89b.7
çok iT-: miktarını arttırmak, fazlalaştırmak
i.e 40b.6
dağ iT-: dağlamak, yakarak tedavi itmek (bkz. dağ)
i.üp 98b.7
dağ itmek: dağlamak suretiyle iyileştirmek
i.e 98a.13
da'vā iT-: iddia etmek, öne sürmek (bkz. da'va)
i.erler 56b.10
def' iT-: dışlamak, atmak (bkz. def)
i.e 24a.5, 32a.2, 62b.11, 167a.8
i.emez 114b.2
i.er 29a.5, 70b.3, 72b.3, 76b.10, 130a.6,
i.medüğinden 121a.11
def'idibil -: uzaklaştırabilmek, atabilmek
i.e 31b.12
degirmi iT-: yuvarlaklaştırmak, (bkz. degirmi)
i.eler 103b.4
delālet iT-: göstermek, ispat etmek (bkz. delalet)

- i.er 135b.2
- delük iT-: delik açmak
i.e 119b.13, 161a.9
i.seler 170b.13
- destkārī iT-: tedavi ve ameliyat etmek
i. eler 93a.8
- devr iT-: bırakmak, koymak. (bkz. devr)
i.miş 20b.1
- dürüst idici: sağlığa kavuşturucu, iyileştirici (bkz. dürüst)
i.dür 76b.7
- edviyeler iT-: ilaçlar yapmak (bkz. edviye)
i.eler 98a.3
- eksük iT-: azaltmak, az yapmak
i.memek gerekdür mamalıdır
- eşer iT-: iz, belirti bırakmak (bkz. eser)
i.e 7a.7, 90b.1,
i.emez, 161a.7
i.meye 26b.11, 178b.2
i.üp 117b.4
- eyi iT-: iyileştirmek, tedavi etmek
i.er 82a.11
- fark iT-: ayırmak, seçmek
i.üp 103b.3
- faşd iT-: kan almak (bkz. faşd)
i.eler 54b.9, 110a.7, 110b.8, 114b.10, 117a.6,
146b.4, 154a.10, 155b.9, 156a.9,
i.mekden 129a.4
i.üp 129a.3, 148b.5
- faşd itmek: kan almak
i. 71b.1
- faşdlar iT-: birden çok kan almak
i.üp 158b.11
- fāyide iT-: fayda vermek, hastalığa faydası dokunmak
i.e 35b.9, 36b.13, 37b.5, 37b.7, 38a.5, 39a.2,

39a.5, 39b.12, 43a.8, 43b.2, 44a.4, 44a.5, 44b.4,
 44b.6, 47b.13, 48a.6, 48a.11, 50a.5, 50a.13,
 57a.6, 57a.7, 60a.12, 81a.2, 90a.1, 90a.6, 90b.2,
 97b.10, 97b.5, 97b.12, 98a.7, 103a.9, 103b.5,
 106b.10, 108a.3, 110a.3, 113b.8, 117a.10, 119a.8,
 120a.6, 120a.7, 120a.6, 120a.13, 120b.13,
 121b.10, 122a.1, 122a.8, 123a.1, 123a.5, 125b.5,
 130b.12, 131b.9, 132b.13, 138a.10, 139a.10,
 140b.5, 140b.5, 143a.5, 147a.13, 147b.9, 147b.11,
 148a.13, 148b.3, 152b.7, 153a.3, 153a.6, 153a.9,
 153a.10, 153b.1, 153b.12, 158b.6, 164a.5, 166b.2,
 166b.3, 167b.7, 168a.11, 170a.4, 170b.7, 172a.6,
 172a.9, 172a.13, 174b.13, 184a.8, 184a.9, 185b.6,
 186a.6, 186b.2, 199a.1, 199a.3, 199a.7, 199a.8,
 199a.9, 199a.12, 200a.3, 204a.13, 207b.5, 208a.6,
 209a.13, 210a.2, 211a.11, 212a.6, 21a.12
 i. er 34b.9, 35a.13, 39b.5, 41a.2, 41a.3, 41a.5,
 41a.6, 41a.8, 43b.11, 44a.3, 53a.10, 57a.8,
 60b.8, 60b.12, 71a.13, 76a.1, 76a.5, 76a.11,
 77a.3, 77a.6, 77a.13, 78a.1, 78a.7, 78a.12,
 78b.1, 78b.8, 79a.3, 79a.9, 79a.11, 79b.7,
 79b.10, 79b.11, 79b.12, 79b.13, 79b.13, 80a.1,
 80a.3, 80a.6, 80a.10, 80a.12, 80b.13, 81a.1,
 81a.1, 81a.8, 81b.4, 81b.11, 83a.1, 83a.3,
 83a.4, 83a.9, 83a.10, 83a.13, 83b.1, 84b.6,
 84b.8, 84b.13, 85a.3, 85a.7, 85a.10, 89b.10,
 89b.13, 92a.12, 95b.7, 96a.11, 97a.8, 98a.3,
 101b.6, 102b.2, 103a.11, 105a.12, 106a.13,
 106b.5, 107a.2, 107a.8, 107b.1, 111b.2, 116b.13,
 119b.4, 121b.5, 122a.5, 22a.10, 122a.11, 124b.1,
 134a.12, 134b.13, 137a.11, 137a.13, 139a.12,
 142a.11, 142b.9, 142b.13, 148a.10, 152b.8,
 154a.3, 154b.2, 155a.3, 167b.2, 171a.3, 173a.12,
 185a.8, 185a.11, 185a.12, 185b.3, 185b.4,
 185b.9, 186a.1, 200a.4, 203b.11, 204a.2, 2x4a.7,

205b.6, 205b.10, 206a.5, 207a.6, 208a.9,
208a.12, 209a.4, 210a.3, 211a.3, 211a.7

i.mese 115a.12, 121b.7

i.meye 43a.4, 45b.11

i.mez 102a.11, 115b.13

i.üp 137a.2, 142a.3, 168b.8, 202b.10

fāyide idici: fayda sağlayıcı, tedavi edici

i.dür 35b.6, 40b.13, 44a.1, 53a.8, 132b.3, 162b.13

fenā itmek yok etmek, ortadan kaldırmak

i.de 8b.13

fi'ili iT-: hareketi yapmak

i.er 81b.1

fitil iT-: fitil haline getirmek

i.eler 122b.9

ğalebe iT-: üstün gelmek, kaplamak (bkz. galebe)

i.e 44b.11, 67a.7, 196a.7, 196a.9

i.en 165a.12,

i.er 111a.10, 194b.8, 198a.1

i.miş 37a.1, 196a.13, 196b.2,

i.mişlerdür 2b.8

i.üp 17b.5, 39b.1, 112a.6

ğalebe itmek: üstün olma, yenme hali

i.dür 34a.2

ğargara iT-: ağızı çalkalamak. (bkz. gargara)

i.eler 43a.9, 43a.12, 43b.1, 59a.1, 118a.2

ğargara itdür-: gargara yaptırmak

i.eler 146b.5

ğargaralar iT-: ağızı çok çalkalamak

i.eler 42a.9

ğargaralar itdür: gargaralar yaptırmak

i.eler 108b.5

ğargara itmek: ağızı çalkalamak

i.185b.8

ğasb iT-: zarla almak, elde etmek

i.üp 2b.8

ğavr iT-: yer etmek (bkz. gavr)

i.dügi 122b.8

germ iT-: sıcaklaştırmak

i.e 71b.2

i.üp 59a.8, 59a.9, 117a.11

giğ iT-: genişletmek

i.e 170b.7

gökcek iT-: güzelleştirmek

i.e 82a.2

i.er 79a.8

gökçek iT-: (bkz. gökcek T-

i.er 80b.10

göksine iT-: göğsüne çekmek, yaklaştırmak

i.üp 187a.3

ğubār iT-: toz haline getirmek

i.üp 163a.12, 175a.12,

gümān iT-: 1. güvenmek

i.er 109b.12

2. şüphe etmek

i.erler 35a.3

ḥab(lar) iT-: hap yapmak, birçok hap yapmak (bkz.. hab)

i.eler 38b.8, 42b.13, 43a.4, 46b.5, 48a.3, 48a.9,
105a.11, 108a.1, 147a.3, 158b.9, 185a.1, 185a.4,
185a.7

ḥacāmat iT-: şişe veya boynuzla kanı vücudun bir yerine
topladıktan sonra, buradan kesmek yoluyla
kan almak (bkz. hacamat)

i.eler 40a.11, 54a.7, 152a.8, 158a.9

i.üp 69b.10, 113b.6, 203a.8

ḥacāmat itdūr: kan aldirmek

i.eler 101a.9, 103a.8, 105a.3

i.üp 59a.3

ḥacāmat itmek: kan almak

i.40b.3, 89b.5, 171a.7, 172a.10, 203b.5

i.den 137a.3

hāl iT-: eritmek, ısı vasıtasıyla sıvılaştırmak

i.eler 11a.13, 38a.4, 39a.6, 43a.11, 86b.3, 86b.4,
86b.7, 168b.5, 173b.13

i.üp 39a.8, 43b.1, 53a.6, 54a.13, 55a.1, 92a.11,
96a.8, 147a.4 174b.11, 184b.10

haps iT-: bir yerde tutmak, mani olmak (bkz. haps)

i.er 80a.3

harāb iT-: bozmak (bkz. harab)

i.er 121a.8

hareket iT-: bedenen hareket etmek, davranmak (bkz.
hareket)

i. 17a.3, 50a.11

i.en 27a.12

i.er 187a.8

i.meye 148b.7, 189a.12, 189b.13,

i.meyeler 16b.13

i.üp 57a.2, 88b.8, 145a.4, 149b.5, 167a.4, 178a.10,
183a.8, 184a.2, 188a.13

hareket itdür: hareket ettirmek

i.meyeler 58b(1).3

hāric iT-: dışarıda bırakmak

i.er 126b.1

hāşıl iT-: meydana getirmek, husule getirmek (bkz.
hasıl)

i.e 8b.5

i.üp 96b.4

hasta idici: hastalığa sebep olucu

i.dür 16b.1

havāle iT-: başka birine bir işi bırakmak (bkz. havale)

i.e 149a.8

hazer iT-: sakımak (bkz. hazer)

i.eler 146b.12, 146b.13

hażm iT: sindirmek, hazmetmek. (bkz. hażm)

i.e 39a.13

i.er 14b.3, 57b.5

- haẓm itmek: sindirmek
 i.den 115a.8
 i.e 16b.4
 helāk iT-: yoketmek bozmak
 i.n meye 26b.8
 hicāb iT-: perde etmek
 i.meye 66b.3
 hūḡne iT-: kan almak, rahatlatmak (bkz. hukne)
 i.eler 42a.7, 54a.13, 136b.13
 hūḡne itmek: kan almak (bkz. hukne)
 i.72a.10
 hūḡneler itmek: birçok defa hukne yapmak
 i.51b.10
 huşk iT: kurutmak (bkz. huşk)
 i.er 210a.13
 ıslāh iT: iyileştirmek, düzenlemek (bkz. ıslah)
 i.e 115a.11
 ictināb iT: çekinmek, sakınmak (bkz. ictinab)
 i.e 17a.4
 i.eler 12a.5, 110b.13, 198b.10
 içine iT: içine koymak, içine tesir etmek
 i.e 99a.2
 idrāk iT-: anlamak, kavramak (bkz. idrak)
 i.e 27a.7
 i.mez 191a.10
 i.se 196b.5
 idrār idici: idrar söktürücü, idrar artırıcı
 i.203a.7
 ifzāc iT: damlamak, süzülme, içine nufuz etmek
 i.e 168a.9
 ihtimāl iT-: beklemek, ummak, düşünmek (bkz. ihtimal)
 i.meye 16b.4
 i.eyidi 20b.5
 ihtirāz iT-: çekinmek, sakınmak (bkz. ihtiraz)
 i.e 24b.9, 48a.1, 58a.6, 203b.2, 209b.2

i.e'ler 16a.13, 53b.1, 89a.13, 101a.11, 116a.12,
146b.10, 158b.3, 197b.3

i.meyeler 186b.5

iḥtirāz itdür-: sakırdırmak, korumak

i.e'ler 129a.12

iḥtirāz itmek: sakınmak, çekinmek

i.dür 69b.7

i.ile 184a.13

iḥtiyāt iT-: sakınma, tedbirli olma (bkz. ihtiyat)

i.e'ler 141a.1, 162b.1

i.meyeler 124a.11, 190a.10

‘ilāc iT: ilaç vermek, tedavi etmek (bkz. ilaç)

i.e'ler 52b.11, 94a.13, 95a.13, 95b.1, 123a.8,
146b.13,

i.en 135b.8

i.üp 93b.9

‘ilāc itmek: ilaç yapmak, tedavi etmek

i.e 70b.8

‘ilācını iT-: ilacını yapmak

i.e'ler 155b.5, 169a.1, 171b.3

‘ilāclar iT-: ilaçlar yapmak, tedaviler uygulamak

i.mişler 104b.13

‘ilācları iT+: belirli ilaçları vermek, tedavini uygula

i.e'ler 71b.12

iki kat iT-: ikiye katlamak

i.98b.12

i.üp 98b.10

imtiḥān iT-: sınamak, denemek (bkz. imtihan)

i.erler 184a.4

inbisāt iT-: yayılmak genişlemek (bkz. inbisat)

i.e 31b.6

inkıbāz iT-: bzülüp, toplanma, çekilme (bkz. inkıbaz)

i.e 31b.5

intikāl itmek: geçme, yer değiştirme

i. 15b.5, 47a.11

ishāl iT-: iç sürdürmek, içi temizlemek (bkz. ishal)

i.e 38a.1, 39a.1

i.eler 36a.6, 46a.13, 54b.8, 117a.6, 117a.6,
121b.3, 158a.8, 161b.6, 203a.3

i.üp 71b.11,

ishāl itdür-: ishal ettirmek

i.eler 154a.10

issi iT-: ısıtmak (bkz. issi)

i.üp 109a.3

issi idici: ısıtıcı, sıcaklık verici

i.dür 75b.3

istifrāğ iT-: kusmak (bkz. istifrag)

i.eler 57a.13, 198b.10

i.erler 69b.5

i.medin 73a.10

i.miş 36b.11

istifrāğ itdür-: kusturmak

i.e 96b.7

i.eler 45a.9, 47a.1, 93a.5, 105a.3, 114b.7, 129a.9,
134b.6, 146b.5, 195a.9, 196a.11, 196b.1

i.medin 72a.7

i.üp 60b.10, 107b.9, 128b.11, 140b.8, 144a.5,
197b.2,

i.ür10a.9

istifrāğ itdürmek: kusturmak

i.172a.7

istifrāğlar itdürmek: bir çok defa kusturmak

i.135a.12

istifrāğ itmek: kusmak

i.17b.5, 42a.5, 129b.9

i.dür 69a.9

i.ile 35a.4, 184a.13, 196b.8

istifrāğlar iT-: bir çok defa kusmak

i.düğinden 134a.4

i.eler 105b.11, 173b.3

- i.üp 137a.4, 201a.9
istifrâğlar itdür-: bir çok defa kusturmak
i.eler 108b.3, 135b.5
istifrâğ-ı külli iT-: tamamen kusmak
i.üp 70b.13
istihâm itdür: banyo yaptırmak (bkz. istihmam)
i.eler 52b.12
isti'mâl iT-: tedavi amacıyla kullanmak (bkz. isti'mal)
i.e 16a.12, 99b.2, 137a.11
i.eler 12a.3, 12a.4, 15a.4, 37b.4, 38b.11, 45b.11, 46b.11, 49b.3, 53b.8, 54b.3, 54b.6, 55a.11, 60b.12, 75a.10, 90b.2, 95b.4, 101b.3, 101b.10, 102a.5, 102a.10, 105b.2, 106a.1, 106a.4, 107a.10, 110b.10, 110b.13, 115b.13, 116a.4, 116a.8, 124b.2, 124b.13, 130b.2, 131a.6, 131a.13, 131b.5, 131b.10, 141b.12, 144a.6, 145b.11, 150b.3, 154b.11, 154b.12, 155b.11, 162b.5, 162b.6, 163a.3, 168b.3, 170a.4, 173a.10, 175a.4, 185a.10, 185b.9, 190a.7, 196a.13, 206b.10, 210b.13
i.erler 84b.10, 84b.12, 85a.5, 208a.3
i.erlerdi 169a.3,
i.erlerse 174b.12
i.meyeler 37a.11, 81a.9, 101b.9, 159a.12
i.seler 73a.11, 102b.5
i.üp 161b.8, 193b.11, 202a.12
isti'mâl itmek: kullanmak
i.50a.3, 71b.9, 95b.8, 122a.5, 133a.4, 133b.8,
i.de 14b.10
i.ile 184b.1
i.seler 79a.1
i.ün 130a.11
işâret iT-: göstermek (bkz. işaret)
i.e 189a.13
i'timâd iT-: dayanmak (bkz. i'timad)
i.e 187b.11

- i.eler 124a.9
i.üp 189b.12
‘ivaż iT-: ilave etmek, eklemek
i.eler 37b.5, 48a.11, 131b.9, 197b.4
ķabak iT-: kapak yapmak
i.eler 119b.12
ķabūl iT-: kabullenmek
i.er 72b.2, 118b.11, 188b.2
i.meye 105b.9
i.üp 121a.11
kabż idici: tutucu, peklik yapıcı
i.dür 80a.5
kadḥ iT-: çekmek, somurmak
i.dükleri 66a.2
i.eceklerdür 183a.12, 187a.1
i.eler 169a.4, 178a.3
ķadḥ itmek: çekmek, germek
i.186b.7
ķara iT: karartmak, siyahlaştırmak (bkz. kara)
i.e 120a.11, 120b.7, 164b.13, 165a.1, 165a.2
i.er 164b.8, 164b.9
ķarār iT-: durmak, sabitleşmek (bkz. karar)
i.e 27a.8, 70a.1
i.er 140a.2
i.üp 189a.7
ķat‘ iT-: kesmek, mani olmak (bkz. kat‘)
i.er 84a.9
ķavi iT-: kuvvetlendirmek, kuvvet vermek (bkz. kavi)
i.er 80a.10, 82b.3, 82b.5, 208b.2
ķavi idici: kuvvetlendirici
i.71b.8
kesb iT-: edinmek,... şekil kazanmak. (bkz. kesb)
i.e 115a.11
i.er 68a.9, 177a.3
i.meye 27a.5

- i.üb 188a.4
keşf idici: bulucu, kaşif
i.lerdür 1b.6
keşt iT-: gezdirmek, dolaştırmak
i.eler 141b.1
kısmet iT-: nasip olmak
i.e 5b.12
i.üp 4b.8
kıyās iT-: karşılaştırmak (bkz. kıyas)
i.eler 161a.4
kıyās itmek: karşılaştırmak
i.de 195b.9
kifāyet iT-: yetmek, kafi gelmek (bkz. kifayet)
i.er 32a.7, 40b.9, 52a.10, 57b.3, 86b.10, 108b.9,
119a.6, 122a.9, 124b.2, 175b.1
i.meyecek 169a.1
kisb iT-: bkz. kesb iT-
i.e 27a.4
kör iT-: körleştirmek
i.er 80b.10
kurslar iT-: yavarlaklar yapmak
i.eler164a.13
kuvvet iT-: kuvvet vermek, güç katmak (bkz. kuvvet)
i.e 90a.7
kuvvet idici: kuvvetlendirici
i.152a.13
küft iT-: ezmek, döğerek ezmek
i.eler 199a.4
künd iT-: biçimsiz etmek
i.er 65b.2, 77b.6
küşāde iT-: açmak, ferahlatmak
i.er 77a.8
laţif iT-: güzelleştirmek (bkz. latif)
i.er 76b.13, 77a.9, 84b.11, 198a.12
laţif idici: güzelleştirici, iyileştirici

- i.dür 81a.10, 84a.4
mağsūl iT-: yıkamak (bkz. magsul)
i.üp 106a.1
ma'lūm iT-: bilmesini temin etmek. (bkz. ma'lum)
i.er 15a.11
maẓarrat iT-: zarar vermek (bkz. mazarrat)
i.er 140a.13
mecrūḥ iT-: yaralamak, zedelemek. (bkz. merūc)
i.er 109a.2
memzūc iT-: mezcetmek, karıştırmak
i.üp 58a.10
men' iT-: engel olmak, önlemek
i.e 60a.11, 61b.6, 63a.a.11, 74a.8, 80b.8, 90a.8,
136b.4, 210b.13
i.emez 125a.5, 160a.7
i.er 58b.2, 73a.7, 74b.7, 76a.10, 77b.2, 77b.12,
78a.5, 78b.8, 80a.4, 81b.10, 82a.10, 82b.2,
82b.9, 82b.13, 83b.3, 83b.5, 84a.12, 84b.7,
84b.10, 85a.2, 85a.4, 112a.1, 116a.11, 130a.4,
132b.11, 140a.5, 144a.13, 168b.9, 172a.11,
180b.13, 185b.7
i.üp 36b.3, 63a.2, 76b.3, 130b.3, 152a.3, 184b.2,
191a.8
men' idici: engelleyici, önleyici
i.dür 76b.4
men' itmeK: engellemek, önlemek
i.ile 128b.9
menfez iT-: oyuk açmak, yer açmak, (bkz. menfez)
i.eleler 141a.13
merhem iT-: merhem yapıp sürmek (bkz. merhem)
i.eleler 55b.8
i.mişler 101b.2
i.üp 43b.5, 59b.7, 101b.3, 101b.5
meyl iT-: yürümek, eğilmek
i.e 189a.6, 194b.11

- i.er 202a.7
i.erse 188b.5
i.meyeler 71a.11
mu'ālece iT-: ilaç tatbik etmek, tedavi etmek (bkz.)
mu'alece)
i.eler 39b.8, 52b.5, 108a.12, 123b.13, 125a.12,
139a.2, 140a., 141b.10, 152b.4, 162b.11, 169a.2,
169a.6, 170a.1, 176b.4, 198b.13,
i.en 61a.3
i.memek 144a.2
i.meyecek 190b.7
i.meyeler 5b.2
i.üp 191a.3
mu'ālece itdür-: ilaçla tedavi yaptırmak
i.3b.11
mu'ālece itmek: ilaçla tedavi etmek
i.e 184a.8
mu'āleceler itmek: ilaçlar yapmak, uygulamak
i.eler 123a.12, 203a.7
mu'āleceleri iT-: ilaçları tatbik etmek
i.eler 155b.10, 158b.10
mu'āleceleri itmek: ilaçları tatbik etmek
i.dür 201a.11
mu'āvedet iT-: tekrarlamak, geri dönmek (bkz. muavedet)
i.er 155a.11, 179a.8
i.erse 190a.2
i.meye 95b.4
mu'āvenet iT-: yardım etmek (bkz. mu'avenet)
i.e 93b.1
muḥālefet iT-: karşı koymak
i.mezler 179b.11
muḥālefet idiser: muhalefet etmek itiraz etmek
i.lerdür 4b.3

muḥallil zamadlar itmek: çözücü sargılar merhemler
yapmak, kullanmak

i.71b.4

mutābaʿat iT-: tabi olmak, uygulamak

i.miş 151a.6

muʿtedil iT-: orta halli, mulayim etmek (bkz. mü'teadil)

i.er 8a.2, 9b.4, 130a.5

muʿtedil itmek gerek: mulayim etmeli

i.dür 87b.11, 87b.12

muvafakat itdür-: kabul ettirmek razı ettirmek (bkz.
muvafakat)

i.eler 128b.7

müdebber iT-: tedbir almak

i.eler 61a.11, 85a.11, 85a.13

müdevver iT-: döndermek (bkz. müdevver)

i.eler 174b.5

i.erler 178a.9

mülatafa iT-: latif hale getirmek, iyileştirmek (bkz.
mülatafa)

i.üp 95a.10

mülāzemet iT-: uğraşmak, ilgilenmek (bkz. mülazemet)

i.eler 135b.9, 190b.5

mülāzemet itmek: uğraşmak, ilgilemek

i.172a.12

mülāzimet iT-: bkz. mülazemet iT-

i.üp 115a.10

müleyyin iT-: yumuşatmak

i.eler 53b.2, 135b.4

müleyyin itmek: yumuşak hale getirmek

i.95a.11

mūraʿāt iT-: korumak, gözetmek (bkz. mūraʿat)

i.eler 191a.4

mürekkeb iT-: birleştirmek (bkz. mürekkep)

i.mişdür 61b.9

müsāʿade iT-: izin vermek, yol açmak

i.cek 54a.5

i.erse 40a.9

mütekāşif iT-: sıklaştırmak

i.er 135b.10

müzāhemet iT-: zahmet vermek

i.e 170b.5

i.er 58b.6

naql iT-: götürmek, yer değiştirmek

i.meye 15b.12

naẓar iT-: bakmak, muayene etmek

i.e 14a.6, 180a.7, 183b.1, 183b.9, 187b.12,
188a.13, 192b.6

i.eler 149a.12, 174a.9, 179b.9, 182a.5, 184a.2

i.er 195b.7

i.se 196a.6, 197b.11

i.üp 126b.7, 173a.7, 181b.8, 183a.7

naẓar itmek: bakmak

i.203b.7,

i.den 89a.13

i.ile 192b.10

neşf iT-: kesmek, kurutmak

i.e 134a.7

i.er 176a.3

nişan iT-: belirlemek

i.eler 99a.12

nūr iT-: ışık vermek

i.er 67a.4

nuṭūllar iT-: hasta bir uzvu bir ilaç veya bitki

usaresiyle oğmak

i.eler 42a.10, 53a.12

i.üp 60a.11, 110a.9

nuẓc iT-: kıvamına getirmek, olgunlaştırmak

i.üp 77b.10, 121b.11

nuẓc itmek: olgun hale getirmek

i.136a.8

nuzûl iT-: inmek (bkz. nüzul)

i.e 17a.3

i.meyince 16b.5

pādişāh iT-: en üst dereceye getirmek

i.üp 5b.3

pāk iT-: temizlemek, arıtmak (bkz. pak)

i.e 121b.13, 141b.8

i.eler 12a.3, 47b.3, 70a.1, 102b.6, 113b.3, 156a.6,
184b.5, 186b.13, 191a.6

i.er 10a.3, 10b.7, 76a.1, 82a.10, 84b.1

i.üp 70a.7, 135a.6, 176b.3, 202a.11

pāk idici: temizleyici

i.162b.4

i.dür 81a.6

pāk itmek: temizlemek

i.116b.1

i.dür 69b.9

pāre iT-: ufaltmak, parçalamak

i.eler 86b.11

perākende iT-: bölmek

i.üp 188b.5

perde iT-: örtmek

i.mişdür 61b.7

perhîz iT-: sağlık için, bazı şeyleri yemekten ve
yapmaktan sakınmak (bkz. perhiz)

i.eler 41a.13, 89b.2, 129a.11, 129b.3, 145b.1,
199b.7,

i.medüğinden 190b.4

i.üp 165b.13, 197b.3

perhîz itdür-: perhiz yaptırmak (bkz. perhiz)

i.eler 120b.5

perhîz itmek: (bkz. perhiz iT)

i.129b.8

perhîzler iT-: çeşitli perhizleri yapmak

i.üp 134a.4

perverde iT-: maddeyi kıvama getirmek için terbiye etmek

(bkz. perverde)

i.eler 153b.6, 163b.12

i.erlerse 174b.13

i.üp 103b.9, 202b.10, 205a.10, 208b.5

rāḥat iT-: vücudun iyi durumda olması

i.üp 129b.8

raḳīḳ iT-: inceltmek

i.e 147b.3

rāst iT-: düzeltmek, iyileştirmek

i.üp 100a.12

red' iT-: geri çevirmek, men etmek, döndermek

i.er 77b.10

rengīn iT-: renklendirmek

i.er 164b.1

revān idici: akıcı, rahat hareket edici (bkz. revan)

i.dür 7b.8

rifāde iT-: (sargı) bağlamak

i.eler 175a.1

rivāyet iT-: nakletmek, birinden duyduğunu anlatmak

(bkz.rivayet)

i.düğümüz 117b.8

i.erler 164b.12

rūc'at iT-: dönmek, eski halini bulmak

i.er 193a.12

rūṣen iT-: parlatmak

i.er 77a.6, 85a.3

ṣabr iT-: beklemek, sabretmek

i.e 188a.12

ṣabr itmek: bkz. sabr iT-

i.110a.13

ṣad' iT-: yarmak, çatlatmak

i.üp 72a.6

ṣad' itmek(bkz. sad'it-)

i.71b.8

şāfī iT-: süzmek, aratmak

i.e 71b.3, 90a.7

i.eler 37b.2, 38a.8, 45b.5, 54a.11, 90a.3, 148a.11,
163b.10

saḥḳ iT-: dövüp yumuşatma, dövme, ufaltma

i.eler 148a.4

i.üp 120a.5, 210b.4, 212a.1

sākin iT-: durdurmak, kesmek

i.e 43b.6, 80b.7, 80b.8, 130b.3, 136a.9, 190b.9,
209b.1

i.er 76a.7, 77b.4, 80a.8, 81a.5, 81b.2, 84a.1,
84b.2, 207a.1

i.üp 132a.12, 212a.2

sākin idici: azaltıcı, durdurucu

i.dür 56a.2, 132b.2

sa'y iT-: çalışmak, gayret etmek

i.üp 141a.1

şayḳal idici: cilalayıcı, cila verici

i.76a.13

sebükserlik iT-: hafif düşünceli davranmak

i.üp 5a.7

sertiz iT-: sivriltmek (bkz. sertiz)

i.mezler 178a.9

seyelān iT-: akmak

i.e 66a.1

i.meye 73b.2

şovuk iT-: sovutmak

i.er 98a.8

su'ūt iT-: enfiye yapmak (bkz. su'ut)

i.eler 48a.5

su'utlar iT-: enfiyeler yapmak

i.eler 108b.4

i.üp 107b.10

süfuf iT-: düzmek, ilâç terkiplerini bir araya getirmek

(bkz. süfuf)

i.e. 198b.12

süst iT-: gevşetmek

i.mişdür 116b.8

şak iT-: ayırmak, yarmak

i.üp 149b.11

şarāb iT-: şarap ilacını vermek

i.e. 55b.10

şerha iT-: dilmek, dilim dilim ayırmak

i.üp 199a.4

şiyāf iT-: göz damlası yapmak

i.e. 36b.5, 103b.2

şiyāflar iT-: göz damlaları haline getirmek

i.e. 97b.3, 98a.4, 106b.4, 106b.7, 106b.9,
107a.9, 107a.13, 107b.4, 111b.5, 125b.2, 130b.6,
130b.10, 131a.3, 131a.9, 132b.6, 138b.13, 139a.6,
139a.8, 142b.7, 142b.11, 143a.5, 144b.6, 144b.11,
145a.2, 147a.12, 148a.12, 148b.3, 154b.1, 154b.7,
154b.10, 155a.2, 159a.8, 163b.13, 168b.1,
168b.13, 171b.8, 171b.12, 172a.1, 185b.1, 186a.5,
190b.12, 204a.10, 208b.13, 209a.3, 209a.11,
209b.7, 209b.11, 210a.1, 210a.11, 210b.6, 210b.9,
210b.12, 211a.3, 211a.6, 211a.10, 211b.1,
211b.10, 212a.1, 212a.5

i.üp 131a.13, 185b.13

ta'allül iT-:.... ten kaçınmak

i.e. 149b.13

tağ iT-: dağlamak, yakmak yoluyla tedavi etmek

i.e. 98b.5

tağyir iT-: değiştirmek, başkalaştırmak

i.e. 164b.7

taḥfif iT-: hafifletmek, azaltmak

i.e. 152a.10

taḥkik iT-: araştırmak

i.e. 72b.13

i.emez 197a.6, 197b.13

tahl̄l̄l iT-: çözmek, açmak

i.e 42b.11, 48a.1, 57b.12, 81b.5, 97a.6, 113a.7,
130a.11, 134a.9, 165b.6

i.er 75b.5, 76b.11, 77b.7, 77b.8, 78b.12, 79a.6,
79b.9, 81a.3, 81a.13, 81b.4, 81b.13, 81b.4,
81b.13, 83a.2, 83b.8, 84a.12, 84b.5, 84b.10,
144b.7, 198b.2, 210a.2

i.üp 79a.9

tahl̄l̄l idici: çözücü

i.53a.9, 55a.12, 74b.3, 76a.2, 77a.11, 144a.6,
144b.2, 152a.13, 152a.13, 193b.11, 196a.12

i.dür 75a.12, 76b.9, 78b.4, 82b.6, 84b.1, 168b.2,

i.lerün̄ 74b.2

tahl̄l̄l itmek: çözmek, ayırıştırmak

i.den 73a.7

tahta iT-: inceltip, düzleştirecek plâka haline getirmek

i.eler 175a.2

taḡdır iT-: kararlaştırmak

i.e 99a.12

takr̄r iT-: anlatma

i.düğümüz 181a.11

taḡsırlık iT-: çekinmek, eksik yapmak

i.düğinden 190b.3

taḡviye iT-: kuvvetlendirmek, ek güç sağlamak(bkz.
takviye)

i.e 204b.1

i.eler 52a.7, 191a.3, 191a.6

i.üp 82a.10

tamām iT-: eksiğini gidermek, tamamlamak

i.düğün̄ 183a.4

tamām itmek: tamamlamak

i.87b.3

taracık iT-: darlaştırmak

i.erdi 118b.9

ṭarīka iT-: yola koymak, usulle yapmak

i.eler 86a.5

taṣaddur iT-: başa geçmek, başa oturmak (bkz. taṣaddur)

i.üp 2b.7

taṣarruf iT-: sahip olmak

i.mezler 6a.6

taṣavvur iT-: düşünmek, zihinde kurmak

i.erler 136b.12

taṣvil iT-: bir şeyi su ile arıtıp temizlemek, su ile
pirincin taşını çıkarmak gibi

i.eler 85b.13, 86a.3, 86a.5, 86a.7, 86a.13, 86b.1,
138b.5, 150b.4, 210b.5

i.üp 133a.2

ta'yin iT-: ayırmak, seçmek

i.70b.11

tāze ṣīr-ruḡan iT-: taze susam yağı tatbik etmek

i.eler 55b.11

tebāh iT-: bozulmak, çürümek

i.e 121b.12

i.meye 24a.7

i.üp 127b.13

tecribe iT-: denemek

i.düğini 164a.7

tecribeler iT-: denemeler yapmak

i.miş 5a.1

tedbīr iT-: tedbir almak

i.eler 146b.7

i.üp 198b.10

tedbīrin iT-: tedbirini almak

i.e 39b.2

i.eler 53b.12, 56b.7, 60a.13

tedbīrini iT-: tedbirli olmak, önceden hazırlamak

i.eler 42a.6

tedbīrler iT-: önceden hazırlıklar yapmak

i.eler 196b.3, 199b.5, 202b.1

tedbīrleri iT-: çareleri hazırlamak

i.düğinden 40b.1

i.eler 53b.5

tedricile iT-: azar azar yapmak

i.e 15b.4

teemmül iT-: iyice düşünmek

i.üp 174a.9

teftiş iT-: muayene etmek, araştırmak

i.eler 122b.8

te'hīr iT-: geciktirmek

i.meyeler 129a.7

tekāsül iT-: üşenmek (bkz. tekasul)

i.eler 35a.2, 184a.9

i.üp 190b.6

teklīs iT-: kireçleştirme

i.seler 83b.7

tekmīd iT-: su ile pansuman yapmak

i.eler 96a.6

telyīn iT-: yumuşatmak, yumuşaklık kazandırmak

i.e 50b.8

i.eler 40a.12, 50b.6, 54a.7, 145a.9, 158b.7,

i.üp 39a.1, 135a.11,

telyīn idici: yumşatıcı

i.14b.8

temiz iT-: temizlemek, arıtmak

i.e 197a.2

temiz itmek: temizlemek, arıtmak

i.179a.4

teneħnuħ iT-: öksürmek suretiyle boğazı temizlemek,
boğazı hrıldatarak temizlemek

i.e 189a.5

tenķiye iT-: vücuda şırınga ile su, ilaç vererek madde
veya hıltları temizlemek

i.düklerinden

i.eler 110a.8, 120b.3, 155b.9

i.üp 110b.9, 155a.10, 167a.13

tenkiye itmek: temizlemek (bkz. tenkiye iT)

i.de 190b.3

terakki iT-: ilerlemek, artmak

i.üp 181b.11

terk itmek: ayrılmak

i.14b.12

terkib iT-: meydana getirmek, birden fazla bir şeyi bir araya getirmek

i.eler 85b.1, 86b.2, 130a.2, 159a.4, 186a.10,

terkibini itmek: muhtevasını hazırlamak

i.85a.12

tertib iT-: düzenlemek, düzmek

i.eler 109b.4, 110a.9, 110b.12

tertib idici: düzenleyici

i. 109b.4

teskin iT-: yatıştırmak, dindirmek

i.e 188a.8

i.eler 36a.4

i.er 80a.11, 132a.13

i.üp 79b.10

teskin idici: yatıştırmacı, dindirici

i.128b.8

i.dür 132a.13

tesmiye iT-: adlandırmak

i.mişler 114a.3

teşmîr iT-: sıvamak, sıvanmak

i.eceklerdür 99b.10

i.eler 99b.9, 116b.11

teveccüh iT-: yönelme, çevrilme

i.e 66a.3, 188b.9

i.miş 135b.3

tevellüd iT-: meydana gelmek, ortaya çıkmak

i.e 39a.11, 52b.1, 137b.13, 171b.4, 177b.9

i.er 65a.12, 124b.12, 125a.5, 128a.13, 137b.11,
148b.11, 169.13, 179a.10, 192a.7

i.meye 61a.1, 189b.2

i.miş 13b.2, 45a.7, 46b.13, 94b.10, 108b.2, 138a.1

tılā iT-: sürülecek ilaç merhem yapmak

i.eler 39a.11, 40b.11, 43b.6, 44a.7, 44a.11, 92a.8,
92a.9, 92a.11, 92b.1, 98a.5, 98a.7, 99b.11,
99b.11, 99b.13, 100a.1, 100a.2, 100b.2, 101a.13,
112a.5, 112b.8, 113a.6, 113b.5, 114b.8, 114b.10,
116b.10, 116b.11, 117a.2, 117a.7, 117a.8, 117a.9,
118a.9, 119a.5, 119a.7, 120a.11, 120b.7, 124a.1,
132a.3, 134a.9, 136a.10, 136a.13, 136b.2,
136b.2, 144b.12, 171a.8, 191a.9, 202a.13

i.seler 82a.1, 83b.2, 100b.4, 121b.6, 122a.7,

i.üp 96a.5, 110a.2, 110a.2, 119a.3

tılā itmek: bkz. tılā İt:

i.96a.8, 96a.9, 96a.10, 96a.12, 98a.8, 121b.5,
131b.12, 132a.3, 134b.11, 144a.12, 173a.11

tılālar iT-: merhemler yapıp sürmek

i.42a.11, 134a.7

tiz iT-: çabuklaştırmak, keskinleştirmek

i.er 77b.5, 77b.13, 78a.10, 81a.7, 81a.8, 82a.8,
83b.8

i.erlerdi 178a.12

tonuk iT-: donuklaştırmak, bulanıklaştırmak

i.e 96b.4

uzun iT-: uzatmak, uzun süre kullanmak

i.e 31a.8, 31a.10

i.eler 103b.4

yakın iT-: yaklaştırmak

i.üp 4a.12

yakū iT-: ısıtıcı maddelerle tedavi etmek (yaku eyle-)

i.eler 55a.4, 55a.10, 55b.4, 55b.9, 56b.5, 59b.3,
59b.7, 109b.7, 110a.10, 114b.6, 121b.9

yakuları iT--: yakılar yapmak

- i.memek 34b.12
- yardım iT-: yardım etmek
- i.e 108b.6
- i.en 148b.12
- yaş iT-: yaşartmak, nemlendirmek
- i.üp 90a.13
- yir iT-: iz bırakmak
- i.e 143b.6
- i.emez 161a.7
- i.er 178b.8
- i.üp 143b.4, 178b.1
- yoğuniT-: kalınlaştırmak
- i.elers 124b.4
- yortar iT-: yürütmek
- i.er 65a.1
- yumşak idici: yamuşatıcı
- i.dür 74a.10, 95a.10
- yumşak idicirek: daha yumuşatıcı
- i.74a.10
- zahmet iT-: zorluk vermek, rahatsızlık vermek
- i.e 170b.6
- i.er 132a.6
- i.meye 140b.11
- i.üp 158a.12
- za'if iT-: zayıflatmak, kuvvetten düşürmek
- i.er 75b.7, 79b.2, 204a.6
- zamād iT-: yara veya hastalık olan yere ilacı kalınca sürmek
- i.elers 55a.2, 55a.7, 76b.5, 114b.5, 121b.7, 121b.8, 131b.8, 171a.12
- i.erlerse 77a.12
- iseler 77b.7, 80b.7, 84b.1, 139b.1
- i.sen 77b.4
- zamād itmek: ilaç sürmek
- i.101b.6, 171a.13

zāmādlar iT-: ilacı bir kaç defa sürmek

i.eler 101b.1, 144b.2, 189b.1

i.üp 144a.6

zāmādlar itmek: bkz. zāmadlar iT-

i.133b.4, 152a.9

i.dür 103a.1

zarar iT-: eksiklik zorluk vermek

i.er 201b.10

zāyil iT-: yok etmek, ortadan kaldırmak

i.e 74a.7, 105b.8, 117a.12, 121b.6, 123a.5, 139a.3,
139b.4, 144b.3, 147a.1

i.eler 175b.4

i.er 14b.3, 71b.5, 78a.12, 79a.12, 81a.8, 84a.8,
85a.8, 122a.4, 136b.1, 137a.2, 138b.8, 139a.7,
140b.1, 144b.7, 164a.1, 168b.8, 185b.10, 210a.8,
211b.11.

i.üp 7b.5

zāyil idici: ortadan kaldırııcı, yok edici

i.140a.11

zāyil itmek: yok etmek ortadan kaldırmak

i.dür 69a.11

zıkr iT-: anmak, söylemek

i.digidi 123a.12

i.dük 26a.9, 108a.6

i.dügidi 144b.2, 150b.5

i.düm 127b.11

i.erüz 191a.12

i.icek 30a.1

ziyāde iT-: arttırmak, fazlalaştırmak

i.eler 34a.10, 56a.1

i.er 10a.2, 78a.2, 78b.5, 82a.7, 82b.12, 85a.1,
106a.10, 108a.4, 134b.10, 199b.2, 204a.3

i.üp 72a.9

ziyān iT-: zarar vermek, sıhhatine dokunmak

i.e 170b.9

i.er 34b.8, 53b.9, 89b.9, 129b.1, 129b.4, 133a.4,
146b.11, 158b.3, 171a.2, 203b.9, 204a.6,

ziyān idici: zarar verici

i.89b.8

zurūr iT-: sürme, tutiya gibi gözde kullanılan tozlar
haline getirmek, pudra yapmak

i.eler 101b.9, 175b.3

i.seler 102b.3

i.erlerse 159b.2

i'tidāl (اِعْتِدَالٌ): orta oluş, aşırı olmama, ölçülülük
i.18b.7

i.den 9b.7, 9b.8, 68b.4, 68b.8, 89a.11, 192a.12,
193a.13, 193b.1, 193b.7

i.e 51a.3, 52b.7, 65b.4, 152a.6

i.11a 10b.8, 15a.3, 53b.13, 84b.10, 115a.11

i.i 12a.11, 27a.3, 68b.3

i.inüḡ 68b.6

i'tidāl bul: normal hale gelmek, şiddetini yitirmek

i.161b.2

i'tikād (اِعْتِقَادٌ): inanç, inanma
i.umuz 17a.8

i'timād (اِعْتِمَادٌ): dayanma, güvenme
i.148a.9

i'timād eyle-: güvenmek, emniyet etmek

i.r 27b.2

i.ye 30b.11

i.yeler 30b.8

i'timād iT--: bkz. 'itimad eyle

i.eler 124a.9

ittisa' (اِتِّسَاعٌ): bollaşma, genişleme
i.201b.6

i.1 170a.7

'ivaż (عَوَاضٌ): bedel, karşılık
i.1n1 37a.3

'izzet (عِزٌّ): değer, ululuk, şeref

i.ile 4a.12

-K-

ķab (قَب): 1. kap, içine yemek vb. koymak için
kullanılan çukur, yayvan eşya, tabak

ķ.a 85b.4, 85b.6

ķ.da 85b.7

2. Kabuk, meyve, tahıl vs. kabuķu

ķ.ı 80a.8

ķ.indan 132b.9

ķ.inı 132b.6, 150b.4

arpa ķabı: arpa kabuķu

ķ.la 35a.6, 36a.9, 131b.13

ķ.n0 34b.3, 60a.10

ķ.n1 35b.9

buğday ķabı: buğday kabuķu

ķ.n1 50a.12

deve kuşu yumurdası ķabı: deve kuşunun yumurtasının
kabuķu

ķ.163a.6, 164a.9

enār ķabı: nar kabuķu

ķ.55a.6, 55a.8

günlük ķabı: günlük bitkisi kabuķu 5bkz. günlük)

ķ.dur 75a.8

hamır ķabı: hamurun dış yüzeyi, cidar kısmı

ķ.153b.8

haşhaş ķabı: haşhaş bitkisinin kabuķu

ķ.n1 131b.8

helile ķabı: helile kabuķu (bkz. helile)

ķ.205a.4

kābilī halile ķabı: kabil helilesi kabuķu

ķ.90a.8

ķara ağaç ķabı: kara ağaç kabuķu

ķ.n1 113b.4

kebere dibi ķabı: kebere otu (kedi tırnaķı) atunun
kökünün kabuķu

ķ. 43a.10

- kerefus dibi kabı: kereviz kökü kabuğu
 k.46b.6, 48b.7
- raziyane dibi kabı: rezene kökü kabuğu
 k.48b.6
- şaru helile kabı: sarı hindiba kabuğu, sarı helile kabuğ
 k.38a.1, 38a.5, 205a.4
 knı 96b.11, 153a.12
- summak kabı: sumak meyvesi kabuğu (bkz. summak)
 k.58b.(1).6
- süsen köki kabı: süsen kökü kabuğu (bkz. süsen)
 k.139a.13
- tatlu enâr kabı): tatlı nar kabuğu
 k.54a.11 (A.E)
- turb kabı: turp kabuğu
 k.nı 138b.2
- mükelles olmuş yumurda kabı: sönmemiş kireç ile sıvanmış
 yumurta kabuğu
 k.n+0 163a.9
 k.nı 207a.10
- taşvıl olmuş da kabın: su ile arındırılmış yumurta
 kabuğu
 k.dan 150b.5
- kabı soyulmuş arpa: kabuğu soluymuş arpa
 k.54a.8
- kabı soyulmuş bakla unı: kabuğu soyulmuş bakla unu
 k.171a.11
- kabı soyulmuş habbu'l-ğār: kabuğu soyulmuş habbu'l-ğār
 (bkz. habbu'l-ğār)
 k.186a.6
- kabı soyulmuş mercimek : kabuğu soyulmuş mercimek
 k.101b.4, 136a.9, 136b.1
 k.le 124a.1
- taş kabın: taşlaşmış kabuk
 k.90a.2
- kabak (كَبَاقْ): kapak, göz kapağı

93b.5, 93b.6, 94a.12, 94b.2, 95a.1, 95a.2, 95a.3,
 95a.6, 99b.10, 103b.10, 105b.8, 105b.9, 107b.9,
 107a.7, 108a.7, 109b.11, 109b.13, 111b.2, 113b.9,
 115b.10, 116a.4, 116b.6, 116b.7, 116b..9,
 116b.12, 117a.10, 118b.1, 118b.2, 118b.6,
 119b.12, 119b.13, 134a.10, 139b.7, 142a.11,
 149b.10, 148b.11, 151b.6, 151b.12, 161b.8, 204a.1
 93b.9, 99a.13, 114b.6, 115a.10, 118b.6, 144a.1
 80a.5, 94b.10, 114a.12, 116b.4
 99b.5, 102b.5, 115b.9
 117a.11
 88b.11, 92b.93b.13, 94a.1, 94a.2, 94a.4, 94b.2,
 94b.6, 94b.12, 95a.1, 95a.4, 95a.8, 98b.2, 98b.4,
 99a.13, 99b.1, 99b.3, 100b.11, 101a.7, 102b.6,
 102a.10, 103b.12, 104b.9, 105a.13,
 105b.7, 105b.11, 106a.10, 107b..7, 108a.5,
 108b.1, 108b.5, 109a.1, 109b.12, 111a.3, 113b.7,
 114b.8, 116b.5, 117a.11, 118b.12, 120a.2, 128a.9,
 141b.5, 145b.8, 147b.4, 158b.13, 174b.5, 180a.6,
 210a.3
 61b.7, 94a.3, 128a.8
 146a.11
 90b.3, 90b.4, 90b.7, 100b.8, 112b.7, 114b.5,
 113a.4, 114b.8, 118b.10, 143b.11
 92a.4, 92b.12, 93b.8, 100b.6, 104b.6,
 110a.4, 111a.8, 111b.9, 112a.9, 112b.9, 112b.12,
 115b.5, 117a.3, 134b.2
 144b.7
 88b.11, 93a.12
 90a.7, 92b.2, 116b.6, 139b.4, 183a.5, 187b.1,
 187b.1
 84a.7, 92b.13, 95a.7, 100b.10, 112b.13,
 135a.2, 209a.5
 109a.10, 118b.10
 183a.13

ķ.larının 180a.6

ķ.un 76a.11, 92a.6, 92b.9, 94a.8, 94b.7, 94b.13,
99a.1, 99a.1, 99a.11, 99b.4, 99b.7, 102b.8,
104a.5, 104a.7, 104a.8, 104b.12, 108b.1, 108b.12,
108b.13, 111b.13, 114b.12, 115a.13, 115b.7,
119a.3, 121a.8, 128a.8, 147b.5, 148b.9, 148b.10,
149a.2, 150a.8, 151b.2

ķabak (قَبَق): kabak sebzesi

ķabak ķalyası: kabak tuzu

ķ.35a.9

ķabak müzevveresin: kabaktan yapılan müzevvere yemeği

ķ.56a.3

ķabak suyn: kabak suyu, kabak usaresi

ķ.49b.9

ķabak şorbasın: kabak çorbası

ķ.49b.11

ķabak toğımı içi: kabak çekirdeği içi

ķ.ni 35b.8

ķabak yağı: kabak yağı

ķ.11a 52b.6

ķ.1n 49b.12

tatlu ķabak yağı: tatlı kabak yağı

ķ.1a 36b.12 /

ķabarcuk (قَبْرَجُك): kabarcuk

ķ.125a.10

ķabıķ (قَبِيخ): kabuk

encir ķabıđı: incir kabuğu

ķ.107b.8

ķābız (قَابِز): kabz edici olan gıda, yiyecek ve ilaç gibi
nesneler (tutat, çeken, ishali kesen

ķ.73b.11, 79a.10, 81b.6, 84a.4, 95b.8,

116b.9, 123a.11, 130a.10, 130a.12,

130a.13, 133b.7, 144a.7, 152a.11, 169b.6, 169b.13,

176b.3, 203a.4

ķ.dur 76a.3, 78a.5, 78a.6, 78a.8, 79a.13, 80a.13,

81a.11, 81b.8, 82a.5, 82a.12, 82b.9, 82b.13,
83a.13, 83b.9, 84a.2, 84a.6, 84b.3, 84b.7

ķābı̄z ol-: peklik olmak

ķ.a 159b.8

ķābı̄zlık (قَابِیْض لَیْق): peklik, kabız olma hali

ķ.55a.11, 75a.4, 75b.2

ķ.da 76b.8

ķ.dan 82b.1, 84a.1

ķ.1 81b.3

ķ.ından 9a.9

ķābil (قَابِل): müsait, elerişli, mümkün

ķ.182b.13, 183b.8, 183b.9, 184a.3

ķ.dür 183b.3

ķābil-i 'ilāc: tedavisi mümkün, tedavi edilebilir
cinsten

ķ.95a.8, 158b.12, 174b.9, 175b.1, 183a.3, 183a.11,
183b.3, 183b.11

ķ.dur 151a.4, 180a.8, 183a.9, 183b.10, 184a.2

ķābil-î imtidād: uzaması mümkün

ķ.7a.10, 7a.11

ķābile: aşiret, topluluk (قَبِيلَة)

ķ.si 104b.1

kabili (قَابِلِي): helilesin bir cinsi

ķ.42a.12, 42b.10

ķābili helile: kabil ağaç kavunu, helilenin bir cinsi

ķ.48a.7, 142a.12, 205a.4

ķabķara (قَابِ قَرَا): karaya bulanmış, kapkara

ķ.100a.1, 120b.12

ķablu (قَبْلُو):

kablu sülük: kabuklu sülük

ķ.98a.6

ķabuk (قَبُوْط): kabuk, meyve sebzenin duş kabı

ķ.ları 86a.10

ķabul (قَبُوْل): isteme, alma; razı olma

ķ.117b.4

ķabŭl eyle: razı olmak

ķ.mez 9b.6, 70b.3

ķ.miřdŭr 66b.10

ķ.rdi 21b.5

ķabŭl iT-: bkz. kabul eyle

ķ.er 72b.2, 118b.11, 188b.2

ķ.meye 105b.9

ķ.ŭp 121a.11

ķabẓ (قَبْض): tutmak, tutulmak, bŭyŭk abdestini yapamamak

ķ.76a.13, 158b.7

ķ.dan 76b.8

ķ.1 81a.3

ķ.indan 9a.11

ķabẓ ol-: kabız olmak, vŭcutta peklik hasıl olmak

ķ.maya 145b.9

ķabẓ idici: peklik yapıcı, peklik verici

ķ.dŭr 80a.5

ķabẓ olmak: kabız olmak, peklik çekmek

ķ.89b.4

ķaç (كَاح): soru sıfatı, kaç

k.66b.13

k.dur 87a.3

bir ķaç: bir veya birden fazla, bir kaç

k.39b.4, 60b.2, 87b.7, 99a.9, 103b.8, 105a.13,

111a.6, 114a.4, 122a.5, 123a.4, 129a.3, 134a.12,

152a.8, 153b.13, 155a.10, 158a.8, 159b.1, 162b.9,

166b.10, 189a.4, 196b.1

ķaç (كَاح): kaçmak, uzaklaşmak

ķ.ar 115a.3

ķ.maya 68b.6

ķaçan (كَاحِن): ne zaman, ne zaman ki, şayet

k.4a.4, 22b.9, 57b.10, 178b.5

ķaçan kim : ne zaman, ki, şayet, vakta ki

ķ.8a.11, 11b.2, 13a.5, 15a.12, 16a.2, 19b.8, 20a.2,

21a.4, 25b.9, 26a.3, 31a.10, 31a.11, 34b.11,
48b.2, 58b.(1).1, 66a.11, 99a.7, 105b.4, 110a.13,
111b.13, 121b.12, 125a.3, 131a.5, 145a.6,
161b.10, 161b.11, 170b.13, 171a.9, 177b.13,
178a.3, 195a.7, 195b.9, 198a.12, 198b.3, 198b.5,
199b.3, 200b.8, 201a.2

ķadar (قَدْر): miktarı ölçüsüde, biraz

ķ.19a.7, 20b.4, 20b.9, 23b.6, 32a.3, 32b.7, 34a.8,
37a.13, 50b.12, 57a.2, 59a.(1).11, 62b.10, 67a.6,
85b.8, 86a.10, 86b.3, 88b.5, 88b.13, 98a.12,
99a.12, 100b.2, 101a.6, 107a.8, 112a.4, 118b.11,
120a.1, 120b.11, 123b.4, 123b.12, 132b.7, 147a.3,
148a.10, 152a.2, 165a.11, 167a.8, 185b.12,
188b.8, 199b.10, 203a.13, 204a.3, 209a.7

ķ.1 42b.13, 108a.2, 199a.10

ķ.1nca 143a.2

ķadh (قَدَح):

ķadh eylemek: yarmak, delmek

ķ.187a.9

ķ.den 183b.5

ķ.e 184a.5

ķadh iT-: bkz. kadh eyle

ķ.dükleri 66a.2

ķ.eceklerdür 183a.12, 186b.13

ķ.eler 169a.4, 178a.4

ķ.er 169a.4

ķadh itmek: bkz. kadh eylemek

ķ.186b.7

ķadh ol: yarılmak, delinmek

ķ.acak 187a.8

kādī (كَادِي): bir ilâç adı, deriyi k^urutup rutubetini
giderici bir ilâç

k.8b.11

ķadīm (قَدِيم): eksi

ķ.180a.2

ķādir (كَادِر): gūcū-yeten

ķ.dūr 21a.7

kafa (كَفَا): kafa, baş

ķ.dan 172a.10

ķ.sı 189a.11, 203a.6

ķafa sūnūgi: kafa kemiği

ķ.di 21a.12

ķ.inden 22a.3

kāfūr (كَافُور): uzak doğuda yetişir bir çeşit taflandan elde edilen ve hekimlikte kullanılan, beyaz, yarı saydam, kolaylıkla parçalanan ıtırı kuvvetli bir madde

k.34a.4, 37a.11, 52b.3, 58b.(1).8, 59a.(1).1, 80a.9, 90a.11, 106b.13, 116a.8, 136a.10, 165a.4, 205a.7, 205b.3, 205b.13, 206a.7, 206b.5, 211b.5

k.1 52b.5

k.11a 56a.9, 156a.6

kāfūr kōhusı: kafur ıtırı, kafur kokusu

k.52b.9

kāfūr-ı ķaysūm (كَايْسُوم): ķaysam marsama denilen bir ot

k.164a.11

ķafūr-riyāhī (رِيَّاهِي): ķāfur kokusu

k.153b.10

kāhel (كَاهِل): ağır, durgun, gayretsiz

k.5a.9, „

ķahf (كَهْف): kafatası, beyin

ķ.28a.5, 28a.7, 28a.9, 71b.6, 71b.9

ķ.a 28a.12, 28a.13, 28b.12

ķ.un 28b.5, 28b.7, 28b.10, 28b.12, 152a.5, 152a.9

ķahf sūnūgi: kafatası kemiği

ķ.28a.13

ķahf-ı dimāğ: kafadaki dimāğ boşluğu

ķ.dur 26a.11

ķ.un 151b.2, 151b.3, 151b.5, 151b.7,

ḳā'ide (^{وَإِ}قَاعِدَة): Esas, temel, dayanak

ḳ.31b.2

ḳā'ide-i dimāğ (^{وَإِ}قَاعِدَةُ دِمَآغ): beynin, kafanın dayanağı

k.23b.2

ḳ.dur 23b.12, 26b.2

ḳaḳı-(^{وَإِ}قَاقِر): öfkelenmek, kızmak

ḳ.sölar 28a.6

ḳaḳımak- (^{وَإِ}قَاقِص): öfke, sinirlilik, asabiyet

ḳ.36a.2

k.dan 33b.10

ḳaḳūle (^{وَإِ}قَاقُولَة): zencefilgillerden sıcak memleketlerde yetişen ıtırılı bir bitki

ḳ.205b.13, 206a.3

ḳaḳūle-i kibār (^{وَإِ}قَاقُولَةُ كِبَار): ?

ḳ.154a.1

kākunc (^{وَإِ}قَاقِنْج): kanbel otu denilen bitki

k.54b.12

ḳal- (^{وَإِ}قَالَ): 1. beklemek, durmak, varlığını devam ettirmek

ḳ.a 46b.9, 66a.6, 98b.11, 143b.5, 155b.2

ḳ.aydı 66a.7

ḳ.duğının 194b.9

ḳ.ıp 134a.5

ḳ.maya 28a.10, 86a.8, 98a.13

ḳ.mayalar 30b.12

ḳ.mıış 40b.1, 75b.5, 134a.8, 167b.10, 168a.4, 177b.6, 208a.10

ḳ.mıışdur 49a.13

ḳ.mıya 99a.9

ḳ.up 151a.2, 151a.3, 168a.6

ḳ.ur 18a.9, 22a.7, 72b.11, 88a.4, 94b.3, 133a.11, 133b.6, 141b.9, 177a.4, 178b.9, 179a.8, 180b.4

2. orta kalmak, belirtilen miktarda bulunmak

ḳ.a.38a.2

ḳ.acak 104a.11, 111a.3, 115b.1, 144a.3, 155b.10,

159b.6,
 19b.3, 66b.5, 75b.13, 104a.12, 113a.7
 149a.13,
 149b.2
 171a.11
 43a.7, 54a.11, 59a.(1).6, 163b.9, 184b.10,
 204a.12, 206b.7
 149b.1,
 149b.2
 111a.2, 122b.1, 141a.1, 141b.8, 149a.8
 9a.o, 57b.12
 132b.9
 114b.1

3. Aciz kalmak, yapamamak

149b.12, 29b.6,
 kalb (قَلْب): kalp, y rek
 32a.1,
 kaldur- (قَلَدُور): 1. kald rmak, y kseltmek
 99a.13, 187b.1
 94a.2, 99b.5, 120a.2, 141a.9, 141a.10,
 155b.2,
 88b.10
 88b.11
 116b.6
 98b.2, 155b.2

2. Ay rmak, saklamak

86b.12, 88b.11
 kal n (قَلَك): kal n,  ap  geni 
 103b.10
 kal'i (): kalay
 120b.11

g y nmi  kal'i: ısıt lm   kalay

73a.9, 119b.1, 199b.4
 kalk- (قَل): y kselmek, yukar ya çekmek
 94a.3, 143b.6

ķ.ar 161b.2

ķ.dugına 107a.7, 168b.8

ķ.maz 95a.6

ķ.mış 151b.11, 169a.12, 169a.13, 169b.1, 194b.3,

ķ.up 94a.3

ķalkadis (قَالْقَدِيسُ): bir demir sũlfat eşidi

k.84a.3,

ķalkanat (قَالْقَنَاتِ): bkz. kalkadis

ķ.84a.2, 107a.11, 143a.3, 164b.2

ķalkat̃ar (قَالْقَطَارُ): bkz. kalkadis

ķ.84a.2, 119a.12, 142b.5, 211a.8, 211a.12

göünmiş ķalkat̃ar: yanmış kalkadis

ķ.106b.2, 106b.8, 209b.8

ķalmak (قَالَكَتَ):

taşra ķalmak: dışarıda ķalmak

ķ.69a.7,

ķaluŋ (قَالَكَ): kalın, yoğun

ķ.66b.9

ķal'ũsa (): elem veren

ķ.157b.8

ķalya (قَالِيَة): kavurma, et yemeği

k.44b.11, 44b.12

ķ.lar 184a.13

ķabak ķalyası: deniz ķabak kavurması

ķ.35a.9

ķalya' ():deniz nebatlarının yakılmasıyla

meydana gelen tuz, sodyum oksit

k.100a.4, 164a.9

ķamķām (قَامَا): bir hastalık adı

ķ.91b.8

ķamıř (قَامِشْ): sulak yerlerde yetişen içi boş, yumuşak
ve boğumlu bitki, saz

ķ.123a.1

ķ.dan 99b.5

ķamıř güli: kamış gülü

k.ni 119a.8

ķamış pıllı: ķamış kabuğundan çıkarılan puy şeklinde parça

ķ.nı 123a.3, 123a.4

şeker ķamışı: buğdaygillerden, çiçekleri salkım halinde başaklar meydana getiren on metrelik boya erişebilen, usaresinden şeker elde edilebilen nebat

ķ.129a.12

yaş ķamış: kurumamış, taze ķamış

ķ.34b.1

kāmīl (کَامِل): alim, bilgin, olgun

ķ.5a.12

kāmīl ol-: mükemmel, eksiksiz olmak

ķ.a 15a.10, 37b.6, 39b.4, 64a.6, 98a.1

‘ilāc-ı kāmīl: mükemmel ilâç

ķ.dür 200a.6

ķamķām: (كَمَام): kalabalık, izdiham, bir çeşit göz hastalığı kamam

ķ.117a.12, 117b.1, 117b.8, 117b.12

ķamle (كَمَل): bir göz hastalığı

ķ.91b.8

ķamu (كَمُو): bütün, hep

ķ.2b.10

ķan (كَان): insan vücudunda damarların içerisinde dolaşan ve hayat iksiri durumunda bulunan,

ķ.a 111b.11

ķ.dan 32b.13, 40a.1, 71a.13, 93a.4, 101a.2, 110b.5,
127a.6, 127a.8, 127a.13, 127b.5, 128b.13, 146a.1,
155a.9

ķ.dandur 61a.5

ķ.ı 10a.4, 10a.11, 10b.8,, 10b.13, 19b.10, 27b.5,
40a.9, 42a.3, 71b.3, 79a.5, 80a.3, 80a.7, 81b.13,
98a.2, 98a.9, 106a.11, 110a.12, 134a.5, 138a.9,
143b.9, 147b.3, 156a.6, 156a.7, 175b.2

k.ıla 78a.11, 98a.4, 126b.8, 127a.5, 128b.13,
138b.13, 141b.5, 149b.6, 188b.8, 188b.11

k.ını 97b.12, 138a.5, 138a.6, 138a.7, 156a.6,

k.un 10b.12, 64a.10, 80a.10, 137b.10

gögercin yavrısı kanı(n): güvercin yavrusu kanı

ķ.n+θ 96a.13

ķ.nı 171b.1

hayvan kanı: hayvan kanı

k.nı 97b.11

hayz kanı(n): kadınların adet görmesinde rahim den gelen kan

ķ.dan 19a.1, 19a.10

ķ.nı 19a.6

kan eti: kan birikmesiyle oluşan et

ķ.110b.7

ķardaş kanı: baklagillerden addedilen ve bakla gibi
meyvesi olan bir ağaçtan alınan koyu rekte
bir sakız olup sözkonusu nebatın adı ile
anılır. İki kardeş kanı (bkz. demü'l-
ahaveyn)

ķ.116a.9

şiryān kanı: atardamar kanı

ķ.19a.11

yaşıl kurbağa kanı: yeşil kurbağa kanı

ķ.nı 98a.1

ķ.uñ 97b.10

kan ak-: kan akması

ķ.ar 100b.11

ķan al-: tedavi amacıyla, vücudun muhtelif yerlerinden
ve değişik usullerle kan akıtmak

ķ.alar 40a.8, 50a.11, 93a.4 107b.10, 138a.9

ķ.mış 96a.3

ķ.up 121a.13

ķan aldur-: tedavi amacıyla vücuttan kan akıttırmak

ķ.alar 54a.6, 60b.6, 71b.11, 101a.8, 103a.8,

105a.2, 105a.4, 112b.2, 129a.1, 129a.6, 138a.1,

155a.9, 158a.6, 158a.7, 170a.2, 172a.6, 203a.2,

ķ.up 156a.5, 171a.7, 198b.9

ķan aldurmak: tedavi amacıyla vücuttan kan akıtmak

ķ.101a.9, 147a.12, 147a.13, 162a.13, 203b.3,

ķ.a 54a.6

ķan almak: tedavi amacıyla vücuttan kan almak

ķ.40b.2, 69b.10, 71a.8, 89b.5, 201a.9

ķ.dan 93a.6

ķan almaklık: kan alma işi

ķ.a 70b.5

ķan eyle-: kan yapmak,

ķ.r 19b.10

ķ.ye 10b.8

ķan gel-: hastalık sebebiyle kan akmak

ķ.düğün 84a.9

ķ.üp 27b.4

ķan gelmek: hastalık sebebiyle kan akmak

ķ.dür 40a.7

ķan git-: kan akmak

ķ.129a.3

ķ.revān ol: bolca kan akmak

ķ.a 124a.10

ķan revān olmak: bkz. kan revan ol

ķ.iğından 10b.13

ķan iT-: kan akmasına sebep olmak

ķ.188b.12

kanad (كَنْد): kuş cinsi hayvanların uçmasını temin eden organ

ķ.1 138a.5

ķ.1nuñ 138a.9

ķanamak: kanamak, kan akmak

burun kanamak: burundan kan gelmek

ķ.dur 40a.7

diş dibleri ķanamak: diş etlerinin kanaması

ķ.40a.7

ķand (كَنْد): şeker, şeker kamışının donmuş usaresi

ķ.206b.12

ķande (كَنْد): nerede,

ķ.58b.5, 160b.10

ķanķı (كَنْكى): hangi

ķ.15a.16, 15b.6, 30a.5, 51a.9, 58b.8, 70b.10, 70b.11, 126b.8, 127b.1, 188b.5, 201a.8

ķ.s1 15a.6, 34b.1, 53a.6, 121b.4, 149a.5

ķ.sıdur 119a.2

her ķanķı: herhangi

ķ.s1 34a.6, 35b.6, 43b.10, 49a.2, 92a.7, 120b.11, 186b.11

ķanşatü'l ħabāri (كَنْصَةُ الْخَبَارِي): hubara kuşunun avcıları

ķ.83b.11

hubara kuşu: ahmaklıkta örnek verilen, tavukdan büyük boynu uzun bir kuştur

ķantariyūn (كَنْطَرِيُون): kantariyon, kantaron dağlarda ve kırlarda yetişen zeytinyağına konarak güneşte bekletildiği zaman bıçak yaralarına iyi gelen bir cins sarı çiçek, kılıç çiçeği, eşek kulağı

ķantariyūn suyu(n): kantariyon suyu

ķ.162b.5

kantariyun-baryik (كَنْطَرِيُون بَارِيك): ?

ķ.184b.7

ķānūn (كَانُون): nizām, kaide, kural

k.da 101a.5, 122.8

k.1 71a.11

kānun-ı 'ilāc: ilacın usulü, kaidesi

k.71a.11, 121a.12

k.1 6a.4, 195b.11, 203a.13

kapak (): bkz. kabak

kar (قار): kış mevsiminde yağın suyun donmuş hali

k.a 203b.7

k.da 177b.6

k.dan 136b.6, 191b.5, 199b.13

ka'r (قعر): çukur, dip, derinlik

k.ına 17a.13, 87b.9, 162a.9, 194b.7

k.ında 146a.6

k.ından 78b.2

kara (قار): kara, siyah

k.86a.10, 129b.5, 157b.2, 192b.7, 193a.4, 195b.13,

k.dur 160a.7

k.sı 78b.9, 165a.5, 171a.1, 174a.9

k.sına 140a.2

k.sında 157a.12

k.sından 128a.7, 140a.2

k.sını 168a.1

k.sının 150a.9, 157a.4, 157a.7, 157a.9

kara ağaç kabı(n): kara ağaç kabuğu

k.1 113b.4

kara bure: kara tuz

k.1 161a.2

ķ.35a.8

ķara erük suyu: kara erik suyu

ķ.38a.6

ķara fülful: kara biber (bkz. fülful)

ķ.97a.9, 142a.6, 209b.4

ķara göz: siyah, kara göz

ķ.e 68a.13

ķ.ün 68a.12, 177b.10

ķara gözlü gişiler: siyah gözlü insanlar

ķ.e 177b.10, 198b.7

ķara harbak: zenbakgillerden siyah renkli bir bitki
cinsi

ķ.46b.4

ķara helile: olgunlaşmadan toplanan ve kurutulan 3 cm
boyunda iğ biçiminde siyah sert taneli
helilerinin kara olanı, hindi helile, kara
ağaç kavunu

ķ.46b.2, 46b.5, 107a.3, 207a.7

ķara su: gözün körlüğüne sebep olan su

ķ.179b.10

ķara tuz: karatuz

ķ.4b.3, 163b.1

ķara gör-: berrak görememek, koyu görmek

ķ.e 165b.1

ķara göster-: kara renkli görünmesine sebep olmak

ķ.ür 195a.6

ķara iT-: rengini siyaha döndermek

ķ.e 120a.11, 120b.7, 164b.13, 165a.2

ķ.er 164b.8, 164b.9

ķara ol: kara, siyah renkli olmak

ķ.67b.5, 164b.11

ķaraca (قُرْج): karaya yakın, siyaha çalan

ķ.s1 44b.12

ķaralık (قُرْل): koyu renklilik, siyahlık

ķ.65b.3

k.a 110b.4

k.da 160a.13

k.ından 67b.3

karanfül (قُرْ نَفْل): daha çok Hindistan bitkisi olarak bilinen kuyruklu tane, habbe; kokusundan hastalıkları ferahlatıcı olarak kullanıldığı gibi çok kere, dövülerek ilaç ve macun terkiplerinde kullanılan bir baharat

k.83b.7, 96b.12, 107a.4, 142a.7, 164a.11

karanu (قُرْ اَكْر): karanlık

k.21a.4, 129b.5, 160a.6, 189a.10

karānūlīk (قُرْ كَوْلِف): karanlık olma hali

ķ. 80b.6, 182b.7, 183b.11

ķ.da 21a.3

ķ.dan 19b.13

ķ.ına 78a.3, 83a.1, 142a.3, 142b.13, 205b.6,

ķ.inı 77a.4, 77a.5, 78a.11, 203b.12, 208b.6,

ķ.inun 25b.5

ķarar-(قُرْ -): kararmak, siyahlaşmak

ķ.mış 108b.2

ķararmak (قُرْ عَق): göz kararmak: gözün görme gücünün azalması

ķ.47b.1

ķarār (قُرْ اَر): 1. durmak, yerleşmek, yatışmak

ķ.a 4b.1

2. Orta hal, kıvam

ķ.da 167a.12

ķ.dur 82b.9

ķ.1 119b.7

ķ.ına 183a.9, 184b.2, 189a.4

ķ.inca 47b.9, 153a.8

ķ.ında 63a.3, 118b.2

ķarār eyle-: belirli bir yerde yerleşmek, sabitleşmek

ķ.di 169a.10

ķ.miřdūr 23b.2

ķ.ye 21a.4

ķarār iT-: bkz. karar eyle-

ķ.e 27a.8, 70a.1

ķ. er 140a.2

ķ.üp 189a.6

ķarār kıl: bir yerde durmak, tesbit olmak

ķ.maz 59b.11

ķarar-: ķararmak, siyahlaşmak (قَرَر -)

ķ.a 111a.6

ķarārgāh (قَرَارْ كَاهْ): bir yerde oturup, dinlenicek, yerleşilecek ortam

ķ.ında 178a.6

ķarasāgu (قَرَّاسْغُو): karamsı, karaya çalan, siyaha yakın

ķ.46a.10, 117b.11, 157a.11, 181a.5

ķarcař- (قَرَّجَشْ): karışmak, birbirine girmek

ķ.ur 127b.7

kardmane (قَرْدْمَانْ): Karaman kimyonu, yabancı sedef otunun kökünden elde edilir.

ķ. 48b.7

ķarĥa (قَرْحَهْ, قَرْحَا): yara, çıban, ülser

ķ.75b.3, 93b.8, 156b.13, 157b.12, 158a.3, 158a.10, 158a.12, 159a.2, 159a.12, 159b.7, 168a.2, 168a.7, 169b.9, 174a.4, 175a.13

ķ.da 156a.11, 158a.11

ķ.dan 154a.8, 155b.7, 159b.6

ķ.dur 154a.6

ķ.lar 8b.7, 157a.13

ķ.larını 80a.11

ķ.nuĥ 156b.2, 156b.12, 157a.1, 157a.10, 158a.2, 159b.2, 159b.3, 165a.2

ķ.sı 73a.10, 158b.3

ķ.ya 81b.3, 83a.13, 157a.5, 168b.7, 209b.12,

ķ.yı 74b.9, 118a.4

ķ.yıla 43a.9, 159b.13, 162a.11

'akır karha: yapışkan otu

ķ.43a.10, 163a.11

ķar(1)n (قَرْن): karın, vücudun kaburga kenarlarından
kasıklara kadar uzanan kısmı

ķ.ınıda 36b.4

aç ķar(1)n: yemek yememiş, aç

k.47b.7, 111a.13

ķ.ına 59a(1).12

ana ķarnı(n): ana karnı

k.da 20a.12

ķarınca (قَرْنِي): zar kanatlılardan, çok türü bulunan
böceklerin genel adı

k.174a.7

ķarış-(قَرِشْ - قَرِشْ): karışmak, bir birinin içine girip
dağılmak

ķ.dığıladur 126b.11, 126b.13, 127a.3, 127a.4

ķ.duğınun 18b.2

ķ.maz 95a.3

ķ.mışdur 65a.8, 126b.8

ķ.ur 62a.8

ķarışdur (قَرِشْدُ - قَرِشْدُ): katmak, birden fazla şeyi iç içe
katmak, karışdırmak

ķ.alar 34a.6, 34b.12, 37a.5, 37b.8, 37b.10, 39a.4,
39b.10, 43b.9, 56a.10, 58b.(1).7, 85b.5, 86b.5,
86b.8, 87a.1, 92a.9, 103a.6, 116a.7, 120a.5,
123a.3, 150b.6, 163b.7, 163b.8, 164a.4, 168b.6,
172a.10, 186b.1, 104a.12, 109a.7, 209a.11

ķ.sa 80b.6

ķ.up 39b.6, 43a.9, 43b.5, 43b.12, 47a.5, 50a.3,
53a.11, 53b.8, 55b.2, 55b.8, 55b.12, 56b.3,
57a.8, 58a.7, 59b.7, 76b.5, 78a.12, 82a.1, 88a.9,
95b.6, 96a.11, 96a.12, 97b.3, 98a.2, 98a.6,
98a.8, 98b.8, 101b.6, 102a.3, 105a.5, 107a.8,
107b.6, 113b.4, 114b.8, 118a.6, 119a.13, 120a.10,
120b.7, 122a.3, 122a.7, 122a.11, 122b.4, 136b.2,

136b.5, 138b.3, 139a.11, 139b.1, 140b.5, 143a.2,
145a.13, 163a.8, 163a.12, 163b.2, 164b.10,
167b.6, 173b.11, 173b.13, 185a.9, 185b.2, 185b.7,
185b.12, 186a.9, 186a.13, 186b.1, 199a.3, 199a.9,
206b.9

ķ.urlar 73b.3

ķ.ursa 80b.4

ķarışdurmak (قَرِشْدُرْمَقْ): karıştırmak, birbirine katmak
ķ.73b.7, 88a.8

ķ.içün 86b.9

ķarīb (قَرِيب): yakını yakın olan
ķ.151b.13

ķarn-ı muhrik (قَرْنِ مُحْرِقِ) yanmış boynuzdan
yapılan

ķ.83b.10

ķarniyye (قَرْنِيَّة): gözün saydam tabakası

ķ.62a.2, 63b.13, 65b.7, 174b.7

ķ.de 156a.12, 156b.3, 156b.4, 159b.9

ķ.deki 79b.2

ķ.nün 174a.13, 187b.12, 190a.11

ķ.ye 174a.3

ķ.yile 178b.3, 179b.2, 179b.6, 179b.12

ķarpuz (قَرَبُوز): karpuz

ķ.16b.10

ķarşu (قَرَشُو): 1. karşı, muhalif

ķ.55b.4

ķ.sına 202b.4, 202b.6

2. karşı, yakın,.... e doğru

ķ. 41a.6, 183a.5, 187a.2, 187a.4

ķarūniyye (قَرُونِيَّة): gözün ikinci tabakası

k.11b.12

ķarūre (قَارُورَة): sırça cam, pul şişe, özellikle
kimyevî terkiplerde kullanılır

ķ.6a.6

ķaşabu'l-zerire (قَصَبُ الزَّرِيرَة): kazyağı otu

- 46b.7, 55a.9, 55b.3, 147a.5
 kaşđ (كَشَد): niyet etmek, yapmak
 52a.5, 113a.3
 1 14a.8
 11a 52a.5
 kaşđ eyle-: niyet etmek, yapmaya karar vermek
 40a.11
 2b1
 4b.7
 kaşđ iT-: bkz. kasđ eyle-
 110a.7, 110b.8, 114b.10
 kaşđ itmek: niyet etmek, bilerek yapmak
 71b.1
 kaşnī (كَاشَنِي): hindiba, beyaz hindiba; büyükçe
 yaprakları salata olarak kullanılabilen,
 hekimlikte usaresinden faydalanan bir kaç
 yıllık otsu bitki
 39a.6, 52b.1, 53a.8, 60b.7, 133b.4, 161b.7
 136b.4
 kaşnī şuyı(n): kasni usaresi, hindiba suyu
 54b.10, 69a.13
 80a.6, 96a.4, 113a.5, 114b.10, 136a.10,
 212a.5,
 kaşnī tohnı: kasni tohumu
 58b.(1).6
 kaşnī yaprağı: kasni yaprağı
 103a.5
 kaşnī (كَاشَنِي): baldırgan zamkı, şeytan teresi, çadıruşağı
 gibi ağaçlardan alınan zamk
 58a.2, 92a.7, 185a.8, 185b.2, 185b.11
 kassām (كَسَام): kısımlar, bölümler
 1dur 24b.4
 kasu K (كَسُو): vücudun karın ile oylık arasında kalan
 kısmı
 1na 137a.1

kaş (كاش): gözlerin üstünde yay biçiminde şekil
oluşturan kıllar

.24a.10, 91b.10, 120b.1, 120b.9

k.a 117a.13, 143b.12

k.1 61b.6, 120b.12

k.11a 90b.8

k.larında 146a.9

k.un 23a.5, 146a.4

kaşçağ (قشچاق): eski tababette kullanılan milin yassı
olan tarafı

k.11a 106a.12

kāşir (كاشير): kabuk ve deriyi soyan ilaç

k.7a.4

kat (كات): 1. kat tabaka

k.dur 62a.3, 66a.8, 66b.4, 159b.13, 16b.8

k.1na 66b.5

k.1nun 62a.3

iki kat iT--: ikiye katlamak

k.ele 98b.12

k.üp 98b.10

kat kat sür--: tabaka tabaka sürmek, üst üste sürmek

k.120b.12

2. huzur, makam, nezd, yan

k.ında 33b.9, 136a.2, 178b.12, 204b.13

k.umda 98a.9, 140b.1

kat' (قطع): kat

kat iT--: kesmek, durdurmak, iyileştirmek

k.er 84a.9

kat- (كات): katmak,, karışdırmak, iyileştirmek

k.a 111b.6

k.alar 36b.2, 37b.3, 38a.3, 38a.5, 38b.6, 43a.7,

46b.10, 51a.5, 59a.8, 105a.8, 116a.8, 119b.7,

129b.12, 130a.1, 144a.12, 165b.13, 173b.13

k.1 66a.8, 66a.9

k.mayalar 74b.3

ķ.up 37b.11, 37b.13, 38b.1, 38b.12, 38b.13, 45a.12,
45b.6, 45b.9, 48b.10, 48b.11, 49b.9, 49b.11,
54b.2, 54b.6, 55b.2, 58b(1).9, 59a(1).8, 86b.1,
98a.4, 102b.3, 104b.4, 115b.2, 116a.9, 122b.5,
153b.6, 153b.9, 154a.2, 163a.9, 209a.11

ķatı (قَاتِي، قَاتِي): 1. şiddetli, ağır, ileri derecede

ķ.28a.6, 41a.10, 43b.11, 47a.9, 53a.1, 54b.11,
58b.7, 59b.11, 72a.4, 74b.6, 84b.9, 88b.13,
89a.6, 101a.2, 128b.3, 131b.4, 131b.12, 132a.2,
136b.3, 148a.8, 156a.3, 162a.12, 166b.11, 168a.4,
174b.4, 171b.3, 177b.5, 177b.8, 179b.6

2. sert, katı yoğun

ķ. 22a.4, 39a.5, 72a.2, 89a.5, 96a.2, 98a.13,
109a.10, 110a.4, 114a.10, 115a.2, 141a.6, 145a.4,
150a.6, 166b.6, 169b.3,
ķ.dur 24a.8, 62a.1, 62a.2

3. fazla, çok

ķ.38b.13, 41b.8,, 53b.9, 67b.1, 92b.11, 104b.8,
131b.1, 140b.6

4. sağlam, kuvvetli

ķ.174b.8

ķatı ķatı: 1. sert, sert, hızlı ve sert

ķ. 112a.4

2. ağır ve şiddetli

ķ.169a.8

igen ķatı: iyice, pek çok (bkz. igen)

k.114a.9

ķatılık (قَاتِلِي): sertlik, peklik

ķ.118b.6

ķ.1nuṣ 62b.8, 63a.2

ķatıl- (قَاتِلْ): katmak, ilave edip karışdırmak

k.mış 90a.1, 116a.9, 130b.1

ķatıraķ (قَاتِرًا): daha sert, katıca, daha pek

k.62a.13

k.dur 23a.8, 108a.13

ķatı' u'l-leben (قَاتِعُ اللَّبَنِ): südü kesip kurutan ilâçlar

q.7a.5, 10b.9
 qatı'u-l-menî (قاطع المنى): meniyi kesen ilaçlar

q.11a.5
 qatıl (قاتل): öldürücü maddelere verilen ad

q.7a.3
 qatran (قاتران): çam ağacından veya maden kömüründen çıkarılan, sanayide ve tapta kullanılan koyu ağır kokulu ve yapışkan bir sıvı

k.11a 83b.4 100b.1, 100b.2
 qatre (قطرة): katre katre: damla damla, damlalar halinde

q.138b.6
 qattāl (قتال): çok öldürücü, zehirleyici

q.9b.7
 kavış- (قوسش): kavuşmak, ulaşmak, birleşmek
 q.duğı 95a.3

kāvi (كاري): dağlıyan, yakan, yakıcı
 k.7a.1

kavi (قوی): kuvvetli, güçlü, tesirli
 q.72a.6, 87a.7
 q.dür 9b.6, 87b.4

qavi iT-: kuvvetini arttırmak, güçlendirmek
 q.er 80a. 10, 82b.3, 82b.5, 208b.2

qavi idici: kuvvetlendirici
 q.71b.8

qavi ol-: kuvvetlenmek, gücü artmak

q.a 35a.4, 75a.10, 198b.7

q.acak 34b.2, 36a.4, 37b.11, 54b.8, 128a.3

q.ılacak 201b.11

q.maya 103a.9

q.up 31b.8, 158b.3

q.ur 127b.12, 182b.1, 195b.9

kavirak (قویتر): daha güçlü, kuvvetlice
 q.72b.3, 195b.7

q.dur 84a.2, 107b.7

- kavı (قَوْل): söz, lakırdı, görüş
 k.11a 5b.2
 k.63b.8
 k.ında 63b.13
- kavm (قَوْم): kavim, halk, bir yerin sakinleri
 k.104b.1
- kavrul- (قَوْرُل): kavrulmak, pişmek
 k.m1 44b.13
- kavuk (قَوْع): erlik bezi
 k.ında 13b.6
- kav(u)r- (قَوْر): Bir şeyi susuz olarak sacda vb.
 şeyin üzerinde kızartmak
 k.alar 12a.1
 k.up 40b.13, 41a.1, 45a.1, 134b.12, 199a.3
- kaygu (كَيْغُو): Kaygı, endişe korku
 k.41a.13
- kayna- (قَيْز): 1. yüksek ısı neticesinde kaynamak,
 pişmek
 k.mayınca 11a.9
 2. yapışmak, birleşmek
 k.ya قَيْز
- kaynan- (قَائِنَان): kaynatılmış
 k.mış 49b.5, 57b.9, 60a.8
- kayna T- (قَيْنَد): pişirmek, su veya başka bir sıvı
 içerisinde kaynatarak pişirmek
 k.alar 37b.1, 37b.10, 38a.2, 38b.5, 43a.6, 43b.4,
 44b.3, 45b.4, 47a.5, 48b.9, 54a.10, 54b.1, 54b.5,
 55a.6, 55a.9, 55b.1, 55b.2, 55b.4, 59a.7, 59a.8,
 59a.(1).5, 105a.5, 107a.8, 144a.10, 152b.6,
 163b.9, 166b.4, 184b.10, 200a.1, 204a.11, 206b.7
 k.up 39b.9, 39b.12, 41a.2, 41a.3, 52a.7, 57a.12,
 59a.(1).5, 90a.5, 109b.7, 118a.5, 122b.1, 125b.3,
 139a.9, 149b.8, 152b.9, 164a.4, 165b.4, 165b.5,
 166b.1, 189b.10, 200a.5
- kayşum (قَيْصُوم): marsama denilen ot

k.43b.3

kaz (کاز)

kaz yağı(n): kaz yağı

k.a.120b.10

kazı-(کاز -): yontmak, ufak parçalar halinde sıyırmak

k.1r 113b.7

k.ırlar 106a.12, 106a.13

k.yalar 97b.9, 99b.12, 102b.6, 102b.7, 105b.1,
105b.3, 105b.5, 105b.12, 106a.2, 106a.7, 108a.7,
108b.5, 113b.7, 123a.13, 123b.4, 147b.5

k.yıp 140b.11

k.yup 178a.11

kazı T- (کاز -): kazıtmak, tıraş etmek

k.alar 60a.11, 152a.8

k.up 59a.13

kazımağ (کازماغ): kazımak, traş etmek

k.105b.4, 108a.5, 108b.7, 108b.8

k.da 108a.6

k.dan 106a.10, 108b.10,

kazın- (کازن -): traş edilmek soyulmak

k.mış 38b.4

k.sa 162a.3

kazınmağ (کازنماغ): traş edilmiş, soyulmuş olmak

k.105 b.5

kebce (کبجی): kepçe, sıvı bir maddeyi almaya yarayan
çukur ağızlı, saplı eşya

k.sile

kebere (کبره): kebere gebere otu, kedi tırnağı

kebere dibi kabı: kebere bitkisinin kökünün kabuğu

k.43a.10

kebiruğa (کبروگا): onun büyüklüğü

k.200a.10

keçi (کچی): keçi

keçi eti : keçi, oğlak eti

k.16a.4

yaban keçisi ödi: yabani keçinin ödü

k.171b.9, 186a.2

kef (کف): köpük, sıvı üzerinde kaynatılma esnasında oluşan, çoğu kere ayıklanması uygun görülen köpüğe benzer madde

k.i 163b.2

k.in+Ø 37b.10, 90a.5, 164a.4

kef-i deryā: Deniz köpüğü, hafif ve beyaz bir taş olup marangozluk gibi şeylerde kullanılır.

k. 153a.7, 206a.8, 207a.11, 212a.9

kehhāl (کحال): göz hekimi

k.32b.8, 103b.11, 104a.10, 104a.13, 148b.7, 169a.6 187a.4

k.e 61a.3, 66b.13, 187a.7

k.lar 103b.2, 135a.4, 135a.7, 135b.12, 136b.11, 174b.6

k.ları 208a.2

kehriba (کهربا): kehribar, süs eşyası yapımında kullanılan fosilleşmiş reçine

k.138b.12

keklik (ککلیک): keklik, sülüngillerden güvercin büyüklüğünde tüyü boz, ayak ve gagaları kırmızı, eti lezzetli bir kuş

keklik eti: keklik eti

k.16b.11, 44b.12

keklik ödi: keklik ödü

k.186a.2

kelām-ı kādīm (کلام قدیم): Kur'an-ı Kerim

k.inde 3a.12, 19b.5

kelām-ı külli (کلام کلی): sözün tamamı

k.108b.10

kelem (کلم): lahana, bir çok türü bulunan sebze

k.203b.4

kelem tohumı: kalem sebzesi tohumu

k.58b.(1).6

- keler (کَلَر): bir tür kertenkele
 keler boku: kertenkele boku, pisliği
 k.163a.3, 163b.6, 171b.10, 173b.9, 205a.8, 207a.11,
 211b.4, 22a.9
 k.dur 77a.1
- kelimat (کَلِمَات): kelimeler, lakırdılar, sözler
 k.a 2a.5
- kem (کَم): fena, kötü, bozuk
 k.67a.11
- kemāl-i şūret (کَمَالِ صُورَت): yüz, surat olgunluğu
 k.ine 110b.7
- kemiyet (کَمِيَّت): miktar, sayı, nicelik
 k.196b.10
 k.dan 196b.10
 k.ile 192a.2, 192a.3, 194a.11, 195a.11
 k.ün 197a.8
- kemmūn (کَمُون): kimyon, yemeklere konan-bahar
 k.80a.13, 94a.6, 94a.9, 141b.1, 141b.6, 149b.3,
 149b.12, 149b.12, 155b.3.
- kemnun (کَمْنُون): bkz. kemnun, kimyon
 k.93b.11, 111a.2
 k.1 138b.4
 k.11a 95b.4, 108a.8
- kemrek (کَمْرَك): kötüce, kötüye yakın
 k.170b.10
- kemter (کَمْتَر): hakir, itibarsız; eksik, noksan
 k.140a.5
- kenar (کِنَار): kuytu kıy, yan taraf
 k.a 23a.13, 195a.7
 k.1na 23a.6, 23a.10, 64b.5, 64b.9, 65a.2, 65a.5,
 65a.11, 66a.13
 k.1nda 157a.9
 k.1ndan 148b.10
 k.ları 102b.9, 113a.1, 148b.9, 148b.9, 170b.13,
 174b.8, 174b.9, 192b.8

k.larına 119a.3, 124a.8

k.larından 178a.2

k.larını 62a.1, 66a.6, 93.b.2, 115b.7

kencud (کَنْجُود): (aslı: küncüd) yeşil susam

k.10a.9

kendene (کَنْدَنَه): pırasa, zambakgillerden sapından yararlanılan çok yıllık kış sebzesi

k.44b.11,

kendene suyu: pırasa suyu

k.1a 185a.4

kene (كَنْه): kene otu

k.48b.6

kene yağı: kene yağı

k.n+0 48b.13

kend (كَنْد): şeker

k.ile 41b.1

kepek (كَيْك): çeşitli tahıllardan elde edilen kabak, kepek

k.113a.10

keremid (كَرَمِيد): kiremit

k.130b.11, 153b.7

keret (كَرَت): kerne, sefer, kez

bir kaç keret: bir kaç defa

k.155a.10

dört keret: Dört defa

k.163b.12

kereviyyā (كَرَبِيَّة): karaman kimyonu, karaman kimyonunun
yapıldığı bitki ve çekirdeği

k.44b.10

k.yıla 41b.2

kerret (كَرَرَت): Bkz. keret

dört biş kerret: dört beş defa

k.164b.5

kes- (كَس): 1. durdurmak, bitirmek, sindirmek,
iyileştirmek

k.e 153b.12

k.er 80a.7, 80a.12, 119b.11, 206a.10, 206b.6,
212a.6,

k.üp 207b.2

2. kesmek, doğramak, biçmek

k.dügi 99b.2, 149b.9

k.dügince 149a.7

k.düklerinden 80b.2

k.e 99b.1, 149a.6, 149a.7

k.eler 59b.3, 86a.8, 93b.2, 95b.3, 111a. 1,
112a.6, 140b.3, 141b.1, 149a.11, 155b.3, 155b.10,
175b.5, 190a.10

k.mişler 94b.9

k.üp 95a.8, 95a.9, 95a.10

kesād (كَسَاد)

kesād ol-: yok olmak, kıtlaşmak

k.up 2b.10

kesāfet (كَسَافَت): sıklık, yoğunluk

k.10b.11

k.i 198b.4

kesb (كَسْب): bkz.eyle

kesb eyle-: edinme, peydahlama, ortaya çıkma

k.mye 12a.2

k.r 11a.12

kesb iT-: bkz. kesb eyle

k.e 115a.11

k.er 68a.9, 177a.3

k.meye 27a.5

k.üp 188a.4

kesb olın-: çalışmak, kazanmış, edinmiş olmak

k.a 18b.7

kesici(كَسَّع): k.162a.2

kesif (كَثِيف): sık, yoğun

k.6b.11, 7a.8

k.dür 11a.8, 11b.12, 62a.2

k.idür 17b.2

kesil- (كَسَلَ): 1. kesilmek, yırtılmak

k.dügi 148b.9

k.ecek 99b.5

k.e 99b.8

k.ecek 148b.10

k.en 94a.7, 149a.8

k.meye 148b.10

k.miş 80a.4, 96a.6, 120a.9, 151a.2, 151a.3

k.mişdür 151a.2

k.üp 150a.2, 150b.13, 151a.1

k.ür 162a.4

3. bitmek, ardı gelmemek

k.meye 17b.8

kesilmek (كَسَلَ): kesilmiş olmak

k.201b.8

kesira (كَثِير): Şam vb. yerlerde yetişen bir ağacın

kökünden çıkan zamk cinsinden madde, kitre
zamlı

k.38b.12, 42a.13, 42b.3, 42b.6, 73b.2, 80b.8,
 86b.3, 86b.8, 87b.1, 97a.8, 98a.11, 103a.13,
 105a.10, 131a.8, 131a.12, 132b.5, 133b.10,
 138b.10, 139a.5, 142b.11, 144b.4, 154a.13,
 154b.9, 158b.8, 159a.6, 184b.12, 185a.2, 190b.11,
 206a.12, 209b.13, 210a.5, 210b.8, 211a.1, 211b.12

kesmek (كَسَرَ): kesmek, yarmak k.den 86b.6

k.99a.12

k.den 106a.10, 148b.4

kesmeklik (كَسْرَك): kesme hali

k.ün 148b.4

kesret (كَثَرَت): çokluk, bolluk

k.den 119a.1

k.dendür 11a.9

keşf (كَشَف):

keşf idici: araştırmacı, bulucu

k.lerdür 1b.6

keşkab (كَشَاب): yogurt kurusu, keş, kurut

k.11a 96a.5

keşt (كَشَط): kesmek, koparmak

k.140b.9

keşt iT-: fazlalığı kesmek, koparmak

k.elel 141a.13

kettan (كَتَان):

kettan bezi(n): keten bezi

k.1 54a.9, 55b.8

soyuk kettān bezi: sovetulmuş keten bezi

k.123b.10

yumuşak kettān bezi(n): yumuşak keten bezi

k.139b.6

kettān tohmı: lifleri dokunmacılıkta kullanılan, mavi
 çiçekli, beş yapraklı bir bitki olan keten

bitkisinin tohumu, keten tohumu

k.8a.8; 92b.7

k.la 49a.6

k.n+0 209a.9

keyfiyyet (كَيْفِيَّة): nitelik, durum; bir şeyin iyi veya kötü olma hali

k.87a.7

k.den 196b.10, 197a.4

k.i 87a.6, 87a.10

k.ile 192a.3, 192a.8, 194a.12, 195b.12

k.inden 165a.9, 193a.13, 197a.8,

keylus (كَيْلُوس): yemeklerin mide özüsüne karıştıktan sonra bağırsaklardan geçerek içinde yağ damlacığı bulunan kanın ak hali (bkz. keymus)

k.30b.1

keymus (كَيْمُوس): bkz. keylus

k.165a.12, 173a.6, 177b.9

k.un 165a.9

keymūs malih: tuzlu ak kan

k.165a.8

kez (كَز): Defa, kere yol

k.49a.3, 86a.7, 87b.7, 99a.5, 103b.8, 105a.13, 111a.6, 122a.5, 123a.4, 124b.2, 129a.2, 129a.3, 133a.2, 131b.2, 131b.2, 134a.12, 146b.6, 152a.8, 153b.13, 158a.6, 158a.8, 159b.2, 188b.3, 189a.4, 192b.10, 196a.4, 196b.1, 205a.9, 209a.6.

k.den 179a.3, 181b.2

kıb-kızıl (كَيْبُ كَزْل): kapkırmızı

k.8b.3, 137b.12

kıdemi (كَيْدَمِي): başlangıcı olmayacak kadar eskilik

k. 1b.1

kıl (كَيْل): vücudun çeşitli yerlerinde çıkan tüy, saç

k.80b.5, 98a.10, 98a.11, 98a.13, 98b.6, 98b.11, 99a.2, 99a.7, 99a.8, 99a.9, 99a.10, 100b.2,

181a.7

ķ.dan 98b.5

ķ.dur 26a.11

ķ.1 82b.9, 91a.1, 97b.9, 98b.5, 98b.6, 98b.10,
99a.4, 99a.6, 100a.7, 100a.8, 100a.12, 100b.3,
119a.9, 120b.12

ķ.11a 99a.4, 141a.7

ķ.1ndan 98b.9, 98b.12

ķ.1nı 83b.2

ķ.lar 97a.2

ķ.lara 96b.3

ķ.ları 97a.2, 100b.1

ķ.larunı 117b.5

ķ.unı 83b.2, 96b.6, 97a.3, 97b.10, 97b.12, 98a.8,
98a.13, 98b.11, 98b.12, 98b.12, 98b.13, 99a.1,
99a.2,

ķıl bıt-: ķıl çıkmak, vücudun çışitli bölgelerinden ķıl
çıkması

ķ.düğine 96b.1, 97a.7, 97b.4

ķ.düğini 84a.12

ķ.ecek 77a.8,

ķ.eydi 96b.7

ķ.meye 100b.2

ķ.miş 83b.2, 96b.3

ķ.ürmeye 100b.4

ķ.ürmez 98a.8

ķıllan- (- ٲٲٲ): ķıl çıkmak
ķıl- (ٲٲٲ): yapmak, etmek

ķ.alar 61a.11

ķ.ar 160b.12

ķ.up 32a.1

ķ.urlar 6a.7

ġadet ķıl-: alışkanlık haline getirmek

ķ.a 15b.4

ayru kıl-: ayrı bırakmak.

ķ.a 202a.2

ictimā' kıl-: toplamak, bir araya getirmek

ķ.a 9a.7

ķarār kıl-: bir yerde durmak tesbit olmak

ķ.maz 59b.11

tabi'î kıl-: normal hale getirmek

ķ.a 98a.11

ulu cenāyet kıl-: büyük cinayet işlemek

ķ.mış 72a.9

ķılçık (قلیخ):

arpa kılçıķı: arpa başağının uç kısmında bulunan sert
lifler

ķ.139b.7

buğday kılçıķı: buğday başağının uç kısmında bulunan
sert lifler

ķ.139b.7

ķılıc (قلیج): kılıç, uzun ve keskin savaş aleti

k.5b.7

ķılıc zahmı: kılıç yarası

k.176b.1

k.ından 156a.1

ķıllet (قلیت): azlık, kıtlık

ķ.ile 197a.3

ķılmıya (قلیما) :madenlerin toz haline gelecek kadar
ufaltılmış hali

ķ.74b.13, 83b.9, 85b.12, 107a.11, 107b.2, 154b.5,
159a.5, 163b.3, 186a.11, 204b.5, 211a.3,

ķ.dur 73a.8, 74b.9

altun ķılmıyası: altın tozu, altın zerresi

ķ.90a.11, 97b.6, 106b.11, 131a.1, 139a.3, 142b.2,
153b.4, 154a.12, 204b.1, 208b.7, 209b.4, 211a.9,
211b.2

ķ.nı 119b.12

ķ.yıla 159b.12

bakır kılmıyası: bakır tozu, bakır zerresi

ķ.163a.12

gümüş kılmıyası: gümüş tozu, gümüş zerresi

ķ.97a.8, 106b.8, 106b.11, 111b.6, 131a.6, 142a.4,
142b.2, 159a.7, 168b.10, 175a.6, 175a.9, 205a.13,
208b.7, 209a.2, 210b.1

ķılmıya ı1 samg-ı arabi: toz haline gelmiş Arap zamkı

k.159a.5

ķılmıya ı1 zehebi: bkz. altun kılmıyası

k.205a.13

ķırāde (قُرَادَة): kırk ayaklı

ķ. 117b.13

ķırādu'1-kelb: (قُرَادُ الْكَلْب): it kenesi

ķ.97b.11

ķıraŋ (قِرَاك): kanar, kıyı, uç, sınır, çevre

ķ.ı 22b.1

ķ.larını 119b.13

ķirāt (قِيرَاط): Orta büyüklükte beş arpa ağırlılığında olan
ve kuyumcular arasında kullanılan miskalin
yirmi dördte biri kadar bir ağırlık ölçüsü

ķ. 206a.3, 206a.4

ķirdān (قِرْدَان): keneler, kene haşereleri

ķ.91b.8, 117a.13, 117b.9

ķ.un 117b.1

ķırķ (قِرْق): kırk, kırk sayısı

ķ.19a.13, 20a.6, 131a.8, 164a.3, 206b.9

ķırķ altı: kırk altı sayısı

ķ.54a.10

ķırķ beş: kırk beş sayısı

ķ.20a.7, 20a.8

ķırķ dōrt: kırk dōrt sayısı

ķ.90a.3

kırk ayaklu: iki yanında pek çok ayağı bulunan çiyandan
daha küçük zararsız bir böcek

ķ.118a.1

ķ.yu 79b.1

kırlağuş (كِرْلَاغُوش): kırlangıç geniş gagalı, çatal kuyruklu
küçük göçebe kuşu

kırlangıç boķı: kırlangıç pisliğı

ķ.163a.11

ķ.n+0 163a.7

kısa (قِصَّة): kısa, uzun olmayan

ķ. 94b.6

kısacık (قِصَاق): Boyu kısaca, boyu küçük

ķ.31a.12, 115b.10

kısdur- (قِصْدِر): kıstırmak, sıkıştırmak

ķ.up 99b.6

kısılmak (قِصِل): çapı ufalmak, büzüşmek, falmak

ķ.dur 94b.2

ķ.11ğ1 94b.2

kıs(1)m (قِصْم): bölüm, kısım

k.dur 18a.2

kısmet (قِسْمَت): nasip, kader, talih; Allah tarafından
takdir edilen şey

kısmet iT-: nasip olmak, talihe mazhar olmak

ķ.e 5b.12

ķ.üp 4b.8

2. bölüm, kısım

ķ.i 29a.6, 29a.9

ķ.ini 26a.8

kış (قِش): kış mevsimi

ķ.114a.8

kışın (قِشْن): kış mevsimi zamanı

ķ.135b.7

kış(1)r (قِشْر): kabuk, deri

ķ.22b.10

k.dan 159b.13

k.un 160a.5

ķışr-ı rūmmāni'l-ḥāmiz (قِشْرِ رُمَانِ الْحَامِضِ): ekşi narın kabuğu

ķ.83b.13,

ķivām (قِوَام): her hangi bir sıvının kullanılacağı işte koyuluk ve yoğunluk durumu

ķ.1 3a.11, 64a.7, 126b.5, 192a.12

ķ. içün 87a.5

ķ.içündür 86b.9

ķ.ında 180a.12, 180b.9, 192a.8, 192a.9,

ķ.ını 7a.12, 8a.2, 9a.1

ķ.inun 160a.2

ķ.un 192a.10

ķivāma gel-: kıvamını bulmak, istenilen duruma geçmek, en müsait hale girmek

ķ.ilecek 90a.5

ķivāma getir-: istenilen duruma gelmesini sağlayacak işleme sokmak

ķ.eler 37b.3, 37b.11, 37b.13, 59a(1).8, 90a.5

ķiyāmet (قِيَامَت): dünyanın sonu, bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacakları zaman

ķ.e 4a.10

ķiyas (قِيَاس): karşılaştırma, örnekseme

ķ. da 72b.1

ķ.ıla 72b.3

ķiyās iT-: karşılaştırmak, mukayese etmek

k.eler 161a.4

k.de 195b.9

ķiyfāl (قِيْفَال): Baş damarı

ķ.69b.10

ķ.dan 40a.3, 54a.5, 93a.4, 105a.2, 112b.3, 113a.3,

114b.9, 129a.1, 138a.1, 146b.4, 147a.13, 155a.9,

156a.4, 158a.5, 158a.7, 170a.2, 171a.6, 198b.8

ķiymet (قِيَمَت): değer

ķiymet tut : değer bulmak

ķ.mışdur 2a.2

ķız (): kız, dişi çocuk

ķ.20a.7, 20a.9

ķız oğlan: bakire kız, kız çocuğu

ķ.18a.12, 18b.9, 20a.4

ķız-(): ısınmak, ısı kazanmak

ķ.a 123b.8

ķizar- (): kızarmak, ısı neticesinde kırmızılaşmak pişmek

ķ.ar 112a.10

ķizarT-: kızartmak, ateşte ısıtarak pişirmek

ķ.up 200a.3

ķızdur- (): ısıtmak

ķ.alar

ķızğın (): sıcaklık, ısı

ķ.1 123b.10

ķızıl (): kırmızı, al; kırmızıya yakın

ķ.40a.4, 40a.6, 45b.4, 78a.10, 100b.6, 101a.2, 102b..9, 104b.12, 108b.13, 109b.13, 110b.4, 113a.1, 118b.6, 127a.7, 135a.2, 137a.9, 137b.4, 138a.3, 141a.6, 145a.5, 145b.13, 146a.3, 146a.4, 146a.7, 146a.9, 150a.10, 150a.13, 152b.12, 153b.8, 155a.6, 155a.7, 156a.3, 157a.12, 157a.12, 157b.1, 165a.13, 167a.12, 195b.13, 202b.6, 202b.7, 202b.8,

ķ.dur 64a.8, 140a.6

ķ.sa 193a.5

ķızıl böğrölce: kırmızı böğrölce (bkz. böğrölce)

ķ.yile 47a.5

ķızıl böğrölce suyu: kırmızı böğrölce suyu (bkz. böğrölce)

ķ.1a.45a.10

ķızıl gül: kırmızı gül

ķ.38b.7, 42a.13, 55a.5, 56a.8, 58b(1).6, 60a.10, 75a.4, 90a.12, 101b.4, 105a.10, 131a.10, 136b.1, 147a.5, 173b.7, 184b.13

ķ.i 101b.2

ķ.ile 36b.1, 103a.3

ķızıl gül düğmesi: kırmızı gül tomurcuğu

ķ.154b.3, 210a.4

ķızıl gül suyu: kırmızı gül suyu

ķ.39b.9, 189b.10

taze ķızıl gül yaprağı: yeni açmış kırmızı gül

ķ.168b.9

ķızıl et: kırmızı, yağsız et

ķ.110b.3

ķuru ķızıl kil: kuru kırmızı kil toprağı

ķ.i 149b.7

ķızıl mercimek: kırmızı mercimek

ķ.35a.8

ķızıl şandal: kırmızı sandal bitkisi (bkz. sandal)

ķ.38a.3, 55a.2, 136a.9, 136a.12, 210a.4

ķızıl üzüm: kırmızı üzüm

ķ.38a.10, 43a.6, 184b.9

ķızıl üzüm: yaprağı: kırmızı üzüm yaprağı

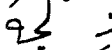
ķ.la 139a.10

ķızıl zernih: kırmızı renkli bir zırnık çeşidi (bkz. zernih)

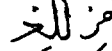
ķ.97a.9, 122b.11, 138b.11, 139a.7, 208b.11, 209b.6

ķızıl zernih şuyı: kırmızı zırnık suyu

ķ.138b.5

ķızılca (): kırmızıya yakın

k.25b.2

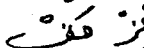
ķızılılık: (): kırmızılık, kızarıklık

ķ.a 42a.4, 112a.13, 112b.11, 126a.13, 145b.7, 155a.6

ķ.adur 68a.3

ķ.1 64a.9, 71b.6, 101a.4, 120a.8,

ķ.1nuğ 169b.4

ķızmak (): ısınmak, hararetli olmak

ķ.146a.10

kiberuha (كِبْرُوْهَا): onun büyüklüğü

k.194a.7

ki (كِي) : ki kibağlama edatı (bkz. kim)

1. yüklemelerden ve fiillerden sonra

k.2a.12, 3a.1, 3b.2, 33a.1, 43a.1, 81b.4, 108a.4, 125a.6, 126a.9, 131a.4, 132a.6, 132a.10, 133a.3, 134a.1, 134b.5, 135a.1, 135a.5, 135b.1, 135b.4, 135b.13, 136a.2, 136a.3, 143a.11, 143b.3, 143b.6, 143b.9, 145a.6, 151a.5, 151a.10, 151b.6, 151b.8, 151b.11, 152a.1, 152b.2, 152b.4, 152b.11, 153a.1, 154a.10, 157a.4, 157a.7, 157a.11, 157b.2, 157b.5, 157b.9, 157b.12, 160a.8, 160a.9, 160b.10, 161b.6, 165a.9, 166a.4, 166a.11, 166a.12, 166b.7, 167b.10, 167b.12, 169b.3, 169b.5, 169b.13, 170b.7, 170b.9, 171a.1, 173a.7, 178b.13, 179a.7, 179a.13, 180a.3, 180a.4, 180a.10, 181b.6, 182a.1, 182a.4, 182a.7, 182a.12, 183a.1, 183a.4, 183a.12, 183b.5, 183b.7, 183b.12, 184a.11, 187a.8, 188a.9, 191a.1, 192b.4, 192b.6, 192b.12, 193a.2, 193a.6, 193a.9, 193b.3, 194a.8, 194a.9, 194a.10, 194a.11, 194b.13, 195a.12, 195a.12, 196b.11, 197a.1, 197a.6, 197a.9, 197a.10, 197a.10, 197a.11, 197b.1, 198a.1, 199b.5, 199b.11, 201a.13, 209b.1

2. isimlerden sonra

k.2a.7, 3a.2, 3b.2, 5b.2, 5b.2, 6a.10, 15b.10, 16b.3, 20b.3, 22a.3, 24a.6, 24b.5, 25a.11, 29b.10, 61b.2, 61b.2, 69a.10, 72b.9, 117b.8, 114a.6, 116b.2, 129b.11, 145a.9, 146a.2, 150a.12, 158a.11, 194b.10, 162a.12, 165b.11, 166a.2, 181a.6, 186b.12, 187a.10, 190b.4, 202a.11,

k.194a.7

kifāyet (كِفَايَت): yetmek, kafi gelmek

k.186a.9

kifāyet eyle-: yetmek, kafi gelmek

k.meye 110 a.11

kifāyet iT-: yetmek, kafi gelmek

k.er 32a.7, 40b.9, 52a.10, 57b.3, 86b.10, 108b.9,
119a.6, 122a.9, 124b.2, 175b.1

k.meyecek 169a.1

kifāyet ol-: yeterli olmak

k.mazsa 95b.2

kīḡanis (کیخانیش): meşhur bir hekimin adı

k.43a.5

kil (کِل): yumuşak, yağlı, toprak türü

kil-i ermeni : Eczacılıkta kullanılan bir çeşit kırmızı
kil

k. 55a.3, 55b.3, 96a.4

k.le 138a.7

kuru kızıl kil: kurutulmuş, kırmızı kil

k.i 149b.7

kil-i mahtum: limni adasında bulunan açık renkli çamur,
beyaz leke gidermekte kırmızısı ise ilâç
için kullanılır.

k. 175b.3

kilalık (کِلَالِک): saklayan, koruyucu

k.idür 24a.11

kim (کِم): 1. Soru zamiri, kim

k.3b.10

2. Bağlama edatı "kim" (bkz. ki) yüklemlerden ve fiillerden sonra

k.1b.6, 2b.4, 3a.5, 3b.7, 3b.9, 3b.11, 4a.1, 4a.3,
4a.7, 4a.11, 4b.4, 4b.8, 4b.12, 5a.4, 5b.13,
6a.8, 6a.11, 6b.5, 8b.6, 8b.10, 11a.5, 11a.11,
11a.13, 11b.8, 12a.1, 12a.2, 12a.10, 12b.3,
12b.4, 12b.10, 12b.11, 13b.1, 13b.6, 13b.10,
14a.3, 14ab.4, 14b.5, 15a.6, 15a.8, 17a.4,
17a.6, 17a.9, 17b.1, 17b.10, 17b.11, 18b.5,
20b.4, 20b.12, 21a.1, 21a.3, 21a.6, 21a.9,

22a.12, 23a.7, 23a.7, 23b.4, 23b.6, 23b.8,
23b.9, 24a.13, 24b.7, 25b.7, 26a.11, 26b.3,
26b.9, 28a.13, 29a.12, 30b.2, 30b.11, 32a.1,
33b.6, 33b.12, 35a.3, 35a.10, 39a.9, 40a.12,
40b.3, 40b.11, 42a.4, 44a.4, 44b.6, 45a.2,
45a.3, 46a.1, 47a.7, 47a.10, 47b.1, 48a.11,
49a.8, 49a.11, 49a.12, 49a.13, 49b.3, 51a.7,
52a.12, 53b.5, 53b.6, 53b.13, 54b.8, 56b.9,
56b.10, 56b.12, 58a.8, 59a(1).9, 59a(1).10,
59b.3, 59b.9, 59b.10, 59b.12, 60a.3,, 63a.10,
60a.12, 60b.1, 60b.3, 61a.3, 61a.10, 61a.13,
61b.2, 61b.7, 62a.13, 62b.4, 63b.3, 64a.1,
64a.4, 64b.8, 65b.8, 65b.13, 66a.1, 66a.3,
66a.8, 66a.13, 66b.12, 67a.1, 67a.3, 67a.6,
69a.3, 70a.1, 70a.8, 70b.8, 70b.10, 70b.11,
71a.6, 71a.11, 71b.12, 72a.12, 73a.2, 73b.9,
73b.10, 74a.13, 75a.6, 75a.10, 75b.4, 75b.7,
75b.11, 76a.4, 80b.11, 84a.3, 85a.12, 85b.4,
85b.9, 85b.11, 86a.10, 86b.12, 88a.2, 88b.11,
89a.5, 89a.7, 89b.4, 90a.3, 92a.3, 92a.6, 93a.9,
93a.13, 93b.2, 93b.5, 93b.6, 93b.7, 94a.11,
94b.2, 94b.6, 96a.1, 96b.7, 98a.10, 98a.12,
98b.12, 99a.2, 99a.5, 99a.10, 99a.12, 99b.2,
99b.8, 100a.8, 100b.9, 100b.10, 100b.12, 101a.5,
101a.6, 106b.1, 103a.8, 103b.3, 103b.4, 104b.1,
104b.11, 104b.13, 105b.3, 105b.5, 107a.9,
107b.8, 108a.12, 108b.6, 109a.1, 109a.12,
109a.13, 109b.2, 109b.12, 109b.13, 110b.10,
111a.5, 111a.12, 111b.7, 111b.11, 112a.2,
112a.7, 112b.12, 113a.7, 113a.13, 113b.1,
113b.10, 115a.5, 115a.8, 115a.13, 115b.2,
115b.8, 116a.4, 116a.12, 116b.7, 116b.8, 117a.3,
117b.2, 118b.5, 118b.9, 119a.1, 119a.6, 120b.12,
121a.3, 121a.5, 121a.7, 121a.9, 121b.5, 121b.7,
121b.11, 122b.2, 123a.12, 123b.4, 123b.11,

123b.12, 124a.1, 124a.3, 124a.5, 124a.11,
124b.3, 124b.7, 124b.9, 125a.2, 127b.5, 128a.4,
128a.7, 129a.6, 129b.9, 129b.12, 130a.1,
130a.2, 131b.9, 132b.7, 132b.13, 134a.2, 134a.5,
134a.7, 134a.13, 134b.2, 134b.6, 135a.7,
135a.11, 135b.6, 135b.7, 136b.6, 136b.10,
137a.9, 137a.11, 137b.3, 138a.6, 139b.8,
139b.10, 140a.2, 140a.3, 140b.1, 141a.1,
141a.11, 141b.3, 141b.4, 141b.7, 141b.8,
141b.10, 141b.11, 141b.12, 142a.2, 143b.11,
144a.6, 145a.7, 145b.6, 145b.8, 145b.12,
145b.13, 146b.8, 146b.8, 146b.11, 147a.7,
147b.4, 148a.12, 149a.1, 149a.12, 149b.9,
150a.11, 150b.1, 151a.7, 151a.8, 151a.11,
151b.1, 151b.3, 152b.10, 152b.13, 154a.7,
154a.9, 155a.9, 155b.13, 156a.10, 158a.13,
158b.1, 158b.3, 158b.10, 158b.12, 158b.13,
159a.9, 159a.13, 159b.6, 159b.12, 160b.13,
161a.4, 161b.3, 161b.12, 162a.12, 162b.1,
162b.6, 162b.7, 163a.2, 164b.10, 164b.12,
165a.1, 165b.3, 165b.6, 165b.8, 166b.2, 166b.5,
167a.13, 167b.9, 168a.2, 168a.11, 169a.12,
169b.1, 169b.8, 170a.3, 170a.8, 171b.1, 172a.6,
172b.8, 172b.12, 174a.11, 174a.12, 174b.5,
175b.2, 176b.12, 177b.12, 178b.3, 178b.10,
178b.11, 178b.13, 180a.9, 180b.7, 180b.13,
181a.10, 181b.10, 181b.11, 181b.13, 182a.12,
183a.9, 183b.10, 184a.1, 184a.8, 184b.3, 184b.6,
185a.8, 185a.8, 185b.12, 186b.5, 186b.9,
187a.11, 187a.12, 187b.3, 187b.5, 187b.13,
189a.3, 188a.4, 188a.11, 188b.1, 188b.2, 188b.3,
188b.8, 188b.9, 188b.10, 189a.4, 189a.6, 189b.1,
189b.3, 189b.9, 190a.4, 190a.5, 190a.9, 190a.12,
190b.1, 191a.10, 192a.4, 192a.7, 192a.10,
193a.5, 194b.8, 194b.8, 194b.12, 196a.6,

196a.11, 196b.5, 196b.7, 197a.2, 197a.7,
 197b.13, 198b.5, 198b.13, 199a.7, 199b.12,
 202b.8, 202b.13, 203a.10, 203b.1, 209a.4,
 209a.7, 210b.13

isimlerden sonra

k.1b.1, 1b.2, 1b.4, 2a.1, 2a.4, 2a.9, 2b.1, 2b.5,
 3a.3, 3b.4, 3b.6, 4a.8, 4a.9, 4a.13, 4b.1, 4b.2,
 4b.3, 4b.6, 5a.9, 5a.13, 5b.1, 6a.9, 6a.12,
 6b.10, 6b.12, 7a.6, 7a.9, 7a.10, 7a.12, 7a.13,
 7b.2, 7b.4, 7b.5, 7b.7, 7b.9, 7b.10, 7b.11,
 7b.12, 7b.13, 8a.1, 8a.2, 8b.4, 8b.8, 8b.9,
 8b.11, 9a.1, 9a.2, 9a.3, 9a.5, 9a.6, 9a.7, 9a.9,
 9a.11, 9a.12, 9b.1, 9b.2, 9b.3, 9b.4, 9b.7,
 9b.10, 9b.11, 9b.13, 10a.1, 10a.2, 10a.3, 10a.5,
 10a.6, 10a.8, 10a.10, 10a.11, 10a.12, 10b.1,
 10b.2, 10b.5, 10b.7, 10b.8, 10b.9, 10b.10,
 10b.12, 11a.1, 11a.2, 11a.6, 11a.10, 11b.8,
 11b.10, 11b.11, 12a.2, 12a.3, 12a.4, 12a.10,
 12a.11, 12a.12, 12a.13, 12b.1, 12b.2, 12b.5,
 12b.6, 12b.11, 12b.13, 13a.2, 13a.3, 13a.7,
 13a.9, 13a.10, 13a.11, 13b.1, 13b.10, 14a.5,
 14a.6, 14a.8, 14a.9, 14a.11, 14a.12, 14b.1,
 14b.4, 14b.8, 14b.9, 14b.10, 14b.13, 15a.3,
 15a.4, 15a.5, 15a.6, 15a.7, 15a.13, 15b.1,
 15b.3, 15b.4, 15b.11, 15b.12, 15b.13, 16a.1,
 16a.5, 16a.7, 16a.10, 16a.12, 16a.13, 16b.3,
 16b.5, 16b.6, 17a.2, 17a.5, 17a.6, 17a.8, 17b.4,
 17b.7, 18a.2, 18a.4, 18a.7, 18b.1, 18b.2, 18b.3,
 18b.5, 18b.6, 18b.7, 18b.8, 18b.11, 18b.13,
 19a.1, 19a.2, 19a.4, 19a.7, 19a.8, 19a.11,
 19a.12, 19b.9, 20a.2, 20a.11, 20b.5, 20b.13,
 21a.12, 21b.1, 21b.3, 21b.6, 21b.8, 21b.10,
 21b.12, 22a.2, 22a.3, 22a.5, 22a.7, 22a.9,
 22a.13, 22b.1, 22b.10, 23a.2, 23a.11, 23a.12,
 23a.13, 23b.2, 23b.5, 23b.10, 23b.12, 23b.13,

24a.1, 24a.2, 24a.3, 24a.4, 24a.8, 24a.12,
24b.2, 24b.13, 25a.5, 25a.8, 25a.9, 25a.12,
25b.2, 25b.5, 25b.10, 25b.11, 26a.2, 26a.3,
26a.9, 26b.1, 26b.2, 26b.6, 26b.10, 27a.1,
27a.2, 27a.4, 27a.6, 27a.7, 27a.9, 27a.11,
27b.1, 27b.4, 27b.5, 27b.10, 27b.13, 28a.2,
28a.4, 28a.5, 28a.6, 28a.8, 28a.9, 28a.10,
28a.11, 28b.2, 28b.3, 28b.4, 28b.5, 28b.11,
29a.2, 29a.3, 29b.2, 29b.3, 29b.4, 29b.5, 29b.6,
29b.8, 29b.12, 29b.13, 30a.2, 30a.4, 30a.6,
30a.7, 30a.9, 30a.12, 30b.1, 30b.6, 30b.7,
30b.8, 30b.10, 30b.13, 31a.4, 31a.5, 31a.7,
31b.3, 31b.5, 31b.6, 31b.8, 31b.10, 31b.11,
32a.3, 32a.6, 32a.7, 32a.8, 32a.9, 32a.10,
32b.2, 32b.3, 32b.8, 33b.7, 34a.3, 34a.7, 34a.9,
34a.10, 34a.11, 34b.4, 34b.6, 34b.7, 34b.9,
34b.10, 34b.11, 34b.13, 35a.2, 35a.13, 35b.7,
36b.7, 36a.3, 36a.7, 36a.12, 36b.4, 36b.7,
36b.9, 36b.13, 37a.10, 37b.6, 38b.2, 38b.12,
39a.2, 39a.5, 39a.10, 39a.11, 39b.1, 39b.11,
39b.13, 40a.8, 40b.4, 40b.7, 40b.8, 40b.10,
41a.9, 41a.10, 41b.13, 42a.2, 42a.5, 42b.9,
43a.4, 43a.8, 43b.1, 43b.6, 43b.11, 44a.5,
44a.12, 44b.1, 44b.4, 44b.11, 44b.13, 45a.1,
45a.6, 45a.7, 45a.9, 45a.13, 45b.1, 45b.10,
45b.11, 46a.5, 46a.13, 46b.1, 46b.11, 47a.1,
47a.2, 47a.9, 47a.11, 47b.2, 47b.3, 47b.7,
47b.12, 47b.13, 48a.1, 48a.5, 48a.11, 48a.13,
48a.13, 48b.1, 48b.3, 49a.6, 49b.2, 49b.7,
50a.8, 50a.11, 50b.2, 50b.3, 50b.5, 50b.11,
51a.1, 51a.4, 51a.9, 51a.10, 51a.12, 51b.5,
51b.6, 51b.8, 52a.4, 52a.8, 52a.13, 52b.3,
52b.8, 52b.13, 53a.1, 53a.8, 53a.9, 53a.10,
53a.13, 53b.4, 53b.9, 53b.12, 54a.2, 54a.3,
54a.8, 54a.10, 54b.6, 54b.11, 55a.1, 55a.3,

55a.10, 55b.9, 55b.11, 55b.13, 56a.1, 56a.3,
56a.6, 56a.9, 56a.11, 56b.6, 57a.1, 57a.3,
57a.11, 57b.4, 57b.6, 57b.11, 58a.2, 58a.5,
58a.10, 58b.2, 58b.2, 58b.5, 58b.5, 58b.6,
58b.8, 58b.(1).4, 58b.(1).5, 58b.(1).10,
59a.(1).1, 59a.(1).2, 59a(1).11, 59a.13, 59b.9,
59b.13, 60a.2, 60a.3, 60a.5, 60a.12, 60b.5,
60b.6, 60b.9, 60b.10, 60b.13, 61a.1, 61a.6,
61a.8, 61b.3, 61b.5, 61b.6, 61b.10, 61b.11,
61b.13, 62a.11, 62b.2, 62b.4, 62b.6, 62b.7,
62b.9, 62b.11, 62b.12, 62b.13, 63a.1, 63a.3,
63a.4, 63a.7, 63a.8, 63a.10, 63a.11, 63b.1,
63b.9, 64a.2, 64a.5, 64a.9, 64a.10, 64a.11,
64b.1, 64b.5, 65a.3, 65a.10, 65a.13, 65b.2,
65b.4, 65b.5, 65b.6, 65b.9, 65b.11, 65b.13,
66a.1, 66a.5, 66a.6, 66a.13, 66b.1, 66b.2,
66b.2, 66b.3, 66b.5, 66b.6, 66b.11, 66b.13,
67a.4, 67a.6, 67a.9, 67a.11, 67a.11, 67a.12,
67a.13, 67b.1, 67b.5, 67b.12, 67b.13, 68a.1,
68a.2, 68a.4, 68a.6, 68a.9, 68a.13, 68b.1,
68b.5, 68b.7, 68b.8, 68b.10, 68b.11, 68b.13,
69a.1, 69a.6, 69a.11, 69b.5, 69b.6, 69b.10,
69b.11, 69b.12, 70a.2, 70a.3, 70a.5, 70a.6,
70a.10, 70a.11, 70a.12, 70a.13, 70b.2, 70b.4,
70b.6, 70b.7, 70b.8, 71a.1, 71a.12, 71a.13,
71b.2, 71b.11, 71b.13, 72a.2, 72a.3, 72a.5,
72a.10, 72a.13, 72b.1, 72b.2, 72b.4, 72b.5,
72b.6, 72b.8, 72b.10, 72b.11, 72b.13, 73a.4,
73a.5, 73a.9, 73a.13, 73b.1, 73b.2, 73b.4,
73b.8, 73b.10, 73b.11, 74a.1, 74a.2, 74a.3,
74a.6, 74a.8, 74a.11, 74b.3, 74b.6, 74b.7,
74b.8, 74b.10, 74b.12, 75a.1, 75a.9, 75b.2,
75b.2, 75b.4, 75b.7, 75b.8, 75b.9, 76a.1, 76a.7,
76a.8, 76b.1, 76b.12, 77a.5, 77a.8, 77a.13,
78a.9, 78a.11, 78b.7, 80a.4, 80b.4, 83a.4,

83b.12, 85a.13, 85b.3, 85b.6, 85b.8, 85b.10,
86a.1, 86b.2, 86b.3, 86b.5, 86b.5, 86b.7, 86b.8,
86b.12, 86b.13, 87a.2, 87a.3, 87a.4, 87a.6,
87a.12, 87a.13, 87b.1, 87b.3, 87b.6, 87b.7,
87b.9, 87b.13, 88a.1, 88a.3, 88a.4, 88a.5,
88a.6, 88a.7, 88a.8, 88a.11, 88a.13, 88b.1,
88b.2, 88b.13, 89a.1, 89a.2, 89a.4, 89a.6,
89a.7, 89a.10, 89a.11, 89b.2, 89b.8, 89b.11,
89b.13, 90a.1, 90b.4, 90b.6, 90b.7, 91b.8,
91b.10, 92a.2, 92a.4, 92a.11, 93a.1, 93a.2,
93a.3, 93a.4, 93a.6, 93a.9, 93a.10, 93b.8,
93b.10, 93b.12, 94a.1, 94a.3, 94a.4, 94a.5,
94a.7, 94a.8, 94a.11, 94b.7, 94b.9, 95a.1,
95a.2, 95a.4, 95a.5, 95a.7, 95a.8, 95a.11,
95a.12, 95b.5, 95b.7, 96a.2, 96b.2, 96b.7,
96b.8, 96b.10, 96b.12, 97a.4, 97a.5, 97a.6,
97b.8, 97b.11, 98a.13, 98b.13, 99a.3, 99a.6,
99a.11, 99b.3, 99b.4, 100a.2, 100a.12, 100b.3,
100b.8, 101a.2, 101a.3, 101a.7, 101a.8, 101b.7,
102a.9, 102a.13, 102b.4, 102b.5, 102b.6, 102b.7,
102b.10, 103a.2, 103a.7, 103a.9, 103a.10,
103b.10, 103b.11, 103b.12, 104a.6, 104a.8,
104a.12, 105a.2, 105a.2, 105a.5, 105a.7,
105a.12, 105b.2, 105b.5, 105b.7, 105b.9,
105b.10, 106a.1, 106a.3, 106a.6, 106a.7,
106a.10, 107b.8, 107b.11, 108a.5, 108a.6,
108a.10, 108a.11, 108a.13, 108b.1, 108b.4,
108b.5, 108b.6, 108b.7, 108b.12, 108b.13,
109a.4, 109a.5, 109a.6, 109a.7, 109a.9, 109b.3,
109b.12, 110b.3, 110b.8, 111a.8, 111a.9,
111a.10, 111a.11, 111a.12, 111b.9, 112a.2,
112a.9, 112a.12, 112b.1, 112b.2, 112b.9,
112b.13, 113a.1, 113a.2, 113a.9, 113a.11,
113a.12, 113b.2, 113b.9, 114a.2, 114a.3, 114a.8,
114a.10, 114a.11, 114a.13, 114b.3, 114b.6,

114b.9, 115a.1, 115a.3, 115a.4, 115a.9, 115b.4,
115b.6, 115b.10, 116a.10, 116a.11, 116a.13,
116b.4, 116b.5, 116b.12, 117a.13, 118a.1,
118b.1, 118b.3, 118b.10, 118b.12, 119a.9,
119b.1, 120a.1, 120a.7, 120a.9, 120a.13, 120b.2,
120b.3, 124b.1, 124b.3, 124b.4, 124b.5, 124b.6,
124b.9, 124b.11, 124b.12, 125a.8, 125b.4,
120b.10, 121a.1, 121a.7, 121a.12, 121b.10,
121b.11, 122a.6, 122a.12, 122a.13, 122b.3,
122b.7, 123a.5, 123a.1, 123a.5, 123a.8,
123a.10, 123a.12, 123a.13, 123b.1, 123b.2,
123b.4, 123b.5, 123b.6, 123b.10, 124a.4, 124a.7,
126a.10, 126b.2, 127a.6, 127a.8, 127a.10,
127a.12, 127b.1, 127b.2, 127b.3, 127b.5, 127b.6,
127b.9, 127b.11, 127b.12, 128a.6, 128a.9,
128a.10, 128a.12, 128b.1, 128b.2, 128b.4,
128b.5, 128b.6, 128b.7, 128b.11, 128b.12,
129a.2, 129a.3, 129a.5, 129a.13, 129b.2, 129b.9,
129b.10, 130a.6, 130a.9, 130a.10, 130a.11,
130a.13, 130b.2, 131b.2, 131b.4, 131b.8, 131b.9,
131b.12, 131b.13, 132a.2, 132a.8, 132a.11,
132b.6, 132b.8, 132b.11, 133a.5, 133a.6, 133a.7,
133a.8, 133a.9, 133a.13, 133b.6, 133b.7, 133b.8,
133b.9, 134a.1, 134a.3, 134a.3, 134a.8, 134a.10,
134b.1, 134b.3, 134b.4, 134b.7, 134b.8, 134b.12,
135a.1, 135a.9, 135a.10, 135b.8, 135b.9,
135b.10, 135b.11, 136a.5, 136a.8, 136b.3,
136b.7, 136b.12, 136b.13, 137a.4, 137a.13,
137b.6, 137b.6, 137b.7, 137b.10, 137b.13,
138a.1, 138a.4, 138a.7, 138b.3, 138b.8, 139a.1,
139a.2, 139a.3, 139a.6, 139b.2, 139b.5, 139b.12,
140a.5, 140a.6, 140a.8, 140a.10, 140b.3, 140b.6,
140b.7, 140b.11, 141a.1, 141a.2, 141a.5,
141a.13, 141a.13, 141b.4, 141b.10, 141b.11,
143a.11, 143b.6, 143b.10, 143b.12, 143b.13,

144a.1, 144a.3, 144b.12, 145a.3, 145b.5, 145b.6,
145b.9, 146a.11, 146b.4, 146b.13, 147a.8,
147b.2, 147b.3, 147b.10, 148a.4, 148a.6,
148a.10, 148b.3, 148b.4, 148b.9, 149a.8, 149a.9,
149b.1, 149b.6, 150a.1, 150a.6, 150a.13, 150b.8,
150b.10, 150b.12, 151a.1, 151a.2, 151a.3,
151b.5, 151b.7, 151b.10, 151b.12, 152a.2,
152a.4, 152a.5, 152a.8, 152a.10, 152a.12,
152b.1, 152b.6, 152b.13, 153a.3, 153a.6, 153a.9,
153a.11, 153b.2, 153b.6, 153b.10, 153b.11,
154a.2, 154a.7, 154b.2, 154b.11, 155a.11,
155b.8, 156a.4, 156a.5, 156a.7, 156a.9, 156b.13,
157a.2, 157a.13, 157b.1, 157b.3, 158a.3, 159a.1,
159a.2, 159a.4, 159a.8, 159a.11, 159a.12,
159b.3, 159b.8, 159b.10, 160a.3, 160a.6,
160a.10, 160b.1, 160b.4, 160b.6, 160b.11,
161b.9, 161a.2, 161a.4, 161a.5, 161a.6, 161a.8,
161a.12, 161b.1, 161b.4, 161b.13, 162a.8,
162b.2, 162b.5, 162b.10, 163a.10, 163b.5,
162b.12, 162b.13, 163a.1, 163b.13, 164b.1,
164b.6, 164b.11, 165a.2, 165a.11, 165b.10,
166a.6, 166a.8, 166b.8, 166b.9, 166b.12, 167a.1,
167a.3, 167a.7, 167a.8, 167a.10, 167a.11,
167b.2, 167b.3, 168a.5, 168a.9, 168b.3, 169a.5,
169a.6, 169a.12, 169b.10, 169b.11, 169b.12,
170b.4, 170b.6, 170b.10, 170b.11, 171a.5,
171b.2, 171b.3, 171b.4, 171b.5, 172a.5, 172a.11,
172b.3, 172b.4, 172b.6, 172b.13, 173a.6, 173a.8,
173b.1, 173b.2, 174a.2, 174b.5, 174b.7, 174b.9,
175a.9, 175a.13, 175b.1, 175b.2, 175b.3, 175b.5,
175b.8, 175b.11, 176a.1, 176a.3, 176a.4, 176a.6,
176a.8, 176a.11, 176b.1, 176b.2, 176b.7,
176b.10, 176b.13, 177a.1, 177a.2, 177a.11,
177b.9, 177b.11, 178a.5, 178a.8, 178a.9, 178b.1,
178b.2, 178b.3, 178b.5, 179a.2, 179a.7, 179a.8,

179a.10, 179b.3, 179b.6, 179b.8, 179b.12,
 180a.1, 180a.3, 180a.5, 180a.11, 180b.2, 180b.5,
 181a.1, 181a.10, 181a.13, 182b.4, 182b.10,
 182b.12, 183a.1, 183a.12, 183b.4, 183b.5,
 184a.4, 184a.5, 184a.6, 185a.11, 185b.3, 185b.5,
 185b.10, 186a.5, 186a.1, 186a.10, 186b.7,
 186b.13, 187a.1, 187b.6, 188a.2, 188a.6, 188a.8,
 188b.4, 188b.7, 188b.13, 189a.4, 190b.6, 190b.8,
 191a.1, 191a.2, 191a.3, 191a.7, 192a.2, 192a.3,
 192a.6, 192a.7, 192a.9, 192a.11, 192a.12,
 192b.3, 192b.6, 192b.7, 192b.9, 192b.10, 192b.11,
 192b.13, 193a.2, 193a.2, 193a.3, 193a.7, 193a.9,
 193a.13, 193b.1, 193b.6, 193b.7, 194a.12,
 194a.13, 195a.6, 195a.8, 195a.10, 195a.11,
 195b.3, 195b.4, 195b.7, 195b.8, 195b.11, 196a.1,
 196a.4, 196a.6, 196a.7, 196a.13, 196b.2, 196b.3,
 196b.10, 197a.3, 197a.4, 197a.5, 197.12, 197b.4,
 197b.9, 197b.10, 197b.11, 197b.12, 198b.1,
 198b.2, 198b.6, 198b.8, 198b.9, 198b.13, 199a.2,
 199a.9, 199a.13, 199b.7, 199b.9, 199b.10,
 200a.12, 200a.13, 200b.5, 200b.11, 201a.1,
 201a.12, 202a.5, 202a.8, 202b.2, 202b.4, 202b.6,
 202b.7, 202.8, 203a.1, 203a.6, 203b.12, 204a.7,
 204a.11, 204a.13, 204b.10, 207a.6, 207a.9,
 207b.4, 207b.7, 207b.9, 208a.2, 208a.6, 208a.7,
 208b.2, 209a.1, 209a.5, 211b.2, 212a.6,

gāh kim: bazan, bazan ki

k.202a.7

her gāh kim: her ne zaman ki,

k.37a.6, 67b.5, 67b.7, 67b.10, 95a.3, 149a.7,
 161a.10, 161b.12, 162a.1, 162a.5, 168a.11,
 170a.13, 170b.11, 176b.9, 193a.11, 195a.3,
 195a.4, 195b.2, 195b.6, 196a.8

güya kim: sanki, zannettik ki

k.165b.11

her kim: her hangi biri ki

k.109b.11

her ne kim: her ne ki, her neyi ki

k.26a.13

kaçan kim: durumunda, şayet

k.13a.5, 19b.8, 31a.10, 31a.11, 48b.2, 58b.(1).1,
66a.11, 99a.7, 105b.4, 110a.13, 111b.13, 125a.3,
121b.12, 131a.5, 145a.6, 161b.10, 161b.11,
170b.13, 171a.9, 177b.13, 178a.3, 195a.7, 195b.9,
198a.12, 198b.3, 198b.5, 199b.3, 200b.8, 201a.2

mādām kim: madem ki, o halde

k.15a.3

meger kim: meğer ki, oysa ki

k.12a.1, 19a.10, 58a.5

ne kim: her ne, her hangi

k.34a.4, 52a.3, 52b.3, 57a.5, 58a.4, 74b.9, 75a.8,
89b.3, 95b.9, 108b.9, 109b.1, 118b.8, 120b.6,
122a.2, 127b.8, 129a.12, 146b.6, 155b.12, 161b.8,
165b.4, 180b.8, 186b.11, 193a.1, 201b.8, 201b.9

şöyle kim: o durumda ki, şu şekilde ki

k.2a.7, 2a.10, 5b.10, 6a.9, 8a.5, 16a.6, 18a.8,
19b.4, 21b.2, 21b.10, 24b.11, 26a.4, 26a.7,
31b.1, 36b.1, 36b.9, 37a.6, 37a.13, 38a.7,
39b.8, 41a.11, 42a.8, 43a.3, 44a.7, 45a.11,
45b.4, 55a.11, 57a.13, 58b.13, 59a.7, 60a.4,
62b.5, 63a.10, 64a.3, 64b.3, 69b.12, 72a.6,
73b.3, 86a.4, 86a.7, 86a.9, 86b.12, 87a.9,
87b.8, 88b.7, 88b.9, 90a.13, 93a.13, 93b.10,
94a.2, 94b.10, 98b.3, 98b.11, 98b.13, 99b.6,
100a.12, 102b.13, 103a.4, 105b.11, 106a.2,
106a.4, 108a.7, 109a.10, 110b.6, 111a.1, 111a.5,
114b.4, 115b.11, 116b.12, 119b.13, 124b.2,
123b.8, 124a.9, 128a.8, 128b.13, 131b.10,
132b.9, 139a.6, 140a.1, 140b.10, 141b.2,,
143a.13, 144b.2, 147a.7, 148b.5, 148b.9, 150b.4,

152a.6, 152b.7, 153a.13, 153b.8, 155b.1,
 159a.13, 160a.4, 162a.3, 162b.8, 164b.2, 169b.2,
 172b.8, 175a.2, 177b.2, 177b.6, 177b.7, 178a.2,
 178b.7, 178a.2, 187a.5, 187a.13, 187b.2,
 187b.11, 189b.7, 189b.12, 191a.4, 191a.4,
 195a.5, 195b.5, 198b.2, 203a.8, 209a.111

şöyledür kim: bu şekildedir ki, bu durumdadır ki

k.4b.6, 12b.7, 41b.11, 48b.2, 64b.11, 70b.8, 73a.7,
 98a.11, 98b.9, 99b.9, 100b.5, 115a.6, 115a.12,
 128b.5, 128b.11, 133b.5, 146a.7, 160b.8, 165b.10,
 166a.9, 174a.6, 180b.10

zirā kim: çünkü, sebebiyle

k.20a.13, 28a.3, 30b.8, 182b.6

kimi (): bazısı,, kimisi

k.25a.4, 25b.2

k.si 100a.9

kimse (): kişi, kimse

k.14b.8, 15b.4, 16a.1, 16a.3, 18a.3, 18a.8, 35a.13,
 58a.9, 59a.1, 100b.12, 177b.6, 194b.13, 196b.7

k.de 135b.1

k.ler 5a.9, 27b.9, 137a.13, 191a.10, 199b.7,

k.lerde 60a.12, 60b.13

k.lere 6a.8, 43a.4, 45b.11

k.lerün 5a.6

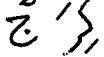
k.nün 13b.1, 15a.10, 38b.11, 137a.12, 139b.2,
 194b.11,

k.ye 14b.7, 24a.4, 44b.4

kine ():

kine yağ: kene otunun yağı

k.la 58b.12

kirec (): kireç; kükürt dioksit maddesini ihtiva
 eden, beyaz renkte ve alçıya benzer bir tür boya

ağ kireç: beyaz kireç

k.181a.3

söyünmedük kireç: sönmemiş kireç

k.100a.4

kirlü (کړلو): kirli, kir, pislik tutmuş

kirlü karha: kirli çıban

k.157b.12

kirm (کړم): kurt, böcek

k.31a.6

kirpi (کړپي): kirpi, derisi dikenli memeli bir hayvan

kirpi ödi: kirpinin ödü

k.le 98a.2.

kirpük (کړپک): kirpik ,göz kapaklarının ucunda bulunan koruyucu kıllar

k.94b.3, 95b.13, 98a.12, 98b.10, 102b.9, 102b.10,
113a.9, 113a.10, 113b.6, 115b.10, 118a.3, 118a.5,
118a.7, 118a.10, 118a.11, 119a.11, 120a.6,
120a.13

k.e 81b.8

k.i^{61b.7} 85a.5, 99a.11, 119a.9, 120a.11

k.ler 78b.1, 98b.8, 116b.7, 117a.13, 117b.10,
118b.4, 135a.2, 147b.11, 209b.8, 210a.8

k.lerde 96b.2

k.leri 79a.7, 80b.9, 82a.1, 82b.9, 84b.11, 102b.10,
112b.13, 119b.3, 119b.11, 120a.12, 120b.7,
120b.8

k.lerün 79a.2, 81b.4, 117b.6

k.ün 96b.2, 100a.8, 100a.10

k.üne 76a.4

kirpük aġar-: kirpik beyazlaşmak, aklaşmak

k.dıgınınun 91b.10, 120b.2

kirpük dökül-: kirpik dökülmesi

k.dügine 118a.13

k.üp 118b.5

k.ür 118b.1, 118b.2

kisb (کسب):

kisb iT: almak, kazanmak (bkz. kesb iT-):

k.e 27a.3
 kişnic (کیشنیج): kişniş; tüysüz yaprakları maydanozu
 andıran, yaklaşık yarım metre boyunda, mavi
 çiçekli bir ot

k.110b.13

k.le 49b.10

kuru kişnic: kurutulmuş kişnic

k.36a.13, 49a.6, 58a.11, 60a.10

yaş kişnic: taze kişnic

k.51a.5, 101b.1, 131b.6, 167b.7

yaş kişnic suyu: taze kişnic usaresi

k.la 139a.8

kitāb (کتاب): kitap

k.2a.6

k.ında 179a.13

k.lar 4b.13

k.larda 95a.9

k.ında 104a.13

k.un 12a.8

ko-(قو-، قو-): 1. müsaāde etmek, imkân tanımak

ķ.maya 131b.11

ķ.mayalar 115b.8

ķ.maz 7b.3, 10a.8, 65b.13, 66a.1, 66a.3, 121b.11,

ķ.mazdı 116a.12

2. eklemek, ilâve etmek

ķ.mamak 148a.5

ķ.larsa 122a.1

ķ.salar 122a.3

3. terk etmek, bırakmak

ķ.maz 10a.2, 188b.9

ķ.rlar 47a.3

ķ.rlarsa 48b.12

koḥu (كو): koku

ķ.sı 53b.10

koḥula- (كو -): koklamak

k.ya 96b.1

koğu (قُوْغُو): koku, ıtır

ķ.27b.12, 27b.13

ķ.ları 50b.12

ķ.larıla 146b.7

ķ.larından 52b.9

yaramaz koğu: Yaramaz, hoş olmayan koku

k.56b.13

koğulu (قُوْغُلُو): koğulu, koku yayan, kokan

ķ.161a.5

koğ (قُوْغُل): kol, omuzdan ele kadar uzayan organ

ķ.dan 93a.4

koğak (قُوْغُف): koğak, bırakmak

ķ.71b.8, 94a.5, 95b.6, 96a.7, 96a.11, 122a.9,

122a.13, 123a.2, 125b.4, 152b.8, 189a.1, 190a.1

ķ.dan 158b.2

koğalık (قُوْغُلُف): bırakma, koyma hali

ķ.3a.1

kon-(قُوْغَز): 1. bırakılmış, yerleştirilmiş olmak

ķ.mışdur 30b.10

ķ.ılmışdur 23b.3

ķ.ulmuşdur 2b.6, 24a.10, 28b.5, 30b.13, 31b.2,

32a.13,

ķ.ılup 30a.11

koğak (قُوْغُف): saç veya kirpik aralarında olan kepek

ķ.113a.10

koğ (قُوْغ): koğmak, çıkmak, ayrılmak

ķ.a 123b.13

ķ.acak 68a.2

ķ.ar 51b.8, 72a.2, 74a.2

koğar- (قُوْغِر): koğarmak, bir yerden söküp çıkarmak

ķ.alar 65b.10, 97b.9, 98b.5, 98b.7, 140b.9

ķ.sa 80b.5

ķ.up 100b.1, 100b.3

ķ.ur 47b.3, 79a.7, 79b.4, 83b.2

ķ.urlar 162b.7

ķoparmaķ (قَوِيرَ مَخ): koparmak, kırmak

ķ.a 140b.9

ķoparmaķlık (قَوِيرَ مَقْلَق): koparma, çekip ayırma

k.140b.10

ķork (- قُرُق): korkmak, ürkmek

k.arlarsa 93b.1, 124b.1

ķorku (قَوْرُق): endişe, korku

k.sı 160a.12

ķoruk (قَوْرُق , قُرُق): olgunlaşmamış ekşi üzüm

k.34a.13, 34b.3, 188a.7

ķoruk şuyı: olgunlaşmamış üzüm suyu

ķ.35a.7, 87b.5, 112b.4, 205b.3, 211b.9

ķ.dür 75a.7,

ķ.la 39b.4, 58a.4, 58b.(1).9, 88b.1, 103b.8,

107a.10, 109a.4, 112b.4, 205a.9

ķ.na 35b.5,3

ķ.ndan 35a.10, 58b(1).13

ķoruk şarābı: olgunlaşmamış üzüm şerbeti

k.la 36a.8

ķoruk tūtiyāsı: olgunlaşmamış üzüm sürmesi

k.103a.10, 109a.5

ķoy- (قَوِي , قَوِي): 1. kurmak, yerleştirmek, bırakmak

ķ.a 23b.9, 86b.12, 130b.12, 187b.5,

ķ.alar 35b.4, 35b.5, 35b.6, 37b.1, 38b.10, 45b.7,

85b.4, 85b.5, 85b.6, 85b.9, 86a.1, 86a.2,

86a.11, 86b.11, 86b.12, 93a.10, 100a.1, 105a.7,

111a.5, 112a.7, 119b.12, 120a.1, 124a.3,

124a.13, 124b.7, 125b.3, 129a.11, 132b.9,

140b.4, 148a.12, 153b.8, 185b.11, 189b.11,

204a.13, 209a.8, 209a.10

ķ.arsan 21b.8

ķ.up 86a.9, 86b.3, 88a.2, 88a.8, 90a.5, 120a.8,

164a.5, 206b.9, 209a.8

2. eklemek, ilâve etmek

ķ.alar 37b.3, 85b.5, 105a.6, 105a.8, 122b.2,
123b.9,

ķ.up 41a.7, 133a.2, 153b.13, 170a.2

3. ħir muameleye tabi tutmak

ķ.a 98b.3

ķ.alar 123b.11, 145a.12, 145b.2, 162b.8, 188a.9

4. ħürmek, dökme, bulştırmak

ķ.alar 35b.3, 44a.12, 44b.3, 123a.3, 132b.13,
152b.7

ķoymaq (قویقت): eklemek, ilave etmek

ķ.89b.10, 104a.12

ķoyul- (قویل-): üzerine bırakılmak, eklenmek

ķ.mışdur 111a.12, 115a.5

ķoyu (قویو): 1. renk olarak açık olmagan, siyaha yakın

ķ.41b.10

2. yoğun, akışkanlığı oz olan

ķ.44a.12, 148a.12

ķoyuraķ (قویو رت): daha koyu, koyuca

k.44a.8, 130b.1

ķoyun (قویین): koyun

ķoyun eti: koyun eti

ķ.dür 14b.13

ķoyun öygeni: koyun akciğeri

ķ.ni 202b.9

ķoyun yünı: koyun yünü

ķ.171a.13

ķoz (قوز): ceviz

ķoz içi: ceviz içi

ķ.ni 121b.13, 122a.1

ķoz yağı: cevizden çıkarılan yağ

ķ.la 45a.1, 137a.1

ķöhne (کهنه): eskimiş, yıllanmış

ķ.140b.6

ķök (کوز): kök, bitki vs. kökü, dip

k.lerdür 11b.11

idhîr köki: (aslı izhir) bataklık sazının kökü

k.48b.7

mārûl köki: süsen köki, usam çiçeği kökü

k.46b.6, 139a.13, 140b.1

k.le 44b.3

tut köki: dut ağacı kökü

k.nûn 57a.7

sebelûn köki: gözde oluşan perdenin dibi

k.150a.2

tūtenûn köki: gözde çıkan arpacığın kökü, dipi

k.nden 111a.2

zufrenûn köki: tırnağın dibi

k.141b.8

kök nar (كوكناز): köknar, çamgillerden yüksek bölgelerde yetişen, iğne yaprakları kısa yassı olan, reçineli bir orman ağacı

kök nar içi: köknar çamı meyvesinin içi

k.ni 51b.13

kömür (كؤمر): kömür, kömür ateşi

k.120a.1, 139b.12

köpük (كؤرك):

deniz köpüğü: lüle taşı

k.90a.9, 102a.1, 107a.4, 142a.6, 142b.1, 163b.6,
164a.8, 204b.8, 211b.3

k.ile 108a.7

k.n+Ø 98a.7

sırça köpüğü: sıvı haldeki camın köpüğü

k.163a.4, 163a.11, 163b.6

köpüklen- (كؤبؤكلىز): sıvılaşarak hava kabarcıkları oluşmak

k.üp 199a.5

kör (كؤر): kör, göremeyen, ama

kör iT-: körleştirmek, göremez hale getirmek

k.er 80b.10

körlik (كؤرلىك): görememe, körlük hali

k.ün 199a.12

köşe (كَوْشَة): iki sathın kesiştiği yer, uç, kenar

k.158b.1

k.leri 211b.6

k.lerinde 108b.12

k.si 70a.4, 93b.6

k.since 149a.10

k.sinde 78b.3, 90b.3, 91b.13, 109a.12, 121a.2,
124b.9, 124b.10, 124b.11, 125a.9, 134a.2,
139b.13, 145a.7, 150a.7, 155a.7, 158a.10,
158a.13, 189a.9,

k.sinden 107b.10, 140a.4, 143a.13, 148b.13, 149a.2,
149a.6, 155a.8, 155b.1, 172a.5, 187b.4, 198b.9,

k.sindeki 125a.7, 125a.9, 141a.5, 150b.13, 151a.8,
152b.1

k.sindedür 141a.3

k.sine 88b.6, 90b.5, 132b.12, 152b.5, 158a.12,
187b.3

k.sinüñ 125a.2, 152a.1

k.ye 88b.7

kuḍret (قُوْدْرَت): güç. kuvvet, iktidar

k.i 21a.7

k.ile 19a.5

k.ini 21a.3

kuhl (كُحْل): göze çekilen sürme, göz ilacı

k. 163b.13

k.ler 81b.13

kuhl-i ağber: toz, ince sürme

k.159b.4

şıfat-ı kuhl: sürmenin özelliği, niteliği

k.207a.9, 207b.4, 207b.7, 207b.9, 207b.12, 208b.2,
212a.6

şıfat-ı kuhl'il benefseci:menekşe sürmesinin özelliği
tarifi

k.205b.10

kuḥlu'l-benefseci-aḥer: diğer bir çeşit menekşe sürmesi

k. 206a.1

sıfat-ı kuḥlu'l-beyaz:beyaz sürme tarifi

k.20b.a.8

sıfat-ı kuḥlu'l-dem'a: gözyaşı sürmesi özelliği

k.206b.13

sıfat-ı kuh-i ebu sindi:Ebu Sindi'nin yaptığı sürmenin tarifi

k.205b.6

kuḥl-i isfehāni: isfehan sürmesi

k.142b.1, 175b.6

kuḥl-i mücerreb: denenmiş, bilinen sürme

k.130b.10, 206b.6

sıfat-ı kuḥlü's-sumak:sumak sürmesi tarifi

k.207b.2

sıfat-ı kuḥlu'z-za'ferāni: safran sürmesi tarifi

k.206a.4

ḳul (قَوْل): yaradılmış insan, kul

ḳ.2a.4

ḳ.1 1b.5

kulaḳ (قَوْلٌ، قَوْلٌ): kulak, işitme organı

ḳ.a 39a.8, 42a.9, 43b.11, 50a.5, 53a.7, 209a.13

ḳ.dan 149a.3, 149a.6, 182b.1

ḳ.ına 45a.5, 47b.6, 49b.12, 53a.12, 173a.10,

ḳ.ıḡ 22b.12, 23a.7, 27a.10

ḳ.ıḡdur 22a.6,

ḳulaḳ ağrısı: kulakta peda olan ağrı

ḳ.53b.11

ḳulaḳ delügi: kulağın içine giden yol, delik

ḳ.23a.11

ḳ.ndan 53a.3

ḳulaḳ güvülde-: kulak uguldaması

ḳ.mekdür 47a.12

ḳulaḳ güvüldüsi: kulak uğultusu

ḳ.57a.1

kulunc (قَوْلُنْج): Bağırsak ağrısı, bağırsaklarda peyda olup omuz başlarına ve vücuda gelen ağrı

k.37b.7

kum (قُمْ): kum, çok küçük toz halindeki taş

k.139b.4

kuml (قُمْل): bit, kehle

k.117a.12, 117b.1, 117b.8

kur'an-ı mecid (كُرْآنِ مَجِيد): Allah'ın kur'anı

q.4a.8

kurbağa (قُرْبَاغَا): kurbağa, gelişini durgun sularda tamamladıktan sonra karada yaşayan, sıçrayarak yürüyen küçük hayvan

q.nuq 97b.10

yaşıl kurbağa kanı: yeşil kurbağa kanı

q.n1 98a.1

kurbet (قُرْبَت): yakınlık

q.3a.1

kurkur (قُرْقُر):

kurkur eyle-: guruldamak, kurkur diye ses çıkarmak

k.ye 36b.4

kurs (قُرْص): yuvarlak, yassı nesne, teker, ağırsak

güneş kursı: güneşin yuvarlak görüntüsü

q.na 203b.7

kurş-ı benefşe: yuvarlanmış menekşe şeklinde hap

q.105a.11

q.yile 121b.3, 168a.8, 203a.3

kurşlar iT-: yuvarlamak, yuvarlak haplar yapmak

k.eler 164a.13

kurşun (قُرْشُون): kurşun maddesi, yumuşak, bükülgen, mavimtrak renkte bir element

q.44a.12, 120b.11

q.dan 203a.5

göyünmiş kurşun: kavrulmuş, pişirilmiş kurşun

k.154a.13, 154b.5, 154b.8

kurt (قُرْد, قُرْن): parazit, böcek

ķ.56b.10

ķ.un 56b.11

ķurt ödi: ķurt ödü

ķ.185b.3

ķurtcuġaz (): ķurtçuk, ķüçük parazit

k.31a.6, 33a.13, 56b.8

ķurtıl- (-): ķurtulmak, atlatmak

ķ.a 66b.5

ķ.up 19b.13

ķ.ur 70b.3, 178b.10, 181b.5

ķuru (): ķuru ıslak olmayan, susuz

ķ.109b.7, 137a.7, 201b.5

ķ.dur 74a.2, 75b.12, 76a.3, 76a.5, 76a.6, 76a.8,

76b.6, 76b.11, 76b.13, 77a.2, 78a.1, 78a.4,

78b.5, 79a.8, 79a.12, 79b.5, 79b.8, 79b.10,

79b.11, 80a.1, 80a.3, 80b.9, 81a.5, 81a.11,

81b.7, 81b.8, 82a.9, 82a.12, 82a.13, 82b.8,

82b.10, 83a.2, 83a.6, 83b.3, 83a.9, 83a.10,

83b.9, 83b.11, 83b.12, 83b.2, 84b.4, 84b.5,

85a.1, 85a.5

ķ.la (iken) 56b.3

ķ.sı 77a.10, 78b.10

ķ.yiken 172b.8

ķuru benfşe: ķurtulmuş menekşe çiçeġi

k.38a.11, 38b.5, 54a.8, 166b.4

k.yi 105a.4

ķuru çapak: göz kenarında kurumuş çapak

ķ.109a.12, 132a.8, 145a.8

ķ.ı 134a.10

ķuru edviye: ķuru ilaç

ķ.leri 186a.12

ķuru et: ķurutulmuş et

ķ.16a.3

ķuru etmek: ķuru ekmek

ķ.i 51b.12

ķuru encir: kurutulmuş incir

ķ.54b.4, 96a.8

ķ.i 41b.4

ķuru ġalīz aħlat: kuruyarak bozulmuş vücudun dört unsuru
(bkz.ahlat)

k.dan 145a.8

ķuru ġalīz ħılt: bkz. kuru galiz ahlat

k.dan 109a.12

ķuru göz ağrısı iltihapsız, yaşsız göz ağrısı

k.135a.4, 137a.9

ķuru gül: kurutulmuş gül çiçeği

k.136a.9

ķuru kıızıl kil: kurutulmuş kırmızı kil (bkz. kil)

k.i 149b.7

ķuru kişnic: kurutulmuş kişniş (bkz. kişnic)

k.36a.13, 49a.5, 58a.11, 60a.9

ķuru madde: kuru madde

k.sile 94b.12

ķuru mersin: kurutulmuş mersin bitkisi

k.122a.2

ķuru nesne: kuru nesne, madde

ķ.nün 52b.9

ķuru sovk ta'ām: soğuk; kuru yiyecek

ķ.lardan 109a.13

ķuru şumak şuyı(n): kutulmuş sumak suyu

k.1 122a.12

ķuru teşennüc: adalelerde kuru kasılmalar

ķ.202b.2

ķ.e 195a.9, 202b.1

ķuru üzüm: kurutulmuş üzüm

ķ.le 138b.2

ķuru yemişler suyu: kuru yemişlerden çıkarılan su

ķ.la 52b.4

ķuru ol-: kurumuş olmak

ķ.a 137a.10

ķ.up 132a.5

ķ.ur 109a.10

ķ.ursa 122b.10

ķuru olmak: kuru halde bulunmak

ķ.36a.1, 132a.9

ķuru-(قُرُوْ): kurumak; rutubeti, nemi kalmamak

ķ.mış 120a.10

ķ.sa 170b.13

ķ.ya 85b.9, 98a.13, 124b.7, 209a.10,

ķ.yıcak 86a.12

ķ.yınca 130b.12

ķuruluk (قُرُولُكْ): nemsiz, kuru olma hali

ķ.37a.1, 51b.8, 79b.6

ķ.a 68a.5

ķ.dan 36b.9, 51b.9

ķ.dur 51b.5

ķ.1 68a.12

ķ.inun 193b.12

ķuruluk (قُرُولُكْ): bkz. kurulık

ķ.193b.5

ķ.a 11a.5, 80a.8

ķ.dan 128a.10, 195b.1

ķ.1 133a.10

ķurumak (قُرُوْ مَكْ): kurumuş olma hali

ķ.a 10a.2

ķ.dur 191b.13

ķuruT-(قُوْرُتْ، قُوْرُزْ): kurutmak, nemini dūřürmek

ķ.a 124a.1, 152a.10, 159b.2

ķ.alar 86a.12, 90b.1, 95b.10, 98a.3, 100a.11, (A.E)

122b.13, 132b.10, 148a.3, 153b.13, 163b.11,

164b.3, 164b.4, 172a.4, 175a.12, 199a.6, 204b.10,

205a.10, 208b.10

ķ.up 122a.4, 130a.4, 133a.3, 185b.6, 185b.13,
207b.4,

ķ.ur 9a.12, 10a.3, 10a.4, 82a.10, 115b.13, 122a.3,

124b.8,, 176a.3, 185b.2

kurudıcı (قُرْدَجِي): kurutucu, nemini azaltıcı

k.80a.5

k.dur 10b.9, 80a.2

kuruducu (قُرْدُجِي): bkz. kurudıcı

k.115b.11

kurutmak (قُرْوُتْفَت): kurutmak, nemini gidermek

k.83a.10

kurūḥ (قُرُوْح): yaralar, ülserler, çıbanlar

k.196b.4

k.a 116b.1

k.dan 196b.4

k.ları 84a.6

k.larının 79b.10

kurūḥu'l-ernebiye (قُرُوْحُ الْاَرْنَبِيَّة): tavşan uykulu deneni
bir tür göz hastalığı

k.94b.4

kurūḥu'r-reddiye (قُرُوْحُ الرَّدِّيَّة): göz kapağında meydana
gelen bir çeşit hastalık

k.118b.7

kus- (قُسْ -): kusmak, ağız yolu ile madde çıkarmak

k.mış 117a.5

kusdur- (قُسْدُر -): sağlığa iyi geleceği düşüncesi ile
kusmasını sağlamak

k.alar 57a.11

kusmak (قُسْك): kusma, sağlığa iyi geleceği fikri
veya rahatsızlık sonucu ile ağızdan madde
çıkarmak

k.39b.2

k.dan 129b.3, 158b.1, 177b.4, 202b.13, 203a.2,

k.ila 70b.6

kusmuk (قُسْمُك): kusma esnasında çıkarılan madde

k.dan 137b.12

kust (قُسْط): kunduz hayası bitkisi

k.44a.10

- kuş yağı: kunduz hayası bitkisi yağı
 k.40b.12
 kuş (قَوْش): kuş, uçan hayvamların genel adı
 k.lar 197b.10
 k.un 138a.6
 kuş yağı(n): kuş yağı
 k.la 50a.4
 kuş yünü(n): kuş yünü
 k.i 141a.8
 deve kuşu yumurdası: deve kuşu yumurtası
 k.163a.5, 164a.9
 kuşuru'l-beyz (قُشْرُ الْبَيْض): yumurta kabuğu
 k.83b.5
 kuvvet (قُوَّة): güç, kudret, takat; sıhhat, sağlamlık
 k.11a.4, 40a.10, 54a.5, 55a.12, 76a.2, 77a.11,
 79b.5, 81a.12, 81a.13, 84a.13, 129a.2, 135b.4,
 158a.6, 203a.12
 k.i 1a.11, 11a.13, 11b.8, 11b.10, 11b.13, 20b.4,
 37a.2, 40a.9, 55a.12, 68b.13, 74b.2, 75b.1,
 79b.5, 82a.2, 83a.3, 86b.13, 87a.13, 87b.8,
 90b.1, 95a.5, 101a.8, 114b.1, 132b.1, 135b.5,
 152a.2, 153a.13, 195b.5, 195b.10, 197a.13,
 k.ile 16a.7, 38a.1, 76b.9, 79b.6, 86a.9, 124a.9,
 183b.13, 187b.11, 207a.1,
 k.in+Ø 87b.6
 k.inden 33a.7, 50b.9, 82a.2
 k.ine 68b.3
 k.ini 11a.9, 11a.10, 19a.5, 38a.8, 45b.5, 61a.9,
 73a.2, 75b.7, 87a.12, 87b.9, 87b.11, 130a.5,
 176a.8, 199a.8, 210a.8
 k.inün 68b.6, 75a.4, 81a.12, 196b.12, 197a.7
 k.lerinden 12b.7, 113b.11
 k.ün 9b.6, 12b.8, 30a.5, 74b.4,
 kuvvet bul-: güçlenmek, gücüne erişmek
 k.ur 70b.2

kuvvat eyle-: güç, kuvvet vermek, sağlıklı yapmak

k.r 65b.3

kuvvat iriş-: güç, takat yetmek, kafi gelmek

k.e 180b.6

k.mez 197a.2

kuvvat iT-: güç vermek, tesir etmek

k.e 90a.7

kuvvat idici: güç, takat verici

k.152a.13

kuvvat tut-: kendi gücüne erişmek

k.ar 6a.2

k.mamış 203a.11

k.up 184a.9

kuvvat vir-: güçlendirmek, güç kazandırmak

k.eler 72a.6

k.üp 52b.7, 159b.8

k.ür 9b.1, 11a.1, 70b.1, 76a.4, 76a.9, 76a.12,
76b.9, 76b.13, 81b.8, 82a.12, 83a.6, 83a.10,
83b.6, 83b.8, 84a.8, 84b.4, 85a.6, 120b.9,
204a.7, 210a.12

kuvvat virici: güç verici, takat getirici

k.dür 76b.3

kuvvat-i başıra: görme kuvveti, gözdeki görme gücü

k.75a.11

k.ya 82a.10, 204b.1

k.yı 81b.6, 82b.3

kuvvat-i dāfi'a: defetme, savma kuvveti

k.31b.11

k.sı 32a.1

kuvvat-i fā'il: hareket, eylem gücü

k.le 7b.9

kuvvat ġādiye: gıdayı alıp hazmeden kuvvet

k.si 72b.6

kuvvat-i ġariz: içgüdü, huy, tabiat gücü

k.i 9b.12

kuvvat-i hafıza: hafıza, akılda tutma gücü

ķ.nun 29a.10

kuvvat-i mahall-i muhayyele: beyindeki hayal gücünün
merkezi

ķ.26b.12

kuvvat-i māsike: yapışma gücü, tutma gücü; eski tababete
göre vücuttaki tutmayı sağlayan güç

ķ.ye 11a.2

kuvvat-i meyl: güç, kuvvet tarafı

ķ.i 18a.10

kuvvat-i musavvire: tasvir edivi, şekil verici güç

ķ.19a.12

ķ.nün 29a.6

kuvvat-i münfa'il: etkilenen bir başkasının tesiriyle
hareket edin kuvvet

ķ.ile 7b.10

kuvvetlen- (قُوَّةٌ تَلَزُّ): güçlenmek, kuvvetlenmek

k.e 188a.4

kuvvetlendür- (قُوَّةٌ تَلْدُرُ): güçlendirmek,
kuvvetlendirmek, güçlü hale getirmek

ķ.e 39b.11, 50b.9, 53b.6, 153b.3

ķ.ele 152a.7

ķ.üp 204a.3

ķ.ür 10a.10, 79b.4, 82b.7, 82b.8, 85a.8, 89b.12,
110b.12, 210b.6

kuvvetlendürmek (قُوَّةٌ تَلْدُرُ): güçlendirmek, güçlü
kılmak

ķ.146b.7

kuvvetlü (قُوَّةٌ تَلُو): güçlü, kuvvetli fazla

ķ.18b.10, 20a.13, 20b.9, 27a.12, 47a.2, 51a.4,
162b.10, 167a.7, 167a.8, 167a.9, 172b.5, 197b.12,
202a.13

ķ.dür 21a.13, 82a.7

kuyruk (قُوَّةٌ يَرُوحُ): kuyruk

k.1 29a.13

ķ.ındağı 88b.7

ķ.ından 102b.12, 137b.7, 158a.13, 187b.4, 202b.7,

ķuyu (كُوْى): ķuyu; kazılmış delik, ķukur

ķ.157b.5

ķuzı (كُوْزى, كُوْزى): ķuzu, koyun yavrusu

ķuzu başı: ķuzu başı, ķuzu kellesi

ķ.51a.2

ķuzu eti: ķuzu eti

ķ.16a.11

ķuzı eti şorbası: ķuzu etinden yapılan şorba

ķ.197b.9

ķuķuk (كُوْچُك): ķuķuk, ufak

k.117b.9

ķuķecek (كُوْچُكِي): ķuķucuk, daha ķuķuk

k.173a.5, 193b.3, 193b.7

ķudūret (كُوْدُوْرَت): bulanıklık, koyuluk, kesiflik

k.182a.5

ķuft (كُوْفَت, كُوْفَت):

nīm ķuft dođ-: yarım dōğūlmūř, ezilmiř

k.55a.6

nīm ķuft iT-: yarım ezmek, dōgmek

k.199a.4

nīm ķufte: yarım ezilmiş

k.184b.8

ķukūrd (كُوْكُوْرْد): ķukūrt, tıp ve ķimya sanayiinde
kullanılan renkli bir element

k.52b.2

k.i 118a.9

ķul (كُوْل): ķul, yanan maddenin arta kalmış hali

k.8b.9, 51a.11, 51a.12, 111a.12

k.e 8b.8, 41a.4

k.i 51a.12, 119a.10

k.ile 41a.4

issi ķul: sıcak ķul

k.86b.11

külek (کُولَك): kulplu, derin kova

k.de 148a.3, 163b.11, 164b.3, 175a.12, 208b.10

küllü (كُؤْلِي): tamamı, hepsi

k.29b.12

külürmeni (كُؤْلَرْمَنِي): eczacılıkta kullanılan, kırmızı
renkli bir çeşit kil (bkz. kilürmesi)

k. 113a.6

kümne (كُؤْمَنَة): (aslı: kemne) karasu denilen bir göz
hastalığı

k.111a.7, 111a.8, 156b.9, 167b.8, 167b.9

k.nün 91a.11, 178b.11

k.ye 97b.4, 106a.13, 107a.2, 111b.1, 168b.8,

kündey-i frengi: bir çeşit sert firenk birası

k.164a.1

kündür (كُؤْدُر): günlük, buhur veya tütsü

k.i 80a.11

künd (كُؤْد):

, künd eyle-: biçimini bozmak

k.er 77b.6

kündiT-: biçimsiz hale getirmek

k.er 65b.2

kürsi (كُؤْرْسِي): kürsü, içinde ateş bulunan bir çeşit
mangal

k.ye 187a.4

küşāde (كُؤْشَادَة): açık

k.187a.1

küşāde iT-: açmak

k.er 77a.7

-L-

lābud(d) (لَابُدْ): gerekli, elbette

1. 75b.11, 116b.2

1.dür 4b.3

lāciverd (لَاجُورْدْ): içinde düzenli olarak dağılmış halde
kükürt, sodyum ve alüminyum silikat bulunan,
süs eşyası olarak da kıymeti bulunan, koyu
mavi, lacivert taş; hekimlikte ilaç
terkibinde toz halinde kullanılır

1. 80b.9

lācūverd (لَاجُورْدْ): bkz. laciverd

1. 119a.6, 119b.9, 120a.6

lāden (لَادَنْ): laden otu, Akdeniz ülkelerinde
yetişen yapışkan yapraklı beyaz ve pembe
çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir
bitki

1. 81a.3, 92a.12, 146b.8, 202a.13

lādīg (لَادِغْ): birbirinden ayıran parçalayan ilaçlara
denir

1. 7a.1, 8b.1

laf(1)z(لَفْظ): söz, lakırdı

1.139b.11, 143a.9

laḥlaḥa (لَحْلَحَى):

laḥlaḥalar eyle-: güzel koku yaymak, hastaya koklatmak
amacıyla anber, misk, kafur, laden gibi
şeyleri bir araya getirmek

1. yeler 60a.6

laḥmi (لَحْمِي): etle ilgili, vücutta peyda olan ura
benzer, deri altında kaygan yumru

1.115a.3

1.dür 115a.3

laḥm-i ṭabī'ī: tabii et(vucut) şekli

1. si 125a.3

laḥm-i zāyid: vücutta hastalık çıkan fazla et

1.e 84b.8, 211a.11

1.i 81b.7, 84a.9, 95b.2, 155b.9

laḥmi'z-zāyid: bkz. laḥm-i zayīl

1.ün 126a.6

laḥmu'z-zāyid: bkz. laḥm-i zayid

1.155b.6

laḥmiyye (لَحْمِيَّة): ete ait, etli

1.sinün 110b.7

laḥza (لَحْظَة): an, zamanın küçük parçası

1.122b.2, 149b.5

lakin (لَكِنْ): fakat, ancak, ama

1.137a.10

laḫvā (لَخْوَا): ağız çarpılması, ağız ve yüzde inme
hali

1.25b.12

1.sı 37b.7

lakve 'ilāḫ: lakve hastalığı için kullanılan ilaç

1.70a.3

la'l (لَعْل): kırmızı renkte, değerli bir süs

1.207b.8

la'l-i rūmmānī: yakut

1.205a.11

lama-elif (لَامَ اَلِف): lam elif harfi şekli

1.e 22b.3

laṭīf (لَطِيف): güzel, hoş, ince, yumuşak

1.6b.11, 7a.6, 15a.1, 17b.1, 21b.12, 27a.13, 58b.13,
65a.7, 68b.10, 68b.10, 68b.12, 69b.6, 71b.3,
73b.9, 74a.8, 78a.9, 83b.4, 101a.11, 108a.12,
110a.1, 110a.8, 11a.12, 112b.3, 14b.4, 116b.9,
134b.6, 144a.4, 150a.12, 152a.7, 187b.10,
198b.10

1.dür 8b.2, 11a.10, 11b.8, 77b.13, 81b.1, 81b.11,
81b.12, 82b.1, 82b.12, 83a.2, 83a.11, 85a.6,
85b.7, 93a.1, 198a.10

1.ün 7a.8

laṭīf eyle-: güzelleştirmek; iyileştirmek

1.r 8a.1, 10a.11, 82a.3

1.yüp 76a.13

laṭīf iT-: güzelleştirmek; iyileştirmek (bkz. latif eyle-)

1.er 76b.12, 77a.9, 84b.11, 198a.11,

laṭīf idici: güzelleştirici, iyileştirici

1.dür 81a.9, 84a.14

laṭīf ol-: güzel, hoş olmak; iyileşmek

1.a 59a.1, 78a.10, 197b.12

1.up 72a.3

1.ur 69a.1, 84a.5, 197a.6, 197a.11, 197a.13,

1.ursa 59a.2

laṭīf taʿām yi-: güzel yemekler yemek

1.yüp 71b.1

laṭīfraḡ (لطيفرق): daha hoş, iyice

1.dur 82a.4

laṭīfe (لطفة): şaka, yarenlik

1.ye 16b.2

lāyık (لايق):

lāyık ol-: yakışmak, uygun olmak

1.a 96b.8

lāzım (لازم): 1. gerekli, gerek

1.dür 150b.10

2. devamlı sürekli

1.150b.9

lāzım baş ağrıları(n): devamlı, müzmin baş ağrısı

1.0 59a.12

1.1 33b.3

1.nun 59a.12

lāzım ol-: devam etmek sürmek

1.56b.12

lāzum ol-: bkz. lazım ol-

1.58b.7

leben (لبن): süt, kadınların ve memeli dişi hayvanların

yavrularını beslemek için göğüslerinden gelen süt

1.81a.3

lebeniyāt (لَبْنِيَّات): sütlü nesneler

1.dan 197b.3

ledüpe (لَدُپَه):

ledüpe şuyı(n): arpa suyu

1.dan 58b.(1).10

leṭāfet (لَطَافَت): hoşluk, güzellik

1. 93a.1

1.i 88a.5, 198a.13, 199b.2

1.ile 16a.9

1.in+088a.11

1.inden 92b.13

1.ini 198b.2, 199b.2

levn (لَوْن): renk

1..191b.12, 193a.4, 196a.5

1.de 181b.8, 181b.12, 182a.3, 193a.4

1.i 61b.12, 64a.8, 100b.6, 113a.1, 113a.12, 13b.1, 114a.9, 114a.11, 126a.13, 143b.1, 143b.10, 145b.7, 153a.2, 156b.5, 160a.5, 165a.7, 166b.10, 169b.4, 181a.9, 182a.1, 184a.2, 195b.12, 196a.2, 196a.4, 199b.10, 200b.3

1.inde 143b.7, 150a.10, 165a.12, 180a.12, 181a.2, 181a.3, 181a.4, 181a.5, 181a.6, 192a.9, 193a.7, 193a.9, 193a.12, 196a.6, 196a.12

1.inden 41b.12, 193a.3, 193a.7

1.lere 193a.2

.lerinün 181a.10

1.lerün 200b.4

levnlü (لَوْنَلُو): renkli

1.68a.8, 68a.10, 68a.13

lezc (لَزَج): kaygan, çekilip uzayabilen

1. 6b.11, 73a.11, 188a.1

lezeci (لَزَج): yapışkanca, kayganca

1.dür 29b.9

lezic (لَزِج): yapışkan, kaygan

1.7a.9, 22a.1, 73b.2, 77a.3, 82a.3

lezzetlü (لَذِيز): tatça güzel, lezzetli

1.16b.2

lîfî (لَيْفِي): life benzer, lif gibi, tel gibi

1.23b.11

lihām (لِحَام): lehimleşme

1. 66b.10

liḥet-üt-teys (لِحْيَةُ التَّيْس):

liḥet-üt-teys suyu: keçisakalı bitkisi suyu

1. 75a.5

likin (لِيَكِن): yalnız, ancak fakat

1.11a.8, 22a.10, 23a.1, 28b.3, 29b.8, 31b.7,
49b.13, 50b.13, 54b.9, 64a.1, 64a.6, 71b.3,
74a.10, 76b.8, 77a.6, 82b.5, 85b.12, 86a.4,
88b.10, 95a.13, 100a.3, 102b.5, 104a.5, 105b.7,
108a.3, 122a.4, 123b.9, 126a.10, 128b.2, 136a.6,
139b.12, 140b.13, 144a.4, 144a.7, 150a.7, 158b.1,
161a.1, 165b.6, 167b.5, 171a.6, 174a.5, 194a.9

li-l-remed (لِـلرَّمَد): ramad için (ramad bir göz hastalığıdır)

1.212a.3

limon (لَيْمُون): limon, trunçgillerden, bol vitaminli sarı kabuklu ekşi meyve

1.35b.7,

limon şarābı: limon şerbeti

1.1a 39b.5, 191a.6

lisānū'l ḥamel (لِسَانُ الْحَمَل): sinirlince otu 90cm yüksekliğinde, küçük çiçekleri gövdenin ucunda başak şeklinde toplanan bitki

1.80b.13,

loḡma (لَوْحَة): ağıza bir defada götürülen yiyecek miktarı

1.39b.4

lu'āb (لُعَاب): herhangi bir bitkinin (tohum, çekirdek,

meyve, yaprak) bal veya şekerle pişirilip
süzülmesiyle elde edile yapışkan, kalın,
yarı sıvı kıvamında madde, lu'ab

1.dan209a.10

1.1 77b.9, 209a.8

ayva çekirdeği lu'abı: ayva çekirdeği ile balın
pişirilerek süzülmesiyle elde edilen sıvı

1. 132b.1

bezr-i katūna lu'abı: pire otu tohumundan elde edilen
luab şerbeti

1. 69b.4, 173a.11

1.1a 36a.11, 37b.12, 38b.8, 98a.7, 175a.11

1.n+ø112b.7

boy lu'abı: boy çekirdeği ile yapılan luab şerbeti

1.1a 168b.1

luġāziya (لَوْغَازِيَا):?

1.42b.8

luṭf (لُطْف): hoşluk güzellik

1.5a.7

luṭf-ı hikmet: O'nun hakim güçlü olarak verdiği
güzellikle

1.17a.10

lüf (لَوْف): danayağı otu, arum maculatum

1.80b.12

lüffah (لُفَّاح): büyük ve geniş yapraklı, kokulu bir
bitki olup, evvelce büyücülükte kullanılırdı.

1. 75b.6, 133b.1

lü'lü (لُؤْلُؤ): inci

1.81a.2

-M-

mā (مَاء) su

m.176b.8

mā-i rummān (مَاءِ رُمَّان): nar suyu

m.11a 113a.2

ma'a-hazā (مَعَ هَذَا): böyle iken, bununla beraber

m.2b.1, 5a.6

ma'cūn (مَعْجُون): hamur kıvamına getirilmiş ilaç

m.45a.13, 185a.8

m.lardan 49a.1

ıtrıfıl ma'cūnı: bkz. ıtrıfıl

m.202a.12

mādām (مَا دَام):

mādām ki: Öyleyse, o halde

m.4a.10

mādām kim: bkz. badam ki

m.15a.3

mādde (مَا دُو): eski tıbda, hepsine birden hılt
 ahlat adları verilen ve vücutta bulunan dört
 ana unsur olarak vasıflandırılan kan, safra,
 sevda ve balgamdan birinin veya fazlasının,
 değişik uzuvlarda, muhtelif hal ve
 mikdarlarda bozulmasıyla hastalıklara sebep
 olan irin kabilinden madde

m.47b.3, 48a.10, 53b.10, 58b.13, 59a.1, 59a.13,
 60a.4, 70a.1, 70b.11, 71a.6, 71a.7, 72a.2, 72a.3,
 72a.10, 72a.12, 72a.13, 73a.6, 93a.8, 93b.1,
 100b.8, 100b.13, 109b.10, 116b.3, 118b.8, 119a.4,
 129a.5, 133b.6, 133b.7, 134a.11, 137a.12, 135b.3,
 146b.2, 148b.6, 155a.11, 156a.5, 159a.10,
 160b.10, 160b.13, 161a.2, 161a.6, 161a.8, 161b.4,
 167a.4, 167b.11, 168a.5, 170b.5, 196b.6, 200b.2,
 201a.2

m.den 70a.6, 70b.13

m.dür 69a.4

m.ler 72b.7, 72b.9, 73a.4, 74a.5, 76a.7, 93b.2,
121a.4, 127b.12, 128a.1, 134a.6, 135b.10, 200b.2,
210a.13

m.lerden 57a.3, 74a.6, 135a.5

m.leri 9a.13, 72b.3, 76a.10, 76b.3, 77b.2, 78a.5,
79a.2, 82b.2, 82b.10, 83b.5, 83b.8, 108a.5,
113a.7, 121a.10, 129b.11, 130a.3, 132b.10,
210b.13

m.lerinden 126b.1

m.lerün 80b.7, 132a.12

m.nün 74a.9, 93a.1, 114b.2, 132a.8, 156a.9, 160a.1,
160b.9, 160b.11, 160b.12, 161a.1, 161a.2, 195a.13

m.si 42a.3, 46b.11, 60b.b4, 60b.7, 70b.10, 71a.12,
71a.13, 92b.12, 93a.11, 94b.7, 112a.11, 117b.10,
117b.12, 118b.8, 121b.2, 126b.3, 127b.1, 127b.2,
131b.12, 131b.13, 132a.2, 133a.8, 133a.12,
133b.3, 143a.11, 143b.2, 143b.5, 143b.8, 144a.1,
148b.6, 158b.3, 167b.13, 176b.7, 178b.12

m.sile 94b.12

m.sinde 45a.6, 60b.6

m.sini 60b.10, 70b.2, 71a.2, 85a.2, 90a.7, 96b.8,
105b.9

m.süz 33a.1, 33b.6, 33b.7, 40b.4, 40b.7, 40b.8,

m.ye 71a.2, 168a.6, 201a.3

m.yi 7b.4, 9a.6, 71a.9, 73a.7, 81b.4, 108b.6,
128a.4, 130a.11, 130b.2, 131b.10, 134a.9,
144a.13, 138a.6, 162b.2, 168a.9, 168b.9, 170a.3,
172a.10, 173a.13, 191a.8, 196b.8, 201a.10

m.yile 71a.2, 200b.1, 200b.3

m.yiledür 61a.8

madde-yi ğalîz: yoğun, bulaşkan madde (bkz. galiz)

m.74b.1

ma'de (مَعْدَة): mide, sindirim sisteminin yemek borusu
ile oniki parmak bairsağı arasında
kalan geniş kısmı

m.39a.11, 39a.13, 46b.12, 57a.13, 182a.8, 182a.9,
191a.5, 198b.6

m.dağı 57b.5

m.de 48a.12

m.de 129a.13

m.den 16b.5, 21b.12, 48a.12, 58b.2, 191a.2, 191a.7,
198b.5

m.dür 182a.10

m.nün 17a.3, 45a.6, 181b.10

m.si 58a.5

m.sinde 39a.10, 41a.8, 46b.12

m.sinden 203b.1

m.sine 49a.3

m.ye 10a.7, 10a.8, 191a.7

m.yi 47b.2, 50b.8, 58b.(1).11, 48b.3, 191a.3,
191a.5,

m.yile 72b.1

ma'de buharı: midede peyda olan gaz

m.nun 182a.6

ma'de ağrısı: mide ağrısı

m.la 48a.13

ma'de ağız(n): midenin uc, üst, giriş kısmı

m.dan 17a.3, 203b.1

m.ı 50b.8, 89b.8

m.un 33a.6, 50a.5, 50a.7, 50b.2, 50b.3

ma'den (مَعْدِنٌ): 1. maden (demir, kalay, kükürt vb.)

m.52b.2

m.ler 52b.10

2. اسıl, kaynak, menba

m.i 24b.5

m.idür 25b.4, 25b.11

m.inden 177a.12

ma'den-i harāret: ısıнын, sıcaklığın kaynağı, menbaı

m.dür 27a.2

ma'den-i hıfz: hafızanın kaynağı menba

m.dur 25b.12

ma'denī (مَدَنِي): madenle ilgili, madene ait

m.73b.5, 73b.6

m.lerdür 73b.6

mağsūl (مَغْسُول): guslolunmuş, yıkanmış

m.168b.10

mağsūl iT-: yıkamak, temizlemek

m.üp 105b.13

mağsūl ol-: yıkanmış, temizlenmiş olmak

m.a 102a.13

maḥa(1) (مَحَل): yer, kısım

m.de 6a.5

m.dür 119a.1, 188b.4

m.i 29b.11

m.idür 30a.5

m.ine 30a.2

maḥall-i idrāk-i maḥ sūsat: duyguların algılandığı
kısım

m.29b.10

maḥfūz (مَحْفُوز):

maḥfūz ol-: korunmak

m.a 15b.11

maḥlūkāt (مَخْلُوقَات): varlıklar, yaratılmışlar

m.21a.11

m.da 27b.9

m.un 17a.8

maḥlūt (مَخْلُوط):

maḥlūt ol-: karışmak, katılmak

m.ursa 201a.3

maḥmūde (مَحْمُود): sakmunya, bingöz otu, çift
sarmaşıkgillerden, yaprakları ok ucu biçiminde
çiçekleri soluk renkte çok yıllık otsu bir bitki

m.11a.12, 11b.2, 11b.5, 38b.7, 57b.3, 58a.8

m.yi 11a.13

m.yile 57b.2

maḥrūr (**مَحْرُورٌ**): içi hareretli olan, ateşli

m.larun 80a.10

maḥrūr-ı mizāc: mizacı ateşli, ateşi düşmeyen (kişi)

m.49b.7

maḥsūs (**مَحْصُوسٌ**): başkasında bulunmayan yalnız birine ait olan

m.dur 26a.7, 97a.6, 107a.11, 107b.5, 131a.4

maḥsusat (**مَحْصُوسَاتٌ**): insanın, kendisi dışındaki dünya ile temasında, idrak mekanizmasını meydana getiren tepkileri ve bu tepkileri sağlayan uzuvları deri ile dokunma, göz ile görme, kulakla işitme...gibi

m.27a.7

maḥv (**مَحْوٌ**):

maḥv ol-: yok olmak

m.ur 8b.10, 66a.11

maḥʿad (**مَقْعَدٌ**): oturak yeri, dübür, kış

m.dan 40a.7

m.1na 49b.13

m.1nda 38b.11

maḳālāt (**مَقَالَاتٌ**): makaleler; bilgi ihtiva eden bölümler

m.2b.3, 191a.11

maḳāle (**مَقَالَةٌ**): söz, bilgi ihtiva eden ve bir konuyu izah eden yazılı metin

m.32b.10, 61a.2, 90b.2, 90b.5, 125b.5, 156a.11, 170a.4, 191a.9

maḳāle-i evvel: birinci makale

m.6a.13

maḳām (**مَقَامٌ**): yer, özellik

m.ındadur 81b.13

maḳaṣ (**مَقْصَرٌ**): yumuşak nesneleri kesmeye yarayan alet

m.1la 86a.8, 95b.3, 99b.1, 140b.13, 149a.5, 155b.2, 155b.10, 190a.10

maḳ (**مَقٌ**): mak, mak göz pınarı gözün burun tarafındaki ucu

m.dağı 125b.4

maḳīn (مَاقِينَ): gözün köşe kısmı

m.198b.9

m.dan 105a.4, 147a.12, 201a.9

maḳlūb (مَقْلُوب):

maḳlūb ol-: deęişme, başka hale gelme

m.ur 19b.11

maḳṣūd (مَقْصُود): istek, meram, istenilen şey

m.32b.7, 87a.2, 87a.6, 93a.6, 98b.8, 104a.7,

106a.10, 188a.9

mālih (مَالِح): tuzlu

m.112a.13, 165a.8

malihulyā (مَالِحُولِيَا): vesvese, melankoli hastalığı

m.46b.13, 167a.13

m.dan 182b.11

ma'lūm (مَعْلُوم): bilinen, belli, bilgi

m.13b.9, 181b.10, 202a.4

m.dur 194b.7, 195b.11, 196a.4, 200b.3

ma'lūm iT-: açığa çıkarmak, belli etmek

m.er 15a.11

ma'lūm ol-: bilinmek, tesbit edilmek

m.a 8a.4, 12b.9, 17b.11, 56b.9, 61b.12, 63a.11,

67a.1, 69a.3, 72a.12, 126a.9, 133a.3, 135b.7,

137b.3, 139b.10, 141b.12, 145b.12, 161a.4,

174a.11, 181b.13, 183a.9, 186b.4, 194a.8

m.dı 3b.1, 4b.4, 23b.4, 197a.2,

m.mıṣdur 26b.3, 136a.2, 160b.7,

m.ur 15a.9

māmīrān (مَامِيرَان): kırlangıç otu, chelidonium majus

m.69b.2, 81a.5, 90a.8, 103b.7, 142a.11, 205a.8,

208b.3,

māmīrān-ı çini (مَامِيرَانِ چيني): çin kırlangıç otu

m. 147b.6, 163b.8, 212a.7

māmīṣā (مَامِيسَا): kırmızı gelincik sapı veya şark

gelincigi, papaver orientale mamisa

m. 75a.5, 81b.7, 95b.9, 95b.10, 113a.5, 116b.10,

116b.13, 121b.3, 190b.9, 205a.6, 206b.7, 210a.5,
211b.11, 212a.4

ma'ni (مَعْنَى): mana, akıl, akla yakın sebep

m. 70b.3, 73a.13

m.si 4a.7, 31b.3

māni' (مَانِع): engel, özür

m.186b.10

māni' ol-: engel olmak

m.acak 54a.6, 57b.4

m.ur 110b.6

mansūr (مَنْصُور): üstün gelmiş yenmiş

m.5b.8

maraz (مَرَض): hastalık, illet

m.13a.9, 14a.9, 14a.10, 90b.4, 92a.2, 125b.7,
156a.13, 161b.12, 170a.6, 191b.12, 201b.11

m.a 14b.6, 188a.3, 188a.5

m.dan 187a.5

m.dur 90b.5, 156a.13, 176b.6

m.1 194a.10

m.lar 26a.5, 182b.4, 191a.12, 192a.2, 200a.12,
201b.3, 201b.5

m.lara 37b.5

m.ları 74b.11, 90b.3, 118b.11, 125b.6, 170a.5,
191a.12, 191b.1, 191b.7, 191b.11, 194a.2, 194a.9,
196b.5, 201b.2, 201b.10

m.larına 72a.10, 191b.10, 205a.1,

m.larından 2a.9, 5a.1, 196b.7,

m.larının 176b.6, 200a.7, 200a.8

m.ların 12a.8, 156a.12, 196b.9, 201a.5, 201a.6,
201a.7, 201a.8,

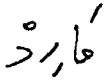
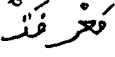
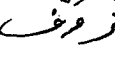
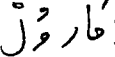
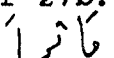
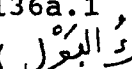
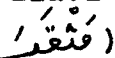
m.ın 5b.12, 60b.4, 90b.6, 186b.3, 187b.6,

maraz-ı mizācī (مَرَضٌ مِزَاجِي): mizac hastalığı

m.13b.4

marazlu (مَرَضِلٌ): Hastalıklı, illetli

m.41b.13, 146a.9

- mārid (): yumuşatıcı bir ilâç adı
m.205b.11
- marifet (): bilme, ustalık
m.inden 15a.10
- ma'rūf (): her kesçe bilinen, belli
m.111b.10
- ma rul (): yaprakları salata olarak kullanılan yeşil, otsu bir sebze
b.14b.12, 37a.9, 161b.7, 204a.5
- mārūl içi: marulun iç yaprakları, orta göbeği
m.39a.2
- mārūl köki: marul kökü
m.51a.4
- mārūl şuyı(n): marul suyu,
m.49b.9, 69a.13, 173a.10
m.1 36b.8, 36b.13
- mārūl yaprağı(n): marul yaprağı
m.34a.13
m.n+0 49b.10, 58a.2
- ma'sara (): beyinde süzme vazifesi yapan damarlar
m.27b.3, 30b.6
m.dur 27b.3
- māserā (): kış mevsiminde göze arız olan ağrısız ve yaşsız bir hastalık
m.135b.11, 135b.13, 136a.2
m.nun 136a.1
- māsikū'l-bevl (): idrarı tutan ve azaltan ilaçlara verilen ad
m.7a.6, 11a.1
- maṣkab(a) (): çeşitli orğan veya eşyayı delmeye yarayan burgulu alet, matkap
m.124a.8
m.1 124a.11
m.11a 121a.12, 124a.6
m.nun 124a.4, 124a.8, 124a.9

maskat (مَسْكَاة): düşülen yer, düşecek yer

m.22a.9

maşlahat (مَشْلَاحَة): ehemmiyetli iş, iş madde, durum

m.1na 87a.8

maştakī (مَشْطَكِي): köknar sakızı veya reçinesi.

m.42a.12, 45a.2, 48b.7, 49a.4, 50b.4, 50b.7,

96b.12, 184b.12, 185a.3, 191a.3

m.yi 49a.5

m.yile 49a.5

maṭbūḥ (مَطْبُوح): kaynatılmış ilaç

m.da 184b.10

m.dan 38a.3

maṭbūḥ-ı eftimun (مَطْبُوحِ الْفَتِيمُون): matbuh-ı fakihenin
eftimuna ilave edilip haşlanarak,
kaynatılarak kıvama getirilmesiyle
hazırlanan mürekkep bir ilaç

m.1la 46a.13

maṭbūḥ-ı fākīhe (مَطْبُوحِ فَاكِي): erik, unnab,
temrihindi, kuru menekşe, sinameki hatmi gibi otları
dövüp, ıslatıp nilüfer veya gül yaprağı vb. katarak
şerbetlerle karıştırılarak yapılan müşhil bir ilaç

m.yile 110a.8, 113a.2, 121b.2

maṭbūḥ-ı helile (مَطْبُوحِ هَلِيلَة): kaynatılıp, pişirilmiş
helile

m.40a.11, 57b.3, 101a.10, 112b.3, 129a.8, 158a.7,

m.le 36a.7, 191a.5

maṭbūḥ-ı kantarıyūn (مَطْبُوحِ قَنْطَرِيُون): kaynatılmış,
pişirilmiş kantaron

m.184b.6

maṭlūb: istenilen, arzu edilen şey (مَطْلُوب)

m.1n1 3a.5

māü'l-âsel (مَاءُ الْعَسَل): balsuyu

m.37b.8

m.ile 41b.4

māü'l-uşul (مَاءُ الْأَصْوَل): kaynak suyu

m. 48b.5, 58b.11

m.e 48b.11

māvi (مَافِي): su renginde, gök, mavi

m.dür 112a.10

māye (مَائِي): maya, asıl ve lüzumlu madde

m.19a.3, 77a.6

m.si 19a.11

māye illet: hastalığın mayası, hastalığın aslı

m.5b.3

māyil (مَائِيل): eğimli, yönelmiş

m.49b.3, 67b.8, 115a.6, 119b.10,

m.dür 2b.5, 64a.5, 78b.8, 80a.8, 110b.4, 114a.9

māyil ol-: meyletmek, yönelmek

m.a 96b.10, 96b.12, 111b.12, 202b.8

m.duğı 124a.7

m.ur 42a.4, 110b.5, 112a.13, 112b.11, 145b.7,

157a.11, 166b.11

m.ursa 18b.9

māyil olmak: yönelmek, benzemek

m.dur 126a.13

maẓarrat (مَضَارَات): zararlar; zarar verme, dokunma

m.1 77a.7, 87a.9, 140a.5, 175b.11, 176a.4,

m.ından 58a.6, 200a.13

m.ını 15a.11, 75a.9, 186b.4

m.lar 179a.9, 201b.11

m.larını 9b.13

m.suzdur 140b.2

maẓarrat iṭ: zarar vermek, dokunmak

m.er 140a.13

maẓarrat iriş-: zarar dokunmak

m.meye 89a.3

maẓarrat irişdür-: zarar bulaştırmak

m.meye 25a.6, 123b.11, 178a.10

maẓarrat ḥāşıl ol-: zarar vermek, zarar ortaya çıkmak

m.a 94a.4

māzeryun (مَازَرِيُون): mazaryun bitkisi

m.98a.1

māzu (مَازُ): pelit ağacının gövde ve dallarında
yetişen fındık büyüklüğündeki kozalağı

m.97a.13, 105b.7, 153a.11, 164b.2, 206a.3, 206a.7,
m.dur 75a.8

m. yıla 105b.8

mebde' (مَبْدَأ): evvel, başlangıç baş

m.i 27a.11

m.idür 29a.8, 34b.7

m.yi 151b.12

mebzag (مَبْضَغ): mebz'a, neşter

m.11a 123a.10

mecāre (مَجَار): mecralar

m.lerün 9a.2

mecma'annūr (مَحْمُودُ): göz sinirlerinden biri

m.63b.6

mecma'u'l-bahreyn (مَحْمُودُ الْبَحْرَيْن): göze ait sinirlerden biri

m.29b.9

mecmū' (مَجْمُوع): toplam, hepsi, bütün

m.1 2a.1, 2b.2, 17a.8, 40b.6, 40b.13, 63a.2,
74b.12, 80a.2, 140a.11, 177a.1,

m.4na 126a.12

m.4ından 21b.8

m.4ını 17a.13

mecrā (مَجْرَى): bedendeki ahlatın akıştığı yol

m.32b.3

m.sı 32a.13, 51a.1

mecrūḥ (مَجْرُوح): yaralanmış, yaralı

m.102 a.11

mecrūḥ iT-: yaralamak, yaralanmasına sebep olmak

m.er 109a.1

mecrūḥ ol-: yaralanmak, yaralı hale gelmek

m.ur 118b.3, 145b.8

meded (مَدَد): yardım, imdat

m.i 99b.7, 156a.9, 173a.1

m.ini 73a.4, 74a.5

meded iriş-: yardım ulaşmak

m.ecek 73a.6

mefhūm (مَفْهُوم): mana, anlam

m.dur 202a.5

meger (مَكْرَه): şayet, şu var ki, ancak

m.56b.5, 72a.4, 75b.8, 162b.1, 196b.8,

meger kim: şu var ki, şu kadar ki

m. 12a.1, 19a.10, 58a.5

mekān (مَكَان): yer, bulunulan yer

m.65b.2

m.ından 62b.5

m.içün 21a.5

mekān dut - : yer etmek, yerleşmek

m.up 21a.4

mekkī (مَكِّي): güzel kokulu bir ot

m.207a.13

mekşūf (مَكْشُوف):

mekşūf 'ayıplar: bilinen, açık ayıplar

m.um 2a.12

melālet (مَلَأَتْ): sıkılma, sıkıntı

m.2b.4

m.dür 16b.1

melekāyā (مَلَكَايَا): bir ilaç adı (merhem şeklinde)

m.101b.9, 101b.11, 133b.13, 148a.9, 150b.2

m.dan 101b.10

melik (): padişah, hakan, hükümdar

m.lere 4b.5

melik-i ta'ālā (): Sultan olan Allah celle
celāluhu

m.3b.7, 61b.8

melik-i tebārek ve ta'ālā (): yüce ve azametli
Allah

m.28a.8

melūl ():

melūl ol-: üzölmek, mahzun olmak

m.mayalar 135b.9

memdūh (): övölmüş, methedilmiş

m.dur 175a.9

memleket (): öлке, memleket

m.den 4a.13

m.e 4b.7

memzūc. ():

memzūc iT-: mezc etmek, kavuşturtmak

m.üp 58a.10

men' (): önleme, engel olma, bırakmama, durdurma

m'ine 73a.1

men' eyle-: engel olmak, durdurmak, önünü almak

m'i mez 180b.11,

m'miş 74a.6

m'r 8a.8, 9b.4, 10a.2, 10b.11, 11a.1, 11b.5,
59(1).13,

m'ye 5b.13, 9a.10, 59a(1).10

men' eylemek: engel olmak, durdurmak

m.36a.12

m.e 128b.6

men' iT-: durdurmak, engel olmak (bkz. men' eyle)

m.e 60a.11, 61b.6, 63a.11, 74a.7, 80b.8, 90a.8,
136b.4, 210b.13

m.emez 125a.5, 160a.7

m.er 58b.2, 73a.7, 74b.7, 76a.10, 77bb.2, 77b.12,

78a.5, 78b.8, 80a.4, 81b.10, 82a.10, 82b.2,
 82b.9, 82b.13, 83b.3, 83b.5, 84a.12, 84a.12,
 84b.7, 84b.10, 85a.2, 85a.4, 112a.1, 113a.11,
 130a.4, 132b.11, 140a.5, 144a.13, 168b.9, 172a.11,
 180b.13, 185b.7,
 m.üp 36b.3, 63a.2, 76b.3, 130b.3, 152a.3, 184b.2,
 191a.8

men' idici: engelleyici, durdurucu

m.dür 76b.4

men' itmek: engellemek, durdurmak

m.ile 128b.9

men' ol-: engellenmek, durdurulmak

m.a 49a.7

m.acak 121a.4

m.mayacak 58a.12

menāşıb-ı 'ilm (مَنَاصِبُ عِلْمٍ): ilm hizmetleri,

menba' (مَنْبَأٌ): kaynak, çıkış yeri, asıl, merkez

m.1 17b.12, 151b.1

menfa'at (مَنْفَعَاتٌ): fayda, kâr, yarar

m.12b.3, 13a.5, 18b.2, 73b.4,1

m.1 11b.1, 25a.9, 26b.6, 31b.2, 62b.3, 62b.6,
 62b.7, 62b.9, 62b.11, 62b.13, 63a.1, 75a.9,
 82b.4, 87a.3, 87a.10, 107a.11, 107a.11, 107b.4,
 116a.10, 124a.7

m.1n1 15a.11

m.lardan 130a.7

m.ları 3b.10, 24b.2

menfa'atlurak (مَنْفَعَاتٌ لَوْزَغًا): daha faydalı, faydalıca

m.dur 87a.4

menfez (مَنْفَذٌ): ağız giriş, delik, yarık

m.32a.10, 99a.6, 152a.4, 177a.9, 190a.6,

m.den 121a.7, 190a.4, 190a.7

m.dür 29b.1,

m.1. 124a.5, 124a.6,

m.i 32b.5

m.idür 176b.10

m.ine 99a.8

m.ler 32a.12, 72b.8, 72b.9, 74b.4,

m.leri 73a.4, 73b.10, 74a.1, 74a.12,

m.lerinden 84b.6

m.ün 32a.10

menfez iT-: ağız açmak, yol açmak

m.eler 141a.12

meni (مَنِي): erlik suyu, döl suyu

m.17b.4, 17b.9, 18b.5

m.le 17b.4

m.si 18b.10, 18b.11

m.sinden 18b.11

m.sini 18.7

merâret (مَرَارَت): acılık, tatsızlık

m.den 87b.4

m.i 87b.2

merâretü'l-bakar (مَرَارَةُ الْبَقَر): ?

m.1 81a.9

mercân (مَرْجَان): denizde geniş resif meydana getiren
ve mercanlar takımının örneği olan hayvan
ve bunun kalkerli yağından çıkarılan çoğu
kırmızı renkte ve ince dal şeklinde bir
madde

m.dur 76b.13

mercimek (مَرْجَمَك): beyaz çiçekli sarı ve kahverengi
tanelleri olan bir baklagil çeşidi

m.8a.12, 55a.5, 58b(1).6, 101b.4, 103a.3, 109b.1,

136a.9, 136b.1, 139a.13, 146b.9, 147a.3, 203b.4,

209a.11

m.e 93a.3

m.le 109a.8, 124a.1

acı mercimek: acı mercimek

m.107b.13

kızıl mercimek: kırmızı mercimek

m.35a.8

mercimek şuyı: mercimek suyu, mercimek usaresi

m.112b.5

merdümek (مَرْدُومَ): mercimek

m.121b.5

mergüb (مَرْغُوبَ): rağbet edilmiş, beğenilmiş, sevilmiş

m.đur 172b.4

mergüb ol-: beğenilmek, rağbet edilmek

m.up 2a.2

merhem (مَرْهَمَ): melhem, deriye içirilerek veya sürülerek kullanılan yumuşak, yağ kuvamında ilaç

m.86a.11, 115b.13, 131b.7

m.ile 123a.13

m.in+Ø 100a.2

m.ine 124a.12

m.lerile 93a.7

merhem-i dahliyyūn (مَرْهَمِ دَاخِلِيَّوْنِ): dahliyyun merhemi

m..93a.11, 110a.11

merhem-i isfidāc (مَرْهَمِ اِسْفِدَاَج): üstübeç merhemi (bkz. isfidāc)

m.116a.5

m.ıla 95a.10

merhem-i mısri (مَرْهَمِ مِصْرِي): mısır merhemi

m.115b.13, 116a.1

merhem düz-: çeşitli maddelerden merhem hazırlamak

m.eler 116a.10

merhem iT-: merhem hazırlamak ve tatbik etmek

m.eler 55b.8

m.mişler 101b.2

m.üp 43b.5, 59b.7, 101b.5, 107b.3,

mer'i (مَرْعَى): mer'i

mer'i eyle-: gözetmek, yürürlüğü koymak

m.yüp 14a.12

merkaşışā (مَرْكَاشِشَا): demir sülfid

m.81a.10, 85b.2, 97a.4, 153a.4, 205a.13, 206b.4,

207a.2, 207b.10

merkaşîşâ-yı zehebi (مَرْكَشِيَّاتُ ذَهَبِي): altın sülfür

m.142b.2, 212a.9

mermer (مَرْمَر): büyük oranda kalsiyum karbonat ihtiva eden bir taş, billurlaşmış kireç taşı

m.le 138a.7

merre-i vâhîde (مَرْرَةُ وَاحِدَةٍ): bir defa

m.192a.13

mersin (مَرْسِي): Güney ve batı Anadolu'da yetişen yaprakları yılboyu yeşil kalan beyaz çiçekli bir ağaç, as ağacı

mersin şuyı: mersin tohumunun suyu, mersin usaresi

m.la 95b.10, 104b.4, 116b.10, 117a.1, 170a.1

mersin şarâbı(n): mersin şerbeti

m.59a(1).12

mersin yaprağı: mersin ağacı yaprağı

m.39b.9, 55a.5, 55a.8, 55a.13, 95b.9, 99b.11,

m.n+0 56a.9, 56a.10

m.n1 52a.7

mersin yaprağı şuyı: mersin ağacı yaprağının suyu

m.la 174b.12, 203a.4

mersin yağı: mersin tohumundan elde edilen yağ

m.la 39b.10, 52a.6

döğülmüş kuru mersin: Dövülmüş kuru mersin tohumu

m.122a.2

yaş mersin şuyı: taze mersin yaprağından çıkarılan su

m.la 153b.1

mertebe (مَرْتَبَةٌ):

a'lâ mertebe: yüksek deree, üstünlük

m.ye 2b.11

mertûb (مَرْطُوبٌ): rutubetli, nemli, ıslak

m.104a.3

merzencûş (مَرْزَنْجُوش): mercan köşk, sıçan kulağı otu

m.43a.12, 43b.3, 43b.13, 47b.5, 58b.12, 81b.1,

147a.7, 185a.10, 197b.3

merzencūş suyu: merzencuş otundan elde edilen su

m.87b.5

m.la 48a.2, 59b.2, 89b.11, 108a.1, 147a.2

merzencūş yağı: merzencuş, sıçan kulağı otundan çıkarılan yağ

m.40b.12,

meşābe (مَشَابِع): derece, rütbe

m.sinde 189a.12

mesāfet (مَسَافَت): uzaklık, ara

m.e 68b.11, 68b.13

m.i 196b.12, 197a.7

m.ün 197a.13

meşālih (مَصَالِح): işler, ameller

m.ine 30a.4

mesāme (مَسَامِع): ter çıkmasına ve bedenin teneffüs etmesine yarayan deri üzerindeki küçük delikler

m.ler 112b.2, 118b.8

m.leri 10b.1, 118b.9, 133a.11

m.lerün 7b.6, 7b.8

mesāne (مَسَانِع): sidik kavuğu, sidik torbası

m.17b.12, 17b.13

mesdūd (مَسْدُود):

mesdūd ol-: sed olmak, kapanmak

m.ur 12b.2

meşelâ (مَشَالَا): mesela, misal olarak

m.11b.2, 16a.1, 87b.8, 105a.12, 192b.10, 203a.11

mesrūdītūs (مَسْرُودِيَتُوس): ?

m.49a.2

mestūr (مَسْتُور): örtülü, kapalı, gizli

m.5a.11

mestūr ol-: kapalı kalmak, gizlenmiş olmak

m.a 2a.12

meşğul ol-: uğraşmak, bir işi yapmaya çalışmak (مَشْغُول)

m.a 12a.9, 32b.9, 73a.1

m.alar 70a.1, 70a.7, 71a.1, 71a.5, 71a.7, 101b.7,
114b.4, 119a.2, 123b.5, 128b.6, 128b.12, 134b.3,
135a.10, 150a.3, 150a.4, 156a.11, 167a.13,
169b.10, 184a.8, 190b.5

m.maya 16b.3, 52a.9

m.mayalar 3a.4

m.salar 72a.8

m.up 186b.12

meşğul olmak: uğraşmak, çaba sarf etmek

m.148a.6

meşhūr (مَشْهُورٌ): bilinen, şöhretli

m.dur 4a.9, 186a.1

meşīme (مَشِيْمَة): dölyatağı, ana rahmi, son

m.19b.13, 28b.4

m.nün 31a.4, 64b.10, 65a.11

meşimi (مَشِيْمِي): bkz. meşime)

m.26a.12

meşīmiyye (مَشِيْمِيَّة): gözün altıncı tabakası

m.62a.10, 64a.1, 64b.9

mevād(d) (مَوَاد): maddeler

m.in 114b.1

mevādd-i reddiye (مَوَادِّ رَدِّيَّة): kötü, pis maddeler

m.80b.11

mevāni' (مَوَانِي'): maniler, engeller

m.lerden 186b.11

mevcū' (مَوْجُوع): ağırlı hastalık

m.167a.11

mevcūd (مَوْجُود): var olan, bulunan

m.dur 4a.11, 62b.3

mevcūd ol-: bulunmak, hazırda olmak

m.a 130a.7

m.mazsa 180a.8

m.ursa 35b.6, 53a.6, 119b.7

mevcūd-ı kadīme: eskiler, eski varlıklar

m.e 1b.2

mevizec (مَوِيزَج): yaban üzümü

m.81b.8, 118a.4, 118a.6, 118a.7

m.ile 118a.10

mevtü'd-den ve'l-ḥazre (مَوْتُ الدَّمِ وَالْحَضْرَةِ): göz

kapağında bir madde değmesinden dolayı

meydana gelen yara ve şekil bozukluğu

m.91b.7, 117a.2, 117a.3

mevzi' (مَوْزِيع): yer, mevki, mevzi

m.99a.5, 111a.6, 114a.11, 149b.11, 156a.4, 187b.8,

m.a 8b.12, 166b.8, 168a.5, 176b.9

m.de 22b.1, 53b.11, 72b.4, 96a.1, 177a.5, 177a.10,
200b.5

m.den 42a.3, 95a.9, 151b.1, 169a.9

m.dür 122a.7

m.e-122a.7,

m.i 13b.11, 65b.9, 66a.12, 112a.10, 160b.12,

161a.9, 178b.3, 179b.12, 187b.8, 190a.6, 192b.8

m.idür 34a.7

m.inde 37b.8, 75b.11, 151a.4, 169a.12, 191a.4,

m.inden 190a.9, 194a.13, 195a.1, 202a.6,

m.ine 74b.4, 111a.2

m.ini 61b.3, 66b.4, 167b.11

m.lerde 28b.9

m.leri 195a.6

m.ün 99a.7, 114b.1, 118b.8

m.inün 160a.3, 195b.3

mey-i puhtāc (مَيِّ الطَّيَّاح): kaynamış şarap

m.ıla 101b.2, 103a.4, 131b.6

meyl (مَيْل): yönelme, eğilme, yakın olma

m.74a.11

m.i 49b.3, 50b.4, 68a.3, 124a.3

meyl eyle-: yönelmek, eğilmek

m.düğünün 194b.4

m.miş 194b.1

m.mişdür 2b.8

m.se 194b.13

meyl-iT: yönelmek, eğilmek (bkz. meyl eyle)

m.e 194b.11, 189a.6

m.er 202a.7

m.erse 188b.5

m.meyeler 71a.11

mezkūr (مَزْكُور): adı geçmiş, anılmış, söylenmiş

m.56b.5

m.dan 19b.4

m.dur 61a.10, 125a.8

mı (مِ , +): mı soru edatı

m.70b.9, 124b.4, 149a.13, 149b.1, 181b.9,

m.dur 70b.12, 126b.3, 126b.4, 126b.5, 129b.9,

126b.10, 126b.11, 126b.12, 126b.13, 127a.1,

127a.2, 127a.3, 127a.4, 127a.5, 182b.9, 182a.1,

182a.5, 182a.6, 186b.10

mıknātīs (مِكْنَاتِيس): mıknatıs, demir oksit

mıknātīs taşı: mıknatıs madeni

m.142b.13

mısr (مِصْر):

mısr kehhālları: mısırlı göz tabipleri

m.208a.2

mısrī (مِصْرِي): mısır'a ait, Mısır'la ilgili

m.206b.11

merhem-i mısrī: Mısır merhemi

m.115b.13

mi (مِ ,): soru edatı

m.3b.9, 53a.3, 71a.6, 140b.12, 181b.7, 181b.9,

182a.9, 187b.7, 187b.8

m.dür 49b.3, 126b.3, 126b.4, 126b.6, 126b.10,

127a.2, 127a.6, 174a.10, 181b.9, 182a.2,

182b.13, 187b.8

m.sin 11b.3

m.yin 170a.12.

miftāhiyye (مِفْتَاحِيَّة): başlangıç, başlamış (ilaçları)

m.109a.7

miftāḥ-nūr ve ḥazāinü's-sürūr (مِفْتَاحُ النُّورِ وَخَزَائِنُ السُّرُورِ):

Sinoplu Mü'min bin mukbil adlı hekimin
II. Bayezid Han adına yazdığı göz
hastalıklarıyla ilgili incelediğimiz
kitap

m.2b.1-2

miḥ (مِخْ): mih, çivi, ucu sivri ahşap veya demir

m.79b.12

miḥ başı: çivinin ucunda yuvarlak, yassı kısım

m.174b.4

mikdār (مِقْدَار): parça, kısım, bölüm; kıymet, değer

m.34a.8, 87b.2, 87b.3, 104a.6, 129a.2

m.da 209a.12

m.dan 16b.3, 183b.2, 195b.2

m.1 45a.13, 45b.8, 47b.10, 54b.1, 54b.11,

58b.(1).8, 96a.10, 147a.6, 179a.9, 181b.4,

186a.9, 188a.1, 192a.5, 195b.8, 204a.12.

m.1la 195b.7

m.1n 87b.1

m.1nca 36b.2, 36b.3, 37b.2, 40a.10, 87a.11, 99b.5,

105a.5, 129a.2, 135b.4, 158a.6, 161a.3, 174a.8,

m.1ndan 125a.3, 174a.13, 195b.3, 195b.8,

m.1nı 87b.10, 87b.12, 122b.8

m.larının 104a.4

mikdār-ı tabi'î: tabii, kendi mikdarı, kadarı

m.den 197a.1

mīl (مِيل): kemikten veya fildişinden yapılan uzun
ince alet, göze sürme çekmek, yaraları açmak
vb. için kullanılır.

m.88b.7, 88b.12, 89a.1, 93b.13, 94a.5, 99a.2,

99a.8, 99b.10, 122b.8, 123b.1, 123b.3, 123b.6,

132a.6, 139b.5, 149a.7, 149b.1, 149b.2, 149b.8,

149b.11, 155a.13, 169a.5, 169b.3, 178a.5, 178a.7,

178a.10, 178b.5, 187a.10, 187b.11, 187b.12,

188a.2, 188b.13, 189a.2

m.e 124a.12, 187b.11

m.i 18a.8, 88b.6, 88b.9, 88b.10, 164b.13, 178b.9,
180a.10, 187b.3, 187b.10, 187b.13, 188a.10,
188a.12, 189a.7, 190a.4, 190a.7

m.ile 66a.2, 99a.12, 118a.11, 119a.4, 120b.8,
155b.7, 164b.12, 169a.4, 169a.5, 178a.3, 178b.4,
179a.4, 179a.12, 179b.5, 179b.7, 186b.8, 188b.2,
190a.2,

m.ün 88b.6, 88b.12, 89a.1, 92b.3, 106a.12, 141a.3,
155b.1, 178a.9, 178a.12, 178b.2, 178b.6, 187b.4,
187b.8, 188a.11, 188b.7, 190a.4, 190a.6, 190a.9

milh (ملح): tuz

m.81b.5

milh-i enderāni (ملح اندرāنی):ebu cehil karpuzundan
elde edilen ve tababette kullanılan bir toz

m.140a.9, 142a.13, 147b.13, 162b.1, 164a.1, 164a.9,
204a.8, 204b.7, 211b.4.

m.ila 138a.12

milh-i hindi (ملح هندی): karatuz, karataş tuzu

m.42b.10, 43a.2, 48a.8, 103b.8, 142a.4, 142a.13,
153a.6, 153a.11, 199a.2, 205a.9, 207a.5, 209b.6,

minkāş (منقاش): cımbız

m.11a 112a.6

misāl (مثال): örnek, benzer

m.i 5b.4

m.ind 30a.10,

m.indedür 17b.12, 25a.9

misāl-i diger (مثال دیگر): başka örnek

m.13b.10

misen(n) (ميسن): bilegi taşı

m.81b.9,

misāl (مثال): bir buçuk dirhemlik yani yaklaşık
dört buçuk gramlık ağırlık ölçüsü

m. 38a.11, 38a.12, 43a.1, 48b.13, 50b.7, 59a.5,

59b.1, 153b.10, 164a.3, 168b.9, 168b.10, 168b.11,
 168b.12, 171b.6, 171b.7, 171b.9, 171b.10,
 171b.11, 173b.9, 173b.10, 185a.6, 185a.10,
 205a.12, 205a.13, 205b.1, 205b.2, 205b.3, 206b.8,
 207a.11, 207a.12, 207b.1, 210a.10, 211a.7

m.e 45a.13

mismār (حَسْمَار): çivi, mih

m.174b.6

mişk-i' tara: mişi' (مِسْك طَرَّ مِشَع): ?

m.7b.13

miyāne (مِيَا نَه): orta, kıvam

m.8a.6, 34a.10, 160a.13

m.dür 160b.2

miyāncı (مِيَا نَجِي): orta, ortacı, ayırıcı

m.65b.5

mizāc (مِزَاج): tabiat, yapı; vücudun karakteri;
 insandaki dört unsurun oranına göre meydana
 çıkan yaratılış

m.12b.4, 46a.11, 54a.5, 104a.3, 120b.2,

m.a 49b.4, 51a.10, 96b.8

m.1 9b.7, 9b.8, 12a.11, 12b.9, 12b.12, 62a.3,

67b.12, 68a.11, 70a.10, 70a.12, 72a.13, 72b.1,

96b.10, 152a.6, 152b.13, 159a.10, 177a.6.

m.11a 72b.2, 72b.3

m.1n+0 27b.4, 30b.1,

m.1na 15a.3, 16a.5, 52b.7, 70a.11

m.1nda 46b.13

m.1n1 9b.10, 53b.13, 67b.11, 61a.6, 112a.1, 130a.1,
 130a.5

m.larda 135b.7

m.un 68b.4, 177b.5

mizāc-ı fāsid (مِزَاج غَرِيب): kötü mizaçı ruh bozukluğu,
 dengesizlik

m.9b.10

mizāc-ı ğarīb (مِزَاج سَادِه): normal dışı, hastalığı

olan insan tabiatı

m.69a.12

m.i 69a.12

mizāc-ı sāde (عَزَاجِ سَادَة): normal sağlıktaki insan yapısı ve tabiatı

m.yi 69a.8, 69a.11

mizāclu (عَزَاجِلُو): herhangi bir yapıda karekteri olan

m.153a.3, 153a.6, 153a.9, 153b.11

m.lara 50a.1

mu'addil (مُعَدِّل): denkleyen, denk ve eşit duruma getiren

m.130a.2, 130a.5

mu'affin (مُعْفِن): kokmuş, kokuşmuş

m.7a.1, 140a.12

m.dür 75a.1, 79a.4

mu'akkin (مُعَقِّن): ?

m.8b.12

mu'ālece (مُعَالَجَة): tedavi, ilaç verme, ilaç tatbik etme

m.3b.5, 5b.4, 27b.13, 45b.12, 108b.7, 115a.11, 116b.2, 154b.11, 179b.5, 184a.8, 184a.9

m.de 123a.7

m.den 44b.4, 111a.1, 125a.12, 196b.8

m.ler 102a.11, 109b.3, 121b.7, 123a.11, 190b.1, 203a.7

m.leri 155b.10, 158b.10, 201a.11

m.nün 46a.1, 191a.4

m.si 90b.6

m.sile 5a.10

m.sinde 161b.5

m.sinden 5a.4

m.sine 190b.5

m.ye 12a.9, 32b.9, 35a.2, 70a.1, 100a.3, 123b.5, 128b.12

mu'ālece ele-: tedavi etmek, ilaçla tedavi etmek

m.di 184a.12

m.rse 5a.13

m.seler 161b.4

m.yeler 3b.2

mu'ālece iT-: ilaçla tedavi etmek (bkz. mu'alece eyle)

m.dür 3b.11

m.eler 39b.8, 52b.5, 108a.12, 123a.13, 123b.13,

125a.12, 139a.2, 140a.8, 141b.10, 152b.4,

162b.11, 169a.4, 169a.5, 169b.3, 176b.4, 198b.13,

m.en 61a.3

m.memek 144a.2

m.meyecek 190b.7

m.meyeler 5b.2

m.üp 191a.2

mu'ālece itmek: ilaç kullanmak, tedavi etmek

m.e 184a.8

mu'ālic (مُعَالِج):

mu'ālic kehhal: ilaç tatbik eden göz hekimi

m.lar 136b.11

mu'allak- (مُعْلَق): asılmış, askıda olan

m.23b.9

mu'arra (مُعْرَى): çıplak, soyulmuş

m.9a.9

mu'aşfer (مُعْشَفَر): yalancı safran denen ot ile boyanmış

m.163b.4

mu'āvedet (مُعَاوَدَت):

mu'āvedet eyle-: dönmek, tekrar etmek

m.mez 179a.7

mu'āvedet iT-: dönmek, tekrar etmek (bkz. mu'avedet eyle)

m.er 155a.11, 179a.8

m.erse 190a.2

m.meye 95b.4

mu'āvenet (مُعَاوَنَت):

mu'āvenet iT-: yardım etmek

m.e 93b.1

mu'ayyen (مُعَيَّن):

mu'ayyen eyle-: belirlemek, belirli kılmak

m.14b.10

mūcib (مُوجِب): icab eden, gereken

m.ince 89a.13, 129a.2

mūcib-ihdās-ı maraḏ (مُوجِبُ إِحْدَاسٍ وَارِث): hastalığın çıkmasına
sebeb olmak

m.14b.1

muḡarri (مُغَرِّي): bedendeki mevraların ağzını
bağlayıp kapatan ilaç

m.9a.2, 77b.1

m.dür 80b.8

muḡazza (مُغَزَا): bkz. mugazzi'

m.dur 76a.6

muḡazzi' (مُغْزِئ): besleyici, besleyen

m.80b.12

m.dür 83b.3, 83b.11

muḡaddir (مُغْذِر): uyuşturan, uyuşturucu ilaçlar

m.7a.3, 9b.2, 73b.13, 133a.13, 134b.9, 189b.1,

m.dür 76a.7, 77b.3, 80a.8, 133b.2

muḡakkik (مُغْكَك): eski tıpta vücuttaki fazla hıtları
çekip dışarı atan ilaçlar, ısırgan dikenini gibi.

m.7a.1, 8b.4

muḡakkik (مُغْكَك): tahkik eden, araştıran

m.ler 178b.12

muḡāl (مُغَال): olmayan, almaz, olmayacak

muḡāl-i 'aql (مُغَالِ عَقْل): akla uygun olmayan

m.dur 179a.6

muḡālefet (مُغَالَفَت): uymaz, karşı koymak, aykırılık

m.63b.12

muḡālefet iT-: karşı koymak, direnmek

m.iserlerdür 4b.3

m.mezler 179b.11

muḥālīf (مُخَالِف): zıt, ters, uymaz
m.de 96b.3

m.dür 70a.12

muḥallil (مُحْلِل): yumruları, şişleri veya bir iltihabı
iyi eden ilaç

m.6b.12, 7a.13, 79b.3, 81a.11, 81b.1, 82a.2, 83a.8,
83b.12, 84a.10, 115a.10, 130b.1, 144a.5, 184b.1

m.dür 71a.12, 79b.13, 81b.6, 81b.7, 82a.8, 82a.12,
83b.4, 133b.8

muḥammed bin 'abdu'llah (مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ): Hz. Muhammet,
İslām peygamberi

m.dür 1b.4

muḥammed bin zekeriyyā (مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا): ?

m.59a.(1).13

m.nundur 44a.6

muḥammir (مُحْمِر): kızdırıcı ilaç

m.7a.1, 8b.2

muḥarrā (مُحْرَر): kaynamış, kaynatılmış,
ısıtılmış

m.120a.9

muḥarrā ol-: kaynamış olmak, ısınmak

m.a 152b.7

muḥarrik (مُحَرِّق): ahlatı, maddeleri tahrik edici
olarak kullanılan ilaç

m.7a.1, 8b.7, 79a.1, 81a.11, 81b.6, 82a.4, 196b.6,
205a.6.

m.dür 79a.4

muḥarrik ol-: tahrik eden, yakan

m.maya 161a.6

m.up 18b.5

muḥaşşin (مُحَشَّش): uzun muhtelif parçalara dönderilen
ilaçlara denir

m.6b.13, 7b.10

muḥaṭara (مُحَاطَر): zararlı sıhhatı bozma tehlikesi olan
ilaç, zarar, ziyan, tehlike

m.dur 133a.4, 137b.1, 190a.12

muḥkem (مُحْكَم): sağlam, iyice sıkı, pek

m.24a.1, 25a.13, 31b.9, 62b.5, 73a.10, 85b.9,

99a.6, 119b.13, 169b.5, 189a.9, 189a.10, 203a.8

muḥkem ol-: sağlam olmak

m.a 184a.9

m.dı 186b.9

m.mamış 203a.10

m.up 181a.8

muḥkim (مُحْكِم): kuvvetli, kuvvet veren

m.21b.1

muḥriḳ (مُحْرِق): yakın, yakıcı (ilac)

m.83b.11, 142b.6, 148a.1, 168b.10, 205a.5, 211a.8

muḥriḳ ol-: yakıcı olmak, yakmak

m.acaḳ 158b.4

m.up 161b.1

aḳıḳ-i muḥriḳ (عَقِيقَ مُحْرِق): yakıcı akik taşı

m.207a.13

muḥtāc (مُحْتَاج): ihtiyacı olan

m.dur 18b.7

muḥtāc eyle-: ihtiyaçlı hale getirmek

m.di 17a.13

muḥtāc ol-: ihtiyaç halinde bulunmak

m.mayalar 4b.1

muḥtāc olun-: ihtiyaç haline girmek

m.duḡı 4b.9

muhtarun (مُحْتَارُونَ): ?

m.dür 206b.6

muḥtaṣar (مُخْتَصَر): özet, kısaltılmış

m.a 2b.5

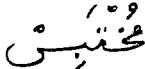
muḥtaṣar-ı müfīd (مُخْتَصَرٌ مُفِيد): faydalı özet

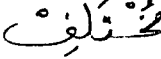
m.2b.1

m.i 3a.2

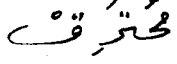
muhtaṣ-ı şiyāf (مُحْتَاضٌ شِيَاف): hazır göz damlası

m.87b.3

muhtebis (): hapsolmuş, bir yere sıkışmış
m.111a.10, 112b.1, 210a.13

muhtelif (): türlü, çeşitli
m.7b.10, 11a.4, 13b.3

muhtelif olmak: çeşitlilik, çeşitli olmak
m.dan 13b.5

muhterik (): yanmış, yanık
m.27a.1

muhterik ol-: yanmış, ısınmış
m.mış 111b.11

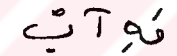
m.up 182b.6

mukaddim (): eskiler, eski tabibler
m.1er 179b.11

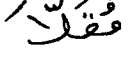
mukaddime (): başlangıç, hastalığın başlamamış
belirtisi

m.si 181a.11, 181a.12, 181a.13, 182a.4,

m.sidür 181b.13, 182a.3

mukaddime-i āb (): suyun başlangıcı, ilk su
m.181b.11, 182a.7, 191a.1

m.dur 182a.6, 182a.11

mukallā (): pişirilmiş
m.210b.2

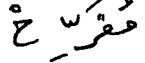
mukarrer ():

mukarrer ol-: kararlaştırılmış, belirtilmiş olmak

m.a 148b.6

m.duğından 93a.8

m.ur 116b.3

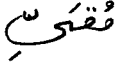
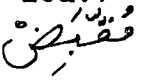
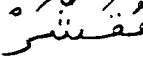
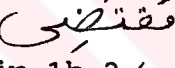
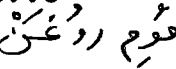
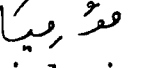
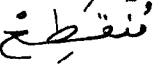
mukarrih (): yara açan ilaç
m.7a.1, 8b.5, 8b.13

mukattā' () bir ilâç adı
mi.7b.2

mukattī' (): kat edilmiş, kesilmiş, kesik ayrı;
hastalığı durduran ilaç

m.6b.12, 83a.7, 84a.11

m.dür 79b.3, 80a.13, 83a.8

- mukavvî (): kuvvet için verilen ilaç
 m.7a.3, 9b.4, 82b.12, 83b.5, 176b.3
 m.dür 77a.11, 77b.11, 78a.7, 78a.8, 78b.9, 81a.2,
 81a.11, 82b.11, 83a.7, 83a.11
 m.yile 58b.11
- mukayyi (): kay ettiren, kustıran
 m.7a.4, 10a.7
- mukkabiz (): kabız yapan, eden ilaç
 m.9a.6
- mukaşşer (): kabuğu soyulmuş
 m.105a.7
- mukl (): Mekke belasan ağacı (Umman Denizi ve
 Hindistan'da yetişir)
 m.42b.3, 42b.6, 43a.3
- muktezi (): icabeden gereken
 m.dür 1b.2
- mullaṭif (): yumuşatıcı, yumuşatan
 m.6b.12, 7a.12
- mum (): mum, iç yağı
 m.55b.6, 92a.10, 92a.13, 110a.10, 202b.5
 m.a 202b.5
 m.1 55b.7, 59b.6, 116a.7
 m.11a 55b.8, 59b.7
- aḳ mūm: beyaz mum
 m.116a.6
- mūm ışığı(n): mum ışığı
 m.i 183b..8
- mūm-ı rūḡan (): mumla yağ eritilerek yapılan
 sürülerek kullanılan karışım
 m.1 95b.6, 100a.1
- mūmiyā (): İran'da bir mağarada damlayan ve
 batı denizlerinin sahilllerinde bulunan sıvı bir madde
 m.48a.1
- munkaṭi' (): kasık, kesilmiş
 m.200b.9, 202a.1

munşab(b) (مُنْشَب): dökülen, kavuşan, karışan

m.118b.10, 201a.2

munzam (m) (مُنْزَم)

munzam ol-: katılmak, eklenmek

m.17a.5

murabba' (مُرَابَّع): kare

m.21b.4

murād (مُرَاد): dilek, istek; amaç

m.106a.10

m.1 14a.8

murakḳıḳ (مُرَقِّق): ince , ince yapılı

m.dür 78b.13, 82a.2

Mūsa (مُوسَى): Hz. Musa (peygamber)

m.3b.3, 3b.5, 3b.7, 3b.9,

muşafāt (مُصَفَّات): süzülen, temizlenen

m.32b.2, 32b.6

muşāhib (مُصَاحِب): birlikte bulunan

m.73b.3

muşālih-i ma'de (مُصَالِح مَعْدَم): midenin dostu

m.dür 191a.4

musallaṭ (مُسَلَّط):

musallaṭ ol-: birine sataşmak, bulaşmak

m.maya 16a.1

m.ur 16a.2, 160b.6

musakḳıṭ (مُسَقِّط): düşüren

m.7a.5

muşallib (مُصَلِّب): katlaştıran

m.7a.2, 9a.9

mūse (مُوسَى): arı

m.9b.8

mūseric (مُوسِرِج): (gözde) bir hastalık adı

m.76a.5, 169b.12

muşabbak (مُشَبَّك): kafes şeklinde, delikli

m.25a.1

mutaba'at (مُتَابَعَات):

mutaba'at it-: tabi olmak, uymak

m.151a.5

mu'tād (مُتَّاد): alışılmış alışlagelen

m.15b.10

mutaşarrıf (مُتَصَرِّف):

mutaşarrıf ol-: kullanmak, malik olmak

m.a 15a.5

mutavassıt (مُتَوَسِّط): orta, ortalama

m.201b.13

m.dur 16a.9

muṭavvel (مُطَوَّل):

muṭavvel eyle-: uzatmak

m.yem 2b.4

mu'teber (مُتَعَبِّر): itibar gören, beğenilen

m.184a.11, 186b.3

m.dür 24b.2

mu'tedil (مُتَعَدِّل): aşırı bir tesiri ve yönü olmayan,
tesiri bakımından orta halli

m.14b.13, 16a.8, 16a.10, 53a.12, 55a.11, 65b.1,
130a.10, 195b.6

m.dür 65b.3, 74a.11, 76a.11, 76b.8, 77b.1, 82a.11,
83b.9, 84a.11, 85a.6

mu'tedil iT-: orta halli yapmak, şiddetini azaltmak

m.er 8a.2, 9b.4, 130a.5

mu'tedil itmek: şiddetini azaltmak (bkz. mu'telil iT-)

m.87b.11, 87b.12

mu'tedil ol-: orta halli olmak aşırılıktan uzaklaşmak

m.maya 12b.12

m.mayacak 54a.1

m.ur 65b.5, 68b.2, 192a.10

mu'tedilrek (مُتَعَدِّلِر): orta hallice

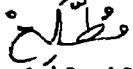
m.dür 75a.4

mu'temed (مُتَعَمَّر): itimad edilen güvenilen (kişi)

m.4a.11

muṭlak (مُطْلَق): kayıtsız, şartsız

m.12a.10, 12b.3, 12b.4, 12b.10, 13a.13,

muttali' ():

muttali'eyle-: bilgilendirmek, aydınlatmak

m.2a.5

muttali'ol-: öğrenmiş, haber almış olmak

m.duklarından 3a.3,

m.sa 5a.6

muttaşıl (): devamlı, ara vermekden

m.8b.1, 17a.9, 25b.6, 26b.10, 27a.6, 118a.2,

127b.11, 132b.12, 150b.8, 151b.13, 159b.3,

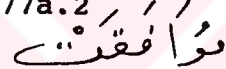
167a.3, 170a.2, 174b.8, 176b.4, 182b.2, 196a.8,

199b.12, 200b.9, 200b.11

m.dur 25a.11, 29a.13, 179a.6,

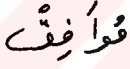
muttaşıl ol-: devamlı olmak

m.ur 177a.2

muvaḥakat ():

muvaḥakat itdür: kabul ettirmek

m.eler 128b.7

muvaḥık (): uygun, münasip

m.36a.13, 42a.10, 42a.11, 45b.10, 49b.4, 71a.3,

134a.4, 135a.9, 165b.3, 184a.7

m.dur 46a.6, 50b.5, 51a.6, 51a.11, 58b.(1).11,

173b.2

m.inı 16a.6

muvaḥık düş-: uygun bulunmak, uymak

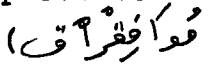
m.di 97b.13

muvaḥık ol-: uygun olmak, uygun bulunmak

m.a 15a.3, 15a.8, 40a.1

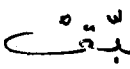
m.maya 15a.8

m.up 184a.8

muvaḥıkrak (): daha uygun, uygunca

m.65b.2

m.dur 45a.2

muḥabbık (): bir ilâç adı

m.9a.7

muẓaffer (^{مُظَفَّرٌ}):

muẓaffer ol-: kazanmak, üstün gelmek

m.ur 5b.9

muẓğa (^{مُضْغَةٌ}):

muẓğa ol-: et haline gelmek, ete dönüşmek

m.19a.13

muẓayyık (^{مُضَيِّقٌ}): daraltan

m.7a.2

muẓır (^{مُضِرٌّ}): zararlı, zarar veren

m.dur 15a.6, 15b.5, 133b.6

muzlık (^{مُزْلِقٌ}): kaydıran

m.9a.5

mübārek (^{مُبَارَكٌ}): uğurlu, hayırlı, kutlu

m.2a.2, 3b.4

mübārek-kaḍem (^{مُبَارَكٌ قَدَّمَ}): ayağı uğurlu

m.5a.11

müceffif (^{مُجَفِّفٌ}): kurutucu, sıcak ve rutubetsiz

m.82a.2, 110b.9, 129b.13

m.dür 78a.6, 80a.11, 80a.13, 81b.6, 81b.6, 83a.13,
83b.5, 84a.6, 84b.5

mücellā (^{مُجَلَّلٌ}): cilalı, parlatılmış, parlak

m.6b.13

m.dur 76b.9, 78a.10, 80b.12, 81a.5, 81b.8, 81b.9,
83b.11, 83b.12, 84a.11, 162b.6

mücerreb (^{مُجَرَّبٌ}): tecrübe olunmuş denenmiş
sınanmış

m.44b.7, 101b.7, 132a.4, 143a.7, 163a.10, 206b.11,
212a.3, 212a.6, 212a.12

mücerred (^{مُجَرَّرٌ}): yalnız, karışksız

m.124b.1, 135b.6, 138a.7

mücevvef (^{مُجْوَفٌ}): oyuk, içi boş

m.25b.8, 184b.8

mücr. (^{مُجْرٍ}): kanal

m.32a.8

m.iledür 32a.3

- m.isi 32a.5
müctemi' (مُجْتَمِع): müctemi' ol-: toplanmak, birikmek
m.maz 176a.5
m.mış 167b.11
m.ur 96a.1
müdām (مُدَام): devamlı, sürekli
m.153a.3
müdāvet (مُدَاوَعَت): müdāvet eyle-: devam etmek, aralıksız bir işi yapmak
m.15a.7
m.seler 14b.6
müddet (مُدَّة): zaman, vakit
m.55a.10, 93a.12, 102b.10, 123a.8, 134b.1, 150b.2, 154b.11, 157b.13
m.i 134b.8
m.ile 19b.1, 93b.9, 104b.1
m.inün 128b.10
müddet-i medid (مُدَّةٌ مَدِيد): uzatılmış zaman
m.72a.2
müddet-i zamān-ı şūret-i ferzend: (مُدَّةٌ زَمَانٍ صُورَتِ فَرْزَنَد) çocuğun şekillenmesinin zamanının müddeti
m.20a.1
müdebber (مُدَبَّر): tedbir alınmış, düşünce ile hareket edilmiş
m.101b.11, 101b.13, 102a.3
müdebber iT-: tedbir almak
m.eler 61a.11, 85a.11, 85a.13
müdevver (مُدَوَّر): yuvarlak, tekerlek şeklinde, değirmi
m.21b.4, 21b.5, 21b.8
m.dür 21b.3, 29b.9
müdevver iT-: yuvarlak hale getirmek
m.eler 174b.5
m.erler 178a.9
müddirü'l-'arāk (مُدِّرُ الْعِرَاق): ter döktüren

- m.10a.12
müddirü'l-bevl (مُدِّرُ الْبَوْلِ): sidik döktüren
- m.7a.4, 10a.10
müddirü'd-dem (مُدِّرُ الدَّمِ): kan döktüren
- m.7a.5, 10a.11
müdirrü'l-leben (مُدِرُّ اللَّبَنِ): süt döktüren
- m.10b.7
müfeccic (مُفَجِّجٌ): açtıran gerdiren
- m.7a.3
müferri (مُفَرِّقٌ): bölümlere ayıran
- m.7a.2
müfehhiḥ (مُفَهِحٌ): koku veren; uyku halinde nefes verdiren
- m.9b.3
müfekkiḥ (مُفَكِّكٌ): düşünme kuvveti ve kudreti
- m.26b.13
müfettetü'l haḡā (مُفَتِّتُ الْحَاِضَةِ): hareketi dağıtan
- m.7a.5
müfettiḥ (مُفَتِّحٌ): açan, geçirten (ilaç)
- m.6b.12, 6b.13, 7b.3, 78a.2, 78b.13, 81b.3,
m.dür 77b.6, 80b.12, 81b.11, 83a.7, 83a.8
- müfid (مُفِيدٌ): faydalı, faydalı olan şey
- m.dür 52a.11, 57b.9, 71b.13, 72a.11, 81b.12,
83a.11, 92a.11, 95b.7, 96a.12, 97b.8, 108b.10,
109a.6, 122a.12, 134b.11, 144a.9, 152a.11,
155b.5, 165a.2, 167b.1, 171b.13, 173a.13, 173b.4,
müfid düş-: faydası uygun olmak
- m.e 122b.2, 152b.9
- müfid ol-: fayda vermek, faydalı olmak
- m.a 39b.7, 43b.13, 48b.13, 58b(1).12, 92b.4,
97b.10, 101a.13, 134b.9, 163b.13, 198b.13
- müfred (مُفْرَدٌ): basit ve mürekkep olmayan yiyecek veya ilaç maddesi (tek, yalnız)
- m.120a.6, 122a.8, 126b.3, 127a.5, 152b.3, 185b.1,
201a.3, 201b.5

- müfredāt (مُفْرَدَات): ibn-i Baytar'ın kitabı
m.ında 143a.5
- müfsid (مُفسِد): müfsid-i hażm (مُفسِدِ هَضْم): hazım bozucu
m.dur 17a.4
- müheyyā (مُهَيَّأ): hazırlanmış olan
m.86a.13
- mühre (مُهْر): omurga kemiği
m.den 32b.1
m.nün 32b.1
- mükedder (مُكَدَّر): mükedder ol-: üzölmek, hasta olmak
m.ur 195b.3
- mükelles (مُكْلَس): yakılarak tezhaline getirilmiş
m.163a.8, 207a.10
- mükessif (مُكْسِف): kesif hale koyan, koyulaştıran
m.7a.1, 9a.1
- mülākāt (مُلَاكَات): kavuşma, buluşma, birleşme
m.ına 73b.6
- mülākāt ol-: kavuşmak, birleşmek
m.acağıdı 28a.13
m.ısardı 28b.1
m.up 28a.11
- mülākāt olmak: kavuşturmak, birleştirmiş olmak
m.28a.12
m.1 73b.8
- mülātafa (مُلَا طَفَا): mülātafa iT-: güzel muamele etmek, sürmek
m.üp 95a.10
- mülattıf (مُلَاطِف): yumuşatıcı
m.77b.11, 79b.13
m.dür 77b.7, 78a.2, 78b.13, 81b.2
- mülāzemet (مُلَا زَمَت): mülāzemet iT-: meşgöl olmak, bir işi işlemek
m.e1er 135b.9

m.üp 190b.5

mülâzemet itmek: iş işlemek, bir işi yapmak

m.172a.12

mülâzım (مُلَازِم): gerek, lüzum

m.137a.7

mülâzım ol-: çalışmak

m.ur 154a.9

mülâzimet (مُلَازِمَت):

mülâzimet iT-: çok meşgul olmak, sıkı bağlanmak

m.üp 115a.9

mülehhim (مُلَهِّم): yaranın daha çabuk kapanmasını
sağlayan ilaçlar

m.7a.3

müleyyin (مُلَيِّن): yumuşatıcı, yumuşaklık veren
yumuşaklık verici, ishal eden

m.7b.4, 53b.2, 89b.4, 95a.11, 135b.1, 135b.4,
145b.9

m.dür 77b.7, 79a.7

mülhim (مُلِّم): (yarayı) kaynaştıran

m.9b.13

mültehim (مُلْتَمِ):

mültehim ol-: yapışmak, kaynaşmak

m.mışdur 62a.11

mültehime (مُلْتَحِمَة): gözün bir bölümü, tabakası

m.62b.2, 63b.13, 66b.7, 66b.11, 190a.5

m.de 111b.7, 137b.11, 137b.12, 149a.12, 154a.5,
155b.12, 159a.13

m.den 141a.8, 141a.9, 141b.9, 149a.9,

m.nün 137b.8, 137b.9, 140b.8, 142a.1, 146a.12,
149b.1

m.ye 94a.1, 141a.7, 141a.11, 141b.5, 143a.8,

143b.10, 145a.2, 148b.11, 149b.10

mümā(s) (مُماس): temas eden, dokunan, ilişen, teget

m.31b.4

m.i 26b.5, 28a.1, 28a.2, 28a.5, 28a.7, 28a.10, 30a.6

- m.idür 28b.5, 65b.13, 66a.5
- mümellis (مُلِّس): pürüzsüz hale getiren
m.7a.2, 9a.3
- mümkün (مُكِن): olabilir, olabilen
m.18b.5, 22a.4, 28a.12, 42a.7, 54b.7, 57a.13,
94a.10, 96b.6, 101a.10, 112a.4, 141a.8, 141a.10,
141a.11, 161b.2, 179a.5, 179a.12
m.dür 42a.2, 49a.6, 72a.2, 81b.4, 162b.9, 180a.10,
m.miş 3b.2
- mümted (مُتَد): mümted ol-: uzamak, sürekli olmak
m.a 151b.9
- mümtelî (مُتَلِي): dolu, dolgun dolmuş
m.151b.9
mümtelî ol-: dolgunlaşmak, dolu olmak
m.a 146a.3, 152b.11, 198b.6
m.mayalar 14a.12
m.sa 182b.9
m.ur58b.6, 146a.1
- mümteni' (مُتَنِح): olamaz, olması mümkün olmayan
m.dür 1b.2
- mümtezic (مُتَزِج): mümtézic ol-: içine girmiş olmak, kaynaşmak
m.ur, 114a.6
- münaferet (مُنَافَرَة): aykırılık, soğukluk
m.ile 15a.7
- mün'akid (مُنَعِد): mün'akid ol-: bağlanmak, düğümlenmek
m.up 110b.7
m.ur 196a.9
- münakķi (مُنَاقِي): temizleyici, pak edici
m.7a.4, 10a.2
- münāsib (مُنَاسِب): uygun, yarayışlı
m.123a.11
m.dür 108b.8

münbasit (مُنْبَسِط):

münbasit ol-: yayılmak, açılmak, genişlemek

m.ur 167b.13

münbitü'llahm (مُنْبِتُ اللّٰهِ): yaraya gelen kanı temizleyip
et haline getiren ilaç

m.10a.3

müncemid (مُنْعَمِد):

müncemid eyle-: soğutmak, dondurmak

m.r 9a.10

m.yicidür 10b.10

müncemid ol-: donmak, katılaşmak

m.miş 81b.13

m.up 196a.9

müneccir (مُنْعَجِر): karıştırılmış yoğrulmuş

m.110b.13

müneffih (مُنْفِع): koku yayan, (damardan kan akıtan,
def eden, gideren)

m.8a.10

müneffis (مُنْفِس): nefes verdiren, rahat ettiren ilaç

m.7a.5, 10b.1

müneşşif (مُنَشِّف): kurutan, kurutucu

m.184b.1

münfa'il (مُنْفَعِل):

münfa'il ol-: tesir altında kalmak

m.maya 26b.12

m.up 27a.1

münkalib (مُنْقَلِب):

münkalib ol-: değişmek, geri dönmek

m.dugınun 91a.1

m.mış 100a.12

münkati' (مُنْقَطِع): kesik, kesilmiş, bitmiş

m.190b.8

münkati' ol-: kesilmek, ayrılmak, bitmek

m.a 156a.9

m.masa 134a.5

m.sa 133b.7

m.ur 167a.5

mühteⁿhā (مُنْتَهَا):

müntehā ol-: sona varmak, bitmek

m.ur 188b.12

münzic (مُنْضِج): hazmettirici, sindirici

m.6b.13, 8a.2, 79a.7, 130b.1, 144a.5

mür(r) (مُر): Arabistan, Somali ve Habeşistan'da yetişen küçük ağaç

m.55b.3, 55b.5, 56b.1, 81b.2, 92a.12, 92b.8, 97a.8, 102a.8, 110a.2, 113a.6, 116b.10, 121b.3, 122a.1, 122a.7, 122b.3, 131a.2, 134a.9, 139a.5, 139a.7, 147a.10, 168b.3, 173b.7, 205.6, 208b.9, 211a.13

m.i 168b.6

m.ile 56a.10

m.ün 75b.1

mür-azi (مُرْأَزِي): bir madde adı

m.212a.10

mür-i safî (مُرْأَزِي صَافِي): Bkz. mür(r), saf mür

m.103a.13, 106b.3, 107b.2, 142b.10, 147a.1, 154a.13, 154b.5, 186a.11, 210b.3

mür-i surḥ (مُرْأَزِي سُرْخ): gözde kızarmış, kanlı bir nokta halinde beliren hastalık

m.174a.5, 175b.2

mürā'at (مُرَاعَات):

mürā'at iT-: gözetmek, korumak

m.eler 191a.4

mürdeseng (مُرْدَسَنْج): tabii kurşun oksidi

m.55b.6, 117a.6

mürebbā (مُرَبِّى, مُرَبَّأ) (A.E): terbiye olunmuş, terbiye görmüş, terbiye edilmiş

m.205a.5, 205a.6

m.yıla 121b.2

mürəkkeb (مُرَكَّب): 1. boya, mürekkep

m.60b.12

**2. terkibedilmiş, iki veya daha çok şeyin
karışmasında meydana gelen (şey)**

m.75b.1, 126b.3, 135b.6, 152b.3, 200a.13, 201b.5

m. dür 17a.7, 51b.6, 76b.8, 159b.13

mürekkeb edviye: terkipli, birleşik ilaçlar

m.ler 130a.6

mürekkeb endām: sağlıklı beden

m.larun 12a.12, 12b.13, 13b.8

mürekkeb ol-: bir kaç şeyden oluşmak

m.a 127b.1, 127b.3, 127b.4, 128b.13, 129a.1, 129a.1

m.ur 197a.8, 200b.10, 201a.4

m.ursa 200b.7

mürekkeb iT-: biraraya getirmek, birleştirmek

m.mişdür 61b.9

mürekkebāt (مُرَكَّبَات): karışımlar

m.dan 89b.13

müreṭṭib (مُرَطَّب): rutubet veren

m.133b.2

m.dür 199b.1

müreṭṭib edviye: rutubet verici ilaç

m.ler 70a.13

müreṭṭib ğidā: rutubet verici gıda

m.lar 16a.1

m.ları 109b.4

müreṭṭib marāz: rutubet verici hastalık

m. larun 201a.6

müreṭṭib yağ: rutubet verici, nemlendirici yağ

m.lar 115a.10, 173a.10

müreṭṭib ol-: rutubetli, nemli olmak

m.ur 200b.6

m.ursa 200b.6

mürevvak (مُرْوَق):

mürevvak bal: süzme bal

m.116a.2, 143a.1, 204a.12

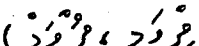
m.11a 90a.4, 199a.8

mürevvak ol-: süzölmek, süzölmüş olmak

m.a 58a.10

mürre ():Arap beldesinde bir ağacın zamkı

m.205a.7

mürved () (A.E)

mirved ucu: mil ucu

m.la 141a.10

müsā'ade iT-: izin vermek, fırsat vermek ()

m.ecek 54a.5

m.erse 21b.4

müseddes (): altıgen

m.21b.4, 21b.7

müseddid ():tıkayan, set yapan

m.7a.2, 9a.9, 73b.10, 76a.6

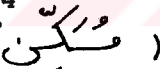
müseffetit ()

müseffetit hasa: ?

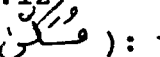
m.10b.5

müsehhil ():teshil eden, kolaylaştıran

m.7a.4

müsekkin (): teskin edici, uyuşturuu, yatıştırıcı

m.6b.12

müsekkin (): teskin edici, uyuşturuu, yatıştırıcı

m.6b.12

m.dür 84a.10

müselles (): üçgen (şeklinde)

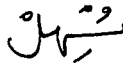
m.21b.4

müselles şarab: üç kere tasfiye okınarak çekilmiş bir cins şarap

m.44a.11

müsellesrek (): üçgene benzer

m.dür 23a.11

müşhil (): kabızlığı giderici ishal veren,
bağırsakları temizleyen, kazuratı

kolaylıkla dışarı attıran ilaç

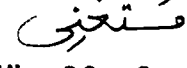
m.5b.10, 10a.6, 14b.7, 41a.11, 71a.3, 71a.9, 96a.3,
105a.6, 121a.13, 137a.8, 148b.5, 156a.5, 156a.9,
162b.1

m.ler 158b.11

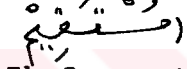
m.lerile 40a.11

şıfat-ı müşhil-i diger: diger müşhilin özelliği

m.105a.9

müstagni (): ihtiyaçsız, ihtiyacı olmayan

m.dür 30a.9

müstakim (): doğru, düz, dik

m.15b.2

müstehak (k) (): hak eden, hak etmiş, layık

m.dur 94b.10

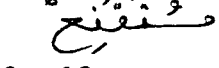
müstehik (): (bkz. müstehak)

m.ına 3a.1

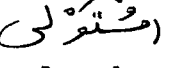
müstehil ():

müstehil ol-: dönmek, dönüşmek, mahiyet veya yapı
değiştirmek

m.ur 30a.13, 30b.12, 168a.6.

müstakani (): huni şeklinde alet

m.32a.12

müstevli ():

müstevli ol-: kaplamak, istila etmek

m.a 4a.13, 124b.1, 151b.8

m.acak 51a.13, 105b.13

m.maya 59b.4

m.mış 53a.10, 177a.7

m.dur 191a.7, 196a.7

m.sa 5a.3

m.up 116b.8, 121a.5, 151a.12, 170b.9, 190b.7

m.ur 11b.7, 16a.4, 24a.2, 75b.9, 111a.9, 145a.9,

169b.10

m.ursa 62b.10, 110b.11

müṣābehetü'l-eczā (مُصَابَهَةُ الْعِزَاءِ): benzer ilaçlar

m.201b.3

müṣāreket (مُشَارَكَةٌ): ortaklık, birliktelik

m.ile 39a.11, 45a.6, 46b.12, 50b.2

müṣāṣī (مُصَاصِي): omuz başı, yumuşak kemik

m.32b.1

müṣebbek (مُصَبِّكٌ): şebeke şekline sokulmuş ağ ve kafes
gibi örülmüş olan

m.62a.9

müṣevveş (مُصَوِّشٌ):

müṣevveş ol-: karışmak, birbirine girmek

m.sa 54a.3

m.up 184a.4

müṣk (مُصَكٌّ): Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir
cins ceylanın karı derisinin altındaki bir
bezden çıkarılan güzel kokulu madde, miskm. 7b.13, 41a.3, 47b.5, 48a.2, 48a.2, 48a.4, 52b.1,
52b.10, 53a.7, 58b.12, 69b.2, 81a.7, 106b.13,
163b.4, 165a.4, 204b.3, 204b.8, 205b.4, 205b.4,
205b.13, 206a.3, 206b.5, 206b.8, 211b.5

m.den 87b.9

m.e 87b.9

m.ile 53a.5

müṣk-i ḥālīṣ (مُصَكٌّ خَالِصٌ): saf misk

m.163a.6

müṣkil (مُصْكَلٌ): engel, güçlük, zorluk, çetinlik

m.35a.2, 40b.8, 53b.7, 89a.4, 131b.4, 135b.8,
136b.10, 166b.9, 168a.4, 168b.7, 171b.3, 177b.8,
184a.5, 188b.8, 188b.10, 188b.11, 196a.10,
196b.7, 209a.4m.dür 107b.7, 127b.10, 128a.5, 128b.3, 135a.9,
136a.8, 140a.7, 166a.10, 167a.10, 171a.6, 179a.6,
196b.4,

- müşkilāt (مُشْكِلَات): güçlükler, zorluklar
m.1n1 3a.2
- müşkillik (مُشْكِلَةٌ): zorluk, güçlük durumu
m.inden 128a.9
- müştağil (مُشْتَغِل): yanarı tutuşan, ateş alan
m.27a.1
- müştemil (مُشْتَمِل): saran, karayan, içine alan
m.17a.1, 61a.2
m.dür 6a.13
- müşterek (مُشْتَرِك): ortaklaşa, beraber
m.32a.4, 64a.12, 105b.3, 120a.7, 156b.1, 171a.5,
m.dür 29a.3, 63a.1, 53a.4, 65a.4, 90b.8
- müşteri (مُشْتَرِي): jüpiter yıldızı, erendiz
m.20b.10
- mütāba'at (مُتَابَعَات):
mütāba'at eyle-: tabi ollma, uyma
m.r 11a.2
m.meye 14b.9
- mütāla'a (مُطَالَعَة):
mütāla'a eyle: okumak, tetkik etmek
m.se 3a.2
- müte'affin (مُتَعَفِّن): bozuk, bozulup kokmuş
m.151a.6
müte'affin ol-: kokuşup bozulmak
m.maduk 126b.5
m.mış 96b.4, 113a.13, 113b.1, 113b.3, 115a.7,
118a.1, 126b.8, 159b.11
m.mışıdı 112a.2
- müte'allik (مُتَعَلِّق): ilgili, bir şeyden kaynaklanan
m.170a.5
- müte'azzir (مُتَعَزِّر): meydana gelmesi zor, zor olmak
m.dür 104a.10
müte'azzir ol-: zorlanmak zor olmak
m.a 101a.9
- mütefārik (مُتَفَارِق): ayırmak, farklı kılmak

m.r 8b.1

mütefavit (مُتَفَاوِت):

mütefavit ol-: fark etmek, farklı olmak

m.makdur 41b.11

müteğayyir (مُتَغَيِّر): değişen, bozulmuş

m.8a.6, 8a.7

müteğayir eyle-: değiştirmek, bir halden başka bir hale sokmak

m.r 8a.4, 8a.5

müteğayyir ol-: değişmek

m.duğını 156b.5, 165a.7,

m.duğınun 196a.11

m.mışdur 174a.10

m.up 126a.13

m.ur 8a.4, 181a.9

mütehaqqın (مُتَحَقِّق):

mütehaqqın ol-:şırınga vurunmak, lavman olmak; tenkiye olmak

m.mışdur 155a.9

mütehalhil (مُتَهَلِّل): kabarık, kabartılmış olan

m.dür 2b.6

müteharrik (مُتَحَرِّك): kımıldayan, hareket eden

m.25b.2, 27a.11, 66b.6, 181a.5

mütehayir (مُتَحَيِّر): hayrette kalan, şaşmış, şaşırmış

mütehayyir ol-:şaşmak, şaşırmak

m.urlar 136b.11

mütekaaddim (مُتَقَدِّم): eski, önceki (insanlar, tabibler)

m.172b.13, 173a.5

m.ler 130a.7, 202b.8

m.lerün 180ab3, 180a.9

mütekarib (مُتَقَارِب): yaklaşan yakın olan

m.dür 8b.2

mütekarrih (مُتَقَرِّح): yaralı, çibanlı, çerehatlı

m.118b.7

mütekaşif (مُتَكَاشِف):

mütekāşif iT-: yoğunlaştırmak, sıklaştırmak

m.er 135b.10

mütekāşif ol-: yoğunlaşmak, sıklaşmak

m.dugının 197b.5

mütekebbir (مُتَكَبِّرٌ):

mütekebbir ol-: büyüklenmek, kibirlenmek

m.maya 5a.9

mütekerric (مُتَكَرِّرٌ):

mütekerric ol-: küflenmek

m.ur 177a.8, 177b.3

mütemekkin (مُتَمَكِّنٌ):

mütemekkin ol-: yerleşmek, karar kılmak

m.up 27a.8

müterekkib (مُتَرَكِّبٌ):

müterekkib ol-: birleşmek

m.ur 126b.6

müteşā'id (مُتَشَاعِدٌ):

müteşā'id: yukarı çıkmak, ağmak

m.a 41a.9, 146b.9

m.acak 118b.13

m.an 193a.12

m.up 191a.7

m.ur 34b.11, 51b.8, 89b.2, 113b.2, 114a.7, 128a.1,

133a.12, 193a.10

müteşennic (مُتَشَعِّنٌ):

müteşennic ol-: buruşmek, büzülmek

m.ur 172b.11

mütevâtır (مُتَوَاتِرٌ): sık, hızlı

m.104a.2, 117b.7, 135a.6, 146a.5, 147a.3, 151a.12,

151b.7, 152b.8, 198a.8, 198b.1

mütevâtır ol-: hızlanmak, sıklaşmak

m.a 45b.2

m.sa 14b.7

m.ur 72b.12, 100a.11, 104b.12, 108b.13

mütevâtır olmak: hızlı, sık olma hali

m.dur 125a.6
müteveccih (مُتَوَجِّهٌ):

müteveccih ol-: yönelmek

m.ur 42a.1
mütevellid (مُتَوَلِّدٌ):

mütevellid ol-: meydana gelmek, sebep olmak, doğmak

m.a 16a.10, 109b.11

m.an 33a.4, 33a.13, 47a.6, 52b.12, 53b.2, 56b.8

m.mış 47b.12, 48a.12, 134b.4, 150b.13,1

m.up 16b.11, 52a.12,

m.ur 13a.9, 16a.2, 15b.13, 32a.11, 56b.10, 100a.11,

104b.13, 110a.4, 110b.5, 111a.8, 111b.11, 114a.1,

117b.3, 120b.3, 141a.4, 143b.2, 160a.10, 160a.12,

175b.13, 189a.3, 196b.6,

müttefekun 'aleyh (مُتَّفَعٌ عَلَيْهِ): üzerinde ittifak
edilmiş herkesçe kabul görülmüş

m.dürler 179b.12

müttesi' (مُتَّع):

müttesi' ol-: genişlemek

m.118b.8

müvellidü'l-meni (مُوَلِّدُ الْمَنِيِّ): meniyi üreten

m.11a.2

m.dür 7a.6

müvessih (مُوَسِّعٌ): kirleten

müyesser (مُيَسَّرٌ)

m.7a.3, 10a.1

müyesser eyle-: kolay etmek, nasip etmek

m.sün 3a.5

müzāhamet (مُزَااحَمَةٌ):

müzāhamet iT: zahmet vermek, sıkıştıрма

m.170b.5

müzamehet (مُزَامَهَةٌ):

müzamehet iT: zahmet vermek, acı vermek sıkıştırmak,
daraltmak

m.er 58b.6

müzekkire (مُذَكِّرَةٌ): hatırlama, hafıza merkezi

m.26b.13

müzellik (مُزَلِّق): kaydırıcı, kaygan hale getirici

m.7a.2

müzevvere (مُزَوَّرَةٌ): içinde et bulunmayan her türlü aş;
etin ancak suyu katılabilen, sebze ile
yapılan bol sulu çorbaya benzer aş

m.5b.12

m.de 35a.7

enar müzevveresi(n): nar taneleri ile yapılan müzevvere

m.113a.4

kabak müzevveresi(n): kabak müzevveresi

m.56a.3

kara erik müzevveresi: kara erikle yapılan müzevvere

m.35a.8

temr-i hindi müzevveresi: hint hurması müzevveresi

m.35a.8

müzmin (مُزْمِن): süreğen, üzerinden zaman geçmiş, devamlı
(hastalık)

m.33b.3, 59a.11, 59a.12, 75a.3, 89a.5, 137a.7,
161b.12, 207b.5

-N-

- nabẓ (نَبْضٌ): nabız, kalp vuruşu basıncıyla bilekteki damarda hissedilen hareket, atış
n.13b.3, 13b.5, 27a.11, 36a.1, 41b.11
- nāḡār (نَاجَارٌ): çaresiz
n.31a.3, 179a.10
- nādānlık (نَادَانْلِك): cehl-i nadanlık: kaba ve bilmezlik nobran
n.ından 6a.3
- nādir (نَادِرٌ): seyrek, az, kıt bulunan
n.128a.3
- nāfi' (نَافِعٌ): menfaatlı, faydalı, karlı, faydası olan
n.dür 15a.6, 136b.9, 163a.2
- nāfi' düş-: iyi gelmek, fayda vermek
n.e 158b.10
- nāfi' ol-: faydalı olmak, fayda vermek
n.a 95b.11, 97b.3, 125b.2, 142a.9, 164b.1, 190b.13, 205b.9, 206b.6, 207b.6, 208a.9
- nāgāh (نَاجَاهٌ): ansızın, aniden, birdenbire
n.4a.13, 4b.6, 5b.5, 104a.8, 115b.10, 139b.4, 143a.12, 189b.1, 190b.1
- naḡīf (نَاجِفٌ): zayıf, cılız, arık
n.2a.4
- naḡna (نَاجْنَه): tırnak denen bir çeşit hastalık
n.139b.11
- naḡs (نَاجْسٌ): uğursuzluk, yümünsüzlük
n.dür 20b.6
- nāḡış (نَاجِشٌ): nāḡış eyle-: eksiltmek
n.r 10b.3
- nāḡış ol: eksilmek, azalmak
n.mış 125b.4, 152a.1
n.sa 13a.6
n.ur 27b.12 /
- nāḡışlık (نَاجِشْلِك): eksiklik, azlık

n.ındandur 94b.7

naql (نَقْل):

naql it: bir şeyi başka bir yere götürme

n.meye 15b.12

naqş (نَقْش): herhangi bir satıh üzerndeki ince işleme

n.lara 89a.12

naqş-ı şüret-i insan (نَقْشِ صُورَتِ إِنْسَان): insan
yüzündeki şekil, biçim

n.19a.6

namāz (نَمَاز): dua, zikir, Kur'an, kunut, rüku^ salat,
şükür, tesbih, secde, Allah'a ibadet ile
müslümünların günde beş vakit yaptığı ibadet

n.ından 17a.2

nā-muvāfıq (نَا مُوَافِق): uygun olmayan

n.104b.13

nā-mümkin (نَا مُمَكِّن): imkânsız, olamaz

n.145a.5

na'nā (نَحْنَا):

yaban na'nası: yabancı nane

n.43b.2.1

nānḥāh (نَا نَحْرَاه): bir tür kimyon

n.45b.3, 48b.7, 81b.12

n.1 138a.12

nā-şavāb (نَا صَوَاب): yarayıssız, yanlış

n.109b.2

naşib (نَصِيب): pay, kismet,, hisse

n.i 64a.6

n.idür 166a.3

n.ini 65a.1

naşih (نَا صِيح): nasihat eden

n.5a.1

nāşūr (نَا صُور): ellerin ve ayakların üstünde meydana gelen
kalın ve sert tabaka

n.ları 78b.3

nāşūr eti: nasırlaşmış et

- n.ni 123a.12
- naşūrā (نَاصُورَا): (bkz. nasur)
- n.94a.6
- nāşif (نَاشِف): kurudan
- n.129b.13, 130a.4
- nā-tabī'i (نَاطِبِيعِي): tabii olmayan
- n.dür 12b.9, 13a.8, 14a.7
- naṭrūn (نَظْرُون): nebat şekeri, kuyumcuların kullandıkları
tuza benzer bir madde; hidratlı tabii
sodyum-karbonat
- n.82a.2, 162b.12, 163a.4, 171b.10, 171b.13
- naẓar (نَظَر): bakmak, görmek
- n.126b.10, 126b.13, 127a.2, 127a.4, 127a.5, 202b.5
- n.1 63a.8, 199b.12, 202b.8
- n.larıla 2a.3
- naẓar eyle-: bakmak, teşhis için muayene etmek
- n.se 177b.13
- naẓar iT-: (Bkz. nazar eyle -)
- n.e 14a.6, 180a.7, 183b.1, 183b.9, 187b.12,
188a.13, 192b.6
- n. eler 149a.12, 179b.9, 182a.5, 174a.9, 184a.1
- n.er 195b.7
- n.se 196a.6, 197b.11
- n.üp 126b.7, 173a.7, 181b.8, 183a.7
- naẓar itmek: bakmak, muayene etmek
- n.203b.7
- n.den 89a.12
- n.ile 192b.10
- nāzil (نَازِل): nāzil ol-: inmek
- n.an 78a.5
- naẓm (نَظْم): dizme, tertib etme
- n.99a.10
- nāzūk (نَازُوك): ince; güzel, zarif
- n.5a.8, 128b.6, 151a.11

n.dür 28a.9, 73b.6

nāzūklük (نازُكْلُك): incelik, kibarlık, dikkatli

n.ile 187b.12

n.inün 31b.13

nāzūklük (نازُكْلُك): (bkz. nazıklık)

n.ile 155a.12

nāzūk-ṭab (نازُكْ طَبْع): güzel, kibar huylu

n.5a.8

ne (نَ , نِ): ne, kim, hangi

n.6a.5, 13b.6, 13b.10, 14b.2, 16b.5, 19a.7, 20b.9,
34b.4, 34b.13, 36a.8, 37a.13, 46a.2, 50b.12,
57a.2, 59a(1).11, 61a.11, 62b.10, 65b.11, 66a.12,
66b.2, 67a.11, 74b.9, 87a.7, 88b.5, 88b.13,
95a.4, 95a.5, 99a.12, 102a.9, 103b.11, 108b.6,
109b.12, 111a.11, 112a.4, 121a.2, 122a.12,
122b.3, 124b.6, 127b.11, 133b.7, 148a.10, 158a.4,
165a.11, 166a.9, 166a.10, 167a.8, 180b.6, 184a.6,
188b.8, 199b.10, 204a.3

n.dür 6a.5, 30a.5, 114a.6, 118b.10

n.ye 21a.7, 195b.7, 196a.6, 197b.11

her ne: ne çeşit, her ne ki

n. 30b.10

her ne kim : her neyi, neyi... ise

n.7b.9, 26a.13, 197a.5

her neyi kim: her neyi, hangisi... ise

n.29b.13

ne... ne...: ne (o) ne (bu), hiç biri

n. 18b.13, 34b.13, 136a.1, 146a.10, 146a.11,
162a.13, 162b.1, 179b.5, 197b.7

ne kim: her ne, her hangi

n.14b.12, 16b.10, 19a.1, 19a.8, 34a.4, 34b.4, 41b.2,
52a.3, 52b.3, 53a.8, 57a.5, 58a.4, 75a.8, 89b.3,
95b.9, 108b.9, 109b.1, 120b.6, 122a.2, 127b.8,
129a.12, 146b.6, 155b.12, 161b.8, 165b.4, 180b.8,
186b.11, 193a.1, 201b.8, 201b.9

nabāt (نبات): bitki, bitkilerin genel adı

n.207a.7

nebāt şekerî: nebat şekerî, ham şeker; beyaz, tuza benzer tatlı madde

n.163a.9, 207b.5, 207b.8, 207b.11

nebiyyellāh (نبي الله): Allah'ın peygamberi

n.3b.4

necāt (نجاة): kurtulma, kurtuluş

n.2a.11

nefes (نفس): soluk soluma

n.5a.8

n.in+0 25a.5

n.ini 25a.10

nefes ur-: nefes vermek, üfleme

n.up 188a.9

nefes vir-: nefes vermek, oflamak

n.üp 184a.1

nef' (نفع): menfaat, fayda, çıkar

n.i 82b.11

n.inüp 208a.3

neffāh (نفاح): kokulu, kokusu çok; gaz yapan

n.53b.1

nefh (نفخ): şişkinlik, vücudun bir yerindeki şiş

n.1 84b.10, 144b.3

nefsānī (نفساني): nefse ait; canlılığın uyandırdığı

arzularla ilgili

n.41a.12, 51b.7

neft (نפט): neft yağı, organik maddelerin

ayrışmasından oluşan tutuşur sıvıların bir çoğuna verilen ad

n.81b.10

n.ile 45a.5

nemle (نمل): vücutta olan karıncalanma

n.112b.9, 112b.11

n.nün 91b.1, 112b.8

nerkes (نَرَكْسِ):

nerkes yağı(n): nergis yağı

n.1 137a.1

nerm (نَرْمِ): yumuşak, rahat

n.27a.9, 28a.9, 66a.8

nesl (نَسْلِ): nesil, soy

n.17b.8

nesne (نَسْنَهْ , نَسْنَهْ): şey, bir şey, nesne, varlık

n.3a.12, 19a.9, 21a.2, 21b.6, 21b.11, 27b.10,

33b.10, 36a.13, 37a.12, 37a.13, 50a.9, 50a.10,

51a.13, 54a.6, 57b.12, 58a.1, 59a(1).13, 70a.11,

84b.12, 101b.9, 104a.11, 111a.2, 113a.10, 115a.7,

115b.9, 117a.4, 122b.1, 129a.4, 132b.9, 133a.13,

137a.3, 144a.3, 144a.8, 146a.1, 148a.5, 148b.10,

149a.8, 149a.13, 154a.8, 165b.9, 165b.10, 165a.11,

169a.12, 170b.3, 176b.1, 177b.4, 178b.1, 180b.5,

180b.6, 187a.11, 189b.4, 192a.11, 192b.7, 193a.3,

197a.12, 198b.4, 201b.8, 202b.6

n.den 137b.5, 151a.9, 177b.3, 190b.2,

n.dür 6a.5, 13a.6

n.ler 4a.8, 15a.9, 16a.12, 16b.12, 19a.7, 21b.4,

40a.6, 65b.4, 69a..7, 71a.12, 87a.11, 89b.8,

106a.9, 133b.8, 152a.11, 162a.2, 169b.6, 169b.7,

173a.12, 177b.2

n.lerden 41a.13, 64b.2, 68b.6, 128b.5, 146b.11,

156a.1

n.lerdür 69b.1, 69b.2, 69b.4

n.lere 89a.12, 146b.12, 203b.9,

n.leri 5b.13, 6a.8, 25b.13, 33b.11, 61a.3, 64a.6,

68b.5, 86a.5, 89b.6, 96b.9, 157b.2, 165a.9,

80b.11, 180b.12, 192b.9, 196b.13, 197a.2, 197b.1,

198a.2, 203b.3

n.lerile 52b.11, 71a.4, 73b.9, 95a.11, 160b.9,

169b.13

n.lerün 64b.3, 89b.2, 160b.8

n.nün 27a.8, 29b.6, 52b.9, 195b.4, 199b.10,

n.si 109b.13

n.sini 164a.6

n.ye 21b.8, 24b.12, 36a.2, 63a.8, 129b.2, 184b.3,
192b.6, 195b.3, 202b.8

n.yi 24b.7, 65b.13, 66a.5, 69a.6, 173a.4, 194b.13,
202b.7

n.yile 87a.12

nesrîn (نَسْرِينَ): yabani gül, ağustos gülü

n.44a.1

neşan (نَشَان): nişan iz, belirti

n.ıdur 134a.11

neşf (نَشْف):

neşf iT: kurutmak, suyu kendine doğru çekmek

n.e 134a.7

n.er 176a.3

neşf ol: kurumak, suyu çekilmek

n.ur 44b.9

neşter (نَشْتَر): hekim bıçağı

n.ile 44b.9

neşvünümā (نَشْوُنْمَا): yetişip büyüme; yetişip çıkmış

n.17b.2

nev (نَوْع): tür, çeşit

n.42b.2, 53a.13, 73a.11, 73a.13, 74a.12, 74b.5,
74b.7, 74b.8, 74b.10, 75a.7, 92a.10, 97b.3,
98a.6, 100b.3, 101b.3, 101b.12, 102b.2, 105b.9,
106b.7, 107b.1, 107b.4, 107b.6, 108b.3, 112b.11,
113b.10, 113b.11, 118a.5, 121a.11, 128a.4,
128a.12, 128b.10, 130b.7, 131a.4, 135b.11, 140b.5,
143a.7, 144a.12, 146a.7, 147a.13, 150b.10, 151a.2,
153a.12, 157a.2, 157b.3, 157a.5, 157a.8, 164a.5,
167b.10, 172b.6, 173a.2, 178a.4, 194a.12, 195a.11,
195b.11, 196b.3

n'a 35a.13, 39a.9, 40a.13, 56b.9, 73b.7, 74b.3,
104b.8, 144a.9, 157b.1, 157b.8, 174b.3, 176b.9

n'.den 107b.6, 108a.13, 117b.12, 128a.5

n'.dür 33b.13, 35b.12, 40a.2, 41b.7, 46a.8, 47a.9,
51b.5, 59b.13, 72a.12, 74a.1, 74a.12, 74b.8,
75a.2, 75a.4, 93b.8, 94b.6, 94b.9, 97a.1, 104b.7,
111b.9, 111b.12, 115b.5, 117b.9, 118b.1, 118b.3,
125a.6, 126b.6, 127b.7, 143a.10, 162a.2, 151a.5,
160a.6, 162a.8, 165a.8, 166a.2, 168a.2, 170b.2,
172b.2, 174a.2, 176a.11, 193b.4, 194a.10,
195b.12, 202a.2, 202a.3, 202b.12

n.'i 75a.6, 108a.13, 127b.10, 128a.9, 143b.7,
161a.4, 174b.2, 174b.4

n'.idür 33b.7

n'.ile 8a.4, 35b.1, 101b.8, 105b.4, 124a.10, 126b.6,
127b.2, 128b.9, 129a.4, 129b.10, 135a.3, 141a.1,
162a.13, 162b.9, 183a.10, 189b.7, 189b.13

n'.iledür 22a.13

n'.ilen 134b.9

n'.ine 60b.8, 104b.9, 104b.10, 157b.8, 157b.10,
174a.6,

n'.ini 175a.1

n'.inün 143b.2, 144a.1, 144b.1, 146b.3, 166a.10,
195b.11

n'.lerün 158a.1

n'.ün 74b.13, 75a.9, 85b.1, 127b.8, 143b.5, 144a.4,
165b.2, 174a.3, 194b.6

nev'i-aşer: diğer çeşit

n.154b.4, 199a.3, 204b.4, 210b.9

nev'-i diğer: başka çeşit, başka nev

n.118a.7, 119a.7, 123a.1, 130b.13, 185a.1, 185a.6,
199a.7, 207a.4

nev'i-evvel: önceki çeşit, tür

n.104b.11, 174a.6

nev'i-'inebiyye:üzümün bir cinsi

n.174a.13

nevā (نَوَا): bir sürme çeşidi

n.81b.13

nevbet (نَوْبَت): nöbet; zaman zaman ortaya çıkan aynı
cinsten fizyolojik bozuklukların hepsi

n.60b.3, 128a.12

n.de 98b.6

n.den 60b.9

n.ile 60b.9

n.inde 59b.10

n.inün 128a.13

neyyen (نِيَّان): çiğ, soğuk algınlılı, burun akması

n.leri 80a.4, 84b.10

nezlelû (نَزْلَةٌ): nezleye yakalanmış (kişi)

n.104a.3

nezlelû göz ağrıları(n): nezleden dolayı ortaya çıkan
göz akması ve ağrısı

n.a 208a.6

nıṣ(1)f (نَصِيف): yarım, yarı

n.72b.5

n.1 62a.11, 62a.12, 206b.7

nice (نِيْع): 1. ne şekilde nasıl

n.6b.5, 67a.10, 88b.3, 88b.4

n.dür 61a.12

2. bir çok, çok

n.61a.11, 61a.12, 85a.11, 147a.3

n.si 178b.4

niçe (نِيْء): 1. çok, bir çok

n.2a.10

2. bazıları, bir çok

n.ler 6a.4

nigeh (نِيْغ):

benefşe nigehi:menekşe kokusu

n.37a.11

nigihbân (نِيْغِيْبَان): gözcü, bekçi, koyucu

n.1 61b.5

nihād (نِيْهَاد): tabiat, huy, yaradılış

- n.1 30b.12
 n.ında 28b.4, 30b.11, 174a.9
 n.ını 61a.4, 61b.1
 nihāyet (نِهَائِيَّت): son, bitiş
 n.i 31a.4
 n.idür 31a.4, 65a.3
 nīlūfer (نِيلُفَر): yaprakları yuvarlak ve geniş çiçekleri sarı, mavi ve pembe renkli, durgun sularda ve havuzlarda yetişen bir su bitkisi
 n.34a.4, 34a.5, 36b.7, 36b.10, 36b.12, 37a.3, 52b.4, 52b.6, 59a.4, 59a.10, 60a.8, 133b.1, 133b.4, 165b.4, 166b.4
 n.i 171a.9
 n.ile 166b.1
 nilüfer şarabın: nilüfer şerbeti
 n.129b.6
 nilüfer yağı: nilüfer çiçeği yağı
 n.166b.2, 172a.13, 204b.11
 nilüfer yaprağın: nilüfer çiçeği yaprağı
 n.1 136b.5
 nim (نِيم): yarı, yarım
 nīm-birşit (نِيمَ بَرِشْت): yarı pişmiş, rafadan (yumurta)
 n.49b.5, 49b.7, 51b.11, 56a.7, 58a.3
 nīm-germ (نِيمَ كَرْم): yarı sıcak, yarı ısıtılmış
 n.50a.4, 53a.6, 56b.5, 59a.8, 59a.9, 117a.11, 134b.7, 138b.6, 173b.1
 nīm-goft (نِيمَ كُوفْت): yarı dövülmüş, yarı ezilmiş
 n.55a.6, 184b.8, 199a.4
 nīm ü birşit yumurda: yarı pişmiş yumurta
 n.16a.11
 nīmā-nīm (نِيمَا نِيم): yarıya kadar
 n.101b.10, 102a.1
 nīme nīm (نِيمَا نِيم): (bkz. nīmā-nīm)
 n.139a.9

nisbet (نِسْبَة): çokluk, oran, nisbet

n.i 61b.12

nisyān (نِسْيَان): unutmama, unutkanlık

n.26a.4

nişān (نِشَان): iz belirti

n.68a.2, 68a.4, 68a.6

nişān eyle-: belirlemek, hedeflemek

n.dügi 187b.7

nişān iT-: belirlemek: iz koymak

n.eler 99a.12

nişāsta (نِشَاستَة): nişasta, baklagillerden özel

usullerle elde edilen un

n.81b.9, 92b.6, 97a.10, 101b.11, 101b.13, 102a.4,
102a.7, 131a.7, 131a.12, 134a.7, 139a.5, 142b.11,
159a.6, 167b.3, 173b.7, 175a.10, 205b.3, 208a.13,
209b.9

n.dur 73a.9, 73b.2

n.yı 106a.8

nişter (نِيشْتَر): neşter, hekim bıçağı

n.141a.12

n.ile 113b.6, 149a.5, 190a.6

nitekim (نَيْتَيْكَيْم): nitekim, misalldaki gibi

n.2a.12, 2b.12, 3a.9, 3a.12, 3b.3, 4a.5, 4a.8,
4b.10, 5a.5, 12a.7, 15a.11, 15b.8, 16b.6, 29a.3,
45b.12, 61b.9, 62b.1, 144a.9, 164a.6, 184a.10,
190a.8, 200b.4, 201a.4, 204a.4

niye (نِيْه): neye, hangi şeye

n.4b.3

nizām (نِظَام): düzen, usul, tertip, kaide

n.11a 5b.12

nizām vir-: düzene, tertibe sokmak

n.di 17a.12

n.e 5b.10

noḥūd (نَحْوُد):

noḥūd āb: nohut suyu

- n.16a.12, 41b.1, 44b.9
nokşan (نُقْصَان): eksik, kusur, eksiklik
n.1 141a.4
nokşanlık (نُقْصَانِيَّة): eksiklik, azlık; hastalık
n.151a.13
n.ından 151a.9, 152b.2
n.ıñ 151a.9
nokta (نُقْطَة): nosta, benek, leke
n.157a.5, 157a.7
n.dur 137b.5
nukū (نُقُوع): şurup şeklindeki ilaç
nukū⁻¹ helile (نُقُوعُ هَلِيلَة): helile eriyigi şurubu
n.yile 129a.9
nukū⁻¹ şabr (نُقُوعُ صَبْر): sabır şurubu
n.45b.2, 48b.5, 60b.7
n.ıla 36a.7, 47b.4
nūn (نُون): nun harfi
n.a 17a.9
nūr (نُور): nur, ışık, aydınlık
n.67a.3, 67a.4, 67a.5, 67a.6, 68b.13, 160b.6,
200b.9, 200b.11, 202a.1
n.a 67a.3,
n.1 25b.6, 68b.11, 160a.8, 160b.6, 172b.4, 184b.2,
186a.5, 191b.9, 198a.11, 198b.2, 203a.9, 204a.3
n.1n+θ 73b.12, 204a.7, 204b.4
n.ına 65a.10, 66b.3
n.ını 62b.9, 79b.1, 82a.7, 85a.1, 89b.12, 120b.9,
203b.10, 204a.11, 204a.13, 206a.10, 208b.2,
n.1nıñ 77a.13
n.ıñ 67a.8, 176b.10, 176b.11, 192a.5, 202a.10
nūr-1 başar (نُورُ بَصَر): göz nuru
n.65b.10
nūr-1 bāsıra (نُورُ بَاصِرَة): gözün nuru, ışığı
n.65a.13, 195b.3
n.ya 65b.1

- n.y1 65b.4
nūr-ı celidiyye (نُورٌ جَلِيدٌ): celidiyye tabakasının
ışığı
- n.ye 176a.7
nūr-ı dimāğ (نُورٌ دِمَاعٌ): zihnın ışığı
n.1 176a.4, 176a.7
- nūşādır (نُوشَادِرٌ): (bkz. nusadur)
n.100a.5, 107a.5, 107b.5, 140a.8, 142a.8, 204b.7,
205b.8, 206a.7, 208b.4, 211b.4
n.11a 97b.9, 98a.6
- nūşādur (نُوشَادُورٌ): nişadır, amonyak, tuzu denilen tuzlu
ve yakıcı beyaz bir madde
n.43b.7, 74b.11, 82a.4, 122b.12, 143a.3, 162b.11,
164a.8, 204b.2, 207a.13
- nuṭfe (نَطْفَةٌ): döl suyu, meni, rahimde iki yarım ve
ayrı cinsten hücrelerin birleşmişi
n.18a.12, 19a.2,
n.nün 18a.9, 18a.10
n.yile 19a.4, 19a.6
- nuṭfe suyu(n): döl suyu
n.dan 19a.8
- nuṭfe eyle+: sperma haline getirmek
n.r 17b.9
- nuṭl (نَطْوَلٌ): öz, usare, bir şeyi kaynatıp özünü
elde et
n.40a.12
n.lar1a 195a.9
- nuṭl eylemek: özünü çıkarmak
n.95b.7
- nuṭullar iT-: Bkz. nutul eylemek
n.eler 42a.10, 53a.12,
n.up 60a.11, 60b.11, 110a.9
- nuẓc (نَضَجٌ): pişmek, kıvamında olmak, olgunluk
n.8a.7, 8a.9, 9b.3, 113b.13, 168a.11
- nuẓc bul+: olgunlaşmak, pişmek, kıvamına ulaşmak

- n.up 136a.4, 159a.2
n.ur 13b.12
nužc iT-: pişirmek, olgunlaştırmak, kıvama getirmek
n.üp 77b.10, 121b.11
nužc itmek: pişirmek, olgunlaştırmak
n.136a.8
nužc ol+:pişmek, olgunlaşmak, kıvama gelmek
n.maz 133b.6
n.ur 133a.8
nücūm (نجوم): yıldız
n.20b.7
nüḥā (نَحَا): mundar ilik
n.dan 32a.8
nüḥās (نَحَاس): bakır
n.82a.4
n.1 81a.10
nüḥās-ı muḥriḳ (نَحَاسِ مُحْرِق): yakıcı bakır
n.209b.12
nühūset (نُحُوسَة): uğursuzluk
n.20b.12
nüṣṣa (نُصْصَا): nüsha, kitap, başkasından kopye ile yazılan rizale; yazılmış şey
n.da 88a.1, 173b.6,
n.larda 43b.8, 111b.6
nüṣṣa-i aḥer: diğer nüsha, ayrı nüsha
n.154b.8
nüṣṣa-i diğr: başka nüsha
n.171b.9, 171b.12, 172a.2
nütū (نُتُو) yumru, çıkıntı
n.169a.11, 169a.13, 169b.3
n.yı 169b.5
n.yıla 169b.2
nütū illeti: yumru, ür teşekkülü ile olan hastalık
n.161b.2, 174a.2
n.ne 174a.5

n.ni 156b.10, 169a.11, 174a.1

nüzûl (نُزُولٌ):

nüzûl iT; aşağı inme, aşağı indirmek

n.e 17a.3

n.meyince 16b.5

-0-

o(n)+(أ): üçüncü teklik şahıs zamiri

o.dan 186b.13

o.larun 199b.13

ocaK (أَوْجَاك): ocak, ateş yakmaya yarayan, pişirme,
ısıtma ve ısınma gibi amaçlarla kullanılan yer

o.a 123b.7, 199a.4

od (أَوْد): ateş, yanıcı maddelerinin yanmasıyla ortaya
çıkan ısı ve ışık

o.33b.9, 90a.4

o.a59a.(1).7, 86b.11, 199a.1

o.11a 37b.10, 90a.5

o.1n1 97b.13

ofla- (أَوْفَل): nefes vermek, üfleme

o.yalar 184a.1

oğlak (أَوْغَل): keçi yavrusu

oğlak beynisi(n): keçi yavrusu, oğlak beyni

o.56a.5

oğlak eti(n): keçi yavrusu eti

o.16a.11, 52a.3

o.dür 15a.1

o.le 51a.2

o. 58a.3

oğlak iligi(n): keçi yavrusu iligi

o.i 50a.4

oğlan (أَوْغَلَان): oğlan, delikanlı, genç

o.10b.4, 10b.5, 18a.4, 18a.5, 18a.11, 18a.13,

18b.11, 18b.13, 19b.10, 20a.12, 20b.7, 20b.10,

21a.1, 62a.11, 119b.3, 164b.10, 202b.13, 203a.7,

207b.11

o.a 10b.4

o.nun 19b.12, 20b.10

oğlan südiği: oğlan, erkek çocuk sidiği

o.le 122b.13

- oğlan sidügi: (bkz. oğlan südiği)
 o.le 100a.6, 186a.7
- er oğlan: erkek çocuk
 o.18b.8, 20a.2, 20a.6, 20a.7, 20a.11
- kız oğlan: kız çocuk
 o. 18a.12, 18b.9, 20a.4
- adem oğlanı: insan oğlu
 o. 4a.10, 22a.2, 25a.9
 o.nun 6b.7, 11b.2, 13a.7, 13a.10, 17b.5, 21a.8,
 23b.6
 o.larının 3a.10
- adem oğlu: (Bkz. adem oğlanı)
 o.nun 21a.10
- oğlancık (أَغْلَانِيَّة): körpe, küçük çocuk
 o.larda 104a.3
- oğlancuk (أَغْلَانِيَّة): (bkz. oğlancık)
 o.lar 208a.3
 o.lara 202b.4
 o.larda 100b.13, 209a.5
 o.larının 10b.3
- oğul balı (أَغْلٌ بَالِي): oğul arılarının balı, petek
 o.la 163a.7, 203b.11
- ok (أَوْقُ): ok, ucu sivri fırlatma yoluyla fırlatılan
 silah
 o.156a.1, 176b.1
 o.11a 5b.6, 170b.12
- okı-(أَوْقِي -): okumak
 o.yanlara 2b.4
- okımak (أَوْقِيْمَكْ): okuma
 o.dan 89a.12
- oku(أَوْقُ -): okuma (bkz. okı)
 o.yup 4b.13
- okumak (أَوْقِيْمَكْ): okumak, kitap vs. okumak
 o.59a.5(1)13, 203b.5
 o.dan 33b.10

o1 (أول): 1. üçüncü tetlik şahıs zamiri durumunda (o)

o.3b.7, 4b.2, 11b.4, 13a.7, 13b.10, 17b.6, 17b.7
 19b.13, 20b.8, 22a.10, 23a.12, 24a.8, 25a.5,
 25b.4, 26a.2, 26b.2, 27b.11, 28a.2, 28a.13,
 28b.1, 28b.4, 28b.8, 31b.11, 32a.6, 32b.3,
 34b.7, 35a.2, 35a.2, 35b.3, 41b.13, 53b.9,
 53b.10, 57b.11, 58b.5, 61b.5, 62a.11, 63a.8,
 64a.5, 65b.2, 65b.7, 67a.6, 67a.8, 67a.9, 68a.9,
 68b.11, 69a.1, 69b.12, 70a.6, 70a.12, 73a.5,
 73b.1, 73b.4, 73b.8, 74a.2, 74a.8, 76a.8, 86b.8,
 87a.3, 87a.4, 88a.8, 88a.11, 89a.1, 90b.7,
 93a.1, 93a.2, 95a.8, 95a.11, 95b.5, 99a.6,
 106a.7, 108a.5, 108a.11, 108b.7, 110a.11,
 112b.1, 114a.3, 114a.8, 114a.10, 114a.11,
 114a.13, 115a.1, 115a.3, 115a.4, 118b.12,
 119a.9, 123a.12, 123b.2, 123b.10, 125a.5,
 129a.13, 133a.9, 144a.3, 149a.8, 157b.1, 160b.4,
 160b.6, 161a.12, 162b.5, 165a.11, 166a.3, 166a.6,
 166a.8, 166b.9, 166b.12, 167a.11, 169a.1,
 169b.12, 170b.6, 171a.5, 171b.3, 172b.6,
 172b.13, 173a.6, 174a.13, 175b.1, 175b.11,
 178a.9, 179b.6, 180a.5, 183a.13, 187a.11,
 192a.7, 192a.8, 192a.9, 192a.12, 193a.2,
 193a.13, 193b.1, 193b.7, 195b.4, 195b.12,
 196b.10, 197a.3, 197a.12, 197b.4, 197b.10,
 197b.12, 198b.1, 198b.2, 200b.11, 203a.6

o.dur 5b.1, 7a.6, 8a.4, 10b.8, 12b.11, 12b.13,
 13a.2, 14a.8, 16b.8, 18b.2, 18a.4, 19a.1,
 20a.11, 21b.1, 21b.6, 21b.10, 21b.12, 22a.3,
 23b.13, 24a.4, 25a.9, 26b.6, 26b.13, 27a.9,
 27b.10, 30b.6, 31b.3, 32a.7, 32b.8, 34a.3,
 34b.10, 39b.1, 39a.11, 40a.8, 40b.4, 42a.5,
 45a.7, 45a.9, 47a.1, 47b.2, 48a.13, 48b.3,
 49b.2, 50a.8, 50a.11, 50b.11, 51a.1, 51a.9,
 52b.3, 53b.4, 57a.3, 57a.11, 57b.6, 58b(1).4,

58b.8, 59a.13, 59b.13, 60a.2, 60b.5, 62b.6,
62b.7, 62b.9, 62b.9, 62b.11, 62b.13, 63a.1,
65a.13, 65b.4, 66a.5, 66a.6, 66a.10, 67a.12,
67b.13, 68a.1, 68a.2, 68a.4, 72b.11, 74b.8,
75a.9, 75b.8, 78a.9, 78b.7, 85b.3, 85b.6, 85b.9,
85b.10, 86b.7, 87b.7, 87b.9, 87b.13, 88a.5,
88a.11, 89a.10, 92a.6, 93a.3, 93a.6, 93b.8,
93b.12, 95a.1, 95a.2, 95a.3, 95a.8, 96b.2,
96b.7, 98a.13, 99a.11, 99b.4, 100b.3, 101a.2,
101a.3, 101a.7, 101b.7, 103b.10, 105a.2,
105b.10, 106a.10, 107b.8, 108b.1, 108b.13,
109b.3, 110a.7, 110b.8, 111a.11, 111a.12,
112a.2, 112a.12, 112b.2, 112b.13, 113b.2,
115a.9, 116a.11, 116b.5, 118a.1, 118b.1, 120b.2,
120b.2, 120b.3, 120b.10, 121a.2, 122a.6,
122a.13, 122b.7, 123b.2, 123b.2, 123a.8, 123b.1,
123b.6, 124b.5, 124b.12, 127a.8, 127a.10,
127a.12, 127b.6, 127b.11, 128a.6, 128a.9,
128a.10, 128a.12, 129a.5, 129a.5, 129b.10,
130a.9, 130a.10, 130a.11, 132a.6, 132a.10,
132b.11, 133b.6, 134a.1, 134b.5, 135a.1, 135a.5,
135a.9, 135b.13, 136b.7, 136b.12, 136b.13,
137b.6, 137b.7, 137b.10, 137b.13, 139b.2,
140a.5, 140a.6, 140a.8, 140b.3, 140b.7, 141a.5,
141a.3, 141b.10, 143a.11, 143b.3, 143b.6,
143b.9, 145a.6, 145a.9, 145b.9, 146a.2, 146b.4,
148b.4, 149b.1, 150a.12, 151a.5, 151a.10,
151b.6, 151b.8, 151b.11, 152a.1, 152b.2, 152b.4,
152b.11, 153a.1, 155b.8, 157a.4, 157a.7,
157a.11, 157b.2, 157b.5, 157b.9, 157b.12,
158a.4, 160a.8, 160a.9, 160b.10, 161a.5, 161b.6,
162a.12, 163a.1, 165a.9, 165b.11, 166a.2,
166a.4, 166a.6, 166a.11, 166a.12, 167a.11,
167b.10, 167b.12, 169b.3, 169b.5, 169b.10,
169b.13, 170b.7, 170b.9, 171a.1, 171a.4, 173a.7,

175b.13, 176a.4, 176a.6, 176a.8, 176a.11,
 176b.2, 177a.11, 178b.13, 180a.3, 180a.4,
 181a.6, 181a.13, 181b.6, 182a.1, 182a.4, 182a.7,
 182a.12, 182b.4, 182b.10, 183a.1, 183a.4,
 183a.12, 183b.4, 183b.7, 183b.12, 187a.10,
 187a.8, 188a.9, 192b.4, 192b.6, 192b.7, 192b.9,
 192b.11, 192b.12, 193a.2, 193a.6, 193a.9,
 193b.6, 194a.13, 194b.2, 195a.8, 195a.12,
 196a.1, 196a.11, 196b.11, 197a.1, 197b.13,
 199b.5, 201a.13, 202a.11

o.mış 62a.13

2. işaret sıfatı durumunda

o.1b.1, 1b.2, 1b.11, 2a.6, 2a.11, 3b.6, 4a.4,
 6b.12, 7b.13, 8a.11, 8b.3, 8b.7, 8b.12, 9a.4,
 9b.1, 9b.5, 9b.6, 9b.10, 10a.4, 10b.4, 10b.8,
 10b.11, 10b.13, 11a.3, 11a.12, 12a.13, 12b.1,
 12b.2, 12b.5, 12b.7, 12b.8, 13b.2, 13b.2,
 13b.11, 14a.1, 14a.5, 14a.6, 14a.8, 14b.7,
 14b.10, 15b.2, 15b.11, 15b.13, 16b.5, 17b.4,
 18a.8, 18a.9, 18b.7, 19a.2, 19a.5, 19a.6,
 19a.13, 19b.9, 19b.10, 20b.4, 20b.5, 221a.4,
 21a.5, 21a.13, 21b.2, 21b.8, 22a.7, 22b.1,
 22a.12, 23a.7, 23a.9, 24a.4, 24a.5, 24a.6,
 24a.8, 25a.10, 25a.12, 26a.2, 25a.8, 26b.1,
 26b.8, 27a.3, 27b.1, 27b.5, 27b.12, 27b.13,
 28b.12, 29a.9, 30a.3, 30b.10, 31a.7, 31b.9,
 31b.13, 36a.10, 35b.4, 36a.12, 39b.8, 39b.9,
 40a.13, 41a.2, 41a.4, 41a.9, 42a.1, 42a.2,
 42a.3, 43b.4, 44b.3, 45a.4, 46a.12, 51a.10,
 51b.7, 52b.11, 55a.7, 56b.11, 57a.12, 59a.(1).3,
 59a.(1).11, 59a(1).12, 61a.6, 63a.3, 63a.9,
 63b.1, 64a.4, 64a.11, 64b.13, 66a.2, 66a.3,
 66a.10, 66a.11, 66b.12, 67a.3, 67a.6, 67b.11,
 68b.7, 68b.10, 68b.13, 70a.6, 70a.7, 70b.13,
 72a.2, 72b.4, 72b.6, 72b.8, 72b.8, 72b.9,

72b.10, 72b.13, 73a.4, 73b.3, 75a.6, 75b.4,
80b.2, 80b.5, 81a.13, 83b.2, 87a.10, 87b.7,
88a.6, 88b.5, 92a.5, 92a.8, 92b.2, 93a.4,
93b.13, 94a.6, 94a.7, 95a.4, 95a.7, 95b.3,
96a.1, 96b.5, 97a.5, 98a.10, 98a.12, 99a.5,
99a.6, 99b.5, 99b.10, 99b.11, 100a.4, 100a.12,
100b.1, 103b.13, 104a.12, 108b.3, 109a.1,
109b.11, 111a.6, 112a.2, 112a.3, 113b.2, 114a.1,
114b.1, 114b.2, 115b.8, 116b.5, 116b.6, 118a.5,
118b.8, 121a.4, 121a.9, 121a.10, 121b.10,
121b.11, 122a.7, 123a.13, 123b.6, 124a.6,
124b.12, 125a.8, 125a.10, 125a.11, 125b.3,
127a.6, 128a.12, 128b.2, 132b.11, 134a.12,
134b.3, 135a.7, 135b.10, 137b.10, 137b.11,
137b.13, 138a.13, 138b.6, 138b.7, 141a.3,
144a.10, 145a.4, 149a.11, 149b.2, 149b.8,
149b.11, 151a.8, 152a.2, 157b.3, 158a.13,
160b.6, 160b.7, 160b.12, 160b.13, 161a.8,
161b.3, 161b.4, 161b.13, 163b.10, 164b.11,
164b.13, 165b.2, 166a.4, 166b.1, 166b.4,
167a.12, 168a.2, 168a.5, 169a.8, 169a.9,
169b.11, 170b.1, 170b.10, 170b.13, 172b.2,
172b.7, 172b.9, 172b.11, 174a.7, 174b.3, 176a.2,
176a.3, 175b.5, 175b.13, 176b.9, 176b.11,
177a.2, 177a.5, 177a.8, 178a.2, 178b.8, 178b.9,
179a.4, 179a.9, 179b.8, 180a.5, 180a.7, 180b.5,
180a.7, 180b.5, 182b.8, 183a.12, 183b.1, 184a.9,
184b.3, 187a.1, 187a.6, 187a.9, 187a.12,
187a.13, 187b.5, 188a.5, 188a.6, 188b.4, 188b.5,
188b.8, 188b.9, 188b.13, 189a.1, 189a.3, 189b.9,
190b.6, 190a.4, 190a.7, 191a.2, 191a.3, 191a.8,
192a.7, 192b.8, 192b.11, 192b.13, 193a.4,
193a.8, 193a.10, 193a.11, 193a.12, 194b.11,
194b.13, 195a.6, 195b.4, 196a.4, 196a.5, 196a.6,
196a.9, 196a.11, 196b.8, 196b.12, 197a.5,

197a.8, 199a.1, 199a.11, 200a.2, 202b.5, 202b.8,
202b.9, 206b.9, 209a.10

ol (أَلَّ - أَلَّ): 1. olmak, gerçekleşmek

o.a 2a.7, 5a.11, 7a.11, 12b.4, 12b.11, 18a.11,
18a.12, 18a.13, 34a.8, 35a.13, 36b.1, 37a.6,
39a.11, 54a.9, 100a.3, 102b.13, 134b.12, 141b.13

o.lalar 137a.4

o.an 105b.4

masa 179a.7

o.masun 57a.1

o.mayacak 138b.1, 188b.11

o.maz 13a.11, 21b.4, 88a.4, 94a.5, 95a.5, 95a.7,
98b.6, 103b.11, 146a.10, 159a.1, 169b.4, 179a.12,
179a.12, 196b.5

o.mış 56b.12, 93b.8, 166a.9, 172a.5, 177a.8,
179a.3,

o.sa 13b.2, 14a.2, 33b.13, 68a.10, 72b.3, 152a.2,
156a.6, 156a.7

o.sun 1b.4, 1b.5, 57a.1

o.up 6a.1, 48a.12, 127a.11

o.ur 3b.9, 4a.1, 4a.3, 6a.11, 6a.12, 9a.3, 13a.7,
21b.9, 27b.9, 34b.11, 46a.1, 62b.4, 67a.12,
97b.12, 101a.6, 104b.8, 104b.9, 104b.11, 110a.5,
116b.8, 117a.4, 118b.5, 125a.9, 130a.8, 135a.5,
135b.1, 135b.3, 136a.4, 140a.3, 143a.10, 144a.3,
144b.8, 146b.1, 151a.6, 152b.10, 152b.13,
157a.6, 157b.5, 157b.9, 157b.11, 159a.1,
160b.11, 161a.1, 161a.2, 161a.12, 162b.6,
167b.10, 169b.1, 174b.2, 175b.1, 188b.1, 188b.2,
188b.3, 190a.5, 195b.10, 198b.1, 198b.4, 198b.5,
199b.9, 201a.1

o.urlar 72a.9

o.sa 5b.7, 6a.1, 53b.12, 58b.(1).12, 117b.7,
137b.8, 179b.10, 189a.9

2. bir durum üzere bulunmak, bir hale girmek

o.a 12b.3, 28a.5, 34b.12, 36a.10, 37b.6, 38b.2,
 39b.1, 39b.4, 43b.11, 44a.13, 46a.11, 51a.1,
 55a.12, 55a.12, 56a.11, 56b.6, 59a.8, 67a.5,
 67b.1, 67b.10, 70a.8, 70b.1, 72a.2, 72a.3,
 73b.7, 74b.6, 75a.11, 80a.4, 86b.12, 86b.13,
 88a.7, 88b.13, 89a.4, 96a.4, 97a.4, 98a.13,
 98b.2, 99a.3, 99a.7, 99b.13, 102a.9, 103a.7,
 109a.8, 110a.10, 112b.6, 113b.13, 114b.3,
 119b.1, 120a.8, 120a.10, 123a.6, 124b.5, 127a.8,
 130a.10, 130b.1, 131b.8, 131b.12, 132a.2,
 132b.10, 134b.7, 135a.2, 135a.3, 137a.10,
 143b.7, 142a.1, 148a.12, 151b.10, 152b.12,
 153a.2, 153a.11, 158a.3, 159a.9, 159a.12,
 161a.2, 161a.12, 161b.4, 162b.8, 162b.12,
 162b.13, 163b.2, 164b.11, 166a.3, 166a.10,
 167a.8, 169a.12, 169a.13, 173b.1, 173b.2,
 175a.3, 175b.2, 177b.6, 181b.12, 183a.2, 183a.3,
 184b.6, 187a.1, 188a.6, 189b.12, 193b.9, 194b.2,
 194b.3, 195a.4, 197b.10, 197b.11, 197b.12,
 201a.13, 205b.5, 208a.13, 209a.6, 209a.12

o.acak 60a.8, 69b.1, 70b.9, 92b.3, 148a.8, 159a.2,
 159a.11, 179a.5, 180a.8, 182b.3, 183a.7, 187a.8,
 191a.5

o.an 75a.9, 79b.9

o.ana 37b.7, 54b.9, 74b.3

o.aydı 18b.4, 18b.5, 21b.5, 24a.3, 28a.13, 66a.7,
 96b.6

o.đuđı 12b.10

o.đuđın+ø 172b.1

o.đuđına 2b.11, 66a.10, 68b.4, 111b.2, 161a.5,
 170a.13

o.đuđından 194b.10

o.đuđını 170a.8

o.đuđınınuđ 198a.2, 202b.11, 202b.12

o.madığınınuğ 183b.4

o.mışdur 107b.8

o.manuḡ 187a.6

o.maya 20a.1, 36a.7, 40b.5, 54b.12, 56b.13,
59a.(1).4, 59a.(1).12, 67b.2, 70b.1, 86b.13,
87a.13, 89a.6, 96a.6, 132a.1, 143b.7

o.maz 68a.4, 68a.5, 114a.9, 157b.7,

o.mazsa 182a.2

o.mazısa 183b.3

o.mış 75b.9, 77a.13, 135b.4

o.mışdur 66b.9

o.sa 38b.11, 95a.4, 95a.7, 112a.12, 113b.6, 115b.7,
131b.1, 134a.8, 136a.7, 138b.4, 139b.4, 139b.7,
140b.6, 151a.2, 151a.3, 170b.1, 195b.2, 200b.8,
203a.13

o.up 35b.12, 35b.13, 39a.5, 39a.13, 41b.7, 104b.11,
113a.1, 114a.9, 115a.4, 115b.10, 117b.11, 132a.5,
132a.9, 135b.13, 136a.7, 151b.11, 153a.2,
158b.13, 166b.11, 166b.12, 167a.1, 167b.11,
168a.1, 170b.6, 172b.6, 173a.2, 178b.7, 182a.2,
182a.3, 195a.7, 197a.12, 197b.4, 202a.10,

o.ur 14a.4, 19b.12, 20a.13, 20b.1, 20b.9, 22a.3
22b.9, 31a.11, 31a.12, 31b.6, 42a.5, 50b.4,
60a.4, 64a.3, 67b.9, 68a.13, 68b.7, 69a.2,
72b.8, 84a.5, 88a.6, 88a.13, 91b.13, 94b.6,
95b.13, 96a.2, 99a.6, 101a.3, 101a.4, 103a.2,
103b.11, 104a.4, 104b.12, 106a.6, 109a.12,
110b.4, 111b.12, 111b.13, 113a.11, 114a.5,
114a.10, 114a.11, 117b.9, 117b.11, 121a.10,
121a.12, 123b.3, 128a.8, 129b.1, 140a.1,
143b.13, 144a.1, 150a.11, 154a.7, 157a.7,
157b.6, 157b.10, 166b.10, 167a.2, 167b.13,
169b.1, 169b.3, 172b.5, 172b.7, 172b.9, 172b.11,
173a.1, 173a.2, 173a.3, 173a.7, 174b.2, 174b.3,
174b.4, 175b.11, 176a.7, 177b.11, 178a.2,
178b.7, 180a.13, 180b.1, 180b.2, 180b.3, 180b.8,

180b.12, 180b.13, 181b.10, 182a.12, 190a.5,
192a.3, 192a.4, 193b.3, 193b.4, 193b.7, 195a.12,
195a.13, 195b.13, 197a.1, 198a.2

o.ursa 10b.6, 18b.10, 47a.12, 50b.12, 58a.9, 94a.1,
108a.7, 110b.1, 114a.5, 115b.1, 122b.10, 124a.6,
140b.12, 148b.10, 149a.4, 149b.11, 150b.2,
154b.12, 155b.11, 157b.13, 158a.5, 158b.7,
161a.9, 161a.11, 174a.11, 179b.6, 181b.11, 183a.8,
183a.8, 183a.10, 183b.2, 184a.2, 188a.1, 188a.13,
198b.13.

3. Sebebine dayanmak, kaynaklanmak

o.a 5b.13, 60a.6, 60a.13, 60b.5, 61b.5, 71a.13,
72a.12, 74b.1, 95b.8, 108b.2, 113b.11, 114b.6,
127a.6, 127b.6, 128b.13, 135a.1, 138a.1,
139a.3, 144a.2, 150b.12, 151b.11, 152a.5, 152a.9,
152a.13, 152b.2, 165a.3, 172a.11, 172b.3,
173a.9, 180b.6, 191a.2, 198b.8, 201a.13, 203a.7
o.an 32b.11, 32b.13, 33a.1, 33a.5, 33a.6, 33a.7,
33a.11, 33a.12, 33a.13, 33b.1, 33b.2, 33b.4,
33b.6, 33b.7, 34b.8, 34b.13, 35b.11, 40a.1, 44a.5,
40b.3, 41a.4, 46a.6, 48a.6, 49a.9, 50a.8, 50b.1,
51b.9, 58b.3, 58b.4, 59b.8, 77b.10, 127a.8,
127a.13, 127b.11, 132a.11, 148a.13, 158b.10,
193b.12, 195a.8

o.dığı 39a.13

o.dukdan 182a.10

o.maya 201a.12

o.mış 35a.10, 79b.8, 80a.9, 95a.12, 105a.12,
125a.12, 166a.7, 195a.10, 204b.11

o.sa 69a.12, 134b.4

o.up 106a.3, 166a.3, 167a.2

o.ur 6a.3, 13a.12, 13b.5, 13b.8, 33b.8, 33b.9,
33b.10, 33b.11, 51b.5, 51b.7, 52b.9, 67a.9,
67a.13, 67b.3, 68a.8, 68b.1, 72b.7, 92b.13,
93a.1, 96a.1, 96b.5, 102b.12, 104b.12, 109a.2,

109a.13, 110a.6, 110a.7, 112a.12, 112b.12,
 113a.13, 113b.1, 115a.8, 117b.2, 118b.9, 121a.11,
 128a.10, 137b.5, 143a.11, 143b.1, 143b.3, 143b.5,
 143b.6, 146a.13, 146b.2, 151a.8, 151a.9, 151a.10,
 151b.1, 151b.3, 151b.4, 151b.5, 153a.1, 154a.8,
 154a.9, 155a.9, 158a.2, 159b.12, 162a.11, 165a.9,
 165b.8, 172b.6, 172b.7, 174a.3, 176b.1, 177b.2,
 177b.3, 177b.4, 177b.5, 177b.7, 177b.9, 190b.3,
 190b.4, 194b.6, 194b.7, 194b.8, 194b.10, 195a.13,
 195b.2, 196a.2, 198a.7, 198a.8, 198a.9, 200a.13,
 202b.13, 203a.2

o.urmiş 197a.13

o.ursa 42a.3, 101a.2, 119a.4, 119a.6, 152b.11,
 177a.6, 177b.5, 198b.5

4. dönüşmek, özelliğini kazanmak

o.a 5a.2, 5a.3, 5a.8, 5a.9, 13a.4, 49b.7, 65b.6,
 70a.11, 78a.9, 78a.10, 78b.8, 85b.4, 86a.9,
 86a.11, 86a.13, 100a.1, 108a.7, 120b.12, 137a.9,
 145b.9, 150a.13, 152b.12, 153b.8, 164b.11,
 194b.1, 201a.13

o.ocakdur 88a.9

o.maya 135a.2

o.maz 155a.6

o.up 40a.4, 45b.4, 118b.6, 127a.7, 146a.9, 195b.13

o.ur 8b.3, 8b.9, 67a.10, 67b.4, 67b.6, 67b.8,
 68a.12, 100b.7, 101a.2, 108b.13, 109a.10,
 109b.13, 110b.4, 110b.7, 113a.1, 113a.12, 113b.1,
 114a.11, 114a.12, 123a.2, 141a.6, 146a.12,
 157a.11, 157a.12 166b.10, 171a.1, 172b.12,
 174b.6, 202a.6

5. bir durum veya yerde bulunmak

o.a 37b.9, 93b.10, 94a.4, 187a.5,

o.acak 18a.11, 18a.12, 48a.10, 58b.9, 132a.5,
 138a.3, 158a.11, 158a.13, 159b.7, 192b.5

o.cakdur 6a.6, 78b.3, 80a.5, 90b.3, 124a.10,

155b.1, 191a.12, 201a.11
 o.đuđı 124a.4, 172b.2
 o.đuđıla 177a.13,
 o.mışdur 65a.5
 o.sa 21b.7, 195a.7, 195b.10, 200b.2
 o.up 181b.12
 o.ur 8b.6, 18a.6, 22a.5, 22b.2, 22b.6, 22b.13,
 24b.12, 26a.2, 55a.3, 60b.4, 63a.7, 63a.13, 68a.6,
 86b.4, 92a.6, 101a.5, 112a.9, 114a.6, 114a.13,
 114b.13, 121a.2, 121a.7, 124a.4, 124a.6, 124b.9,
 124b.10, 127b.13, 150a.8, 150a.9, 151b.4, 157a.2,
 157a.3, 157a.9, 157a.13, 157b.1, 157b.4, 160b.2,
 160b.5, 177b.12, 179b.1, 179b.2, 179b.2, 179b.3,
 179b.6, 179b.13, 180a.1, 180b.7, 192a.10, 197b.7,
 203b.13,
 o.ursa 5b.6, 5b.7, 20b.11, 159b.8, 161a.10,
 171a.11, 183b.11, 189a.2
6. Var olmak, mevcut bulunmak
 o.a 7a.9, 8a.2, 15a.8, 18a.5, 28a.3, 30b.10, 36b.4,
 37a.10, 39a.11, 45a.6, 46b.12, 47b.9, 51a.12,
 55a.1, 55a.2, 63a.8, 67b.5, 71a.12, 72a.4,
 73a.10, 76b.12, 98a.11, 98b.1, 99a.10, 108b.7,
 110b.10, 113a.3, 123a.10, 127a.9, 127a.12,
 127a.13, 128a.7, 130a.10, 133b.9, 137a.13, 143b.9,
 147a.8, 158a.3, 158b.1, 158b.9, 160a.5, 161a.12,
 161a.13, 166a.5, 167b.10, 171a.10, 179b.8,
 180b.5, 161a.12, 161a.13, 166a.5, 167b.10,
 171a.10, 179b.8, 180b.5, 202b.7, 203b.7
 o.acağ 22a.1, 47a.12, 70b.12, 73a.6, 174a.12,
 o.an 4a.1, 8b.4, 10a.13, 62b.13, 78a.11, 108b.3,
 147a.13, 155b.10, 156a.11, 150a.13
 o.anlar 193a.6
 o.dığı 139b.12, 159a.2, 182a.8,
 o.đuđına 181a.12,
 o.đuđından 112a.5

- o.đuđını 209b.8
o.đuđınun 13b.9, 26b.6, 67b.6, 68b.8
o.madugına 181a.12
o.madun 168a.3
o.masa 137a.13
o.masaydı 21a.11
o.maya 38b.13, 47a.9, 54b.7, 54b.8, 56a.7, 137a.10,
138a.4, 191a.1
o.mayacak 37a.9, 41a.5, 41a.8
o.mayınca 159a.1
o.maz 143a.12, 181a.11, 182b.2, 196a.8
o.sa 13b.6, 21b.6, 52a.10, 58b.5 60b.7, 65b.11,
106a.3, 115b.9, 127b.12, 135b.1, 160b.10,
162a.5
o.up 18a.12, 18b.10, 21b.13, 159a.4
o.ur 8a.11, 22a.10, 22a.11, 22b.2, 27b.9, 30b.5,
45a.9, 46b.13, 51b.6, 54a.10, 57a.2, 62a.9,
68b.12, 72b.4, 100b.10, 104a.3, 112a.10, 112b.11,
113b.10, 115b.4, 115b.5, 117b.13, 136a.1,
136b.11, 137b.6, 143b.8, 143b.9, 145a.6, 146a.8,
150b.10, 157b.7, 161a.3, 179a.9, 181a.2, 185b.5,
196b.11, 197a.9, 197a.10, 197a.11, 199b.7
o.urdı 18a.3
o.urlar 199b.8
o.ursa 19a.3, 19a.7, 37a.9, 40b.1, 92a.7, 104a.11,
117b.13, 119a.3, 144a.3, 157a.12, 159b.6, 180b.6,
188b.8, 200b.2
7.vāki olmak, vuku bulmak
o.a 14b.2, 33a.1, 33b.6, 33b.7, 40b.4, 40b.7,
40b.9, 59a(1).2, 67a.11, 67a.11, 74a.4, 87a.5,
94b.11, 95b.5, 96b.3, 99a.1, 99a.8, 116a.4,
117a.5, 125a.10, 141a.11, 151a.1, 168a.5, 172b.3,
194b.9
o.acak 96a.3, 174b.9
o.acakdur 123b.7

o.alar 74a.6
 o.an 56b.8, 128b.9, 129a.4, 129b.10, 134b.9,
 135a.3, 135a.8
 o.dı 14a.2,
 o.duğundan 182a.11, 190b.1
 o.duklarından 149a.12
 o.sa 37a.1, 115b.12, 195a.2, 195a.3
 o.up 173a.3
 o.ur 13a.6, 13.b.12, 45a.7, 57a.1, 80b.5, 93a.2,
 93b.7, 94b.2, 94b.5, 94b.6, 99b.8, 103b.11,
 112a.12, 114b.12, 136b.6, 143b.13, 157b.12,
 158a.2, 162b.7, 174b.5, 177b.8, 192a.10, 195a.2,
 196a.1,
 o.ursa 18a.5, 20a.4, 20a.6, 20a.9, 22a.1, 71a.2,
 73a.6, 102b.10, 105b.13, 112a.7, 116a.4, 174b.1

8. bir haslet veya yeteneğe sahip bulunmak

o.a 4b.13, 5a.9, 5a.11, 12a.4, 15a.10, 69a.12,
 o.ana 15b.12,
 o.maya 5a.12, 5a.13
 o.ur 6a.11

9. tabii halinde bulunmek

o.a 12a.13, 14b.4, 72a.1
 o.up 166a.9
 o.ur 118b.2, 193a.7

10. uygun ve mümkün durumda bulunmak

o.a 23b.12, 24a.7, 34b.5, 153a.8, 183a.3
 o.maz 174b.9
 o.up 70b.4
 o.ur 34b.5

11. gerekmek, olmak

o.56a.12, 56b.12, 73a.5, 102b.6
 o.ur 41b.13,

12. bir özellikte bulunmak

o.a 44b.12, 44b.13
 o.an 73a.13

o.duğının 65a.12

o.maduk 100a.6, 186a.7, 122b.13,

o.ur 115a.1, 115a.2, 115a.7

13. teşekkül etmek, vücuda gelmek

o.a 56b.6, 58b.(1).13, 125a.10, 139a.1, 140a.12

o.sa 77a.8, 96a.3

o.up 115b.6

o.ur 70a.8, 88a.5, 109a.12, 112b.10, 112b.11,
124b.10, 129a.6

o.ursa 200b.3

14. imâl edilmek, yapılmak

o.a 58b.(1).10, 105a.1, 130b.1, 125a.11,

o.an158b.10,

o.mış 45a.13, 100b.2, 116a.3, 148a.3

15. zamanı gelmek, çatmak

o.a 195b.6, 198b.3, 199b.3

o.acak 60a.7, 68a.10

o.sa 133a.10

o.up 181b.3

o.ur 20a.3, 20a.4, 20a.5, 20a.6, 20a.7, 20a.8,
20a.9, 20a.10, 20a.12, 198a.12

o.ursa 20b.8

16. geçmek, zaman geçmiş olmak

o.a 75b.5, 123a.12, 183a.1, 192a.6

o.alalar 96a.3, 96a.4

o.sa 55a.11

o.ur 128a.13, 128b.10, 181b.4

o.ursa 52a.9

17. durmak, beklemek

o.a 198b.2

**18. çeşitli ekler ve kelimelerle bir arada,
değişik mana ve fonksiyona sahip gruplar
teşkil eder**

eyle ol-sa: o halde, öyle ise

o.3a.7, 4a.11, 4b.4, 5b.4, 5b.9, 6a.12, 13b.7,

15b.6, 46a.2, 72b.12, 74b.2, 87b.7, 87b.10,
 99a.6, 104a.9, 125a.12, 134b.2, 135b.3, 167a.12,
 173a.5, 178b.4, 179b.10, 182b.10, 190a.6,
 194b.10, 200b.1, 203b.13

ACAğ olursa: olacaksa, ise

o.5a.12, 5a.13, 5b.8, 18a.11, 18a.12, 18a.13,
 34b.2, 35a.11, 36a.4, 36b.11, 37a.3, 37b.12,
 40a.10, 41b.3, 48a.10, 51a.13, 53b.7, 53b.9,
 54a.5, 54a.7, 54b.4, 54b.8, 57b.10, 58b.9, 60a.7,
 60a.8, 69b.1, 70b.10, 70b.12, 73a.7, 86b.10,
 92b.3, 117a.6, 117b.11, 121b.2, 128a.3, 132a.5,
 138a.3, 141a.7, 148a.8, 150a.3, 158a.11, 158a.13,
 158b.4, 159a.3, 159a.11, 174a.12, 174b.9, 177a.8,
 179a.4, 179a.5, 179a.11, 180a.8, 182b.3, 183a.7,
 188b.10, 191a.5, 192b.1, 192b.5, 201b.11,
 201b.12, 201b.13

-mAyACAğ olursa: Olmayacaksa

o.18b.13, 39a.7, 41a.5, 41a.9, 44b.5, 54a.2, 57b.1,
 58a.13, 92b.2, 93a.8, 138a.10, 138a.11, 138b.1,
 141a.8, 141a.11, 158b.12, 169a.1, 169a.2, 169a.3,
 188b.11

-mAyACAğ olurlarsa:...- mayacaklarsa

o.190b.7

-mİş ola:-mAlI

o.90a.4, 90b.2, 94b.11, 162a.1, 164b.6, 166a.10,
 175b.10, 185a.4, 185a.7, 208a.7

-mİş ola: -mAlIdIr

o.45a.13, 87a.4, 90a.1, 93b.10, 94b.9, 101b.2,
 133b.10, 153b.8, 175b.10, 175b.12

-mİş ola: mİştIr

o.35a.10, 41a.10, 47b.12, 53a.1, 53a.11, 74a.7,
 75b.9, 76b.2, 77a.13, 89b.12, 93b.8, 94b.11,
 102a.11, 105a.12, 109a.4, 113a.13, 115b.7,
 116a.13, 117a.4, 123b.2, 125a.11, 151a.1,
 151a.13, 160a.4, 166a.7, 166a.9, 167b.11, 168a.3,

168a.6, 171a.6, 172a.5, 179a.3, 193b.8, 194b.1,
195a.10, 201b.1, 203a.10, 204b.11, 210a.13

-mAmİş ola:-mAmİştİr

o.203a.10

-mİş olsa:-mİşsa

o.95a.12

-mİş olursA:- mİşsa

o.125b.5, 192b.12, 204a.3

ola: +Dİr

o.5a.1, 42b.1, 43a.1, 44a.8, 46b.13, 50b.2, 50b.3,
51a.4, 77a.6, 89a.11, 93b.12, 103a.4, 125a.10,
151a.11, 166a.7, 167b.12, 168a.4, 192b.5, 192b.8,
193b.1, 196a.13, 196b.2, 203a.11

-mİş olur:+Dİr

o.12b.8, 13b.3

âciz ol-: gücü yetmemek

o.up 5a.4

o.ur 146b.3

âfet ol-: önlenmesi güç zorluk ortaya çıkmak

o.ur 192a.8, 192a.9

âfet pezîr ol-: felaketi, zorluğu kabul edecek halde
bulunmak

o.ub 118b.11

ağrı ol-: ağrımak, ağırlı halde bulunmak

o.d1 14a.3

o.ur 101a.2

aheste ol-: yavaş hareket etmek, yavaşlamak

o.a 153a.2

amîh ol-: karışmak, iç içe girmek

o.mış 66b.7

o.ur 18a.10, 169b.5

o.ursa 71a.8

āsān ol: kolaylaşmak, imkân dahiline girmek

o.a 93a.7, 128a.11

o.ur 88b.1

asāyış ol: temizlenmek, temiz halde bulunmak

o.a 188a.10

arı ol-: temizlenmek, temiz halde bulunmak

o.up 52a.9

‘arız ol-: ortaya çıkmak, hastalık belirlemek

o.a 55b.12, 55b.9, 128b.1, 128b.3, 146a.6, 182b.11,

o.acak 150a.3, 188b.10

o.an 33a.8, 33a.9, 33a.10, 47a.8, 50b.10, 51a.8,
51b.3, 51b.4, 53b.4, 57a.9, 57a.10, 79a.5,
83a.12, 90b.3, 125b.6, 125b.7, 129b.12, 143a.8,
145a.3, 145b.4, 147b.11, 151a.4, 154a.5, 155a.5,
155b.12, 156a.12, 156a.13, 156b.3, 156b.8,
156b.9, 156b.10, 156b.11, 159b.9, 166b.6, 167b.8,
169b.7, 170a.5, 170a.7, 170a.9, 170a.10, 170a.12,
174a.1, 174a.3, 175b.8, 176a.13, 191b.1, 191b.2,
191b.7, 191b.11, 191b.12, 194a.1, 196b.9, 201b.2,
201b.3

o.dı 3b.5

o.mış 53a.1, 76b.1, 93b.12, 116.13, 125a.11,
139a.3, 171a.6,

o.mışdur 58b.9, 183b.4

o.sa 23b.7, 26b.7, 55b.13, 95a.6, 125a.4, 148a.4,
172b.5, 189b.3

o.up 54a.3, 110b.1, 168a.6, 182b.5

o.ur 25b.12, 26a.4, 27b.11, 31b.10, 47b.1, 51a.8,
56b.11, 58b.5, 60b.2, 91b.13, 92b.12, 94b.8,
104b.6, 108b.12, 109b.2, 111b.9, 112b.9, 112b.13,
114a.2, 114a.5, 114b.2, 115a.8, 116b.4, 118b.5,
126a.11, 127b.7, 128b.5, 136b.7, 137b.4, 137b.7,
140a.1, 145b.5, 146a.2, 146a.4, 150a.6, 150a.12,
155b.7, 155b.8, 156a.2, 156a.2, 157a.1, 159b.11,
161b.2, 167a.1, 171a.4, 174a.2, 176b.2, 188a.5,
190a.10, 190b.2, 196b.11, 200b.4, 200b.5, 201a.6,
201a.7, 201b.7, 202b.4, 209a.5

‘arızî ol-: gelip geçici olmak sonradan çıkma

- o.ur 150b.10, 172b.5
 'azīm ol-: ağır geçmek, zor geçmek
 o.a 161b.10
 o.sa 39a.6
 o.ur 176a.4
 azrak ol-: az miktarda olmak, azca bulunmak
 o.ur 201b.12
 baḥṣ ol-: parça haline gelmek, parçalanmak
 o.ur 29a.6, 29a.9
 ba'īd ol-: uzakta bulunmak, uzaklaşmak
 o.a 28a.10
 o.ur 177a.13
 baḳıyye ol-: arıtmak, arta kalmak
 o.ursa 136b.8
 balgāmī ol-: balgam ihtive etmek
 o.ursa 165a.13
 bārid-i raṭb ol-: yaş ve soğuk tabiatlı ol-mak
 o.ur 77a.11
 bāṭıl ol--: boşa gitmek, kaybol-mak, bozulmak
 o.dugına 177a.10
 o.maz 11b.11
 o.mış 201b.1
 o.ur 11a.13, 11b.9, 25b.10, 65b.12, 95a.5, 124a.7,
 176b.12, 181b.2, 192b.2, 196a.10, 198a.13,
 202a.1, 202a.8
 o.ursa 45a.4
 beste ol-: kapanmak, bağlanmak
 o.ur 172b.12,
 beyān ol-: açıklamak söylemek
 o.sa 90b.6
 bī-derd ol-: dertsiz durumde bulunmak
 o.a 143b.9
 bī-elem ol-: dertsiz üzüntüsüz olmak
 o.maya 128a.12
 bī-tertīb ol-: düzensiz halde bulunmak

- o.ur 100a.9
 bī-ziyān ol-: zarar vermemek
 o.a 7a.7
 cāri ol-: geçerli halde bulunmak, cereyan etmek
 o.ur 202a.1
 cem⁶ ol-: birleşmek, toplanmak
 o.a 65a.13, 67b.6, 145a.8, 161a.8
 o.an 10b.1, 17b.6
 o.đuđı 7a.13
 o.sa 176b.9
 o.up 72b.7, 158a.11, 172b.4, 173a.7
 o.ur 27b.7, 68b.13, 130a.6, 159b.12, 165b.8,
 176b.7, 177a.4, 178a.1
 cerāḥat ol-: iltihaplanmak
 o.mış 115b.7
 o.up 166b.13
 o.ur 100b.9
 cūdā ol-: ayrılmak, ayrı kalmak
 o.ur 19b.12
 çāre ol-: hall olmak, hastalığa derman olmak
 o.maya 35a.4
 o.mazsa 149b.13

- o.mışlardur 2b.10
- durışmış ol-: tecrübe kazanmış, çalışmış olmak
- o.a 4b.13
- dürüst ol-: sağlıklı halde bulunmak
- o.maz 54a.2
- o.a 116a.10, 202b.5
- o.mamışdur 98a.9
- o.maz 98a.9
- o.up 12a.12
- düşvār ol-: güç hale gelmek
- o.ur 187a.9, 197b.7
- ekhel ol-: sürmeli hale gelmek, kararmak
- o.ur 67a.5, 67a.12, 67b.5
- emîn ol-: güvenmek, inanmak, rahat olmak
- o.a 22a.2, 105b.6
- o.alar 14a.12
- o.ur 181b.6
- eş 'al ol-: daha parlak, şu'leli, aydınlık olmak
- o.ur 67b.11
- eşedd ol-: şiddetli hale gelmek
- o.up 212a.13
- eşhe] ol-: mavi gözlü olmak
- o.ur 67b.10
- eyü ol-: iyileşmek, iyi gelmek
- o.a 170b.8, 183a.2
- fāsīd ol-: bozulmak, işe yaramaz hale gelmek
- o.mış 106a.11, 118b.9
- fāyide ol-: yarar sağlamak, iyileştirmek
- o.a 45b.1, 98a.5, 196b.8, 204b.10
- o.masa 116b.11
- o.maya 44b.4, 111a.1
- o.maz 124a.6
- füsürde ol-: donmak
- o.ur 92b.13
- gālib ol-: üstün gelmek, tesir altına almak

o.đuđınuđ 196a.3

o.mayacak 18b.12

o.mışdur 135a.10, 165b.3

o.sa 40b.10

o.up 176a.8

o.ur 176a.10

o.ursa 18b.12, 200b.7, 201a.8

ğalibrak ol-: tesiri, gücü biraz üstün olmak

o.sa 127b.2

ğalîz ol-: kalınlışmak, koyulaşmak

o.a 18b.8, 107a.9, 160b.13, 162b.10, 174b.8,

177a.1, 197a.12, 197b.4

o.acak 179a.4, 179a.11, 192b.1

o.an 179a.4, 192b.5, 192b.8

o.dığı 65b.5, 179a.2,

o.đuđından 198a.8

o.mış 179a.3

o.mışdur 192b.12

o.up 51a.3, 117b.12, 140b.6, 148a.12, 198b.1

o.ur 64a.2, 71b.1, 92a.4, 109b.11, 114a.10, 146b.3,

162a.9, 177a.7, 177a.12, 179a.1, 190a.13,

192a.13, 192b.1, 197a.5, 197a.10

o.ursa 8a.3, 192b.3

ğalîzrak ol-: koyuca hale gelmek

o.ur 192a.11

o.ursa 117b.11

ğark ol-: bir şeyin içine dalmış halde bulunmak

o.mışken 2a.5

o.mışları 2a.10

genşek ol-: geniş halde bulunmak

o.ur 94b.13

giçirek ol-: küçölmek, ufalmak

o.a 56a.10

giñ ol-: geniş halde bulunmak

o.a 170b.12

gıřiftār ol-: tutulmak, yakalanmak

o.mayalar 14b.6

göyünmiş ol-: yanmış durumda bulunmak

o.a 56a.7

güşāde ol-: açılmak

o.ur 31b.7

haberđār ol-: haberlenmek, haberi olmak

o.up 5a.1

hācet ol-: gerekmek, ihtiyaç haline gelmek

o.a 36a.12, 45a.1, 55b.9

o.an 205a.1, 205a.2

o.sa 52a.5

o.ur 74a.6

o.ursa 37a.13, 42b.7, 48b.5, 52a.6, 58a.3, 99a.5,
100a.2, 105b.1, 108a.10, 129a.6, 129a.8, 144a.11
159b.5

hādis ol-: meydana çıkmak, teşekkül etmek

o.an 209b.3

o.duğıla 202b.3

o.mışdur 78a.12

o.up 118b.6

o.ur 114a.4, 114a.8, 121a.5, 200a.12, 200b.3,
201b.6, 201b.11, 202b.2

hākikat ol-: gerçekleşmek

o.dı 66a.8

hal ol-: erimek, giderilmek

o.a 87a.1

o.maz 8a.12

hālī ol-: boş, تنها, uzak olmak

o.maya 182b.11,

o.maz 126a.12

o.up 180b.8

hāmīle ol-: gebe olmak

o.an 19a.2

harāb ol--: bozulmak, sıhhatına zarar verir hale gelmek

o.mamış 123b.2

o.maya 23b.7, 64b.2

o.maz 11b.11, 11b.13

o.up 121a.10

harāret ol-: ateşlenmek, ateş yükselmek

o.acak 117a.5

o.up 26a.12

harc ol-: birbirine karışmak

h.ur 133a.10

hāric ol-: bir şeyin dışında kalmak, ..den başka olmak

o.mış 193b.8

o.up 177a.12

hāşıl ol-: oluşmak, meydana gelmek

o.a 16b.4, 17b.2, 49a.8, 94a.4, 98b.8, 130a.3,
166b.6, 183b.6

o.acakdur 132a.8

o.an 17b.1, 38a.3, 127b.7, 143b.1, 163b.10,

o.maya 2b.5, 135b.5

o.maz 104a.7

o.mış 151a.13

o.mışıldı 17a.10

o.sa 13b.11

ḥatm ol-: bitmek, tükenmek, sona ermek

o.a 54a.1

o.mamışdur 190a.3

o.mış 168a.3

ḥayāt bahş ol-: hayat verici, sıhhat verici olmak

o.up 5a.8

ḥayil ol-: engellemek

o.a 64b.3

ḥāzır ol-: hazır halde bulunmak

o.maya 38a.4

o.ursa 34a.6, 43b.10, 49a.3, 120b.11

ḥazm ol-: sindirilmek, hazmedilmek

o.a 14b.5

o.maya 69b.7

o.mayınca 52a.8

o.mazdan 182a.8

o.sa 48b.2

o.up 203b.1

o.ur 7a.8

ḥelāş ol-: kurtulmak, iyileşmek

o.ur 19b.13

hem-reng ol-: aynı renge girmek

o.up 174a.12

hemvār ol-: düzgün halde bulunmak

o.a 185b.12

ḥicāb ol-: örtü meydana gelmek

o.ur 176b.11, 192a.6

ḥıyre ol-: kamaşmak, donuklaşmak

o.up 196a.8, 199b.3

ḥoş ol-: iyileşmek, sağlıklı olmak

o.ur 59a.2

ḥuşk ol-: kurulaşmak, rutubeti azalmak

o.a 36b.4, 170b.11,

o.acak 35a.11,

o.up 8b.9, 115a.2

- o.ur 88b.1, 115a.2
- ırak ol-: uzaklaşmak, uzakta bulunmak
o.a 12b.2, 149a.2, 192a.11
o.ur 14a.1
- ırakrak ol-: uzakça olmak
o.ur 160a.9
- idhāl ol-: girmek, dahil olmak
o.maya 16b.6
- ihtiyāt ol-: terbirli durumda bulunmak
o.mayaydı 178a.12
- illet ol-: hastalık meydana çıkmak
o.ur 172b.5
- imtilā ol-: dolmak, toplanmak
o.a 69b.8
- inkıṣār ol-: kırılmak, arızalanmak
o.mış 195a.3
- isti'dād ol-: eğilimli meyilli olmak
o.up 117b.5
- isti'māl ol-: kullanılmak
o.an 162a.6
o.dugı 12a.6
o.ur 86b.9
- istirḥa ol-: gevşeme
o.a 202a.7,
o.dugının 191b.8
o.ur 203a.1
- iṣtiḥā ol-: iştahı bulunmak
o.ursa 16b.12
- kāb(ı)ḡ ol-: tutulmak, vücutta peklik olmak
o.a 159b8
o.maya 145b.9
- kaḥf ol-: kafatası kemigi, dimağ kemigi olmak
o.ur 28a.7
- kāmīl ol-: olgunlaşmak, kemal bulmak
o.a 64a.6, 98a.2

katı ol-: ağırlaşmak, artmak

o.a 38a.13

o.acak 53b.9

kavī ol-: kuvvetlenmek, gücü artmak

o.a 35a.5, 75a.11, 198b.7

o.acak 34b.2, 36a.4, 54b.8, 128a.3, 201b.11

o.maya 103a.9

o.up 31b.9, 158b.3

o.ur 127b.12, 182b.1, 195b.9

kavīrak ol-: kuvvetlice olmak

o.a 72b.3

o.ur 195b.7

kemrek ol-: durumu kötüce olmak

o.ur 170b.10

kesād ol-: bozulmak

o.up 2b.10

kifāyet ol-: yetmek, yeterli durumda bulunmak

o.mazsa 95b.2

latīf ol-: iyi gelmek, iyi olmak

o.a 59a.1, 72a.3

o.ur 69a.1, 84a.5, 197a.6, 197a.11, 197a.13

o.ursa59a.2

lāyık ol-: yaraşmak, uygun düşmek

o.a 96b.8

lāzum ol-: gerekmek

o.ur 58b.7

lezc ol-: kayganlaşmak, çekilip uzamak

o.ur 188b.1

maḥfūz ol-: korunmak, saklanmak

o.a 15b.11

maḥlūṭ ol-: karışmak, katılmak

o.ursa 201a.4

maḥv ol-: yok olmak, çok hırpalanmak

o.ur 8b.10, 66a.11

maḥlūb ol-: değişmek, başka hale girmek

o.ur 19b.11

mālih ol-: tuzlanmak, tuzlu hale gelmek

o.sa 112a.13

ma'lūm ol-: bilinmek, tesbit edilmek

o.a 8a.4, 12b.10, 17b.11, 56b.9, 61b.12, 63a.11,
67a.1, 69a.3, 72a.12, 126a.9, 133a.3, 135b.7,
137b.3, 139b.10, 141b.12, 145b.12, 161a.4,
174a.11, 181b.10, 181b.13, 183a.9, 184a.9,
186b.5, 194a.8

o.dı 3b.1, 4b.4, 23b.4, 197a.2

o.mışdur 26b.3, 136a.2, 160b.7

o.ur 15a.9

o.ursa 54a.6

māni'ol-: engellemek, bırakmamak

o.acak 5b.4

o.ur 110b.6

maraz ol-: hastalık bulunmak

o.ur 201b.3

māyil ol-: yönelmek, yakın olmak, benzemek

o.a.96b.10, 96b.12, 111b.12, 202b.8

o.dugı 124a.7

o.ur 42a.4, 110b.5, 112a.13, 112b.11, 145b.8,
157a.11, 166b.11

o.ursa 18b.9

mecrūh ol-: yaralanmak, yara meydana gelmek

o.mış 102a.11

o.ur 118b.3, 145b.9

melūl ol-: mahzunlaşmak, üzülmek

o.mayalar 135b.9

men'ol-: engellemek (bkz. mani' ol)

o.a 49a.7

o.acak 121a.4

o.mayacak 58a.13

menfez ol-: delik, yarık meydana gelmek

o.ur 32a.10

- mergûb ol- : beğenilmek, rağbet edilmek
 o.up 2a.2
- mesdûd ol-: sed olmak, kapanmak
 o.ur 112b.2
- mestûr ol-: örtülmek, kapanmış olmak
 o.a 2a.12
- meşgûl ol-: uğraşmak, çalışmak
 o.a 12a.9, 32b.9, 73a.1
 o.alar 70a.2, 70a.7, 71a.1, 71a.5, 71a.7, 101b.8,
 114b.4, 119a.2, 123b.5, 128b.6, 128b.12, 134b.3,
 135a.10, 150a.4, 156a.11, 167a.13, 169b.11,
 184a.8, 190b.5
 o.maya 16b.3, 52a.9
 o.mayalar 3a.4
 o.salar 72a.8
 o.up 186b.12
- mevcûd ol: bulunmak, var olmak
 o.a 130a.7
 o.mazsa 180a.8
 o.ursa 35b.6, 53a.6, 119b.7
- miyâne ol-: kıvama gelmek
 o.ur 8a.6, 160a.13
- mûcib-i ihdas-ı maraz ol-: hastalık çıkmasına sebep
 olmak
 o.ur 14b.1
- muḥarra ol-: çok ısınmak
 o.a 152b.7
- muḥarriḳ ol-: tahrik etmek, yakmak
 o.maya 161a.6
 o.up 18b.5
- muḥkem ol-: sağlamlaşmak
 o.dı 186b.9
 o.up 181a.8
- muḥriḳ ol-: yakmak, yakıcı olmak
 o.acak 158b.4

- o.up 161b.2
muht̄ac ol-: ihtiyacı olmak, lüzüm hissetmek
o.mayalar 4b.1
muhtebis ol-: hapsolmak, sıkışmak
o.mış 210a.13
o.up 112b.2
o.ur 111a.10
muhtelif ol-: çeşitlenmek
o.mış 13b.3
o.sa 13b.3
muhterik ol-: yanmak, ısınmak
o.mış 111b.11
o.up 182b.7
mukarrer ol-: sabitleşmek, kararlı halde bulunmak
o.a 148b.6
o.düğünden 93a.8
o.ur 116b.3
mukaşşer ol-: soyulmak, soyulmuş bulunmak
o.a 105a.7
munşab ol-: karımak, kavuşmak
o.sa 201a.2
o.ur 118b.10
munzam ol-: düzenli hale gelmek
o.a 17a.5
muşallaṭ ol-: bulaşmak
o.maya 16a.1
o.ur 16a.3, 160b.7
mutaşarrıf ol-: sahiplenmek
o.a 15a.5
mutavaşşıṭ ol-: orta halde bulunmak
o.acak 201b.13
mu'tedil ol-: orta halli olmak
o.maya 12b.12
o.mayacak 54a.2
o.ur 65b.5, 68b.2, 192a.10

muttali' ol-: bilgilenmek, aydınlanmak

o.duklarından 3a.3

o.sa 5a.6

muttaşıl ol-: birleşmek, devam etmek

o.mamışdı 17a.9

o.mışdur 25b.6

o.up 127b.11

o.ur 26b.10, 200b.11, 167a.3, 177a.2

muvaḫıḫ ol-: uygun düşmek

o.a 15a.3, 15a.8, 40a.1

o.maya 15a.9

o.up 184a.8

muzaḫḫer ol-: kazanmak, üstün gelmek

o.ur 5b.9

muḫḫa ol-: et haline gelmek, ete dönüşmek

o.ur 19a.13

müctemi' ol-: toplanmak, birikmek

o.maz 176a.5

o.mış 167b.11

o.ur 96a.1 müdevver ol-: yuvarlak hale gelmek

o.dugına 21b.6

müfīd ol-: yarar sağlamak, fayda vermek

o.a 39b.7, 43b.13, 48b.13, 58b.(1).12, 92b.4,

97b.11, 101a.13, 134b.9, 163b.13, 198b.13

müfred ol-: basit halde bulunmak

o.sa 201a.3, 202a.8

mükedder ol-0 üzölmek, hastalanmak

o.ur 195b.3

mükelles ol-: yakılarak toz haline gelmek

o.mış 163a.8, 207a.10

mülākāt ol-: kavuşmak, ulaşmak

o.acagıdı 28a.13

o.up 28a.11

mülāzım ol-: gerekmek, ihtiyac, hasıl olmak; ortaya

koymak

- o.ur 154a.9
- müleyyin ol-: yumuşamak, ishal olmak
- o.sa 135b.1
- mültehim ol-: yapışmak, kaynaşmak
- o.mışdur 62a.12
- mümkün ol-: olabilir halde bulunmak
- o.a 161b.3
- o.maya 54b.7, 180a.10
- o.mayacak 57b.1, 141a.8, 141a.11
- o.mayaydı 96b.7
- o.mazsa 141a.10
- o.ursa 42a.7, 94a.10, 101a.10, 112a.4
- mümted ol-: uzamak, devam etmek
- o.a 151b.9
- mümteli ol-: mide dolgunluğuna sebep olmak, dolgunlaşmak
- o.a 146a.3, 152b.11, 198b.6
- o.mayalar 14a.12
- o.sa 182b.9
- o.ur 58b.6, 146a.1
- mümtezic ol-: içine girmek, kaynaşmak
- o.ur 114a.6
- mün' akid ol-: bağlanmak, düğümlenmek
- o.up 110b.7
- o.ur 196a.9
- münbāsiṭ ol-: yayılmak, genişlemek
- o.ür 167b.13
- müncemid ol-: soğumak, donmak
- o.mış 81b.13
- o.up 196a.9
- münfa'il ol-: tesir altında kalmak
- o.maya 26b.12
- o.up 27a.1
- münkalib ol-: değişmek
- o.düğünün 91a.1, 100a.7
- o.mış 100a.1

münkati' ol-: kesilmek, bitmek

o.a 156a.9

o.masa 134a.5

o.sa 133b.7

o.ur 167a.6, 200b.9

müntehā ol-: bitmek, sona ermek

o.ur 188b.12

mürekkeb ol-: birleşmek, birleşik olmak, birleşik halde
bulunmak

o.a 127b.1, 127b.3, 127b.4, 128b.13, 129a.1

o.ur 197a.8, 200b.10, 201a.4

o.ursa 200b.8

müreṭṭib ol-: rutubetlenmek, nemlenmek

o.ur 200b.6

o.ursa 200b.6

mürevvak ol-: süzülme, arınmak

o.a 58a.10

müseddes ol-: altıgen haline gelmek

o.sa 21b.7

müstakīm ol-: doğru olmak

o.đuđı 15b.2

müsteḥil ol-: dönmek, dönüşmek

o.mış 168a.6

o.ur 30a.13, 30b.12

müstevlī ol-: kaplamak, istila etmek

o.a 4a.13, 124b.1, 151b.8

o.acak 51a.13, 105b.13

o.maya 59b.4

o.mış 53a.11

o.mışdur 191a.7, 196a.7

o.sa 5a.3

o.up 116b.8, 121a.5, 151a.12, 170b.9, 190b.7

o.ur 11b.7, 16a.4, 24a.2, 75b.9, 111a.9, 114a.8,

145a.9, 169b.10

o.ursa 62b.10, 110b.11

müşevveş ol-: karışmak, birbirine girmek

o.sa 54a.4

o.up 184a.4

müşkil ol-: zorlaşmak, zorluk vermek

o.a 35a.2

o.acak 53b.7

o.ur 89a.4, 166b.9, 184a.5, 196a.10, 196b.7

müştağil ol-: yanmak, tutuşmak

o.maya 27a.1

müştemil ol-: sarmak, kavramak

o.maya 17a.1,

o.mışdur 61a.2

müsterek ol-: birleşik, birarada bulunmak

o.a 105b.3, 120a.7

o.duğı 156b.1

o.mışdur 32a.4

o.ur 64a.12, 171a.5

müte'affin ol-: kokuşup bozulmak

o.maduk 126b.5

o.mış 96b.4, 113a.13, 113b.1, 113b.3, 115a.7,
118a.1, 126b.8, 159b.11

o.mışıdı 112a.3

müte'azzir ol-: sakıncası, özü olmak

o.a 101a.9

müteğayir ol-: değişmek, başkalaşmak

o.duğını 156b.5, 165a.7

o.duğınun 196a.11

o.mışdur 174a.10

o.up 126a.13

o.ur 8a.4, 181a.9

mütehakkın ol-: hapsedilmiş, bekletilmiş

o.mışdur 155a.9

müteharrik ol-: kımıldamak

o.ur 181a.5

mütehayyir ol-: hayrete düşmek

- o.urlar 136b.11
- mütekarrîh ol-: yaralanmak, iltihaplanmak
- o.ur 118b.7
- mütekâşif ol-: yoğunlaşmak
- o.düğünün 197b.5
- mütekebbir ol-: kibirlenmek
- o.maya 5a.9
- mütek'erric ol-: küflenmek
- o.ur 177a.8, 177b.3
- mütemekkin ol-: yerleşmek, karar kılmak
- o.up 27a.8
- müterekkib ol-: birleşmek
- o.ur 126b.6
- müteşâ'id ol-: yükselmek, çıkmak
- o.a 41a.9, 146b.9
- o.acak 118b.13
- o.an 193a.12
- o.p 191a.7
- o.ur 34b.11, 51b.8, 89b.2, 113b.2, 114a.7, 128a.1, 133a.12, 193a.10
- mütevâtır ol-: sıklaşmak, hızlanmak
- o.a 45b.2
- o.sa 14b.7
- o.up 104b.12
- o.ur 72b.12, 100a.11, 108b.13
- müteveccih ol-: yönelmek, temayül etmek
- o.ur 42a.2
- mütevellid ol-: doğmak, hasıl olmak, ortaya çıkmak
sebebine dayanmak
- o.a 16a.10, 109b.11,
- o.an 33a.4, 33a.13, 47a.6, 52b.13, 53b.3, 56b.8,
- o.mış 47b.12, 48a.12, 134b.4, 150b.13
- o.up 26b.11, 52a.12
- o.ur 13a.9, 15b.13, 16a.2, 32a.11, 56b.10, 100a.11, 104b.13, 110a.4, 110b.5, 111a.8, 111b.11, 114a.1,

117b.3, 120b.3, 141a.4, 143b.2, 160a.10, 160a.12,
175b.13, 189a.3, 196b.6

müttesi'ol-: genişlemek

o.ur 118b.8

müzmin ol-: eskimek, iyici yerleşmek

o.a 161b.12

nāfi'ol-: fayda verme, yaramak

o.a 95b.11, 97b.3, 125b.2, 142a.9, 164b.1, 190b.13,
205b.9, 206b.6, 207b.7, 208a.9

nākış ol-: eksilmek

o.mış 125b.5, 152a.1

o.sa 13a.6

o.ur 27b.13

nā-mümkin ol-: gerçekleşme imkanı bulunmamak

o.ur 145a.5

nāzil ol- inmek, aşağıya inmek

o.an 78a.5

neşf ol-: suyu çekilmek

o.ur 170b.11

nevbet ol-: pişmek, kıvama gelmek

o.maz 133b.6

o.ur 133a.8

pāk ol-: temizlenmek, arınmak

o.a 108a.12, 123b.4, 150a.2, 198b.6,

o.ur 193b.10

pejmürde ol-: durumu bozulmak, perişanlamak

o.ur 66a.12

penhān ol-: gizlenmek, gizli kalmak

o.maz 178b.11

o.ur 178b.9, 178b.11, 178b.12, 179a.8,

o.mış 192b.12

perākende ol-: dağılmak parçalanmak

o.up 30b.1

o.ur 31a.2, 68b.11, 170b.1, 176a.6, 195b.5, 197a.7

perverde ol-: terbiye edilmek, isteğe uygu hale

getirecek muameleden geçirmek, bitki vb. terbiye
edilmek

o.mış 89b.12, 92b.5, 109a.4, 133b.10, 153b.1,
167b.3, 170a.1, 208a.4

peydā ol-: ortaya çıkmak, belirlemek

o.a 67a.7

o.ur 23b.1, 145b.13, 165b.9, 169b.11

peyveste ol-: ulaşmak, bitişmek

o.a 153a.3, 192b.4

o.maya 13a.4

o.sa 12b.1

o.up 151b.7, 151b.12

o.ur 155a.8, 193b.5

pinhān ol-: (bkz. penhan ol)

o.ur 66a.2

puhte ol-: pişmek, olgunlaşmak

o.ur 30a.13, 161a.1

rāhat ol-: rahatlamak, istirahat etmek

o.a 133a.7, 189b.12

o.alar 17a.1

raķiķ ol-: incelmek, ince halde bulanmak

o.a 40b.7, 152b.13, 162b.5

o.aydı 28b.1

o.ııardı 28b.1

o.up 18b.9, 114b.13

o.ur 60a.1

o.ursa 8a.3

rāzı ol-: kabul etmek

o.madılar 104b.1

renc ol-: ağrımak, sıkıntı çekmek

o.sa 13b.4

rencı ol-: sıkıntılı hastalığı bulunmak

o.ur 13b.4

revā ol-: uygun düşmek

o.a 73a.11

- o.maya 188a.2
o.sa 188a.1
revān ol-: akmak, yürümek
o.a 124a.10
o.acak 9a.8
o.up 146a.6
o.ur 150b.9
şadıkū'l-kavl ol-: sözünde durmak, sözünde doğru olmak
o.u 5a.2
şāfī ol-: saf halde bulunmak
o.a 67b.7, 112b.6, 182b.12, 183a.2
o.maya 67b.2
o.maz 68b.13
o.ur 67b.9, 68b.10, 157b.7, 160a.6, 180b.10
safrāvī ol-: safraya ait bulunmak
o.ursa 101a.3, 165b.1
saḥīh ol-: doğru gerçek olmak
o.maya 13a.1
o.up 2a.10
saḥīhū'l-mizāc ol-: dürüst karektere sahip olmak
o.up 14a.11
sākīt ol-: düşmek, azalmak
o.a 5b.8, 39a.12
o.ur 10b.5, 167a.5
sākin ol-: durulmak, şiddetini kaybetmek, iyileşmek
o.a 48b.2, 51b.1, 53b.5, 75a.11, 106a.1, 108a.11,
141b.3, 167a.11, 190b.6
o.mayacak 39a.7, 44b.5, 158b.12
o.up 136a.4, 168a.4
o.ur 60b.3, 131a.6, 166b.13
şavāb ol-: yaramak, iyi gelmek
o.a 57b.3, 57b.8, 184b.11, 189b.9
sehl ol-: kolaylaşmak, kolay geçmek
o.a 131b.2
o.ur 167a.7

- selāmet ol-: kurtulmak, sıhhatli durumda bulunmak
 o.a 61b.1
 o.up 50b.13, 181b.5
- seri'ü'l-hazm ol-: hazmı kolay olmak
 o.a 7a.7
- sevdāvi ol--: sevdıyla ilgili bulunmak
 o.ursa 165b.1
- seyelān ol-: akmak, yürümek
 o.a 161b.3
 o.duğın 80a.12
 o.up 136a.5, 154a.8, 156a.10, 175b.12, 178a.7
 o.ur 158a.1
- şovuk ol-: ateşi düşmek, soğumak
 o.ur 68a.5
- şulb ol-: katılaşmak
 o.sa 140b.6
 o.ur 68a.6
- süst ol-: gevşemek, kırıklık hissetmek, halsizlik
 meydana gelmek
 o.ur 6a.2, 26a.4, 116b.5
- şāhid ol-: tanıklık etmek
 o.a 173a.6
- şifā ol-: iyileşmek, düzelmek
 o.a 41b.5, 56b.7, 92b.10, 93b.3, 109b.7, 112a.7,
 114b.11
- şikeste ol-: kırılmak, üzülmek
 o.up 27a.3, 27a.6
- şiyāf ol-: göz damlası olmak
 o.duğu 88a.10
- ta'allük ol-: ilgisi bulunmak
 o.an 194b.12
- tābi' ol-: uymak, tesiri altına girmek
 o.a 48a.13
 o.up 14a.5
 o.ur 13a.9, 58b.7

ta'biye ol-: tertiplemek, hazırlamak

o.mışdur 27a.13

tağayyür ol-: başkalaşmak, değişmek

o.a 196a.5

o.düğünün 165a.8

o.mış 160a.4

o.up 195b.13

tağyîr ol-: değişmek, (bkz. tağayyür ol)

o.maz 11b.13

o.mazsa 183a.11

o.up 174a.9

o.ur 57b.7

taḥkîk ol-: araştırılmak

o.mışdur 140b.1

taḥlîl ol-: çözülmek, dağılıp hallolmak

o.düğünden 194b.8, 195b.2

o.maduk 114b.1

o.maya 112a.5, 161b.13

o.mayacak 92b.2

o.maz 111a.10, 133a.11, 135b.11

o.up 176a.10

o.ur 21b.13, 114a.4, 133b.7

taḥlîl-pezir ol-: çözülebilir olmak

o.mayacak 93a.8, 138a.10

o.mışur 60a.4

tamām ol-: tamamlanmak, bitmek

o.a 31b.10

ṭariḳa ol-: bir yol, usul üzerinde bulunmak

o.ursa 192b.9

ṭarraḳ ol-: darca olmak, hacmı küçük olmak

o.ur 72b.10

taṣarruf ol-: idare ile kullanma, sahip olmak

o.maz 93a.2

o.ur 22a.2

taṣvîl ol-: bir şeyin su ile yıkanarak arındırılması

- o.acağını 210b.5
 o.mış 150b.5
 tebāh ol-: kokmak, bozulmak
 o.a 123b.1
 o.mış 123b.12
 tekerrüc ol-: kirlenmek, paslanmak
 o.duğının 177b.1
 telyīn ol-: yumuşamak
 o.a 41a.12
 o.ıca 135b.2
 tendürüst ol-: sıhhatli olmak
 o.maz 4b.2
 ter ol-: terlemek, hararetlenmek
 o.a 16a.7, 151b.12
 o.mış 67a.10
 o.ur 166b.12
 o.ursa 69b.3
 teşennüc ol-: buruşmak
 o.a 202a.5
 o.duğındandır 194b.5
 o.ur 94b.12
 teskīn ol-: sakinleşmek, durulmak
 o.mamış 34b.11
 o.masa 133b.3
 tevcīh ol-: yönelmek
 o.ursa 15b.6
 teveḷlūd ol-: doğmak, çıkmak
 o.mış 74a.7
 o.mışdır 65a.7
 tīre ol-: karalaşmak, bulanıklaşmak
 o.a 143b.10
 tīz ol-: keskinleşmek, sıklaşmak
 o.up 182b.1
 o.ur 59b.12
 'ufūnet ol-: kokmak, koku yayılmak

o.a 13b.2

ʿufūnet-pezīr ol-: koku verici olmak

o.đuđı 117b.4

ʿusr ol-: zorluk vermek, sıkıntılı olmak

o.ursa 59a.13

ʿusru'l-bevl ol-: sidik tutulmak, sidiği zor yapmak

o.dı 13b.10

o.ur 13b.7

uzadu ol-: uzamak, devam etmek

o.ur 135b.3

üstüvār ol-: sağlamlaşmak

o.up 66b.10

vācib ol-: mutlaka yapılması gerekmek

o.a 12b.3

o.an 16b.3

o.dı 24a.6

o.mış 12b.8

vākiʿ ol-: meydana gelmek, vuku bulmak

o.a 151b.7, 156a.2

o.dı 104b.1

o.sa 136a.7

o.up 176b.1

o.ur 2a.9, 14a.1, 45a.3, 49a.11, 100a.8, 113a.9,
121a.9, 128a.7, 128b.1, 135b.6, 136b.10, 141b.8,
150a.11, 154a.7, 162a.12, 166b.8, 169b.8, 175b.9,
177b.7, 177b.10, 177b.12, 180b.7, 188a.4, 190b.1,
192a.2, 197a.8, 198b.8, 199b.4, 202b.2

o.ursa 189b.2

vakt ol-: zamanı gelmek

o.a 145a.7

o.ur 6a.11, 47b.1, 59b.9, 59b.10, 59b.12, 75b.7,
60a.3, 93a.13, 93b.5, 93b.6, 98a.10, 100b.9,
100b.9, 100b.10, 109a.1, 109b.2, 109b.13,
113a.12, 113a.13, 116b.6, 121a.3, 121a.5, 121a.7,
140a.2, 143b.11, 151a.7, 172b.12, 190a.9, 192a.4,

- 194b.12, 196b.5, 197b.13, 198a.1, 202b.13
vāsi' ol-: genişlemek
o.up 31a.1
yābis ol-: kurumak, kuruluk hasıl olmak
o.a 193b.2
o.acaḳ 41b.3
o.mış 108b.2, 193b.4
yakın ol-: yakında bulunmak, yakınlaşmak
o.a 149a.2, 192a.12
yegrek ol-: daha iyi gelmek, daha iyi halde bulunmak
o.a 15a.13, 57b.10, 174b.12
yeksān ol-: yıkılmak, kötüleşmek
o.a 12a.11
o.ursa 182a.3
yeyni ol-: hafif halde bulunmak
o.ur 49a.12, 68a.7
yoğun ol-: sıkı halde bulunmak, kalınlaşmak
o.maya 115b.10
o.maz 118b.2
o.up 102b.9
o.ur 118b.3
yubūset ol-: kurulaşmak, nemi gitmek
o.a 52b.5
o.an 193b.6
yumru yumru ol-: yuvarlak halde şişler oluşmak
o.ur 92a.5
yumiş ol-: yıkanmak, temizlenmek
o.a 108a.9, 167b.3
zāhir ol-: açığa çıkmak belirlemek, gözükmek
o.a 14a.5, 46a.13, 58b.10, 58b(1).1, 73b.4, 83b.12,
122a.6, 139b.5, 147b.2, 166b.9, 188b.8
o.acak 99b.12
o.đuđı 139a.1
o.đuđıuđ 131b.3
o.maya 71b.5, 179b.10

o.maz 68a.5

o.mışdur 140a.7

o.mışıldı 196a.12

o.sa 51b.9

o.ur 9a.4, 13a.8, 113a.10, 3a.11, 19b.2, 26b.6,
29a.7, 29a.10, 47a.10, 59b.10, 100b.6, 103b.13,
117b.5, 117b.10, 127b.2, 137b.9, 137b.12, 157a.5,
157a.8, 162a.4, 166b.9, 179b.4, 181a.7, 188b.13,
196a.5, 196b.10, 197a.4, 208a.4

o.ursa 134b.5

zahm ol-: yara teşekkül etmek

o.mış 117a.4

zahmet ol-: zorluk olmak

o.maya 93a.9

o.sa 36b.10

za'îf ol-: güçsüzleşmek, kuvveti azalmak, zayıflamak

o.a 58a.6, 198b.6

o.acağ 37a.2, 40a.10, 201b.12

o.duğına 186a.6

o.duğınun 191b.9, 203a.9

o.maya 129a.3

o.mış 204a.3

o.up 128a.2, 199b.8, 203a.12

o.ur 10b.4, 20b.3, 72a.13, 72b.6, 114a.1, 199b.3,
200b.10

o.ursa 20b.2

zarûret ol-: gerekmek

o.mayınca 75b.8

zâyi' ol-: kaybolmak, ortadan kalkmak

o.maya 129b.12

o.mışlardur 2b.7

o.ur 190b.8

zâyil ol-: bitmek, ortadan kalkmak, azalmak

o.a 35a.1, 80b.2, 117a.7, 134a.11, 139b.1, 162b.10,
171b.4, 171b.5, 189b.3, 202b.10

o.dı 104b.5, 169a.9, 184b.2
 o.duğına 135b.2
 o.masa 134a.13, 134b.2
 o.maya 37a.7, 45b.12
 o.mayacak 138a.11, 168b.13, 169a.3,
 o.mayup 72a.1
 o.maz 59b.13
 o.mış 194b.1, 195a.1
 o.sa 14a.10, 59a.11, 127b.9
 o.up 20b.9
 o.ur 14a.10, 25b.12, 59b.10, 59b.12, 127b.9,
 128b.2, 128b.9, 135b.6, 136a.3, 136a.6, 202a.6,
 202b.3

zebūn ol-: güçsüzleşmek, gücü tükenmek

o.ur 42a.1

zıkr ol-: anılmak, söylenmek

o.a 151a.4,

o.an 89b.8, 124b.13

o.asıdur 22a.13

o.dı 108a.13

o.dıdı 26a.8, 39a.10, 42a.8, 46a.5, 60b.11,
 100a.13, 103a.10, 108b.4, 111a.5, 134a.1, 134b.1,
 144a.7, 150b.1, 154b.11, 159a.10, 159a.13,
 181a.10, 192a.7

o.ısar 70b.7, 111b.8

o.ısardur 71b.12, 141b.10

o.mışdur 45b.10, 53a.9, 70a.4, 109a.5, 167b.1,
 175a.13, 198a.3

ziyāde ol-: artmak, fazlalaşmak

o.a 28a.6, 34a.9, 39b.1, 48b.1, 50a.10, 67b.11,
 106a.6, 127a.10, 170b.8

o.an 100b.1

o.maya 108a.11

o.maz 181b.4

o.mazsa 100a.9

o.sa 16a.2, 17b.5

o.up 115b.6, 162b.2, 198b.4

o.ur 28a.7, 57a.3, 68b.2, 101a.4, 112b.1, 117b.8,
133a.9, 133a.13, 161b.1, 171a.2, 181b.1

o.ursa 45a.4, 53b.11, 113a.4, 116a.8, 130a.12

olın- (اُولِنَ): olunmak, edilmek, yapılmak (bkz. olun)

o.sa 28a.7

kesb olın-: edinmiş olmak, çalışmak

o.a 18b.7

olmak (اُولِيَ): olmak, belli bir durumda bulunmak veya
duruma girmek

o.22a.4, 35b.13, 36a.1, 40a.3, 47a.2, 54a.4,
129b.4, 132a.9, 173a.6

o.dur 34a.1, 35b.12, 40a.4, 40a.5, 41b.10, 49a.11,
102b.9, 125a.3, 126b.2, 127a.7, 156a.3, 183b.6,
192a.1

o. ınun 6b.6

'arız olmak: hastalık belirlemek, ortaya çıkmak

o.dur 47a.13

cem' olmak: toplanmak, biraraya gelmek

o.içün 27b.4

def' olmak: giderilmek, atmak

o.ından 10b.12

hal olmak: erimek, giderilmek

o.dan 8a.8, 9a.10, 11b.5

hāşıl olmak: vücuda gelmek, teşekkül etmek

o.içün 21b.12

helāk olmak: yok olmak

o.ınun 6a.3

huşk olmak: kurumak, rutubeti gitmek

o.dur 49a.10, 104b.11

kābız olmak: tutulmak, peklik olmak

o.89b.4

karasağı olmak: siyahlaşmaya başlamak, karaca olmak

o.dur 46a.10

māyil olmak: eğilimli olmak, yönelmek

o.dur 126a.13

meşğūl olmak: uğraşmak, çaba sarfetmek

o.148a.6

muhtelif olmak: çeşitlenmek

o.dan 13b.5

muttaşil olmak: bitişmek, ardınca gelmek

o.dan 200b.9

mülākāt olmak: ulaşmış bulunmak, kavuşmak

o.28a.12

o.1 73b.8

mütefāvit olmak: farklı halde bulunmak

o.dur 41b.11

mütevātır olmak: sıklaşmak, hızlanmak

o.dur 125a.6

perākende olmak: bölünmüş halde bulunmak

o.1nün 31a.2

raķik olmak: incelemek

o.dur 34a.3

revān olmak: akışkan halde bulunmak, akmak

o.1ndan 10b.13

seri' olmak: hızlanmış bulunmak

o.36a.1

seyelān olmak: akmak, akar halde bulunmak

o.1nı 80b.7

süst olmak: kırıklık olmak, gevşemek

o.dur 40a.3

tağayyūr olmak: değişmek, başkalaşmak

o.200b.3

o.dur 191b.12

tağyīr olmak: değişmek (bkz. tağayyūr olmak)

o.46a.10

tuhme olmak: mide dolgunluğu meydana gelmek

o.dan 14a.13

unutsağū olmak: unutkanlaşmak

o.dur 41b.9

yābis olmak: kurumak, kuruluk, belirmek

o.dur 34a.2

zāhir olmak: acığa çıkmak, belirmek

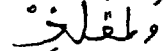
o.a 184a.7

o.dur 40a.5

zāyil olmak: ortadan kalkmak, bitmek

o.60a.4, 167a.10

o.a 167a.7

olmaklıK(): bulunma, bir duruma girme

o.da 20a.2

o.i 20a.5, 20a.9, 20a.10, 73b.3, 134a.10, 166a.6,

166a.8, 195a.10

o.11a 13a.7, 118b.6, 202a.1

o.1ndandur 176b.13

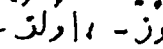
o.1nuḡ 11a.4, 134a.11, 196a.2

olmamak (): bir hal üzere bulunmamak, tahakkuk etmemek

o.51b.2

o.dan 96b.5

o.dur 34a.3

olun(): olunmak, edilmek, yapılmak (bkz. olun)

o.a 71b.13

o.ca 143a.6

beyān olun-: açıklanmak

o.a 30b.8

idrāk olun-: anlaşılma

o.ur 29b.5

ihtiyāc olun-: gerek duymak

o.ur 15b.8

isti'māl olun-: kullanılmak

o.ur 82b.5

muhtāc olun-: ihtiyaçlı durumda bulunmak

o.duḡı 4b.9

taḡrīr olun-: karar kılınmak

o.d1 24a.12

zikr olun*:söylenmek, ifade edilmek

o.a 12a.6, 97b.8, 155a.4, 165a.11, 166a.8, 191a.5

o.d1 11a.6, 19a.11, 23a.2, 25b.3, 26a.2, 29a.3,
36b.9, 40a.12, 53a.13, 95a.13, 140a.11, 143b.10,
158a.4, 181a.1, 190a.8, 203a.8

o.mışdur 196a.4

o.ur 75b.11, 106a.5

on (ع) : on, on sayısı

o.19b.4, 20a.7, 34a.8, 38b.4, 42b.12, 45b.6, 45b.8,
46b.7, 46b.9, 46b.10, 48a.7, 48b.11, 48b.12,
54a.11, 54a.12, 54b.2, 54b.4, 54b.5, 54b.6,
56b.1, 59a.6, 59b.5, 61a.2, 90b.7, 99b.8,
101b.13, 102a.4, 103a.11, 106b.1, 111b.3, 111b.6,
131a.7, 131a.8, 131a.13, 131b.7, 133a.1, 133a.2,
147b.8, 150b.6, 154a.3, 154b.6, 156a.13, 163a.6,
163b.7, 168a.13, 175a.3, 185a.2, 186a.6, 186a.11,
186b.1, 205a.3, 205a.3, 205b.4, 205b.9, 207b.13,
208a.5, 208a.8, 208b.3, 210a.9

o.dur 103b.1, 107a.1, 108a.2, 119b.8, 163a.7

biş on: beş on tane

o.59a(1).6

on altı: on altı

o.dur 107b.2, 194a.2

on altıncı: on altıncı, on altıncı sıra

o.33a.13, 56b.7, 91a.10, 110b.2, 194a.8

on beş: on beş (bkz.on biş)

o.38a.6, 48b.13, 54b.4

on beşinci: on beşinci, onbeşinci sıra

o.33a.12, 53b.2, 91a.9, 110a.3, 194a.7

on bir: on bir, on bir sayısı

o.181a.1, 191a.11

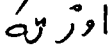
o.dür 24a.12, 142b.12, 200a.8

on birinci: on birinci, on birinci sıra

o.33a.8, 51a.7, 91a.5, 104b.5, 126a.5, 155a.5,

- 181a.5, 191b.10, 194a.6, 200a.11, 205a.1
- on biş: on beş (bkz. on beş)
- o. 59a.(1).9, 105a.8, 130b.7, 154b.3
- o.dür 107a.6
- on dördüncü: on dördüncü, on dördüncü sıra
- o. 33a.11, 52b.12, 91a.8, 109b.8, 194a.7
- on iki: on iki
- o.38a.11, 12, 42a.12, 54a.12, 103b.6, 111b.2,
142b.5, 168b.4, 185a.12, 206b.3, 210a.4, 210b.2,
210.b.13
- on ikinci: on ikinci, on ikinci sırada
- o.33a.9, 51b.9, 91a.6, 126a.6, 155b.6, 194a.7
- on sekizinci: on sekizinci, on sekizinci sıra
- o.33b.2, 58b.3, 91a.12, 111b.8,
- on tokuzuncu: on dokuzuncu, on dokuzuncu sıra
- o.33b.3, 59a.11, 91a.13, 112a.8
- on üç: on üç
- o. 38a.12, 125b.7,
o.dür 125b.7, 164a.12
- on üçüncü: on üçüncü, on üçüncü sırada
- o.33a.10, 52a.11, 91a.7, 109a.8, 126a.7, 155b.12,
194a.7
- on yedi: on yedi
- o.dür 142a.9
- on yedinci: on yedinci, on yedinci sıra
- o.33b.1, 57a.8, 91a.11, 111a.7
- onar (اَوْنَرْ): on on olacak şekilde
- o.102a.13
- onuncu (اَوْنُجْ): onuncu, onuncu sırada
- o.33a.7, 50b.9, 61a.13, 89a.9, 91a.4, 103b.9,
126a.4, 156b.11, 169b.7, 181a.5, 191b.9, 194a.6,
200a.11, 203a.9
- onul- (اَوْنُلْ): şifa bulmak, yara kapanmak
- o.dur 84b.8
- o.1cak98b.6

o.ur 113a.11

orta (): orta, beyn, vasat, ara

o.29b.13, 31a.5, 103b.12, 165a.3

o.dağı 29a.11, 29a.13, 29b.8,

o.dan 176a.2

o.sı 32a.4, 192b.5

o.sıla 192a.5

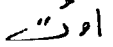
o.sımlı 178b.3,4

o.sına 22b.5

o.sında 8b.6, 15a.7, 16a.8, 16a.10, 24b.10, 26a.1,
27a.13, 28a.3, 30b.4, 30b.10, 32a.13, 46a.3,
48b.3, 62a.10, 63a.7, 63a.8, 63a.13, 65a.4,
65a.5, 65a.9, 65b.6, 65b.8, 103b.13, 117b.6,
119b.13, 124a.5, 127b.12, 134a.2, 146a.5,
148b.13, 159b.12, 161a.7, 176a.1, 176b.8,
176b.11, 177b.1, 178a.3, 179b.1, 179b.2, 179b.3,
179b.4, 179b.6, 179b.13, 180a.1, 180a.10, 180b.7,
192a.6

o.sındadur 64b.12

o.sından 22b.4, 92b.4, 164b.12, 180b.9, 192b.6,
200b.11

ot (): ot, ilaç haline getirilmiş çeşitli bitkiler

o. 61a.12, 89a.1, 102b.5, 147b.5, 147b.9, 190a.1

o.ı 88b.4, 111a.6

o.ıla 89a.8, 147b.5,

o.lar 74a.1, 89a.2, 89a.5, 95b.4, 97a.4, 115b.11,
145b.2, 145b.11, 186b.6

o.lara 89a.5, 90b.1, 144a.11

o.lardan 58b.(1).8

o.lardur 73b.12

o.ları 55b.7, 59a.7, 97b.3, 90b.12, 141b.11,
191b.10

o.larıla 140a.8

o.ların 61a.11

o.larına 76b.5

o.larını 88a.2, 205a.2

o.larının 61a.9, 73b.4, 85a.12, 87a.2

çörek otı: çörek ve ekmek pişirilirken, üzerine serpilene siyah, küçük habbe, habbetü's-sevda ve bu daneleri veren ot

o.43b.7, 47b.5, 185a.11

o.nı 112a.4

semiz otı: semizotı, etli, mayhoş yaprakları sebze ve salata olarak kullanılan bitki ve yaprakları

o.161b.7

turağ otı: turak otu, raziyane, rezane

o.43b.3, 54b.3, 203b.3

o.la 47a.4, 136b.13

o.nı 41a.2, 44b.3, 57a.12

turağ otı suyu: turak otu suyu

o.la 45a.10, 114b.6

turağ otı yağı: turak otundan çıkarılan yağ

o.la 53a.5

o.na 50a.3

o.nı 44b.2, 53a.11

oturuş- (اَوْتُرُشْ -): oturmak, yerleşmek

o.a 31a.8, 31a.12

otur- (اَوْتُرْ، اَوْتُرْ-): oturmak, yerleşmek

o.a 88b.12, 122b.11, 166b.11, 187a.2, 187a.5, 187a.13, 189b.11, 195a.5, 203b.1

o.acak 129b.4

o.alar 183a.5

o.dı 169a.7, 188a.12

o.maz 169b.4

o.up 41a.6

oturmak (اَوْتُرْ مَكَفْ): oturmak, yerleşmek

o.89b.9, 173b.1, 203b.6, 204b.13

o.dan 33b.9

oturuş- (اَوْتُرُشْ -): oturmak, yerleşmek

o.a 85b.8

- otuz (اَوْتُوز): otuz, otuz sayısı
 o.11,b.12, 20a.3, 38a.4, 38a.8, 38a.9, 38a.11,
 38b.3, 38b.10, 48b.9, 54b.13, 59b.5, 131a.8
- otuz altı: otuz altı
 o.168b.4
- otuz birinci: otuz birinci sırada
 o.91b.12
- otuz biş: otuz beş
 o.20a.4
- otuz iki: otuz iki
 o.90b.5, 92a.2, 164a.3
- otuz ikinci: otuz ikinci
 o.91b.13, 125a.1
- otuzuncı: otuzuncu, otuzuncu sıra
 o. 91b.11, 120b.13, 124b.8
- ov-(اَوَّل): ovmak, sıgamak, okşamak
 o.a 189b.3
 o.alar 37b.2, 55b.4, 56a.12, 86a.10, 112a.4,
 132b.9, 139b.6, 153a.13, 158a.10, 162b.8
 o.mayınca 109a.11
 o.salar 57b.8
 o.up 38a.2, 55b.7
- ovıl-(اَوَّل): ovulmak, sığanmak
 o.mış 79a.13
- ovmak (اَوَك): sığama, masaj yapma
 o.41a.4, 57b.8
- oyluk (اَوَّلَق): bacağın kalçadan dize kadar olan kısmı,
 uyluk
 o.31b.3
 o.lara 31b.7
- oyna-(اَوِيَز): hareket etmek
 o.yup 47a.10
- oyna T- (اَوِيَز): oynatmak, kımıldatmak
 o.a 141b.4, 149b.6

-ö-

öd (^ءأ)öd, öd kesesi, merurê; safra

ö.1eri 98a.3

antuk ödi: sırtlan ödü

ö.171b.6

cānavār ödi: yırtıcı hayvan, kurt ödü

ö.dür 74b.5

ef'i ödi(n): engerek yılanı ödü

ö.i 186b.3

geçi ödi(n): keçi ödü

ö.i 140b.5

giçi ödi: keçi ödü

ö.le 140a.9

hōrūs ödi(n): horoz ödü

ö.i 185b.4

keklik ödi: keklik ödü

ö.186a.3

kerkes ödi: akbaba ödü

ö.171b.13

kerkes ödi(n): bkz. kerkes ödi

ö.i 98a.2

kirpi ödi: kirpi ödü

ö.le 98a.2

kurt ödi: kurt ödü

ö. 185b.3

rahme ödi: akbaba ödü

ö.172a.2

sığır ödi(n): sığır ödü

ö.204a.9

ö.i 185b.5

sırtlan ödi: sırtlan ödü

ö.185b.3

şebüt ödi: sırtlan ödü

ö.186a.2

turna ödi: turna kuşu ödü

ö.171b.6, 171b.9, 186a.2

'uḳḳāb ödi: karakuş, kartal ödü

ö.186a.2

yaban keçisi ödi: yaban keçisi ödü

ö.171b.9, 186a.2

ög (اُول): akıl, bellek

ö.inde 25b.13

öğrenmek (اَلْكِرْنَل): öğrenmek, bilgi edinmek

ö.3a.7

ögül-(اُكُل): öğülmek yüceltilmek

ö.mişdür 69b.6

öksürmek (اَلْكُورَن): öksürmek, öksürük

ö.189b.2

ö.den 189a.13

öksürük (اَلْكُورَن): öksürme, ciğerlerdeki havanın solnum organlarının kasılması sonucu ağızdan gürültüyle çıkması

ö.186b.10

öküş (اَلْكُشَن): çok fazla

ö.dür 24b.3

öl-(اُول): ölmek, ölüm

ö.12a.5

öldür-(اُولْدُر): 1. öldürmek, hayatına son vermek

ö.ür 81b.9, 83b.5

2. zararsız hale getirmek, tesirini tüketmek, bitirmek

ö.e 168a.9

ö.ür 76b.11, 77a.3, 121b.11

ölü (اُولُو): ölü, ceset

ö.20b.13

ölüm (اَلْمَلَم): hayatın bitişi, ölme

ö.e 4a.2

'ömr (اَلْعَمْر): ömür, yaşama süresi

'ö.40a.9, 46a.12, 54a.5

ön (اَوَّل): ön, ilk, ön cephe

ö.de 1b.6

ö.inde 26b.3, 44a.2, 99a.11, 169a.7, 178a.1

ö.indedür 65b.6

ö.inden 22b.8, 26b.6, 65a.11

ö.indeki 27a.10

ö.ine 34a.7, 66a.3, 148b.7

öndin (اَوَّلِيْن, اَوَّلِيْن): ilk önce, önceden, daha önce

ö.60b.9, 70b.8, 85a.7, 174b.7, 182a.9, 198b.11

ördek (اَرْدَك): ördek

semiz ördek tiridi: genç, bakımlı ördek etiyle yapılan
sulu yemek

ö.52a.2

ördek yağı: ördekten elde edilen yağ

ö.145a.13

ört- (اَوْرَز, اَوْرَز): örtmek, üstünü kapatmak

ö.e 61b.7

ö.eler 85b.9, 123b.10

ö.emez 180b.11

ö.er 19b.3, 101a.6, 140a.3, 140a.4, 180b.3, 181b.1,

ö.mez 174b.6

ö.mişdür 24a.9, 28a.1, 66b.4, 66b.9

örtin- (اَوْرِيْز): kapanmak, örtünmek

ö.e 37a.6

örtmek (اَوْرَمَلَك): kapatmak

ö.132a.4

örtül- (اَوْرَمَلَك): kapatılmak, kaplamak

ö.mişdür 28b.13, 63b.10, 63b.11

ö.ür 195b.5

örül- (اَوْرُل): örgü yapılmak

ö.miş 143a.10

ö.ür 113b.9

örümcek (اَوْرَمَلَك, اَوْرَمَلَك): örümcek

örümcek ağı(n): örümcek evi, örümcek yuvası

ö.65a.6

ö.a 62a.6

ö.1 92a.8

öyken (): akciğer, göğüs kafesini sağlı sollu iki parça halinde dolduran temel solunum organı

koyun öykeni: koyun akciğeri

ö.ni 202b.9

öyle (): öğlen vakti, öğle

ö.170b.7.1

ö,ye 209a.7

öyle issisi(n): öğlen sıcağı

ö.de 171a.2

öz (): iç, bir şeyin içi

ö.ini 44b.9

‘ö_zr (): kusur, eksiklik

ö.den 95a.11

-p-

pā (پاک)

p..184b.5,

pādiṣāh (پادشاه): padiṣah hükümdar

p.5b.3

p.a 5b.5

p.dur 2a.1,

p.1dur 24b.3

p.lar 4a.11

p.lara 4b.5

p.uy 2a.7

pāk (پاک): temiz, arık halis

pāk eyle-: temizlemek, arıtmak

p.r 7b.7, 10b.2, 58b(1).11

pāk iT-: temizlemek, arıtmak (bkz. pak eyle)

p.e 121b.13, 141b.8

p.e1er 12a.3, 47b.3, 69b.13, 102b.6, 113b.3,

156a.6, 184b.5, 186b.13, 191a.6,

p.er 10a.3, 10b.7, 76a.1, 82a.10, 84b.1

p.ür 70a.7, 135a.6, 176b.3, 202a.11

pākidiçi (پاک‌دچی): temizleyici

p.162b.4

p.dür 81a.6

pāk itmek (پاک‌اند): temizlemek

p.116b.1

p.dür 69b.9

pāk ol-: temizlenmiş olmak

p.a 51a.1, 108a.12, 123b.4, 150a.2, 198b.6

p.ur 193b.10,

pākize-hūy (پاکیزه‌فوی): temiz huylu

p.5a.2,

palūne (پالونه): süzek, süzgüç

p. 25a.2, 25a.3, 25a.8, 32b.5

p.ye 32b.2

pālūze (پَالُوْزَه): saf hale getirilmiş, süzölmüş

p.59a.8

pambuk (پَامْبُوك): pamuk (Bkz. panbuk)

p.117a.10

p.1 36b.6

p.11a 117a.11

panbuk (پَانْبُوك): pamuk (bkz. pambuk)

p.94a.7, 122b.9, 124a.12, 124b.2, 132a.7, 183b.13

p.dan 189b.7

p.1 124a.13, 124b.3, 138a.13, 144a.10, 184a.1,
188a.8

p.11a 124b.3, 149b.4, 184a.3, 189b.8, 190b.13,

pāre (پَارِه): parça, bölük

p.23a.2, 23a.3, 23.7, 23a.8, 23a.11, 23a.12,
24a.11, 30b.9, 86b.5, 86b.10, 171a.12, 185b.11

p.cuqları 132a.5

p.den 23b.6

p.dür 21b.10, 23b.4, 31b.8,

p.lerden 23a.8

p.leri 117a.8

p.si 19b.1, 30b.9, 30b.11, 188b.5

pāre pāre: parça parça

p.dür 30a.10

pārsī (پَارْسِي): parsa ait, İran'a ait

p.107b.12

pās (پَاش): madenlerin rutubet yüzünden bağladıkları

kir

p.1 164a.1

pāsübani (پَاسُبَانِي): bekçi, bekçilik

p.dür 24b.6

pāyiçe (پَایِچِه): koyun, keçi, sığır ayağından yapılan
yemek, paça

p.51a.2

pāyüz (پَایُز): sonbahar, güz

p.üñ 16a.7

- pejmürde (پَیْمُورْدَه): dağınık gevşek, eski
p.66a.12, 172b.11, 173a.2
- peliyve (پَیْلَیْه): fitil haline getirmek
p.yüp 122a.11
- penhān (پَیْنِهَان):
penhān eylemeklik: gizlemek
p.i 179a.5
penhān ol-: gizlenmek, görünmemek
p.maz 178b.11
p.ur 178b.9, 178b.11, 178b.12, 179a.8
- perākende (پَرَاکَنْدَه): az az, parça parça
p.193b.5
perākende eyle-: parçalamak, az az ayırmak
p.r 7a.13, 27b.6
perākende iT-: (bkz. perakende eyle)
p.üp 188b.5
perākende ol-: parçalanmak, azar azar ayrılmak
p.a 22b.11, 37a.6
p.mış 192b.12,
p.up 30b.1
p.ur 31a.2, 68b.11, 170b.1, 176a.6, 195b.5, 197a.7
perākende olmak: parçalanmış, bölünmüş halde bulunmak
p.inuğ 31a.2
- perde (پَرْدَه): perde, örtü, iki şeyi birbirinden ayıran zor
p.24b.12, 25a.12, 61b.7, 142a.1, 146a.12,
p.den 25a.1, 25a.11, 26a.8
p.nüğ 24b.10, 24b.11
- perdecik (پَرْدَکِک): ince örtü
p.123a.2
- perhîz (پَرِهَیْز): sağlığı korumak ve düzeltmek amacıyla uygulanan beslenme düzeni, diyet
p.lere 184a.7
p.lerile 162b.10
perhîz eyle-: sağlığı bozacak şeyleri yemekten çekinmek

veya bir düzene sokmak

p.ye 145b.10

perhîz iT-: (bkz. perhiz eyle-)

p.eler 41a.13, 89b.2, 129a.11, 129b.3, 145b.1,
199b.7

p.medüğinden 190b.4

p.üp 165b.13, 197b.2

perhîzler iT-: çokça perhiz yapmak

p.üp 134a.3

perhîz itdür-: perhiz yaptırmak, hastayı zararlı yiyecek
ve içeceklerden men etmek

p.eler 120b.5, 146b.8

perhîz itmek: perhiz yapma

p.129b.8

perkar (پَرَكَار): pergel

p.un 63a.7 (پَرَكَارِ دَر)

perverde^{perverde} iT-: bitki, ot, ateş, veya güneşte ısıtılıp
aydalanacak hale getirilmek, ıslah edilmek

p.eler 153b.6, 163b.12

p.erlerse 174b.13

p.üp 103b.8, 202b.10, 205a.9, 208b.5

perverde ol-: ıslah edilmek (bkz. perverde eyle)

p.mış 89b.11, 92b.5, 109a.4, 133b.10, 153b.1,
167b.2, 170a.1, 208a.4

helile-yi perverde: ıslah edilmiş helile, helile
perverdesi

96b.10

ısfihân-ı perverde: Isfihan perverdesi

p.147b.7

tûtiyâ-yı perverde: perverde edilmiş tutiya

p.32b.12, 154b.10, 156a.8

pes (پَس): 1. bu durumda şimdi

p.2a.3, 3b.1, 4a.2, 11a.13, 11b.5, 13b.9, 20b.2,
21a.5, 23b.4, 26b.2, 128b.7, 188a.10

2.öyleyse, şu halde

- p.4b.4, 5b.9, 15b.10, 18b.6, 24a.6, 28a.7, 31b.12,
46a.1, 72b.12, 88a.6, 162b.3
- peydā (پَیْدَا): açık, meydanda görünen
p.dur 30a.10
- peydā eyle-: açığa çıkarmak, ortaya koymak
p.r 10b.11
- peydā ol-: ortaya çıkmak, oluşmak
p.a 67a.7,
p.ur 23b.1, 145b.13, 165b.9, 169b.11
- peygamber (نَبِیِّمُ): Allah (c.c)'ın elçisi
p.3b.3, 3b.12
p.i 1b.3
p.idür 1b.5
- peynir (پَیْنِیر): maya ile katılaştırılarak sütten yapılan
bir besin maddesi
p.16a.3, 19a.3, 120b.5
- peyvend (پَیْوِند): bağ, kavuşmak
p.lerden 21b.11
p.lerün 21b.13
- peyveste (پَیْوِستِه): 1. ulaşmış, bitişik
p.12b.1, 13a.3, 26b.13, 117b.3
- 2. daima**
p.18a.1, 25b.10, 27a.2
p.109a.2, 155a.8
- peyveste ol-: ulaşmak, bitişmek
p.a 153a.3, 192b.3
p.maya 13a.3
p.sa 12b.1
p.up 151b.11
p.ur 155a.8, 193b.5
- pezīr (پَیْزِیر):
tahlīl pezīr: tahlil eden, tahlil edici
p.60a.4, 198b.3
- pinhan (پِنْهَان):
pinhan ol: gizlenmek

p.ur 66a.2

pir (پير): ihtiya, yaşlı kimse

p.lerde 114a.6, 143b.2, 177b.7, 197b.7, 203b.12

p.lere 114a.5, 173a.2

p.lerün 68a.11, 114a.6

piş- (پيش): pişmek

p.e 59a(1).7

polad (پولاد):

polad pası: çelik pası

p.164a.1

puhte (پخته):

puhte ol-: pişmek

p.ur 30a.12 161a.1

puhte olmaklık: pişme hali

p.1nuñ 134a.11

pul (پول): bazı meyvelerin üzerine yapışık olarak

bulunan, biçim ve yapıca basit yaprakçılar

p.123a.2

kamış pulı: kamış bitkisi pulu

p.nı 123a.3, 123a.4

-R-

radi (رَادِع): maddenin bur uzuvdan diğesine dökülmesini
önleyecek nesne; mesela, kalbden koltuk
altına geçmesine mani olmak için verilen gül
yağı, taze kişniş suyu gibi

r.7a.2, 129b.12, 130a.3, 130a.9, 138a.3, 144b.7,

r.dür 80b.13, 132b.2

radiya'llahu anhu (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ): Allah (c.c) ondan
razi olsun

r.4a.6

rağbet (رَغْبَت): iyi kabul edilme, kabul görme

r.2a.1

rağbet bul-: iyi muamele görmek

r.duğına 2b.11

rāhat (رَاهَت):

rāhat iT-: sıkıntısız durumda bulunmak

r.üp 129b.8

rāhat ol-: sıkıntısız kedersiz olma

r.a 133a.7, 189b.12

r.alar 17a.1

rāhat olmak: sıkıntısız, kedersiz durumda bulunmak

r.dur 34a.1

rahim (رَحِيم): döllyatağı

r.17b.11

r.de 18a.3, 19a.1, 19a.4

r.den 18a.4

r.i 17b.11

r.lerinün 136b.10

rahm (رَحْم): döllyatağı (bkz. rahim)

r.18a.3

r.e 19b.10, 19b.13

r.i 19b.11

r.inde 17b.9

r.inden 20b.4

r.ine 6b.5

r.ün 18a.6, 18a.7, 18a.9

rahme (رَحْمَةً):

rahme ödi: kartal ödü

r.172a.2

rahmetu'llahi 'aleyh (رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ): Allah (c.c)'ın selamı onun
üzerine olsun

r.179a.13, 184a.10, 186b.2,

raķik (رَقِيقٌ): cıvık, ince, sığ olmayan

r.58a.10, 71a.7, 100b.11, 140a.11, 143a.6, 148b.1,
162b.6, 162b.9, 165b.9, 167a.4, 180b.10

r.dür 18b.4, 74a.8, 140a.6, 140a.7

raķik eyle-: inceltmek

r.r 7a.12, 8a.3

raķik iT-: (bkz. rakik eyle)

r.e 147b.3

raķik ol: incelmek, sığlaşmak

r.a 40b.7, 152b.13, 162b.5

r.aydı 28b.1

r.up 18b.9, 114b.13

r.ur 60a.1, 180a.13

r.ursa 8a.3

raķik olmak: incelmiş hale girmek

r.34a.3

raķıklık (رَقِيقَلِيكٌ): incelik

r.1 160a.2

rāmil (رَامِلٌ): ciltte oluşan pürüzleri, lacalığı
gideren, parlaklaştıran ilaç

r.10a.5

rāst (رَاسِتٌ): doğru

r.dur 25a.4

rāst iT-: doğrultmak

r.üp 100a.12

rāst tut-: doğru, düzgün tutmak

r.a 66a.6

r.alar 28b.4

rāst-gūy (رَاسْتُ كُوِي): doğru sözlü, doğru söyleyen

r.5a.2,

rasuht (رَاسُحْتُ, رَاسُحْتُ): hizab, rastık, boya, kına

r.97a.9, 103a.12, 106b.1, 107b.1, 110b.10, 111b.3,

120a.4, 131a.1, 134a.9, 138b.9, 139a.4, 140a.8, 142a.4,

142b.5, 144b.3, 144b.8, 144b.12, 147a.10, 147b.12, 154a.12,

154b.5, 154b.8, 162b.11, 175a.7, 175a.10, 186a.11, 205b.11,

206a.2, 206a.11, 207b.10, 208b.8, 209b.8, 210a.9, 210b.7,

211a.7, 211a.12

ra'se (رَاشِة): titreme, titreyiş

r.26a.6,

rāṭūṭis (رَاطُوطِيس): irilik, büyüklük

r.104b.7

rāyih (رَایِی): güzel koku verici, koku saçıcı

r.dür 6b.11

rāyiḥā (رَایِیَا): koku

r.27b.8, 27b.10, 182b.2

r.dan 50b.11

r.lar 52a.12

r.larda 56a.8, 59a51).1

r.lardan 33a.10, 52b.1

r.larıla 152a.7

r.nun 182b.1

rayihalu (رَایِیَالُو): kokulu

r. 15a.2, 50a.10, 78a.9, 121a.6

rāzı (رَاضِی):

rāzı ol-: kabullenmek, kabul etmek

r.madılar, 104b.1

rāziyane (رَازِیَانِه): rezene, durak otu; maydanozgillerden

yaklaşık bir metre boyunda, çiçekleri sarı,

yaprakları iplik biçimli, kokusu güzel,

meyveleri yiyecek ve içeceklerde kullanılan,

hekimlikte bilhassa gaz söktürücü olarak

kullanılan çok yıllık ot

rāziyāne dibi: rezene kökü

r.46b.6

rāziyāne dibi kabı: rezene kökü kabuğ

r.48b.6

rāziyāne şuyı(n): rezene suyu, rezene usaresi

r.87b.5, 89b.13

r.dur 74b.5

r.la 42b.4, 48a.9, 88b.2, 89b.11, 90a.13, 111b.5,
142b.7, 171b.8, 171b.12, 172a.1, 173b.12,
184b.13, 186a.4, 186a.12 204a.9, 204b.9, 208b.4,
210b.5

r.nı 199a.9

r.nuñ 90a.13

rāziyane tohmı: rezene tohumu

r.41a.7, 45b.3, 90a.10, 185a.9

r.la 52a.1

r.n+Ø47b.6

rebi' (ربيع):

rebi' faşlı: ilkbahar mevsimi

r.nda 88a.12

r.nuñ 88a.13, 88b.2

red' (رد):

red' iT-: reddetmek, geri vermek

r.er 77b.10

refāde (رفادة): yaraların üzerine konulan bez, kampres
(bkz. rifade)

r.yile 187a.6

remed (رمد): göz ağrısı, göz ağrması

r.126a.12, 126b.1, 127a.7, 128a.9, 128a.13,
128b.11, 134a.13, 135b.11, 135b.12, 135b.13,
150a.3, 150b.1, 150b.5

r.de 129a.4

r.e 131a.4

r.i 168a.5

r.ile 128b.1, 171a.4

r.ün 134b.8

- remed-i balgami (رمد بلغمي): balgamli, çapaklı göz ağrısı
r.127a.12,1
- remed-i sevdāvi: sevdıyla gelen göz ağrısı
r.127a.10
- remed-i yābis (رمد يابس): kara göz ağrısı
r.135a.4
- renc (رنج): ağrı, sızı, zahmetli hastalık
r.20b.9, 134a.4
r.e 5a.4
r.ini 72a.8
- renc ol-: hastalanmak
r.sa 13b.4
- renci ol-: sıkıntılı eziyetli olmak
r.ur 13b.4
- rencur (رنجور): sıkıntılı, hasta; dertli
r.12a.5, 20b.2
- renk (رنگ): renk
r.65b.1, 67a.9
r.i 42a.4, 46a.10, 57b.7, 66b.13, 67a.1, 67a.5,
67a.7, 157b.7, 183a.1, 183a.2
r.inde 65a.12, 183a.3
r.ini 30b.2, 65b.2, 164b.7, 173a.4
r.lerde 65b.1
r.ün 67a.7
- rengin (رنگين):
rengin iT: renklendirmek, renkli yapmak
r.er 164b.1
- renklü (رنگلو): renkli, rek özelliği olan
r.19a.7, 19a.9, 36a.2, 40a.6, 85b.4
- reşāş-ı muhriḳ (رصاص محرق): yanmış kalay
r.209b.12
- re'siye-i a'za (رئسیه اعضا): orḡanların başı
r.24b.1
- resm (رسم): şekil, resim, tarz, yol, üslup
r.4b.6, 88a.7

- r.dür 22a.9, 43a.4
 r.e 8a.1, 22b.2, 22b.6, 22b.13, 46a.2, 66a.12, 86b.4, 98b.2, 99b.11, 123b.7
 r.edür 11a.13, 63b.6
 r.inde 27b.3, 32b.5, 63a.7, 65a.4, 124a.2
 resûl (رَسُول): kendisine vahiy gelmiş kişi peygamber
 r.3a9
 resûllık (رَسُولِي): peygamberlik
 k.1b.5
 re'sûn-neml (رَأْسُ النَّمْلِ): karınca başı
 r.174a.8
 r.dür 174a.11, 174a.12
 re'sûz-zübâb (رَأْسُ الزُّبَابِ): sinek başı
 r.174b.1
 revā (رَوَا): yakışır, uygun, yerinde
 r.dur 56b.4, 149a.4
 revā ol-: uygun olmak
 r.a 73a.11
 r.maya 188a.2
 r.sa 188a.1
 revān (رَوَّان): revān idici: akıcı
 r.dür 7b.7
 revān ol-: akmak, akıcı olmak
 r.a 124a.10
 r.acak 9a.8
 r.up 146a.6
 r.ur 150b.9
 revan: olmak: akmak, akıcı halde bulunmak
 r.indan 10b.13
 reyhān (رَيْحَان): reyhan, fesleğen
 r.59a(1).1
 r.ıla 209b.7
 ribāt (رِبَاط): bağ, sinir
 r.larıla 62b.1

ribb-i süs (رَبِّ سُوْس): bir bitki, meyan, meyan kökü,
meyan kökü suyu

r.105a.9, 171b.7

ribb-i süsen (رَبِّ سُوْسَن): susam usaresinin
koyulaştırılmış hali

r.158b.8

rifāde (رِفَادَة): yaraların üzerine konan bez, kampres
(bkz. refade)

r.175a.1, 203a.5

r.1er 170a.2

r.1erini 189b.5

r.nün 175a.2

r.yile 169b.5, 174b.8, 176b.4, 203a.3

rīh (رِيح): yel, ağrı; romatizma

r.i 147a.1

r.126b.10, 126b.13

rīhī (رِيحِي): romatizmalı, ağrılı

r.48a.11 71a.12, 114a.7

r.dür 114a.3

riş (رِيْش): yara

r.e 100a.2, 108b.2

r.i 100a.1

r.si 157b.7

rivāyet (رِوَايَة): hikaye edilen bir haber, söz veya
hadise

r.dür 4a.5

rivāyet eyle-: söylemek, anlatmak, hikaye etmek

r.meye 5a.7

rivāyet iT-: rivayet eyle

r.düğümüz 117b.8

rivāyet-i ahar (رِوَايَة اٰخَر): başka bir rivayet,
anlatım

r.3b.13

riyazet (رِيَاظَة): perhiz yapma nefsi kırma

r.89a.13, 170b.7, 171a.2

riyāzet eylemek: perhiz yapmak

r.den 117b.2

riyāzet iT-: (bkz. riyazet eylemek)

r.erler 164b.12

rub' (رُبْع): dörtte bir, bir şeyin dörtte biri

r.209a.11

r.1 210b.8, 210b.11

ruc'at (رُجْعَت):

ruc'at iT-: dönmek, geri dönmek

r.er 193a.11

ruḡān (رُغَان):

ruḡan-1 benefşe: menekşe yağı

r.yle 95b.6

ruh (رُوح): 1. ruh, cam, nefes, canlılık, his

r.5a.9

r.1 197a.6

2. hıltlarla beraber olan buhar

r.29b.3

r.1 82b.12

r.un 9b.10, 9.11, 9.12, 198a.3

rūḥ-1 bāşıra (رُوحٌ بَاصِرٌ): görme gücü, görme hissi

r.67a.3, 67b.7, 195b.7, 196b.11, 197a.1, 197a.4,
197a.9, 198a.13

r.dur 67a.3

r.nun 177b.6, 195b.8, 195b.9, 197a.3, 198a.6,

198a.11, 198b.2, 199b.2

r.s1 68b.9, 69a.1

r.ya 191b.2, 196b.9, 197b.13

rūḥ-efzāy (رُوحٌ أَفْزَاي): kuha tazelik, canlılık katmak

r.5a.8

rūḥ-1 ḥassās (رُوحٌ حَسَّاسٌ): hislerin, duyguların can,
kuvveti

r.a 29a.5

rūḥ-1 ḥayvānī (رُوحٌ حَيَوَانِي): hayvanların ruhu

r.9b.5

- rūḥ-ı muḥarrik (رُوحٌ مُحَرِّكٌ): ruhu harekete geçiren
r.e 29a.8
- rūḥ-ı nefsanī (رُوحٌ نَفْسَانِي): nefsin ruhu
r.30a.12
- ruşen (رُوشَن): parlak, ıslıklı, aydınlık
r.63a.8, 64a.4, 64b.2, 68b.6, 89a.12, 180b.10,
197a.2, 195a.7
- rūşen iT-: aydınlatmak, parlatmak
r.er 77a.6, 85a.3
- rūşenlik (رُوشَنَلِک): aydınlık, parlaklık
r.i 24b.6
r.ini 67b.2
r.inün 25b.5
- ruşinā (رُوشِنَا):
altun rūşināsı: altın cilası
r.106b.11
- ruşinālık (رُوشِنَالِک): parlaklık
r.63b.1
- ruşināy (رُوشِنَاي): dinlendirici göz merhemi
r.97a.4, 97b.8, 141b.7, 152b.1, 153a.9, 155b.5
r.a 119a.4, 125a.1, 161b.13
r.1 155b.11, 207b.7
- ruṭubat (رُطُوبَات): yaşlık, ıslaklık
r.dur 63b.4
- ruṭubet (رُطُوبَت): yaşlık, ıslaklık (bkz. rutubat)
r.8a.10, 8b.12, 11a.3, 11b.7, 40b.5, 41b.10, 49b.2,
63a.3, 64a.7, 66a.10, 68a.9, 71a.2, 71a.7, 78b.6,
96b.5, 115a.11, 116b.7, 116b.9, 129a.13, 160a.10,
166a.11, 170b.10, 171a.3, 172a.11, 172b.6,
173a.9, 173b.2, 176a.3, 176b.9, 177a.2, 177a.7,
177a.10, 177a.11, 180b.7, 194b.8, 195b.1, 196a.13,
196a.7, 196a.13, 197b.5, 197b.9, 198a.7, 199b.5,
200b.7, 202b.1
r.den 7b.6, 61b.9, 96b.4, 102b.12, 105a.1, 109a.2,
115a.7, 118b.3, 159b.11, 165b.8, 168a.5, 200b.12,

203a.12

r.dür 92a.4, 176b.7

r.e 63a.4, 63a.5, 63a.6, 64a.4

r.i 8b.9, 8b.13, 63b.11, 64a.12, 67a.10, 70a.8,
70b.1, 71b.7, 85a.4, 107b.11, 114a.6, 117b.3,
136a.5, 154a.8, 156a.10, 177b.11, 192a.1, 193b.4,
193b.13, 196b.2, 197b.6

r.ile 193a.13

r.inden 104a.4, 198a.7

r.ini 156b.6, 159b.2, 188b.12, 198a.11, 207a.5

r.ler 117b.2, 119a.1, 194b.8, 195a.10, 209a.4

r.lerden 158a.1

r.leri 7b.7, 8b.6, 9a.12, 10a.13, 64b.4, 74a.3,
75b.4, 75b.12, 76a.12, 76b.2, 78b.2, 81a.3,
83b.1, 83b.6, 84b.7, 116a.11, 125a.5, 128b.7,
129b.12, 134a.7, 136b.4, 152a.2, 152a.10,
157b.13, 160b.4, 161b.3, 169b.12, 182a.13,
195a.3, 195a.8, 195a.10, 198a.13

r.lerile 65b.6

r.lerine 123b.11

r.lerini 82b.4, 84a.3

r.lerinin 64a.3, 80a.12, 182b.6

r.lerün 68a.2, 95a.5, 98b.4, 134a.10, 195a.5

r.ün 62b.4, 63a.9, 96b.8, 97a.5, 126b.1, 172b.10,
177a.5, 177b.1, 180b.10, 193a.3, 193a.13

rut̤ub̤et-i aṣli (رُطْبَتِ أَصْلِي): esas, kendinden olan
rutubet, yaşlık

r.166a.2, 166a.8

rut̤ub̤et-i beyziyye (رُطْبَتِ بَيْضِيَّة): gözün beyaz
tabakası

r. 63a.10, 64a.13, 67b.8, 166a.5, 166a.6, 170b.6,
170b.9, 172a.5, 172b.13, 175b.12, 176a.8-9,
176b.12, 178a.7, 179a.1, 179a.2, 196a.9

r.de 191a.12, 191b.11, 191b.12, 192a.2

r.nün 62a.5, 63a.12-13, 65b.13, 67a.12-13, 176b.13,

179a.11, 192a.5, 193b.9

r.ye 66a.1, 176a.1, 178a.6, 193a.10

r.yi 190a.13

ruṭūbet-i būraḳi (رُطُوبَتِ بُرَاقِي): bir hastalık adı

r.102 b.13

ruṭūbet-i celīdiyye (رُطُوبَتِ جَلِيدِيَّة): gözdeki
tabakanın adı

r.62b.4, 62b.13, 67b.8, 198a.1

r.den 62b.8, 63b.2

r. 62b.8, 63b.2

r.nün 62a.6-7, 63a.10, 64a.6-7, 64a.9, 64a.10,
64a.12, 64b.1, 67b.1, 67b.2, 176a.9, 194a.9,
194a.2, 194a.10, 195b.4, 200a.12-13

r.ye 62b.10, 62b.11, 63b.2, 65b.10, 176a.2

r.yi 62b.6

r.yile 63a.12, 65a.9, 191b.1, 194a.1

ruṭūbet-i ḡarīb (رُطُوبَتِ غَرِيب): tuhaf, sayılacak
nem yaşıllık

r.177b.11

ruṭūbet-i zücāciyye (رُطُوبَتِ زُجَاجِيَّة): gözün saydam
tabakası

r.64a.8

r.dendür 63a.9

d.dendür 63a.9

r.nün 65a.2, 200a.7, 200a.8

ruṭūbetuhā (رُطُوبَتُهَا): onun rutubeti

r.194a.7, 200a.10

ruzkörlik (رُوزْ كُورَلِك): gündüz körü, sadece gece
gören yarı kör, donuk gören

r.ün 191b.4

ruzigar (رُوزِ كَار): yel, rüzgar; tarz

r.umda 169a.6

rūsūb (رُوسُوب): tortu, sıvı dibindeki çöküntü

r.6a.6

-s-

sa'ādet (سَعَادَت): mutluluk, bahtiyarlık; mübareklik

s.leri 4a.12

sa'ādetlü (سَعَادَتْلُو): kutlu şahsiyet sahibi, ihsan edici

s.2a.7

sā'at (سَاعَت): bir tam günün yirmi dörtte biri kadar olan zaman; zaman, an

s.35b.2, 35b.3, 45b.7, 49a.12, 58b(1).2, 90a.13, 98a.5, 99b.113, 105b.8, 111a.5, 140b.3, 143b.5, 188a.6, 199a.10

s.de 18a.8, 99b.11

şabāḥ (صَبَاح): sabah, gündüzün ilk saatleri

s.36b.2, 38a.13, 47b.4, 48b.9, 49a.3, 50a.9, 50a.12, 59(a)1.3, 96b.10, 103a.6, 108b.5, 129b.5, 145b.9, 147a.4, 162b.9

s.dan 209a.7

sabit-i kūrā (ثَابِتٌ قُرْء): gözbebeğinin sabitleşmesi

s.44a.8

şabr (صَبْر): sabır, dayanmak, katlanmak

s.1n1 187b.6

şabr eyle: beklemek, katlanmak

s.14b.5

şabr iT-: (bkz. şabr eyle)

s.e 188a.12

şabr itmek: beklemek şabr etmek

s.110a.13

sabr (صَبْر): sokatra adasında çıkan, sarı şabr da denilen ve özü hekimlikte kullanılan, kökleri idrar verici ve terletici bir bitki

s.42b.2, 43a.13, 46b.10, 48b.11, 54b.13, 56a.13, 55b.5, 83a.112, 90a.8, 92b.6, 97a.8, 101a.13, 102a.7, 104b.3, 106b.2, 107a.3, 107b.5, 107b.11,

115b.12, 116a.9, 116b.13, 118a.8, 121b.3, 123a.5,
124b.6, 125a.13, 131a.1, 131a.7, 131b.11, 134a.9,
136a.11, 147a.2 152b.3, 152b.5, 168b.3, 173b.7,
184b.11, 185a.1, 185a.6, 204b.1, 204b.6, 206b.8,
207a.3, 207a.8, 207b.13, 208a.8, 208a.11,
208b.12, 209b.11, 210a.5, 210b.10, 212a.3

s.dur 74b.9

s.1 96a.10, 114b.7, 144a.12, 168b.6

s.11a 57a.7, 122a.7, 139a.10

şabr-1 mür (صَبْرٌ مُرٌّ): acı sabr

s.44a.8

şabr-1 uskuṭūri (صَبْرٌ اسْقُطُورِي): sabırlık, idrar verici ve
terletici bitki, kendisi çit yapımında
kullanılır.

s.38b.9, 45b.6, 142a.6, 154a.3

s.yi 147b.13

şābūn (صَابُونٌ):sabun, yağlı ve kirli maddeleri
temizlemekte kullanılan yağlar ve
alkalilerden yapılan madde

s.dan 36b.5

şābūn şuyı: Sabunlu su

s.100a.5

s.1a 100a.5

saç (سَاعٌ) baştaki kıllar, saç

s.1 59a.13, 152a.8

sād (سَادٌ): aksu denilen göz maddesi

s.inden 132b.7

sad' (صَدْعٌ):

sad' iT-: yarmak

s.üp 72a.6

sad' itmek: yarmak, göstermek

s.71b.8

şāde (صَادٌ): süsü ve gösterişi olmayan, yalın

s.2a.5

s.dür 69a.4

şadef (صَدَف): sedef, deniz böceği kabuğu

s.83b.1, 121b.4, 163b.4, 164a.13

s.dür 162a.7

s.i 86a.4, 159b.1

s.leri 100a.13

şādık (صَادِق): doğru, tam

s.134a.3, 162b.10, 190b.4

s.dur 1b.5

şādıku'l-kavl (صَادِقُ الْقَوْل): doğru sözlü, sözüne
güvenilir

s.5a.2

şaf (صَاف): temiz, arı, pak

s.65a.1, 66b.2

s.dur 66b.2

s.idüm 2a.5

şāf eyle-: arıtmak, temizlemek

s.yeler 59a.(1).6

şafā (صَفَا): rahatlık, mutluluk gönül şenliği,
sağlamlık

s.sı 67a.11,

s.sını 67b.2

şafā bağışla-: mutluluk vermek, rahat vermek

s.ya 129b.8

şafī (صَافِي): karışiksız, berrak, temiz

s.90a.9, 107a.8, 160a.9, 160a.11, 163a.12, 163b.2,
164a.3, 171b.8, 171b.12, 173a.13, 180b.1, 185a.9,
187a.1

s.dür 62a.2, 62a.6, 64a.4, 64a.8,

şāfī eyle-: tasfiye etmek, berrakleştirmek, arıtmak

s.r 10a.4

şāfī görün-: berrak, aydınlık görünmek

s.ür 195a.7

şāfī iT-: süzmek, durultmak (bkz. safi eyle)

s.e 71b.3, 90a.7

s.eler 37b.2, 38a.8, 45b.5, 54a.11, 90a.3, 148a.11,

163b.10

şāfī ol-: katışıksız, duru halde bulunmak

s.a 67b.7, 112b.6, 182b.12, 183a.2,

s.maya 67b.2

s.maz 68b.13

s.ur 67b.9, 68b.10, 157b.7, 160a.5, 180b.10

mūr-i sāfī: Arabistan, Somali ve Habeşistan'da yetişen
küçük bir ağaç

s.186a.11

şāfilı K (صَافِيْلِي): saflık, temizlik

s.da 160a.13,

s.ı 64a.9, 182a.13

şafik (صَفِيْق): kalın, koyu, kesif, mukavim

s.28b.9

s.dur 28a.2

şafir (صَفِيْر): çok kıymetli ve mavi renkli bir yakut

s.102a.2

şafra (صَفْرَا): vücutta bulunan dört ana unsurdan biri
olan öd, öd kesesindeki yeşilimsi, sarı sıvı

s.11b.7, 39.10, 39b.7, 71a.8, 126b.4, 126b.11,

126b.12,

126b.13,

s.dan 35b.11, 50b.1, 112b.12, 127a.13, 127b.6

s.nun 11b.6, 36a.3

s.yı 38a.1, 39a.1

s.yıla 126b.10, 127b.4, 128b.13

safravi (صَفْرَاوِي): öd ile ilgili, safraya ait, safradan
kaynaklanan

s.332b.12, 35b.10, 60b.7, 101a.3, 112a.12, 126b.11,

127a.8, 127a.11, 165a.13

şag- (صَاغ): sag taraf, sag

s.18a.3, 18a.6, 18a.11, 63b.7, 88b.5, 88b.9,

149a.4, 187b.9, 187b.10, 189a.11, 194b.1

s.dan 23a.6, 194b.1, 194b.4

şag- (سَغ): her hangi bir canlı organizmadan

sıkmak ve okşamak yoluyla mayi çıkarmak

s.alar 37a.2

şagîr (صَغِير):

ıtrıfil-i sagir: küçük cennet biberi bitkisi

s.120b.4, 121b.1, 203b.10

sağlık (صَالِح): sıhhat, afiyet

s.ını 119b.11

sağmak (صَخَف): sıkmak ve okşamak yoluyla mayi çıkarmak (bkz. sag)

s.172a.13, 173a.10

şâhib (صَاحِب): sahip, malk, bir sıfatı taşıyan

s.i 20b.6, 20b.11, 117b.6, 146a.10

şahib-illet: hastalık tayışan, hastalıklı

s.193a.3

s.e 181b.6

s.i 187a.2

şahib marağ: hastalıklı, hasta olan

s.5a.10, 47b.13, 49a.12, 129a.3, 135b.8, 183b.12

s.a 180a.5, 188a.3, 188a.5, 189b.10

s.dan 187a.5

s.lara 183b.7

s.un 101a.8, 146a.8-9, 177a.6, 187b.6, 190b.3, 192b.12

şahib remed: gözâğrısı olan hasta (kişi)

s.ün 135a.11

şahib sebel: gözüne perde inmiş hasta (kişi)

s.i 148b.7

şahih (صَاحِح): hastalık ve sakatlıktan uzak, sıhhatli

s.16a.10, 63b.8

şahih ol-: sağlıklı olmak

s.maya 13a.1

s.up 2a.10

şahihü'l-mizâc ol-: sıhhatli, neşeli halde bulunmak

s.a 5a.3, 12a.4

s.up 14a.11

saḥḳ (سَحَقَ):

saḥḳ iT-: dövme, ufaltmak; yuşıtıp sürmek

s.eler 148a.3, 210b.4, 212a.1,

saḥrā (صَحْرَا): kıır, ova, arazi

s.da 199b.7

s.larda, 203b.7

sā'īye (سَاعِيَة): bir çeşit göz hastalığı

s.112b.11

ḡayr-ı sā'īye: bir çeşit göz hastalığı

s.112b.11

sāḳ (سَاك): baldır, incik

s.larından 40b.2, 103a.7, 158a.9

saḳabe (ثَقَبَة): delik (sukbe A.E)

s.65b.11, 66a.6, 66a.7, 166a.9, 170b.12, 172b.7,

172b.11, 172b.12, 180a.7, 183b.1, 183b.6

s.den 178b.7, 187b.8, 187b.13

s.nün 66a.4, 66a.6, 66a.11, 161a.10, 173a.8,

180b.2, 180b.3, 180b.7, 187b.8, 187b.13

s.si 77a.13, 166a.7, 170a.8, 170a.13, 172b.1,

172b.2, 176b.10

s.sinden 176a.6

s.sinün 177a.3

s.ye 173a.6

s.yi 170b.6, 173a.8

saḳal (سَكَلَ): sakal, yonak ve çenedeki kılların tümü

s.a 91b.8, 117a.13

sakf (سَقْف): tavan, çatı, tepe

s.da 31a.13

şaḳılma (صَقِلَ): saklamak, muhafaza etmek

s.87b.11

şaḳın- (سَاوَدَ - صَقَدَ): korunmak, sakınmak, dikkatli olmak

s.a 62b.7, 99b.2

s.alar 86a.12, 89a.11, 94a.11, 141a.2, 146b.11

146b.12, 156a.10

sākıt (سَاكِط):

sākıt ol-: düşmek, azalmak, mahrum olmak

s.a 5b.8, 39a.12

s.acağ 5b.8

s.ur 10b.5, 167a.5

sakız (سَاكِز): sakız ağacı reçinesi

s.ıla 92a.10, 132a.3

s.ını 92a.9

sākıl (ثَقِيل): ağır, sıkıntılı

s.34a.2

sākīm (سَقِيم): hasta, hastalıklı

s.ler 2a.10

sākin (سَاكِن):

sākin eyle-: azaltmak, dindirmek

s.r 77b.9

s.ye 36b.4, 136b.3

s.yüp 53b.6

sākin iT-: kesmek, iyileştirmek

s.e 43b.6, 80b.7, 80b.8, 130b.3, 136a.9, 190b.9,
209b.1

s.er 76a.7, 77b.4, 80a.8, 81a.5, 81b.2, 84a.1,
84b.2, 297a.1

s.üp 132a.12, 212a.2

sākin idici: iyileştirici, durdurucu

s.dür 56a.1, 132b.2

sākin ol-: kesilmek, bitmek, iyileşmek

s.a 38b.2, 51b.1, 53b.5, 75a.11, 106a.1, 108a.11,
141b.3, 167a.11, 190b.6,

s.mayacak 39a.6, 44b.5, 158b.112,

s.up 136a.4, 168a.4

s.ur 60b.3, 131a.5, 166b.13

şakla- (سَكَلَ - سَكَل): saklamak, muhafaza etmek

s.duğıdur 15b.2

s.mayacak 6a.1

s.r 9b.12, 76a.5, 81a.2, 81a.12, 119b.11

s.ya 15a.4, 61b.8, 62b.9, 62b.12, 63a.1, 63a.3,
80b.3, 119a.9, 159b.9, 189b.1

s.yalar 4a.12, 4b.6, 4b.9, 135b.5, 168b.6, 172a.4,
152a.2

şaklamak (صَقَلَمَك): muhafaza etmek, koruma

s.88a.10

s.çün 3a.8

s.ün 61a.13, 89a.9

şaklamaklık (صَقَلَمَكْلِك): koruyuculuk, muhafaza etme
hali

s.1 14a.10

s.n1 6b.4

şaklayıcı (صَقَلَمَكِي): koruyucu

s.dur 14b.13

şakmūniya (سَقْمُونِيَا): mahmude, çadır çiçeği,
kaplumbaga otu, tarla sarmaşığı
bir göz otu; müşhil gibi
kullanılan madde

s.37b.5, 42b.3, 43a.2, 105a.10, 158b.8, 184b.12,
185a.3,

185a.6

şakta (سَقَطَة): düşmek

s.171a.5

şalābet (صَلَابَت): peklik, sağlamlık, katılık

s.30a.9

şalāh (صَلَاح):

şalāha getür-: iyileştirmek, sağlığına kavuşturmak

s.üp 69a.10

şalāha getürmek: iyileştirme

s.70b.4

şalāhiyyet (صَلَاحِيَّة):

salahiyyete getür-: iyileştirmek (bkz. salah getür işe
yarar hale getirmek

s.e 5a.4

s.ür 116a.2

şalāvāt (صَلَاةٌ) : Hz. peygamber için yapılan dua
s.1b.3

sa'le (سَعَلَ) : öksürük tutması
s.91b.4

salīl (سَالِيلٌ) : göz kapagında çıkan sigil
s.111b.9, 111b.13

sāliyūn (سَالِيُونَ) : (birleştir) açıcı özelliğe bir
madde adı

s.7b.4
sallalahu aleyhi ve sellem (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
s.Allah'ın salat ve selamı üzerine olsun
s.3a.9

saltanatlu (سُلْطَانَتُهُ) : bolluk, zenginlik ve hüküm
sahibi, şanlı

s.2a.1.,
sālūk (سَالُوكٌ) (sülül A. E) : vücutta çıkan meme
başı sigil

s.174b.6
saman (صَعْنٌ) : saman, ekinlerin taneleri
ayrıldıktan sonra kalan sapların
ufaltılmışı

s.1 136b.7, 200a.1
şam g (صَمَغٌ) : zamk, ağaç sakızı
s.86b.6, 86b.8, 87b.1, 98a.11
s.1 98a.12

s.1n1 39b.10
s.lar 11a.13, 86b.2

s.larun 11b.13
şamg-ı arabi (صَمَغٌ عَرَبِيٌّ) : Arap zamk denenen bir cins,
akasya ağacı zamkı

s.44a.9, 83b.3, 83b.4, 97b.5, 101b.11-12, 103a.13,
106b.1, 106b.6, 107b.3, 111b.3, 130b.9, 131a.8,
132b.1, 132b.4, 133b.11, 138b.10, 142b.5, 143a.4,
144b.4, 147a.10, 154a.12, 154b.8, 155a.1, 159a.5,
173b.7, 173b.10, 175a.6, 175a.10, 186a.6, 186b.1,

190b.10, 206a.12, 208b.1, 208b.7, 209b.5,
 209b.10, 209b.13, 210a.5, 206a.12, 210a.9,
 210b.2, 210b.8, 211a.1, 211a.4, 211a.9, 211a.12,
 211b.9, 212a.4

şamgu'l-batm (صنغ البطم): sakızağacı tohumundan elde
 edilen sakız, zamk

s.83b.3

san- (- صَنَد): zannetmek, sanmak

s.sın 29a.12, 115a.5

s.ur 49a.13, 111a.12

san'at (صَنَاعَت): sanat, ustalık, marifet; meslek

s.un 3a.6, 6a.12, 178a.8

şanā'āt (صَنَائِع): sanatlar, ustalıklar, marifetler

s.de 5a.12

s.lar 3a.7.

sançmak (سَنَح): batmak, batırmak

s.47a.13

sancu (سَنَجُو): sancı, ağrı

s.58b.5, 58b.7, 89a.4, 156a.3, 160b.11, 190b.2,
 190b.6,

s.sı 127a.10, 136a.1, 143b.7, 158b.12

s.sını 77b.4, 130b.3, 136b.3,

s.suz 169b.4

s.yı 190b.9

s.yıla 33b.2, 58b.3, 58b.4, 158a.2, 171a.4

sanculu (سَنَجْلُو): ağrılı, ağrı, sızı veren durumda

s.135b.13, 166b.12, 167a.2

sancumak (سَنَحْمَك): sancılanmak, ağrımak

s.dan 126a.11

şandal (صَنْدَل): beyaz, sarı ve kırmızı türleri
 bulunan kokulu ve kerestesi sert
 bir ağaç olup, kabuğu sıtma gibi
 ateşli hastalıklarda kullanılır

s.34a.3, 37a.11, 52b.4, 56a.8, 59a.(1).1, 114b.10,
 117a.6, 133b.1, 171a.7

s.11a 19a.8

ak şandal: Beyaz Sandal, ilkbaharda çiçek açan türü

s.210 a.3

kızıl şandal: kırmızı sandal, sandalın gövde kabuğu

s.39a.3, 55a.2, 136a.9, 136a12, 210a.4

şanevber (صَنْوَرٌ بَرَه): çam fıstığı kozalağı (şeklinde),
konik

s.31a.3

sap (سَائِر): küçük, bitkilerle bağlantı, kolu, sap

s.1n1 65b.9

şar' (صَرْع): bir nevi baygınlık hastalığı

s. 202b.2

şar- (سَارَ-, صَرَ-): sarmak, sargı içine almak

s.alan 139b.6

s.up 59a(1).7, 130b.11, 153b.7, 203a.3

şarcuğaz (صَرْجُغَز): ince sargı, örtü, zar

s.11a 103a.3

s.lar 103a.2

şarıl- (سَارِيلَ-): sarılmak, dolanmak

s.38b.2, 90a.2

sarımsak (صَرْفِيفَ, صَرْفِيفَ): sarımsak, zambakgillerden, ağır
kokulu çok kullanılan bitki

s.41a.3, 53a.8, 89b.3, 146b.9, 203b.3,

s.11a 41b.2

şark (صَرْف): sarmak, sallanmak

s.mışdur 27b.8

sarımsak (صَرْفِيفَ): (bkz. sarımsak)

s.200a.2

şaru (صَرُو): sarı, sarı renk

s.35b.12, 36a.1, 78b.7, 165b.1, 181a.4, 193a.5,
195b.13, 204b.6

s.11a 167b.6

s.1n+0 49b.8, 50a.2

s.1n1 77b.2

şaru helile: sarı helile

s.38a.10, 39b.13, 48a.7, 90a.12, 96b.11, 103b.6,
105a.7, 107a.3, 142a.12, 142.9, 153a.12, 153b.7,
154a.3, 185a.2, 205a.4, 205b.7, 207b.3, 207b.13

s.nün 153a.10

şarū helile kabı: sarı helile kabuğu

s.38a.1, 38a.5

şarū helile şuyı: sarı helile suy

s.1a 153b.5

şarū kükürd: sarı kükürd

s.i 118a.9

şarū mūm: sarı mum, bal mumu

s.59b.5, 92a.10

şarū yaqut: sarı yakut taşı

s.205a.11

şarū zāc: sarı demir sülfat

s.97a.9

şarū zernih: sarı zırnık, arsenik

s.107a.12

helilec şarūsı: sarı helile

s.78b.6

yumurda şarūsı(n): yumurta sarısı

s.131b.6

s.1a 94a.13, 101b.3, 101b.5, 101b.6, 139b.1,
171a.13

s.n+Ø 51b.11, 56a.7, 94a.8, 94a.10, 108a.8,
145a.12, 111a.3, 148a.7, 141b.3, 149b.4, 155b.4,
156a.8, 175b.7, 189a.8, 189b.8.

s.n1 155a.3

saruca (سَرُوحَة، صَرُوحَة): ince sargı, zar

s.90a.2, 103a.2

sarulık (صَارِلِك): sarılmış, toplanmış, iç içe
dolanmış

s.1 31a.6

sa'ter (سَعْتَر): güyegi otu, kekik otu

s.43a.10, 43a.12, 43b.3, 44b.11, 107b.12,

saṭḥ (سَطْح) : bir şeyin dış yüzü

s.7b.11, 7b.13

s.ından 7b.6

satun (صَتُون) :

şatun al-: bir şeyi bir bedel karşılığı almak, mal etmek

s.dum 164a.7

şavāb (صَوَاب) : doğru iş ve hareket

s.72a.1, 94a.12, 108b.9, 122b.7, 132a.10, 132b.11,
166a.12

şavāb ol-: doğru kullanmak, fayda sağlamak

s.a 57b.3, 57b.8, 184b.11, 189b.9

şavāblu (صَوَابِلُ) : faydalı

s.71b.13, 161b.5, 184a.7

s.dur 162b.3

şavablurak (صَوَابِلُورَك) : faydalıca

s.dur 69b.13, 159b.6

sa'y (سَعَى) :

sa'y eyle-: çalışmak, gayret etmek

s.yüp 5a.10

say'i T-: (bkz. sa'y yele)

s.üp 140b.13

say- (صَبَّ) : yerine koymak, sayılmak

s.mazlar 64b.8

saye(sin) (سَار) : ...nun yardımını, desteği

s.de 2a.7, 4a.12

şayıl- (صَيْلٌ) : yerine konmak, sayılmak

s.maz 182b.4

sāyil (سَايِلٌ) : akıcı, akan

s.6b.11, 7a.8

s.ün 7a.9

şaykal (صَيْقَلٌ) :

şaykal idici: cilalayıcı, parlaklaştırmacı

s.dür 76a.13

şaykalla- (صَيْقَلٌ) : cilâlamak, parlaklaştırmak

s.r 73b.11

sāzēc-i hindi (سَادِجِ هِنْدِي): hint sünbülü yağı, sünbül
yağı

s.75a.6, 211b.3

sāzenec-i hindī (سَادِجِ هِنْدِي): (bkz. sazec-i hindi)

s.82a.13

sāzenic-i hindī (سَادِجِ هِنْدِي): (bkz. sazec-i hindi)

s.205b.12-13

sāzenc-i maḡsūl (سَادِجِ مَغْسُول): yıkanmış sünbül

s.103a.4

se'afe (سَعْفَة): konak, kepek, kepeklenme

s.13a.9

s.nūḡ 91b.2, 113a.8

sebeb (سَبَب): sebep, amil, kaynak

s.4b.2, 10b.8, 13a.6, 13a.13, 14a.2, 14a.7, 14a.9,

16b.3, 20b.8, 21b.1, 21b.5, 25a.5, 27b.10, 28a.2,

31b.11, 34b.6, 34b.10, 35a.2, 41b.13, 58b.(1).4,

62a.10, 63a.8, 65b.2, 66a.10, 67a.12, 67b.13,

68a.1, 68a.8, 68b.10, 73a.5, 88a.11, 89a.1,

106a.7, 114a.13, 119a.2, 123b.10, 133a.9, 133b.6,

149a.8, 160b.3, 161a.5, 178a.9, 197b.5, 197b.13.

s.den 2a.11, 2b.1, 2b.5, 2b.10, 8b.3, 8b.7, 10b.13,

14a.1, 15b.3, 23a.9, 31a.9, 32a.12, 42a.2,

53b.10, 64a.4, 64.13, 64b.8, 65a.7, 66b.10,

75a.1, 92a.5, 100a.10, 100b.7, 104b.10, 109b.11,

116b.6, 121a.4, 124b.12, 125a.11, 125b.7, 133a.13,

145a.4, 160a.11, 160b.7, 166a.4, 170b.1, 170b.10,

172b.7, 172b.11, 173a.2, 174a.8, 174b.3, 174b.6,

175b.13, 176b.11, 179a.9, 180b.8, 184a.5, 187a.9,

188a.5, 195b.7, 196a.9, 196b.12, 197a.5, 198b.1,

199b.2, 199b.8

s.dür 177a.10

s.dendür 18b.6, 29b.8, 29b.12, 30a.2, 61b.3,

68a.13, 148b.11, 167a.9, 178a.8

s.e 13a.9

s.i 6a.3, 9b.12, 20a.11, 25b.5, 27a.9, 32a.2, 53b.9,

57b.11, 60a.5, 60a.13, 61b.4, 62a.12, 64a.5,
 65a.13, 67a.5, 67b.3, 67b.6, 70a.12, 72a.12,
 86b.8, 93b.7, 94b.6, 95a.1, 95b.7, 95b.13, 96b.4,
 97a.5, 99a.5, 100b.8, 102b.12, 105a.1, 108a.5,
 109a.2, 109a.12, 110a.6, 110b.5, 111a.8, 111b.10,
 112b.9, 112b.12, 113a.12, 113b.1, 113b.10,
 114a.5, 114b.6, 114b.9, 115a.7, 116b.7, 117a.4,
 117b.1, 118b.3, 118b.12, 120b.2, 121a.10, 125a.6,
 127b.9, 127b.10, 128a.5, 128b.4, 128b.12,
 136b.12, 137b.5, 138b.3, 139a.1, 144a.2, 145a.8,
 145b.5, 146a.12, 146b.1, 151.7, 151a.9, 151b.13,
 152a.12, 152b.1, 152b.10, 156a.2, 160a.6, 160a.9,
 162a.11, 165a.8, 165b.8, 166a.2, 168a.2, 169b.8,
 170b.2, 172a.11, 172b.6, 172b.13, 173a.8, 173b.2,
 174a.3, 176b.12, 177a.11, 177b.1, 177b.3,
 181b.10, 183b.4, 194b.4, 194b.7, 194b.9, 195a.13,
 195b.1, 195b.4, 196a.2, 196a.4, 198a.6, 198b.5,
 200b.5, 200b.11, 202b.12, 203a.6, 203a.10

s.idür 11a.4, 182a.7

s.ile 7a.11, 8b.8, 9b.6, 10a.6, 10b.5, 11a.12,
 11b.7, 13a.11, 26b.13, 27a.4, 32a.6, 33a.13,
 56b.8, 68a.12, 72b.9, 72b.13, 73b.3, 73b.8,
 93a.1, 94b.2, 94b.9, 95a.12, 95b.5, 105a.1,
 115b.9, 117b.4, 133a.11, 133b.7, 137b.9, 137b.13,
 139a.1, 139b.13, 141a.2, 160b.4, 161a.1, 162b.2,
 166a.6, 166a.9, 168a.5, 169a.9, 170b.4, 172a.5,
 172b.6, 172b.11, 174a.4, 176a.9, 176a.12, 177a.2,
 177a.8, 177b.2, 178b.6, 182a.12, 193a.9, 195a.4,
 195a.10, 196a.3, 196b.12, 198b.4, 202a.9

s.iledür 135b.10, 197b.6

s.inden 9a.4, 9b.5, 13b.4, 13b.8, 13b.9, 26b.10,
 88a.5, 100b.13, 109b.3, 113b.13, 133a.12, 141a.4,
 151b.10, 160a.2, 160a.4, 196b.6, 201a.6, 201a.6,
 201a.7

s.ine 56b.9

s.ini 5b.12, 31b.13, 128b.6, 128b.9, 165b.7,
 s.ler 20b.13, 67b.6, 127b.11
 s.leri 13a.13, 158a.1
 s.lerile 67b.10, 198a.12
 s.lerini 12a.8, 61a.8
 s.lerün 67b.7
 s.süz 13a.11

sebeb ol-: yol açmak, dolayı olmak, aracı olmak

s.ur 13a.12, 72b.7

sebeb-i maḥẓ (سَبَبٌ مُحَضٌّ): tek sebeb, yegâne sebeb

s.128a.10

sebel (سَبَلٌ): göze inen perde; dumanlı, bulanık görme
 hastalığı

s.71b.12, 74b.10, 89a.6, 93b.10, 124b.13, 125a.8,
 141b.13, 145b.11, 145b.12, 146a.12, 148b.3,
 148b.9, 150a.2, 150a.4, 150b.12, 155b.5

s.den 149a.13

s.e 78a.7, 79b.13, 97a.7, 97b.4, 102b.2, 103b.5,
 106a.13, 106b.5, 107a.2, 111b.1, 142a.3, 142b.8,
 147a.13, 147b.8, 147b.11, 148a.10, 148a.13,
 211a.3, 211a.11,

s.i 78b.4, 80b.2, 147a.12, 148b.1, 148b.13, 149a.9,
 205b.7, 208b.6, 209b.7, 210a.12

s.ile 147a.8, 148a.4

s.ün 90a.7, 126a.1, 142a.2, 146b.1, 148b.5, 149a.7,
 149a.8, 149a.13, 150a.2

şahib-sebel: Sebel hastalığı, bulunan (kişi)

s.i 148b.7

sebellü (سَبَلٌ): sebel hastalığı bulunan (göz)

s.148b.8

sebil (سَبِيلٌ):

sebil-i istizhār (سَبِيلُ اسْتِظْهَارٍ): yardım ve takviye isteme
 yolu

s.162b.3

sebil-i teressuḥ (سَبِيلُ تَرَسُّوْحٍ): sızma yoluyla

- s.177a.3
sebük-dest (سَبُكْ دَسْت): eli hafif, eli çabuk
s.5a.11, 5a.13
sebükserlik (سَبُكْ سَرْلِك): hafif düşünceli
s.5a.7
sebze (سَبْزَة): yemeği yapılabilen ve çiğ yenebilen
yeşillik
s.1er 16b.9, 161b.6
s.1eri 14b.11
sed(d) (سَد): mania, perde, engel
s.44b.5, 172a.6
s.ini 61a.1
sed eyle-: engel olmak
s.ye 10b.8
sed eylemek: engel olmak, engel olucu bir nesne, koymak
s.44b.4
seder (سَدَر): başta bulanıklık, dönme
s.202b.2
seder-devvar: baş dönmesi
s.47b.1
sehab (سَهَاب): bulut, göze karanlık çökmesi
s.162a.10
sehelce (سَهْلِيَّة): basitçe, kolayca, sadece
s.7a.11, 38b.13, 58b(1).12, 71b.2, 138b.2, 168a.6,
174a.7, 183b.2, 187b.9
sehl (سَهْل): kolay, sade, basit
s.36a.2, 160a.5
s.dür 114a.2, 140a.6
sehl ol-: kolay olmak, basit geçmek
s.a 131b.2
s.ur 167a.7
sehlü'l-hareket: kolay hareket, iç yumuşaklığı
s.e 7a.8
sehmî (سَهْمِي): derz-i lami adlı kemiğin bir parçası
s.22b.5

sehv (سَهْو): yanlış, hata, eksiklik

s.ini 3a.3

sek (سَك): (A.E sük) :sirke

s.104b.3

sekbinec (سَكْبِينَج): çınar şekilli bir otun özü;
yumuşatıcı ve ısıtıcı özelliği vardır.

s.86b.2, 87b.2, 92a.7, 96a.8, 121b.8, 162.1,
186a.3, 186a.8, 204a.8

s.dür 74a.13

sekiz (سَكْز): sekiz, sekiz sayısı

s.2b.3, 6a.3, 20a.11, 38b.4, 92b.5, 102a.6, 107b.2,
116a.2, 120a.11, 130b.4, 130b.8, 130b.9, 132b.4,
133b.10, 142a.6, 147a.10, 147b.12, 153b.3,
154a.13, 154b.5, 154b.9, 154b.13, 175a.9,
186a.10, 201a.6, 201b.3, 212a.7

sekizinci (سَكْزِ نَجْی): sekizinci, sekizinci sıra

s.6b.8-9, 20b.3, 20b.6, 20b.7, 26a.10, 33a.5,
49a.7, 58b.3, 61a.11, 85a.10, 91a.2, 91a.12,
91b.9, 100b.4, 111b.8, 118a.12, 126a.2, 150a.5,
156b.9, 167b.8, 181a.4, 191a.9, 194a.5, 200a.10,
201b.1

sekbuye (سَكْسَبُيْه): gece körlüğünü gideren ısıtıcı ve
kurutucu bir bitki adı

s.82b.6

sekte (سَكْتَه): durgunluk, bozukluk, kesilme; kanın
birdenbire durması

s.25b.12

sel'a (سَلْعَه): ur, yumru

s.104a.1, 114b.12,

s.nun 114b.11, 115b.2

s.yı 115a.13

selāmet (سَلَامَت): kurtulma; iyi sonuç güvenli olma

s.66b.5, 70b.3, 178a.4, 178b.10

s.dür 160a.5, 160a.5, 161a.10

selāmet ol- :kurtulmak, tehlikeyi atlatmak

s.a 61b.1

s.up 50b.13, 181b.5

selḥ (سَلَح): yüzme, soma derisini çıkarma

s.140b.9, 162a.4

selḥu'1-eḥi (سَلْحُ الْاَفْعَى): yılan kavı, yılan derisi

s.82b.2, 207a.12

selīḥa (سَلِيْحَة): Hindistan ve Umman gibi yerlerde
yetişen bir ağacın güzel kokulu
kabuğu, tarçına benzer madde

s.48b.8, 82a.11, 107a.4

sellin (سَلْن): sad' itmek, damarı yarmak

s.71b.8

sem (سَم) zehir

s.96b.10

semīz (سَمِيْز): şişman, bakıllı, taze

s.15a.1, 44b.13, 49b.6, 52a.2, 161b.7, 197b.10

sen (سَن) sen, II. teklik şahıs zamiri

s.3b.11

senderus (سَنْدَرُوش): sendalos kehlibar nevinden, kupal
ağacından çıkan bir zamk

s.44a.2

sep- (سَبْ -): serpmek, üzerine ekmek

s.eler 120a.3

sepil- (سَيْلْ -): serpilmek, dağınık şekilde hafifçe
dökülmek

s.miş 59a.(1).2

serçe (سَرْجَة):

serçe eti: serçe kuşu eti

s.44b.11

sereṭān (سَرْطَان): yenirce, diş ve kemik dokusunun
tahribi; frengi

s.80a.12, 143b.7, 144b.2, 162b.12, 166b.6, 166b.6,
167a.10

s.1 156b.8

sereṭān-ı bahri (سَرْطَانِ بَحْرِي): deniz yengeci

s.82a.9, 90a.10, 163b.3, 164a.10

serhadd (سَرْحَد): uç, sınır, tepe noktası

s.i 22b.7

seri' (سَرِيع):

seri' olmak: süratli, hızlı olmak

s.36a.1

seri'ü'l-hazm (سَرِيعُ الْهَضْم): hazmı kolay, çabuk

s.7a.7, 16b.9, 16b.10, 109a.3, 169b.5, 197b.8

sersām (سَرْسَام): baş dönmesi

s.173a.3, 182b.5

sertiz (سَرْتِيز): ucu sivri olan, keskin

s.124a.3

sertiz iT-: sivriltmek

s.mezler 178a.9

serv (سَرْو): servi ağacı

serv şamğı: servi ağacında oluşan yapışkan madde zamk

s.n1 39b.10

serv yaprağı: servi yaprağı

s.55a.13

s.n+039b.12

sevāhil (سَوَا حِل): yalılar, kıyıları

s.ine 2a.11

sevarü's-sind (سَوَارُ السِّنْد): Hind şarabı, keskin, şarap

s.82b.3

sevda (سَوْدَا): eski tıpta vücuttaki dört ana unsurdan biri, sevda

s.46b.13, 85a.7, 126b.6, 127a.4, 127a.5, 127b.4, 128b.13

s.dan 46a.6, 46a.7,

s.y1 46a.13, 46b.1,

s.yıla 126b.9, 126b.12, 127a.1, 127a.3, 127a.5

sevdavi (سَوْدَاوِي): sevda ile ilgili, sevdadan kaynaklanan

s.16a.4, 33a.3, 46b.11, 48a.10, 58b.10, 92b.12,
96a.1, 111a.9, 111b.11, 113a.13, 135a.1, 135a.5,
143b.7, 144b.1, 166b.6, 165b.1, 167a.12

s.dür 114a.10

sevindür-(سَرَّوْ -): sevindirmek, gönlünü hoş olmak

s.eler 188a.3

sevmemek (سَرَّوْ مَكْ): hoşlanmamak, istememek

s.dür 41b.8

seyelān (سَيْلَانْ): akmak, sıvının akışkan olması

s.92a.1, 125a.1, 125a.2, 125a.5, 125a.11,

s.1, 81b.10, 82b.9, 82b.13, 134a.10

seyelān iT-: akmak, sıvının akması

s.e 66a.1, 209a.4

s.meye 73b.2

seyelān ol-: akmak, akışkan halde bulunmak

s.a 161b.3

s.düğünü 80a.12

s.up 136a.5, 154a.8, 156a.10, 175b.12, 178a.7

s.ur 157b.13

seyelān olmak: akışkan halde bulunmak, akmak

s.ını 80b.7

seyrek (سَيْرَكْ): seyrek, seyreltilmiş

s.113a.11

seyyal (سَيَّالْ): akıcı, akan

s.76b.7

seyyāre-i mütehayyire (سَيَّارَةُ مُتَحَيَّرَةٍ): rastgele dolaşan
gezegenler

s.20b.1

sezab (سَدَابْ): Sedef otu; yarım metreye kadar

büyüeyebilen, bilhassa yaprakları hekimlikte

kullanılan, özel kokulu sarı çiçekli bir

bitki

s.8a.13, 11a.5

s.1 59b.2

s.11a 41b.1, 198b.11

s.un 122a.3

sezāb bustānisi: bahçelerde yetişen sezab, yabancı olmayan
sezab

s.82a.6

sezāb şuyı: sedef otu suyu, bu otun usaresi

s.la 97b.2, 97b.7, 106b.7, 106b.8, 208b.10, 209a.2,
211a.5

s.n1 122a.9, 122a.10

sezāb yağı(n): sedef otundan çıkarılan yağ

s.n+0 40b.10

s.n1 40b.9

sı- (- سِ) : kırmak, ikiye ayırmak

s.yalar 86a.1, 86b.10

sıçan (سِجَان) :

sıçan boķı: sıçan pisliği, fare dışkısı

s.206a.9

s.n1 119a.7

sıçra- (- سِجْرَا) : zıplamak, fırlamak

s.r 155a.13

sıd (سِد) : sızmak

s.un 87a.13

şıfāk (شِفَاك) : adaleleri, kasları örten ve koruyan ince
zarlar

s.65a.12

s.a 65b.8

s.da 65b.7

s.dan 65a.7

şıfat (شِفَات) : 1. yüz çehre

s.1n1 3a.12

2. şekil, yapılış şekli, bir nesnenin
özelliği

s.19a.11

s.34a.8, 44b.7, 90a.8, 97b.5, 100a.4, 104b.3,
125a.12, 164a.8

s.1n1 26a.9

şıfat-1 ahlāt-1 za'ferān (صِفَتِ اخْلَاطِ زَعْفَرَانٍ) safran
ahlātının tarifi

ş.173b.6
şıfat-1 ayāric-1 mürekkeb: (صِفَتِ اَيَّارِجٍ مُرَكَّبَةٍ):
müshil ilâcının terkibinin tarifi

ş.42b.5
şıfat-1 bašilikun: (صِفَتِ بَاسِلِيْقُونٍ) basilikun
ilacının özelliği, yapılışı

ş.107a.1, 142a.10
şıfat-1 burūd-i esved: (صِفَتِ بُرُودِ اسْوَدَ) siyah sürme
tarifi, özelliği (terkibi)

ş.206b.1
şıfat-1 burudi'l hindi: (صِفَتِ بُرُودِ الْهِنْدِيِّ) Hint
sürmesinin özelliği

ş.147b.10
şıfat-1 burūd-i hişrum (hisrim): (صِفَتِ بُرُودِ حِشْرُمٍ)
hısrım sürmesinin terkibi

ş. 103b.5, 205a.2
şıfat-1 burūd-ı rummān (صِفَتِ بُرُودِ رُمَّانٍ) nar
sürmesinin terkibi, özelliği

ş.90a.1
ş.e 204a.10
şıfat-1 cüllāb (صِفَتِ جُلَّابٍ) gülsuyu tarifi

ş.37b.6
şıfat-1 cüllāb-1 benefşe (صِفَتِ جُلَّابِ بَنْفَشَةٍ) meneke
suyu tarifi

ş.105a.4
şıfat-1 dārū (صِفَتِ دَاوٍ) ilaç tarifi

ş.168b.3, 186a.5, 186a.10
şıft-1 daru-yı aḥar (صِفَتِ دَاوِيٍّ اٰخَرٍ) diğer bir ilaç
tarifi

ş.143a.3
şıfat-1 dārū-yı mu'assel (صِفَتِ دَاوِيٍّ مُعَسَّلٍ):
ballı ilacın tarifi

- s.142b.12, 173b.9, 186a.8 (صِفَتِ دَاوَمِي مُعْتَل):
şıfat-ı dārū-yı mu'attal (
- s.163a.10 (صِفَتِ دَوَا): ilâç tarifi
şıfat-ı devā (
- s.198b.13 (صِفَتِ غَرَّه): gargara(ilacı) tarifi
şıfat-ı ġargara (
- s.43a.8 (صِفَتِ غَرَّهْ اٰخَرَه): diğer bir
şıfat-ı ġargara-i aher (gargara ilacı tarifi
- s.43a.10, 43a.12 (صِفَتِ حَب): habbın tarifi, özelliği
şıfat-ı hab (
- s.42b.8-9 (صِفَتِ حَب اَيَّارِج): ayaric
şıfat-ı habb-ı ayāric: (habının tarifi
- s.43a.1, 48a.5 (صِفَتِ حَب بَنَفْسَه): menekşe habı
şıfat-ı habb-ı benefşe (tarifi
- s.38b.7 (صِفَتِ حَب اَفْتِمُون):
şıfat-ı habb-ı eftimūn (eftimun habı tarifi
- s.158b.7-8 (صِفَتِ حَب الصَّبْرِ اُسْقُطُورِي):
şıfat-ı habbū's-şabr-ı üşkutūri (Sabr-ı üskuturi habının tarifi
- s.42a.11 (صِفَتِ حَب زَهَب): zeheb (altın)
şıfat-ı habb-ı zeheb (habının tarifi
- s.184b.11 (صِفَتِ حَبْرِ مَغْسُول): bkz.
şıfat-ı habz-ı mağsul: (habz-ı mağsul
- s.35b.2 (صِفَتِ حُقْنَهْ اٰخَرَه): diğer bir
şıfat-ı hukne-i aher: (hukne tarifi (bkz. hukne)
- s.54a.13 (صِفَتِ حُقْنَهْ قَوِي):
şıfat-ı hukne-i kavī: (kuvvetli tenkiye (hukne) aleti tarifi

ş.54b.3

şıfat-ı hukne-i leyyine: (صِفَتِ حُقْنَةُ لَيْيَنَةٍ):
yumuşatıcı hukne tarifi

ş.54a.8

şıfat-ı iksirin (صِفَتِ اِكْسِيرِيْن) : iksirin tarifi

ş.175a.8

şıfat-ı kuhl (صِفَتِ كُحْلٍ) : göz ilâcı tarifi

ş.154a.2, 207a.9, 207b.4, 207b.7, 207b.9, 207b.12,
208b.2, 212a.6

şıfat-ı kuhl-i aşfer: (صِفَتِ كُحْلِ اَصْفَرٍ) : sarı göz
ilacı tarifi

ş.153b.9-10

şıfat-ı kuḥlu'l-benefseci (صِفَتِ كُحْلِ الْبَنَفْسِجِيِّ) :
menekşe göz ilacının tarifi

ş.205b.9, 206a.1

şıfat-ı kuḥlu'l-beyāz (صِفَتِ كُحْلِ الْبَيَاضِ) :
beyaz göz ilacının tarifi

ş.206a.8

şıfat-ı kuḥlu'l dem'a (صِفَتِ كُحْلِ الدَّمْعَةِ) :
gözyaşı damlası ilacının tarifi

ş.206b.13

şıfat-ı kuḥl-i ebu sindi (صِفَتِ كُحْلِ اَبُو سِنْدِي)
Ebu sindi'nin yaptığı sürme tarifi
(göz ilacı)

ş.205b.6

şıfat-ı kuḥl-i mücerreb (صِفَتِ كُحْلِ مُجْرِبَاتٍ) :
eski, tecrübe edilmiş göz ilacı tarifi

ş.130b.10, 206b.6

şıfat-ı kuḥl-i ruşināy (صِفَتِ كُحْلِ رُشْنَائِي)
göztaşı sürmesinin terkibi
(özelliliği)

ş.142a.2

şıfat-ı kuḥlu's-sumāk (صِفَتِ كُحْلِ السُّمَّاقِ)
sumaktan yapılan göz ilacı tarifi

ş.207b.2

- şıfat-1 kuhlüz-za'ferāni (صِفَتِ كُحْلُ الزَّرْعَرَانِي)
safran göz 'ilacı tarifi
ş.206a.4
- şıfat-1 ma'cūn (صِفَتِ مَعْجُون): macun tarifi
ş.185a.7
- şıfat-1 muṭbūḥ-1 benefşe (صِفَتِ مَطْبُوحِ بَنْفَشَةٍ): pişmiş menekşe (ilacı) tarifi
ş.38b.3
- şıfat-1 maṭbūḥ-helīle (صِفَتِ مَطْبُوحِ هَلِيلَةٍ): pişmiş helīle ilâcı tarifi (bkz.helile)
ş.37b.13
- şıfat-1 maṭbūḥ-1 kantarīyūn (صِفَتِ مَطْبُوحِ قَنْطَرِيُون): pişmiş kantariyun ilacı tarifi (bkz. kantaron)
ş.184b.7
- şıfat-1 māu'l uşul (صِفَتِ مَاءٍ لَا صَوْل): kaynak suyundan yapılan ilacın tarifi
ş.48b.6
- şıfat-1 merhem-i isfīdāc (صِفَتِ مَرْحَمِ اِسْفِدَاج): üstübeç merhemi tarifi
ş.116a.5
- şıfat-1 merhem-i mısırī (صِفَتِ مَرْحَمِ مِصْرِي): mısır merhemi tarifi
ş.116a.1
- şıfat-1 mu'assel-i diğer (صِفَتِ مَعْصَلٍ دِيكَر): diğer ballı tarif
ş.173b.11
- şıfat-1 mu'attal-1 aḥer (صِفَتِ مَعْتَلٍ دِيكَر): diğer muattal tarifi
ş.163a.13
- şıfat-1 müshil-i diger (صِفَتِ مُشْبِلٍ دِيكَر): diğer bir hoş müshil tarifi
ş.105a.6, 105a.9
- şıfat-1 nuku'-1 helīle (صِفَتِ نُقْعٍ هَلِيلَةٍ): helile şurubu tarifi

ş.38a.5

şıfat-1 nukū'-1 kāsni (صِفَتِ نُقُوعِ كَاسِنِي) :
kasni şurubu tarifi

ş.38b.8-9

şıfat-1 nukū'-I şabr: (صِفَتِ نُقُوعِ صَبْر) :şabr
şurubunun tarifi

ş.45b.2, 45b.5

şıfat-1 nuşḥa-i aḥer (صِفَتِ نُسْخَةِ آخِرَةِ) :diğer
nüshanın özelliği

ş.38a.9

şıfat-1 nuṭūl (صِفَتِ نَطُول) : çeşitli edviyeleri
birlikte kaynatıp onun buharına başı tutmak

ş.43b.1

şıfat-1 su'ūt (صِفَتِ سُعُودِ، سُعُوطِ) : enfiye tarifi
ş.47b.7, 48a.1, 107b.11, 146b.13

ş.a 43b.6

şıfat-1 su'ūt-1 aḥer (صِفَتِ سُعُوطِ آخِرَةِ) : başka
bir enfiye tarifi

ş.147a.5

şıfat-1 su'ūt-1 nev'-aḥer (صِفَتِ سُعُوطِ نَوْعِ آخِرَةِ) :
diğer çeşit enfiye tarifi

ş.48a.4

şıfat-1 sufūf (صِفَتِ سُفُوفِ) : toz halindeki
ilacın tarifi

ş.58b.(1).5

şıfat-1 sürme (صِفَتِ سُرْمَةِ) : sürme tarifi

ş.119a.9, 153a.3, 153a.5-6, 153a.9, 153b.2, 153b.6,
153b.11, 164b.1, 165a.2, 167b.2

şıfat-1 sürme-i aḥer (صِفَتِ سُرْمَةِ آخِرَةِ) :
diğer bir sürme tarifi

ş.119a.11

şıfat-1 sürme-i diğer (صِفَتِ سُرْمَةِ دِيْكَرَةِ) :başka
bir sürme tarifi

ş.119a.13, 119b.3, 119b.8, 119b.10

şıfat-1 şarāb-1 alū (صِفَتِ شَرَابِ الْاَلُو) erik şarabı

tarifi

s.37a.12

şıfat-1 şarab-1 efsentin (صِفَتِ شَرَابِ اَفْسَنْتِ) efsentin
şarabı tarifi

ş.59a.(1).4

şıfat-1 şiyaf (صِفَتِ شِيَاْفِ): göz damlası tarifi

ş.138b.8, 139a.2, 139a.6, 144b.12, 163b.5, 185a.11,
204a.7, 209a.1, 211b.2

şıfat-1 şiyāf-1 ābār (صِفَتِ شِيَاْفِ اَبَاْرَ): ıslah eden
göz damlası terkibi

ş.154a.11

şıfat-1 şiyāf-1 afyon: (صِفَتِ شِيَاْفِ اَفْيُوْنِ):
afyondan yapılan göz damlası tarifi

ş.190b.8

şıfat-1 şiyāf-1 aḥar (صِفَتِ شِيَاْفِ اَحْرَ):
başka bir göz damlası tarifi

ş.211b.6

şıfat-1 şiyāf-1 aḥmer-i hād (صِفَتِ شِيَاْفِ اَحْمَرِ هَادِ):
koyu kırmızı göz damlası terkibi

ş.106a.13

şıfat-1 şiyāf-1 aḥmer-i leyyin (صِفَتِ شِيَاْفِ اَحْمَرِ لَيْيِنِ):
halif kırmızı göz damlası terkibi

ş.103a.11

şıfat-1 şiyāf-1 aḥzār (صِفَتِ شِيَاْفِ اَحْزَاْرَ):
yeşil göz damlası tarifi, terkibi

ş.106b.5, 211a.3

şıfat-1 şiyāf-1 'anber (صِفَتِ شِيَاْفِ اَنْبَرِ):
anberden yapılan göz damlası tarifi

ş.210b.6

şıfat-1 şiyāf-1 asfar-1 rakik (صِفَتِ شِيَاْفِ اَصْفَرِ رَاقِيْقَ):
hafif, ince sarı göz damlası terkibi

ş.208b.11

şıfat-1 şiyāf-1 biryūma (صِفَتِ شِيَاْفِ بَرِيْدُ مَا):?

ş.130b.2

şıfat-1 şiyāf-1 dīde (صِفَتِ شِيَاْفِ دَرِيْدَ): göz

damlası tarifi

ş.97a.b

şifat-1 şiyāf-1 dīnārgūn (صِفَتِ شِيَاْفِ دِيْنَارْكَوْنِ) :?

ş.148b.1

şifat-1 şiyāf-1 ebyaz (صِفَتِ شِيَاْفِ اَبْيَضْ) :beyaz
göz damlası tarifi

ş.132b.3, 133b.9, 159a.5, 168a.12

şifat-1 şiyāf-1 ebyaz-1 gündüri (صِفَتِ شِيَاْفِ اَبْيَضْ كُنْدُورِي) :
beyaz gündürden yapılan göz damlası terkibi

ş.154b.12-13

şifat-1 şiyāf-1 esved (صِفَتِ شِيَاْفِ اَسْوَدْ) :
siyah göz damlası terkibi

ş.144.6, 147a.9, 209b.11

şifat-1 şiyāf-1 halūki (صِفَتِ شِيَاْفِ خَلُوْقِي) :
tabii göz damlası terkibi

ş.144b.3

şifat-1 şiyāfu'l-ḥuble: (صِفَتِ شِيَاْفِ الْحُبْلَةِ)
taze üzüm çubugundan elde edilen göz
damlası terkibi

ş.209a.3

şifat-1 şiyāf-1 ıstaftıyan: (صِفَتِ شِيَاْفِ اِسْتَفْتِيَاْنِ) :?

ş.209b.2

şifat-1 şiyāfü'l-kaḫiyas: (صِفَتِ شِيَاْفِ الْقَاخِيَاْسِ) :?

ş.210a.11

şifat-1 şiyāfü'l-kalkatar (صِفَتِ شِيَاْفِ الْكَالْكَاتَارِ) :
ş.211a.10 kalkadisten yapılan göz damlası terkibi
(bkz. kalkadiş)

şifat-1 şiyāf-1 kaşir (صِفَتِ شِيَاْفِ قَاصِرِ) :?

ş.142b.4

şifat-1 şiyāf-1 māni' (صِفَتِ شِيَاْفِ مَانِعِ) : göz
yaşını men eden göz damlası terkibi

s.210b.12

şifat-1 şiyāf-1 merāret (صِفَتِ شِيَاْفِ مَرَارَتِ) : acı
marāret otundan yapılan göz damlası tarifi

ş.171b.5, 186a.1

şifat-1 şiyāf-1 mu'aşşer (صِفَتِ شِيَاْفِ مُعَشَّشِ) :

ş.210a.1

şıfat-1 şiyāf-1 mücerreb (صِفَتِ شِيَاْفٍ مُجْرَبٌ) : bilinen göz damlası tarifi

ş.122b.11, 185b.9

şıfat-1 şiyāf-1 münevvim (صِفَتِ شِيَاْفٍ مُنَوِّمٌ) : uyku veren göz damlası tarifi

ş.211b.10

şıfat-1 şiyāf-1 nāfi' (صِفَتِ شِيَاْفٍ نَافِعٌ) : faydalı göz damlası tarifi terkibi

ş.212a.3

şıfat-1 şiyāfu'r-rasuht (صِفَتِ شِيَاْفِ الرَّاسُحْتِ) :?

ş.211a.6

şıfat-1 şiyāfūr-rizeh (صِفَتِ شِيَاْفِ الرِّزْهِ) :?

ş.208b.5

şıfat-1 şiyāf-1 rūşinay (صِفَتِ شِيَاْفِ رُوْشِنَايَ) : göztaşından yapılan göz damlası terkibi

ş.106b.9

şıfat-1 şiyāf-1 sumāk (صِفَتِ شِيَاْفِ شَمَاقٍ) : sumaktan yapılan göz damlası tarifi

ş.107a.6

şıfat-1 şiyāf-1 sünbül (صِفَتِ شِيَاْفِ سُنْبُلٍ) : sünbül den yapılan göz damlası tarifi

ş.210a.6

şıfat-1 şiyāf-1 tarḥamatikan (صِفَتِ شِيَاْفِ طَرَحْمَطِيْقَانِ) :?

ş.111b.1, 209b.7

şıfat-1 şiyāfu'l-verd (صِفَتِ شِيَاْفِ الْوَرْدِ) : gülden yapılan göz damlası terkibi

ş.168b.7

şıfat-1 şiyāf-1 za'ferāni (صِفَتِ شِيَاْفِ زَعْفَرَانِي) : safrandan yapılan göz damlası tarifi

ş.107a.10, 173b.4

şıfat-1 şiyāf-1 zencār (صِفَتِ شِيَاْفِ زَنْجَارٍ) : göz taşından yapılan damla tarifi

ş.142b.8

şıfat-1 tılā (صِفَتِ طَلِيٍّ) : merhem in tarifi, özelliği

ş.43b.5, 44a.5, 92a.11, 116b.12, 136a.8

şıfat-ı tılā-yı aher (صِفَتِ طَلَى اَخر):

başka bir merhem tarifi

ş.136a.10

şıfat-ı tūtiyā-yı ahmer (صِفَتِ تُوْتِيَايِ اَحمَر)

kırmızı sürme tarifi

ş.206a.10

şıfat-ı tūtiyā-yı cevher i (صِفَتِ تُوْتِيَايِ جَوْهَرِي)

aslı sürme tarifi

ş.205a.10

şıfat-ı tūtiyā-yı perverde (صِفَتِ تُوْتِيَايِ پَرْوَرْدَه)

terbiye edilmiş sürme tarifi

ş.132b.13

şıfat-ı 'uzeyri (صِفَتِ عُزَيْرِي)?:

ş.204a.13

şıfat-ı 'uzeyri nev'-i aher (صِفَتِ عُزَيْرِي نَوْعِ اَخر)?:

ş.204b.4

şıfat-ı vaqt (صِفَتِ وَقْت) :vaktin özelliği

ş.6a.10

şıfat-ı verdi (صِفَتِ وَرْدِي) : güle ait tarif, özellik

ş. 150b.3

şıfat-ı verd-i ebyaz (صِفَتِ وَرْدِ اَبْيَض):

beyaz gülün özelliği

ş.131a.6

şıfat-ı zamād (صِفَتِ ضَمَاد) : merhem tarifi,

yapılışı

ş.39a.2, 55a.2, 59a.4, 59b.1, 131b.4

şıfat-ı zamād-ı aher (صِفَتِ ضَمَادِ اَخر) : başka bir merhem

ş.55a.5, 55a.8, 59b.5

şıfat-ı zamād-ı muḥallil (صِفَتِ ضَمَادِ مُحَلِّل) : yumru,

şiş merheminin tarifi

ş.55b.5, 144a.9

şıfat-ı zamād-ı mu'tedil (صِفَتِ ضَمَادِ مُعْتَدِل):

mutedil merheminin tarifi

şıfat-1 zurūr (صِفَتِ ذُرُورِ): göz otu tarifi

ş.123a.5, 132b.6, 148a.10, 207a.6, 208a.2, 208a.6

şıfat-1 zurūr-1 ağber (صِفَتِ ذُرُورِ أَغْبَرِ) tozlu göz otu tarifi

ş.102a.12

şıfat-1 zurūr-1 aḥer: (صِفَتِ ذُرُورِ أَحَرِ): diğer göz otu tarifi

ş.163b.3

şıfat-1 zurūr-1 aṣfer (صِفَتِ ذُرُورِ أَصْفَرِ): sarı göz otu tarifi

ş.92b.4, 131a.10, 206b.10

şıfat-1 zurūr-1 aṣfer-i kebīr (صِفَتِ ذُرُورِ أَصْفَرِ كَبِيرِ) büyük sarı göz otu tarifi

ş.102a.3, 102a.5-6

şıfat-1 zurūr-1 aṣḡar-1 aṣḡar (صِفَتِ ذُرُورِ أَصْغَرِ أَصْغَرِ): iyice ufaltılmış sarı pudra terkibi

ş.208a.9

şıfat-1 zurūr-1 ebyaṣ (صِفَتِ ذُرُورِ أَبْيَضِ) beyaz göz otu tarifi

ş.208a.12

şıfat-1 zurūr-1 iksirīn (صِفَتِ ذُرُورِ اِكْسِرِيْنِ) göz otu şurubunun tarifi

ş.56a.13

şıfat-1 zurūr-1 melekeyā (صِفَتِ ذُرُورِ مَلَكَا يَا)?:

ş.101b.11

şıfat-1 zurūr-1 müsekkīn (صِفَتِ ذُرُورِ مُسَكِّنِ) sakinleştirici gözotu tarifi

s.163a.3

şıfat-1 zurūr-1 nīma-nīm (صِفَتِ ذُرُورِ نِيْمَا نِيْمِ):

ş.102a.1 Yarılanmış göz otu tarifi

şıfat-1 zurūr-1 remād (صِفَتِ ذُرُورِ رِمَادِ) küllü göz otu tarifi

ş.147b.6

şıfat-1 zurûr-1 verdî (*صِفَاتِ ذُرُورٍ وَرَوَى*)

güllü göz otu tarifi

ş.175a.4

şıfatlu (*صِفَاتُ*): şekilli, usullü

ş.44b.7, 94b.4, 161a.8

şığ- (*صِغَ - صِغَ*): sığmak, bir yer veya şeyin içine
tamamen girebilmek

ş.120a.1

ş.ar 143a.13

sığabil- (*صِغَرُ - صِغَرُ*): girebilmek, yerleşebilmek

ş.e 141a.13

şığa-(*صِغَا - صِغَا*): ovmak, meshetmek

ş.yalar 98a.12

şığaruha (*صِغَرُ هَا - صِغَرُ هَا*): onun küçüğü, küçük olanı

ş.194a.6, 200a.11

şığır (*صِغِيرُ - صِغِيرُ*):

şığır başı: sığır başı, sığır kellesi

ş.154b.6

şığır eti: büyükbaş hayvan eti

ş.109b.1, 120b.5, 146b.10

şığır ödi: sığırın öd kesesi

ş.204a.9

ş.ni 185b.10

şığır tersi: sığır pisliği, sığır dışkısı

ş.le 138b.7

şığır udı: sığır ayağı

ş.164a.2

şığır yağı(n): sığırın iç yağı

ş.58b.1

ş.na 115b.1, 124a.12, 124a.13

şıhhat (*صِحَاتُ - صِحَاتُ*): sağlık, sağlamlık, afiyet

ş.4a.5, 6a.2, 15b.2, 130a.3

ş.da 14b.4

ş.e 130b.4

ş.1 15b.11, 159b.9

ş.inden 126b.1

ş.ine 14b.9

ş.ini 3a.8, 13a.4, 14b.13, 76a.5, 81a.2, 81a.12

ş.iyçün 9b.12

şihhat-ı beden: vücut sağlığı

ş.16b.2

sık-(سَق -): sıkmak, basınçla herhangi bir maddeyi sıkıştırmak

s.alar 38b.2, 59a.1.7, 90a.3, 94a.9, 122a.13, 122b.9, 123b.8

s.arsa 124a.13

s.salar 202b.9

s.up 57a.6

sıklet (نَقْلَت): ağırlık, yük, sıkıntı

ş.47a.9

sıkmağ (صَيَّق): sıkıştırmak, içinden birşey çıkarmak için basın tatbik etmek

ş.94a.7

sın- (صَد): bölünmek, kırılmak

ş.100a.10

sına- (صَد): denemek, imtihan etmek

ş.arlar 184a.4

sınamağ (صَفَاغ): denemek, ölçmek

ş.187b.6

sınan (صِنَان) kirpiklerin altında yerleşen küçük beyaz bir parazit

ş.117b.10

sınmak (صِنَق): kırılmak, parçalanmak

ş.184a.3

sırça (سِرْجَه): cam, billur

s.63a.6, 64a.8, 124b.8, 181a.2

s.da 168b.6

sırça çanak: sırça kap, cam çanak

s.209a.8

sırça köpigi:sıvı cam eriğinin köpüğü

s.163a.4, 163a.11, 163b.6

sırf (صرف) yalnız, katıksız, sade

s.71b.2, 134b.10, 137a.7

sırtlan (سِرْتَلَنَ):

sırtlan ödi: sırtlan ödü

s.185b.3

sıva- (صَوَا) : sıvamak, düzeltmek, kapatmak

ş.yalar 86a.2

sıyrıncağ (سِيرِنِقَ):

sıyrıncağ ol-: kaygan halde bulunmak

s.ur 128b.3

sibistān (سِبِسْتَان) sibistan ağacı meyvesi

s.38a.10

sidük (سِرْدُكْ) : sidik, küçük abdest, işek

sidük yolu: sidiğin mesaneden çıkışa kadar katettiği
yol, üreter

s.n1 60a.2

sidügi yolu: (bkz. sidük yolu)

s.13b.7

oğlan sidügi: erkek çocuk sidigi

s.ile 100a.7, 122b.13, 186a.7

sigil (سِغِيل) deride özellikle ellerde çıkan,
pürtüklü, küçük sivilce

s.111b.10

s.i 76a.11, 79b.4

s.leri 79b.12

sikencübīn (سِكَنْجُبِينَ) sirke ile bal veya şeker
kaynatılmakla yapılan şerbet

2. üzerinde besleyici bir meyvesi olan çöl
bitkisi, çalı; Hz. Musa kavmini bununla
besledi (Prof. Dr. O. Nedim Tuna)

s.39b.3

s.i 57a.12

s.ile 36a.8, 39b.2, 43a.9, 57a.11

sikencübīn-i 'asel: sikencübīn içine karıştırılan bal

s.i 43a.13, 47a.5

sil- (سِلْ -): silmek, temizlemek

s.eler 132a.7

silāḥ (سِلَاح): korunmak için kullanılan
kesici, delici vb. araçlar

s.4b.6, 5b.4

silāḥdār (سِلَاحْدَار): silahları koruyan memur

s.5b.5

silāḥḥāne (سِلَاحْ خَانَه): silahların depo edildiği,
saklandığı yer

s.leri 4b.7

silikūn (سِلِيقُون): selikun (A.E) vermilyan, kırmızı
kurşun tuzu

s.119a.4

silmek (سِلْمَك): silmek, temizlemek

s.den 151a.12

silsile (سِلْسِلَه): soy, sop, kuşak

s.dür 4a.9

sin- (سِنْ -): sinmek, hazmedilmek

s.düğünün 57b.5

s.memiş 72b.12

sindür- (سِنْدُرْ -): sakinleştirmek, azaltmak

s.eler 199a.8

s.ür 81b.2

sine (سِينَه): sine, göğüs, yürek

s.de 4a.9

sinek (سِيَك): sinek

s.112a.10, 120a.9, 143a.13, 181a.7, 193a.1,

s.leri 96a.6

sinek başı: sineğin başı

s.174b.1

sinir (سِنْكِر): sinir, sinir sistemi

s.19a.8, 19b.2, 25b.8

s.e 63b.11

s.ler 23b.11, 27a.6

s.lere 58b.(1).5

s.leri 26a.3, 27a.11, 53b.10

s.lerün 26a.1

siğir- (سِگِر): sindirmek, içine işletmek, içine
akıtmak; hazmetmek

s.ür 57b.5

siğirici (سِگِرْجِي): sindirici, hazmedici

s.58b.(1).13

siğr (سِگِر):sinir (bkz. sinir)

s.i 139b.12

siğürce (سِگِرْجَا):?

s.sine 64a.2

sirāyet (سِرَايَت): geçmek, bulaşmak

sirayet eyle-: geçmek bulaşmak

s.mez 195b.6

sirke (سِرْكَة): üzüm, dut vs. meyvelerin suyunun
ekşitilmesi ile yapılan keskin su

s.34a.9, 38b.13, 53b.7, 53b.9, 55b.9, 59a(1).2,

96a.8, 113a.5, 116a.3, 172a.9, 203b.2

s.den 58b.(1).4, 129a.10

s.sile 43a.11, 118a.8

s.ye 35b.5, 114b.8

s.yi 34a.9, 34a.10, 41a.3, 139a.9

s.yile 34a.6, 34b.1, 35a.13, 37a.9, 37a.11, 39a.4,

39b.6, 44a.13, 51a.11, 55a.8, 58a.1, 59b.4,

60a.6, 92a.8, 92a.10, 112a.5, 114b.7, 116a.3,,

121b.8, 139a.11, 148a.3, 165b.5

sitāre (سِتَارَة): yıldız

s.20b.12

sitāyiş (سِتَايِش):

sitayiş eyle-: övmek, yüceltmek

s.r 3a.13

siyāh (سِيَاه): siyah, kara renk

s.67b.6, 160a.5

s.dur 160a.8

- siyek (سِيَكْ): üçte bir
s.186a.12
- siz- (سِيزْ -): sezmek, hissetmek, farkına varmak
s.erse 183b.8
s.mezse 183b.8
- soğan (صُغَانْ): soğan, zambakgillerden yemeklere tat vermek için kullanılan yumrusu ve yaprağı kullanılan bitki
ş.89b.3, 146b.9, 203b.3,
soğan suyu: soğan suyu, soğan usaresi
ş.n1 185b.1, 203b.11
- sohbet (صُحْبَتْ): sohbet eyle-: konuşmak, sohbet etmek
ş.se 18a.7
- sok- (صُفْ -): sokmak, içine veya arasına girmesini sağlamak
ş.alar 60a.9, 95b.2, 98b.10, 141a.9, 155a.13,
ş.amaz 18a.9
ş.arlarsa 122a.11
ş.dukları 123b.1, 123b.3
- sokmak (صُفِّقْ): içine girmesini sağlamak
s.122a.2
- sol (صُولْ): sol, sol yön
ş.18a.4, 18a.12, 63b.7, 88b.6, 88b.8, 88b.9,
197b.10, 189a.11, 194b.11, 201a.11
- sol- (صُلْ -): gücünü yitirmek, rengi açılmak
ş.arsa 66a.12
ş.mış 201a.13
- son (صَوْلْ): son, bir şeyin en gerisinde, en arka zamanda olan
ş.da 1b.6
ş.ına 54a.3, 104b.13, 114a.13, 134a.8, 150a.2,
171b.4, 173a.3, 182b.4, 182b.10
ş.ında 109b.2, 155b.6
- sonra (صُكْرَهْ /): sonra, bir süre geçince, müteakiben

s.2a.5, 3a.3, 10a.4, 12b.10, 16b.12, 16b.13, 17a.1, 17a.2, 32b.9, 33a.8, 33a.9, 33b.12, 39a.9, 39b.9, 40a.11, 40b.1, 42a.8, 43b.4, 45a.11, 45b.8, 46a.5, 47a.4, 47b.4, 48b.4, 51a.8, 51b.2, 51b.4, 54b.10, 56a.6, 58b.11, 58b(1).2, 63b.2, 71b.1, 72a.4, 74a.5, 80b.3, 81a.9, 93a.5, 93a.8, 93a.11, 96a.6, 96b.13, 98b.7, 99a.13 101b.9, 101b.10, 105a.13, 105b.11, 108a.9, 108b.10, 109a.1, 109b.9, 110a.12, 111a.10, 112a.5, 117a.7, 120a.2, 121a.13, 121b.9, 129a.7, 132b.6, 132b.12, 133a.3, 134a.4, 134b.1, 137a.4, 137a.11, 140b.4, 141b.6, 146b.5, 147b.9, 149a.12, 149b.13, 153a.13, 155a.13, 155b.4, 155b.7, 156a.5, 158b.11, 159a.12, 159b.3, 159b.4, 159b.5, 163b.3, 164a.8, 181b.12, 182a.4, 182a.11, 183a.1, 185a.5, 185b.9, 190a.2, 190b.1, 198b.12, 203a.13

andan sonra: müteakiben (bkz. sonra)

ş.10a.7, 12a.9, 35b.4, 36b.7, 59a(1).6, 62a.8, 88a.8, 96a.3, 99a.3, 112a.4, 122a.6, 171b.5, 186b.13

sonrağı (*صُكْرَه غِي*): sonraki, sonradan gelen

ş.29a.7, 29a.8 29a.12, 29b.1, 29b.4, 29b.7,

şor- (*صَوْر -*): emmek, çekmek

ş.a 96b.13

ş.alar 96b.12

şor- (*سَوْر -*): sormak, sual etmek

ş.alar 181b.6, 182a.8, 183b.7

şovı- (*صَوْر -*): soğumak, harareti azalmak

ş.yınca 93a.10

şovuk (*صَوْف*): 1. soğuk, sıcak olmayan

ş.10b.10, 16a.7, 25a.6, 33b.13, 34b.7, 34b.12, 34b.13, 35b.2, 35b.3, 35b.6, 36b.3, 37b.3, 37b.11, 41a.10, 41a.12, 52a.10, 53a.1, 58a.5, 58a.6, 58a.8, 58b.9, 59a.3, 89a.10, 98a.8, 98b.3, 106a.4, 109a.13, 123b.9, 123b.10, 126b.2, 132a.2,

133b.5, 135b.5, 135b.7, 145b.1, 146b.10, 148a.5,
153a.2, 161b.6, 171a.8, 177a.11, 189b.1, 200b.1,
201b.4, 203b.6

ş.da 177b.6

ş.dan 33a.1, 40b.3, 41a.4, 44a.5, 48a.5, 136b.6,
177b.5, 191b.5, 199b.13

ş.dur 8a.9, 11b.5, 68a.11, 200b.1

ş.lla 34a.6, 35a.5, 60a.8

ş.lar 35a.9

ş.ları 35a.12

2. soğuk yapılı, soğuk tabiatlı

ş.33a.2, 40b.8, 41b.5, 44b.1, 76a.3, 79b.5, 126b.3,
126b.9, 126b.12, 127a.1, 127a.2, 127a.3, 127a.4,
ş.dan 76b.8

ş.dur 18b.4, 24b.10, 26b.9, 76a.5, 76a.6, 76a.8,
76a.9, 76b.6, 76b.13, 77b.8, 78b.6, 78b.9,
78b.10, 80a.2, 81a.4, 81a.5, 81b.7, 82b.8,
82b.13, 83a.10, 83b.3, 83b.11, 83b.13 84a.1,
84a.6, 84b.5

şovuk maraz: soğuktan doğan hastalık

ş.ların 201a.5

şovuk mizac: soğuk yapıdaki insan

ş.larda 135b.7

şovuk mizacılı: balgamın diğer üç unsurua göre vücutta
çok bulunduğu insan mizacı (bkz. soğuk mizac)

ş.153b.11

ş.lara 49b.13

soğuk hılt: vücuttaki dört ana unsurun soğukluğu

ş.dan 156a.2

şovuk ter: rahatsızlık eseri akıtılan soğuk ter, soğuk
ter akıtma

ş.153a.6, 153a.9

şovuk ol-: soğuk olmak, soğumak

ş.acak 69b.1

ş.ur 68a.5

şovuk urmak: soğuğun tesiri altında kalmak

s.dan 41a.10

şovuklaK (صُوْقَلَاك): soğukluk (bkz. sovuklık)

ş.96b.12

şovuklık (صُوْقَلِيْكَ): soğukluk

ş.40b.10, 79b.6

ş.da 83b.9

ş.1 26b.9, 68a.11

ş.11a 68a.9

ş.indan 9b.4, 120b.2, 136b.10, 153a.1, 177a.6,
177b.5

ş.1nün 126b.5

şovukluk (صُوْقُلُوْكَ): soğukluk

ş.11b.3, 146b.2

ş.da 74b.13, 77b.1

şovukluk eyle-: soğuk tesir yapmak, bırakmak

ş.r 11b.5

şovukrak (صُوْقِرَاكَ): soğukça, daha soğuk

ş.50b.4

şovuT- (صُوْدُ -): soğutmak, hararetini uzaltmak

ş.ur 9b.1, 116a.5

şovudıcı (صُوْدِيْجِي): soğutucu, hararetini azaltıcı

ş.80a.2

ş.dur 78a.6

soyu|- (صُوِيْلَ -): ayıklanmak, kabuğunu ayırmak, sıyırmak

s.mış 54a.8, 58b(1).6, 101b.4, 103a.3, 124a.1,

136a.9, 136b.1, 139a.13, 171a.11, 186a.6

sögmek (سُوْمَكَ): sövmek, küfretmek

s.e 3a.4

sögüd (سُوْدُ)

sögüd suyu: sögüt ağacından çıkarılan su

s.52b.4

s.1a 34b.3, 171a.9, 171a.12

s.n1 36b.8

sögüd yağı: sögüd ağacı yağı

s.52b.7

s.1a 39a.8

s.n1 34a.5

söğüd yaprağı: söğüt ağacı yaprağı

s.34a.12, 55a.13

söyle- (سَيْلُ): konuşmak, söz söylemek

s.diler 180a.2

s.dük 5a.7

s.mediler 180a.2

s.meye 189a.12

s.yüp 188a.3

söyleme: konuşma, lakırdı etme (سَيْلُ)

s.den 146b.12

söylemek (سَيْلُ): söz söylemek, konuşmak

s.59a.(1).13, 189a.13

s.den 33b.9, 129b.3

söyünmedük (سَيْلُ):

söyünmedük kirec: sönmemiş kireç

s.100a.4

söz (سِرْ): söz, konuşurken sıralanan kelimeler

s.189a.12

s.e 179b.12

s.i 180a.1, 180a.3

s.ile 180a.10

şu (سُو) su

ş.7b.8, 16b.13, 37b.10, 38a.7, 45a.9, 59a.51).6,
66a.1, 68b.1, 74b.7, 78a.1, 78a.13, 80a.1,
81b.11, 83a.1, 85b.5, 86a.11, 87b.4, 88a.9 89b.9,
96a.8, 105a.8, 106b.10, 142a.10, 169a.2, 170a.11,
172a.8, 173b.1, 176b.5, 176b.6, 176b.9, 178b.7,
178b.9, 178b.11, 178b.13, 179b.1, 179b.8, 180a.4,
181a.6, 181a.8, 181b.3, 181b.5, 183a.1, 183a.7
183a.9, 184a.2, 184a.4, 184a.9, 184a.11, 186a.1,
186a.5, 186b.6, 186b.9, 188a.11, 188a.13, 188b.8,
188b.11, 189a.6, 190a.2, 190a.13, 192b.2, 195a.6,

201a.11, 209b.2, 209b.3,
 ş.da 37a.4, 41a.2, 44b.3, 57a.12, 118a.5, 136b.2,
 138a.12
 ş.dan 34a.1, 38a.13, 45b.5, 45b.8, 48b.9, 85b.8,
 90a.3, 180b.8 199a.1,
 ş.dur 77b.9, 78b.9
 ş.lar 172a.9, 181.1, 204b.13
 ş.ları 36b.10, 188b.10
 ş.larıla 87b.7, 88b.2, 109a.7, 110a.9, 131b.4
 ş.ların 87b.8, 181a.9, 182b.12
 ş.nun 55a.3, 59a.7, 85a.2, 166a.13, 178a.2, 178b.3,
 179b.12, 180b.2, 180b.9, 181a.12, 181a.13,
 181b.13, 182a.2, 182a.3, 182a.11, 183a.1, 183a.3,
 184a.6, 185a.8, 185a.12, 185b.7, 185b.13, 188b.4,
 188b.12, 204b.12
 ş.suz 58a.7
 ş.ya 35b.2, 37b.8, 38a.4, 49a.4, 55b.1, 83a.9,
 85a.10, 85b.4, 105a.8, 132a.7, 153a.13, 166b.1,
 178b.8, 200a.5, 206b.9
 ş.yı 18a.9, 35b.3, 37a.5, 44b.3, 45b.4, 66.2,
 75a.5, 77a.5, 80b.3, 81b.5, 82b.9, 83a.2, 83a.12,
 84a.12, 85b.9, 138b.6, 165b.5, 166b.4, 169a.4,
 169a.9, 177b.13, 178a.6, 178a.11, 178b.4, 178b.6,
 180b.10, 184b.1, 185b.2, 185b.10, 188a.11,
 188a.12, 188b.1, 188b.2, 188b.6, 188b.8, 188b.9,
 189a.4, 190a.8, 190a.11, 200a.2
 ş.yıla 17b.4, 36a.5, 36a.9, 36b.6, 38a.2, 38a.12,
 39b.10, 41a.2, 43a.6, 43b.4, 46b.9, 52a.7,
 52b.5, 54a.10, 55a.6, 55a.7, 57a.12, 58a.7,
 58a.10, 59a.(1).5, 81a.1, 84a.8, 85b.6,
 85b.7, 86b.2, 98a.5, 100a.10, 118a.5, 121b.4,
 126b.10, 144a.10, 149b.7, 149b.8, 153a.12,
 163b.9, 163b.10, 163b.11, 163b.13, 164a.12,
 166b.4, 184b.9, 189b.10, 198b.11, 202b.9,
 208b.13, 209a.6, 209a.12, 211a.10, 211b.9

ş.yın+0 55b.1, 79a.1, 129b.7

ş.yına 66a.3

ş.yından 54b.1, 59a(1).7

ş.yını 37b.2, 57a.6, 57a.7, 76b.4, 78a.3, 81b.12,
82a.7, 84b.13, 90a.3, 94a.7, 111a.2, 138b.5,
140b.4, 141b.2, 141b.6, 148a.11, 149b.3, 149b.12,
187a.10, 189a.5, 199a.11, 202b.9, 204a.6

ş.yun 37a.5

şu teresi: su teresi

ş.122b.6

şu yosunu: yosun

ş.55a.3

avrat şuyı: kadın menisi

ş.18b.2, 18b.6

ş.la 18a.10

ş.nun 18b.2

ayaric şuyı: ayaric suyu (bkz. ayarıc)

ş.nun 43a.7

ayva şuyı: ayva suyu, ayva usaresi

ş.la 131b.13

bâbūnec şuyı: papatya suyu

ş.la 131b.3

ş.na 60a.9

balğam şuyı: balğam suyu (bkz.balgam)

ş.la 127a.2, 127a.3

benefşe şuyı: menekşe suyu, menekşe usaresi

ş.nı 36b.7

boy şuyı: boy bitkisi suyu

ş.74a.10, 75a.12

ş.la 71a.5, 95b.7, 130a.13, 131b.3

ş.nı 159a.3, 168a.9

bögürtlen dikenı şuyı: bögürtlen bitkisinin diken suyu

ş.152a.11

buğday samanı şuyı: buğday samanından elde edilen su

ş.la 200a.1

buhūr-ı meryemun suyu: tavşankulağı bitkisinin suyu

ş.185b.6

çögündür şuyı: pancar suyu

ş.la 118a.4

deniz şuyı: deniz suyu

ş.la 118a.3

ş.n+Ø 172a.9

ekşi enār şuyı (n): ekşi nar suyu

ş.206b.7

ş.n+Ø 204a.11

ş.na 35b.5

ş.n1 122a.10

elma şuyı: elma suyu, elma usaresi

ş.49b.9

enār şuyı(n): nar syu, nar usaresi

ş.112b.4, 112b.5, 204a.12

ş.la 35a.7, 36a.6, 50a.12, 57a.12, 57b.2, 59b51).9,
122a.11,

ş.n+Ø 56a.6, 58a.7

ş.ından 45a.11

er şuyı: erkek menisi

ş.18b.6

ş.dur 18b.3

ş.na 18b.2

erük şuyı: eriksuyu, erik usaresi

ş.37b.2, 112b.5

ş.la 35a.12

ş.n1 38a.7

et şuyı(n): et suyu

ş.n+Ø 49b.6

ş.na 49b.8

ş.n1 50a.1

gül şuyı: gül suyu

ş.34b.8, 37a.11, 37b.3, 69a.13, 112b.7

ş.la 34b.3, 37b.13, 39a.4, 101b.4, 103a.2, 103a.4,

- 112b.7, 189b.6, 207b.4
 ş.n+Ø 34b.9, 49b.9
 ş.n1 36b.8, 39b.6
 helile şuyı: helile suyu (bkz. helile)
 ş.87b.5
 ısıcak su: sıcak su
 s.la 39a.1, 134b.7, 209a.6
 iklil-i melik^{şuyı}: koç boynuzu bitkisi suyu
 s.la 212a.1
 s.n1 159a.3
 'inebu's-sa'leb şuyı: it üzümü suyu
 ş.164b.8
 ş.la 54b.12, 55a.4
 ş.n+Ø 54b.10
 issi su: sıcak su (bkz. ısıcak su)
 ş.11b.3, 44a.4, 45a.4, 57b.11, 89b.10, 89b.10,
 114b.8, 140b.3, 145a.12
 ş.nuñ 95b.5, 109b.5, 145a.10
 ş.yıla 39b.2, 39b.3, 57a.11, 57b.8, 92b.10, 93a.9,
 93a.10, 93b.3, 96a.6, 109b.5, 136a.13, 144.4,
 145a.11, 185a.5
 it üzümü şuyı: tilki üzümü de denen patlıcangillerden
 bir yıllık otun usaresi
 ş.n1 36b.8
 kabak şuyı(n) kabak suyu, kabak usaresi
 ş.n+Ø 49b.10
 kakünc şuyı(n): kanbel otu suyu
 ş.n+054b.12
 kantariyūn şuyı(n): kılıç çiçeği, eşek kulağı bitkisi
 suyu (bkz. kantariyun)
 ş.n+Ø 162b.5
 kara erük şuyı: kara erik suyu
 ş.38a.6
 kara şu: göze inen karanlığa sebep olan su
 ş.179b.10

kāsnī şuyı: yaban marulu, hindiba suyu

ş.69a.13

ş.la 39a.6, 60b.7, 80a.6, 96a.4, 113a.5, 114b.10,
136a.10, 212a.5

ş.n+θ 38b.9, 54b.10

ķaynanmıř şu: kaynamış su

ş.57b.9

kemmūn şuyu(n): kimyon suyu

ş.n+θ149b.12

kendene şuyı: pırasa suyu

ş.la 185a.4

kerefūs şuyı: kereviz suyu

ş.la 48a.9

ķızıl bögrülce şuyı: kırmızı bögrülce suyu

ş.la 45a.10

ķızıl gül şuyı: kırmızı gül suyu

ş.la 39b.9, 189b.10

ķızıl zernīc şuyı: kırmızı sıçan otu suyu

ş.la 138b.5

koruķ şuyı: olmamış üzüm suyu, koruk üzümü suyu

ş.35a.8, 87b.5, 112b.4, 205b.4, 211b.9

ş.dur 75a.7

ş.la 39b.5, 58a.4, 58b.(1).9, 88b.2, 103b.8,
107a.10, 109a.4, 112b.5, 205a.9

ş.na 35b.5

ş.ndan 35a.10, 58b(1).13

ledüpe şuyu(n):?

ş.ndan 58b(1).10

lihyet-üt-teys şuyı: keçi sakalı bitkisi suyu

ş.75a.5

mārūl şuyı: marul yaprağı suyu

ş.49b.9, 69a.13, 173a.11

ş.nı 36b.8, 36b.13

mercimek şuyı: mercimek suyu

ş.112b.6

mersin şuyı: mersin bitkisi suyu (bkz. mersin)

ş.la 95b.10, 104b.4, 116b.11, 117a.2, 153b.1,
170a.1,

mersin yaprağı şuyı: mersin bitkisi yaprağı suyu

ş.la 174b.13, 203a.4

merzencüş şuyı: sıçan kulağı otu suyu

ş.87b.6

ş.la 48a.3 59b.3, 89b.11, 108a.1, 147a.3,

nilüfer şuyı: nilüfer çiçeği suyu

ş.nı 36b.7

nutfe şuyı(n): erlik suyu, meni

ş.ndan 19a.8

rāziyāne şuyı: rezene bitkisi, suyu

ş.87b.5, 89b.13

ş.dur 74b.5

ş.la 42b.4, 48a.9, 88b.2, 89b.11, 90a.13, 111b.5,
142b.7, 171b.8, 171b.12, 172a.1, 173b.13,
184b.13, 186a.4, 186a.13, 204a.10, 204b.9,
208b.5, 210b.6,

ş.nı 199a.9

ş.nuñ 90b.1

şābun şuyı: sabunlu su

ş.100a.5

ş.la 100a.6

şāfī şu: saf, berrak su

ş.nuñ 204a.1

ş.yıla 107a.8

şafra şuyı: safra suyu

ş.la 126b.13

sarmısak şuyı: sarmısak suyu

ş.200a.2

şaru helīle şuyı: sarı helile suyu (bkz. helile)

s.la 153b.5

seretān şuyı: yengeç suyu, (yenirce)suyu

ş.nı 162b.12

sezāb şuyı: sedef otu suyu

ş.la 97b.2, 97b.7, 106b.7, 106b.9, 208b.10, 209a.2,
211a.5

ş.nı 122a.9, 122a.10

sağan şuyı: soğan suyu

ş.nı 185b.1, 203b.11

şovuk şu: soğuk su

ş.35b.3, 37b.3, 37b.11, 41a.12, 58a.5

ş.nuñ 58a.6

ş.yıla 36b.3, 52a.10, 58a.8, 133b.5, 171a.8

sögüd şuyı: söğüt ağacı usaresi

ş.52b.4

ş.la 34b.3, 171a.9, 191a.12

ş.nı 34b.8

şu teresi şuyı: su teresi usaresi

s.la 122b.6

şumak şuyı(n) sumak suyu

ş.75a.8, 87b.5

ş.la 109a.4

ş.n+0 103a.1

ş.la 153b.5

ş.nı 122a.12

şakāyıkū'n-nu'tmān şuyı(n): kan kırmızısı yabani aneman
çiçeği, dağlalesi suyu, kırmızı şakayık
çiçeğinin suyu

ş.164b.3

ş.n+0 162b.5

tatlu enār şuyı: tatlı nar suyu

ş.38b.2, 164b.8

tatlu şu: tatlı su

ş.139b.3, 173b.1

ş.yıla 59a.7, 132b.8, 133a.1, 133b.12, 138a.11,
167b.2

tāze şu: taze su, pınar suyu

ş.133a.2

- turak otı şuyı: turak otu suyu (bkz. turak)
 ş.la 45a.10, 114b.6
- tuhmegān şuyı: pirpirim suyu, nebat tohumu suyu, semiz
 otu suyu
 ş.173a.11
 ş.la 131b.12, 171a.12
- turb şuyı: turp suyu
 ş.la 172a.3, 185a.13
 ş.nı 138b.1
- tut şuyı: dut suyu, dut sırası
 ş.la 35a.12
- tuzlu şu: tuzlu su
 ş.yı 117a.9
 ş.yıla 118a.4
- 'ünnāb şuyı: üzüm suyu
 ş.112b.6
- yağmur şuyı: yağmur suyu
 ş.87b.6
 ş.la 107b.3, 130b.6, 130b.9, 131a.9, 133b.12,
 144b.5, 144b.11, 147a.11, 154b.1, 154b.7,
 155a.2, 159a.7, 168b.12, 190b.12, 210a.11,
 210b.11, 211a.2,
- yaş kişnic şuyı: taze, yaş kişniş suyu
 ş.la 139a.9
- zeytun yaprağı şuyı: zeytin yaprağı suyu
 ş.la 174b.11, 174b.12, 203a.4
- su'al (سَأَلَ , سُئِلَ): soru, cevap getiren söz
 s.114a.5, 178b.2
- su'al-sebeb: sorunun sebebi
 s.118b.10
- su'd (سَعْد): havlıcan, kulunç otu, zencefile benzer
 kokulu bir kök, *Alpinia officinalis*
 s.45b.2
- şudā' (صُودَاع): baş ağrısı
 s.70b.9, 171b..5

s.un 50b.1

şudur (*صُدُور*): göğüsler

ş.dur 30b.3

sufūf (*سُفُوف*): toz halinde ilaç

s.58b.(1).5, 110b.13

sufūf eyle-: toz haline getirmek

s.seler 36b.3

sufūf iT-: (bkz. sufuf eyle)

s.eler 198b.12

sufūf-ı benefşe: menekşe tozu

s.yile 36a.5

suhen-i ma'sara (*سُحْنِ مَعْصَرَةٍ*): sesin oluşması için
gırtlığın havvı kapattığı, sıkıldığı bölge, yer

s.dur 30b.7

suhriniya (*سُحْرِنِيَا*):?

s.49a.2

suk (*سُك*):madde adı

s.55a.9

sukbe (*سُكْبَة*): delik

s.183b.3

sūkūsis (*سُوقُوسِيْس*): göz kapağında meydana gelen,çatlak
ve yarılma tarzındaki hastalık

s.104b.9

şulan- (*صُولَنَ*):sulu hale gelmek, sulu olmak, yarada
akıntı olmak

ş.dıgı 199a.5

şulb (*صُلْب*): 1. Omurga kemiği, bel kemiği

s.24a.6, 28a.13

2. gözün sert tabakası (bkz. sulbiyye)

ş.66a.9, 66b.3, 68a.6

ş.dür 66b.2

3. sert, katı

ş.27a.11, 140b.6, 173a.6

ş.dur 24a.8, 28a.9, 30a.9, 141b.12, 161a.6

4.katı ilaç

- ş.75a.2
 ş.dur 140a.6
 şulb-i gıṣā: zarın sert kısmı
 ş.28b.5
 şulb-i ter: sert ve yaş
 ş.dür 27a.10-11
 şulbiyye (صَلْبِيَّة): gözün sert tabakası, yedinci tabaka
 ş.62a.12
 ş.dür 64a.1
 şulbrak (صَلْبَرَق): sertçe daha sert
 ş.24a.3
 ş.dur 23b.13
 sultān (سُلْطَان): padişah, hakan
 s.lara 4b.5
 şulu (صَلْو): sulu, suyu bol, ıslak
 ş.52b.11, 100b.11, 166a.11, 166a.13
 şuluk (صَلْوَق): sulu olma hali, bir tür çıban
 s.180b.13
 sumāk (سَمَاق): fıstıkgillerden, kabuğu hekimlikte
 kullanılan, ekşi meyvesi bulunan, sıcak
 yörelerde yetişen ağaç ve tohumu
 s.55a.5, 148a.10, 207b.8
 s.1 107a.8, 207b.3
 s.11a 58a.4, 80b.4
 sumak kabı: sumak kabuğu
 s.58(b).1.6
 sumak suyu(n): sumak yemişi suyu
 s.75a.7, 87b.5
 s.1a 109a.4, 153b.5
 s.n+0 103a.1
 s.n1 122a.12
 sunnār (سِنَّار): tıbbi bir alet, kesici dir
 s.dan 155a.12
 s.a 99a.13, 141b.13, 142a.1, 149a.1
 s.11a 94a.5, 95b.2, 99b.4, 111a.1, 140b.13, 141b.1,

148b.13, 149a.3, 155a.12, 155b.9

suret (صورت): surat, çehre, görünüş

ş.9a.4, 20a.4, 117b.5

ş.i 20a.3, 20a.6, 20a.7, 20a.8, 20a.9, 29b.6,

ş.ini 197a.6

suret-i ferzend: çocuğun yüzü, çhresi

ş.6b.6

suret-i maḥsūsat: duyguların özelliği, yansıması

s.1 29b.11-12

şuşalık (صُصَلِقَت): susama, susuzluk, suya kanmama
hastalığı

ş.34a.2, 39b.1, 58a.5

şuşamak (صُصَحَف): susama, susuzluk, har ret

s.35b.12

su'u'l-hey'eti'l- aẓāi'l-aliyye (سُرُ الْهَيْئَةِ الْأَعْضَاءِ الْأَعْلَى):
bir çeşit göz hastalığı

s.13a.2

suu'l-mizāc (سُرُ الْمِزَاجِ): bir göz hastalığı

s.69a.4

suu'l-mizācu'l-aẓāi'l-basīṭa (سُرُ الْمِزَاجِ الْأَعْضَاءِ الْبَسِيطَةِ): bir
çeşit göz hastalığı

s.12b.12

su'ūt (سَعُوط): enfiye

ş.107b.11

s.larda 82b.5

s.larıla 69b.8, 146b.13, 190b.5

su'ūt iT-: enfiye çekmek, enfiye tatbik etmek

s.eler 48a.5

su'utlar eyle-: (bkz. su'ut iT)

s.47b.7

su'utlar iT-: enfiyeler yapmak (bkz. su'ut iT)

s.eler 108b.4

s.üp 107b.10

süci (سَجِي): şarap, özel şekilde mayalandırılmış
çeşitli meyvelerden elde edilen alkollü içki

- s.146b.10
s.den 116a.2, 148a.3
s.ile 106b.4
süd (سُد): süt
.19a.3, 69b.3, 74a.9, 146b.10, 167b.7
s.ile 101a.12, 117a.9
s.in 37a.3, 101a.12
s.ini 84b.13
'avratlar südi: kadınların sütü
s.dür 81a.4
s.ile 130a.13
eşek südi: eşek sütü
s.dür 81a.4
s.ile 92b.5, 122b.4, 133b.10, 208a.4,
s.ini 37a.2
hatunlar südi: kadın sütü
s.74a.8, 128b.8, 132a.13
s.ile 80b.6, 111a.6, 131a.3, 132b.2, 138a.11,
138b.13, 139b.3, 147a.4, 158b.6, 166b.3
s.n+Ø 173a.9
s.inden 101 b.8
s.ni 138a.2, 138a.4, 139b.8, 158b.5, 166b.5,
171b.2, 199b.6
hatun gişiler südi: kadın sütü
s.le 47b.11, 122b.4, 161b.9
s.ni 35a.5, 36b.11, 37a.1, 172a.12
tāze süd: yeni sağılmış süt
s.ile 71a.5
tāze eşek südi: yeni sağılmış eşek sütü
s.164b.6
yaş buğday südi: taze buğdaydan çıkarılan süt
s.164b.8
südde (سُد): peklik, vücudun bir yerinde yaramayan,
atıl madde toplanması; bu yolla meydana
gelen tıkanıklık; (karında) dolğunluk

s.176b.6, 183b.4

s.den 202a.1

s.dür 180a.9

s.lerden26b.7

s.leri 47b.11

s.sini 147a.1

süfūdi (سُفُودِي): bir kemik adı; (süfūd) kebab
pişirilen şişe benzer kemik

ss.22b.6, 22b.7

sükker (سُكَّر): şeker

s.59a(1).8, 60a.9, 207a.7

sükker-i tabarzed (سُكَّر طَبْرَزَد): beyaz şeker nebat
şekeri; çok sert ve katı olup güya
balta ile kırıldığından teberzed
denilmiş

sükkeri'l-üşr (سُكَّرِ الْعُشْر): bitkilerden elde edilen
şeker, sıra

s.97a.11

sükkerü'l-üşr (سُكَّرِ الْعُشْر): bkz. sükkeri'l-üşr

s.82a.11

sülāk (سُلَاق): diş döklerinde çıkan basura benzer
rahatsızlık, yara

s.91a.3, 102b.7, 102b.8, 118b.7, 206a.5,

s.a 97a.7, 97b.4, 103b.5, 106a.13, 210a.2

s.11a 120a.7

sülūl (ثُلُول): meme başı, vücutta meydana gelen
sigil

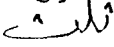
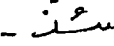
s.ün 91a.12

sülūk (ثُلُوك): (bkz. sülul

s.111b.8, 112a.3

sülūk (سُلُوك): kan içindeki zararlı maddeleri
emmesi ile bilinen ve kanla ilgili
rahatsızlıklarda kullanılan bir tür
asalak böcek

s.201a.10

- s.i 98a.6,
 sülüs (): üçte bir
 s.145.1
 sün- (): uzatmak
 s.eler 59a.(1).6
 sünbül (): zambakgillerden, çiçekleri keskin
 kokulu, türlü renkte, çok yıllık bir
 bitki, sünbül soğanı
 s.45b.3, 46b.7, 75a.5, 82a.13, 97a.13, 120a.6,
 144b.5, 206a.2, 210b.7
 s.den 58(b)1.10
 s.i 90a.10
 sünbül-i hindi: hint sünbülü, nardin yağı
 s.90a.10, 119b.2, 119b.5, 119b.9, 130b.8, 131a.10,
 142a.7, 168b.11, 208b.8, 210a.9, 210b.3, 211b.8,
 sünbül-i mür: mür sünbülü
 s.144b.13
 sünbül-i rumi: hint sünbülü, nardin yağı
 s.119a.10
 sünbülü'l-tıbb :amber çiçeği mis otu.
 nergise benzer güzel kokulu bir çiçektir
 s.205b.12, 206a.5-6
 sünger ():denizden çıkarılan ve asıl nebati
 hayvan olan büyük hacimli, hafif cisim
 s.i 93a.10, 93b.3, 125b.2, 125b.3, 131b.3, 138a.13,
 144a.10, 145a.11, 152b.7
 s.ile 123a.4
 sünil ():
 sünilün eti:sülün eti
 s.44b.12
 süngü (): süngü
 s.5b.6
 süngük (): kemik, insan ve hayvanların çatısını
 oluşturan türlü şekillerdeki sert
 organların genel adı

s.19a.7, 21a.12, 22b.10, 23a.2, 23a.3, 23a.7,
24a.1, 24a.6, 24a.8, 25a.3, 25a.8, 26b.2, 32b.5,
121a.9, 124b.2, 124b.5

s.de 22a.4

s.den 23b.1, 123b.6, 123b.12

s.dür 23b.2, 28a.9

s.e 24a.11, 32b.6, 56a.12, 63b.10,

s.i 22a.3, 121b.12, 123a.9, 123a.13, 123b.4,
124b.3,

s.idi 21a.12

s.idür 23a.4

s.inden 22a.3, 61b.4

s.ine 24a.10, 28a.3, 32b.2,

s.ini 61b.4, 123a.13

s.ler 21a.10, 21a.11, 23a.8, 24a.12

s.lerden 21a.13

s.lere 19b.1

s.leri 23b.3, 23b.4

s.lerinün 6b.7, 21a.8

s.ün 22b.7, 22b.7, 23a.1, 23a.2, 28a.10, 63a.2,

sür- (سُرْ- , سُرْ-) : 1. bir yüzey üzerine ilaç vb.
maddeyi sürmek, ovmak, tatbik etmek

s.e 120b.12

s.eler 45b.5, 112a.4

s.se 120b.12

s.seler 120a.6

s.üp 117a.8

2. bir maddeyi bir yerde denemek, uygulamak

s.eler 75a.6, 75b.7, 87a.6, 102a.9, 76b.6, 120a.5,

s.meyeler 144a.8

sürme (سُرْمَة) : sürme, göze çekilen boya kıvamında madde,
siyah boya

s.70a.9, 85b.2, 89b.11, 90a.6, 119a.9, 119b.1,

120a.4, 130b.13, 153b.3, 154b.8, 167b.2, 168b.11,

204b.5, 206b.2, 209b.12, 211b.7

- s.dür 76a.3
s.ler 135b.10, 144a.6, 196b.11, 196a.12, 202a.13
s.lerde 140a.11, 196b.2
s.lere 135a.7
s.leri 135a.6
s.yi 106a.8, 119b.4, 147b.7, 202b.9
sürme çek-: gözü sürmelemek
s.eleler 19a.6
sürme-i ağber : toz sürme
s.134a.13
sürme-i aher: diğer bir sürme
s.119a.11-12
sürme-i diğer: diğer, başka sürme
s.119a.13, 119b.3, 119b.9 119b.10-11
sürme-i isfihānī: isfahan sürmesi
s.106b.12, 119a.12, 153a.7, 154a.12, 165a.3,
190a.1, 205b.1,
sürme-i ruşināy: göztaşı sürmesi
s. 105b.2, 113b.7, 140a.9, 145b.3, 147a.7, 197b.2,
199a.6
s.1 118a.10, 120b.8, 162b.12, 165b.12
sürüş- (سُرُوشْ): sürerek ovmak, yedirmek
s.ür 176a.2
sürmek (سُرْمَكْ): sürmek, ilaç vs.yi bir satha yayarak
ovmak
s.40b.9, 97b.13, 98a.2, 99a.9
süründü (سُرُنْدُ): sürtünme sonucu teşekkül eden ufak
zerrecik, toz vs.
s.sini 117a.8
sürüşdür- (سُرُشْدُرْ): sürmek, ovmak,yedirmek (bkz.
sürüş)
s.eleler 86a.3, 86a.6, 97b.10
s.üp 183a.13
sürüşdürmek (سُرُشْدُرْمَكْ): iyice ovarak sürmek
s.96a.7

süsen (سُوسَن): susam, susam kökü, zambak

süsen köki: susam kökü

s.46b.6, 140b.1,

s.le 44b.3

süsen köki kabı: süsen kökü kabuğu

s.139a.13

süsen yağı(n): süsen yağı

s.40b.11, 55b.10

s.la 43b.12, 92b.1

s.n+55b.2

s.n1 137a.1

süst (سُوسْت): gevşek, yumuşak, tembel, halsiz

s.66a.7, 94b.13

süst eyle+: yumuşatmak, gevşetmek

s.r 7b.5, 53b.10

süst iT-: yumuşatmak, gevşetmek (bkz. süst eyle)

s.mişdür 116.8

süst ol-: gevşemek, halizleşmek

s.r 6a.2, 26a.4, 116b.5

süst olmak: gevşemek, halsiz düşmek

s.dur 40a.3

süstlük (سُوسْتَلُك): gevşeklik, halsizlik

s.31b.10

s.1 20b.9

sütire (سُتِير): perde, örtü, engel

s.160a.6

süz-(سُوزْ-, سُوزْ): süzmek, sıvı haldeki bir maddeyi kaba şeylerden temizlemek için işleme tabi tutmak

s.eler 37b.2, 38a.2, 38a.8, 38a.9, 38a.13, 38b.5,

38b.6, 47a.5, 48b.9, 54a.11, 54b.2, 54b.5, 55a.7,

70a.5, 86b.5, 140b.4, 148a.11, 163b.9

s.üp 138b.6

süzek (سُزَك): süzgeç, süzmeye yarayan alet

s.25a.2

süzil- (سُزِلْ-): süzülme, tortudan arınmak

s.miş 112b.6

-ş-

şadenc-i'adesi (شَادَنْجِ عَدْسِي): mercimeğe benzer bir taş
çeşidi, göz ilâcı yapımında kullanılır

ş.70a.10

şadinec adesi (شَادِنْجِ عَدْسِي): bkz. şadenc-i adesi

şadenüc-'adesi (شَادَنْجِ عَدْسِي): AE

ş.97a.10, 105b.13

ş.1e 106b.1

şadinec-i'adesi mağsül (شَادِنْجِ عَدْسِي): yıkanmış kantaşından
yapılmış göz ilacı

ş.106b.1

şāh (شَاه): vücuttaki damarların dal budak şeklindeki
kısımları, damar

ş.lar 27b.5, 30b.5, 30b.11, 65a.8,

ş.lara 28b.10, 28b.11, 30b.8, 31a.1, 31a.2

ş.lardan 27b.5, 31a.1

ş.lardandır 28b.10, 66b.8

ş.ları 65a.6

ş.larına 30b.6

ş.ların 30b.9, 30b.12, 30b.13, 31a.4

şahādet (شَهَادَت):

şahadet parmağı: kelime-i şahadet getirilirken
kaldırılması alışılmış olan sağ eldeki
baş parmağın yanındaki parmak, işaret
parmağı

ş.1a 103b.12

şāhid (شَاهِد):

şāhid ol*:görmek, tanıklık etmek

ş.a 173a.6

şāhm (شَاهِم): iç yağ, iç, meyve içi

ş.1n1 103a.2

şāhmu'l-erfi (شَاهْمُ الْاَفْعِي): engerek yılanı yağı

ş.84a.12

şāhm-ı hañzal (شَاهِمُ حَنْظَل): ebucehil karpuzu içi

ş.42b.2-3, 42b.5, 43a.2, 164a.2, 205a.6

ş.11a 42a.7

şahmî'l-hanzal (شَهْمِ الْحَنْظَلِ): (bkz. şahm-1 hanzal
s.186a.3

şahş (شَخْش): şahıs, kişi
ş. 197a.5

şā'ir (شَاعِر): şair, şiir yazan kişi
ş.2b.12, 4b.10, 5a.5

şa'ire (شَعِيرَة): arpacık, gözde kananında çıkan
çıbanımsı sivilce

ş.95b.12

ş.nün 90b.12, 95b.11, 96a.11

şa'ire-i tahaccür (شَعِيرَة تَجَرُّر) donmuş, katılaşmış
arpacık

ş.i 84a.11

ş.ye 92a.11, 96a.7

şak (سَق): yarık, çatlak

şak iT-: yarmak, kesmek

ş.üp 149b.11

şakak (شَقَق): gözle kulak arasındaki çukurca ve
yumuşakça yer

ş.lara 167a.3, 201a.9

ş.larına 51a.12, 59a.10, 189b.1, 191a.9, 202a.13,

ş.un 24a.11, 60b.4

şakak tamarları: şakaktaki damarlar

ş. 151b.9

şakāyık (شَقَايِق): gelincik

şakāyiku'n-nu'man (شَقَايِقُ النُّعْمَان): gelincik çiçeği,
kırmızı çiçekli bir ot

ş.84a.12, -13, 164b.3, 162b.5, 207a.13

şakāyık yaprağı: gelincik yaprağı

ş.120b.6

şakīka (شَقِيْقَة): 1. yarım baş ağrısı

ş.33b.5, 60b.2, 60b.13

ş.nun 60b.8

2. yarık, yara; ortasından yarık şey

ş.dan 172a.6

ş.larında 46a.3

ş.laru 24a.7

ş.sınu 24a.9

şalgam (شَلْجَم): şalgam, turpgillerden, etli, yumr köklü bir bitki

ş. un 204a.2

şam (شَام): şam ağacı: şam ağacı

ş.164a.4

şarāb (شَرَاب): herhangi bir bitki suyu, tohum suyu veya meyve suyuna bal veya şeker katılıp yapılan içecek; alkollü içki, şarap

ş.5b.11, 58a.13, 59a(1).3, 69b.6, 84b.3, 89b.1, 89b.7, 96a.9, 134b.10, 137a.7, 137a.10, 137b.1, 168b.4, 203b.4

ş.a 152b.9

ş.dan 57b.11, 129a.10

ş.1 57b.5, 59a.(1).9, 71b.2, 209b.6

ş.11a 125b.2, 125b.3, 152b.8, 168b.5, 171a.13

ş.lardan 58a.9

ş.ları 129b.7

ş.ları 129b.7

ş.uu 58b.1, 58b.2, 58b.(1).11,

şarāb iT-: şarap yapmak, şarap vermek

ş.55b.10

benefşe şarābı(n): menekşe çiçeği şerbeti

ş.11a 36a.10, 60a.9

ş.(n)+Ø 129b.6

elma şarābı(n): elma şarabı

ş.58a.7

enār şarābı(n): nar şarabı

ş.n+Ø 129b.6

- ş.1a 39b.5, 191a.6
 ş.n1 188a.8
 eski şarāb: eski, bekletilmiş, yıllanmış şarap
 s.11a 44a.7, 50a.1, 55a.10, 55b.2, 111b.5, 125b.1,
 142b.7, 143a.4, 210b.5, 211b.1
 eski üzüm şarābı: bekletilmiş, eski üzüm şarabı
 ş.1a 103b.2
 erük şarābı: erik şarabı
 ş.11a 36a.5, 36a.11
 haşhaş şarābı: haşhaş şarabı
 ş.1a 129b.7
 issi şarāb: sıcak şarap
 ş.11a 107a.13
 kâbız şarāb: koyu, katı şarap
 ş.11a 123a.11
 koruk şarābı: koruk üzümü şarabı
 ş.11a 36a.9
 limon şarābı: limon şarabı
 ş.1a 39b.5, 191a.6
 mersin şarābı(n): mersin ağacı meyvesinden yapılan şarap
 ş.n+Ø 59a(1).12
 müselles şarāb: üç kere tasfiye edilerek süzölmüş bir
 cins şarap
 ş.11a 44a.11
 nilüfer şarābı(n): nilüfer çiçeğı şarabı
 ş.129b.6
 üzüm şarābı: üzüm şarabı
 ş.1a 152b.5, 152b.6, 171a.10
 ş.n+Ø198b.12
 ş.na 41a.7
 ş.n1 120a.2, 122b.1, 200a.3
 ş.nuñ 58a.9, 84b.3
 züfā şarābı(n): züfa otu şerbeti, çördük otu şerbeti
 ş.n+Ø 198b.11
 şarāb-ı benefşe: menekşe çiçeğı şarābı

ş.yile 36a.4

şarāb-ı efsentin: pelin, aprı yavşanı bitkisi şarabı

ş.59a(1).3, 59a.(1).4

şarāb-ı haşhaş: haşhaş şarabı

ş.51a.5-6

şarāb-ı sünbül: sünbül şarabı

ş.50b.5

şa'ri'z-zāyid (شَعْرُ الزَّأَيِد): artık kıl bitmek, kirpigin yanında olur (bkz. şa'ru'z-zayid)

ş.80b.4

şa'ru'z-zāyid (شَعْرُ الزَّأَيِد): artık kil bitmek (bkz. şa'ri'z-zayid)

ş.96b.1

ş.ün 90b.13, 96a.13

şart (شَرَط): 1. bir şeyi olması için gereken şey

ş.ları 72a.7

2. şart, kural

ş.1 148b.4

ş.11a 98b.7

şāyed (شَائِد): eger, ola ki

ş.16b.3

şāyeste (شَائِسْتَه): (شَائِسْتَهٌ مَحَلُّ تَفَكُّرٍ)
şayeste-i maḥall-i teffekür (düşünenin, aklın durduğu, bulunduğu uygun yer

ş.dür 29b.13

şāzenec (شَاذَنْج): oldukça kolay kırılan siyahımsı kırmızı renkli birtaş, ilaç yapımın da kullanılır

ş.142b.5, 175b.3

ş.i 174b.11

şazenec-i 'adesi (شَاذَنْجِ عَدَسِي): bkz. şazenc

ş.84a.5, 164a.9, 209b.9, 211a.8, 211a.11

şazec-i hindi (شَاذَنْجِ هِنْدِي): bkz. şazenec

ş.103a.12

şāzenec-i 'adesi-maḡsūl (شَاذَنْجِ عَدَسِي مَغْسُول): (شَاذَنْجِ عَدَسِي مَغْسُول)

bkz.şadenc-i mağsul) yıkanmış şazenec

ş.142a.4, 207a.1

şāzenec-i hindi (شاذنغِ هندی): bkz. sadec-i magsul

ş.206b.3

şāzenec-i şabr: (شاذنغِ صابر):bkz. şazenec

ş.148b.2

şāzenic (شاذنغِ): şazec

ş.110b.10, 110b.11, 204b.2

şāzenic-‘adesi (شاذنغِ عدى): bkz. şazec-i adesi

ş.85b.2, 90a.10, 108a.9, 112b.5, 134b.7, 150b.6,

153a.4, 156a.7, 167b.3, 169b.6, 190a.1, 204b.5,

205b.10-11, 206a.11, 206a.1

ş.ye 148a.9

şāzenic-i hindi (شاذنغِ هندی):(bkz. şazec-i hindi

ş.106b.12, 142b.3, 204b.5, 206a.3

şāzenic-mağsul (شاذنغِ مغسول): bkz. magsul

ş.111b.2, 138b.8, 170a.1, 174b.10, 175a.7, 205b.8-9

şeb (شَب): şap, antiseptik bir madde olup alüminyum
ve potasyum sulfattan mürekkep tadı buruk,
suda erir bir cisim

ş.92a.13, 111b.6, 122b.12, 125a.13

ş.i 125b.3, 152b.9,

şeb-i yemānī (شَبِ يَمَانِي): yemen şabı

ş.84b.2, 118a.6, 118a.7

şeb-i yemeni (شَبِ يَمَنِي): yemen şabı

ş.55b.3, 211a.8

şebeke (شَبَكَة): ağ şeklinde olan dokular

ş.64b.13

şebekiyye (شَبَكِيَّة): ağsı, ağımsı, tabaka, gözün
beşinci tabakası

ş.62a.7, 63b.13, 64b.11, 65a.5

ş.de 62b.13, 63a.1

ş.ye 62a.11, 64b.13

şeb-körlük (شَبَكُورُ اللَّيْلِ): gece körlüğü

ş.198b.7

ş.i 78b.6, 82b.6

ş.ün 191b.3, 198a.5 198b.5

şebut (شَبُوت): sırtlan, yırtıcı leş yiyen hayvan
ş.185b.4

şebūt ödi: sırtlan ödü

şefeteyn (شَفَتَيْن): bir kuş adı
ş.138a.6

şeffāf (شَفَّاف): saydam içinden bakışın ve ışığın
geçmesine mni olmayan cisim

ş.65b.4, 66b.2, 68b.6, 89a.11

ş.dur 63a.8, 66b.1

şeftalū (شَفْتَالُو):

şeftalū yaprağı(n): seftali yaprağı

ş.n+ø 57a.6

şehd (شَهْد): bal, gömeç, balı
ş.115a.1

şehdī (شَهْدِي): bala ait, bala benzer
ş.dür 115a.4

şehir (شَهْر): şehir, belde, el
ş.1erde 135b.7

şehlā (شَهْلَا):

şehlā göz: ela, koyu mavi göz

ş.68b.2

şehmi (شَهْمِي): iç yağına benzer yumuşak madde
ş.115a.6, 115a.4

ş.dür, 115a.4

şehristān (شَهْرِيْستان): büyük şehir
ş.5b.2

şehvet (شَهْوَت): cinsi istek, arzu
ş.18b.3, 18b.8

şek (شَك): şüphe, zan, tereddüt
ş.161a.8, 179a.8, 180a.1

şeker (شَكْر): şeker, şeker kamışı, pancar gibi
bitkilerden elde edilen, suda eriyen,
tatlı maddelerin genel adı

ş.35a.6, 37b.3, 38b.1, 38b.1, 38b.5, 47b.9, 89b.13,
101b.13, 105a.8, 107b.13, 206b.12,

ş.i 45a.2, 101b.11, 162b.7

ş.ile 35a.7, 35b.9, 36a.9, 37b.10, 38b.3, 50b.7,
58a.11, 105b.4, 113b.7, 129a.9

ağ şeker: beyaz şker, sade şeker

ş.90a.9

şeker kamlış1: sıcak iklimlerde yetişen, şeker elde
edilen uzunca bitki

ş.46a.5, 129a.12

nebât şeker1: ham şeker

ş.163a.9, 207b.5, 207b.8, 207b.11

şeker-i hicāzī (شکر حجازی): Hicaz şeker1

ş.163b.6

şeker-i tabarzed (شکر طبرزد): nebat şeker1, ham şeker

ş.102a.13, 154b.3, 208b.1

şekk (شكك): şüphe, zan, tereddüt

ş.15a.13

şekker (شكر): şeker (bkz. şeker)

ş.36b.2

ş.e 37b.2

şekker-i tabarzed (شکر طبرزد): (bkz.
şeker-i tabarzed)

ş.37b.6

şekil (شكل): şekil, biçim, resim

ş.63b.6, 68b.3

ş.e 22a.8

ş.de 12a.13, 13a.1, 21b.3

ş.i 21b.7, 22a.9, 22b.3, 23a.2, 23a.4, 29b.9,
31a.2, 64a.5, 95b.12, 167b.13

ş.inde 31b.3, 32a.12, 99b.11, 110b.4, 175a.2,
192b.13, 193a.9

ş.dedür 30b.12, 31a.6

ş.inden 183a.11

ş.ini 26a.8, 173a.4

- ş.inün 31b.3, 68b.3
 ş.ler 22a.10
 ş.leri 22a.12
 şem' (شَمْع): balmumu, mum
 ş.84a.11
 şenber (شَنْبَر): (bkz. hiyar-şenber)
 ş.38a.11, 38b.6
 şenc (شَنْج): eşek marulu denen bir tür ot
 göyünmüş şenc: kavrulmuş şenc
 ş.102a.13
 şenc-i muhriķ (شَنْجِ مُحْرِق): yakıcı şenc
 ş.211b.4-5
 şenc-i perverde: ıslah edilmiş şenc
 ş.147b.7
 şer (شَر): kötülük, zarar
 ş.24b.8
 şerāyin (شَرَايِن): atardamarlar
 ş.28b.3
 ş.dür 63b.5
 şerbet (شَرْبَت): meyve ot veya tohum suyuna şeker ya
 da bal katılarak yapılan içecek
 ş.40a.12
 ş.e 14b.2, 38b.12
 ş.dür 42b.4, 42b.7, 46b.5, 105a.11
 ş.i 42b.1, 42b.13, 48a.9, 185a.1, 185a.4, 185a.7
 ş.ler 71a.3, 165b.3
 şerbet-i ayāric, feykarā : ayaric şerbeti
 (bkz. ayaric-feykara)
 ş.184b.5
 şerbet-i şarab-ı efsetin : efsetin
 şarabı (bkz. efsetin)
 ş.36b.1
 şeref (شَرْف): yükseklik, ululuk
 ş.i 3a.6
 şerh (شَرْح): açma, açılma, açıklama

- ş.i 30b.7
 şerha (شَرْح): şerha iT-: keserek açmak, parçalamak, dilmek
 ş.üp 199a.4
 şerîf (شَرِيف): şerefli, ulu, kutsal
 ş.3.5, 3.12, 21b.2
 şetre (شَتْر): göz kapağı kısılması, kapakların
 birbirine kavuşamaması, tavşan uykusu
 hali
 ş.94b.2
 ş.nün 90b.11, 94b.1
 şevkerân (شَوْكَرَان): baldıran otu, su
 ş.84a.9
 şevnîz (شَوْ نِيز): çörek otu
 ş.84a.10
 şeyh (شَيْخ): üstad, önder
 şeyh ebu ali sinâ: 11.y.y.da yaşamış islam
 dünyasının en büyük tıp alimi ve filozofu
 ş.22b.13
 şeyh ebu 'ali: (bkz. şeyh ebi 'ali sina)
 ş.101a.4
 Şeyh İbn-i Sina (bkz. şeyh ebu 'ali sina)
 ş.16b.6
 sırâ (شِرَا): göz kapagında meydana gelen bir
 hastalık
 ş.91a.13, 112a.8, 112a.9
 şifa (شِفَا): hastalıktan kurtulma, iyileşme
 ş.3b.7, 3b.11
 ş.dur 4a.7, 4a.8
 şifâ ol-: iyi gelmek faydası olmak
 ş.a 41b.4, 56b.7, 92b.10, 93b.3, 109b.7, 112a.7,
 114b.11
 şiken (شِكْن): büküm, kıvrım
 ş.170b.13
 ş.1er 30a.9

şikence (شِكْنَه): işkence, eziyet

ş.de 99b.7

şikem (شِكَم): karın

ş.20a.1

şikeste (شِكْسَتْه): kırk

şikeste ol-: kırılmak, azalmak

ş.up 27a.3

2. üzölmek

ş.up 27a.6

şimālī (شِمَالِي): kuzey, kuzeye ait

ş.187a.1, 203b.6

şimdiki (شِمْدِکِي): şu andaki

ş.6a.3

şi'r (شِعْر): şiir, manzume

ş.4b.10, 5a.5, 16b.6

şirhışt (شِيرْخِشْت): kudret helvasının bir türü terengübinden ayrı, çavşir otu, dışbudak ağacı vb. bitki veya ağaçtan elde edilen koyu ve tatlı zaml türü bir madde

ş.38a.3, 38a.4

ş.ile 36a.6, 38b.3, 129a.9

şirnāk (شِيرْ نَاق): göz kapagının ucunda çıkan arpacık

ş.103b.10, 103b.13, 104a.8

ş.dan 104a.11

ş.1 104a.10, 104a.12, 136b.1

ş.un 91a.4, 103b.9

şirnāk-ı 'azīm (شِيرْ نَاقِ عَظِيم): büyük arpacık

ş.104a.13

şirūğan (شِيرْ وُغَان): susam yağı

ş.55b.11, 145b.1

ş.11a 44b.10

şiryan (شِيرْ يَان): atar damar

ş.19a.11, 62b.12 71b.8, 72a.5

ş.lar 67b.13

şir-zec (شیرزج): yarasa kuşunun südü

ş.163b.1

şiş (شیش): şiş, vücudun bir yerinde husule gelen yumru, kabartı

ş.70b.9, 100b.9, 101a.3, 110b.1, 126a.10, 131a.5, 137b.13, 138a.2, 150a.3, 150a.3, 171a.3,

ş.dür 92b.12, 100b.6, 110a.4, 121a.1, 150a.6, 166b.7

ş.i 55a.1, 71b.5, 121b.10, 121b.11, 123a.10, 127a.8, 134a.8, 136a.8, 138a.4, 143b.9

ş.idür 126a.9

ş.inde 75b.4

ş.inden 127a.9

ş.ine 81a.13, 142a.11

ş.ini 131a.5

ş.ler 69a.5, 114a.7, 143b.1, 144a.5, 171b.2

ş.lerdür 110a.6, 114a.2

ş.lere 79b.8, 80a.6, 80a.10, 83a.4

ş.leri 7b.5, 76b.10, 79b.9, 81b.8, 84a.1, 84a.8, 84b.2, 112b.10

ş.lerini 210a.2

ş.lerün 150a.10

ş.meye 141b.3

ş.nün 70b.10, 100b.10, 101a.6, 126b.3, 128a.8, 150a.7

ş.inün 150b.11

şiş ol-: şiş meydana gelmek

ş.acağ 70b.9

ş.ur 115b.5

şiş olmak: şiş peyda olmak, şiş çıkmak

ş.54a.4

ş.dur 126b.2

şiş-(- شیش): şişmek, herhangi bir organda hastalıktan dolayı şiş meydana gelmek

ş.düğine 116b.13

ş.e 143b.3

ş.er 13b.12, 100b.12, 113b.9, 128a.8, 143a.11,
143a.12, 172b.9

şişe (شیشه): sıvıların içine konduğu camdan yapılmış
dar ağızlı uzun kap

ş.45b.6

ş.ye 38b.10, 105a.7, 206b.9

ş.yi 45b.7

şişeci (شیشجی): şişe yapan

ş.ler 86a.2

şişmeklik (شیشکلاک): şişme, şişkinlik hali

ş.143b.11

şiyāf (شىاف): göz damlası

ş.97b.3, 107b.1, 129b.10, 185a.11, 204a.7, 209a.1,
211b.2, 211b.10

ş.da 86b.8

ş.ı 103b.4, 107a.10, 130b.1, 131b.1

ş.ında 87b.3

ş.lar 94a.11, 131a.4, 140a.10

ş.larda 86b.9, 140a.12

ş.lardan 105b.13, 141b.7, 159b.5

ş.ları 88a.12, 103b.3, 141b.11, 205a.2

ş.larıla 141b.10, 145a.9-10

ş.larını 81a.1

ş.ların 130a.8-9

şiyāf çekmek: göz damlası çekmek

ş.i 94a.12

şiyāf iT-: göz damlası yapmak

ş.eler 36b.5, 103b.2

şiyāf ol-: göz damlası haline gelmek

ş.acakdur 88a.8

ş.dugı 88a.10

şiyāflar eyle-: göz damlaları haline getirmek

ş.seler 133b.12

ş.yeler 173b.5, 211b.6

şiyāflar iT-: bkz. şiyaflar eyle

ş.ele 97b.3, 97b.7, 98a.4, 106b.4, 106b.7, 106b.9,
107a.9, 107a.13, 107b.4, 110b.9, 111b.5, 125b.,
130b.6, 130b.10, 131a.3, 131a.9, 132b.5, 138b.13,
139a.6, 139a.8, 142b.7, 144b.11, 142b.12, 143a.4,
144b.6, 145a.2, 147a.11, 148a.12, 148b.3, 154b.1,
154b.7, 154b.10, 155a.2, 159a.8, 163b.13, 164b.5,
168b.1, 168b.12, 171b.8, 171b.12, 172a.1,
185a.13, 186a.4, 190b.7, 204a.110, 208a.13,
209a.3, 209a.11, 209b.7, 209b.11, 211a.1, 210a.6,
210a.11, 210b.6, 210b.9, 210b.12, 211a.2, 211a.6,
211a.10, 211b.1, 211b.10, 212a.1, 212a.5

ş.üp 131a.13, 185b.13

şiyāf-ı abar (شِيَاْف اَبَار): ıslah edici göz damlası

ş.154a.10-11, 159a.12-13, 174b.10, 175a.4,

ş.dur 162a.6

ş.ıla 139a.2

şiyāf-ı afyon (شِيَاْف اَفْيُون): afyondan yapılmış göz damlası

ş.190b.8

şiyāf-ı ahar (شِيَاْف اَحَر): başka bir göz damlası

ş.211b.6

şiyāf-ı ahmer (شِيَاْف اَحْمَر): kırmızı göz damlası

ş.103b.4

ş.ile 102b.7, 108a.6, 108a.11

şiyāf-ı ahmer-i had(d): (شِيَاْف اَحْمَر حَد): keskin kırmızı göz damlası

ş.106a.13, 145b.3

ş.e 106a.2

ş.ile 105a.13, 105b.11

şiyāf-ı ahmer-i leyvin (شِيَاْف اَحْمَر لَيِّين): hafif kırmızı göz damlası göz

ş.71b.4, 103a.9-10, 108b.8, 109b.6, 110a.2,
110a.10, 113a.6-7, 134a.11, 134a.12-13, 134b.8,
136b.8-9, 139a.12, 144a.8, 145b.3, 150b.3,

159b.4, 161b.11, 165b.6, 168b.2

ş.den 159b.4

ş.ile 105b.3, 106a.1

şiyāf-1 aḥẓar (شِيَاْفِ أَحْضَر):yeşil göz damlası

ş.97a.5, 105b.1, 106b.5, 140a.9-10, 147b.4, 150a.1,

155b.5, 159b.5-6, 163a.2, 211a.3,

ş.11a 95b.1, 105b.12, 108a.6, 108a.12, 108b.1,

şiyāf-1 'anber (شِيَاْفِ عَنْبَر):anber göz damlası

ş.210b.6, 210b.9

şiyāf-1 aṣfar-1 rakīḳ (شِيَاْفِ أَصْفَر رَقِيق):hafif ince sarı göz damlası

ş.208b.11

şiyāf-1 biryūma (شِيَاْفِ بَرِيوْمَا):?

ş.130b.2

şiyāf-1 dīde (شِيَاْفِ دِيدِه):gözün damlası

ş.97a.5, 103a.10, 11b.1, 113b.3

şiyāf-1 dinar (شِيَاْفِ دِينَار):?

ş.140a.10

şiyāf-1 dīzec (شِيَاْفِ دِيزَج):?

ş.150a.1

şiyāf-1 ebyaẓ (شِيَاْفِ أَبْيَض):beyaz göz damlası

ş.86b.6, 101a.12, 132,2-3, 133b.8, 148a.8, 150a.13,

154a.11, 158a.9, 158b.4, 159a.4, 161b.8,-9,

168a.10,

ş.1 106a.9, 158b.5

ş.11a 139a.2

şiyāf-1 ebyaẓ-1 gündüri (شِيَاْفِ أَبْيَض كُنْدُورِي):beyaz gündürden yapılan göz damlası

ş.154b.12, 159a.9, 159a.11, 161b.10, 168a.11

şiyāf-1 esved (شِيَاْفِ أَسْوَد):siyah göz damlası

ş.111b.7, 147a.9, 209b.11

şiyāf-1 ḥalūḳī (شِيَاْفِ حَلَوَقِي): tabii göz damlası

ş.111b.7

şiyāfu'l-ḥuble (شِيَاْفُ الْحُبْلَةِ):taze üzüm

çubuğundan elde edilen göz damlası

ş.209a.3

şiyāf-1 ıṣṭaftıyān (شِيَاْفِ اِصْطَفَيْيَان) :?

ş.209b.2

şiyafu'l-kalkatar (شِيَاْفُ الْقَلَقَطَار) :kalkatardan
yapılan göz damlası bkz.kalkatar

ş.211a.10

şiyafu'l-kākıyās (شِيَاْفُ الْقَاكِيَّاس) :?

ş.210a.11

şiyāf-1 mamīṣā (شِيَاْفِ مَا مِيشَا) :mamişadan
yapılan göz damlası (bkz. mamisa)

ş.39a.2-3, 90a.11, 92b.6, 96a.4, 101a.13, 102a.4,
102a.6 102b.3, 104b.3, 110a.1, 119a.5, 123a.6,
125a.13, 130b.4, 136a.11, 144b.10, 148b.2,
152b.3, 167b.4, 171a.8, 190b.9, 207a.3, 208a.7,
208a.10-11, 209b.5

ş.y1 114b.10

şiyāf-1 māni' (شِيَاْفِ مَانِع) :göz yaşını kesen göz
damlası

ş.210b.12

şiyaf-1 merāret (شِيَاْفِ مَرَارَت) :acı meraret otundan
yapılan göz damlası

ş.165b.12, 171b.5, 172a.7-8186a.1, 199a.6-7

şiyaf-1 mu'aşşer (شِيَاْفِ مُحَشَّر) :?

ş.210a.1

şiyāf-1 mücerreb (شِيَاْفِ مُجْرَب) :denenmiş,
bilinen göz damlası

ş.211b.10

şiyāf-1 münevvin (شِيَاْفِ مُنَوِّم) : uyku veren göz
damlası

ş.211b.10

şiyāf-1 nāfi' (شِيَاْفِ نَافِع) :faydalı göz damlası

ş.212a.3

şiyafu'r-rasūht (شِيَاْفُ الرَّاسُوت) :?

ş.212a.6

şiyāfi'r-rīzeḥ (شِيَاْفِ رِيْزَخْ) :?

ş.208b.6

şiyāf-ı ruşināy (شِيَاْفِ رُوْشِنَايْ) :cilalı göz damlası

ş.106b.6

şiyāf-ı sumāk (شِيَاْفِ سُمَاكْ) :sumakdan yapılan göz damlası

ş.197a.6

şiyāf-ı sünbül (شِيَاْفِ سُنْبُلْ) :sünbül den yapılan göz damlası

ş.210a.6

şiyāf-ı tarḥamadīkān (شِيَاْفِ طَرْخَاطِيْقَانْ) :?

ş.111a.13, 111b.1, 209b.7

şiyāf-ı vakt (شِيَاْفِ وَاقْتْ) :göz damlası vakti

ş.94a.13

şiyāf-ı za'ferān (شِيَاْفِ زَعْفَرَانْ) :sarandan yapılan göz damlası

ş.173b.3

şiyāf-ı zīre (شِيَاْفِ زِيْرَهْ) : kimyondan yapılan göz damlası

ş.120a.7

şol (شَوْلْ) : şu, o (işaret sıfatı)

ş.2b.5, 3a.5, 4a.8, 4a.13, 4b.6, 5a.9, 5b.13, 6a.8, 7a.9, 7a.12, 7b.3, 7b.7, 7b.12, 8a.1, 8a.7, 8a.12, 8b.2, 8b.5, 8b.7, 8b.8, 8b.11, 9a.1, 9a.5, 9a.7, 9a.13, 9b.4, 9b.8, 9b.10, 9b.11, 10a.1, 10a.3, 10a.6, 10a.12, 10b.3, 10b.5, 10b.9, 11a.2, 11a.8, 11a.10, 11b.11, 13a.3, 14a.1, 14a.11, 14b.3, 15a.2, 15b.13, 16a.12, 18a.6, 19a.3, 20b.13, 22a.11, 22a.13, 22a.13, 23a.13, 23b.1, 24a.1, 29a.3, 29b.2, 29b.4, 30a.7, 32a.3, 34b.9, 35a.3,, 35a.13, 36a.6, 39a.9, 39a.10, 40b.10, 43a.4, 44b.4, 45b.1, 45b.10, 45b.11, 46a.4, 46b.1, 47a.2, 49a.8, 49b.7, 50b.2, 51a.7, 51a.10, 51b.8, 52a.3, 52a.12, 52b.2, 52b.13, 53b.4, 54a.3, 56b.6,

58b.(1).10, 59a.(1).2, 60a.12, 60b.10, 60b.12, 61a.2, 63a.7, 64a.11, 65a.3, 65a.4, 65a.6, 65b.9, 66b.4, 67a.6, 68b.8, 70a.3, 70a.4, 70a.6, 70a.8, 71b.12, 71b.13, 72a.3, 73b.9, 73b.11, 74a.1, 74a.3, 74b.6, 74b.10, 75b.9, 77a.8, 83b.12, 85b.8, 86a.10, 86b.3, 88a.1, 88a.7, 88b.1, 88b.8, 88b.13, 89a.2, 89a.3, 89a.5, 89a.7, 89b.1, 89b.8, 93a.4, 93b.5, 94a.4, 94a.5, 94a.11, 95a.12, 97b.11, 99a.10, 100b.12, 101a.6, 101a.8, 102a.10, 102b.9, 104a.6, 104a.8, 104b.6, 105b.5, 107a.8, 108a.10, 108b.1, 108b.5, 109a.4, 109a.6, 109a.7, 109a.9, 109b.10, 116a.11, 116a.13, 120a.1, 120b.11, 121a.7, 123a.9, 123b.4, 123b.12, 124a.5, 124b.3, 125a.2, 125a.8, 127b.1, 127b.12, 128b.1, 128b.2, 129a.2, 129b.11, 130a.5, 131b.1, 131b.9, 132b.7, 133a.5, 133a.8, 133b.2, 134a.3, 134a.8, 134b.1, 134b.11, 134b.13, 135a.6, 135a.10, 136a.5, 137a.9, 137a.10, 137a.13, 138a.6, 138a.7, 139a.1, 139b.8, 140a.5, 140a.7, 140b.6, 141a.2, 141a.13, 143b.1, 143b.12, 143b.13, 145b.5, 145b.1, 146b.8, 147a.8, 148a.12, 148b.3, 149a.4, 150a.9, 150b.10, 151a.1, 151b.3, 151b.5, 152a.4, 154a.6, 155b.13, 156a.3, 157b.2, 159b.8, 160a.10, 160a.10, 160b.4, 161a.1, 161a.6, 161a.8, 162b.10, 165a.2, 167a.1, 167a.11, 167a.13, 167b.9, 169a.2, 162a.11, 170b.10, 172a.4, 172a.11, 174b.2, 177b.9, 178b.11, 179b.3, 180b.5, 180b.13, 181a.9, 182b.12, 185b.12, 187b.5, 189a.11, 190a.12, 191a.6, 191a.10, 192a.3, 192a.6, 192b.3, 193a.4, 193a.5, 193a.9, 200a.13, 200b.4, 202a.5, 202b.6, 203a.10, 203a.13, 208a.12, 209a.3, 209a.7,

şorba (شوربا): çorba, sıcak sulu yiyecek

ş.sın 49b.10

kabak şorbası(n): kabak çorbası

ş.49b.11

kuzu eti şorbası: kuzu eti ile yapılan çorba

ş.197b.9

semiz tavuk şorbası(n): taze, piliç çorbası

ş.49b.6

ş.nı 52a.2

şöyle (شیره): şu şekilde, şunun gibi, böyle ile
öyle arasındaki hal

ş.2a.7, 2a.10, 5b.10, 5b.12, 6a.9, 8a.5, 9a.2,
12a.1, 12b.2, 16a.1, 16a.6, 17b.13, 18a.2,
18a.8, 18b.8, 19a.7, 19b.4, 21b.2, 21b.10,
24b.11, 25a.13, 25b.2, 26a.4,, 26a.7, 28a.12,
29a.12, 30a.12, 30b.1, 31b.1, 34b.13, 36b.1,
36b.9, 37a.6, 37a.13, 39b.8, 41a.11, 42a.8,
43a.3, 44a.7, 45a.11, 45b.4, 49a.12, 49a.13,
53b.12, 55a.11, 57a.13, 58b.13, 59a.7, 60a.4,
60b.3, 61b.10, 62b.5, 63a.10, 64a.3, 64b.3,
64b.11, 66a.12, 69b.12, 72a.6, 73b.3, 85a.12,
85b.3, 86a.4, 86a.7, 86a.9, 86b.12, 87a.9,
87b.8, 88b.7, 88b.9, 89a.8, 90a.13, 93a.13,
93b.10, 94a.2, 94a.8, 94b.2, 94b.10, 98b.3,
98b.11, 98b.13, 99b.6, 99b.9, 100a.12, 102b.13,
103a.4, 104b.11, 105b.11, 106a.2, 106a.4,
108a.7, 108b.4, 109a.10, 110b.6, 111a.1, 111a.5,
111a.11,, 111b.4, 115a.5, 115a.11, 115b.11,
116a.4, 116a.4, 116b.7, 116b.12, 119b.13,
121a.13, 123b.8, 124a.3, 124a.9, 124b.2, 128a.8,
128b.13, 131b.10, 132a.8, 132b.9, 139a.6,
140a.1, 140b.10, 140b.11, 141b.2, 143a.13,
144b.2, 147a.7, 148b.5, 148b.9, 150b.4, 151b.1,
152a.6, 152b.7, 153a.13, 153b.8, 155b.1,
162b.8, 164b.2, 164b.12, 169b.2, 172b.3, 172b.8,
174b.5, 175a.2, 176b.13, 177b.2, 177b.6, 177b.7,
178a.2, 179a.13 187a.5, 187a.13, 187b.2, 189b.7,

189b.12, 191a.4, 192a.10, 195a.5, 195b.5,
198b.2, 202b.5, 203a.8, 209a.11,

ş.dür 3b.6, 4b.6, 12b.7, 14b.9, 15a.7, 17a.8,
24a.3, 26b.2, 41b.11, 48b.2, 60b.2, 64b.11,
70b.8, 73a.7, 86a.1, 98a.11, 98b.9, 100b.5,
115a.6, 115a.12, 128b.5, 128b.11, 133b.5, 146a.7,
160b.8, 165b.10, 166a.9, 174a.6, 177a.1, 179a.10,
180a.3, 180b.9, 192b.10

şu(n)+ (شُرْ (ن)): şu, işaret zamiri

ş.183b.2

ş.na 12a.10, 13b.1, 13b.5, 117a.3

ş.da 106a.6

ş.dan 2a.5, 72a.4, 137a.4, 159a.12, 159b.3, 162b.1,
174b.7, 183a.1

ş.dan 183a.1

ş.lar 6b.10, 11b.10, 11b.11, 12a.2, 12a.3, 44a.12,
ş.un 21a.3, 36b.9, 45a.6, 53a.10, 56a.3, 73a.9,
103a.7, 138b.3, 158b.3, 161b.9, 203a.1

şuğl (شُغْل): iş, uğraşacak, meşgul olacak şey;
dert, gaile

ş.11a 17b.3

şu'le (شُعْلَه): ışık, alev, ateş

ş.si 181a.8

ş.sinden 64b.2

ş.sini 183b.7

şu'lelü (شُعْلَه لُ): ışıklı, parlak

ş.203b.9

şum (شُم):

şum-ka-dem: ayağı uğursuz

ş.5a.12

şumūm (شُمُوم): hoş kokulu, güzel koku neşreden

ş.larıla 69b.9

şūr (شُور): tuzlu, kekremesi

ş.45a.8, 105a.1, 109a.2, 129a.10, 145b.7, 172a.9,
203b.3

şuride (شُرِيدَه): karışık, perişn

ş.56b.6

şübhe (شُبْهَة): şüphe, kuşku

ş.1er 4a.9

şūkā-'ah (شُكَاعَة): Farsça'da Yad-averd ve tabiblerce
şevket tabir edilen dikenlik,
karulgan tikesi, kalkan diken

ş.46b.8

şükür (شُكْر): şükür eylemek: şükür etmek, teşekkür etmek,

ş.1b.2

şükür-i bi-ḥad (شُكْرِي بِحَد): sonsuz şükretmek

ş.1b.1

-T-

tā (تَا): kadar, incaya kadar, o zaman

t.2b.4, 15b.13, 22b.5, 30a.7, 31a.7, 45a.13,
65b.10, 88b.7, 94a.5, 120a.3, 124b.5, 149a.9,
175a.3

tā kim: tā ki, -ması için, diye

t.18b.7, 22a.2, 24b.13, 28a.10, 28b.11, 39b.11,
66a.6, 86b.13, 93a.10, 99a.3, 100a.2, 102b.7,
106a.1, 116a.10, 132b.8, 139b.5, 141a.1, 141b.4,
150a.1, 155a.11, 156a.5, 156a.9, 168a.9, 188a.8,
202b.7, 202b.8

ta'ālā (تَعَالَى): "namı büyük" mealinde olup, Cenab-ı
Hakk'ın (c.c) kudsiyet ve büyüklüğü
için hürmeten söylenir

t.21a.6

t.nun 21a.2

ta'alluk (تَعَلَّقَ): ilişkisi, ilgisi olma

t.194b.12

t.1 28b.3, 61a.6, 67b.12

ta'allül (تَعَلَّلَ):

ta'allül iT-: ağır davranma, bekleme

t.eler 149b.13

ta'am (طَعَام): yemek, aş

t.16b.2, 16b.5, 16b.9, 17a.3, 33b.11, 39a.1,2
45a.3, 48b.2, 52a.8, 58a.13, 58b(1).2, 69b.6,
71b.2, 79b.4, 89b.1, 89b.7, 109b.9, 167a.5,
182a.10, 184a.13, 188a.6, 197b.2, 198b.10,
203a.13, 203b.1, 203b.2

t.a 16b.13

t.dan 16b.13, 39a.13, 46a.5, 58b.51).2, 182a.8,
198b.10

t.1 17a.2, 50a.8, 59a(1).9, 78a.10

t.lar 16b.11, 48b.1, 51a.1, 108a.12, 110a.6,
117b.1, 171a.3, 197b.9

t.lardan 47b.13, 53b.1, 109a.13, 110b.13, 120b.5,

129a.10, 145b.1, 145b.10, 146b.8, 146b.10,
165b.13, 177b.9, 199b.7, 203b.2

t.ları 115a.8

tab' (طَبْع)

nazük tab': nazik tabiatlı, iyi huylu

t'.5a.8,

tabaka (طَبَقَة): kat, katman, tabaka; sıralı olarak üst
üste gelen nesne

t'.61b.11, 61b.13, 62a.9, 62a.13, 63a.12, 63b.13,
64b.5, 64b.11, 64b.13, 65a.5, 65a.10, 65a.11,
66a.13, 66b.1, 66b.6, 67b.4, 159b.13, 166a.4,
176a.12,

t'.dan 61b.8, 64b.7

t'.dur 18a.2, 61b.13, 64b.5, 66a.13, 66b.6

t'.lar 62b.2, 65b.6, 66b.11, 87b.10, 128a.3

t'.lara 64b.5, 98b.4

t'.larda 62a.13, 63b.12

t'.lardan 128a.6

t'.ları 75b.10

t'.ların 182a.13

t'.larına 67a.4, 170b.5

t'.larında 73a.6, 127b.13, 210a.13

t'.larındaki 144b.7

t'.larından 63a.2

t'.larını 61a.4, 67a.6, 134a.6

t'.larının 124a.8, 140a.13

t'.larınun 68a.1, 84b.6

t'.nun 61a.5, 62a.11, 62b.3, 62b.6, 62b.7, 62b.9,
62b.11, 62b.13, 63a.1, 63a.13, 64b.12, 65b.12,
66b.7, 175b.10, 175b.11, 178b.5

t'.sı 18a.2, 62a.7, 63a.12, 64b.8, 128a.2

t'.sına 174a.2

t'.sında 159a.1

t'.sından 18a.3

t'.sını 18a.2

ṭ.ya 62a.1, 62a.4, 62a.5, 62a.7, 62a.10, 62a.12,
62b.7, 64b.6, 64b.9, 64b.11, 93b.9, 128a.4,
128a.6

ṭ.yı 73a.8, 161b.4, 162a.3, 176a.11, 178a.11

ṭabaka-i anke butiyye (طَبَقَةُ عَنْكَبُورِيسَ): gözün dördüncü
tabakası

ṭ.nün 179b.1

ṭ.ye 196b.5-6

ṭabaka-i 'inebiyye (طَبَقَةُ عِنَبِيَّة): gözün üçüncü
tabakası

ṭ.65b.8 , 67a.8, 166a.7-8, 170b.11, 172b.7,
172b.11, 176a.2

ṭ.nün 67a.7, 67b.3, 160a.7, 161a.13, 170b.10,
172b.1, 173a.1, 177a.3, 177b.13

ṭ.ye 170a.4, 170a.5, 170a.7, 170a.12, 170b.6,
171a.3, 174a.1, 175b.7, 175b.8, 178a.5

ṭ.yile 176a.1, 176b.7, 179b.1

ṭabaka-i karanıyye (طَبَقَةُ قَرَانِيَّة): gözün saydam tabakası,
ikinci tabaka

ṭ.160a.6, 160b.8, 165a.7

ṭ.de 76b.12, 83b.12, 156b.8, 156b.9, 156b.10,
156b.11, 156b.13, 157a.13, 159b.10, 167a.1,
167b.8, 169b.1

ṭ.den 149a.1

ṭ.dür 65b.7

ṭ.nün 66a.5, 75b.5, 75b.6, 146a.3, 146a.8, 155a.4,
156b.5, 156b.6, 156b.7, 157a.1, 157a.2-3, 157b.3,
159b.12, 161a.6, 162a.9, 162a.10, 165a.7,
165a.10, 165b.7, 165b.7-8, 165b.9, 166a.1,
167b.9, 167b.12, 177a.4

ṭ.sinde 73a.10

ṭ.ye 162a.2, 166b.6, 169a.11, 169b.7, 169b.9,
174a.6

ṭ.yile 66b.10, 177b.11-12

ṭabaka-i karniyye (طَبَقَةُ قَرْنِيَّة): gözün saydam tabakası

(bkz. tabaka-i karaniyye)

t.74a.13, 94a.3

tabaka-i meşimiyye (طَبَقَةُ مَشِيمِيَّة): gözün damar tabakası,
altıncı tabaka

t.den 65a.8

t.nün 64b.6

tabaka-i mülteħime (طَبَقَةُ مَلْتَحِيْمَة): gözün ağ tabakası,
birinci tabaka

t.61b.13, 126a.10, 141b.12, 145a.5, 145b.7, 190a.3,

t.de 126b.2, 145b.13, 150a.6, 155a.5, 157b.1,

t.dür 128a.4

t.nün 126a.9, 137b.3-4, 137b.6, 140b.10, 146a.2,
146a.7

t.sinde 101a.5

t.ye 93b.7, 125b.6, 140a.1, 140b.11-12, 143b.12,
145b.4, 145b.5, 149b.6

t.yi 138b.4, 145a.3-4

tabaka-i şafika (طَبَقَةُ صَفِيْقَة): gözün yedinci
tabakası (bkz. tabaka-i sulbiyye)

t.64b.7

tabaka-i şulbiyye (طَبَقَةُ صُلْبِيَّة): gözün sert
tabakası (bkz. tabaka-i şafika)

t.64b.6-7

t.dür 66a.4

tabaka-i şebekiyye (طَبَقَةُ شَبَكِيَّة): gözün ağ tabakası,
beşinci tabaka

t.dür 62b.12

t.ye 64a.11

tabaka-i teşennüc (طَبَقَةُ تَشَنُّج): buruşuk tabaka

t.166a.5

tabakāt (طَبَقَات): tabakalar, katlar, katmanlar

t.dur 63b.4

tabarzed (طَبَرَزَد): çok sert ve katı olan bir şeker,
nebat şekeri

t.101b.11, 101b.13

ṭabaşir (طَبَاشِير): tebeşir

ṭ.58b(1).7

ṭabbāḥ (طَبَّاح): aşçı

ṭ.1dur 24b.4

tābi' (تَابِع):

tābi' ol-: bağlanma, uyma

t.a 48a.13

t.up 14a.5

t.ur 13a.9, 58b.7

ṭabī'at (طَبِيعَات): tabiat, yadılış, huy, adet, mizac; vücudun dört unsuru ve buna bağlı olarak durumu

ṭ.6a.1, 16b.4, 17b.3, 35a.11, 41a.11, 41b.3, 115a.8, 115a.11, 125a.4, 135b.2, 145b.9,

ṭ.a 5b.4

ṭ.da 13a.1, 18b.3, 18b.4, 20b.4, 24b.9, 82a.13, 158b.6,

ṭ.dan 12b.6, 110b.5, 117b.2, 117b.3, 170a.13, 179a.9, 196a.5

ṭ.dur 15b.3

ṭ.1 5b.3, 14b.8, 19a.1, 24b.9, 26b.9, 36b.4, 36b.5, 37b.4, 37b.6, 39a.1, 40a.12, 50b.5, 50b.8, 53b.1, 54a.7, 62a.3, 89b.3, 105a.6, 109b.3, 110a.9, 135b.1, 135b.4, 145a.9, 146b.3, 158b.7

ṭ.1la 115b.11

ṭ.1n+Ø 102b.13, 145b.6

ṭ.1na 15a.8

ṭ.1nda 9a.12, 165a.12

ṭ.1nı 112a.1, 135a.11,

ṭ.larının 203b.13

ṭ.ın 19a.5, 49b.3

ṭabīb (طَبِيب): hekim, doktor

ṭ.4b.12, 5b.1, 5b.9, 6a.4, 14a.6, 14a.9, 70b.8, 99a.11, 125a.7, 173a.7, 177b.12, 178a.6, 178b.8, 180a.7, 183a.5, 183b.1, 187a.11, 187a.13, 187b.1,

187b.2, 189a.6

t.den 15a.13

t.e 6a.12, 12a.8, 72b.12, 187a.9

t.ler 11b.12, 14a.4, 22b.3, 27b.8, 29a.1, 29b.2,
30a.11, 31b.7, 32b.4, 61b.13, 83a.5, 93a.2,
105b.7, 106a.5, 106a.11, 109a.7, 123b.13, 157a.9,
178b.10, 182b.3, 196b.4

t.leri 4b.9

t.lerün 100a.3

t.ün 14a.8, 188b.9, 190b.2

ṭabīblık (طَبِيب لِق): hekimlik, doktorluk

ṭ.dan 6a.4

ṭabi'ī (طَبِيعِي): olağan, tabii halde bulunan,
normal

ṭ.22a.10, 96b.3, 97a.2, 98a.10, 98a.11, 99a.8,
172b.3, 193a.7, 195b.2

ṭ.den 192a.5, 193a.11

ṭ.dür 12b.9, 13b.1, 22a.9, 22a.10, 179a.10

tābistān (تَابِسْتَان): yaz mevsimi

t.da 143b.2

t.ıla 16a.8

t.ün 16a.6

ta'biye (تَعْبِيَة):

ta'biye ol-: hazırlıklı olma, düzenleme

t.mişdur 27a.13

ta'dīl (تَعْدِيل):

ta'dīl eyle-: değiştirme, düzeltme

t.r 10b.6

tafşıl (طَفْشِيل): kaygana aş

ṭ.35a.9

tağ (طَاغ):

tağ geçisi boğı: yaban keçisi dağ keçisi dışkısı

t.120a.12

tağ (طَاغ):

tağ iT-: yakarak tedavi etmek (bkz. dağ iT)

t.eler 98b.5

tağarım (طَغَرَم) : ?

t.115a.7

tağayyür (تَغَيَّرَ) : değişmek, başkalaşmak; bozulmak

t.8a.5

tağayyür ol-: değişmek, başkalaşmak

t.a 196a.5

t.düğünün 165a.7

t.mış 160a.4

t.up 195b.13

tağayyür olmak: değişme, başkalaşma hali

t.200b.3

t.dur 191b.12

tağayyür olmaklık: değişme, başkalaşma hali

t.1nün 196a.2

tağayyür-i levniḥā: rengin bozulması

t.200a.8, 200a.9

tağayyür ü 'ufūnet: değişerek bozulma, kokma

t.8a.6

tağayyürlük (تَغَيَّرُ لُحْ) : değişmeklik, başkalaşma durumu

t.a 200b.5

tağayyürruhā (تَغَيَّرُ رُوحَا) : onun değişmesi, bozulması

t.194a.4, 194a.5, 194a.6, 200a.9, 200a.10

tağıl-(طَغِلَ) : dağılmak, saçılmak

t.ur 114b.3

tağıT- (طَغَتْ) : dağıtmak, tesirini azaltmak

t.up 144b.3

tağla- (طَغَلَا) : ateşle yarayı açmak, pişirmek; yakarak edavi etmek

t.sun 93b.11

t.yalar 44b.6, 44b.9, 95b.5, 98b.6, 108a.8,

123b.11, 123b.12

tağlağı (طَغَلَاغُ) : dağlama aleti

t.yıla 44b.7

tağlamak (طَغْلَق): dağlamak yakmak suretiyle yara
vb.yi tedavi etmek

t.dur 97a.3

t.lla 121a.12

tağlan- (طَغْلَن): yakılmak suretiyle tedavi olmak

t.a 94a.7, 102b.7, 141b.2

tağyir (تَغْيِير): değişme, başkalaşma

t.i 15b.3, 15b.4

tağyir eyle-: değiştirmek, başkalaştırmak

t.meye 14b.11

tağyir iT-: değiştirmek, başkalaştırmak

t.er 164b.7

tağyir ol-: değişme, başkalaşma

t.maz 11b.13

t.mazsa 183a.11

t.up 174a.9

t.ur 57b.7

tağyir olmak: değişmek, başkalaşmak

t.46a.10

taḥaccür (تَحَاكُّر): katılaşma, taş gibi takılma

t.90b.9, 92b.10, 92b.11

t.de 95a.13

taḥfif (تَخْفِيف): hafifletmek, azaltmak

taḥfif iT-: hafifletmek, azaltmak

t.e 152a.10

taḥkik (تَحْكِيك): araştırmak, meydana çıkarmak

taḥkik iT-: araştırmak, meydana çıkarmak

t.e 72b.13,

t.emez 197a.6, 197b.13

taḥkik ol-: araştırılmak, bulunmak

t.140b.1

taḥlil (تَحْلِيل): eritmek, çözmek, analiz

t.55b.9

t.dür 87b.4

t.e 93a.1

t.i 195a.4

t.ile 133a.10, 161b.5, 161b.12, 166a.3

t.inde 87b.4

tahl̄l̄l eyle-: çözmek, eritmek, dağılmasını sağlamak

t.r 8b.10, 76a.11

t.yüp 79a.10

tahl̄l̄l eylemek: çözmek, eritmek, analiz yapmak

t.37a.7, 189a.3

t.de 75b.1

t.den 146b.3

t.e 93a.7, 108b.6

tahl̄l̄l eyleyici: çözücü, eritici, gevşetici

t.200a.4

tahl̄l̄l iT-: (bkz. tahlil eyle)

t.e 47b.11, 48a.1, 57b.12, 81b.5, 97a.6, 113a.7,
130a.11, 134a.9, 165b.6

t.er 75b.5, 76b.11, 77b.7, 77b.8, 78b.12, 79a.6,
79b.9, 81a.3, 81a.13, 81b.4, 81b.13, 83a.2,
83b.8, 84a.2, 84b.5, 84b.10, 144b.7, 198b.2,
210a.2

t.üp 79a.9

tahl̄l̄l idici : (bkz. tahli eyleyici

t.53a.9, 55a.12, 74b.3, 76a.1, 77a.11, 81a.12,
144a.6, 144b.2, 152a.13, 193b.11, 196a.12

t.dür 75a.12, 76b.9, 78b.4, 82b.6 84b.1, 168b.2,

t.lerüg 74b.2

tahl̄l̄l itmek: (bkz. tahlil eylemek

t.den 73a.7

tahl̄l̄l ol-: çözülmek, dağılmak, erimek; analiz olmak

t.duğından 194b.8, 195b.1

t.maduk 114b.1

t.maya 112a.5, 161b.12

t.mayacak 92b.2

t.maz 111a.10, 133a.11, 135b.11

t.up 176a.9

t.ur 21b.13, 114a.4, 133b.7, 144a.3

tahl̄l olmaklık: erime, çözülmek durumunda bulunma;
analiz olmuş durumda bulunmak

t.195a.10

tahl̄l-pezir: çözülebilir, eriyebilir

t.198b.3

tahl̄l-pezir ol-: çözülebilir, eriyebilir özellikte
bulunmak

t.a 72a.3

t.mayacak 93a.7, 138a.10

t.mışdur 60a.4

tahr̄k (تَحْرِيْك):

tahr̄k eyle-: kımıldatmak, oynatmak, harekete geçirmek

t.r 7b.12

t.yüp 35a.2

tahta (تَحْتَا): tahta, ıslah edilmiş kereste

t.86b.12, 99b.5, 175a.2, 203a.6

t.nun 175a.3

t.sınun 86b.11

t.ya 99b.6

tā'it (طَاعَت): taat, boyun eğme

t.dür 3a.2

tākat (طَاقَت):

tākat getür-: güç, yetmek, kuvvette olmak

t.meye 73b.6

t.mez 89a.5, 99b.9, 167a.6

t.ür 187b.7

tākat getürici: güçlendirici, kuvvet verici

t.dür 89a.7

taqd̄m (تَقْدِيْم):

taqd̄m eyle-: sunmak

t.dükleri 2b.9

taqd̄r (تَقْدِيْر):

taqd̄r iT-: anlamak, durumunu karamak

t.99a.12

taḳdīrce (تَقْدِيرِجَه): usul karar(a) göre
t.179a.5

taḳın- (طَأ قَنَدَ -): almak, kullanmak
t.mıṣṣdur 6a.4

taḳrīr (تَقْرِير):

taḳrīr eyle-: anlatma, ifade etme
t.dügümüz 200a.12

taḳrīr iT-: (bkz. takrir eyle)
t.dügümüz 181a.11

taḳrīr olun-: kararlaştırılmak, yerleştirilmiş bulunmak
t.d1 24a.12

taḳṣīrlık (تَقْصِيرْلِق): kusurluluk, yanlışlık
t.ından 113b.12, 150b.12

taḳṣīrlık eyle-: yanlışlık yapmak
t.ye 8a.13

taḳṣīrlık iT-: (bkz. taksirlık eyle)
t.düğinden 190b.3

taḳṣīrlık ol-: yanlışlık olmak, hata bulunma
t.113b.11

taḳṣīrsuzlık (تَقْصِيرْ سَزْلِق): hatasız, eksiksiz
taḳṣīrsuzlık ol-: hatasız, rahat olmak
t.a 12b.3

taḳviye (تَقْوِيَه):

taḳviye iT-: güçlendirmek, kuvvetlendirmek
t.e 204b.1

t.eler 52a.7, 191a.3, 191a.6

t.üp 82a.10

ṭal (طَل): dal, ağaç dalı
t.1 34a.13

ṭalak (طَلَق): dalak, vücutta akyuvar üreten sol
böbrek üzerinde, damarlı gevşek
bir dokudan oluşmuş organ

t.19a.9

ṭaleb (طَلَب)

ṭaleb eyle-: istemek, dilemek

t.ye 3a.6

ṭaleb öğrenmek: öğrenmek, tahsil yapmak bilgi almak

t.3a.7,

ṭalebe (طَلَب): talebe, öğrenci

ṭ.si 2b.10

ṭāli' (طَالِح): tulu eden, doğan

ṭ.i 20b.11

ṭa'm (طَعْم):

ṭa'm-ı şarāb (): yiyecek ve içecek (şey)

t.15a.2

ṭama' (طَعْم): doymazlık, çok isteme, açgözlülük

ṭ.larından 6a.7

ṭama' eyle-: çok istemek, açgözlü davranmak

t.meye 5a.10

ṭamak (طَعَق): damak, ağız boşluğunun tavanı

t.32b.2

t.dan 24a.1

t.ün 32a.13

tamām (تَمَام): tam, eksiksiz, hepsi

t.13b.4, 14b.5, 34b.11, 57a.13, 67b.7, 88a.4,
90a.5, 96a.4, 104a.9, 110b.1, 113b.13, 133a.1,
141b.9, 155a.11, 155a.13, 181b.3, 183a.9, 186b.9,
187b.2

t.187b.11,, 189a.4, 189a.6, 190a.3, 190b.2,
192b.10

t.dan 113b.11

tamām eyle-: bitirmek, tamamlamak

t.yem 2b.3

tamām iT-: (bkz. tamam eyle)

t.düğün 183a.4

tamām itmek: tamamlamak, sonuçlandırmak

t.87b.3

tamām ol-:bitmek, tamamlanmak

t.a 31b.9, 183a.1

t.ur 20a.4, 20a.5

tamām olmak: bitmek, sona ermek

t.ınun 6b.6

tamām olmaklık: tamamlanmış, bitmiş olma hali

t.ı 20a.5, 20a.9, 20a.10

tamāmlık (تَمَامٌ): bitmiş olmak, neticelenmiş
bulunmak

t.ınun 114a.1

ṭamar (طَمَرٌ): damar, kan dolaşımını sağlayan ve
vücudu ağ gibi saran ince boru halindeki uzuv

ṭ.27b.6, 30b.5, 30b.6

ṭ.dan 27a.3

ṭ.ını 70a.4

ṭ.dur 30b.13

ṭ.lar 19b.2, 27b.1, 28b.7, 40a.4, 58b.5, 67b.13,
69b.10, 127b.12, 137b.6, 146a.3, 146a.7, 155a.8,
155b.1

ṭ.lara 64b.10

ṭ.lardan 151b.2, 151b.3, 151b.6, 152a.5, 152a.9

ṭ.lardandur 28b.9

ṭ.ları 13b.13, 28b.4, 47a.3, 68a.3, 68a.4, 71a.13,
137b.8, 145b.13, 147b.3, 151a.7, 153a.1, 167a.2,
202a.8

ṭ.larıla 151b.2

ṭ.ların 71b.7

ṭ.larına 30b.1,

ṭ.larından 66b.12, 149a.8, 149a.13, 151b.8,

ṭ.larını 149a.7

ṭ.larının 44b.6, 62b.12, 77a.7, 146a.13

ṭ.larun 9a.8, 9a.11, 31a.3, 71b.7, 151b.5

ṭ.un 30b.7

alın ṭamarı(n) alındaki kan alınan damar

ṭ.dan 60b.5

alnı ṭamarı(n): (bkz. alın ṭamarı)

ṭ.dan 40b.2

baş ṭamarı(n): baş damarı, sağ kulak arkasından kan

alınan damar

ṭ.dan 101a.7

baş ṭamarları: baştaki damarlar

ṭ.40a.6

boyun ṭamarı(n): boyunda kan alınan damar

ṭ.dan 152a.8

burun ṭamarı(n): eldeki kan alınan damar

ṭ.dan 59a.11, 60b.6

burun ṭamarı(n): burundaki kan alınan damar

ṭ.dan 59a.11, 60b.6

ḳıyfāl ṭamarı(n): baş damarı (bkz.baş tamarın)

ṭ.dan 69b.10

ṭamarcuk (طَمْرَجُكْ): küçük damar

ṭ.25b.2

ṭamzur- (طَمْزُرْ -): damlatmak, damlalar halinde akıtmak

ṭ.alar 35a.5, 36b.13, 38a.7, 39a.8, 42a.9,
43b.6, 43b.9, 44b.2, 47b.7, 47b.11, 48a.3,
49b.12, 50a.5, 52a.8, 52b.6, 53a.12, 86b.7,
89a.1, 93b.11, 101a.12, 101a.13, 107b.10,
107b.11, 108a.8, 111a.2, 112b.7, 122b.2, 125b.2,
130a.13, 130b.7, 131a.4, 133b.13, 139a.1,
132a.11, 138a.2, 138a.3, 138a.4, 138a.5, 138a.6,
138a.7, 138a.8, 138a.11, 138b.1, 138b.6, 138b.6,
139a.9, 139b.3, 139b.9, 139b.9, 141b.2, 141b.6,
145a.12, 147a.5, 149b.3, 149b.12, 152b.5, 155b.3,
161b.9, 164b.5, 166b.5, 168a.9, 171b.1, 171b.2,
200a.2, 200a.3, 209a.13, 210a.7

ṭ.sa 80b.2

ṭ.salar 43b.13, 57a.6, 57a.7, 80b.3, 80b.6, 81b.13,
97b.12, 122a.10, 152b.9, 158b.6, 164b.7, 164b.9,
166b.3, 209a.13

ṭ.up 48b.13, 52a.11, 88a.9, 199b.6,

ṭamzurmak (طَمْزُرْ مَكْ): dāmlatarak akıtmak

ṭ.43b.11, 45a.5, 53a.7, 57a.8, 96a.13, 122a.12,
144a.13, 158b.5, 159a.3, 159a.5, 167b.7, 172a.13,

185b.5, 204a.1,

ṭ.dur 103a.1

ṭ.11a 149b.12

tane (تَانْ): adet

t.yile 88b.11

ṭanīn (طَنِينْ): kulakta çınlama, tınlama; vızıltı

ṭ.47a.11, 182b.2

ṭaṅla (طَاغْلَا): sabah, seher, şafak vakti

t.39b.4, 45b.2, 45b.8, 185a.10

t.da 170b.8,

ṭaṅlacuk (طَاغْلَجُكْ): sabahleyin, erkenden

ṭ.111a.13

ṭanuklık (طَانُكْلُكْ): alamet, belirti

ṭ.1ndan 46a.12

ṭanuklık vir-: alāmeti belirlemek, göstermek, isbat etmek

t.üp 71b.7,

ṭanukluk (طَانُكْلُكْ): (bkz. tanuklık)

tanukluk vir-: (bkz. tanuklık vir)

ṭ.e 172b.13

ṭ.ür 71b.10, 172b.10

ṭar (طَارْ)

ṭar eyle-: daraltmak

ṭ.ye 9a.8

ṭar ol-: daralmak, çapı küçülmek

ṭ.a 99a.3, 166a.10

ṭ.duğı 172b.2

ṭ.1n+0 172b.1

ṭ.1nı 170a.8

ṭ.ur 172b.7, 172b.12

ṭara (طَرَا): müşk-ṭara:?

müşk-ṭara:?

ṭ.7b.13

ṭaracık (طَرَجِقْ): daracık, sıkışık

ṭ.202a.10

taracuk (طَرَجُوك): daracık, sıkışık

ṭ.10b.13, 118b.9, 172b.9

taraf (طَرَف): taraf, yön, cihet, yan

ṭ.174a.9

ṭ.a 23a.3, 42a.1, 188b.5

ṭ.da 180b.5

ṭ.dadur

ṭ.dan 24a.4, 121a.4, 187b.5

ṭ.1 32b.1, 54a.1, 95a.6, 95a.7, 165b.10, 180b.8,
189b.12

ṭ.1dur 149a.3

ṭ.1na 149a.11, 183b.9

ṭ.1nda 44b.6, 137b.4, 174a.12, 188b.7

ṭ.1ndan 141a.12, 178a.2, 180b.6,

tarāḥūd s (طَرَأُفُودِيس): uyuzun bir nevi

ṭ.104b.8

tarancide (طَرَانْجِيد):

tarancide kılık?

ṭ.ar 160b.12

tarfe (طَرَفَة): göz kırpma hastalığı

ṭ.79a.10, 169a.1

ṭ.nün 139a.1

ṭ.yi 81a.13

tāridü'r-riyāḥ (طَارِدُ الرِّيَّاح):

ṭ.6b.13, 8a.12

tarılıT- (طَرِيلْت -): daraltma, çapını kçültmek

ṭ.ur 101a.6

tarlık (طَارَلِيق): darlık sıkışıklık

ṭ.da 21a.3

ṭ.1 173a.8

tarik (طَرِيق): yol, usul, tarz, yöntem

ṭ.70a.2, 87b.13, 98a.13, 99a.11, 99b.3, 123b.5,

ṭ.a 39b.8, 46a.4, 62a.10, 85b.10, 86a.5, 88a.7,

95a.12, 99b.6, 99b.13, 103a.2, 108b.5, 122b.10,

123a.4, 135a.8, 163b.12, 164b.5, 181a.8, 184a.12,

187a.13, 190a.12, 192b.5, 192b.8

t.adur 180a.1

t.ası 129b.8, 132a.6

t.ı 98b.9, 130a.11, 134a.1, 140b.3, 186b.6, 197a.3

t.ıla 30a.4, 70a.1, 108a.5, 129a.6, 141a.13, 160b.7

t.ından 72a.1

tarik-ı edviye (طَرِيقِ ادْوِيَّة): ilacın usulü

t.6a.9

tarik-ı etibbā (طَرِيقِ اطِّبَا): hekimlerin usuli

t.6a.8

tarik-ı ilāc (طَرِيقِ عِلَاج): ilacın usulü

t.140b.7

tarik-i şavāb (صَوَاب): doğru usul, yol

t.124b.5, 169b.10

t.ına 135b.9

tarrak (طَارَرَكَ): daha dar darca

t.72b.10, 166a.7

t.dur 32a.11

tartmak (طَرَقَ): bir şeyin ağırlığını anlamak için
bir ölçü aletini tatbik etmek

t.88a.1

taru (طَارُو): darı

t.yı 41a.1, 134b.12

taru dānesi: darı habbesi, darı tanesi

t.157b.5

taşaddur (تَصَدَّرَ):

taşaddur iT-: başa geçme, önce geçme

t.üp 2b.7

taşarruf (تَصَرَّفَ):

taşarruf iT-: bir işi ehliyetle yapabilmek

t.mezler 6a.6

taşarruf ol-: husule gelmek, yapılmak

t.maz 93a.2

t.ur 22a.1

taşavvur (تَصَوَّرَ):

taşavvur iT-: düşünmek,... şeklinde hayal etmek

t.erler 136b.12

taşavvurat (تَصَوُّرَات): önermelerin zihinde meydana gelişini ve bunların nazariyesini mevzu yapan bahis

t.dan 2a.6

tasdikāt (تَصْدِيقَات): doğrulmalar, gerçekleştirmeler

t.dan 2a.6

taşsuc (طَسُّوْج): Arapça ağırlık birimi olup bir danıkın dörtte biri, yani bir habbe miktarı

t.39a.7

taşvīl (تَصْوِيل): yıkamak bir şeyi sudan geçirerek temizlemek

t.85b.11

taşvīl iT-: yıkamak, temizlemek

t.eler 85b.13, 86a.3, 86a.5, 86a.7, 86a.13, 86b.1, 138b.5, 150b.4, 210b.5

t.üp 133a.2

taşvīl ol-: yıkanmış, temizlenmiş olmak

t.acağını 210b.5

t.mış 150b.5

taş (طَاش): taş, kum

t.13b.6, 13b.9

t.lardur 73b.5

t.ları 117a.7

t.larun 85b.2, 85b.12

taş çömlek: taş çömlek, taş çanak

t.e 90a.4

taş havān: taştan yapılmış havan

t.38a.7

taş, bilege taşı

ţ.207a.13

degirmen taşı: değirmen taşı

ţ.81a.13

ţ.n1 200a.3

lacüverd taşı: mavi ve gök renkli bir tür taş

ţ.119b.9

mıknâtıs taşı: mıknatıs, tabii mıknatıs

t.142b.13

taş (طاش): dış, kabuk

taş kab: dış kabuk

ţ.1n+0 90a.2

taş yan: dış taraf

t.adur 62b.1

taşra (طشرو): dışarı, dış taraf

t.7b.1, 7b.2, 7b.12, 7b.13, 10b.2, 17b.7, 20a.12,
20b.2, 20b.4, 23b.8, 23b.11, 24a.9, 28b.12,
32a.2, 32b.3, 32b.4, 52b.12, 53b.8, 62b.5, 62a.4,
65a.3, 65b.11, 66a.4, 69a.7, 72b.10, 98b.11,
99a.1, 99a.4, 115a.13, 120a.2, 144b.8, 151b.11,
169a.5, 174b.4, 175b.12, 178a.8, 178b.9, 189a.7,
190a.11, 202a.9, 203a.1

ţ.dağı 33a.11, 160a.4, 162a.3

ţ.dan 52a.13, 66b.1, 121a.3, 127b.7, 127b.11,,
128b.5, 144b.12, 176a.13

ţ.dandur 66a.9

ţ.din 137b.7

ţ.dur 24b.11

ţ.ğ1 18a.2, 24b.11, 114b.13, 151b.8, 174a.4,
176a.7, 176b.11, 192a.5

ţ.sına 8b.4, 10a.13, 71b.6, 100a.9, 121a.6-7,
123a.10, 123a.11, 192b.7, 194b.9, 195b.6, 202a.7,
210a.7,

ţ.sında 92a.6, 151b.3-4, 152a.9

ţ.ya 99a.7, 177a.12

taşarak (طَشْرَاق): daha dışarı

t.195a.4,

tatlu (طَتْلُو): 1. tatlı, tadı güzel

t.90a.2, 146b.11, 161a.2, 166a.11, 166a.13

2. hafif, az şiddette

t.40a.4

tatlu enār: tatlı nar

t.83b.13

tatlu enār kabı: tatlı nar kabuğu

t.136b.1

tatlu enār suyu(n) tatlı nar suyu

t.38b.2, 164b.8

t.1a 35a.7, 36a.6, 57b.2, 58b.(1).9

t.n+Ø 56a.6

t.dan 35a.11

tatlu kabak tohumı içi: Balkabağı çekirdeği içi

t.35b.8

tatlu kabak yağı: tatlı, balkabağı yağı

t.36b.11

tatlu şu: tatlı su, içimi hoş pınarsuyu

t.139b.3, 173a.3

t.yıla 59a.7, 132b.8, 133a.1, 133b.12, 148a.11,
167b.2

tavil (طَوِيل): uzun, boylamasına iki ucu arasındaki
mesafesi fazla olan

t.11a.9

tavile (طَوِيلَة): uzun sigil

t.111b.13

tavşan (طَوْشَن):

tavşan bokı: tavşan pisliği, tavşan dışkısı

t.120a.11

tavşan tüyi: tavşan tüyü

t.1e 56b.2

tavşan uykulu: gözü açık uykulu

t.94b.5

tavuk (تَاوُكْ): tavuk, evcil kümes hayvanı

t.138b.12

tavuk beyni: tavuğun beyni

t.sin+Ø 56a.5

tavuk eti: tavuk eti

t.58a.3

t.dür 15a.1,

t.le 56a.8

tavuk şorbası(n): tavuk eti çorbası

t.n+Ø 49b.6

t.n1 52a.2

ṭayan- (طَايَنْدْ -): dayanmak, değmek

ṭ.a 178b.2

ṭ.ur 115a.3, 123b.3

ṭayancaḳ (طَايَنْجَقْ): kaygan, kaypak

t.dur 178a.13

ṭayancaḳlıḳ (طَايَنْجَقْلَاقْ): kayganlık, kaypaklık

t.1 178b.1

ta'yin (تَعْيِينْ): seçmek, fark etmek

ta'yin iT-: seçmek, fark etmek

t.e 70b.11

tāze (تَاَزَهْ): taze, yeni, bayatlamamış

t.35b.3, 51a.6, 51b.11, 55a.13, 55b.11, 58a.1,

71a.5, 108b.7, 130b.7, 131a.7, 133a.2, 145b.1,

164b.6, 167b.1, 167b.7, 168b.9

tebāh (تَبَاهْ): bozuk, çürük, berbat harap

t.46a.9, 75b.7

tebāh iT-: bozmak, çürütmek

t.e 121b.12

t.meye 14a.7

t.üp 127b.13

tebāh ol-: bozulmak, çürümek

t.a 123b.1

t.mış 123b.12

tebārek (تَبَارَكَ): mübarek, kutlu (Hz. Allah için

kullanılır)

t.21a.6
tebāreke (تَبَارَكَ): (bkz. tebarek)

k,21a.2
tebrīd (تَبْرِيد) soğutma, soğutulma

t.110b.12
tecribe (تَجْرِبَة): deneme, sına, tecrübe

t.den 184b.4

t.1er 5a.1

t.yile 15a.9, 15a.11

tecribe eyle-: denemek

t.diler 186b.3

t.düm 97b.12, 143a.5

tecribe iT-: (bkz. tecribe eyle)

t.düğini 164a.7

tecvîf (تَجْوِيف): oyuk, iç kısımlar, boşluk

t.28b.13, 29a.7, 29a.13, 29b.8, 29b.13, 31a.12,
31b.6

t.den 29b.1, 29b.12, 32a.9

t.dür 27b.3

t.e 29b.1

t.i 31a.10, 209a.9

t.ile 29a.3

t.lerde 26a.13

t.lerdedür 29b.2

t.lere 30a.12

t.leri 26b.4

t.leridür 26a.13

t.lerini 6b.9, 26a.10

t.üş 29b.3, 29b.4, 29b.9, 31a.5, 31a.13, 31b.2,
31b.9

tedārik (تَدَارِك): hazırlama, araştırıp bulma, ele
geçirme edinme

t.in+06a.12

tedarük (تَدَارُك): (bkz. tedarik)

t.inde 8a.13

t.ini 15b.8

tedbîr (تَدْبِيرٌ): bir şeyi temin edecek veya önleyecek
yol, korunma

t.14b.8, 45b.11, 122b.7, 148b.4, 172b.9, 172b.12,
173a.5,

t.i 85b.1, 85b.2, 85b.12, 89a.9, 129b.9, 186b.7,

t.ile 109b.3

t.in+θ 39b.2, 53b.12, 56b.7, 60a.13

t.inde 70b.4

t.ine 70a.7

t.ini 39b.7, 42a.6, 61a.13, 186b.8

t.ler 46a.12, 49b.4, 58a.12, 101a.11, 110a.1,
110a.1, 111a.12, 134b.6, 144a.4, 150a.12,
166a.11, 173a.9, 172a.12, 193b.13, 196b.11,
196b.3, 199b.5, 202b.1

t.lerde 132b.1

t.lerde 132b.10

t.lerden 96b.13, 134b.1

t.leri 37a.6, 30a.13, 53b.4

t.lerile 49a.7, 59a.10, 116b.9, 132b.11

tedbîr iT-: çaresine bakmak, tedavi etmek

t.eler 146b.7

t.üp 198b.10

tedbîr-i şavāb (تَدْبِيرُ صَوَابٍ): doğru, faydalı tedbir

t.47b.2, 123a.7-8, 129b.9-10

tedrîc (تَدْرِجٌ): yavaş, yavaş, azar azar

t.ile 15b.4, 29a.12, 30a.8, 31a.1, 58b.(1).1,
64b.3, 106a.2, 140b.10, 148b.8, 177a.3, 181b.1,

te'ekkül (تَأْكُلٌ): yaranın yenik gibi açılıp büyümesi,
oyulup açılması

t.115b.3, 115b.4, 200b.13

t.e 116b.1

t.ün 91b.5

te'emmül (تَأْمُلٌ):

te'emmül iT-: iyice, etraflıca düşünmek

t.üp 174a.8

teftiş (تَفْتِيش)

teftiş iT-: araştırmak, muayene etmek

t.eler 122b.8

te'hîr (تَأْخِير):

te'hîr iT-: bekletmek geciktirmek

t.meyeler 129a.7

tekâşüf-i ictimâ' (تَكَاشُفُ اجْتِمَاعٍ):

tekâşüf-i ictimâ' kıl-: birikerek yoğunlaşma

t.a 9a.7

tekasül (تَكَاسُل):

tekasül it-: üşenme, ilgisiz davranma

t.eler 35a.2, 184a.9

t.üp 190b.6

tekerrüc (تَكْرُرٌ ج): fasit olmak, bozulmak

t.177a.13

teklis (تَكْلِيس):

teklis iT-: kireçleştirme

t.seler 83b.6

tekmîd (تَكْمِيزٌ): ılık veya soğuk su pansumanı

t.den 96a.6

tekmîd eylemek-: pansuman yapmak

t.137a.8

tekmîd iT-: (bkz. tekmid eylemek)

t.eler

tekrâr (تَكَرَّرٌ): yinedin, bir şeyi birden fazla kere yapma

t.97b.13, 204b.10

tekyegâh (تَكْيَهُ): dayanılacak yer

t.28b.2, 30b.8

te'lîf (تَأْلِيف):

te'lîf eyle-: yazmak, eser vücade getirmek

t.düm 2a.6

te'lîfû'l ahmerü'l askalanî (تَأْلِيفُ الْاَحْمَرِ الْعَسْكَلَانِي):

askalanı; bir hadis aliminin yazdığı eser

t.207a.9/

telyin (تَلْيِين):

telyin eyle-: yumuşatmak, gerginliği gidermek,
rahatlatmak (bkz.telyin iT)

t.se 37b.4

t.ye 36b.5, 37b.6

telyin iT-: (bkz. telyin eyle)

t.e 50b.8

t.eler 40a.12, 50b.6, 54a.7, 145a.9, 158b.7,

t.üp 39a.1, 135a.11

telyin idici: yumuşatıcı, kabızlığı giderici

t.14b.8

telyin ol-: yumuşamak, rahatlamak

t.a 41a.11

t.ıca 135b.2

temeddüd (تَمَدُّد): çekilmek, gerinmek

t.47a.9, 151a.8

temessük (تَمَسُّك): tutunma, sarılma

t.i 28b.3, 28b.10

temiz (تَمِيز): temiz, pak, arı

t.179a.5

temiz eyle-: temizlemek

t.r 29b.13

t.yimez 173a.4

temiz iT-:(bkz. temiz eyle)

t.e 197a.2

temiz itmek: temizlemek, arı hale getirmek

t.179a.4

temiz tut-: temiz halde korumak

t.mayup 117b.7

temmet (تَمَّت): tamam, bitti

t.212a.13

temr-i hindi (تَمْرِ هِنْدِي): Hint hurması, demir hindi
meyvesiyle şerbeti yapılır.

t.38a.10

t.le 36a.5, 113a.4, 158a.8

temr-i hindi müzevveresi: Hint hurması ile yapılan
çorba, aş

t.35a.8

ten (تَن) : vücut, ten

t.deki 8a.11

t.i 20b.9, 72a.5, 73a.5, 124b.12, 128b.11, 135a.5,
135a.9, 152a.5, 167a.12

tenahnuh (تَنَحْنُحْ) :

tenahnuh iT-: gırtlak temizlemek üzere hırıltılı ses
çıkarma, öksürme

t.189a.5

tenāsül (تَنَاسُلْ) : birbirinden doğup üreme, türeme,
üretme

t.17b.10, 18b.5

tenbel (تَنْبَلْ) :

tenbel ol-: iş yapmamak, iş sevmemek

t.up 41b.7

tendürüst (تَنْدُرُوسْتْ) : sıhhatli, sağlam vücutlu
kuvvetli, gücü kuvveti yerinde

t.i 12b.3, 12b.4

tendürüst ol-: gücü kuvveti yerinde olmak, sıhhat bulmak

t.maz 4b.1

tendürüstlük (تَنْدُرُوسْتْلُكْ) : sağlamlık, vücut sağlığının
yerinde olması

t.4b.9,

t.i 6b.3

t.ini 14a.10

t.ün 3a.11, 6b.4, 12a.7

tendürüstlük (تَنْدُرُوسْتْلُكْ) : (bkz. tendürüstlük)

t.12a.10

tenkiye (تَنْقِيْهْ) : ayıklama, temizleme, vücudu fazla
meddelerden temizlemek için kullanılan
ilaç ve bu ilacı kullanmak

t.den 197b.8

tenkiye iT-:vücuda şırınga ile su, ilaç vererek madde ve
hıtları temizlemek, tedavi etmek

t.eler 110a.8, 120b.3, 155b.9

t.düklerinden 81a.9

t.üp 110b.9, 155a.10, 167a.12

tenkiye itmek: (bkz. tenkiye iT)

t.de 190b.3

tenkiye-i dimāğ: beynin temizlenmesi, arındırılması

t.de 71a.1

tennūr (تَنْوُر): tandır, içinde ekmek vb. pişirilen
kilden yapılmış ocak veya küçük fırın

t.86a.2, 130b.11, 153b.8

t.da 51b.12

ter (تَر):1. ıslak, rutubetli; vücudun dışa attığı
yaşlık

t.126b.4, 169b.13

t.24b.10, 26b.9, 27a.9, 28a.1, 28a.2, 28a.9, 66a.8,
66a.9, 67b.13, 70a.12, 77b.9, 81a.4, 84a.1,
105b.10

2. ter, taze, temiz

t.121b.7

ter eyle-: nemlendirmek, kuruluşunu, buruşuklughunu
giderip canlılık kazandırmak, terletmek

t.ye 9a.1

ter ol-:yaş ve ıslak durumda bulunmak

t.a 16a.7, 67a.11, 105a.6, 151b.12

t.mış 67a.10

t.ur 166b.12

t.ursa 69b.3

ter tut: rutubetini muhafaza etmek

t.a 63a.11

t.ar 63a.4

şovuk ter mizaclu: rahatsızlık sebebiyle vücudundan
soğuk ter çıkan kişi

t.153a.6, 153a.9

terakki (تَرَكِّي):

terakki eylemeK: ilerlemek, ileriye gitmek

t.i 3a.6

terakki iT-: artmak, ilerlemek

t.üp 181b.11

tere (تَرَه): tere, turpgillerden, yaprakları salata olarak kullanılan baharlı bir bitki

şu teresi suyu: su teresi suyu

t.la 122b.6

tere yağı: tere yağı, süttten elde edilen taze yağ

t.la 50a.4

terencübin (تَرَ كُبَيْبِي): kudret helvası; devedikeni, dışbudak benzeri ağaçlardan elde edilen zaml türü tatlı madde

t.38a.5

t.ile 129a.8

terengübin (تَرَ نَكْبِي): (bkz.terencübin)

t.38a.9, 38b.1, 38b.6

terk (تَرَ ك):

terk eyle-: vaz geçmek, bırakmak

t.meye 15b.1

terk eylememek: bırakmamak, vaz geçmemek

t.15b.7

terk itmek: vazgeçmemek, bırakmak

t.14b.12

terk-i fevâk-i buḳûl eyle+: meyve ve sebze türü yiyecekleri terk etmek

t.14b.11

terkib (تَرَ كِيب): yapı, bir şeyi meydana getiren

t.inde 87a.2

t.ine 69a.6, 69a.10, 70b.5

t.ini 6b.8, 21a.8, 85a.12, 130a.9

terkib iT-: meydana getirmek, birleştirip imal etmek

t.eler 85b.1, 86b.2, 130a.2, 159a.4, 186a.10,

terkib-i terḥūn (تَرْكِبُ تَرْحُون): mürekkebe bitkisi
bileşimi

t.14b.12

terlik (تَرْلِك): rutubetli oluş, ıslaklık

t.e 67b.8

t.i 27a.4, 63a.5, 68a.7, 68a.12, 139b.13, 165a.11,
176a.9, 193b.9

t.inden 68a.8

t.ine 68a.1, 68a.4

t.inün 165b.7, 165b.8

ters (تَرْس):

sığır tersi: sığır pisliği, sığır dışkısı

t.ile 138b.7

tertib (تَرْتِيب): düzenleme, hazırlama, düzen

t.5b.8, 6a.1, 12b.5, 58a.13, 149a.10, 149a.11,

t.i 58b(1).3

t.ile 5b.9, 149a.9

t.ine 2b.9

tertīb eyle-: düzenlemek, düzene sokmak

t.r 9a.5

tertīb iT-: (bkz. tertib eyle)

t.eler 109b.3, 110b.12,

tertīb idici: düzenleyici, düzene sokucu

t.109b.4

te'sir (تَأْثِير): etki etme, iz bırakma

t.i 208a.3

te'sir eyleyici: ekileyici

t.dür 2a.3

teskīn (تَسْكِين): sakin kılma, kılınma, yatıştırma

t.144b.1

teskīn eyle-: durdurmak, yatıştırmak, dindirmek

t.r 11b.6

teskīn eylemek: durdurmak, yatıştırmak, dindirmek

t.36a.9, 36a.11

t.e 36a.13

teskīn iT-: (bkz. teskin eyle)

t.e 188a.8

t.eler 36a.3

t.er 80a.11, 132a.13

t.üp 79b.10

teskīn idici: sakinleştirici, yatıştırıcı

t.128b.7

t.dür 132a.13

teskīn ol-: sakinleşmek, yatışmak

t.mamış 34b.11

t.masa 133b.3

tesmiye (تَسْمِيَة):

tesmiye iT-: adlandırma, ad verme

t.mişler 114a.3

teşennüc (تَشَنُّج) : buruşma, buruşuk olma, adalelerin
kasılması, gerilip büzülmesi

t.94b.12, 95a.6, 95b.5, 194b.5, 202a.3, 202b.2

t.dür 202a.3

t.e 195a.8, 195a.10, 202b.1

teşennüc eyle-: kasmak, gerdirip büzmek

tye 166a.4

teşennüc ol-: büzülmek, gerinerek büzülmek

t.a 202a.5

t.dugındandur 194b.5

teşennüc-i imtila (تَشَنُّجُ اِمْتِلَا) : dolgunluktan gelen
büzüşme

t.nun 202a.10

teşennüc-i imtilāy ī (تَشَنُّجُ اِمْتِلَايِ) : dolgunluk,
tıkanıklık büzüşmesi

t.202a.4

- teşennüc-i yābis (تَشْنُجُ يَابِسٍ): kuru büzüşme
 t.202a.4
- teşhīs (تَشْهِيصٌ): ayırma, seçme, tanıma; hastalığı
 bilme
 t.6a.5
- teşhīs eyle-: hastalığı tanımak, bilmek
 t.ye 70b.10
- teşmīr (تَشْمِيرٌ): sıvama, sıvanma
 t.99a.10, 116b.12
 t.de 99b.3
- teşmīr eylemek: sıvamak
 t.97a.3
- teşmīr iT-: (bkz. teşmir eylemek)
 t.eler 99b.9, 116b.11
 t.eceklerdür 99b.10
- teşriḥ (تَشْرِيعٌ): 1. açma, yayma; açıklama
 t.32b.7
 t.den 6b.1
 2. anatomi, iskelet yapı
 t.ini 61a.5, 63b.3
- tevaḳḳu' (تَوَقُّعٌ): bekleme, umma, isteme
 t.14b.2
- tevalūd (تَوَالُودٌ): doğma, doğurma
 t.17b.9, 18b.5
- tevcīh (تَرْجِيهٌ):
 tevcīh ol-: yönelmek, dönmek
 t.ursa 15b.6
- teveccüh (تَرْجُعٌ):
 teveccüh iT-: dönmek, yönelmek, bir yöne doğru hareket
 yapmak
 t.e 66a.3, 188b.9
 t.miş 135b.3
- tevekkül (تَوَكُّلٌ): itimat etmek; işi Allah (c.c)'a
 bırakmak, kadere razı olmak
 t.üm 3b.6

- tevekkül eylemek: inanmak, güvenmek
 t.ile 3b.9,
 tevellüd (تَوَلَّى):
 tevellüd eyle-: doğmak, meydana gelmek
 t.r 58b.7, 74b.7
 t.miş 77a.5
 tevellüd iT-: (bkz.. tevellüd eyle)
 t.e 39a.11, 52b.1, 137b.13, 171b.4, 177b.9
 t.er 65a.12, 80b.6, 124b.12, 125a.5, 128a.12,
 137b.11, 148b.11, 169b.13, 179a.10, 192a.7
 t.miş 13b.2, 45a.7, 46b.12, 94b.10, 108b.2, 138a.1
 tevellüd ol-: doğmak, meydana gelmek
 t.mış 74a.7
 t.mışdur 65a.7
 tezayüd (تَزَايُد): artma, çoğalma
 t.134b.8
 tezkere (تَزْكِرَة): izin, izin belgesi
 t.2a.7
 tezrid (تَزْرِيْد): dolaşmak dolanmak
 t.30a.11, 30a.13, 31b.7
 t.den 31b.10
 tıb(b) (طِب): hastalıkları iyileştirmek amacıyla
 başvurulmuş ilmi çalışmaların bütünü, tababet
 t.4b.4
 t.ıladur 3a.11
 t.ıu 6a.9
 sünbül-i tıb: Amber çiçeği misk otu, nergise benzer
 güzel kokulu bir çiçek
 t.97a.13
 tıfl (طِفْل):
 tıfl oğlan: küçük çocuk, körpe çocuk
 t.119b.3
 tılā (طَلَا, طَلِي): merhem veya merhem türünden yaraa
 sürülen ilaç vb.
 t.92a.11, 116b.12

ṭ.lar 42a.11, 45b.10, 131b.9, 134a.7

ṭ.lardan 146b.2

ṭ.sını 132a.1

ṭ.yıla 104b.2

ṭılā eyle-: sürmek, merhemi hastalıklı yere bolça sürmek, tatbik etmek

ṭ.se 76b.4, 80b.5

ṭ.seler 78a.5, 98a.1

ṭılā eylemek: sürmek, merhemi yara vb. yere tatbik etmek

ṭ.60b.12, 173a.13

ṭılā iT-: (bkz. tıla eyle)

ṭ.eler 39b.11, 40b.11, 43b.6, 44a.7, 44a.11, 92a.8, 92a.9, 92a.11, 92b.1, 98a.5, 98a.7, 99b.11, 99b.13, 100a.1, 100a.2, 100b.2, 101a.13, 112a.5, 112b.8, 113a.6, 113b.5, 114b.8, 114b.10, 116b.10, 116b.11, 117a.2, 117a.7, 117a.8, 117a.9, 118a.9, 119a.5, 119a.7, 120a.11, 120b.7, 124a.1, 132a.3, 134a.9, 136a.10, 136a.13, 136b.2, 144b.12, 171a.7, 191a.9, 202a.13,

ṭ.seler 82a.1, 83b.2, 100b.4, 121b.6, 122a.7,

ṭ.üp 96a.5, 110a.2, 119a.3

ṭılā itmek: (bkz. tıla eylemek)

ṭ.96a.8, 96a.9, 96a.10, 96a.12, 98a.8, 121b.5, 131b.11, 132a.3, 134b.11, 144a.12, 173a.11

ṭılā ol-: sürülmek

ṭ.144b.8

ṭıla-yı aher (طَلَىْ اٰخِرَ): diğer tıla, diğer ilaç sürme (usulü)

t.136a.13

tıla -(طَلَىْ): sürmek, ilacı tatbik etmek (Türkçe fiil gibi kullanılmış)

t.yalar 132a.7

tīmār (تِمَار):

tīmār eyle-: bakmak, tedavi etmek

t.düm 104b.2

timsāḥ (تِمْسَاخ):

timsāḥ boķı: timsah pisliği, timsah dışkıısı

t.171b.13

tīn (طِين): balçık, çamur

t.80a.2

tīn-i ermeni: siyaha çalan, kırmızı renkli, kuru ve yağlı
çamur, kilermeni (طِينِ ارْمَنِی)

t.80a.2, 136a.11

tīn-i maḥtūm: (طِينِ مَحْتَم): eskiden ilaç olarak
kullanılan sarımtırak kurşuni renkte bir
çeşit toprak

t.80a.4, 167b.4

tīn-i rumi (طِينِ رُمِي): Ermeni balçığı denen bir
çeşit toprak

t.80a.5,

tīn-i şāmus: (طِينِ شَامُوس): Sisam adasında bulunan ve
eskiden ilaç olarak kullanılan yapışkan,
siyah veya beyaz olabilen bir toprak türü

t.73a.9

tīnī (تِينِي): incire ait, incire benzer yarık

t.104b.10

tīre (تِيرِه):

tīre ol+: bulanıklaşmak, kararmak

t.a 143b.10

t.ur 166b.10

tirid (تِيرِد)

semiz ördek tiridi: genç, taze ördeğin sulu yemeği

t.52a.2

tiryāk (تِرْيَاك): panzehir, zehirlenmeye ve bazı
hastalıklara karşı kullanılan macun

tiryāk-ı bā-zehr (ترياق باذهر): zehirli tiryak, kuvvet-i
gariziyeyi koruyan ve zehrin
zararlarını gideren bir ilaç

t.9b.11,

tīz (تيز): 1. ince, keskin, tesirli, sert
t.7b..2, 8b.4, 8b.8, 13b.11, 59b.12, 60a.5, 68a.5,
75a.11, 77b.1, 87a.7, 87a.13, 89a.2, 89a.6,
92a.8, 95b.1, 95b.3, 96b.5, 97a.4, 99a.13, 99b.9,
99b.10, 100a.4, 105b.6, 111a.4, 115b.1, 118b.3,
119a.3, 121b.7, 125a.11, 129a.10, 145b.10,
146b.12, 147b.3, 150b.2, 151a.10, 152b.12,
154a.9, 158a.1, 159b.11, 161a.6, 161b.13, 162a.1,
162b.1, 167a.4, 167a.6, 176a.11, 178a.12, 182b.1,
196b.6, 198b.13, 199b.6, 200b.13,
t.dür 78b.4, 79a.6, 81b.8, 83a.3, 112a.10, 121b.11
2 çabuk, tez, erken, kolayca
t.11a.10, 11b.8, 40b.11, 42a.7, 105b.1, 115b.4,
132a.12, 166b.12
t.dür 68a.3

tīz nişter: keskin neşter

t.ile 190a.6

tīz iT-: keskinleştirmek, kuvvetlendirmek

t.er 77b.5, 77b.13, 78a.10, 81a.10, 81a.8, 82a.8,
83b.8

tizcek (تيز جلك): çabucak, hemen, derhal

t.21b.2, 21b.5, 35a.1, 36a.2, 53b.12, 54a.1,
60b.13, 112b.10, 114a.4, 143b.6, 176a.9

tizlik (تيز لىك): keskinlik, sertlik

t.ile 87a.10

t.den 82b.1

t.i 79a.10,, 87a.9

t.in+Ø 74a.7

t.inden 60a.1, 119a.4

tizrek (تيز رلك): daha çabuk, çabukça

t.77a.8, 88a.13, 128b.2

toğ- (طَغَرَ): 1. doğmak, dünyaya gelmek

t.a 18a.13, 18b.11, 18b.13, 20a.3

t.acak 19b.10, 20a.6, 20b.10

t.ar 20a.13, 20b.3, 20b.8, 20b.12, 20b.13, 21a.1,

t.arsa 20a.7, 20a.8, 20a.11

t.d1 20b.4

t.ıncaya 19b.9

t.mışdur 94b.7, 95a.8, 150b.11

2. aydınlanmak, güneş, ay doğmak

t.a 203b.8

t.arken 50a.9

toğra- (طَغَرَا): doğramak, kesip parçalara ayırmak

t.yalar 35b.2, 86a.8

toğrı (طَغَرِي): doğru, düz, düzgün

t.dur 22a.11

toğurmak (طَغَرَمَك): doğurmak, doğum

t.dan 203a.1, 203a.7

toğ(u)m (طَغْم): tohum, bitki tohumu

t.ını 122b.3

t.lardur 11b.10

beg toğmı: beg börki, boztangüzeli, horozibigi,
peygamber çiçeği gibi adları olan bir
bitkinin tohumu

t.131a.11

boy toğmı: boy çiçeği tohumu, çimenotu tohumu

t.209a.8

t.n1 209a.6

göl toğmı: gül tohumu, gülburnu

t.102a.7

hıyār toğmı içi: hıyar tohumu (çekirdeği) içinden alınan
iç madde

t.ni 35b.8

ısrırgan toğmı: ısrırgan otu tohumu

t.42b.12

kāsnī tohmı: yabani marul tohumu, hindiba tohumu

t.58b(1).6

kelem tohmı: lahana tohumu

t.58b.(1).6

kerefüs tohmı: kereviz tohumu

t.41a.7, 42b.10, 45b.3

kettān tohmı: keten bitkisi tohumu

t.8a.8, 92b.7

t.11a 49a.6

t.1n+0 209a.9

rāziyāne tohmı: rezene tohumu

t.41a.7, 45b.3, 90a.10, 185a.9

t.da 52a.1

t.n+0 47b.6

tatlu kabak tohmı içi: balkabağı tohumu (çekirdeği) içi

t.ni 35b.8

turb tohmı: turp tohumu

t.la 45a.10

t.n1 57a.12, 117a.9

üzerlik tohmı: üzerlik tohumu, yabani sedef tohumu

t.59b.2

tohumlar suyu(n): çeşitli tohumlardan elde edilen su

t.la 36a.9

t.n+0 129b.7

tohm-ı gışāvi: zarın tohumu

t.yi 77a.4

tokan- (طَوْقَانْ -): 1. değmek, temas etmek

t.a 123b.2

2. darbe, darbe alıp yaralanmak

t.up 117a.4

tokınmak (طَوْقَنْقَه): yenen bir maddenin vücuda zarar vermesi

t.dan 177b.4

toksan (طَقْسَان): doksan, doksan sayısı

t.20a.8

tokun- (طَوَّقَ -): (bkz. token)

t.acak 123b.3

t.maya 23b.10

t.mışdur 31a.1

t.sa 84b.13

tokunmak (طَوَّقَ): (bkz. tokunmak) darbe, darbe alıp
yaralanmak

t.176b.1

t.dan 77a.13,

tokuz (طَوَّزَ , طَوَّزَ): dokuz, dokuz sayısı

t.20a.6, 20b.8, 21a.4, 164a.2, 164a.12,

t.dur 64a.1, 106b.4, 154b.2, 168b.13, 204a.9

tokuzuncı (طَوَّزَ): dokuzuncu

t.33a.6, 50a.5, 61a.12, 88b.3, 91a.3, 102b.7,

109a.5, 126a.3, 150b.7, 156b.10, 169a.10, 181a.4,

191b.7, 194a.6, 200a.11, 202b.11

on tokuzuncı: on dokuzuncu

t.59a.11, 91a.13, 112a.8

yigirmi tokuzuncı: yirmi dokuzuncu

t.91b.10, 120a.13

tol- (طَوَّلَ -): dolmak

t.1cak 92a.5

tola- (طَوَّلَ -): dolamak, çevresini sarmak

t.yup 59a.9, 124a.12

tolan- (طَوَّلَ): dolanmak, çevresini kuşatmak sarmak

t.mışdur 31a.5

t.urken 203b.8

tolandur- (طَوَّلَ): etrafını çevirmek, sarmak

t.alar 124a.9, 149b.1, 149b.9

tolaş- (طَوَّلَ): sarılmak, sarılarak tutunmak

t.mışdur 30a.11, 65a.7

t.ur 62a.8

toldur- (طَوَّلَ): doldurmak

t.a 67a.6

t.alar 159b.1, 175b.6

t.d1 17a.11

t.up 4b.6

tolu (طولو): dolu; şişkin gergin

t.40a.5, 45a.9, 67a.4, 151b.9, 182a.8, 182a.9

t.dur 128a.1,

tolurak (طَلُوْرُوتْ): doluca, daha şişkin

t.193b.8

تون (طون): elbise, giyecek

t.lar, 118a.3, 199b.11

ton- (- تون): donmak, buz kesilmek

t.ar 92.5, 177a.7

t.m1\$ 179b.6

tonmak (طونف): donuk halde bulunmak

t.inun 177a.10

tonuk (طُنُف): donuk, fersiz

t.96b.4

to palak (طُولَاك): yer miski; havlican dinelen
kök, kırkboğum, suut kökü

t.1 59a(1).11

toprak (طِیْرَقْ): toprak

t.138a.8

t.a 8b.8

t.da 21a.13

t.dan 61b.7

toy (طوی): kazdan büyük yabani bir kuş,

toy cigeri: toy kuşu ciğeri

§. 185b.5

toynak (): hayvan tırnağı

göyünmüş eşek toynağı: kavrulmuş eşek tırnağı

t.la 98a.6

toz (تَوْرُ): toz, toprak vs. zerrecikleri

t.85b.10, 88a.5, 111a.12, 127b.8

t.dan 61b.7, 86a.12, 88a.10, 89a.10, 105a.1,

128b.4, 139b.2, 146b.11

t.11a 43a.7

degirmen tozu: degirmende biriken toz

t.152a.10

töhma (تَوَهْمَت)

töhma eyle-: suçlamak, zan altında bırakmak

t.meyeler 187a.12

tūbāl (تَوْبَال): kızmış bakırdan ve kızmış demirden
çekikle vurulduğunda kopup dökülen parça

t.97a.11

t.1 86a.6

t.lardan 84b.8

bakır tūbāl: bakır zerreciği, parçası

t.74b.11-12, 119b.5, 142b.9,-10, 147b.7, 147b.12,
204b.1-2, 104b.6, 210a.9, 210b.1

şaru birinc tūbāl: sarı pirinç madeni parçacığı

t.204B.6

tūbālū'l-ḥadīd (تَوْبَالُ الْحَدِيد): demir parçası

t.84b.7

tūbālū'n-nūḥas (تَوْبَالُ النُّحَاس): bakır parçacığı, bakır
tubalı

t.84b.7

tuhme (تُوْهْمَة): mide dolgunluğu, mide şişkinliği,
hazımsızlık

tuhme ol-: mide dolgunluğu meydana gelmek, midede
şişkinlik peyda olmak

t.dan 14a.13

tuhmelik (تُوْهْمَلِيْق): mide dolgunluğu hali

t.16b.4

tuhmelik (تُوْهْمَلِيْق): mide dolgunluğu hali (bkz.
tuhmelik)

t.14b.7

tuhmekān ağacı: tuhmekan ağacı

t.51a.5

tuhmekān suyu: tuhmekan bitkisi suyu

t.173a.11

t.1a 131b.12, 171a.12

tuhmekān talı: tuhmekan bitkisi dalı

t.34a.12

tuhmekān yaprağı: tuhmekan yaprağı

t.1a 103a.5

t.ndan 35a.10

ṭul (طُول): uzunluk, boy

ṭ.1 128a.13

ṭulūsīs (طُولَسِيْس): bir göz hastalığı

ṭ.104b.10

tuman (طُمَان): duman, buğu

t.165a.10, 183b.10, 183b.11

t.dur 165b.11

tur- (طُرْ-, طُورْ-): 1. durmak, bir müddet beklemek, kalmak

ṭ.a 35b.3, 35b.4, 45b.7, 66a.4, 73b.4, 86a.3,
93a.10, 98a.5, 111a.5, 130b.12, 140b.4, 162b.8,
167a.12,

ṭ.acaḳ 114a.4

ṭ.alar 57b.10

ṭ.duḡı 114a.11, 183b.1,

ṭ.sa 105b.8,

ṭ.ur 47a.3

2. bir yerde karar kılmak, yer edinmek

ṭ.mıṣdur 105b.8

ṭ.up 4b.1

ṭ.ur 23b.9

3. ayağa kalkmak, ayak üzerinde bulunmak

ṭ.up 21a.11

turak (طُرَقْ, طُرَافْ, طُورَقْ):

turak otı(n): tüysüz 60cm. kadar yükselebilen, tüysüz,
bir yıllık otsu bir bitki, dere otu, rezene

t.43b.3, 44b.1, 54b.3, 203b.3

t.la 47a.4, 136b.13

t.n1 41a.2, 44b.2, 57a.11

turak otı şuyı: turak otu suyu, rezene usresi

t.la 45a.10, 114b.6

turak otı yağı(n) turak otundan çıkarılan yağ

t.la 53a.5

t.na 50a.3

t.n1 53a.11

turb (): turpgillerin ana bitkisi, yaprakları tüylü, çiçekleri sarı ve mor renkli yumru bir bitki

t.1 47a.3, 47a.4

turb kabı: turp kabuğu

t.n1 138b.2

turb şuyı: turp suyu

t.la 172a.3, 185a.13

t.n1 138b.1

t.n1 138b.1

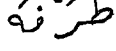
turb tohmı: turp tohumu

t.la 45a.10

t.n1 57a.12, 117a.9

turb yağı: turp yağı

t.7b.1

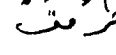
turfe (): üst dudağın ortasında fazlalık olarak yumru et olması, gözdeki yumru

t.79b.9, 80b.1, 125b.9, 137b.2, 138b.7, 139a.7, 165b.2, 189a.2

t.si 193a.5

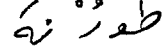
t.ye 83a.11

t.yi 78a.12, 138b.8, 139a.2, 139a.11

turmak (): durmak, beklemek

t.85b.8

t.dan 33b.8

turna ():

turna ödi: turna adlı iri kuşun ödü

t.171b.6, 171b.9, 186a.2

turunc (تَرْوَنْج): bütün kış yapraklarını dökmeyen bir
akdeniz ağacı ve bunun meyvesi

t.35b.7

tuse (تَرْه): fazladan oluşan yumuşak yumru et

t.110b.3, 154b.2, 155a.5, 155a.6

t.nün 91a.10, 110b.2, 111a.2, 126a.5, 155a.12

t.yi 155a.12, 155a.13

tut (تَرْت): dut ağacı ve bunun meyvesi

t.110b.3

tut köki: dut ağacı kökü

t.nün 57a.7

tut suyu: dut meyvesinden çıkarılan su

t.1a 35a.12

tut- (طَوْز -): tutmak, yapışmak, yakalamak

t.30b.11, 58a.11, 66a.6, 88b.6, 88b.9, 99b.4,
149a.4, 187b.1, 187b.10, 187b.11

t.acak 149a.3

t.alar 99a.4, 115a.6, 155a.12

t.arlar 124a.3

t.dı 169a.8

t.dığından 155a.13

t.ıcağ 115a.3, 155a.6

t.maya 189b.8

t.sa 42a.5

t.san 50b.4, 114a.9

t.up 96b.11, 96b.13

2. Karşısında bırakmak, bekletmek

t.a 37a.5

t.alar 43b.4, 109b.5, 136b.8, 145a.11, 180a.6

t.ar 79a.3,

t.mışlar 73a.5

t.salar 139a.10

t.up 89b.6

3. kaplamak, istila etmek

ţ.a 63a.11, 66b.4
 ţ.ar 63a.4, 64a.3, 145b.6
 ţ.mış 102b.13
 ţ.mışdur 62a.1, 134a.6

4. durumunu korumak

ţ.alar 28b.4, 89b.4
 ţ.mayup 117b.7
 ţ.maz 99a.6
 ţ.mazlar 178b.13
 ţ.mışdur 62b.5

5. kazanmak, toplamak

ţ.ar 6a.2
 ţ.mamış 203a.11
 ţ.mışdur 2a.2
 ţ.up 184a.9

6. kapamak, tıkamak

ţ.alar 13b.7
 ţ.ar 30b.1

7. hastalık olmak, nöbet gelmek

ţ.ar 60b.3
 ţ.dıgından 59b.11

8. farzetmek, saymak

ţ.alım 179a.7

9. isabet ettirmek

ţ.a 149a.6

10. benzemek

ţ.ar 30b.2

ţutabil- (طَوَّابِلٌ -): belirli bir şekilde
 kavrayabilmek, bir yerde muhafaza etmek

ţ.ürşe 88b.5, 149a.5-6

ţutıcı (طَوَّابِي): tutucu, bekletici

ţ.dur 160b.5

ţutıl- (طَوَّابِلٌ -): tıkanmak, kapanmak

ţ.ur 202a.10

tutmak (طَمَقَ): 1. tutmak başka bir madde ile temas ettirmek

t.14b.2, 95b.6, 138b.7, 165b.5, 165b.5, 199a.12, 200a.4, 200a.6

t.da 68a.3, 68a.5, 68a.6

2. belirli bir durum ve mesafede bekletmek

t.106a.9

t.dan 129b.2

3. öğrenmek, saklamak

t.25b.13

tutmaklık (طَمَقْلِكْ): bevl tutmaklık: sidiği tutabilmek

t.a 11a.1

tūtiyā (تَوْتِيَا): toz haline gelmiş sürme taşı, çinko

t.70a9, 81b.13, 82b.4, 84b.5, 85b.2, 89b.11, 103b.6, 110b.10, 134a.6, 153b.1, 154a.3, 154b.8, 163b.4, 167b.3, 170a.1, 206b.2, 207a.8, 207b.3, 207b.10, 207b.13, 210b.11, 210b.13, 211b.2

t.dan 154a.1

t.lar 109a.4

t.ları 133a.3

t.sı 103a.10, 109a.5

t.yı 153a.13, 174b.12, 207b.7

tūtiyā-yı ahmer (تَوْتِيَايِ أَحْمَرْ): kırmızı sürme

t.206a.10

tūtiyā-yı cevherī (تَوْتِيَايِ جَوْهَرِي): tabii, işlenmemiş, tabii sürme

t.205a.11

tūtiyā-yı hindi (تَوْتِيَايِ هِنْدِي): Hint sürmesi

t.87a.10-11, 90a.11, 97a.13, 106b.10, 142b.1, 143a.6

tūtiyā-yı kirmani (تَوْتِيَايِ كِرْمَانِي): Kirman sürmesi

t.205b.1

t.nün 132b.13

tūtiyā-yı ma'deni (تَوْتِيَايِ مَعْدِنِي):madeni çinko
t.153b.12

tūtiyā-yı mağsūl (تَوْتِيَايِ مَغْسُول):yıkanmış sürme
t.73a.8, 102a.12, 153a.4, 207a.12, 208b.3

tūtiyā-yı muşavvel (تَوْتِيَايِ مُصَوَّل):gevşek, sarkık
çinko sürmesi

t.209b.13
tūtiyā-yı mürebba (تَوْتِيَايِ مُرَبَّأ):terbiye edilmiş
çinko sürmesi

t.205a.3
tūtiyā-yı perverde (تَوْتِيَايِ پَرَوَرْدَه):terbiye ıslah
edilmiş çinko oksidi sürmesi

t.132b.12, 147b.6, 154b.10, 156a.7
tutucu (طَوْتَجِي): tutucu, engelleyici
t.74a.9

tuy- (طَوِي): duymak, hissetmek
t.a 50b.12
t.up 35a.1

tuz (طَوُز) tuz, kokusuz suda eriyen, yiyecekleri
tadlandıran billursu madde

t.54a.13, 54b.6, 58b.(1).12, 115b.8

t.dan 82a.4,

t.n1 37a.13, 117a.11, 132b.8

t.11a 36b.6, 45a.10, 57b.7, 80b.3, 93b.10, 94a.6,
94a.9, 95b.4, 108a.8, 111a.2, 112a.4, 132a.1,
132b.7, 138b.4, 139a.11, 139b.6, 141b.1, 141b.6,
149b.3, 149b.11, 155b.3, 162b.7, 189a.10

qara tuz:kara kaya tuzu

t.46b.3, 163b.1

şafî tuz: saf, katışıksız tuz

t.90a.9

yumşak tuz: yumuşatılmış tuz

t.104a.12

t.1 40b.13

tuzlu (طَوُزْلِي): tuzlu, tuz tadacak kadar tuz ihtiva

eden, tuzlanmış

t.89b.6, 145b.6, 145b.10, 199b.6, 203b.3

tuzlu balgam: balgama aşırı derecede tuz karışma

t.dan 112a.11

tuzlu balık: tuzlanmış balık

t.16a.3

tuzlu su: tuzlu su

t.yı 117a.9

t.yıla 118a.3

tüferriku'l-ittışāl (تَفَرَّقُ الْإِصْصَارُ):vücuttaki etle kemiği, eklemleri, yara kenarlarının birbirine yaklaşmasını ve kaynaşmasını engelleyen hastalık

t.13a.4, 14a.2, 58b.6, 69a.5, 69a.9, 70a.7-8, 154a.9, 155b.13, 169b.9, 175b.8, 175b.10, 176b.2, 196b.6, 201a.1, 201a.12

t.dur 156a.4, 194a.12, 196b.3

t.ı 155b.13, 156b.11, 169b.8, 170a.10

t.un 126a.7, 169b.8, 176a.10

tüferriku'l-ittışalıhā (تَفَرَّقُ الْإِصْصَارُ):onun birleşmesi

t.194a.8

tüferriku'l-ittışaluha (تَفَرَّقُ الْإِصْصَالُهَا):bkz. tüferriku'l ittışalıha

t.200a.11

türbüd (تَرْبُود): Hint kökü; müshil olarak kullanılan, sarmaşık cinsi bir ağaç kökü, tabii alkalik civa,tabii sulfat tuzu

t.42b.2, 42b.11, 43b.7, 43b.8, 48a.6, 105a.9, 185a.6

türk (تَرْك): Türk, Türk kavmi

t.111b.10, 113a.10, 117b.13, 176b.8

türkçe (تَرْكِي): Türkçe, Türk dili

t.114b.12, 143a.10, 152b.6, 157b.5, 157b.9, 157b.11

türki (تۈركى): Türkçe (bkz. Türkçe)

t.si 110a.5

tütün (تۇتۇن): duman, is

t.den 128b.4

tüy (تۈي):

tavşan tüyi: tavşan postundaki ince, yumuşak kıllar

t.le 56b.2

-U-

u (و , ؤ) : ve

u. 1b.5, 2a.4, 5a.7, 58b(1).11, 162b.3, 186b.13,

uc (ج , ا) : baş tara, tepe, son nokta

u.1 17b.13, 24a.10, 24a.10, 32b.4, 88b.12, 123b.3,

123b.6, 124a.4, 124a.5, 141a.13, 178b.2, 178b.6,

u.11a 93b.13, 99b.10, 122b.8, 139b.5, 141a.10,

141a.12, 149b.11, 162b.8, 178b.5, 188a.11,

188b.13, 189a.2

u.ına 24a.11, 27b.7, 123b.2, 132a.6, 149b.8,

u.ından 40b.1, 124a.10

u.ını 77a.7,, 88b.6, 149a.7, 178a.9, 178a.12,

187b.5, 188b.7

u.ının 27b.7

uc (ج , ا) : sebep, vesile-den dolyı

u.undan 42a.1

uc vir-: ortaya çıkmak, belirmek, büyümek

u.miş 139a.1

u.ür 137b.11

‘ud (عود) : öd ağacı, öd ağacının güzel kokulu
kerestesinin koku ve edviye maddesi olarak
kullanılan şekli

‘u. 82b.12

‘ud-ı hām (عود حām) : olmamış, çiğ öd ağacı

u.43a.3, 55a.9

‘ud-ı hindi (عود هندي) : öd ağacı, Hindistanda yetişen
öd ağacı

‘u. 44a.1

ud (اود) :

sığır udı: sığır ödü

u.164a.2

‘ufūnet (عفونت) : çürüme, bozulma, iltihastanma;
rutubet küf

‘u. 12a.2, 13b.4

‘u.den 13b.2

‘ufūnet ol: bozulmak, iltihaplanmak

‘u.a 13b.2

‘ufūnet pezīr (عَفُونَتِ يَزِيرُ): tutubet alıcı

‘u.117b.4

uğunmak (اَغُونَق): bayılacak hale gelmek, bayılmak, aklı başından gitmek

u.40a.3

‘uḵde (عَقْدَه): zor, karışık iş; mesele, düğüm

‘u.lerine 3a.3

‘ukdetū'r-riḥ (عَقْدَةُ الرِّيحِ): ?

‘u.206b.11

‘uḵkāb (عَقَاب):

uḵkāb ödi: tavşancıl kuşu ödü

‘u. 186a.2

ulaş- (اَلشَّيْءُ - اَلشَّيْءُ): bitişmek, kavuşmak

u.a 23b.8, 156a.5

u.mış 24b.12

u.mışdur 21b.10, 24a.10, 24a.1, 25a.9, 27a.10,

28b.10, 29b.5, 63b.10, 64b.9, 64b.10, 65a.2,

65a.6, 65a.11, 66a.13, 66b.8, 66b.12, 68a.1,

u.up 24a.9

u.ur 22b.11, 23a.6, 23a.11, 23a.13, 32a.10

ulaşmaklık (اَلشَّيْءُ اَلشَّيْءُ): birbirine kavuşma, bitişme hali

u.1 13b.13, 28b.9

u.1nuḡ 66b.7

ulaşuḵ (اَلشَّيْءُ اَلشَّيْءُ): bitişik, kavuşmuş durumda

u.dur 104a.9

‘ulemā (اَلْعُلَمَاء): alimler

‘u.nuḡ 2b.8

‘u.sı 1b.6

ulu (اَلْأُلُو): 1. büyük fazla, yüksek

u.70b.3, 72a.9, 135a.12, 175b.13

u.dur 87a.10

‘ulūm (اَلْعُلُوم): ilimler, ilim dalları

u.un 3a.9

'umk (عَمَق): derinlik

u.1 157b.10

'umūmu'l-intifāḥ (عُمُومُ الْإِنْتِفَاح): genel şişlik

'u 114a.12

un (اُون): öğütülmüş, toz haline getirilmiş tahıl
arpa unı: arpa unu

u.101b.4

u.n+0 96a.12

bağla unı: bakla unu

u.171a.11, 171a.11

bağıla unı: bkz. bakla unu

u.n1 171a.10

'unnāb (عُنَاب): hünnap, kızıl içde, üvezağacı; on
metreye kadar uzayabilen dikenli bir
ağacın meyvesi, öksürük kesici,
yumuşatıcı özelliği vardır

'u.38a.10, 38b.4

'unnāb suyu: hünnap suyu, bu ağacın meyvesinin usaresi

'u.112b.6

'unşur (عُنْشُر): öge, eleman, madde

u.dan 17a.7

unuT- (اُونُتْر): unutmak, akılda tutamamak

u.ur 26a.5

unutmak (اُونُتْمَق): hatırlayamamak, istemiyerek
akıldan çıkarmak

u.26a.1

unutsağı (اُونُتْسَاغ): unutkan,

u. 41b.9

ur (اُوْر): ur, hücrelerin düzensiz ve aşırı olarak
vücudun bir bölgesinde toplanmasından dolayı
teşekkül eden yumru

u.114b.12

ur - (اُوْر , اُوْر): 1. koymak, sürmek, üzerine ilaç tatbik
etmek, yapıştırmak

u.alar 34b.4, 34b.5, 34b.6, 36b.9, 39a.5, 47b.10,

51a.11, 56a.11, 56b.3, 60a.7, 60a.8, 94a.8,
99a.5, 103a.5, 103a.6, 110a.11, 111a.4, 111a.5,
114b.9, 115b.2, 116a.5, 117a.10, 121b.13, 131b.4,
138a.13, 138b.3, 141b.3, 144a.11, 145a.13,
148a.7, 155b.4, 171a.9, 171a.10, 183b.13, 188a.9,
189a.8, 190b.13

u.mayalar 34b.6

u.salar 77b.2, 122b.7, 123a.5

u.up 40b.9, 94a.9, 94a.10, 175b.7

2. katmak, ilâve etmek

u.dağın 115a.5

u.mayalar 71a.10

u.san 166b.10

u.up 104a.10, 185b.11, 187a.10

u.up 104a.10, 185b.11, 187a.10

4. hareket vermek, hareket ettirmek

u.up 183a.6

nefes ur-: nefes vermek, oflamak

u.up 188a.9

‘urf-i amm (عُرْفِ عَام): taayyün etmiş olmayıp beldelerin
hepsinde veyahut ekseriside cari olan örf

‘u.126a.12-13

urmak (اُرْمَك): 1. uygulamak, yapıştırmak, koymak, sürmek

u. 41a.1, 59a.4, 101b.5, 133b.5, 134b.12, 155a.3,
167b.7

2. dokunmk, temas etmek

u.72a.4

3. rüzgâr vb. ye maruz kalarak, hastalık kapmak

u.dan 41a.10

u.25a.11

'uşare (عُصَارَة): özsü, sıkılan şeylerden çıkan su

'u.sini 77b.5, 80b.6

'usāre-i mamişa (عُصَارَةُ مَامِشَا): bkz. mamisa

'u.131a.11

uşkutūrī (اُسْقُطُورِي):

şabr-ı uskutūrī : sabırlık, idrar verici ve terletici
bitki, kendisi çit yapımında
kullanılır. (bkz. sbr)

u.38b.9, 142a..6, 208b.12

'usr (عُسْر):

'usr ol-: güçlük, sıkıntı olmak

'u.a 72a.2

'u.ursa 59a.13

'usru'l-bevl: sidik tutulması, sidiği yapamama

u.13b.7, 13b.10

uş(s) (اُصْ): akıl, şuur

ustuhūdus (اُسْتُحْدُسْ): karabaş otu

u.48b.8, 56a.4

ustura (اُسْتُور): traş etmeğe yarayan keskin berber
bıçağı

u.yıla 93b.2, 95b.3, 110a.12, 111a.1, 112a.6,
140b.13, 149a.5, 155b.2, 190a.10

uşul (اُصُول): yol, yöntem, metod

u.1n161a.7

u.1nuḡ 69a.3

uşak (اُشَقْ): çadır çiçeği, çadıraşağı, muhmude
kaplumbağa otu (bkz. çadır)

u.76a.10, 86b.2, 92a.7, 92b.2, 97b.5, 106b.6,
143a.1, 164a.1, 168a.12, 171b.7, 171b.11, 173b.9,
173b.12, 173b.12, 185a.13, 211a.5

uvaḡ (اَوَاقْ): ufak, küçük

u.64a.6, 68b.5, 89a.12, 157b.5, 203b.5,

u.1 124b.3

uvacık (اَوَاقِيقْ): ufacık, küçücük

- u.48a.3, 65a.8, 132a.5, 132a.9
 uvacuk (اَوَّاجُكْ): (bkz. uvacık)
 u.16a.11, 28b.10, 35a.12, 66b.1, 93a.2, 100a.13,
 110a.5, 112b.10
 uyan - (اَوَّيَا ز -): uyanmak, ayılmak, kendine gelmek
 u.a 111a.11, 145a.6
 u.1cuk 109a.10
 uyanuk (اَوَّيَا نُكْ): uyanmış halde bulunmak
 u.da 25a.11
 uyhu (اَوَّيْهُ): uyku (bkz. uyku)
 u.da 111a.10
 uyışdurıcı (اَوَّيْشْدُرْجِي): uyuşturucu, hareketini azaltıcı
 u.73b.13
 uyku (اَوَّيْهُ): uyku (bkz. uyhu)
 u.14b.2, 56a.2, 57b.4, 57b.12, 80a.8, 133a.8,
 133b.2, 189a.11, 190b.9, 211b.11, 212a.2,
 u.da 25a.11
 u.dan 33a.8, 51a.8, 57b.10, 109a.10, 111a.9,
 111a.11, 145a.6
 u.sı 44b.1
 u.yıla 133a.8
 uykulu (اَوَّيْهُلْ): tavşan uykulu: göz kapağı 1 açık uyuyan
 u.94b.5
 uykusuz (اَوَّيْهُ سُرْ): uyumamış, uyuyamamış
 u.34a.1, 193b.7
 uykusuzluk (اَوَّيْهُ سُرْلُكْ): uykusuzluk
 u.17a.4, 35b.13, 55b.11
 u.a 17a.5
 u.dan 17a.3-4, 36b.9
 u.dur 46a.9, 49a.10
 uyu- (اَوَّيْ -): uyumak, uyku hali
 u.duğı 94b.3
 u.duğı 128a.11
 u.mayalar 133a.7, 133a.8

u.r 189a.11

u.ya 133a.7

u.yalar 17a.1

uyumak (اُوِيُحَف): uyumak

u.41b.8, 52a.11, 57b.4, 89b.5, 203b.5

u.dur 41b.8

uyumamak (اُوِيُحَف): uyumama hali

u.89b.5

uyuşdur - (اُوِيُشْدُر): hissini azaltmak

u.ur 98a.8

uyuşdurıcı (اُوِيُشْدُرْجِي): uyuşturuucu, hissini azaltıcı

u.dur 75b.6

uzadu (اُوَزَادُر): uzun, uzun sürekli

u.135b.8, 177b.7, 10a.13

uzan- (اُوَزَان - اُوَزَان): uzun sürmek, zaman fazla
geçmek

u.acak 102b.10, 150b.2, 154b.12

u.up 134b.2

u.ursa 93a.12

uzaT- (اُوَزَاد): uzatmak, boyuna yetiştirmek

u.ur 26b.3

'uzeyri (عَزَيْرِي):?

u.204a.13, 204b.4

'uzrūf (عَزْرُوف):?

u.ından 104a.7

u.ını 121a.8

uzun (اُوَزْمُون): uzun, baş ve son tarafı arasında
fazla mesafe bulunan

u.22a.8, 31a.10, 95b.12, 111b.13, 128b.10, 181a.7

u.dur 31a.7

uzun iT-: uzun bırakmak, uzatmak

u. e31a.8, 31a.10

u.eler 103b.4

uzunınca (اُوَزْمُونِي): boyuna

- u.130b.11 .
 uzunlık (اَزْ نَلِخْ):uzunluk
 u.1nda
 uzunluğınca (اَزْ نَلِخْ): uzunluğu kadar
 u.29a.2
 uz(u)√ (عَضْو): uzuv, aza, organ
 'u.a 9a.4, 29a.9, 201a.2
 'u.dan 70a.6
 'u.dur 73b.5
 'u.1 7b.10, 70a.6, 71b.13, 128b.6
 'u.uy 7b.11, 29a.6, 29a.9, 70a.7
 'uzv-1 şerīf (عَضْو شَرِيف):mübarek organ
 u.dür 61b.2

ü

ü (,): ve

ü.66a.8, 79a.11, 104a.7

üç (,): üç, üç sayısı

ü.8a.4, 12b.11, 13a.5, 19b.13, 21b.11, 25a.13,
 26a.7, 28b.13, 29b.8, 32a.2, 36b.2, 37b.1,
 37b.10, 37b.12, 40b.4, 42a.12, 42b.10, 42b.11,
 44a.10, 45a.13, 45b.7, 45b.8, 45b.9, 46b.8,
 47a.3, 47a.4, 48a.10, 48b.11, 48b.12, 55b.5,
 58b.(1).2, 58b(1).8, 61b.8, 62b.4, 63a.3,
 63a.12, 63b.11, 65b.12, 92b.7, 94b.13, 97a.12,
 97b.2, 99a.13, 101b.8, 101b.9, 101b.13, 102a.4,
 102a.4, 102a.7, 102b.4, 105b.8, 106b.6, 106b.8,
 108a.8, 108a.13, 108b.3, 113b.10, 118b.3,
 119a.10, 119b.2, 119b.6, 120a.12, 121a.11,
 125a.6, 125b.7, 127a.2, 127b., 128b.10, 130a.2,
 131b.2, 131b.6, 138b.9, 141b.6, 142a.13, 142b.3,
 144b.4, 147a.3, 149b.13, 149b.13, 150b.1,
 151b.12, 151b.13, 152a.7, 153a.8, 154b.6, 155b.4,
 157b.3, 163a.3, 163a.5, 163b.9, 165a.3, 173b.10,
 176a.11, 184b.8, 184b.7, 184b.12, 185a.3, 190a.3,
 192a.8, 192b.4, 193a.2, 193b.2, 194a.13,
 195b.12, 198a.6, 201b.3, 201b.10, 205a.8,
 205a.12, 206a.7, 208a.5, 208a.11, 208b.5, 208b.8,
 209a.6, 209b.10, 210a.5, 210a.10, 211a.5,
 211a.12, 211b.8, 211b.9

ü.i 14a.7, 22a.11, 157a.2

ü.ini 54a.9, 144a.9, 147a.6, 166b.4

ü.inün 36b.1

iki üç: iki veya üç, üçe yaklaşık

ü.190a.2

on üç: on üç

ü.dür 125b.7, 164a.12

üç dört: üç veya dört, yaklaşık dört

ü.182a.4

üçde bir: üç parçanın biri

ü.ün+Ø 34a.11

üç buçuk: üç tam, bir yarım

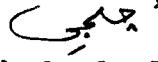
ü.211a.4

üç yüz: üç yüz

ü.20a.10

üçer: üçer, üç üç olacak şekilde

ü.42b.11, 106b.11

üçüncü (): üçüncü

ü.6b.3, 8a.7, 13a.2, 14a.10, 22a.6, 23b.10, 24a.3, 24b.4, 25b.12, 32b.3, 32b.13, 33b.10, 34a.2, 35b.13, 40a.1, 40a.4, 40b.6, 41b.8, 46a.9, 47a.10, 49a.11, 61a.2, 61a.6, 62a.4, 62b.7, 63a.6, 63a.13, 64b.11, 66a.1, 67a.8, 67b.11, 69a.5, 69a.9, 69b.8, 72b.4, 73b.4, 73b.11, 74b.7, 76a.8, 76b.11, 77a.2, 77b.3, 78a.1, 78a.4, 78a.6, 79b.3, 79b.11, 79b.13, 78b.12, 79a.4, 79a.6, 79a.6, 79a.8, 80a.7, 80a.9, 80b.9, 81a.6, 81b.8, 82a.12, 82b.1, 83a.5, 83a.8, 84a.10, 84b.4, 84b.11, 90b.10, 93b.4, 94a.10, 94b.11, 97a.3, 101a.11, 104b.9, 107b.6, 114a.2, 117b.12, 118b.7, 125a.9, 125b.4, 126a.7, 126b.9, 126b.12, 127a.1, 127a.4, 128a.4, 128b.10, 129a.7, 131a.4, 136b.2, 137b.10, 139b.9, 143b.5, 144a.3, 144a.4, 151b.4, 154a.5, 156b.4, 157a.8, 157b.10, 160b.2, 160b.4, 161a.12, 162a.5, 162a.7, 170a.9, 170b.5, 171b.2, 172b.13, 174a.1, 174b.2, 174b.13, 176a.6, 176a.13, 177b.5, 181a.2, 182a.1, 183b.7, 189b.8, 191b.2, 192b.11, 193a.9, 194a.3, 194a.11, 194b.2, 195b.11, 196a.1, 196b.9, 197a.10, 198a.8, 200a.9, 201b.8

ü.de 83a.6

on üçüncü: on üçüncü

ü.91a.7, 109a.8, 155b.12, 194a.7

yigirmi üçüncü: yirmi üçüncü

ü.91b.4, 114b.11

üftade (أَفْتَدَ): düşmüş, düşkün

ü.28b.6

ümid (أُمِيدَ): ümit, beklemek, ummak

ü.2a.11,

ü.dür 3a.3

ü.leri 190b.8

ümiḡ (أُمِيذَ): ümit (bkz. ümid)

ü.161a.9

ü.üm 2a.12, 3b.6

üskürce (اُسْكُرْجَه): ağzı yayvan kap, toprak çanak

ü.185b.11

ü.ye 185b.10,

üst (اُسْتِ , اُسْتِ): üst, üst taraf

ü.in +0 99a.11

ü.ine 21a.11, 30a.6, 37a.7, 67a.8, 93a.10, 108a.8,

123a.12, 155b.3

üstād (اُسْتَاد): Rehber, üstad, yol gösterici alim

ü.4b.12, 5a.12, 148b.12

ü.e 148b.8

ü.lar 134a.2

ü.ları 178a.8

ü.larumuz 124a.2

ü.laruḡ 180a.2

üstād-ı ahmed: ?

ü.180a.3

üstad-ı ahmed-i ferruh: ?

ü.179a.13, 179b.11

üstüvar (اُسْتَوَار):

üstüvar ol*:sağlamlaşmak

ü.up 66b.10

üşendür- (اُسْهَنْدُرْ): tembel etmek, gevşeklik vermek

ü.meyeler 184a.6

üşendürmek (اُسْنَدُرْ مَك): tembelleştirmek

ü.den 151a.12

üşne (اُسْنَه): yosun, ağaç yosunu

ü.76a.11, 163a.5, 205a.6

ü.yi 86a.10

üvez (اَوْز): sinekten küçük, uçucu bir böcek

ü.181a.7

üzer (اَرْز): üst taraf, üst

ü.inde 9a.3, 23b.2, 23b.9, 24b.7, 44b.6, 55.3,
100b.10, 130b.11, 137b.6, 137b.9, 142a.1,
145b.13, 155b.1, 157a.4, 157a.7, 162b.7, 164a.13,
178a.1, 183b.13

ü.indedür 161b.1

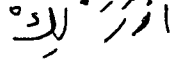
ü.indeki 99b.4, 146a.12

ü.inden 23a.10, 24a.1,, 140b.8

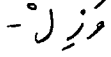
ü.ine 1b.3, 1b.4, 1b.5, 2b.3, 3a.7, 5b.1, 6a.13,
9b.8, 14b.6, 15b.2, 15b.6, 19a.13, 20b.1, 23a.2,
23b.3, 31b.2, 37a.2, 37b.1, 39b.3, 44a.12,
56a.12, 56b.3, 58b(1).1, 61a.2, 67a.7, 77b.2,
79b.4, 80b.1, 85b.5, 85b.6 85b.9, 86b.11, 86b.12,
88a.7, 89a.13, 92a.8, 93b.3, 94a.8, 96a.7,
96a.11, 97a.2, 98a.10, 98b.3, 98b.4, 98b.8, 99a.5,
99a.8, 99b.1, 101b.5, 103a.6, 109b.6, 110a.1,
111a.3, 111a.3, 111a.4, 111b.7, 114b.9, 116b.9,
117a.10, 120a.1, 120a.3, 121b.6, 121b.13, 122b.5,
122b.7, 123a.8, 123b.9, 120b.11, 125b.4, 131b.8,
133b.4, 134b.13, 138a.13, 138b.3, 140b.11,
141b.2, 144a.11, 145a.11, 145a.13, 148a.7,
148b.7, 148b.7, 149a.10, 149a.11, 149b.2, 149b.4,
149b.7, 152b.8, 153b.7, 155a.3, 157b.13, 159b.3,
161a.4, 162a.10, 164b.11, 166b.11, 167b.6,
169b.3, 171a.9, 171a.10, 175a.2, 175b.6, 176a.7,
176a.10, 177a.4, 181a.13, 181b.13, 187a.3,
188a.8, 189a.8, 189a.11, 190a.8, 190b.13,
194a.13, 196a.1, 199a.5, 200a.4, 201b.3, 201b.10,

203a.5, 203b.6, 210a.3, 212a.2

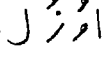
ü.edür 69b.5, 195a.12

üzerlik (): evlerde daha çok tütsü için
kullanılan sedef otu tohumu

ü.59b.2

üzil- (): yüzülmek, sıyrılmak olmak

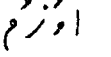
ü.üp 176a.13

üzül- (): üzülmek, elemelenmek

ü.düğinden 201a.12

ü.meye 27a.6

ü.meyecek 137b.8

üzüm ():üzüm, tatlı bir yaş meyvesi

ü.16b.10

eski üzüm şarabı(n): bekletilmiş üzüm şarabı

ü.n+Ø 198b.12

ü.1a 103b.2

it üzümü : it üzümü, tilki üzümü; patlıcangillerden, bir
yıllık, ota benzer bir bitki

ü.1e 131b.13

it üzümü suyu(n) it üzümü suyu, tilki üzümü usaresi

ü.136a.13

ü.n1 36b.8

kızıl üzüm: kırmızı üzüm

ü.38a.10, 43a.6, 184b.9

kızıl üzüm yaprağı: kırmızı üzüm yaprağı

ü.139a.10

kuru üzüm: kurutulmuş üzüm

ü.1e 138b.2

üzüm dānesi: üzüm habbesi, üzüm tanesi

ü.174b.2

ü.ne 62a.4

üzüm dānesi delügi: üzüm habbesinin sap kısmındaki delik

ü.65b.9

üzüm şarābı: üzümden yapılan şarap

ü.1a 152b.5, 152b.6, 171a.10

ü.na 41a.7

ü.nı 120a.2, 122b.1, 200a.3

ü.nuḡ 58a.9, 84b.3

V

vācib (وَاجِب): yapılması gerekli, mecburi
 v.dür 1b.1, 4a.11, 4b.8, 15b.8, 61a.3, 72b.13,
 104a.6

vācib ol-: gerekmek, yapılması zaruri olmak

v.a12b.4

v.an 16b.3

v.d1 24a.6

v.mış 12b.8

va'diyi (وَادِي): uyuzu, kelliği tedavi eden ilaç

v.dür 75a.2

vāhideten (وَاحِدَةً): tek olarak

v.15b.5

vahy (وَحْي):

vahy eyle-: Allah (c.c) tarafından peygamberlere bildirilmek

v.di 3b.7

vāki' (وَاقِع):

vaki' ol-: vuku bulmak, meydana gelmek, olmak

v'a 151b.7, 156a.1

v.d1 104a.13

v.sa 136a.7

v.up 173a.3, 176b.1

v.ur 2a.9, 14a.1, 45a.3, 49a.11, 100a.8, 113a.9,

121a.9, 128a.7, 128a.13, 135b.5, 136b.9, 141b.8,

145b.8, 150a.11, 154a.7, 155a.7, 162a.11, 166b.8,

169b.8, 175b.9, 177b.7, 177b.10, 177b.12, 180b.7,

188a.4, 190b.1, 192a.2, 197a.8, 198b.8, 199b.4,

202b.1

v.ursa 189b.2

vakt (وَاقْت): vakit, zaman, an; belirli zaman

v.4a.13, 4b.9, 5a.10, 5b.11, 6a.11, 13b.6, 16b.5,

17b.4, 18a.7, 19b.11, 20., 5, 20b.10, 20b.13, 25a.5,

28a.6, 29a.3, 33b.12, 34b.4, 34b.9, 36a.9,

36a.10, 36a.12, 42b.1, 47a.13, 48b.1, 58a.11, 59b.9, 59b.10, 59b.12, 60a.3, 60b.3, 61b.6, 65b.11, 66a.2, 67a.4, 67a.11, 67b.1, 73b.1, 75b.7, 75b.9, 88a.7, 88b.10, 89b.6, 93a.13, 93b.5, 93b.6, 94b.3, 95a.4, 95a.5, 98a.10, 99a.10, 99b.2, 100b.9, 102a.9, 102b.5, 105b.5, 103b.11, 107b.7, 108b.1, 108b.6, 109a.1, 109b.1, 109b.12, 109b.13, 111a.11, 113a.11, 113a.12, 113a.13, 115a.5, 116b.6, 121a.2, 121a.3, 121a.5, 121a.7, 122a.12, 122b.3, 124b.3, 124b.6, 127b.11, 128a.11, 133b.7, 134a.10, 134b.8, 137a.10, 140a.2, 141b.4, 143b.7, 143b.11, 145a.7, 146a.11, 151a.7, 158a.4, 163a.1, 167a.3, 169b.11, 12b.12, 173a.12, 175b.2, 178a.7, 182b.8, 184a.6, 190a.9, 190a.12, 192a.4, 192a.6, 194b.12, 196a.4, 196a.7, 196b.5, 197b.13, 198a.1, 202a.5, 202b.13

v.e 19b.10

v.1 5a.8

v.ında 4b.9, 5b.4, 11b.3, 18a.10, 37b.4, 38b.10, 46b.10, 59a(1).8, 107a.10, 108a.2, 130b.6, 133b.12, 139a.8, 164a.13, 209a.12

v.lar 73b.8

v.larda 15b.7

vakt-ı intiḥā (وَقْتُ انْتِهَا): son vakit, en son zaman

v.ya 161b.10

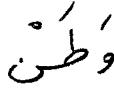
vaktın (وَقْتِیْنِ): zaman, vakitle, o zaman

v.13b.10, 30a.1, 33b.12, 123b.1, 123b.3, 127b.3, 148b.6, 148b.10, 182a.8, 189a.1, 199a.5

vallahu a'lem (وَاللّٰهُ اَعْلَمُ): Allah daha çok bilendir (sözün kıtası)

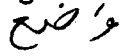
v.32b.9, 61a.1, 66b.13, 87a.1, 94a.13, 109b.7, 110a.2, 110b.2, 113a.7, 125b.5, 137b.1, 150a.4, 155a.4, 170a.6, 191a.9, 193b.13, 198a.4, 201b.1, 203a.8

- var (وَاِ) : var, mevcut bulunan
v.70b.9, 115a.7, 181b.9, 182a.5, 186b.10,
v.dur 2a.12, 3a.7, 6a.10, 8a.10, 9a.12, 11a.3,
11a.7, 11a.11, 12a.11, 15a.7, 17b.12,
17b.13, 18a.1, 20a.2, 21a.9, 22a.5, 22b.4, 22b.7,
23a.3, 23a.7, 24a.8, 25a.1, 25a.3, 25a.12, 25b.2,
25b.4, 25b.6, 26b.1, 27b.5, 28a.4, 28b.2, 28b.3,
28b.7, 28b.13, 30b.5, 31a.13, 32b.5, 52b.8,
61a.6, 61b.12, 62a.3, 63a.5, 63b.12, 64a.7,
64a.13, 65a.13, 65b.12, 66a.10, 66b.13, 67b.12,
70a.11, 70a.13, 75b.2, 76a.2, 76a.13, 77a.7,
77a.12, 78b.6, 79a.10, 79b.5, 80b.10, 81a.3,
81a.12, 81b.3, 82a.9, 82b.11, 84a.3, 84a.13,
87a.2, 87a.3, 88a.3, 88a.4, 106a.8, 128b.11,
131a.4, 132b.1, 134b.2, 135b.11, 136a.3, 150a.10,
160a.3, 177a.11, 180a.4, 180a.12, 181a.13,
187a.7, 191a.12, 197b.5
v.1sa 14b.12, 16b.10, 19a.8, 20b.9, 24b.8, 24b.9,
26b.1, 34a.4, 34b.4, 35b.7, 36a.8, 37a.12, 41b.3,
52a.3, 52b.3, 53a.8, 57a.5, 57b.12, 58a.4, 66b.2,
74b.10, 75a.8, 87a.7, 89b.3, 95b.9, 109b.1,
120b.6, 122a.2, 127b.8, 129a.13, 146b.6, 155b.12,
161b.8, 165b.4, 167a.9, 182a.6, 186b.11, 193a.2,
197b.10, 201b.8, 201b.9
var-(- وَاِ) : varmak, kavuşmak, ulaşmak
v.duğınca 115b.6
v.ur 29b.1,
vārid (وَاِ) :
vārid-i ebyaz: gözdeki şişleri alan bir çeşit göz
damlası
v.13a.5
vasaḥ (وَاِ) : kulak ve gözdeki kir, pislik
v.74b.5
vāsi' (وَاِ) : geniş, enli, açık
v.31a.1

vaṭan (): vatan, yurt, yer

v.dan 21a.5

v.ından 21a.2

vaṣ' (): meydana getirme

v'a 174a.10

v.1 8b.1

v.11a 7a.9

v.1na 194a.10, 194a.13

v.ından 183a.11

ve (): ve

v.1b.1, 1b.3, 1b.5, 1b.6, 2a.5, 2a.6, 2a.8, 2a.9,
2b.4, 2b.7, 3a.2, 3a.5, 3a.6, 3a.10, 3b.6, 3b.12
4a.8, 4a.9, 4a.11, 4b.5, 4b.6, 4b.13, 5a.2,
5a.9, 5a.11, 5a.12, 5b.7, 5b.8, 6a.5, 6a.6,
6a.7, 6a.10, 6a.11, 6a.12, 6a.13, 6b.1, 6b.2,
6b.3, 6b.6, 6b.9, 6b.11, 6b.12, 7a.13, 7b.7,
8a.3, 8a.8, 8a.9, 8a.12, 8b.7, 8b.8, 9a.1, 9b.3,
9b.12, 10a.11, 11a.11, 11b.1, 11b.8, 11b.10,
11b.12, 12a.7, 12b.3, 13a.1, 13a.5, 13a.8,
13a.9, 13a.13, 13b.11, 14a.8, 14b.3, 14b.5,
14b.8, 14b.13, 15a.1, 15a.6, 15a.11, 16a.1,
16a.1, 16a.3, 16a.4, 16a.5, 16a.7, 16a.10,
16a.12, 16a.13, 17a.5, 17.6, 17a.10, 17b.9,
17b.10, 17b.11, 18b.5, 18b.8, 18b.13, 19a.4,
19a.7, 19a.8, 19a.9, 19a.10, 19b.2, 19b.3,
19b.13, 20a.1, 20b.3, 20b.5, 20b.9, 21a.2,
21a.6, 21a.9, 21a.12, 21a.13, 22b.6, 23a.6,
24a.7, 24a.10, 24a.13, 24b.4, 24b.11, 25a.6,
25b.10, 25b.12, 25b.13, 26a.1, 26a.4, 26a.6,
26a.8, 26a.10, 26.4, 26b.9, 26b.13, 27a.1,
27a.9, 27a.10, 27b.6, 27b.11, 28a.4,
28a.9, 28b.3, 28b.9, 29a.5, 29a.11, 31a.4, 31b.8,
31b.9, 31b.10, 32b.10, 32b.11, 32b.12, 33a.2,
33a.3, 33b.11, 33b.13, 35a.6, 35a.7, 35a.10,
35b.10, 35b.11, 36a.6, 36a.10, 37a.3, 37a.4,

37a.8, 37a.11, 37b.7, 38a.10, 38a.11, 39a.11,
40a.9, 40b.5, 40b.6, 40b.7, 41a.13, 41b.6,
41b.11, 42a.6, 42a.7, 42a.11, 42a.13, 42b.3,
42b.8, 43a.2, 43a.3, 43a.10, 43a.12, 43bb.2,
43b.10, 44a.1, 44a.2, 44a.3, 44a.13, 44b.10,
44b.12, 45a.12, 46a.7, 46a.9, 46a.12, 46b.2,
47a.7, 47a.8, 47a.11, 47b.2, 47b.3, 47b.4,
47b.5, 47b.14, 48a.1, 48a.2, 48a.6, 48b.1,
48b.7, 48b.8, 49a.1, 49a.2, 49a.10, 49b.4,
49b.11, 50a.1, 50a.7, 50b.4, 50b.5, 50b.11,
50b.13, 51a.2, 51a.5, 51b.3, 51b.7, 51b.13,
52a.3, 52a.12, 52b.1, 52b.2, 52b.4, 52b.10,
52b.11, 53b.1, 54a.5, 54a.8, 54b.4, 55a.9,
55b.3, 56a.6, 56a.8, 56b.1, 56b.4, 57a.4, 57a.5,
57a.8, 57b.2, 57b.9, 58a.8, 58a.10, 58a.13,
58b.1, 58b.7, 58b.9, 58b.10, 58b.13, 58b.(1).9,
58b(1).10, 58b(1).13, 59a.2, 59a.9, 59a(1).1
59a.12, 59a(1).12, 59a.13, 59b.1, 59b.2, 59b.12,
60a.1, 60a.5, 60a.9, 60a.12, 60a.12, 60b.11,
60b.12, 61a.4, 61a.5, 61a.6, 61a.9, 61b.4,
61b.6, 61b.8, 61b.12, 62a.6, 62b.7, 63a.8,
64a.4, 64a.12, 64a.2, 64b.2, 65b.5, 65b.12,
66a.7, 66a.9, 66b.2, 66b.13, 67b.13, 67a.9,
67a.12, 67b.2, 67b.4, 67b.11, 68a.2, 68a.2,
68a.4, 68a.5, 68a.7, 68a.8, 68a.11, 68a.12,
68b.1, 68b.2, 68b.3, 68b.4, 68b.5, 68b.6, 68b.7,
68b.8, 68b.9, 68b.11, 68b.12, 69a.1, 69a.2,
69a.5, 69a.7, 69a.10, 69a.13, 69a.13, 69b.1,
69b.2, 69b.3, 69b.4, 69b.5, 69b.6, 69b.8, 69b.9,
69b.10, 69b.13, 70a.3, 70a.8, 70a.9, 70a.10,
70a.11, 70a.12, 70a.12, 70a.13, 70b.1, 70b.2,
70b.6, 70b.11, 71a.3, 71a.5, 71a.7, 71a.11-12,
71a.12, 71b.1, 71b.3, 71b.4, 71b.6, 71b.7,
71b.8, 71b.9, 71b.10, 71b.13, 72a.2,
72a.5, 72a.7, 72b.1, 73a.2, 73a.8, 73a.9, 73a.11,

73a.12, 73b.2, 73b.6, 73b.9, 74a.2, 74a.4,
74a.5, 74a.6, 74a.7, 74a.8, 74a.9, 74a.10,
74a.11, 74a.12, 74a.13, 74b.2, 74b.3, 74b.8,
74b.13, 75a.3, 75a.5, 75a.10, 75a.12, 75a.13,
75b.1, 75b.2, 75b.3, 75b.4, 75b.6, 75b.12,
76a.3, 76a.4, 76a.6, 76a.8, 76a.11, 76b.1, 76b.6,
76b.12, 77a.2, 77a.10, 78a.2, 78b.13, 79a.6,
79a.7, 79a.10, 79b.3, 79b.5, 79b.7, 79b.13,
80a.2, 80a.5, 80b.12, 81a.10, 81a.11, 81a.13,
81b.1, 81b.3, 81b.6, 81b.7, 82a.2, 82b.1, 83a.7,
83a.8, 83b.4, 83b.5, 83b.11, 83b.12, 84a.4,
84a.6, 84a.11, 84a.12, 84a.13, 85b.2,
85b.7, 85b.7, 85b.12, 86a.4, 86b.2, 86b.4, 86b.6,
86b.8, 86b.9, 87a.1, 87a.3, 87a.4, 87a.5, 87a.7,
87a.9, 87a.11, 87a.13, 87b.1, 87b.2, 87b.13,
89a.6, 89a.11, 89b.9, 89b.11, 90b.11, 90a.7,
90b.3, 90b.4, 90b.7, 90b.9, 90b.10, 90b.11,
90b.13, 91a.1, 91a.2, 91a.3, 91a.4, 91a.5,
91a.6, 91a.7, 91a.8, 91a.9, 91a.10, 91a.11,
91a.12, 91a.13, 91b.1, 91b.2, 91b.3, 91b.4,
91b.5, 91b.6, 91b.8, 91b.9, 91b.10, 91b.11,
91b.13, 92a.1, 92a.3, 92a.11, 92b.6, 92b.7,
92b.11, 93a.5, 93a.6, 93a.7, 93b.4, 94b.1,
94b.13, 95a.13, 95b.9, 95b.12, 96a.2, 96a.4,
96a.5, 96a.7, 96a.8, 96a.9, 96a.10, 96b.1,
96b.5, 96b.9, 96b.10, 96b.11, 96b.12, 96b.13,
97a.4, 97a.5, 97a.7, 97a.8, 97a.13, 97b.7,
97b.8, 97b.9, 97b.11, 98a.7, 98a.9, 98b.1,
98b.4, 100a.8, 100a.13, 100b.5, 101a.11,
101a.13, 101b.1, 101b.7, 102b.2, 102b.8, 102b.9,
102b.12, 102b.13, 103a.10, 103a.12, 103a.13,
103b.1, 103b.6, 103b.7, 103b.9, 103b.10, 104a.3,
104b.1, 104a.12, 104b.2, 104b.5, 104b.6, 105a.1,
105b.6, 105b.10, 105b.12, 106b.3,
106b.11, 107a.4, 107a.11, 108a.6, 108b.8,

108b.11, 108b.12, 109a.2, 109a.9, 109a.10,
109b.1, 109b.8, 109b.9, 109b.10, 109b.13, 110a.1,
110a.2, 110a.3, 110b.2, 110b.3, 110b.8,
110b.10, 110b.11, 110b.12, 111a.7, 111a.8,
111b.9, 112a.9, 112b.4, 112b.9, 112b.12, 113a.6,
113a.8, 113b.9, 113b.13, 114a.12, 114b.5,
114b.11, 114b.12, 114b.13, 115a.8, 115a.10,
115b.3, 115b.4, 115b.11, 115b.12, 116b.4,
116b.10, 117a.1, 117a.6, 117a.12, 117a.13,
117b.11, 117b.2, 117b.8, 118a.8, 118a.13,
118b.3, 118b.7, 118b.12, 118b.13, 119a.5,
119a.6, 119a.9, 119a.12, 119b.4, 120a.6, 120a.8,
120a.10, 120b.1, 120b.3, 120b.4, 120b.5,
120b.13, 121a.1, 121a.5, 121b.1, 121b.2, 121b.3,
121b.7, 122a.2, 122a.7, 122a.8, 122b.3, 122b.12,
122b.13, 124a.2, 124b.5, 124b.13, 125a.1,
125b.8, 125b.9, 125b.10, 125b.12, 125b.13,
126a.1, 126a.2, 126a.3, 126a.4, 126a.5, 126a.6,
126a.7, 126a.8, 126b.1, 127a.12, 127b.3, 127b.5,
127b.8, 128a.3, 128a.11, 128b.6, 128b.8, 129a.4,
129a.7, 129a.9, 129a.10, 129a.12, 129b.4,
129b.9, 130a.10, 131a.2, 131b.2, 131b.11,
132a.1, 132a.10, 132b.4, 133a.9, 133a.12,
133b.1, 133b.2, 133b.4, 133b.8, 134a.4, 134a.5,
134a.7, 134a.12, 134b.10, 134b.13, 135b.4,
135b.7, 135b.8, 136a.1, 136a.13, 137a.2, 137b.2,
138b.6, 139a.2, 139a.11, 139a.13, 139b.10,
140a.6, 140a.7, 140a.8, 140a.9, 140a.10, 140b.1,
140b.2, 140b.6, 140b.9, 141a.6, 141b.7, 141b.8,
141b.9, 141b.13, 142a.4, 142a.7, 143b.11,
144a.4, 144a.5, 144a.7, 144b.1, 144b.4, 144b.5,
144b.7, 144b.9, 149a.5, 145a.6, 145a.10, 145b.3,
145b.6, 145b.10, 145b.12, 146a.1, 146a.3,
146a.4, 146b.4, 146b.6, 146b.8, 146b.9, 146b.12,
147a.1, 147a.8, 147a.10, 147a.12, 147b.1,

147b.4, 148a.2, 148a.9, 149a.13, 149b.6, 150a.3,
150a.5, 150a.8, 150a.10, 150b.3, 150b.7, 150b.9,
151a.6, 151a.7, 151a.10, 151b.9, 151b.10,
151b.13, 152a.3, 152a.6, 152a.13, 152b.1, 152b.3,
152b.10, 152b.11, 152b.12, 152b.13, 153a.1,
153a.4, 153a.5, 153a.6, 153a.9, 153a.11, 154a.3,
154a.6, 154a.12, 154a.13, 155a.7, 155b.11,
156a.1, 156a.3, 156b.2, 156b.3, 156b.12,
156b.13, 157a.13, 157b.6, 158a.1, 158a.2,
158a.3, 158b.8, 158b.9, 158b.13, 159a.5, 159a.9,
159a.12, 159b.1, 159b.2, 159b.10, 160a.1,
160a.5, 160a.12, 160a.13, 160b.1, 160b.3,
160b.8, 160b.9, 160b.11, 161a.2, 161a.3, 161a.4,
161a.6, 161a.9, 161a.12, 161b.2, 161b.4, 161b.6,
161b.7, 161b.8, 161b.9, 161b.12, 162a.1, 162a.7,
162a.8, 162b.5, 162b.6, 162b.12, 163b.3, 163b.4,
163b.6, 163b.6, 164a.2, 164b.1, 164b.6, 164b.7,
164b.11, 164b.12, 165a.4, 165a.11, 165b.2,
165b.4, 165b.12, 166a.12, 166b.2, 166b.8,
166b.9, 166b.11, 167a.2, 167a.4, 167a.6,
167a.10, 167b.1, 167b.7, 168a.7, 168a.8,
168a.10, 168b.2, 168b.10, 169a.13, 169b.13,
170b.3, 170b.7, 171a.2, 171a.5, 171a.8, 171b.1,
171b.3, 171b.3, 172a.6, 172a.7, 172a.9, 172a.10,
172a.11, 172a.12, 172b.4, 172b.11, 172b.12,
172b.13, 173a.2, 173a.4, 173a.5, 173a.6,
173a.12, 173a.10, 173b.3, 174b.3, 174b.5,
174b.7, 175a.4, 175a.13, 175b.1, 175b.3, 175b.9,
176b.3, 176b.5, 176b.13, 177a.5, 177a.11,
177b.1, 178a.1, 178a.3, 178a.10, 178a.13,
178b.10, 179a.8, 179b.6, 179b.11, 180a.11,
180b.1, 180b.10, 180b.12, 180b.13, 181a.6,
181a.10, 182a.13, 182b.11, 183a.10, 184a.3,
184a.7, 184b.4, 184b.12, 185a.3, 185a.8,
185a.10, 185a.11, 186a.3, 186b.7, 186b.9,

186b.10, 186b.12, 187a.1, 187b.7, 187b.8,
 188b.1, 188b.2, 188b.3, 189a.5, 189b.11, 190a.5,
 190a.9, 190b.2, 190b.10, 190b.11, 190b.13,
 191a.3, 191a.2, 191a.11, 191b.3, 191b.4, 191b.8,
 191b.9, 191b.10, 192a.7, 192a.9, 192b.1, 192b.2,
 193a.9, 193a.13, 193b.7, 193b.8, 193b.11,
 194b.3, 194b.8, 194b.9, 194b.12, 195a.2, 195a.4,
 195a.7, 195a.8, 195a.9, 195b.1, 195b.2, 195b.6,
 195b.9, 195b.11, 196a.4, 196a.8, 196a.10,
 196a.12, 196b.1, 197a.3, 197a.6, 197a.10,
 197a.11, 197b.4, 197b.10, 197b.12, 198a.2,
 198a.5, 198a.7, 198a.10, 198a.11, 198b.1,
 198b.5, 198b.6, 198b.8, 199a.6, 199a.9, 199a.12,
 199b.4, 199b.6, 199b.7, 199b.9, 200a.2, 200a.3,
 200a.4, 200a.5, 200a.7, 200b.10, 200b.13,
 201a.9, 201b.6, 202a.5, 202a.10, 202a.11,
 202a.12, 202a.13, 202b.2, 202b.3, 202b.8,
 202b.12, 203a.9, 203a.10, 203b.2, 203b.3,
 203b.8, 203b.9, 203b.10, 204a.2, 204a.4, 204a.5,
 204b.5, 204b.6, 204b.10, 204b.11, 205a.1,
 205a.2, 205b.6, 205b.7, 205b.12, 205b.13,
 206a.11, 206b.2, 206b.8, 207a.1, 207a.2, 207a.3,
 207a.7, 207a.13, 207b.1, 207b.3, 207b.7, 207b.8,
 207b.13, 208a.8, 209a.4, 209a.5, 209b.3, 209b.5,
 209b.8, 210a.9, 211b.7

vech (): yol, tarz, yön

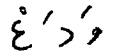
v.9b.8, 15b.6, 187b.6

v.e 181a.13, 183a.12, 183b.7, 183b.12, 194a.13,
 195a.1, 201b.3, 201b.10

v.ile 11b.12, 14a.9, 58b.2, 66b.5, 71a.10, 104a.8,
 110b.8, 182b.13, 196b.10, 202b.6

hiç vechile: hiç bir surette, katiyyen

v.102b.4, 144a.2, 148a.8, 159a.11, 186b.4, 189a.12,
 189b.4

veda' (): beyaz boncuk

v.79a.1

vedekā (وَدَعَا): şiş (gözde)

v.126a.2, 150a.5, 150a.6

vedī'at (وَدِيعَات): emanet

v.3a.1

veka-yı dimāğ (وَتَائِي دِمَاع): dimağı koruyucu

v.dur 28b.2

ve'l-ḥazāra (وَالْحَزْرَةِ): kanın suratle, sıçrayarak
yükselmesi mevzu'd-dem: kanın
yoğunlaşması, pıhtılaşması

v.91b.7

veli (وَلِي): velakin, amma, fakat

v.60b.12, 64a.3, 76a.2, 85b.7, 106a.6, 123b.13,
124b.2, 123b.10, 137a.13, 140a.11, 140b.10,
141b.10, 146a.2, 147a.8, 147b.9, 149a.1, 150b.9,
151a.1, 156a.9, 159a.8, 161a.1, 161a.7, 162b.10,
166b.8, 174a.8, 179b.3, 179b.8, 180b.4, 180b.5,
180b.5, 180a.1, 194b.7, 196a.1

velikin (وَلِيكِن): lakin, amma, fakat (bkz. veli)

v.4a.2, 6a.7, 8a.6, 8b.3, 10b.7, 12a.1, 13a.11,
13a.13, 21a.2, 26a.6, 22b.7, 23b.5, 24b.9,
24b.13, 25a.4, 28b.11, 29a.13, 30a.9, 34a.7,
44a.11, 51b.1, 56a.2, 56a.11, 57b.10, 59b.12,
63a.5, 63b.12, 74a.4, 89b.13, 98b.5, 101a.4,
114a.3, 115a.6, 128a.10, 128a.13, 131b.9, 139b.4,
140a.5, 140a.13, 143b.9, 149b.5, 150a.9, 152b.4,
156a.13, 157a.8, 166a.10, 171b.2, 177a.13, 178b.2,
182b.1, 183a.3, 189b.9, 190a.12, 196a.2, 196b.4,
197b.12, 202a.3, 204a.6

veraku'l-beyḥ (وَرَقُ الْبَيْح): ban otu yaprağı

veraku'l-benc AE. 99b.8-9

v.152b.6

verd (وَرْد): gül

v.79a.2, 100b.7

verd-i ebyāz (وَرْدِ أَبْيَض): beyaz gül

- v.131a.6
 verdenīc (وَرْدَنِيْج): Bir çeşit göz ağrısı
 v.79a.3, 81b.8, 83a.5, 84a.2, 91a.2, 100b.4,
 100b.5, 101a.5, 100b.7, 133b.13, 208a.3
 v.e 210a.3
 verem (وَرَم): şiş, çıban, ur; türberküloz
 v.201b.7
 v.lerinden 58b.4
 versime (وَرْسِيْم): yemende yetişen güzel kokulu sarı
 bir ot
 v.43b.13
 ve's-selām (وَالسَّلَام): işte o kadar, son söz budur,
 artık bitti
 v.24a.12, 32b.7, 35b.9, 118a.11, 156b.1
 vesvās-i fāsīd (وَرْسَارِيْسْ فَاْسِيْد): şeytani vesevese,
 fesatçı, şeytan
 v. 46a.8
 veted (وَتَد): kazık, direk
 v.i23a.13, 23b.1
 veya (وَآيَا): ya da, yahut, olmazsa
 v.25a.11, 70b.9, 87a.5, 119a.4, 147b.11, 205b.7,
 211a.6
 veyāhūd (وَيَاْهُوْد): ya da, yahut (bkz.veya)
 v.134b.4, 149a.13, 150a.1, 152b.7, 155b.4, 165b.11,
 167b.11, 182a.9, 182b.13, 184a.10, 194b.2,
 198b.11, 200b.9
 vezir (وَزِيْر): valilik, yüksek rütbe
 v.idür 24b.4
 vezn (وَزْن): ağırlık, ölçü, miktar
 v.36b.1, 88a.1
 v.i 88a.6, 175a.3
 vilādet (وَلَادَت):
 vilādet vakt: doğum vakti
 v.19b.11
 vilāyet (وَلَايَت): il, memleket

v.ine 2b.8

vir (- ٲٲٲ , - ٲٲٲ) : vermek, sunmak, ulaştırmak

v.di 3b.6, 3b.10, 17a.11, 17a.12

v.e 5b.6, 5b.7, 5b.10, 5b.13, 80b.4, 98b.11,
172b.13,

v.ecek 5b.10, 5b.11

v.eler 4b.8, 35a.6, 35a.7, 35a.9, 35b.1, 38b.12,
41a.11, 41b.4, 42b.8, 44b.10, 45b.2, 45b.10,
48b.4, 48b.5, 48b.6 49b.10, 50a.2, 51a.6, 54b.10,
54b.12, 56a.2, 58a.9, 58b.12, 62b.8, 71a.3, 71a.9,
72a.6, 93b.3, 99b.13, 101a.10, 112b.3, 129a.8,

149b.4, 184b.6, 188a.7

v.en 16a.13

v.meye 5b.11, 5b.12, 123a.9

v.mez 11a.9

v.mezler 100a.3

v.miş 139a.1

v.mişdi 10a.6

v.mişem 4a.2

v.mişdür 4a.3, 174a.6

v.mişler 100b.7, 130a.7

v.seler 35b.9

v.üp 165b.3

v.ür 3b.7, 11a.10, 25a.10

v.ürlerse 39b.13,

cilā vir-: parlatmak, görme gücünü berraklaştırmak

v.üp 206b.2, 210a.12

v.ür 7b.11, 10a.5, 73b.11, 78a.2, 78a.3, 79a.2,
79b.2, 79b.6, 79b.7, 81b.3, 82a.4, 82a.9, 82b.7,
83a.7, 85a.4, 185b.2, 207b.9, 209b.12

dem vir-: nefes vermek (bkz. nefes vir)

v.üp 183b.13

fesāde vir-: bozmak, yaramaz hale getirmek

v.üp 26b.8, 115b.2

v.ür 9b.10, 17a.4, 112a.1

hareket vir-: hareketlendirmek

v.üp 183a.6, 188a.10

kuvvet vir-: kuvvetlendirmek, güçlendirmek

v.üp 52b.7, 159b.9

v.ür 9b.1, 11a.1, 70b.2, 76a.4, 76a.9, 76a.12,
76b.10, 76b.13, 81b.8, 82a.12, 83a.6, 83a.10,
83b.6, 83b.8, 84a.8, 84b.4, 85a.6, 120b.9,
204a.7, 210a.12

nefes vir-: nefes vermek, oflamak (bkz. dem vir)

v.üp 184a.1

tanıklık vir-: göstermek, tanınmasını sağlamak

v.üp 71b.7

v.ür 71b.10, 172b.10

uc vir-: belirlemek, ortaya çıkmak

v.ür 137b.11

viribir- (): göndermek, vermek

v.72b.4, 72b.5

virici ():

cilā virici: parlaklaştırıcı, görmeyi berraklaştırıcı

v.193b.10

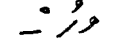
v.dür 75b.2, 81a.6, 81b.6, 83a.1, 83a.8, 83b.9,
83b.13, 85a.2, 85a.6, 85a.9, 163a.1

kuvvet virici: kuvvetlendirici, güçlendirici

v.dür 76b.3

virme (): sunma, vermek

v.36a.8, 46a.4, 49b.11, 71b.4

vur- (): 1. sürmek, bulaştırmak, yapıştırmak

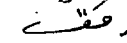
u.alar 93a.11

v.mayalar 99a.5

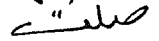
v.up 109b.13 (A.E)

2. d okunmak, temas etmek

v.dugından 99a.13

vurma (): sokmak, batırmak

v.99a.7

vuşlat ():

vuşlat eyle-: kavuşmak, birleşmek

v.ye 24b.8

vü (و): ve

v.17a.7, 116b.2, 28a.9

vücüd (وَجُود): vücut beden

v.a 18b.13

v.larının 2a.2

vücūda gel-: doğmak, yarılmak, teşekkül etmek

v.e 17b.8, 18b.9, 18b.10

v ecek 18a.4

v. en 18a.11

vücūda getir-: yaratmak, yapmak

v.di 17b.1

v.üp 19a.5

Y

ya (): ya, ey (seslenme, ünlem)

y.3b.4, 3b.7, 3b.9

ya (): ya, veya, ya da bunun gibi

y.12b.5, 12b.9, 20b.11, 21b.7, 26b.7, 28a.6, 34a.5,
34a.6, 34a.11, 34a.12, 34a.13, 34b.1, 35b.5,
36a.5, 36a.6, 36b.2, 36b.6, 36b.12, 37b.3, 38b.,
38b.3, 38b.10, 38b.11, 39a.8, 39b.5, 41a.10,
43b.9, 45b.9, 48a.9, 50a.9, 52a.6, 54a.6,
54a.13, 54b.10, 67a.5, 67a.9, 67a.11,, 67a.12,
67a.13, 67b.1, 71a.7, 86a.2, 86b.11, 92a.7,
92b.1, 93b.8, 93b.10, 94b.11, 95a.12, 95b.3,
96a.2, 96a.8, 98a.11, 111a.12, 114a.13, 117a.4,
117a.9, 117a.11, 117a.12, 117b.11, 118a.3,
118a.4, 120b.7, 120b.10, 120b.11, 121b.8,
122a.13, 112b.4, 124a.12, 125a.10, 126b.2,
128b.4, 129a.1, 130a.1, 130b.1, 137a.7, 137a.8,
137b.5, 137b.5, 137b.8, 138a.13, 139b.2, 139b.7,
141a.7, 145a.13, 149a.5, 150a.1, 150a.2,
150b.12, 151a.12, 152a.7, 154a.8, 155b.2,
155b.5, 155b.6, 156a.1, 156a.2, 159a.2, 159a.3,
168a.5, 170b.12, 170b.13, 174a.4, 174b.12,
175b.6, 175b.10, 176b.1, 177b.4, 179a.3, 179b.2,
179b.7, 179b.12, 182a.2, 183a.2, 183a.10,
183b.7, 185b.8, 186b.10, 187b.8, 188a.7,
189b.4, 189b.13, 190a.1, 190a.1, 192a.2, 192a.3,
192a.4, 192a.8, 192a.9, 193a.5, 193a.6, 193a.13,
193b.1, 193b.2, 194b.6, 194b.11, 194b.13, 197b.5,
200a.13, 200b.1, 203a.12

yā ya: ikisinden biri; ya bu, ya şu, veya

y.12b.9, 21b.4, 21b.7, 35b.7, 36a.5, 71a.8, 92a.7,
112a.11, 118a.5, 121a.12, 121b.8, 149a.5, 155b.7,
175b.5, 179b.13, 192a.3, 192a.4, 194b.6, 195b.13,
196b.10, 200b.1, 203a.12

yaban (يَبَان): yabani, ıslak edilmemiş, ilkel

y. 154b.6

yaban keçisi ödi: yaban keçisi ödü

y.171b.9, 186a.2

yaban na'nesi: yabani nane

y.43b.2

yaban sezābı: yabani sedef otu

y.59b.1

yābis (يَابِس): kuru, suyu ve rutubeti az olan;
yapı mizac itibarıyla kuru, kuru tabiatlı

y.34a.1, 41b.3, 59a.2, 108b.2, 126b.6, 136a.6,
193b.2, 193b.4, 201a.7

y.dür 77a.10, 78a.9, 78b.7, 78b.9, 78b.11, 79b.3,
79a.4, 79a.5, 79a.5, 79a.11, 79a.13, 79b.3,
79b.12, 80a.7, 80a.9, 80a.13, 80b.12, 80b.13,
81a.2, 81a.7, 81b.1, 81b.5, 81b.10, 81b.12,
82a.6, 82b.3, 82b.6, 82b.7, 82b.11, 82b.13,
83a.7, 83a.12, 83b.4, 83b.7, 84a.5, 84a.9,
84a.10, 84b.9, 84b.11, 200a.13, 200b.7

yād (يَاد):

yādına gel-: hatırına, aklına gelmek

y.ür 29b.7, 30b.7

yāddaştlık (يَادَادِشْتَلِك): hatırda tutmaklık

y.un 29b.11

yāfūḥ (يَافُوخ): bingıldak, yeni doğan çocukların
baş kemiklerinden arasındaki yumuşaklık

y.dan 118b.13

yağ (يَغْ, يَإَغ): yağ, bileşiminde stearik, oleik, palmitik
asitlerle gliserin ihtiva eden ve bunların
oranlarına göre kıvamları değişen nebati ve
hayvani madde

y.34a.8, 34a.11, 115a.5, 115b.8, 120b.11, 122b.5

y.a 55b.8

y.dan 119b.8

y.1 43b.10, 109a.3

- y.11a 59b.7, 118a.6, 120a.1, 120b.7
y.1n1 77a.4
y.lar 115a.10, 173a.10
y.larda 39b.12
y.lardan 37a.9, 49b.13, 52b.8, 56b.5,
y.ları 37a.10
- acı badem yağı: acı badem yağı
y.la 43b.9, 48b.5, 58b.12
y.n+0 45b.9, 47b.6, 48b.10
- babūnec yağı: papatya çiçeği yağı
y.43b.10
y.n+0 34b.12, 37a.10
y.n1 39b.10
- bādām yağı(n): badem yağı
y,n+0 166b.3
- bādēm yağı: badem yağı
y.69b.3
y.11a 79b.1, 189b.2
- bān yağı: bōn otu yağı
y.40b.12
- belesān yağı: pelesenk ağacı yağı
y.73b.12, 186a.12, 204a.8
y.la 186a.10, 186a.13
y.n+0 119b.7, 185b.12,
y.n1 173b.13, 199a.7
- benefşe yağı: menekşe çiçeği yağı
y.56a.2
y.la 37a.4,, 39a.7, 52b.6, 57b.7, 59a.6, 147a.4,
y.n+0 54a.12, 54b.2, 55b.12, 59a.10, 166b.2,
172a.13, 199b.6, 204a.1, 204b.11
y.ndan 56a.1
y.n1 34a.5, 50a.3
- eski zeytun yağı: bekletilmiş zeytin yağı
y.7b.1
- geçi yağı: keçinin iç yağı, keçi yağı

y.la 120a.10, 120b.7

genehe yağı(n): kene yağı, kene otu yağı

y.n+0 45b.9

göl yağı: gül yağı

y.55b.6, 55b.10, 56a.1, 116a.6

y.la 34b.2, 35a.5, 39b.6, 44a.13, 52a.6, 53a.11,
53b.7, 55a.7, 55b.7, 55b.12, 56a.12, 59b.4,
60a.6, 92a.10, 94a.7,, 94a.12, 101b.4, 103a.6,
108a.8, 110a.9, 111a.3, 113a.5, 113b.4, 116a.7,
136b.2, 136b.5, 139a.13, 141b.3, 145a.13, 149b.4,
155b.3, 171a.13, 189a.7, 210a.6

y.n+0 54a.11, 58a.12

y.ndan 34a.10,

y.n1 34a.5, 52a.11, 53b.5, 55b.13, 98b.8, 149b.8,
167b.6

habbu'l-gār yağı: defin yemişi yağı

y.40b.13

hiyār çekirdegi yağı: salatalık çekirdegi yağı

y.la 36b.12

hindustan koz yağı: Hindistan cevizi yağı

y.la 137a.1

hirva yağı: Hind yağı bkz. hirva

y.la 48b.6

hiyri yağı: bkz. hiyri

y.la 55a.5

horus yağı: horoz yağı

,n1 101b.6

issi yağ: sıcak yağ, ısıtılmış yağ

y.la 45a.5

y.lar 42a.9, 44a.5, 109b.6

kabak yağı: kabak yağı

y.la 54b.6

y.n+0 49b.12, 204a.1

kene yağı(n): kene otu yağı

y.la 58b.12

- y.n+Ø 48b.13
- koz ceviz yağı: ceviz içi yağı
- y.la 45a.1
- y.na 120b.10
- kuş yağı: kuş yağı
- y.la 50a.4
- kust yağı: kunduz hayası bitkisi yağı
- y.40b.12
- maṣṭakī yağı(n): sakız ağacı yağı
- y.n+Ø 49a.4
- mersin yağı: mersin ağacı meyvesi yağı, as ağacı meyvesi yağı
- y.la 39b.10, 52a.6
- merzencūš yağı: mercanköşk, sıçankulağı otu yağı
- y.40b.12
- nerkes yağı: nergis yağı
- y.n1 137a.1
- nilüfer yağı: nilüfer çiçeği yağı
- y.la 36b.10, 36b.12, 52b.6
- y.n 59a.10, 166b.2, 172a.13, 204b.11,
- y,n1 34a.5
- ördek yağı: ördek yağı
- y.la 145a.13
- sezāb yağı(n) sedef otu yağı
- y.n+Ø 40b.11
- y.n1 40b.9
- sığır yağı: sığır yağı
- y.58b.1
- y.na 115b.1, 124a.12, 124a.13
- sögüd yağı: söğüt ağacı yağı
- y.52b.7
- y.la 39a.8
- y.n1 34a.5
- süsen yağı: susam yağı
- y.40b.11, 55b.10

- y.la 43b.12, 92b.1
y.n+Ø55b.2
y.n1 137a.1
tatlu kabak yağı: bal kabağı yağı
y.la 36b.12
tere yağı: tere yağı, taze yağı
y.la 50a.4
turağ otı yağı: turak otu yağı (bkz. turak)
y.la 53a.5
y.na 50a.3
y.n1 44b.2, 53a.11
turb yağı: turp yağı
y.7b.1
yāsemin yağı: yasemin çiçeğı yağı
y.40b.12
y.la 43b.5, 43b9, 53a.6
zanbak yağı: zambak çiçeğı yağı
y.la 48a.3, 48a.5
zeyt yağı: zeytin yağı
y.59b.6, 165a.4
y.la 41b.1, 44b.10, 44b.13, 59b.6, 118a.9, 120b.6,
164b.10
y.na 80b.1, 120b.10
zeytun yağı: (bkz. zeyt yağı)
y.la 162b.13
y.nun 92b.1, 112a.3
yağılu (ياغلو): yağ ihtiva eden
y.11b.10
yağmur (يَغْمُرُ , يَغْمَرُ): yağmur, atmosferdeki su buharının
yağunlaşmasıyla yere inen şekli
yağmur suyu: yağmur suyu
yağmur şuyı: yağmur suyu
y.87b.6,
y.la 107b.3, 130b.6, 130b.9, 131a.9, 133b.12,
144b.5, 144b.1, 147a.11, 154b.1, 154b.7, 155a.2,

159a.7, 168b.12, 190b.12, 210a.11, 210b.11,
211a.2

yāhūd (يَا قُرُوءَ، يَحُودَ): ya da, veya, değilse olmazsa

y.7b.11, 10b.13, 16a.3, 20b.12, 27b.12, 35a.6,
35b.4, 35b.9, 36b.6, 33b.8, 36b.13, 40a.8,
40a.11, 40b.2, 41a.1, 44b.2, 44b.10, 47b.10,
48b.12, 49b.4, 53a.3, 53a.4, 55b.10, 57b.,1
58b.(1), 60b.6, 70b.12, 73a.6, 76b.4, 85b.5,
88b.2, 92a.8, 93b.9, 94a.1,94b.11, 95b.4, 97b.10
99b.2, 101a.9, 101a.12, 101b.2, 103a.3, 103a.4,
103a.5, 105b.2, 105b.12, 106a.12, 107b.9,
109a.11, 111b.1, 111b.5, 111b.7, 113a.6, 113b.4,
114a.13, 117a.4, 117a.9, 117a.10, 118a.4,
118a.9, 118a.10, 118b.4, 119a.7, 120a.10,
122a.9, 123a.3, 124b.4, 125b.2, 126b.3, 126b.4,
127a.5, 128b.13, 129a.9, 129b.5, 129b.6,
130a.12, 131b.3, 137a.8, 138a.1, 138a.12,
138b.1, 138b.4, 138b.5, 139b.5, 139b.6, 139b.9,
140a.9, 140b.13, 141a.12, 142a.2, 142b.7,
148a.1, 149b.10, 154a.9, 155b.8, 161a.13,
162a.2, 164b.9, 165a.10, 165b.5, 167b.13,
168a.3, 171a.8, 171a.12, 174a.4, 174a.10,
179a.3, 179b.1, 179b.13, 180a.11, 180b.4,
181b.7, 181b.9, 182a.5,, 183a.3, 187b.7, 189b.4,
190a.10, 190b.3, 192a.6, 192a.13, 193b.5,
194b.1, 194b.3, 194b.4, 197b.6, 200b.2, 200b.11,
200b.12, 200b.13, 204b.6, 210b.5

yak-(يَا قُ): 1. yakmak,

y.ar 160b.13

y.alar 86a.5

y.up 55b.8, 161a.9

2. sürmek, yapıştırmak

y. alar 59a.8

yağa yağa cık-: açıtarak, sancı vererek çıkmak

y.ar 60a.2

yaka (يَاقَة): yaka, elbisenin boyun geçecek yeri,
elbisenin boynu örtecek kısmı

y.sın+Ø 158b.2

y.sinuḡ 129a.11

ümid yakasından dut-: ümide sarılmak, ümidin peşini
bırakmamak

y,up 2a.11

yakın (يَاقِينِ, يَقِينِ): yakın, mesafesi az olan, uzakta
olmayan

y,30b.13, 34b.6, 68b.5, 95b.13, 102b.11, 149a.2,
176a.7, 177a.12, 192a.12, 195a.7

y.da 161a.13, 199b.9

y.dağı 197a.1, 197b.1

y.dan 68b.9, 68b.11, 69a.1, 196b.13, 197b.11,
197b.12,

y.dur 23a.3, 31a.3, 32a.3

y.ına 30a.8

y.ında 56b.13

2. zaman, itibariyle yakın, az bir zaman kala

y.189b.9

yakın iT-: yaklaştırmak

y.üp 4a.12

yakıncaḡ (يَاقِينِ): pek yakın, çok yakın

y.123a.2

yakınlık (يَاقِينِ): uzaklığın az olması, yakınlık

y.1 160b.1

yakınrak (يَاقِينِ رَاق): daha yakın, yakınca

y.5b.6, 5b.7, 69b.13

y.da 158a.6

y.dur 160b.6

yakış- (يَاقِشْت): uymak, birbirine yaraşmak

y.maz 128a.8

y.ur 31b.4

yakmak (يَاقِشْت): yakmak, tutuşturmak

y.44a.2

yaķu (يَاقُوْ، يَاقُوْ): yakı, bazı hastalıkları tedavi etmek için bez üzerine yayılıp vücuda yapıştırılan lapa vb. biçiminde yapılmış eczalı parça

y.34b.5, 59b.3

y.dan 59b.3

y.dur 73b.1

y.lar 34b.7

y.ları 34b.6, 34b.12

yaķu iT-: yakı yakmak, yakı vurmak; bir ilacı yakı şeklinde tatbik etmek

y.eler 55a.4, 55a.10, 55b.4, 55b.9, 56b.5, 59b.3, 59b.7, 109b.7, 110a.10, 114b.6, 121b.8

yaķut (يَاقُوْط): çok kıymetli bir taş

şaru yaķut: sarı yakut

y.205a.11

yaluġuz (يَلُوْز): yalnızca, sadece, tek

y.125a.10

yan (يَآن): taraf, cihet (ön, arka alt, üst, kenar

y.1 23a.5, 135a.3, 141a.11, 180b.8

y.ına 31a.5, 56b.4, 59a.9, 89a.9, 99a.1, 123b.9, 175b.10, 175b.12, 189a.11, 189b.11,

y.ına dur 23a.5

y.ında 18a.6, 24a.7, 27b.7, 96b.2, 99a.7, 150a.9, 175b.4, 187b.12,

y,ından 62a.4, 62b.1, 99a.1

y.daġı 123b.8

y.ını 115b.4

y.ının 53b.13

yan -(يَنْزَ، يَآنْ): 1. acımak, sızlamak

y.duġı 127a.10

y.duġına 107a.7

y.duġını 211b.6

2. yanmak, tutuşmak

y.mış 165a.4

yağa (يَغَا): tarafâ, tarafına

y.18a.4, 18a.11, 18a.12, 18a.13, 24a.6, 32a.8,
35a.3 102b.12, 120a.2, 121a.6, 123b.6, 124a.4,
124a.7, 148a.6, 152a.4, 158a.13, 188b.5, 191a.8,
194b.1, 194b.2, 194b.4, 194b.9, 194b.11, 194b.13,
202b.7,

y.dan 65a.3, 132b.12

y.dur 22b.8, 23a.12, 25b.3, 62b.1, 65a.11, 66b.1,
y.ğ1 88b.6, 121a.2, 121a.3, 124b.10, 125a.2,
135a.3, 137b.4, 139b.13, 141a.3, 143a.13,
148b.13, 149a.3, 149a.6, 149a.10, 150a.7, 152a.1,
155a.7, 158a.10, 187b.3, 187b.4

yağak (يَغَاك): yanak

y.ları 146a.9

yandur- (يَأْنُرْ): 1. yakmak, tutuşturmak

y.alar 202b.5

y.salar 85a.3

2. acımak, sancımak

y.maya 158a.12

ya'ni (يَغْنَى): yani, şu demek ki; sözün kıyası

y. 3b.9, 3b.13, 4a.3, 7a.8, 13b.8, 14b.11, 119b.1,
9b.13, 21b.9, 23b.2, 24a.8, 25a.2, 31a.6, 32b.2,
35a.12, 46a.1, 46a.10, 47a.9, 47b.1, 69a.6,
73b.13, 94b.5, 97b.11, 104b.11, 114b.5, 121b.5,
124a.4, 124a.9, 130a.8, 135a.4, 135a.13, 137a.6,
150b.11, 151b.9, 157a.6, 160a.11, 165a.5,
170a.12, 170b.3, 174a.4, 174b.1, 178a.3, 178a.5,
181a.5, 184a.1, 184a.12, 186b.8, 191b.13, 201b.4,
202b.4, 202b.8

yanğuma (يَنْغُمَا): gözün karaniye tabakasında olan
kara bulut gibi görünen bir çeşit hastalık

y.157b.2

yanmak (يَأْنَف): 1. ateşlenmek, ağrımak, sızı olmak

y.35b.13, 38b.11

y.dan 126a.11

y.1na 79b.10
yanmaklık (يَنْغَلِقْ ، يَنْغَلِقْ): ateşlenerek sancılanma,
ağırıma hali

y.146a.5

y.1 101a.4, 120a.8, 161a.2

y.1na 97b.4

yapış- (يَبِشْ - , يَبِشْ): yapışmak, birbirine kaynaşmak
y,a 76a.1, 93b.5, 98a.12, 128a.11,

y.acak 127b.4

y.an 93b.13, 94a.6, 147b.11

y.duğına 107a.7

y.1cak 115a.4

y.maya 135a.2

y.maz 127b.4

y.mış 93b.10, 94a.1, 94a.4, 140b.12, 141a.7,
141a.11

y.mışdur 149b.10

y.mamışdur 149b.10

y.mışmıdur 140b.12

y.up 94a.2, 141b.5, 149b.6, 149b.10

y.ur 93b.6, 93b.7, 127b.3, 127b.5, 140a.1, 148b.11,
209a.6

yapışdur- (يَابِشْدُرْ -): yapışdırmak, bir şeyi başka bir
şeye kaynaştırmak

y.alar 92b.4

y.ur 80a.4

yapışdurmaK (يَابِشْدُرْمَقْ): yapışdırma hali

y.201a.10

yapışmaK (يَابِشْمَقْ , يَابِشْمَقْ): bir şeyin başka bir şeye
kaynaması, yapışması, bitişik

y.dan 80b.3

y.1 134a.10

yapışmaklık (يَابِشْمَقْلِكْ): yapışma özelliği

y.1 128a.11

yaprak (يَبْرَاقْ): yaprak, bitkilerde karbon

özümlemesi, terleme gibi olayların
oluştugu, yeşil ve türlü biçimdeki
bölümler

y.1 51a.5

y.11a 106a.12

y.1n+Ø 80b.7, 84b.1

y.1n1 122a.3, 185b.6

y.lardur 11b.10

ayva yaprağı: ayva yaprağı

y.34a.12

bağ yaprağı: bağ yaprağı, üzüm yaprağı

y.34a.13

ban yaprağı: ban otu yaprağı

y.152b.5

çögündür yaprağı(n): pancar yaprağı

y.n+Ø 54b.1

defne yaprağı: defne yaprağı

y.43b.3

genc yaprağı:?

y.114b.5

göl yaprağı: gül yaprağı

y.66a.12

y.n1 52a.7

hatmi yaprağı: hatmi yaprağı (bkz. hatmi)

y.114b.5

hıyar yaprağı: salatalık yaprağı

y.n1 39b.3

kāsnī yaprağı: yaban marulu, hindiba yaprağı

y.103a.5

mārūl yaprağı: marul yaprağı

y.34a.13

y.n+Ø 49b.10, 58a.2

mersin yaprağı: mersin ağacı, as ağacı yaprağı

y.39b.9, 55a.5, 55a.8, 55a.13, 95b.9, 99b.11,

174b.13, 203a.4

y.n+0 56a.9, 56a.10

y.n1 52a.7

nilüfer yaprağı: nilüfer çiçeği yaprağı

y.n1 136b.5

serv yaprağı(n): selvi yaprağı

y.n+0 39b.12

sögüd yaprağı: sügüt yaprağı

y.34a.12, 55a.13

şakâyık yaprağı: gelincik yaprağı

y.120b.6

şeftalü yaprağı(n): şeftali yaprağı

y.n+0 57a.6

tāze kıızıl gül yaprağı: kırmızı gül fidanı yaprağı

y.168b.9

tāze serv yaprağı: genç selvi ağacı yaprağı

y.55a.13

tuhmekān yaprağı: semiz otu yaprağı

y.la 103a.5

y.ından 35a.10

üzüm yaprağı: üzüm yaprağı

y.la 139a.10

zeytun yaprağı suyu: zeytin yaprağı suyu

y,la 174b.11, 174b.12, 203a.4

yar- (يَارْ - , يَرْ -): yarmak, kesmek, deşmek, ayırmak

y.alar 47a.3, 47a.4, 92b.2, 92b.9, 104b.1, 115a.13,

149b.11, 174a.7

y.arlar 190a.11

y.up 123a.10

yara (يَارْ): vücutta meydana gelen kesik veya zedelenme, oyuk, yarık

y.ları 93a.12

yarakan (يَرَّاقَانْ , يَرَّاقَانْ): sarılık, doku ve organizmadaki sıvıların sarı bir renk almasıyla beliren hastalık

y,165b.2

y.1 193a.6

yaramaz (يَرَامُزْ، يَرَمُزْ): kötü, zararlı, yaramayan

y.8b.4, 11b.5, 14b.1, 15b.6, 41a.5, 41a.8, 56b.13,
57a.3, 68b.3, 84b.6, 84b.7, 106a.10, 108a.5,
109b.3, 112b.1, 115a.9, 116a.1, 117b.1, 121a.6,
134a.6, 134a.7, 176b.3,

y.dur 129b.4

yaramazlık (يَرَامُزْ لِقْ): kötülük, fenalık, zararlılık

y.40b.6

y.1nuḡ 128a.5

yaramazrak (يَرَامُزْ رَقْ): daha zararlı, zararlıca

y.8a.6

yaraT- (يَارَتْ -، يَارْدْ): yoktan var etmek, yaratmak

y.d1 17a.12, 32a.1

y.duḡ1nuḡ 21b.1

y.mamışdur 3a.12

y.mışdur 4a.4, 5b.3, 23b.6, 24b.1, 24b.7,

y.updur 4b.3

y.ur 19a.9, 19a.10

yaraTıCı (يَارِ دِ ج): yaratıcı, halik

y.sıdur 17a.9

yaraTıl- (يَارِ دِلْ): yaratılmak, var edilmek

y.d1 21a.12

y.1n1 6b.5, 17a.5

y.mış 172b.3

y.mışdur 21b.3

y.üp 17a.10

y.ur 19a.12,

yardım (يَارِ دِ م):

yardım it-: yardım etmek

y.e 108b.6

y.en 148b.12

yarıK (يَارِ قْ، يَارِ غْ): yarık, çatlak

y.1nuḡ 174b.7, 176b.9

yarıl- (يَارِلْ): vücutta rahatsızlık sesebiyle

yarıklar, çatlaklar peyda olmak, kesilmek

y.a 104a.8

y.an 92b.3

y.mış 115b.7

y.sa 104a.6, 104a.7

y.ur 100b.11

yarılmak (يَارْلَمَ): yarılmak, çatlamak

y.dur 104b.10

yarım (يَارْم): bütünün yarısı

y.23a.4, 39a.3, 209a.10

y.1 107b.8

yarımdası (يَارْمْدَاسِي): bir dahasına, ertesi kere

y.45a.12, 141b.5

yarmak (يَارْمَق): yarmak, kesmek, ayırmak

y.104a.6

yarpuz (يَارْمُوز): bir tür nane, yarpuz

y.48b.8

yarı (يَارْم): yarı yarım; tamın iki eşit parçasından biri

y.24a.10, 203b.1

y.s1 43a.6, 204a.12

y.sına 25a.8, 37b.3

y.sından 180b.4, 185a.5

yâruk (يَارُوق): yarık, yarılmış olan; ince aralık

y.107b.8

y.dan 174a.7

y.ıdur 174a.13

yarum (يَارُوم): bütün yarısı, yarım (bkz. yarım)

y.37b.5, 62a.7, 98a.5, 120a.4, 120a.5, 188a.1,

yarum baş ağrısı: başın bir bölümündeki ağrı, migren

y.33b.5, 60b.9

y.n1 60b.1

yâsemin (يَاسَمِين): zeytingillerden, beyaz kırmızı ve sarı çiçekleri güzel kokulu olan bir ağaççık

y.185a.11

yāsemin yağı: yasemin çiçeği yağı

y.40b.12,

y.1a 43b.5, 43b.9, 53a.6

yassılıK (**يَاسَلِي**): yayvanlık, düzlük

y.a 64a.5

y.da 29a.1

yastuk (**يَاسْتُوكُ، يَاسْتُوكُ، يَاسْتُوكُ**): yastık, rahat yatmak
üzere içerisi yün, pamuk vb. ile doldurulan
başın altına veya sırtın arkasına konan
şişkince minder

y,187a.3, 189b.12

y.a 158b.1

y.1n+0 158b.2

y.1n1 129a.11

y.1ar 189b.11

yaş (**يَاش**): 1. taze, yeşil

y.16a.11, 16b.9, 34b.1, 35a.12, 39b.2, 51a.5,
51b.11, 101b.1, 129a.9, 129a.11, 131b.6, 139a.8,
153b.1, 164b.7, 164b.12, 167b.7

**2. göz suyu, gözden akan su, hastalık sebebiyle
gözün sulu olması**

y.68a.7, 70a.5, 75a.7, 80b.4, 96b.4, 104b.12,
109a.6, 109a.11, 124b.11, 129b.1, 135a.7, 145b.2,
145b.6, 152a.3, 152b.12, 153a.2

y.1 75a.11, 78b.4, 100a.11, 101a.2, 103b.11,
105b.10, 108b.13 125a.4, 125a.6, 127a.7, 127a.9,
129b.10, 134a.5, 135b.13, 136a.1, 136a.7,
137a.10, 141a.4, 146a.6, 150b.9, 151b.7, 156a.3,
196a.8, 212a.6

y.11a 143b.13

y.1na 103b.5, 107a.2, 153b.1, 154a.2, 205b.10

y.1n1 76b.3, 77a.1, 77b.12, 78b.1, 78b.8, 82a.10,
83b.6, 119b.11, 130a.4, 153b.2, 153b.6, 153b.10,
153b.12, 206a.10, 206b.2, 206b.6, 206b.13,
207a.5, 207b.2

y.lardur 74a.3

3. **ياش**, ıslak, nemli

y.73a.1, 90a.13, 109b.7, 172b.10, 159a.2, 159a.4,
177b.2, 201b.4

y.dur 74a.2

yaş (**ياش**): ömür, yıl, sene

y.46, a.12

yaşar (**ياشَر**): yaş, ömür, yıl, sene, (bkz. yaş)

y.207b.11

yaşar - (**ياشَر - ، يَشَر -**): rahatsızlık sebebiyle gözde
yaşlılığın artması, sıvı
boşanması

y.dugın+Ø 153b.2

y. duğına 205b.7

y.up 41b.9

y.ur 104a.2

yaşardıcı (**يَشَرْدِجِي**): ıslaklığı arttırıcı, gözdeki
suyu arttırıcı

y.145b.11

yaşıl (**ياشِل**): yeşil, yeşil renk

y.55a.3, 97b.10, 98a.1, 117a.4, 138a.7, 181a.4,
204b.13

y.1 117a.12

yaşılca (**ياشِلْجِه**): yeşilce, yeşile çalan

y.185b.5

yaşillık (**ياشِلْجِه**): yeşillik, yeşil oluş

y.a 78b.8

yaşlık (**ياشِلْجِه ، يَشِلْجِه**): ıslaklık, nemli oluş

y.110b.5, 177b.2

y.ḍa 76a.12

yaşlu (**ياشِلْجِه**): ıslak, rutubetli, suyu bol

y.127a.12

yaşsuz (**ياش سَر**): rutubetsiz, ıslaklığı olmayan

y.169b.4

yat - (**يَات - يَت -**): yatmak, dinlenmek üzere uzanmak

y.a 58a.11, 149b.7, 158a.13,
 y.acak 42b.1, 58a.11, 59a.2
 y.alar 17a.1, 42b.1, 43a.1, 167b.7
 y.masa 189a.11
 y.sa 50b.7
 y.up 52a.11
 y.ur 64b.11

2. yerleşmek, kalmak

y.dı 189a.7

yataK (يَتَخ): yatak, dinlenmek, uyumak üzere içinde
 yün, pamuk vb. olan geniş döşek

y.ına 62a.11

yatmak (يَتَحَق): yatmak, uzanmak

y.89b.6, 129b.4, 158a.11, 203b.6

y.dan 89b.1, 109b.9, 110a.6

yatur- (يَأْتُر): yatırmak, yatmasını sağlamak

y.a 99a.11, 148b.7, 188a.11, 188b.1,

y.alar 188b.8, 189a.4, 189a.10, 190a.8

y.mayacak 189a.2

y.up 203a.6

y.ur 95a.2, 188b.11

y.urlar 178b.4

yaturmak (يَأْتُرُ): yatırmak, yatmasını sağlamak

y.189a.2

y.ıla 188b.3

yavru (يَأْرِي): yavru, canlıların küçüğü

y.44b.11

y.sı 96a.13, 171b.1

y.sın+Ø 138a.8

y.sınun 138a.5, 138b.13

yavşan (يَزْشَان): eskiden mide hastalıklarında ilaç
 olarak kullanılan acı bir ot, veronika

y.43b.2

y.ı 120a.5

yavuz (يَأُوز): şiddetli

y.8a.7
yay (ياي) 1. eskiden oku fırlatmak için kullanılan
eğri esnek islah
y.5b.6
2.yaz mevsimi
y.128b.1

yazıl- (يازل -): yazılmış olmak, yazılmak
y.mış 88a.1, 193a.1
y.mışdur 88a.6
yazu (يازو): yazı, sözlerin işaretle ifadesi
y.sında 22b.2, 22b.3
y.ya 203b.5

ye- (يه): 1. yemek, gıdasını almak
y.düğinden 56a.6
y.miş 14b.2
y.memiş 188a.6
y.rse 39b.5, 185a.5
y.yüp 184b.1

2. kemirmek, aşındırmak oymak

y.miş 125a.9, 125a.10
yebrûh (يبروح): bir çeşit dağ turpu, kan kurutan
y.80a.7

yedi (يدي): yedi, sayı
y.19a.4, 20a.2, 20a.12, 20b.1, 35b.11, 38b.5,
41b.7, 42b.9, 43a.5, 48b.10, 61b.8, 61a.12,
67a.12 69b.5, 72a.12, 73a.3, 74b.13, 116a.3,
128a.13, 157a.1, 181a.13, 184b.8, 185a.6, 207b.11
y.dür 63b.13, 107b.1, 107b.4, 111b.4, 142a.10,
144b.12, 154b.10, 173b.8

yedinci (يدنجي): yedinci, yedinci sıra
y.6b.7-8, 24a.13, 33a.4, 36a.2, 41b.11, 47a.6,
61a.10, 62a.12, 63a.1, 66b.6, 67b.3, 70a.5,
72b.11, 73b.13, 75b.5, 75b.10, 91a.1, 100a.7,

126a.1, 145b.11, 156b.8, 166b.6, 170a.4, 181a.3,
182b.4, 191b.7, 194a.5, 200a.6, 200a.10

y.sidür 23b.5

on yedinci: on yedinci

y.57a.9, 91a.11, 111a.7

yigirmi yedinci: yirmi yedinci

y.91b.8, 117a.12

yedür- (يَدُرْ - يَدُرْ): yedirmek, yemesini sağlamak

y.eler 35a.9, 45a.1, 45a.2, 45b.1, 49b.5, 49b.8,
49b.12, 50a.12, 50a.13, 51a.6, 56a.3, 56a.5,
56a.7, 58b.13, 108a.13, 109b.4, 113a.4, 114b.4,
120b.4

yedürici (يَدُرِجِي):

yedürici edviye: yara vb. arızaları giderici,
fazlalıkları yokk edici, kemirici ilaç

y.ler 140a.12

yedürici otlar: iyileştirici, yara vb. hastalıkları yok
edici kemirici otlar, (bkz. yedürici edviye)

y.11a 140a.8

yedürmek (يَدُرْ مَك): yemek yemesini sağlamak

y.197b.9

y.dür 51b.11, 51b.12, 52a.2

yeg (يَكْ): daha iyi, daha üstün

y.dür 88b.5, 132a.9

yekpāregi (يَكْبَا رَكِي): bir kerelik, bir defalık

y.15b.7, 64b.2, 88a.2, 88a.4, 88b.11, 149a.9

yegrek (يَكْرَك): daha iyi, daha üstün

y.5b.1, 15a.13, 21a.6, 45b.12, 57b.10, 68a.10,
75b.8, 78a.9, 86b.6, 87b.12, 88a.12, 99a.12,
101b.7, 108b.7, 137a.3, 141b.10, 174b.12

y.dür 99a.7, 122b.10

y.i 81a.4, 87b.7, 122a.6, 122a.13, 135b.3, 152b.4,

163a.1

yeksān (يَكْسَان):

yeksān ol-: düz, beraber, eşit olmak

y.a 12a.11
y.ursa 182a.3

yel (يَل): 1. hava, gaz, vücutta meydana gelen gaz

y.8a.11,
y.den 33a.4
y.den 134b.4
y.dür 111a.8
y.i 36b.4
y.ler 47b.3, 114a.1
y.lerden 47a.6, 47a.8, 47b.12
y.leri 47b.11, 48a.1, 81b.2, 144b.7, 144b.3,
2. rüzgâr, hava akımı
y.den 41a.10, 48a.6, 61b.7, 89a.10, 143a.11,
144a.1,
y.ler 203b.7
y.lerden 33a.11, 52b.12, 53a.1, 53a.10

yellü (يَلْلُ): gazlı, gaz, hava ihtiva eden

y.71a.2

yemek (يَمَك): yemek, yeme işi

y.57a.8
y.den 36b.11
y.e 167b.11
y.inde 15b.1

yemeklik (يَمَكَلِك): yeme hali

y.77b.6

yemiş (يَمِش): yemiş, meyve

y.ler 16b.9, 35b.6, 36a.5, 52b.4,
y.lerden 129a.12
y.lerden 129a.12
y.lerdür 11b.10
y.leri 14b.11

yen- (يَنْ): yara vs.den dolayı oyulmak,

kemirilmek

y.düğini 211b.7

yenmek (يَنْخَدُ): yara, çıban vs.den dolayı oluymak,
kemirilmek

y.e 115b.6

yeñi (يَكِي): yeni, taze

y.13a.8, 13a.10, 59a(1).6, 117a.8, 117a.10

y.sini 87b.13

yeñile (يَنْظِلْ): henüz, yeni

y.140a.7

yer (يَر): 1. yer, bölge, mahal

y.de 3a.13, 183b.5

y.den 47a.11, 74a.2

y.e 31b.4, 47a.11, 89b.6, 180a.6

y.i 59a.2, 68a.2, 129b.5, 195a.7,

y.in +ø 89a.8

y.ine 88b.12, 105b.5, 111a.4, 115b.2, 134a.10,
188a.2, 190a.3

y.ini 98b.6

y.lerde 5a.7, 12a.6, 70a.3

y.leri 9a.9, 40a.7

2. karşı değer veya nesne

y.ine 15b.8, 43b.8, 55b.10, 72a.8, 80b.5, 98b.7,
130a.5, 139b.8

yetiş- (يَتَيْشْ): 1. zamanı gelmek, zamanı doldurmak

y.e 6a.11

2. ulaşmak, kavuşmak; tesir etmek

y.e 115b.8, 161b.10, 188a.2

y.meye 27a.3

y.mez 67a.6

y.ür 21b.13

yetişdür- (يَتَيْشْدُرْ): ulaştırmak, kavuşturmak

y.e 130b.4

y.ür 9b.8, 63b.2

y.meye 166a.4

yetişdürmek (**يُتَشَدَّرُ مَكَ**):

žarār yetiřdürmek: zarar vermek, zararı bulařmak

y.60b.13

yetmiş (**يَتَمِشِي**): yetmiş (sayı adı)

y.20a.5, 38a.3, 38a.13, 45b.5, 54b.1, 168b.5,
168b.9,

yetüşdür - (**يُتَشَدَّرُ -**): (bkz. yetişdür)

y.e 2a.11,

yeylemek (**يَيْلَاكُ**): koklamak

y.22a.6

yeyni (**يَيْنِي**): hafif, gergin olmayan, düzgün

y.49a.11, 49a.12, 68a.5, 68a.7

yeynirek (**يَيْنِيرَاكُ**): daha hafif, hefifçe

y.69b.6, 101a.3

yığ- (**يِغْ -**): yığmak, biriktirmek, toplamak

y.a 130.3, 131b.10

y.ar 76a.8, 77b.3, 82b.10, 83b.6

yıgıl- (**يِغِلْ -**): birikmek, toplanmak

y.r 124b.11

yıl (**يِلْ , يِيلْ**): yıl, sene

y.a 11b.12, 11b.13

y.dan 11b.9

faşl-ı yıl: ömür mevsimi

y.54a.5

yılan (**يِلَاكُ**):

yılan boncuğu: yılan boncuğu (bitki adı)

y.207b.1

yılduz (**يِلْدُزْ**):

yılduz şu'lesi: yıldız ışığı

y.181a.7

yıllık (**يِلَالِيكُ**): senelik, yılını doldurmuş olan

y.164a.6

yi- (**يْ -**): 1. yemek, bir gıdayı yeme işi

y.dügi 57b.13

y.düğinden 203a.13

y.meye 57b.13, 58a.1, 188b.10, 203b.2, 203b.3
 y.meyeler 16b.6
 y.se 16a.2, 16a.4, 17a.2, 48b.1, 50a.9, 59a.(1).11
 y.seler 35b.8
 y.r 81b.7
 y.rken 16b.2
 y.ye 16b.4, 37a.9, 49a.3, 49a.5, 49a.6, 51a.13,
 52a.8, 58a.1, 58a.2, 58a.3, 58a.4, 75b.10,
 99b.12, 104a.12, 109a.3
 y.yeler 14b.5, 16b.5, 16b.9, 16b.12, 16b.13, 17b.1
 y.yüp 39b.3, 50b.7, 71b.2, 109b.9, 110a.6, 117b.2,
 161a.9,

2. Açındırmak, oymak

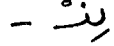
y.r 19b.9, 151a.11, 76a.11
 yiçündür (يُحْنَدِرُ): içindir,... dolayıcıdır
 y.129a.4
 yidür -(يُدِرُ -): yedirmek, yemesini sağlamak, yemek
 yedirmek
 y.eler 51a.1, 58b.(12), 96b.11, 112b.4, 114b.7,
 161b.7
 y.meyeler 189b.4
 y.üp 189b.4
 yigid (يَكِدُ):
 yigid gişi: sağlam, er kişi
 y.52a.10
 yigirmi (يَكْرِمُ): yirmi (sayı)
 y.38a.1, 38a.3, 38b.1, 38b.5, 38b.6, 38b.9, 38b.10,
 43a.5, 46b.10, 54a.9, 55b.6, 59b.6, 105a.7,
 107b.3, 131a.8, 131a.10, 131a.12, 131b.5, 164a.5,
 184b.9, 184b.11, 185a.1, 204a.12, 210b.4
 y.dür 205b.5
 yigirmi altıncı: yirmi altıncı
 y. 91b.7, 117a.2
 yigirmi beşinci: yirmi beşinci
 y.91b.6, 116b.3

- yigirmi bir: yirmi bir
 y. 2b.2, 32b.10
 y.dür 142b.4
- yigirmi birinci: yirmi birinci
 y.33b.5, 60b.1, 91b.2, 113a.8,
- yigirmi dört: yirmi dört
 y.163b.2, 168b.10
 y.dür 205a.10
- yigirmi dördüncü: yirmi dördüncü
 y. 91b.5, 115b.5
- yigirmi ikinci: yirmi ikinci
 y.91b.3, 113b.8
- yigirmi sekizinci: yirmi sekizinci
 y.91b.9, 118a.12
- yigirmi dokuzuncu: yirmi dokuzuncu
 y. 91b.10, 120a.13
- yirmi üçüncü: yirmi üçüncü
 y. 91b.4, 114b.11
- yigirmi yedinci: yirmi yedinci
 y. 91b.8, 117a.12
- yigirminci: yirminci
 y.33b.4, 59b.8, 91b.1, 112b.8
- yigrek (يَكْرُك): daha iyi, iyice
 y.i 78b.7
- yil (يِل): yel, hava, gaz (bkz. yel)
 y. 11a.4, 134b.12
 y.e 147b.12
 y. ile 127a.2, 127a.6
- yimek (يَمَك): 1. yemek, yemek yeme
 y.33b.11, 41a.13, 46a.4, 46a.6, 58a.2, 59a.(1).12,
 79b.4, 89b.7, 89b.6, 134b.11, 167b.1, 173a.12,
 185b.2, 199a.11, 203a.6, 203b.9, 203b.11, 204a.2,
 204a.5, 204a.6
 y.den 93a.6, 45a.3, 109b.9, 110a.6, 197b.2,
 198b.10,

y.ile 184a.13

2. Aş, yiyecek

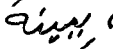
y. 57b.13

yin -(): 1. yenmek, gıdanın yenilmesi

y.e 185a.5

2. Aşınmak, sıyrılmak

y.ür 102b.11, 161b.2

yine (,): yine, tekrar, bir daha

y.30a.2, 31b.5, 35b.3, 38a.9, 38b.6, 58a.13,
59a.8, 60b.3, 85b.5, 85b.7, 86a.5, 86a.12, 90b.1,
94a.9, 94b.9, 95a.10, 98a.2, 98b.7, 105b.5,
106a.2, 119a.10, 112b.13, 141a.2, 141b.5, 143b.6,
144a.3, 149a.11, 150a.4, 154a.1, 163b.11,
163b.12, 164b.4, 172a.4, 178a.1, 183a.1, 183a.8,
184b.2, 188a.13, 189b.8, 189b.9, 190a.2, 190a.4,
193a.7, 208b.5

yir (,): yer, mahal, bölge

y.92b.3, 161a.7

y.de 4a.2, 14a.5,, 14a.6, 75b.4, 99a.13, 149a.8,
160b.13, 161a.2, 161a.8, 178b.11,, 203b.6

y.den 7b.1, 178a.8

y.e 21b.10, 22b.1, 30b.10, 41a.12, 83b.2, 102b.6,
149b.2, 187a.2

y.i 93b.11, 141b.2

y.inde 151a.2, 151a.3

y.inden 7a.10, 94a.3

y.ine 95b.3, 97b.10, 97b.12, 98b.5, 100b.2, 100b.4,
141b.1, 149b.3, 171a.7

y.ini 168a.1, 190a.4

y.ler 94a.7

y.lerde 196a.4

y.leri 93b.13, 94a.6

y.ün 122b.8

yir sakızı: kara sakız, katran sakızı, zift (bkz.
natrun)

- y.la 92a.10
y.nı 92a.9
yir iT-: iz bırakmak, mesken tutmak
y.e 143b.6
y.er 178b.8
y.üp 143b.4, 178b.1
yirlü yirince: düzenli olarak, sıraya uygun
y.69b.11, 70b.7
yiyici (ييجي): kemirici, aşındırıcı
y.dür 79a.11
yiyilmek (ييلير): yenmek, yenmiş olmak yeyilmek
y.den 33b.11
yiyle- (ييلد): koklamak
y.ye 47b.5
y.yeler 34a.4
y.yüp 44a.3
yiyle T- (ييلد): koklatmak
y.eler 37a.12, 42a.10, 56a.9, 133a.13, 147a.7,
y.üp 58b.13, 191a.9, 197b.3
yiylemek (ييلير, ييلير): koklamak
y.41a.3, 44a.1, 185a.10, 185a.11
yoğun (يوغن): kalın, sert
y.124a.2
yoğun iT-: kalınlaştırmak, sertleştirmek
y.eler 124b.4
yoğun ol-: kalınlaşmak, sertleşmek
y.düğünü 209b.8
y.maya 115b.10
y.maz 118b.2
y.up 102b.9
y.ur 118b.2
yoğun olmaklık: sert olma hali
y.ıla 118b.6
yoğun- (يوغن): sıklaşmak, kalınlaşmak
y.a 123a.1

yoğur- (يَغُرُ -): yoğurmak, çeşitli maddeleri sıvı ilave ederek kıvama getirmek

y.alar 42b.4, 43a.11, 44a.13, 48a.3, 55a.4, 56b.2, 59b.3, 59b.5, 92b.1, 95b.10, 97b.7, 100a.6, 105a.11, 106b.7, 106b.5, 106b.9, 107a.9, 122b.13, 125b.1, 130b.10, 148b.2, 154b.7, 154b.10, 163b.10, 163b.12, 164b.3, 185a.7, 210b.5, 212a.1
y.dum 104b.4

y.salar 100a.7 100b.1

y.up 38b.8, 39b.13, 48a.9, 55a.10, 52a.1, 98a.4, 101b.3, 103b.2, 107a.13, 107b.4, 108a.1, 111b.5, 112a.5, 114b.6, 116b.11, 117a.2, 118a.9, 119a.7, 121b.8, 112b.1, 130b.6, 130b.9, 131a.3, 131a.9, 132b.5, 133b.12, 136a.10, 136a.13, 138b.13, 142b.7, 143a.4, 144b.6, 144b.11, 147a.3, 147a.11, 148a.12, 154b.1, 155a.2, 159a.8, 163b.13, 164a.13, 168b.6,, 168b.12, 171b.8, 171b.12, 172a.1, 172a.4, 175a.11, 184b.13, 185a.4, 185a.13, 186a.4, 186a.7, 186a.13, 190b.12, 204a.10, 208b.10, 208b.13, 209a.3, 209b.7, 210a.6, 210a.11, 210b.12, 211a.2, 211a.6, 211a.10, 211b.1, 211b.6, 211b.10

yoğurmağ (يَغْرُمَف -): yoğurmak, katı maddeleri bir sıvı ilavesiyle kıvama getirmek

y.88a.9

yoğurul- (يَغْرُلُ -): kıvama getirilmek, yoğrulmak

y.mış 184b.6

yoğurt (يَغْرُوت , يَغْرُوت):yoğurt, mayalanarak koyulaştırılmış süt ürünü

y.16a.1, 120b.5, 146b.10

yoK (يَرْوَف , يَرْوَف): yok, mevcut olmayan, bulunmayan

y.182a.6, 186b.10, 188b.10

y.dur 4a.2, 6a.4, 14b.8, 17a.8, 19a.9, 24a.6,, 25b.8, 31b.8, 36a.13, 45b.12, 54b.9, 62a.13, 65b.1, 65b.2, 72a.4, 108b.7, 109b.13, 125b.5,

137a.3, 148b.4, 151a.1, 151a.3, 152a.2, 179b.5,
179b.7, 197b.8, 201b.1

y.ıdı 20b.4

y.ısa 182a.6

y.mı 70b.9

y.sa 108a.4

yol (**يُورِل**): 1. usul, metod, tarz

y.24a.1

y.ları 1b.6

**2. yol içinde veya üstünde sıvının geçtiği yer,
mecra**

y.69b.13

y.dan 24a.2, 32b.6, 72b.8, 161b.3, 169a.4

y.ı 8b.12, 13b.6, 13b.7, 161a.11, 202a.10

y.ıdur 169a.5

y.ından 28b.7, 32b.2, 69b.12, 72b.10

y.ını 60a.2

y.ları 121a.4

y.larını 10a.12, 10b.12

yort - (**يُورِزْ**): yürütmek, nüfuz etmek

y.65a.1

yosun (**يُوسُنْ**):

yaşıl yosun: yeşil yosun

y.55a.3

şu yosunu: dallı bitkilerin suda yetişen ilkel yapıdaki
örneği

y.55a.3

yu(y) - (**يُورُ**): yıkamak, temizlemek

y.salar 83b.10

y.ya 74a.7

y.yalar 37a.13, 39b.10, 43b.4, 71a.6, 76b.5, 85b.5,
85b.10, 86a.6, 92b.10, 93a.10, 100a.1, 109a.7,
109b.5, 111a.7, 112b.5, 114b.8, 118a.4, 118a.5,
123a.4, 123a.11, 131b.3, 132b.7, 132b.8, 134b.7,
132b.8, 144a.4, 144a.10, 149b.8, 150b.4, 152b.5,

153b.13, 171a.8, 189b.6, 189b.10, 209a.6, 209a.9

y.,yup 133a.2, 159b.2

yubūset (يُبُوسَت): kuruluk, kuru tabiat, mizacı
itibarıyla kuru olmak

y,9a.6, 27a.4, 52b.5, 70a.9, 118b.5, 170b.9,
172b.10, 173a.5, 173a.8, 176a.10, 193b.6, 195a.4,
196a.1, 196a.3, 196a.8, 196b.2, 198a.1, 198a.3,
198a.4, 200b.6, 200b.10

y.de 192a.9

y.den 33a..5, 49a.8, 49a.8, 49a.9, 119a.6, 145a.7,
172a.11, 193b.12, 194b.6, 200b.13

y.i 34a.9

y.ile 193b.1

y.inden 203b.13

y.ini 9a.5, 63a.11, 156b.7, 166a.1

y.inün 166a.2, 199b.1

y.ün 193a.13

yubūsetuhā (يُبُوسَتُهَا): kuruluğu, onun kuru olması

y.194a.7

yufaḳcık (يُفَاقِيق): ufacık, küçücük

y.108a.7

yūḥanā (يُوْحَنَّا):

yuhana ibn-i masuya: Hz. İsa (A.S) havarilerinden biri

y.42b.9

yuka (يُوْكَا): ince, derinliği az

y.195a.7

y.dur 62a.1, 62a.6

yūḳaru (يُوْكُرُو): yukarı, üst

y.19b.12, 23a.5, 27b.7, 39a.10, 40a.12, 42a.8,
53a.9, 60b.11, 94a.2, 95a.1, 99a.13, 100a.13,
103b.12, 107a.7, 111a.5, 116b.5, 134a.13, 141b.1,
149b.5, 154b.11, 158a.4, 161b.2, 162a.12, 168b.8,
169a.13, 169b.1, 178a.10, 183a.6, 187b.1, 192a.7,
194b.2, 194b.3, 194b.4, 194b.12, 195a.2

y.dan 22b.9, 47a.1, 71a.4, 135b.3

y.s1 64a.2

y.s1na 10a.9, 66a.3

yum-((يُؤْم - يُؤْم)): kapatmak, yummak

y.a 180a.5, 183a.5, 183a.13, 199a.10

y.alar 179b.8

y.ar 18a.8

y.arlar 99b.3

y.sa 25a.10

yumağ (يَوْمَق): yıkamak, temizlemek

y.11a.8, 41a.3, 95b.7, 96a.5, 133b.6

yumağlık (يَوْمَقْلِك): temizleme usulu, temizleme hali

y.85b.11

yumru (يُرْو): yuvarlak şey, ur, tümsek

yumru yumru ol-: top top olmak

y.92a.5

yumrucak: küçük yumru

y.lar 93a.2

yumşa-(- (يُمَشَا - يُمَشَا)): yumuşamak, katılığı gitmek

y.a 86b.3

yumşak (يُمَشَاك): 1. yumuşak, sertliği az olan

y.19b.1, 22a.3, 22a.4, 27b.1, 40b.13, 65b.12,

66a.7, 73a.11, 73b.6, 73b.7, 73b.9, 74a.9,

74a.10, 85b.6, 86b.7,, 87a.13, 89a.4, 95a.10,

104a.11, 106a.4, 106a.6, 110b.3, 114b.13, 115a.4,

119a.5, 119a.11, 132a.7, 139b.5, 139b.13, 141a.6,

155a.6, 173a.12, 175a.1, 178a.13, 183b.13,

187a.3, 189a.10, 190a.5

y.dur 27a.5, 74a.2, 81a.3

2. iyice, tam olarak, güzelce

y.38b.7, 44a.3, 47b.10, 55b.7, 59b.7, 85b.3,

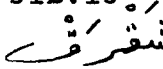
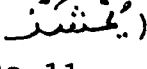
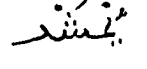
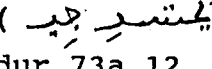
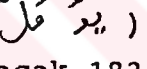
85b.10, 86b.7, 98a.3, 101b.12, 102a.5, 102b.1,

105b.7, 118a.11, 131a.9, 133b.11, 138b.12,

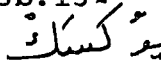
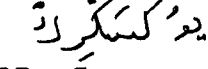
143a.6, 143a.7, 153a.5, 154a.2, 158b.9, 162b.12,

163a.9, 163a.12, 199a.2, 199a.6, 212a.11

yumşaklık (يُمَشَاكْلِك): yumuşaklık

- y.1 27a.7, 178a.13
 y.1nuḡ 31b.13
 yumşakrak (): daha yumuşak, yumuşakça
 y.dur 121b.10
 yumşan-(-): kendi kendine yumuşamak
 y.a 93a.11
 yumşaT-(): yumuşatmak, sertliğini gidermek, rahatlatmak
 y.up 75b.5
 y.ur 7b.5, 76b.10, 77a.3, 84a.11
 yumşadıcı (): yumuşaltıcı, sertliği giderici
 y.dur 73a.12, 78b.10, 78b.11
 yumul-(): kapanmak
 y.acak 183a.8
 y.up 180a.7
 yumurda (): yumurta
 y.nun 50a.2, 150b.4
 yumurda aK1: yumurtanın beyaz kısmı
 y.64a.13, 69a.13, 69b.4, 74a.9, 128b.8, 132a.11,
 y.1a 44a.13, 56b.2, 59b.4, 84a.7, 98b.8, 103a.6,
 110b.12, 130a.12, 130b.6, 130b.10, 131a.3,
 131b.13, 132a.2, 132b.5, 166b.5, 190b.12
 y.n+Ø86b.7
 y.ndan 74a.8
 y.n1 132a.11, 138a.3, 139b.9, 167b.6
 yumurda şarusı(n): yumurtanın ortası, sarı kısmı
 y.131b.6
 y.1a 94a.13, 101b.2, 101b.3, 101b.5, 101b.6,
 139a.13, 171a.13,
 y.n+Ø 94a.8, 94a.10, 108a.8, 111a.3, 141b.3,
 145a.12, 148a.7, 149b.4, 155b.3, 155b.4, 156a.8,
 175b.6, 189a.7, 189b.8
 yumurda kabı(n): yumurda kabuğu
 y.n+Ø 163a.1
 y.ndan 150b.5

- y.n1 207a.10
 deve kuşu yumurdası: deve kuşu yumurtası
 y.163a.5
 deve kuşu yumurdası kabı: deve yumurtası kabuğu
 y.164a.9
 nīm birşit yumurda: yarı pişmiş yumurta
 y.16a.12, 49b.5, 58a.3
 y.nun 49b.8
 nīm birşit yumurda şarusı(n): yarı pişmiş yumurta sarısı
 y.n+ø 51b.11, 56a.7
 yun- (يَنْزُ -): yıkanmak, temizlenmek, arınmak
 y.mış 46b.4, 108a.9, 119b.1, 120a.4, 130b.13,
 131a.1, 134b.6, 147a.9, 147b.7, 148a.9, 148b.1,
 150b.6, 153a.4, 156a.6, 162a.6, 167b.3, 190a.1,
 204b.2, 204b.5, 208b.8
 y.mışdur 76a.9
 y.mış1 82a.5, 84a.6, 84b.5
 yunan (يُونَان): yunan dili: yunan dili
 y.nce 104b.7, 157a.3
 yunānī (يُونَانِي): yunanlı
 y.ler 22b.3, 157a.5, 157a.10, 157b.1, 157b.4,
 157b.8, 157b.10
 yur (يُوْر): yur u pāk eyle-: temizlemek, arındırmak
 y.yeler 58b.(1).11
 yurt- (يَرْزُ -): yırtmak, kesmek
 y.mış 138b.4
 yuT- (يُوْر، يُوْر): yutmak, içmek
 y.a 189a.5
 y.alar 42b.1, 43a.1
 yuyıcı (يُوْرَجِر): temizleyici, arındırıcı
 y.dur 74a.9
 yuyıcırağ (يُوْرَجِرَاغ): daha temizleyici, arıtıcı
 y.dur 74a.10

- yüce (): yüksek
y.33b.10
- yük (): yük, ağırlık
y.23b.13
- yüksek (): yüksek, boyu fazla, uzun
y. 61b.4, 128a.7, 129a.11, 159b.7, 174b.4,, 187b.9
- yüksekrik (): daha yüksek, yüksekçe
y.187a.5
- yümine (): sağ taraf
y.194a.3
- yün (): yün, hayvanların vücudunu kaplayan tüyler
y.i 36b.6, 171a.13
y.ini 141a.8
y.ler 138a.5
- yürek (): yürek, kalp
y.27a.2
y.dür 19a.12, 24b.3
y.e 27a.2
y.i 19a.10, 82b.7, 85a.7, 188a.4
y.ün 24b.3
- yüri- (): yürümek, adımlamak
y.mezdi 21a.11
y.ye 17a.2
- yürü- (): yürümek, adımlamak
y.mese 167a.4
- yüsre (): sol taraf
y.194a.3
- yüz () 1. yüz, çehre, sima
y.40a.4
y.e 143b.12
y.i 171a.8
y.inün 41b.12
y.ün 42a.4, 71b.6
2. bir şeyin üst tarafı, yüz

- y.i 66a.4
 yüz sünügi: yüz kemiği
 y.nden 61b.4
 yüz ([°]يُوزُ) sayı, yüz sayısı
 y.20a.10, 38b.2, 59a.(1).4, 59a.51).8, 90a.4,
 105a.7, 164a.7, 171b.7,
 dört yüz elli: dört yüz elli
 y. 59a(1).5
 iki yüz: iki yüz
 y.59a(1)5
 iki yüz kırk altı: iki yüz kırk ulti
 y.54a.10
 yüz elli: yüz elli
 y.184b.9
 yüz kırk dört: yüz kırk dört
 y.37b.9, 90a.3
 yüz on: yüz on
 y.20a.5
 yüz on bir: yüz onbir
 y.2b.3
 yüz otuz: yüz otuz
 y.38a.6
 yüz yetmiş: yüz yetmiş
 y.20a.3
 yüz yigirmi: yüz yirmi
 y.59b.6
 yüzük ([°]يُزُكُ): yüzük, parmağa geçirilen metal halka
 y.93a.13

Z

żab(ضَبّ):?

żab-zibil: (ضَبّ زَبِيل):?

z.85a.9

żabṭ (ضَبْط):?

żabṭ eyle-: almak, tutmak, kaplamak

z.15a.12

zāc (زَاخ): boyacılıkta ve tıpta kullanılan bir çeşit tuz, kükürt ile demir bileşimlerinden biri, demir sulfat

z.8b.12, 74b.11,, 79a.12, 97a.9, 110b.10, 119a.12, 121b.8, 122b.12, 1123a.5, 124b.7

z.dan 84a.2

z.ların 85b.12

zāc-1 baṣrī (زَاخ بَصْرِي): Basranın meşhur Basra kara boyası

z.148a.1

zāc-1 kıbrısī (زَاخ كَيْبَرِي): sülfirik asitle bakırdan oluşturulan bakır oksidi, göz taşı

z.112a.7

zāc-1 mıṣrī (زَاخ مِصْرِي): Mısır'ın kara Mısır boyası

z.147b.13, 148a.1, 205a.6

zac-1 za'ferān: Safran kara boyası safran (زَاخ زَعْفَرَان)

z.106b.3

zāde (زَاد): oğul

z.204a.4

za'f (ضَعْف): zayıflık, güçsüzlük, arıklık

z.135b.5, 201b.6

z.1 204b.11

z.1na 142a.11

z.1ndan 38a.6

z.1nı 85a.1

zafara (ظَفْرَة): göze inen perde

z.yı 74b.10, 75a.3

zafda' (صَفْدَان):

zafda' kanı: kurbağa kanı

z.98a.9

za'ferān (زَعْفَرَان): safran, süsengillerden, yirmi-elli santim arası boyunda soğanlı bir bitki ve bu bitkinin tepeciklerinin kurutulmasıyla elde edilen sarı renkli baharat

z.42a.13, 44a.9, 52b.1, 60b.12, 70a.9, 75a.5, 75a.13, 90a.10, 92b.7, 101b.1, 102a.7, 103b.1, 104b.3, 106b.12, 107a.12, 107b.12, 110a.1, 111b.4, 116a.9, 116b.10, 117a.1, 119b.1, 122b.5, 125a.13, 130b.5, 130b.8, 131a.11, 131b.5, 131b.11, 132a.1, 132a.3, 134a.9, 136a.11, 138b.12, 139a.5, 139a.7, 139a.13, 142a.8, 142b.10, 143a.1, 144b.4, 144b.9, 144b.13, 153b.9, 153b.10, 147a.2, 164a.10, 165a.1, 165a.5, 168a.13, 168b.3, 168b.10, 171b.6, 171b.10, 172a.2, 173b.4, 173b.10, 184b.12, 185a.2, 186a.12, 190b.10, 204b.3, 204b.8, 206a.5, 206a.13, 206b.4, 206b.8, 208a.8, 208b.12, 209a.10, 209b.10, 210a.10, 210b.2, 210b.7, 210b.10, 211a.13, 211b.3, 211b.8, 211b.12, 212a.4

z.da 75b.1,

z.1 55a.1, 168b.5, 186a.13

z.11a 52b.10, 152b.3

za'ferān-ı şiyāf-ı māmişā (زَعْفَرَانِ شِيَاْفِ مَامِيْشَا):

z.173b.7 safran ve māmişadan yapılan göz damlası

za'ferānī (زَعْفَرَانِي): safran renginde, sarı

z.107a.11.

zafre (ظَفْرَة): göze inen perde

z.150b.12, 155a.8

z.de 155b.10

z.ye 143a.5, 211a.3

z.yi 82a.9,

zahir (ظاهِر): dış, görünen kısım, görünüş, belli

z.32a.5, 61b.13, 68a.3

z.den 9a.13

z.dür 70b.11, 79b.6

z.inde 146a.3, 146a.7, 146a.8, 157a.1, 157a.3,
165b.9

z.ine 8b.3

zâhir ol-: ortaya çıkmak, meydana gelmek

z.a 14a.5, 40b.11, 46a.13, 52a.4, 58b.10,
58b.(1).1, 73b.4, 83b.12, 122a.6, 139b.5, 147b.2,
166b.9, 188b.8

z.acak 99b.12

z.duğı 189a.1

z.duğının 181b.3

z.maya 71b.5, 179b.10

z.maz 68a.4

z.mışıdı 196a.12

z.mışdur 140a.7

z.sa 51b.9

z.ur 9a.4, 13a.8, 13a.10, 13a.11, 19b.2, 26b.6,
29a.7, 29a.10, 47a.10, 59b.10, 100b.6, 103b.13,
117b.5, 117b.10, 127b.2, 137b.9, 137b.12, 157a.5,
157a.8, 162a.4, 166b.9, 181a.7, 179b.4, 188b.13,
196a.5, 196a.10, 197a.4, 108a.4,

z.ursa 134b.5

zâhir olmak: görünmek, ortaya çıkmak

z.a 184a.6

z.dur 40a.5

zaım (زَائِم): yara, keskin bir şeyle, bir vuruşla
veya bir iç etki ile oluşan gedik,
yarık

z.77a.13, 117a.4, 137b.9, 137b.10, 177b.4

z.dan 33a.12

z.i 176b.1

- z.11a 138b.3
 z.1ndan 156a.1
 z.1nı 76b.6, 134b.10
 z.un 137b.13
 zahmet (زَحْمَت): sıkıntı, zorluk, hastalık, ağrı
 z.89a.2, 134a.4, 141a.3, 178a.10, 188b.6, 189b.7,
 z.e 187b.7
 z.i 45a.3, 53b.5, 105b.10, 124a.8, 133a.9, 158b.12,
 z.ile 117a.5, 137b.12, 202b.13, 203a.2
 z.in+Ø 73a.7, 74a.7
 z.inden 105b.5, 105b.6
 z.ini 139b.3
 z.ler 14a.1
 z.lerden 62b.7
 z.lerinden 28a.10
 zahmet çek-: eziyet çekmek, sıkıntıya ugramak
 z.e 50b.11
 z.meye 23b.10
 z.miş 191b.5, 199b.13, 200a.1
 z.üp 176a.12
 zahmet çekil-: eziyete maraz kalmak
 z.ür 110b.2, 188b.4
 zahmet eyle: zorluk, sıkıntı vermek
 z.se 139b.2
 z.ye 147a.8
 zahmet iT-: (bkz. zahmet eyle-)
 z.e 170b.6
 z.er 132a.6
 z.meye 140b.11
 z.ü 158a.12
 zahmet ol-: zorluk, sıkıntı olmak; hastalık, ağrı
 bulunmak
 z.maya 93a.9
 z.sa 36b.10
 zahmetlü (زَحْمَتْلُو): zahmetli, zor, acı veren

- z.136b.3, 179b.8
 zahmetsüz (زُحْمَتْسُز): kolay, sıkıntısız
 z.78b.13, 81b.4
 zahum (زُحْم): yara (bkz. zahm)
 z.dan 53b.2, 53b.3
 za'if (ضَعِيف): zayıf, güçsüz, çelimsiz
 z.2a.3, 26a.4, 114b.1, 177a.7, 182b.2, 208b.2
 z.inden 113b.10
 z.ine 68b.4, 205b.6
 z.ini 203a.10
 za'if eyle-: güçten, kuvvetten düşürmek
 z.meyesiz 87a.12
 za'if iT-: zayıflatmak, zayıf düşürmek
 z.er 75b.7, 79b.2, 204a.6
 za'if ol-: zayıflamak, güçsüzleşmek, kuvveti azalmak
 z.a 44a.13, 58a.6, 198b.6
 z.acak 37a.2, 40a.10, 201b.12
 z.duğına 186a.5
 z.duğının 191b.9, 203a.9
 z.maya 129a.3
 z.mış 204a.3
 z.up 128a.2, 199b.8, 203a.12
 z.ur 10b.4, 20b.3, 72a.13, 72b.2, 72b.6, 114a.1,
 199b.3, 200b.10
 z.ursa 20b.2
 za'ifiyet (ضَعِيفِيَّت): zayıflık, güçsüzlük
 z.i 133a.12
 za'iflİK (ضَعِيفِيَّة): güçsüzlük, takatsizlik
 z.10b.4, 203b.12
 z.i 151b.10, 203a.11
 z.ına 153a.10
 z.indan 50a.6, 50a.7, 50b.3, 101a.1, 114b.3,
 151b.4, 152a.12, 177b.(1).2, 177b.7, 197a.3
 z.inun 68b.7
 zamād (ضَمَاد): yakı, hastalıklı yere bir tabaka

- şeklinde ilaç sürme; sargı, ilaç lapa
 z.40a.13, 55a.11, 59a.3, 60b.11, 131b.4
 z.a 131b.9
 z.lar 53a.9, 60a.12, 71b.4, 71b.8, 101b.1, 103a.1,
 133b.4, 138a.3, 144b.2, 144a.6, 152a.9, 189b.1
 z.lara 101b.7
 z.lardan 56b.5, 146b.2
 z.ları 37a.10
 z.larıla 37a.8, 72a.6, 93a.7, 190b.6
 zamād eyle-: yakı yakmak, ilaç sürmek
 z.seler 139a.11
 z.yeler 34b.2, 136b.6
 zamād eylemek: ilaç tatbik etmek
 z.59b.1
 zamād iT-: ilaç sürmek
 z.elar 55a.2, 55a.7, 76b.5, 114b.5, 121b.7, 121b.8,
 131b.8, 171a.12
 z.erlerse 77a.12
 z.seler 77b.7, 80b.7, 84b.1, 139b.1
 z.sen 77b.4
 zamād itmek: (bkz. zamād eylemek)
 z.101b.6, 171a.13
 zamād-ı aḥar: (ضَمَادٍ آخَرَ): diğer bir ilaç
 z.136b.3
 zamān (زَمَان): zaman, müddet, süre devir
 z.89b.6, 109a.11, 188a.12
 z.umuzda 2b.6
 zamān-ı kadim (زَمَانٍ قَدِيم): eski zaman
 z.den 4a.10
 zamg (صَنْغ): zamk, reçine, akasya ve benzeri
 ağaçlardan elde edilen reçine
 z.73b.2
 zamg-ı ‘arabī (صَنْغٌ عَرَبِي): Arap zamkı, bir tür
 akasya ağacı sakızı zamkı
 z.97a.8

zanbak (زَنْبَق):

zanbak yağı: zanbak yağı

z.la 48a.3, 48a.4

zarar (ضَرَر): zarar, ziyan, eksiklik

z.60b.13, 88a.5, 201b.12

z.dur 89b.4

z.1 200b.3, 201b.12

z.1nuḡ 15b.8

zarar gel-: zarar, hastalık, eksiklik meydana gelmek

z.se 24a.4

zarar it+ :eksiklik, hastalık olmak

z.er 201b.10

zarb (ضَرْب): vurmak, çarpımak

z.137b.8, 137b.10

z.dan 78a.11, 79a.5, 146a.6

z.1na 84b.13

zarbān (ضَرْبَان): çarpıntı, sancı vuruşları

z.190b.2

zarbe (ضَرْبَة): vurmak, dokunma

z.170b.3, 171a.5

zarku'l-ḥatāṭif (ذَرْقُ الْخَطَا طَيْف): kırlangıç
kuşunun dışkısı

z.85a8-9

zarūret (ضَرُورَت): mecburiyet

z.75b.8

zarūret-i istifrāḡ (ضَرُورَتِ اسْتِيفْرَاف): mecburi kusma

z.73a.10

zāt (ذَات): kişi, insan, şahsiyet

z.6b.10

z.1la 126b.5

z.1ladur 8a.9

z.1lamıdur 11b.1

zāyi' (ضَايِع):

zāyi' ol-: boşa gitmek, heba olmak

z.maya 123b.12

z.mışlardır 2b.7

z.ur 190b.8

zāyid (زَايِد): fazla, çok

z.82a.5

zāyidü'l-leben (زَايِدُ اللَّبَنِ): sütü artırıcı
ilaçlara denir

z.7a.5

zāyil (زَايِل , زَائِل): sona eren, geçen, geçmiş olan,
kaybolan

zāyil eyle-: geçirmek, bitirmek, yok etmek

z.r 9a.13, 122a.3

z.ye 14a.8, 58b(1).5

zāyil eylemek: bitirmek, sona erdirmek

z.14a.9, 179a.12

zāyil iT-: (bkz. zayil eyle-)

z.e 74a.7, 105b.8, 117a.12, 121b.6, 123a.5, 139a.3,
139b.3, 144b.3, 147a.1

z.eleler 175b.4

z.er 14b.3, 71b.5, 78a.12, 79a.12, 81a.8, 84a.8,
85a.8, 122a.4, 136b.1, 137a.2, 138b.8, 139b.7,
140b.1, 144b.7, 164a.1, 168b.8, 185b.10, 210a.8,
211b.11

z.üp 7b.5

zāyil itmek: son vermek, bitirmek, yok etmek

z.dür 69a.11

zāyil idici: yok edici, ortadan kaldırıcı, sona erdirici

z.140a.11

zāyil ol-: geçmek, sona ermek, bitmek

z.a 35a.1, 80b.2, 117a.7, 134a.11, 139b.1, 162b.10,
171b.4, 171b.5, 189b.3, 202b.10,

z.dı 104b.5, 169a.9, 184b.2

z.duğına 135b.2

z.masa 134a.13, 134b.2

z.maya 37a.7, 45b.12

z.mayacak 138a.11, 168b.13, 169a.3

z.mayup 72a.1

z.maz 59b.13

z.mış 194b.1, 195a.1

z.sa 14a.9, 59a.11, 127b.9

z.up 20b.9,

z.ur 14a.10, 25b.12, 59b.10, 59b.12, 127b.9,
128b.2, 128b.9, 135b.6, 136a.3, 136a.6, 202a.6,
202b.3, 202b.3

zāyil olmaK: bitmek, sona ermek

z.60a.4, 167a.10

z.a 167a.7

zebedü'l-baħr (زَبْدُ الْبَحْرِ): deniz köpüğü, lüle taşı

z.79a.5, 162b.11, 205b.2, 207b.10

zebedü'l-kavārir (زَبْدُ الْقَوَارِيرِ): sırça köpüğü, bka. sırça

z.79b.2

zeberced (زَبْرَجَد):

yaşıl zeberced: zümrüde benzer, yeşil renkli kıymetli
bir taş

z.181a.4

zebün (زَبُون):

zebün ol-: zayıflamak, güçsüz düşmek, yorulmak

z.ur 42a.1

zeheb (ذَهَب): altın

z.81a.10, 85a.6

zehr (زَهْر): zehr, ağı

z.7a.3, 186b.4

z.ün 9b.12

zeker (ذَكَر): erkeklik organı

z.i 17b.13

zekerıyyā (ذَكَرِيَّا): (Bkz. Muhammedbin Zekerıyya)

z.59a.51).13

zenb (ذَنْب): suç, günah, kabahat

z.dürur 4b.5

zencār (زَنْجَار): bakır pası nevinden göztaşı, koyu mavi
renkte zehirli bir tuz

z.8b.11, 75a.2, 79a.11, 87a.7, 87a.12, 97a.9,
97b.5, 106b.2, 106b.5, 106b.7, 107b.3, 110b.10,
111b.3, 114a.4, 116a.3, 124a.12, 142a.5, 142b.6,
142b.9, 143a.1, 163a.5, 163a.11, 164a.8, 168b.11,
173b.5, 204a.8, 207a.11, 209a.1, 209b.9, 211a.4,
211a7, 211.12

z.1 86b.1

zencār-ı şāfī (زَنْجَارِ صَافِي): tabii, saf zencar

z.205a.5.

zencebīl (زَنْجَبِيل): zencefil, Hindistan ve Malezya'da
yetişen, yaklaşık bir metre boyunda, kamışa
ve hasır otuna benzeyen çok yıllık bir
bitkiden elde edilen toz şeklinde baharat

z.79a.8, 103b.6, 107a.2, 142a.11, 148a.1, 185a.8,
204a.9, 205a.4, 205b.2, 205b.7, 207a.8, 207a.11,
208b.3

zencebīl- emlec (زَنْجَبِيلِ الْمَلْع): yapraklı
zencefil

z.142a.7

zerārīh (زَرْارِيح): kabarcıklar su toplama, yakı
kurutulmuş ispanyol sineginden yapılmış bir
çeşit yakı. Businegin Türkçe adı kuduz
böcegidir siyah siyah noktaları olan zehirli
kırmızı bir böcek, sinek

zerāvend (زَرْارِ وَند): zeravend, çok yıllık otsu veya çalı
biçiminde bir bitki, kabakulak otu

z.i 11a.9

zerdeçūb (زَرْدِ حُوب): Hint safranı, zerdeçal, safran
kökü, sarı boya; kırlangıç otu

z.90a.8, 103b.6, 139a.5, 205a.3

zerdeçūp (زَرْدِ حُوب): (bkz. zerdeçub)

z.148b.1

zernīc (زَرْنِج): zırnık denilen madde

z.79a.4

kızıl zernīc: kırmızı zırnık

z.138b.5, 138b.11, 139a.7, 209b.6,
 zernih̄ (زَرْنِيح): zırnık, sıçan otu; arsenik ile
 kükürt karışığı bir madde

z.52b.3, 75a.2, 87a.7, 97a.9, 107a.12, 122b.11,
 208b.12,
 zerūr (زُرُور): göz otu

z.102b.1, 102b.3
 z.i 101b.9, 101b.10, 102a.1
 zerūr-ı ağber (زُرُورِ أَغْبَر): toz halindeki göz otu
 z.102a.11-12, 104b.2

zerūr-ı aşfer (زُرُورِ أَصْفَر): sarı göz otu,
 sarı pudra, güzel kokulu Hint kamışından
 yapılmış pudra

z.92b.4, 92b.5, 102a.2

z.ile 104b.2

zerūr-ı melek ayā:?

z.102a.2

zevāl (زَوَال): yok olmak, geçmek, sona ermek

z.i 176a.9

zevāluhā (زَوَالُهَا): onun yok olması, zail olması

z.194a.3

zevc (زَوْج): çift, bir çiftten her biri

z.24a.11

zeyt (زَيْت):

zeyt yağı: zeytinyağı

z.59b.6, 165a.4,

z.1a 44b.10, 41b.1, 44b.13, 59b.6, 118a.9, 120b.6,
 164b.10

z.na 80b.1, 120b.10

zeytūn (زَيْتُون): zeytin, zeytingillerden, Akdeniz
 ülkelerinde yetişen 10-20m. yükseklikte, dalları
 dikensiz uzun ömürlü bir ağaç ve bunun çok
 tüketilen meyvesi

z.46a.6, 203b.2

zeytūn yağı: zeytinyağı

z.1a 162b.13

z.nun 92b.1, 112a.3

eski zeytūn yağı: bekletilmiş zeytin yağı

z.7b.1

zeytun yaprağı suyu: zeytin yaprağından çıkarılan su,
zeytin yaprağı usaresi

z.1a 174b.1, 174b.12, 203a.4

zıd(d) (ضِدّ): aksi, muhalif, ters; bir şeyin
karşılığı

z.a 15b.5

z.dan 15b.5

z.1 4b.2, 4b.3, 69a.11

z.1dur 67b.7, 199a.13,

zıdd-ı mizāc (مِزَاجِ ضِدّ): mizacın,
tabiatın, huyun tersi, aksi

z.69b.1, 69b.3

zık (ضِيق): pek dar

z.170a.8

zıl(1) (ظِل): gölge

z.i 193a.10

zıyķ-ı hāraķa (ضِيقُ حَرَاكَة): yakıp daraltan

z.172b.2

zibāk (زِبْذِبَة): civa

z.79a.13, 181a.5

zift (زِفْت): kara sakız, katrandan çıkarılan,
kolay kırılan, az sıcakta eriyen katı,
siyah, parlak bir madde

z.79a.7, 132a.3

zıkr (ذِكْر):

zıkr eyle-: anmak, söylemek, anlatmak

z.dük 39b.8, 61b.11, 62b.2, 63a.3, 69b.11, 86a.4,
92a.2, 105b.11, 116b.12, 148b.12, 151b.12,

158a.5, 159a.11, 183b.5, 186b.7, 193a.1, 194a.9

z.dügidi 128b.7, 134b.5

z.dügümüz 6a.8

z.düğümüzden 48a.12

z.düm 20b.13, 63a.12, 129b.9

z.dümid 14b.13, 88b.10

z.yem 2a.10

zıkr iT-: (bkz. zirk eyle)

z.dük 26a.9, 108a.6

z.dügidi 123a.12, 144b.2, 150b.5

z.düm 127b.11

z.erüz 191a.12

z.icek 30a.1

z.memişlerdür 95a.9

zıkr ol-: söylenmek, anılmak

z.a 151a.4

z.an 89b.8, 124b.13

z.asıdur 22a.13

z.dı 108a.13

z.dıdı 26a.7, 39a.10, 42a.8 46a.5, 60b.11, 100a.13, 103a.10, 108b.4, 111a.5, 133b.13, 134b.1, 144a.7, 150b.1, 154b.11, 159a.10, 159a.13, 181a.10, 192a.7,

z.ısar 70b.7, 111b.8

z.ıyardur 71b.12, 141b.10,

z.mışdur 45b.10, 53a.9, 70a.3, 109a.5, 167a.13, 175a.13, 198a.3

zıkr olun-: söylenilmek, anılmış olmak, anlatılmak

z.a 2a.6, 97b.8, 155a.4, 165a.11, 166a.8, 191a.5,

z.dı 11a.6, 19a.11, 23a.2, 25b.3, 26a.2, 29a.3, 36b.9, 40a.12, 53a.13, 95a.13, 140a.11, 143b.10, 150a.4, 181a.1, 190a.8, 203a.8

z.mışdur 196a.4

z.ur 75b.11, 106a.5

zimistān (زمستان): kış mevsimi

z.16a.8

zincfir (زنجفر): civa ile kükürt karışığı bir çeşit tabii boya

- z.79a.9
 zincifer (زنجفر): (Bkz. zincfir)
- z.107a.4
 zira (زيرا): çünkü, bundan dolayı ki, bu sebepten
 z.2b.5, 3a.6, 3a.8, 3a.11, 3b.2, 4b.1, 4b.5, 5b.2,
 6a.10, 11a.12, 14a.13, 15a.7, 15a.9, 15b.3,
 15b.4, 15b.7, 16b.1, 17b.4, 17b.8, 19a.10,
 20a.13, 20b.3, 22a.3, 24b.5, 27a.12, 28a.3,
 28a.6, 29b.10, 30b.8, 51a.3, 65b.1, 67a.10,
 67b.3, 69b.13, 70a.10, 72a.2, 73a.3, 74b.1,
 76a.1, 85b.1, 94b.13, 97a.5, 100b.7, 104a.5,
 106a.9, 115b.13, 116b.2, 130a.3, 133a.7, 134a.2,
 135b.2, 141a.3, 155a.12, 160a.8, 161b.1, 177b.10,
 179a.6, 182b.6, 183b.3, 187a.6, 188a.4, 188b.12,
 190a.3, 192a.12, 196b.4, 197a.13, 197b.7, 198a.9
- zire (زيره): kimyon, maydanozgillerden yıllık, tuzlu
 ve otsu bir bitki
 z.41a.7, 41b.2, 44b.10, 45a.12, 45b.3
 z.yi 138b.4
 z.yile 49a.5
- zirişk (زرشك): kadın tuzluğu, anber-i baris
 z.58b.(1).6
 z.ile 58a.4
- ziyā (ضياء): ışık, aydınlık
 z.2a.11
- ziyāde (زياده): fazla, çok, çoğalma
 z.2b.11, 11a.3, 16b.4, 35a.4, 55b.9, 55b.13, 58a.2,
 70a.8, 72b.7, 74a.3, 88b.13, 93a.9, 97a.2,
 100a.11, 100b.3, 104a.7, 105a.6, 105b.10, 110b.1,
 116a.12, 121a.10, 124b.9, 129b.1, 139b.11,
 175b.5, 182a.9, 182a.10, 188a.2, 190a.9, 195b.9
 z.dür 75b.1
 z.lığı 9b.5, 124b.10
- ziyāde iT-: arttırmak, fazlalaştırmak
 z.eler 34a.10, 56a.1

z.er 9b.5, 10a.2, 78a.2, 78b.5, 82a.7, 82b.12,
85a.1, 106a.9, 108a.4, 134b.10, 199b.2, 204a.3,
z.üp 72a.9

ziyāde ol-: çoğalmak, artmak, şiddetlenmek

z.a 28a.5, 34a.9, 39a.13, 48b.1, 50a.10, 67b.11,
106a.6, 127a.10

z.an 100b.1

z.maz 181b.4

z.mazsa 100a.8

z.maya 108a.11

z.sa 16a.2, 17b.5

z.up 115b.6, 162b.2, 198b.4

z.ur 21b.8, 28a.6, 57a.3, 68b.2, 101a.4, 112b.1,
117b.7, 129b.1, 133a.9, 133a.12, 161b.1, 171a.2,
181b.1

z.ursa 45a.4, 53b.11, 113a.3, 116a.8, 130a.12,
174b.1

ziyān (زِيَان): zarar, bir maddenin vücutta yaptığı
tahribat ve rahatsızlık

z.ı 70a.11, 70a.13

ziyān eyle-: zarar vermek

z.r 58b.(1).5

z.ye 34b.13

ziyān iT-: zarar vermek, sağlığına dokunmak

z.e 170b.8

z.er 34b.8, 53b.9, 89b.9, 129b.1, 129b.4, 133a.4,
146b.11, 158b.3, 171a.2, 203b.8, 204a.6

ziyān idici: zarar verici

z.dür 89b.8

ziyrek (زِيرَك): anlayışlı, uyanık

z.4b.13

zufer (ظَفَر): tırnak

z.i 80b.2

zufre (ظَفْرَة): dile degdiginde cüzlerini
parçalayan ısırıcı bir ot, habis yara

ve çıbanların vi sigillerin tedavisinde
kullanılır, tırnak otu denir

z.89a.6, 93b.10, 124b.13, 125a.7, 125a.8, 139b.1,
140b.6, 141a.2, 141a.5, 141a.6, 141b.13, 155b.2,
167b.12

z.de 97b.8

z.den 141a.1

z.nün 90a.7, 125b.10, 139b.10, 141a.9, 141a.12,
141b.2, 141b.7, 142a.2

z.ye 106b.9, 107a.2, 107b.1, 142a.3, 142a.10,
142b.8, 142b.13, 211a.7

z.yi 81b.7, 140a.11, 140b.1, 140b.2, 140b.8,
140b.11, 140b.13, 141a.7, 141a.9, 141a.13,
141b.9, 143a.6, 143a.7, 208b.6

z.yile 141a.5

zufre-yi lahm-ı zāyid:gözde peyda olan fazlalık etin
oluşturduğu göz üzerindeki perde

z.i 82a.5

zulumāt (ظلمات): karanlık, perde, örtü

z.2a.10, 193a.4

z.1 209b.3

z.1n+8 76b.1, 81a.7

z.1na 205b.10, 206a.5

z.1n1 210b.9

zücaciye (زُجَاجِيَّة): saydam tabaka

z.63a.5, 200b.5, 200b.6, 200b.7

z.nün 65a.3, 200b.11

z.ye 200b.8, 200b.10, 200b.12, 201a.1

z.yile 62a.9, 65a.4, 65a.5

zücāciyye-i celidiyye-i beyziyye (زُجَاجِيَّةٌ جَلْدِيَّةٌ بَيْضِيَّةٌ)
ağ tabakanın parlak kısmı

z.63b.12

zücāc-ı fir'āvn (زُجَاجُ فِرْعَوْنَ): firavn camı

z.211b.3

zūfā (زُفَا): zūfa otu, gaz söktürücü, mideyi rahatlatıcı bir ot

z.7a.12, 198b.11, 200a.5

z.y1 138b.11, 200a.5

zūḥal (زُحَال): satürn gezegeni

z.20b.6

z.dür 20b.6

zūkām (زُكَام): bir nezle türü, madde boğaz ve akciğer yerine burun deliklerine inerse bu rahatsızlığa sebep olur

z.186b.10

zūkāmlu (زُكَامْلُو): nezleli

z.104a.2

zūkāü'l-hiss (زُكَاءُ الْحِسِّ): hissin, duyunun artması

z.182b.3

zürniḥ (زُرْنِيح): (bkz. zernih)

z.9a.1

zürūr (زُرُور): düğmeler, tomurcuklar

z.123a.5, 134a.1, 159b.2, 207a.6, 208a.2, 208a.6

z.i56a.13

z.larda 133a.5

z.ları 88a.12, 205a.2

zürūr eylemek: pudra haline getirmek, ilacı toz halinde kullanmak

z.174b.10

zürūr iT-: bkz. zürūr eyle

z.e1er 175b.3

zürūr-ı ağber (زُرُورِ اغْبَر): boz pudra göz için kullanılan toz

z.105b.6, 106a.2, 108b.10, 148a.7

z.ile 110b.12

zürūr-ı aşfer (زُرُورِ اصْفَر): sarı pudra

z.99b.2, 108a.10, 108a.12, 131a.6, 131a.10, 206b.10

z.ile 152b.2

zürür-1 aşfar-1 aşgar: (زُرُّورٍ أَصْفَرٍ أَصْغَرٍ): ufaltılmış sarı pudra

z.208a.9

zürür-1 aşfar-1 ekber (زُرُّورٍ أَصْفَرٍ أَكْبَرٍ) bkz.
z.asfar-1 kebir

z.208a.6

zürür-1 aşfar-1 kebir (زُرُّورٍ أَصْفَرٍ كَبِيرٍ): çeşitli maddelerin belli karışımından elde edilen toz ilaç

z.102a.4, 102a.10

zürür-1 aşfar-1 şağir (زُرُّورٍ أَصْفَرٍ صَغِيرٍ):bkz. z.
aşfar-1 kebir: çeşitli maddelerin karışımından elde edilen ilaç toz, pudra

z.102a.9

zürür-1 ebyaz (زُرُّورٍ أَبْيَضٍ):beyaz pudra

z.208a.11, 208a.12

zürür-1 melekāyā: (زُرُّورٍ مَلَكَايَا) ?

z.101b.11, 150a.12-13, 168a.10

zürür-1 mu'teber (زُرُّورٍ مُعْتَبَرٍ):bilinen meşhur pudra

z.154b.2

zürür-1 müsekkīn (زُرُّورٍ مُسَكِّنٍ):rahatlatan pudra

z.163a.2-3

zürür-1 remād (زُرُّورٍ رَمَادٍ):kül renkli pudra

z.1 147b.5

zürür-1 verdī (زُرُّورٍ وَرْدِي):gül pudrası

z.175a.4, 175b.5

Ahmed-i Ferrûh

'ased

ayâric-i lugaziya

ayâric-i rûfes

bağsgâh

habb-ı istamhıkûn

İbn-i Masuya

İbni'l Hîşâme

kakûle-i kibâr

kantariyûn baryik

lugâziya

merâretü'l-bakar

mesrûditus

mişk-i tara mişi'

muakkim

Muhammed bin Zekerıyyâ

muhtarun

müsefeffetit

şıfat-ı şiyâf-ı biryûmâ

şıfat-ı şiyâf-ı dinârgûn

şıfat-ı şiyâf-ı ıstaftıyân

şıfat-ı şeyâfü'l kaşıyâs

şıfat-ı şiyâf-ı kaşîr

şıfat-ı şiyâf-ı tarhamatıkân

şıfat-ı 'uzeyri

şıfat-ı 'uzeyri nev'i aher

şıfat-ı zurûr-ı melekayâ

sinürce

1473

ledüpe şuyı

suhriniya

şiyâf-ı biryûmâ

şiyâf-ı dinâr

şiyâf-ı dîzec

şiyâf-ı ıstaftıyân

şiyâfu'ı kâkiyâs

şiyâf-ı rîzeh

şiyâf-ı tarhamatîkân

tağarım

tarancide

'uzeyri

'uzrûf

zab-ı zibil

zerûr-ı melekeyâ

zürûr-ı melekeyâ